

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 13624

DI IDISHE
LANDSMANSHAFTEN FUN NYU
YORK

Federal Writers' Project

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

די אידישע לאנדסמאנשאפטען פון ניו יארק

צוגעגרייט דורך דער אידישער שרייבער-גרופע
אויפ'ן פעדעראלען שרייבער פראיעקט

WORKS PROGRESS ADMINISTRATION
IN THE CITY OF NEW YORK

ארויסגעגעבן פון
י. ל. פרץ שרייבער פאראיין
ניו יארק, נ. י.

1938

Copyright, 1938, by
THE YIDDISH WRITERS' UNION
New York, N. Y.

Works Progress Administration

Harry L. Hopkins, Administrator
Ellen S. Woodward, Assistant Administrator
Henry G. Alsberg, Director of the Federal Writers' Project

Sponsored by

YIDDISH WRITERS' UNION

DR. B. HOFFMAN, President
M. DANZIS, Vice-President

B. LEVITIN, Treasurer
M. RIVLIN, Secretary

EXECUTIVE

L. BERMAN
WM. EDLIN
A. EPSTEIN
DR. L. FOGELMAN
CH. GOTTESFELD

H. KRETCHMAR (Liliput)
D. L. MEKLER
I. OPATOSHU
W. POCHOTZKY
A. SELDIN

י. 5. פרץ שרייבער פאראיין :

צביון (ד"ר ב. האפמאן), פרעזידענט. ב. לעווויטין, קאסירער.
מ. דאנזיס, וויצע-פרעזידענט. מ. ריוולין, סעקרעטאר.

ע ק ז ע ק ו ט י ו ו ע

י. אפמאשו.	ד. ל. מעקלער.
ל. בערמאן.	וו. עדלין.
ח. גאטעספעלד.	א. עפשטיין.
א. זעלדין.	וו. פאכאצקי.
ליליפוט (קרעטשמאר)	ד"ר ל. פאגעלמאן.

פון דער רעדאקציע.

דאס בוך „די אידישע לאנדסמאנשאפטען פון ניו יארק“ באשטייט פון פאלגענדיגע דריי טיילען:

1. פארשונגען
2. ליטעראטור
3. רייסטער פון ארגאניזאציעס

צוליב טעמים וואס זיינען ניט געווען אפהענגיג פון אונז איז די ארמאגראפיע פון בוך ניט קיין מאדערנע און במילא ניט קיין אויסגעהאלטענע.

אין רייסטער זיינען די נעמען פון די ארגאניזאציעס אויסגעשמעלט אלפאבעטיש לויט זייערע שמעט. די נעמען פון שמעט זיינען אויסגעלייגט ווי אנגענומען אין די אנגעגעבענע קערפערשאפטען. (דערזעלבער נאָמען ווערט אָפט אויסגעלייגט אַנדערש ביי די פאַרשיידענע קערפערשאפטען פון דערזעלבער שמעט).

אינהאלט:

I

9	1. י. א. ראָנמיש : דער איצטיגער מצב פון די לאַנדסמאַנשאַפטען.
24	2. לאַמער שאַפיראָ : אימיגראַציע און לאַנדסמאַנשאַפטען.
26	3. טאַבעלעס : די לאַנדסמאַנשאַפטען.
33	4. מ. בלעקמאַן : די לאַנדסמאַנשאַפטען און די צענטראַלע אַרגאַניזאַציעס.
43	5. ע. פערשלייסער : די קאָנסטיטוציעס פון די לאַנדסמאַנשאַפטען.
52	6. שמואל שוואַרץ : די לאַנדסמאַנשאַפטען-פאַרבאַנדען.
61	7. מנשה וואַקסער : פאַלקלאָר פון אידישע ישובים.
64	8. מ. ב-ן : ניט-אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען.
68	9. ב. ריווקין : די סאַציאַלע ראַלע פון די לאַנדסמאַנשאַפטען.
109	10. מ. באַסין : די פאַמיליע קרייזען.
111	11. שלמה גימפלין : אַ לאַנדסמאַנשאַפט פון דער עלטסטער אידישער קהלה.
114	12. ד. ק. וואָס איז געוואָרען פון די לאַנדסמאַנשאַפטען אין האַרלעם ?
116	13. דוד קעשיר : (1) אין מאַהילעווער מושב זקנים ; (2) ווען גאַליציע רעדט.
119	14. ג. ה. גאַרווין : יובל-פיייערונג.
121	15. ד. פ. ביאַליסטאַקער לאַנדסמאַנשאַפטען.
123	16. בעריש וויינשטיין : אַ באַגעגעניש.
125	17. י. אַבראַמאָוויטש : ביי דער שוועל פון אַמאַל (לאַנדסמאַנשאַפטען רעסטאָראַנען).
127	18. מנשה : לאַנדסמאַנשאַפטען פאַר'ן אידישען געריכט.

II

133	1. ברוך גלאַזמאַן : דער לאַנדסלייט-מאַטיוו אין דער אידישער ליטעראַטור.
133	2. רעצענזיעס וועגען לאַנדסמאַנשאַפטען-אויסגאַבעס (״וויילנער-בוך״, ״טשאַרטקאווער שפיראַ-בוך״, ״לאַדזשער אַלמאַנאַך״, ״טע-ראַשטשער בוך״, ״מיין רייזע איבער גאַליציע״, ״פעלשטיין-בוך״, ״ווישקאווער-בוך״, ״פּוילישע אידען״, ״ביאַליסטאַקער אויסגאַבען״, ״מיכל טענצער בוך״).
152	3. ג. ברוך : די סאוועניר-זשורנאַלען.
159	4. מוסטערן פון לאַנדסמאַנשאַפט-ליטעראַטור.
201	5. אל גוריה : פאַרוואַרט צו דער אַנטאַלאַגיע פון לאַנדסמאַנשאַפט-פּאַעזיע.
203	6. אַנטאַלאַגיע פון לאַנדסמאַנשאַפט-פּאַעזיע.
231	7. ביבליאָגראַפיע פון קאָנסטיטוציעס, סאוועניר-זשורנאַלען א. א.

III

245	1. רייטער פון לאַנדסמאַנשאַפטען-אַרגאַניזאַציעס
373	2. אינדעקס
397	3. ענגלישע אַדרעסען-ליסט

בילדער און אילוסטראציעס :

1. הענרי סטריט, נ. י., — די גאס פון די „אנשי'ס" — (וו. פ. א. בילד) 13
 2. קינדערלאך אין קאָוונאַ (פון „אַלמאַנאַך פון ליטווישען פאַרבאַנד, נ. י.) 23
 3. תלמוד-תורה... „תחכמוני" אין זאַבלודאַווע. (פון „זאַבלודאַווער פּנקס") 39
 4. וואַרשעווער חיים סאַלאַמאַן מושב זקנים, סעקאַנד עוועניו, נ. י. 42
 5. שער-בלאַט פונם פּנקס פון דער חברה-קדישא... אַנשי מאַלאַדעצנאַ, נ. י., 1885 46
 6. דער אייביגער איד (פון זאַמעלבוך „פעלשטיין") 63
 7. געביידע פון דעם קעלצער אונטערשטיצונג פאַראיין אין ניו יאָרק 72
 8. אַמדורער „בונד"-אַרגאַניזאַציע אין 1904 81
 9. דעלעגאַטען פון בריסקער רעליף-קאָמיטעט טיילען-אויס שטיצע אין בריסק. 93
 10. ביאַליסטאַקער צענטער, נ. י. 105
 11. געביידע פון די אנשי פוילען אין האַרלעם, איצט אַ קירך (וו. פ. א. בילד) 115
 12. כאַטינער דאַמען קאָמיטעט, מיט'ן אַמעריקאַנישען דעלעגאַט, 1936 120
 13. געביידע פון די אנשי לובין אין נ. י. (וו. פ. א. בילד) 124
 14. „וואַרשעווער רעסטאָראַן" אין ניו יאָרק. 126
 15. אויסצוגען פון אַ בריוו (פון יאַסעל קאַטלער'ס בוך „מונטערגאַנג") 141
 16. פעלשטינער פאַראיין. צייכענונג פון נ. קאַזלאָוסקי („פעלשטיין"-בוך) 148
 17. אַשמענער רעליף-קאָמיטעט אין די מלחמה-יאָהרען. 169
 18. די „פאַזאַרנע קאַמאַנדע" אין גראַיעווע. 171
 19. דער וואַלד-קעמפ פאַר די יתומים אין קריניק. 182
 20. די וואַסער-לייטונג אין גראַיעווע. 192
 21. זשיטאַמירער „תלמוד-תורה" אין ניו יאָרק. 289
 22. געביידע פון די „אַנשי סלאַבאָדקע" אין האַרלעם, נ. י. 324
 23. קאַלוואַרער שוהל, פאַיק סטריט, נ. י. 359
- נאַטען צו מ. סיגעליס „ליד פון ראַקאווער פרויען-קלוב", פון ג. קאַמינסקי .. 176

מפרט ל.ו.

דער איצטיגער מצב פון די לאַנדסמאַנשאַפטען

פון וואָנען איז אַ לאַנדסמאַן

עס מוז שטעקען עפעס אַ טיפער זיין אין דעם פאַקט, וואָס ווען צוויי אידען באַגעגענען זיך, צוויי ווילד־פרעמדע מענשען, אונטער וואָס פאַראַ אומשטענדען דאָס זאָל ניט פאַ־סירען, אין וועלכער שטאַט פון לאַנד דאָס זאָל ניט פאַ־קומען, — זאָל דער צייכען פון זייער זיך וועלען דערנעבן־טערען, זאָל די אומזעבאַרע אויסגעשטרעקטע האַנט זיין: „פון וואָנען איז אַ איד אַ לאַנדסמאַן?“

דוכט זיך, מען לעבט אין לאַנד שוין לענגער ווי מען האָט געלעבט אין דער אַלטער וועלט, מען איז אַוועק פון דאָרט נאָך כמעט אַ קינד, אַוועקגעטראָגען אָפּט די ביטערסטע דעראַינערונגען, דאָך האָט אומבאַוואוסטזיניג פאַר זיך אַליין געטליעט אין האַרצען דער פונק פון דער אַלטער היים. מען האָט צענדליגער יאָהרען געהאַט פאַרגעסען אַן קרובים, אַן געבורטס־טאָג, — מיטאַמאַל אומגעריכטערהייט, האָט מען זיך דערמאַנט אַן „דאָרט“.

די לאַנדסמאַנשאַפט סאַסייעטי איז ביז'ן היינטיגען טאָג דאָס שטיפקינד אין אונזער אידישען געזעלשאַפטליכען לע־בען פון אַמעריקע. מען קוקט אָפּט אויף דעם מיטגליד ווי אויף דעם אָפגעשטאַנענסטען עלעמענט; מען לאַכט אָפּט אָפּ פון אידיש וואָס מען נוצט אין דער סאַסייעטי, מען חוזק'ט פון איהרע פירונגען, פון די פאַינטס אָו אַרדערס, פון די בענעפיטס און קרקע. ווען אונזער שרייבער־גרופע האָט באַשלאָסען צו פאַרנעמען זיך מיט אַן אויספאַרשונג איבער די לאַנדסמאַנשאַפטען, האָט מען פון אונז געלאַכט. מען האָט אונז פאַראויסגעזאָגט, אַז מיר פאַרנעמען זיך מיט קרקע, מיט אַ טויטער זאָך, „אַלע סאַסייעטיס זיינען ענליך איינע אויף דער צווייטער“, ניטאָ וועגען וואָס צו שרייבען...

נאָר די אַלע אָפּשפעטער — און צווישען זיי האָבען זיך געפונען מענשען וואָס פאַרנעמען אַן אָנגעזעהן אָרט אין אי־דישען געזעלשאַפטליכען לעבען, שרייבער און כלל־טוער — האָבען פאַרגעסען, אַז מיר האָבען דאָ צו טאָן מיט אַן אינ־טעגראַלען טייל פון דער אידישער געזעלשאַפטליכקייט, מיט דער סאַמע אָנגעזעהענסטער, ווינציגסטענס לויט דער כמות, קערפערשאַפט אין ניו יאָרק, און אין דער זעלבער צייט מיט דער סאַמע פאַרנאַכלעסיגטער מאַסען־אינסטיטוציע.

אונזערע פאַרטגעשריטענע, ראַדיקאַלע און ראַדיקאַלסטע אָרגאַניזאַציעס האָבען אין זייער געזעלשאַפטליכער מיסיע, וואָס זיי טראָגען דער וועלט, אָפּט פאַרזעהן איין קאַרדינאַלע זאָך — דעם אינדיוויד, דאָס פינטעלע מענש אין דעם

מיטגליד זייערען, דאָס האַרץ וואָס קלאַפט אונטער די פליכטען און רעגולאַציעס. מען האָט זיך געזאָרגט פאַר אַלץ און יעדערען און פאַרנאַכלעסיגט די פערזענליכע אינ־טערעסען פון די אייגענע מיטגלידער.

קיין מענש וויל ניט פאַרגעסען ווערען, פאַרזעהן ווערען. די לאַנדסמאַנשאַפט סאַסייעטי האָט אינסטינקטיוו דערפיהלט אַט־די ניט און זי האָט איהרע מיטגלידער דערוואַרימט, צו־געטוליעט צו זיך. קראַנקהייט, טויט, נויט־פאַלען, עלענט — יעדער מיטגליד, אַרים צי רייך, טעטיג אָדער פאַסיוו, האָט געפונען זיין אָנועהן אין דער סאַסייעטי.

אמת, אַ סך סאַסייעטיס זיינען פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין ווערטער־שלאַכפּעלדער, וואו מחלוקת'ן צוליב גראַשענ־דיגע כבודים האָבען דערבראַכט צו זייער רואינע, אַ צאָל סאַסייעטיס האָבען זיך געשפאַלטען און אַ סך זיינען אונטער־געגאַנגען, — דאָך געפינען מיר היינט־צו־טאָג הונדערטער און הונדערטער סאַסייעטיס און אנשים וואָס עקזיסטירען שוין צעהנדליגער יאָהרען און די פיהרער זייערע זיינען מוסטערען פון עהרליכע, איבערגעגעבענע פאַלקס־מענשען, וואָס זיינן מקריב זייער צייט און ענערגיע לטובת זייערע מיטגלידער.

אמת איז אויך אַז די מעהרסטע סאַסייעטיס זיינען נאָך היינט, אין דעם קריטישען יאָהר 1938, שטאַרק אָפגעשטאַ־גען און מעהר ווי זייערע אייגענע בענעפיטען און ענגע געשעפט־אינטערעסען־גייט זיי ניט אָן. מען האַלט נאָך אַן „אינערוואַכע“ ביי דער טיהר און קיין פרעמדע מענשען ווערען ניט צוגעלאָזט צו קיין מיטינג, און ווען אונזערער אַ שרייבער פלעג — מיט זיין קרעדענשעל — וועלען אַריינקומען און בייזוואוינען אַ מיטינג, האָט מען אויף איהם געקוקט ווי אויף אַ שליה פון שונא'ס לאַגער.

אָנשטאַט צו זיין דער כח וואָס זיי קאָנען ווערען אין אידישען און אין אַלגעמיינעם לעבען דאָ אין לאַנד און אפילו אינטערנאַציאָנאַל, זיינען זיי נאָך מעהרסטענס איזא־לירט, „אינדעפענדענט“, ווי זיי האָבען זיך אַליין ליב אָנצורופען.

אויב מען האָט שוין מיט יאָהרען צוריק פאַראויסגעזאָגט דעם אונטערגאַנג פון די לאַנדסמאַנשאַפטען צוליב פאַ־ר־שיידענע „לאַגישע“ סיבות, ווי דער אומגעזונטער צושטאַנד פון די בענעפיט אינשורענס, ווי דאָס אָפּשטעלען זיך פון דער אימיגראַציע פון די מזרח־איראָפּיאישע לענדער, א. א., — דערזעהען מיר אָבער פון דער סטאַטיסטישער דאַטע וואָס אונזער שרייבער־גרופע האָט צוגיפגעקליבען,

וויפיל לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען פאַראַן אין ניו יאָרק? אויף דעם האָבען מיר ביי אַנגעזעהענע געזעלשאַפֿטליכע פיהרער, וואָס גיבען זיך אָפּ מיט דעם ענין צוליב די אינטערעסען פון זייער רעספעקטיווער אַרגאַניזאַציע, אַרויסגעקראָגען גוזמא-דיגע ציפערען. מיר זאָגען „אַרויסגעקראָגען“, ווייל דאָס איז אַ גרויסער סוד! אַ צאָל חשוב'ע קערפערשאַפֿטען האָבען זיך אָפּגעזאָגט אונז צו העלפען אין דער אַרבייט, האָבען באַן אָפּן ניט געוואָלט אונז געבען די ליסטען פון די סעקרעטאַרען אָדער די אַדרעסען וואו די סאַסייעטיס האַלטען אָפּ זייערע מיטינגען. עס האָט ניט געהאַלפֿען דאָס פאַרויכערען, אַז מיר דאַרפען דאָס האָבען בלויז פאַר אַ שטודיע און ניט פאַר געלט-צוועקען, אַז די גאַראַנטיע דערפאַר איז די רעגירונג וואָס האַלט אונז אויס און דער פּרין שרייבער-פאַראַן אונטער וועמעס שרייבערישער אויפזיכט מיר שטייען. בלויז אַ דאַנק אַ פאַר געצילטע אויסנאַמען איז אונז געלונגען אָנצוהייבען די אַרבייט. דער „האַיאָס“ איז געווען דער נרשטער אונז צו געבען דעם ליסט פון זיינע אַדרעסען. געגעבען אונז די פולסטע קאַאָפּעראַציע האָבען די לאַנדס-מאַנשאַפֿט-פאַרבאַנדען: דער פּוילישער פאַרבאַנד, דער גאַ-ליציאַנער פאַרבאַנד, דער רומענישער פאַרבאַנד און די אַרבייטער אַרדענס — דער אַרבייטער רינג, נאַציאָנאַלער פאַרבאַנד און דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבייטער אַרדען. באַהילפיג איז אויך געווען די איװאַ, דער ביאָליסטאַקער צענטער און אַ פאַר יחידים.

ווען ס'איז געקומען צו דער פּראָגע וויפיל לאַנדסמאַנ-שאַפֿטען זיינען פאַראַן אין ניו יאָרק — דאָ האָט יעדער גע-האַט זיין אייגענע צאָל: אַ טויזענט, צוויי טויזענט, 2,500, 3,000 און אפילו צווישען 5 און צען טויזענט!

ניט בעסער איז אויך געווען די ציפער וואָס מיר האָבען באַגעגענט אין דרוק. אַזוי שרייבט יהודה פּילטש אין אַן אַרבייט וועגען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין דעם ספר השנה פון 1938 (*), אַז מען קאָן אָנגעהעמען אַז די אַלגעמיינע צאָל לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין אַמעריקע דערגרייכט אַן ערך פון 3000. ניו יאָרק און אומגעגענט פאַרמאַגט, לויט זיין השערה, 950 לאַנדסמאַנשאַפֿטען. ער האַלט אַז די אַלגעמיינע צאָל מיטגלידערשאַפֿט איבער'ן לאַנד באַטרעפט אַן ערך פון 200,000.

אין דער סאַמע לעצטער אויספירליכער אַרבייט וועגען דעם אידישען געזעלשאַפֿטליכען לעבען אין לאַנד, געשריבען פון דר. מ. קאַרפּ (**), זאָגט זיך, אַז די צאָל פון די סאַסייעטיס (לאַנדסמאַנשאַפֿטען), וועלכע געפינען זיך אין אַלע שטעט מיט אַ גרויסער אידישער באַפעלקערונג איז ניט באַוואוסט, נאָר מען רעכענט אַז עס זיינען פאַראַן עטליכע טויזענט... מען ווייסט אויך ניט גענוי וועגען זייערע אַקטיוויטעטען און די סומעס געלט וואָס זיי האָבען געשאַפֿען...

(* ספר השנה ליהודי אמריקה, בעריכת מנחם ריבולוב, הוצאת ההסתדרות העברית באמריקה, נ. י. תרצ"ח.

(**) Jewish Community Organization in the U. S., by Maurice Karpf, Ph.D., Bloch Publishing Co., 1938.

אַז עס קומען צו מיטגלידער אין די סאַסייעטיס און אַז די סאַסייעטיס וואָס שליסען זיך אַן אין אַ פּראָטערנאַלען אַרדען, פאַרלירען ניט זייער לאַנדסמאַנשאַפֿט פּרצוף דורך דער צוזאַמענשמעלצונג. מיר זעהען אויך, אַז כאַטש אין די אַרדענס (אַרבייטער רינג, אינטערנאַציאָנאַלער אַרבייטער אַרדען, נאַציאָנאַלער אַרבייטער פאַרבאַנד) גייט שוין אַ לעב-גערע צייט אָן אַ שריפטליכע און אַ מינדליכע דיסקוסיע ווע-גען לאַנדסמאַנשאַפֿט-ברענטשעס אָדער די מעהר אַמעריקאַ-נישע טעריטאָריעלע ברענטשעס, — און די קלאָרע לאַגיק איז, דוכט זיך, אויף דער זייט פון די לעצטע, — איז אָבער דער אַרגומענט פאַר לאַנדסמאַנשאַפֿטען ברענטשעס נאָך גאַר אַ שטאַרקער.

און דאָס דערפיהרט אונז צו דער פּראָגע:

פּאַרוואָס אַ בוך וועגען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען פון ניו יאָרק? דער ליינער פון דער אידישער פּרעסע שטויסט זיך לעצ-טענס אָן אויף אַ סך נאַטיצען וואָס די לאַנדסמאַנשאַפֿטען גיבען אַריין אין די צייטונגען וועגען זייערע אונטערנעהמונגען, מען זעהט אַז עס קומט פאַר אַ לעבעדיגע טעטיגקייט אין די סאַסייעטיס. איבערהויפט האָט די ביטערע לאַגע פון די אידן אין פּוילען, רומעניע און אונגאַרען אויפּערודערט די היגע לאַנדסלייט און עס זיינען געבאַרען געוואָרען פאַר-איניגטע רעליעף-קאַמיטעטען פאַר זייערע שטעטלעך. אַט די קאַמיטעטען זיינען דער בעסטער באַווייז, וואָס עס קאָן געטאָן ווערען, ווען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אַרגאַניזאַציעס זאָ-לען אָנערקענען זייערע געמיינשאַפֿטליכע געזעלשאַפֿטליכע אינטערעסען און באַווייזען זייער כח לטובת הכלל.

אונזער בוך טיילט בכיוון אויס די לאַנדסמאַנשאַפֿט בענע-וואָלענט סאַסייעטי פון דער גלאַט בענעוואָלענט סאַסייעטי, לאַמיר זאָגען, פון אַ „מאַנהעטען בענעוואָלענט סאַסייעטי“, ווייל דער לאַנדסמאַנשאַפֿט נאָמען שטעמפּעלט אָפּ דעם ספּעציפּישען כאַראַקטער פון דעם סאַרט פאַראַיין וואָס שטרייכט אונטער זיין היסטאָרישע ראַלע אין דער אימיגראַ-ציע פון אַמעריקע. דורך דער אָנגעגעבענער אין אונזער בוך טאַבעלע פון דער גרינדונג פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען לויט זייערע יאָהרען, באַקומען מיר אַ קלאָר בילד פון דעם באַראַמעטער פון דער אידישער לאַגע אין איראַפּע און אַמעריקע. דורך דער גרינדונג פון אַלערליי לאַנדסמאַנ-שאַפֿט ריכטונגען דערוועהן מיר די שטאַפלען אויף וועלכע דעם אידישען אימיגראַנט איז אויסגעקומען צו קלעטערען.

די לאַנדסמאַנשאַפֿטען גיבען אונז דעם שליסעל צו דעם לעבען פון די ברייטע פּאָלקסמאַסען. זיי זיינען דער אומ-דערשעפליכער רעזערוו פאַר אַלע מאַסען-אַרגאַניזאַציעס. ווען ס'איז באַשלאָסען געוואָרען אַרבייטען אויף אַ שטודיע איבער די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין ניו יאָרק, האָט אונזער שרייבער-גרופּע זיך אָנגעשטויסען אויף אַן אַ שיעור שטיינער אין וועג. עקזיסטירען לאַנדסמאַנשאַפֿטען שוין איבער 50 יאָהר און דאָך איז וועגען זיי ניט געשאַפֿען געוואָרען קיין ליטעראַטור, איז ניט פאַראַן קיין רעקאָרד פון זייער צאָל, אויפּטוואונגען, א. א. און דאָס וואָס איז לעצטענס געשאַפֿען געוואָרען, איז אויך מטושטש און אַפט פאַלש.

„ווערטי שרייבער פין דעם פעדעראַל פּרהאיעקט אזוי וויא שבת נאַחט איז ערשינען אין מייאן סהאסייטי איין קהאלעגי פון אייערע שרייבערס אין האַט מיר גי- להאזסט איין אַנקעטע אויסציפילען וועגן אינזער סהאסייטי אין איך האָב אים גיפראַמיסט דאָס ציזשיקען נהאַר מין אסטאהאם איז איך באַוויסט אַז איין באַצאַלטיר בעאַמטיר פין אסהאסייטי קען אַלעייך ניט גיבען קיין אינפּהאַרמאַציע פין זיין סהאסייטי ער מיז זיך ביפהאַר אַן פרעגין אין דיא עחירע בעאַמטי איך האָב דאָס גיבראַחט אויפין פּלהאַר אין עס איז גיפהאַלין איין פּהאַרשלאַג פין איין ברידער אַז מיזחאַל קיין אינפּהאַרמאַציע ניט גיבען צי קעיינים ענפּיר איך איך אַז קען אייער ביטע ניט ערפּילען“.

אונזערע שרייבער איז אויסגעקומען צו באַזוכען איין און דיזעלבע סאַסייעטי צו עטליכע מאַל. די פּראַגע איז ניט איינמאַל געבראַכט געוואָרען אויפ'ן פּלאַר פאַר אַ דיסקוסיע און ניט איינמאַל האַט די סאַסייעטי איינגעלאָדען אונזער שרייבער צו דערשיינען און דערקלערען צוליב וואָס מען דאַרף געבען אינפּאַרמאַציע.

די אידישע פרעסע איז אַן אויסנאַם אונז צוהילף גע- קומען. געדרוקט אונזערע נאַטיצען, און בכלל קאַפּערירט אויף יעדען געביט. דער גאַליציאַנער פאַרבאַנד האַט אונז אויך געלאָזט רעדען אויף זיין ראַדיאָ-פּראַגראַם.

די ערשטע אויסגעפילטע אַנקעטע איז אַריינגעבראַכט גע- וואָרען אין אַקטאַבער, 1937, די 2045סטע—אין יולי, 1938.

צוזאַמען האָבען מיר באַזוכט און דורכגעקאַמט 154 מי- טינג-פּלעצער אין מאַנהעטען, ברוקלין און בראַנקס. אין די נייערע ישובים זיינען קיין לאַנדסמאַנשאַפט-קערפּערשאַפטען ניט פאַראַן. זייער צענטער איז נאָך אַלץ די איסט-סייד, און דער לאַנדסמאַן וואָס וואוינט אין סטעטען איילאַנד אַדער קווינס, כאַפט זיך אַרונטער פון צייט-צו-צייט צו זיין סאַ- טייעטי אויף דער איסט-סייד.

אונזער אַנקעטע דערציילט אַז, דער גרעסטער מיטינג-צענ- טער פון לאַנדסמאַנשאַפטען איז דער סענטראַל פּלאַצאָ ענעקס מיט 250 אַרגאַניזאַציעס. נאָך איהם קומט די נעשאַנאַל טעאַטער געביידע מיט אַ 175 סאַסייעטיס. די לעצטע מאַדע פון די מעהר אַמעריקאַניזירטע לאַנדסמאַנשאַפטען איז צו „באַזעצען“ זיך אין האַטעלען און גראַד אין די בעסערע, אין סאַמע צענטער פון בראַדוויי (עדיסאָן, מעקאַלפּין).

די פּאַמיליען-קרייזען האָבען אַ טענדענץ אַפּצוהאַלטען זייערע מיטינגען אין פּריוואַטע היימען, אויסער ווען זיי זיי- נען צו-שטאַרק צעצווייגט, דאַן „מיטן“ זיי אין האַטעלען, אַדער אין אַנגעזעהענע לאַקאַלען.

די פּאַרשיידענאַרטטיגע לאַנדסמאַנשאַפט-קערפּערשאַפטען געענטפּערט אויף אונזערע אַנקעטע-בויגענס האָבען 2045 לאַנדסמאַנשאַפטען. אינגאַנצען זיך אַפּגעזאַגט צו געבען, אַדער ניט געגעבען קיין פּולע אינפּאַרמאַציע האָבען 423 לאַנדסמאַנשאַפטען. צוזאַמען וויסען מיר וועגען 2468

פאַר אונז איז דערפאַר געשטאַנען די אויפגאַבע צו טאָן אַ פּיאַנערען-אַרבייט, צו גיין צום מקור, צו די לאַנסמאַנשאַפטען גופאַ. מיר האָבען באַשלאָסען אַז מיר וועלען זיך אַפּגעבען צו פּאַלגענדיגע לאַנדסמאַנשאַפטען קערפּערשאַפטען:

1. אנשי'ס, חברות און קאָנגרעגיישאַנס;
2. אינדעפענדענט סאַסייעטיס;
3. ליידיס עיד און אַקזילעריס;
4. לאַנדסמאַנשאַפט-ברענטשעס אין די אַרדענס;
5. פּאַמיליען-קרייזען און נעמען-סאַסייעטיס, און
6. פּאַראייניגטע רעליעף און פּאַטראָנאַטען.

שפּעטער וועלען מיר זיך אַפּשטעלען אויף יעדער קער- פּערשאַפט באַזונדער. נאָר דאָ מוז מען פּאַרלויפען דעם וועג און דערקלעהרען, אַז די וואָס האָבען געהאַט דער- פּאַרונג מיט די סאַסייעטיס האָבען אונז פּאַראוויסגעזאַגט פעסימיסטישע רעזולטאַטען. זיי זיינען בלוז אין אַ קליינער טייל מקוים געוואָרען. זיכער איז, מוז מען מודה זיין, אַז ווען די סאַסייעטיס וואַלטען קאַפּערירט מיט אונז, וואַלטען מיר אַנשטאַט די אינפּאַרמאַציע וואָס מיר האָבען געקראָגען פון איבער צוויי טויזענט אַרגאַניזאַציעס, געהאַט אינפּאַר- מאַציע פון נאָך אַ 500 אַדער מעהר קערפּערשאַפטען.

יא, עס איז אַנגעקומען אויסערגעוויינליך שווער אַריינצו- דרינגען אַדער דורכצודרינגען די אינערוואַכעס, אַדער קלאַר צו מאַכען די סעקרעטאַרען, אַז מיר זיינען ניט געקומען, חלילה, נאָך שטיצע, נאָר, פּאַרקעהרט, מיר זיינען געקומען עפעס צוטראַגען.

געקומען זיינען אונזערע שרייבער מיט אַנקעטעס (זעה דעם מוסטער פון דער אַנקעטע אויף דער נעקסטער זייט). געקומען איז אונזער שליח צום סעקרעטאַר, אין מיטינג- פּלאַץ, פריה איידער דער מיטינג האַט זיך אַנגעהויבען, מיט אַ קרעדענשעל, גערעדט אידיש, באַצויגען זיך פּריינט- ליך. ווען דער סעקרעטאַר האַט שוין געהאַט איינגעשטימט צו ענטפּערען, איז ער אַבער געוואָרען זעהר איינגעהאַלטען ביי דער פּראַגע: „וואָס איז אייער פּאַרמעגען“. פון אַ טויזענט סאַסייעטיס האָבען אַרום דריי הונדערט זיך אַפּגע- זאַגט צו געבען אינפּאַרמאַציע. פון 257 חברות האָבען 63 ניט געוואַלט געבען קיין ענטפּער.

אין גאָר אַ סך פּאַלען האַט דער סעקרעטאַר צוגענומען די אַנקעטע און צוגעזאַגט אויפצונעהמען די פּראַגע ביים מי- טינג און זי אַליין אויספילען און צושיקען צו אונז. די פּאַקטען באַוויזען אַבער אַז פון 621 אַנקעטעס וואָס מיר האָבען איבערגעלאָזט מיט די סעקרעטאַרען, האָבען בלוז 68 אונז צוגעשיקט שריפטליך זייערע אויסגעפילטע אַנ- קעטעס. אַ דאַנק דעם וואָס אונזערע שרייבער האָבען עט- ליכע מאַל באַזוכט די דערמאַנטע סאַסייעטיס, האָבען זיי באַ- קומען ענטפּערס פון 224 סאַסייעטיס. אַכט סעקרעטאַרען האָבען אונז געענטפּערט, אַז זייער סאַסייעטי זאַגט זיך קא- טעגאַריש אַפּ צוליב אייגענע אורזאַכען צו געבען אינ- פּאַרמאַציע.

אַט איז אַ טיפּישער ענטפּער פון אַ סעקרעטאַר, אין זיין אַרטאָגראַפיע:

לאנדסמאנשאפט-אנקעטע

1. נאמען פון דער ארגאניזאציע געגענט
2. ווען ארגאניזירט ? צוועק
3. ווי אזוי ?
4. וויפיל מיטגלידער ביי דער גרינדונג ? דורכשניט עלטער דאן
5. האט איהר געהאלפען גרינדען אנדערע ארגאניזאציעס ?
7. זייט איהר אנגעשלאסען אין א פארבאנד וועלכען ?
8. וויפיל מיטגלידער זיינען איצט דא ?
9. עלעמענט : ארבעטער געשעפטסלייט אנדערע
10. דער איצטיגער דורכשניט עלטער פראצענט פון ניט לאנדסלייט
11. וויפיל אמעריקאנער געבארענע מיטגלידער האט איהר יונגע ?
12. ווען מיטעט איהר ? פלאץ
13. האט איהר קולטורעלע טעטיקייטען ?
14. לעקציעס ? וועלכע ? טעאטער בענעפיטס ? וואו ?
15. שפראך פון מיטינגען ? קארעספאנדענץ פראטאקאלען
16. צאהלט איהר בענעפיט ? וויפיל טויטען ? קראנקען ? אנדערע ?
17. וואס זיינען אייערע דיוס ?
18. האט איהר אייגענע קרקע ? וויפיל איינגעצאהלט ? וויפיל שולדיג ?
19. האט איהר א געשריבענע אדער געדרוקטע קאנסטיטוציע ?
20. האט איהר ארויסגעגעבען געדרוקטע מאטעריאלען ?
21. האט איהר איינטייל גענומען אין די הילף אקציעס לטובת אייער שטאט ?
22. דורך וואס פאר אן אגענטור : דזשינט : אנדערע זעלבשטענדיג
23. וויפיל ביז איצט געשאפען ? געשיקט א שליח קיין אייראפע ?
24. וואס זיינען אייערע פארבינדונגען מיט דער אלטער היים ?
25. מיט וויפיל שטיצט איהר די דארטיגע אינסטיטוציעס ?
26. שטיצט איהר באשטימטע אידישע אמעריקאנער אינסטיטוציעס ?
27. וועלכע ? מיט וויפיל יעהרליך ?
28. וואס איז אייער פארמעגענס ?
29. איז אייער סאסייעטי : ציוניסטיש רעליגיעז פראגרעסיוו ראדיקאל ...
30. פאלען אפ מיטגלידער ? קומען צו ?
31. נאמען פון סעקרעטאר אדרעס
32. נאמען פון אויספרעגער דאטע

דער איצטיגער מצב פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען

די אנשים זיי זיינען די סאַמע עלטסטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען טען אין ניו יאָרק. אונזערע אַנקעטעס ווייזען אַז 2 זיינען געגרינדעט געוואָרען אין 64—1862; 5 — צווישען 1868 און 1877 און 25 צווישען 1877 און 1887 און אין אַנהויב פֿון דער מאַסען-אימיגראַציע (1888—1897) זיינען גע- גרינדעט געוואָרען 66 אנשים.

אויך די אנשים האָבען זייערע צענטערען. די מעהרסטע אנשים געפינען זיך איצט אויף דער שמאַלער הענרי סטריט. אויף אַ קורצען שטח פֿון אַ פּאַר בלאַק געפינען זיך איבער 100 אנשים. ניט יעדע אנשי פּאַרנעמט אַן אייגענע גע- ביידע. טייל זיינען באַרדערס ביי אַן אַנדער אנשי. אין איין צוויי-שטאַקיקער געביידע געפינען זיך צו פיר און צו פינף אנשים. כאַטש ס'איז שווער צו קריגען אַ מיין.

אונזערע שרייבער איז אויסגעקומען צו גיין אַהין אַ סך מאַל, ביז דאָס שלעסעל איז אַראָפּגענומען געוואָרען פֿון דער טיר און מען האָט געטראָפּען דעם שמש אַדער אַ

קערפּערשאַפֿטען. אונזערע טאַבעלעס האָבען פֿולע סטאַ- טיסטיק וועגען פּאַלגענדיגע :

1. אנשים — 290 ;
2. סאַסייעטיס — 715 ;
3. פרויען עידס 71; פרויען אַקוילעריס — 287;
4. אַרדענס : אַרבייטער רינג ברענטשעס — 164, פרויען קלובען — 63 ; יוגענט — 6 ; נאַצי- אַנאַלער אַרבייטער פּאַרבאַנד : 14 ברענטשעס, 2 פרויען קלובען. אינטערנאַציאָנאַלער אַרביי- טער אַרדען (אידישע סעקציע) : 53 ברענ- טשעס, 11 פרויען קלובען, 2 יוגענט. לאַ- דזשעס — 23, פרויען אַקוילעריס — 2 ;
5. פּאַמיליען-קרייזען 76 ; נעמען סאַסייעטיס 45 ;
6. פּאַראייניגטע רעליעף קאַמיטעס — 39 ; פּאַט- ראַנאַטען — 25 ;
7. פּאַרשיידענע צענטערס, קלובען — 18.

הענרי סטריט — די גאַס פֿון די אנשי'ס

דערט זיך אויף דער סעמעטערי פון פאַראיין פון זייער אייננאַהמע.

יעדען ט"ו כסלו מאַכט די ח"ק אַ סאַפער פאַר איהרע מיטגלידער."

די סאַטייעטיס זיי זיינען געוויינליך איינגעטיילט אין „אינדעפענדענט“, „פּוירסט“ און „פּראַגרעסיוו קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראיין“. גאַר אַ גרויסע צאַל רופט זיך נאָך „יאַנג מען“, כאַטש די סאַטייעטי עקזיסטירט נאָענט פון אַ פּופציג יאָהר, נאָר ווען זי איז געגרינדעט געוואָרען זיינען איהרע מיטגלידער באַשטאַנען פון יונגע בחורים אין עלטער פון 18 ביז עטליכע און צוואַנציג. איז דערפאַר ווען אַ אומדערפאַרענער מענטש קומט אַריין צו אַ יאַנג מענס סאַטייעטי און דערזעהט פאַר זיך גרויע קעפּ אין דער פּירערשאַפֿט, רופט דאָס אַרויס ביי איהם אַ שמיכעל.

עס איז אַבער קלאַר. דער עלטערער דור וואָס איז גע- קומען אַהער פון היימישען שטעטעל איז געווען רעליגיעז און ער האָט געגרינדעט, פּריער פון אַלעם, אַ חברה צום דאַוונען, אַן אַנשי. דער דור וואָס איז געקומען נאָך איהם, דער בחור וואָס איז אַנטלאָפּען פון פּריזיוו, פון הונגער אין שטעטעל, פון רדיפות, אַדער צוליב פּאָליטישע מאַטי- ווען, האָט דאָ זיך געוואַלט אויסגריינען און דערפאַר האָט ער שוין דער סאַטייעטי וואָס ער האָט געגרינדעט געגעבען אַן ענגלישען נאָמען.

לאַמיר נעמען עטליכע טיפישע ענטפערס אויף דער פּראַגע: „ווי אַזוי איז אייער סאַטייעטי געגרינדעט געוואָ- רען“, וואָס סעקרעטאַרען, אַדער די עלטסטע מיטגלידער האָבען געגעבען צו אונזערע שרייבער.

1. די מענער דאָ האָבען זיך געפיהלט עלענט, געלאָזען די פּרויען, אַדער כלות אין דער אַלטער היים, פלעגט מען זיך צונויפקומען ביי אַ פאַרהייראַטען לאַנדסמאַן אין הויז, געטרונקען טיי, געשפילט קאַרטען, אויסגעהערט פאַשטען וועגען דער לאַגע אין שטעטעל.

2. מען האָט געהאַלטען אין דעפאַרטירען אַ לאַנדסמאַן צוליב קראַנקהייט, האָבען די לאַנדסלייט איינגעזעהן די וויכ- טיגקייט פון האָבען אַן אייגענעם פאַראיין צו העלפען זיך אין נויט.

3. אַ לאַנדסמאַן שטאַרבט אין פאַבריק. מען מיינט אַז ער איז אַ גריך, באַגראַבט מען איהם אויף פּאַטערס פּילד. לאַנדסלייט דערוויסען זיך, גראַבט מען איהם אויס און מען באַשטימט צו האָבען אַן אייגענעם פאַראיין מיט קרקע, א. א.

פון די נעמען וואָס די סאַטייעטיס טראָגען איז צו זעהן, אַז עס פלעגען פאַרקומען שטרייטיגקייטען אין דער אַרגאַ- ניזאַציע. פרומע געגען אַפיקורסים, קליינשטאַט געגען אַמעריקאַניזאַציע, קאַנסערוואַטיווע געגען פּראַגרעסיווע. דער רעזולטאַט איז געווען אַ שפּאַלטונג און דאָס גרינדען פון אַ נייער אַרגאַניזאַציע. („אינדעפענדענט“).

די סאַטייעטי אין יענער צייט איז געווען די ערשטע לאַ- באַראַטאַריע פאַר געזעלשאַפֿטליכע עקספּערימענטען. די מעהר פּיהיגע, די וואָס האָבען באַגריפּען די וויכטיגקייט

געזעמעל אידען. די מעהרסטע שמשים האָבען מורא געהאַט צו אַנטפלעקען די „סודות“ פון זייער חברה, אַפט ניט גע- וואַלט מגלה זיין דעם אַדערס פון גבאי, אַדער סעקרעטאַר. אויף דער פּראַגע וועגען פאַרמעגענס האָבען אַ צאַל סעק- רעטאַרען געגעבען סימבאָלישע ענטפערס. איינער האָט געהייסען שרייבען: „מתים“, אַן אַנדערער: „תורה לערנען“. אין איין שוהל האָט אונזער שרייבער, אַ יונגער דיכטער, דערקענט אין דעם שמש זיין אַמאָליגען מלמד פון שטעטעל; דערקענט האָט ער איהם לויט זיין קול...

אין אַלגעמיין האָבען זיך די אנשים באַצויגען סימפּאַטיש צו דער אַנקעטע. קיין ציניזם האָבען מיר ניט באַגעגענט. מורא, אַפּהענטיגקייט יא. די הויפּט-צרה אונזערע איז געווען וואָס מיר האָבען ניט געקאַנט אויסגעפינען ווען די אנשים האַלטען אַפּ זייערע מיטינגען. ווען מען פלעגט באַ- געגענען די דאַוונערס, האָט מען ניט געטאַרט שרייבען. אַ צרה איז אויך געווען וואָס אַ צאַל שרייבער אונזערע האָבען פאַרגעסען זייערע היטלען, וועלכע זיי טראָגען זעלטען, אין דער היים. ניט איינמאַל איז אונזער שרייבער צונורן געקומען, ווען ס'האַט אויסגעפעלט צום מנין...

אַ צאַל אנשים רופען זיך אונטערשטיצונג פאַראינען און די שוהל איז ביי זיי די בייזאַך. פון די קאַנסטיטוציעס זייערע דערוויסען מיר זיך, אַז די חברה קדישא און די מתעסקים אין יעדער אנשי שפּילען אַ הויפּט-ראַלע אין די אַקטיוויטעטען פון דער אינסטיטוציע.

דער קלעצקער פאַראיין, למשל, וואָס פאַרמאַגט אַן איי- גענע שוהל-געביידע, האָט פּאַלגענדיגע פונקטען וועגען דער שוהל אין זיין קאַנסטיטוציע:

„יעדער מיטגליד איז פאַרפליכטעט זיך האַלטען רואיג און אַנשטענדיג אין שוהל און ניט אַרומגיין ביים דאַוונען. אין דער צייט פון ח"ה און ק"ק ניט ריידען צווישען זיך, עס איז אַ פליכט פון די טראַסטיס אויפצופאַסען וועגען דעם. קיינער קען צום עמוד ניט גיין אַלס ש"ץ, ניט פרעגענ- דיג ביי די טראַסטיס.

ווען עס טרעפט צוויי בר-מצוות אַדער צוויי חתנים פון מיטגלידער אין איין שבת, זאָלען זיי צווישען זיך וואַרפען גורל צו וועמען דער מפּטיר געהערט. ווען עס איז אַ בר- מצוה מיט אַ חתן, געהערט דער מפּטיר צום בר-מצוה.

דער מנהג אין דאַוונען דאַרף זיין: „אַשכּנז“. וועגען דער חברה קדישא איז אין דער קאַנסטיטוציע פאַראַן, צווישען אַנדערע, פּאַלגענדיגע פונקטען:

„יעדען ט"ו כסלו רופט די ח"ק איין מיטינג און ער- וועהלט פון זיך צוויי מעמבערס, אַלס גבאי ראשון און גבאי שני, די וואַהלען דאַרפען פאַרקומען דורך אַ באַלאַט. די גבאים דאַרפען קענען לעזען און שרייבען אַמווייניגסטענס אין אידיש.

יעדען שמיני עצרת, אחרון של פסח און דעם צווייטען טאָג שבועות געהערען די עליות צו ח"ק, די גבאים טיילען אויס די עליות צו די וואָס האָבען געקויפט און ניט פאַרקויפטע צו וועמען זייער אויסוואַהל איז.

די גבאים פון ח"ק דאַרפען פיקסען אַלעס, וואָס עס פאַ-

געענטפערט אויף אונזער אַנקעטע האָבען 71 ליידיס בענע-
וואַלענט עיד'ס און 286 פרויען אַקזילעריס. די עלטסטע פרויען
בענוואַלענט איז אַרגאַניזירט געוואָרען אין 1895, די
אינגסטע אין 1935. אונזערע שרייבער האָבען זיך אָן-
באַגעגענט מיט די גרעסטע שוועריגקייטען צו באַקומען
אינפֿאַרמאַציע צווישען די ליידיס. אויב די סעקרעטאַרשע
האַט שוין באַגריפען די וויכטיגקייט פֿון אונזער אַרבייט
און געענטפערט אויף די פֿראַגעס, האָבען זיך אָבער באַלד
אַריינגעמישט אַקטיווע מיטגלידער און ניט געלאָזט.

כאַראַקטעריסטיש פֿאַר די „ליידיס“ איז, אַז ביז'ן היינטיגען
טאָג זיינען נאָך די גרעסטע צאַל סעקרעטאַרען און אַפט
פרעזידענטען, ניט קיין פרויען, נאָר מענער.

די פרויען סאַסייעטיס האַלטען אַפֿ זייערע מיטינגען אין
די פֿלעצער וואו די מענער-סאַסייעטיס מיטען.

עס איז דאָ אַן אונטערשייד צווישען אַ ליידיס עיד סאָ-
סייעטי, וועלכע איז אַ זעלבסטשטענדיגע אַרגאַניזאַציע, מיט
אַן אייגענער קאַנסטיטוציע, אייגענע בענעפיטס און דער
פרויען-אַקזילערי, וועלכע איז אַ טייל פֿון דער מענער אַרגאַ-
ניזאַציע.

דער מאָן-סעקרעטאַר פֿון דער מעזריטשער ליידיס עיד
סאַסייעטי זאָגט אין זיין איינלייטונג צו דער קאַנסטיטוציע
פֿון פֿאַראייניקט:

„מיר באַטראַכטען יעצט אונזער פֿאַראייניקט אַלס איין גרויסע
וואַקסענדע פֿאַמיליע. מיר זיינען זיכער, דאָס אונזער מעד-
ריטשער ליידיס אייד סאַסייעטי וועט פֿאַר אימער און עוויג
עקזיסטירען. די פֿאַרגאַנגענהייט האָט אונז געלערענט צו
שעצען און אַכטען אונזער פֿאַראייניקט פֿאַר די פיעלעס גוטעס
וואָס מיר טוען, דאַרום געפינען מיר פֿאַר אַן הייליגע פֿליכט
דעזען פֿאַראייניקט מיט איהרע געזעצען אויפֿריכטיג צו
האַלטען, דאָס אונזער שוועסטער-ליבע זאָל אונטער קיינע
אומשטענדען נישט צושטערט ווערען.“

די לאַנדסמאַנשאַפֿט-ברענטשעט פֿון די אַרדענס. יעדער
אידישער אַרדען האָט פֿאַרגרעסירט אַ דאַנק דעם וואָס איהם
איז געלונגען אַריינצונעהמען און אַבסאָרבירען די סאַסי-
עטיס, נאָר דער לאַנדסמאַנשאַפֿט-גייסט איז געבליבען אין
די מעהרסטע ברענטשעס. מען איז מאַקע אונטערוואַרפען
צו אַלע רולס און רעגוליישאַנס פֿון דער צענטראַלער קער-
פערשאַפֿט, נאָר עס הערשט פֿאַרט אַ היימישע וואַרימקייט
ביי די לאַנדסמאַנשאַפֿט-ברענטשעס, מען רעדט וועגען דער
אַלטער היים, מען דערמאַנט זיך אין אַמאָליגע טעג און ווען
ס'קומט צו וואַהלען און אין ברענטש זיינען פֿאַראַן אַ סך ניט
לאַנדסלייט, וועלען די לאַנדסלייט זיך אַפט רעכענען מיט אַ
קאַנדידאַט, וואָס שטאַמט פֿון זייער שטעטעל.

די ראַדיקאַלע אידישע אַרדענס מאַכען גרויסע אַנשטרענג-
גונגען צו אַפֿעלירען צו די סאַסייעטיס, אַז זיי זאָלען זיך
אַנשליסען אין זייער אַרדען.

דער אינדעפענדענט אַרדען ברית אברהם וואָס איז פֿאַק-
טיש געגרינדעט געוואָרען דורך לאַנדסמאַנשאַפֿט סאַסי-
עטיס, האָט זיך אַפֿגעזאַגט אונז צו געבען אינפֿאַרמאַציע
וועגען זיינע לאַנדסמאַנשאַפֿט ברענטשעס, דערקלערענדיג

פֿון די געשעהענישען פֿון טאָג, האָבען געהאַלפען בויען די
יוניאָן-באַוועגונג, די פֿאַליטישע פֿאַרטייען, די פרעסע, די
אַרדענס. די מעהר צוריקגעשטאַנענע זיינען געבליבען אין
דער סאַסייעטי און איבערגענומען איהר פיהרערשאַפֿט. דאָך
געפינען מיר אַפט אַנגעזעענע טוער אין אַלע באַ-
וועגונגען פֿון דער אידישער גאַס, ווי אויך שרייבער
און אַנדערע פֿראַפעסיאָנאַלען, וואָס געהערען נאָך ביז'ן
היינטיגען טאָג צו דער סאַסייעטי. פרעגט זיי פֿאַרוואָס,
וועלען זיי אייך ענטפערען, אַז ניט די בענעפיטס האַלטען
זיי צו, נאָר דער סענטימענט פֿון אַמאָליגע יאַהרען, פֿער-
זענליכע פֿריינטשאַפֿט מיט די מיטגלידער, אַ נאַסטאַליגע
נאַכ'ן שטעטעל..

עס זיינען פֿאַראַן סאַסייעטיס וואָס זיינען געגרינדעט גע-
וואָרען ניט בלויז ווייל די באַלדיגע גויטווענדיגקייט האָט
זיי צום לעבען געבראַכט, ווי אַ טויטפֿאַל פֿון אַ לאַנדסמאַן,
עלענטקייט פֿון מיטגלידער, נאָר צוליב אידעאָליסטישע
צוועקען. די טשעכאַנאַווער סאַסייעטי, למשל, וואָס איז
געגרינדעט געוואָרען אין 1899, האָט זיך געשטעלט פֿאַר
איהר אויפֿגאַבע צו גרינדען דאָ אַ דאָרף אויפֿ'ן נאַמען פֿון
איהר היים-שטעטעל. איהרע מיטגלידער האָבען זיך געוואָלט
באַזעצען אויף ערד, ווייל אונטער'ן צאָר האָט אַ איד ניט
געטאַרט האָבען קיין ערד. זיי האָבען זיך געגרינדעט אונ-
טער'ן נאַמען „האום לענד סאַסייעטי“ און געזוכט ערד
לעבען ניו יאָרק, נאַכהער האָבען זיך אַנגעהויבען שטריי-
טיגקייטען אין דער אַרגאַניזאַציע און פֿון פֿלאַן איז גאַרנישט
געוואָרען.

אין אַ צאַל פֿון אונזערע אַנקעטעס געפינט מען פֿאַלגענ-
דיגען כאַראַקטעריסטישען ענטפער וועגען דער גרינדונג פֿון
דער סאַסייעטי: דאָס שטעטעל נאָך וועלכען די סאַסייעטי
הייסט, איז אַפֿגעווישט געוואָרען (מלחמה, שרפה) האָט מען
באַשלאָסען צו שטיצען די אַרומיגע שטעטלעך.

די סאַמע עלטסטע לאַנדסמאַנשאַפֿט איז די האַלענדישע
(1859) און די ערשטע פּוילישע איז אַרגאַניזירט געוואָרען
אין 1870, זי האָט נאָך איצט 180 מיטגלידער.

די אינגסטע סאַסייעטי איז אַרגאַניזירט געוואָרען אין
1937 מיט 15 מיטגלידער און איצט האָט זי 75 מיטגלידער
פֿון וועלכע 71 זיינען אַמעריקאַנער געבאָרענע.

די פרויען פֿאַראייניקט. אַזוי ווי די אנשי איז געווען די
ערשטע לאַנדסמאַנשאַפֿט-אינסטאַנץ פֿון דעם ניי-אַנגעקומע-
נעם אימיגראַנט פֿון די מזרח-איראָפּיאישע לענדער אין
די אַכציגער יאָהרען פֿון לעצטען יאָהרהונדערט און די
סאַסייעטי איז געווען די צווייטע, אַזוי איז די פרויען-
סאַסייעטי, אַדער ווי כמעט אַלע האָבען זיך גערופֿען — די
אינדעפענדענט ליידיס עיד סאַסייעטי און די ליידיס אַק-
זילערי פֿון די מענער סאַסייעטיס, — געווען די דריטע און
פערטע אינסטאַנץ פֿון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט.

די זעלבשטענדיגע פרויען-סאַסייעטי איז געווען אַ סימן
פֿון פֿאַרגרעס פֿון דער נייער פרוי.

זיינען מעהרסטענס געווען לאַנדסלייט, וואָס האָבען זיך גע-
שאַפֿען אַ נאָמען מיט זייער אַקטיוויטעט אין זייער קרייז
און זיינען נאָכ'ן טויט, אָדער טיילמאָל, נאָך ביים לעבען,
באַלוינט געוואָרען מיט אומשטערבליכקייט. די נעמען אַר-
גאַניזאַציעס געפינען זיך אין אַלע פּאַרמען פון טיפען לאַנדס-
מאַנשאַפֿטען. אַן אנשי גיט זיך אַ נאָמען נאָך אַ רבי'ן,
אַ סאַסייטי נאָך אַ באַריהמטען לאַנדסמאַן, און אַרדען-ברענטש
נאָך אַ רעוואָלוציאַנערער לאַנדסמאַנשאַפֿט-פּיגור.

אין אונזער אַנקעטע געפינען זיך 45 ריינע נעמען אַר-
גאַניזאַציעס, וואָס דער נאָמען פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט
איז ניט צוגעבונדען צו איהר, מיט אַ מיטגלידערשאַפֿט פון
7482. פון זיי זיינען 1762 אַמעריקאַנער געבאָרענע.

רעליגיאָנאַרע אַרגאַניזאַציעס און פּאַטראָנאַטען. אין צייט פון
אַ פּאַלקס-אומגליק — מלחמה, פּאַגראַמען, רדיפות — פּאַר-
אייניגען זיך די לאַנדסמאַנשאַפֿטען מיט'ן צוועק צו העלפען
זייער שטעטעל אין באַזונדערען אומגליק וואָס האָט איהם
געטראָפֿען, אָדער עס ווערען אפילו געגרינדעט זעלבסט-
שטענדיגע אַרגאַניזאַציעס מיט'ן איינציגען צוועק: צו
שאַפֿען שטיצע פּאַר'ן שטעטעל. איבערהויפט זיינען רעליגיע
אַרגאַניזאַציעס אויפגעקומען אין די מלחמה-יאָרען 1914—
1920.

די סאַמע לעצטע פּאַרמען פון רעליגיע זיינען די פּאַראיי-
ניגטע רעליגיע-קאָמיטעטען און די פּאַטראָנאַטען, וועלכע
זיינען געגרינדעט געוואָרען צו העלפען די פּאַליטישע אַרעס-
טירטע אין פּוילען.

מיר האָבען אינפּאַרמאַציע וועגען 39 רעליגיע-קאָמיטעטען
וואָס זיינען געגרינדעט געוואָרען צווישען 1913 און 1938.
מיר האָבען אינפּאַרמאַציע וועגען 25 פּאַטראָנאַטען. דער
פּאַטראָנאַט ווערט אונטערשטיצט פון אַלערליי לאַנדס-
מאַנשאַפֿטען, ניט בלויז פון ראַדיקאַלע ברענטשעס, נאָר אַפט
אויך פון די אָפּגעשטאַנענע סאַסייעטיס, וואָס דערוויסען זיך
וועגען דעם גורל פון זייערע באַקאַנטע אָדער די קינדער פון
זייערע לאַנדסלייט, וועלכע שמאַכטען אין די פּוילישע
טורמעס.

די מיטגלידערשאַפֿט אין די לאַנדסמאַנשאַפֿטען: צאָהל,
עלעמענט, פּראָצענט פון ניט-לאַנדסלייט

אין 1840 לאַנדסמאַנשאַפֿט-אַרגאַניזאַציעס פון אַלע מינים
(אנשיס, סאַסייעטיס, אַרדען-ברענטשעס, פּאַמיליען-קריי-
זען און איינצעלנע מיטגלידער אין די רעליגיע-אַרגאַניזאַציעס
און פּאַטראָנאַטען) געפינען זיך 256,924 מיטגלידער, אָדער
צו 140 אויף אַן אַרגאַניזאַציע. לויט דעם חשבון דאַרפען
זיך אין די 423 אַרגאַניזאַציעס פון וועלכע מיר האָבען קיין
פולע אינפּאַרמאַציע ניט געקענט קריגען, געפינען אַרום
60,000 מיטגלידער. צוזאַמען, קען מען רעכענען, געפינען
זיך אין ניו יאָרק אַרום 3,000 לאַנדסמאַנשאַפֿטען מיט אַ
האַלבען מיליאָן מיטגלידער, אָדער יעדער פּערטער איד
אין ניו יאָרק באַלאַנגט צו אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט.

די מעהרסטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען אַרגאַניזירט גע-
וואָרען צווישען 1903 און 1909. ניט געקוקט אויף דעם

אַז ער האָט ניט אַזעלכע, כאַטש אין דעם יעהרליכען באַ-
ריכט פון 1930 געפינען מיר 75 לאַדזשעס וואָס טראָגען
לאַנדסמאַנשאַפֿט נעמען. אין אונזער אַנקעטע איז אונז בלויז
געלונגען צו פּאַרצייכענען 18 לאַדזשעס פון אינדעפענדענט
אַרדער ברית אברהם.

אויך אין די אַרדענס גייט אַן די דיסקוסיע וועגען דער
ראַלע פון זייערע פּרויען אין זייערע ברענטשעס. אומעטום
ווערט לעצטענס אַנערקענט די נויטווענדיגקייט אַריינצוציען
די פּרויען פון די מיטגלידער אין באַזונדערע קלובען, אָדער
אַקטיווען, אָדער אַקזילעריס.

פּאַמיליען-קרייזען. די נייעסטע פּאַרם פון לאַנדסמאַנשאַפֿט-
טען איז דער פּאַמיליע-קרייז. עס איז כמעט אוממעגליך
צו דערגיין וויפיל אַזעלכע קרייזען געפינען זיך אין ניו
יאָרק, ווייל די מעהרסטע קרייזען האַלטען אָפּ זייערע מי-
טינגען אין פּרוואַטע הייזער און ניט רעגולער. בלויז די
גרעסערע און מעהר איינגעפונדעוועטע קומען זיך צונויף
אין אַ באַשטימטען מיטינג-טאָג אין רעגולערע אַקאַלען
אָדער האַטעלען.

מיר האָבען געקראָגען אינפּאַרמאַציע וועגען 76 פּאַמילי-
ליען קרייזען, מיט אַ מיטגלידערשאַפֿט פון 7,734, פון וועל-
כע 3821 זיינען אַמעריקאַנער געבאָרענע. דער צוועק פון
דעם פּאַמיליען-קרייז איז אין תּוך דערזעלבער וואָס פון דער
סאַסייעטי: קרקע, קראַנקען-בענעפיט, העלפען די אייגענע
מיטגלידער אין דער אַלטער היים און די נויטבאַדערפטיגע
דאָ אין לאַנד. איין קאַנסטיטוציע זאָגט, אַז איהר צוועק
איז „צו האַלטען די פּאַמיליע-סאַסייעטי פּאַראייניגט אויף
אייביג.“ אַז אַנדער פּאַמיליען-קרייז האָט געענטפּערט:
„אונזער אויפגאַבע איז ביקור חולים, גמילת חסדים און
דעהויפט שטיצען קרובים אין איראַפּע.“

די פּאַמיליען-קרייזען זיינען שטאַרק פּאַראיינטערעסירט
צו האַלטען די יוגענט לעבען זיך. צוליב דעם גרינדען זיי
יוגענט-ליג'ס, אָדער קאָזינ'קלאַבס און אפילו דזשוניאָר
ליגס פּאַר קינדער.

די מערסטע פּאַמיליען-קרייזען האָבען אייגענע קרקע, קראַנ-
קען בענעפיט, א. א. וו. נאָר אַ סך זיינען אַרגאַניזירט גע-
וואָרען בלויז צוליב „סאַשליס“. מען קומט זיך צונויף
איינמאַל אין חודש ביי אַ געדעקטען טיש און מען אונ-
טערהאַלט זיך.

די לעצטע געשעענישען אין איראַפּע גיבען אָבער דעם
פּאַמיליען-קרייז וויכטיגע אויפגאַבען. מען דאַרף העלפען די
קרובים אין דער אַלטער היים מיט געלט, מיט קליידער. מען
דאַרף זיי העלפען זיך אַרויסרייסען פון גיהנום. דאָס דער-
פיהרט דערצו, אַז דער פּאַמיליען-קרייז וועט דאַרפען אַנקור
מען צו צענטראַלע אַרגאַניזאַציעס, ווי דער „האַיאָס“,
„דזשאַינט“, לאַנדסמאַנשאַפֿט-פּאַראַבאַנד און דורכדעם וועט ער
במילא אַריינגעצויגען ווערען אין אַלגעמיינעם געזעלשאַפֿט-
ליכען לעבען.

נעמען אַרגאַניזאַציעס. זיי זיינען קלאַסיפּיצירט ביי אונז
ווי לאַנדסמאַנשאַפֿט-אַרגאַניזאַציעס, ווייל זייערע גרינדער

סאָסייעטיס, פּאַליאַקען צווישען טיף־רוסישע אַרגאַניזאַציעס. די אורזאַכען זיינען פאַרשידענע. די ערשטע איז די משפּחה קרובה/שאַפּט. אַ רוסישער האָט חתונה געהאַט מיט אַ גאַלי-ציאַנערען. דער שווער האָט איהם אַריינגענומען אין זיין לאַנדסמאַנשאַפּט, א. א. וו. אַמאַל פּאַסירט, אַז דער שאַפּ-חבר האָט אַריינגענומען, אַ מאָל אַ שכן און אַמאַל איז ער אַריין צוליב געשעפּט־אינטערעסען.

צוזאַמען ווייזט זיך אַרויס זיינען פאַראַן אַ 30% ניט־לאַנדסלייט אין דורכשניט אין אַלע טיפּען לאַנדסמאַנ-שאַפּטען.

דער גרעסטער שונא פון יעדער בענעפיט־אַרגאַניזאַציע, פונקט ווי דער שונא פון יעדען יחיד איז די אומרחמנות/דיגע עלטער. ווי מיר האָבען געזעהן זיינען די מעהרסטע לאַנדס-מאַנשאַפּטען געגרינדעט געוואָרען אַלס „יאַנג מענס“. מען איז טאַקע געווען יונג. מען האָט ניט מורא געהאַט פאַר קראַנק ווערען און, חלילה, פאַר טויט. היינט־צו־טאָג, ווען מען פייערט שוין דעם 25-סטען און 35סטען און אפילו דעם 50-סטען יוביליי פון דער סאָסייעט'ס עקזיסטענץ, לויפּט אָבער אויף איהר די געפאַר פון עלטער. די שטערבליכקייט ווערט גרעסער. דער מיטגליד קאָן אָפט שוין ניט צאָלען זיינע דיוס. ער אַרבייט שוין ניט, ער איז אַרים, קראַנק. אמת, די סאָסייעטיס גרינדען פאַרשידענע פּאַנדען צו באַשיצען זייערע מיטגלידער. לאון פּאַנדס, נויט־פּאַנדס, און, איבערהויפּט, פּאַנדען צו באַצאלען די דיוס פאַר עלטערע מיטגלידער. דער אַלד איידזש פּאַנד דריקט זיך אויס אין אַ סך סאָסייעטיס אין פּאַלגענדיגער אַדער ענליכער פּאַרם: אויב אַ מיטגליד באַלאַנגט 20 יאָהר און קאָן מעהר ניט צאָלען זיינע בילס, צאָלט פאַר איהם דער פּאַנד און ער איז באַרעכטיגט צו אַלע זיינע בענעפיטען.

אינע פון די הויפּט־פּראָבלעמען איז, אַ דאַנק דעם אויבערן אַרויסגעבראַכטען, די פּראָבלעם פון צוציען יונגע מענשען אַלס מיטגלידער פון דער סאָסייעטי.

די פּראָבלעם פון יוגענט און אַמעריקאַניזאַציע

אינע פון די אינטערעסאַנטסטע דערשיינונגען ווען מען באַזוכט אַ לאַנדסמאַנשאַפּט־סאָסייעטי איז צו טרעפּען דריי דורות ביים מיטינג. איהר טרעפּט אַ זקן אין אַ היימישער יאַרמעלקע, וועמעס וואָרט איז שטאַרק אַנגעזעהן ביי אַלע מיטגלידער. ער איז איינער פון די גרינדער פון דער סאָ-סייעטי, קאָן יעדען איינעם ביים ערשטען נאַמען, האָט פאַר-נומען כמעט יעדען פון די אַמטען אין פאַרשידענע צייטען. איצט טראָגט די פּאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פליכטען אַ אינגערער מיטגליד, אַ איד אין די אָנהייב פּערציגער. ער איז שוין דער צווייטער דור. ער איז ניט געווען פון די ערשטע מיטגלידער. ער איז אפשר גאַר קיין לאַנדסמאַן אויך ניט, נאָר צוליב זיינע פּיהיגקייטען אויסגעקליבען גע-וואָרען צום אַמט. ער איז שוין מעהר אַמעריקאַניזירט און פּיהרט דעם מיטינג אין ביידע שפּראַכען, ווען נויטיג. דער וואָס גיט זיך אָפּ צו די בילעטען פאַר'ן באַל, דער

אַפּשטעל פון אימיגראַציע זיינען אין די לעצטע 10 יאָהר צוגעקומען 32 אינדעפּענדענט לאַנדסמאַנשאַפּט סאָסייעטיס. אַנדערש האָלט עס מיט די אנשים. פון 1928 ביז 1938 זיינען בלויז צוגעקומען 6 לאַנדסמאַנשאַפּטען אנשים. דער ערשטער פּאַמיליע־קרייז, לויט אונזער אַנקעטע, איז גע-גרינדעט געוואָרען אין 1887. אין 1934 זיינען אַרגאַניזירט געוואָרען 11 פּאַמיליע־קרייזען.

לויט זייער עקאָנאָמישער איינטיילונג געפינען מיר אויס, אַז 75% פון דער מיטגלידערשאַפּט אין די לאַנדסמאַנשאַפּט אַרגאַניזאַציעס באַשטייט פון אַרבייטער, 15 פון קליינהענד-לער און 10% פון פּראָפּעסיאָנאַלען. עס איז אוממעגליך געווען פעסטצושטעלען מעהר וועגען די ספעציפישע באַ-שעפּטיקונגען פון דער מיטגלידערשאַפּט, ווייל די סעקרע-טאַרען האָבן קיין רעקאָרד דערפון ניט געפיהרט. ערשט אין די סאַמע לעצטע געדרוקטע אויסגאַבען פון אַ צאָל סאָסייעטיס האָט מען זיך אַ נעם געטאָן צו סטאַטיסטישע אויספאַרשונגען. אַזוי, למשל, דערציילט אונז, „דעי פּראָגרע-סאָר“, דער ענגליש־אידישער בולעטין פון דער בראַדיער י. מ. ב. און עדיוקיישאַנאַל עליאַענס פאַר מערץ 1938, אַז פון זייערע 104 מיטגלידער זיינען 75 געבאָרען געוואָרען אין פּוילען, 21 אין די פאַראייניגטע שטאַטען, 4 אין רוס-לאַנד, 2 אין רומעניע, איינער אין דייטשלאַנד און איינער אין עסטרייך. די צאָל קינדער פון די מיטגלידער איז 151. פיר און אַכציג פּראָצענט פון די מיטגלידער זיינען אַמערי-קאַנער בירגער. 47 מיטגלידער זיינען געבאָרען געוואָרען אין בראַדי.

ווי עס איז צו זעהן האָט מען אָבער קיין סטאַטיסטיק וועגען דער באַשעפּטיקונג פון די מיטגלידער ניט גענומען. פון די פּערזענליכע ענטפּערס פון די סעקרעטאַרען באַקומט זיך, אַז די מיטגלידער זיינען באַשעפּטיגט מעהרסטענס אין די נאָדעל־פּאַכען, זיינען קרעמער און אין די פּראַ-פעסיעס.

אַ טייל סעקרעטאַרען האָבען געענטפּערט אַז ווען זייער סאָסייעטי האָט זיך געגרינדעט מיט יאָהרען צוריק זיינען די מאַיאָריטעט מיטגלידער געווען אין באַשטימטע פּאַכען. ווען אַן אימיגראַנט איז אַנגעקומען אַהער, האָבען איהם די היגע לאַנדסלייט אַריינגענומען אין זייער שאַפּ אַר-בייטען. אַזוי, האָט איין סעקרעטאַר געענטפּערט, אַז זיין סאָסייעטי איז באַשטאַנען פון לויטער וועסטען־מאַכער. ביז'ן היינטיגען טאָג זיינען דאָ אַ גרויסע צאָל מאַרמאַרעשער אין דער שניפּעסן־אינדוסטריע.

איבערהויפּט זיינען עקאָנאָמיש מעהר צונויפגעקניפּט די פּאַמיליע־קרייזען. דער גרינדער פון אַ געוויסען פּאַמיליע־קרייז האָט זיך אַרויפגעאַרבייט אין דער דעליקאַטעסען-ביזנעס, זיינען אַ צאָל פּאַמיליעס פון זיין קרייז אַריין אין דערזעלבער „לאַין“.

יעדע לאַנדסמאַנשאַפּט האָט אַ געוויסען פּראָצענט פון ניט-לאַנדסלייט אין איהרע רייען. ווי אַזוי זיינען זיי אַריינגע-פּאַלען אַהין? מיר געפינען ליטוואַקעס אין גאַליציאַנער

דיזעלבע אינטערעסען און עס שווימען אַרויף פאַרשיידענע פּראָבלעמען, צווישען וועלכע די שפּראַך-פּראָגע איז אַן אַנגעווייטיגטע.

די פּראָגע פון שפּראַך און קולטור-טעטיגקייטען

אַמאָל האָבען כמעט אַלע סאָסייעטיס זיך געפיהרט דייטש-מעריש. ניט בלויז די גאַליציאַנער און אונגאַרישע לאַנדס-מאַנשאַפֿטען, נאָר אפילו רוסישע האָבען זיך באַנוצט מיט דער „יודישער אָדער זשאַרגאַנישער שפּראַכע“ אויף זייערע מיטינגען. יעדע קאָנסטיטוציע פון אַ פאַראייניגטן אַ פּונקט וועגען שפּראַך. אַט איז אַ כאַראַקטעריסטישער ביי-שפּיל:

„אַלע פּערהאַנדלונגען וויא אויך בוכפיהרונג אין דיזען פּעראייניגטן זאַל זיין און געפיהרט ווערען אין דער יודישער שפּראַכע, אָבער דאָך זאָלען מיטגלידער האָבען דאָס רעכט זיך צו בענוצטען אין דייטש און ענגליש אין די דעבאַטען.“ (קאָנסטיטוציאָן דער ביס-קער בני ברית, ק. א. פ., אַנגענומען דען 12טען מערץ, 1921).

דעם בולט'סטען ביישפּיל פון דער שפּראַך-אַנטוויקלונג גיט אונז, דוכט זיך, די קאָנסטיטוציע פון דער קאַלאָמער פּרענדס אַס'ן. דריי עקזעמפּלאַרען פון דערזעלבער קאָנסטי-טוציע, וואָס זיינען דערשינען אין פאַרשיידענע צייטען, דער-ציילען, וועגען דער דאָטע פון דער גרינדונג פון פאַראייני-איינע זאַגט, אַז דער פאַראייניגטן איז געגרינדעט „אַם 31-טען יענער 1904“, אַ צווייטע זאַגט שוין „געגרינדעט אַם 31-טען יאַנואַרי 1904“ און די דריטע — „געגרינדעט 31-טען יאַנואַר 1904“.

נאָר לאָמיר הערען וואָס דיזעלבע דריי עקזעמפּלאַרען פון דער קאַלאָמער קאָנסטיטוציע זאָגען אַליין וועגען שפּראַך.

עקזעמפּלאַר נומער איינס: „אַלע פּערהאַנדלונגען פאַם פּעראיינע, פּראָטאַקאָל — אונד פינאַנץ ביכער זאָלען אין דייטשער שפּראַכע געפיהרט ווערדען. וועגן אָבער דער בעטרעפּענדע בעאַמטע דער דייטשען שפּראַכע ניכט מעכטיג איזט, קענען דיזעלבען אין יודישער וויא אויך אין ענגלישער שפּראַכע געפיהרט ווערדען.“

עקזעמפּלאַר נומער צוויי: „אַלע פּערהאַנדלונגען דעם פּעראיינעס פּראָטאַקאָל אונד פינאַנץ-ביכער זאָלען אין דייטשער שפּראַכע געפיהרט ווערדען. זאָלען קיין מיטגליעד פינדען דיע ביכער אין דייטשער שפּראַכע פיהרען צו קענען, זאָ דיע ביכער אין יודישער אָדער ענגלישער שפּראַכע פיהרען זאָלל.“

עקזעמפּלאַר נומער דריי: „אַלע פּערהאַנדלונגען ווי אויך די פּראָטאַקאָלען זאָלען ווערען געפיהרט אין אידיש. עס בלייבט אָבער פאַר יעדען מעמבער פריי זיך צו בענוצען מיט דער ענגלישער שפּראַך אויב ער געפינט דאָס פאַר גייטיג.“

די קאָנסטיטוציע פון דער רבקה קאַטלעראָוו לאָזשע,

פאַרזיצער פון דער אַראַנזשיר-קאָמיטע פון יעהרליכען באַנקעט איז שוין אינגאַנצען אַן אַמעריקאַניזירטער, וועל-כער האָט זיין לאַנדסמאַנשאַפֿט-שטעטעל אָדער קיינמאָל ניט געזעהן, אָדער ער איז אַוועק פון דאָרט ווען ער איז געווען גאָר קליין.

אונזער אַנקעטע האָט אַט-וואָס צו דערציילען וועגען דער צאָל אַמעריקאַנער געבאַרענע אין די לאַנדסמאַנשאַפֿטען. פון 256,924 מיטגלידער אין 1840 קערפּערשאַפֿטען, זיינען 38,441 אַמעריקאַנער געבאַרענע, אָדער 15%. זיי ווערען איינגעטיילט לויט זייער פאַרם פון אַרגאַניזאַציע, ווי פאַלגט: פון די 42,416 מיטגלידער אין די אנשים און חברות זיינען 5,214 אַמעריקאַנער געבאַרענע. פון די 114,360 מיטגלידער אין די סאָסייעטיס זיינען 17,695 אַמעריקאַנער געבאַרענע. פון די 29,872 אַרבייטער רינג מיטגלידער זיינען 1,862 אַמעריקאַנער געבאַרענע. פון די 11,761 מיטגלידער אין אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטער אָרדען זיינען 1,065 אַמעריקאַנער געבאַרענע און פון די 1267 מיטגלידער אין נאַציאָנאַלען אַרבייטער פאַרבאַנד זיינען 120 אַמעריקאַנער געבאַרענע. פון די 4,240 מיט-גלידער אין די לאָדזשעס זיינען 690 אַמעריקאַנער גע-באַרענע.

דער גרעסטער פּראָצענט (פּראָפּאָרציאָנעל) אַמעריקאַנער געבאַרענע געפינט זיך אין די פאַמיליע-קרייזען. פון 7,734 מיטגלידער אין די פאַמיליע-קרייזען זיינען 3821 אַמערי-קאַנער געבאַרענע.

אין די ליידיס עיד סאָסייעטיס געפינען זיך 6101 מיט-גלידער, פון זיי זיינען 594 אַמעריקאַנער געבאַרענע און פון 22,496 מיטגלידער אין די ליידיס אַקזילעריס זיינען 2689 אַמעריקאַנער געבאַרענע.

די מעהרסטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָבען ניט קיין סטאַ-טיסטיק פון פּראָצענט יונגע אין זייערע רייזען. די סעק-רעטאַרען האָבען געפּראָווט טרעפען. די ענטפּערס זיינען אין די מערסטע פּאלען געווען: „אַ קליינע צאָל“, צווישען 5 און 10 פּראָצענט“. דאָך זיינען דאָ אויסנאַמען. איבער-הויפט אין די מעהר רעליגיעזע קרייזען.

וואָס צייט צו די אַמעריקאַנער געבאַרענע און יונגע על-ע-מענטען אין די לאַנדסמאַנשאַפֿטען? אויף דעם האָבען זיי אַליין ניט געקאַנט געבען קיין קלאַרע ענטפּערס. עס ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז עס האָט אַ סך צו טאָן מיט טראַדיציע. דער טאַטע איז געווען טעטיג, געהאַט אַ גוטען נאַמען אין דער סאָסייעטי, זעהט זיך דער זעהן אויך אַן דאָרט, האַלט ער אָן אַן אַמט, פיהלט ער אַז ער טוט אַ נוצליכע זאַך און די משפּחה שטאַלצירט מיט איהם. אַנדערע לאָזען זיך א-י-בעררעדען פון מיטגלידער פון דער משפּחה, אָדער הוי-פריינט. ביי אַ סך איז דאָס אַ פּראַקטישער ענין. זייערע פּערזענליכע אינטערעסען פּאָדערען עס פון זיי. עס העלפט זיי אין געשעפט, אין דער פּראָפּעסיע. און גאָר אַנדערע ווערען באַוואויגען צוליב בענעפיטען זיך אַנצושליסען.

דריי דורות ביים זעלבען מיטינג האָבען, נאַטירליך, ניט

לויט זייער צעטיילונג האָבען 89 אנשים געענטפערט אַז יאָ און 157 אַז ניט.
פון די אינדעפענדענט סאָסייעטיס האָבען 273 געענטפערט אַז יאָ און 410 ניט.
פון די פרויען סאָסייעטיס האָבען 167 געענטפערט אַז יאָ און 192 — ניט.
פון די פראַטערנאַלע אַרבייטער אַרדענס האָבען 287 גע-
ענטפערט יאָ און בלויז 26 — ניט.
פון די לאַדזשעס האָבען 3 געענטפערט יאָ און 17 —
ניט.

פון פאַמיליע-קרייזען — 43 יאָ און 72 ניט.
פון רעליעף און פאַטרענאַטען — 36 יאָ און 30 ניט.

דער כאַראַקטער פון די קולטורעלע טעטיגקייטען שפּיר-
געלט אַפּ דעם גייסטיגען צושטאַנד פון דער אַרגאַניזאַציע.
די מעהרסטע אנשים און אינדעפענדענטס האָבען ניט קיין
לעקציעס איבער פּאַליטישע אַדער סאָציאַלע פּראָגען. אין
די אנשים איז דאָ דער רב וואָס האַלט אַ דרשה, אַדער אַ
גאַסט וואָס רעדט וועגען ציוניזם. אין די „אינדעפענדענט“
באַנוצט מען זיך מיט'ן דאָקטאָר פון דער סאָסייעטי וואָס
רעדט וועגען געזונט-פּראָגען. די פּראַטערנאַלע ברענטשעס
האַבען שוין אַ באַשטימטען פּאַליטישען פּרזאָן און קולטור
שטייט אין פּאַדערגרונט פון יעדען מיטינג.

די צייט שטייט אַבער ניט אויף אַן אַרט און אין אַ צאָל
סאָסייעטיס קומען פאַר דעבאַטעס וועגען צולאָזען אַדער
ניט צולאָזען דעם אַדער יענעם פּאַרשטייער פון אַ פּאַלי-
טישער ריכטונג. אַ צאָל באַריהמען זיך, אַז זייער סאָסייעטי
איז אַפען פאַר אַלע ריכטונגען.

אונזערע שרייבער איז אויסגעקומען אויסצופילען זייערע
אַנקעטעס ביי די סאָסייעטיס אין צייט פון די שטאַט-וואַהלען
און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז אַ סך סאָסייעטיס האָבען
געוואַלט וויסען צי עס איז געווען אַ נאַטיץ וועגען אונזער
אַרבייט אין דער אַדער יענער אידישער צייטונג וואָס האָט,
נאַטירליך, געהאַט אַ שטעלונג צו די קאַנדידאַטען. אונזערע
שרייבער האָבען זיך געדאַרפט פּאַרזאָרגען מיט אונזערע
נאַטיצען פון אַלע אידישע בלעטער. די „אינערוואַכעס“
וואָס האָבען געדאַרפט אַריינלאָזען, זיינען געווען שטאַרק
פאַרטייאיש פּאַליטיש...

אַזוי ווי אונזער אַנקעטע איז געמאַכט געוואָרען אין אַ
מאָדערנעם אידיש, איז דאָס ניט געפעהלען אַ סך פרעזי-
דענטען און סעקרעטאַרען, וואָס האָבען אונז באַשולדיגט,
אַז מיר קאַנען קיין אידיש ניט. „וואָס פאַראַ שרייבער זייט
איהר, אַז מען דאַרף זיך אויף אייער אידיש די ציינער
צוברעכען“.

כמעט יעדע לאַנדסמאַנשאַפֿט „לויפט“ אַ טעאַטער. די
טעאַטער-טיקעטס זיינען איינע פון די הויפּט-איינקומפּטען
פון דער סאָסייעטי. און כמעט דער גאַנצער אידישער טע-
אַטער פון ניו יאָרק האַלט זיך אויף אַפּ די טעאַטער-בענעפיטן
פון די סאָסייעטיס. מיט דעם דערקלעהרט זיך וואָס די
מעהרסטע פיעסען וואָס ווערען געוויזען אויף דער עוועניו

געגרינדעט אין 1893, באַשטייט פון אַ פּאַדערבלאַט וואָס
איז געדרוקט העלפט אין אידישע בוכשטאַבען און העלפט
אין דייטשע. די אידישע טייל לייענט זיך: נעבענגעזעצטע
דער רבקה קאַטלעראַוו לאַזשע נומ' 4 א. א. א. י.
און די דייטשע: „געגרינדעט אַם 17 אַפּריל, 1893, אַנ-
גענאַמען אַם 2 אַקטאָבער, 1900. ניו יאָרק. דרוק פּאַן
העלד קעסטענבאַום 289 סעקאַנד סט.“

היינט-צוטאָג ווייזט זיך אַרויס, אַז אידיש איז שטאַרקער
אין די אנשים און חברות, וועלכע דערלויבען צו פיהרען
די ביכער אין ענגליש, נאָר באַשטייען דעראויף אַז די
מיטינגען זאָלען געפיהרט ווערען אין אידיש. ווי עס קאָן
עדות זאָגען, למשל, אַרטיקעל 2 פון קלעצקער א. פ., וואָס
האַט אַן אייגענע שוהל.

„די פעהרענדינגען פון פּעראַיין, ווי אויך אַלע
פינאַנס און פּראַטאַקאָלען ביכער, אויך אַלע נאָוטס, קענען
געפירט ווערען אין אידיש און ענגליש. מיטינגען פון פּע-
רייזע דאַרפן געפירט ווערען נאָר אין דער אידישער
שפּראַך.“

די מעהרסטע קאַנסטיטוציעס פון די פאַמיליע-קרייזען
ווערען געדרוקט אין ענגליש, נאָר זיי האָבען אַ פּונקט, אַז
די טראַנסאַקציעס זאָלען געפיהרט ווערען אין ענגליש אַדער
אידיש. כאַטש אין די יוגענט-צווייגען פון די פאַמיליע-קריי-
זען ווערט אַלץ דורכגעפיהרט בלויז אויף ענגליש.

פון איבער הונדערט קאַנסטיטוציעס וואָס געפינען זיך
ביי אונז, איז ניטאָ קיין איינע וואו דער אַרטיקעל „דער“
זאָל גענוצט ווערען קאַרעקט גראַמאַטיקאליש. אומעטום
איז דאָס — „די ערשטע פּעראַיין“, ניט דער ערשטער
א. א. וו. אומעטום איז דאָס — „די קאַנסטיטושאַן פון
די ערשטער פּעראַיין“, א. א. וו.

ביי אַ מיטינג פון אַ פּאַראַיין קאָן מען הערען אַ בבל
פון שפּראַכען. דער אַלטער דור רעדט אַ זאַפּטיגען אידיש,
דורכגעפלאַכטען מיט העברעאישע ווערטליך און פּסוקים,
דער צווייטער דור רעדט אַ צעקאַליעטשעטען אידיש-ענגליש
און דער נייער דור וואָס רעדט ענגליש בראַקט אַריין אידישע
ווערטער און אויסדרוקען, אַט אַזוי ווי זיין זיידע האָט גע-
נוצט דעם העברעאיש.

76 פּראַצענט פון אַלע סאָסייעטיס פיהרען זייערע פּראַטאַ-
קאָלען אויף אידיש.

96 פּראַצ. פון אַלע פּראַטערנאַלע אַרבייטער אַרדענס פירען
זייערע פּראַטאַקאָלען אויף אידיש. פון די לאַדזשעס פיהרען
70 פּראַצענט זייערע פּראַטאַקאָלען אויף אידיש, 15 פּראַ-
צענט אויף ענגליש און 15 פּראַצענט אויף דייטש.
נאָר איין זאָך איז קלאָר: עס הערשט פולע טאַלעראַנץ
צו יעדער שפּראַך.

די שפּראַך-פּראָגע איז ענג פאַרבונדען מיט דער קולטור
פּראַבלעם און אונטערהאַנדלונגען פון די פּאַראַינען.
אויף דער פּראָגע: „האַט איהר קולטורעלע טעטיגקיי-
טען?“ האָבען 898 געענטפערט אַז יאָ און 904 אַז ניט.

טער היים, אָדער מען האָט געקאָנט די משפּחה. ווען עס טרעפט אַ נויט־פּאַל מיט אימיצען האָבען דערפֿאַר די מיט־גלידער אַ פּערזענליכען אינטערעס אין דעם. מען טוט מעהר ווי די געזעצען שלאָגען פֿאַר. און וואָס מען טוט איז דאָס אויף אַ פּיינעם אופן. קיינער ווערט ניט פֿאַרשעהמט, מען דאַרף ניט דורכגיין קיין דערנידערונגען.

פון דעם איז געדרונגען, אַז צו די לאַנדסמאַנשאַפֿטען באַ־לאַנגען מעהרסטענס אַרבייטער און קליינקרעמער. זיי נויטיגען זיך אָפּט אין אַ הלוואה. זיינען געשאַפֿען געוואָרען לאַון פֿאַנדס, וואו מען לייט געלט אָן פּראָצענט אָדער גאַר פֿאַר אַ קלייניגקייט. די לייקאַסע איז איינע פון די וויכטיג־סטע אויפטוען פון די סאָסייעטיס. דער שבעה־פֿאַנד האָט אויך אינוינען דעם אַרימאַן. דורך זיצען שבעה פֿאַרלירט מען אַ פֿאַר טעג שכירות, דער פֿאַנד פֿאַרלייכטערט די לאַגע. דער פֿאַנד פֿאַר די אַלטע מיטגלידער האָט זיך אַרויסגעוויזען צו זיין זעהר פּראַקטיש. דער סעקרעטנער פֿאַנד, דער דיט־טרעס און רעליעף פֿאַנד פֿאַר אייגענע מיטגלידער, וואָס ליידען נויט, קומט אַריין אין צייט ניט צו לאַזען אַרויס־שטעלען די משפּחה אין גאַס. אַ סך סאָסייעטיס האָבען אַ קאַנסאַמפּשאַן פֿאַנד.

אַ צאַל סאָסייעטיס האָבען געשאַפֿען ספּעציעלע סטרייק־פֿאַנדען. דאָס איז אַ נייעס, ווייל אין די מעהרסטע קאַנסטי־טוציעס איז וועגען דעם קיין פונקט ניטאָ. דער אינדעפּענד־דענט בוקאַרעסטער אונט. פֿאַראיין, געגרינדעט אין 1901 האָט אַ פונקט, וואו יעדער נייער מיטגליד מוז שווערען אָן ער וועט קיינמאַל ניט סקעבען — פֿאַר סקעבען ווערט מען געשטראַכען. דער פּויליש קאַסאווער י. מ. פֿראַגרעסיווער פֿאַראיין העלפט די מיטגלידער אין צייט פון סטרייק. אַזוי אויך דער קאַלאַמעאַר און אַ צאַל אַנדערע. דער ליובערער פֿאַראיין האָט אַן אַרבייטלאַזען פֿאַנד. די סאָסייעטיס פֿאַסען זיך־צו צו דער נייער צייט. דער זשורנאַל פון די אַשמאַנער דערציילט, אַז אין 1926, בעת דעם פֿאַרצויגענעם שניידער סטרייק, האָט די סאָסייעטי געשטיצט איהרע מיטגלידער סטרייקער מיט 1,500 דאָלער. פֿאַראַן סאָסייעטיס, וואָס העלפען אפילו די סטרייקערס פון זייער שטעטעל.

אַ צאַל לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָבען געהאַלפֿען גרינדען מושב זקנימ'ס (ערשטער ראַמאַנער ק. א. פ. איז דער גרינ־דער פון דער מענאַראה האָום אף בושויק עוועניו, ברוקלין) אַנדערע צילען צו גרינדען אייגענע צענטערס וואָס זאָלען אין זיך האָבען מושב זקנימ'ס. אַזוי איז דער ביאַליסטאַ־קער שטאַלץ אויף זיין צענטער, וואָס איז דער גרעסטער פון זיין מין ביי אונז אין לאַנד, אַזוי האָבען די מאַהיליווער זייער מושב זקנים, און די לעמבערגער זייערען, וואַרשעווער האָבען זייער חיים סאַלאַמאַן מושב זקנים אויף דער סעקאַנד עוועניו. איינער פון די גרינדער פון מאַהילעווער פֿאַראיין איז איצט אַ תושב פון מאַהילעווער מושב זקנים. דאָס איז אַלץ גערעדט געוואָרען וועגען זעלבסט־הילף. יעדער פֿאַראיין טהוט אָבער אויך פֿאַר אַנדערע נויטיגע אינסטיטוציעס פון ניו יאָרק און איבער'ן לאַנד. אין דער

זיינען פֿאַקטיש לאַנדסמאַנשאַפֿט־פּיעסען. די האַנדלונג הייבט זיך אָן אויף יענער זייט ים, די העלדען זיינען „גרינע" וואָס גרינען זיך אויס. אַקט איינס איז אין היי־מישען שטעטעל, די איבעריגע אַקטען זיינען אויף דער איסט־סייד אָדער אויף ריווערסייד דרייוו. לעצטענס זיי נען די האַנדלונגען געשטעלט געוואָרען אַביסעל פֿאַר־קעהרט: ערשטער אַקט — דער אַמעריקאַנער קומט צו־ריק אין היימישען שטעטעל, א. א. א. וו.

די פּראַגע וואו צו נעמען אַ טעאַטער ווערט לעצטענס שטאַרק דעבאַטירט אין די סאָסייעטיס. די מעהר אַמערי־קאַניזירטע ווילען אַז מען זאָל גיין אויף בראַדוויי, אין אַן ענגלישען טעאַטער. דער עלטערער דור וויל ניט אַוועק פון דער עוועניו. דערפֿאַרונג האָט געוויזען אַז פון פינאַנציעלען צושטאַנד איז די „ענגלישע שאו" געווען אַ דורכפֿאַל. די סאָסייעטי וויל אידיש טעאַטער, נאָר אַ סך ווילען עס אויף בראַדוויי.

אויסער די בעזעפֿיט־טיקעטס זיינען די סואוועניר־זשורנאַלען וואָס די לאַנדסמאַנשאַפֿטען גיבען אַרויס צו זייערע יוביליאַומס און יעהרליכע אונטערנעהמונגען אויך אַ קוואַל פון איינקונפטען. די „עס" בריינגען אַריין היפשע הונדערטער טאָלער. לעצטענס האָבען טייל סאָסייעטיס אַרויסגעגעבען זשורנאַלען וואָס זיינען אַ לוקסוס מיט זייער פּאַפּיר און איינבונד. דאָרט וואו דער פרעזידענט איז אַן אַנגעזעענער געשעפּטסמאַן, וועט אַזאָ אויסגאַבע אַריינבריי־גען אַ פֿאַר טויזענט דאָלאַר. פֿאַר אַ ביישפּיל קאָן דינען דער סואוועניר־זשורנאַל פון די ליפּקאַנער בעסאַראַבער, וואָס באַשטייט פון אַנגאַסען פון די גרעסטע פוטער־פּירמעס אין ניו יאָרק, ווייל דער פרעזידענט איז אַ אַנגעזעענער מיט־גליד פון דער אינדוסטריע.

די שפּראַך־פּראַגע זעהט זיך אויך אַן אין די זשורנאַלען. אויך דאָ הערשט טאָלעראַנץ, נאָר כמעט אין אלע זשורנאַלען נעמט אידיש די אויבערהאַנט, מיט דער אויסנאַם פון די פּאַ־מיליע־קרייזען, וואָס דרוקען זיך אויף ענגליש (כאַטש) דער בעסטער זשורנאַל פון דעם מין וואָס מיר האָבען, — דעם פּאַם־פּליקער פּאַמיליע קרייז — איז גראַד געדרוקט כמעט אינגאַנצען אין אידיש).

די טענדענץ איז אויך אַרויסצוגעבען מאַנאַטליכע און פּעריאָדישע געדרוקטע בולעטינען. זיי באַשטייען געוויינליך פון פיר אָדער אַכט זייטען. דער בראַדער בולעטיין „דהי פּראַגרעסאָר", גייט שוין אַרויס דאָס צעהנטע יאָהר. די מעהרסטע בולעטינען זיינען אין ענגליש, רייך אין שפּראַך און געשעפּטסמעסיג אין אינהאַלט.

הילף און זעלבסט־הילף

דער רוקענביין פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט איז די אינדי־ווידעלע הילף וואָס ווערט געגעבען צו מיטגלידער אין צייט פון נויט, פון קראַנקהייט און צו דער פּאַמיליע אין פּאַל פון טויט. די סאָסייעטי קאָן יעדען מיטגליד פּערזענליך. אין די עלטערע סאָסייעטיס קאָן מען זיך נאָך פון דער אַל־

שטיצען די רעליגיעזע אינסטיטוציעס, אויב מען וועט ניט שטיצען זייערע וועלטליכע אינסטיטוציעס. אויב שטיצען די תלמוד תורה, דארף מען אויך שטיצען די אידישע ביבלי-אטעק פון שטעטעל. עס פלעג ניט איינמאל פאסירען אז פאראיינען זיינען געשפאלטען געווארען צוליב אזעלכע פאלען.

עס איז דערפאר א טעות צו דענקען, אז סאסייעטיס זיינען זעהר אפגעשטאנען. דער קאלאמעאר פאראיין באריהמט זיך, אז ער האט מיט יאהרען צוריק געהאלפען גרינדען אויף דער איסט סייד דעם פערטען סאציאליסטישען דיסטריקט, פון וועלכען מייער לאנדאן איז דערוויילט געווארען אין קאנגרעס. דער טשערקאסער פאראיין באשטייט פון א ראדי-קאלען עלעמענט, א. א. וו.

מאכענדיג דעם סך-הכל פון הילף פאר היגע און אויס-לענדישע אינסטיטוציעס, באקומט זיך פאלגענדיגער חשבון: 1251 לאנדסמאנשאפטען ארגאניזאציעס פון אלערליי טי-פען האבען געשאפען פאר דער אלטער היים אין משך פון די לעצטע נאך-מלחמה יאהרען די סומע פון 7,248,988 ד. אין 1937 האבען 1,004 לאנדסמאנשאפטען געגעבען פאר היגע וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס 108,078 דאלער.

פרואווען צו פאראייניגען די לאנדסמאנשאפטען
אָרגאַניזאַציעס

פון צייט צו צייט זיינען געמאכט געווארען פארווכען צו פאראייניגען די אומאפהענגיגע לאנדסמאנשאפטען און בע-נעפיט סאסייעטיס אין א מין פעדעראציע, נאר די פרואווען האבען זיך ניט איינגעגעבען. איין פארווך איז געמאכט גע-ווארען אין 1934 אין שיקאגא, און א צווייטער אין 1934 אין ניו יארק. די ארגאניזירער פון דער געפלאנטער שיקא-גאר לאנדסמאנשאפט פעדעראציע האבען ארויסגעלאזט א פלוג-בלאט, אונטער'ן נאמען „אף-דערוואך“, אין וועלכען עס איז פארמולירט געווארען דער געדאנק פון א פעדעראציע אויף פאלגענדיגען אופן:

„די פאראיינען פון לאנדסלייט זיינען די איינציגע ארגאניזאציעס, וואס שטעלען מיט זיך פאר א פאר-אייניגטען אידענטום אין א קליינעם פארמאט, ווייל נאר אין א לאנדסלייט פאראיין געפינט איהר אידען פון פארשיידענע פאליטישע איבערצייגונגען און עקא-נאמישע שטעלונגען, ווי אויך רעליגיעזע און ניט-רעלי-גיעזע, זיצענדיג זייט ביי זייט און פארהאנדלענדיג פראגען פון בשותפות'ן אינטערעס. דארום איז שוין זעלבסטפארשטענדליך, אז א פאראייניגונג פון אלע לאנדסמאנשאפטען אין איין צענטראלער קערפערשאפט וועט פאקטיש מיינען א פאראייניגטער אידענטום, און דאס איז וואס די לאנדסמאנשאפטען פעדעראציע דארף זיין און עס איז דערפאר א אידישע גרונטפליכט פאר יעדער לאנדסמאנשאפטען-ארגאניזאציע זיך אנושלי-סען אן איהר.“ (צירקולאר בריוו, אדרעסירט צו די

ערשטער ריי קומט דער האיאס. דאן די פארשיידענע סאנא-טאריומס, די דעי נויסערס, ישיבות, תלמוד תורה'ס, טשאריטיס, אידישער קאנגרעס, אנטווינאצי ליג, פאלעס-טינע, — אלע געפינען א ווארימען אפרוף ביי די לאנדס-מאנשאפטען. ווי האט זיך אויסגעדריקט א סעקרעטאר — קיינער גייט פון אונז ניט ארויס מיט לידיגען.

דאס דערבריינגט, נאטירליך, צו כלערליי אנושיקענישען און פראפעסיאנעלע פושקע-קלייבער. דער רעזולטאט איז אז א סך לאנדסמאנשאפטען זיינען שטרענג און לאזען ניט אריין צו זיך, און אנדערע קלייבען זיך אריין אין האטעלען, וואו מען קאן צו זיי ניט אנקומען אזוי גרינג.

עס וועט אבער זיין א טעות צו דענקען אז די לאנדסמאנ-שאפטען שטיצען בלויז אידישע אינסטיטוציעס. אזוי האבען די אושאצער (געגרינדעט אין 1900) געשיקט געלט צום רויטען קרייץ בעת דער לעצטער פארפלייצונג. די נעמען פון די פאראיינען זעהט מען ניט איינמאל אין די צייטונגען, ווען מען דארף האבען פאנדען פאר ספעציעלע לאקאלע אדער לאנד-קאטאסטראפעס.

לעצטענס האבען די לאנדסמאנשאפטען ארויסגעוויזען זייער סימפאטיע פאר אלע קרבנות פון פאשיזם. די פראגרע-סיוו סלוצקער יאנג מען העלפען די לאיאליסטען אין שפא-ניע דורכ'ן דובינסקי-פאנד. גאר א סך סאסייעטיס און אנשים זיינען אנגעשלאסען אין די פוילישע פאטראנאטען, וועמעס אויפגאבע איז צו העלפען די פאליטישע קרבנות פון פוילישען פאשיזם.

די הויפט-ארבייט פון די לאנדסמאנשאפטען איז אבער פאר זייערע היים-שטעטלעך. אט-די ארבייט איז ניט אפ-צושאצען. איבערהויפט לעצטענס, ווען טויזנטער אידישע משפחות ווערען עקאנאמיש רואינירט, קומט די לאנדסמאנ-שאפט און בריינגט הילף אין דער ריכטיגער צייט. א דאנק די ספעציעלע פאראייניגטע רעליעף קאמיטעטען איז גע-לונגען דורצופיהרען גרעסערע אקציעס, אקציעס וואס באצוועקען צו שטעלען אויף די פיס די געליטענע אין די שטעטלעך און ניט בלויז אפצוקומען מיט א פאר דאלער. אט-דא נעהמט א האנט דער „דזשאַינט“ דורך ארגאניזירען א לאנדסמאנשאפט-דיוויזיע, דא קומט אריין דער פארבאנד פון פוילישע אידען, אט-דא קאן מען זיך פארלאזען אז דער „ארט“ וועט מיט די אמעריקאנער פאנדען בויען פאך-שוה-לען און בכלל זיין קאנסטרוקטיוו אין דעם איבערבויו פון דער אידישער עקאנאמיק אויף יענער זייט ים.

אויסער דער פאראייניגטער ארבייט טהוט זיך כמעט יעדע לאנדסמאנשאפט זעלבסטשטענדיגע ארבייט פאר'ן שטעטעל, איבערהויפט טוען דאס די עלטערע סאסייעטיס. מען האלט אויס א קינדער שול, א תלמוד תורה, א קיד, א שפיטאל, א מושב זקנים. שוין אפגערעדט וואס שיקען געלט אויף פסח איז כמעט געווארען א טראדיציע אין די לאנדסמאנשאפט פאראיינען. אמת, א דאנק די פארשיידענע שאטירונגען אין די פאראיינען אנטשטייען ניט איינמאל כסוכים. די מעהר פראגרעסיווע ווילען ניט מען זאל

יוגענט ארבייט ביי לאנדסמאנשאפטען". עס האבען אויך גערעדט וועגען לאנדסמאנשאפט פראבלעמען דוואן ל. בערנשטיין, דר. ש. מארגאשעס און דר. מ. סאלטעס, דער פרעזידענט פון די פאראייניגטע אידישע ארגאניזאציעס.

די לאנדסמאנשאפט-פעדעראציעס וואס עקזיסטירען היינט-צוטאג, ווי דער פארבאנד פון פוילישע אידען, דער גאליציאנער פארבאנד, דער ליטווישער, די רומענישע פעדע-ראציע, די אונגארישע פעדעראציע, האבען אויך דורכגעמאכט פארשיידענע טראנספארמאציעס. פון זיי איז בלויז דער פוילישער דער שטאנדהאפטאיגסטער. די אנדערע זיינען אונטערגעגאנגען און צוריק אויפגעלעבט געווארען. דער אוקראינישער פארבאנד האט אין זיין צייט געשפילט א וויכטיגע ראלע. א דאנק דעם סאוועטען-פארבאנד האבען זיך זיינע פונקציעס געענדיגט.

די צייט וועט מסתם ווייטער שפינען דעם פאדים פון די לאנדסמאנשאפט-פארבאנדען און פאראייניגונגען.

געדורקטע אויסגאבעס פון די לאנדסמאנשאפטען

הונדערטער און אפשר טויזענטער זשורנאלען און בולע-טינען זיינען פון די לאנדסמאנשאפטען ארויסגעגעבען גע-ווארען, נאך ביכער ווינציג. און די ביכער וואס זיינען פאראן שטעלען זיך מעהרסטענס אפ מעהר אויפן הימישען שטע-טעל, ווי אויף די טעטיגקייטען פון די לאנדסמאנשאפטען דא אין לאנד. אזא בוך ווי „ווילנע", וואס אנטהאלט איבער טויזענט זייטען און וואס איז פון גאר גרויסען ווערט, וויד-מעט אבער צו ווינציג פלאץ וועגען די ווילנער אין אמע-ריקע. אזא בוך ווי „פעלשטיין" פארנעהמט זיך אויך מעהר-סטענס מיט די קדושים פון פעלשטיין. די אנדערע ביכער ווי „דער לאנדסמאן" פון די ווישקאווער און דער זאבלו-דאווקער פונקט און דאס סמארגאנער זאמלבוך—ליידען פון זעלבן חסרון. דאס פראקטפולע בוך „לאדזש" דערציילט וועגען א פארווד וואס איז געמאכט געווארען צו קריגען אינפארמאציע וועגען די לאדזשער פאראיינען אין אמעריקע, נאך עס איז ניט געלונגען.

בלויז די אויסגאבען פון די ביאליסטאקער קאנען דינען ווי א מוסטער פאר אנדערע אזעלכע אויסגאבען. דארט פארנעמען די ביאליסטאקער אין אמעריקע אן אנגעזעהן פלאץ.

פון גרויסען ווערט זיינען די זאמעלביכער „פוילישע אידען" וואס דער פוילישער פארבאנד גיט ארויס ווי א פארזעצונג פון זיין אמאליגען מאנאטליכען זשורנאל. דארט זיינען פאראן זעהר אינטערעסאנטע אפהאנדלונגען וועגען דער געשיכטע פון פוילישע אידען אין אמעריקע. גראד לעצטענס האבען אנגעהויבען דערשיינען ביכער וואס פארנעמען זיך מיט דער לאנדסמאנשאפט טעמע אין דער שעהנער ליטעראטור. די פאעזיע האט דא די אויבער-האנט. קלמן הימלער'ס בוך לידער „קומארנער פארשוניען", דוד סעלצערס בוך „בעסאראבער לידער", ראדאשיצקי'ס בוך „ראדאשיץ", מענקע קאצ'ס בוך לידער וועגען „סווענ-

לאנדסמאנשאפטען פון ה. גייל, פרעזידענט פון דער לאנדסמאנשאפט פעדעראציע פון שיקאגא און אומ-געגענט).

אין זעלבן צירקולאר ווערען פארגעשלאגען דעפארט-מענטען וואס זיינען נויטיג פאר דער פעדעראציע. זיי זיי-נען, א מעדיקאל דעפארטמענט, א דענטאל דעפארטמענט, א ליגעל דעפארטמענט, א יוגענט דעפארטמענט און א קינדער דערציאונג דעפארטמענט.

די „פאראייניגטע אידישע ארגאניזאציעס", וואס זיינען געגרינדעט געווארען אין ניו יארק דורך חיים וויינברויב, מיט'ן צוועק צו שאפען א פעדעראציע פון די לאנדסמאנ-שאפטען, האט אין 1936, צו דער צווייטער קאנפערענץ, ארויסגעגעבען א נומער פון זשורנאל „ברידערלעכקייט". דער זשורנאל האט געזאלט „דינען אלס לעהרער און וועג-ווייזער פאר די פיהרער פון די לאנדסמאנשאפטען און סא-סייעטיס. די פארשיידענע פראבלעמען פון פארזיכערונג, בע-נעפיטען און קעגענזייטיגע הילפס-טעטיגקייטען, וועלען אויף א פאכמענישען און וויסענשאפטליכען אופן באהאנדעלט ווערען."

צווישען די צילען און אויפגאבען פון דער געפלאנטער פאראייניגונג האבען זיך געפונען פאלגענדיגע פונקטען: „די פאראייניגטע אידישע ארגאניזאציעס איז א פרייער פארבאנד פון אומאפהענגיגע לאנדסמאנשאפטען און בע-געוואלענט סאסייעטיס פאר געמיינזאמער טעטיגקייט, אי-בערלאזענדיג פולשטענדיגע פרייהייט און זעלבסטשטענדיג-קייט פאר יעדער ארגאניזאציע באזונדער."

„די אידישע לאנדסמאנשאפטען זיינען געווען די פיאנע-רען פון דעם ארגאניזירטען אידישען לעבען אין אמעריקע. נאך היינט-צוטאג בילדען זיי א באדייטענדיקע און שטאר-קען זיין פון דעם ארגאניזירטען אמעריקאנער אידענטום. ניט קוקענדיג אויף דעם, איז אבער זייער אנטיל אין דעם אויספאלאגירען און אין דעם בויען פון די נייע פארמען פון דעם אידישען לעבען אין אמעריקע כמעט ווי ניט-באמערק-באר."

צווישען די אויפגאבען האט געזאלט זיין: „שטודירען דעם אלגעמיינעם און געזעלשאפטליכען צושטאנד פון די בא-זונדערע פארשיידענע לאנדסמאנשאפטען פון בענעוואלענט סאסייעטיס."

„העלפען די ארגאניזאציעס אנצופיהרען א ברייטע און לעבעדיגע קולטורעלע און ערציערישע טעטיגקייט." „העלפען די ארגאניזאציעס אנצופיהרען מיט אזא טעטיג-קייט, וואס זאל זיין צוגעפאסט צו די באדערפענישען און נויטען פון דער אין אמעריקע-געבוירענער אדער ערצויגע-נער יוגענט, כדי צו קענען זיי געווינען פאר די ארגאניזא-ציעס פון זייערע עלטערען."

אויף דער צווייטער קאנפערענץ פון דער ארגאניזאציע זיינען געהאלטען געווארען רעפעראטען פון דר. הערמאן פראנק, וועגען דער „אינשורענס פראבלעם ביי אומאפהע-ני גיקע סאסייעטיס", און פון ש. גיגער וועגען „קולטור און

אין משך פון אַ פאַר צענדליג יאָהר. דאָך זעהען מיר, און היינט-צו-טאָג בליהען דאָ הונדערטער אידישע קינדער שוין לען אין אַלע טיילען פון לאַנד און עס ערשיינען פראַכט-פולע קינדער זשורנאַלען און מעשה ביכלאַך און מיר זעהען ווי אַמעריקאַנער געבאַרענע יונגעלייט ווערען אידישע לעהרער.

וויפיל מאָהל האָט מען שוין פאַראויסגעזאָגט דעם אונ-טערגאַנג פון די לאַנדסמאַנשאַפטען? אפשר טאַקע דערפאַר האָט מען זיי צופיל פאַרנאַכלעסיגט. די אידישע אינטע-ליגענץ האָט זיך ווינציג-וואָס אויף זיי אַרומגעקוקט. זאָלען די ציפערען וואָס אונזערע טאַבעלעס ווייזען, זיין אַ שטיקעל לעהרע פאַר די וואָס ווילען פאַרשטעהן דאָס אידישע לעבען אין אַמעריקע. זיי, די טאַבעלעס, נאַרען ניט אַפּ. מיר האָבען זיי צונויפגעשטעלט פון ערשטע קוואַלען. דורך אונזערע הענט זיינען דורך די רעקאָרדס פון די איבער צוויי טויזענט אַרגאַניזאַציעס וואָס שטאַלצירען נאָך מיט זייער היים-אַרט.

גוטע מעשים געהען ניט אונטער. זיי נעמען אַפט אָן נייע פאַרמען, נאָר דער אינהאַלט בלייבט דערזעלבער. די פאַרם פון דער לאַנדסמאַנשאַפט-אַרגאַניזאַציע וועט זיך אפשר בייטען, איהר גייסט וועט אָבער בלייבען גאַנץ. דער גייסט פון זעלבסטהילף, פון זאָרג פאַר דעם שוואַכערען, פאַרן אונטערדריקטען און נויטבאַדערפטיגען.

ציאָן און די פראַזע ביכער: ח. גאַטספּעלד, „מייך רייזע קיין גאַליציע“ און יעקב גלאַטשטיינ'ס „ווען יאָש איז געפאַרן“. מען דאַרף אויך צורעכענען דאָס בוך „טאַראַסטשע“ פון דעם ניט-פראַפעסיאָנעלען שרייבער-לאַנדסמאַן י. ראָבין, וואָס איז געווידמעט דער געשיכטע פון זיין שטעטעל.

די לאַנדסמאַנשאַפטען האָבען לעצטענס געמאַכט זעהר אַ ווינטשענסווערטען פרוואו אַרויסצוגעבען ביכער פון זיי-ערע לאַנדסלייט שרייבער. אַזוי האָט דער מלאַווער-בענדינער אַפאַטאַשו אַרב. רינג ברענטש אַרויסגעגעבען אַן אַפאַטאַשו-ביבליאָגראַפיע, די מאַזירער לאַנדסלייט האָבען אַרויס-געגעבען ברוך גלאַזמאַנ'ס ראַמאַן „לענדער און לעבענס“, וואַרשעווער בר. 147 א. א. א. מ. באַרענשטיינ'ס בוך דער-ציילונגען, באַלטיק-וויטעבסקער בר. 33 א. א. א. גיט אַרויס ש. י. קאָזניצ'עס בוך דראַמעס, א. א. א.

אַביסעל נביאות

וואָס פאַראַ צוקונפט שטעהט פאַר דער לאַנדסמאַנ-שאַפט באַוועגונג אין אַמעריקע? עס איז אַ סך גלייכער ניט צו נעמען אַ ביישפיל פון די נביאים וואָס האָבען גאָר-אויסגעזאָגט אַ סך זאַכען וועגען אייזשקייט ביי אינו אין לאַנד און ווינען נעבעך געבליבען מיט אַ גאָז. גענוג זיך צו דערמאַנען, ווי מען האָט מיט דרייסיג יאָהר צוריק פאַראויסגעזאָגט אַז די אידישע שפראַך וועט דאָ אונטערגעהן

קינדערלעך אין קאָוונע. (פון אַלמאַנאַך פון ליטווישען פאַרבאַנד, נ.י.)

אימיגראציע און לאַנדסמאַנשאַפֿט

אלע צוזאַמען: דער אַקעאַן איז געשטאַנען אין וועג. געגאַנ- גען זיינען מעהרסטענס פולקרעפטיגע, פולבלוטיגע מענער: אַלערליי פּאַליטישע און רעליגיעזע דיסידענטען פון סקאַט- לאַנד און ענגלאַנד; הוגענאַטען און „פרייע שווערדלער“ פון פראַנקרייך; אַוואַנטוריסטען, גאַלדזוכער און קאַטוי- לישע מיסיאָנערען פון שפּאַניע. קיין פּיער און שווערד האָט דאָ אויך ניט געפּעלט, און דער רעזולטאַט איז געווען די צעשטערונג פון די אַלטע אַמעריקאַנער ציוויליזאַציעס און די כמעט-אויסראַטונג פון דער „רויטער“ ראַסע. (דאָס לעצטע, אגב, איז אַנגעגאַנגען נישט בלויז דורך מלחמה און פאַרניכטונג, נאָר אויך דורך בלוטמישונג, וואָס האָט מסתמא ניט געפּעלט אויך אין דער אַמאַליגער פעלקער- וואַנדערונג. אַזוי אַרום האָבען די שפּאַניער מיט די אינדי- אַנער געשאַפּען אין מערב אַ מין נייע ראַסע — די מעקסי- קאַנישע, און אין דרום האָבען די אייראָפּיער מיט די נעגערען אויסגעבילדעט די קרעאַלען און די מולאַטען. בלויז די גאַוה'דיגע ענגלענדער האָבען זיך כמעט ניט געמישט מיט די געבירטיגע, הגם זיי האָבען זיך ניט איינ- מאַל פאַרבונדען מיט געוויסע אינדיאַנער שבטים פאַר מלחמה-צוועקען.) נאָר דער וויכטיגסטער כאַראַקטער- שטריך פון דער עמיגראַציע קיין אַמעריקע, דער שטריך וואָס האָט אַ דירעקטע שייכות צו דער טעמע פון דעם אַר- טיקעל איז דאָס וואָס מ'האַט ניט איבערגעריסטען די פאַר- בינדונג מיט די היימלענדער.

די אייראָפּיאישע מלוכות האָבען געשטרעקט לאַנגע הענט אַריבער'ן אַטלאַנטיק צו זייערע דעראַבערונגען אין די אַמעריקעס. שיפען זיינען געגאַנגען הין און צוריק צווישען די קאַנטינענטען, האָבען געפיהרט גרופעס אימיגראַנטען, ווי אויך בריוו און גרוסען פון און צו די נאָך-זיך-געלאָזענע משפחות, קרובים, פריינט. אין פאַרלוף פון אַ קורצען יאָהרהונדערט האָט אַמעריקע געהאַט דריי מלחמות און אַ בירגערקריג, און נאָך יעדער מלחמה איז די אימיגראַציע געשטיגען. אין דעמזעלבען יאָהרהונדערט האָט דאָס לאַנד געשאַפּען די גרעסטע ברויטפעלדער און פרוכטסעדער, האָט אויפגעריסען מינען און נאַפטקוואַלען, האָט אַנטוויקעלט פישערייען און פיצוכט, האָט אויפגעבויט אַ טעקסטיל- פאַבריקאַציע און אַ שווערע אינדוסטריע וואָס די וועלט האָט נאָך אַזוינס ניט געזעהן. דאָס אַלץ וואָלט נישט מעגליך געווען אַן אַ באַשטענדיגען צופלוס פון דערוואַקסענע, אַר- בייטספּיאיע הענט אין אַ גרעסערער פראַפּאָרציע צו דער ניט-אַרבייטענדיגער באַפעלקערונג. עקאָנאָמישע און פּאָלי-

ווען איהר וואַרפט אַ בליק אויף וועלכער עס איז פון די גרעסערע דערשיינונגען פונ'ם לעבען אין אַמעריקע, מוזט איהר תיכף דערזעהן אין הינטערגרונט אַ קארדינאלען פאַק- טאָר: דעם קאַלאַסאַלען פראַצעס וואָס רופט זיך אימיגראַציע. די ווירקונג פון דער אימיגראַציע איז געווען נישט קלענער פון דער ווירקונג פונ'ם בירגערקריג, פון דער באַפרייאונג פון די נעגערס און פון דער באַזעצונג פון דעם מערב. זיי אַלע צוזאַמען האָבען אויסגעשניצט דאָס פנים פון די היינטיגע „פאַראַייניגטע שטאַטען“.

די עמיגראַציע פון די פעלקער פון דער וועלט קיין אַמע- ריקע ווערט אַפט פאַרגליכען צו דער פעלקער-וואַנדערונג אין אַזיע און אייראָפּע אין די פריע יאָהרהונדערטער פון דער איצטיגער ערא. דער פאַרגלייך איז זעהר אַן אויבערפּעלע- ליכער. אין יענע יאָהרען האָבען זיך גאַנצע שבטים, אפילו גאַנצע פעלקער, אויפגעוויבען, מיט קינד-און-קייט, מיט אַלע בעבעכעס, מיט קאַטשערעס און לאַפעטעס, און זיינען גע- גאַנגען אויף זייערע נאַענטסטע שכנים מיט פּיער און שווערד: מ'האַט גערויבט, געפייניגט, גע'הרג'עט — נישט מילדער, נישט מענשליכער ווי, למשל, בעת דער מיגראַציע פון די „רויטהינט“ אין אינדיע, לויט דער באַשרייבונג פון רודיאַרד קיפּלינג. די באַפאַלענע שבטים זיינען געווען גע- צוואונגען צו אַנטלויפען. און ווי אַזוי איז מען געלאָפּען? פונקט ווי די אַנפאַלער: מיט קינד-און-קייט, מיט אַלע בעבעכעס און, פונקט ווי די אַנפאַלער אויף זיי, מיט פּיער און שווערד אויף די נאַענטע שכנים. אַזוי אַרום איז דורכ- געלאָפּען כוואַליע נאָך כוואַליע פון מיגראַציע איבער'ן גאַנצען אַלטען קאַנטינענט, פון דעם פּאַסיפיק ביז'ן אַט- לאַנטיק. נייע מלוכות זיינען געגרינדעט געוואָרען; נייע ציוויליזאַציעס זיינען געשאַפּען געוואָרען, אין פאַרלוף פון איבער אַ טויזענט יאָהר. עס האָט זיך אויסגעפורעמט דאָס פנים פון דער שפּעטערדיגער אייראָפּע. נאָר דער שטריך וואָס איז דאָ וויכטיג פאַר אונז איז: די מיגראַציעס האָ- בען אויסגעריסטען פעלקער מיט די וואַרצלען; מ'האַט ניט איבערגעלאָזען נאָך זיך קיין שום סימן פון צוגעבונדענע קייט צו דער אַלטער היים. קיין קאַמוניקאַציע-מיטלען האָבען ניט עקזיסטירט, און עס איז ניט געווען מיט וועמען צו קאָמו- ניקירען: די נאָכגעבליבענע, אויב עס זיינען געווען אַזעלכע, זיינען פאַרוואַקען געוואָרען אין די כוואַליעס פון די באַזייער. גאַנץ אַנדערש איז צוגעגאַנגען די מיגראַציע קיין אַמעריקע. קיין גאַנצע שבטים מיטאַמאַל זיינען אַהער ניט געקומען; אפילו גאַנצע משפחות האָבען זעלטען-ווען איינגעוואַנדערט

האָט איבערהויפט געשפילט אַ גרויסע ראַלע אין דער מיגראַציע פון אידען; פונדעסטוועגען איז דער הויפט-פאָקטאָר געווען אַן אַנדערער, אַ שטענדיג ווירקענדיגער: דער דלות, די עקאָנאָמישע הינטערשטעליגקייט. די פאָג-ראַמען זיינען געווען בלויז דער אַקטיוויזירענדיגער שטויס. האָבען דאָך אַנדערע פעלקער אויך עמיגרירט! אַזוי אַז אין תּוֹך איז ניט געווען קיין צירגרויסער אונטערשייד צווישן שיען די טרייב-כחות פון דער אידישער און ניט-אידישער עמיגראַציע; זעהט איהר, אינ'ם כאַראַקטער פונ'ם אי-מיגראַנט איז געלעגען שוין גאָר אַ גרויסער אונטערשייד, און ס'איז ניט קיין שכל דאָס צו פאַרבאָהאַלטען אַדער פאַר-לייקענען.

דער ניט-איד איז געקומען אַהער מיט קירקע און שפּאָדל, מיט האַק און זעג. מיט דלאַט און האַמער, מיט פּייל און שרויפּענציער. דער איד איז געקומען — מיט דער נאָדעל. ניין, אפילו ניט מיט דער נאָדעל: וויפּיל זיינען דאָס אינ-גאַנצען געווען שניידער און שוסטער אין די היימטשטעטליך? „אייער אין אַ שטאַט, צוויי אין אַ משפּחה,“ לויט'ן העבריי-אישען אויסדרוק. פאַראַן פאַר דעם, פאַרשטייט זיך, גענוג היסטאָרישע אורזאַכען, אָבער דער פאָקט איז זיך אַ פאָקט. אַזוי אַז אפילו די נאָדעל האָט דער איד אויפגעהויבען פון דיל ערשט דאָ אין אַמעריקע — און האָט געשאַפּען אַ ריזיגע קליידער-אינדוסטריע, וואָס איז נאָך איצט ביי איהם אין די הענט, הגם זי הויבט זיך אַן פון איהם אַרויסצוגלייטשען. אַ גרויסער טייל אידען האָט זיך גענומען צו מסחר, צו קלייד-און גרויס-האַנדעל — און איך זעה ניט איין, אַז מיט דעם איז פאַראַן זיך וואָס צו שעמען. די וואַקסענדיגע יוגענט, האָט זיך געלערענט און איז געגאַנגען אין די פרייע פראַ-פעסיעס און אין „וויסקאָלנער“ אַרבייט. פאַראַן ביי אונז אויך אַ היפשע צאָל פאַרמער און, מסתמא, דאָ און דאָרט אַ שפּרינקעל פון אידישע אַרבייטער אין די שווערע אינ-דוסטריעס, אָבער זיי זעהען זיך ווייניג אַן אין אונזער עקאָ-נאָמישער און געזעלשאַפּטליכער סטרוקטור: מיר זיינען גע-ווען און געבליבען אַ פאַלק פון שטאַט און גרויסשטאַט. ביי אונז, ווי ביי די אַנדערע פעלקער, איז די אימיגראַציע געגאַנגען אויף דעמועלבען שטייגער: געקומען צו ערשט דערוואַקסענע, אַרבייטספּיאַיגע מיטגלידער פון דער פאַמי-ליע, טאַטעס, עלטערע זין און טעכטער, וואָס האָבען געלאָזען נאָך זיך די אומבאַהאַלפּענע מאַמעס און קינדער. שפּעטער, ווען דאָס אידישע לעבען אין אַמעריקע האָט זיך אָנגעהויבען אויסקריסטאָליזירען אין סאָציאַלע אַרגאַניזאַציעס, האָבען די אַרבייטער געשאַפּען זייערע יוניעס און געווערקשאַפּטען, די סוחרים און קרעמער — אַלערליי געשעפּטליכע פאַראַיינען, און אַלע צוזאַמען האָבען זיך איבערגעמישט אין אַ באַזונ-דערען טיפּ פאַרבאַנדען וואָס האָבען אַ שייכות מיט די שטעט, געגענטען און לענדער פון וואָנען זיי שטאַמען און מיט וועלכע זיי זיינען פאַרבונדען מיט אַזויפּיל עמאַציאָנעלע פעדים — לאַנדסמאַנשאַפּטען.

טישע באַדינגונגען אין אייראָפּע און די אַנטוויקלונג פון שיפּבוי און נאָוויגאַציע האָבען דעם צופּלוס געבראַכט. די געגענטען וואוהין די אימיגראַציע איז ניט געגאַנגען — די דרום-שטאַטען, למשל — זיינען טאַקע געבליבען עקאָנאָמיש הינטערשטעליג, ניט געקוקט דערויף וואָס זיי האָבען אַ לאַנגע צייט געהאַט אומזיסטע „הענט“. מיין פונקט איז: די אימיגראַציע האָט געהאַט זעהר אַ גרויסען חלק אינ'ם אויפבוי פון דער אַמעריקאַנער ציוויליזאַציע, און אויב מ'זאָל אָננעמען, אַז דער מענש איז אַ באַשעפּעניש מיט שכל, איז דער אַפּשטעל פון דער אימיגראַציע אַ ניט-פאַר-שטענדיכע זאַך.

אָבער די אימיגראַציע האָט גאָר ניט געטראַכט וועגען דעם, אַז זי בויט אַ נייע ציוויליזאַציע: זי האָט געהאַט איהרע אייגענע פראַבלעמען. דער נייעקומענער אי-מיגראַנט האָט, ווי יעדע לעבעדיגע באַשעפּעניש — אַדער אפילו ווי יעדער ניט-לעבעדיגער כח אין דער נאַטור — גע-זוכט די „ליינע פון קלענסטען ווידערשטאַנד.“ ער האָט זיך דעריבער געטויליט און געקלעפט צו די מענשען פון זיין לאַנד, פון זיין געגענט, פון זיין שטאַט, צו די יעניגע וואָס ריידען זיין שפראַך. דאָס האָט געפיהרט דערצו, אַז ניט בלויז האָבען זיי געשאַפּען די אַזוי-גערופּענע געטאָס אין די גרויסע שטעט, נאָר זיי האָבען אפילו באַזעצט גאַנצע פראַ-ווינצען אין קאָמפּאַקטע מאַסען פון איין פעלקערשאַפּט. די צפּונ'דיגע ווייץ-פעלדער זיינען באַזעסען און ווערען באַאַר-בייט פון זעהר אַ גרויסער צאָל אימיגראַנטען פון די סקאַנ-דינאָווישע לענדער; אין פענסילווייניע זיינען נאָך אַלץ פאַראַן געדיכטע געסטען פון האַלענדער וואָס זיינען נאָך אַלץ „אַלד דאָטש“ אין זייערע דרכים, הגם זיי זיינען געקומען אַהער מיט הונדערטער יאָהרען צוריק. נאַטירליך, האָט זיך זייער לעבענס-שטייגער צוגעפאַסט צו אַמעריקע; אָבער מיט דער צייט ענדערט זיך דער לעבענס-שטייגער אפילו ביי מענשען וואָס בלייבען אין זייער היים. דער רעזולטאַט איז, אַז אַמעריקע איז ניט אַזאַ גוואַלטיגער „שמעלצטאַפּ“ ווי מ'האַט אַמאָל געמיינט.

די אידישע באַפעלקערונג אין אַמעריקע איז אין פאַרלוף פון עפעס אַריבער הונדערט יאָהר געוואַקסען אַריבער פופּצען הונדערט מאָל! עס איז זיך לייכט פאַרצושטעלען, וואָס פאַר אַ צעטרייסלונג דאָס האָט אַריינגעבראַכט אין די עמיגראַציע-לענדער און וואָס פאַר אַן אויפּטרייסלונג אין דעם לאַנד פון אימיגראַציע.

צוויי גרויסע כוואַליעס פון אידישער מיגראַציע האָבען צוגעשלאָגען צו די ברעגען פון אַמעריקע אין ווייניגער פון אַ האַלבען יאָרהונדערט: (1) נאָך די פאַרגאַמען פון נאָך (1870; 2) אַ ווייטע, נאָך גרעסערע כוואַליע, נאָך דער רוסישער רעוואַלוציע פון 1905 און נאָך די פּויעריס-אויפ-שטאַנדען אין רומעניע — מיט זייערע אייגענע, נאָך גרע-סערע פאַרגאַמען. די דאָזיגע קאַטאַסטראַפּאַלע דערשיינונג

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

אַלגעמיינע טאַבעלע. נומער 1.

אַלע טאַבעלעס צוזאַמענגעשטעלט פון ג. ה. גאַרזוין.

צאָל פֿאַר אַלגעמיינע אַרבעט	צאָל מיטגלידער אין 1938	צאָל פֿאַר אַרבעט	אַ ר ג א נ י ז א צ י ע ס
17685	114260	714	געגענזייטיגע הילף פאַראיינען
1970	9374	41	געגענזייטיגע הילף פאַראיינען פאַרבונדען מיט שוהלען
3268	33162	249	לאַנדסמאַנשאַפֿט חברות ("אַנשי"ס).
589	6101	71	פרויען בענעוואָלענט סאַסייעטיס
2598	22431	287	פרויען הילפס סאַסייעטיס (אַקזילערעיס)
55	190	2	פרויען אַקזילערעיס ביי לאַדזשען
1477	25976	164	אַרבייטער רינג ברענטשעס
207	3676	63	אַרבייטער רינג פרויען קלובען
178	220	6	אַרבייטער רינג יוגענט און אַנדערע קלובען
1013	11341	53	אינט. ארב. אַרדן ברענטשעס
19	383	11	אינט. ארב. אַרדן פרויען קלובען
33	37	2	אינט. ארב. אַרדן יוגענט קלובען
118	1209	14	א. נ. א. פ. ברענטשעס
2	58	2	א. נ. א. פ. פרויען קלובען
321	2992	16	א. א. ב. א. לאַדזשעס
100	325	2	א. א. ב. א. נאַמען און אַנדערע לאַדזשעס (לאַנדסמאַנשאַפֿטליכע)
269	923	5	לאַנדסמאַנשאַפֿטליכע לאַדזשעס ביי פאַרשיידענע אַרדנס
3821	7734	76	פאַמיליע-קרייזען
1772	7482	45	נאַמען-סאַסייעטיס
2919	9193	18	פאַרשיידענע
38414	257067	1841	פולער סך הכל
		39	רעליף פאַרבאַנדען
		25	פאַטרענאַטען
		1905	צוזאַמען

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

לאנדסמאנשאפט חכרות ("אנשי'ס"). מאכעלע נומער 2

גרונדונג יאר	צאל מארואנען	צאל ביישעלעך גרונדונג בוי	צאל פארואנען	גרונדונג יאר	גרונדונג יאר	צאל מארואנען	צאל ביישעלעך גרונדונג בוי	צאל פארואנען	גרונדונג יאר
1858				1898					
1859				1899					
1860				1900					
1861				1901					
1862	1	10	7	1902	60	200	10	1	
1863				1903					
1864	1	7	5	1904	10	90	7	1	
1865				1905					
1866				1906					
1867				1907					
1868				1908					
1869				1909					
1870	1	10	2	1910	84	140	10	1	
1871				1911					
1872	1	7	4	1912	30	45	7	1	
1873	1	12	7	1913	24	120	12	1	
1874				1914					
1875				1915					
1876				1916					
1877	2	32	5	1917	65	360	32	2	
1878				1918					
1879				1919					
1880	3	50	4	1920	43	605	50	3	
1881				1921					
1882				1922					
1883	2	42	5	1923	82	365	42	2	
1884	6	97	5	1924	235	1170	97	6	
1885	3	60	1	1925	152	610	60	3	
1886	4	64	2	1926	58	1025	64	4	
1887	7	112	5	1928	169	1130	112	7	
1888	11	362	5	1931	216	1412	362	11	
1889	6	89	1	1932	89	1017	89	6	
1890	10	191		1933	118	1095	191	10	
1891	6	95		1934	46	710	95	6	
1892	6	143		1935	58	744	143	6	
1893	7	141		1936	108	785	141	7	
1894	6	97		1937	41	730	97	6	
1895	5	111			70	647	111	5	
1896	1	40		אלגעמינער	5	100	40	1	
1897	8	152		סך הכל	145	1345	152	8	
3268	33162	5262	249						

פרויען הילפס פאראיינען (אקוילערים).
טאבעלע נומער 5

געגענזייטיגע הילף פאראיינען פארבונדען
מיט רעליגיעזע שוהלען. טאבעלע נומער 4.

גרינדונגס יאר	גאט פאראיינען	אומגלויבליך גאל נומערלירער גרינדונג	אומגלויבליך גאל נומערלירער	אומגלויבליך גאל נומערלירער 1888 און
1898	1	10	50	
1900				
1901				
1902	1	15	350	52
1903				
1904	1	50	100	3
1905				
1906				
1907				
1908	1	18	150	7
1909	1	40	210	55
1910				
1911	1	12	70	
1912	1	8	300	
1913	2	30	225	19
1914				
1915	1	8	65	12
1916	1	25	100	
1917				
1918	8	119	635	51
1919	4	47	520	22
1920	5	107	320	18
1921	3	75	185	3
1922	4	36	320	12
1923	9	171	2025	322
1924	9	354	580	24
1925	7	496	700	24
1926	9	109	749	26
1927	14	215	1130	141
1928	21	497	1278	82
1929	10	163	660	81
1930	10	75	530	48
1931	13	189	902	62
1932	22	431	1438	217
1933	16	273	990	88
1934	26	733	2161	316
1935	24	487	1710	238
1936	25	513	1630	368
1937	26	538	1832	274
1938	11	182	516	33
סך הכל	287	6026	22431	2598

גרינדונגס יאר	גאט פאראיינען	אומגלויבליך גאל נומערלירער	אומגלויבליך גאל נומערלירער 1888 און	אומגלויבליך גאל נומערלירער
1879				
1880				
1881				
1882				
1883				
1884				
1885				
1886				
1887	1	10	300	100
1888				
1889	1	12	225	67
1890				
1891				
1892	1	7	125	25
1893				
1894	1	10	135	20
1895	4	45	665	135
1896	1	10	300	30
1897	5	65	1305	192
1898	1	20	155	38
1899	3	60	630	70
1900	4	85	625	47
1901	3	55	1010	235
1902				
1903	2	45	560	34
1904				
1905	2	47	580	206
1906	2	85	315	169
1907	1	7	75	60
1908				
1909	1	12	75	10
1910	2	38	283	20
1911	2	35	210	41
1912	2	112	1570	453
1913	1	20	45	
1914				
1915				
1916	1	100	186	18
1917				
סך הכל	41	880	9374	1970

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

א. א. א. לאנדסמאנשאפטען. טאבעלע נומער 7.

גרינדונגס יאר	צאל פארמיטלעך	צאל גרינדונג פון	צאל פארמיטלעך	צאל פארמיטלעך
1928	130	60	1	1928
1929	1873	362	6	1929
1930	7434	1732	29	1930
1931	473	58	3	1931
1932	145	15	1	1932
1933	305	25	2	1933
1934	121	15	1	1934
1935	490	76	6	1935
1936				1936
1937	225	128	2	1937
1938	145	130	2	1938
סך הכל	11341	2601	53	1013

פרויען קלובען ני"ס א. א. א.

גרינדונגס יאר	צאל פארמיטלעך	צאל גרינדונג פון	צאל פארמיטלעך	צאל פארמיטלעך
1934	30	15	1	1934
1935	60	10	1	1935
1936	90	37	2	1936
1937	98	25	3	1937
1938	105	63	4	1938
סך הכל	383	150	11	19

אלג. סך הכל
א.א.א. לאנדס-
מאנשאפטען

1032 11724 2751 64

פרויען געגענוויסיגע הילף פאראייניגען מיט קראנקען. ני"ס-שטיצע אין קרקע בענעפיטען

טאבעלע נומער 6.

גרינדונגס יאר	צאל פארמיטלעך	צאל גרינדונג פון	צאל פארמיטלעך	צאל פארמיטלעך
1895	30	200	7	1
1897		132	37	3
1898	6	75	6	1
1900	68	470	65	4
1901		45	10	1
1902		185	22	2
1903	49	355	143	4
1904	38	370	112	4
1905	2	50	80	1
1906	38	207	106	2
1907	27	405	405	5
1908		106	55	2
1909		200	30	2
1910	36	470	61	4
1911				
1912	49	245	15	1
1913		56	6	1
1914	19	255	33	3
1915	13	130	26	2
1916	8	176	50	4
1919		70	7	1
1920		50	8	1
1921	38	453	91	4
1922	30	285	45	3
1923				
1924	2	75	17	2
1925	37	281	47	3
1926	2	30	10	1
1927	5	140	28	2
1928	25	85	112	2
1929				
1930	63	180	20	2
1931				
1932				
1933		200	14	2
1934				
1935	4	120	120	1
סך הכל	589	6101	1788	71

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

פאמיליען קרייזען. סאבעלע נומער 9.

גרינדונגס יאר	פאמיליען	אלטמאנער 1881 יא	אלטמאנער 1881 יא	אלטמאנער 1881 יא
1887	1	10	225	60
1898	1	7	150	15
1899				
1900				
1901				
1902				
1903				
1904				
1905				
1906				
1907	1	60	105	25
1908				
1909				
1910	2	14	180	119
1911				
1912	1	35	150	105
1913	3	46	740	370
1914				
1915				
1916	1	10	48	3
1919	3	38	140	64
1920	3	53	506	372
1921	1	4	100	30
1922				
1923	2	362	436	100
1924	1	20	85	51
1925				
1926	1	8	240	120
1927	4	35	390	230
1928	5	138	507	176
1929	1	7	40	40
1930	1	18	60	30
1931	3	74	311	169
1932	4	67	245	40
1933	7	200	695	345
1934	11	597	1105	691
1935	2	60	100	41
1936	10	472	896	467
1937	4	118	193	109
1938	3	59	87	49
סך הכל	76	2512	7734	3821

א. נ. א. ט. לאַנדסמאַנשאַפֿטען. סאבעלע נומ. 8.

גרינדונגס יאר	פאמיליען	אלטמאנער 1881 יא	אלטמאנער 1881 יא	אלטמאנער 1881 יא
1911	1	10	130	6
1913				
1914				
1915	2	36	188	24
1916				
1917				
1918				
1919	1	45	95	2
1924				
1925				
1926				
1927				
1928	1	7	85	30
1929	1	25	100	10
1930				
1931				
1932				
1933	1	25	100	
1934	1	25	75	
1935	2	37	156	15
1936	3	58	210	26
1937	1	50	70	5
סך הכל	14	318	1209	118

פרויען קלובען ביים א. נ. א. פ.

גרינדונגס יאר	פאמיליען	אלטמאנער 1881 יא	אלטמאנער 1881 יא	אלטמאנער 1881 יא
1937	2	28	58	2
סך הכל	2	28	58	2

א.ל.ג. סך הכל
א.נ.א.פ. לאַנדס-
שאַפֿטען 16 346 1267 120

די אידישע לאַנדסמאָנשאַפֿטען

א. ר. לאַנדסמאָנשאַפֿטען. טאָבעלע נומער 10.

טאָבעלע נומער	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר
	1933	1934	1935	1936
	1937			
סך הכל	1477	25976	5069	164

פּרױען קלובען נײַם א. ר.

טאָבעלע נומער	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר
	1924	1927	1928	1929
	1930	1931	1932	1933
	1934	1935	1936	1937
	1938			
סך הכל	207	3676	1303	63

אַלג. סך הכל
א. ר. לאַנדס-
מאָנשאַפֿטען

1684

29652

6372

227

טאָבעלע נומער	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר	פאָרמירונגס יאר
	1900	1901	1902	1903
	1904	1905	1906	1907
	1908	1909	1910	1911
	1912	1913	1914	1915
	1916	1917	1918	1919
	1920	1921	1922	1923
	1924	1925	1926	1927
	1928	1929	1930	1931
	1932			
סך הכל	2	118	28	1
	5	210	82	2
	65	165	90	2
	2	65	32	1

די לאַנדסמאַנשאַפֿטען און די צענטראַלע אָרגאַניזאַציעס

זאָרגפֿעלטיג געהיט, אַז זיין אינזעל זאָל ניט פֿאַרשלונגען ווערען פֿון דעם דרויסענדיגען אַקעאַן. אמת, אַ סך לאַנדס-מאַנשאַפֿטען זיינען פֿרייוויליג געוואָרען לאַדזשעס און ברענטשעס פֿון גרויסע אידישע פֿראַטערנאַלע אָרדענס, אָדער האָבען זיך פֿאַראייניגט אין אַ פֿוילישען פֿאַרבאַנד, למשל. אָבער דאָס זיינען קאַמפֿראַמיסען צווישען דעם פֿאַרלאַנג פֿון די מעהר אַנטוויקעלטע אַנפֿיהרענדיגע עלע-מענטען פֿאַר אַסאַציאַציע און דעם שטאַרקען ווילען פֿון דער מעהרהייט צו זיין זעלבסטשטענדיג, צו עקזיסטירען פֿאַר זיך, אין איזאָלאַציע.

אָבער קיין פֿולשטענדיגע איזאָלאַציע קען ניט זיין היינטיגע צייטען. די אינטערעסען פֿון דער ענגער גרופֿע זיינען פֿאַרבונדען מיט די אינטערעסען פֿון דעם גאַנצען פֿאָלק, פֿון דער ברייטער געזעלשאַפֿט. ווילענדיג, ניט-ווי-לענדיג האָבען די איזאָלירטע לאַנדסמאַנשאַפֿט-סאַסייעטיס געמוזט איינשטעלען געוויסע פֿאַרבוינדונגען מיט פֿאַרשי-דענע דרויסענדיגע געזעלשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס. אַנ-דערש האָבען זיי ניט געקענט דורכפֿיהרען זייערע אייגענע ענגע אויפגאַבען. עס זיינען אויך געקומען אויפֿטרייס-לענדיגע וועלט-געשעהענישען, וועלכע האָבען באַוואויגען די אָפּגעשטאַנענטסטע לאַנדסמאַנשאַפֿט-סאַסייעטיס צו נעמען אַ שטעלונג צו נאַציאָנאַלע און סאַציאַלע פֿראַבלעמען און זיך ווי-ניט-איז צו פֿאַרבינדן מיט די זיי סימפּאַטישע געזעל-שאַפֿטליכע כחות. און וואָס ווייטער ווערען אַלץ מעהר לאַנדסמאַנשאַפֿטען איינגעשלאָסען אין דעם תּהום פֿון טעטיגקייט פֿון דער אָדער יענער אַלגעמיינער געזעלשאַפֿט-ליכער אָרגאַניזאַציע אָדער באַוועגונג.

די הויפט אָרגאַניזאַציעס, וועלכע באַאיינפֿלוסען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען און האָבען היינט-צו-טאָג אַ באַדייטענדיגע נאַכפֿאלגערשאַפֿט צווישען זיי, זיינען:

- 1) „האַיאָס“ פֿולער נאַמען: „היברו שׂעל-טערינג ענד אימיגראַנט עיד סאַסייעטי אָו אַמעריקע“ (אי-דישע הכנסת-אורחים און אימיגראַנטען-הילף געזעלשאַפֿט פֿון אַמעריקע). אָרגאַניזירט אַלס הכנסת-אורחים אין יאָהר 1889; רעאָרגאַניזירט אין דער היינטיגער פֿאַרם אַלס „האַיאָס“ אין יאָהר 1909. צוועק: מאַטעריעלע, מאַראַלע און לעגאַלע הילף פֿאַר אידישע אימיגראַנטען. זיך פֿאַר-אייניגט מיט דער „איאָאָ“ אין יאָהר 1928 (אונטער פֿאַר-

ווי אין דער נאַטור, אַזוי אין דער געזעלשאַפֿט — וואָס איינפֿאַכער און פֿרימיטיווער אַן אָרגאַניזם, אַלץ קאַמ-פֿליצירטער איז ער, און אַלץ פֿונדאַמענטאַלער. ווי דער אַטאָם אין פיזיק און דער צעל אין ביאָלאָגיע, אַזוי זיינען אין דער סאַציאַלאָגיע די פֿרימיטיווע סאַציאַלע איינסען: דער קלאַן, דער שבֿט, די פֿאַמיליע. שיעור ניט אַזוי פֿרי-מיטוויקאַמפֿליצירט און פֿונדאַמענטאַל סאַציאַלאָגיש זיי-נען די לאַנדסמאַנשאַפֿט-סאַסייעטיס, געשאַפֿען ספּאַנאַן, נאַטור-וואַקסיג, כאַאָטיש, פֿון די אידישע אימיגראַנטען-מאַסען גופּא, אין דעם פֿראַצעס פֿון זייער סאַציאַלער טראַנס-פֿאַרמאַציע אין אַמעריקע; און דער בעסטער וועג צו שטו-דירען אַט-די סאַסייעטיס, פֿונקט ווי דער בעסטער וועג צו שטודירען אַלע קאַמפֿליצירטע אָרגאַניזמען, איז צו באַאָבאַכטען זייערע רעאַקציעס צו זייער סביבה, זייערע באַציהונגען מיט אַנדערע אָרגאַניזאַציעס, וואָס קומען מיט זיי אין שייכות.

אין קלעם פֿון זיינע ערשטע מיהזאַמע איבערגאַנגס-פֿראַבלעמען, צעטומעלט פֿון זיין פֿלוצימדיגען שפּרונג פֿון איין וועלט אין אַן אַנדערער, פֿון כמעט-מיטעלעלעטער אין דער סאַמע העכסטער שטופֿע פֿון גרויס-אינדוסטריע אַריין, האָט דער אידישער אימיגראַנט זיך אויפגעבויט אַ סאַ-ציאַלע נעסט, די לאַנדסמאַנשאַפֿט-סאַסייעטי, וועלכע האָט איהם געגעבען אַ געוויסע מאָס פֿון סאַציאַלער זיכערקייט און פֿאַרמילדערט זיינע איבערגאַנגס-יסורים, אומגעקערט איהם כאַטש אַ שייין פֿון זיין פֿאַרלוירענער היימישער אַטמאָספֿערע און איהם געדינט ווי אַ מין בריק צווישען זיין פֿאַרגאַנגענהייט און זיין געגענוואָרט. דאָס איז גע-ווען דער אָנהויב פֿון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט.

באַלד פֿון אָנהויב איז פֿאַר די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אויפגעשוואומען די פֿראַגע — ניט טעאַרעטיש פֿאַרמולירט, פֿאַרשטעהט זיך, נאָר אין דער פֿראַקטיק, אויף פֿאַרשידענע קאַנקרעטע אופנים: — קאָאָפֿעראַציע אָדער איזאָלאַציע. און דער נאַטירליכער אויסוואַהל פֿון דער טיפֿישער לאַנדס-מאַנשאַפֿט איז געווען — איזאָלאַציע. דער נאַטירליכער אויסוואַהל, ווייל די סאַציאַלע פֿראַבלעמען פֿון דעם דורכ-שניטליכען אידישען אימיגראַנט זיינען געווען באַגרעניצט צו דעם ענגען קרייז פֿון זיינע אייגענע און נאָהענטע, און זיין לאַנדסמאַנשאַפֿט-אידעאַל איז געווען: אַ היימיש-שטע-טעלשער אינזעל אין דעם פֿרעמדען אַקעאַן; און ער האָט

(4) אַמערקאַנער אידישער קאַנגרעס. אַרגאַניזירט אין יאָהר 1918. דעלעגאַטען דער-וועהלט דורך דעמאָקראַטישע וואָהלען אין אַלע אידישע קהלות פון די פאַראייניגטע שטאַטען אינעם יאָהר 1917. צוועק: פּאָליטישע טעטיגקייט צו באַשיצען די אידישע רעכט אין אַמעריקע און איבער דער גאַנצער וועלט, פּראָ-פּאַגאַנדירען די אידישע פון אידישער נאַציאָנאַלער אַחדות און העלפען אין דעם אויפבוי פון אַ אידישער היים אין ארץ ישראל. 960 אַרגאַניזאַציעס אָנגעשלאָסען, פון זיי אַרום אַ העלפט לאַנדסמאַנשאַפטען. פּרעזידענט: דר. סטיפּען ס. ווייז; וויצע-פּרעזידענט: לואיס ליפּסקי; עקזעקוטיוו-פּאַרזיצער: נייטען ד. פּערלמאַן. הויפּט-אַפיס: 221 וועסט 57טע סטריט, ניו יאָרק.

(5) ראַט פון אידישע אַרגאַניזאַציעס וועגען ארץ-ישראל. אַרגאַניזירט אין יאָהר 1924. צוועק: העלפען דעם „יונאַי-טעד פּאַלעסטיין אפּיל“ זאַמלען געלט פאַר דעם קור-היסוד און קרוקיימת (נאַציאָנאַל-פּאַנד); העלפען דער אַמערי-קאַנער ציוניסטישער אַרגאַניזאַציע פּראָפּאַגאַנדירען דעם ציוניסטישען אידעאַל צווישען די סאַסייעטיס, לאַדזשעס, קלובען און אַנדערע אַרגאַניזאַציעס אין ניו יאָרק. 350 אַרגאַניזאַציעס אָנגעשלאָסען, אַרום אַ העלפט פון זיי לאַנדס-מאַנשאַפטען. נאַציאָנאַלע פּאַרזיצער: הרב אבא הלל סילי ווער און דר. סטיפּען ס. ווייז; סעקרעטאַר: סעמועל גאַלדשטיין. הויפּט-אַפיס: 111 — 5טע עוועניו, ניו יאָרק.

(6) „אַיקאַר“ פולער נאַמען: געזעלשאַפט צו העלפען דער אידישער קאַלאָניאַציע אין ראַטן-פאַרבאַנד. אַרגאַניזירט אין יאָהר 1924. צוועק: העל-פען קאַלאָניאַציע פון אידען אין סאָוועטן-פאַרבאַנד און באַזונדער דעם אויפבוי פון אַ אידישער אויטאָנאָמער רע-פובליק אין ביראַבידזשאַן; פּאַרטיידיגען דעם סאָוועטן-פאַרבאַנד געגען זיינע שונאים און פּראָפּאַגאַנדירען פּריינט-שאַפט צום סאָוועטן-פאַרבאַנד; אַרבעטען פאַר דער איי-ניגקייט פון אידישען פאַלק אין קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם און פאַשיזם. 50 לאַנדסמאַנשאַפטען אָנגעשלאָסען. פּרע-זידענט: פּראָפּעטאָר טשאַרלס קוּנץ; נאַציאָנאַלער סעק-רעטאַר: ש. גלמאַזאָוו; נאַציאָנאַלער אַרגאַניזער: אַב. עפּשטיין. הויפּט-אַפיס: 799 בראַדוועי, ניו יאָרק.

(7) אידישער פּאַלקס-קאַמיטעט פאַר פאַראייניגטער אַקציע געגען פאַשיוס און אַנטיסעמי-טיזם. אַרגאַניזירט אין יאָהר 1936. צוועק: קאַמף געגען פאַשיוס, פאַר אידישע רעכט אין אַלע לענדער און געגען אידען-פאַרפאַלגונגען דורך מאַסען-פּראָטעסטען, מאַ-סען-פּעטיציעס, א. א. וו.; זאַמלען הילף פאַר די אידישע קרבנות פון פאַשיוס און אַנטיסעמיטיזם, און פּראָפּאַגאַ-דירען אַ פאַראייניגטען פּראָנט פון אַלע אידען פאַר די דאַזיגע אויפגאַבען. אַרום הונדערט ניו יאָרקער לאַנדס-מאַנשאַפטען אָנגעשלאָסען. פּרעזידענט: וויליאַם וויינער;

קירצטען פאַראייניגטען נאַמען „היקעס“ און העלפט אויך שאַפען נייע צענטערען פאַר אידישער אימיגראַציע און קאַ-לאָניאַציע. אַרום 800 ניו יאָרקער לאַנדסמאַנשאַפטען אָנגעשלאָסען מיט צאַהלונגען פון 5 ביז 25 דאָלאַר אַ יאָהר. פּרעזידענט פון דער אַרגאַניזאַציע — אברהם הערמאַן; הויפּט-פּאַרוואַלטער — אייזיק ל. אַטאַווסקי. הויפּט-אַפיס: 425 לאַפּאַיעט סטריט, ניו יאָרק.

(2) „דזשאַינט“ פולער נאַמען: אַמערי-קאַן דזשואיש דזשאַינט דיסטריביטשאַן קאַמיטעט. אַרגאַ-ניזירט אין יאָהר 1914 פון „אַמעריקאַן דזשואיש קאַמיטעט“, אַרגאַניזאַציע פון רייכע אידען פאַר פּאָליטיש-פּילאַנטראָ-פישע טעטיגקייטען אין אידישע אינטערעסען. צוועק: הילף אויף ברייט-פּלאַנירטען מאַסשטאַב פאַר נויטבאַדערפטיגע אידען אין אַלע לענדער וואו אידען ווערען פאַרפאַלגט. פאַרבינדונגען מיט אַרום 2,000 לאַנדסמאַנשאַפטען איבערן לאַנד. אַרום 500 לאַנדסמאַנשאַפטען אָנגעשלאָסען אָן דער ניי-געגרינדעטער „לאַנדסמאַנשאַפטען-פּראָטעקטאָרעלער דיווי-זיע“ פונעם „דזשאַינט“. ערשטער פּרעזידענט, פון 1914 ביז זיין טויט אין 1937: פּעליקס מ. וואַרבורג; נייער פּרעזידענט: דזשאַנאַה ב. ווייז; סעקרעטאַר און עקזע-קוטיוו-דירעקטאָר: דזשאַזעף ס. היימאַן; סעקרעטאַר פון דער „לאַנדסמאַנשאַפטען-פּראָטעקטאָרעלער דיוויזיע“: חיים וויינער.

(3) „אַרט“ פולער נאַמען: געזעלשאַפט פאַר דער פאַרשפּרייטונג פון מלאכה און ערד-אַרבייט צווישען אידען. אַרגאַניזירט אין רוסלאַנד אין יאָהר 1880; אין אַמעריקע אין יאָהר 1921. פולער אַמעריקאַנער נאַמען: „אַמעריקאַנער אַרט פעדעראַציע“. (דאָס וואָרט „אַרט“ באַשטייט פון די ראשי-תיבות פון די ערשטע דריי ווערטער פון דעם פולען רוסישען נאַמען: „אַבסטשעסטוואַ ראַס-פּראָטעראַניעניאַ טרודאַ“). צוועק: פאַרוואַנדלען אַרימע אידישע קרעמער און מעקלער אין פּראָדוקטיווע מענטשען אין אינדוסטריע און אַגריקולטור; לערנען קינדער און עלטערע אידען קוואַליפּיצירטע מלאכות און מאַדערנע מע-טאָדען פון ערד-אַרבייט; אַרגאַניזירען קאַאָפּעראַטיווע פאַבריקען און אַגריקולטורעלע קאַלאָניעס פון אידען אין אייראָפּע, פּאַלעסטינע און אַנדערע איינוואַנדערונג-לענדער, און העלפען די דאַזיגע קאַאָפּעראַטיווען אַנטוויקלען און פאַרבעסערען זייער טעכניק, און אין דעם איינקויף פון רוי-מאַטעריאַלען און אַפּאַץ פון זייערע פּראָדוקטען אויפן מאַרק. אַרום 150 לאַנדסמאַנשאַפטען אין ניו יאָרק און טויונעט איבערן לאַנד אָנגעשלאָסען. אַרום 1,500 ניו יאָרקער לאַנדסמאַנשאַפטען רופען זיך אָפּ פון צייט צו צייט אויף די פאַרשידענע אפּילס פון דעם „אַרט“. פּרעזידענט פון אַמעריקאַנער „אַרט“-פעדעראַציע: ב. טשאַרני וואַלדעק; אַקטיווער פאַרזיצער: לואיס ב. בודין; עקזעקוטיוו-דיר-רעקטאָר: פּיליפּ בלאַק. אַמעריקאַנער הויפּט-אַפיס: 212 5טע עוועניו, ניו יאָרק.

גענעראל-סעקרעטאר: אפרים שווארצמאן. הויפט-אפיס: 1127 בראדוועי, ניו יארק.

8) אידישער ארגבייטער קאמיטעט. ארגאניזירט פון אידישע יוניאנס, ארבעטער רינג, אידיש-סאציאליסטישען פארבאנד און פועלי-ציון אין דעם יאהר 1934. צוועק: פארטרעטען די אידישע ארבייטער אין אלגעמיין-אידישע ענינים; קאמף געגען אנטיםעמיטיזם און פאשיזם; אנפיהרען ארגאניזירטען באקאנטע קאטעגאריען נאצישע פראדוקטען; העלפען קרבנות פון פאשיסטישע און אנטיםעמיטישע פארפאלגונגען אין אלע לענדער; העלפען גאנץ מאכען די אידישע חורבנות און צוריקשטעלען די אידישע מאסען אויף די פיס, וואו נאר מעגליך. פארזיצער: ב. וולאדעק; טרעזשורער: דוד דובינסקי; סעקרעטאר: יוסף באסקין; עקזעקוטיוו-סעקרעטאר: ישעיה מילנקאף. הויפט-אפיס: 175 איסט בראדוועי, ניו יארק.

ב) דער געפיהל פון סימפאטיע, צובונד און אחריות, וואס דער מעהר אדער ווייניגער עקאנאמיש-אינגעארדענער טער און היינטיגע-עריגערטער אימיגראנט פיהלט צו זיינע ווייניגער גליקליכע לאנדסלייט אין דער אלטער היים. אט דער פאקטאר שפילט די הויפט-ראליע אין דעם לעבען און אין דער טעטיגקייט פון די לאנדמאנשאפטען אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה און פון די אומגליקען אויף אידען, וואס זי האט געבראכט. א גרויסער פראצענט פון די לאנדסמאנשאפטס-סאסייעטיס, וועלכע עקזיסטירען היינט, זיינען געשאפען געווארען אין יענער צייט מיט דעם צוועק צו העלפען די מלחמה-ליידענדיגע לאנדסלייט. מלחמה-רעליף איז דעמאלט געווען די הויפט-טעטיגקייט ביי אלע לאנדסמאנשאפטען, וועלכע האבען פאר דעם צוועק געמוזט איבערגעהן פון אינאלאציע צו קאאפעראציע מיט די אלגעמיינע רעליף-ארגאניזאציעס, און דורך זיי מיטן „דזשאנט“ אט-די פאזע פון מלחמה-רעליף, אדער נויט-הילף, האט אנהאלטען פון אויגוסט, 1914, ביז אומגעפעהר 1924.

דריי פאזען פון אנטוויקלונג:

זיעלכע פאקטארען, וועלכע האבען באוואויגען די אידישע אינטעליגענץ צו שאפען די גרויסע אידישע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, האבען באוואויגען די אידישע מאסען צו שאפען זייערע לאנדסמאנשאפטס-סאסייעטיס, און די זעלבע פאקטארען טרייבען די לעצטע פון זייער אינאלאציע צו קאאפעראציע מיט די ערשטע. אט-די פאקטארען קענען איינגעטיילט ווערען אין דריי קאטעגאריעס, וועלכע אנטשפראכען דריי באשטימטע פאזען אין דער אנטוויקלונג פון די לאנדסמאנשאפטען און זייערע טעטיגקייטען. אט-די דריי פאזען פאסען זיך אריין אין דריי באשטימטע פעריאדען אין דער געשיכטע פון אידישער אימיגראציע זינט אומגעפעהר 1885. זיי זיינען:

ג) דער אפשטעל פון דער מאסען-אימיגראציע קיין אמעריקע, דער עקאנאמישער קריזיס און די פאשיסטיש-אנטיסעמיטישע אידען-פארפאלגונגען אין איראפע. אט-די פאזע הויבט זיך אן אין 1924, מיט דעם אפשטעל פון דער מאסען-אימיגראציע, און זי אנטוויקעלט זיך ביז היינט. פלאנעמאסען, געזעלשאפטליכע קאנסטרוקטיווע הילף פאר די אידען פון איראפע און פאלעסטינע ווערט אלץ מעהר די הערשענדיגע הילף-טעטיגקייט צווישען די אידען פון אמעריקע אין דעם פעריאד. אין משך פון דעם פעריאד ווערען אלץ בולטער צוויי געגענזעצליכע טענדענצען און אנטוויקלונגען צווישען אט-די סאסייעטיס: פון איין זייט קערען זיך פיל פון זיי אום צו דער אמאליגער אינאלאציע, אדער זיי פארוואנדלען זיך גאר אין ענגע פאמיליע-קרייזען; פון דער צווייטער זייט ווערען א סך פון זיי מעהר נאציאנאל-באוואוסטזיניג, באזונדער אונטערן איינפלוס פון די אידישע חורבנות אין פוילען, דייטשלאנד, א.א.וו. די ערשטע שטע שניידען זיך אפ פון יעדען קאנטאקט מיט דעם ברייטען אידיש-געזעלשאפטליכען לעבען; די צווייטע ווערען אלץ מעהר א וויכטיגער מאסען-באזיס, ניט נאר פאר די קאנסטרוקטיווע הילף-פראיעקטען פון די וואוילטעטיגע ארגאניזאציעס, ווי „האיאס“, „דזשאנט“, „ארט“, נאר אויך פאר די פארשידענע נאציאנאל-פאליטישע און סאציאלע ריכטונגען, ווי אויסגעדריקט דורך דעם אמעריקאנער אידישען קאנגרעס, פאלעסטינא-ראט, „איקאר“, אידישער ארבעטער-קאמיטעט און אידישען פאלקס-קאמיטעט.

א) די עקאנאמישע, סאציאלע און מאראלע באדערפענישען און נויטען פון דעם ניי-אנגעקומענעם, „גרינעס“ אימיגראנט. די לאנדסמאנשאפט איז אין אט דער „גרינער“ פאזע פולשטענדיג אפגעזונדערט, קליינשטעטעלדיג-קלאניש, מיט א קנאפען אינטערעס אין זאכען, מענטשען און פאסירונגען, וועלכע האבען ניט קיין דירעקטע שייכות מיט די מיטגלידער פון דער סאסייעטי און זייערע נאעהנט-סטע. די הילף-טעטיגקייט פון די איינגעוואנדערטע אידען פאר די אידען פון איראפע טראגט דאן הויפטזאכליך אן אינדיווידועלען כאראקטער. אט-די פאזע אנטשפראכט דעם פעריאד פון 1885 ביז 1914, ד.ה. דעם פעריאד פון גרויסער מאסען-אימיגראציע. העלפען אימיגראנטען איז די איינציגע אויסער-לאנדסמאנשאפטליכע הילף-טעטיגקייט אין וועלכער די דורכשניטליכע אימיגראנטישע סאסייעטי איז נאעהנט און ווארעם פאראינטערעסירט. דער „האיאס“ איז דעריבער אין יענעם פעריאד די איינציגע ברייטגעזעלשאפטליכע ארגאניזאציע, וואס די מעהרסטע לאנדסמאנשאפטס-סאסייעטיס אנערקענען און שטיצען.

א מעהר גענויער אנאליז פון יעדער איינער פון אט-די דריי פאזען וועט אונז ווייזען די נאעהנטע שייכות צווישען דער אנטוויקלונג פון די לאנדסמאנשאפטס-סאסייעטיס און דער אנטוויקלונג פון דער ברייטגעזעלשאפטליכער וואוילטעטיגער און נאציאנאל-פאליטישער אידישער טעטיגקייט אין אמעריקע.

ערשטע פאָזע — אימיגראַציע־הילף; „האַיאָס“.

פאַר לאַנדסלייט בכלל, איבערהויפט פאַר ניי־אַריבערגעקור מענע, אָדער די וואָס קלייבען זיך אין וועג אַרײַן. די הילף־טעטיגקייט פון די לאַנדסמאנשאַפטען אין יענעם פעריאָד זײַן, על־פּי כּלל, ניט קיין קאַלעקטיווע, נאָר הויפטזאַכליך אַן אינדיװידועלע, אַ פּערזענליכע; די איינצעלנע סאַסיר־עטי־מיטגלידער טוען זיך זייער הילף־אַרבייט יעדערער פאַר זיך, ד. ה. יעדערער העלפט זיך די זײַניגע אין איי־ראַפּע מיט געלט אָדער מיט שיפקאַרטעס צו קומען קיין אַמעריקע. די ראל פון דער סאַסייעטי איז דערביי בלויז צו העלפען דעם אינדיװידועלען מיטגליד העלפען זײַנע איי־גענע, אויב ער קען זיך אַליין קיין עצה ניט געבען. קאָלעקטיווע הילף פאַרן היים־שטעטעל ווערט אין יענער צײַט געטאָן ספּאַראַדיש; למשל: די סאַסייעטי שיקט געלט ערב פּסח אויף מעות־חײטם פאַר די שטעטעלשע אַרעמע־לייט, אַמאָל אויף אַ גײעם דאָך פאַר דעם אַלטען שטע־טעלשען בית־מדרש; אָדער די סאַסייעטי ברענגט זיך אַראָפּ פאַר איהר קלויז דעם אַלטען שטעטעלשען חזן, נאָך וועמעס גרינה די לאַנדסלייט זײַנען פאַרבענקט. גרעסערע הילף־אַקציעס ווערען אונטערגענומען פון סאַסייעטיס ווען זייערע שטעטלאַך זײַנען אַמאָל געטראַפּען געוואָרען פון אַן אומגליק, ווי אַ שריפה, אַ מגפה, אָדער אַ פּאַגראָם. אַן אויסנאַם איז די סאַציאַליסטישע לאַנדסמאנשאַפט, וועלכע שטיצט רעגעלמעסיג די רעוואָלוציאַנערע באַוועגונג אין איהר שטאַט אָדער שטעטעל.

וועגען אַלגעמײנע לייוונגען פון דער אידען־פּראַגע האָט דער דורכשניטליכער מיטגליד פון דער דורכשניטלי־כער סאַסייעטי אין יענער צײַט זעלטען געטראַכט. זײַן „אידען־פּראַגע“ איז געווען: ווי העלפט מען זײַנע נאָ־הענטע? און אַט־די פּראַגע האָט ער געזוכט צו לייווען אַליין דורך אַראָפּברענגען קיין אַמעריקע אַזוי פּיל פון זײ ווי ער האָט געקאַנט. אַזוי ווי הונדערטער טויזענטער אידען האָבען אויף אַזאַ אופן געלייזט די פּראַגע פון זייערע נאָהענטע, איז זייער לייוונג ווירקליך געוואָרען אַן אַלגע־מײנע לייוונג פון אַ גרויסען טײל פון דער אידען־פּראַגע; הונדערטער טויזענטער אינדיװידועלע לייוונגען זײַנען גע־וואָרען איין גרויסע קאַלעקטיווע לייוונג — קוואַנטיטעט איז געוואָרען קוואַליטעט.

דאָס דערקלערט די גרויסע געזעלשאַפּטליכע ראל פון דעם „האַיאָס“ אין יענער צײַט, כאָטש ער האָט דאָן געטאָן בלויז באַלדיגע הילף פאַר אינדיװידועלע אימיגראַנט־טען — געהאַלפען זײ אַרײַנקומען אין לאַנד, באַזאָרגט די עלענדע און נויטבאַדערפטיגע מיט נאָכטלעגער, שפּײז און אַנדערע נויטווענדיגקייטען, אַפּט געפונען פאַר זײ באַשעפֿ־טיגונג, אָדער אַפּגעזוכט זייערע לאַנדסלייט און קרובים, וועלכע האָבען איבערגענומען די זאָרג פאַר זײ. דער פּונ־דאָמענטאַלער טוער און אינציאַטאָר פון אַט דער לייוונג פון דער אידען־פּראַגע דורך אימיגראַציע איז געווען דער אינדיװידועלער איינגעוואָנדערטער איד אין אַמעריקע; די סאַסייעטי איז דערין בלויז געווען זײַן אַרויסהעלפּערין, ווען

אין שטראָם פון דער מאַסען־אימיגראַציע. טויזענטער שטעטלאַך פון פּוילען, ליטע, ווייס־רוסלאַנד, אוקראַינע, גאַ־ליציע, א. א. וו. ליידיגען אויס זייערע באַפעלקערונגען קיין אַמעריקע. די גרויסע מעהרהײט פליצט קיין ניו יאָרק און אין עטליכע אַנדערע גרויסע צענטערען פון אי־מיגראַציע. דער אימיגראַנט פּאַלט באַלד בײ זיין אַנקום אַרײַן אין דער סביבה פון זײַנע לאַנדסלייט, וועלכע באַגע־גענען איהם בײם שיף, העלפען איהם געפּינען אַרבייט, איינאַרדנען זיך אַ היים; אויב ער קען ניט קיין מלאכה פון דער היים, לערנען זײ איהם אויס זייער מלאכה, אָדער זײ לײהען איהם אויס געלט און העלפען איהם איינאַרדנען זיך אַ שטיקעל ביזנעס. באַלד ווערט געשאַפּען אַ מין „קלוב“ — מעהרסטענס בײ אַ לאַנדסמאַן אין די אַווענטען פאַרברענגען צוזאַמען, אָדער מען אַרגאַניזירט זיך אַן איי־גענעם קלויז, וואו די לאַנדסלייט דאַווענען צוזאַמען, און אַזוי־אַרום האַלטען די לאַנדסלייט פאַר זיך קינסטליך אויף אין דעם גײעם לאַנד די אַלטע שטעטעלדיגע סביבה, נאָך וועלכער זײ בענקען.

דאָ האָבען מיר דעם נאַטור־וואַקסיגען אָנהויב פון דער שפּעטערדיגער מעהר מאַדערנער, נאָר ווייט ניט אַזוי היימישער לאַנדסמאנשאַפּט־סאַסייעטי. אַנשטאַט די נאַטיר־ליכע, ניט־געצוואונגענע שמועסען וועגען דעם היים־שטע־טעל און די לאַנדסלייט, און אַנשטאַט די אוממיטעלבאַרע און ספּאַנטאַנע האַנדלונגען צו העלפען נייע אימיגראַנטען און אַנדערע נויטבאַדערפטיגע לאַנדסלייט, האָט מען אין דער נײ־מאָדישער סאַסייעטי איינגעפירט אַזעלכע ניט־הײ־מישע זאַכען, ווי אַ „שטערמאַן“ מיט אַ „קאַנסטיטושאַן“, מיט „רעגעלע“ און „ספּעשעל“ מיטינגען, מיט אַנגעשטעלטע שאַבלאַנע „ספּיטשעס“, און אַפּיציעלע „בענעפיטס“ און „סעמעטעריס“, א. א. וו. אָ. אַבער די סאַסייעטי איז געוואָרען אַ נויטווענדיגקייט פאַר דעם אימיגראַנט און זי איז געקומען אויף לאַנגע יאָהר. די לאַנדסמאנשאַפּט גיט דעם אימיגראַנט ניט נאָר מאַטעריעלע הילף אין פאַל פון נויט, קראַנקען־בענעפיט, טויטען־בענעפיט, א. א. וו., נאָר זי באַוואַרענט איהם אויך געגען עלענטקייט אין דער פרעמד: זי איז אַן אַפּיציעלע מחותנת־טע אויף חתונות און אַנדערע שמחות בײ די משפּחות פון איהרע מיטגלידער, און זי איז נאָך מעהר די אַפּיציעלע אַבל־טע בײ לויות, רחמנא ליצלן; און איבער 120 יאָהר, ווייסט דער סאַסייעטי־מיטגליד, וועט ער אויך ניט בלייבען עלענט — ער וועט דאָן ליגען אויף אייגענער סאַסייעטי־קרקע, צווישען לאַנדסלייט. און בײ די יערליכע בעלער און קאַנצערטען פון די סאַסייעטיס טרעפען זיך אַלע לאַנדסלייט און עס ווערען געשלאַסען נייע פּריינטשאַפטען און שידוכים.

אַבער די סאַסייעטי האָט אין זײַנען אויך הילף פאַר אַנדערע, פאַר קרובים און פּריינט אין דער אַלטער היים,

יאָס" גענומען אויסשפרייטען זיין טעטיגקייט איבער אלע לענדער פון דער וועלט, פון וואַנען אידען וואַנדערען אויס און וואוהיין זיי וואַנדערען איין. און שפעטער איז ער ביס-לאכוויין איבערגעגאַנגען צו מעהר ווייט-גרייכענדיגע קאַנ-סטרוקטיווע טעטיגקייטען, צו העלפען לייזען די אידישע פראגע בכלל, ווי זוכען נייע געביטען פאַר אידישער איינ-וואַנדערונג און קאַלאָניזאַציע, א. א. וו.

מיר זעהען אַזוי-אַרום ווי דער „האַיאָס“, וועלכער האָט אָנגעהויבען זיין טעטיגקייט אויף אַ באַרעניצטען קליינ-שטעטעלדיגען מאַסשאַטאָב, ווי אַ מין לאַנדסמאַנשאַפֿטען-חברה, האָט פאַקטיש דורכגעמאַכט די זעלבע עוואָלוציע, ווי דאָס גאַנצע לאַנדסמאַנשאַפֿטען-וועזען, ד. ה. ער איז געאַנגען פון באַלדיגער, באַגרעניצטער הילף צו אימי-גראַנטען צו ברייטערער הילף-טעטיגקייט אויף יענער זייט ים, און וואָס ווייטער האָט זיך זיין טעטיגקייט, אונטער'ן דראַנג פון די געשיכטליכע אַנטוויקלונגען, אַלץ מעהר גע-מוזט אויסברייטערען, ביז וואַנען ער האָט (ספעציעל נאָך דער פאַראייניגונג מיט דער יק"א) באַקומען אַ גרויסע נאַציאָנאַל-פּאַליטישע באַדייטונג.

אַט-די אויסגעברייטערטע טעטיגקייט פון דעם „האַיאָס“ געהערט אָבער צו די קומענדיגע פּאַזען, וועלכע מיר באַ-שרייבען אונטען.

צווייטע פּאַזע — נויט-הילף; „דזשאַינט" — „האַיאָס"

די וועלט-מלחמה האָט אַרופּגעלייגט אויף די אידען פון אַמעריקע די העכסטע פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר די אי-דען פון די מלחמה-לענדער, ד. ה. פאַקטיש פאַר דעם גורל פון דער גרויסער מעהרהייט פונעם אידישען פּאָלק. די אי-מיגראַציע קיין אַמעריקע האָט זיך מיטאַמאַל און אומדער-באַרעמדיג אָפּגעשטעלט. די מעגלעכקייטען פאַר אינדי-ווידועלער הילף, פון יחידים אין אַמעריקע צו יחידים אין די מלחמה-לענדער, זיינען מיטאַמאַל פאַרשוואַנדען. און די נויטווענדיגקייט פאַר הילף איז געוואָרען גרעסער און דרינגענדיגער. די הילף-רופּען פון יענער זייט ים זיינען געוואָרען אַלץ פאַרצווייפעלטער און רירענדיגער: מיליאָנען אידען אין לעבענס-געפּאַהר, הונדערטער שטעט און שטעט-לאַך חרוב, אַ גאַנץ פּאָלק אויסגעריסען פון זיין באַדען און וואַנדערט אַפּדאַכלאָז וואוהיין די אויגען טראַגען; הונגער, מגיפות, פאַרנאַמען, מאַסען-שחיתות. וואָס טוט מען? יע-דער איד אין אַמעריקע, פון דעם רייכסטען פּילאַנטראָפּ ביז דעם אַרעמסטען אַרבייטער, האָט געפּיהלט אויף זיך אַ פאַראַנטוואָרטליכקייט עפעס צו טאָן.

ס'איז דאַמאַלט קלאַר געוואָרען אַפּילו פאַר דעם אָפּגעשטאַנענטסטען לאַנדסמאַנשאַפֿטס-מיטגליד, און אַפּילו פאַר דעם וואָס האָט פון קיין אָרגאַניזאַציע פּריהער ניט געוואַלט הערען, אַז די הילף קען אַיצט ניט זיין קיין אינ-דיווידועלע, נאָר אַז זי מוז זיין אַן אַלגעמיינע, אַ קאַלעקטיווע, פאַר די אידען פון אַ גאַנצען שטעטעל, פון אַ גאַנצען גע-גענט, פאַר אַלע מלחמה-ליידענדיגע אידען.

ער האָט געמוזט אַנקומען צו איהר הילף; דאָס וואָס די סאָסייעטיס האָבען ניט געקאַנט טאָן, האָט געטאָן דער „האַ-יאָס". מעהר האָט קיינער פון איהם ניט פאַרלאַנגט.

די שייכות צווישען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען און דעם „האַיאָס" איז אָבער נאָך אַרגאַנישער. דער פאַקט איז, אַז דער „האַיאָס" האָט זיך אַליין אָנגעהויבען, ווי אַ מין לאַנדס-מאַנשאַפֿט, אָדער ווי אַ לאַנדסמאַנשאַפֿטען-חברה פאַר אַ טראַדיציאָנעלער, פון די אייראָפּיאישע שטעטלאַך אַהער געבראַכטע צדקה-טעטיגקייט — פאַר דער אַלט-אידישער מצווה פון הכנסת-אורחים. דער אָנהויב פון אַט דער אַר-גאַניזאַציע איז געווען אין דעם יאָהר 1889, ווען אַ גרופּע איינגעוואַנדערטע אידען האָבען געדונגען אַ פאַר קליינע צי-מערען אויף עסעקס סטריט, אויף דער איסט-סאַיד אין ניו יאָרק, און דאָרט געגרינדעט אַ הכנסת-אורחים פאַר עלענטע אימיגראַנטען. אַפּילו דער מאַסשאַטאָב פון דער אונ-טערנעמונג איז געווען אַ קליינשטעטעלדיגער. די אויפ-גאַבען פון אַט-דער קליינער חברה זיינען אָבער געוואַקסען מיט'ן וואַוקס פון דער אידישער אימיגראַציע, און דעם קליינעם אָנהויב איז געווען באַשערט אַ קאַלאָסאַלע אַנט-וויקלונג. אין יאָהר 1909 האָט זיך אַט די הכנסת-אורחים חברה פאַראייניגט מיט אַן אימיגראַנטען-הילף חברה און איז געוואָרען דער „האַיאָס". די צוועקען און אויפגאַבען פון דער דאָיגער געזעלשאַפֿט זיינען דעמאַלט פאַרמולירט גע-וואָרן אַזוי:

„צו פאַרגרינגערן דעם געזעצליכען אַריינקום פון אידישע אימיגראַנטען אין די פאַרשידענע פאַרטען פון די פאַראייניגטע שטאַטען; צו באַזאָרגען זיי מיט צייט-ווייליגען נאַכטלעגער, שפּייז, קליידער און אַנדערע הילף... צו העלפען זיי אויפ'ן וועג צו זייערע באַשטימטע ער-טער... צו העלפען זיי קריגען באַשעפטיגונג; צו אַנט-מוטיגען זייער באַזעצען זיך אין איבערגעפאַקטע שטעט; אויפצוהאַלטען אינפאַרמאַציע-ביראָס... צו פאַרשפּרייטען אַמעריקאַנער אידעאַלען צווישען די ניי-אַנגעקומענע און דורך באַקענען זיי מיט אַמעריקאַנער געשיכטע און אינ-סטיטוציעס אַריינצוגעבען אין זיי אַן אמת'ן פאַטריאַטיזם און ליבע צו זייער אַדאַפּטירטען לאַנד; צו מאַכען מעהר באַקאַנט צו דער באַפעלקערונג פון די פאַראייניגטע שטאַטען די פּיל געווינסען פון געווינטשטער אימי-גראַציע..."

דער „האַיאָס" איז דאָ שוין אַוועק אַ היבשען מהלך פון זיין אָנהויב מיט צוואַנציג יאָהר פּריהער אַלט אַ קליינע איסט-סיידער הכנסת-אורחים חברה אויף אַ קליינשטעטעל-דיגען מאַסשאַטאָב. פון אַ לאַקאַלער חברה איז זי געוואָרען אַ נאַציאָנאַלע; אַנשטאַט איהר פּריהערדיגער באַגרעניצ-קייט צו קליין-צדקה, האָט זיך די פאַרגרעסערטע געזעלשאַפֿט איצט שוין געשטעלט אַלגעמיינ-פּאַליטישע, קולטורעלע און קאַנסטרוקטיווע סאָציאַלע צוועקען און אויפגאַבען. דאָך האָט זיך נאָך דער „האַיאָס" אַלץ באַגרעניצט מיט אַמעריקע. ערשט אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה האָט דער „האַ-

צדדים, וואָס האָט געקענט דערגרייכט ווערען בלויז מיט דער הילף פון דער דיפלאמאַטישער פאַרמיטלונג פון דער רעגירונג פון די פאַראייניגטע שטאַטען און פון אַנדערע נייטראַלע מלוכות, וועלכע האָבען געהאַט דיפלאמאַטישע פאַרבינדונגען מיט ביידע צדדים. פאַר אַזאַ וויכטיגער אויפגאַבע איז נויטיג געווען צו שאַפען וואָס שנעלער איין-איינציגע גרויסע, אויטאָריטאַטיווע, פון אַלע רעליף-אַרגאַ-נען באַפולמעכטיגטע אַרגאַניזאַציע, וועלכע האָט אויך גע-דאַרפט באַוויצען גרויסע פינאַנציעלע מיטלען און אַ הויכע מדרגה פון פּאָליטישען איינפלוס און פרעסטיזש, כדי די מלוכות זאָלען האָבען צו איהר צוטרוי און שליסען מיט איהר אַפּמאַכען. אַזאַ אַרגאַניזאַציע איז געשאַפען געוואָרען פון די רייכע אידישע פּילאַנטראָפּען אין אַמעריקע — די „דזשאַנט דיסטריביטשאַן קאָמיטע“, אַדער ווי דאָס פּאָלק רופט זי, דער „דזשאַנט“. אַט-די אַרגאַניזאַציע האָט גע-שפּילט און שפּילט נאָך היינט אַ גרויסע היסטאָרישע ראָליע אין דעם אידישען לעבען איבער אַ גרויסען טייל פון דער וועלט, באַזונדער אין מזרח-און צענטראַל-איראָפּע. אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה האָט דער „דזשאַנט“ פאַנאַנדערטערט טויזענטער אידען אין די מלחמה-לענדער און געראַטעוועט אומגעצייילטע לעבענס. נאָך דער מלחמה איז אַנטשטאַנען די ריזיגע פּראָבלעם פון ווידעראויפּבויען די חרוב'ע ישובים און צוריקשטעלען אויף די פּיס די מי-ליאַנען רואַנירטע אידען. אַט-די פּראָבלעם איז אין ערגעץ ניט געלייט געוואָרען גרינטליך, אַ חוץ אין סאָוועטן-רוס-לאַנד. דאָך האָט דער „דזשאַנט“ בייגעטראָגען אַ גרויסען חלק צו דער טיילווייזער לייזונג פון אַט-דער פּראָבלעם אויך אין פּוילען, רומעניע, ליטע, אונגאַרן, א. א. ו. דורך דער קאָנסטרוקטיווער הילף, וואָס ער פיהרט אָן אין יענע לענדער זינט דעם סוף פון דער וועלט-מלחמה. אין יענעם גאַנצען פעריאָד, ד. ה. אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה און פון די ערשטע נאָך-מלחמה יאָהרען, זיינען די באַציהונגען צווישען די לאַנדסמאַנשאַפֿטס-סאַסייעטיס און דעם „דזשאַנט“ געווען זעלטען, אומדירעקט, ספּאַראַדיש. ערשט אין דער לעצטער צייט, ווען דער עקאָנאָמישער חורבן פון די אידען אין די דערמאַנטע לענדער איז געוואָרען אימ-געווער גרויס, האָט דער „דזשאַנט“ דורך זיין אַרבייט אין פּוילען אַנטדעקט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין אַמעריקע און גענומען איינשטעלען רעגעלמעסיגע אַרגאַניזאַציענעלע באַ-ציהונגען מיט זיי. וועגען דעם שפּעטער.

אויך דער „האַיאָס“ האָט אין יענעם פעריאָד, ווי אוי-בען אַנגעוויזען, געמוזט אַרויס פון זיינע ענגע ראַמען און ער האָט גענומען פאַנאַנדערצווייגען זיין טעטיגקייט איבער דער גאַנצער וועלט. אין די ערשטע מלחמה-יאָהרען האָט דער „האַיאָס“ איינגעשטעלט אַ מין אינטערנאַציאָנאַלע פּאַסט — די אַפּיציעלע אינטערנאַציאָנאַלע פּאַסט איז דאָן געווען איבערגעריסען — און ער האָט איבערגעשיקט הונדערטער טויזענטער בריוו פון איינוואוינער פון די מלחמה-לענדער

די אידען פון אַמעריקע האָבען זיך אַפּגערופען אויף די הילף-געשרייען פון יענער זייט ים אויף אַ גרויסען שטייגער. אַלע געזעלשאַפֿטליכע און אַרגאַניזאַטאָרישע כחות פון די אידען אין אַמעריקע האָבען זיך אַריינגעוואָרפען אין רעליף-טעטיגקייט. ס'האָבען זיך אַרגאַניזירט אָן אַ שיעור נייע קאָמיטעטען און אַרגאַניזאַציעס אין אַלע טיילען פון די פאַראייניגטע שטאַטען פאַר הילף צו די מלחמה-ליידענ-דיגע אידען. די לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָבען זיך דאָן אַלע פאַרוואַנדעלט אין הילף-אַרגאַניזאַציעס, יעדע פאַר איהר שטעטעל. און נייע לאַנדסמאַנשאַפֿטען-סאַסייעטיס, ספּע-ציעל פאַר הילף-צוועקען, האָבען זיך אין יענער צייט אַר-גאַניזירט אין די הונדערטער. אַ חוץ דער גרויסער צאַהל לאַקאַלע רעליף-אַרגאַניזאַציעס זיינען אין יענער צייט גע-שאַפען געוואָרען אַ ריי אַלגעמינע, צענטראַלע רעליף-אַרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען געזוכט איינצושליסען אין זיך די לאַקאַלע אַרגאַניזאַציעס און האָבען געזאַמעלט הילף איבער גאַנץ אַמעריקע פאַר אַלע מלחמה-ליידענדיגע אידען פון איראָפּע. די וויכטיגסטע פון אַט-די אַרגאַניזאַציעס זיי-נען געווען: די „אַמעריקאַן דזשואיש רעליף קאָמיטע“, די „סענטראַל רעליף קאָמיטע“ און די „דזשואיש פּיפּלס רעליף קאָמיטע“. די ערשטע איז געווען אַן אַרגאַניזאַציע פון די אַזוי-גערופענע „דייטשע יהודים“, ד. ה. פון די רייכע אידען און זיערע פּילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס; די צווייטע איז אַרגאַניזירט געוואָרען פון די זעלבע עלע-מענטען, וועלכע האָבען אַרגאַניזירט דעם אַמעריקאַנער אי-דישען קאָנגרעס, ד. ה. פון די העכערע מיטעל-קלאַס עלע-מענטען און אויך רייכע מזרח-איראָפּיאישע אידען — ציוניסטען, מעהר אַדער ווייניגער אַרטאָדאָקסישע רבנים און פיהרער פון סינאַגאָגען און רעליגיעזע קהלות. די „פּיפּלס רעליף קאָמיטע“ איז אַרגאַניזירט געוואָרען פון די מעהר דעמאָקראַטישע עלעמענטען צווישען די אַמעריקאַנער אידען. אין איהר זיינען געווען פאַרטראַטען אַרבייטער-יוניאָנס, סאַ-ציאַליסטישע אַרגאַניזאַציעס, פּועלי-ציוניסטען, און אַנדערע אידישע דעמאָקראַטישע אַרגאַניזאַציעס און עלעמענטען. אַ סך פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, באַזונדער די פּראַגרעסיווערע, זיינען געווען אַנגעשלאַסען אָן דער „פּיפּלס רעליף קאָמיטע“, בעת די קאָנסערוואַטיווערע האָבען געהערט צו דער „סענט-ראַל רעליף“, אַדער זיי זיינען גאָר געבליבען זעלבסטשטענ-דיג, באַזונגענדיג זיך אויסשליסליך מיט הילף פאַר זיער אייגענעם שטעטעל.

אויב אין דער זאַמלונג פון רעליף האָט יעדע אַרגאַ-ניזאַציע און יעדער רעליף-קאָמיטעט געקאַנט אַרבייטען פאַר זיך, אייפ'ן אייגענעם שטייגער, איז אָבער די צע-טיילונג פון דער אַרבייט געווען אוממעגליך אין דער דיסט-ריבוציע, אין דער פאַנאַנדערטיילונג פון דער הילף אין די מלחמה-לענדער. קיין נאָרמאַלע קאָמוניקאַציעס מיט די מלחמה-לענדער האָבען אין יענער צייט ניט געקענט זיין, און איבערשיקען די געזאַמעלטע געלטער האָט מען דעמאָלט געקענט נאָר מיט דער צושטימונג פון ביידע קריגענדיגע

האַט דער „האַיאָס“ אויך געעפֿענט אַ באַנק אין ניו יאָרק אויף איבערשיקען פֿריי אַמעריקאַנער דאָלאַרען צו די משפּחות און קרובים פֿון אַמעריקאַנער אין אייראָפּע אַלס רעליף. אַט-די און אַנדערע הילף-טעטיגקייטען האָבען גע- הענטער געמאַכט דעם קאַנטאַקט צווישען דעם „האַיאָס“ און די לאַנדסמאַנשאַפֿטען.

דריטע פּאַזע — קאָנסטרוקטיווע הילף ; „האַיאָס“ — „אַרט“

די צרות פֿון דער וועלט-מלחמה האָבען געצוואונגען דעם אָפּגעשטאַנענטסטען אידען צו נעמען טראַכטען וועגען

צו זייערע קרובים און אייגענע אין אַמעריקע. שפּעטער האָט מען אויסגעפֿונען, אַז אַ סך אידישע אימיגראַנטען האָבען זיך געפֿראווט אַרויסכאַפּען פֿון רוסלאַנד דורך סי- ביר קיין כינע, פֿון וואָנען מען איז אַריבער קיין יאַפּאַן, און פֿון דאָרט האָבען זיי געהאַפּט צו קענען אַריבערקומען קיין אַמעריקע. אַט-די אימיגראַנטען זיינען אָבער געבליבען שטעקען אויפֿ'ן וועג אין גרויס נויט. אַ סך פֿון זיי האָבען באַוווּזען צו דערגרייכען דעם יאַפּאַנעזישען פּאַרט יאַקאָהאַמאַ, אָבער זיי האָבען ניט געהאַט קיין מיטלען און קיין מעגלעכקייטען צו פּאַהרען קיין אַמעריקע. אַנדערע זיינען געבליבען שטעקען אין שאַנכאַי, אָדער אין סיביר.

(פֿון זאַבלדאָווער פּנקס)

וועלט-פּראַבלעמען און באַזונדער וועגען דעם גורל פֿון דעם אידישען פּאָלק. שפּעטער זיינען געקומען די באַלפֿור- דעקלאַראַציע און די רוסישע רעוואַלוציע, וועלכע האָבען געמאַכט די אידישע מאַסען מעהר נאַציאָנאַל-און סאַציאַל- באַוואוסטיניג. דאָס האָט זיך געמוזט אָפּרופּען אויך אויף די לאַנדסמאַנשאַפֿטען. טיילען פֿון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען געוואָרען אַלץ מעהר און מעהר ציוניסטיש. אַ סך פֿון זיי זיינען צוגעשטאַנען צו דער באַוועגונג פֿאַר אַן אַמעריקאַנער אידישען קאַנגרעס און האָבען איהם געגעבען אַ מאַסעך-באַזע. אַנדערע זיינען געוואָרען סאַציאַליסטיש. די לעצטע האָבען זיך מעהרסטענס אָנגעשלאָסען אַן דעם

דער „האַיאָס“ האָט דאָן מיט דער דערלויבעניש פֿון דער אַמעריקאַנער רעגירונג געשיקט אַ קאַמיסיע קיין יאַפּאַן, וועלכע האָט איינגעשטעלט אַ „האַיאָס“-אָפּטיילונג אין יאַ- קאָהאַמאַ, מיט ביוראָס אין די סיבירער שטעט אירקוטסק, כאַרבין און וואַדזיוואַסטאַק, און יענע אימיגראַנטען זיינען געהאַלפּען געוואָרען. באַלד נאָך דער מלחמה האָט דער „האַיאָס“ זיך גענומען אויפּזוכען די פּאַמיליעס און קרובים פֿון אַמעריקאַנער איינוואוינער, וועלכע זיינען פּאַרלוירען געוואָרען אין די גרויסע, קאַטאַסטראַפּאַלע וואַנדערונגען אין דער צייט פֿון דער מלחמה. פֿאַר דעם צוועק האָט דער „האַיאָס“ געעפֿענט אַן אָפּטיילונג אין וואַרשע. שפּעטער

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

אַרבעטער רינג (די לינקערע פון זיי האָבען זיך שפּעטער אָפּגעטיילט און זיינען איבערגעגאַנגען אין דעם אינטער-נאַציאָנאַלען אַרבעטער אַרדען). די גרויסע מעהרהייט פון זיי איז נאָך אַלץ פאַרבליבען קליינשטעטעלדיג-איזאָלירט און באַגרעניצט צו זייערע אייגענע לאַקאַלע פּראָבלעמען, ביז וואָנען די אימיגראַציע קיין אַמעריקע איז פּאַקטיש אַפּ-געשטעלט געוואָרען אין דעם יאָהר 1924, און ביז די לאַנדס-מאַנשאַפֿטען-מיטגלידער האָבען גענומען דערהאַלטען אַלץ מעהר און אַלץ פּאַטעטישערע הילף-געשרייען פון זייערע קרובים. אַריבערבריינגען די קרובים אַהער האָט מען מײַהר ניט געקענט. איז געבליבען: אַדער העלפען זיי אויף זייערע ערטער, אַדער געפינען פאַר זיי נייע איינוואַנדערונג-לענדער.

ס'איז געוויס ניט קיין צופאַל, וואָס צוויי פון די אויבען-אויסגערעכענטע געזעלשאַפֿטען מיט געגענזעצליכע נאַציאָנאַל-פּאָליטישע פּראָגראַמען און צילען, דער פּאַלעסטינע-ראַט און דער איקאָר, זיינען ביידע אַרגאַניזירט געוואָרען אין 1924, אין דעם יאָהר ווען די טויערען פון אַמעריקע זיינען געשלאָסען געוואָרען פאַר מאַסען-אימיגראַציע. די גלייכצייטיגע ערשיינונג פון אַט-די צוויי אַרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען באַלד אָנגעהויבען אַ קאַמף פאַר איינפלוס צווישען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, האָט ווי אָנגעזאָגט: די צייט פאַר דער לייזונג פון דער אידען-פּראָגע דורך אימי-גראַציע, דורך הילף פון יחידים צו יחידים, איז פאַריבער; געקומען די צייט פאַר קאַלעקטיווער און קאָנסטרוקטיווער הילף, פאַר נאַציאָנאַל-פּאָליטישער אַקציע פון גרויסע פּאַלקס-קאַלעקטיווען; קלייבט זיך אויס וועלכען איהר ווילט.

די אַרבייט פון די גרויסע וואוילטעטיגע געזעלשאַפֿטען „האַיאָס“ און „דזשאַינט“, האָט זיך אין דעם פּעריאָד גענו-מען אַלץ מעהר אין דער ריכטונג פון נאַציאָנאַל-פּלאַנירער, קאָנסטרוקטיווער הילף. דער „האַיאָס“ האָט זיך, ווי אוי-בען געזאָגט, גענומען אין שותפות מיט דער „איקאָר“, און מיט דער הילף פון פאַרשידענע אַרטיגע אַרגאַניזאַציעס, זוכען אַ פּראַקטישע לייזונג פאַר די אָנגעווייטיגטע פּראָב-לעמען פון גרויסע אידישע מאַסען דורך שאַפען נייע צען-טערען פאַר אידישער אימיגראַציע און קאַלאָניזאַציע אין דרום-אַמעריקע און אין אַנדערע וועלט-טיילען. דער „דזשאַ-ינט“ האָט גענומען העלפען סיי די אידישע קאַלאָניזאַציע אין פּאַלעסטינע, סיי אין סאָוועטן-פאַרבאַנד (אַגראַ-דזשאַינט). ער האָט אויך כסדר געשטיצט די זעהר וויכטיגע טעטיגקייט פונעם „אַרט“, ווי מיר וועלען שפּעטער אָנווייזען.

אַבער די וויכטיגסטע הילף-טעטיגקייט, וועלכע בינדט היינט צוזאַמען די מעהרסטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען מיט דעם „דזשאַינט“, זיינען די גמילת-חסד קאַסעס, וועלכע עקזיס-טירען היינט מיט דער הילף פון דזשאַינט-סובסידיעס איבער גאַנץ פּוילען, ווי אויך אין ליטע, רומעניע און אונגאַרן. אַרום 850 גמילת-חסד קאַסעס און 500 קאַפּעראַטיווע אי-דישע פּאַלקס-בענק עקזיסטירען היינט מיט דער הילף פון

דעם „דזשאַינט“ אין די דערמאַנטע לענדער. די דאָזיגע אינסטיטוציעס האַלטען אויף די פיס הונדערטער טויזענטער אידישע קליינבירגער, קרעמער, און בעל-מלאכות, וועלכע וואַלטען אָן דעם פרייען קרעדיט פון אַט-די קאַסעס שוין לאַנג אונטערגעגאַנגען. די מיטלען פונעם רייכען „דזשאַינט“ קלעקען אָבער ניט צו געבען די קאַסעס די פולע נויטיגע שטיצע אין איינקלאַנג מיט דער גרויסער נויט פון די אידען אין יענע לענדער. האָט דער „דזשאַינט“ דעריבער זיך געווענדט צו די לאַנדסמאַנשאַפֿט-סאַסייעטיס אין אַמעריקע מיט אַ פּלאַן, לויט וועלכען ער פאַרפליכטעט זיך ביצור טראַגען צו דער לייק-קאַסע אין יעדער שטאַט און שטע-טעל פונקט אַזוי פיל וויפיל יעדע לאַנדסמאַנשאַפֿט דאָ אין אַמעריקע וועט בייטראַגען. פאַר דעם צוועק האָט איצט דער זשורנאַל „פּאַלקס-הילף“, אַרגאַן פון די גמילת-חסדים קאַסעס און פּראַגען פון סאַציאַלער פאַרזאָרגונג אין פּוילען (סובסידירט פון „דזשאַינט“), לעצטענס איינגעפיהרט אַ שטענדיגע אַפּטיילונג אונטער'ן נאָמען „די לאַנדמאַנשאַפֿטען און די ג"ח קאַסעס“, וואו עס ווערען געדרוקט באַריכטען וועגען דער הילף פון די אַמעריקאַנער לאַנדסמאַנשאַפֿטען צו די היימישע ג"ח קאַסעס און מען סטימולירט מיט אַלע מיטלען דעם קאַנטאַקט צווישען די קאַסע-מיטגלידער און זייערע לאַנדסלייט אין אַמעריקע לטובת די קאַסעס. און פאַר דעם צוועק האָט דער „דזשאַינט“, אין יאָר 1937, געגרינדעט די אויבען-דערמאַנטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען-פּראַ-טערגאַלע דיוויזיע, וועלכע אַרגאַניזירט די לאַנדסמאַנשאַפֿ-טען צו שטיצען די לייק-קאַסעס אין זייערע היים-שטעטלאַך. דערמיט טוט דער דזשאַינט אויף זייער פיל ניט בלויז פאַר די אידען פון אייראָפּע, נאָר אויך פאַר די לאַנדס-מאַנשאַפֿטען גופא דאָ אין אַמעריקע. ער גיט זיי פרייע לעקציעס, אָפט אילוסטרירט מיט סטערעאָטיפֿישע בילדער פון דעם לעבען פון די פּוילישע אַדער אַנדערע אייראָ-פּייאישע אידען, באַזונדער, פאַרשטעהט זיך, פון דער הילף-טעטיגקייט פונעם „דזשאַינט“ צווישען די נויט-באַ-דערפטיגע אידען, אַמאַל אַפילו פון דעם אייגענעם שטעטעל פון וואָנען די געגעבענע לאַנדסמאַנשאַפֿט קומט. און וואָס נאָך וויכטיגער, דער „דזשאַינט“ האָט דורך זיין לאַנדס-מאַנשאַפֿטען-אַפּטיילונג שוין באַוויזען צו פאַראייניגען הונ-דערטער לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין אַ מינ רעפּרעזענטאַטיווער דעלעגאַטען-קערפּערשאַפֿט, וואָס פאַרזאַמעלט זיך פון צייט צו צייט אונטער זיין אויפזיכט צו פאַרהאַנדלען פּראַגען פון הילף צו זייערע שטעטלאַך און זייערע באַציהונגען צווישען זיך און מיט'ן „דזשאַינט“. אַזאַ טעטיגקייט מוז האָבען אַ גרויסען אויפֿלעבענדיגען איינפלוס אויף די לאַנדס-מאַנשאַפֿטען, וועלכע רופען זיך אויף איהר אָפּ; עס בריי-טערט אויס זייער סאַציאַלען און אַרגאַניזאַציעלען האַ-ריזאָנט, פרישט אָפּ און באַפֿעסטִיגט זייער אָפּגעשוואַכטען קאַנטאַקט מיט זייערע היים-שטעטלאַך, דערציהט זיי צו סאַציאַל-פּלאַנירער זעלבסטטעטיגקייט און פיהרט זיי אַרויס פון זייער סטאַגנירטער איזאָלאַציע צו פרוכטבאַרער קא-

שען לעבען אויף א גרויסען מאסשטאב. דער וועג צו אג-ריקולטור איז געשלאסען געווארען פאר אידען אין רוס-לאנד (נאכדעם ווי דער „ארט“ האט געגרינדעט א צאָהל דערפאלגרייכע אידישע לאנדווירטשאפטליכע קאלאניעס אין דרום-רוסלאנד) אונטער צאר אלעקסאנדער דעם דריטען און ניקאלאי דעם צווייטען, און כאטש אידען האבען זיך אלץ מעהר גענומען צו מלאכה, האבען זיי עס געטאָן אינדי-ווידועל, כאַאָטיש, בהלה'דיג, יעדער איינער געטריבען פון זיין נויט, און ניט אויף אן ארגאניזירטען קאָאָפּעראַטיווען אופן, ווי דער „ארט“ האט געפריידיגט. און די אידישע מאַסען פון רוסלאַנד האָבען אין יענער צייט אליין געלייזט זייער עקאָנאָמישע פּראָגע דורך עמיגראַציע, הויפּטזאָכלאך קיין אַמעריקע, אויך אויף אן אינדיווידועלען, כאַאָטישען, בהלה'דיגען שטייגער. דער „ארט“ האָט אין יענער צייט אָנגעפירט אין די גרעסערע אידישע צענטערען אַ צאָהל מלאכה-שולען און טעכנישע אַווענט-קורסען פאַר דערוואַק-סענע. מעהר האָט ער ווייניג געקענט אויפּטאָן. זיין ראָל האָט דאָן געמוזט זיין אַ באַגרעניצטע. נאָך ווייניגער האָט דער „ארט“ געקענט אויפּטאָן אין דעם צווייטען פעריאָד, ד. ה. אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה און פון בירגער-קריג אין רוסלאַנד. ווען ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען ראַטעווען לעבענס, באַזאָרגען מיליאָנען אידען מיט ברויט, אַ דאָך איבער'ן קאָפּ, קליידער, מעדיקאַמענטען, האָט מען ניט געקענט טראַכטען וועגען לערנען מלאכות, פאַרבעסערען די טעכניק, א. א. וו.

אַבער אַזוי שנעל ווי דער קריגס-פעריאָד איז אַריבער האָט זיך דער „ארט“ גענומען מיט באַנייטער ענערגיע צו דער אַרבייט, און די באַדינגונגען זיינען איצט ערשט גע-וואָרען גינסטיג פאַר זיין פּראָגראַם פון עקאָנאָמישען אי-בערבויו פון דעם אידישען לעבען, באַזונדער אין סאָוועטן-רוסלאַנד, וואו די רעגירונג האָט די אַרבייט געטאָן פאַר איהם אָדער האָט געגעבען דעם „ארט“ די פּולסטע קאָ-אָפּעראַציע. דער איינציגער אָפּהאַלט איז געווען דער מאַג-געל אין פינאַנציעלע מיטלען פאַר דער דורכפיהרונג פון זיין אַמביציעזער פּראָגראַם. פאַר דעם צוועק האָט דער „ארט“ נאָך דער מלחמה געעפּענט אַפּטיילונגען און גע-גרינדעט אַרגאַניזאַציעס אין מערב-איראָפּע און אין אַמע-ריקע. אין יאָהר 1921 האָט זיך אין אַמעריקע געגרינדעט די „פּילס אַרט פעדעריישאַן“ (שפּעטער געענדערט אויף אַמעריקאַן אַרט פעדעריישאַן). וועלכע האָט פאַרביטען די „פּילס רעליף קאָמיטע“ פון דער מלחמה-צייט. אין אַג-דערע ווערטער, די פּראָגרעסיווע עלעמענטען, וועלכע האָבען זיך אָפּגעגעבען מיט זאַמלען נויט-הילף אין די מלחמה-ציי-טען זיינען איצט דורכ'ן „ארט“ איבערגעגאַנגען צו קאַנ-סטרוקטיווער הילף. אויך די „דזשאַינט דיסטריביישאַן קאָמיטע“ איז באַלד געקומען צו הילף דעם „ארט“ מיט פינאַנצען. אין יאָהר 1927 האָט דער „ארט“ געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט דעם „דזשאַינט“, לויט וועלכען דער ער-שטער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיינע זעלבסטשטענדיגע

אַפּעראַציע צווישען זיך און מיט דער ברייטערער אידישער געזעלשאַפטלאַכקייט.

דער „דזשאַינט“ איז אָבער ניט די איינציגע אַרגאַ-ניזאַציע, וואָס פיהרט אָן אַזאַ טעטיגקייט און האָט אַזאַ איינפלוס אויף די לאַנדסמאַנשאַפטען. כמעט אַלע אויבער-אויסגערעכענטע און אויך אַנדערע אַרגאַניזאַציעס, וועלכע זיינען מעהר אָדער ווייניגער טעטיג צווישען די לאַנדסמאַנ-שאַפטן, העלפען הויבען דעם סאַציאַלען און נאַציאָנאַלען ניוואָ פון די לאַנדסמאַנשאַפטען, אין איין ריכטונג אָדער אין אַ צווייטער. אַ באַדייטענדיגען איינפלוס צווישען די לאַנדסמאַנשאַפטען האָט דער אַמעריקאַנער אידישער קאַנ-גרעס, וועלכער איז געבוירען געוואָרען אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה און ער געווינט נייעם אימפעט און איינ-פלוס אלס רעזולטאַט פון די אומגליקען און געפאַהרען, וואָס מעהרען זיך לעצטענס אויף אידען. אויך דער ראַט פון אידישע אַרגאַניזאַציעס פאַר ארץ-ישראל, דער געווער-שאַפטען קאָמפּעין-קאָמיטעט פאַר פּאַלעסטינע, דער אי-קאָר, דער אידישער פּאַלקס-קאָמיטעט, א. א. וו. שיקען פריי זייערע לעקטאָרען צו די לאַנדסמאַנשאַפטען, וועלכע פאַרלאַנגען דאָס, און זוכען זיי צו אַרגאַניזירען פאַר זייערע צילען.

רעדט מען וועגען דער דריטער פּאַזע אין דער אַנט-וויקלונג פון די לאַנדסמאַנשאַפטען און זייערע באַציהונגען מיט די גרעסערע געזעלשאַפטליכע אַרגאַניזאַציעס — ווע-גען דער פּאַזע פון קאַנסטרוקטיווער הילף — קען מען ניט אויסלאָזען די גרויסע ראָל פון נאָך אַן אַרגאַניזאַציע, וועלכע האָט אויסגעטראַטען דעם וועג פאַר אַט דער פּאַזע. מיר מיינען דאָ דעם „ארט“, וועלכער האָט זיך פון דעם ערשטען טאָג פון זיין גרינדונג, מיט קנאַפּע זעכציג יאָהר צוריק אין פעטערבורג, געווידמעט צו אַ ברייטער פּראָגראַם פון דעם, וואָס מיר רופען היינט קאַנסטרוקטיווע הילף — פּאַקטיש צו דעם איבערבויו פון דעם גאַנצען עקאָנאָמישען לעבען פון די אידישע מאַסען אין מזרח-איראָפּע.

דער „ארט“ — פּיאָנער פון קאַנסטרוקטיווער הילף

דער „ארט“ האָט זיך פון אָנהויב אָן באַזירט אויף צוויי גרונט-הנחות: ערשטענס, אַז די אידען-פּראָגע קען און דאַרף פונדאַמענטאַל געלייזט ווערען אין די ערטער וואו אידען וואוינען, און ניט דורך אויסוואַנדערונג; צווייטענס, אַז די אידען-פּראָגע איז אין תּוֹך אַן עקאָנאָמישע פּראָגע און מוז געלייזט ווערען דורך עקאָנאָמישע מיטלען — דורך פאַרבייטען די ניט-נאַרמאַלע און ניט-געוונטע אידישע עקאָ-נאָמיק פון יענער צייט מיט אַ נאַרמאַלער און געוונטער עקאָנאָמיק, געבויט אויף פּראָדוקטיווער אַרבייט, אויף אַ אידישער אינדוסטריע און אַ אידישער אַגריקולטור. די באַדינגונגען אין רוסלאַנד און איבער דער וועלט פאַר דער וועלט-מלחמה זיינען אָבער ניט געווען גינסטיג פאַר אַ סאַציאַל-פּלאַנירטען איבערבויו פון דעם אידישען עקאָנאָמי-

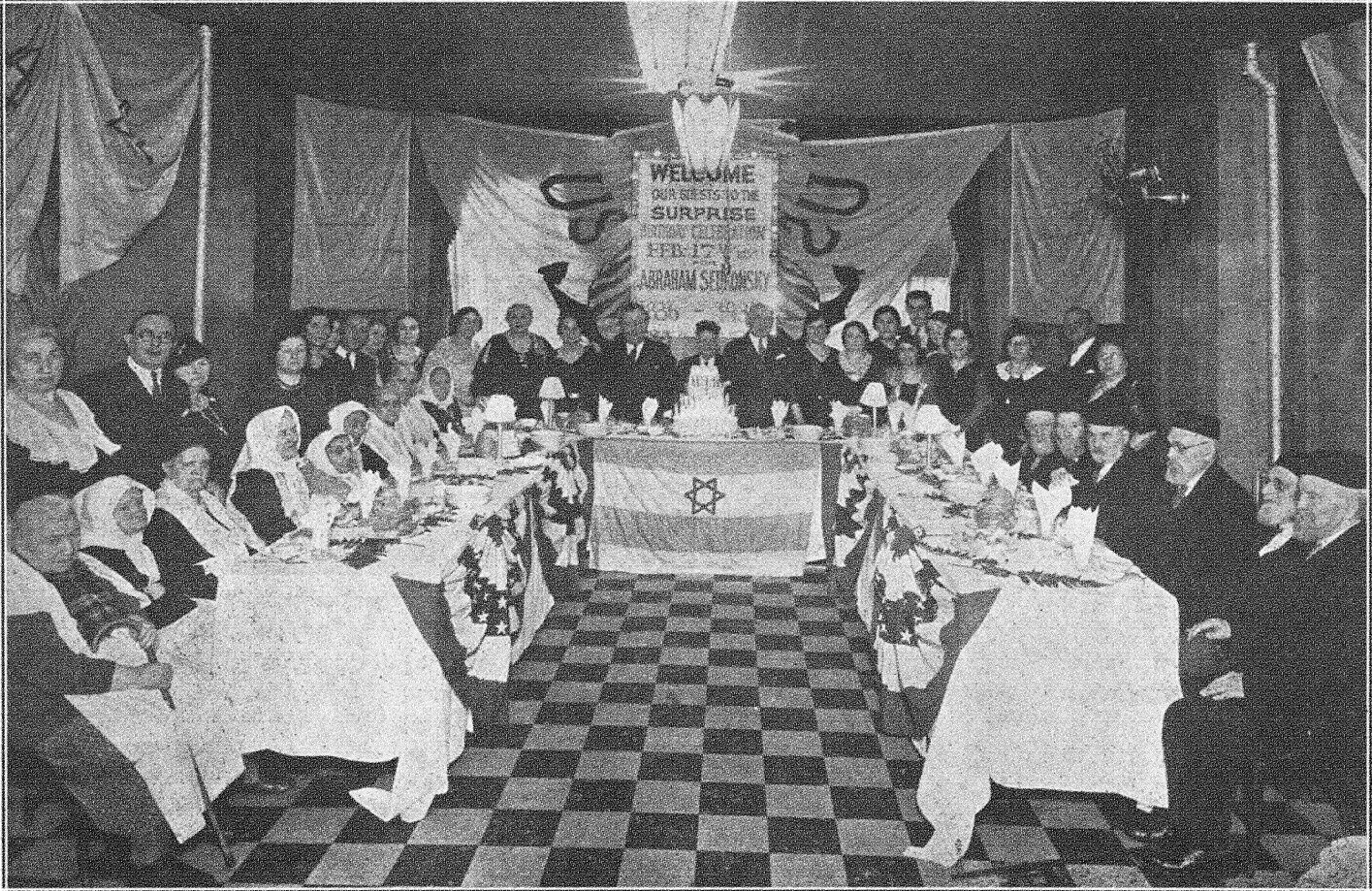
די לאַנדסמאַנשאַפטען און צענטראַלע אַרגאַניזאַציעס

לאַנדווירטשאַפטליכע קאַלאָניעס, הויפטזאַכליך אין סאַווע-טען-פאַרבאַנד, דיזעלביגע אַרבייט ווערט איצט געטאָן אויף אַ קלענערען מאַסשאַטב אין פּוילען, רומעניע און ליטע. אַרום 250 לאַנדסמאַנשאַפטען זיינען געווען אָנגעשלאָסען אָן דער דערמאַנטער „אַרט“ אַרגאַניזאַציע, וועלכע איז גע-ווען דער מאָדעל און דער פּראָטאַטיפּ פון דער היינטיגער גרעסערער לאַנדסמאַנשאַפטען-פּראָטערנאַלער דיזויזיע פון דעם „דזשאַינט“.

דער „אַרט“ איז, ווי מיר זעהען, געווען דער פּיאָנער נישט נאָר אין דעם געביט פון קאָנסטרוקטיווער הילף בכלל, נאָר ער האָט אויך געוויזען דעם וועג ווי אַריינצוציהען די לאַנדסמאַנשאַפטען אין דער אַרבייט פאַר נאַציאָנאַל-קאַנ-סטרוקטיווע פּראָיעקטען, ווי זיי אַרויסצורייסען פון זייער אָפּגעזונדערטקייט און פאַרגליווערטקייט, און אַרויספירען אויפ'ן וועג פון נאַציאָנאַלער און סאַציאַלער קאָאָפּעראַציע, וואָס מיינט ממילא הויבען דעם סאַציאַלען און קולטורעלען ניוואָ פון די אָפּגעשטאַנענסטע לאַנדסמאַנשאַפטען און זיי אויפלעבען.

געלט-קאַמפּאַניעס אין אַמעריקע, און ער האָט זיך אַנשטאַט דעם פאַרפליכטעט צו באַטייליגען זיך אין די קאַמפּאַניעס פונעם „דזשאַינט“, וועלכער האָט פינאַנסירט אַ באַדיי-טענדיגען טייל פון די טעטיגקייטען פונעם „אַרט“. אַט דער אָפּמאַך האָט אָנגעהאַלטען ביז דעם יאָהר 1938 ווען די צוויי אַרגאַניזאַציעס האָבען ווידער באַשלאָסען צו מאַ-כען באַזונדערע געלט-קאַמפּאַניעס.

אין יאָהר 1927 האָט גרשון זיבערט, „אַרט“-פאַרשטע-הער פון פּוילען, וועלכער איז דאָן געווען אויף אַ לענגערען באַזוך אין אַמעריקע, אַרגאַניזירט אַ לאַנדסמאַנשאַפטען-אַרט אַרגאַניזאַציע מיט'ן צוועק אַריינצוציהען די לאַנדס-מאַנשאַפטען אין דער קאָנסטרוקטיווער הילף-טעטיגקייט פון דעם „אַרט“. דער פּלאַן איז געווען, אָז יעדע לאַנדסמאַנ-שאַפט זאל העלפען אויפבויען אַ קאָאָפּעראַטיווע אונטער-נעמונג אין איהר היים-שטעטעל. די דאָזיגע לאַנדסמאַנ-שאַפטען אַרגאַניזאַציע פון דעם „אַרט“ האָט אין משך פון עטליכע יאָהר אויפגעטאָן אַ סך באַדייטענדיגע אַרבייט, גע-גרינדעט צענדליגער קאָאָפּעראַטיווע אונטערנעמונגען און

וואַרשעווער חיים סאַלאַמאַן מושב זקנים אָוו סעקאַנד עוועניו.

די קאנסטיטוציעס פון די לאַנדסמאַנשאַפטען

אויסגאבע

צו דער קאנסטיטוציע פון דער קאנגרעגירשאַן מחזיקי תורה אנשי סייניער ואנשי ווילנאָ. (1873)

דוד המלך זאָגט אין תהילים: אלהים נצב בעדת אל. דער הער גאָט געפינט זיך אין איינע געטליכע געמיינדע, אָז וואָס גרעסער די געמיינדע איז בעסער אונד אויך שענער, זאָוויא עס איז געשריבען „ברב עם הדרת מלך“, גרעסער דיא געמיינדע איז שענער פיר גאָט; דאָרום האָבן מיר מחזיקי תורה אנשי סייניער ואנשי ווילנאָ געשלאָסן אין איין הייליגען ברידערליכען פערבאָנד לקיים ברב עם הדרת מלך! ובזכות זה מיט דער הייליגער גאָט צו הערען אונזערע תפלות ובקשות אונד וועט אונז באַשיצען פון אַללע שלעכטעס ר"ל. ולשלוּם יהיה לנו ולכל ישראל אמן ואמן: אברהם בן דוד דאָוידסאָן, אחד מן האחים.

און זיינען געשריבען אין אַלטמאָדישען, דייטשמערישען אידיש, מיט אַ שטארק פאַרעלטערטער אַרטאָגראַפיע (די ציטאַטען פון קאָנסטיטוציעס, וואָס וועלען געבראַכט ווערען, וועלען קענען דינען אַלס מוסטער), גאַר געציילטע זיינען געשריבען אינגאַנצען אין דייטש, אָבער מיט אידישע בוכ-שטאַבען. אַ סך האָבען אַן ענגלישע איבערזעצונג ביי דער זייט. ווי ווייט וויכטיג ס'איז געווען יעדעס וואָרט פון דער קאָנסטיטוציע קען מען זעהן פון דער באַמערקונג פון דעם ערשטען טוראַווער אונטערשטיצונג פאַראַיין, וועמענס קאָנסטיטוציע עס איז געדרוקט אין אידיש און אין ענגליש: „אויב עס זיינען דאָ“, זאָגט די באַמערקונג, „וועלכע עס איז מיספאַרשטענדישען צווישען דער אידישער און ענגלישער איבערזעצונג, איז די קאָנסטיטוציאַנעלע אויסטייט-שונג ווי עס איז געשריבען אין אידיש“.

די קאָנסטיטוציעס פון אַלע לאַנדסמאַנשאַפט סאַסיעטיס, זיינען שטארק עהנליך איינס צו ס'אַנדערע, האָבען כמעט אַלע דעם זעלבען נוסח, ווייל זיי זיינען אַלע געבויט אויף דעם זעלבען פרינציפ און דער צוועק זייערער איז דער זעלבער. דער אונטערשייד פון איין קאָנסטיטוציע און דער אַנדערער איז נאָר אין דעטאַלען אין קלייניגקייטען, צ. ב. אין איינצאַהל פון דינס, אין אופן פון בענעפיט אויס-צאַהלונגען, אין דער סומע פון בענעפיטען, וויפיל עס קומט איינעם, ווען די פרוי אָדער אַ קינד שטאַרבט, א. א. וו. דער אונטערשייד איז שוין אַ סך גרעסער צווישען די קאָנסטיטוציעס פון דער געוויינליכער לאַנדסמאַנשאַפט-סאַסיעטי און דער „אַנשי“ סאַסיעטי, וועלכע האַלט אויף אַ שוהל און וועלכע שטעלט שטאַרק דעם טראַפּ אויף אַ-

כמעט יעדע לאַנדסמאַנשאַפט האָט איהר געדרוקטע קאָנסטיטוציע, וועלכע באַשטימט ווי די לאַנדסמאַנשאַפט זאָל זיך פיהרען.

די קאָנסטיטוציעס זיינען אָנגענומען געוואָרען אין די ערשטע יאָהרען פון דער אַנטשטעהונג פון די סאַסיעטיס. אַז ס'האָט זיך שפעטער אַרויסגעוויזען, אָז מען איז ניט גע-ווען צופרידען מיט אַ פונקט, אָדער עטלעכע פונקטען, האָט מען די קאָנסטיטוציע געענדערט, אַזוי איז פאַרצייכענט אויפ'ן שער-בלאַט פון אַ סך קאָנסטי-טוציעס: אָנגענומען אין דעם און דעם יאָהר, געענדערט אין דעם און דעם יאָהר. געוועהנליך איז נויטיג געווען, כדי צו ענדערען די קאָנסטיטוציע, צוויי דריטעל שטימען און אַ ספעציעלער מיטינג, אָדער מיטינגען. אין די קאָנסטיטוציעס גופא ווערט אָנגעגעבען די פראָצעדור פון דורכפיהרען אָן אַמענדמענט צו דער קאָנסטיטוציע*.

די קאָנסטיטוציעס זיינען אָפגעדרוקט אין קליינע ביכ-לאך, געוויינטליך אין פאַרמאָט פון 4 ביז 6 אינטשעס,

(* די מערומשער לעידים סאַסיעטי באַשרייבט אַזוי די נויטווענדיגקייט פון אויסבעסערען די אַלטע קאָנסטיטוציע אין דער איינצויסונג צו דער ניוער קאָנסטיטוציע, אימיטירענדיג דעם סטיל פון דער „דעקלאַראַשאַן אָון אינדעפּענדענסס“: „נאָך איין 17-יעהריגער עקזיסטענץ פון דער מערומשער לעידים עיר סאַסיעטי, האָבען מיר איינגעזעהען דאַס עס איז נעהמיג אונ-זער קאָנסטיטושאַן אויסבעסערען נאָך דעם שנעלען פראַגרעס וואָס מיר מענשען פראַגרעסירען, וואָס עלטער מיר ווערען, זעהען מיר דאַס די אַלטע מעטאָדען פון פריהערדיגע יאָהרען פאַסטען ניט צו דער יעצטיגער צייט און מיר זענען געצוואונגען יעצט יעלעס אויסצובעסערען...“ א. א. זו.

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

אַללעס וואָס אין דער חברה פאַרקאַמט וועל איך געהיים האַלטען, דאָס איך וועל איבערגעבען זיין צו יעדען פון די מיטגלידער מיט ברודער ליעבע. אין דעם שווער איך מיט מיין הייליגען עהרען וואָרט. אמן."

אן אינהאַלט פאַרצייכעניש גיט געוויינטליך אָן די פאַר-שיידענע אַרטיקלען פון דער קאָנסטיטוציע. אַט לאַמיר נעהמען די אינהאַלט-פאַרצייכעניש פון „די ערשטע ליר-בערער אונטערשטיצונג פאַראיינן“:

אינהאַלט-פאַרצייכעניש

- נאַמען, צוועק און שפראך
- פאַרזאַמלונגען
- באַצמטע
- נאַמינישאַן און וואָהל פון באַצמטע
- פליכטען פון באַצמטע
- קאַמיטעס און זייערע פליכטען
- אויפנאַהמס באַדינגונגען
- רעכטע פון מיטגלידער
- פליכטע פון מיטגלידער און זייערע שטראַפֿען
- קלאַגען
- דאַקטאָר פאַרהאַנדלונגען
- אונטערנעהמונגען
- פאַרענדערונגען
- פאַרלאמענטאַרישע רולס
- רעזערוו און עמירידזשענסי פּאַנד
- ענדאומענט פּאַנד
- אַרבעטסלאָזער פּאַנד

דאָס איז כמעט דער אינהאַלט פון אַלע קאָנסטיטוציעס. דאָס זיינען די פונקטען אויף וועלכע די קאָנסטיטוציעס שטעלען זיך אָפּ. מיר וועלען נעהמען איין פונקט נאָכ'ן אַנ-דערען און איהם שטודירען; אַנווייזען מיט וואָס איין קאָנ-סטיטוציע אונטערשיידעט זיך פון דער אַנדערער און אָפּ-שטעלען זיך אויף פאַרשיידענע טשיקאָוע באַשטימונגען און מנהגים.

נאַמען, צוועק און שפראַך.

אַלע לאַנדסמאַנשאַפֿטען טראַגען דעם נאַמען פון זייער שטעטעל. זיי זיינען זעהר שטאַלץ אויף זייער שטעטעל. זיי זיינען, קאָן מען זאָגען, גרויסע פאַטריאַטען פון זייער שטע-טעל, און זיי ווילען, אַז דער נאַמען זאָל קיינמאַל נישט פאַר-געסען ווערען. די ערשטע תקנה פון יעדער קאָנסטיטוציע גיט אָן דעם נאַמען פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט און זאָגט אָן, אַז דער נאַמען זאָל קיינמאַל נישט געביטען ווערען, אַז די לאַנדסמאַנשאַפֿט קאָן קיינמאַל נישט אויפגעלייזט ווערען, אַזוי לאַנג ווי ס'זיינען פאַראַן 7 — ביי אַנדערע 10, — מיטגלידער. דער נאַמען נעהמט אָן אַ כמעט מיסטיש-ריטור-אַלען כאַראַקטער. אַזוי צ. ב., שרייבט פאַר די קאָנסטיטור-ציע פון די אַנשי מאַלאַדעצען, אַז דער פרעזידענט דאַרף עפענען און שליסען דעם מיטינג מיט'ן שפּרוך, „חברה מבקשי שלום אַנשי מאַלאַדעצען“.

האַלטען די רעליגיעזע אידישקייט מיט איהרע אַלע אַלטע מנהגים, אַזוי ווי מ'האַט זי אריבערגעבראַכט פון אַלטען, היימישען שטעטעל — און דעם פרויען אונטערשטיצונג פאַראיינן (לעידים עיד סאַסייעטי), וואָס גיט זיך ספעציעל אָפּ מיט קראַנקען אונטערשטיצונג און הילף צו נויט-באַ-דערפטיגטע. אויף די קאָנסטיטוציעס פון „אַנשי" און לעי-דיס עידס, ווי ווייט זיי אונטערשיידען זיך פון די קאָנסטי-טוציעס פון געוויינטליכע לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וועלען מיר זיך ספעציעל אָפּשטעלען.

אַז מיר ליענען זיך אריין אין די קאָנסטיטוציעס, כאַטש זיי זיינען אַלע אַזוי זאכליך און טרוקען, דערפיהלען מיר דאָס לעבען פון דעם אימיגראַנטישען אידישען דור, וואָס האָט מיט אַלע כחות זיך געראַנגעלט נישט איינגעשלונגען צו ווערען פון דעם „מעלטינג פאַט"; געקלאַמערט זיך אין דער אַלטער טראַדיציע. אין די אַלטע מנהגים, אין אַלטען לעבענס-שטייגער, וואָס ער האָט מיט זיך אריבערגעבראַכט פון דער אַלטער היים; מיר זעהען די גרויסע צוגעבונדענ-קייט צו דער אידישער שפראַך. אין דער לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט דער אידישער אימיגראַנט געפונען אַ ווינקעל, וואו ער האָט געקאַנט אָפּכאַפּען דעם אַטעם פון דער משונה'די-גער, שווערער פרעמדקייט, וואָס האָט איהם געדראָהט צו פאַרניכטען גייסטיג; דאָ האָט ער געפרוּאוּט ציהען ווייטער דעם פּאַדים פון דעם לעבען, וואָס איז איהם אַריין אין בלוט פון דור דורות.

דער אינהאַלט פון די קאָנסטיטוציעס

אַ סך קאָנסטיטוציעס גיבען אָפּ דאָס ערשטע בלעטעל פאַר אן אינהאַלט פאַרצייכעניש, אייניגע גיבען אויך אָן די געשעפטס-פיהרונג און עטלעכע, גאַר געציילטע, האַבען אַ שבועה, וואָס יעדער מיטגליד מוז אָפּגעבען. די שבועה איז טשיקאָוע. אַט זיינען מוסטערען פון דער שבועה פון צוויי לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וועלכע זיינען אָפּגעדרוקט אויפ'ן פּאַדער-בלעטעל פון זייערע קאָנסטיטוציעס. די שבועה פון נאַרעווקער אונטערשטיצונג פאַראיינן (אין אַריגינעלער אויס-לייגאַכן).

„איך גיב מיין עהרען וואָרט און ער-קלעהר אין געגענווארט פון בעאַמטע און ברידער פון נא-רעווקער פאַראיינן, דאָס איך בין בערייט זיך אַלס ברודער אַנצושליסען, אַ געטרייער מעמבער צו זיין. איך וועל נייע-מאַלס איין ברודער קיין שלעכטעס טהאַן, דיזע קאָנסטיטור-שאַן ריכטיג נאָכקומען, אַלע רעגעלען צו היטען און דיעזער פאַראיינן טרייאַ צו פאַרבלייבען“.

די שבועה פון דער חברה תבואות שור אַנשי זאליקעווע: „איך שווער פייערליך אין געגענווערטטיק פון די פאַרזאַמעלטע ברידער פון דער חברה תבואות שור אַנשי זאליקעווע דאָס איך וועל נאָכקאַמען אַללע געזעטצע פון דער חברה, דאָס איך וועל נישט פּעראטהען די חברה מיט איהר אייגענטהום און וועל נישט פּערפענטליכען די אַנגע-לעגענהייטען פון דער חברה פאַר דער אויסערער וועלט, דאָס

גער אידעאל זאל אויך אַנגעווענדעט ווערען צווישען דעם יונגען דור געבוירען אין דעם לאַנד, און שטרעבען איינצו-פלאַנצען אין זיי די באַוואוסטזיניגקייט פון זייער אַפּשטאַ-מונג.

דאָס קען מען זאָגען איז געווען דער גייסטיגער באַזיס פון די לאַנדסמאַנשאַפטען, דער ציל און צוועק פון זייער אַנטשטעהונג און אַנטוויקלונג.

פאַרזאַמלונגען

לויט דער קאנסטיטוציע ווערען אַפּגעהאַלטען רעגולערע מיטינגען צוויי מאל אַ חודש. געוויינטליך האָט יעדע סאַסיי-עטי אַ באַשטימטען טאָג אין דער וואָך, למשל, אָן ערשטען און דריטען זונטאָג, אָדער דעם צווייטען און פּערטען דאָ-נערשטאָג, און דאָס גלייכען. אַכט אָדער אַכט דרייסיג איז אין אַלע קאנסטיטוציעס די פאַרגעשריבענע שעה ווען די מי-טינגען זאָלען זיך אָנהויבען. דזשענעראַל מיטינגען ווערען אַלע דריי מאָנאַט גערופּען. עס קענען אויך ספּעציעלע מי-טינגען גערופּען ווערען, אָדער פון פרעזידענט, אָדער אויפ'ן פאַרלאַנג פון זיבען אָדער צעהן מיטגלידער. אויף די ספּע-ציעלע מיטינגען טאָר קיין אַנדער זאך ניט פאַרהאַנדעלט ווערען, נאָר דער ענין, צוליב וועלכען מען האָט דעם מי-טינג פאַררופּען. צו עפענען דעם מיטינג איז נויטיג אַ קוואַ-רום (7 אָדער 10 מיטגלידער), און זיי זיינען באַרעכטיגט אַלע געזעצליכע געשעפטען צו פאַרהאַנדלען.

באַמטע און וואַהלען.

די קאנסטיטוציעס שרייבען פאַר די וואַהל פון פּאַל-גענדע באַמטע:

פרעזידענט

וויס-פרעזידענט

פינאַנץ-סעקרעטאַר

פּראָטאָקאָל-סעקרעטאַר

קעשיר

טראַסטיס (די צאַל איז פאַרשיידען)

האַספּיטעלער

איבערוואַכע

טשערמאַן פון חברה קדישא (אַמאַל הייסט ער טשער-מאַן פון „בית החיים“, אָדער פון „סעמעטערי“, אָדער פון „גאַטעסאַקער“).

פאַרשיידענע לאַנדסמאַנשאַפטען האָבען נאָך אַנדערע באַ-אַמטע, ווי טשערמאַן פון לאַאָן-פּאַנד, אדוויזערי באַאַרד טשערמאַן פון נייע קאַנדידאַטען, אן עקזעקוטיוו באַאַרד, דאַקטוירים (וועגען די ספּעציעלע באַאַמטע פון די „אַנשי“ לאַנדסמאַנשאַפטען, וועלען מיר ריידען אין אַ באַזונדערען אַרטיקל).

די באַאַמטע ווערען לרוב געוועהלט אויף 6 מאָנאַטען צייט. כדי צו קענען דערוועהלט ווערען צו אן אַמט, מוז אַ „ברור-דער“ לכל הפחות זיין 6 מאָנאַטען אַ מיטגליד פון דער סאַ-סייעטי, און גוטשטעהענד. אייניגע קאנסטיטוציעס גיבען אָן

די לאַנדסמאַנשאַפטס קאנסטיטוציעס זיינען כמעט אַלע איינשטימיג, אַז די פאַרהאַנדלונגען און ביכער זאָלען גע-פיהרט ווערען אין דער אידישער שפּראַך. מ'קען זעהן ווי ווייט דער ענין פון דער אידישער שפּראַך איז ביי די אַלע לאַנדסלייט געווען אַן ערנסטע פּראָגע. דאָס איז געווען זיי-ער שפּראַך. זיי האָבען זי ליב געהאַט און זיי האָבען גע-וואוסט פון דער געפאהר, וואָס לויכערט אויף איהר דאָ אין אַמעריקע. דערפאַר באַוואַרענען זיי זיך. זיי ווילען, אַז דאָרט, וואו זיי קומען זיך צוזאַמען אַלס ברידער און לאַנדס-לייט, זאָלען זיי קאַנען ריידען זייער אייגענע שפּראַך. די לאַנדסמאַנשאַפט פון אַנשי גראַדנע גיט אָן: „די ביכער און אַלע געשעפטס-האַנדלונגען זאָלען אין דער אידישער שפּראַך געפירט ווערען, די קאנסטיטושאַן און נאָטיסעס זאָלען אין אידישע בוכשטאַבען געדרוקט זיין.“ אין איי-ניגע קאנסטיטוציעס ווערט געזאָגט, אַז די מיטינגען זאָלען אין דער „ריינער אידישער שפּראַך“ געפיהרט ווערען.

אין אַנדערע קאנסטיטוציעס ווידער הייסט עס אין „דער זשאַרגאַנישער שפּראַך“, אָדער „אין אידיש (זשאַרגאַן)“. די אינדעפענדענט מאַגליניצער קאנסטיטוציע באַשטימט, אַז אויב אַ מיטגליד וויל ריידען ניט אויף אידיש, דאַרף ער צוערשט ביים פרעזידענט בעטען אַ דערלויבעניש. די קאַ-לאַמייער אָבער זיינען אן אויסנאַהם. זיי זיינען דייטשע פּאַט-ריאַטען. זייער אַלטע קאנסטיטוציע באַשטימט: „אַז אַלע פאַרהאַנדלונגען פּאַם פעריינע פּראָטאָקאָל און פינאַנץ בי-כער, זאָלען אין דייטשער שפּראַכע געפירט ווערען. ווען אָבער דער בעטרעפענדע בעאַמטע דער דייטשען שפּראַכע ניכט מעכטיג איזט קענען די זעלבען אין אידישען ווי אויך ענגלישער שפּראַכע געפיהרט ווערדען.“ מען קען זיך משער זיין, אַז אַ סך פון די מיטגלידער און אפילו באַאַמ-טע זיינען „דער דייטשער שפּראַכע ניכט מעכטיג געווען.“ די קאנסטיטוציע פון די יונאַווער מאַכט אַ קאַמפּראַמיס — די ביזנעס און פיהרונגען זאָלען זיין אין אידיש און ענג-ליש; די פּראָטאָקאָל-ביכער זאָלען געפיהרט ווערען אין אי-דיש און די פינאַנץ-ביכער — אין ענגליש.

דער צוועק פון פאַראיין ווערט פון די „ערשטע קאַלי-סער“ אַנגענומען:

- 1) אונטערשטיצונג אין פאַל פון קראַנקהייט, (2) טויטען בענעפיט פאַר מאַן און פרוי, (3) באַערדיגונג קאַסטען און באַגרעכניש פּלאַץ. די „ערשטע טוראַווער“ לאַנדסמאַנשאַפט מאַכט עס קורץ: „דיזעזער פּעראיין בעשטעהט אום-צו אונ-טערשטיצען קראַנקע און נויט-לידענדע ברידער אויך טוי-טען-פעלע עקספענסעס און ענדאַמענטס אויסצוצאָלען.“ אין אַן אַנדערער קאנסטיטוציע רעדט זיך אויך פון שבעה-ב-ע נעפּיט און אין איינער — פון דער גייסטיגער אַנטוויקלונג פון די מיטגלידער. די „ערשטע שענדישאַווער גאַליציאַנער חברה“ זאָגט: „דער צוועק פון דער חברה איז, דערהאַל-טען דעם גייסט פון ברידערליכקייט צווישען אַלע שענ-דישאַווער לאַנדסלייט און דאָרן דעמאַנסטרירען אחדות און שלום צווישען די ברידער פון דער חברה. דער דאָזי-

פיטעלער מוז באַזוכען יעדען ברודער, וואָס מעלדעט זיך קראַנק; ער מוז אַכטונג געבען, אַז דער קראַנקער זאָל באַ- האַנדעלט ווערען ריכטיג פֿון דאָקטאָר. ער מוז דעם קראַנק- קען פֿערזענליך באַזוכען איינמאַל אָדער צוויי מאַל אַ וואָך. ער מוז באַריכטען ביי די מיטינגען וועגען דעם קראַנקען, פֿאַרזאָרגען, אַז קאַמיטעטען פֿון „ברידער“, וואָס וואוינען אין דער נאַכבאַרשאַפֿט, זאָלען דעם קראַנקען באַזוכען און אַזוי ווייטער.

דער „איבער-וואַכער“ איז דער שומר פֿון דער לאַנדס- מאַנשאַפֿט. ער גיט אַכטונג אויף דער אָרדענונג אין מיטינג- פּלאַץ, ער גיט אַכטונג, קיינער זאָל ניט שטערען דעם מי- טינג און א. וו.

פּליכטען פֿון מיטגלידער

דער מיטגליד פֿון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט איז פֿאַרפּליכ- טעט צו קומען צו די מיטינגען, פּאַלגען די באַאַמטע, באַאַצ- לען פּינקטליך זיינע חובות צו דער סאַסייעטי (אז ניט, ווערט ער „געשטראַכען“). ס'איז פֿאַראַנען אַ ספּעציעלער „שטרייך- אַווענט“ — ד. ה. דער לעצטער טערמין, ביז וועלכען אַ מעמבער קען באַאַלען זיינע חובות, אַנטייל נעהמען אין קאַמיטעט, אין וועלכע מען וועהלט איהם אויס, באַזוכען אַ קראַנקען ברודער. ער מוז אומבאַדינגט קומען צו אַ לוייה פֿון אַ געשטאַרבענעם ברודער. די קאַנסטיטוציע פֿון די „פּוכאוויצער“ האָט אַ ספּעציעלען פֿאַראַגראַף וועגען דעם: „ביי אַ לוייה פֿון אַ מיטגליד אָדער זיין פּרוי איז יעדער מיטגליד פֿאַרפּליכטעט זיך אַנשטענדיק אַנקליידען און קר- מען צו דער צייט... יעדער מיטגליד איז פֿאַרפּליכטעט צו געהן אין לייז און טאָר ניט סמוקען אין דער צייט פֿון לוייה, און ווען איינער פּאַלגט ניט, ווערט ער שטראַפּירט מיט 50 סענט“.

ווען אַ מעמבער האָט חתונה

אַז אַנדער פֿאַראַגראַף פֿון דער זעלבער קאַנסטיטוציע זאָגט:

„ווען איין מיטגליד איז געוואָרען איין מעמבער אַלס סינגעל און דערנאָך האָט ער געהייראַט, מוז ער גלייך מעלדען“.

פֿאַראַגראַף 13 פֿון דער „פּוירסט קאליסער בעגעוואַלענט אַסאַסיאיישאַן“ זאָגט וועגען דעם ענין אַזוי:

„ווען אַ מעמבער געהט הייראַטען, אַזוי איז ער פֿאַרפּליכ- טעט זיין פּרוי פֿאַרצושלאַגען אין פֿאַראַיין, דער פֿאַראַיין האָט צו אַפּוינטען אַ קאַמיטע, וועלכע זאָל זיך מיט איהר איבערגעהען צום דאָקטאָר אום איין אטעסט פֿון איהר גע- זונדהייט צו קריגען. אין פּאַל אָבער זי איז פֿון דאָקטאָר ער- קלעהרט געוואָרען אַלס אונגינסטיג, אַזוי פֿאַרבלייבט דער באַטרעפּענדער מעמבער אַלס סינגעל און זאָל קיין טויטען בענעפיט פיר זיין פּרוי פֿון פֿאַראַיין ניט קריגען“.

אַ סך קאַנסטיטוציעס באַשטימען אַ מתנה פֿאַר אַ מיט- גליד, וואָס געהט חתונה האַבען. דער נאַרעווקער אונטער- שטיצונג פֿאַראַיין באַשטימט פינף דאָלער אויב דער מיט-

אַז די באַאַמטע מוזען קענען ליינען און שרייבען. נאָר יע- נער קען „לויפען“ פֿאַר פּרעזידענט, וואָס האָט שוין אַמאַל געהאַט אן אַמט אין דער סאַסייעטי. אַ סך קאַנסטיטוציעס זאָגען, אַז פּאַטער און זוהן, אָדער נאָהענטע קרובים קענען ניט זיין קיין באַאַמטע אין דערזעלבער צייט. די אורזאך איז פֿאַרשטענדליך. מען האָט זיך געוואַלט באַוואַרענען פֿון צו- פּיל מאַכט אין די זעלבע הענט. די „טוראַווער“ קאַנסטיטו- ציע שרייבט פֿאַר, אַז אַ פּרעזידענט קען ניט זיין מעהר ווי

פּינקטליך

קדישא, רחברה מבקשי שלום אנשי מלארענע שניהי סדרה
בישת מרמה לסק מה ניי יארק אמעריקא

אם בין ניהי ויורח פּרוי
ליבי ויעניו יראון אהר-
קרות לכבוי ונשאר לי בקום
ליבי אשר נטע שם בלתי

נעשה

ביום נוסל כא ימים לחרש כסלו שנת וסתי י"א ליהודי וכו' פּעל כל פּעם בּפּעם

לסק

שער-בלאָט פֿון אַ חברה-קדישאַ פּנקס אין יאָהר 1885, נ. י.

צוויי טערמינען. דערנאָך מוז ער זיך אַפּוואַגען, אָבער נאָך 6 מאַנאַטען, קען ער ווידער לויפען פֿאַר פּרעזידענט. די קאַנסטיטוציעס רעכענען אויס גענוי די פּליכטען פֿון די פֿאַרשיידענע באַאַמטע. מיר וועלען זיך נאָר אַפּשטעלען אויף די פּליכטען פֿון „האַספּיעלער“ און „איבער-וואַכער“, וואָס וועלען איינעם, וואָס איז ניט באַקאַנט מיט די לאַנדס- מאַנשאַפֿטען, קלינגען אודאי אומפֿאַרשטענדליך. דער האָס-

טויטענפאל). אנדערע קאנסטיטוציעס נעהמען אריין אזא מיטגליד, אבער אלס סינגעל (ווי ס'איז שוין דערמאנט געוואָרן רען). מאַכע פאַראיינען נעהמען אינגאַנצען ניט אַריין קיין מיטגלידער איבער פּערציג, אָדער נעהמען יאָ אַריין, באַ- שטימענדיג דערביי אַ באַזונדערען הויכען איינטריט אַפּ- צאָל. פאַרשידענע קאָנסטיטוציעס באַשטימען אויך פאַר- שיידענע אנדערע אַפּצאלען א חוץ די קוואַרטעל-דייט. די סאַטאַנאַווער קאָנסטיטוציע פאַרלאַנגט, למשל, אַ חוץ אויפּ- באַמס-געלט, 10 דאָל. פאַר סעמעטערי, אַ דאָלער ענדאַומענט און 50 סענט פאַר קאָנסטיטושאַן ביכעל. (אין אַנדערע סאַ- סיעטיס קאָסט דאָס קאָנסטיטוציע ביכעל נאָר 25 סענט). די סאַטאַנאַווער קאָנסטיטוציע האָט אויך פאַלגענדע טשי- קאַווע באַשטימונג: „אַ פּרוי אן אלמנה, אָדער א גרושה פון סאַטאַנאַו ביו 40 יאָהר, קען אַריינקומען אין אונזער פאַראייין אויף די פאַלגענדע פונקטען: (1) זי מוז באַצאלען 25 דאָלער, (2) זי מוז צאָלען 2 דאָלער אַ קוואַרטעל דינס, (3) און זי איז באַרעכטיגט בלויז צו סעמעטערי מיט באַ- ערדיגונגס-קאָסטען.“

די פּוכאַוויצער קאָנסטיטוציע איז זעהר מקפיד אַריינ- צונעהמען נאָר לאַנדסלייט, אין צווייטען פאַראַגראַף פון אר- טיקעל וועגען דער אויפנאהמע פון נייע מיטגלידער, האָט זי אַזאָ דין: „אַ קאַנדידאַט קען נאָר פאַרגעשלאָגען ווערען, וועלכער איז אַ פּוכאַוויצער, אָדער 21 וויאָרט ארום פּו- כאַוויץ, אויך פּוכאַוויצער איידעמס, אויך אַ מיטגליד'ס אָן איידעם.“ פאַראַנען דאָרט אויך אַזאָ טשיקאַווע באַשטי- מונג: „ווען די פּרוי פון אַ נייעם קאַנדידאַט שווענגערט, מוז ער וואַרטען ביו 4 וואַכען נאָך די ענטבינדונג און דאן מוז אַ קאָמיטע ווידער באַזוכען די גאַנצע פאַמיליע און בריינגען אַ בעריכט צום מיטינג.“

די באַארד אָוו דירעקטאָרס פון פּוכאַוויצער האָט אויך דאָס רעכט אַריינצונעמען „באַגרעניצטע מעמבערס“, ד. ה. מעמבערס, וואָס זיינען באַרעכטיגט נאָר צו אַזעלכע בענע- פּיטען, וואָס דער באַארד אָוו דירעקטאָרס וועט באַשטימען.

די נייע מיטגלידער ווערען אַריינגעפיהרט מיט פאַראַד. די סאַטאַנאַווער קאָנסטיטוציע באַשרייבט אַזוי די צערעמאָ- נייע ביים אַריינפיהרען קאַנדידאַטען:

„פיהרער און קאַנדידאַט קומען אַריין און שטעלען פאַר דעם נייעם קאַנדידאַט פאַר'ן פּרעזידענט, און דער פּרעזי- דענט שווערט איהם אַיין: ווערטהער פּריינד, בעפאַר איך וועל אייך איבערגעבען דעם צייכען פון אונזער סאָסייעטי און אייך איינשווערען פאַר איין ברודער, מוזט איהר געבען אייער עהרען וואָרט, אז איהר פאַרפליכטעט זיך נאָכצוקו- מען אַלע געזעצען און פאַרשריפטען, ווי אויך אַלע פליכ- טען פון אונזער סאָסייעטי, און קיין ברודער סיי דורך וואָרט אָדער טהאַט קיין אונרעכט צו טון.

(פּרעזידענט): 1. „איך וויל אייך באַקאַנט מאַכען מיט דעם צייכען און עמבלעם פון אונזער אָרגאַניזאַציע, ווי איהר וועט זעהן, געפּינט זיך אויף דעם באַשאַן אן אַנקער און מיט אַנקער זענען מיר פאַראַנקערט, ברידערליך איבערגעגעבען

גליד באַלאַנגט אַ גאַנץ יאָהר צו דער סאָסייעטי. די יונגווער לאַנדסמאַנשאַפט באַשטימט פאַר אַ מיטגליד וואָס איז שוין אַ גאַנץ יאָהר אין פאַראייין, 10 דאָלער און אויב 6 מאַנאַ- טען, פינף דאָלער. און נאָך ווערט באַשטימט, אַז דער פּרע- זענט זאָל איבערגעגעבען ווערען פון דעם ווייט-טשערמאַן ביי דער חתונה פון „ברודער“.

די נאַרעווקער קאָנסטיטוציע באַשטעהט אויך, אַז אַ קאָ- מיטע פון 7 מיטגלידער מוז דערוועהלט ווערען צו באַזו- כען אַ חתונה פון אַ מיטגליד אָדער חתונה פון זיינער אַ טאַכטער. „העטשעק איז אויף דער רעכענונג פון פאַראייין.“ אַלע קאָנסטיטוציעס זיינען מסכים, אַז ווען אַ מיטגליד האָט חתונה מיט אַ גויל'ע, אָדער האָט חתונה ניט כדת משה וישראל, קען ער ניט פאַרבליבען אין דער לאַנדסמאַנ- שאַפט.

נייע מיטגלידער

נייע מיטגלידער מוזען זיין אין עלטער פון 18 ביו 40, מוזען קערפערליך און גייסטיג געזונט זיין, מוזען האָבען אַן אַנשטענדיגען מאַראַלישען כאַראַקטער, מוזען זיין אי- דען, און זייערע פּרויען, אויב זיי זיינען פאַרהייראַט, מוזען זיין פון אידישען אָפּשטאַם און זיי מוזען זיין פאַרהייראַט לויט'ן אידישען דין, און קענען ערנעהרען זייערע פאַמיליעס.

דער נייער מיטגליד מוז אַמווייניגסטענס זיין 6 מאַנאַ- טען אין לאַנד. דאָס זיינען לויט אַלע קאָנסטיטוציעס די קוואַליפיקאַציעס, וואָס אַ קאַנדידאַט פאַר אַ לאַנדסמאַנ- שאַפט מוז באַזייען. די קאַלאַמייער קאָנסטיטוציע זאָגט, אַז קיין סאַלוו-קיפּערס קענען ניט ווערען קיין מיטגלידער. איי- ניגע קאָנסטיטוציעס באַגרעניצען די עלטער ביו 32 און אַנדערע ביו 35 יאָהר.

די פּראָצעדור איז געוויינטליך אַזאָ. דער קאַנדידאַט ווערט פון אַ מיטגליד פאַרגעשלאָגען. ער גיט אַריין אַ שריפטליכע אַפליקאַציע מיט דער בילאָגע פון פאַרשלאָגט- געלט און אַ דאָקטאָר אַטעסטאַט. עס ווערט דערנאָך באַ- שטימט אַ קאָמיטעט, וועלכער אונטערזוכט דעם נייעם מיטגליד און באַריכטעט צו דער מיטגלידערשאַפט און סיווערט אָפּגעשטימט צי מען זאָל יאָ אַרייננעהמען, צי ניט. דער איינטריט אָפּצאל פון די קאַנדידאַטען איז לויט די יאָהרען. וואָס עלטער, אַלץ העכער דער איינטריט-אַפּצאַל. די פּאַנעוועזשער קאָנסטיטוציע גיט אַן די פאַלגענדע אָפּצאלונגען:

- אין עלטער פון 20 ביו 24 יאָהר — — — 1 דאָל. 50 ס.
- אין עלטער פון 25 ביו 29 יאָהר — — — 2 דאָל. 50 ס.
- אין עלטער פון 30 ביו 34 יאָהר — — — 2 דאָל. 50 ס.
- אין עלטער פון 35 ביו 40 יאָהר — — — 3 דאָל. 50 ס.

די יונגווער קאָנסטיציע זאָגט, אַז „ווען דער דאָקטאָר אַטעסטאַט פאַר'ן קאַנדידאַט גינסטיג איז, אָבער פאַר זיין פּרוי ניט גינסטיג איז, קען ער צום פאַראייין ניט באַלאַנגען“ (דער פאַראייין זאָל ניט דארפּען באַצאלען קיין בענעפיט אין

קראַנק אויף אַן אונמאַראַלישע קראַנקהייט קריגט ער ניט קיין בענעפיט. (אינטערעסאַנט איז וואָס אַלע קאָנסטיטוציעס אָהן אויסנאַהם האָבען דעם פּונקט.) דער בענעפיט איז ביי יעדער סאַסייעטי אַן אַנדערער אין דער צאָהל וואַכען, וואָס איינער קען קריגען דעם בענעפיט און אין דער וועכענט-ליכער סומע געלט. אייניגע סאַסייעטיס צאָהלען 8 וואַכען, אַנדערע 9, אייניגע 10, אַנדערע 12, אַנדערע 13 א. א. וו. אויב איינער ליידט פּון אַ כראַנישער קראַנקהייט, קריגט ער אין אייניגע סאַסייעטיס בענעפיט אין משך פּון איין יאָהר (די צאָהל וואַכען צו וועלכע ער איז באַרעכטיגט), אין אַנדערע סאַסייעטיס צוויי יאָהר. דערנאָך קען ער אין מאַנכע פּאלען קריגען שטיצע, ניט קיין קראַנקען-בענעפיט. די האַראַדיש-משער קאָנסטיטוציע זאָגט, אַז „אַ קראַנקער מוז זיינע ביי-טרעגע און אַלע אַפּצאָהלונגען צאָהלען ווען דער פּאַראַיין האָט איהם ניט באַפּרייט.“ די קאָנסטיטוציעס באַוואַרענען זיך אויך צו דער כראַנישער קראַנקער האָט זיך ניט אַריינגע-גנב'עט מיט זיין כראַנישער קראַנקהייט אין דער סאַסייעטי. אייניגע קאָנסטיטוציעס נעמען פּון איהם אין אַזאַ פּאַל אַוועק די בענעפיטס, אַנדערע הייסען איהם אינגאַנצען אויסשליסען. די טראַווער קאָנסטיטוציע האָט אַן אינטערעסאַנטע באַשטי-מונג וועגען איינעם וואָס ווערט קראַנק אויף קאָנסאַמפּשאַן (אַ קראַנקהייט וואָס איז צווישען די סוועט-שאַפּ אַרבעטער ניט געווען קיין זעלטענקייט): „ווען אַ מעמבער ווערט קראַנק אויף קאָנסאַמפּשאַן זאל ער קריגען 100 דאָלער עק-סטראַ אויסער דעם בענעפיט צו 20 דאָלער אַ וואַך אויסגע-צאָהלט אין 5 וואַכען וואו ער וועט זיך געפּינען, אין הויז אַדער אין קאַנטרי און ווען מען געפּינט פאַר נויטווענדיג צו שטיצען איהם מעהר זאל מען דאָס ביי אַ ספּעשעל מיטינג פאַרהאַנדלען.“

די קאָנסטיטוציעס האָבען אויך באַשטימונגען וועגען שיי-קען צו די קראַנקע קאַמיטעס זיי מבקר חולים זיין און „לינה" ד. ה., ווען אַ קראַנקער נויטיגט זיך אין אַ מענטש וואָס זאל באַ איהם איבערנעכטיגען.

ש ב ע ה

יעדער מיטגליד פּון לאַנדסמאַנשאַפֿט וואָס זיצט שבעה איז באַרעכטיגט פּון דער סאַסייעטי צו שבעה בענעפיטען. דער שבעה בענעפיט איז געוויינליך 5 אַדער 7 דאָלער. אַבער צו דעם געלט איז ער נאָר דעמאָלט באַרעכטיגט ווען אַ קאַמיטע וואָס באַזוכט איהם (אין מאַנכע קאָנסטיטוציעס זאָגען אַן אַזאַ קאַמיטע דאַרף געשיקט ווערען יעדען טאָג), באַריכטעט אַז דער מענטש זיצט טאַקע שבעה. די קאָנסטיטוציע פּון די האַראַדישטער באַשטעהט אַז אויב אַ מיטגליד זיצט שבעה אויסער ניו יאָרק און וויל זיין שבעה בענעפיט, מוז ער אַן אַפּידייוויט פּון נאָטערי-פּאַבליק צושיקען.

נויטפּאַל בענעפיט

אַ מיטגליד וואָס באַלאַנגט 6 מאַנאַטען צו אַ פּאַראַיין איז אין נויט-פּאַל באַרעכטיגט צו שטיצע. די שטיצע באַטרעפט געוועהנליך 5 ביי 10 דאָלער. כדי צו קריגען אַ גרעסערע

איינער צום צווייטען חס ושלום אין נויט, אַזוי ווי אַ שייך אויפ'ן ים ווען אַ שטורעם קומט אַן, איז דער אַנקער האַלט אַפּ דעם שטורעם, אַזוי באַדייטעט דער אַנקער ביי אונזער אַרגאַניזאַציע.

2. „יעצט קומט איינלאס צייכען — ווען איהר קומט צום מיטינג און די טיר איז געשלאָסען, דארפט איהר גע-בען דאָס פּאַסיר וואָרט צום אינטייד גאַרד.

3. „יעצט קומט באַגריסונג צייכען — ווען איהר קומט אַריין און דער מיטינג געהט שוין אַן דאַרפט איהר באַגריסען דעם פרעזידענט מיט דער רעכטער האַנט אויף דער לינקער ברוסט, דעם זעלבען באַגריסונג-צייכען דעם ווייס-פרעזידענט און דאָן פאַרנעמט איהר אייער פּלאַץ.

4. „יעצט קומט אַפּשטימונג-צייכען — ווען אַ פאַרשלאָג ווערט פאַרהאַנדעלט און דער פרעזידענט נעהמט איהם צום אַפּשטימען צי איהר זענט פאַר'ן פאַרשלאָג, אַדער דאָגעגען, דאַרפט איהר אַפּגעבען אייער שטימע מיט אויפהויבען די רעכטע האַנט פאַר'ן פאַרשלאָג אַדער דאָגעגען אַבער איהר טאַרט ניט שטימען פאַר ביידע אי דאַפּיר אי דאָגעגען.“

5. „יעצט קומט האַמער-שלאַג צייכען — ווען דער פרע-זידענט גיט איין (1) קלאַפּ מיט דעם האַמער רופט ער אייך, צוויי (2) קלעפּ רופט ער די באַאַמטע, דריי (3) קלעפּ רופט ער די גאַנצע סאַסייעטי.“

6. „יעצט קומט דער הויפט-צייכען וואָס וועט אייך באַ-קאַנט מאַכען מיט אונזער סאַסייעטי אַז איהר מוזט אַטענדען די מיטינגען און לעזען די קאָנסטיטוציע, דאָן קענט איהר ווערען אַ גוטער מיטגליד.“

7. „דער פרעזידענט גיט דריי קלעפּ מיט'ן האַמער — אין נאָמען פּון סאַטאַנאווער בענעוואַלענט סאַסייעטי ערקלער איך דעם נייעם קאַנדידאַט געזעצליך אַריינגענומען מיט אַלע רעכטע פּון אונזער אַרגאַניזאַציע. מייע ברידער, איך שטעל אייך פאַר אונזער נייעם מיטגליד. גיט איין קלאַפּ מיט'ן האַמער צו זעצען זיך.“

ניט אַלע סאַסייעטיס פּראַווען אַזוינע גרויסע צערעמאָניעס. אַבער אַלע פּראַווען כאַטש אַף אַ זעהר פּשוט'ן אופן, באַוויר-קען דעם נייעם קאַנדידאַט מיט דעם וויכטיגקייט פּון מאַמענט. עטלעכע קאָנסטיטוציעס רעכענען אויס די באַדייטונג פּון דער צאָהל פּון די האַמער קלעפּ וואָס דער פרעזידענט גיט.

קראַנקען בענעפיט

יעדער גוטשטעהענדער מיטגליד, וואָס באַלאַנגט צו אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט סאַסייעטי 6 מאַנאַטען, איז באַרעכטיגט ווען ער ווערט קראַנק און אונפעהיג צו אַרבעטען, צו קראַנקען-בענעפיט. די קאָנסטיטוציעס פּון פאַרשידענע פּאַראַייען באַ-וואַרען זיך אַבער, אַז דער קראַנקען בענעפיט ווערט נאָר געצאָהלט דעמאָלט ווען אין דער קאַסע געפּינט זיך אַזאַ סומע געלט. אייניגע פּאַראַייען שטעלען אַוועק די סומע פּון 1,000 דאָלער, אַנדערע 500 דאָלער, אַנדערע נידעריגער. אַנדערע העכער. אין פּאַל ס'איז ניטאָ אַזויפיל געלט ווערט דער קראַנקען בענעפיט געשלאָסען. ווען אַ מיטגליד איז

און די סאסייעטיס באווארענען זיך קעגען מעגלעכע קלאגען. אט זיינען א פאר פאראגראפן פון דער ראזאנקער קאנסטיטוציע וועגען טויטען-פאלען:

פאראגראף 8: „ווען עס שטארבט א מעמבער'ס קינד, וועלכעס איז אונטער זיין רשות און דאס קינד איז אונטער 1 יאהר אלט, איז עס בארעכטיגט צו סעמעטערי, צו א מאן וואס זאל טהאן זיין רעכט און צו א באגיי. ווען דאס קינד איז אבער עלטער אלס 1 יאהר איז עס בארעכטיגט צו סעמעטערי, א לייכען-וואגען, 1 קערידוש, און א מאן צו טהאן זיין רעכט אדער א פרוי צו טהאן איר רעכט.“

פאראגראף 9: „קינדער וועלכע זיינען אונטער דעם פאטער'ס רשות הייסען טעכטער זאלאנג זיי זיינען אונפאר-הייראט און זיהן וועלכע האבען נאך ניט ערריכט דאס עלטער פון 18 יאהר.“

פאראגראף 10: „אדאפטירטע קינדער ווערען גערעכענט ווי אייגענע קינדער און זיי באלאנגען צו אלע עקספענסעס פון דער סאסייעטי. שטיף-קינדער ווערען ניט גערעכענט צו איהם און די סאסייעטי איז ניט פערפליכטעט צו קיינע עקספענסעס.“

פאראגראף 11: „ווען א פרוי שידעט זיך פון איהר מאן און זי נעהמט די קינדער צו זיך, זיינען די קינדער בארעכטיגט צו סעמעטערי און ענדאמענט.“

פארלאמענטארישע רעגלען

אלע קאנסטיטוציעס גיבען אפ א סך פלאץ צו באשטי-מונגען וועגען פארלאמענטארישע געזעצען. זיי באווארענען זיך אז די סאסייעטיס זאלען זיין דעמאקראטישע קערפער-שאפטען און אלע מיטגלידער זאלען האבען די זעלבע רעכט. זיי גיבען אן מיט אלע פרטים ווי אזוי די דעבאטען זאלען געפיהרט ווערען, וויפיל מאל א מעמבער קען זיך מעלדען צום ווארט, ווי מען שטימט וועגען פארשלאגען, וועגען רעדנער ליסטען און רעדע-צייט, וועגען „שלוס דער רעדנער-ליסטע“ און „אוועקלייגען אויפן טיש א פארשלאג“ (טייבלען א פארשלאג). מאנכע גיבען נאך צו אן טאמער איז עפעס ניט קלאר אין די פארלעמענטארישע דינים זאל מען זיך באנוצען מיט „קושיג'ס מאניועל און פארלאמענטאריען רולס“.

פארשידענע אנדערע פונקטען אין די לאנדסמאנשאפטען קאנסטיטוציעס

מיר האבען זיך אפגעשטעלט ביז איצט באריכות אויף די אלע וויכטיגסטע פונקטען פון די לאנדסמאנשאפטען קאנ-סטיטוציעס. עס זיינען נאך געבליבען פארשידענע מינדער-וויכטיגע פונקטען, וועלכע מיר ווילען דא בקצור דערמאנען. פארשידענע קאנסטיטוציעס האבען פארשידענע אייגענאר-טיגע ארטיקלען. מאנכע האבען גאר מאדערנע אידיען; אייניגע האבען אן „אלד איידזש פאנד“, אן „אינוואלידען-פאנד“; אנדערע אן „אנעמפלאימענט פאנד“. א סך קאנסטי-טוציעס האבען אויך באשטימונגען וועגען א „ליי-קאסע“

שטיצע מוז א ספעציעלער מיטינג פאררופען ווערען. אינטע-רעסאנט איז א פאראגראף וועגען דעם ענין פון דער פאנע-וועזשער קאנסטיטוציע: „אין מיטגליד וועלכער ווארפט דעם צווייטען פאר אן ער האט גענומען שטיצע ווערט באשטרופט מיט איין דאלער. צום צווייטען מאל זאל ער צו א געריכט איבערגעגעבען ווערען.“

טויטענפאל און ענדאמענט

פארזארגען זיך מיט קרקע נאך הונדערט און צוואנציג יאהר איז איינער פון די וויכטיגסטע מאטיווען וואס טרייבט יעדען איד אנוואויסען זיך אין א סאסייעטי. און קרקע אדער סעמעטערי איז פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון יעדער לאנדסמאנשאפט. אלע פאראיינען האבען אייגענע סעמעטעריס. די קאנסטיטוציעס האבען לאנגע פאראגראפען וועגען די אלע רעכטע פון א מיטגליד אין טויטען-פאל. זיי רעכענען אויס מיט אלע דעטאלען די פליכטען פון פאר-אין ביי דער לוייה און דעם ענדאמענט אדער פארזיכערונגס-געלט, (אין א סך פאראיינען פער קאפיטא טעקס) וואס דער פאראיין דארף אויסצאהלען דער פאמיליע פון נפטר.

אלע סאסייעטיס טראגען די קאסטען פון דער לוייה. זיי שרייבען געוויינליך פאר וואס דעם נפטר קומט: א טויטען-וואגען (א הויס), צוויי „קערידזשעס“ און די קאסטען, ווערט אנגעגעבען, זאלען ניט איבערשטייגען א געוויסע סומע. זיי שרייבען אויך פאר וואס ס'קומט א מיטגליד אין פאל א קינד שטארבט. טייל סאסייעטיס באשטימען א סומע געלט, אן ענדאמענט, וואס עס קומט די איבערגעבליבענע פון פארשטארבענעם און אנדערע באשטימען א פער קאפיטא טעקס (געוועהנליך 1 דאלער) וואס יעדער מיטגליד מוז באצאהלען און דאס געלט געהט פאר דעם פארשטארבענעם/ס פאמיליע. געוויינליך ווערט פארהאלטען א דעפאזיט פאר א מצבה, א באווארענונג אן א מצבה נאך דעם פארשטארבענעם מיטגליד וועט געשטעלט ווערען. נאכדעם ווי די מצבה ווערט געשטעלט, ווערט דאס געלט אוימגעקערט. די ענדאמענט, אדער דער פער קאפיטא טעקס, איז אין פאל פון טויט פון א פרוי און א מיטגליד אין א סך סאסייעטיס די העלפט פון דעם וואס די פרוי באקומט ווען דער מאן שטארבט. די פרוי נאכען טויט פון מאן קען בלייבען אין פאראיין. עס ווערט אין די קאנסטיטוציעס באשטימט וויפיל זי זאל צאהלען און זי איז נאכין טויט בארעכטיגט צו קרקע און לוייה קאסטען. איהרע יורשים זיינען ניט בארעכטיגט צו קיין ענדאמענט. ווען די פרוי הייראט נאכאמאל ענדיגען זיך אלע איהרע פרויווילעגייס. ווען א מיטגליד'ס פרוי שטארבט און ער האט באקומען אן ענדאמענט און הייראט נאכאמאל מוז ער איינצאהלען פאר דער פרוי א סומע געלט (געוועהנליך 25 דאלער). דערפאר איז זי בארעכטיגט צו קרקע און קאסטען פון לוייה. אבער ענדאמענט קען ער מעהר ווי איינמאל ניט באקומען.

די ארטיקלען פון די קאנסטיטוציעס וועגען טויטען-פאלען און ענדאמענט זיינען זייער דעטאליזירט און נעהמען ארום אלע מעגלעכע פאלען, ווייל דא האנדעלט זיך וועגען געלט

ווע' אין דער קאָנסטיטוציע פון דער חברה עדת ישראל אנשי גאליציא מנהג ספרד היסט עס: „די חברה איסט געגרינדעט צו באַשטענען ע"פ דתו"ק וע"פ מנהג חסידים הנהגים בהקלויזען של צדיקי זמנינו... און דער נוסח התפלה זאל תמיד זיין נוסח ספרד. עס קאָן ניצמאלס גע-ענדערט ווערדען.“

די שענדישאַווער קאָנסטיטוציע זאָגט אזוי: „די שענדי-שאַווער חברה איז געגרינדעט אויף די יסודות פון תורת ישראל און מוז געפיהרט ווערען אינים גייסט פון רעליגיעזען אידענטום.“ אַ סך קאָנסטיטוציעס האָבען אויך באַשטימונגען אָ מעמבערס מווען קומען צום דאָווענען און אָ מעמבערס וואָס קומען ניט עטלעכע מאל צום דאָווענען זאלען באַ-שטראַפט ווערען.

די קאָנסטיטוציעס האָבען אויך פאַרשידענע פונקטען ווי מען דאַרף זיך אויפפיהרען אין שוהל, ליינען די נדרים און עליות, וועגען פאַרקויפּען טיקעטס פאַר יום טובים א. א. וו. אזוי זאָגט די קאָנסטיטוציע פון אנשי קראַסילאַב ספרד: „אַלע סיטס געלדער פון יומים נוראים מווען פאַראויס באַצאָהלט ווערען“, און „ביז ענדע דעם יאהר מוז אינגאַנצען די נדרים אויסגעצאָהלט ווערען.“

די קראַסילאַווער קאָנסטיטוציע האָט אויך אַזאַ טשיקאַווע פונקט: „איין בעל-תפלה וואָס גייט ימים נוראים פאַרבעטען פיר דעם עמוד טאַר ניט שערען און ניט גאַלען די באַרד און טאַר ניט זיין קיין מחלל שבת.“

אַט זיינען אַ פאַר זייער אינטערעסאַנטע דינים וועגען יאָהרצייט און מפטיר וועלכע די קאָנסטיטוציע פון די אנשי קאַמינעץ דליטא גיט אָפּ אַ היבש ביסעל פּלאַץ:

פאַראַגראַף 3. „ווען אַ מעמבער האָט יאָהרצייט אום שבת אָדער בעקסטע וואָך ווען עס איז ניט קיין טאַג פון קריאת התורה געהערט דער מפטיר פון דיעזען שבת צו איהם און דער מפטיר זאל ניט פאַרקויפּט ווערען.“

פאַראַגראַף 5: „ווען אַ מעמבערס אַ זאָהן ווערט בר-מצוה אָדער ווען אַ מעמבערס אַ חתן געפינט זיך אין שול אום שבת קודם החתונה זאל דער מפטיר ניט פאַרקויפּט ווערען.“

פאַראַגראַף 7. „יעדער בר-מצוה מוז זיך מיט אַ מאַנאַט בעפאַר מעלדען ביי דעם שמש און דער יעניגער וועלכער זיך צום ערשטען געמעלדעט האָט, איז באַרעכטיגט צום מפטיר. דער שמש מוז אָבער אַ רעכטיגען רעקאָרד דעריבער פיהרען אין אַ בוך און דעם נאָמען פון די געמעלדעטע ריכ-טיג נאָך דער רייהע שרייבען.“

און נאָך אַ טשיקאַווער דין וועגען חתונה און עליות.

פאַראַגראַף 9. „ווען אַ מעמבער פאַרהייראַט זיין קינד זאָ באַקומט ער פריי די חופה און געזעצלייכטונג אין שוהל באַ דער מעלדונג דעם פרעזידענטען, און האָט דאָס רעכט אום שבת אחר החתונה אויף דעם בימה נעבען דעם פרעזי-דענטען צו שטעהען און די עליות צו פערטיילען צו זיינע מחותנים.“

פון וועלכע מיטגלידער קענען קריגען אַ קליינע הלוואה. מאַנכע קאָנסטיטוציעס האָבען אַ ספעציעלען פונקט וועגען פאַרשידענע קאַמיטעס, וואָס דאַרפען אויסגעוועהלט ווערען און זייערע פונקציעס. עס ווערען אויסגעוועהלט: פינאַנס קאַ-מיטעס, קראַנקען און שבעה קאַמיטעס, אונטערשטיצונג און „אַלד-אידיזש“ קאַמיטעס, „סעמעטערי“ קאַמיטעס, און נאָך אַנדערע קאַמיטעס. אַלע קאָנסטיטוציעס האָבען אַרטיקלען וועגען פאַרשידענע קלאַגען און שטראַפען. עס ווערען אַרויפ-געלייגט פאַרשידענע געלט שטראַפען פון עטליכע ביז 25 דאָלער פאַר אַלערליי חטאים, ווי ניט קומען צו מיטינגען, שטערען מיטינגען, פאַר ניט קומען צו קאַמיטעס, ניט קומען צו ליות א. א. וו. פון דעם קריגט די סאַסייעטי אַ ניש-קשה'דיגע הכנסה. לאַמיר נאָך דערמאַנען רייע און אַבאַנג-קאַרטען וואָס סאַסייעטיס גיבען מיטגלידער, וואָס פאַהרען אַוועק אויף אַ קורצע צייט, און מיר וועלען האָבען אַרומ-גענומען אַלע פונקטען פון די לאַנדסמאַנשאַפט-קאָנסטיטו-ציעס. אין אָנהויב פון אונזער אַרטיקל האָבען מיר דערמאַנט וועגען פונקט וואָס אַלע קאָנסטיטוציעס האָבען וועגען ענ-דערען די קאָנסטיטוציע אָדער דורכפיהרען אַן אַמענדמענט. אַזאַ פאַרשלאַג מוז עטלעכע מאל פאַרגעלייגט ווערען און אַ ספעציעלער מיטינג מוז פאַררופען ווערען און דער אַמענד-מענט מוז קריגען צוויי דריטעל שטימען.

די אנשי קאָנסטיטוציעס

די קאָנסטיטוציעס פון די אנשי-לאַנדסמאַנשאַפטען זיינען אין אַ סך הינזיכטען ענליך צו די קאָנסטיטוציעס פון אַלע לאַנדסמאַנשאַפטען און מיר האָבען זיך אויף אייניגע פון זיי אָפּגעשטעלט און אפילו געבראַכט ציטאַטען פון אַ צאָהל. עס זיינען אָבער פאַראַנען עטלעכע פונקטען וועלכע זיינען כאַראַקטעריסטיש נאָר פאַר די אנשי'ס און זיינען אין געוויינ-לעכע לאַנדסמאַנשאַפט סאַסייעטיס אינגאַנצען ניטאָ און פונקטען מיט וועלכע די קאָנסטיטוציעס פון די אנשי'ס געבען זיך אָפּ באַריכות און וואָס זיינען אין אַנדערע קאָנסטיטוציעס בלויז באַרירט געוואָרען, ווי דינים פון חברה קדישא א. א. וו.

די אנשי סאַסייעטי איז אגב פאַרבונדען מיט אַ שול און איינע פון איהרע הויפט-אויפגאַבען איז אויפצוהאַלטען די אַלע רעליגיעזע מנהגים. ס'רוב קאָנסטיטוציעס פון די אנשי'ס באַטאַנען דאָס שטאַרק ווען ס'רעדט זיך וועגען צוועק פון דער חברה. אזוי זאָגט די קאָנסטיטוציע פון די כוכב יעקב אנשי קאַמינעץ דליטא:

„דער צוועק פון דער חברה איז צו האָבען אַ שול צו דאָווענען שבת ויו"ט און טעגליך, אויך צום לערנען, אַלעס זאל געפיהרט ווערען כמנהג אשכנז סטריקט אַרטאָדאָקסיש.“

מאַנכע קאָנסטיטוציעס באַוואָרענען זיך אָז מען זאל זיך ניט נאָר פיהרען אַרטאָדאָקסיש, נאָר מען זאל זיך פיהרען ווי מ'האָט זיך געפיהרט אין דער אַלטער היים. אזוי זאָגט די קאָנסטיטוציע פון די אנשי לובעשאַו ויאנאווע אָז: „די געמיינדע זאל האָבען איין שוהל צום דאָווענען יעדען טאַג און שבת ויו"ט, כמנהג אהב"י 'אנשי לובעשאַו ויאנאָ-“

די ערשטע שענדישאָווער גאַליציאַנער חברה האָט אַזאַ פאַרוואָרט צו דעם אַרטיקעל וועגען חברה קדישא: „די חברה קדישא ווערט באַטראַכט אין אידישען דין און ביים אידישען פּאַלק אַלס די הייליגסטע און העכסטע עטישע קערפּערשאַפט, ווייל זי איז מקיים אין פּולען זיין פון וואָרט די מצוה פון חסד של אמת.“

„דעראַבער איז דער אָמט פון מיטגלידער אין דער חברה קדישא ניט נאָר אַן אויסערגעווענהעליכער כבוד נאָר אויך אַ העכסט פּעראַנטוואָרטליכער און מוז דורכגעפיהרט ווערען לויט דער דיסציפּלין און געזעצען פון דער חברה קדישא.“ די קאנסטיטוציעס גיבען אַן גענוי אַלע פליכטען פון די חברה קדישא לייט און אין אַנערקענונג פון זעהרע שווערע און ניט זעהר אַנגענעמע פליכטען באַלוינען זיי זיי מיט ספּע-ציעלע פּריוילעגיעס. צו די פליכטען פון די מתעסקים פון דער חברה קדישא באַלאַנגען:

באַזאַרגען אַלץ וואָס האָט אַ שיקות מיט קבורה — תּכריכים, ארון המת, קבר, די לויה א. א. וו. די מתעסקים דאַרפּען אויך אַנוועזענד זיין ביי דער גסיסה ביז נאָך יציאת גשמה און באַזאַרגען די טהרה און זעהן אַלץ זאָל גיין לויטען אידישען דין. די סאַטייעטי באַזאַרגט אויך מיט אַ קדיש אויב נויטיג און היט אָפּ די יאָהרצייטען אויב ס'ניטאָ ווער ס'זאָל זיי אָפהיטען. די קאנסטיטוציע פון דער עדה ישראל אנשי גאַליציע גיט אַן אַז: „די חברה קדישא ברויכען צו זעהן אַז די טהרה וכל צרכי המת זאָל זיין נאָך מנהג קהילות קדישות וישרות מולדתנו גאַליציע.“

די קאנסטיטוציעס באַוויליגען פאַרשידענע געלדער פאַר דער חברה קדישא זיי זאָלען האָבען אַ שטיקעל „גוד טיים“ אויך. די אויבען דערמאָנטע גאַליציאַנער קאנסטיטוציע זאָגט אַז די חברה קדישא זאָל באַקומען 2 מאָל אין יאָהר פון דער של פסח 10 דאָלער און אויף הזכרות נשמות זאָל מען בשעת הקריאה מאַכען דער חברה קדישא איין מי שברך.

די ערשטע שענדישאָווער לאַנדסמאנשאַפט האָט אַזאַ פּונקט: „לזכרון דעם יאָהרצייט פּונ'ם אַלטען שענדישאָווער רבי, ר' אברהם האראוויץ זצוק"ל זאָל די שענדישאָווער חברה אונטער דער אויפזיכט פון דער חברה קדישא מאַכען אַ סעודה. פאַר דער סעודה זאָל די חברה האָבען דאָס רעכט צו ספּענדען ביז 25 דאָלער.“ די קאנסטיטוציע פון די אנשי באברויסק באַשטימט אַז אחרון של פסח שמיני עצרת און דער שבת פון פ' ויחי באַלאַנגען די עליות צו די חברים פון ח"ק און זייערע גבאים דאַרפּען שטעהן אויף דער בימה און פאַרגאַנדערטיילען די עליות. און אַז די חברים פון דער חברה קדישא האָבען אַ רעכט אַז לאַחר מאה שנה זאָל פאַר זיי אָפּגעטיילט ווערען עטלעכע פּלאַטס באַזונדער און דאָס זאָל זיך רופּען דער שומרי שבת ווינקעל.“

די אנשי לאַנדסמאנשאַפט וועהלט אַ חוץ די געוויינליכע באַאָמטע ווי פּרעזידענט, ווייס-פּרעזידענט, סעקרעטאַר, קאַ-סירער און אַנדערע, אויך גבאים, אַ שמש און מתעסקים פון „חברה קדישא“. די פליכטען פון גבאי ווערען אין דער קאנסטיטוציע פון עדה ישראל אנשי גאַליציע אַזוי באַ-שטימט:

„קיין מענש האָט דאָס רעכט זיך צו שטעלען מתפלל זיין פאַר דער עמוד בלא ידיעות הגבא. בשבתות ויו"ט זאָל ער די בעלי-תּפלות מכבד זיין אויך די עליות און אַנדערע כבודים צו פּערטיילען, אויסנאָמען ווען די עליות ווערען פאַרקויפט. דאָן בלייבט אים נאָר די עהרע ביים ס"ת צו שטעהן און דאָס איבריגע צו פיהרען, אויך ווען איין מעמבער איז איין בעל-שמחה, א. א. וו.“

דער שמש וואָס איז געוועהנליך אַ באַצאָהלטר און אַ סך מאָל ניט קיין מיטגליד פון דער סאַטייעטי, מוז לויט דער קאנסטיטוציע אויספאַלגען די באַפעלען פון די גבאים און סעקרעטאַרען און טאָן אַלץ וואָס אַ שמש פון אַ שוהל דאַרף טאָן. די קאנסטיטוציע פון עדה ישראל אנשי גאַליציע זאָגט וועגען די פליכטען פון שמש אין אַ דייטשמערישען אידיש: „ער מוז אויך יעדען שבת שלש סעודות פאַרבערייטען ווי אויך הבדלה למוצ"ש“. און ווייטער — „זאָל מאַן אויס-פינדען דאָס דער שמש האָט געמאַכט איין בעטרוג ווירד ער פון זיין אָמט סוספּענדירט.“

די אַרבייט פון דער חברה קדישא ווערט זייער הויך געשטעלט אין דער אידישער טראַדיציע. די קאנסטיטוציעס פון די אנשי לאַנדסמאנשאַפטען גיבען אָפּ אַ סך פּלאַץ צו די פליכטען און פּריוילעגיעס פון די מתעסקים פון דער חברה קדישא. עטלעכע גיבען אָפּ אַ שטיקעל פּלאַץ צו לויבען און באַזינגען די וויכטיקייט פון דער חברה קדישא. דער פּרעזידענט פון דער פּאַנעוועזשער לאַנדסמאנשאַפט, מ. בלוי-מענטהאל, האָט פאַרפאַסט אַזאַ חבור וועגען דער חברה קדישא אָפּגעדרוקט אונטער זיין נאָמען צום סוף פון דער קאנסטי-טוציע.

„שטאַרבען, אַבער ניט אָפּשטאַרבען, יעדער מענש אויף זיין אָרט שטרעכט ניט אָפּצושטאַרבען, שטרעכט דאָס זיין אַנדענקען זאָל דויערען און בלייבען אויף דער וועלט וואָס לענגער. אונזער חברה קדישא חוץ וואָס זיי טרייען זייער בעסט דאָס די טהרה און קבורה זאָלען זיין נאָכ'ן דת ישראל פאַראייביגען זיי דעם נאָמען פון יעדען מעמבער דורך הזכרת נשמות יעדען טאָג פון יזכור און אַלעס וואָס איז מעגליך אַז אַ נאָמען פון אַ מיטגליד זאָל פון דער וועלט ניט פאַרגעסען ווערען.“ און ער ענדיגט — „עס איז ווינשענסווערט דאָס אונזערע יונגערע מעמבערס זאָלען זיך אָנשליסען אַן די חברה קדישא אום דיוע וויכטיגע אינסטיטושאָן זאָל אימער עקזיסטירען ווייל מיר זיינען דאָך שטערבליכע.“

די לאַנדסמאַנשאַפֿטען-פאַרבאַנדען איז ניו יאָרק

לישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין בעטהאָווען האָל, 5-טע גאַס, נ. י. צו יענער קאָנווענשאָן זיינען געקומען אַרום 200 דע- לעגאַטען, וועלכע האָבען פאַרטראָטען אַרום 50 לאַנדסמאַנ- שאַפֿטען. אברהם ראָזענבערג איז דערוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט, און מר. זיגמונד מאַסקאוויטש — אַלס סעקר- רעטאַר. דער פאַרבאַנד האָט זיך דאַמאָלס גערופֿען — "רוסיש-פּוילישע פעדעראַציע".

די הויפט-צוועקען פֿונ'ם פאַרבאַנד זיינען געווען: צו ווע- קען און שטאַרקען דעם געפיל פֿון קרובה'שאַפֿט צווישען די פּוילישע אידען אין אַמעריקע צו זייערע פאַרוואַנדעטע אין דער אַלטער היים; העלפען פאַרשפּרייטען דעם געדאַנק פֿון לאַנדסמאַנשאַפֿטען; העלפען די ניי-איינגעוואַנדערטע מאַטע- ריעל און געזעלשאַפֿטליך און בויען אַן אייגענעם האַספּיטאַל פֿאַר די וואָס קענען אַליין ניט באַצאַלען פֿאַר אַפּעראַציעס און מעדיצינישע הילף בכלל. די האַספּיטאַל פּראָגע איז דאָן געווען די קאַרדינאַלסטע פּראָגע. די פעדעראַציע האָט גע- ווידמעט אַ סך כחות צו שאַפען אַזאַ מעדיצינישע אינסטי- טוציע. די ערשטע צעהן יאָהר האָט די פעדעראַציע פאַר- צייכענט ממשות'דיגע רעזולטאַטען. די דאָזיגע אונטערנעמונג האָט אָבער ניט געהאַט קיין דויערענדיגע עקזיסטענץ, און ניט איבערגעלאָזט קיין שטאַרק אַנגענעמענע דעראינערונגען. כאָטש פֿאַר די עטליכע יאָהר פֿון זיין עקזיסטענץ האָט דער האַספּיטאַל פיל אויפגעטאָן פֿאַר דער פעדעראַציע און געגע- בען מעדיצינישע הילף צו די מעהר אַרימערע שיכטען פֿון די רוסיש-פּוילישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען. דאָס איז דער היינ- טיגער בית דוד האַספּיטאַל, וועלכער ווערט איצט קאָנטראַ- לירט און אַנגעפיהרט פֿון אַ גרופע דאָקטוירים אין דער שטאַט ניו יאָרק.

דירעקטע הילף פֿאַר די אידען אין פּוילען

גלייך ביים אויסברוך פֿונ'ם וועלט-קריג האָט די פעדע- ראַציע אַנגעפיהרט מיט אַ געלט-קאַמפּאַניע און געזאַמעלט אַרום דרייסיג טויזענט דאָלאַר פֿאַר די אידען אין פּוילען. די פּולע סומע פֿון דרייסיג טויזענט דאָלאַר איז אַפּגעשיקט געוואָרען מיט אַ ספעציעלען שליה קיין וואַרשע. באַלד נאָך דער מלחמה האָט די פעדעראַציע געשיקט עטליכע וואַגאַנען אַלטע קליידער קיין פּוילען, די דאָזיגע הילפס-אַקציעס האָבען אין אַ גרויסער מאָס געבראַכט אין נאָענטען קאָנטאַקט יענע טיילען פֿון פּוילישע אידען אין אַמעריקע, וועלכע זיינען שוין כמעט געווען אַפּגעקילט פֿון דער אַלטער היים.

די פאַרבאַנדען האָבען זיך פאַרמירט אין דעם גאַנג פֿון דער אַנטוויקלונג פֿון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען סאָסייעטיס אין אַמעריקע. זייער אויפגאַבע איז געווען צו פאַרבינדען די איינצעלנע, צעווארפענע לאַנדסמאַנשאַפֿטען צווישען זיך, צו דערהויבען זייער קולטורעלען און געזעלשאַפֿטליכען מצב און צעמענטירען זיי אין איין גרויסען געזעלשאַפֿטליכען כח, וואָס זאָל זיין ווירקזאַם סיי אויפ'ן נאַציאָנאַל קולטורעלען און סיי אויפ'ן סאָציאַל עקאָנאָמישען געביט. די איינצעלנע אַפ- געוונדערטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָבען מיט זייער אינדיווי- דועלער הילף-אַרבייט ניט געקענט באַפרידיגען די נויטען פֿון די אידישע מאַטען אין דער אַלטער היים, און זיי זיינען ניט געווען בכח צו לייזען די פּראָבלעם פֿון צוריק איינשטע- לען און רעהאַביליטירען דאָס חרוב געוואָרענע אידישע עקאָ- נאָמישע און סאָציאַלע לעבען נאָך דער וועלט מלחמה. עס איז דעריבער געווען אַ היסטאָרישע נויטווענדיגקייט צו פאַר- אייניגען און צונויפבריינגען די פאַרשיידענע אידישע הילפס סאָסייעטיס און לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין צענטראַלע קערפער- שאַפֿטען, אַרויסהויבען פֿון זיי און אַנטוויקלען קאָדענען פירער און טוער, כדי זיי זאָלען קענען קאַלעקטיוו און אויף אַן אַרגאַניזירטען אופן אַנפיהרען די גרויסע הילף-אַרבייט און דערגרייכען אַ מאַקסימום רעזולטאַטען. אַזעלכע צענטראַלע קערפערשאַפֿטען האָבען זיך גענומען שאַפען נאָך מיט 30 יאָהר צוריק.

אַ דאַנק דער פּאָליטישער און עקאָנאָמישער לאַגע פֿון די אידען אויף יענער זייט ים, האָבען זיי זיך אַדער אַנטוויקעלט, אַדער זיי האָבען אויפגעהערט צו פונקציאָנירען. אַזוי זיינען, למשל, אויפגעלייזט געוואָרען דער אוקראַינישער פאַרבאַנד, דער בעסאַראַבער, דער בוקאַווינער פאַרבאַנד, א. א. די גע- שעענישען פֿון דער לעצטער צייט האָבען געבראַכט צו דער אויפלעבונג פֿון גאַליציאַנער פאַרבאַנד, דעם ליטווישען א. א. וו.

פּוילישער פאַרבאַנד, אַדער פעדעראַציע פֿון פּוילישע אידען אין אַמעריקע

דער פּוילישער פאַרבאַנד, וועלכער איז היינט אַ טייל פֿון דעם פּוילישען וועלט-פאַרבאַנד, איז געגרינדעט געוואָרען אין מאַי, 1908.

אַ גרופע לאַנדסלייט פֿון פּוילען האָבען זיך אינקאָרפּאָרירט אַלס אַ פּראָוויזאָרישער קאָמיטעט מיט דר. הענרי מאַשאַק- וויטש איז דער שפּיץ און פאַררופען אַ קאָנווענשאָן פֿון פּויל-

קאנסטרוקטיווע הילף

אין שייכות צו דער פראגע וועגען העלפען באזעצען אידען אין בירא-בידזשאן, האט זיך דער פארבאנד ווארעם אפגע-רופען. נאכדעם ווי דער פארבאנד האט אויסגעטוישט א רייע וויכטיגע פראגען מיט דעם בירא-בידזשאנער קאמיטעט בנוגע רייע קאסטען, פרייע לאנד פאר די פוילישע אידען באגלייך מיט די אידען פון סאוועטען פארבאנד, אדער צו וועלען די אריבערגעוואנדערטע אידען פון פוילען אויפגע-נומען ווערען ווי גלייכבארעכטיגטע בירגער און קענען זיך אנטליסען אין די קאלעקטיווע און רעגירונגס פארמס, האט דער פארבאנד באשלאסען אנטייל צו נעמען אין די קאנפע-רענצען און פארנוואלונגען און אויך געשיקט א קאמיטעט צום באנקעט, וואס איז דאן געגעבען געווארען לכבוד דעם סאוועטישען אמבאסאדאר אין וואשינגטאן.

אין 1936 האט דער פארבאנד ארגאניזירט די „אמעריקען אפיל“, אן אפאראט צו העלפען די אידען פון פוילען איינ-ארדענען קאאפעראטיווע אונטערנעמונגען און בכלל העלפען קאנסטרוקטיוו אויפבויען דאס עקאנאמישע לעבען פון די אידען אין פוילען. דער פארבאנד האט געהאלפען איינשטע-לען אויפ'ן ארט פארטרויענסווערטע פארטיילונגס-קאמיטע-טען. די געלדער זיינען אויסגעטיילט געווארען דורכאויס פאר קאנסטרוקטיווער הילף, אויסער אין פאלען, וואו עס האט זיך געהאנדעלט וועגען פאגראמירטע שטעט ווי, פשיטיק, טשיזשעוו און בריסק.

פאליטישע טעטיגקייטען

מיט'ן צוועק איינצושטעלען נעענטערע באציאונגען צווי-שען די פאליאקען און אידען אין אמעריקע, האט די פעדע-ראציע געשאפען א „גוד וויל“ קאמיטעט, וואס איז געווען אונטער דער פיהרערשאפט פון דר. יוסף טענענבוים. דער ערשטער מיטינג פון דעם „גוד וויל“ קאמיטעט איז אפגע-האלטען געווארען אין מעקאלפין האטעל, נ. י., אין אפריל, 1930. דער קאמיטעט איז באשטאנען פון דרייסיג פערזאן — 15 אידען און 15 ניט-אידען. די קאנסטיטוציע פון קא-מיטעט זאגט: „א געזעלשאפט ווערט געגרינדעט צווישען אי-דען און ניט-אידען פון פוילישער אפשטאמונג, וועלכע וואוי-נען אין די פאראייניגטע שטאטען, צו העלפען קולטיווירען פריינדליכע באציאונגען און שאפען א געגענזייטיגע פאר-שטענדיגונג צווישען אידען און ניט-אידען פון פוילישער אפשטאמונג אין די פאראייניגטע שטאטען.“

די „גוד וויל“ באוועגונג האט זיך פון דאנען דערנאך פאר-שפרייט אין פוילען זעלבסט און אין אנדערע לענדער. עס האט אבער לאנג ניט אנגעהאלטען.

די פעדעראציע האט אנטייל גענומען אין דעם קאמפעין צו שאפען א „שווארצבארד פאנד“, אין פארבינדונג מיט דעם פראצעס איבער שווארצבארד'ן אין זיין נקמה-אקט איבער דעם תלין פעטליורא; די פעדעראציע האט געהאלפען זאמ-לען אלע מאטעריאלען וועגען די פעטליורא-פאגראמען.

אין פארבינדונג מיט דעם פראיעקט, וואס וואלדימיר זשאבאטינסקי האט געמאכט צו דער פוילישער רעגירונג, אן

צו דער 16-טער קאנווענשאן, וועלכע איז אפגעהאלטען גע-ווארען דעם 11-טען מאי, 1924, זיינען געקומען ארום 300 דעלעגאטען, וועלכע האבען פארטראטען 65 לאנדסמאנשאפ-טען. אויף יענער קאנווענשאן האט די פעדעראציע אריינ-געטראגען אן ענדערונג אין איהר רעליף ארבייט. באגלייך מיט דער קאארינירונג פון די טעטיגקייטען פון די לאנדס-מאנשאפטען און זייערע אינערליכע ארבייטען, האט די פעדע-ראציע אויסגעטיילט די געלט-זאמלונג צו די לאנדסמאנשאפ-טען גופא. די פעדעראציע האט געמאכט פאר איהר הויפט אויפגאבע צו סיסטעמאטיזירען און ארגאניזירען די מאטערי-עלע שטיצע אויף א קאנסטרוקטיווען אופן און בכלל וועקען און רופען דאס גאנצע אמעריקאנער אידענטום צו זיין וואך צו די באדערפענישען פון דעם גרעסטען אידישען קבוץ אין אייראפע. אויף יענער קאנווענשאן איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע וועגען בייטראגען 25,000 דאלאר צום „ארט“. די רעזאלוציע לייענט זיך: „נעמענדיג אין אנבאטראכט, אז די גרויסע נויטווענדיגקייט צו געבען קאנסטרוקטיווע הילף צו אונזערע ברידער אין פוילען איז ביי דער איינשרענקונג פון אימיגראציע קיין אמעריקע נאך פיל דרינגליכער גע-ווארען ווי ביז איצט; אז די פארשפרייטונג פון נוצליכע מלאכות צווישען דעם יונגען דור, און די הילף פאר אידישע ארבייטס-מענשען דורך געבען זיי געצייג אויף קרעדיט, איז איינס פון די וויכטיגסטע מיטלען צו פארבעסערען די אי-דישע עקאנאמישע לאגע אין פוילען און אויסהאדעווען א דור פון זעלבשטענדיגע נוצליכע בירגער פאר דעם לאנד וואו זיי געפינען זיך — נעמענדיג דאס אלץ אין אנבאטראכט, זיי עס באשלאסען, אז די 16-טע קאנווענשאן פון דער פעדעראציע פון פוילישע אידען אין אמעריקע, אינדאריסט די וויכטיגע נאציאנאל-עקאנאמישע ארבייט פון „ארט-פארבאנד“; פא-דערט אויף אלע לאנדסמאנשאפטען זיך צו באטייליגען אין דער קאנפערענץ פון „ארט“; און אין לויף פון דעם יאהר זאל מיט דער הילף פון אלע אנגעשלאסענע לאנדסמאנשאפטען געשאפען ווערען א פאנד פון 25,000 דאלאר פאר דער אר-בייט פון דעם פוילישען „ארט“.

אין די יאהרען 1924—1930, ביי פאר דעם גרויסען קרי-זיס, וואס האט זיך מיט אזא שווערער משא געלייגט אויף דער אמעריקאנער באפעלקערונג און אויך שטארק געטראפען די אידישע ארבייטער און הארעפאשניקעס, האבען די אמעריקא-נער אידען איבערגעשיקט קיין פוילען פון 18 ביז 20 מיליאן דאלאר יעהרליך. א היפשער טייל פון דעם געלט איז געזא-מעלט געווארען אונטער דער דירעקטער אויפזיכט פונ'ם פארבאנד. ארום פיר-הונדערט רעליף קאמיטעס זיינען דא-מאלט ארגאניזירט געווארען אונטער דער אויפזיכט פונ'ם פארבאנד און נאענט צו טויזענט לאנדסמאנשאפטען זיינען דרגרייכט געווארען צו העלפען אויפבויען דאס עקאנאמישע לעבען פון די געטראפענע אויף יענער זייט ים אויף א פרא-דוקטיווען און קאנסטרוקטיווען אופן.

דעם 22-טען פעברואַר, 1937, האָט די פעדעראַציע איינגע-
שטעלט אַ קולטור־סעקציע אויף אַנצופיהרען מיט דער קול-
טור־אַרבייט צווישען די פּוילישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין
אַמעריקע. צווישען אַנדערע, האָט די קולטור־סעקציע זיך
געשטעלט די אויפגאַבע צוציען און פאַראייניגען אַלע קול-
טור־שאַפֿענדיגע כּחות אין לאַנד און העלפען דורכפיהרען די
קולטור אויפגאַבען. די קולטור־סעקציע האָט אויך איינגע-
שטעלט אַ לעקציע ביוראָ און באַשלאָסען אַרויסגעבען פּערי-
אָדישע שריפֿטען און בראַשורען וועגען ענינים בנוגע די
אידען אין פּוילען. אויך העלפען פאַרשפּרייטען דאָס אידישע
בוך.

אַלגעמיינע רעליף אַרבייט

אַחוץ די אויבען־דערמאַנטע פאַרמען פון רעליף האָט אויך
די פעדעראַציע פיל מיטגעהאַלפען אין דעם, אַז די אַרימע
שיכטען אין פּוילען זאָלען באַקומען גענוצטע מלבושים פון
זייערע קרובים אין אַמעריקע.

די אַקציע פון שיקען אַלטע קליידער קיין פּוילען האָט אין
אַ גרויסער מאָס אויך אַרויסגעהאַלפען דעם קליינעם שניידער
אָדער שוסטער. די בעלי מלאכות האָבען באַקומען אַרבייט
צו פאַרריכטען און איבערנייען די קליידער וואָס די קרובים
האַבען באַקומען פון זייערע לאַנדסלייט אין אַמעריקע.

פון גרויס וויכטיגקייט איז די אַרבייט וואָס די פעדעראַציע
פיהרט אַז צו העלפען איהרע מיטגלידער בנוגע אימיגראַציע
פון נאַטוראַליזאַציע ענינים פאַר די קרובים פון די פּוילישע
לאַנדסלייט. די פעדעראַציע האָט צווישען אַנדערע אויך איינ-
געפיהרט אַ רייע דעפאַרטמענטס, וועלכע גיבען זיך אַפּ ספּע-
ציעל מיט די פּאַלגענדיגע אַנגעלעגענהייטען: אַ נאַטוראַלי-
זאַציע ביוראָ וואו די מיטגלידער באַקומען אינפּאַרמאַציע
וועגען בירגער־פאַפּירען; אַ אימיגראַציע קאָמיטע, וועלכע
שטייט אין שטענדיגער פאַרבינדונג מיט'ן נאַטוראַליזאַציע
דעפאַרטמענט אין וואַשינגטאָן; שטענדיגע פאַרבינדונג מיט
דעם קאָמישיאָנער אָוו אימיגריישאָן אויף עליס איילאַנד; אַ
דירעקטע פאַרבינדונג מיט דעם אַמעריקאַנער קאָנסיל אין
וואַרשע, וועגען וויוועס און פאַספּאַרטען פאַר די קרובים פון
איהרע מיטגלידער.

היינט צו טאָג פאַרמאַגט די פעדעראַציע, אויסער ניו יאָרק,
פיר דיסטריקטען איבער'ן לאַנד ווי, באַסטאָן, דעטראַיט, שי-
קאַגאָ און לאַס־אַנדזשעלעס. די פעדעראַציע האָט 300 ברענ-
טשעס איבער'ן לאַנד, וועלכע ציילען נאָענט צו 55 טויזענט
מיטגלידער, 80 פון זיי אין ניו יאָרק.

דער הויפּט־אַפיס פון דער פעדעראַציע געפינט זיך אויף
225 וו. 34-טע גאַס, נ. י.

די „פאַראייניגטע גאַליציאַנער אידען אין אַמעריקע“.

דעם 24-טען יאַנואַר, 1937, איז אין פענסילוועניאַ האָטעל,
ניו יאָרק, אַפּגעהאַלטען געוואָרען די ערשטע קאָנווענשאָן פון
גאַליציאַנער לאַנדסמאַנשאַפֿטען. צו יענער קאָנווענשאָן זיינען
געקומען אַרום 20 לאַנדסמאַנשאַפֿטען, אַ צאָל פּראָמינענטע

די פּוילישע רעגירונג זאָל העלפען דורך אַ גרעסערער עמיג-
ראַציע באַפּרייען זיך פון אַ גרעסערען טייל אידען אין
פּוילען, האָט דער אַדמיניסטראַטיווער קאָמיטעט פון פאַר-
באַנד אַרויסגעגעבען פּאָלגענדיגע מעלדונג:

„מיר, די פעדעראַציע פון די פּוילישע אידען אין אַמעריקע,
אַלס אַ טייל פון וועלט־פאַרבאַנד, וועלכער נעמט אַרײַן פעדע-
ראַציעס פון ניינצעהן לענדער, דריקען אויס אונזער שאַרפּ-
סטען פּראָטעסט געגען וואַלדימיר זשאַבאַטינסקי'ס פאַרהאַנד-
לונגען מיט דער פּוילישער רעגירונג, אַז די אידען־פּראָגנע
זאָל פאַרענטפּערט ווערען דורך אַ געפּלאַנטער צוגעגרייטער
עמיגראַציע. מיר פּראָטעסטירען, קודם כל, געגען דעם עצם
פּרינציפּ פון צולאַזען דעם געדאַנק, אַז די אידען־פּראָגנע אין
פּוילען קאָן פאַרענטפּערט ווערען דורך זיין אויסגעטיילט פון
אַנדערע מינאָריטעטען און, אַז דער גורל פון דריי און אַ
האַלב מיליאָן אידען זאָל אַוועקגעפיהרט ווערען אויף אַן אַנ-
דער אופן, ווי דאָס גאַנצע פּוילישע פּאָלק. אידען אין פּוילען
לעבען שוין דאָרט איבער טויזענט יאָהר. זיי האָבען בייגע-
שטייערט סיי מיט זייער בלוט און סיי מיט זייער גייסטיגען
און אינדוסטריעלען כּח צו אַלץ אין דעם היינטיגען פּוילען.
דאָס אידענטום אין פּוילען מוז און זאָל סיי דורך פּוילענ'ס
קאָנסטיטוציע און סיי דורך דער ווערסאַילער טריטי, שטיי-
גען צוזאַמען מיט אַלע אַנדערע בירגער צו אַ בעסערען עקאָ-
נאָמישען צושטאַנד. געוויס איז דאָ אין פּוילען אַ פּראָגע פון
עמיגראַציע פאַר אידען, אָבער אַזוי גוט איז עס אויך פאַראַן
פאַר די איקראַינער און פאַר עטליכע מיליאָן פּויערים, וועלכע
לעבען איבער שווערע עקאָנאָמישע צייטען. דער וואָס טיילט
אויס די אידישע מינאָריטעט און דערקלערט, אַז איהר לייזונג
קאָן נאָר זיין אין אַ גרויסער מאָסענהאַפּטער עמיגראַציע, איז
אַ פאַררעטער צו די אידישע אינטערעסען אין פּוילען, וועלכע
זיינען אַזוי אויך גענוג שוידערליך“.

די נאַציאָנאַל־קולטורעלע אַרבייט פון פאַרבאַנד

דער פאַרבאַנד האָט געהעריג אַפּגעשאַצט די ווירקונג פון
פרעסע און שריפֿט. אַרום 1924 האָט די פעדעראַציע, אונטער
דער רעדאַקציע פון מר. ז. טיגעל, אַנגעהויבען אַרויסגעבען
אַ מאָנאַטליכען זשורנאַל „דער פאַרבאַנד“. דער זשורנאַל איז
דערשינען אין משך פון 6 יאָהר. דער „פאַרבאַנד“ האָט גע-
האַלפען פאַרשפּרייטען דעם געדאַנק פון לאַנדסמאַנשאַפֿטען
און אונטער זיין איינפלוס געהאַלפען גרינדען לאַנדסמאַנשאַפֿ-
טען אין אַנדערע וועלט־טיילען ווי, אַרגענטינע, בראַזיל,
פּראַנקרייך, בעלגיע און קאַנאַדע. די 70 נומערען „פאַר-
באַנד“ אַנטהאַלטען אַן אוצר פון היסטאָרישען מאַטעריאַל
וועגען דער געשיכטע פון די אידען אין פּוילען אין אַמעריקע.
אויך דער יעהרליכער בוך „פּוילישע אידען“, וועלכער האָט
אַנגעהויבען דערשיינען אין יאָהר 1933, אונטער דער רע-
דאַקציע פון ז. טיגעל, איז אַ ליטעראַרישער בייטראַג און אַ
קוואַל פון אינפּאַרמאַציע וועגען אידישע ענינים בכלל און
פּויליש־אידישע בפרט.

גאליציאנער ארגאניזאציעס, וואס ווערען אנגעווענדעט פאר קאנסטרוקטיווע צוועקען (א מאקסימום פון צוויי טויזענט דאלאר פאר אן ארגאניזאציע). די „פאראייניגטע גאליציאנער אידען אין אמעריקע“ האבען די דאזיגע פארטאפעלטע קאנצעסיע באקומען.

דער צושטאנד פון דער אידישער יוגענט אויף יענער זייט ים איז פיליכט דער טראגישסטער קאפיטעל פונ'ם גאליציאנער אידענטום. די לאגע פון דער שטודירענדיגער יוגענט און אינטעליגענץ איז האפנונגסלאז און פארצווייפעלט. די שטודירענדיגע יוגענט וואלט גערען פארדינט ביי שווערע ארבייט כדי צו פארדינען א שטיקעל ברויט אבער קיין ארבייט איז ניטא. כדי צו מאכען דעם וואקסענדיגען יונגען דור פראדוקטיוו איז אומבאדינגט נויטיג צו לערנען א פאך. דער נייער גאליציאנער פארבאנד האט געשאפען א דירעקטען קאנטאקט מיט דעם „וואוועט“, א געזעלשאפט צו פארשפרייטען פארמענישע קענטענישען צווישען דער יוגענט. די פרעזידענטין פון „וואוועט“, דר. צעציליע קלאפטען, איז איינגעלאדען געווארען אלס גאסט צו דער ניט לאנג אפגע-האלטענער צווייטער יעהרליכער קאנווענשאן פון די „פאר-אייניגטע גאליציאנער אידען אין אמעריקע“.

דער פ. ג. א. האט אויף זיין צווייטער האלב-יעהרליכער קאנפערענץ, אפריל, 1938, אויפגענומען א רייע קאנסטרוקטיווע פלענער פון ארבייט. די פלענער שליסען איין די גמילת-חסד קאסעס, ווארשטאטען, קליינע און גרעסערע קאאפעראטיווע פאבריקען און אנדערע קאלעקטיווע אונטערנומען.

עס זיינען אויך געשאפען געווארען צוויי נייע אפטיילונגען, וועלכע זיינען טעטיג אויף דעם געביט פון שאפען פארכמע-נישע שולען און ווארשטאטען פאר דער יוגענט און דער-וואקסענע אין גאליציע. דאס זיינען די „יוגענט גאליציע“ און די פרויען אפטיילונג ביי די פ. ג. א.

דער פ. ג. א. האט ארויסגעגעבען חנא גאטעספעלד'ס בוך „מיין רייע איבער גאליציע“. אינ'ם בוך ווערט געשילדערט דער צושטאנד פון דעם היינטיגען פארווארלאזטען אידישען לעבען אין גאליציע.

היינט צו טאג פארמאגט די „פאראייניגטע גאליציאנער אידען אין אמעריקע“ אן ערך 158 ברענטשעס מיט נאענט צו 50 טויזענט מיטגלידער. דער נייער פארבאנד האט אויך פיל ברענטשעס אין פילאדעלפיע, באסטאן, קליולאנד, שיקאגא, דעטראיט און אנדערע שטעט.

מר. סאל לאו, פרעזידענט, און נחמיה גילמאוסקי, עקזעקוטיוו דירעקטאר. דער הויפט-אפיס פון דעם פאר-באנד איז אין 175 5טע עוועניו, ניו יארק.

די פאראייניגטע רומענישע אידען אין אמעריקע

אין 1909, ווען א כוואליע פון אנטיסעמיטישע העצעס און פארפאלגונגען האט זיך א גאס געטאן איבער די קעפ פון די אידען אין רומעניע, האבען א צאל רומענישע ארגאניזאציעס אין אמעריקע ארויסגעלאזען א רוף צו פאראייניגען די רו-

אידישע כלל-טוער און אויך אייניגע פראפעסיאנאלען אין דער שטאט ניו יארק.

די ערשטע קאנווענשאן האט ארויסגעלאזט פאלגענדיגע דערקלערונג:

„מיר, גאליציאנער לאנדסמאנשאפטען, חברות, לאדזשען, ארבייטער רינג ברענטשעס, ליידס אקזילעריס און אנדערע פארשידענע פראטעסטאנאלע ארגאניזאציעס, לייגען היינט דעם פונדאמענט פון א פאראייניגטער גאליציאנער קערפער-שאפט פון אלע גאליציאנער אידען אין אמעריקע.

אונטער'ן נאמען פון די „פאראייניגטע גאליציאנער אידען אין אמעריקע“ שאפען מיר פאר איך, אידען אין גאליציע, אן אדרעס צו וועמען איהר קענט זיך צו יעדער צייט ווענ-דען. אן אדרעס, צו וועמען א גרויסער טייל פון דעם קארגען מיליאן צעבראכענע אידישע לעבענס אין גאליציע ריידען זיך אראפ פון הארצען.“

קאנסטרוקטיווע הילף

די „פאראייניגטע גאליציאנער אידען אין אמעריקע“, ווענ-דען אן זייער הויפט-טעטיגקייט אויף קאנסטרוקטיווע וועגען. די צייטען פון מאמענטאנער פילאנטראפישער הילף זיינען שוין לאנג אוועק! קאנסטרוקטיווע הילף פאר די געטראפענע אויף יענער זייט ים איז אויפ'ן טאג ארדענונג פון יעדער פראגרעסיווער געזעלשאפטליכע אונטערנומען. די פאר-ארימטע אידישע מאסען אין גאליציע זיינען אריינגעקלעמט געווארען צווישען די אנדערע נאציאנאלע מינאריטעטען, וועלכע פיהרען אן א סיסטעמאטישען ארגאניזירטען קאמף פאר דער דעראבערונג פון אלע ווירטשאפטליכע פאזיציעס. די הויכע שטייערען אין זייערע פארשידענע פאר-מען און די באגרעניצטע מעגליכקייטען פאר קליין-האנד-דעל און ארבייט שטויסען ארויס די בירגערליכע עלעמענטען פון די האנדעלס-ספערען און גראבען אונטער דעם באדען פון דער גאנצער אידישער באפעלקערונג. אונטער אזעלכע באדינגונגען איז אוממעגליך, ביים בעסטען ווילען, אויפצוטאן ממשות'דיגעס דורך מאמענטאנער פינאנציעלער הילף. עס איז וויכטיג, אז יעדער סענט וואס ווערט געזאמעלט, זאל געבען די בעסטע דויערענדיגע רעזולטאטען.

די פ. ג. א. האט דעריבער גלייך פון אנהויב באשלאסען צו ארבייטען מיט'ן „דזשאַינט“ האנט און האנט און העלפען אויפבויען די לעבענס פון די געטראפענע אידישע מאסען אויף א פראדוקטיווען און קאנסטרוקטיווען אופן. צום ערשטען מאל, פאר די 20 יאהר, זינט דער „דזשאַינט“ איז טעטיג אויפ'ן רעליף געביט אין אייראפע, וועט היינטיגס יאהר אויסגעגעבען ווערען אין גאליציע א דריטעל פון די געלדער וואס איז באשטימט געווארען פאר פוילען. (דער בודזשעט פאר פוילען היינטיגס-יאהר וועט זיין אומגעפער אכט-הונדערט טויזענט דאלאר).

עס איז ווערט צו באמערקען, אז דער „דזשאַינט“ האט אונטערגענומען צו פארדאפלען די געזאמעלטע געלדער פון

ווייז: „אלע איינוואוינער אין די מלחמה-טעריטאריעס, און אין דעם ווערסאילער אפמאך. דער פונקט לייענט זיך טייל-אויך די זעניגע, וועלכע זיינען אין צייט פון דער וועלט-מלחמה געווען געצוואונגען צו פארלאזען זייער היימלאנד, זאל צוריק אומגעקערט ווערען, אן אונטערשייד פון ראסע, נאציאנאליטעט און גלויבען, אלע פאליטישע, רעליגיעזע און נאציאנאלע רעכט באגלייך מיט דער גאנצער באפעלקערונג פון די באטרעפענדע לענדער.“

עס איז צום פארדאנקען דער אינטענסיווער און ענער-גישער ארבייט פון דעם רומענישען פארבאנד, דורך זיין שטענדיגען וועקען און רופען די אמעריקאנישע עפענטליכ-קייט צו ווירקען אויף דער אמעריקאנער רעגירונג זיך איינצו-שטעלען פאר די רעכט פון די רומענישע אידען. אין 1919 איז אונטער'ן דרוק פון דער אמעריקאנער רעגירונג, די רומענישע מאכט געווען געצוואונגען צו גאראנטירען די מינאריטעטען רעכט אין רומעניע.

דעם 16טען יאנואר, 1938, איז אין האטעל אסטאר אפ-געהאלטען געווארען א אויסערארדענטליכע קאנפערענץ, אויף וועלכער עס זיינען געווען פארטראטען אידען און ניט-אידען, צו באטראכטען די לאגע פון די רומענישע אידען אין פארבינדונג מיט די נייע גזירות און פארפאלגונגען אונטער דער דאמאלטיגער גאנא רעגירונג. אויף יענער קאנפערענץ איז גענוי ארומגערעדט געווארען די לאגע און עס זיינען אן-גענומען געווארען א ריי מיטלען צו באקעמפען די דאזיגע פארפאלגונגען. די קאנפערענץ האט צווישען אנדערס אָנגע-וויזען, אַז לויט דעם מינאריטעטען-אפמאך פון דעם 9טען דעצעמבער, 1919, און אויך לויט דער קאנסטיטוציע, וואָס די רומענישע רעגירונג האט אָנגענומען דעם 29טען מאַרש, 1923, איז די אידען אין רומעניע גאראנטירט געווארען גליי-כע בירגערליכע און פאליטישע רעכט צוזאמען מיט אלע אנדערע מינאריטעטען אין רומעניע.

אין 1929, ווען די בעסאראביער אידען זיינען אין גרויסע מאַסען געטראָפּען געווארען דורך פארפאלגונגען און גרויסער פאַראַרימונג, זיינען דאָס געווען די „פאַראַייניגטע רומענישע אידען אין אמעריקע“, וועלכע זיינען זיי געקומען צו הילף. אויך, ווען די פייערען האָבען אויסגעבראַכען אין באַרשאַ, און מאַסען רומענישע אידען זיינען געבליבען אַן אַ דאָך און אַן מיטלען צו לעבען, האָט זיך דער רומענישער פאַרבאַנד געפונען אין דער ערשטער רייע צו העלפען די געטראָפּענע אין דער אַלטער היים.

עס איז אַ באַוואוסטער פאַקט, אַז דער רומענישער פאַר-באַנד האָט פיל מיטגעוויקט צו באַשיצען די רעכט פון די רומענישע אידען און האָט אַלע מאָל, ביי יעדער געלעגענהייט געזוכט צו געווינען דעם צוטרוי פון דער אמעריקאנער עפענטליכקייט, ווי אויך דעם צוטרוי און די שטיצע פון פיל פראַמינענטע פּערזענליכקייטען ווי, די געוועזענע פרעזידענט-טען טעאָדאָר רוזוועלט און וואַודראָו ווילסאָן און אנדערע אָנגעזעענע שטאַטסלייט פון אמעריקע. אַדאַנק דעם אומ-אויפהערליכען פראַטעסטירען און אינטערווענירען צו די

מענישע לאַנדסלייט און אנדערע סאַסייעטיס אין איין צענט-ראַלער קערפערשאַפט. פיל אָרגאַניזאַציעס האָבען געענט-פערט דעם רוף און געגרינדעט די „פעדעראַציע פון רומע-נישע אידען אין אמעריקע“. זייט ביי זייט, האָט אויך דאָמאַלט אין אמעריקע עקזיסטירט אַן אנדער אָרגאַניזאַציע אונטער'ן נאָמען „די פאַראַייניגטע רומענישע אידען אין אמעריקע“. די דאָזיגע צוויי פאַרבאַנדען האָבען אָנגעפיהרט פאַרשיידענע טעטיגקייטען צו העלפען זייערע ברידער אין רומעניע מאַ-טעריעל און פאליטיש. אין 1916, האָבען זיך, אונטער דער ווירקונג פון אַ אידישער דעלעגאַציע, וואָס האָט זיך דאָמאַלט געפונען אין אמעריקע, די צוויי פאַרבאַנדען פאַראַייניגט אין איין אָרגאַניזאַציע אונטער דעם נאָמען „די פאַר-אייניגטע רומענישע אידען אין אמעריקע“.

פאליטישע אקציע — דער הויפט-ציל

די ספּעציפישע באַדינגונגען און אויפגאַבען אַרום וועלכע דעם רומענישען פאַרבאַנד איז אויסגעקומען צו אַרבייטען, האָבען איהם אויסגעטיילט פון אַלע אנדערע אידישע לאַנדס-מאַנשאַפטען פאַרבאַנדען און געלייגט אַ באַזונדערען שטעמ-פעל אויף זיין אַרבייט. אין דער צייט, וואָס אַלע אנדערע פאַרבאַנדען האָבען זיך געשטעלט אַלס זייער הויפט-ציל צו לינדערען די עקאָנאָמישע גויטען פון זייערע קרובים און בני עיר אויף יענער זייט ים, האָט דער רומענישער פאַרבאַנד געשטעלט דעם טראַפּ הויפטזאַכליך אויף פאליטישער אַקציע. אויף איהר גרינדונגס-קאָנווענשאַן האָט די פעדע-ראַציע אָנגענומען אַ פרינציפּעל-דעקלעראַציע: „די אָרגאַ-ניזאַציע שטעלט זיך אַלס איהר הויפט-אויפגאַבע אויסצו-ברייטערען און פאַרטיידיגען די אינטערעסען פון די אידען אין רומעניע; צו קעמפען פאַר דער גלייכבאַרעכטיגונג פון די פאליטישע, עקאָנאָמישע און בירגערליכע רעכט פון דער אידישער באַפעלקערונג אין רומעניע און אויך אויסבריי-טערען און באַשיצען די אינטערעסען פון די אידען אין די פאַראַייניגטע שטאַטען פון אמעריקע“.

אין פאַרבינדונג מיט דער געפלאַנטער שלום-קאָנפערענץ אין איראָפּע, אין 1917, האָט דער רומענישער פאַרבאַנד גע-שיקט אַ דעלעגאַציע קיין וואַשינגטאָן, פאַרצובריינגען פאַר פרעזידענט וואַודראָו ווילסאָן, דעם דאָמאַלסדיגען פרעזידענט פון אמעריקע, אַ מעמאָראַנדום וועגען דער לאַגע פון די אידען אין רומעניע. וואַודראָו ווילסאָן האָט דאָמאַלסט וואַרעם אויפגענומען די דעלעגאַציע און פאַרזיכערט איינצושטעלען זיך פאַר די רעכט פון די רומענישע אידען. זיין דעקלעראַציע לייענט זיך ווי פאָלגט: „איך שעץ געהעריג אָפּ די ערנסט-קייט פון דער פראַגע, וועלכע איהר האָט באַרייט אין אייער בריוו פון'ם 16טען נאוועמבער, 1918, און פאַרזיכער אייך, אַז איך וועל די אַלע פראַגען נעמען אין באַטראַכט אין צו-זאַמענהאַנג מיט דער אַרבייט וועגען פאַרזיכערען און בריינגען שלום אויף דער וועלט“.

אַזאַ פונקט איז טאַקע שפּעטער אַריינגעבראַכט געוואַרען

ווי אויך צו שטיצען די פאלעסטינער אידען אין אמעריקע מאטעריעל און גייסטיג.

קאָלאָניאַציע אונטערנעהמונג

אין אָנפאַנג יאָהר 1933, האָט די פּאַלעסטינער פּעדעראַציע געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט'ן „יכין“, אַ קאָנטראַקטאַר גע- וועלשאַפט פאַר פּלאַנצונגען, אָפּטיילונג פּון הסתדרות, לויט וועלכען עס ווערט איבערגעגעבען אין רשות פּון „יכין“ אַ נייער גרויסער שטח אין וואַדי-האוואַריט, פאַר דער באַזעצונג פּון 200 נייע פּאַמיליעס. די „יכין“ האָט גענומען אויף זיך צו אַרגאַניזירען אין פאַרשיידענע לענדער 200 אַרבייטער און מיטעל-קלאַס פּאַמיליעס, וועלכע קענען אין אַ משך פּון 5-6 יאָהר אָפּשפּאַרען די נויטיגע מיטלען אויף צוצוגרייטען פאַר זיך פּרדסים אויף דעם באַדען, כדי זיי זאָלען קענען קומען ווען די פּרדסים וועלען פאַרטיג ווערען און מאַכען דערפּון אַ לעבען.

דער פּלאַן פאַר קאָלאָניאַציע האָט אַרויסגערוּפּען אַ גוואַל- דיגען אינטערעס ביי פּיל פּאַלעסטינער אידען אין אמעריקע און געבראַכט טיילווייזע רעזולטאַטען. אַזוי, למשל, האָט זיך געגרינדעט אַ „יכין“ אָפּטיילונג אין ניו יאָרק (1133 בראַד- וויי), וואָס פּיהרט אַן מיט דער אַרגאַניזירונג פּון דער דאָ- זיגער אונטערנעהמונג. היינט צו טאָג האָט שוין דער „יכין“ פאַרפּלאַנצט אַ צאָל פּרדסים פאַר נאָענט צו 90 פּאַמיליעס, 10 דונאַם פאַר יעדען.

מיטגלידער קאָמפּאַניע

דער פּאַלעסטינער פאַרבאַנד האָט זיך געשטעלט אַלס זיין הויפּט-אויפגאַבע צו פאַראייניגען און צוזאַמענבריינגען אַלע פּאַלעסטינער אידען אין אמעריקע, ספּעציעל, די יעניגע, וועלכע שטאַמען פּון דעם אַלטען ישוב, ד. ה. די אידען וואָס האָבען איינגעוואַנדערט אין פּאַלעסטינע אין אָנהויב פּון די אַכציגער יאָהרען פּון פאַריגען יאָהר-הונדערט. לויט אַ סטאַטיסטישער אָפּשאַצונג זיינען פאַראַן אין אמעריקע פּון 10 ביז 15 טויזענט פּאַלעסטינער אידען אין אמעריקע. מעהרסטע שטאַמען פּון 3-4 דורות צוריק.

דער פּרעזידענט פּון פאַרבאַנד, איזידאַר בענדזשאַמין, האָט אַרויסגעלאָזט פּאַלגענדיגען רוף, וועלכער ליינעט זיך טיילווייז: „ארץ ישראל — אונזער געבורטס-לאַנד און נאָ- ציאַנגאַלע היימלאַנד — מאַכט דורך אַ שווערען קריזיס, אַ פּאַליטישען און אַן עקאָנאָמישען. דער אידישער ישוב פּון קרוב צו אַ האַלבען מיליאָן נפשות דאַרט, פּיהרט אַן אַ העפ- טיגען און מוטיגען קאַמף צו פאַרטיידיגען די אידישע פּאַ- זיציעס, וואָס זיינען דאַרט אויפגעבויט געוואָרען מיט אַזוי פּיל אידישער מי, ענערגיע, בלוט און געלד. אינ'ם גלאַררייכען קאַמף וואָס דער אידישער ישוב פּיהרט איצט אַן שטעהען אונזערע אייגענע טאַטעס און מאַמעס, ברידער און שוועסטער און אַנדערע קרובים און פּריינד אין די פּאַדערשטע רייען, און זיי דאַרפען האָבען אונזער הילף, סיי מאַראַלישע און סיי מאַ- טעריעלע. מיר דאָ, וועמען עס איז ניט באַשערט צו שטעהען

פאַרשטייער פּון דער רומענישער רעגירונג אין וואַשינגטאָן, איז דעם רומענישען פאַרבאַנד געלונגען צו באַקעמפּען דעם מינאַריטעט-געזעץ, געהאַלפּען אויפלייזען די טרויעריג- באַריהמטע אַנטיסעמיטישע קריסטליכע סטודענטען-יוניאָן, דאָס צומאַכען אַנטיסעמיטישע קלובען און דאָס צוריקרופּען פּון אַלע אַנטיסעמיטישע לעהרען-ביכער אין די עלעמענטאַר- שוהלען.

דער רומענישער פאַרבאַנד האָט געהאַלפּען אַרגאַניזירען די „מנורה מושב זקנים“, די דזשואיש קאָנוואַלעסענט האָוס. דער פאַרבאַנד האָט אויך געהאַלפּען גרינדען די „קהלה“ פּון ניו יאָרק און דעם אמעריקאַנער אידישען קאַנ- גרעס. דער פאַרבאַנד אַרבייט מיט צוזאַמען מיט דער „אַמע- ריקאַן דזשואיש קאָמיטע“.

היינט צו טאָג פאַרמאַגט דער פאַרבאַנד אַרום 40 לאַנדס- מאַנשאַפטען איבער'ן לאַנד און אַרום 30 אין שטאַט ניו יאָרק, וועלכע ציילען אַרום 10 טויזענט מיטגלידער.

דער פאַרבאַנד האַלט אַפּ יעהרליכע קאָנווענשאַנס און יעדע אַרגאַניזאַציע צאָהלט איהרע יעהרליכע דיוס צום פאַר- באַנד צווישען 25 און 50 דאָלאַר. עס זיינען אויך פאַראַן אייניגע אַרגאַניזאַציעס, וואָס צאָלען 100 דאָלאַר אַ יאָהר שטייער צום פאַרבאַנד.

עס זיינען אויך פאַראַן יחידים, וועלכע ביישטייערען צום פאַרבאַנד פּון פינף ביז צעהן דאָלאַר יעהרליך.

דער פאַרבאַנד ווערט פאַרוואַלטעט פּון 25 פּראָמינענטע יעדע אַרגאַניזאַציע צאָלט איהרע יעהרליכע דיוס צום פאַר- מר. טשאַרלעס סאַנענרייך איז דער פּרעזידענט פּון דעם פאַרבאַנד, און מר. הערמאַן ספּיער — סעקרעטאַר.

דער הויפּט-אָפיס פּון פאַרבאַנד געפינט זיך אויף 799 בראַדוועי, אין שטאַט ניו יאָרק.

דער פאַרבאַנד פּון פּאַלעסטינער אידען אין אמעריקע

מיט ניין יאָהר צוריק, אַרום 1929, ווען עס האָבען אויסגע- בראַכען די אומרוען אין פּאַלעסטינע און די לאַגע פּון די פּאַלעסטינער אידען איז געוואָרען אומזיכער, האָט זיך דער געפּיל פּון קרובה'שאַפט און ברידערליכקייט פּיל פאַר- שטאַרקט ביי די פּאַלעסטינער אידען אין אמעריקע. עס איז דאַמאַלט פאַררופּען געוואָרען אַ קאָנווענשאַן פּון אַלע פּאַ- לעסטינער אידען אין אמעריקע. די קאָנווענשאַן איז אָפ- געהאַלטען געוואָרען דעם 6-טען יולי, 1930, אין פענסיל- וויניאַ האַטעל, ניו יאָרק. אויף יענער קאָנווענשאַן איז אָנ- גענומען געוואָרען אַ פּרינציפּען-דערקלערונג, וועלכע ליינעט זיך טיילווייז: „די פּעדעראַציע פּון די פּאַלעסטינער אידען שטלט זיך אַלס הויפּט-צייל צו העלפּען אַנטוויקלען דעם אי- דישען ישוב אין פּאַלעסטינע ווי אויך צוזאַמענאַרבייטען מיט אַנדערע אַרגאַניזאַציעס, וועלכע זיינען פאַראינטער- סירט בייצושטייערען צום אויפבוי פּון זייער היימלאַנד; צו דערמוטיגען די יעניגע, וועלכע ווילען זיך אומקערען צוריק קיין ארץ ישראל און העלפּען זיי מאַטעריעל און מאַראַליש,

פאַרבאַנד פון אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע

דער פאַרבאַנד פון אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע איז געגרינדעט געוואָרן אין 1909 און שפּעטער, ארום 1914, אַפיציעל אינקאָרפּאָרירט געוואָרען אַלס אַ נאַציאָנאַלע אינ-סטיטוציע פון אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע.

די ערשטע קאָנווענשאַן איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין מאַי 1914 אין ניו יאָרק. צו יענער קאָנווענשאַן זיינען גע-קומען ארום 15 לאַנדסמאַנשאַפֿטען און סאָסייעטיס, וועלכע האָבען פאַרטראָטען ארום 2000 מיטגלידער.

צילען פון אָרגאַניזאַציע

דער „פאַרבאַנד פון אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע“ דערקלערט: „מיר, די אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע שטרעבען צו אָרגאַניזירען די אונגאַרישע אידען אין אַמע-ריקע פאַר דער פאַרבעסערונג פון דער עקאָנאָמישער, סאָ-ציאַלער און פּאָליטישער לאַגע פון די אידען אין אונגאַרן“.

מיט'ן אויסברוך פון דער מלחמה האָט זיך די לאַגע פון דער אידישער באַפעלקערונג אין אונגאַרן פיעל פאַרער-גערט. די מלחמה האָט זיך באַזונדערס שווער אָפּגערופּען אויף דער אָרטיגער אידישער באַפעלקערונג צוליב די עקאָ-נאָמישע באַשריינקונגען און די שווערע לאַסטן פון אַלער-ליי שטייגענדיגע שטייערען. דער פאַרבאַנד האָט דאָן גענו-מען אָרגאַניזירען הילפּס-קאָמיטעטען איבער'ן לאַנד. נאָ-הענט צו 70 שטעט איבער'ן לאַנד האָבען אָנגעפיהרט מיט רעליעף-אַרבייט פאַר די מלחמה-ליידענדע אידען אין אונ-גאַרן.

אין אַ משך פון צוויי יאָהר (1916 — 1918) האָט דער פאַרבאַנד איבערגעשיקט יעדען מאַנאַט ארום פינף הונ-דערט טויזענט פונט אַלטע קליידער און שוּכוואָרג פאַר די אידען אין אונגאַרן. די דאָזיגע קליידער און שוּכוואָרג זיי-נען אויך איבערגעשיקט געוואָרען צו אַ צאָל ישיבות, ווי, פּרעסבורגער, באיאד, ווייטסען, הוסט און אַנדערע.

פּאָליטישע הילף

אין יאָהר 1920, ווען האָרטי איז געקומען צו דער מאַכט אין אונגאַרן, האָט זיך די לאַגע פון די דאָרטיגע אידען טויזענטפאַכיג פאַרערגערט. די אידישע באַפעלקערונג איז דעמאָלט בוכשטעבליך באַרויבט געוואָרען פון איהרע עלע-מענטאַרע עקאָנאָמישע און פּאָליטישע רעכט. מאַסענווייז זיינען אידען אויסגעוויזען געוואָרען פון אונגאַרן. דער גירוש אונגאַרן (1920 — 1922) האָט געשטעלט גאַנצע הונדערט טויזענט אידען אויסער'ן געזעץ. אַלע איינגעוואַנדערטע קיין אונגאַרן נאָכ'ן ערשטען יאנואַר 1914, האָבען געמוזט פאַר-לאַזען דאָס לאַנד. אויף אַ באַזונדער אכזריות'דיגען אופן איז דער געזעץ דאמאָלט אָנגעווענדעט געוואָרען קעגען די אַי-דישע איינגעוואַנדערטע פון רוסלאַנד און גאַליציע.

דער „פאַרבאַנד פון אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע“ האָט דאָ גענומען פאַרגרעסערען זיינע טהעטיגקייטען און געזע-

אין די ערשטע טרענטשעס קאָנען און מוזען העלפען כדי צו מאַכען זיכער, אַז דער קאַמף פאַר קיום הלאום און בנין ארץ ישראל וועט געוואונען ווערען. שטעהט צו דער אַרבייט פון אונזער הסתדרות פאַר ארץ ישראל!“

אין די לעצטע צוויי יאָהר, זינט די עמיגראַציע פון ארץ ישראל האָט זיך אויפסניי גענומען מעהרען און עס האָבען גע-נומען אַריינקומען אַ צאָל אידען פון פּאַלעסטינע קיין אַמע-ריקע, זיינען צוגעקומען אַ פאַר אָרגאַניזאַציעס, אַן ערך פון 200 נייע מיטגלידער. ניט לאַנג צוריק, זיינען געגרינדעט געוואָרען צוויי אָרגאַניזאַציעס, איינע אין וואַשינגטאָן, ד. ק. און אַ צווייטע, אין באַלטימאָר, אין שטאַט מערילאַנד. אויך אַ פרויען אָרגאַניזאַציע, „דבורה ציון פאַראיין“. די פרויען אָרגאַניזאַציע איז באַזונדערס טעטיג אין העלפען גרינדען אַ סאַניטאַריום און אַ היים פאַר קראַנקע און שוואַכע צום דער-האַלען זיך. צווישען אַנדערע, האָט די פעדעראַציע געהאַלפען גרינדען אַ גמילת חסד קאַסע (פּריי ליי-קאַסע) אין פּאַלעס-טינע צו העלפען קליינע געשעפטסלייט און אַרבייטער אין אַ נויט פּאַל. און אויך געהאַלפען גרינדען אייניגע ישיבות און האָספּיטעלער.

קולטור-אַרבייט

די פעדעראַציע פאַרשפּרייט דעם געדאַנק פון אַלטען און נייעם ישוב ארץ ישראל דורך וואָרט און שריפט. צו די יאָהר-ביכער וואָס די פעדעראַציע פלעגט אַרויסגעבען ערב קאָנווענשאַנס, איז דער פעדעראַציע געלונגען צו פאַראינטע-רעסירען איהרע אָנגעשלאָסענע אָרגאַניזאַציעס איבער'ן לאַנד אַרויסצוגעבען אַ מאַנאַטליכען זשורנאַל. דער נייער זשורנאַל „אַרצנו“ (אונזער לאַנד), רעדאַקטירט פון הרב יעקוב ל. ווינשטער, איז דערשינען צום ערשטען מאָל אין אַפּריל. די אַרטיקלען זיינען על פי רוב געשריבען אין העברעאיש. אויך דער יאָהר-בוך דערשיינט אין העברעאיש. לעצטענס איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אַן ענדערונג בנוגע דער שפּראַך פון יאָהר-בוך און פון זשורנאַל „אַרצנו“. די אידישע שפּראַך האָט זיך אין זיי גענומען איינברייגערען און פאַרנעהמען מעהר פּלאַץ.

היינט צו טאָג פאַרמאַגט די פעדעראַציע אַרום זיבעצען סאָסייעטיס איבער'ן לאַנד, וועלכע ציילען אַרום 15 הונדערט מיטגלידער.

יעדער מיטגליד צאָלט 50 סענט יעהרליכען שטייער צו דער פעדעראַציע.

די פעדעראַציע ווערט פאַרוואַלטעט פון אַן עקזעקוטיוו באַאָרד פון 30 מיטגלידער: 15 מיטגלידער — פון ניו יאָרק און 15 — פון אויסער ניו יאָרק.

מר. יצחק בענדזשאַמין — פּרעזידענט, און רב יעקב ל. מוינשטער — סעקרעטאַר.

דער הויפּט-אַפיס פון דער „פעדעראַציע פון פּאַלעסטינער אידען אין אַמעריקע“ געפינט זיך אויף 38 פאַרק ראָו. ניו יאָרק סיטי.

ליש די אידען פון די פאשיסטישע לענדער. דאס האט גע-
בראכט אן אויפלעבונג אין די טעטיגקייטען פון די פארשי-
דענע לאנדסמאנשאפטען. אויך די אונגארישע אידען אין
אמעריקע, וועמעס טעטיגקייטען פאר זייערע ברידער אין
דער אלטער היים זיינען שטארק אפגעשוואכט געווארען
זינט די וואונדען פון דער וועלט-מלחמה זיינען מעהר אדער
ווייניגער פארהיילט געווארען, האבען איצט באשלאסען,
אז די צייט איז געקומען פאר זיי צו ארגאניזירען זיך מיט'ן
צוועק צו ראטעווען די אידען פון זייער היימלאנד פון דער
פאשיסטישער מגיפה. איינער פון די רעזולטאטען פון אט
דער באוועגונג צווישען די אונגארישע אידען איז געווען
די אסאציאציע. איינער פון די אויסגעשפראכענע צילען פון
אט דער אסאציאציע איז צו פאראייניגען אלע אונגארישע
אידען און זייערע ארגאניזאציעס אין אמעריקע צו העלפען
די אידען פון אונגארן. אן אנדער ציל פון אט דער ארגאני-
זאציע איז אויפצובויען א קאלאניע פון אונגארישע אידען
אין פאלעסטינע.

די אסאציאציע פון אונגארישע אידען ציילט ביז איצט
30 ארגאניזאציעס, 25 פון זיי אין ניו יארק, און זי גרייט
זיך איצט צו איהר פערטער קאנווענשאן, וועלכע וועט אפ-
געהאלטען ווערען אין אקטאבער, 1938.

דער אפיס פון דער ארגאניזאציע איז: 41 יוניאן
סקווער, ניו יארק. איהרע הויפט-באאמטע זיינען: אלעק-
סאנדער אלטמאן — פרעזידענט; בערנארד פרייס — עק-
זעקוטיוו סעקרעטאר.

דער פארבאנד פון ליטווישע אידען אין אמעריקע

דעם עלפטען יוני, 1937, זיינען זיך צוזאמענגעקומען
א גרופע ליטווישע לאנדסלייט אין בעטהאווען האל, אין
ניו יארק, אויסצוהערען א באריכט פון מר. פרענק עפשטיין,
וועלכער איז דאן צוריקגעקומען פון א באזוך אין ליטע,
זיין געבורטס לאנד. עס איז געווען א גינסטיגער צופאל
פאר די אידען אין ליטע, וואס דער באטרעפענדער גאסט,
פ. עפשטיין, האט, פאר זיין קורצען באזוך אין ליטע, אויף
א גענויעם און גרינטליכען אופן שטודירט די לאגע אויפ'ן
ארט, זיך באקאנט מיט דעם געדריקטען מצב פון דעם אי-
דישען קבוץ אין ליטע, און פארהאנדעלט וועגען די מיט-
לען צו העלפען די פארארימטע און פארצווייפעלטע אידי-
שע פאלקס-מאסען אין זייער געראנגעל פאר א נאציאנאלען
און מענטשלאכען קיום.

די לעצטע צוואנציג יאהר, זינט ליטע האט צוריקגע-
וואונען איהר אומאפהענגיקייט, און די ליטווישע אידען הא-
בען זיך, נאך דעם טרויעריג-באריהמטען גירוש-ליטע אין
1915, צוריקגעקערט אהיים, איז דעם ליטווישען אידענ-
טום אויסגעקומען דורכצומאכען גוואלדיגע שוועריגקייטען,
כדי גובר צו זיין אומצאליגע שטרויכלונגען אין קאמף פאר
א זעלבסטשטענדיגען עקאנאמישען, געזעלשאפטליכען און
קולטורעלען לעבען.

צוליב דער שטייגענדיגער פארארימונג פון לאנד בכלל

הען אויסברייטערען זיינע איינפלוס-ספערען. צוזאמען מיט
דעם אידישען קאנגרעס און דער אמעריקען דזשואיש קא-
מיטע, האט דער פארבאנד אנגעפיהרט פאליטישע אקציעס
דורך פראטעסטען, פעטיציעס און דעמאנסטראציעס.

אויפקלעהרונגס-ארבייט

דורך ווארט און שריפט האט דער אונגארישער פארבאנד
גערופען און געוועקט דעם געפיהל פון קרובה'שאפט צווי-
שען די לאנדסלייט פון די אונגארישע אידען אין אמערי-
קע. אין א משך פון 15 יאהר האט די פעדעראציע ארויס-
געגעבען א מאנאטליכען בולעטין, „אונגארישער אידישער
קראַניקל“, שפעטער דערשינען אונטער'ן נאמען „דער אונ-
גארישער אידישער בולעטין“. דער בולעטין האט זיך גע-
מוזט אפשטעלען אין 1930 צוליב דעם קריזיס אין לאנד.
די פעדעראציע פיהרט אן א שטענדיגע סעריע פון גע-
שפרעכען און שמועסען איבער פארשיידענע צייט-פראגען
איבער דער ראדיא, ווי אויך א ריי פארומס צווישען די אונ-
גארישע לאנדסמאנשאפטען אין ניו יארק און אומגעגענט.
היינט צו טאג פארמאגט דער פארבאנד 107 ארגאניזא-
ציעס איבער'ן לאנד, וועלכע ציילען נאָהענט צו 38 טוי-
זענט מיטגלידער. ארום 37 ברענטשעס געפינען זיך אין
ניו יארק, וועלכע ציילען נאָהענט צו 25 טויזענט מיטגלי-
דער.

יעדע ארגאניזאציע צאלט א יעהליכען שטייער צום פאר-
באנד, א מינימום פון 5 דאלאר.

די צאל פון אונגארישע אידען אין אמעריקע באטרעפט
ארום 500,000 נפשות, ארום 125,000 געפינען זיך אין
ניו יארק.

דער הויפט אפיס פון „דער פעדעראציע פון אונגארישע
אידען אין אמעריקע“ געפינט זיך אויף 395 בראַדוויי, ניו
יאַרק.
דר. סעמיועל ביכלער, פרעזידענט, און אַנא בערגער,
עקזעקוטיוו סעקרעטאר.

אסאציאציע פון אונגארישע אידען אין אמעריקע.

די אסאציאציע פון אונגארישע אידען אין אמעריקע איז
ארגאניזירט געווארען אין יאהר 1933 פון א גרופע אונ-
גאריש-אידישע ציוניסטישע כלל-טוער, מיט דער מיט-
הילף פון בערנארד פרייס, איינער פון די גרינדער און גע-
וועזענער עקזעקוטיוו-סעקרעטאר פון דער אלטער פעדע-
ראציע פון אונגארישע אידען.

דער אויפשטייג פון דעם אידען-פרעסערישען נאצי-רע-
זשים אין דייטשלאנד און די וואקסענדיגע כוואליע פון א-
טיסעמיטיזם און אידען-פרעסעריי איבער גאנץ צענטראל-
אייראָפע, פון האַמבורג ביז ווילנע, און פון בערלין און
ווארשע ביז בודאפעסט און בוקארעסט, האט סטימולירט
די אידען פון אמעריקע צו באַנייטע און פארשטארקטע אר-
גאניזאציאנעלע טעטיגקייטען צו באַקעמפען דעם אַנטיסע-
מיטיזם און צו העלפען מאַטעריעל, פאליטיש און מאַרא-

די קלייניקע שטעטעלאך, וואו דאָס לעבען איז כמעט אינ-גאַנצען אָפגעשטאַרבען; שרייבט דר. מ. סודארסקי: „דאָס כאַראַקטעריסטישע אידישע שטעטעלע אין ליטע געהט ממש אונטער. אַ קאַלטקייט און פוסטקייט פיהלט זיך אין אַלע ווינקעלאך פון דער פראַווינץ, אַ שוידערליכער אומעט איז אויסגעגאַסען איבער'ן שטעטעלע און עס איז ניטאָ מיט וואָס די נשמה דאַרט צו דערקוויקען.“

דער פאַרבאַנד האָט דעריבער געווינדמעט זיין הויפט טע-טיגקייט כדי צו העלפען לייזן די דאָזיגע פראַבלעם אויף אַ געהעריגען אופן. צווישען אַנדערע שטיצט דער פאַרבאַנד „די הויז פון אַרבייט“, וועלכע געפינט זיך אין קאַוונע. דאָס איז איינע פון די שעהנסטע אידישע אינסטיטוציעס, וואָס דער „אַרט“ האָט געגרינדעט אין ליטע. הונדערטער קינדער און דערוואַקסענע קריגען דאַרט זייער פאַך-אויס-בילדונג און ווערען פראַדוקטיווע, נוצליכע מענטשען. דער פאַרבאַנד שטיצט אויך די „אַזע“ מיט אַלע איהרע פאַר-צווייגטע אָפטיילונגען אין דער פראַווינץ, ווי זומער-קאַ-לאַניעס און אַנדערע דערהאַלונג-פּלעצער. אין מאַנאַט אפ-ריל פון היינטיגען יאָהר, האָט דער פאַרבאַנד איבערגע-שיקט פאַר דער צענטראַלער „אַזע“ נאָהענט צו דריי הונ-דערט דאָלער און אַרום פינף הונדערט דאָלער צום „אַרט“.

פּאַליטישע טעטיגקייט

דער פאַרבאַנד פון די ליטווישע אידען אין אַמעריקע האָט זיך געשטעלט אַלס איינע פון די הויפט-ציעלען אַנצוקניפען פריינטליכע באַציהונגען מיט די ליטווינער אין אַמעריקע. דער ערשטער שריט איז געמאַכט געוואָרען, בעת דער פאַרבאַנד האָט איינגעאַרדענט אַ קאַנצערט פאַר'ן 2טען מערץ היינטיגעס יאָהר, אין סענטראַל אָפּערא הויז, אין ניו יאָרק. דאָרטען איז אויפגעטראַטען דער ליטווישער „אידיאָ-כאַר“, וועלכער באַשטעהט פון 60 געשולטע זינגער. צו יענעם קאַנצערט איז אויך אייגעלאָדען געוואָרען דער ליטווישער קאַנסול אין ניו יאָרק, ס. בודריס. עס איז ווערט צו באַמערקען, אַז דער פאַרבאַנד פּלאַנע-וועט צו פאַראינטערעסירען די ליטווישע אידען אין אַמע-ריקע צו זיין פאַרטראַטען אויף דער וועלט אויסשטעלונג אין ניו יאָרק פאַר'ן יאָהר 1939.

דער פאַרבאַנד פאַרמאַגט איבער'ן לאַנד 6 אָפטיילונג-גען: ניו יאָרק, שיקאַגאָ, פּילאַדעלפיע, באַסטאָן, באַלטי-מאָר און נואַרק. נאָהענט צו 40 סאַסייעטיס זיינען אָנגע-שלאָסען אין פאַרבאַנד, וועלכע ציילען אַרום 20 טויזענט מיטגלידער. אַרום 30 סאַסייעטיס געפינען זיך אין ניו יאָרק מיט אַ מיטגלידערשאַפֿט פון 15 טויזענט. אַרום 500 יחידים זיינען אָנגעשלאָסען אינדיווידועל אין פאַרבאַנד. נאָציאָנאַלע באַאַמטע: סידני הילמאַן, עהרען-פרעזידענט, דר. מ. סודארסקי, פאַרויצער פון באַאַרד און דירעקטאָר, פּרענק עפשטיין, גענעראַל סעקרעטאַר און דוד מאַטיס, פינאַנץ סעקרעטאַר. אַדרעס: 2256 וואַלטאָן עוו, בראַנסק.

און דאָס שטענדיגע אַרונטערזינקען פון עקאָנאָמישען מצב פון די אידען בפרט, ווערט אַלץ שווערער אַנצוהאַלטען די אידישע פּאַלקס-אינסטיטוציעס און עס דראָהעט זיי אַ גע-פאַהר פון אונטערגאַנג.

קאַנסטרוקטיווע הילף — הויפט ציעל

דער „פאַרבאַנד פון ליטווישע אידען אין אַמעריקע“ האָט אויף דער גרינדונגס-קאַנווענשאַן דערקלערט: „די הויפט אויפגאַבע פון פאַרבאַנד איז, אַוועקצושטעלען דעם פּאַלקס-מענטש אין דער אַלטער היים אויף אַ געזונטען מצב פון פרנסה, כדי ער זאָל ניט זיין קיין לאַסט אין לאַנד, וואו ער לעבט און קיין שנאָרער צו זיינע קרובים אין אויסלאַנד.“

די אינסטיטוציעס פון די פּאַלקס-מאַסען אין ליטע זיי-נען ביי היינט צו טאָג די איינציגע אַנשפאַר-מיטלען אָן וועלכע דער לעבען פון דעם אידישען קיבוץ האַלט זיך אָן. צי דאָס איז אַ פרייע לייה-קאַסע, אַ קאַפּעראַטיווע קראַם אָדער וואַרשטאַט, אַ פאַכמאַנישע שול פון „אַרט“ פאַר קינד-ער אָדער די אינטערנאַטען פון „געזונט-הייזער“, איינגע-אַרדענט פון דער „אַזע“, אַט די אַלע פּאַלקס אינסטיטו-ציעס דינען אַלס די איינציגע שוץ-וואַנט געגען דער אַלץ-וואַקסנדיגער געפאַהר צו ווערען אַרויסגעשטויסען פון די עקאָנאָמישע און געזעלשאַפֿטליכע ספּערען פון לעבען. דער פאַרבאַנד האָט דעריבער גלייך פון אָנהויב אָן זיך געשטעלט אין דינסט פון די אידישע אינטערעסען אין ליטע דורך אומ-מיטעלבאַרע פאַרכינדונגען מיט'ן „אַרט“, „אַזע“ און אַנ-דערע קאַנסטרוקטיווע הילף-אַרגאַניזאַציעס.

גענוג אַנצוואויזען אויף אַזאַ פאַקט, וואָס פאַר דער קור-צער צייט פון זיין עקזיסטענץ, האָט דער ליטווישער פאַר-באַנד באַוויזען איבערצושיקען קיין ליטע צום „אַרט“ און „אַזע“ קרוב צו זעקס טויזענט דאָלער. דער פאַרבאַנד בויט איצט ביים „אַרט“ אַן אינטערנאַט אין קאַוונע, אַ פאַכמעני-שע שול פאַר קינדער, וואו אַרימע קינדער פון דער פראַ-ווינץ קומען זיך לערנען אַ מלאכה; דער אינטערנאַט וועט טראַגען דעם נאַמען פון לאַנדסמאַן סידני הילמאַן, עהרען-פרעזידענט פון „פאַרבאַנד פון ליטווישע אידען אין אַמע-ריקע“ און פרעזידענט פון דער „אַמאַלגאַמיטעד קלאַדינג וואַרקערס אַו אַמעריקאַ“.

די יוגענט פראַבלעם

די הויפט פראַבלעם, וועלכע שטעהט פאַר דעם ליטווישען אידענטום היינט צו טאָג, איז די פראַבלעם פון דער איד-שער יוגענט. די יוגענט אין דער היינטיגער ליטע לעבט דורך אַ גוואַלדיג שווערע צייט. אין די טויזענטער, געהען אַרום אידישע יונגעלייט, בהורים און מיידלאך, פוסט און פאַס, און האַבען ניט וואָס צו וואָס זיך צו נעהמען און וואו זיך אַהינצוהאַלן. פון די 160,000 אידען אין ליטע, געפינען זיך אַרום אַ העלפט, קרוב צו אַכציג טויזענט נפשות, אין

פאלקלאָר פון אידישע ישובים

גען פון איהרע נאָענטע און ווייטע ישובים און שכני'שע לענדער און זייער קאָמוניקאציע באַדינגונגען, דער אונטער-שייד צווישען שטאָט און דאָרפלייט און די כל'ערליי שיכטען און פאָכמאָנשאַפטען פון איהרע באַוואוינער, קומען צום אויסדרוק אין די פאַרשידענע נעמען און טערמינען וואָס ווערן געגעבען צו די ישובים פון איהר געאָגראַפישע און טאָפאָגראַפישע אַייגענטום און איהר פאָלקסטימליך-עט-אַגראַפישער מסורה.

די אידישע מאַסען, וועלכע האָבען יאָהרען לאַנג גע-וואוינט אינאָלירט אין באַשטימטע תחומים, אין די ענג אייראָפּיאישע געטאָ ראיאָנען און זיינען ניט געווען דער-לויבט קיין אַייגענע נאָמענקלאַטורען, פלעגען אָנגערייט ווערן פון יעדען קליינלאַנגעוודיגען אַנדייט אין נאָמען פון אַ אידיש באַזעצטען תחום און איהם איבערקאָמבינירען אין העברעאיש: אַסטריע — אות-תורה, גאַליציע(ו) — גלי ציון, פּוילן (אַלטטראַנסקריפט: פּולניה) — פּה לן יה, מאָל-דאָויע — מלא דוי. מען האָט אויך געפרוּאוט אָנטוואַר-שען די שטעטישע נעמען דורך אַ גלייכלאַנגעוודיגען זיווג: האָראַדני (אַלטטראַנסקריפט: הראדני) — הר אדני, יעד-וואבנע (אַלטטראַנסקריפט: ידבנה) — יוד - בינה, ראַדאָם — רעידם (ווייל מען האָט דאָרט, אגב, געהאַנדעלט מיט חויר האָר), עמשענאָוו — עמ-שונאיו, פּשעראָוו — פּשע רב (וועגען אַט-דער שטאָט איז נאָכהער געשאַפען געוואָרען אַ לעגענדע: פּשעראָוו האָט נעביך געליטען פאַר די פּשעים פּונ'ם אַלטען רב, און ווען מען האָט צוגענומען אַ נייעם, האָט ער מיטגעבראַכט שפּע, און פון דעמאָלט אָן רופט זיך די שטאָט שפּעראָוו, שעדליץ — שדלץ (און דערפון די רעדנסאַרטען: „שעדליצער פּונק“, „שעדליצער גיהנמ-ניקעס“, „שעדליצער גיהנם“). צוליב אַ פּאָלקואבאָנע האָט מען זיך אפילו אין געוויסע פּאַלען אַיינגעשטעלט אין איבערגעאַנדערשט דעם נאָמען אין העברעאיש. אַזוי האָט מען די שטאָט ביעלאַיאַ צערקאָוו (סלאָוויש: די ווייסע קירך) אַ נאָמען געגעבען: שדה לבן (דאָס ווייסע פעלד, מיינענדיג דעם בית-עולם, און צעמאַל אויך: שוואַרצ-טומאה, פון וואָנען עס נעמט זיך דער אויסדרוק ביעלאַצערקאָווער שוואַרצ-טומאהער, וואָס מיינט, אַז מען קען לייענען דעם פּסוק הין און צוריק. מען האָט אפילו געפרוּאוט צונויפ-שטעלען אַ נאָמען פון ראשי-יתבות: „פּלאַצק מאַכט: פּה למדו אבותינו צדיקים גדולים“.

אַ היבש ביסעל רעדנסאַרטען זיינען שטיפּעריש קאַנסט-וואירט געוואָרען אויפ'ן דאָפּלויז, צי קלאַנג-קאָמבינאַציע, פון שטאָטישע נעמען. „פּאַרוואָס רופט מען די שטאָט שעב-רעשן? ווייל שבר-שן. די שעברעזשינער אידען האָבען זיך די ציין צעבראַכען שרייענדיג וועגען עירוב“...

אַ ווערטעל, זאָגט מען, און אַ קאַץ, האָבען אויף זיך קיין בעל-הבית ניט. כאָפּ זיי נאָר, וועסטו זיי האָבען. דאָס אי-דישע פּאַלק, וואָס גאַרט אַזוי און ווערט באַווירקט פּונ'ם גלייכוואָרט, האָלט נאָך אָבער עד היום, אַז „אַ ווערטעל איז להבדיל אַ תורה“. מעג אַ ווערטעל זיין פאַרנאָשט פון אַ פרעמדען טיש, ווערט עס צעמאַלט און צעמילט נאָכ'ן גוסט און גייסט פּונ'ם היימישען עולם, און באַקומט זיין אַייגענעם תיקון.

דער פּאַלקלאָר געוועב פון יעדער שפּראַך איז פאַרפעדימט מיט אַ פרעמדען האָב-און-גאַב. עס פּאַדערען זיך יאָהרען פון פאַרטיפּט פאַר'עקשנ'טן נאָכזוך, אום אויסצושטיילען די פאַר-הוילענע, „כלאים“ און פעסטצושטעלען די סימנים פון דער קענטעניש.

מיט'ן צעוואַקס און דערגרייך פון דער אידישער שפּראַך און ליטעראַטור פאַר די לעצטע פאַר צעהנדליג יאָהר, האָט זיך קאַלאַסאַל אַנטוויקעלט דער שטודיום אויפ'ן גע-ביט פּונ'ם אידישען פּאַלקלאָר. דער ווילען צו אויסבריי-טערען די גרעניץ פון דער אַייגענער שפּראַך, דער דראַנג זיך צו באַפרייען פּונ'ם עצי גומר'דיגען אויסדרוק און פרעמד שפּראַכיקע השפּעות, האָט דערוועקט אַ חשק זיך צו דערגראַבען צום מיט מאַך באַוואַקסענעם פּאַלקסבאַדען, צו דערהוילען און צעעפענען די אור-אַלטע קוואַלען און ציען פון זיי יניקה. מע גיטשערט, מע פאַרשט עפיטעטען, אידיאמען און רעדענסאַרטען פון פּאַלקס-האַב. מען זוכט באַהיכען די אַפגעשטאַנענע פאַרם מיט אַ דערפרישט און בלוטיגען אינהאַלט. און אין דער צייט, ווען מען לאַקט אַזוי נאָכ'ן אוממיטעלבאַרען רעדשטייגער אין דער קינדער נאַיווע באַבע-מעשה, אין שפּרוך און שפּריכווערטער, אין אַ באַהאַרצטער תחינה, אַפגעלעכטע זאבאבאַנעס, פאַרוואַל-גערטע מוסר-ספּרימ'לאך, בדחנ'ישע פּערזען, לומד'ישע שיחות-חולין און אין די פּורימ'שפּילען און שפּאַסיגע ווי-צען, און מען שאַרט זאָרגעוודיג צונויף און מען פאַרשייערט די שפּראַך רייכטימער פון פּאַלק, — פאַרגעסט מען דעם פּאַלקשאַף וועגען די אידישע ישובים און ער גייט לאבד-העכער אַ פּערטעל הונדערט יאָהר צוריק האָט דער איבער-געגעבענער פאַרשער נח פּרילוצקי געלעגט אַ גרונטיגען פּונדאָמענט צו אַזאַ נאָכפאַרש, אָבער זיין אַרבייט איז דאָן מאַדנע איראַניזירט געוואָרען, און ווינציג וואָס ביז אַהער דערגאַנצט געוואָרען. ער שטייט נאָך עד היום פאַר'עקשנ'ט ביי זיין אַרבייט, און קיינער איילט זיך ניט אַרויסהעלפען. דער פּאַלקשאַף וועגען דאָרף-און שטאָט-באַוואוינונג אינ'ם לאַנדבאַזען איז אַ וויכטיגער, אויב ניט דער וויכטיגסטער צושטייער, צום פּאַלקדערקענטעניש. דער אַקלימאַטיש-גע-אַגראַפישער צושטאַנד פון יעדען לאַנד, די צווישנבאַציאונ-

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

געשלאגען אין הארצען — „מיר קיינאנער!“ אז עס איז ביי זיי פון דער אנדער זייט ארויס א הויקע ר.

ספעציפיש רייך איז אונזער טאפאגראפישע טערמינא-לאגיע. די צוויי-קלאפטערדיגע געטא געסלאך, די ענגע קווארטאלען פון אידישען תחום, דער אייביגער שמוץ און כראנישע נויט, האבען פאראייביגט א גרוי פארזעהעניש אינ'ם פאלקלאך פונ'ם אידישען לאנדבאוין. קיין פאלק שאף פארמאגט ניט אזוי פיעל לעבעדיגע מתים ווי מיר האבען. בלויז „די קעליקעווער מתים פאהרען קיין יארן (א קור-ארט אויף דעם סידעלע (סעודה'לע)“ די אג-דערע מתים האבען צו א לעבעדיגען גרען ניט געקענט צוקומען. א היבש ביסעל פאררעגיסטרירטע מתים האבען מיר: אפטער מתים, ליפסנער מתים, מאנאסטרישטער מתים, קווינער מתים, קטיאנדער מתים, ריקעווער מתים און שימסקער מתים. בלויז די ברודנער מתים האבען זיך פארגינט צו ליגען לעבען ווארשא אויפ'ן בית-עולם. אג-דערע האט מען צו זיי אזוי גיך ניט צוגעלאזט.

א בכבוד'דיגען ארט פארנעמען ביי אונז די אפאטשע-נער פגרים, וועלכע דיענען אלס קוריאז די איינציגע. אין צעטעל. און ניט ווייט פון זיי ציהען זיך די לונגען — אדי-זשינער לונגען, גאמבינער לונגען, טארטשינער לונגען און די יערעצער. אט די לונגען, מוז מען צוגעבען, האבען זיך צומאל אויך א ציה געטהאן און גענומען פלאץ צווישען די שפיטאלער לופטכאפערס און אטוואצקער היטערס און כאר-כלאקעס.

א חוץ מאטיקעלער זאמד און קעלצער קאמיניצעס (שטיינערדיגער ערדשיכט), וויסען מיר בלויז פון א גרי-צער גאנאיידעם, דרילדזער גריבער, אכאטער און קאנא-טאפער בלאטעס, טולטשינער טינטער, וואו א קאלב איז דערטרונקען געווארען ערב פסח אין דער בלאטע, גריבא-וויצער און טארטשינער ליימען (און דארום: די ליימענע גולמ'ס), וואס זיינען ווי די זווערזשינער זומפן באוואוסט אלס מאלאריע פארשפרייטער.

אט דער אקלימאטישער פיבער האט פאראורזאכט אונ-זער דובנער סמוטקעס (סלאוויש: אומעטיגע), סקווירער יאדניקעס (סלאוויש: גרינדיגע), אטראווער בריטאנעס (אומצופרידענע הינטלאך), ריטשוויסער גאפעס (פאר'חוש'טע), זשעלעכאווער משוגענע לייט און קינסקער משוגעים. איהר ווייסט דאך: „אז מען פרעגט איינעם: ביזט א טשיטישילניקער? ענטפערט ער: ביזט אליין משוגע!“ אט די ליעבע טאפאגראפישע באדינגונגען האבען אונז באשיינקט א קאפ-קרוין.

„באלד וועט מען זאגען, אז איך בין א באלשוועצער“, זאגט איינער ווען ער טוט זיך א קראץ און מיינט, אז מען טשען זעהען. און די באלשאוויצער זיינען גראד ניט די איינ-ציגע לויזערס. מיר האבען אויך באזינעווער און שטעפער. א ווייט-ווייט אגזעהערעניש הערט זיך אינ'ם רעדנסארט: שטעפער רביצין געהט מיט די סאלדאטען, די קופקע אונ-טערין ארעס, אין דער שקאלע גאס. אט די שטעפער רביצין

וועגען שעברעשין געהט אויך אין פאלק אזא מעשה: ווען דער פריץ האט געוואלט א נאמען געבען דער שטע-טעל, איז ער געקומען אין שוהל זיך אנפרעגען ביים רב. דער רב איז דאן געשטאנען שמונה-עשרה און ניט געוואלט מפסיק זיין. דער פריץ איז ביז געווארען און אים אויס-געשלאגען א צאן. שבר-שוין (ער האט מיר א צאהן אויס-געשלאגען!) — האט דער רב אויסגעשריגען אין העברע-איש. דער פריץ האט דאס צוגענומען פארן פארגעשלאגע-נעם נאמען.

עס ווערט אויך דערזעהלט א וויץ: פארוואס הייסט די שטאט שעברעשין? — ווייל שברעשין, שעברעשין-נער אידען ברעשין (ברעשן אין סלאוויש הייסט: זאגען ליגען.)

אזוי ווערטעלט זיך אויך דאס פאלק וועגען בארגיגען געגענט אין קאמאראוו. „פארוואס הייסט די שטאט קאמאראוו? ווייל איין פאסאזשיר רופט דארט דעם צוויי-טען: קום ארויף!“ — פארוואס רופט מען די שטאט קראטנאסטאו? ווייל דארטען איז דא זעהר א שעהנער טייך (קראטנא אסטאו) הייסט אין רוסיש: שעהנע ברע-גען, מעגליך, אז עס איז אן אויסטייטש פון דער פאלקס-לעגענדע וועגען די „קראסניסטאווער גרויסע וואסער-שווי-מער“.)

פארוואס רופט מען די שטאט רזשענעאוו אין גאליציע ריישע? ווייל דער ראשית מדון, אנהויב קריג צווישען ר' חיים סאנזער און דער רוזשינער גזע, איז געווען אין ריישע — פארוואס הייסט די שטאט טשערנאביל? טשארגי איז אין רוסיש: שווארץ, ביל אין איז רוסיש: ווייס; ווער עס קומט פארשווארצט פון די עוונות, ווערט קלאהר פון חסרונות, אין זכות פון רבי'נס שכונה (וואוינארט). פאר-וואס הייסט די שטאט קאלאמייע? — ווייל קאלא אין פוי-ליש הייסט: ראד, און מייע הייסט: וואשען, און כל-ההויג שבעולם (ארמיאיש: אלע וואסערען פון דער וועלט) זיינען ניט אימשטאנד אפצוואוואשען א ראד פון קאלאמייער בלאטע.

אונזערע געאגראפישע רייכטימער אין איראפייאישע ישובים זיינען מערהערסטענטהייל אין טאל, און ניט אויפ'ן בארג (די אידישע קלויזען האבען דאך ניט געטארט ארויס-שטעקען העכער דער קירך). גאר א קנאפע צאל פון זיי האבען זיך פארהיט אינ'ם אידישען פאלקלאך. ניט אומ-זיסט געהט א שפריכווארט: „קלאהר ווי דער יאמפאלער בארג“, וואס געפינט זיך ערגעץ העט-העט אויסער דער שטאט. עס איז דערצו אויך כאראקטעריסטיש דער אזוי גערופענער „רימאקאווער בארג סיני“, וואס די קינדער שלעפען זיך צו איהם ל"ג בעומר-צייט ווי דורך א מדבר. די „רובלער בערג, גרייצער בערג (דערפון מעגליך, דער רעזנסארט: „פאהר ניט אויף גרייצער וועג!). ווי די סילווער בערג, צויחונד בערג און קיידאנער, רופט מען היי קער ס. און פון דעם נעהמט זיך דער וויץ וועגען די קיידאנער איינוואוינער, וואס האלטען זיך גרויס און מיינען, אז זיי זיינען דער עיקר. זיי האבען זיך אזוי לאנג

איבעריגע שמירה פאר די מאַנקעטאָוער (צי: מאַקאָטאַ-
ווער), וואַנצען, קארטזשיגער פליי און יחפפאָוער שווער
דעס. קיין איבעריגען פאָרגעניגען האָט מען אויך ניט פון
די ליפנער יעזשאָרנקריכער (זשאָבעס) און פון אַן אַפאָטע-
נער יאַטשטערקע.

טשודנאָוער דריפקעס, פעטריקאָוער שלעפערס, דזשע-
ליאָוער שלימפאָקעס, טאָקאלער שלומפערס, ביאלאָבוי-
גער, מאַקאָוער און נאָוידוואָרער סאָרגעס, און אַ שעה
ביסעל שליאַכעס — בענדינער, טארטשינער, יארזשמי-
קער, כענטשינער, לאַדזער, ניישטעטער, פאָרצעווער, פשיס-
כער, ראָדאָמער און ריקער, גרינע, שלאָבעריגע קריכער
— אפאָטשנער קריכערס, זאָרטישנער קריכערס און יעור-
דאָבער — קוקען זיי טאָקע אויס ווי אַ מאַקאָוער כליאָפּ,
צי א פולטוסקער לאפטישכע, אויסגעטריקענטע ווי קאָזשני-
צער שטעקעלעס און פאָרעלטערטע ווי די טאָרעווער, טער-
לער און ליקאָוער דזיאָדעס (זקנים).

די טאָפאָגראַפישע ברכה האָט איבערגעלאָזט גאַנץ קענ-
טיקע סימנים אין אונזער פאלקלאך.

געפינט זיך בעיקר אין די לאַנג ניט צעקעמטע קאַלטענעס.
איהר טרעפט זי, פאר בעלנות, ביי די דרליטשער, וואָלאָנאָ-
ווער, זאשלער, סקישנער און קאזאָנאָוער, אַפּטמאַל פאַר-
קריכט זי — אויך אין די קרושניקער פאות און בילגרייער
בערד. די שעפּטער אָבער, דארפט איהר וויסען, טראָגן
אויך אַנדערע נעמען: שעפּטער קעפּ און שעפּטער חיות.
חיות, ברוך השם, פעהלען אונז ניט. איהר האָט זיי ביי די
באלצקער, וואָלינאָוער (צי: וואלאָניווער), ווישקווער,
ווענאָגראָוער, ליקעווער, נאָוידוואָרער, פלינסקער, קאזאָנאָ-
ווער, קאַנסיוואָלער, ביי די ריקער און שטויסלאָבער.

צוליב אַט דער רבי'צן ברויכען אַמאַל די מעכילאָוער
פאָריקעס. פאָריקען דאַרפען אויך די פאָטריסקער גריזלער,
די קאָריליפקער פאָריכעס, און גלאָט פאָרכעס. פאָרכעס, ניט
צו פאָרוינדיגען, האָבען מיר א סך. איהר געפינט זיי ביי די
איגלינסקער, אילאָוער (צי: אילעווער), אישביצער, אמא-
טשינער, באַלשאָוויצער, דרליטשער, וואָלינאָוער, זשאָרנאָ-
וויצער, מאַנקעוויטצער, פשיסכעווער, קאטאָבאָרגער, קשי-
נער און ראָדאָמער. אָבער אַ פאָריק אפילו איז ניט קיין

(פון זאַמלבוך „פעלשמיין“)

ניט-אידישע לאנדסמאנשאפטען אין די פאראייניגטע שטאטען

לאנדסמאנשאפטען מיט'ן צוועק צו זאמלען הילף פאר זיי ערע פאגראמירטע און רואנירטע היים-שטעטלאך. די לעצטע אַנטיסעמיטישע כוואליעס זיינען נייע סיבות פאר זייער פאָר-זעצונג.

אַט די אלע פאקטאָרען, וועלכע מיר געפינען ניט אַלע צוזאמען און אין אַזאַ מאָס ביי קיין שום פאַלק, דערקלערען סיי די פאַרשפּאַרפּטקייט און פאַרוואַרצעלטקייט פון די אי-דישע לאַנדסמאַנשאַפטען, סיי זייער ספּעציפּישען כאַראַקטער. אָבער ווען נאָר און ווי ווייט איינער אָדער מעהר פון די דאָזיגע פאַקטאָרען האָט געווירקט ביי אַן אַנדערען פון די איינגעוואַנדערטע פעלקער אין אַמעריקע, האָבען זיך ביי זיי אױך באַווײזען לאַנדסמאַנשאַפט-אַרגאַניזאַציעס אין אַזאַ אָדער אַן אַנדער פּאַרם מיט ענליכע אויפגאַבען און פונקציעס, ווי די פון די אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען.

אוקראינער

אַ גוטען ביישפּיל געפינען מיר ביי די אוקראינער. אין יאָהר 1929, ווען הונדערטער אוקראינישע ישובים און קולטור-אינסטיטוציעס זיינען צעגראַמירט געוואָרען פון דער פּוילישער פּאַליציי, האָבען זיך אין אַלע אוקראינישע צענטערען אין אַמעריקע געשאַפען לאַנדסמאַנשאַפט-קאָמיטעטען מיט'ן צוועק צו זאמלען הילף פאר די געליטענע היים-דערפער און שטעטלאך. דאָס זיינען אָבער געווען צייט-ווייליגע קאָמיטעטען, ניט קיין פּערמאַנענטע אַרגאַניזאַציעס. די לאַנדסמאַנשאַפטליכע הילף-קאָמיטעטען האָבען עקזיסטירט בלויז אַזוי לאַנג, ווי די לאַגע אין פּויליש-אוקראינע איז געווען דרינגליך, און זיי האָבען זיך אויפגעלייזט, ווען די לאַגע איז געוואָרען מעהר אָדער ווייניגער נאַרמאַל. די לאַנדסמאַנשאַפט-אַרגאַניזאַציעס, וואָס עקזיסטירען היינט צווישען די אוקראינער, זיינען ניט קיין אַרגאַניזאַציעס פון לאַנדסלייט פון אַ שטעטעל אָדער דאָרף, נאָר פון לאַנדסלייט פון אַ גאַנצער געגענט, ווי למשל, די בוקאַװינאַ-סאַסייע אין ניו יאָרק, אַ טויטען-קראַנקען בענעפיט סאַסייע מי פון אוקראינער פון בוקאַװינע, מזרח-גאַליציע, וועלכע גיט זיך אױך אָפּ מיט זאַמלען הילף פאַר אוקראַינישע אינ-סטוטוציעס אין דער רומענישער פּראָװינץ, פון וואָנען זיי קומען. ערשט לעצטענס האָט זיך געגרינדעט אין ברוקלין, אפּשר די ערשטע אוקראינישע שטעטעליגע לאַנדסמאַנשאַפט — דער מאָסטי-וועליקי ברענטש פון אינטערנאַצי-

ביי קיין אַנדערע פון די איינגעוואַנדערטע פעלקער אין אַמעריקע זיינען די לאַנדסמאַנשאַפט-סאַסייעס ניט אַזוי איינגעוואַרצעלט און פאַרשפּרייט, ווי ביי די אידען. די לאַנדסמאַנשאַפטען ביי די אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אונטערשיידען זיך אױך פון די אידישע, ווי איינע פון די אַנדערע, סיי אין זייערע פאַרמען פון אַרגאַניזאַציע, סיי אין דעם כאַראַקטער פון זייערע טעטיגקייטען. די ספּעציפּיש-אידישע סיבות פאַר די לאַנדסמאַנשאַפטען זיינען:

(1) דער פאַקט, וואָס אידען זיינען, ווי אַ כּלל, שטאַט-מענטשען, בעת די מעהרסטע אַנדערע איינגעוואַנדערטע פעלקער באַשטעהען — הויפטזעכליך פון פּויערשע עלעמענטען. שטאַט-מענטשען זיינען כּלל מעהר געוואוינט צו אַר-גאַניזאַציע ווי דאָרף-מענטשען.

(2) די טראַדיציעס פון די קהלות און חברות, וועלכע האָבען עקזיסטירט ביי אידען זינט דעם טיפען מיטעלאַלטער אין יעדער שטאַט און שטעטעל. דאָס זיינען געווען מעהר אָדער ווייניגער דעמאָקראַטישע און פּרייוויליגע אַרגאַניזאַציעס, אומאַפּהיינגיג איינע פון די אַנדערע און כּמעט דורכ-אויס באַגרינצט צו רעליגיעזע, רעליגיעז-קולטורעלע און צדקה-טעטיגקייטען פאַר די אידען פון איין איינציגען שטעטעל אָדער ענגער לאַקאַליטעט.

(3) די לאַנגע געשיכטע פון אידען-פאַרפּאַלאַנגען אין איי-ראַפּע, וואָס האָט געטריבען די אידען צו לעבען צווישען זיך און העלפען איינער דעם אַנדערען; אין אַנדערע ווער-טער, די לאַגע פון די אידען אַלס אַ כּסדר פאַרפּאַלגטע מי-נאָריטעט האָט זיי אויסגעלערענט צו אסאַציאירען זיך פאַר זעלבסט-הילף.

(4) דער מאַסטען-געלאַף כאַראַקטער פון דער אידישער אי-מיגראַציע. די גרויסע מעהרהייט אידישע אימיגראַנטען זיי-נען אַנגעקומען אין עטלעכע גרויסע צענטערען, הויפט-זעכליך קיין ניו יאָרק, וואו זיי האָבען שוין געפונען היבשע צאָלן פון זייערע לאַנדסלייט, צווישען וועמען זיי האָבען געפונען שוין און טרייסט אין זייער עלענטקייט און הילף אין פאַל פון נויט.

(5) די גרויסע אומגליקען און פאַגראַמען אויף אידען אין אייראָפּאַ, באַזונדערס אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה און פון דער רעוואָלוציע און בירגער-קריג אין רוסלאַנד, האָבען געפיהרט צו דער אַרגאַניזאַציע פון הונדערטער

בען, א. א. וו. זייער צאהל איז אבער זעהר גרויס. מען שאצט, אז זיי האבען ארום א מיליאן מיטגלידער. די גרוי-סע איטאליענישע פראטערנאלע ארגאניזאציעס זיינען כמעט אלע ארויסגעוואקסען פון די זעלבסטשטענדיגע לאנדסמאנ-שאפטען, פונקט ווי עס האט פאסירט ביי די אידען. די גרויסע מערהייט פון אט די סאסייעטיס איז נאך אלץ זעלבסטשטענדיג, אויך ווי ביי די אידען. פונדאמענטאל אונטערשיידען זיך אבער די לאנדסמאנשאפטען פון די צוויי פעלקער גאנץ שארף. ערשטענס, דאמינירט אין די איטא-ליענישע סאסייעטיס דער קירכליכער איינפלוס, בעת די מעהרסטע אידישע זיינען וועלטליכע סאציאלע ארגאני-זאציעס, און אויך די רעליגיעזע זיינען זעלבסטשטענ-דיג, ניט דאמינירט פון קיין קירך; צווייטענס, די איטא-ליענישע לאנדסמאנשאפטען זיינען ניט קיין נייע סאציאלע שאפונגען פון די איטאליענישע אימיגראנטען, געגרינדעט אויף זייער אייגענער איניציאטיוו און צוגעפאסט צו נייע באדינגונגען, ווי די אידישע, נאך זיינען טראדיציאנעלע, פון מיטעלאלער גע'ירשנ'טע ארגאניזאציאנעלע פארמען, וועל-כע די איטאליענישע מאסען האבען פארטיגערע הייט געבראכט פון דער אלטער היים.

סערבען, קראאטען, א. א. וו.

לאנדסמאנשאפטען פון א גאנץ אנדער מין געפינען מיר צווישען די אימיגראנטען פון די סלאווישע פעלקער פון דרום-און צענטראל-איראפע. ביי זיי געפינען מיר ארא-ניזאציעס, וועלכע רופען זיך אויף די נעמען פון שטעט אדער געגענדען פון זייערע לענדער, אבער דאס זיינען ניט קיין לאנדסלייט-ארגאניזאציעס. ביי די סערבען, למשל, גע-פינען מיר ארגאניזאציעס, ענליך אויף לאנדסמאנשאפטען, וועלכע רופען זיך בעלגראדער סאסייעטיס. דאס זיינען אבער ניט קיין סאסייעטיס פון בעלגראדער לאנדסלייט, נאך פון סערבען בכלל. דער נאמען בעלגראד איז ביי זיי בלויז דער סימבאל פון זייער נאציע, פון זייער נאציאנאלער סוא-ווערניטעט, פון זייער פארגרעסערטער סערבישער מלוכה. פונקט אזוי זיינען ביי זיי פאראן סאסייעטיס אויף נעמען פון בערג, טייכען, היסטארישע ערטער, נאציאנאלע העלדען, א. א. וו. למשל, די „קאסאווא-סאסייעטי“, אין אנדענק פון א בארימטער היסטארישער שלאכט צווישען די סערבען און טערקען אין יאהר 1389 אויף דעם קאסאווא-פעלד. אדער די אביליטש סאסייעטי, נאך דעם סערבישען גענע-ראל, וועלכער האט געטויט דעם טערקישען סולטאן אין דער שלאכט אויף קאסאווא-פעלד. אדער די לאוטשעווא סאסייעטי, נאך א בארג אין מאנטענעגרא, וועלכע סימ-באליזירט דעם קאמף פון די סערבען און מאנטענעגראער פאר נאציאנאלער באפרייאונג. בכלל האבען זיך סערבען אין אמעריקע אין אנהויב ארגאניזירט פאר קעגענזייטיגער הילף אין דער פארם פון לאנדסמאנשאפטען. שפעטער הא-בען זיך די לאנדסמאנשאפטען פאראייניגט אין פעדעראציע-עס, וועלכע זיינען געווארען פראטערנאלע ארגאניזאציעס.

אנאלען ארבייטער ארדען. נאך ווייניגער געפינען מיר לאנדסמאנשאפטען צווישען די רוסען. א ווילנע-קלוב און גראדנע-קלוב פון רוסישע אימיגראנטען פון יענע שטעט, ביידע אין שיקאגא, זיינען די איינציגע באוואוסטע אויסנא-מען.

כינעזער

א מוסטער פון פארטיג-אריבערגעבראכטע, צייט-פארגלי-ווערטע סאסייעטי-פארמען געפינען מיר ביי די כינעזער. די כינעזער האבען אריבערגעבראכט קיין אמעריקע זייערע פון אלטערטום גע'ירשנ'טע חברות, די טאנגס, אזוי ווי זיי שטעהען און געהען, און זיי זענען זיי דא פאר אין א כמעט אומפארענדערטער פארם. אויף אזוי ווייט ווי דאס אמערי-קאנער לעבען ענדערט די כינעזישע טאנגס, אין עס צום ערגערען; זיי ווערען דא דעמאראליזירט. דאס איז אין קאנטראסט מיט די אידען, וואס האבען ניט אריבערגעבראכט קיין אמעריקע זייערע טראדיציאנעלע חברות גופא (וועלכע האבען, אגם, לחלוטין קיין עהנליכקייט ניט צו די כינעזי-שע), נאך זיי האבען אונטער'ן איינפלוס פון די אידישע חברה-קהלה-טראדיציעס זיך געשאפען נייע, מאדערנע אר-גאניזאציעס, צוגעפאסט צו די נייע אמעריקאנער באדיני-גונגען.

איטאליענער

ביי די איטאליענער און די גריכען אין אמעריקע שפילען די לאנדסמאנשאפט-סאסייעטיס כמעט אזא גרויסע ראל ווי ביי די אידען. די איטאליענישע סאסייעטיס אונטערשיידען זיך אבער פון די אידישע דערמיט, וואס זיי רופען זיך ניט אויף נעמען פון די שטעט אדער דערפער, פון וואנען זיי קומען, נאך זיי רופען זיך מיט די נעמען פון די סאסייעטיס, וועלכע האבען עקזיסטירט אין זייערע שטעטלאך און דערפ-לאך אין איטאליע. די דאזיגע סאסייעטיס זיינען אין איטא-ליע פארבונדען מיט קירכען און קירך-אינסטיטוציעס, וועל-כע זיי העלפען אויסהאלטען. די סאסייעטיס רופען זיך גע-וויינליך אן אויף די נעמען פון געוויסע קריסטליכע הייליגע, וועמעס גייסטער עס באשיצען, ווי די מאסען זיינען טרא-דיציאנעל איינגעגלויבט, זייערע באשטימטע לאקאליטעטען און געגענטען. אריבערקומענדיג קיין אמעריקע, האבען די איטאליענער אויך איבערגעפלאנצט אויף דעם היגען בא-דען זייערע לאקאלע סאסייעטיס, דורך וועלכע זיי פיהרען אן גאטעס-דינסטען און רעליגיעזע צערעמאניעס אויף דעם היימישען שטייגער. די אנדערע אויפגאבען פון די דאזי-גע איטאליענישע לאנדסמאנשאפטען-סאסייעטיס זיינען: קעגנזייטיגע הילף, לויב, קרקע, א. א. וו., ווי אלע אנדערע סאסייעטיס פון דעם מין.

קיין גענויע אויספארשונג פון די איטאליענישע לאנדס-מאנשאפט-סאסייעטיס איז קיינמאל ניט געמאכט געווארען. ס'איז דעריבער ניט באוואוסט וויפיל אזעלכע סאסייעטיס עס עקזיסטירען היינט צו טאג, וויפיל מיטגלידער זיי הא-

ענגלישע, שאַטלענדישע, האַלענדישע, דייטשע, סקאַנדי-
נאווישע און אַנדערע אימיגראַנטען-קאָלאָניסטען. אין משך
פון דעם לעצטען פּעריאָד פון מאַסען-אימיגראַציע, האָבען
די טשעכאָסלאַוואַקען, מעהר ווי אַלע אַנדערע אייגעוואָנ-
דערטע פעלקער, זיך אויסגעצייכענט מיט דער גרויסער
צאָל לאַנדסמאַנשאַפֿט-קאָלאָניעס, וואָס זיי האָבען געגרינד-
דעט אין פאַרשיידענע טיילען פון די פאַראייניגטע שטאַט-
טען. אַ גרויסע צאָל פון אַט די טשעכאָסלאַוואַקישע קאָלאָ-
ניעס זיינען אַגריקולטורעלע.

דר. טאַמאַס צאַפעק, אַ באַקאַנטער טשעכישער פּובלי-
ציסט אין אַמעריקע, גיט אַן אַ סך-הכל פון 456 טשעכישע
און 693 סלאַוואַקישע ישובים אָדער לאַנדסמאַנשאַפֿט-קאָ-
לאָניעס אין 37 שטאַטען. יעדער פון די דאָזיגע ישובים,
צי אַ שטאַטישע אָדער אַ דאַרפישע קאָלאָניע, זאָגט דר. צא-
פעק, איז אַ צענטער, מיט אַן אָפּטייל פון אַ געוויסער אַר-
גאַניזאַציע, אַ קירך, אָדער אַ מיטינג-האַל. אַט די קאָלאָני-
עס רופען זיך מעהרסטענס מיט די נעמען פון פאַרשיידענע
טשעכישע, מאַראַווישע און סלאַוואַקישע שטעט און שטעט-
לאַך, ווי: פּראָהאַ, פּילזען, טאַבאָר, פּראָטיווין, ברנאָ,
וועלעהאַרד, מאַראַוויע, דובינאַ, א. א. וו. עס זיינען אויך
פאַראַן אַזעלכע נעמען ווי מאַזאַריקטאַו, סלאַוואַקטאַו, א.
א. וויטער.

קיין לאַנדסמאַנשאַפֿטען פון דעם זעלביגען טיפּ ווי די
אידישע, ביי וועלכע הילף-טעטיגקייט פאַר היימישע שטעט-
לאַך זאָל פאַרנעמען דעם אויבער-זאָן, זיינען ביי די טשעכאָ-
סלאַוואַקען ניט באַקאַנט. איין איינציגער פאַל פון אַ סלאַ-
וואַקישער לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס האָט זיך מיט עטלעכע
יאָהר צוריק אַרגאַניזירט אין שיקאַגאָ, איז ווערט באַזונדערע
אויפּמערקזאַמקייט, ווייל זי איז די עקסטרעמסטע און, ווי
ווייט אונז איז באַקאַנט, די איינציגע לאַנדסמאַנשאַפֿט פון
דעם מין אין אַמעריקע. די דאָזיגע סאַסייעטי איז געגרינד-
דעט געוואָרען פון לאַנדסלייט פון דעם סלאַוואַקישען דאָרף
לאַב און זי רופט זיך, „לאַבסקאַ אַבעץ“, ד. ה. לאַבער דאָרף.
זי איז אַרגאַניזירט פינקטליך ווי די מוניציפאַלע רעגיר-
ונג אין זייער היימישען דאָרף. די סאַסייעטי האָט זיך
איהר מעיאַר און אַנדערע דאַרפישע באַאַמטע, און אַן
„אַבעטשני אוראַד“ (דאַרפישער ראַט), וועלכער קומט זיך
צוזאַמען רעגעלמעסיג און האַנדעלט פונקט ווי זייער היימי-
שער דאָרף-פאַרוואַלטונג. כדי צו שאַפען די היימישע אַט-
מאַספּערע, געהט ארום איבער'ן זאָל, בעת די ראַט-פאַר-
זאַמלונגען, דער נאַכט-וועכטער מיט אַ שטעקען אין האַנט
און ער רופט אויס: „וועטשערע צייט“, א. א. וו., פונקט
ווי אין דער היים. די דאָזיגע סאַסייעטי גיט זיך איצט אַפּ
מיט זאַמלען מאַטעריאַלען פאַר אַ בוך וועגען דער געשיכ-
טע פון איהר דאָרף.

די טשעכען און סלאַוואַקען האָבען אויך אַ רייה באַדיי-
טענדיגע נאַציאָנאַלע פּראָטערנאַלע אַרגאַניזאַציעס, איינע
פון זיי אַרגאַניזירט נאָך אין יאָהר 1850 אין ניו יאָרק.
איהר הויפּט-קוואַרטיר איז דעמאָלט געווען אין נומער 14

דערנאָך האָבען זיך די באַזונדערע פעדעראַציעס פאַראיר-
ניגט, אונטער'ן איינפלוס פון דער יוגאָסלאַווישער רעגיר-
ונג, אין איין פּראָטערנאַלער אַרגאַניזאַציע. בלויז אַ קליי-
נע צאָל פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען נאָך פאַרבליבען
עקזיסטירען אַלס זעלבסטשטענדיגע אַרגאַניזאַציעס.

אַן ענליכע אַנטוויקלונג האָבען דורכגעמאַכט די לאַנדס-
מאַנשאַפֿטען ביי די קראַאַטען און אַנדערע יוגאָסלאַווישע
פעלקער. די מעהרסטע איינצעלנע לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָ-
בען זיך ביי זיי פעדערירט אין אַלגעמיינע פּראָטערנאַלע
אַרגאַניזאַציעס, ווי דער קראַאַטישער פּראָטערנאַלער בונד,
וועלכער האָט היינט לאַדזשעס אין יעדען קראַאַטישען ישוב.
מיר געפינן ביי זיי אויך פיעל זעלבסטשטענדיגע סאַסייע-
טיס, וועלכע הייסען נאָך שטעטלאַך, טייכען און נאַציאָנאַלע
פיגורען, ווי די „נעראַטאַוואַנסקאַ סלאַגאַ“, נאָך אַ טייך;
פונאַט סאַסייעטי, נאָך אַ שטעטעל; אַדריאַטישע סאַסייעטי,
פון דאַלאַמאַציע, וועלכע קומען פונ'ם ברעג פונ'ם אַדרי-
אַטיק; אָדער די כאַראַקטעריסטישע סאַסייעטי, וועלכע
רופט זיך „פּראַניאַ-וירינאַ סאַסייעטי“, נאָך צוויי פּאַפּולע-
רע איסטרישע קאָמעדיאַנטען, אַ מין איימאַס און ענדי.
אָדער די וועלעכע סאַסייעטי, נאָך אַ באַרג אין קראַאַציע.
אַ סך פון זייערע סאַסייעטיס הייסען אויך נאָך הייליגע, ווי
ביי די איטאַליענער.

אונטער'ן איינפלוס פון דער מאַדערנער נאַציאָנאַלער
באַוועגונג ביי די קראַאַטען האָט זיך לעצטענס געשאַפען
אין יעדען קראַאַטישען צענטער אין אַמעריקע אַ צענטראַל
קאָמיטעט פון קראַאַטישע אַרגאַניזאַציעס, צוזאַמענגעשטעלט
פון דעלעגאַטען פון איינצעלנע סאַסייעטיס און קלובען, מיט
די אויפגאַבען צו זאַמלען הילף פאַר פּאַליטיש-אַרעסטיר-
טע קראַאַטען אין יוגאָסלאַוויע, העלפען די קראַאַטישע נאַ-
ציאָנאַלע באַפרייאַונגס-באַוועגונג, אָנפיהרען אַלגעמיינע נאַ-
ציאָנאַלע קולטורעלע טעטיגקייטען אין אַמעריקע, אַרגאַני-
זירען טאַמבוריצאַ-אַרקעסטערען (די טאַמבוריצאַ איז אַ
קראַאַטישער נאַציאָנאַלער אינסטרומענט), העלפען די מיט-
גלידער ווערען אַמעריקאַנער בירגער, א. א. וו.

טשעכאָסלאַוואַקען — לאַנדסמאַנשאַפֿט-קאָלאָניעס

אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט פון אַ פיעל העכערען, מעהר קאָנסט-
רוקטיווען און פערמאַנענטען סאָרט, ווי די אלע, וועלכע מיר
האַבען ביז איצט אויסגערעכענט, איז די לאַנדסמאַנשאַפֿט-
קאָלאָניע. אַט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען ניט קיין געוויינ-
ליכע אַרגאַניזאַציעס, נאָר גאַנצע ישובים פון לאַנדסלייט,
אָדער פון מענטשען פון איין נאַציאָנאַליטעט — שטעטלאַך,
שטאַט-צענטערען, דערפער, וועלכע רופען זיך מיט די נע-
מען פון פאַרשיידענע ישובים אין דעם געבורטס-לאַנד, פון
וואַנען די קאָלאָניסטען קומען, אָדער וועלכע זיינען זיי צו-
ליב וועלכער ניט איז אורזאך טייער. אַזעלכע לאַנדסמאַנ-
שאַפֿט-קאָלאָניעס זיינען אין אַמעריקע קיין נייעס ניט. די
גאַנצע געשיכטע פון קאָלאָניזאַציע אין אַמעריקע איז פול
מיט אַזעלכע לאַנדסמאַנשאַפֿט-קאָלאָניעס, אויפגעבויט פון

גענער אינציאטייווע פון די מאסען. די ראל פון די קיר-
 כען אלס א שטער פאר דער אנטוויקלונג פון זעלבסטשטענדי-
 גע סאסייעטיס אין באזונדער קענטיג צווישען די פאליאקען.
 די פוילישע קירכען אין אמעריקע זיינען געווען באזונדערס
 דערפאלגרייך אין זייער טעטיגקייט צווישען די אימיגראנט-
 טען, וועלכע זיי האבען באוויזען אריינצוצוהיען אין גרויסע
 מאסען אין זייערע פארשיידענע געמינדע-טעטיגקייטען אין
 דעם גייסט פון פרומען קאטויליציזם. (די איטאליענער,
 צווישן וועלכע דער איינפלוס פון דער קאטוילישער קירך
 איז אויך גרויס, זיינען ניט קיין אויסנאם; אמת, ביי זיי
 זיינען די סאסייעטיס שטארק פארשפרייט, אבער אט די
 סאסייעטיס זיינען, ווי מיר האבען אויבען אנגעוויזען, פאק-
 טיש הילף-ארגאניזאציעס צו די קירכען און זיי ווערען פון
 זיי סאנקציאנירט).

די מעהרסטע לאנדסמאנשאפטליכע סאסייעטיס ביי אלע
 איינגעוואנדערטע פעלקער זיינען נאציאנאליסטיש, אפגע-
 זונדערט פון ענליכע ארגאניזאציעס ביי אנדערע פעלקער
 און האבען באציהונגען בלויז מיט אזעלכע, וועלכע זיינען
 באזונדערס נאהנט צו זיי אין שפראך, קולטור, היסטארישע
 טראדיציעס און אין אלגעמינע נאציאנאלע און פאליטישע
 אספיראציעס, ווי למשל, די קראאטען מיט די סלאווענען,
 דאלמאציער, אדער מיט די פראגרעסיווע סערבען. דער ער-
 שטער ארגאניזירטער פארזוך צו פאראייניגען די נאציאנאל-
 לע סאסייעטיס פון די פארשיידענע נאציאנאלע מינאריטע-
 טען אין אמעריקע איז געמאכט געווארען פון לינקס — אין
 דעם אינטערנאציאנאלען ארבייטער ארדן. דאס איז אבער
 דערווייל בלויז אן אויסנאם, וואס באשטעטיגט דעם פאר-
 קערטען כלל.

בכלל זיינען די לאנדסמאנשאפט-סאסייעטיס סאציאלע
 דערשיינונגען, נאטירליך פאר אימיגראנטען אין באדינגונג-
 גען פון מאסען-אימיגראציע, טראנזיציאנעל און אמאריש
 אין כאראקטער; זיי אנטוויקלען זיך אין פארשיידענע מא-
 סען און נעהמען אן פארשיידענע פארמען אין איינקלאנג
 מיט די פארשיידענע נאציאנאלע טראדיציעס, קולטור-צו-
 שטאנדען און עקאנאמיש-פאליטישע באדינגונגען פון די
 באזונדערע פעלקער.

סיטי האל פלייס, אויף דעם ארט, וואו עס שטעהט איצט
 די ניו יארקער מוניציפאלע געביידע. א סך טשעכאסלאווא-
 קישע לאנדסמאנשאפטען האבען זיך אויך אנגעשלאסען אלס
 באזונדערע לאדזשעס אין די פארשיידענע גרויסע אמערי-
 קאנער ארדנס, ווי אינדעפענדענט ארדער און אד-פעלאוס,
 עלקס, נאיטס און פיטיאס, א. א. וו.

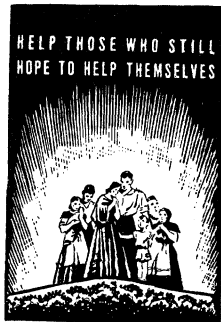
צווישען די טשעכאסלאוואקען, פונקט ווי צווישען די יו-
 גאסלאווישע פעלקער, עקזיסטירען אויך א סך נאציאנאל-
 קולטורעלע און ספארט סאסייעטיס, ווי די באקאנטע „סא-
 קאל“ סאסייעטיס, געזאגט פאראיינען, א. א. וו. דאס זיינען
 אבער אלץ ארגאניזאציעס, וועלכע זיינען אריבערגעבראכט
 געווארען אין א פארטיגער פארם פון אייראפע און ניט קיין
 פראדוקטען פון דער צופאסונג פון אימיגראנטען צו זייער
 נייעם באדען.

לויזע לאנדסמאנשאפט-אסאציאציעס — רומעניער

ביי אייניגע פעלקער, ווי ביי די רומעניער, למשל, עק-
 זיסטירען דא און דארטען לויזע אסאציאציעס פון לאנדס-
 לייט, בלויז פאר מאראלישע צוועקען און ניט מעהר. די רו-
 מענישע לאנדסלייט פון געוויסע שטעט, וועלכע וואוינען אין
 דערטראיט, קאנטאן און יאנגסטאון, זיינען פארבונדען אין
 א מין לויזע קלובען, אהן קיין דיוס און קיין פארפליכטונג-
 גען. זייער איינציגע פונקציע איז דאס, וואס זיי קומען זיך
 צוזאמען איין מאל א יאהר, זומער-צייט, צו א פיקניק און
 זיי פארבריינגען צוזאמען און האלטען אזוי-ארום אן אלטע
 באקאנטשאפטען און פרישען אפ אין זכרון די געדעכענישען
 פון זייערע רומענישע שטעט. פון צייט צו צייט בלויז אר-
 גאניזירען זיך ביי די רומעניער ספעציעלע לאנדסמאנ-
 שאפטליכע קאמיטעטען צו שאפען הילף פאר זייער היים-
 שטעטעל אדער דערפעל פאר א באשטימטען צוועק. אזוי
 זיינען באקאנט פאלען, ווען אזעלכע ספעציעלע לאנדסלייט-
 קאמיטעטען האבען געזאמעלט געלט צווישען לאנדסלייט
 פאר'ן צוועק צו בריינגען וואסער אין זייער דארף אריין
 דורך אונטערערדישע רעהרען פון א נאעהענטע ברונעם;
 אדער אויסצובויען א טאג-וואל פאר דער יוגענט אין זיי-
 ער געבורט-דארף; אדער פאר א נייעם קירך-קופאל, אדער
 קירך-גלאקען. אזעלכע לאנדסמאנשאפט-קאמיטעטען עקזיס-
 טירען בלויז אזוי לאנג ווי אט די טעטיגקייטען געהען אן
 און זיי לייזען זיך אויף אזוי שנעל, ווי זייער צוועק איז
 דערגרייכט.

קירכען אנטשאט סאסייעטיס, — פאליאקען.

איינע פון די אורזאכען, פארוואס ביי א רייה איינגעוואנ-
 דערטע פעלקער אין אמעריקע האבען זיך אנטוויקעלט
 זעהר ווייניג זעלבסטשטענדיגע סאסייעטיס פאר קעגענזיי-
 טיגער און לאנדסמאנשאפטליכער הילף, איז דער איינפלוס
 פון דער קירך, באזונדער פון דער קאטוילישער קירך, וועל-
 כע זוכט אריינצודרינגען אין יעדען ווינקעל און געביט פון
 סאציאלער טעטיגקייט און לאזט ווייניג פלאץ פאר דער איי-

(צייכנונג פון פוילישען פארבאנד)

ב. ריווקין (ווינרעבע)

די סאציאלע ראלע פון די לאנדסמאנשאפטען

(קאפיטלען פון א גרעסערער ארבעט)

בלייבט זי מיט איהר נאָמען און האַלט אין איהר אידענ-
טיטעט.

אָבער דער גרונט-באַטייט פון דער לאַנדסמאָנשאַפֿט איז פֿאַרט אין איהר פונקציאָנירען אַלס אינסטרומענט פון זעלבסט-הילף און ברודער-הילף. די פונקציע האָט איהר געגעבען איהר כאַראַקטער. אין דער ליניע פון דער פונקציע איז געגאַנגען איהר וואָקס און איהר וויטערדיגע אַנטוויקלונג. דורך אַט דער פונקציע האָט די לאַנדסמאָנ-שאַפֿט זוכה געווען צו ווערען די סאָציאַלע צעלע, וואָס האָט אויפגעבויט דעם אַרדען, וועלכער אין זיין נייער פֿאַרמאָציע דערהויבט די זעלבסט-הילף-אַקציע פון קליינעם קרייז צו פֿאַלקס-הילף-אַקציע אויף אַ גרויסען מאַסשאַפֿט — דער אַרדען, וואָס דינט ווי אַ מוסטער אַפילו פֿאַר די פרייע ניט אַנגעשלאָסענע לאַנדסמאָנשאַפֿטען, וואָס אַלע צוזאַמען טוען זיי זעלבסטשטענדיגען דינסט, ווי זיי וואַלטען אַנגעשלאָסען געווען אַז אַן אומזוכטבאַרען אַרדען.

2

צוטערענדיג צו דער געשיכטע פון דער לאַנדס-מאָנשאַפֿט, דאַרפֿען מיר, אום אויסצומיידען מיספֿאַרשטענ-דענישען, אַרייַנטראַגען אַ קאַרעקציע אין אונזער דעפיניציע פון לאַנדסמאָנשאַפֿט. אויב מיר האָבען אויבען געזאָגט, אַז דער זין איהרער האָט זיך פֿאַרשמעלערט ביז צו באַ-צייכענען די פֿאַראייניגונג פון אימיגראַנטען, וואָס קומען פון איין היים-שטאַט, דאַרף עס ניט צו בוכשטעבלאך פֿאַר-שטאַנען ווערען. פון צייט צו צייט טרעפט — און וואָס ווייטער אַלץ אַפֿטער, — אַז אַ לאַנדסמאָנשאַפֿט פון אַ גרעסערער שטאַט איז גענוג ברייטהאַרציג איינצושליסען די קלענערע שטעטלאך פון דער אומגעגענט; זי וועט אַפילו אַרייַננעמען פֿאַר מיטגלידער אַפֿשטאַמלינגע פון וויי-טערע געגענטען. אָבער די שטאַט, וואָס האָט געגעבען דעם נאָמען, האַלט אין געווענהילך די מאַיאָריטעט מיט-גלידערשאַפֿט און גיט דער לאַנדסמאָנשאַפֿט איהר יחוס.

די פֿאַרשמעלערונג פון דעם זין פון אַ לאַנדסמאָנשאַפֿט, וואָס דעקט אַ לאַנד, ביז אַ לאַנדסמאָנשאַפֿט, וואָס דעקט אַ שטאַט, — שטימט מיט דער ענדערונג און די פֿאַרמען פון אידישען אַראַגאַניזירען זיך אין אַמעריקע. צוערשט ביז די אַכציגער יאָהרען פון פֿאַריגען יאָהרהונדערט, ווען די אידישע באַפעלקערונג דאָ איז געווען קליין, האָבען אידען

1

לאַנדסמאָנשאַפֿט, ווי דער נאָמען ווייזט, לכתחילה באַ-צייכענענדיג די פֿאַראייניגונג פון אימיגראַנטען, וואָס קומען פון איין היימלאַנד, האָט מיט דער צייט, איינהאַלטענדיג דעם ברייטערען זין, זיך פֿאַרשמעלערט ביז צו באַצייכענען די פֿאַראייניגונג פון אימיגראַנטען, וואָס קומען פון איין היימשטאַט. „שטאַט-לאַנדסמאָנשאַפֿט“ — דאָס איז עס, וואָס מען פֿאַרשטייט איצט געוויינלאך אונטער דער באַ-צייכענונג, און זי איז עס, וואָס אינטערעסירט אונז דאָ הויפטזאַכלאך. זי איז דער פֿראַדוקט און דער אַרגאַן פון זעלבסט-הילף פון דער מורחא-איראַפֿיאישער אימיגראַציע, וואָס האָט גענומען אַרייַנשטראַמען אין 1881 און וואָס האָט צוגעשטעלט די הויפט-מאַסע פון דער איצטיגער אי-דישער באַפעלקערונג דאָ אין לאַנד.

די לאַנדסמאָנשאַפֿט איז פֿאַקטיש די סאָציאַלע צעלע, פון וועלכער עס האָבען זיך אויפגעבויט, דירעקט אָדער אומדירעקט, די הויפט-גלידער פון סאָציאַלען אַרגאַניזם פון די מורחא-איראַפֿיאישע אימיגראַנטען. אויף אַ דירעקטען אופן האָבען די לאַנדסמאָנשאַפֿטען געדינט פֿאַר די צעלען, וואָס זיינען אַריין אין געבוי פון אַ צאָל אַרדענס. אַ חוץ דעם „אינדעפענדענט אַרדער ברית אברהם“, אַ באַשאַף פון פֿאַריגען יאָהרהונדערט, וועמעס קערפֿער איז ערשט דורך די לאַנדסמאָנשאַפֿטען זיך צעוואַקסען, זיינען אין פֿאַרלויף פון די ערשטע רייסיג יאָהר פון איצטיגען יאָהר-הונדערט נישט ווייניגער פון פיר אַרדענס דורך דעם חיות, וואָס זיי האָבען געוויגען פון זייערע לאַנדסמאָנשאַפֿטען-צעלען, אויפגעהאָדעוועט געוואָרען: דער „אַרבעטער רינג“ (געגרינדעט אין 1900), דער „ברית שלום“ (געגרינדעט אין 1905), דער „נאַציאָנאַלער אַרבעטער פֿאַרבאַנד“ (געגרינדעט אין 1910), און דער ערשט אין 1930 געגרינדעטער „אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אַרדען“. אַזוי שפֿעט, ווי אין די לויפענדיגע דרייסיגער, ווען דער שטראָם פון דער מורחא-איראַפֿיאישער אימיגראַציע איז שוין איינגעטריקענט געוואָרען, האָבען די לאַנדסמאָנשאַפֿטען גענוג לעבענסזאַפֿט צו לאָזען געדייען אויף זיך אַ נייע, פרישע קערפֿערשאַפֿט.

זייער באַטייליגונג אין דעם אויפבוי פון די אַרדענס געהערט צו זייערע הויפט-אויפטוהען און עיקר-פֿאַרדי-נסטען; זייער ראליע דאָ איז אַפען אַנערקענט. געוויינ-לאך ווען אַ לאַנדסמאָנשאַפֿט שטייט צו צו אַן אַרדען, פֿאַר-

זעכלאך דורך באַאיינפלוסונג פון דער עפענטלאכער מיי-
נונג היינט-צוטאָג שענקט דער אַרדען זיין הויפט-אויפ-
מערקזאַמקייט דעם קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם, דער קול-
טיווירונג פון גוטפריינטשאַפֿט צווישען אידען און קריסטען.
— דער צוועק, וואָס די גרינדער פון אַרדען האָבען זיך
אויפגעגעבען מיט קנאַפע 100 יאָהר צוריק, איז נאָך מעהר
ווי דערגרייכט געוואָרען: די דייטש-אידישע פאַרשטייער-
שאַפט האָט ניט נאָר זיך אויסגעגליכען, נאָר אַפילו אַריבער-
געשטיגען אין אַנזעהן די עלטערע ספרד'ישע געמיינדע.

דער צווייטער אין עלטער וויכטיגער אַרדען איז „ברית
אברהם" — געגרינדעט אין 1859 פון עסטרייכישע אידען;
זיין ערשטע מיטגלידערשאַפֿט האָט ער ווערברייט פון עסט-
רייכישע, ווי אויך פון דייטשע אידען פון ווייניגער פאַר-
מעגלאכען שטאַנד. זעלבסט-הילף איז דער ערשטער אימ-
פולס. אינשורענס-בענעפיט, קראַנקען-בענעפיט, אונטער-
שטיצונג אין נויט זיינען אין פאַדערגרונט פון זייער אינ-
טערעס. די שטעט פון זייער אַפֿשטאַמונג גיבען נאָך
ניט גענוג מיטגלידער, אַ לאַדזש זאָל זיך קאָנען אַנרופען
אויף זייערע נעמען; אָבער די לאַדזשעס באַהאַלטען שוין
ניט דאָס לאַנד פון זייער אַפֿשטאַמונג. פאַרקערט. אויב
דער אַרדען „בני ברית" האָט באַצייטענס שטאַלצירט מיט
זיינע קינפטיגע גרויסע אויפטוען, שטאַלצירען די לאַדזשעס
פון „ברית-אברהם" מיט די גרויסע נעמען פון זייער היימ-
לאַנד: פאַראַן לאַדזשעס, וואָס טיטולירען זיך: „קייזער
פראַנץ יאָזעף", „קייזער פרידריך", „קרוינפרינץ רודאָלף".
אַ לאַדזש, וואָס ריהמט זיך מיט „באַראַן ראַטשילד" (שפעטער
זיינען צוגעקומען די נייע באַרימטהייטען: „דר. הערצעל",
„דר. נאַרדווי").

די גלענצענדיגסטע נעמען פון דער אידישער געשיכטע
האָבען אויסגעכאַפט די „בני-ברית", איז פאַר „ברית-
אברהם" געבליבען ניט אַזאָ גלענצענדיגער נאַמען:
„מרדכי". דערפאַר אָבער אַ סך לאַדזשעס, וואָס האָבען
זיך אַנגערופען אויף די פאַמיליען-נעמען פון זייערע גרינ-
דער פּרעזידענטען. כבוד וועמען כבוד קומט — יא, עס
מעלדען זיך שוין נעמען, וואָס גיבען אַפֿ כבוד דער נייער
היים: „אַמעריקע", „עמפּיר סטייט", „האַרלעם", „מאַנ-
העטען".

ערשט מיט דעם צושטראָם פון דער מזרח-איראָפּיי-
אישער אימיגראַציע אין די 80ער יאָהרען, באַווייזען זיך
לאַדזשעס מיט אַלט-היימישע שטאַט-נעמען: „קיעוו", „סו-
וואַלק", „אַסטראַלענקאַ", נאָר די שטאַט-נעמען שטייען
דאָ גיכער ווי שילדען, וואָס רופען צונויף די געוועזענע
איינוואוינער פון דער היים-שטאַט.

אָבער די שטאַט-לאַנדסמאַנשאַפֿט טרעט שוין אויף
מיט איהר פולען כאַראַקטער אין „אינדעפענדענט אַרדער
ברית אברהם", וועלכער האָט זיך געגרינדעט אין 1887 —
צו ירש'ענען זיין עלטערען ברודער „דעם אַרדען ברית
אברהם", און האָט טאַקע איהם גע'ירש'נט אויך —
נאָך דריי-פיר צענדליג יאָהר (דאָס גענויע יאָהר פון זיין

זיך אַרנאַניזירט לויט די לענדער פון זייער אַפֿשטאַמונג.
און דאַמאַלט האָבען זיי זיך אַפילו געהיט צו באַצייכענען
זייערע לאַנד-פאַראייניגונגען אַלס לאַנדסמאַנשאַפֿטען, פאַר-
שטעלענדיג זיי מיט דעם נאַמען אַרדענס.

ווען דער עלטסטער אידישער אַרדען „בני ברית" האָט
זיך געגרינדעט אין 1843, איז עס געווען בעיקר אַ פאַר-
אייניגונג פון די דייטשע אידען — כדי צו הויבען זייער
פּרעסטיזש געגען דער שפּאַניש-פאַרטוגעזיש-האַלענדישער
געמיינדע, וועלכע האָט זיך געהאַלטען יחוס'דיג געגען די
ניי-אַנגעקומענע „אַשכּנזים". אין דער קאַנסטיטוציע פון
אַרדען ווערט אַנגעגעבען, אַז זיין צוועק איז — „צו פאַר-
אייניגען די איוואַעליטען אין אַרבייט פאַר זייערע אייגענע
העכסטע אינטערעסען און די אינטערעסען פון דער מענטש-
הייט; צו אַנטוויקלען און צו שטייגערען דעם גייסט און
די מאַראַל פון אונזערע גלויבענס-גענאָסען; איינצופלאַנ-
צען אין זיי די ריינסטע פּרינציפען פון פּילאַנטראָפּיע;
פון עהרע און פאַטריאַטיזם; צו אונטערשטיצען וויסענ-
שאַפט און קונסט... — אַן אַרדען צו זאַמלען פּרעסטיזש!
אין איינקלאַנג מיט דער געהויבענער כּונה איז ניט
צו געפינען אין אַרדען לאַדזשעס מיט נעמען, וואָס זיינען
אַסאַציאירט מיט וועלכער עס איז שטאַט און אַפילו ניט
מיט דעם לאַנד פון דער אַפֿשטאַמונג פון די גרינדער;
נאָר אַלץ אַזעלכע געהויבענע ביבלישע און היסטאָרישע
נעמען: „ירדן", „הברון", „חנניה", „עקיבה", „הלל",
„מכבי".

און צוריקגערעדט, וויפיל וואָלט געקאַנט אַננעמען
זיך מיטגלידערשאַפֿט אין אַ לאדזש און די אַפֿשטאַמלינגע
פון איין דייטשער היימשטאַט? אַז די גאַנצע אידישע באַפעל-
קערונג פון יונאַטיעד סטעיטס איז דאַמאַלט, ביי דער גרינ-
דונג פון אַרדען, געווען ווייניגער פון 50 טויזענט (ערשט
פאַר'ן יאָהר 1847 ווערט אַנגעגעבען 50.000 אידישע
נפשות פאַר'ן לאַנד און 10.000 פאַר ניו יאָרק). און זיי
איז ניט גענאָגען אין זעלבסט-הילף. זיי זיינען געווען פון
מעהר אָדער ווייניגער פאַרמעגלאַכען שטאַנד. פּילאַנטראָפּיע
יא: — „פאַרלייכטערען די נויטען פון די אַרימע, באַ-
זוכען קראַנקע, שוץ און הילף פאַר אלמנות און יתומים"
— אָבער דער אינשורענס בענעפיט, וואָס איז לתחילה יא
איינגעשלאָסען געווען צווישען די צוועקען פון אַרדען, איז
שפעטער אַפּגעשאַפט געוואָרען. איין אַריגינעלער צוועק
איז געבליבען און האָט מיט דער צייט אַריבערגעוואויגען
אַלע אַנדערע: „די פאַרטיידיגונג און רעטונג פון די קרבנות
פון רדיפות".

זייט 1882, ווען דער ערשטער „בני ברית"-לאַדזש
איז געגרינדעט געוואָרען אין דייטשלאַנד, איז דער בני
ברית זיך צעוואַקסען אין אַן אינטערנאַציאָנאַלען אַרדען.
מיט לאַדזשעס איבער גאַנץ איראָפּע, אַפּריקע, אַזיע —
פאַרנעמענדיג אַ פּלאַץ אין פּראָנטייע פון די אידישע
וועלט-אַרגאַניזאַציעס, וואָס שטעלען זיך איין פאַר אידישע
רעכט, אין גייסט פון ווירדיגער פאַרויכטיגקייט, הויפט-

— 632 — האָבען אָפּגעענטפּערט אויף דער אַנקעטע, און פון זיי האָבען בלויז 9 אָנגעגעבען זייערע געבורטס-יאָהרען פאַר 1880.

די אַנקעטע, וואָס די אידישע שרייבער-גרופּע ביים פּעדעראַלען פּראַיעקט אין ניו יאָרק האָט דורכגעפיהרט אין פּאַרלויף פון יאָהר 1938, האָט אַרויסגעקראַגען ענטפּערס פון איבער 2,000 לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וואָס זייער פּולע צאָהל ווערט געשאַצט אין 3,000. אין דער געבורטס-טאַבעלע פון די איבער 2,000 לאַנדסמאַנשאַפֿטען, איז צו געפינען 5, וואָס זייערע געבורטס-יאָהרען פּאַלען אַריין אין די זיי-בעציגער און זעכציגער יאָהרען, אָנהייבענדיג פון יאָהר 1862 (א שוהל-לאַנדסמאַנשאַפֿט, אַן „אַנשי“).

אין „ביאַליסטאַקער צענטער“ 228 איסט בראַדוועי, אין וועלכען עס זיינען פאַראייניגט נאָעהענט צו דריי צענדליג ביאַליסטאַקער לאַנדסמאַנשאַפֿטען, האָט זיך דערהאַלטען אַ קאַפּיע פון אַ טשאַרטער וואָס איז אין 1864 אַרויסגעגעבען געוואָרען צו אַ „ביאַליסטאַקער אונטערשטיצונגס-פאַראייניגן“. פון דעם פאַראייניגטן איז קיין שפור ניט געבליבען; קאָן מען אָננעמען, אָז עס זיינען געווען מעהר לאַנדסמאַנשאַפֿטען פאַר די אַכציגער יאָהרען — מעהר וויפיל די אַנקעטעס ווייזען אָן. וואו זיינען זיי אַהינגעקומען? די סיבות פון זייער שפורלאָזען פאַרשווינדען וועלען שפּעטער אויפגע-קלערט ווערען: די הויפט-סיבה: די אונגעוונטע, „אומוויסענ-שאַפֿטלאַכע“ עקאָנאָמיק פון אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס פאַר-קירצט איהר לעבענסדויער ביז אַ דור און אַ האַלב, אויב זי געפינט באַצייטענס ניט קיין מיטלען ווי צוציען דעם יונגען דור. אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט אַ טבע, אָז ווען זי עלטערט זיך און יונגע מיטגלידערשאַפֿט קומט ניט צו אויף צו העל-פען די עלטערע טראַגען די הוצאות אויף די קראַנקע און געשטאַרבענע, גיט זיך דער גוט-ברודערשאַפֿט-געפיל אונ-טער דעם האַרטען עקאָנאָמישען געזעץ, און די לאַנדס-מאַנשאַפֿט שטאַרבט אַוועק, נאָך איידער אַלע איהרע מיט-גלידער זיינען אויסגעשטאַרבען. אַ צאָהל פון זיי זיינען מסתמא אומגעקומען אין קראַך פון „אַרדער ברית אברהם“. אָבער דער אמת'ער אויפשטייג פון די לאַנדסמאַנ-שאַפֿטען איז געקומען נאָך די אימיגראַציע-כוואַליעס, וואָס מזרח-איראָפּע האָט גענומען וואַרפען פון זיך — נאָך דער ערשטער גרויסער כוואַליע, וואָס איז אַרויסגעשטויסען גע-וואָרען פון די פּאַגראַמען פון די זיבעציגער און אָנהויב אַכציגער יאָהרען אין דרום-רוסלאַנד; נאָך דער צווייטער נאָך גרעסערער כוואַליע, וואָס איז אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון די נאָך שוידערלאַכערע שחיתות, וואָס האָבען באַגלייט די דורכגעפאלענע רוסישע רעוואַלוציע פון 1905; צוויי גרויסע כוואַליעס, וואָס זיינען אונטערשטיצט געוואָרען פון צווישען-כוואַליעס נאָך די פּאַגראַמען פון די אָנהויב 90ער, נאָכ'ן קעשענעווער פּאַגראַם פון 1903, נאָך דער יאַפּאַ-נעזישער מלחמה פון 1904. די פּויערישע אויפשטאַנדען אין רומעניע, וואָס זיינען אויסגעלאָפען אין פּאַגראַמען, האָבען אויך בייגעטראַגען זייער חלק צום אימיגראַציע-

פאַרשווינדען איז אַפיציעל נאָך ניט פּעסטגעשטעלט, עס איז צוגעגאַנגען פּאַוואַליע).

געגרינדעט האָבען דעם „אינדעפענדענט“ אונגאַרישע אידען, וואָס זיי האָט זיך געדוכט, אָז די עסטרייכישע און דייטשע גלויבענס-גענאָסען קוקען אויף זיי אַראָפּ, ווי אויף קלענערע יחסנים פון זיך; און זיי זיינען געווען גענוג קלוג צו האַלטען ברייט אָפען זייער אַרגאַניזאַציע פאַר די מזרח-איראָפּיער, וועלכע האָבען טאַקע דעם אַרדען איבערפליצט. אין „אינדעפענדענט ברית אברהם“ גע-פינען מיר שוין אַ היפשע צאָהל לאַדזשעס מיט שטאַט-נעמען: „פּאַלמאַווער“, „סטאַניסלאַווער“, „סטאַלינער“. די ענדונג „ער“ ווייזט אויף אַ „סאָסייעטי“, אָדער „בע-געוואַלענט אַסאָסיעיאַטשאַן“ אָדער „בראָדערהוד“ אָדער „אונ-טערשטיצונג-פאַראייניגן“ — וואָס דאָס מיינט אַ ריכטיגע שטאַט-לאַנדסמאַנשאַפֿט. די לאַנדסמאַנשאַפֿטען-לאַדזשעס שטייגען ווייט אַריבער אין צאָהל די לאַדזשעס מיט בלייכע אַבסטראַקטע נעמען: „אַלטראַיסט“, „פּאַרטנאַ“, „אהבת אחים“ (ברודער-ליבע). און קענטיג טאַקע, אָז די בריי-טערע לאַנדסמאַנשאַפֿטען-באַזע האָט געהאַלפּען דעם אַרדען צו וואוקס און שטאַנדאָהאַפטיגקייט. דער אַרדען איז אָנגע-קוואַלען מיט מיטגלידערשאַפֿט, וואָס האָט אין עטלאַכע צענדליג יאָהר דערגרייכט איבער 200,000 — די גרעסטע צאָהל פאַר אַ אידישען אַרדען. און טאַקע אַ דאַנק דעם מעהר אויסגעשפּראַכענעם לאַנדסמאַנשאַפֿטען-כאַראַקטער האָט דער אינגערער אַרדען פאַרדרענגט פון דער סצענע זיין עלטערען ברודער-אַרדען.

3.

דאָ קענען מיר און מוזען מאַכען דעם איבערגאַנג פון די אַרדענס צו די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, ווייל דער וויי-טערדיגער גורל פון דעם אַרדען איז געקניפּט און געבונדען צו דער קאַריערע פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט. לאָזען מיר די אַרדענס דערוויילע אָפּ, כדי שפּעטער צוריק זיי אויפ-צונעמען.

ס'קאָן סטאַטיסטיש געוויזען ווערען, אָז די שטאַט-לאַנדסמאַנשאַפֿט איז אַ באַשאַף פון דער מזרח-איראָפּיע-אישער אימיגראַציע. אַרום יאָהר 1880, איידער די גרויסע אימיגראַנטישע עליה פון מזרח-איראָפּע האָט זיך אָנגע-הויבען, איז געווען ביי 40,000 רוסישע און פּוילישע אידען איבער גאַנץ יונאַיטעד סטייטס, אַנטגעגען אַן אַלגעמיינער אידישער באַפעלקערונג פון אַ פּערטעל מיליאָן. (די דאָ-מאָלסדיגע אידישע באַפעלקערונג פון ניו יאָרק איז באַ-שטאַנען פון אַרום 60 טויזנט נפשות). זיינען געווען לאַנדסמאַנשאַפֿטען פאַר 1880? וויפיל ניט איז יא. די אַנקעטע, וואָס די ניו יאָרקער קהילה האָט דורכגעפירט אין 1917, האָט אָנגערעכענט 1016 חברות פאַר געגענ-זייטיגער הילף — דאָס מיינט פרייע לאַנדסמאַנשאַפֿטען, ניט-געבונדענע ניט צו די עלטערע לאַדזשען-אַרדענס און ניט צו די אינגערע פּראַטוירנאַל אַרדענס; איבער אַ העלפט

1901 — 1917 — די יאהרען פון געדיכטעסטער מזרח-איי-ראפייאישער מאסען-אימיגראציע.

נאך פון גרעסערען אינטערעס זיינען די צוויי ניי-צוגעקומענע רובריקען פון דער פראיעקט-אנקעטע, וואס דעקען די יאהרען נאך 1917 — 103 גרינדונגען פאר 1918-1927 און בלויז 32 גרינדונגען פאר 1928-1936; וואס דאס שפיגעלט אפ פינקטליך די פארקלענערונג פון דער מזרח-איראפעאישער אימיגראציע פאר די צוויי פעריאדען דורך די אימיגראציע-פאליסיס פון די ערשטע נאך-מלחמה-יאהרען, דורך דעם קוואטא-געזעץ פון 1924 און דורך דעם קריזיס פון די ערשטע דרייסיגער.

מיינט עס צו זאגען, אז די לאנדסמאנשאפט רוקט זיך ביסלעכוויי אראפ פון דער סצענע? עס הויבט זיך ניט אן! די פראיעקט-אנקעטע ווייזט אויף א היפשען גע-ווינס אין סכום פון דער לאנדסמאנשאפט-מיטגלידערשאפט: אנטקעגען די 88,187 מיטגלידער, וואס די קהילה-אנקעטע האט אָנגעצעהלט פאר 632 לאנדסמאנשאפטען אין יאהר 1917 — א דורכשניט פון 143 אויף א לאנדסמאנשאפט — האט די פראיעקט-אנקעטע אָנצואווייזען; 714 לאַנדס-מאנשאפטען, וואס האָבען זיך געגרינדעט מיט 14,159 מיטגלידער — א דורכשניט פון 20 אויף א לאַנדס-מאנשאפט — ציילען איצט 114,260 מיטגלידער — א דורכ-שניט פון 160 אויף א לאַנדסמאנשאפט. מיט דער פאר-קירצטער אימיגראציע ווערען די לאַנדסמאנשאפטען ניט איינגעדארט, נאר זיי וואַקסען און געדייען! — פון די 714 האָבען בלויז 15 אָנגעגעבען, אז זיי האָבען איצט ינ-ציגער מיטגלידער, ווי ביי דער גרינדונג. די פראיעקט-אנקעטע באַווייזט נאָך מעהר: זי האט אויסגעפונען נייע פארמען פון לאַנדסמאנשאפטען — די פאמיליען-קרייזען, צום ביישפיל, ביי וועלכע די צאל הייגעבארענער מיטגלי-דערשאפט דערגרייכט ביז 50%. אַנדערע נייע לאַנדסמאנ-שאפט-פארמען ווייזען נאָך א העכערען פראַצענט הייגעבא-רענע.

וואס דערפון דאַרף געדונגען זיין, אז די לאַנדסמאנשאפ-טען זיינען ניט אָנגעוויזען מיט זייער וואוקס אויסשליסלאך אויף דעם צופלוס פון אימיגראציע. זיי קאָנען קענטיג זיך אָן עצה געבען — זיי האָבען זייערע מיטלען, ווי צו האַלטען זייער אַלטע מיטגלידערשאפט און ווי צוצוקריגען נייע פון דער שטייגענדיגער באַפעלקערונג און פון דער אונטער-וואַקסענדיגער יוגענט.

מיר האָבען געזוכט אין די אַנקעטעס א סטאַטיסטישע אילוסטראַציע אויף דעם כמעט זעלבסטפארשטענדליכען פאַקט, אז די לאַנדסמאנשאפט איז געשפיזט געוואָרען פון דער מזרח-אימיגראַציע. אַרויסגעקראַגען האָבען מיר פיל מעהר: — א באַשטעטיקונג, אַ טראַץ די כמעט פאַרשלאַ-סענע טויערען פאַר דער מזרח-איראָפּעאישער אידישער אימיגראַציע, זיינען די לאַנדסמאנשאפטען בשום אופן ניט אויסגעשפילט. די ציפערען זאָגען, אַז ניין. פאַרדינען זיי דאָרום אונזער פולע אויפמערקזאַמקייט.

שטראָם. די פליטים פון די פאַגראַמירטע שטעט, וואס האָבען דורכגעבראַכען דעם וועג קיין אַמעריקע, האָבען מיטגעצויגען מיט זיך פליטים פון די שטעט, וואס האָבען געליטען פון א פערמאַנענטען דלות-פאַגראָם. פון 1881 ביז'ן יאהר 1925, ווען די טויערען פון לאַנד זיינען פאַר-ריגעלט געוואָרען דורכ'ן קוואַטע-געזעץ פון 1924, האַט דער שטראָם אַריינגעבראַכט פון מזרח-איראָפּע 2 מיליאָן מיט 650,000 טויענט אידישע אימיגראַנטען — וואס מיט די וואַסערע הונדערט טויענט מזרח-איראָפּעייער אידען אַר-בערגעקומענע נאכדעם, מיט דעם צושטראָם פון אידישער אימיגראַציע פון אַנדערע לענדער, מיט דעם נאַטירלאַכען צוואוואוקס, האַט געהויבען די אידישע באַפעלקערונג פון די פאַראייניגטע שטאַטען פון א פערטעל מיליאָן אַרום 1880, ביז 3,389,000 אין 1917, ביז 4,268,000 און 1917, ביז 4,500,000 איצט — וואס כמעט א העלפט דערפון פאַלט אויס אויף דעם חלק פון ניו יאָרק.

די אידישע באַפעלקערונג פון ניו יאָרק איז גע-שטיגען פאַר די ערשטע 18 יאהר, פון 1881 ביז 1898, אויף 533,478 נפשות; פאַר די 9 יאהר פון 1899 ביז 1907 אויף 770,036 נפשות; פאַר די 7 יאהר פון 1908 ביז 1914 אויף 609,559 נפשות — דערגרייכענדיג אין 1917 ביז 1,500,000; אין 1927 ביז נאָהענט צו צוויי מיליאָן. עס איז זיך משער צו זיין, אַז איצט שטייגט די צאָהל ווייט אַריבער צוויי מיליאָן.

וואס זאָגט די סטאַטיסטיק פון די לאַנדסמאנשאפטען דערויף?

די אַנקעטע פון דער קהילה, פון 1917, האַט פאַר די 632 לאַנדסמאנשאפטען אָנגעגעבען פאַלגענדיגע צאָהלען: געגרינדעט ביז 1881 — 9; פון 1881 ביז 1901 — 205; פון 1902 ביז 1906 — 144; פון 1907 ביז 1917 — 251. די אַנקעטע פון דער אידישער שרייבער-גרופע ביים פעדעראַלען פראַיעקט, מיט 21 יאהר שפעטער, וואס דעקט אַ גרופע פון 714 „פרייע“ לאַנדסמאנשאפטען — ניט געבונ-דענע צו אַרדענס, וואס זיי זיינען די מאַיאַריטעט. די אַנ-קעטע גיט: 2 גרינדונגען ביז 1881; 167 גרינדונגען פאַר 1881 — 1901; 166 גרינדונגען פאַר 1902 — 1906; 245 גרינדונגען פאַר 1907 — 1917.

ניט דיזעלביגע גרופע לאַנדסמאנשאפטען געדעקט. די ליסטע פון דער קהילה-אנקעטע איז אַ געמישטע — שליסט איין לאַנדסמאנשאפטען פון כל המינים, בעת פון דער פראַיעקט-גרופע זיינען אויסגעשלאָסען די חברות, וואס זיינען צוגעבונדען צו שולען; די פרויען-קרייזען; די פאמיליען-קרייזען; די לאַנדסמאנשאפטען אויף פרי-וואַטע נעמען, וואס פאַר די אַלע מינים ווערט געפירט אַ סעפאַראַטער חשבון. עס איז אַן ענגערע, שטרענגערע, אַפגעקליבענערע גרופע. אַזוי אַז קיין פעסטע שלוסען קאָן מען קיין פאַרגלייך ניט ציהען.

אַבער ביידע אַנקעטעס ווייזען רייטליך אָן, אַז די גרעסטע צאָהל גרינדונגען פאַלט גראַד אויף די יאהרען

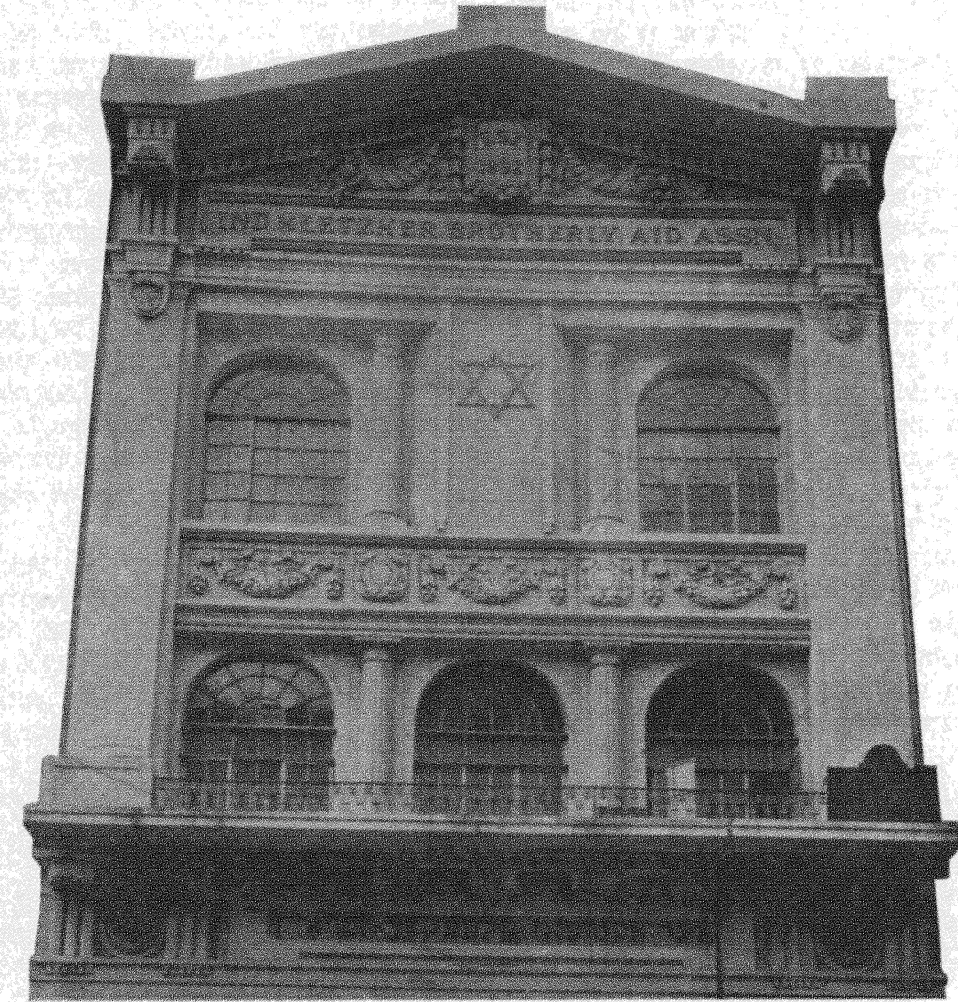
4

האַבען אין דער לאַנדסמאַנשאַפֿט אַריינגעגעבען איהרע ספּע-
ציפישע אייגענשאַפֿטען. און זיי הויבען אָן איהר אמת'ע
געשיכטע.

דער באַקוועמסטער וועג צו שטודירען די נאַטור פון דער
לאַנדסמאַנשאַפֿט און איהר פּראָגרעס איז איינטיילען איהר
געשיכטע אין דריי פּאָזען: די ערשטע פּאָזע וועלען מיר
אַנרופּען די סינאַגאָגאַל-צערעמאָניאַלע; די צווייטע — די
נאַציאָנאַל-ראַדיקאַלע; די דריטע די קאָמפּאַרטראַפּאַלע,
די ערשטע פּאָזע זינט דעם אויפקום פון די לאַנסמאַנשאַפֿט-

אויף אַזוי ווייט דאָס עדות זאָגען פון די ציפּערען. מיר
האַבען געוואונען אַ סטאַטיסטישע פּאַרזיכערונג פון היינ-
טיגען טאַג, אַז באַהאַנדלענדיג די לאַנדסמאַנשאַפֿט, האַנדלען
מיר ניט מיט ווינט. קאַנען מיר צוריקגיין צו איהר גע-
שיכטליכער קאַריערע.

ציפּערען זיינען ניט אַלץ. — די לאַנדסמאַנשאַפֿט איז
מזרח-איראָפּעאיש ניט נאָר קוואַנטיטאַטיוו, נאָר אויך

קעלצער אונטערשטיצונג-פּאַראַיין, 5 לונדאָן סטריט, נ. י.

טען ביז אַרום 1905; די צווייטע פּאָזע האָט זיך אָנגעהויבען
פון 1900 און איז אַריינגעלאָפּען אין דער דריטער, וואָס איהר
אַנהויב איז געווען אין די יאָהרען פון דער וועלט-מלחמה.
שטודירען מיר די ערשטע פּאָזע. עס איז אויסגע'חשבונ'ט
געוואָרען, אַז די 2,650,000 אידישע אימיגראַנטען, וואָס
זיינען אַריינגעקומען פון מזרח-איראָפּע קיין יונייטעד

קוואַליטאַטיוו. און די קוואַליטאַטיווע סיבות, וואָס האַבען זי
אַרויסגעבראַכט, זיינען ניט ווייניגער וויכטיג. זיי האַבען עס
גורם געווען, אַז די צאָל לאַנדסמאַנשאַפֿטען ביי אידען זאָל
פּראָפּאַרציאָנעל זיין גרעסער פון דער צאָל ענליכע פּאַר-
איינען פאַר קעגענזייטיגער הילף ביי וועלכער עס איז אַנדע-
דער אימיגראַנטען-גרופּע. זי, די קוואַליטאַטיווע סיבות,

קארטע אויף אויסצאלען, און די אַריבערגעקומענע פלעגען איבערנעמען די צאלונגען אויף זיך. איין חלק שטאַט פלעגט מיטציען דעם אַנדערען.

עס איז איצט גאַר שווער זיך פאַרצושטעלען וואָס פאַר אַ וויכטיגע ראָלע די שטאַט־לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָבען געשפילט אין די ערשטע יאָהרען פון אימיגראַציע. איידער די רעגו-לערע אינסטיטוציעס פאַר האַנדלען מיטן אימיגראַנט האָבען זיך איינגעשטעלט. זיי זיינען געווען די סטאַנציעס פאַר הכנסת אורחים, דער „האַיאָס“. זיי זיינען געווען די זאַמעל-פלעצער, די פאַמיליען-צענטערס, וואָס האָבען געהאַלפֿען דעם גרינעם זיך איינהיימישען און אייבירגערען אין דער גייער, פרעמדער מדינה. אַן אַרויסגעשלאָגענער פון דער סביבה וואו ער איז געווען איינגעוואַרצעלט, וואָלט דער גרינער דאָ, אַן קענטעניש פון שפראַך, לאַנד און באַדי-גונגען, פאַרפאַלען געוואָרען אין הפקר אַריין, ווען ניט די חברה היימישע מענשען, די לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס האָט אים באַגעגענט, אויפגענומען, אַרויסגעהאַלפֿען, גע-פיהרט מיט זיינע ערשטע טריט, אַריינגעפיהרט אין אַ הויז, אין אַ שאַפ און בכלל אַריינגעפיהרט איהם אין די נייע לעבענס-באַדינגונגען. די לאַנדסמאַנשאַפֿט איז געווען די סטאַנציע פון גיכער הילף. און די לאַנדסמאַנשאַפֿט איז געווען דער בריק צווישען אייראָפּע און אַמעריקע; דער אינוועניגסטער, פריינטליכער עליס איילאנד. און די לאַנדס-מאַנשאַפֿט האָט דעם גרינעם געלערנט די גרונט-כללים פון אַמעריקאַנישקייט — די ערשטע טבילה אין אַמעריקאַניזאַ-ציע האָט ער דאָ באַקומען. און ווען דאָס לעבען פון די מזרח-אייראָפּעאישע אידען האָט זיך דאָ אַזוי גיך איי-געשטעלט, איינגעאַרדענט און זיך אַרגאַניזירט — ווען דער שאַרפער איבערגאַנג פון היימישער קליינשטעטעלדיגקייט צו אַמעריקאַנישער גרויסשטאַטיגקייט איז דורכגעגאַנגען פאַרהעלטענישמעסיק אַזוי גלאַטיג, אַן איבעריגער פיין — איז עס געווען אַ דאַנק די לאַנדסמאַנשאַפֿטען.

5

הכנסת אורחים איז ניט די איינציגע אַלט-היימישע מצוה, וואָס איז דאָ אין לאַנד אויפגעלעבט געוואָרען אויף אַ גרויסען שטייגער. און אויב מיר האָבען אויבען אויסגעפיהרט, אַן די מצוה פון אויפנעמען אַ גאַסט האָט גאַנץ אַפֿט געגעבען דעם ערשטען שטויס צו דער גרינדונג פון אַ שטאַט־לאַנדס-מאַנשאַפֿט, מוזען מיר דאָ די באַהויפטונג עטוואָס פאַרריכ-טען: ס'האַט דאָך געדאַרפט זיין ווער זאָל דעם גאַסט אויפ-נעמען. מעהרסטענס איז עס טאַקע געווען דער יחיד, דער קרוב, דער לאַנדסמאַן, וואָס האָט געקויפט די שיפסקאַרטע. אָבער ווען פון אַ פאַרגאַמירטער אַדער רואינירטער שטאַט פלעגען מיט אַמאַל אַריינפאַלען אַ צעהנדליג, אַדער 50 אַדער 100 — איז דאָס ניט געווען פאַר די כחות פון איין מענשען, פאַרן יחיד און פאַר יחידים, די געסט אויפצו-נעמען. עס האָט געדאַרפט זיין נאָך פון פריער אַ שטיקעל פאַראייניקונג פון יחידים לאַנדסלייט, אַן אַנהויב פון אַ חברה,

סטייטס פאַר 1881—1925, האָבען אויסגעמאַכט אַ דריטעל פון דער אידישער באַפעלקערונג פון מזרח-אייראָפּע, דעם נאַטירליכען צוואוואקס אַריינגערעכענט. יעדער דריטער איד פון אַ שטאַט האָט איבערגעוואַנדערט קיין אַמעריקע. דאָס איז געווען אַן אַמת'ע פּאַלקס איבערוואַנדערונג פון לאַנד צו לאַנד, ווי עס פלעגט טרעפען פאַרצייטען; ווי עס האָט געטראַפֿען מעהרערע מאל מיט אידען אין מיטלאַלטער, ווען זיי פלעגען אַרויסגעטריבען ווערען פון זייערע אייגענעמענע ישובים — פון שטעט און לענדער; ווי עס פאַסירט איצט מיט די אידען פון דייטשלאַנד און עסטרייך. און אידען זיי-נען געניט אין באַגעגענען אַזעלכע פּאַלקס אומגליקען. שטעט פלעגען אַרויסגיין מקבל פנים זיין די אַרויסגעטריבענע, מיט די רבנים און די ראשי הקהל בראש, און זיי באַזאַרגען מיט אַלעס נויטיגען; טיילען מיט זיי וואוינונג, טיש און קלייד און זיי העלפען זיך איינאַרדענען אין זייער נייעם ישוב. און אַזוי האָבען אידען אויסגעהאַלטען די אַלע שרעקליכע גירושים און ניט אונטערגעגאַנגען.

און די מצוה פון מקבל פנים זיין אַרויסגעטריבענע איז אַריין אין פּאַלקס געוויינהייט און כאַראַקטער, און אידען אין מזרח-אייראָפּע פלעגען די מצוה מקיים זיין, ווען אַ שטעטעל פלעגט אַפגעברענט ווערען; אַדער אַ שטעטעל פלעגט לויפען פון אַ פאַרגאַם, און אידען פון גאַנץ רוסלאַנד האָבען די מצוה מקיים געווען אויף אַ גראַנדיעזען שטייגער בשעת דער וועלט-מלחמה, ווען די רוסישע קאַמאַנדירען האָבען אַרויסגעטריבען אַלע אידען פון אַלע שטעט און שטעטלאַך איבער דער גאַנצער לענג פון דער מערב-דיגער פראַנט-ליניע. איין העלפט אידען איז געווען יאָהרנלאַנג דער גאַסט פון דער צווייטער העלפט.

און די מצוה איז אַריינגעדורנגען אין אידישען לעבענס-שטייגער, אַלס די מצוה פון הכנסת אורחים, מקיים צו זיין אפילו ניט אין אַן עת צרה; דער גרעסטער אַרימאַן פלעגט עס האַלטען פאַר זיין גליק, ווען ער פלעגט קאַנען איינלאָ-דען צו זיין שבת'דיגען טיש אַן אַרימאַן אַן אורה פון אַ פרעמדער שטאַט — דער אורה פלעגט איהם ברענגען דעם עונג שבת אין הויז אַריין.

אַט-די טאַפעלטע מצוה — פון מקבל פנים זיין געטריבענע און פון הכנסת אורחים — איז גאַנץ אַפֿט געווען דער ער-שטער שטויס צו דער געבורט פון דער היגער שטאַט-לאַנדסמאַנשאַפֿט. צו ערשט איז עס געווען די זאַרג וועגען לאַנדסמאַן, דערנאָך ערשט די זאַרג וועגען זיך אַליין. איין שטאַט איז אַרויס מקבל פנים זיין, מכניס אורה זיין אַ צווייטע שטאַט — די פריער-אַריבערגעקומענע די ניי-אַנגעקומענע. בפרט ווען דאָס זיינען געווען ניט קיין פרעמדע צווישען זיך שטעט. וואָרום מזרח-אייראָפּעאישע אימיגראַציע האָט גע-שטראַמט אַהער שטאַט-וויי. איין מיטגליד פון דער פאַ-מיליע — אַ מאַן, אַ פאַטער, צי אַ זעהן — פלעגט אַרויספאַרען צוערשט, און דערנאָך אַראַפברענגען די גאַנצע פאַמיליע. אַדער אַ קרוב פלעגט עס טאָן; אַדער ניט קיין קרוב, אַ פריינט, אַ באַקאַנטער, אַ לאַנדסמאַן פלעגט נעמען אַ שיפס-

מאַנען. דאָס האָט געהויבען זיין זעלבסט-ווירדע. דאָס האָט פאַרבעסערט און פאַרגרעסערט די הילף. אַזוי ווי פאַר דער לוייה און פאַר דעם קבר האָט מען געדאַרפט באַצאַלען, האָט די שוהל-חברה געדאַרפט זיך איינשאַפֿען אָן אייגענעם בית-עולם, קויפען קרקע, כדי די קברים זאָלען אויסמאַכען בילי-גער. און עס איז באַשטימט געוואָרען וויפיל דער קראַנקער דאַרף באַקומען אויסגעצאַלט אין בענעפיט. נאָך בעסער איז עס געווען פאַר דער אלמנה: אַנשטאַט אַ פאַר רובעל, צוזאַמענגעקליבען אין אַ טיכעלע פון גוטערציגע ווייבער — איז באַשטימט געוואָרען, אַז 200 דאָלער זאָל זי באַקומען, ווי דער חוב פון דער חברה צום מאָן — זי זאָל ניט בלייבען הילפלאָז מיט יתומים אויף די הענט, אין דער פרעמדער מדינה. (200 דאָלער איז די טראַדיציאָנעלע סומע, וואָס די שוהל-חברה האָט איבערגענומען פון דער דייטש-אידישער לאַדוש—פון אַרדען „ברית אברהם“, אַדער „אינדעפענדענט ברית אברהם“,—וועלכע האָט עס איבערגע-נומען פון דער אַמעריקאַנישער „בענעוואָלענט סאַסייעטי“ — און שטאַמען שטאַמט עס נאָך פון די „פרענדלי סאַסייעטיס“ פון אַלט-ענגלאַנד).

אַט-דאָ האָט די מצוה פון הכנסת אורחים, וואָס נאָך 1881 האָט מען זי גענומען מקיים זיין אויף אַ גרויסען שטייגער, צוגעשפילט צום איבערגאַנג פון דער שוהל-חברה אין אַ הילפס-חברה. עס האָבען זיך אויסגעפורעמט צוויי מינים: איין מין, וואו די הילפס-חברה פאַלט צונויף מיט דער שוהל-חברה, וואָס איהר הויפט-זאַרג איז די שוהל און דער בית עולם, און איז יוצא פאַר בענעפיטס מיט אַ קאַסע פאַר גמילת חסדים און נויט-הילף — וואָס דאָס זיינען די „אַנשי'ס“. און אַ צווייטער מין, וואו די הילפס-חברה איז צוגעבונדען צו דער שוהל, אָבער פאַלט מיט איהר ניט צונויף, און קאָן אַרייננעמען מיטגלידער, וואָס געהערען זיך מיט דער שוהל ניט אָן. דער מין האָט שוין דעם גאַנצען צעטעל בענעפיטס — מיט קראַנקען-בענעפיטס, מיט טויט-בענעפיטס — פול איינגערעגולירט, מיט פעסטע סטאַטוטען פאַר איינצאלונגען און אויסצאלונגען.

אַזוי איז די שוהל-חברה, מיט דעם צושפיל פון דער מצוה פון הכנסת אורחים, מיט דעם מוסטער פון אַרדען-לאַדוש פאַר די אויגען, פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ לאַנדסמאַנ-שאַפֿט — אַ לאַנדסלייט-פאַראייניקונג פאַר הילף און זעלבסט-הילף.

און ס'זעט אויס, אַז די שוהל-חברה איז געווען די עלטסטע לאַנדסמאַנשאַפֿט-פאַרם דאָ אין לאַנד. אַז דאָס איז אַזוי, האָט די שרייבער-אַנקעטע אויסגעגראַבען אַ באַווייז — זי האָט געפונען אַ שוהל, וואָס איז אין איין עלטער מיט דעם „ביאַליסטאָקער אונטערשטיצונגס-פאַראיין“, וועלכער איז אויך געווען אַ צוגעבונדענער צו אַ שוהל — ביידע געגרינדעט אין 1864. און אַ שוהל וואָס איז נאָך עלטער פון 1862. דער פאַראיין איז פאַרשוואַנדען, די שוהלען זיינען גע-בליבען.

פאַרשטייט זיך, אַז די גרויסע שפע אויף „אַנשי'ס“ איז

אַ קעמערעל פון אַ קינפטיגער שטאַט-לאַנדסמאַנשאַפֿט. דער פרומער קלאַס אידען האָבען אַזאַ קעמערעל געהאַט אין זייער שוהל. די מצוה פון דאַוונען בצבור מיט אַ מנין, וואָס דער פרומער איד איז מחויב מקיים צו זיין יעדען טאָג אין וואָך, האָט געגעבען דעם גאַר-גאַר ערשטען שטויס צו דער גרינדונג פון אַן ערב-לאַנדסמאַנשאַפֿט, — פאַראויסגייענדיג דער מצוה פון הכנסת אורחים, פאַר וועלכער עס איז געקומען די אמת'ע געלעגענהייט ערשט מיט דער גרויסער אי-מיגראַנטישער עליה. פאַר די 40 טויזענט רוסישע און פוילישע אידען, וואָס האָבען זיך דאָ אַנגעזאַמעלט ביז 1880, איז דער מנין מסתמא געווען די איינציגע געלעגענהייט פאַר אַ לאַנדסלייט-צוזאַמענקונפט. צוערשט איז מען זיך צונויף-געקומען מתפלל זיין ביי אַ לאַנדסמאַן, וואָס האָט געהאַט אַ גרעסערע שטוב. דערנאָך, אַז דער עולם האָט זיך אַביסעל פאַרגרעסערט, האָט מען אַפגעדונגען אַ ווינקעל-האַל, אויף אַריינצושטעלען אַן אַרון קודש. און נאָך אַזאַ געשמאַקען אַפדאַוונען בצבור, וואָס האָט דערמאַנט אַן דער אַלטער היים, האָט דער אימיגראַנט זיך שוין ניט געפיהלט אַזוי עלענט אין פרעמדער מדינה.

און די שוהל איז דאָך ניט איין מצוה, ס'איז אַ גאַנצער געפלעכט פון מצוות. מיט דער שוהל איז שוין מיטגע-גאַנגען דער גאַנצער היימיש-שטעטעלשער פרומער פאַר-ראַנדעק: די מצוה פון צדקה — העלפען נויטבאַדערפטיגע אויף ניט צוריקבאַצאַלען; די מצוה פון גמילות-חסדים — צו געבען הלואות אָן פראַצענט; די מצוה פון בקור חולים — באַזוכען אַ קראַנקען און קויפען פאַר איהם רפואות, אויב די פאַמיליע איז מיטללאָז; די מצוה פון לינת הצדק — פון איבערנעכטיגען מיט די קראַנקע, און אויב דער קראַנקער שטאַרבט, איבערנעכטיגען מיט די אבלים, וואָס ביי די גאַר פרומע איז עס אויסגעשפרייט געוואָרען ביז זיצען אַ גאַנצע וואָך שבעה מיט די אבלים. און על כולם: מיט דער שוהל-חברה איז מיטגעגאַנגען די חברה קדישה, וואָס האָט געגעבען דעם מת אַ אידישע לוייה און געבראַכט דעם מת צו קבר ישראל.

די אַלע מצוות צוזאַמען האָט מקיים געווען די שוהל-חברה — מיט דער נפקא מינה, וואָס אין דער אַלטער היים האָט דער אַרעמאַן עס אַלץ באַקומען אומזיסט — אי די שוהל, אי דעם גמילת חסד, אי דעם באַזוך פון פריינט, ווען ער איז קראַנק, אי די לוייה, אי דעם קבר. דאָ אין אַמעריקע, וואו דער היימישער קהל איז ניט געווען, האָט דער אי-מיגראַנט פאַר דעם אַלעמען געדאַרפט אין פאַראויס באַצאַ-לען; אַריינלייגען אין דער קאַסע פון חברה אַ וועכענטליכען אַדער חודש'ליכען אַפצאַל.

און דאָס איז געווען גוט. דאָס איז געווען דער ערשטער שריט צו דער אַמעריקאַניזירונג פון דער שוהל-חברה. פון הילף איז געוואָרען זעלבסט-הילף. פון צדקה איז געוואָרען בענעפיט. דער מיטגליד פון דער חברה באַקומט דאָס אַלץ ניט ווי אַ צוגעוואַרפענע טובה, נאָר ווייל עס קומט איהם. ער האָט אַ רעכט עס צו דערוואַרטען און אַ רעכט צו

דער מאָדעל געווען איינגעשטעלט, האָבען לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיך געפורעמט פון זיך אַליין, אין אָפּענטפּער אויף דעם באַ- דאַרף אין זעלבסטהילף. — זייט דאַמאַלט איז די לאַנדס- מאַנשאַפֿט געוואָרען אַ סאָציאַלער „יוניט“ וואָס ווירקט און ווערט באַווירקט. פאַרבלייבענדיג דאָס וואָס זי איז — אַ פּאַלקס-אַרגאַניזאַציע פאַר בענעפיטס — האָט זי גראַדנווייז גענומען טאָן, אָדער געלאָזט דורך זיך טאָן, העכערען סאָ- ציאַלען דינסט.

איהר ערשטער דירעקטער דינסט איז געגאַנגען אין דער ליניע פון איהר זעלבסטהילף-פונקציע. זי האָט גענומען אַרױפאַרבייטען די אָרדענס — דעם עלטערען, בכבוד'יגען, גאַנץ דייטשמערישען „ברית אברהם“ און דעם אינגערען, מעהר דעמאָקראַטישען, האָלב דייטשמערישען „אינדעפענ- דענט ברית אברהם“. דעם עלטערען האָט זי פאַרלענגערט דאָס לעבען אויף דרייסיג-פערציג יאָהר; אין דעם אינגערען האָט זי אַריינגעגעבען אימפעט פון וואַקס, ביז ער האָט זיך פּונאַנדערגעוואַקסען צו ווערען דער גרעסטער אידישער אָרדען.

צוליב וואָס און וועלכע לאַנדסמאַנשאַפֿט איז געגאַנגען אין אָרדען? — צוויי מאַטיווען זיינען געווען: אַ מאַטעריעלער און אַ גייסטיגער. פאַר נויט און פאַר וואוילטיג. מאַטעריעל, האָט דער בענעפיט-אינטערעס — די פּרוּושינע פון איהר עקױסטענץ — זי באַוועגט אין דער ריכטונג פון אָרדען. 500 דאָלער אַנשטאַט 200 איז שוין באַלד אַן אינשורענס- פּאַליסי. — דערצו זיינען דעם אָרדענס 500 דאָלער געווען אַ סך זיכערער פון פאַראיינ'ס 200. און די איינשפּאַרונג פון הצאות און קאַפּדרייעניש אויף בוך-פּיהרונג און פאַרוואַל- טונג. און דער עיקר, די גרויס און דער פּרעסטיוז פון אָרדען העלפט דער לאָדזש די ווערבירונג פון נייער מיט- גלידערשאַפֿט. אמת, ס'האָט געקאָסט טייערער: אין על- טערען אָרדען 12 ד. אַ יאָהר, אין אינגערען 15 — אַנט- קעגען די 4, 5, 6 דאָלער, וואָס דער מיטגליד פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט באַדאַרפט צאַלען. נאָר גאָר גיך זיינען דאָס רוב לאַנדסמאַנשאַפֿטען געוואָרן געוואָרען, אַז די ביליג- קייט אין דער לאַנדסמאַנשאַפֿט קאָסט טייערער. עס האָט לכתחילה אויסגעזען אַזוי אומשולדיג — 5 אָדער אפילו 10 סענט אַ וואָך אַפּצאַל, וואָס פאַר אַ באַטרעף האָט עס? אָבער וואָס ווייטער האָט דער אַפּצאַל זיך גענומען פאַרגרעסערען, און נאָך 15—20 יאָהר — און ביי מאַנכע לאַנדסמאַנשאַפֿטען אפילו נאָך פּריער — דו קוקסט זיך אַרום: דער אַפּצאַל האָט זיך פאַרטאַפּעלט, פאַרדרייפּאַכט...

ס'רוב לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען באַפּאַלען געוואָרען פון דער הלאַת, וואָס פּלאַגט די בענעפיט-סאָסייעטיס — די פּרי- צייטיגע עלטער-שוואַכקייט — דער רעזולטאַט פון דער אומ- געזונטער בענעפיט-עקאָנאָמיק, די סיסטעם פון „אַסעס- מענטס“, קעגען וועלכען די אינשורענס עקספּערטען האַלטען אין וואַרען און די סטייט-געזעצען זוכען צו באַוואַרענען. פאַר די גרינדער פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען איז „אַסעס- מענטס“ געווען די יושר'דיגסטע, די „אידישסטע“ סיס-

געקומען ערשט מיט דער אימיגראַציע-פאַרפלייצונג פון נאָך 1881 — ביז דאַמאַלט זיינען זיי געווען אויף די פינגער צו ציילען: דערנאָך זיינען זיי געוואָרען ניט איבערצוציילען. „אַנשי'ס“ פּלעגען אויסוואַקסען ווי שוואַמען נאָך אַ רעגען און פּונקט אַזוי גיך איינגעטרעטען ווערען.

די עלטסטע און גרעסטע שוהלען אין ניו יאָרק, וואָס שטייען נאָך עד היום, זיינען געגרינדעט געוואָרען פון „אַנשי'ס“. ניט אַלע אַנשי'ס האָבען זיך אַזוי פּיין געקאַנט אַרױפאַרבייטען. די מעהרסטע זיינען געבליבען ביי זייערע ווינקעלאַך אין אַ האַל, מיט אַן אַרױן-קודש'ל, וואָס ערשט ימים-נוראים-צייט פּלעגען זיי אַנגעלאַפּען ווערען מיט בעלנים-מתפללים. דערפון האָט זיך עס גענומען — וואָס עס האָט ביז נישט-לאַנג אַזוי אונאַנגענעם זיך געוואַרפען סיי אין אידישע און סיי אין נישט-אידישע אויגען — אַז צו די גרויסע ימים-טובים — די ימים-נוראים — פּלעגען פּלוצלינג זיך באַווייזען שוהלען אין פּאַסיגע און נישט-פּאַסיגע פּלעצער: אין פּריוואַטע הייזער, אין דענסהאַלס, אין מואווי-הייזער, אין ביר-סאַלונג און נאָך ערגערע פּלעצער. דאָס זיינען געווען די „אַנשי'ס“, וואָס פּלעגען אַ גאַנץ יאָהר קיין כח ניט האָבען אפילו פאַר אַ שוהלכעל...

עס איז נאָך היינט קענטיג, אַז דער לאַנדסמאַנשאַפֿטליכער בענעפיט-פאַראייניגט שטאַמט אָפּ פון דער שוהל-חברה; אַז די בענעפיטס האָבען געהאַט זייער אורשפּרונג אין רעליגיעזע מצוות. די אָפּשטאַמונג האָט געלאָזט אויף תמיד אין דער פּסיכאָלאָגיע פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט. אַמעריקע האָט די מצוות מאָדערניזירט, איבעראַרבייטענדיג די צדקה הילף אין זעלבסטהילף, אָבער דער מצוה-כאַראַקטער איז געבליבען. הילף צו דרויסענדיגע, צו נישט-מיטגלידער האָט אַלעמאַל פאַר- נומען אַ גרויסען אָרט אין דער פּראַקטיק פון דער לאַנדס- מאַנשאַפֿט. בפרט נאָך דער מלחמה, ווען די הילף פאַר „דרויסען“ — אין דער פאַרם פון רעליף פאַר דער היים- שטאַט — האָט ניט בלוז אויסגעגליכען, נאָר גאַנץ אָפט אַריבערגעשטיגען די זעלבסטהילף — ביי דער נישט-פרומער, אידייאַלישער, געזעלשאַפֿטליך-באַוואוסטזיניגער לאַנדסמאַנ- שאַפֿט נאָך מעהר אַזוי, ווי ביי דער אַלטמאַדיש-פרומער. פּרייגעביגקייט, סאַלידאַריטעט-געפּיהל איז דער גרונט- שטריך פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט.

נאָכדעם ווי די לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט זיך אָפּגעפאַרטגט מיט איהרע פּריוואַט-יחיד'ישע און עולמ'שע מצוות — די מצוות, וואָס האָבען איהר געגעבען דעם געבורט-שטויס — האָט זי זיך איינגעשטעלט אויף אַ פּערמאַנענטען באַזיס, פאַר הילף און זעלבסטהילף. וואָס ווייטער האָט זי אַלץ וועניגער געדאַרפט אָנקומען צו דער שוהל פאַר אַ הייבאַם. דער אַלץ זיך שטאַרקענדיגער אימיגראַציע-שטראָם האָט צוגע- שטעלט מענש-מאַסע, וואָס האָט זיך ניט געלאָזט אין דער שוהל אַריינשפאַרען אָדער צו איהר צובינדען. איינמאַל אין

שוה-החברות, „כמו-אנשי'ס“, וואָס האָבען זיך אָפֿ- גערייניגט פון אַלע חובות, נאָך אָפגעשפּאַרט קאַפיטאַל און פּאַרקלענערט דעם מיטגליד-אַפּצאַל — אַלץ אַ דאַנק דער חכמה פון דער קרקע. זיי האָבען איינגעקויפט אַ גאַנצען הייליגען פעלד פאַר שפּאַט-ביליג, פּאַרצעלירט אין לאַמט פאַר קברים, און אַ קבר וואָס קאַסט אַ מיטגליד אַ פאַר דאַלער רעכענען זיי אַ ניט-מיטגליד אַ פאַר הונדערט, לויט זיין פאַרמעגען. פאַראַן אַזעלכע לייט, וואָס ביים לעבען האָבען זיי זייערע לאַנדסלייט ניט געוואַלט אַנקוקען, אָבער דעם איי- ביגען שלאָף ווילען זיי שלאָפען צווישען אייגענע — וועלען זיי זיך לייגען אין קבר אַריין מיט אַ גרינגערען האַרצען. מע- גען זיי פאַר דער זכיה גוט באַצאלען—דאָס געהערט אויך צו די „נייע מעטאָדען“ — ניט דער בעסטער „נייער מעטאָד“ — דורך וועלכע די לאַנדסמאַנשאַפֿטען ווערן איצט איבערצו- קומען די איבלען פון „אַסעמענט“-סיסטעם).

אָבער ניט אַלע לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען געווען „אנשי'ס“. און ניט אַלע לאַנדסלייט זיינען געווען בעלנים צו גיין אין שוהל אַריין. זיי האָבען גאָר קיין חשק ניט געהאַט צו דאווענען, — און פאַר אַט-די „ניט-דאווענער“ איז דער אַרדען ווי באַשאַפען געווען...

7

דער שטראָם פון אימיגראַציע, איינמאַל האָט ער אויסגע- בראַכען, האָט געריסען שטיקער פון שטעטעלשען מענטשטום, ניט איבערקלייבענדיג, און אַריבערגעבראַכט אַהער גאַנץ „רויען עלעמענט“, דאָס וואָס מען רופט אויף אידיש „עמי הארצים“. פון קנאַפען יחוס, האָט מען אין דער היים אויף זיי קיין כבוד ניט געלייגט. מען האָט זיי קיין עליות ניט געגעבען. און עס וואַלט זיי אַליין ניט איינגעפאַלען צו קהל'ן זיך. אָבער געוונטע יונגען זיינען זיי געווען. און אַמעריקע, וואָס רעכענט זיך ניט מיט זכות אַבות, נאָר שעצט זעהר הויך פּערזענליכע ענערגיע, האָט געגעבען אַט-דעם „רויען עלעמענט“ ברייטע געלעגענהייטען זיך אַרויפצואַר- ביטען. זיי זיינען געוואָרען סטאַטעטשנע. זיי האָבען זיך אפילו אויסגעלערענט שרייבען אַ פאַר אידישע ווערטער און ריידן אַ געבראַכענעם ענגליש. און אַז זיי זיינען געקומען אין די מיטלע יאָהרען, האָט זיך זיי — גאַנץ מענשליך — פאַרגלוסט כבוד. איז וואָס אין שוהל וועלען זיי גיין? זיי געדענקען זי נאָך פון דער אַלטער היים. אָבער די לאַדזש פון אַרדען האָט געטיילט כבוד מיט פולער האַנט. פון אַלע פּריווילעגיעס, וואָס דער אַרדען האָט צוגעטיילט דער לאַדזש, איז די וויכטיגסטע געווען כבוד-אויטאָנאָמיע. זי האָט גע- געבען דעם טשערמאַן פון לאַדזש דאָס רעכט צו רופען זיך פּרעזידענט, און איהם אַנגעטאָן עפּאַלעטען מיט רייטע אַקסעלבאַנדען, און אַ מיטלאַלטערליכען מיליטערישען הוט מיט פעדערען. און האָט איהם געגעבען מאַכט צו טיילען כבודים און טיטולען. און דערלאַנגט אַ האַמער אין האַנט מיט פאַרוויקעלטע שפרוכען און לאַזונגען.

די פיהרער פון ביידע אַרדענס, דייטשע און האַלב-דייטשע

אָרום 50. צוזאַמען מיט די אַנדערע מינים נעמט זיך אַן לכל הפחות ביי אַ צעהן לאַנדסמאַנשאַפֿטען אויף אַ שטאַט. און ניט נאָר אויף אַ שטאַט, נאָר אויף אַ שטעטעל אויך. — אַ שטעטעלשער רעליף קאָמיטעט שטעלט זיך צונויף פון ניט ווייניגער פון אַ האַלבען צענדליג לאַנדסמאַנשאַפֿטען. דער דריטער רעזולטאַט איז געווען, וואָס די פאַר'יתומ'טע עלטערע לאַנדסמאַנשאַפֿט, ניט קאַנענדיג מעהר טראַגען די הוצאה פון זעלבסטשטענדיגער עקזיסטענץ, איז געלאָפען, אין פחד פאַר אונטערגאַנג, זיך ראַטעווען אין אַרדען. צוגעגעבען, אַז עס זיינען שוין דאַמאַלט געווען עלטערע לאַנדסמאַנשאַפֿ- טען, וואָס קלאַמענדיג זיך מיט אַלע כחות אַן זייער זעלבסט- שטענדיגער עקזיסטענץ, האָבען זיי ווי פאַראַויסגעקאַפט די היינטיגע „נייע מעטאָדען“, און זיי איז טאַקע געלונגען „אַפּצוראַטעווען“ זיך פון אַרדען. אָבער דער פאַקט בלייבט, אַז דער גרויסער געלאָף פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, ספעציעל אין „אינדעפענדענט ברית אברהם“ אין פאַרלוף פון די 90-ער און פון די 1-טע צוואַנציג יאָהר פון איצטיגען יאָהר- הונדערט, האָט געהאַט זיין הויפט-סיבה אין דעם, וואָס זיי זיינען געיאָגט געוואָרען פון אַסעמענט-טייוועל. מעגליך איז עס געווען, ווייל דער אַרדען גופא האָט געפיהרט זיין באַלעבאַטישקייט לויט'ן זעלביגען לאַנדסמאַנשאַפֿטליכען אַסעמענט-מעטאָד — דער אַרדען די זעלביגע לאַדזש 500—1000 מאַל פאַרגרעסערט; אין כמות, ניט אין איכות — און ער איז געווען אָפען פאַר כל ישראל — פאַר יונג און אַלט, אַן אונטערשייד. און די אינסטיטוטיווע אמונה איז געווען ביים לאַנדסמאַנשאַפֿט-פירער, אַז ווייל דער אַרדען זאַמעלט אַ ריזיגען עולם, און די ניי-אַנגעקומענע טראַגען כסדר אין דער קאַסע אַריין, איז ביז די סכנה וועט דערגיין צו „מייך“ לאַנדסמאַנשאַפֿט, וועט נאָך לאַנג געדויערען. אויף „מייך“ לעבענסצייט וועט קלעקען.

אָבער דער אַרדען האָט געצויגען אַ ריזיגען עולם, און אויך אינגערען עולם דעריין, ניט בלויז דורך זיין מעהר געזוי- כערטען מאַטעריאַלען בענעפיט. דער אַרדען איז געווען ניט נאָר דער רעטונגס-אַרט פאַר חרוב'ע עלטערע לאַנדס- מאַנשאַפֿט, נאָר אויך דער זאַמעל-פלאַץ פאַר נאָך גאַנץ קרעפטיגע לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וואָס זיינען אַנגעצויגען גע- וואָרען דורך אַ דערוואַרטעטען גייסטיגען בענעפיט. וואָס פאַר לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען דאָס געווען און וואָס פאַר אַ בענעפיט האָבען זיי געזוכט?

דאָס זיינען ניט געווען די „אנשי'ס“. אַ גאַנץ קליינעם פּראַצענט „אנשי'ס“ איז צו געפינען ביים „אינדעפענדענט“, און ביים עלטערען „ברית אברהם“ נאָך וועניגער. די הויפט- זאַרג פון די „אנשי'ס“ איז געווען די אויפהאַלטונג פון דער שוהל, און די שוהל האָט געהאַט איהר אייגענעם קוואַל פון חכמות, אַחוץ דעם מיטגליד-אַפּצאַל. די עליות, די „ש'נדר'ס“, יאָהרצייטען און דער בית-עולם האָבען געגעבען חכמה.

(יא, אויך דער בית עולם, די קרקע. די שרייבער-אַנקעטע האָט זיך אַנגעשטויסען אויף אַ צאַל „אנשי'ס“, און נאָכמעהר

ווען דער שטילער געהילף פון פרעזידענט, זיין מדריך אין הלכות צערעמאָניאַל, און הלכות פאַרלאַמענטאַרישען עטי-קעט; ער האָט אויך, שושקענדיג איהם אין אויער אַרין, איינגע'חזר'ט מיט איהם דעם ענגלישען שפרוד, פאַרריכ-טענדיג זיינע גרייזען.

איז דאָ געווען פּלאַץ פאַר'ן פּאַליטישען? — פּלענטי! אין צייט פון עלעקשאַן-קאַמפּיין פּלעגט זיך באַווייזען דער דעמאָקראַט, דער רעפּובליקאַנער, איין צייט דער פּאַפּוליסט, שפּעטער אַ וויילע דער פאַרשטעלטער סאַציאַליסט — פאַר אַ פּאַנג פון „וואַוטס“. איין תּנאי איז איהם געשטעלט גע-וואָרען, אַז אין זיין פּייערליכער רעדע לכּווד אַמעריקע, זאָל ער אַרייַנבראַקען אַ היפשע פּאַרציע לויבווערטער פאַר'ן יודענטום בכלל, פאַר די אידען וואָס ער קען כּפרט, און כּפרט און כּפרט פאַר'ן מיסטער פרעזידענט.

אין איינקלאַנג מיט אַט-דער אַנטוויקלונג — מיט דעם צוקומען פון פּראָפּעסיאָנאַל, יוגענט און פּאַליטישן — האָט זיך אויך ביסלעכווייז געביטען די שפּראַך פון לאַדזש. צוערשט איז עס געווען — אויס רעספּעקט צו די ערשטע פּיהרער און גרינדער פון אַרדען — אַ פּאַרדייטשמערישטער אידיש, וואו צעקאַליעטשע אידישע ווערטער זיינען גער-מאַניירט געוואָרען — אין דער שפּראַך זיינען געפּיהרט געוואָרען די פּראָטאַקאָלען; אין דער שפּראַך, אגב אורחא, איז אויך געשריבען געוואָרען די ערשטע אידישע צייטונג; דערנאָך — אויס רעספּעקט צו די נייע געסט — איז עס געוואָרען אַ פּאַרדייטשמערישטער ענגליש, וואו צעקאַ-ליעטשע ענגלישע ווערטער זיינען גערמאַניזירט געוואָרען... דער איבערגאַנג אין שפּראַך האָט אַפּגעשפּיגעלט דעם וועקסעל פון צוויי דורות אין אַרדען. די עלטערע היגע אידישע ליטעראַטור האָט זיך גענוג אַנגעלאַכט פון לאַדזש און איהר פרעזידענט; זי איז אַנגעפּיקעוועט מיט פעליע-טאַנען, וואָס חזק'ן אַפּ פון זייערע קאַמישע גענג און אומ-געלומפּערטען לשון — איבערקרימענדיג זייער פּאַפּוגאַיען-דייטש און צעבראַכענעם ענגליש, וואָס איז ערשט גאַנץ גע-וואָרען דורך אַרייַנגעשטעלטע אידישע מאַמע-ווערטער. דער טעאַטער האָט דעם חזק-פעליאַטאַן געשפּילט. און עס איז געווען גענוג וואָס חזק צו מאַכען. אָבער אונטער דעם קאַמיום איז פאַרט געווען אַ גאַנץ ערנסטער פּאַקט. פאַר אַ גרויסען קלאַס אידען איז דער אַרדען פאַרט געווען אַ הע-כערע מדרגה, און דער אַרייַנטריט אין לאַדזש אַ טריט פאַרווערטס אין אַמעריקאַניזאַציע — צום איינלעבען זיך און איינברענגען זיך אין דער מדינה. די לאַדזש האָט אויסגעלערנט ענגליש דעם עולם, וואָס האָט זיין שולונג ניט געהאַט, און אויסגעלערנט פאַרלאַמענטאַרישע פּיהרונג, וואָס אין דעם האָט ער אויך קיין שולונג ניט געהאַט. און אַז מען מען וועט זיך גוט צוקוקען, זיינען די מעהרסטע אידישע טוערס, רעדנער, פּיהרער פון עלטערען דור, וואָס האָבען שפּעטער געשפּילט גרויסע ראָלען — פון לאַדזש אַרויסגעוואַקסען; דאַרט האָבען זיי געאַיבט זייערע ערשטע טריט, זייער צונג.

אידען, וועלכע זיינען שוין געווען מיט ביידע פיס אין אַמע-ריקע, האָבען באַווייליגט צו העלפען דעם גרינעם „יודע“ פון „אַסטען“, וועלכער איז געווען בלויז מיט איין פוס אין אַמעריקע, אַריבערצושטעלען דעם צווייטען פוס. צוערשט האָבען זיי פאַר זיך קאַפּירט דעם גאַנצען צערעמאָניאַל און ריטואַל און רעגאַליאַ פון „עלקס“, „אַד פעלאַוס“, „שריי-נערס“, „מייסאַנס“ — און איצט האָבען זיי דעם גרינעם אַרייַנגעפּיהרט אין די סתרי תורה פון די כלומרשט קאַנ-ספּיראַטיווע אַרדענס. און יענער רויער עלעמענט, וואָס האָט זיך אַרויפּגעאַרבייט, האָט זיך צו דער דאָזיגער טעאַטע-ריי זיך צוגעפּאַסט מיט דעם הייסען כּווד-הונגער פון אַ געקרויודעטען אין כּווד. דער לאַדזש-צערעמאָניאַל האָט איהם פּולשטענדיג פאַרביטען דעם שוהל-צערעמאָניאַל. ווען וואָלט ער אין דער היים גע'חלומ'ט צו ווערען אַ גבאי? — דאָ איז ער נאָך בעסער, אַ פרעזידענט, און עס איז טאַקע גע-ווען בעסער: אין דער היים פּלעגט דער גבאי אַ פּאַטש טאַן אין שולחן: עס זאָל זיין ווי ער הייסט, און שטיל זאָל זיין! און דער קהל'שער געפּילדער פּלעגט זיך איינשטילען. דער לאַדזש-פרעזידענט האָט געקלאַפּט מיט'ן האַמער, אָבער דער האַמער האָט פאַרט געדאַרפט אַפּהיטען געוויסע פאַרלאַמענטאַרישע כּללים און האַלטען פאַרלאַמענטאַרישע אַרדענונג.

דער צערעמאָניאַל איז ניט געגאַנגען אַזוי ווייט ווי ביי די ניט-אידישע אַרדענס — צו פאַראַדירען מיט איהם אין גאַסען. אַזוי „אַמעריקאַניש“ צו זיין וואָלט די אידישע לאַדזש ניט געוואָגט. אָבער הינטער די פאַרשלאַסענע טירען איז געווען דער גאַנצער דעקאָרוס פון אַ געהיימען ריטער-ליך-מיליטערישען מיטינג — מיט „אינסייד-וואָך“ און „אויטסייד-וואָך“, מיט פּאַסיר-ווערטער, פאַראַלען, מיט מאַרשאַלען, רעגיימענט-קאַמאַנדירען, מאַיאָרען, קאַפּיטאַנען. און דער פרעזידענט מיט'ן גאַנצען עולם האָבען גערן עס מיט געשפּילט — עס איז געווען אַן „ערואַץ“-באַפּירדיגונג פון זייר הונגער נאָך אַ רייך, פאַרביג לעבען. און ווידער הא-בען זיי נאַאיוו געגלייבט, אַז דאָס גייען זיי אין אַמעריקע אַרין...

און פאַר אַט-דעם עלעמענט איז די לאַדזש טאַקע פּאַקטיש געווען אַ געפּענטער טויער אין אַמעריקע אַרין, וואָרים דער אַרדען האָט מיט זיין גרויס, מיט זיין פרעסטיזש, מיט זיין ריזיגן עולם, צוזאַמען מיט דעם קאַנדידאַט אויף פרע-זידענט, דעם אַרויפּגעאַרבייטען ביזנעס-מאַן — געצויגען צו זיך דעם אויפּגעקומענעם פּראָפּעסיאָנאַל, דעם דאַקטאָר, דעם לאַיער, וועלכער האָט לכתחילה דאָ געזוכט פּראַקטיקע, און איז דערנאָך אַליין אַרייַנגעצויגען געוואָרען. און ווען קיין אַרדען-קאַנווענשאַן איז ניט געווען, איז די לאַדזש גע-ווען די פּלאַטפּאָרמע פון אַרדען, און צוזאַמען מיט דעם פּראָפּעסיאָנאַל איז מיטאַרייַנגעצויגען געוואָרען די ערשטע שיכט פון דער אַמעריקאַניזירטער אידישער יוגענט, וועלכע האָט—גאַנץ נאַטירליך—געזוכט אַ שטעלונג אין לעבען, אין אַנשפּאַר פאַר אַ קאַריערע. — דער פּראָפּעסיאָנאַל איז גע-

ליכען צוזאַמענשטעל — דער מיטלקלאַס־מענש איז געווען דער טאַגגעבער; דער אַרױפגעאַרבייטער בעל־הבית אָדער דער נײַ־אױפגעקומענער פּראָפּעסיאָנאַל איז געווען דער פּרעזידענט־אַרגאַניזאַטאָר פון לאַדזש; דער קליין בעל־הבית, גראַסערימאַן, פּעדלער, פרומער און האַלב־פרומער אַרבייטער האָבען געגעבען די מיטגלידערשאַפֿט.

אויפֿן ערשטען פּלאַן ביי ביידע אָרדענס איז געווען דער מאַטעריעלער בענעפיט פון די מיטגלידער. אָבער משמעות, כדי דער מאַטעריעלער אינטערעס זאָל אַרױסגעבען פון זיך גענוג אַרגאַניזאַציאָנעלע צעזאַמענהעפּטונג־קראַפֿט, דאַרף ער כּסדר געוואַרימט ווערען, אויב ניט פון אַ שטאַרקער געזעלשאַפֿטליכער אידיע, איז לכל הפּחות פון אַ שטאַרקען גוט־שכּנות־שאַפֿט־געפּיל, וואָס דאָס איז געקוואַלען — דעם אינגערען אָרדען אַ סך מעהר, דעם עלטערען אַ סך וועניג־גער — פון דער מזרח אייראָפּיאישער שטאַט־לאַנדסמאַן־שאַפֿט, וואו די מעהרסטע מיטגלידער געדענקען זיך נאָך פון קינדווייז אָן; וואו נאָך 20—30 יאָהר זיין אין אַמעריקע ציילען זיי נאָך אַלץ אין זכּרון יעדען הויז און יעדער גאַס, און וואו ווען די מיטגלידער קומען זיך צונויף אויף אַ מיטינג פּילען זיי זיך צוריק אַריבערגעטראַגען אין זייער אַלטער היים.

8

כדי צו פאַרענדיגען מיט דער סינאַגאַגאַל־צערעמאָניאַלער פּאָזע אין דער געשיכטע פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט, דאַרפֿען נאָך דערמאַנט ווערען אייניגע פון איהרע ערשטע אינדי־רעקטע דינסטען. גאַנץ פרי האָט זי זיך אויפּגעהויבען צו דער פאַרשטענדעניש פון די נויטען, וואָס שטייגען אַריבער די לאַנדסמאַנשאַפֿט־גרעניצען. אזוי ווי זי איז געבאַרען גע־וואָרען פון דער זאָרג פאַר אַנדערע, איז זי פון אָנהויב אָן, אפילו זייענדיג פאַרטאָן אין זעלבסט־הילף, געשטאַנען ברייט מיט שטיצע און אינטערעס אין גויטפּאַלען, ניט נאָר וואו איהרע אייגענע מיטגלידער זיינען פאַרוויקעלט געווען.

דאָס איז געווען אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט — אַ לאַדזש פון אַר־דען „ברית אברהם“ — וואָס האָט אין די אַכציגער יאָהרען געלעגט דעם ווינקעלשטיין פון דער אינסטיטוציע, וואָס איז איצט באַקאַנט אַלס „האַיאָס“, וואָס פאַרוואַלטעט מיט די אידישע אימיגראַציע־ענינים — פריער פון אַלץ אין אַמע־ריקע, דערנאָך איבער גאַנצער וועלט. — אין דער דערפֿי־לונג פון דער מצוה הכנסת אורחים האָבען די פאַרשטייער פון דער לאַדזש „עזרא“ זיך אָנגעשטויסען אין „קעסעל גאַרדען“ אויף אַ האַרצרייענדיגען פּאַל פון אַן עלנטען אימיגראַנט, וועלכער האָט געקרקט און איז געשטאַרבען, איידער נאָך אימצער האָט זיך אויף איהם אומגעקוקט — און עס איז ניט געווען אפילו, ווער עס זאָל איהם ברענגען צו קבר ישראל. די לאַדזש האָט דאַמאָלסט באַשלאָסען אויסצושפּרייטען די מצוה פון הכנסת אורחים איבער די גרענעצען פון איהר שטאַט־אַנגעהעריקייטען. יעדער עלענטער אימיגראַנט איז אַ לאַנדסמאַן. זי האָט אָפּגעדונגען אַ קעלער,

זעהר מעגליך, אַז דער אָרדען איז דאָ גאַט די נשמה שול־דיג. ער האָט בלויז געגעבען די אַרענא, דעם עולם. דאָס איבעריגע האָט די סיטואַציע, דער געשיכטליכער מאַמענט, די נויט פון אַ דור אין איבערגאַנג געבראַכט.

אַחוץ אַמעריקאַנישקייט, האָט די לאַדזש גלייכצייטיג אויך געלערנט פאַרשטענדעניש פאַר ברייטערע אידישע אינטע־רעסען. אמת, אַ צאל פון די „אַמעריקאַניזירטע“, וואָס האָבען אין לאַדזש באַקומען זייער ערשטע איינוויאונג אין אָרדען־צערעמאָניאַל — די וואָס זיינען געווען עפעס הע־כער אין בילדונג אָדער מעמד — אין פאך, פּראָפּעסיע אָדער ביוזעס — זיינען שפּעטער אינגאַנצען אַוועק צו די „עלקס“, „איגלס“, „אַד־פעלאַום“, מייסאנס — צו פאַרפּולקאַמען זייער אַמעריקאַניזאַציע און קאַריערע, און האָבען געפרוּאוּט פאַר־געסען, אַז זיי האָבען וועלכע עס איז אידישע פּליכטען. ס'איז אָבער זיי ניט געלונגען. זיי זיינען אין לאַדזש אָנגעשטעקט געוואָרען מיט גענוג אינטערעס פאַר אידישע ענינים, ניט איבערצורייסען פּולשטענדיג זייער פּריערדיגע פאַרבינדונג. זיינען זיי צוריקגעקומען — אָנצוהאַלטען טאַפּעלטע מיט־גלידערשאַפֿט.

אמת איז אויך, אַז די אידישע אינטערעסען פון לאַדזש זיינען געווען פון אַ באַגרעניצטען כאַראַקטער. בדרך כלל האָט זיך דאָס אויסגעדריקט אין יענע טעטיגקייטען, וואָס אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט פּלעגט במילא טאָן — אין אָפּהעלפען די נאַענטע אידישע נויטען.

פאַר די ברייטערע אידישע אינטערעסען פּלעגט דער לאַדזש, דער אָרדען אָפּקומען מיט הייסע פּלאַטפּאָרם־רעדעס און פּראָטעסט־רעזאָלוציעס אויף די קאַנווענשאַנס — דעריין זיינען ביידע אָרדענס געווען ענליך, ביידע פון איין גייסטיגען שניט. קיין זעלבסטשטענדיגע אידיש־געזעלשאַפֿטליכע אַר־בייט האָבען ביידע אָרדענס ניט געטאָן. ערשט שפּעטער האָבען זיי זייער אינטערעס אין אַלגעמיינע אידישע ענינים גענומען באַפּרידיגען דורך דעלעגירען פאַרשטייער פון זייערע גרענד לאַדזשעס צו די נאַציאָנאַלע אַרגאַניזאַציעס, וואָס האָבען זיך געגרינדעט צו טאָן אידישע אַרבייט אויף אַ ברייטערען מאַסשטאַב — צו דער „אַמעריקען דזשואיש קאָמיטע“, אַרגאַניזירט אין 1906 פון די אידישע פּני מיט לואי מאַרשאַל בראַש, פאַר דעם פּאַליטישען שוץ פון די אידישע מאַסען אין די לענדער פון פאַרפּאָלונג, און וואו די פיהרער פון „בני ברית“ זיינען געווען דער רוקנביין; צום „אַמעריקאַנער אידישען קאַנגרעס“, וואָס איז אויפּגע־קומען צום סוף פון דער וועלט־מלחמה פאַר דערזעלביגער פּאַליטישער שוץ־פּונקציע, וואָס די „אַמעריקען דזשואיש קאָמיטע“ האָט דערפיהלט, וועלכער האָט אָבער דעמאָקראַ־טיש געעפּענט טיר און פענסטער פאַר דער מאַסע אַרײַנצו־קוקען און פאַר איהרע פאַרשטייער אַרײַנצוקומען. בלויז אין אידישער אימיגראַציע האָט דער „אינדעפּענדענט ברית אברהם“ צייטווייז געטאָן זעלבסטשטענדיגע אַרבייט.

אויך אין אַלע אַנדערע פרטים זיינען ביידע אָרדענס גע־ווען זעהר ענליך. ביידע כמעט פון זעלביגען געזעלשאַפֿט־

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען

לאַנדסלייט-פּראָלעטאַריער און לאַנדסמאַן באַס, און מיט דעם מאַרש פון די לאַנדסלייט אין דער יוניאָן אַריין. שלום אַש'עס באַוואוסטער ראַמאַן „אַנקעל מאָזעס" האָט פאַר זיין סוּזשעט דיזעלביגע קלאַסענשאַפּטונג — אַ לעבעדיגע, פּסיכאָלאָגיש פאַרטיפּטע, אילוסטראַציע צום קלאַסישען פּראָ-צעס, ווי צוויי קלאַסען ווערען אין געבורטסווייען געבאַרען פון זעלביגען מוטער-לייב. — דאָס מוטער-לייב איז געווען די לאַנדסמאַנשאַפט.

און ווען די אידישע יוניאָנס זיינען שוין געווען איינגע-שטעלט, אָבער איידער נאָך זיי האָבען געהאַט זייערע גרויסע קאַסעס אויף צו פינאַנסירען זייערע סטרייקס, האָבען די לאַנדסמאַנשאַפטען ניט אָפּגעטאַן פון זיי זייער העלפענ-דיגע האַנט. אין פילע פּאַלען זיינען עס געווען ניט די יוניאָנס, נאָר די לאַנדסמאַנשאַפטען, וואָס האָבען געצאָלט סטרייק-בענעפיט. די לאַנדסמאַנשאַפטען, וואָס זיינען צוגע-שטאַנען צו די אַרבייטער-אַרדענס, האָבען עס געטאַן ווי אַ רעגולערע פּליכט, על פי דער קאָנסטיטוציע פון אַרדען, אין וועלכער עס איז אַריינגעשריבען ווי אַ הויפט-פונקט די אונטערשטיצונג פון אַרבייטערס קלאַסענשאַפּט. אָבער אפילו די פרייע לאַנדסמאַנשאַפט, מיט אַ געמישטער מיטגלידער-שאַפט, וואָס איז ניט אָנגעשלאָסען אָן אַן אַרבייטער-אַרדען, האָט עס אויך געטאַן. אָט איז די „קאַלאַמיער פּריענדס אַסאָסיאַטיאָן", וואָס טיילט איהר אינטערעס צווישען דער סאַציאַליסטישער באַוועגונג אין אַ פרומער שוהל — לייענען מיר אַרויס פון איהר באַריכט, געדרוקט אין איהר זשורנאַל פון יאָהר 1924, צום 20-טען יוביליאָום פון איהר עקזיסטענץ — אַז בשעת דעם גרויסען קלאַקמאַכער סטרייק פון 1910, וואָס האָט געלייגט דעם פונדאַמענט פאַר דער איצטיגער „אינטערנ. ליידיס גאַרמענט וואַרקערס יוניאָן", האָבען זיי געצאָלט וועכענטליכען סטרייק-בענעפיט צו זייערע סטרייקענדיגע קלאַקמאַכער-מיטגלידער פאַר דעם גאַנצען דויער פון סטרייק. זיי האָבען עס נאָך אַמאָל געטאַן אין 1914 צו זייערע סטרייקענדיגע בעקער-מיטגלי-דער. צוואַמען האָבען זיי אויף די ביידע סטרייקס אויסגע-געבען 1675 דאָלער, וואָס האָט באַטראַפּען מעהר וויפיל זיי האָבען אויסגעגעבען אויף נויט-שטיצע צו זייערע מיט-גלידער פאַר די 5 יאָהר.

מיר זיינען שוין דערמיט אַריבער אין דער צווייטער, אי-דייאישער, נאַציאָנאַל-ראַדיקאַלער פּאָזע אין דער געשיכטע פון דער לאַנדמאַנשאַפט.

9.

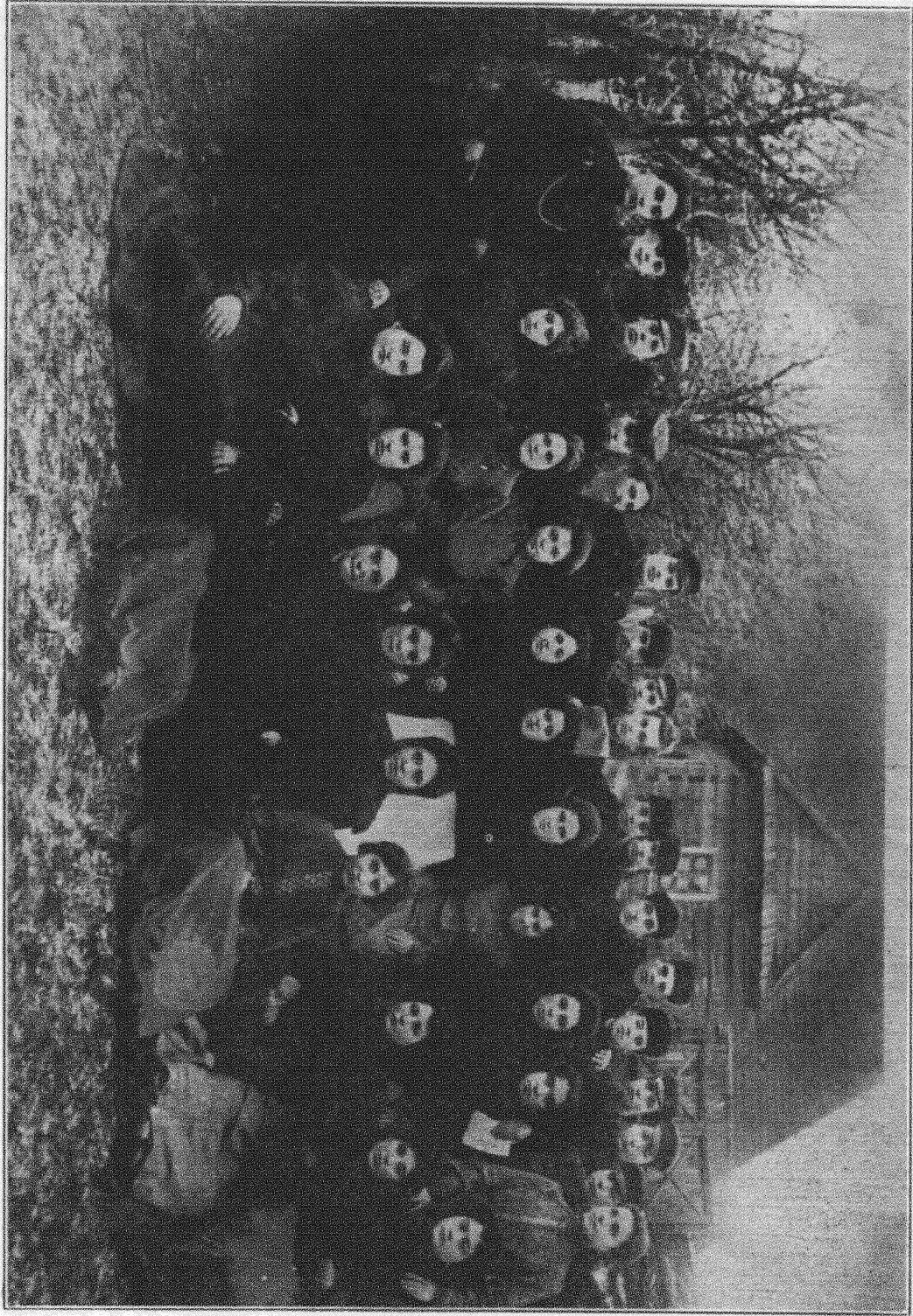
אַריבערקומענדיג די שוועל פון צוואַנציגסטען יאָהרהונ-דערט, האָט דער הויפט שטראָם פון דער געגענזייטיגער הילף-באַוועגונג, זיך פאַרנומען אין דער ריכטונג פון אַרביי-טער אַרדען. דארף מען אָבער זאָגען, אָז ניט די לאַנדסמאַנ-שאַפט איז געווען די ערשטע צעלע, פון וועלכער עס האָט זיך גענומען פּורעמען דער אַרבייטער אַרדן. נאָר דער אי-דייאישער בענעפיט-פאַראיין — וואָס דאָס מיינט אַ פאַר-

וואו דער אימיגראַנט, וואָס איז געווען אָן אַ קרוב און אַ גואל, האָט געפונען וואוינונג, שפייז און שוץ — ביז אַ דזשאַב איז פאַר איהם געפונען געוואָרען. דערפון האָט זיך דאָס אָנגעהויבען. די לאַדזש האָט אַרויסגעטיילט אַ צאָל מענשען, וואָס זיינען געוואָרען די ערשטע און לאַנג יעהריגע טוער פון דער אינסטיטוציע, וואָס איז געוואָקסען שטיצענדיג זיך אויף דער סימפּאַטיע פון דער גאַנצער מורח-אייראָפּיי-אישער אידישער עפענטליכקייט. אָבער אפילו נאָך איצט זיינען די לאַנדסמאַנשאַפטען די הויפטשטיצע פון „האַיאָס". יעהרליך ווערט פאַררופען אַ לאַנדסמאַנשאַפטען-קאָנפּערענץ, וואָס דערוויילט פון זיך אַ קאָנסיל, וואָס העלפט אין דער פאַרוואַלטונג, און דער עיקר העלפט ער אין עפענען די טירען פון די אַרגאַניזאַציעס פאַר געלט-אַפּילס, פון וועלכע די אינסטיטוציע שפייזט זיך.

דער אָנהויב פון אידישען יוניאָניזם קאָן אויך צוגעפירט ווערען צו די לאַנדסמאַנשאַפטען. דערזעלביגער קרוב אָדער לאַנדסמאַן, וועלכער האָט געקויפט די שיפּסקאַרטע אויף אויסצאָלען, איז געווען טאַפעלט פאַראינטערעסירט צו קריגען פאַר דעם ניי-אַריבערגעקומענעם אַ דזשאַב — און געוויינליך האָט ער איהם אַרויפגעפיהרט צו זיך אין שאַפּ, און געוויינליך איז עס געווען אַן אַרויפגעאַרבייטער לאַנדס-מאַן דער בעל-הבית פון שאַפּ. דער שפּעטער טרויעריג באַ-ריהמטער סוועט-שאַפּ איז לכתחילה געווען אַ פאַטריאַר-כאַליש-לאַנדסמאַנשאַפטליכער אָנשטאַלט. אָבער „האַנדעל-שאַפט איז ניט ברודערשאַפט", און עס פלעגען קומען צו אַ ריס. עס איז געווען אַ טראַגעדיע פון ביידע זייטען: סטייטש, ער העלפט, ראַטעוועט אייגענע מענשען, און זיי — אַזעלכע אומדאַנקבאַרען! — טוען איהם אַזויפיל צרות — פאַדערען קירצערע שטונדען, העכערע וויידזשעס. זשאַלע-וועט ער דען זיי? איז ער דען ניט קיין הויז-פריינט? קומט ער ניט צו ברית'ן און חתונות? גיט ער דען ניט קיין חתונה-מתנות? — אָבער דעם האָלז איבערשניידען וועט ער זיך ניט לאָזען! — און דער שאַפּ פון זיין זייט: סטייטש, אַן אייגענער מענש זאל זיין אַזאַ רוצח, אַזאַ אַכזר! קענען זיי איהם דען ניט פון דער היים, וואָס פאַר אַ יחסן ער איז? — און דאָ אַ גאַנצער באַס! — פלעגט זיך דאָס ענדיגען דערמיט, וואָס די גאַנצע שאַפּ-לאַנדסמאַנשאַפט פלעגט אַוועק אין דער יוניאָן, ווען אַ יוניאָן איז געווען, און טאַמער איז קיין יוניאָן ניט געווען, פלעגט די לאַנדסמאַנשאַפט גרינדען די יוניאָן. פלעגען יוניאָנס זיך טאַקע גרינדען אַלע מאַנטאַג און דאַנערשטאַג. מיטגלידער פון איינער פון די עלטסטע פאַריער יוניאָנס, וואָס איז פאַראויסגעגאַנגען דער איצטי-גער פאַריערס אינטערנעשאַנאַלע געדענקען נאָך דעם לאַנדס-מאַנשאַפט-אורשפּרונג פון זייער יוניאָן.

אַ יוניאָן איז אַרגאַניזירט לויט דער ליניע פון עקאָנאָמישען אינטערעס און די לאַנדסמאַנשאַפט שפורען ווערען גיך אָפּגעווישט. אָבער די עלטערע אידישע ליטעראַטור אין אַמעריקע האָט עס איינגעהיט. די בעלעטריסטיק איז פול מיט דעם ריס אין שאַפּ, מיט דער שפּאַלטונג צווישען די

(אויפֿאַרמאָגן און אַרבעטס־אַנשטאַל פֿאַר די אַרבעטער אין אַרבעט־אַנשטאַל "אַרבעט" אין פֿאָרעם)

באלד צעפאלען ווערען. אבער בעת די פארוזכען אויף יוד-ניאניזם האבען געטראגען א צופעליגען, אימפולסיווען כא-ראקטער און נאך יעדען דורכפאל האט זיך געדוכט, אז עס איז א סוף צו אלע פארוזכען, האט די סאציאליסטישע אי-דייע, פארקעהרט, סיסטעמאטיש זיך געזאמעלט, פארקא-פענדיג אלץ מעהר די מחות און די הערצער. און די סאציא-ליסטישע אידייע איז דאס געווען, וואס האט אבער און ווי-דער אינספירירט צו נייע פארוזכען; זי האט ארויסגעפא-דערט די טרייד-יוניאניסטישע פראקטיק און ניט פארקערט. די סאציאליסטישע באוועגונג איז געקומען פריהער, און זי איז געווען די ארגאניזיר-קראפט.

פון וואנען האט זי זיך גענומען? און ווי אזוי האט זי זיך אנגענומען? — מיר שרייבען ניט די געשיכטע פון אי-דישען סאציאליזם. דא זיינען מיר פאראינטערעסירט אין איהם נאך אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל ער האט געדינט צו ארגאניזירען די אידישע אימיגראנטישע מאסע. קוקענדיג אויף צוריק צו יענעם פעריאד, איז לייכט איינצוזעהן, אז דער אידישער סאציאליזם האט דעמאלט געדעקט פארשיי-דענע אינהאלטען, וואס האבען דירעקט מיטן סאציאליזם ניט געהאט צו טהאן. ער האט געדעקט דעם גאנצען אי-בערגאנג פון אלט-היים צו אמעריקע, פון קליין-שטאט צו גרויס-שטאט, פון קליין-בירגער-שטאט צו פראלעטאריש-קייט, פון פרומער טראדיציע צו פרייען וועלט-אויסבליק. די פאליטישע און עקאנאמישע וואג פון דעמאלטדיגען אידישען סאציאליזם איז געווען קנאפ. די נאדל-אינדוסט-ריע — דאס פעלד פון זיין אפליקאציע — האט דעמאלט נאך ניט פארנומען דעם גרויסען ארט צווישען די אמערי-קאנער אינדוסטריע, וואס זי פארנעמט היינט. אבער דער בייטראג פון סאציאליזם צו דער אמעריקאניזאציע פון אימי-מיגראנט אין ברייטען זין פון ווארט — דאס מיינט צו זיין איינלעבען זיך און איינבירגערען זיך אין דער מדינה — איז געווען געוואלדיג. דריי פערטעל פון דעם סאציאליזם איז געווען אט דער ארגאניזירענדיגער-אמעריקאניזירענדי-גער דינסט. און מען קען זיך גארניט פארשטעלען קיין צו-געפאסטערע אידייע, וואס זאל קענען דערפילען פאר'ן אי-דישען עמיגראנט זיין פונקציע.

דער סאציאליזם האט פריער פון אלץ איהם פארביטען די תורה; די אידיאישע גרופע האט איהם פארביטען די שול. — אויבען האבען מיר אויסגעפיהרט, אז פאר דעם פרומען עלטערען דור האט די שוהל, מיט איהר תורה, מיט איהרע מצוות, געדינט ווי א מוסטער פאר זיינע בענעפיט-פאר-איינען — די „אנשים“. האט דער ניט-פרומער אינגערער עולם — וואס מיט דער אויסברייטערונג פון אימיגראציע-שטראם איז ער געווארען די גרויסע מאיאריטעט — זיך אויך גענויטיגט אין א שוהל, וואו מען זאל לערנען מיט איהם תורה, וואס זאל איהם הייסען טאן מעשים טובים, וואס זאלען אזוי גוט זיין ווי די פרומע מצוות. — דער איד איז פון אלעמאל אנגעהאנגען געווען אויף דער תורה: האט דאס אריינגעארבייט אין זיין פסיכאלאגיע א געוויינהייט צו דענקען, פילען און לעבען לויט תורה. און ווען זיין נשמה

איין, וואו דער עלעמענט, וואס ארגאניזירט און צעמע-טירט איהם, איז ניט סתם בענעפיט, נאך דער בענעפיט, וואס איז צוגעהעפט צו א העכערער אידייע.

וואס פאר א העכערע אידייע איז עס געווען? דער אר-בייטער אינטערעס; די ארבייטער אחדות; דער ארביי-טער-אידעאל; סאציאליזם. אנגעהויבן האט זיך עס מיט דער גרינדונג, אין 1892, אויף דער איסט סייד, אין 26 דעלענסי סטריט, פון א בענעפיט-פאראיין, וואס זיין א-נ-דערשקייט פון אנדערע אידישע בענעפיט פאראיינען איז טאקע באשטאנען אין דעם, וואס דער געגענויטיגער בע-נעפיט איז דא צוגעשפאנט געווארן צום סאציאליזם. אדער פארקערט, דארף מען זאגען: דער סאציאליזם איז דא צו-געשפאנט געווארען צו געגענויטיגן בענעפיט, כדי צו מא-כען דעם סאציאליזם זיך באוועגען. ווארים פאר די גרינ-דער פון ארבייטער רינג איז דער סאציאליזם לכתחילה גע-ווען דער עיקר.

אט דער ערשטער ארבייטער רינג-פאראיין האט דורך פונאנדערצווייגונג אין דריי פאראיינען צום סוף פון די 90-ער יאהרען געגעבען געבורט צום ארבייטער רינג ארדן. אין 1901 ווערט די גרינדונג קאנווענשאן אפגעהאלטען און א סטייט-שארטער ווערט ארויסגעקראגען; צו דער צוויי-טער קאנווענשאן אין 1902 האט דער ארבייטער רינג שוין געציילט 1000 מיטגלידער מיט אייניגע ברענטשעס אוי-סער ניו יארק; צו דער דריטער קאנווענשאן אין 1903 האט ער שוין געציילט 1500 מיטגלידער מיט 24 ברענ-טשעס; צו דער פערטער קאנווענשאן אין 1904 האט זיין מיטגלידערשאפט זיך פארטאפלט און די צאל ברענטשעס זיך פארדרייפאכט — 3000 מיטגלידער און נאענט צו 70 ברענטשעס. דאס יאהר 1904 שליסט דעם גרינדונגס-פעריאד פון ארבייטער רינג.

כדי צו פארשטעהן אט די גאנצע אנטוויקלונג — פון קליינעם סאציאליסטישען בענעפיט-פאראיין צום גרויסען איינפלוסרייכען סאציאליסטישען ארבייטער ארדען, דארף מען זיך דערקונדיגען, פון וואנען האט זיך גענומען די השפעה פון דער סאציאליסטישער אידייע אויף דער אי-מיגראנטישער אידישער מאסע.

דער סאציאליזם איז ניט געווען דער אפשאג פון דער טרייד יוניאניסטישער פראקטיק. די טרייד יוניאן באווע-גונג איז ניט געווען אזוי שטארק ארויסצופאדערען ניט אנדערש א קרוינג דורך סאציאליסטישער טעאריע. די אימיגראנטישע מאסע — פון דער היים קליינע בעל-מלאכות, קרעמערלאך, הענדלער מיט ווינט, געפאלענע באלעבאטים און מענטשען פון אלערליי אומבאשטימטע באשעפטיגונגען — האט דא ערשט גענומען זיך פראלע-טאריזירען אין די צעהנדיגער טויזענטער; צום ערשטען מאל געקומען אין באריהרונג מיטן שאפ און באר וואס געוואהר געווארען וואס יוניאן איז. די ניי געווארענע פראלעטאריער האבען ערשט געלערענט יוניאניזם. יעדער גרעסערער סטרייק פלעגט ארויסרופען אן אימפעטיגע רעשידיגע גרינדונג פון א יוניאן, וועלכע פלעגט אבער

רעוואָלוציע פון 1905, וועלכע איז אויסגעלאָפֿען אין מאַ-
 כען שחיטות איבער'ן גאַנצען אידשען תּחום, האָט גענו-
 מען אריבערוואַרפען קיין יוניטעד סטייטס סאָציאליסטיש,
 און סאָציאליסטיש-ציוניסטיש געשטימטע יוגענט-מאַסע,
 גענוג אַנצושפּייזען מיט מיטגלידערשאפט הונדערטער
 לאַדסמאַנשאַפֿטען פון דער זעלביגער אידיאישער איינ-
 שטעלונג.

די גרעסטע מאַיאָריטעט פון די ניי אַנגעקומענע סאָציאַ-
 ליסטיש-געשטימטע אימיגראַנטען איז געווען אונטער דער
 השפּעה פון „בונד“ — די פּארטיי, וועלכע האָט אַנגע-
 פּיהרט אַ העלדיש-רעוואָלוציאַנערען קאַמף קעגען דער צא-
 רישער רעגירונג און וועלכע האָט אַרגאַניזירט זעלבסט-
 שוץ-באַטאַליאָנען אין די שטעט פאַר דער פאַרהיטונג און
 אַפּוועהר קעגען פּאַגראַמען. האָט די פּארטיי צוגעשטעלט
 די גרעסטע צאָל פּליכטלינגע קיין אַמעריקע — סיי אַזעל-
 כע, וואָס האָבען באַצייטענס זיך געראַטעוועט פון אַ דראַ-
 הענדיגען אַרעסט, סיי אַזעלכע, וואָס זיי איז געלונגען צו
 אַנטלויפען פון די געפּענגענישען און פון פאַרשיקונג אין
 סיביר — און עס איז געווען ניט מעהר ווי נאַטירליך,
 אַז די, וואָס האָבען זיך געראַטעוועט קיין אַמעריקע, לע-
 בענדיג דאָ אונטער בעסערע אומשטענדען, זאָלען פון דא-
 נען וועלען שטיצען זייער רעוואָלוציאַנערע מוטער-אַרגאַני-
 זאַציע, וועלכער זיי האָבען אַוועקגעגעבען זייער יוגנט-
 יאָהרען און וואָס די קרבנות, וואָס זיי האָבען פאַר איהר
 געבראַכט, האָבען די אַרגאַניזאַציע איינגעבאַקען ביי זיי אין
 האַרצען. און עס איז ווידער געווען ניט מעהר ווי נאַטיר-
 ליך, אַז זייער ערשטע סימפּאַטיע זאָלען זיי אַוועקשענקען
 דער „בונדישער“ אַרגאַניזאַציע פון זייער אייגענער היים-
 שטאַט. אין יענע יאָהרען האָט יעדע שטאַט צוגעשטעלט
 צעהנדליגערווייז פּליכטלינגע - בונדיסטען, צונויפגעבונ-
 דענע דורך די נאָך פרישע זכרונות פון די געמיינשאַפֿט-
 ליכע רעוואָלוציאַנערע איבערלעבונגען; עס פלעגט קיין
 וואָך ניט אַריבערגעהן, זיי זאָלען ניט דאַרפען מכניס אורח
 זיין אַ נייעם פּליכטלינג. וואָס האָט גאַנץ אַפֿט זיך ארויס-
 געריסען פון אונטער דער סאַמע תּליה און איז געווען אַ
 בוים-פּריינט פון יעדען איינעם פון זיי פון קינדווייז אָן.
 האָבען זיך דאָ אויסגעבילדעט לאַנדסלייט-ליגעס פאַר דער
 שטיצע פון „בונד“ אויף די נעמען פון שטעט.

אַזעלכע ליגעס זיינען געווען איבערן לאַנד ביי 40, וועל-
 כע זיינען פאַרבונדען געווען דורך אַ „צענטראַלען פאַר-
 באַנד“ אין ניו יאָרק, וואָס זיין הויפּט-עובדה איז געווען
 צו פאַפּולאַריזירען די אידייען פון „בונד“ און צו אראושי-
 רען געלט-קאַמפּאַניעס פאַר איהם און זיין זעלבסט-שוך.

און דאָ האָט א. ליעסין אַ גרויסען דינסט געטהאָן דעם
 אַרבייטער רינג. ער, וועלכער איז נאָך אין זיין יוגענט מיט
 זיין „אַפּאָזיציע“ אין מינסק געווען דער פאַרלויפער פון
 „בונד“, איז שפּעטער, ווען דער „בונד“ האָט זיך אַרגאַני-
 זירט, דאָ געוואָרען זיין הויפּט-פּראָפּאַגאַנדיסט אין דער
 פּרעסע, באַזינגענדיג אין ליעד און פּראָזע די גבורות פון

האָט זיך אויסגעליידיגט פון דער אַלטער תּורה, איז אָבער
 איהר אָרט געבליבען פונקציאָנירען און האָט געבעטען אַ
 תּורה-„סאָבסטיטוט“. טעאָרעטיש וואָלט יעדע אַנדערע הע-
 כערע אידיע געקאָנט פאַרנעמען דעם אָרט; אָבער פּראַקטיש
 האָט דער סאָציאַליזם צום בעסטען קאַרעספּאָנדירט מיט
 דעם נייעם פּראַלעטאַרישען צושטאַנד; אויב ער האָט גלייך
 ניט געענטפּערט אויף די פּראַלעטאַרישע נויטען, האָט ער
 זיי פאַרענטפּערט: ער האָט צוגעזאָגט גאולה, פאַרגייטונג.

אָבער וואָסערע זכות'ן דער סאָציאַליזם האָט זיך ניט
 פאַרדינט אין די הימלען, אויף דער ערד איז ער געווען אַ
 האַלסייל-מעטאָד אויסצוגרינען די 100,000 קעפיגע גרי-
 נע מאַסע; אַ מעטאָד צו ציוויליזירען און אַמעריקאַניזירען
 דעם אימיגראַנט, וואָס איז געווען פונקט צוגעפאַסט צו זיין
 פּסיכאָלאָגיע און סיטואַציע: דורך אַרויפלערנען תּורה אויף
 זיין פּרנסה. צוערשט איז עס געווען אַבסטראַקטער סאָציאַ-
 ליזם — היילע באַגייסטערונג פאַר אַ צוקונפֿט-חלום;
 אָבער גאָר גיך האָט ער זיך גענומען אָננעמען מיט אַלץ
 מעהר פּראַקטישען זין — מיט טאַג-טעגליכען עקאָנאָמישען,
 אַמעריקאַנישען און אידישען אינהאַלט — ביז ער איז אַב-
 געלאָדען געוואָרען מיט דעם פולען אינהאַלט, מיט וועלכען
 דער אידישער ארבעטער אין אַמעריקע לעבט היינט צו טאָג.

און דער הויפּט-אַרגאַן פון דער פאַרטאָגטעגליכונג פון
 סאָציאַליסטישען צוקונפֿט-חלום — פון דער ציוויליזירונג,
 אַמעריקאַניזירונג און אידיזירונג פון דער אידישער פּאָלקס-
 מאַסע איז געווען דער אַרבעטער-אַרדען וואָס האָט זיין אָנהויב
 געהאַט אין אַן אידיאישען בענעפיט-פּאַראַיאַן, וועלכער האָט
 געטאָן אַן „אומגעהערטע“ זאַך, פון וועלכער די דעמאָלטרי-
 גע סאָציאַליסטישע פּיהרער זיינען לכתחילה גאָר ניט גע-
 ווען אַזוי צופּרידען — ער האָט קאַמבינירט דעם יום
 טוב'דיגען סאָציאַליזם מיט וואַכעדיגע בענעפיטס; וואָס אָט
 די קאַמבינאַציע האָט דעם ארבייטער רינג אין זיין גרינד-
 דונגס-פּעריאָד — ביז'ן יאָהר 1904 — געגעבען 70 ברענ-
 טשעס מיט 3000 מיטגלידער.

נאָר עפעס האָט דאָך געפעלט צו דער פולער געדיי-
 אונג פון ארבייטער רינג — עפעס וואָס זאָל דעם בונד
 פון אידיאישער סאָלידאַריטעט פאַרהאַרציגען און דערווא-
 רימען; וואָס אַ גרויסע צאָל פּראָסט-פּשוט'ע בענעפיטס-
 פאַראיינען האָבען יאָ פאַרמאַגט, און דער אידיאישער בע-
 נעפיט-פאַראיינן נאָך ניט — די לאַנדסמאַנשאַפֿטליכע צו-
 נויפגעבונדענקייט. איז דאָס אויך אונטערגעקומען.

פונקט ווי עס איז געשעהען ביים עלטערן לאַדזשען-אַרדען:
 די בענעפיט סאָסייעטי האָט איהם געגעבען דעם געבורט-
 שטויס און די לאַנדסמאַנשאַפֿט דעם שוואונג פון וואָקס —
 אַזוי איז אויך דאָ געשעהן: ערשט ווען ארום 1905 איז
 אויפגעקומען די אידיאישע, סאָציאַליסטיש געשטימטע
 לאַנדסמאַנשאַפֿט, און זי האָט זיך איינגעשפּאַנט צו דינען
 ווי א פּור פאַר דעם ארבייטער רינג, איז דער אַרדען זיך
 צעפּאַהרען און צעוואַקסען.

די שטייגענדיגע ארבייטער באַוועגונג אין רוסלאַנד, די

שען בענעפיט פאַראיינ, מיט דער אונטערשטיצונג פון דער אידייאישער לאַנדסמאַנשאַפֿט, האָט אין 1910 זיך געגרינד- דעט דער „אידישער נאַציאָנאַלער אַרבייטער פאַרבאַנד“ — און אין 1930 דער „אינטערנאַציאָנאַלער אַרבייטער אַרדען“ — וואָס די דריי אַרדענס מיט זייער גרויס און וויכטיגקייט, פאַרנעמען איצט דעם אויבענאָן אויף דער אי- דישער סצענע, פאַרדרענגענדיג אַלץ מעהר אין הינטער- גרונט דעם עלטערען לאדזשען-אַרדען.

אזוי אז מען קען זאָגען אַהן איבערטרירונג, אַז דאָס איז געווען די לאַנדסמאַנשאַפֿט, אין איהר אידייאישער פּאָזע, וואָס האָט דערלאנגט דער אידישער פּאָלקס-מאַסע איהר פאַרנעמהמסטען געזעלשאַפֿטליכען אָרגאַן.

נאָך דער גרינדונג פון ערשטען סאַציאַליסטישען אַרביי- טער אַרדען — דעם אַרבייטער רינג — האָט שפּעטער-צו זיך אָנגעצייכענט נאָך אַ לאַנדסמאַנשאַפֿטען באַוועגונג — צום לאַנד-פאַרבאַנד, ווי דער פּוילישער, גאַליציאַנער, רו- מענישער, בעסאַראַבער און אַנדערע פאַרבאַנדען. דער פאַרבאַנד, אָנהויבענדיג פון דער שטאַט-לאַנדסמאַנשאַפֿט, שטייגענדיג פון אונטען ארויף, זוכט זיך צו דערהויבען צו לאַנדסמאַנשאַפֿט אין ברייטען זין פון וואָרט — צו דער פאַראייניגונג פון אימיגראַנטען, וואָס שטאַמען פון איין לאַנד, וואָס דערמיט אייגענטליך האָט זיך דאָך אָנגעהויבען די אידישע אָרגאַניזירונג אין אַמעריקע. דער ערשטער אי- דישער אַרדען — „בני ברית“ — ווי מיר האָבען געזעהן, איז אינקאָגניטאָ געווען די פאַראייניגונג פון דייטשע אידען — א פאַראייניגונג פון יחידים, נאַטירליך, ניט פון שטאַט- לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וועלכע זיינען נאָך ניט געווען — כדי אויסצוגלייכען זיך אין יחוס מיט דער עלטערער ספרדישער געמיינדע.

דער דראַנג אויסצוגלייכען זיך אין יחוס, איז הויפטזעכ- ליך אויך געווען די טרייבקראַפֿט צו דער באַנייטער אַנ- שטרענגונג צו אָרגאַניזירען זיך אין לאַנד-פאַרבאַנדען: אין די יאָהרען פון זייער אויספורעמונג, אין ערשטען יאָהר- צענדליג פון איצטיגען יאָהרהונדערט, האָבען נאָך גאַנץ שטאַרק זיך געפיהלט די פּסיכאָלאָגישע מחיצות צווישן די פאַרשיידענע סעקציעס פון דער מזרח-אייראָפּעאישער אי- מיגראַציע לויט די לענדער פון זייער אָפּשטאַמונג. אָבער די שמעלץ-קראַפֿט פון אַמעריקע און די אונטערגעקומענע קאַטאָסטראַפּאלע געשעהענישען דרויסען פון אַמעריקע האָ- בען אין צווייטען יאָהרצענדליג גענומען אָפווישען דעם דאָ- זיגען סעפּאַראַטיזם. אזוי אז אַט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען-באַ- וועגונג אין דער ריכטונג פון לאַנד-פאַרבאַנד, איז געווען ניט נאָר אַ שפּעטערע, נאָר אויך א פאַרשפּעטיגטע אַנטוויק- לונג. זיי האָבען זיך געראַנגעלט און ראַנגלען זיך נאָך עד היום פאַר זייער רעכט צו עקזיסטירען.

אַפּליגענדיג דעם פאַרבאַנד און זיינע פּראַבלעמען פאַר אַ ספּעציעלער באַהאַנדלונג, קעהרען מיר זיך אום צום אַרבייטער אַרדען, וואָס זיין אויפשטייג געהערט צום סא- מע עיקר פון געזעלשאַפֿטליכען אַנטוויקלונג-פּראַצעס, וואָס

זיינע העלדען און זיין זעלבסטשוין. איז ער זעלבסטפאַרשטענד- ליך טעטיג געווען אין „צענטראַלען פאַרבאַנד פון ניו יאָרק. האָט ער אין 1907 אריינגעבראַכט אַ פאַרשלאַג, אַז אַלע בונדישע ליגעס פון איבער'ן לאַנד זאָלען זיך אַנשלי- סען אַן אַרבייטער רינג. זיין ערשטער אַרגומענט איז גע- ווען: וואָס וועט זיין, אַז דאָס באַפרייטע רוסלאַנד וועט מעהר ניט פאַדערען קיין הילף? זיין צווייטער אַרגומענט: מען קאָן דאָך אייביג ניט לעבען מיט דעם „אַפּגעשטראַהל- טען לעבען“ פון דער אַמאַליגער היים הינטער די ימים! — עס איז ניט מעהר ווי רעכט, אַז מען לעבט אין אַמע- ריקע, זאָל מען לעבען מיט די אינטערעסען פון אַמעריקע. דארפֿען די בונדישע ליגעס פאַר זייער אייגענער זעלבסט- דערהאַלטונג צושטיין צום אַרבייטער רינג.

דער פאַרשלאַג איז דורכגעאַנגען. און אַ. ליעסיין איז באַאויפטראַגט געוואָרען צו שרייבען דעם ערשטען אויפּרוף. און ער האָט איהם אָנגעשריבען און אָפּגעדרוקט אין „פאַר- ווערטס“: — „דער אַרבייטער רינג און די ראַדיקאַלע לאַנדסלייט-פאַראיינען“ — וואָס האָט געהאַט אַ באַלדיגען עפּעקט. אַלע 40 בונדישע ליגעס פון איבער'ן לאַנד האָבען זיך אָנגעשלאָסען אַלס לאַנדסמאַנשאַפֿטען-ברענטשעס אַן אַרבייטער רינג.

די פּערציג האָבען געמאַכט דעם אָנהויב. ראַדיקאַלע לאַנדסמאַנשאַפֿטען האָבען גענומען צושטראַמען צום אַר- בייטער רינג. און די קאָמבינאַציע פון די דריי עלעמענטען — פון אידייאישער אינספּיראַציע, געגענויטיגען בענעפיט און לאַנדסמאַנשאַפֿטליכער צונויפגעבונדענקייט — האָט גע- טהאָן מיט'ן אַרבייטער רינג די גרעסטע פעולה: — זיין מיטגלידערשאַפט האָט גענומען אריינלויפֿען אין די צעהנד- ליגע טויזענטער.

איצט האָלט דער אַרבייטער רינג ביי 750 ברענטשעס איבער'ן לאַנד, מיט 71 טויזענט מיטגלידער; וואָס פון זיי זיינען 352 ברענטשעס אין ניו יאָרק מיט אַרום 50,000 מיטגלידער — און 50 פּראָצענט פון די ניו יאָרקער ברענ- טשעס זיינען לאַנדסמאַנשאַפֿטען.

(נאָך ניו יאָרק קומט שיקאַגאָ מיט איהר גרויסער צאָל לאַנדסמאַנשאַפֿטען-ברענטשעס; פאַראַן אַפילו אַ שיקאַגער לאַנדסמאַנשאַפֿט-ברענטש אין לאָס אַנושעלעס — פון די אריבערגעקומענע פון שיקאַגאָ. דער לאַנדסמאַנשאַפֿט אינ- סטינקט איז אזוי איינגעוואַרצעלט אין אידישען פּאָלקס- מענטשען, אַז ער פאַרלאַנדסמאַנשאַפֿט אַפילו אַמעריקאַנער שטעט).

דאָ מווען מיר זיך אָפּשטעלען. די ווייטערדיגע געשיכ- טע פון אַרבייטער רינג דאַרף באַהאַנדעלט ווערען אין צו- זאַמענהאַנג מיט דעם אויפשטייג פון די צוויי נייע אַרבע- טער אַרדענס און מיט דער שטייגענדיגער ראַלע פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט.

נאָך צוויי מאָל האָט זיך איבערגע'חזר'ט דער זעלביגער אָרגאַניזיר-פּראָצעס: דורך דער אינציאַטיוו פון אידייא-

ניאָן האָט ניט דערטאָן: געהאַלפֿען איהר ארבייטער־מיט־גליד, בעת ער האָט ניט געארבייט אין שאַפּ אין די לאַנגע סלעק סעזאָנען, אָדער ווען ער האָט אינגאַנצען פֿאַרלאָרען זיין דזשאָב — איידער נאָך די אידישע יוניאָן האָט זיך דערטראַכט צו אַט דער פֿאַרם בענעפיט פֿאַר איהרע מיטגליד־דער. און ווען אייניגע אידישע יוניאָנס האָבען שפּעטער איינגעפיהרט „אַנעמפּלאַימענט אינשורענס“, האָט עס קיינמאַל נישט פּונקציאָנירט ווי געהעריג און אויף לאַנג. האָט די לאַנדסמאַנשאַפֿט דערגאַנצט די יוניאָן.

(די אינטערנעשאַנאַל ליידיס גאַרמענט וואַרקערס יוניאָן האָט ערשט ניט לאַנג איינגעפיהרט „טויטען־בענעפיט“ אין דער סומע פון 150 דאָלער, וואָס ווערט אויסגעצאָהלט צו די קרובים פון דעם פֿאַרשטאַרבנעם מיטגליד. — די פֿאַריערס יוניאָן פון ניו יאָרק פיהרט ערשט איצט אין אַן עמבריאָ־פֿאַרם פון „אַנעמפּלאַימענט אינשורענס“. איז אַט דער פֿאַקט, וואָס „אַנעמפּלאַימענט אינשורענס“, איז ניט קיין רעגולערע יוניאָן־פּיטשור אין אַמעריקע, און „סאָ־שעל אינשורענס“, עלטער פענסיע נעהמען ערשט איצט אַנערקענט ווערען ווי א רעגירונג־פּליכט, בעת אפילו די רעאַקציאָנערע פּריסישע רעגירונג האָט עס שוין לאַנג גע־האַט אריינגענומען אין איהר ארבייט־געזעצגעבונג — אַט די אַפּגעשטאַנענקייט האָט דאָס געבראַכט צו דער גרויסער שפע פון בענעפיט־פֿאַראיינען און בענעפיט־אַרדענס דאָ אין לאַנד, צווישען דער אַלגעמיינער, ווי צווישען דער אידישער באַפעלקערונג).

דאָס, וואָס די ארבייטער לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט פּונקציאָ־נירט ווי א בענעפיט־פֿאַראיינ און ווי א דערגאַנצונג צו דער יוניאָן האָט זי עקאַנאָמיש באַרעכטיגט: האָט זי געהאַט אַ פעסטע פיזישע באַזע, אויף וועלכער זיך אויפצובויען. אָבער די עקאַנאָמישע פּונקציע אַליין שעפט ניט אויס איהר סאָציאַלען כאַראַקטער און באַדייט. איהר באַזונדערע אויס־געצייכענטקייט נעהמט זיך אַרויס פון די צוגעגעבענע אי־דייאישע עלעמענטען. געשטאַרקט דורך אַט די צוגעגעבענע עלעמענטען שטייגט זי צו אַ העכערען מאַראַלישען גראַד; איבערשטייגט זי פּילפאַך אין הילף און זעלבסט־הילף די פּשוט'ע לאַנדסמאַנשאַפֿט, פֿאַרוואַנדלענדיג זיי אין סאָציאַ־לען דיגנסט.

אַט איז אַן אילוסטראַציע, ווי אַזוי בענעפיט קאַמבינירט זיך מיט לאַנדסמאַנשאַפֿט און אידיע פֿאַר אַ שטאַרקערען סאָציאַלען עפעקט: מיר האָבען שוין איינמאַל געבראַכט פֿאַר אַ ביישפּיל די „קאַלאַמעער פּרענדס אַסאָסיאַישאַן“, ווי זיי האָבען געצאָלט סטרייק־בענעפיט צו זייערע סטרייקענדיגע מיטגלידער — קלאַוקמאַכער און בעקער — איידער נאָך די קלאַוקמאַכער און בעקער יוניאָנס זיינען בכח געווען צו צאָהלען סטרייק־בענעפיט. דער זעלביגער קאַלאַמעער פֿאַראיינ וועט אונז איצט דיענען פֿאַר אַ נאָך בעסערען ביי־שפּיל:

קאַלאַמעאַ, זייענדיג אַ שטאַט אין גאַליציע, אויפֿן גרע־נעץ פון רוסלאַנד און פֿאַרמאַגענדיג אַ היפשע אייגענע אינ־

די אידישע פֿאַלקס־מאַסע אין אַמעריקע האָט דורכגעמאַכט פֿאַר'ן האַלבען יאָרהונדערט, וואָס דערפון טאַקע זיין גרויס פֿאַרנעם און גרויסע ראַלע.

10.

די טעמע פון דער ארבייט איז די לאַנדסמאַנשאַפֿט, ניט דער אַרדען — די לאַנדסמאַנשאַפֿט אין דעם אַרדען און די לאַנדסמאַנשאַפֿט אויסערען אַרדען. און דעם אויבערזאָן גיבען מיר אַפּ דער אידייאישער לאַנדסמאַנשאַפֿט — דאָס מיינט בעיקר דער לאַנדסמאַנשאַפֿט אין אַרדען. וואָס איז דער טעם פֿאַר'ן פֿאַרצוג? אויסגעפורעמט פון דעם אַרדען און כסדר פון איהם געפורעמט, פּורעמט די אי־דייאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט פון איהר זייט דעם אַרדען. עס איז אַ טאַפעלטער, געגענויזטיגער פּראָצעס. און אין אַט דעם געגענויזטיגען פּראָצעס איז די אידייאישע לאַנדסמאַנ־שאַפֿט די באַשטימענדיגע קראַפט. זי באַשטימט מעהר דעם כאַראַקטער פון דעם אַרדען, ווי זי ווערט פון איהם באַ־שטימט. זי איז פריהער פון איהם אויב ניט אין צייט, איז אין איהר סאָציאַלער פּונקציע. זי צווינגט דעם אַרדען זיך צופאַסען צו איהר, צווינגט אויף איהם ארויף ענדערונגען, טרייבט אַן אזוי ארום מיט זיין וואַקס און אַנטוויקלונג, און דורך דעם אַרדען באַיינפלוסט זי די געזעלשאַפֿטליכע אַנטוויקלונג פון דער גאַנצער אידישער פֿאַלקס־מאַסע. פֿאַרדינט זי דאָרום נאָך אַ גענויערען אַנאַליז, ווי מיר האָ־בער איהר ביז איצט אַהער געגעבען.

וואָס שטעלט פֿאַר מיט זיך אַן אידייאישע לאַנדסמאַנ־שאַפֿט? פריהער פון אַלץ איז זי אַ בענעפיט־פֿאַראיינ, וואָס זעלבסט־הילף איז זיין פּרוזשינע; און ווייל אַ לאַנדסמאַנ־שאַפֿט, ווערט די זעלבסט־הילף פּרוזשינע געאוילט און גע־ווארימט פון דער קרובה־שאַפֿט־עמאַציע, און ווייל נאָך דער־צו אַן אידייאישע ארבייטער לאַנדסמאַנשאַפֿט, איז די זעלבסט־הילף־פּרוזשינע נאָך געהיצט און פֿאַרשטאַרקט אין איהר באַוועגליכקייט דורך דער צוגעגעבענער ענערגיע פון דער ארבייטער־אידיע און ארבעטער־סאָלידאריטעט. זי ריש'נט דריי ירושות, כפּל'ענדיג זיי איינע אויף די אַנדערע.

אַלס בענעפיט פֿאַראיינ, האָט די ארבייטער לאַנדסמאַנ־שאַפֿט, צו די געוויינטליכע בענעפיטס, וואָס פֿאַרוואַנדלען הילף צום אַרעמאן אין זעלבסט־הילף, נאָך איבערגענומען יענעם טייל פון עקאַנאָמישע זעלבסט־הילף, וואָס איז ניט געדעקט געוואָרען פון דער יוניאָן. די יוניאָן שיצט דעם ארבייטער בעת ער ארבייט אין שאַפּ און בעת ער סטרייקט צו פֿאַרבעסערען די קאַנדיציעס פון דער ארבייט אין שאַפּ. די לאַנדסמאַנשאַפֿט, אַ חוץ, וואָס זי האָט געהאַלפֿען איהר ארבייטער מיטגליד בעת אַן אומגליקספֿאַל, אין פֿאַל פון קראַנקהייט; און געהאַלפֿען דער פֿאַמיליע, ווען ער איז גע־שטאַרבען — די רעגולערע הילף פון אַ בענעפיט־פֿאַראיינ, וואָס אַ יוניאָן אין געוויינליכען סדר איז ניט באַרופען צו געבען — האָט די לאַנדסמאַנשאַפֿט נאָך געטהאָן, וואָס די יר־

ריג און אַפּשטויסענדיג, אַז עס האָט אזש פאַרכאַפּט ביים האַרצען..."

דער צווייטער באַריכט: — „דעם שטויס צו דער גרינדונג פון פאַראייניגטן האָט געגעבען דאָס וואַלגענע זיך פון אונזערע לאַנדסלייט און בעסערען עלעמענט אויף די קאָנערס פון ריווינגטאָן סטריט און אין די באַרס פון סאַלאַ-נען“.

די קליינע גרופּע אינציאַטאָרס מיט די געראטעוועטע פון די ביר סאַלאַנען, האָבען געגעבען דעם פאַראייניגטן דער גרינדונג 25 מיטגלידער.

ראטעווען פון די ביר-סאַלאַנען — אַזא סאַציאַלע מיסיע וואָלט קיין יוניאָן ניט איינגעפאַלען, און קיין פשוט'ן בענע-פיט פאַראייניגט אודאי ניט. די „סאַציאַלע מיסאַנערען“, וואָס האָבען „געראטעוועט“ אין די ביר-סאַלאַנען, זיינען צו יע-נער צייט געווען ווי „וואַרד-פּאַליטישענס“, וועלכע פלעגען קומען אַהין איינגעבילדעטע וואוסט פאַר גלעזער ביר און ווהיסקי, אָבער אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, אינספּירירט פון דער סאַציאַליסטישער אידיע, האָט יאָ גענומען אויף זיך אַזא רעטונגס-פּליכט.

אגב אַט די סאַציאַליסטישע לאַנדסמאַנשאַפֿט — די קאַלאַ-מעער פרענדס אַסאַסיעשאַן — וועלכע האָט פון 25 מיט-גלידער ביי דער גרינדונג זיך צעוואקסען ביז צו 400 מיט-גלידער היינט — האָט קיינמאַל זיך ניט אָנגעשלאָסען אַן אַרבייטער רינג — וואָרום? ווייל צו איהר זיינען צוגע-שטאַנען אַ היפשע צאַל היימישע טליתים וועבער, וועלכע זיינען פאַרבליבען פרומע שוהל אידען און וואָס אייניגע פון זיי האָבען זיך אַרויפגעאַרבייט אַליין צו ווערען באַלעבאַטים, וואָס דאָס אָבער האָט ניט געשטערט זייער צוזאַמענהאַלטען זיך און ניט אָפּגעהאַלטען זיי צו טאָן פּליסיגע סאַציאַליסטישע אַרבייט: אין 1905 שטיצען זיי מיט געלט אַ וועבער-סטרייק, וואָס איז אויסגעבראַכען אין קאַלאַמעאַ. אין 1906 וואַרפען זיי זיך אַריין אין דער באַוועגונג צו באַפרייען די אַרעסטירטע באַאַמטע פון וועסטערן פעדערישאַן אָוו מיט-נערס מאַיער, הייוואוד און פעטיבאַן. אין 1907 צוזאַמען מיט דעם קאַלאַמעאַר ברענטש פון אַרבייטער רינג — ברענטש 42 — פייערען זיי דעם גרויסען וואַל-זיג פון די עסטרייכער סאַציאַל-דעמאָקראַטען. און בשותפות מיט'ן זעלביגען אַרבייטער-רינג ברעטש אַרגאַניזירען זיי דעם אַכטען אַסעמבלי דיסטריקט פון דער סאַציאַליסטישער פאַרטיי. און עד היום שטעהט די לאַנדסמאַנשאַפֿט ניט אָפּ פון קיין סאַציאַליסטישער אונטערנעמונג. טראָץ איהר גע-מישטער פּראַלעטאַריש-באַלעבאַטישער, פּריי-פרומער מיט-גלידערשאַפֿט.

עס זיינען פאַראַן מעהרערע אַזעלכע לאַנדסמאַנשאַפֿטען פון געמישטען כאַראַקטער, וואָס זיינען געבליבען הענגען צווישען שוהל-חברה און סאַציאַליסטישען פאַראייניגטן און וואָס האָבען ניט געקענט צושיינן ניט צום באַלעבאַטישען און ניט צום אַרבייטער אַרדען. מעהרסטענס זיינען עס לאַנדס-מאַנשאַפֿטען, וואָס זייער מיטגלידערשאַפֿט שטאַמט פון ריט-לאַנד — פון געגענדען, וואָס האָבען זיך אויסגעצייכענט

דוסטריע, וואָס איז באַוואוסט איבער גאַנץ גאַליציען — טליתים וועבעריי — האָט נאָך אין אָנהויב פון יאָהרהונ-דערט געהאַט ביי זיך אַ סאַציאַליסטישע באַוועגונג, און אַפּ-געשפּיגעלטע פון דער שכנ'שער מדינה. קאַלאַמעאַ איז געווען די ערשטע סטאַנציע פון די אַנטלאַפּענע רעוואַלוציאַנערע סאַציאַליסטען פון רוסלאַנד. אַזוי ווי די קאַלאַמעאַר אידישע אַרבייטער זיינען פאַרנומען געווען מיט דער פּראַ-דוקציע פון אַ שוהל-אַרטיקעל, האָבען זיי פאַראייניגט ביי-דע תורות: אי זיי זיינען געווען פרומע, בערדיגע שוהל-אידען, אי סאַציאַליסטען. האָבען זיי געשמאַק געדאַווענט און געפיהרט סטרייקס, טאַקע אין דער באַלעמעלאַכישער שוהל האָבען זיי געגרינדעט דעם סאַציאַליסטישען פאַראייניגטן וואָס איז געוואָרען אַ צווייג פון דער עסטרייכישער סאַצי-אַל-דעמאָקראַטיע.

און ווען אַ צאַל קאַלאַמעער טליתים וועבער האָבען אַריבערגעוואַנדערט קיין אַמעריקע, וואָס איז געווען זייער כּונה ביים גרינדען דעם פאַראייניגטן אין 1904? נעהמען מיר אַרויס פון די יוביליי-זשורנאַלען, וואָס דער פאַראייניגטן האָט אַרויסגעגעבען צו זיין 20טען און 25טען געבורטס-יאָהר: — „ווי געוויינליך, האָבען מיר צוערשט אויפגעזוכט אַל-טע באַקאַנטע און חברים, אום דורך זיי, וועלכע זיינען דאָ געווען פון פריהער, זיך באַקענען מיט דעם היגען לע-בען. געהאַפּט האָבען מיר צו געפינען צווישען זיי אַט די היימישע אַטמאָספּערע, די גייסטיגע וואַרימקייט, נאָך וועל-כער עס האָט זיך אַזוי געביינקט... מיר האָבען געזוכט כּאַטש איין ווינקעלע אין גאַליציענער קוואַרטאַל, וואָס זאָל ביי אונז פאַרנעמען דעם לעבעדיגען פּלאַץ, וועלכען עס האָט פאַרנומען אַמאַל אונזער סאַציאַליסטישער פאַראייניגטן קאַלאַמעאַ“.

אַזא, דער לאַנדסמאַנשאַפֿט-מאַטיוו און דער סאַציאַליס-טישער מאַטיוו, וואָס ביי די קאַלאַמעער זיינען די ביידע מאַטיווען צונויפגעפאַלען, האָבען געגעבען דעם ערשטען שטויס.

אַ צווייטער פון די גרינדער באַשטעטיגט דעם לאַנדסמאַנ-שאַפֿטליך-סאַציאַליסטישען מאַטיוו און באַקרעפּטיגט איהם מיט דעם זעלבסטפאַרשטענדלאַכען פּראַקטישען מאַטיוו: — שטיצע: שטיצע אין ענגערען זין — צו זיך אליין — און שטיצע אין ברייטערען זין — צו דער סאַציאַליסטישער אידיע.

אָבער ביידע באַריכטען פאַרוואַרפען נאָך אַ וואונק אויף אַ דריטען מאַטיוו, וואָס האָט זיי אַרויפגעפיהרט אויפ'ן גע-דאַנק פון אַ פאַראייניגטן און דער דריטער מאַטיוו שלאַגט אין פינטעלע: — דעם געשטיגענעם מאַראַלישען פּילס וואָס צייכענט אויס די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט.

דער ערשטער באַריכט:

„ווען מיר האָבען זיך אַרויסגעלאָזען זוכען לאַנדסלייט, וואָס האָבען מיר געפונען צווישען די אידישע אַרבייטער פון גאַליציען אין אונזער קוואַרטאַל פון יענער צייט. פון וואָס אויך אונזערע לאַנדסלייט זיינען ניט געווען קיין אויס-נאַהם? ביר-סאַלאַן מאַראַל, וועלכע איז געווען אַזוי נידע-“

ציאָליסטישער פיהרערשאַפֿט פון אַרדן: די איבעריגע מיט גלידערשאַפֿט אין אַ מאַסע, וואָס איהר סאָציאליסטישקייט באַשטעהט בלויז דעריין, וואָס זי איז וויליג צו לאָזען זיך פיהרען פון די אַקטיוויסטען, וועלכע נעהמען אינסטרוקציעס פון דער אַרדן-פיהרערשאַפֿט. קומט אַ צוזאַמענשפיל פון אידיע און מאַסע. די אידיע איז אין פערמאַנענטען קאָמפראַמיס מיט מאַסע. — צו אַלעס ערשט, דער הויפֿט-פאַקט צום געדענקען איז דאָ:

די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט, דורך איהר מאַסע-מיט-גלידערשאַפֿט, בלייבט אין עצם אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, אפילו ווען אַ ברענטש פון אַרבייטער רינג, זי טוט אַלץ, וואָס די עלטערע לאַנדסמאַנשאַפֿט טוט און טוט נאָך מעהר — צו-ליב'ן צוגאַב פון אידיאישקייט. אָבער זי הערט זיך גאַנץ שטאַרק צו פונקט ווי איהר עלטערע שוועסטער, צו איהרע אייגענע נויטען און וועט זיי ניט פאַרבייגען, טראָץ דעם וואָס זי האָט צוגעקראָגען נייע סאָציאלע פליכטען. — האָ-בענדיג צו טהאָן מיט מאַסע, וואָס האַנדעלט פריהער פון אַלץ אין אייגענעם אינטערעס וועלכע קען אַנדערש ניט, ווי נאָך לאָזען זיך דיקטירען פון איהרע אייגענע לעבענס-נויטען — דאַרף די פיהרערשאַפֿט פון אַרבייטער אַרדן, אַדאַפּטירענדיג זיך צו דער מאַסע-מיטגלידערשאַפֿט, גאַנץ פאַרויכטיג, גראַדענוויי, דעם זעלבסט אינטערעס פון דער מאַסע סאָציאליסטיש אידיאזירען. פון דער אַנדער זייט, דאַרף דער זעלבסט-אינטערעס פון אַ מאַסע ניט ענג פאַר-שטאַנען ווערען, ווי די זעלבסטקאַנצענטרירטקייט פון אַ יחיד, וואָס זוכט נאָר זיין אייגענע טובה — בפרט ווען דער זעלבסט אינטערעס ווערט כסדר געלייטערט דורך העכערער סאָציאלער באַוואוסטזיניגקייט.

אַ מאַסע, אפילו ווען אידיאזירט, איז ווי אַ שוואַם, וואָס זויגט איינפלוסען, וואָס דערגרייכען צו איהר פון נאָהענט און פון ווייט — דורך איהרע אייגענע דערפאַרונגען אין קאַנטאַקט מיט דער אַמעריקאַנער סביבה, וואו עס קומט איהר אויס צו פאַרדינען אויף אַ לעבען; דורך דעם אַמע-ריקאַניזירטען הי-געבאַרענעם דור אין אייגענעם פאַמילי-ען-קרייז. און זייענדיג פלייש פון פלייש, ביין פון ביין פון דער גאַנצער אידישער פאַלקס-מאַסע, נעהמט זי אויך אויף, דורך אייגענע באַרענער סימפאַטיע, די איינפלוסען פון דער גאַנצער אידישער סיטואַציע — דאָ אין לאַנד, און אויך איבער גאָר דער וועלט. — איז די אידיאישע לאַנדסמאַנ-שאַפֿט דער „אַפֿלעגער“ פון די אלע „אידיזירענדיגע“ און אַמעריקאַניזירענדיגע איינפלוסען — אן „אַפֿלעגער“, וואו זיי לייגען זיך אָפּ אין אַ האַמעאָפּאַטיש קאַנדענסירטען צו-שטאַנד. און די פיהרערשאַפֿט פון אַרבייטער אַרדען, אַדאַפּ-טירענדיג זיך צו דער מאַסע, דאַרף כסדר, גראַדענוויי, די אלע „אידיזירענדיגע“ און אַמעריקאַניזירענדיגע איינפלו-סען אויפנעהמען, אידיאזירען און אַקטיוויזירען...

איך רוף עס מיט אַ כיוון „אידיזירונג“, ניט נאַציאָנאַלי-זירונג, ווייל אַהן שום נאַציאָנאַלער טעאָריע. ס'מיינט פשוט אַז די רעאלע לעבענס-נויטען, די פאַקטישע לאַגע פון דער אידישער פאַלקס-מאַסע, פריהער פאַר אַלץ אויף דעם אַרט

מיט אַ שטאַרקער רעוואָלוציאָנערער אידישער אַרבייטער-באַוועגונג — אזוי די געגענט וואָס האָט געהאַט ביאלי-סטאַק פאַר איהר צענטער — מיט די ארומיגע שטעטלאַך קרינעק, זאַבלודאַווא א. א. וו. — אַ ראַיאָן פון געדיכטער אינדוסטריאַליזאַציע, מיט וועבערייען און גאַרבערייען, וואָס האָבען געשפייזט מיט וועב-און לעדער-שטאַפען גאַנץ רוס-לאַנד. — געגרינדעט האָבען זיך געוויינטליך אַזעלכע לאַנדס-מאַנשאַפֿטען פאַר 1905 און ביז די רוסישע רעוואָלוציע האָט אריינגעוואָרפען די צווייטע גרויסע אידישע אימיגראַציע-כוואליע, האָבען די גרינדער שוין באַוויזען זיך ארויפצו-אַרבייטען. דערנאָך ערשט האָבען זיי צוגעקראָגען דעם צו-פלוס פון אייגענע סאָציאליסטישען עלעמענט. איז אַט דער אידיאישער צוגאַב גענוג געווען צו פאַרפיינערען, פאַרטי-פען, דערהויבען זייער הילף-מאַראַל ביז אַ גראַד, צו וועל-כען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען לכתחילה זיינען גאָר ניט גרייט געווען.

לייענען מיר אין זייערע זשורנאַלען און פּונקט'ן ריהרענע-דיגע געשיכעטס וועגען אנטלאַפענע פון געפענגענישען און סיבירער פאַרשיקונג, וואָס דורך די חדשים פון הונגערען, פריהערען און נע-ונד, זיינען זיי אַנגעגריפען געוואָרען פון קראַנקהייטען, וואָס האָבען זיי פאַר'משפּט צו אַ לאַנגזאַמען טויט אַדער צו אַ פלעצליכען אויסברוך פון משוגעת. האָט די לאַנדסמאַנשאַפֿט זיי באַזאָרגט מיט היימען, געשפייזט, גע-הילט און איינער אַדער צוויי פרייוויליגע פלעגען זיך אָפּ-געבען מיט זיי כדי צו שטעלען זיי ווען מעגליך אויף די פיס, אַדער צו פאַרלייכטערען זיי דעם טויט...

זעלטען וועלכע שוהל-חברה וואָלט דערפיהרט איהר מצוה פון הכנסת אורחים ביז צו אַזאַ הייליגער מסירת נפש. פאַר דעם דורכשניטליכען פרומען שוהל-אידען איז אַזאַ איינער אַ זינדיגער, א רשע, וואָס איז אַ מצוה אויף איהם, ער זאָל באַשטראַפֿט ווערען. אָבער די לאַנדסמאַנשאַפֿט, וועל-כע האָט געקראָגען די איינשפריצונג פון דער אידיע, איז יא אַרויפגעשטיגען צו אַט דער מדרגה פון סאָציאלען פליכט-באַוואוסטזיין.

אָבער ניט דאריין, ניט אין די געהויבענע מאַראלישע מעלות פון דער אידיאישער לאַנדסמאַנשאַפֿט, איז איהר הויפֿט-אויסצייכענונג. די רעוואָלוציע אין רוסלאַנד האָט זיך איינגעשטילט; די אָפּגעשפייגעלטע העראַאישע שטימונג דאָ איז אַראַפּגעזונקען אין וואַכעדיגען לעבענס-שטייגער, זיך איבערזעצענדיג אין מעסיגע סאָציאליסטישע און טרייד-יוניאָניסטישע פליכטען פון געוויינלאַכען שניט, וואָס פאַ-דערען ניט קיין באַזונדערע העראַאישע אַנשטריינגונג. און יעמאַלט ערשט, אין איהר וואַכעדיגער איינשטעלונג, האָט די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט, דורכ'ן אַרדען, גענומען שפילען איהר פולע סאָציאלע ראָלע, מיט קאַנצעקווענצען פאַר דער גאַנצער אידישער פאַלקס-מאַסע אין אַמעריקע.

די אידיאישע אַרדן-לאַנדסמאַנשאַפֿט, אין איהר וואַכע-דיגער איינשטעלונג, באַשטעהט פון אַ קליין הייפעלע אַק-טיוויסטען, וואָס שטעהט אונטער דער השפעה פון דער סא-

אָ אמעריקע, ווערען אַלץ מעהר אין אַכט גענומען. די אידישע פיהרערשאַפֿט פון דעם אָרדן, אַפֿרירענדיג מיט אַ מאַסע, אין דער געשטאַלט פון אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, וועלכע איז דער געדיכטסטער, שאַרפֿסטער טראַפֿען פון דעם גאַנצען ים פֿאַלקס־מאַסע, דאַרף איהר סאַציאַליזם מאַכען אַפֿענט־פערען אויף די ביידע נויט־באַדערפענישען פון דער מאַסע — צו רעאַגירען אויף דער אידישער וועלט־לאַגע, וואָס דאָס איז „אידיזירונג“, און צו אַריענטירען זיך אויף אַמעריקע, וואָס דאָס איז אַמעריקאַניזירונג. — און דער אַרבייטער רינג, אַלס דער ערשטער אַרבייטער אָרדן אין פעלד, וואָס האָט צונויפֿגעזאַמעלט דאָס רובֿ מנין און רובֿ בנין פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט־מיטגלידערשאַפֿט, איז געווען אַ ריזיגע סאַציאַלע לאַבאָראַטאָריע, דורך וועלכער עס האָבען זיך דורכגעקרייזט און זיך צוזאַמענגעשטאַלצט די אַלע איינפֿלור־סען, וואָס זיינען געקומען פון אויבען און פון אונטען, פון דער אידישער און פון דער מאַסע: דורך דעם אַרבייטער רינג איז דורכגעגאַנגען די ערשטע שטופֿע פון דעם טאַ־פעלטען פראַצעס — פון דער „אידיזירונג“ און אַמעריקאַ־ניזירונג פון דער אידישער פֿאַלקס־מאַסע אין אַמעריקע. די דורכזעצונג פון אַט דעם טאַפעלטען און גלייכזייטי־טיגען פראַצעס „אידיזירונג“ און אַמעריקאַניזירונג איז די סאַמע וויכטיגסטע געזעלשאַפֿטלעכע פונקציע פון דער אידיש־אישער לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס זי האָט דערפֿילט דורכ'ן אָרדן.

דער אַמעריקאַניזירונג־פראַצעס איז אַ במילא'דיגע. אַמעריקע קען פֿאַר זיך באַשטעהן. די מאַכט פון איהר עקאָ־נאָמיק, פֿאַליטיק און קולטור, פון איהרע בילדונג־אינסטי־טוציעס, פרעסע און גאַנצען לעבענס־שטייגער — אַט די גיגאַנטישע מאַכט קען זיך באַגעהן אפילו אַהן מיטהעלפער אין אַמעריקאַניזירונג, בפרט ווען זי האָט די אויטאָמאַטישע און באַוואוסטזיניגע מיטהילף פון די יוניאַנס, פֿאַרטייען און די אָרדנס. (אין די אָרדנס איז עס הויפטזעכליך די יוגענט, וואָס טראַגט צו צו דער אַמעריקאַניזירונג; די מיטעליאַה־ריגע און עלטערע מיטגלידערשאַפֿט — צו דער אידיזי־רונג). — אינטערעסירען דאַרף אונז יענע מיטהילף, וואָס קריגט ארויס פון דער אַמעריקאַניזירונג דעם גרעסטען גע־ווינס סיי פֿאַר אַמעריקע און סיי פֿאַר די זיך אַמעריקאַני־זירענדיגע. און אַזאַ מיטהילף איז טאַקע די אידיזירונג.

11

דריי דייטלעך דערקענבאַרע שטופֿען האָט דער אידיזירונג פראַצעס דורכגעמאַכט; מיט אַן אַפֿשטאַנד אין צייט צווישען זיי, אָבער דאָך אין פֿאַרגעזעצטער אָרדנונג; וואָס איינע פיהרט צו דער אַנדערער אַריבער, און ווערט דאָך ניט אַי־בערגערסען; נאָר באַהעפט זיך מיט איהר נאַכפֿאַלגערין, קעגענזייטיג זיך שטאַרקענדיג: — די אידיזירונג פון דער ליטעראַטור, די אידיזירונג פון דער קולטור און די אידי־זירונג פון דער געזעלשאַפֿטליכקייט, וואָס דאָס לעצטע האַלט נאָך איינמיטען.

און וויבאַלד אַ גריגע לייענערשאַפֿט איז געווען, האָט זי במילא אַרויסגערופֿען קינסטלערישע ליטעראַטור — ליד, דערצעהלונג — וואָס לכתחילה איז איהר אויפגעגעבען גע־וואָרען מיטצוהעלפען אין דער סאַציאַליסטישער פראַפּאָגאַ־דע, אָבער אין פראַצעס פון שרייבען פראַפּאָגאַנדע, האָט די שרייבערישע לוסט ארויסגעצויגען דעם קינסטלער (עדעל־שטאַדט, באַוואָסער, ראַזענפעלד, ליעסין — די פּאַעטען; ליבין, קאַברין — די דערצעהלער). — צום שבח פון די סאַציאַליסטישע פיהרער דאַרף געזאָגט ווערען, אַזוי גיך די פראַפּאָגאַנדע־ליטעראַטור האָט גענומען ווייזען סימנים פון קינסטלערישקייט, האָבען זיי זיך פֿאַראַינטערעסירט און גענומען זי מונטערען. די מעהרסטע פון זיי זיינען דער־צויגען געוואָרען אויף דער גרויסער רוסישער ליטעראַטור, האָבען זיי געפרעסט איהר רעאַליזם אין דער אידישער לי־טעראַטור. (אב. קאהאַן צום ביישפּיל; ניט גלויבענדיג אין דער צוקונפֿט פון דער היגער אידישער ליטעראַטור, האָט ער פֿאַרגעהאַלטען פֿאַר די אידישע דערצעהלער טשעכאַו'ס דערצעהלונג פֿאַר אַ מוסטער).

און נאָך אַ שבח מוז געזאָגט ווערען אויף דער סאַציאַ־ליסטישער פיהרערשאַפֿט, אַז איינמאַל האָט זי זיך איינגע־שאַפֿט אין דינסט צום אידישען אַרבייטער, איז זי ניט אַפֿ־געטראַטען. ניט אַלע, נאָטירליך. גאָר פיעלע פון די אַמאָלי־גע פיהרער זיינען אַנטלאָפֿען פון אידישען אַרבייטער און פון אידישער אַרבייט ביי דער ערשטער געלענענהייט, אַזוי גיך זיי האָבען עס געקענט באַווייזען, און האָבען מיט דער צייט זיך דערשלאָגען צו פראַמינענץ אויף דער אַמעריקאַנער אַרענע אין פֿאַרשידענע פראַפעסיעס — אַלס לאַיערס, פּאַ־

דער בולטיסטער ביישפּיל איז טאַקע דאָס אויפקומען פון

ראטור, און די ליטעראטור ענטפערט אָפּ באַצייטענס, איי- דער נאָך דער ליינער מאַנט עס פון איהר אויף א הויכען קול.

די ליטעראטור ווערט די טרעגערין פון פּאָלקס-באַ- וואוסטיין, זי נעהמט זיך אָן מיט גלויבען אין איהר באַ- רוף, ווערט זיכערער אין איהר קיום, אין איהר צוקונפט. דאָס טוט דער ליטעראטור גוט. ארום 1910 מאַכט זי דורך אַ נייע געבורט, עס פורעמט זיך אויס די ריכטונג פון די „יונגע“ — די אידישע ליטעראטור נעהמט זיך שטרעקען צו ווערק, וואָס זאָלען זי אויסגלייכען אין ראַנג מיט די גרויסע נאַציאָנאַלע ליטעראטורען אין דער משפּחה פון דער וועלט-ליטעראטור, וואָס סוף-כל-סוף דערגרייכט זי עס: — דורך טעריטאָריע-ראַמאַנען, משיח-דראַמען, דורך אַ פּאָע- זיע, וואָס איז קינסטלעריש עקויוואַלענט צו רעליגיע. זי שפּרייט אַ גייסטיגען אידישען וועלט-געוועב און פּיהרט גלייכ- צייטיג אריין די אידישע יוגענט מיט אַ ראָלע אין אַמערי- קע.

קען מען ווידער אַמאָל פרעגען: וואָס געהערט זיך דאָס אַלץ אָן מיט דער לאַנדסמאַנשאַפֿט און מיט דעם אַרבייטער אַרדן? — און דער ענטפער איז ווידער אַמאָל: אַודאי קען מען ניט זאָגען, אַז די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט דאָס אַלץ אויפגעטאָן. נאָר אין איהר ראָלע פון אַ רעוואַנאַ- טאָר און „עמפליייער“, וואָס כאַפּט אויף, פאַרשטאַרקט און גיט איבער פאַרשטאַרקטערהייט די השפּעות, וואָס זאָמ- לען זיך אָן אין דער אידישער פּאָלקס-סביבה, האָט די אי- דיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט פאַרגעשטעלט מיט זיך אַ מאַנעב- דיגע און דאַנקבאַרע אוידיענץ, וואָס אָהן דעם קען ליטע- ראַטור ניט געמאַלט זיין. נאָכפאַלגענדיג די ליטעראַטור, האָט זי זי געשטויסען. זי האָט אונטערגעטריבען דעם אַר- בייטער אַרדן צו ווערען אַן אַקטיווער באַשטעלער פון ליטע- ראטור.

אַבער אַט איז אַ געביט, וואו די אידיאישע לאַנדסמאַנ- שאַפֿט, דער אַוואַנגאַרד פון דער פּאָלקס-מאַסע, האָט גענו- מען די איניציאַטיווע. ניט נאָר נאָכגעפאַלגט די ליטערא- טור און מיטגעגאַנגען מיט איהר פּראַגרעס, נאָר אויך איהר פאַראויסגעגאַנגען; ניט נאָר געדיענט דעם שריפטשטעלער פאַר אַ טריבונע און געווען די ערשטע אויפגעמערין פון זיין בוך, געבענדיג איהם אויסערליכע הילף, נאָר זי האָט איהם אויך אינערליך געהאַלפּען. זי האָט אָנגעשפּאַנט זיין שע- פערישקייט מיט נייעם באַשלוס. דאָס איז געווען די אי- דיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס האָט אויסגעשפּרייט די אי- דישע ליטעראטור ביז קולטור, אָנהויבענדיג דערמיט די צווייטע אידיזירונג שטופּע.

דאָס האָט די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט ארויסגעפאַ- דערט פּאָלקס-שולען, וואו די שפּראַך פון אונטעריכט איז אידיש און אידישע ליטעראטור איז דער הויפט-לימוד. אויף איהר אויפפאַדערונג, האָט דער אַרבייטער אַרדן פאַר- לייגט אַ נעץ פון פּאָלקס-שולען איבער'ן לאַנד, אַוועקגע- שטעלט אַ דערצייהונגס-סיסטעם און פּונאַנדערגעצווייגט אַ קולטור-טעטיגקייט אין פאַרשיידענע ריכטונגען — צו באַד-י-

ליטיקער, אַרטיסטען און שריפטשטעלער. — אַבער די, וואָס זיינען געבליבען, האָבען געטהאָן גרויסען דינסט, דאָס איז זיי צו פאַרדאַנקען, וואָס די אידישע פּאָלקס-מאַסע איז באַרייכערט געוואָרען מיט אַ נייעם שעפּערישען אויסדרוקס- מעדיום — ליטעראטור, וועלכע שילדערענדיג מענטש און לעבען, גראַבענדיג זיך אין דער טיפעניש פון כאַראַקטער, נאָכגעהענדיג דעם אימיגראַנט טריט נאָך טריט, פון דער היים אין שאַפּ, פון שאַפּ אין דער יוניאָן, פון דער יוניאָן אין פּאַמיליע-קרייז, מיט זיינע פּריידען און ליידען, אַרי- בערטראַגענדיג איהם צוריק אין דער אַלטער היים און איהם צוריקבריינגענדיג קיין אַמעריקע — האָט זי, די ליטערא- טור, אין דער מעגליך שנעלסטער צייט, גייסטיג איבער- געפורעמט און דערהויבען ביז צו אַ היפשען גראַד אינטע- ליגענץ אַ מאַסע, וואָס האָט אַפילו קיין עלעמענטאַרע ביל- דונג ניט געהאַט.

נאַטירליך, די שעפּערישע איניציאַטיווע איז דעם שריפט- שטעלערס, וועלכער האָט אָפּגעענטפערט דער מאַסע, אַבער דער אַוואַנגאַרד פון דער מאַסע האָט זיך געזאַמעלט אין אי- דיאישען פאַראיין, אין אַרבייטער אַרדן, וואָס האָבען פאַר- געשטעלט מיט זיך די סאַמע ערשטע אַרגאַניזאַציע געברוי- כער פון ליטעראטור; צייטונג, בראַשורע, בוך, ליעד, דער- צעהלונג, ליטערארישער אַווענט — זיינען געווען זייער אַר- גאַניזירונג, אונטערהאַלטונג און צוזאַמענהאַלטונג-מיטלען. די ליטעראטור האָט פון סאַמע אָנהויב זיך געקענט אַנשפּאַ- רען אויף דעם פאַראיין, דעם אַרדן, ווי אויף זייער זיכער- סטער קליענטעל (נאָך אין יאָהר 1892 האָט דער פּאָטער- פאַראיין פון אַרבייטער רינג גענומען אונטער זיין ספּעציע- לער זאָרג דעם גלייכצייטיג מיט איהם געגרינדעטען סאַציי- אַליסטישען חודש-זשורנאַל „צוקונפט“).

ביז 1905 איז די אַנטוויקלונג פון דער ליטעראטור גע- שטערט געוואָרען דורך דעם אויסגעשפּראַכענעם אַנטי-אַ- ציאָנאַליזם פון די פּיהרער, דורך דעם אומגלויבען, אַז די ליטעראטור איז אויף דויער. אויב היינט מאַרגען שטאַרבט זי, ווי קען דער שריפטשטעלער זיך פאַרמעסטען ברייט און טיף און הויך, ווי קען די שעפּערישע אינטואיציע זיך אָנ- שפּאַנען ארויסצוקריגען פון איהם דאָס בעסטע, וואָס זיין גייסט פאַרמאַגט? — אַבער די אינגערע, אינטעליגענטע- רע און אידיאישערע אימיגראַציע, וואָס די רוסישע רעוואַ- לוציע האָט געגעבען, מיט דער אידיאישער לאַנדסמאַנ- שאַפֿט, יואָס די נייערע אימיגראַציע האָט דערלאָנגט, טראַגט אַריין אַ ראַדיקאַלע ענדערונג. אין דער אויפגעמונ- טערטער אַטמאָספּערע פון איסט-סאַיד, אפילו אָהן נאַציאָנאַ- ליסטישער טעאָריע, געהמט די מאַסע, מיט דער פּיהרער- שאַפֿט צוזאַמען, פּאַקטיש זיך נאַציאָנאַליזירען—בלויז דורך דעם פּאַקט, וואָס די מאַסע פּיהרט אַ ברייט פּאָלקס-לעבען. זי קריגט דעם געפּיהל, אַז זי איז ניט גלאַט אַ צוזאַמענגע- לאַפּענער ערב-רב, נאָר אַ פּאָלקישע געמיינשאַפֿט, אַ קבוץ, אַן עדה, וואָס געהט אין אַמעריקע אריין מיט אַן אייגען פנים און וועט פאַרנעהמען אַן אַרט אין איהר. די יוגענט פון דער מאַסע זוכט אויסדרוק פאַר דעם אין דער ליטע-

זעהן, אַז דעם גרעסטען דערפאַלג צווישען די היגע אידי-
שע אַרבייטער האַבען ניט די פּאַרטייען, נאָר די אַרדנס —
האַבען זיי זיך געשטעלט בויען אַן אַרדן...

דאָס איז דער „אידישער נאַציאָנאַלער אַרבייטער פּאַר-
באַנד“, וועלכער, געגרינדעט אין 1910 מיט דריי ברענ-
טשעס אין פּילאָדעלפּיע, ווערברט אויסשליסליך פון די
פּאַרטיי-מיטגלידער פון די פּועלי ציון, געטשאַרטערט אין
אַלבאני אין 1912 מיט 500 מיטגלידער — ציילט ער איצט
200 ברענטשעס מיט 18 טויזענט מיטגלידער אין איבער
100 שטעט, וואָס פון זיי זיינען 80 ברענטשעס מיט 6 טוי-
זענט מיטגלידער אין ניו יאָרק.

די פּראָפּאַרציע פון לאַנדסמאַנשאַפֿטען איז א סך קלענער
ווי אין אַרבייטער רינג. בעת אין לעצטען מאַכען די לאַנדס-
מאַנשאַפֿטען אויס איבער אַ העלפט פון זיינע ניו יאָר-
קר ברענטשעס, איז אין פּאַרבאַנד בלויז אַ פּערטעל.
אַבער אין מיטגלידערשאַפֿט מאַכען זיי אויס אַ סך מעהר
ווי אַ פּערטעל. און אויב אפילו אין צענטער — אין ניו
יאָרק — וועגען אריבער די אידיאישע גרופּירונגען, איז
אין דער פּראָווינץ אַבער כמעט יעדער נייער געווינס פון
פּאַרבאַנד אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט.

לויט דער אידיאישער פּאַפּולאַריטעט פון דער ציוניס-
טישער אידיע צווישען די מאַסען, האָט מען געדאַרפט
דערוואַרטען אַ סך גרעסערע מיטגלידערשאַפֿט אין פּאַר-
באַנד און א סך שטאַרקערע באַטייליגונג פון די לאַנדס-
מאַנשאַפֿטען אין איהם. נאָר דער פּאַרבאַנד איז א סך
שטרענגער אין זיין אידיאישער פּאַרטייאַטיקייט, ווי דער
אַר. רינג. אודאי ווייסען זיי, אַז לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען די
בעסטע שפּייז פאַר אַן אַרדן, און זיי ווענדען זיך כסדר
מיט אויפּרופּען צו די לאַנדסמאַנשאַפֿטען. אַבער אַזוי גיך,
ווי זיי קריגען אַריין אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, נעהמען זיי זי אי-
דיאזירען, און די לאַנדסמאַנשאַפֿט ווערט אַן איהר לאַנדס-
מאַנשאַפֿט-כאַראַקטער און גיט זיך אן אידיאישען נאַמען.
לייכטער איז זיי צו מאַכען אן אַפּקלייב פון יחידים לויט
אידיאישער סימפּאַטיע. אין די לעצטע יאָהרען, ווען ציר-
ניסטישע סימפּאַטיעס האַבען זיך פאַרשפּרייט צווישען דער
אידישער אַרבייטערשאַפֿט, האַבען זיי זיך געלאָזט געהן אין
די יוניאָנס צו מאַכען אַ יחידים-אַפּקלייב. זיי האַבען שוין
8 יוניאָן-ברענטשעס פון פּאַרבאַנד אין ניו יאָרק און אַרגא-
ניזירען נאָך מעהר.

אודאי איז דעם פּאַרבאַנד ניט לייכט צו געווינען די מאַ-
סע, ווייל ער פּאַדערט פון זיינע מיטגלידער גרעסערע
קרבנות. דער פּאַרבאַנד איז אַן אַרדען אין בוכשטעבליכען,
מיטעלאַרטערליכען זין — אַן אַרדן פון „ריטער פון היי-
ליגען לאַנד“. בשותפות מיט די פּועלי ציון טראָגט ער רע-
גולערע פּליכטען פאַר פּאַלעסטינע, פיהרענדיג יעהרליכע
„געווערקשאַפֿטען“-קאַמפינס, בויענדיג און אויפהאַלטענ-
דיג פּאַלעסטינישע אַרבייטער-אינסטיטוציעס, קאַפּעראַטיווע
קאַלאָניעס („קבוצות“). אויף זייער איניציאַטיווע און מיט
זייער שטיצע זיינען אין פּאַלעסטינע געגרינדעט געוואָרען
אַז אַרבייטער-באַנק, און עפעס ענלעכעס צו אַ היגען אַרדן

נען דעם דערוואַקסענעם, ווי שול דאָס קינד: קאַנצערט,
טעאַטער-בענעפיט זיינען אויך געווען קוואַלען פון הכנסה
פאַרן אַלט-מאַדישען בענעפיט-פאַראַיין און לאַנדסמאַנשאַפֿט;
די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט, דורכ'ן אַרדן, האָט פאַר-
פלאַנצט איבער'ן לאַנד צעהנדליגער כאַרען, דראַמאַטישע און
מוזיקאַלישע פאַראַיינען, זי איז פון אָנהויב געווען אן ענטווי-
אסטישע אונטערשטיצערין פון אידישען קונסט-טעאַטער,
מאַכענדיג עס פאַר אַ פּרינציפּ בלויז אין קונסט-טעאַטער
קויפט זי איהרע בענעפיט-פאַרשטעלונג. זי האָט אויך
אַוועקגעשטעלט איהר אייגענעם קינסטלערישען אַרבייטער
טעאַטער — „אַרטעף“...

מיר מוזען דאָ איבעררייסען, כדי ניט פאַראַויסצוכאַפּען
קולטור-אַנטוויקלונגען פון די סאַמע לעצטע יאָהרען, פאַר-
אויסכאַפּענדיג בלויז דעם אויספיהר: דער אַרבייטער אַרדן,
אַלע אַרבייטער אַרדנס צוזאַמען שטעלען היינט צו טאָג מיט
זיך פאַר א פול פונקציאָנירענדיגען אידישען קולטור-מיני-
סטעריום...

און זיי האַבען זיך ניט אַפּגעשטעלט ביי קולטור אַליין.
דורך דער קולטור, וואָס עפענט פונאַנדער דאָס באַוואוסט-
זיין פון דער פּאַלקס-מאַסע, איז דער אַרבייטער אַרדן, גע-
שטיצט אויף דער אידיאישער לאַנדסמאַנשאַפֿט, אריינגע-
צויגען געוואָרען אין א רייה טעטיגקייטען, וואָס דאַרפען
העלפען צו דער לייזונג פון פאַרשיידענע נאַציאָנאַלע, גע-
זעלשאַפֿטליכע און עקאָנאָמישע אידישע נויט-פּראָבלעמען,
וואָס האַבען זיך אָנגעצייטיגט סיי דאָ אין לאַנד און סיי אין
די לענדער מעבר לים — די אידיזירונג פון דער קולטור
האַט געבראַכט מיט זיך די אידיזירונג פון דער געזעלשאַפֿט-
ליכקייט.

12

די מזרח-איראָפּיאישע אימיגראַציע נאָך 1905 האָט גע-
בראַכט אַ גרויסע מאַסע סאַציאַל-באַוואוסטזיניגע יוגענט,
וועלכע האָט אין דער אַלטער היים געקעמפט אין די רייהען
אַדער געשטאַנען אונטער דער השפּעה פון סאַציאַליסטישע
פּאַרטייען, וואָס האַבען געהאַט מעהר אַדער ווייניגער אויס-
געשפּראַכענע נאַציאָנאַלע טענדענצען. איז די יוגענט געווען
ראוי מיט דער צייט אויך דאָ זיך נאַציאָנאַליזירען — וואָס
דערמיט ווערט געמיינט: אַפּצוגעבען זיך מיט אידישע טע-
טיגקייטען. אַבער צווישען אַט דער יוגענט איז געווען אַ מי-
נאָריטעט, וואָס איז געקומען אַהער אָנגעזאַפֿט מיט 100
פּראָצענט יגער נאַציאָנאַלער טעאַריע. זיי זיינען געווען ציר-
ניסטען סאַציאַליסטען. צו זיין אַ ציוניסט — פּאַרטראַכטען
אַ אידישען צוקונפֿט-שטאַאַט אין פּאַלעסטינע — דאָס ווערט
ניט אונטערגעזאַגט דירעקט פון דער סיטואַציע אויפ'ן אַרט
בפרט אַ ציוניסט-סאַציאַליסט זיין — דער שטאַאַט זאַל זיין
געבויט אויף סאַציאַליסטישע יסודות — דערצו דאַרף מען
אודאי באַוואָפּענט זיין מיט וועלט אנשוואַונג, מיט „טעאַ-
ריע“, די טעאַריע איז געווען פאַרשיידענאַרטיג, און גער-
פען האַבען זיי זיך מיט פאַרשיידענע נעמען. ביז 1910 האָ-
בען זיי זיך אויסגעקריסטאַליזירט אין אַ פּאַרטיי, אונטער'ן
נאַמען „פּועלי ציון“. זיי האַבען אַבער באַלד זיך אַרומגע-

דער פאַרבאַנד האָט גענומען אינציאָטיווע אין אַ רייה אנדערע טעטיגקייטען, פון נאָך ברייטערען פאַרנעם. אָבער זיין גרעסטען פּיאָנערישען פאַרדינסט, פון ממש היסטאָרישען באַדייט, האָט דער פאַרבאַנד צו פאַרצייכענען אויפ'ן געביעט פון קולטור. אין 1910 האָט דער זעלביגער קרייז, וואָס האָט אויסגעפלאַנעוועט און געלייגט דעם פונדאמענט פון פאַרבאַנד, אויסגעטיילט פון זיך אַ גרופע, מיט דעם באַוואוסטען שריפטשטעלער, טעאַטראַל און קולטור-טוער יואל ענטין בראש, וועלכע האָט געגרינדעט די ערשטע נאַציאָנאַל-ראַדיקאַלע אידישע פּאַלקס-שולע אויף דעם נאָמען פון דעם דעמאָלט נאָך לעבעדיגען ליטעראַטור-קלאַסיקער י. ל. פּרץ — די ערשטע ניט נאָר אין ניו יאָרק און אין לאַנד, נאָר אין גאָר דער וועלט — אַ פּאַלקס-שולע מיט אידיש אַלס אונטערריכט-שפראַך און אידישער ליטעראַטור אַלס הויפט-לימוד, געבענדיג דערמיט די ערשטע איבערזעצונג פון דער אידישער ליטעראַטור אין אידישער קולטור.

תיכף ווי דער לאַזונג איז קאָנקרעטיזירט געוואָרען דורך דער גרינדונג פון די ערשטע פּאַלקס-שולען, האָט די אינציאָטיווע פון פאַרבאַנד ארויסגערופען אין אַ געוועט דעם אַרבייטער רינג. אויפדערענדיג דעם אַרדן מיט אַ פאַר-צויגענעם שאַרפען סכּוּך צווישען דער עלטערער פּיה-רעשאַפט און דער אינגערער מיטגלידערשאַפט — נאָך אַ שאַרפערען סכּוּך, ווי דער גלייכצייטיגער סכּוּך איבער פּראַטוירנאַל רייטס און וועלכער האָט זיך געצויגען כמעט פונקט אזוי לאַנג. ביידע פאַראַלעלע סכּוכים האָבען שיעור ניט געשפּאַלטען דעם אַרבייטער רינג, צעטיילענדיג איהם אויף צוויי מחנות: אַלטע און יונגע — מיט דער מערק-ווירדיג געענדערטער פאַרטיילונג פון די ראַלען. בעת אין סכּוּך איבער פּראַטוירנאַל רייטס זיינען די אַלטע גע-שאַטען פאַר'ן פּראַגרעס, און די יונגע, אין רעאַקציאָנערען אוטאָפּיזם, זיינען באַשטאַנען, אַז אַלץ זאל בלייבען ביים אַלטען, און די אַלטע האָבען געזיגט — אין דעם סכּוּך איבער די פּאַלקס-שולען זיינען די אַלטע געווען די אינגע-שפּאַרטע.

אָבער די יונגע אַרויסשרייענדיג די פּאַלקס-שטימונג, וואָס האָט זיך אַקומולירט אין די ברענטשעס, ספּעציעל אין די לאַנדסמאַנשאַפטען-ברענטשעס, וואו פּאַלק אין ברייטער רעפּרעזענטירט — די יונגע האָבען געקעמפט מיט מוטא און וואוט, מיט לייב-און-לעבען-ענטוואַפּונג, פאַר דער פּראַ-גרעסיווער נאַציאָנאַלער פּאַלקס-שול — און די יונגע האָבען אויסגעפּיהרט.

אין נאָוועמבער 1918 האָט דער אַרבייטער רינג געגרינד-דעט זיין ערשטע עלעמענטאַרע פּאַלקס-שול — מיט 8 יאָהר פאַרשפּעטיגונג געגען פאַרבאַנד, דעם פּיאָנער אין פּאַלקס-שולען-באַוועגונג. אָבער אין פאַרלוף פון די 20 יאָהר האָט ער איבערגעזיגט זיין וועגווייזער-פאַראַוואַרדער, פּיער-רענדיג איצט דעם 20-יאָהריגען יוביליי פון זיין פּאַלקס-שול מיט אַ טאַפּעלט גרעסערען שול-סיסטעם — אויס דעם

— אַ קראַנקען-קאַסע („קופּת חולים“) און אַפילו אַ פּיער אינשורענס קאַמפּאַניע (הסנה).

פונדעסטוועגען, טראָץ זיין פאַרשלונגענקייט מיט פּאַלעס-טינע, איז דער נאַצ. אַר.ב. פאַרבאַנד, אַ דאַנק זיין הויכער אידייאַישער באַוואוסטזינגקייט, געווען אַ פּיאָנער, וואָס האָט גענומען די ערשטע האַנט אין אַ גאַנצער ריי היגע אי-דישע טעטיגקייטען: ער איז געווען דער ערשטער אַרביי-טער אַרדען, וואָס האָט זיך לכתחילה געגרינדעט אויף „פּראַ-טוירנאַל רייטס“, צווינגענדיג דערמיט אויף דעם אַרביי-טער רינג איבערצוגעהן פון אַלטען „אַסעסמענט-סיסטעם“ צום נייעם וויסענשאַפטליכען צאַלונג-סיסטעם, נאָך אַן אי-נעריכען קאַמף, וואָס האָט אַנגעהאַלטען גאַנצע 10 יאָהר. דערביי איז אינטערעסאַנט, וואָס די גענעראַל סעקרעטאַר רען (י. ווינטרויב, וויליאם עדלין, דר. ב. האַפּמאַן און גאָר באַזונדערס דר. פ. ראָזענבלאַט — „בן יקר“) — אַן עקספּערט אין עקאָנאָמיק — און נאָך איהם יוסף באַסקין) און די עלטערע פּיהרערשאַפט פון אַרדן זיינען געווען פאַר דער אינפּיהרונג פון נייעם סיסטעם, וואָס האָט געקאָנט וויי טהאַן דוקא דער עלטערער מיטגלידערשאַפט — בעת דער אינגערער, סאָציאַליסטיש-היציקער עלעמענט איז גע-בליבען שטאַל און איינען פאַר אַסעסמענטס — גאַנץ פאַר-קערט, ווי עס איז געוויינליך דער פאַל אין אַ קאָנסערוואַ-טיווען אַרדן. — ערשט אין 1919, נאָך אַ יאָבאַשלוס פון קאַנווענשאַן און נאָך דער גוטטהיטונג פון דעם באַשלוס דורך אַ רעפּערענדום, וואָס האָט גענומען צוויי יאָהר איהם דורכצווצען, זיינען די פּראַטוירנאַלע רייטס אריין אין קראַפט. און אַנדערש ווי די שרעקעדיגע האָבען פאַראויס-געזאַגט, האָט דער אַרבייטער רינג ניט געליטען קיין שום אַנווער אין מיטגלידערשאַפט, וועלכע פאַרקערט איז נאָך אַלץ געשטיגען, דערגרייכענדיג אין 1925 ביז 85 טוי-זענט — די העכסטע ציפּער אין דער געשיכטע פון אַרדן. — דאָס מיינט, אַז דער דורכשניט-עלטער פון דער מיט-גלידערשאַפט איז דעמאָלט נאָך געווען נעהענטער צו מי-טעל-י-עהריג, איידער צו אַלט.

איבערגעזענדיג צוריק צום נאַציאָנאַלען אַרבייטער פאַר-באַנד: — ער איז געווען פּיאָנעריש אויך אין אינשטעלען אויף דער אידישער גאַס די ערשטע שפּאַר און ליי-קאַסעס — די קרעדיט-יוניאָנס — אויסברייטערענדיג די קאַאָפּעראַטיו-ווע אינשורענס פון אַרדן ביז צו קאַאָפּעראַטיווען קרעדיט; אויסלייזענדיג די היימישע מצוה פון גמילת חסדים פון איהר צופעליגקייט, אינזייטיגקייט און סימן נדבה, וואָס קלעפט צו איהר. אין קאַאָפּעראַטיווען קרעדיט איז דער היימישער גמילת חסד דערהויבען צו פעסטער, געזיכער-טער, לעגאַליזירטער, סיסטעמאַטיזירטער און ווירדיגער געגענזייטיגער זעלבסט-הילף. די אַנדערע אַרדנס האָבען דעם פאַרבאַנד נאָכגעטהאַן, אָבער ער האָט זיך ניט געלאָזט פון זיי אריבערצוגען: ער ציילט איצט זיין אייגענס איבער 40 קרעדיט יוניאָנס איבער'ן לאַנד.

מיליאָן לעבענס; די עקאָנאָמישע פּאַראַמען, וואָס האָבען זיך אָנגעהויבען אין די נייַגערינדעטע מדינות ביי די גרע-ניצען פון סאָוועט-רוסלאַנד, אזוי גיך ווי זיי האָבען זיך גע-גריןדעט — זיך אָנגעהויבען און הערען עד היום ניט אויף. און דער לעצטער און שוידערליכסטער אַלזייטיגער היטלער-פּאַראַם, וואָס פיהרט דורך אַ טויט-אורטהייל איבער דעם גאַנצען אידישען פּאָלק דורך די אידען געפּאַנגענע אין דעם קאַנצענטראַציע לאַגער, וואָס איז אַמאָל געווען דייטשלאַנד און עסטרייך.

אַט די קאַטאַסטראַפּע, וואָס האָט זיך גערוקט אומאונטער-בראַכען פאַר 20 יאָהר צייט פון מזרח-אייראָפּע צו צענטראַל-אייראָפּע, האָט ניט געקאָנט ניט אַפּרופּען זיך מיט יסורים אין געפיהל פון דער היגער אידישער פּאָלקס-מאַסע; און וואו זי איז אַרגאַניזירט, האָט זי געהאַנדעלט דורך איהרע אַרגאַניזאַציעס אין אַפּענטפער אויף דער קאַטאַסטראַפּע. נעהמען מיר צום ערשט דעם פּאָליטישען מאַמענט, וואָס שייכות'ט זיך מיט דער סאָוועט-דעגירונג, ווייל ער האָט געהאַט דעם באַלדיגסטען עפעקט אויף דער אַרגאַניזאַציע, וואָס זאַמעלט פּאָלקס-מאַסע, וואָס האָט אַי קאַפּ אי האַרץ — דעם ארבייטער אַרדן.

פונקט ווי די ערשטע רוסישע רעוואָלוציע — פון 1905 — האָט פּאַקטיש געשאַפּען דעם ארבייטער רינג, צושטעלענדיג איהם סאַציאַליסטישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען צעהנדליגער־וויוז, אזוי האָט די צווייטע רוסישע רעוואָלוציע — פון 1917 — זיך דאָ אָפּגערופּען מיט דער באַשאַפּונג פון אַ נייעם אַרביי-טער אַרדן. אָבער ניט מיטאַמאָל איז עס געשעהן, ווי די גאַנצע אידישע ארבייטער-באַוועגונג, זיינען די רייהען פון ארבייטער רינג געשפּאַלטען געוואָרען אויף רעכטס און אויף לינקס מיט דער שטעלונג צו סאָוועט-רוסלאַנד אַלס צעטייל-לונגס-ליניע — מיט דער מאַיאָריטעט אויפ'ן רעכטען צד.

דער סוף פון דער ראנגלעריי איז געקומען אין 1929, ווען די קאַנווענשאַן אין שיקאַגאָ האָט אָנגענומען אַ שאַרפע פאַר-דאַמונגס-רעזאָלוציע געגען דער אינערליכער פּאָליטיק פון סאָוועט-רוסלאַנד, און דער לינקער פליגעל האָט איינגעזעהן, אז ער האָט שוין מעהר ניט וואָס צו טהאָן אין ארבייטער רינג. נאָך אַ פאַרווך צונויפצושמעלצען זיך מיט דעם „אינ-דעפענדענט אַרבייטער רינג“ פון מאַסאַטשועטס, וואָס האָט דוקא געהאַט די גוט-הייסונג פון דער מאַיאָריטעט מיטגלידער פון „אינדעפענדענט“, אָבער איז געשטערט געוואָרען דורך אַן אינדזשאַנקשאַן, וואָס די עקזעקוטיווע האָט אַרויסגע-קראָגען — האָבען 200 ברענטשעס — 157 געוועזענע ברענטשעס פון אַרבייטער רינג און מינאַריטעט-גרופּען פון ברענטשעס, איבעריגע „אינדעפענדענט“ — אויף אַ קאַנפּערענץ אין ניו יאָרק, מערץ, דעם 30טען, 1930, זיך אַרגאַניזירט אַלס דער „אינטערנאַציאָנאַלער אַרבייטער אַרדן“.

עס איז צו באַוואַנדערען וויפיעל קראַפט עס האָט אָן אידיע צו אַרגאַניזירען אידישע פּאָלקס-מאַסע. דער נייער אַרדן איז ממש געקוואַלען מיט מיטגלידער פון יאָהר צו

פשוט'ען טעם, וואָס ער איז 5 מאָל אזוי גרויס ווי דער פאַרבאַנד.

(די סטאַטיסטיק פון דעם שול-פאַרמעגן פון ביידע אַר-דענס וועלען מיר שפּעטער בריינגען).

אַז דאָס איז אַ ספּאַנטאַנער, דאָ אויפגעקומענער דראַנג ביי דער פּאָלקס-מאַסע, ניט קיין אריבערגעבראַכטע פון דער אַלטער היים געוואוינהייט, האָבען מיר אַ ראיה דעריין — וואָס די פּאָלקס-שולען באַוועגונג האָט זיך ערשט ריכטיג צעוואַקסען, ווען די אימיגראַציע האָט זיך שוין געהאַט אָפּגע-שטעלט און עס איז פאַרמינערט געוואָרען דער צופלוס פון די אַלט-היימישע השפּעות.

עס וואָלט געווען צו פריה אונטערצופיהרען דעם סך הכל צו דער פּאָלקס-שולען באַוועגונג; און אודאי צו פריה צו מאַכען דעם סך הכל פון דעם גאַנצען פּראָצעס פון קול-טור-אידיזירונג; און מיר קענען אפילו ניט אָנהויבען ריי-דען וועגען דער געזעלשאַפֿטליכער אידיזירונג, איידער מיר האָבען אריינגעפיהרט דעם דריטען און צום שפּעטסטען אויפ-געקומענעם אַרבייטער אַרדן — נעמליך, דעם אינטערנאַ-ציאָנאַלען ארבייטער אַרדן.

13.

צוטערעטענדיג צום אינטערנאַציאָנאַלען ארבייטער אַרדן, שפּרייזען מיר אריבער פון דער נאַציאָנאַל-ראדיקאַלער פאַ-זע פון דער לאַנדסמאַנשאַפֿט צו איהר קאַטאַסטראַפּאַלער פאַזע, וואָס איהר אָנהויב פּאַלט אומגעפער צונויף מיט דעם סוף פון דער וועלט-מלחמה.

צוויי מאַמענטען זיינען דאָ צו אונטערשיידען: — דעם סאַ-ציאַל-פּאָליטישען מאַמענט — דער אויפקום פון דער סאַ-וועט-דעגירונג, וועלכע האָט אונטערנומען דעם גרינדליכ-סטען סאַציאַלען איבערבו, וואָס צו דעם האָט די אידישע פּאָלקס-מאַסע דאָ בשום אופן ניט געקענט בלייבען גלייכ-גילטיג — שוין דערפאַר אליין, וואָס דריי מיליאָן אידען זיינען אריינגעצויגען געוואָרען אין דעם איבערבו-פּראָצעס. זעהר אַ פיניליכער פּראָצעס — ספעציעל ביים אָנהויב און ספעציעל פאַר אידען, וועלכע האָבען געהאַט פאַרנומען פאַ-זיציעס — קליינשטעטעלדיגע מלאכה, קליינשטעטעלדיגער האַנדעל — וואָס לאָזען זיך גאַנץ שווערליך אריינבויען אין אַ סאַציאַליסטישער אַרדנונג.

און דער נאַציאָנאַל-קאַטאַסטראַפּאַלער מאַמענט: אַן אַ זייט פון דער סאָוועטישער סאַציאַלער איבערקערעניש זיינען איר-דען דורכגעגאַנגען איין חורבן נאָכ'ן צווייטען — די מיר-ליטערישע פּאַראַמען, וואָס די צאַרישע אויבער-קאַמאַנדע האָט דורכגעפיהרט איבער דער אידישער באַפעלקערונג, אַפּווישענדיג הונדערטער קהלות איבער דער גאַנצער ליניג פון דער פּראַנט-ליניע; די אויסראַטונגס-פּאַראַמען, דורך וועלכע די ווייסגואַרדייאישע גענעראַלען האָבען זיך נוקם געווען פאַר די מפלות, וואָס זיי האָבען געליטען פון די באַלשעוויקעס אין צייט פון בירגער-קריג — אַ נקמה, וואָס אַ חוץ פאַרמעגען, האָט זי אָפּגעקאַסט די אידען אַ האַלבען

וואָס איז דאָס נייע, וואָס דער אָרדן האָט געבראַכט, זיין בייטראַג צו דער אידיאישער אָרגאַניזירונג פון דער פּאַלקס-מאַסע — יענע אָרגאַניזירונג, וואָס שלעפּערט ניט איין, נאָר וועקט צו טעטיגקייט — און וואָס איז די ראָלע פון דער לאַנדסמאַנשאַפט דערביי?

געבאַרען פון דער אָפּגעשלאָגענער היץ פון אן אַרעמאַנ-סקער רעוואָלוציע, צייכענט זיך דער אָרדן אוואַי אויס מיט סאָציאלען ראַדיקאַליזם — דער סאָציאַלער ראַדיקאַליזם איז אריינגעשריבען מיט ציפערען אין זיין קאָנסטיטוציע: אַנטקעגען די פּאַליסיס פון 100 ביז 3000 דאָלער, וואָס די

יאָהר: אין 1933 — 7,625 מיטגלידער; אין 1934 — 10,439 מיטגלידער; אין 1935 — 15,183 מיטגלידער; אין 1937 — 20,440 מיטגלידער; צו זיין אַכטער ניו יאָרקער שטאַט-קאָנווענשאַן, אָפּגעהאַלטען אין זומער 1938, האָט ער שוין געציילט 22,000 מיטגלידער, פּאַרטיילט צוויי-שען 100 ברענטשעס — אין ניו יאָרק אַליין. איבער'ן גאַנ-צען לאַנד 260 ברענטשעס מיט 36 טויזענט מיטגלידער.

און ווידער אַמאַל זעהען מיר די לאַנדסמאַנשאַפטען ביי דער ארבייט. ניט די אידיע אַליין, נאָר אידיע, וואָס איז געשטיצט אויף מאַטעריעלען בענעפיט, וואָס ביידע זיינען

דעלעגאַטען פונ'ם ברוסקער רעליף קאָמיטעט ווו זיי טיילען אויס שטיצע אין ברוסק.

איינגעפאַסט אין אַ לאַנדסמאַנשאַפט — דאָס איז עס, וואָס זאמעלט דעם אָרדן די גרעסטע צאָל מיטגלידער. פאַר אן אילוסטראַציע קען אונז דיענען דער סמאַרגאַ-נער ברענטש פון אָרדן — (סמאַרגאַן אַמאַל אַ גרויסער איב-דוסטריעלער גאַרבער-צענטער, איצט אַ שטעטעל אויפ'ן גרענעץ פון פוילען און סאָוועט-רוסלאַנד) — געגרינדעט אין 1929 מיט 18 מיטגלידער, ציילט איצט דער ברענטש 200 מיטגלידער ניי-געזאַמעלטע פון סמאַרגאַנער לאַנדס-לייט. דער לאַנדסמאַנשאַפט-עלעמענט גרייכט ניט אין אָרדען צו אַזאַ הויכער פּראָפּאַרציע, ווי אין ארבייטער רינג, אָבער ער איז טאַפעלט אזוי גרויס ווי אין נאַציאָנאַלען ארבייטער פארבאַנד. הגם די צאָל לאַנדסמאַנשאַפטען ברענטשעס ווייזט ווייניגער פון אַ העלפט, אָבער מעהר ווי אַ העלפט פון דער ניו יאָרקער מיטגלידערשאַפט איז קאַנצענטרירט אין די לאַנדסמאַנשאַפטען-ברענטשעס.

איינגעפאַסט אין אַ לאַנדסמאַנשאַפט — דאָס איז עס, וואָס זאמעלט דעם אָרדן די גרעסטע צאָל מיטגלידער. פאַר אן אילוסטראַציע קען אונז דיענען דער סמאַרגאַ-נער ברענטש פון אָרדן — (סמאַרגאַן אַמאַל אַ גרויסער איב-דוסטריעלער גאַרבער-צענטער, איצט אַ שטעטעל אויפ'ן גרענעץ פון פוילען און סאָוועט-רוסלאַנד) — געגרינדעט אין 1929 מיט 18 מיטגלידער, ציילט איצט דער ברענטש 200 מיטגלידער ניי-געזאַמעלטע פון סמאַרגאַנער לאַנדס-לייט. דער לאַנדסמאַנשאַפט-עלעמענט גרייכט ניט אין אָרדען צו אַזאַ הויכער פּראָפּאַרציע, ווי אין ארבייטער רינג, אָבער ער איז טאַפעלט אזוי גרויס ווי אין נאַציאָנאַלען ארבייטער פארבאַנד. הגם די צאָל לאַנדסמאַנשאַפטען ברענטשעס ווייזט ווייניגער פון אַ העלפט, אָבער מעהר ווי אַ העלפט פון דער ניו יאָרקער מיטגלידערשאַפט איז קאַנצענטרירט אין די לאַנדסמאַנשאַפטען-ברענטשעס.

האָט ער זיך געפרעגט: צו וואָס אַ סעפּאַראַטער אידישער קלאַסען־קאַמף אַרדן? דער קלאַסען־קאַמף־שטאַנדפּונקט ווייט ניט פון נאַציאָנאַלע גרענעצען. און ער האָט באַשלאָסען: אַן אל־אַמעריקאַנישער קלאַסען־קאַמף אַרדן זאָל עס זיין!

און עס האָט איהם גענומען ניט מעהר, ווי דריי יאָהר דעם באַשלוס דורכצוועצען. זייט 1933 פּונקציאָנירט דער אַרדן אַלס אַ סעקציע פון אַ פּיעל פּעלקערליכען אינטער־נאַציאָנאַלען אַרבייטער אַרדן, וועלכער שליסט איין, אַ חוץ דער אידישער—אַן ענגלישע, אונגאַרישע, סלאָוואַקישע, אוק־ראַנישע, איטאַליענישע, פּוילישע, רומענישע און אַנדערע סעקציעס, פון וועלכע די אידישע איז די גרעסטע און די ענגלישע די צווייטע גרעסטע.

און די יוגענט פון די אַלע פּעלקערשאַפטען ווערט אפילו ניט אַרגאַניזירט אין באַזונדערע סעקציעס — זי בילדעט איין פּיעל־פּעלקערליכע יוגענט־סעקציע פון אינטערנאַציאָנאַלען אַרדן. און, פאַרשטעהט זיך, אז די שפּראַך, וואָס פאַראייניגט זי, איז ענגליש.

און אַ סכּרה, אז די אידישע סעקציע פון אַרדן איז ניט שטאַרק מקפּיד, אַז די יוגענט גרופּע, וואָס ווערען אַרגאַניזירט ביי אידיש־רייזענדיגע ברענטשעס פון אַרדן, זאָלען דוקא רעדען די שפּראַך פון זייערע טאַטעס. זיי רעדען, וואָס עס רעדט זיך זיי צום לייכטסטען — ענגליש!

היינט עס, אַז די אידישע סעקציע ניט נאָר וואָס זי שטעלט זיך ניט אַנטקעגען דעם פּראָצעס פון דער נאַטיר־לעכער אַמעריקאַניזאַציע, נאָר העלפט איהר מיט.

און דער גאַנצער פּילפּעלקערלעכער אַרדן איז אַן אַרגאַן פון אַמעריקאַניזאַציע — וואָרים וואָס קאָן פאַראייניגען די פּילע פּעלקערשאַפטען, ווען ניט אַמעריקע?

מיינט עס, אַז דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אַרדן — זיין אידישע סעקציע — דענאַציאָנאַליזירט די אידישע פּאַלקס מאַסע? מאַכט אַ תּל פון גאַנצען אויפטו פון באַלד 50 יאָהר „אידיזירען“ די פּאַלקס־מאַסע דורך ליטעראַטור און קולטור? — ניין, דאָס טאָר מען אויך ניט זאָגען. אפילו ווען די אַרדן־פּירערשאַפט וואָלט עס געוואָלט, וואָלט זי עס ניט געקאָנט. די אַרדן מיטגלידערשאַפט וואָלט ניט דערלאָזט — די אידייאַישע לאַנדסמאַנשאַפט, וואָס דער אַר־דען האָט גע'ירש'ענט פון אַרבעטער רינג ביים אַפּשאַלעטען זיך פון איהם. דער אַרדן האָט מיטגענומען אַ היפשע צאָהל פון דעם מין — דער עיקר מיטגענומען אַ צאָהל פון די ענערגישסטע טוער פון די אידייאַישע לאַנדסמאַנשאַפטען. און די האָבען תּיכּף זיך געשטעלט בויען פּאַלקשולען. פאַרמעהרען פּיבער־האַפּטיג די קולטור־אינסטיטוציעס — כּדי ניט צו בליי־בען הינטערשטעליג קעגען די אַנדערע אַרבייטער אַרדענס — און אין איינע זיבען אַכט יאָהר האָבען זיי די אַנדערע אַנגעזיגאַנט. — האָבען מיר דאָ אַ געלעגענהייט אונטערצו־פּיהרען דעם סך הַכּל פון גאַנצען קולטור־אויפטו פון אַלע אַרדענס צוזאַמען.

דער נאַציאָנאַלער אַרבעטער פאַרבאַנד, דער פּיאָנער אין דער פּאַלקשולען באַוועגונג, האָט אַ פאַרמעגען פון זעכציג

בייטער פון 25 יאָהר, וועלכער פאַרדיענט בדרך כּלל וויי־ניגער, דאַרף ניט אַנהויבען גלייך צאָלען 52 סענט אַ חודש, נאָר 22 סענט. די צאָלונגען שטייגען מיט דער שטייגע־דיגער ריזיקע — ביז ערשט ווען ער דערגרייכט דעם על־טער פון 52 יאָהר, צאָהלט ער 52 סענט אַ חודש. אָבער אַ היפשע צאָל מיטגלידער וועלען שוין האָבען ארויסגעפּאַלען פון אַרדן ביי אַט דעם עלטער, צוליב סלעק, אַרבייטסלאָ־זיגקייט, עלטער־שוואַכקייט. וויל דער אַרדן ניט נעהמען קיין איבעריגען סענט אין פאַראויס. — ענליכע איינשפּאַ־רענישען ווערען געמאַכט דעם מיטגליד ביי די צאָלונגען אין קראַנקען־בענעפּיט פּאַנד.

מען זאָגט דעם מיטגליד אַפּען, אַז זיין אינשורענס אַרדן פאַרויכערט איהם ניט ווי געהעריג — נאָר אַ קליין ביסעלע פאַרן ערנסטען נויט־פּאַל. אַ בעסערע „אינשורענס“ איז „סאָשעל אינשורענס“, וואָס אַ רעגירונג צאָלט. און דער אַרדן האָט זיך אַריינגעוואָרפּן אין אַן אַקציע פאַר „סאָשעל אינשורענס“, און אויף יעדען ברענטש איז אַרויפגעלייגט געוואָרן אַ חוב צו באַשטימטען זיך אין די קאַנפּערענצען, וואָס זיינען פאַר דעם צוועק גערופּען „געוואָרען איבערן גאַנצען לאַנד. — נאָך אַ בעסערע „אינשורענס“ איז ווען די יוניאָן קעמפט אויס קאַנדיציעס, וואָס פאַרהיטען פון קראַנקהייטען, פון פּריעזיטיגען עלטער, און לאָזען אַפּשפּאַ־רען אויף דער עלטער. דער אַרדן איז נאָר אַ הילפּס־אַר־גאַן אין קלאַסענקאַמף. און דער אַרדן האָט געהאַלטען כּסדר פאַרנומען זיינע ברענטשעס מיט אַקציעס, וואָס דאַר־פען העלפען אין קלאַסענקאַמף.

דער פּועל יוצא פון דעם סאָציאַלען ראַדיקאַליזם, וואָס האָט געמאַכט דעם אַרדן אַגיטירען געגען זיין אייגענעם פרעסטיזש, איז געווען, אז די מיטגלידערשאַפט איז אַריי־געצויגען געוואָרען אין פּילפּאַכע טעטיגקייטען, וואָס האָבען אַ דירעקטע פּראַקטישע שייכות צו דעם אַרט אַמעריקע, וואו מען לעבט.

אויב מיר האָבען געזאָגט, אַז דער אַבסטראַקטער סאָצי־אַליזם פון די 90טע יאָהרען האָט אַריינגעפּיהרט דעם גרי־נעם אידישען אַרבייטער אין אַמעריקע, האָט דער מעהר פּראַקטישער סאָציאַליזם פון די 30ער יאָהרען נאַטוראַליזירט און איינגעבירגערט דעם אידישען אַרבייטער אין אַמערי־קע — גרינטלאַכער האָט ער עס געטהאָן, ווי די „נאַטש־ראַליזישע־ביראָס“, וואָס יעדער אידישער אַרבייטער אַרדן העלפט פּינאַנסירען און וואָס העלפען זיינען מיטגלי־דער אַרויסקריגען בירגער־פּאַפּירען.

און אויב דער „נאַציאָנאַלער אַרבייטער פאַרבאַנד“, מיט זיין פּועלי ציוניסטישען נאַציאָנאַליזם האָט געדינט צו אי־דיזירען די אידישע אַרבייטער־גאַס, האָט דער „אינטערנאַ־ציאָנאַלער אַרבייטער אַרדן“ מיט זיין סאָציאַלען ראַדיקאַ־ליזם, געדינט זי צו אַמעריקאַניזירען.

שוין מיט זיין ערשטען שריט האָט ער עס געטהאָן. ווע־לענדיג זיין סאָציאַל ראַדיקאַלער פון אַרבייטער רינג, שטע־לעדיג דעם טראַפּ אויף דעם ריינעם קלאַסען־שטאַנדפּונקט,

די און יענע גיבען זיך אָפּ צום פלייסיגסטען, איז דער היסטאָרישער מאַטעריאַליזם. מיט אַ יעהרליכען באַזוך פון צווישען 500 און 600, האָט דער אַרבעטער־אָניווערזיטעט — ביז'ן סוף 1937 — גראַדואירט 130 לעהרער אין דער פּראָפּעסיע.

צו פאַרענדיגען וועגען העכערע קורסען: — דער אַרבעטער רינג שטיצט דעם סעמינאַר פון פאַרבאַנד, פון וועלכען ער ציהט לערער, און ער האָט אַן אייגענעם דריי־יעהריגען לערער־קורס, פון וועלכען עס האָבען היי־יאָהר (אין פּרילינג 1938) גראַדואירט 8 לערער־קאַנדידאַטען.

אַבער עס איז אַ סך מעהר ווי די ציפּערען ווייזען. עס דאַרפען אין באַטראַכט גענומען ווערען ניט נאָר די קינדער, וואָס ווערען דערצויגען, נאָר אויך די דערציער — די לערער און די שול־פאַרוואַלטער. די שול דאַרף זיך אַליין אויסהאַל־טען. דער שרר לימוד לויפט געוועהנליך פון 2 ביז 3 דאָלער אַ חודש, וואָס דאָס איז ניט גענוג אויף צו דעקען די הוצאות, בפרט ווען ניט אַלע עלטערען זיינען בכוח צו צאָהלען. איז דאָס דער ברענט פון אַרדן, בדרך כלל, אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס באַשטייערט יעדען מיטגליד איהר'ן מיט אַ שול־אַפּצאַהל־ערשט נאָכדעם קומט דער צענטראַלער שול־קאַמיטעט פון אַרדן און דעקט דעם דעפיציט. — די לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס פאַטראָניזירט די שולע, טיילט אויס פון זיך אַ שול־פאַר־וואַלטונג, וועלכע זוכט צוצוּציהען צו זיך די עלטערע, גאָר באַזונדערס די מוטערס פון די קינדער. און ווער האַלט זיי צוזאַמען, ווער מאַכט זיי אַקטיוו? דער לערער. ער דאַרף זיין דער דערציהער ניט נאָר פון די קינדער, נאָר אויך פון די פאַרוואַלטער און די עלטערען. ער דאַרף באַזאָרגען לעק־ציעס, קולטור־אויפקלערונג און קולטור־אונטערהאַלטונג. ער דאַרף פּלאַנצען אין זיי ליבע און פאַרשטענדניש פאַר דער אידישער ליטעראַטור. ער ברענגט אַראָפּ שריפטשטעלער, פאַרלעזער, זינגער, שפילער, אָדער ער דאַרף אַליין נעמען אויף זיך זייערע ראָלען.

איז אַ פּאַלק שולע ניט בלויז אַ דערציאונג־אַנשטאַלט פאַר קינדער, נאָר אַ קולטור־אינסטיטוציע פאַר דערוואַק־סענע. דער אַרבעטער רינג אַליין ציילט אין ניו יאָרק 70 לערער און 1,500 שול־טוער — זיינען זיי אין זייער גרויסער מאַיאָריטעט ענטוויאָסטישע קולטור־טוער. און אַזוי איז ביי יעדען אַנדערען אַרבעטער אַרדן. די דערציאונג פון קינד ווערט די קולטור־אויסלעבונג פון דערוואַקסענעם.

און וואָס די שול־פאַרוואַלטונג פון אַן איינצעלנעם ברענטש, אָדער ברענטש־לאַנדסמאַנשאַפֿט, טוט — טוט אויף אַ פיעל גרעסערען מאַסשאַב די צענטראַלע שול־פאַרוואַל־טונג פון אַרדן — בילדונגס־אָדער קולטור קאַמיטעטען, ווי זיי רופען זיך. אויף זיי דאַרף מען אודאי זאָגען, אַז מיט דערציאונג שעפט זיך ניט אויס זייער גאַנצע קולטור־אַרבעט. פריהער פון אַלץ זיינען די בילדונגס־קאַמיטעטען פון די אַרדנס פול־פונקציאָנירענדיגע פאַרלאַגען, וואָס גיבען אַרויס טעקסביכער פון אידישע געשיכטע, ליטעראַטור־כרעסטאַ־מאַטיעס, ביאָגראַפיעס, בעלעטריסטישע ווערק און לידער־זאַמלונגען פון איינצעלנע שריפטשטעלער פאַר קינדער־

פּאַלק־שולען איבער'ן לאַנד, מיט אַ באַזוך פון 4,000 קינדער, וואָס אויף דעם חלק פון ניו יאָרק פּאַלט אויס ביי אַ דריטעל, מיט אַ צענטראַלער מיטעל־שול, וואָס צוזאַ־מען האָבען זיי אַ באַזוך נאָהענט צו 900 קינדער; גראַדואירט פון די עלעמענטאַרע שולען אין ניו יאָרק האָבען היי־יאָהר (אין פּרילינג 1938) 50 קינדער.

דער שול־פאַרמעגען פון אַרבעטער רינג איז טאַפּעלט: 125 עלעמענטאַר־שולען איבער'ן לאַנד, מיט אַ באַזוך פון 8,000 קינדער; פאַר ניו יאָרק: 52 עלעמענטאַר־שולען מיט 4,000 קינדער; אַ מיטל־שול מיט 300 קינדער. די גראַדואירונג: 500 איבער'ן לאַנד; 180 אין ניו יאָרק, 53 פון דער ניו יאָרקער מיטל־שול.

דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אַרדען וויל ניט אַפּ־שטיין פון אַרבעטער רינג: 140 עלעמענטאַרע שולען איבער'ן לאַנד, מיט 8,000 קינדער; אין ניו יאָרק 50 שולען מיט 4,000 קינדער און אַ מיטל־שול מיט 300 קינדער.

קומט אויס, אַז דער פלייסיגסטער שול־טוער איז דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אַרדן: — 140 שולען אויף 260 ברענטשעס — הגם דערפון דאַרף אונטערגערעכענט ווערען, וואָס אַ היפשע צאָהל שולען זיינען האַלבע, וואו מען לערענט בלויז דריי מאַהל אַ וואָך. דער אַרבעטער רינג, מיט זיינע 125 שולען אויף 750 ברענטשעס, קויפט אויס דעם צאָהל — מאַנגעל מיט דער מעלה, וואָס זיין שול־סיסטעם איז דאָס סאַמע גרונטאַווע: מערסטענס פולע־וואָך־שולען. וואָס מיט אַ געוויסער אונטערשטיצונג מצד דער הויפט־פאַרוואַלטונג, האַלטען זיי זיך גאַנץ נישקשה אויס. — אַזוי אַז עס קומט אויס, אַז דער נאַציאָנאַלער אַרבעטער פאַרבאַנד, דער פּיאָנער פון דער שול־באַוועגונג, איז מיט זיינע 60 שולען אויף 200 ברענטשעס דער הינטערשטעליגסטער אין פרט פון צאָהל שולען.

צו די שול־סיסטעמען דאַרפען אודאי אויך צוגערעכענט ווערען די העכערע קורסען, וואָס גרייטען צו די לערער־שאַפֿט:

דער פאַרבאַנד האָט אויך דאָ באַוויזען פּיאָנערשאַפֿט, האָ־בענדיג געווען דער ערשטער צו גרינדען אַ לערער־סעמינאַר — אין 1918. מיט אַ דורכשניטלעכען יעהרליכען באַזוך פון 200 סטודענטען, האָט דער סעמינאַר ביז 1937 דורכ־געלאָזט דורך זיינע קורסען איבער 3,000 סטודענטען, פון וועלכע איבער 150 האָבען גראַדואירט אַלס לערער, וואָס אַ גוטע העלפט פון זיי געפינט זיך אין אַקטיווען שולדינסט. יוגענט לערענט אין סעמינאַר ניט בלויז צוליב פּראָפּעסיע, נאָר כדי אַנצונועהמען זיך מיט אידישען וויסען.

דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אַרדן האָט זיין איי־גענס אַ לעבעדיג פונקציאָנירענדיגען „אַרבעטער־אָניווער־זיטעט“, וואָס קאַמבינירט עלעמענטאַרע און העכערע קור־סען פאַר יוגענט און דערוואַקסענע אַרבעטער, וואָס ווילען זיך צוגרייטען צו פירערשאַפֿט — מיט קורסען, וואָס גרייטען לערער פאַר די אַרדן שולען. דאָס שטודיום, מיט וועלכען

וואָס האָבען פֿאַר פֿרויען קיין שום אינטערעס ניט. האָט מען באַשלאָסען, אום צו פֿאַרגרעסערען זייער אַקטיווע באַ- טייליגונג אין אַרדן, צו אַרגאַניזירען זיי זעלבסטשטענדיג אין קלובען; און עס איז אויסגעפונען געוואָרען, אַז דער בעס- טער מיטל זיי צוזאַמענצובריינגען און צוזאַמענצוהאַלטען איז קולטור-אונטערהאַלטונג, אויפקלערונג אין פֿראַגען, וואָס האָבען אַ שייכות צו דער סאָציאַלער לאַגע פון דער פֿרוי אָדער קינדער-היגענע. קומען זיי זיך צונויף אויף מיטינגען, ווען זיי האָבען די פֿריסטע צייט — אין די נאַכמיטאָגען; אַ בוך ווערט פֿאַרגעלייענט; אַ מאָגל ווערט אַ שריפטשטעלער סיסטעמאַטיש שטודירט, אָדער אַ פֿרויען-פֿראַגע דיסקוטירט. מיט גרויס חשק טוען זיי די אַרבעט פון ליטעראַטור-פֿאַר- שפּרייטונג און שולען-אונטערשטיצונג. גראַדענווייז ווערען זיי אַריינגעצויגען אין אַלץ ברייטערע טעטיקייטען — מער- סטענס רעליף-טעטיקייטען — וואָס ווערען זיי אויפגעגעבען.

ביים אַרבעטער רינג איז פון אָנפאַנג אפילו געווען אַ טענדענץ צו אַרגאַניזירען די פֿרויען אין „פּול-פלעדזשד“ ברענטשעס — פּונקט ווי די מענער, מיט אַלע בענעפיטס. און ער האָט געהאַט 15 אַזעלכע פֿרויען-ברענטשעס; דער- נאָך האָט ער עס אויפגעגעבען — איצט האָט ער נישט מעהר ווי 5 אַזעלכע ברענטשעס איבער'ן לאַנד — פון זיי בלויז איינעם אין ניו יאָרק. זייט 1929 ווערען פֿרויען ביים אַרבעטער רינג אַרגאַניזירט אין האַלב-ברענטש האַלב-קול- טור-קלוב, וואָס דער איינציגער בענעפיט, וואָס זיי ציהען, איז 100 דאָלער טויטען בענעפיט; און אַפּט דאָס אויך ניט. קליינע בענעפיטס גיבען זיי זיך אַליין — דורך אַפּשפּאַרע- ניש. און דאָך זיינען זיי אַקטיוו — אין זעלבסט-בילדונג, שול-אַרבעט און רעליף.

אַזעלכע פֿרויען קלובען-ברענטשעס האָט דער אַרבעטער רינג איבער'ן לאַנד — 80; פון זיי אין ניו יאָרק — 63; די צאָהל ניו יאָרקער קלובען ביים אינטערנאַציאָנאַלען אַרדן איז צווישען 40 און 50; ביים פֿאַרבאַנד — 10.

די אַרדנס זיינען אַפֿאַראַטען פֿאַר קולטור-אויסלעבונג אין אידיש — פֿריהער פון אַלץ פֿאַרשטעהט זיך, פֿאַר דער באַדינונג פון זייער מיטגלידערשאַפט. אָבער זיי ווילען ניט יוצא זיין מיט זייער מיטגלידערשאַפט אַליין. לעצטענס האָבען זיי זיך גענומען באַטראַכטען פֿאַר קולטור-אַרגאַנען פון דער גאַנצער פֿאַלקס-מאַסע, וואָרום איז דען ניט זייער מיטגלי- דערשאַפט אַ טייל פון איהר? נו, זאָל זיין מיט דער ווייטע- רער אויסרעכענונג, אַז הויבענדיג זייער פּרעסטיזש, וועלען זיי צוציהען צו זיך מער פֿאַלקס מאַסע — אַזאַ חשבון איז אויך קיין חטא ניט!

אַט שפּרייטען זיי אויס זייער פֿאַרלעגערישע טעטיגקייט איבער די גרעניצען פון דירעקטען אַרדן-דינסט אין שול- דינסט. אַ חוץ זייער אייגענע חודש'לעכע אַרדן-זשורנאַלען — „דער פֿריינד“ פון אַרבעטער רינג, „די אידישע אַרבעטער שטימע“ פון פֿאַרבאַנד; און אַ חוץ די פעדאָגאָגישע אויס- גאַבעס — ווערען זיי די אַרויסגעבער און פֿאַרשפּרייטער פון ליטעראַטור לשמה.

און יוגענט-געברויך; פּעריאָדישע פעדאָגאָגישע שריפטען פון אינטערעס פֿאַר לערער, שול-טוער און עלטערען. געוויס דאַרפען אַריינגערעכענט ווערען די זומער-קעמפּס, מיט וועלכע יעדער שול-אַרגאַניזאַציע פיהרט אָן אין פֿאַר- לויף פון צעהן וואָכען צייט און וואו אַ פֿאַר טויענט קינדער ווערען אַריינגעהאַדעוועט דורך שפּיל און ערענסט אין דער אידישער שפּראַך-ספּערע. (דער נאַציאָנאַלער אַרבעטער פֿאַרבאַנד אַליין האָט 4 אַזעלכע זומער קעמפּס איבער'ן לאַנד).

און די דערוואַקסענע, אַרום די קינדער, לעבען זיך אַריין אין פֿאַרלויף פון צעהן וואָכען אין דער אידישער קולטור ספּערע. אַרום יעדען קינדער-קעמפּ וואַקסט זיך במילא פֿאַנאַדער אַ נאָך גרעסערער קעמפּ פֿאַר דערוואַקסענע. און דאָ באַשטעטיגט זיך ווידער, אַז קינדער-דערציאונג איז די קולטור-אויסלעבונג פון די דערוואַקסענע. אודאי דאַרף עס אַזוי זיין. וואָס עלטערען חלומ'ען פֿאַר זיך טוען זיי אַריין אין דער דערציאונג פון זייערע קינדער, און ערשט ווען זיי טוען עס, דערפֿילען זיי דעם גוטען טעם פון דעם גוטען חלום זייערען. אין די קעמפּס שעפען טויענטער פֿאַלקס- מענטשען, אומגעשטערט, קאַלעקטיוו די פּולע הנאה פון אויסלעבען זיך אין אידיש: — לעקציעס, דעבאַטען, סימ- פּאָזיומס וועגען ענינים, וואָס אין שטאַט קריכען זיי אין קאַפּ ניט אַריין; ליטעראַטור-פֿאַרלעזונגען, קאַנצערטען, דראַ- מאַטישע אויפפיהרונגען — מיט איינגעלאָדענע און אייגענע כּוחות. די אַרדנס, דורך זייערע בילדונגס-קאַמיטעטען, מייען זיך גאַנץ שטאַרק אַרויסצוברענגען ביי דער מיטגלי- דערשאַפט אייגענע כּוחות פֿאַר דער אייגענער קולטור-אוי- טערהאַלטונג. אַ חוץ קינדער-כאַרען ביי די שולען, העלפען זיי אַוועקשטעלען כאַרען פון דערוואַקסענע, מונטערען און שטיצען דראַמאַטישע גרופּעס ביי די ברענטשעס. אויף דעם געביט צייכענט זיך באַזונדערס אויס דער „אינטערנאַציאָ- נאַלער אַרבעטער אַרדן“. זיין צעטל אין ניו יאָרק אַליין: 10 כאַרען מיט 400 זינגער; פינף דראַמאַטישע גרופּעס, אַ מאַנדאַלין-אַרקעסטער.

פֿאַר דער אויפקלערונג און דער אונטערהאַלטונג פון דער מיטגלידערשאַפט אין די ווינטער-חדשים שיקען די אַרדנס אַרויס איבער ניו יאָרק און אויף טורען איבער דער פֿראַ- ווינץ: שריפטשטעלער, לעקטאָרען, דעקלאַמאַטאָרס און גאַנצע שפּילער-אַנסאַמבלען.

פֿאַר קולטור-קעמערלעך, וואו מען לעבט זיך אויס אין אידיש, דאַרפען אויך פֿאַררעכענט ווערען די פֿרויען-ברענ- טשעס אָדער די פֿרויען-קלובען פון די אַרדנס. — לכתחילה זיינען זיי געווען די „לעידיס אַקזילעריס“ ביי די אַרדן- ברענטשעס, וואָס פלעגען אַרויסהעלפען די מענער אין זיי- ערע אונטערעמונגען. האָט מען זיך אַרומגעזעהן, אַז אַ גרויסע עולה געשעט די פֿרויען: געראַד, ווען די מענער האַלטען אַפּ זייערע מיטינגען — אין די אַווענטען — זיינען זיי באַשעפּטיגט אַרום הויז, אַרום די קינדער. און רייסען זיי אַפּ אַ פֿרייע שעה, פֿאַלען זיי אַריין צו מענערשע ביזנעס,

אַנגעקלאַמערט און דער אָרדן לאַנדסמאַנשאַפֿט — די קולטור- באַוועגונג דעקט אַסאך און גרעסערען שטח, ווי איהר באַזע, די פּאָלק-שול. — די קוואַליטאַטיווע וואָג פון דער פּאָלק-שול איבערשטייגט פיעל מעהר איהר קוואַליטאַטיווען אויסדרוק אין דער ציפער 21,000 — די צאָהל קינדער, וואָס די פּאָלק-שול האָט דערגרייכט דאָ אין לאַנד. ווען מען זאָל צו דער מיטגלידערשאַפֿט פון די דריי אַרבעטער אָרדנס צורע- כענען די זעלבשטענדיגע שול-סיסטעמען פון די דריי שלום עליכם פּאָלק-אינסטיטוטען, וואָס האָבען זיך אָרגאַניזירט לויטען אָרדן-מוסטער, און די אַזוי גערופענע באַראַכאָוו- שולען פון לינקע פּועלי ציון — קאָן מען שאַצען, אָז די קולטור-טעטיקייט, וואָס ציהט איהר יניקה פון דער פּאָלק- שול, שפּיזט אידיאיש, דירעקט צי אינדירעקט, צען מאָל אַזויפיל דערוואַקסענע ווי קינדער.

14.

דער באַדייט פון דער אידיאליזירטער, סאציאַל אויפגעוועק- טער לאַנדסמאַנשאַפֿט, שעפט זיך ניט אויס מיט איהר ראָלע אַלס קולטור-פאַרשפרייטערין. אין איהר טאַפלטען כאַראַק- טער: — אַ קעמערל, וואו עס הויזט אין מיניאַטור דאָס גאַנצע אידישע פּאָלק פון גאָר דער וועלט; און גלייכצייטיג אַ קעמערל, וואָס איז אַפען פאַר אידיאישע לופט-צוגען — איז איהר באַשערט געווען צו געבען אַ נייע ווענדונג דער היגער אידישער געזעלשאַפֿטליכקייט. אין די ערשטע חורבן- יאָהרען דורכ'ן רעליף איז עס געשעהען. — מיר ווייסען שוין:

דער סוף פון דער מלחמה האָט ניט פאַרענדיגט די מלחמה פאַר די אידען פון מזרח-אייראָפּא — זי האָט זיך אַריבער- געטראָגען פון שלאַכט-פעלד אין זייערע שטעט און שטעטלעך, צו די שוועלען פון זייערע היימען, אין זייערע היימען אַריין. און אַט די היים-מלחמה האָט איינגעמאַנט פון אידען ניט ווייניגער, נאָך מער קרבנות אין מענטשען-לעבענס, ווי דאָס שלאַכטפעלד. נאָך ערגער: דער סוף פון דער מלחמה איז געווען דער אָנהויב פון אַ קאַטאַסטראַפּע, וואָס האָט ביי די לעבעדיגע אַוועקגענומען אַלע מיטלען צום לעבען — אַ קאַ- טאַסטראַפּע, וואָס איינמאַל האָט זי זיך אָנגעהויבען, האָט זי גאָר קיין סוף ניט געוואָלט נעמען — אַרויסזעצענדיג מיל- יאָנען אידען פון זייערע איינגעזעסענע פּאַזיציעס, איידער זיי האָבען זיך געקאַנט אַנקלאַמערען און נייע עקאָנאָמישע פּאַ- זיציעס.

אין סאַוועט-רוסלאַנד, נאָך באַלד אַ צעהנדליג יאָהר נאָכ- וויענישען פון חורבן, האָט די קאַטאַסטראַפּע פאַרט גע- נומען אַ סוף, ווען הונדערטער טויזענטער רעאַביליטאַציע- פּיאיגע אידען זיינען אַריינגעצויגען געוואָרען אין דעם פּראַ- צעס פון סאציאַלען איבערבויען, אין דער קאַלעקטיוויטישער אינדוסטריאַליזאַציע און אַגריקולטוריאַציע. און בזכות זיי קאָן שוין דער רעשט — די צעבראַכענע מענטשען-שערבלעך, די אַלטע לייט — אויך לעבען. און עפ'לעך און קינדער זיינען דאָך די גליקלעכסטע בירגער אין סאַוועט-רוסלאַנד. אין די מדינות, וואָס גרעניצען זיך מיט סאַוועט-רוסלאַנד

אויך דער אַרבעטער רינג האָט ביז אַהער מיט חשק אַרויס- געגעבען איינצעלנע פּאַעטען, אונטער דעם אויסרייך, און זייערע ווערק זיינען גוטער לעזע-שטאַף פאַר דער שול און דעם אָרדן מיטגלידערשאַפֿט; אָבער אַט האָט דער אינטער- נאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן געוויזען אַ ביישפּיל פון אַ ברייטערער פאַרלעגערישער אונטערנעמונג, וואָס ווי דער כלל איז ביי די אָרדנס, וועט ער אין גיכען נאַכגעפּאָלגט ווערען פון די אַנדערע צוויי: ער האָט אין 1937 געגרינדעט אַ „קאָאָפּעראַטיווען פּאָלקס-פאַרלאַג“, וואָס גיט אַרויס רעגו- לער ווערק פון געזעלשאַפֿטליכען און אַלגעמיינעם ליטעראַ- טור כאַראַקטער — פון שריפטשטעלער, אַלטע און אַנערקענ- טע און נאָך גאָר יונגע, שטיצענדיג זיך אויף אבאנימענטען וואָס ווערען טיילווייז אין פאַראויס אַיינגעצאָהלט און וואָס ביז אין מיטען 1938 האָט ער שוין 1,100 אַזעלכע פאַרקויפט צווישען זיינע מיטגלידער. דער ציל איז צו דערגרייכען 10,000 אבאָנענטען, וואָס זאָלען זיך פאַרפליכטען אין פאַר- לויף פון צוויי יאָהר צו קויפען לכל הפחות פיער ביכער.

אַ חוץ זיינע אייגענע אויסגאַבעס, האָט דער „קאָאָפּעראַ- טיווער פאַרלאַג“ פאַרקויפט צווישען דער אָרדן-מיטגלידער- שאַפֿט ביז 8-9 טויזענט קאַפּיעס פון דער „פּרייהייט'ס“ פּאָלקס-אויסגאַבע פון די צוויי קלאַסיקער, שלום עליכם און י. ל. פּרץ. וועט מען זאָגען די „פּרייהייט“ איז אַן אייגענע צייטונג. אָבער אַט האָט דער פאַרלאַג פאַרשפרייט צו הונ- דערטער קאַפּיעס פון די דריי יעהרליכע „זאַמעלביכער“, וואָס ווערען אַרויסגעגעבען פון ניט אַזעלכע „אייגענע“ — דער בעלעטריסט יוסף אַפּאַטאָשו און דער פּאַעט ה. לייזיק — דאָס אַלץ אַ חוץ דעם פּערמאַנענטען ליטעראַטור-פאַר- קויף, וואָס ווערט דורכגעפיהרט אין די אָרדן-ברענטשעס און דורך וועלכען צענדליקער טויזנטער קאַפּיעס פון פּאַמפּלעטען ווערען דורכ'ן יאָהר פאַרשפרייט.

די אַרימע לייט פון די אָרדן-לאַנדסמאַנשאַפֿטען טוען עס! און די לאַנדסמאַנשאַפֿטען פון אַלע אָרדנס שטרענגען זיך גאַנץ אַפּט און אַרויסצוגעבען ליטעראַטור-ווערק — מיט פאַר- צוג פאַר ווערק פון שריפטשטעלער, וואָס שטאַמען פון זייערע היים-שטעט. יעדער אונטערנעמערישער שריפטשטע- לער קאָן זיך ווענדען צו דער לאַנדסמאַנשאַפֿט פון זיין היים- שטאַט, זי זאָל אים אַרויסגעבען, און ער וועט עס ביי איהר פּועל'ען. דאָס איז ניט קיין קלייניקייט אין אַ צייט, ווען דער אידישער ביכער-מאַרק איז אַזוי געשלאַגען. זייט דער קריזיס האָט אָפּגעשטעלט די אַרבעט פון די פּריוואַטע פאַרלאַגען אין אַמעריקע, זיינען די לאַנדסמאַנשאַפֿט און דער אָרדן, וואָס שטיצט זיך אויף איהר, כמעט די איינציגע, וואָס זיינען פאַרלעגעריש טעטיג.

מיט איין וואָרט, די אָרדענס באַצוועקען צו ווערען בפועל ממש דאָס אידישע „קולטור-מיניסטעריום“, וואָס צוזאַמען גענומען זיינען זיי עס טיילווייז שוין איצט. פון דעם אַלעמען איז געדרונגען, אַז די קולטור-באַווע- גונג, וואָס האָט זיך אָנגעזאַמעלט אַרום דער דערציאָונג- טעטיקייט, וואָס איז אָנגעשפאַרט אויף דער פּאָלק-שול, וואָס

לאַנדסמאַנשאַפט, אָן אונטערשייד, אידיאישע, ניט אידי-
אישע, פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ רעטונג-סטאַנציע, וואָס
האַט געשטרעקט הילף איבער ימים און לענדער — אַ רעליף-
סטאַנציע פון אַ מהלך. די הערצער האָבען מיטגעבלוטטיגט,
און אונטער דעם שטויס פון מיטבלוטטיגענדיגען מיטלייד,
ווערען אַלטע, כמעט געשטאַרבענע לאַנדסמאַנשאַפטען אויפ-
געלעבט: ס'גרינדען זיך נייע לאַנדסמאַנשאַפטען ספעציעל פאַר
רעליף-צוועקען. לאַנדסמאַנשאַפטען פאַראייניגען זיך —
אידיאישע מיט ניט אידיאישע — אין רעליף קאָמיטעטען
צו ראַטעווען זייערע שטעט. קרובים שיקען צו קרובים,
משפחות צו משפחות, און געמיינשאַפטיך געזאַמעלטע סומען
ווערען געשיקט צו די שטעט. — שטעט זיינען צעשטערט
געווען, די באַפעלקערונג צעזיט און צעשפרייט, און אַפט
איז אפילו קיין מיטעל ניט געווען ווי צו קאָמוניקירען זיך
מיט קרובים און שטאַט-לייט; און אויף דער פּאַסט, וועלכע
האַט סיי ווי רעגולער ניט געאַרבעט, איז אוממעגליך געווען
צו פאַרלאָזען זיך, זי זאל די אַדרעסאַטען געפינען. פלעגען
די פּריוואַטע און קהל'שע געלדער פון די רעליף-קאָמיטעטעס
אַנפאַרטרויט ווערען צו דעלעגאַטען, וועלכע פלעגען זיך
לאָזען אויף מסירת נפש די פאַרלאָרענע אויסצוואַנדערען און
צווייפונעמען. — מען שאַצט, אַז די סומע, וואָס איז אין
יענע ערשטע נאָך-מלחמה יאָהרען אויף אַזאַ אופן אַריבער-
געשיקט געוואָרען דורך די לאַנדסמאַנשאַפטיכע רעליף-
קאָמיטעטעס, שטייגט פיעל מאָל אַריבער די מיליאָנען, וואָס די
גרויסע פּילאַנטראָפישע אָרגאַניזאַציע, די „דזשוניט דיסטרי-
ביושאַן קאָמיטעט“, וואָס איז ספעציעל פאַר דעם צוועק גע-
גרינדעט געוואָרען, האָט דורך איהרע מעהר סיסטעמאַטישע
מעטאָדען פאַרטיילט אין די טעריטאָריעס פון חורבן.

אַבער וועגען אַט דער בשותפות רעליף-אַרבעט פון די
אידיאישע אַרדן לאַנדסמאַנשאַפטען מיט די אומאָפּהענגיגע
לאַנדסמאַנשאַפטען, און וועגען דער ראַלע פון זייערע רעליף
שליחים, די „אַמעריקאַנער דעלעגאַטען“, וועט אונז נאָך
אויסקומען צו ריידען. דאָ וועלען מיר זיך בלויז אָפּשטעלען
אויף אַ ספעציעלען דינסט און פאַרדינסט פון דער אידי-
אישער לאַנדסמאַנשאַפט פאַר דער אידישער פּאַלקס-אַרגאַ-
ניזירונג אין אַמעריקע.

אונטער דעם שטורעם און דראַנג פון רעליף זיינען די
אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפטען צוגעפלאַסען צום אַרבעטער
אַרדן — גאָר ספעציעל צום אַרבעטער רינג, וועלכער האָט
דורך דעם אין יענע יאָהרען (1925-1926) געהאַט זיין גרעס-
טען געווינס אין מיטגלידערשאַפט, דערגרייכענדיג זיין מאַק-
סימום פון 85,000 אין 1925. דורך דעם אַרבעטער אַרדן
האַט די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפט דערפילט אַ פּונקציע,
וואָס האָט אין רעזולטאַט געגעבען אַ נייע אַרענטאַציע דער
אידישער געזעלשאַפטיכער אַרבעט אין אַמעריקע, וואָס מיר
וועלען זי באַצייכענען אַלס די אידיזירונג פון דער אידישער
געזעלשאַפטיכקייט.

(דאָס איז די דריטע שטופע אין דעם פּראָצעס פון אידי-
זירונג: — איהר ערשטע שטופע אין ערשטען יאָהר צעהנ-

— גאָר ספעציעל, אין פּוילן — וואו די אַרויסצונוג פון די
אידען פון זייערע אַלטע פּאַזיציעס ווערט ניט באַגלייט מיט
קיין שום איבערבו, נאָר די מיטעל-קלאַסען און די רעגירונג
טרייבען אַ באַוואוסטזיניקע פּאַליטיק די אידען אַרויסצונוצען
און איבריג צו מאַכען — דאָרט ווערט דער חורבן פון יאָהר
צו יאָהר אַלץ גרעסער. — און ווען די קאַטאַסטראָפּע האָט
זיך אַ רוק געטאָן ווייטער צו מערב, צו צענטראַל-אייראָפּאַ,
וואו די רעגירונגען, איצט די אין היטלער-רעגירונג פון
דייטשלאַנד און עסטרייך זוכט אַריינצופּרעסען אין איינע
עטליכע יאָהר, וואָס נעמט דער פּוילישער רעגירונג שוין
באַלד 20 יאָהר — לאָזט דער חורבן איבער די אידען נאָר
צוויי ברירות: אַדער טויט אַדער אויסוואַנדערונג. איז
צום טויט העלפט די רעגירונג, און צו אויסוואַנדערונג מאַכט
זי שטערונגען. כדי וואָס מעהר צו פאַרדינען אָן איהר.

אַט די נאָך-מלחמה-קאַטאַסטראָפּע, וואָס האָט פאַר אידען
אין אייראָפּאַ נאָר אין ליכטיגע עפענונג — זייער איבערבו
דורך דער סאָוועט-רעגירונג, ווי אַ טייל פון דער איבערבו,
וואָס זי האָט אונטערגענומען פאַר'ן גאַנצען לאַנד — האָט
זיך אָפּגערופען אויף דער היגער פּאַלקס-מאַסע מיט צוויי
עפעקטען: — איין עפעקט, דער פּאַליטישער, גענויער דער
סאָציאַל-אידיאישער, וואָס האָט זיך דערלאָנגט פון דער
סאָוועט-רעגירונג — די נייע תורה, די באַנייטע סאָציאַלע
אמונה, וואָס האָט פאַרכאַפט אַ היפשען טייל פון דער היגער
אידישער פּאַלקס-מאַסע, וואָס אין וויכטיגען רעזולטאַט איה-
רען, דעם ני-אויפגעקומענעם אַרבעטער אַרדן, האָבען מיר
שוין אַרומגערעדט. דער צווייטער, נאָך שטאַרקערער עפעקט,
דער נאַציאָנאַל-עקאָנאָמישער האָט זיך דערלאָנגט פון אידי-
שען חורבן; ער האָט פאַרכאַפט כמעט די גאַנצע אידישע
פּאַלקס-מאַסע דאָ, מיט איהר פּאַלקסטימליכסטער אָרגאַני-
זאַציע — די לאַנדסמאַנשאַפט. פינף-זעקס נייע אָרגאַניזאַציעס
זיינען אויפגעקומען מיט די לאַנדסמאַנשאַפטען, אַלס זייער
הויפט-באַשטאַנד-טייל.

צוויי פאַקטאָרען האָבען דאָ געוויקט: ניט נאָר חורבן
איז געווען, נאָר די טויערען פון אַמעריקע זיינען פאַרשפאַרט
געוואָרען, פאַרשטעלענדיג דעם וועג אויף צו ראַטעווען זיך,
ווי אידען האָבען זיך געראַטעוועט נאָך די פּאַגראַמען פון
די אַכציגער יאָהרען און נאָך די פּאַגראַמען, וואָס האָבען
באַגלייט די רעוואָלוציע פון 1905. ווען ניט די פאַרשפאַ-
רונג פון טויערען, וואָלט אַ העלפט פון די געטראָפּענע פון
חורבן זיך אַהער אַריבערגעקליבען, און די אידישע פּאַלקס
מאַסע דאָ וואָלט אַנגעשטרענגט אַלע איהרע כוחות צו העלפען
איהרע נאָהענטע זיך ראַטעווען. איז לית ברירה דער רעטונג-
דראַנג אויסגעלאָפען אין רעליף-טעטיקייט פאַר די פאַראומ-
גליקטע ברידער פון מעבר לים.

די לאַנדסמאַנשאַפט מאַכט דורך אַ צווייטען העראַאישען
פעריאָד. איהר ערשטער העראַאישער אויפטריוט איז געווען,
ווען זי — די לאַנדסמאַנשאַפט, ספעציעל די אידיאישע
לאַנדסמאַנשאַפט — האָט זיך מקריב געווען פאַר די פליטים
פון דער ערשטער רוסישער רעוואָלוציע. — איצט איז יעדע

אַנגעשפּאַרט געווען אויף דער אידיאישער לאַנדסמאַנשאַפֿט. נאָכדעם ווי די "פּיפּלס רעליף" האָט זיך צענויפגעשמאַלצען מיט דער "דזשוינט", זיינען אויפגעקומען אַ ריי אַנדערע פּאַלקס-אַרגאַניזאַציעס, וואָס האָבען די אַרבעטער אַרדנס פאַר זייער הויפט-שטיצע—דער אַמעריקאַנער אַפּטייל פון "אַרט", דער "געווערקשאַפֿטן קאַמפּיין פאַר אַרץ ישראל", דער "אַיקאַר", וואָס אַלע דריי צוזאַמען זיינען זיי אַנגעשטעלט צום אידישען איבערבוי אויף אַ וועלט-מאַסשאַבאָ.

און אַפּענטפּערענדיג אויפן שטייגענדיגען אידישען אַל-וועלט-געפּיל ביי דער פּאַלקס-מאַסע, זיינען פאַראַלעל מיט די אַרגאַניזאַציעס פאַר קאַנסטרוקטיווען רעליף, אויפגעקומען עטלעכע אַרגאַניזאַציעס פאַר פּאַליטישער אַקציע לטובת די אידען אין די חורבן-לענדער — אַרגאַניזאַציעס, וואָס האָבען געהאַט פאַראַלעלע כּוונות — איבערצוגיין, אַזוי צו זאָגען, פון פּילאַנטראָפּישער פּאַליטיק צו קאַנסטרוקטיווער פּאַליטיק; ניט אַפּקומען מיט צייטווייליגער אַפהילף, צו פאַריכטען וואו עס איז צו שטאַרק קאַליע געוואָרען — נאָר גרינטלעך איבערצובויען דעם פּאַליטישען סטאַטוס פון די אידען אין די לענדער פון די רדיפות.

די ערשטע אַרגאַניזאַציע פון דעם כאַראַקטער איז געווען דער "אַמעריקאַנער אידישער קאַנגרעס", וועלכער איז אויפגעבויט געוואָרען אין די שלוש-אָהרען פון דער וועלט-מלחמה, אין צוגרייטונג צו דער פּרידענס-קאַנפּערענץ. מען קאַן ניט זאָגען, אַז דער פאַרבאַנד און די פּועלי ציון זיינען געווען די אינציאַטאָרס פון דער אידיע, אָבער דעם הויפט-חלק פון דער אַרגאַניזיר-אַרבעט האָבען זיי אויף זיך דורכ-געטראָגען.

די סאציאַליסטישע גרופּירונג אַרום אַרבעטער רינג איז צום אידישען קאַנגרעס ניט צוגעשטאַנען. און כדי ניט איבערצולאָזען די גאַנצע אידישע פּאַליטיק צום אידישען קאַנגרעס, האָבען די זעלביגע פירער, וואָס האָבען שפּעטער אַרויפגעאַרבעט דעם אַמעריקאַנעם "אַרט", געגרינדעט דעם "אידישען אַרבעטער קאַמיטעט".

די לינקערע גרופּירונג אַרום, "אינט. אַרבעטער אַרדען", האָט מיט די זעלביגע צוועקען געגרינדעט דעם, "אידישען פּאַלקס-קאַמיטעט", וועלכער האַלט כּסדר גרייט אַן אַנבאַט פון אַ פאַראייניגטען פּראָנט סיי צום, "אידישען קאַנגרעס" און סיי צום, "אידישען אַרבעטער קאַמיטעט".

גאַר לעצטענס זיינען צוגעקומען קולטור-אַרגאַניזאַציעס — דער "אַיקוה" — פון לינקען פאַראייניגטען קולטור-פּראָנט — און די "ציקאַ" — פון רעכטען פאַראייניגטען קולטור-פּראָנט. און די אַלע אויסגערעכענטע אַרגאַניזאַציעס — די פּאַליטישע ווי די קולטורעלע — האָבען די אידי-אישע לאַנדסמאַנשאַפֿט, דורכ'ן אַרבעטער אַרדן, פאַר זייער הויפט-אַנשפּאַר. אויב אפילו זי איז ניט די ערשטע אויפ-צוכאַפען אַ פּרוכטבאַרע סאציאַלע אידיע — די ריין אידי-אישע גרופּע איז דעראיין פלינקער פון איהר — איז זי אָבער די ערשטע צו דערטראָגען די אידיע צו דער פּאַלקס-מאַסע.

דליק איז געווען: די אידיזירונג פון דער אידישער ליטע-ראַטור. איהר צווייטע שטופע אין צווייטען יאָהרצענדליק, דורך דער פּאַלק-שול, איז געווען די אידיזירונג פון דער אידישער קולטור. איז אונטערגעקומען אין דריטען יאָהר-צענדליק די אידיזירונג פון דער געזעלשאַפֿטליכקייט.

עס איז אייגענטליך קיין אידישע געזעלשאַפֿטליכע אַרבעט ביז דעמאָלט ניט געווען. עס זיינען געווען אידישע פּראָ-טעסטען קעגען קעשענעווער פּאַגראָם און קעגען רדיפות אויף אידען בכלל. עס זיינען געווען אידישע טריאומף-מי-טינגען צוליב דער געהאַפּטער ישועה פאַר אידען דורך דער רוסישער רעוואָלוציע פון 1905 (וואָס האָבען שפּעטער אין 1917 זיך איבערגע'חזר'ט לכבוד דער קערענסקי-רעגירונג). עס איז געווען ששון ושמה, ווען די יוניטעד סטייטס-רע-גירונג, אונטער פרעזידענט טעפט, האָט אַפּגעבראַכען דעם האַנדעל-אַפּמאַך מיט דער צאַרישער רעגירונג איבער דיס-קרימינאַציע קעגען אַמעריקאַנער אידישע בירגער. אָבער אַמעריקאַנער אידען זאָלען זיך אַליין שטעלען אַ גרויסען אידישען ציל און סיסטעמאַטיש אַרבעטען פאַר דעם — דאָס איז ניט געווען.

יא, עס איז געווען שטיצע צום, "בונד", הויפטזעכליך אויף זעלבסטשוין, און די אַנדערע רעוואָלוציאָנערע פּאַרטייען פאַר זייער גוטע אַרבעט לטובת אידישע אַרבעטער און אידען בכלל. — איז עס געווען בתורת אויפמונטערונג: זיי זאָלען טאָן די גוטע אַרבעט, ניט די אַמעריקאַנער אידען. און עס איז געווען ציוניזם, אין וועלכען אַ געוויסער טייל פון די אַמעריקאַנער אידען זיינען געווען אַריינגעטאַן. איז ערשטענס דער ציוניזם נאָך דעמאָלט געווען מעהר טעאָריע ווי פּאַקט. די אידישע מדינה איז געווען צוקונפֿט-מוזיק. צווייטענס, אין ציוניזם האָבען אַמעריקאַנער אידען זיך באַטייליגט צוגלייך מיט אידען אין אַנדערע לענדער — ניט זיי זיינען געווען די אינציאַטאָרס און עס איז ניט געווען קיין ריין אַמערי-קאַנישע אונטערנעהמונג.

ערשט מיט דעם נאָך-מלחמה-רעליף איז עס געקומען. אַמעריקאַנער אידען — אידישע פּאַלקס-מאַסע האָבען גע-נומען די אינציאַטיוו אין אַ גרויסער אידישער אונטערנעה-מונג און האָבען זי דורכגעזעצט.

די רעליף מאַשינעריע, וואָס די אַמעריקאַנער אידען האָבען דעמאָלט אויפגעבויט — די דזשוינט דיסטריבישאַן קאַמיטעט — איז צונויפגעשטעלט געווען פון דריי רעליף-קאַמיטעס: די "פּיפּלס רעליף", וואָס האָט רעפּרעזענטירט די אַרבעטער אַרגאַניזאַציעס; די "סענטראַל רעליף", וואָס האָט רעפּרע-זענטירט די אַרטאָדאָקסיע, און די "אַמעריקען רעליף", וואָס האָט רעפּרעזענטירט די רייכע אידישע פּילאַנטראָפּיע, איז דאָס געווען די "פּיפּלס רעליף קאַמיטעט", וואָס האָט אַרויס-געשטעלט די פּאַדערונג, און איז באַשטאַנען אויף איהר און זי דורכגעזעצט דורך דער "דזשוינט" — אַז די הילף זאָל זיין ניט קיין פּילאַנטראָפּישע, נאָר אַ קאַנסטרוקטיווע; ניט קיין צייטווייליגע אַפהילף פון גויט, נאָר אַ גרינטליכער איבערבוי אויף דער דויער. און די "פּיפּלס רעליף" איז

באַזונדערען היים-לאַנד, אָבער פאַראייניגטע אין אַן אַרדן, וואָס האָט אין זייער אַלעמענס נאָמען אויסגעשטרעקט אַ העלפענדיגע האַנט פון מעכר לים צו זייערע אַלעמענס שטעט און לענדער; אַריינגעקלעמטע צווישען גרויסען אידישען חורבן, וואָס האָט קיין אָפּשטעל ניט געמאַכט ביי די גרעניצען פון שטעט און לענדער, און דעם רעטונגס-דראַנג, וואָס איז אַנגעקוואַלען אין זייערע הערצער — האָבען די לאַנדסמאַנשאַפטען אין זייער מיטגעפיהל אויך אָפּגעווישט אַלע גרעניצען.

די מעכר-ליים-פּאַזיציע פון אַמעריקע, אַקעגען וועלכער אַלע אידישע לענדער זיינען ווי איין לאַנד; די רעטענדיגע ראַלע פון דער אידישער אַמעריקע, וועלכע האָט געטראָגען רעטונג אין יעדען לאַנד, וואו זי איז נויטיג געווען, אָן אונ-טערשייד; די שפּאַנונג פון גורל'דיגען מאַמענט — האָבען געגעבען געבורט צום אידישען אַל-וועלט-געפיל, וואָס דורכלויפענדיג דורך דער אידיאישער, סאָציאַליסטיש גע-שטימטער לאַנדסמאַנשאַפט, האָט ער געפונען זיין ערשטע פאַרקערפערונג אין קאָנסטרוקטיווען רעליף, וואָס פאַרמאָגט זיך מעהר ווי אויף רעליף — צום אומעטומעטיגען, אַלזיי-טיגען איבערבויען פון אַבנאַרמאַלען אידישען לעבענס-רעזשים.

15.

עס איז אפשר ניט קיין יושר, וואָס מיר האָבען אויפגעפילט זיך פאַרנומען מיט דער לאַנדסמאַנשאַפט, וואָס האָט זיך אַריינגעקליבען אין אַרדן — ניט קיין יושר אנקעגען דער פיעל מאַל גרעסערער צאָהל לאַנדסמאַנשאַפטען, וואָס בלייבען דרויסן פון אַרדען. סך הכל וויפיעל קאָנען מיר אַנצייילען אַרדן-לאַנדסמאַנשאַפטען אין ניו יאָרק? — דער חשבון אומגעפער וועט זיין אַזוי:— ביים אַרבעטער רינג 175, ביים אינטערנאַציאָנאַלען אַרדן 55, ביים נאַציאָנאַלען פאַרבאַנד 20, צוגעבענדיג נאָך 50 פאַר'ן „ברית אברהם“ און „ברית שלום“, וועלען מיר האָבען אַ קימא לן פון 300 לאַנדסמאַנ-שאַפטען. נו, די טאַבעלע, וואָס מיר האָבען אויבען, אין אַריינפיר, געבראַכט, פון דער אַנקעטע פון דער אידישער גרופע ביים שרייבער-פּראָיעקט, רעכענט אָן איבער צוויי און אַ האַלבמאַל אַזוי פיל אין איין קאַטעגאָריע — 714 אַרדען-פרייע, ריינע לאַנדסמאַנשאַפטען. און צוגערעכענט די לאַנדס-מאַנשאַפטען פון אַלע אַנדערע קאַטעגאָריעס — די „אנשים“, שול חברות, פאַמיליען-קרייזען, פרויען און יוגענט פאַראיי-גען; צוגערעכענט די סתם בענעפיט-פאַראיינען — וועלען זיי געבען אַ סך הכל פון 3000.

איז פאַרוואָס קומט דער גאַנצער כבוד דער לאַנדסמאַנ-שאַפט, און דער בענעפיט-פאַראיינ פאַרדינט ניט קיין אויפ-מערקזאַמקייט און דאַרף ניט געציילט ווערען? פאַראייניגען זיך דען בלויז לאַנדסלייט? אין פאַלקס-געברויך איז לאַנדס-מאַנשאַפט אַ לויזער נאָמען, וואָס באַצייכענט אויך דעם בענעפיט-פאַראיינ, און עס שיינט, אָן דער לויזער געברויך איז אַ באַרעכטיגטער — ווייל עס איז ווירקלעך ניטאָ קיין שאַרפע גרענעץ צווישען בענעפיט-פאַראיינ און לאַנדסמאַנ-

אָבער פאַרוואָס צושרייבען די אַלע פאַרדינסטען דעם אַרדן און דער לאַנדסמאַנשאַפט? דער אימפולס צו דער אויסגעברייטערטער אידישער געזעלשאַפטליכקייט האָט ניט געקאָנט קומען ניט פון די פאַליטישע פאַרטייען און ניט פון די אידישע יוניאָנס. אַ ראייה האָבען מיר, אָז די אידישע סאָציאַליסטישע סעקציעס האָבען קיינמאַל ניט געוואוסט און וויסען נאָך עד היום ניט פון ספעציעלע אידישע פראַבלעמען.

נו, האָט פאַסירט, אָז דיזעלביגע סאָציאַליסטישע פירער, בלייבענדיג אין זייער אַמעריקאַנער פאַרטיי דאָס וואָס זיי זיינען געווען: אידען וואָס וויסען ניט, אָז עס איז דאָ, אַ אידיש פאַלק — האָבען זיי אויסער דער פאַרטיי, אין קאַנ-סטרוקטיווע רעליף, פראַקטיש זיך דערהויבען צום אַלוועלט-לעכען בליק אויפ'ן אידישען פאַלק; און עס האָט געהייסען, אָז זיי האָבען עס נאָכגעצויגען נאָך זיך די פירערשאַפט פון אַרבעטער-אַרדן. אין דער אמת'ן אָבער זיינען די און יענע געשטויסען געוואָרען פון דער ברייטער מיטגלידערשאַפט פון אַרדן.

(פאַראַן נאָר איין פאַרטיי, וואָס איז האַלבוועגס אַזאַ אַל-וועלטליכע אידישע פאַרטיי — די פועלי ציון. נאָר האַלב-וועגס, ווייל דער ציל איז ארץ ישראל. און אין די גלות לענדער טוט מען נאָר אַ האַלבע אַרבעט, די גאַנצע אַרבעט איז פאַר ארץ ישראל.)

דאָסזעלביגע גילט אויך פאַר די אידישע יוניאָנס. קיין אידישע פראַבלעמען עקזיסטירען נאָך אַלץ ניט פאַר זיי. און ווען אין די לעצטע יאָהרען איז פאַרט געלונגען אַריינ-צוציען די אידישע יוניאָנס אין אַ ברייטער אונטערשטיצונג פון „אַרט“, „אַרבעטער-קאַמיטעט“, „פאַלקס-קאַמיטעט“, וואָס גיבען זיך אָפּ מיט עקאָנאָמישער און פאַליטישער הילף צו די אידישע מאַסען אויף יענער זייט ים, און זיי גיבען היפשע בייטייערונגען צו די יעהרליכע קאַמפּיינס פאַר דער אַרבעטערשאַפט אין ארץ ישראל — פרייגיביג זיינען זיי די אידישע יוניאָנס! — איז עס דערפאַר, ווייל דער אינטערעס צו די דאָזיגע הילף-אַקציעס איז זיי אונטערגעטראָגען געוואָרען.

אגב, צוליב זייער איצטיגער געמישטער מיטגלידער-שאַפט, קאָנען זיי גאָר ניט אָפּציעל, אָפען און דירעקט, נעמען אַ האַנט אין די אַלע אידישע טעטיקייטען: מוזען עס טאָן אינדירעקט און אומאַפּציעל — דורך דעלעגירען זיי-ערע פאַרשטייער כלמר'שט אַלס יחידים, ניט אַלס פאַרטער-טער פון די יוניאָנס.

איז ניט די סאָציאַליסטישע פאַרטיי, ניט די יוניאָן — ווער זשע דען? איז'ס געווען די אידיאישע לאַנדסמאַנ-שאַפט, וואָס האָט דורך דעם אַרבעטער אַרדען געפרעסט אויף די סאָציאַליסטישע פירער אַריבערשפרייזען זייער טעאַ-רעטישע באַגרעניצטקייט. די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפט איז ווי אַ רעהר, דורך וועלכער עס זויגען זיך דורך איינפלו-סען, אומגעשטערט פון טעאַריען. הגם יעדע פון זיי איז צוגעקניפט מיט'ן געפיל צו אַ באַזונדערער היים-שטאַט און

אַרבייט, אויב מען האָט איהם ניט אָפּגעגעבען דעם גאַנצען כבוד, האָט זיך אויך אָפּגעטראַגן פון פאַראיין. אויך דער געבילדעטער יונגערמאַן, וועמען עס איז אפשר ניט אָנגע-שטאַנען די „עם הארצות“ פון זיין טאַטענס פאַראיין, איז אַוועק, סידען ער איז געווען אַ פּראָפּעסיאָנאַל און האָט געהאַט קאַריעריסטישע אַמביציעס...

(איצט שוין ניט אַזוי; נאָר דאָ ווערט באַשריבען דער צושטאַנד, לאַמיר זאָגען פון פאַר 25 יאָהרען, ווען דאָס אַנטלויפען פון דער געבילדעטער יוגענט פון די בענעפיט-פאַראיינען איז געווען אַ סיסטעמאַטישע דערשיינונג).

און וויפיל עס איז נאָך געבליבען געוונט און קראַפט אין פאַראיין, שטייט דער אַרדען ווי אַ געפערליכער קאַנקורענט דאַנעבען, און לויפערט עס אויסצוכאַפּען. כסדר ער ווענדעט זיך מיט אויפּרופּען — דער עיקר, צום אינגערען ראַדיקאַלען עלעמענט אין פאַראיין — אויפּרופּען וואָס אַרגומענטירען גאַנץ איבערצייגענדיג, אַז די ראָלע פון די בענעפיט-פאַר-איניען איז אויסגעשפּילט: ראַטעוועט זיך אין אַרדען! — און דער אַרדען באַנוגענט זיך ניט מיט אויפּרופּען. יעדער אַרדען האָט אין בענעפיט-פאַראיין זיין פּאַטריאַט, וועלכער איז דער „צוהאַלטער“ פון פאַראיין; און יעדער פּאַטריאַט האָט זיין גרופּע, וועלכע לאָוירט, „אינטריגירט“, ציט דראַ-טען און וואַרט אויף איהר געלעגענהייט. און אַזוי גיך ווי איין גרופּע וועגט אַריבער, ווערט דער פאַראיין, אַדער די גרופּע, אַריינגעצויגען אין אַרדען.

אין רעזולטאַט פון דעם אַלעמען, אויב דער פאַראיין צע-פּאַלט זיך ניט, ווערט ער איינגעדאַרט; אויב עס איז אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט, בלייבט פון איהר בלוז איהר שטאַט-נאַמען. איז טאַקע אַ וואונדער, וואָס אַזאַ גרויסע צאָל פון זיי האָבען זיך דערהאַלטען. עס זיינען נאָך מעהר אויסגעשטאַרבען, ווי געבליבען לעבען. די לעבען-געבליבענע זיינען געווען די שטאַרקסטע, די פּיאַגסטע, וואָס האָבען זיך געקאַנט אַן עצה געבען.

פּעריאָדיש, אומגעפער אַלע 10—15 יאָהר, פּלעגט זיך איבער'חזר'ן דער קריזיס — אַ מגפה אויף די בענעפיט-פאַראיינען. אַזאַ קריזיס האָבען זיי דורכגעמאַכט אינמיטען פון צווייטען יאָהרצענדליג, בשעת דער וועלט-מלחמה. עס האָט זיך זיי געדוכט: אויס! און זיי האָבען ניט געוואוסט וועלכע שריט צו נעמען. האָבען זיי הונדערטווייז זיך אַוועק-געלייגט, גרייט צו שטאַרבען: איז געקומען די נאָך-מלחמה-קאַטאַסטראָפּע, וועלכע איז פאַר די אידישע ישובים פון יענער זייט געווען נאָך ערגער ווי די מלחמה — און די בענעפיט-פאַראיינען דאָ זיינען אָפּגערופען געוואָרען צום לעבען.

ספעציעל די לאַנדסמאַנשאַפֿטען. אפילו וואו נאָר אַ שטאַט-נאַמען איז פון איהר געבליבען, איז זי אָנגעלאָפּען מיט מיטגלידערשאַפֿט; און שטעטלעך, וואָס וואָס האָבען קיין נאָמען דאָ ניט געהאַט, האָבען געגעבען געבורט צו נייע לאַנדסמאַנשאַפֿטען. דער מלאך המות, וואָס האָט געבו-שעוועט אויף יענער זייט — גאָר באַזונדערס אין אוקראַינע

שאַפֿט, ווי די דעפיניציע פון לאַנדסמאַנשאַפֿט וויל עס האָבען — אַז זי איז אַ פאַראיין פון בלוז לאַנדסלייט, פון אָנגעהער-ריגע צו איין היימשטאַט. דרויסען פון אַרדן, פונקט ווי אין אַרדן, דרינגען אין דער לאַנדסמאַנשאַפֿט אַריין „פרעמדע“, און דאָס פּסל'ט ניט די לאַנדסמאַנשאַפֿט: ווען די היים-שטאַט רופּט, רופּט זיך די גאַנצע לאַנדסמאַנשאַפֿט אָפּ ווי איין מענטש — וואָס דאָס איז געשען אויף טריט און שריט אין רעליג-פּעריאָד, ווי מיר וועלען עס באַלד זען. איז ווי-באַלד דער סתם-בענעפיט-פאַראיין איז פאַר'ן פּאַלק, און גאַנץ אָפּט אין פּאַקט, אויך אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט — איז פאַר-וואָס זשע אָפּגעבען דעם אויבענאָן דער לאַנדסמאַנשאַפֿט און דעם אויבען אָן פון אויבען אָן דער אידיאישער לאַנדס-מאַנשאַפֿט? דער ענטפּער אויף דער פּראָגע איז שוין געגע-בען געוואָרען: ווייל די אידיאישע לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט זיך אַרויסגעשטעלט פאַר דער באַטאַרע, וואָס זאַמעלט געזעלשאַפֿטליכע ענערגיע, וואָס דער אַרדן אַרגאַניזירט און איבערזעצט אין געזעלשאַפֿטליכע מעשים, וואָס לאָזען זיך אַנווען און איבערצילען.

אַבער אויך די לאַנדסמאַנשאַפֿטליכע בענעפיט-פאַראיינען באַזיצען פּאַטענציעלע געזעלשאַפֿטליכע ענערגיע, וואָס דאָס באַווייזען זיי סיי מיט זייער עקזיסטענץ אַליין, וועלכע איז גאָר ניט לייכט, און סיי מיט זייער גרויסער צאָל. צום גרעסטען טייל אָבער שטעלען זיי מיט זיך פאַר אַ צע-שטויבעטן געזעלשאַפֿטליכען כח, וואָס דאַרף ערשט אַרויס-געבראַכט ווערען מכה אַל הפּועל. ווי זיי וואַלטען צוזאַמען באַלאַנגט צו אַן אומזיכטבאַרען אַרדען, וואָס דאַרף ערשט אַרגאַניזירט ווערען; און זיי ווייזען טאַקע אַ טענדענץ צו אַרגאַניזירען זיך אין וועלכער עס איז פאַרם.

זיי האָבען ווירקליך ניט קיין לייכטע עקזיסטענץ. דער אַרדען טהוט זעהר גוט דער לאַנדסמאַנשאַפֿט אַדער דעם בע-נעפיט-פאַראיין, וואָס טרעטען אין איהם אַריין. דער אַרדען גיט פירערשאַפֿט, גיט אידיען, גיט ריכטונג און דיסציפּלין; ציט אַריין אין דערציאָונגס-אַרבייט, אין געזעלשאַפֿטליכער טעטיגקייט. ער סאַציאַליזירט, אידיזירט, אַמעריקאַניזירט. און פּריער פון אַלץ גיט ער דעם געוונטען פינאַנציעלען סיסטעם פון „פּראָטורנאַל רייטס“, וואָס גאַראַנטירט די בענעפיטס.

און דאָס איז דאָך פּריער פון אַלץ די אומגעזונטע עקאַנאָ-מיק פון „אַסעסמענטס“, וואָס שלאַגט און פּלאַגט דעם אַלט-מאַדישען בענעפיט פאַראיין, וואָס בלייבט דרויסען פון אַר-דען — אַלץ איינס, יאָ לאַנדסמאַנשאַפֿט, צי ניט לאַנדס-מאַנשאַפֿט; מיט דעם פּועל יוצא דערפון, וואָס דאָס איז מעהרסטענס געווען דער עלטערער אַדער מיטעליערהייגער פאַראיין, וואָס האָט זיך אָפּגעשטעלט דרויסען פון אַרדען. דער אינגערער פאַראיין, אַדער דער אינגערער עלעמענט פון פאַראיין, דערשמעקענדיג די זיך-אַנרוקענדע סכנה פון אַסעס-מענטס-סיסטעם, וואָס וועט וואַרפען די גאַנצע הוצאה אויף די שטאַרקערע פּלייצעס, האָבען באַצייטענט זיך אָפּגעטראַגען צום אַרדען. אויך דער מיטגליד, וואָס האָט זיך אַרויפּגע-

זענט דאלער, האבען די פאראייניגטע קאלאמייער לאַנדס-מאנשאפטען אַריבערגעשיקט 54 טויזענט דאלער. לאַנדס-מאנשאפטען פון פיצלעך שטעטלעך האבען אין משך פון אַ פאַר יאָהר, אַריבערגעשיקט סומען, וואָס אין די גוטע צייטען וואָלט זיי גאָר שווער געווען עס אַרויסצורייזען. די אַשמאַנער — אַ שטעטלעך נעבען ווילנע — האָבען אין פאַרלויף פון 2 יאָהר איבערגעשיקט 150 טויזענט דאָ-לאָר, קרובים - געלדער אַריינגערעכענט. באַזונדערס פראַמינענט דערמאָנט צו ווערען פאַרדינט דער ביאַליסטאַ-קער רעליעף-קאָמיטעט, אין וועלכען עס זיינען פאַראייניגט געווען צענדליגער ביאַליסטאַקער לאַנדסמאנשאפטען פון ניו יאָרק און אומגעגענט און וועלכער האָט געדינט ווי אַ צענט-ראַלער רעליעף-אַפּיס פאַר די ביאַליסטאַקער פון איבער'ן גאַנצען לאַנד. און ניט נאָר פאַר די ביאַליסטאַקער. וואָרים דער קאָמיטעט האָט באַדינט מיט רעליעף ניט נאָר ביאַליס-טאַק, נאָר אויך אַרום זעכציג שטעטלעך פון ראַיאָן, צו וועלכע עס איז קיין אַנדער צוטריט ניט געווען, ווי נאָר דורך אַ שלוח. אַזוי הרוב זיינען זיי געווען. דער ביאַליס-טאַקער קאָמיטעט פלעגט יעדען דריטען חודש אַרויסשיקען אַ דעלעגאַט, און אין פאַרלויף פון די יאָהרען, וואָס דער קאָמיטעט האָט פונקציאָנירט (1919—1932), זיינען 5 מי-ליאָן דאלער דורך איהם איבערגעשיקט געוואָרען פון קרובים צו קרובים; און אַרום 300 טויזענט דאלער פאַר די אינ-סטיוציעס פון ביאַליסטאַק, געזאַמעלט פון פריוואַטע ביי-שטייערונגען און אונטערנעמונגען. און אויב דער אַמאַל-אימפעטיגער אינדוסטריעלער צענטער ביאַליסטאַק איז צוריק ניט אויפגעבויט געוואָרען דורך רעליעף אינדוסטריעל, איז ער אויפגעריכט געוואָרען געזעלשאַפטליך. און איצט קומט ביאַליסטאַק צו זיך אַ דאַנק די ביאַליסטאַקער פון אַמעריקע.

די רעליעף-שליחות קיין אוקראַינע, וואו די פאַרטיליקונג פון אידישע שטעט איז אַנגעגאַנגען דריי יאָהר צייט נאָך דער מלחמה, איז פאַרבונדען געווען מיט לעבענס-געפאַר (און צוויי רעליעף-קאָמיטאַרען פון דזשוינט — דר. פריד-לענדער און דר. קאַנטאַר — זיינען טאַקע אומגעקומען פון באַנדיטישע הענט; דער דריטער — דער שריפטשטעלער מאָריס קאַץ האָט זיך געראַטעוועט אַ דאַנק זיין מיליטערי-שער סטאַטור אין אַמעריקאַנישען מונדיר). — דאַרף נאָך גע-זאַגט ווערען, אַז ניט נאָר רעליעף און רעליעף שליחים האָבען די אוקראַינישע לאַנדסמאנשאפטען געשיקט; אייניגע פון זיי, צום ביישפּיל די באַסלעווער לאַנדסמאנשאפטען, וואָס די גרעסטע פון זיי איז אין פּילאַדעלפּיע, באַקומענדיג די ידיעה, אַז זייערע שטעט ווערען כסדר באַלאַגערט פון קאַזאַקישע אַטאַמאַנען, האָבען געשיקט היפשע סומען אויף זעלבסטשוין; די אידישע באַפעלקערונג אַליין האָט אַרויס-גערוקט פון זיך קאַמאַנדירען, העלדישע יונגען, פאַלקס-אינטעליגענטען, וועלכע אין שפיץ פון אויף גיך אַרגאַני-זירטער אידישער יוגענט-רעגמענטען האָבען אַנגעפיהרט אַ פאַרטיידיקונגס-קריג און געזיגט און פאַרטריבען די ווילדע מחנות. — ווען ניט אַט-די טרייסטענדיגע הילף פון אַמע-

— האָט אפילו טויטע געקאַנט אויפּוועקען צום לעבען. פראַסקוראַוו בלוטעט נאָך עד היום אין יעדען אידענס האַרץ: 3000 אידישע נפשות זיינען דאָרט אויסגעשאַכטען געוואָרען. אין פעלשטין, אַ קליין שטעטלעך דערביי, וואָס האָט פאַרמאַגט 1000 אידישע פאַמיליעס, זיינען 500 פון זיי אין אַ נאַכט מיט אַ טאָג אומגעבראַכט געוואָרען (זיי זיינען ווידער אויפגעשטאַנען תּחית המתים אין „זאַמלבוך צום אַנדענק פון די פעלשטינער קדושים“, וואָס די פעל-שטינער לאַנדסמאנשאַפט פון ניו יאָרק האָט פאַראַיאהרען — אין 1937 — אַרויסגעגעבען. אַ דיק בוך, פון קרוב צו 700 זייטען, אין געדיכטער דורכגעפילטער שטימונג, וואָס פאַרלעבעדיגט פעלשטין און מאַכט פּלאַץ פאַר איהר אין זכרון און אין דער געשיכטע).

פעטלורא און דעניקינס אַרמיען און די פריוואַט-באַנדי-טישע קאַזאַקישע מחנות האָבען דורך הריגות און שחיטות אויף אידישע שטעט געוואָלט פאַרשפאַרען זיך צו שלאַגען מיט דער רויטער אַרמיי; אין פּוילען האָט די אידישע באַפעלקערונג דורכגעמאַכט דרייערליי פאַגראַמען: נקמה-פאַגראַמען פון דער צאַרישער מיליטערישער קאַמאַנדע; קאַלטע פאַגראַמען פון דער דייטשער אקופאַציע; און די „העלדישע“ פאַגראַמען איבער שוואַלוצע, מיט וועלכע דאָס נייע פּוילישע מיליטער — די לעגיאָנערען — האָבען גע-מאַלדען דער וועלט, וואָסערע גבורים זיי זיינען; זייערע גבורות זיינען פאַרשריבען מיט אידיש בלוט אין פּינסק, ווילנע, לעמבערג; אין גאַליציען איז געווען אַ פערמאַנענט שלאַכטפעלד און אידישע שטעט זיינען געשטאַנען צווישען אַלע פייערען.

כל זמן דער מלחמה-באַראַזש האָט פאַרשטעלט, האָט זיך דאָ געזאַמעלט שטומער געוואַלט-געשריי אין די הערצער; און ווען דער פייער-פאַרהאַנג האָט זיך פונאַנדערגעריסען, האָבען זיך געעפענט פאַר'ן בליק די בלוט-רויטע זיילען רויך, וואָס האָבען געשלאַגען פון אידישען חורבן — און דער שטומער געוואַלט-געשריי האָט זיך איבערגעבראַכען אין אַ געוואַלטיגער רעטונגס-טאַט.

אַרומריידענדיג דעמזעלביגען פּעריאָד ביי די אַרדענס, האָבען מיר שוין דערציילט וועגען דעם העראַאישען פּיבער, וואָס האָט אַרומגעכאַפט די אידישע אַמעריקע, וועגען דער רעטונגס-עקספּעדיציע, וואָס זי האָט אַרגאַניזירט דורך ספּעציעלע שליחים, רעליעף-טרעגער, ווייל די פאַסט און די בענק און די רעגירונג-אַנשטאַלטען האָבען ניט גע-אַרבייט, און וועגען דעם גרויסען חלק, וואָס די פאַלקס-מאַסע, דורך איהרע אַרגאַניזאַציעס, האָט גענומען אין דער רעטונגס-אַקציע. — לאַנדסמאנשאַפטען פון לינס און פון רעכטס, פרייע און פרומע, ראַדיקאַלע און באַלעבאַטישע, פון די אַרדענס און אויסער די אַרדענס, האָבען זיך פאַראיי-ניגט אין רעליעף-קאָמיטעס פאַר די חרוב'ע שטעט, און ריזיגע סומען זיינען געזאַמעלט געוואָרען, וואָס קיינער האָט זיי נאָך ניט איבערגעצייילט. ווען די באַלעכאווער לאַנדסמאַנ-שאַפט האָט דורך איהר דעלעגאַט אַריבערגעשיקט 14 טוי-

פעקט פלייס, ברוקלין, וועט.....פאַרקומען אַ פאַרזאַמלונג פון די לאַנדסלייט פון רישא, מיט דעם צוועק צו גרינדען אַן אַרגאַניזאַציע, וועלכע זאָל שטיצען די אינסטיטוציעס פון דער אַלטער היים". — און עס גייט אַ צעטעל נעמען פון די צונויפרופער.

פון די נייע לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וואָס גרינדען זיך יעדען סוף וואָך, וועלען די מעהרסטע אפשר פאַרשווינדען; אָבער עס וועלען זיך אַפּשטעלען גענוג, וואָס וועלען נעמען וואַקסען און וועלען זיך צעוואַקסען, מעהר אפשר ווי נאָך דעם גרינדונגס-אימפּט פון פאַר 20 יאָהרען — ווייל די נייע אויפלעבונג פון רעליעף-סענטימענט געפינט די לאַנדסמאַנ-שאַפֿטען געענדערטע אין באַנעם און פאַרנעם, געשטאַרקטע אין כאַראַקטער און באַרייכערטע אין גייסט, מיט נייע בע-סערע מיטלען זיך אויפצוהאַלטען.

די ערשטע ניידערוואַרבענע איגענשאַפֿט איז די פאַר-גרעסערטע ענליכקייט צווישען די פאַרשיידענע מינים בענעפיט-פאַראיינען — אַ רעזולטאַט פון דער דערנענטער-רונג, וואָס איז פאַרגעקומען צווישען זיי דורך די פאַראיי-ניגטע רעליעף-אַקציעס. דער סתם בענעפיט-פאַראיינ האָט זיך דערנענטערט צו דער לאַנדסמאַנשאַפֿט. ווען אין אַ בענע-פיט-פאַראיינ האָט זיך געפונען אַ גרופע לאַנדסלייט פון איין שטאַט — וואָס דאָס איז אַן אַפּטער פּאַל — האָבען זיי אין רעליעף פּעריאָד אַריינגעפּרעסט דעם גאַנצען פאַראיינ צו אַרבייטען פאַר זייער שטעטעל. איז דער פאַראיינ געוואָרען כמעט אַ לאַנדסמאַנשאַפֿט. פון דער אַנדער זייט איז די לאַנדסמאַנשאַפֿט סיי דרויסען פון אַרדען, סיי אינעוועניג אין אַרדען — אַפּענער געוואָרען פאַר פרעמדע. זי איז אויסגע-מישטער געוואָרען אין איהר מיטגלידערשאַפֿט אין דער-נענטערונג צום בענעפיט-פאַראיינ. דער אַמאָליגער סע-פאַראַטיזם, וואָס האָט געמאַכט מחיצות צווישען געגענט און געגענט, צווישען שטאַט און שטאַט, איז אַפּגעשוואַכט געוואָרען.

אַט איז אַ טיפישע פרייע לאַנדסמאַנשאַפֿט, אַ ניט געבונ-דענע צו אַן אַרדן און צו קיין פאַרטיי — „דער ערשטער באַ-לעכאָוער קראַנקען-אונטערשטיצונג-פאַראיינ". אַ גאַליציאַנער לאַנדסמאַנשאַפֿט, 350 מיטגלידער, צווישען וועלכע בלויז אַ 60 פּראָצענט זיינען באַלעכאָוער אַדער כמעט באַלעכאָ-ווער, פון דערבייאַיגע שטעטלעך; די איבעריגע זיינען סתם גאַליציאַנער, רומענישע, רוסישע און ליטוואַקעס. אַלע וויי-סען, אַז גאַליציאַנער און ליטוואַקעס זיינען אַמאָליגע צייטען ניט שוה בשוה געווען; פונדעסטוועגען האָט עס דעם פאַראיינ ניט געשטערט צו האָבען אַ „ב'כבוד'גען ליטוואַק פאַר אַ פרעזידענט פאַר צען יאָהר צייט. אַחוץ היגע טעטיג-קייטען טראַגט די לאַנדסמאַנשאַפֿט אַלס גאַנצע, מיט 30—40 פּראָצענט „פרעמדע", ניט-באַלעכאָוער — רעגולערע פליכ-טען צו באַלעכאָוער; ווי שוין דערמאַנט, האָבען זיי אויף נאָך-מלמח-ה-רעליף געזאַמעלט 14,000 דאָל. און מיט אַ ספּע-ציעלען שליח עס אַפּגעשיקט; זייט דעמאָלט שיקען זיי יעהרלעך 1000 דאָלער אויף פּסח (צו דעם אַ געהיימע

ריקע, ווער ווייס, צי די אידען פון אוקראינע וואַלטען ווען עס איז זיך אויסגעשטוּכעט פון דער שאַנד אויסגעליפּערט צו ווערען אויף הפקר, פון דער באַליידיגונג געשאַכטען צו ווערען ווי שאַף.

נאָך פיר-פינף יאָהר האָט דער העראַאישער פיבער, וואָס האָט געהאַלטען די אידישע פּאַלקס-אַרגאַניזאַציעס אין הויכער טעמפּעראַטור, גאַנץ נאַטירלעך זיך אויסגעפיבערט. עס איז ווי אַפּגעקילט געוואָרען דער סענטימענט צו „ראַטע-ווען" די אַלטע היים. די פאַראייניגטע רעליעף-קאָמיטעס האָבען זיך אויפגעלייזט, עס איז שטילער געוואָרען מיט רע-ליעף, אָבער די רעליעף טעטיגקייט האָט ניט אויפגעהערט. זי איז פשוט אַריין אין געוואוינהייט. קרובים שיקען צו קרובים, און יעדע לאַנדסמאַנשאַפֿט באַזונדער האַלט פאַר איהר פליכט צו באַשטימטע צייטען פון יאָהר — צו די גרויסע יום-טובים — צו שיקען שטיצע צו דער קהל'שער צדקה און צו די אינסטיטוציעס פון איהר שטעטעל. און ווידער די גרויסע רעליעף-אַרגאַניזאַציעס — דער „דזשוינט", דער ניידערוואַרבענער, באַנייטער „אַרט" און אַנדערע — פאַרזעהן די לאַנדסמאַנשאַפֿטען ניט אין זייערע יעהרליכע קאַמפּינים. קאָנען זיי מקיים זיין די מצוה פון העלפען אויפ-בויען די חרוב'ע אַלטע היים דאָ אויפ'ן אַרט.

דער „שטילשטאַנד" אין רעליעף, באַגלייט מיט זעלבסט-אויפבויונג דאָ, האָט אַנגעהאַלטען אַ יאָהר אַכט, און איז איבערגעריסען געוואָרען דורך דער קאָסטראַפּע, וואָס איז באַפּאַלען די אידען פון דייטשלאַנד. צוגלייך מיט דעם אויפ-געוועקטען אינטערעס פאַר די ברידער פון דייטשלאַנד, איז ווידער אויפגעלעבט געוואָרען דער סענטימענט פאַר רע-ליעף צום אייגענעם היים-שטעטעל. ווי דער טראַגישער גורל פון די דייטשע אידען וואַלט דערמאַנט אַז דער אַלטער אומ-גליק געדויערט נאָך. און מעגליך, אַז די אינטענסיווע הילפס-אַקציע פאַר די דייטשע אידען האָט טיילווייז אַפּגע-צויגען די אויפמערקזאַמקייט פון „דזשוינט" פון דער סיט-אַציע אין פּוילען, וואו די רעגירונג, אַן פּראַקלאַמירונג פון ראַסען-טעאָריען, פיהרט דורך דיזעלביגע אַרויספּרעסונג פון אידען—לאַנגזאַמער, אַן שאַרפע האַסטיגע שניטען, אָבער גע-נוג סיסטעמאַטיש. שיקען די שטעט און שטעטלעך פון פּוילען און גאַליציע זייערע ווייגעשרייען צו זייערע לאַנדס-לייט דאָ; טוען די לעצטע וואָס זיי קאָנען און וואָס מען זאָגט זיי פאַר די פאַראומגליקטע ברידער פון דייטשלאַנד — העל-פען דורכפיהרען דעם באַיקאַט, נעמען אַ האַנט אין קאַמף קעגען „פּאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם", גיבען זייערע ביישטיי-ערונגען פאַר די פליכטלינגע פון דייטשלאַנד — און שטע-לען זיך אין רעליעף-דינסט צו זייער אייגענעם היימשטעטעל. לייצען מיר ווידער, ווי פאַר 20 יאָהרען, יעדען סוף וואָך אין די אידישע צייטונגען אויפרופען צו רעליעף-מיטינגען. אַט רופען די סטאַנסילאָוער זייערע 9 לאַנדסמאַנשאַפֿטען צו דער גרינדונג פון אַ פאַראייניגטען-רעליעף קאָמיטעט. אַט רופען לאַנדסלייט פון רישא, גאַליציען, צו דער גרינדונג פון אַ נייער לאַנדסמאַנשאַפֿט: — „אין הויז פון..... פּראַס-

ניט איבער'חור'ן. און ווירקליך, דאָס קלענסטע שטעטעל פאַרגינט זיך צו האַבען צו צוויי דריי לאַנדסמאַנשאַפטען. און אַ גרעסערע שטאָט צו צען און צוועלף.

(דער „אַמעריקען קאָמיטע אַפּיל" פון פּוילישען פאַרבאַנד האָט, אגב אורחא, אויך אַרויסגעבראַכט, אַז עס איז גאַר ניט כלל, אַז דוקא די גרויסע לאַנדסמאַנשאַפט צייכענט זיך אויס אין רעליעף; אַמאָל אַ קליינע לאַנדסמאַנשאַפט, אויב זי האָט עטליכע ענערגישע טוער, מאַכט זי עס נאָך בעסער: די טשעכאָווער לאַנדסמאַנשאַפט האָט צוגעטראָגען 5000 דאָ-לער — ניט אייגענע, פאַרשטייט זיך, נאָר געזאַמעלטע — וואָס דאָס איז פּראָפּאַרציאָנעל אַ סך מעהר, ווי אַלע וואַרשע-ווער לאַנדסמאַנשאַפטען צוזאַמענגענומען).

ביידע זאַכען — אי די אויסמישונג פון די לאַנדסלייט אין דער לאַנדסמאַנשאַפט, אי די פאַרוואַנדלונג פון סתם בע-נעפיט-פאַראַיין אין אַ האַלבער לאַנדסמאַנשאַפט — ביידע גיבען איין רעזולטאַט: די פאַרגרעסערטע ענליכקייט צווי-שען די פאַרשיידענע מינים פאַראַיינען. און די אויסגלייכענ-דיגע טענדענץ פון אַמעריקע, וואָס פאַרווישט מחיצות, שפּילט אויך אַריין אין פּראָצעס.

די צווייטע ניידערוואַרבענע אייגענשאַפט איז די פאַר-גרעסערטע טאַלעראַנץ. דער ראַדיקאַלער אַרדען-ברענטש איז אויך טאַלעראַנטער געוואָרען, ווי דאָס אַפּיזיעלע אַרדען-פּראָגראַם וואָלט דאָס איהם דערלויבט. ער שטיצט די תּלמוד תורה פון זיין שטעטעל און אפּילו די זקנים פון דער „חברה משניות". און דער פרומער קאָנסערוואַטיווער פאַר-איין וועט ניט מאַכען קיין געוואַלד, ווען זיין געלט וועט געהן אויף דער אינטערשטיצונג פון דער וועלטליכער פּאָלק-שול און דער ביבליאָטעק, וואָס אַמאָליגע יאָהרען וואָלטען זיי ביידע פאַר איהם געווען טריף און פּסול. ווייל עס איז רעליעף, ווייל מען לעבט מיט'ן שטעטעל, ווייל דאָס שטעטעל איז אויפבויען זיך פון חורבן, איז גאַנץ אַנדערש פון שטע-טעל פון פאַר די מלחמה-יאָהרען. די טעטיגקייטען, די אינסטיטוציעס דאָרט טראָגען אַן אַנדער כאַראַקטער.

דאָס שטעטעל איז איצט אַ מיניאַטור-וועלט-שטאָט, און האָט איבערגענומען די וועלט-חכמה, אַז יעדער זאָל גליקליך זיין אויף זיין פּאַסאָן. וועגען „אַרט", „אַזע", „וואָזעט", קאַאָפּעראַטיווען און לייה-קאַסעס זיינען אַלע מסכים; און וועגען פּאָלקס-שולען, אויב מען איז ניט מסכים, פאַרשטייט מען זיך און מען טאַלערירט זיך. דער רב אַליין וועט צו-געבען, אַז דער פּאָלק-שול קומט אַ חלק; און טאַמער ניט, עס מאַכט זיך אַ סכּסוך צווישען רב און פּרויען-פאַראַיין, וואָס שטיצט די פּאָלק-שול, קאַן פּאַסירען, אַז די „יוצרות" זאָלען זיך פאַרדרייען, און דער ראַדיקאַלער ברענטש דאָ זאָל האַל-טען מיט'ן רב און די קאָנסערוואַטיווע לאַדזש זאָל האַלטען דוקא מיט דעם ראַדיקאַלען פּרייען-פאַראַיין פון שטעטעל — צוליב פּערזענליכע און קרוב'ישע פאַרבינדונגען — אַזוי האָט מען זיך צוריק איינגעלעבט מיט'ן שטעטעל!

אַבער סכּסוכים זיינען זעלטען — די נייע טאַלעראַנץ פון שטעטעל קומט איבער יעדען סכּסוך. און די טאַלעראַנץ

שטיצע פאַר יורדים, אַראַפּגעקומענע בעלי-בתים צו 25 דאָלער יעדען); שטיצען דאָס פּאָלקס-הויז אין באַלעכאַוו מיט דער ביבליאָטעק; זייט 1937 האַבען זיי גענומען אויף זיך צו שטיצען מיט 600 יעהרלעך די פּאָלקס-שוהלע — די תּלמוד תורה — וועלכע איז 100 יאָהר אַלט און איז דער שטאַלץ פון באַלעכאַוו און וואָס ביז אַהער האָט דאָס שטעטעל עס אַליין אויסגעהאַלטען — און די רוסישע, רב-מענישע און די ליטוואַקעס זיינען אין דעם פרט געוואָרען גאַליציאַנער און באַלעכאַווער.

און ניט זעלטען טרעפט, דרויסען פון אַרדען, פּונקט ווי אין דעם אַרדען, אַז נאָר אַ הייפעלע איז געבליבען, וואָס העלפט דער לאַנדסמאַנשאַפט טראָגען איהר שטעטעלשען נאַמען. די מאַיאָריטעט זיינען אַנגעלאַפּענע „פרעמדע" — און די דערפאַרונג פון רעליעף האָט באַוויזען, אַז דאָס היי-פעלע — דער „נוקלעאָוס" פון דער לאַנדסמאַנשאַפט — איז גענוג, די גאַנצע לאַנדסמאַנשאַפט זאָל זיך באַשטייערען פאַר איהר נאַמען-שטעטעל.

אויב גאַליציאַנער און ליטוואַקעס קאָנען אַרבייטען אין האַרמאָניע אין דער באַלעכאַווער לאַנדסמאַנשאַפט, ווי מיר האַבען נאָרוואָס געזעהן, קאָנען פינסקער און מינסקער, וואָס שטאַמען פון איין ליטא, אודאי הויזען צו-זאַמען און אַרבייטען צוזאַמען פאַר פינסק אַדער מינסק. דאָס האָט זיך געגעבען אין רעזולטאַט פון דער אחדות-געפּיל — פון דעם אידישען אַלוועלט-געפּיל — וואָס די קאַטאַסט-ראַפּע, פון וועלכער מען האָט געדאַרפט ראַטעווען, האָט פון זיך דערלאַנגט.

פון דער אַנדער זייט האַבען די רעליעף-קאַמפּיינס אַנט-פלעקט, אַז מעהרערע פון די סתם בענעפיט-פאַראַיינען זיי-נען אין דער אמת'ן פאַרשטעלטע, באַהאַלטענע לאַנדסמאַנ-שאַפטען. דער „פאַרבאַנד פון פּוילישע אידען" האָט אין זיין איצטיגען מליאָן דאָלער קאַמפּייין פאַר קאָנסטרוקטיווען רעליעף אין פּוילען-גאַליציען „דעמאָסקירט" אַלס פּוילישע-אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען — אין שיקאַגאָ צום ביישפּיל: די „שיקאַגאָ פּראָגרעסיווס", און די „אַמעריקען פּראָגרע-סיווס" און די „היברו פּראָגרעסיווס"; און די קאַנגרע-גיישאַן „דורשי טוב", וועלכע האַבען פאַרגעסען צוצושטע-לען, אַז זיי זיינען „אַנשיס" פון דעם און דעם שטעטעל אין פּוילען. נאָר די גויט פון זייערע ברידער אין פּוילען האָט זיי דערמאַנט ווער זיי זיינען.

אין ניו יאָרק האַבען זיך אַרויסגעשטעלט פאַר פּוילישע לאַנדסמאַנשאַפטען דער „פּראָגרעסיווער אַרדער אָף גרייטער ניו יאָרק" און די „הענרי קלעי" לאַדזש פון „אינדעפּענדענט ברית אברהם". עס איז שוין לאַנג אַ חשד געווען, אַז די נאַמען-חברות זיינען געהיימע, פאַרקאַנספּירירטע לאַנדסמאַנ-שאַפטען — ניט אַלע, נאָטירליך. מען נעמט דעם נאַמען פון אַ ב'כבוד'גען לאַנדסמאַן און מען באַהאַלט זיך הינטער איהם. צו וואָס דאָס באַהאַלטעניש? — מען שעמט זיך מסתמא, וואָס אַבי ווער פון שטעטעל — אַ קבצן, אַ קצב, אַ שניידער, גרינדעט זיך אַ לאַנדסמאַנשאַפט. ווייל מען זיך

אונטערנעמערישקייט. וואָס זיי האָבען פריער געטאָן אין דער אַלטער היים, טוען זיי איצט פאַר זיך אַליין. זיי בויען זיך אויף.

דעם בעסטען ביישפּיל שטעלען צו די ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפֿטען — זיי האָבען געהאַט דעם גרעסטען גע- ווינס פון זייער גרויסער רעליעף אַנשטריינגונג. ווי פאַר- אייניגט זיי זיינען געווען אין רעליעף—עטליכע צעהנדליג; אַזוי פאַראייניגט זיינען זיי איצט אין אַן אונטערנעמונג — דעם ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים — וואָס וואַלט געפאַדערט אַ גאַנצע היימישע שטאָט איהם אויסצוהאַלטען.

ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים, 228 איסט בראַדוויי

.16

אַ די לאַנדסמאַנשאַפֿטען ווילען נישט בלייבען איינגעשלאָ- טען אין זייערע שטאָט-גרעניצען, האָבען אַ צאָל פון זיי שוין באַוווּזען דורך זייער צושטעהן צו די אַרדנס. אָבער אויך די אַרדן-פרייע לאַנדסמאַנשאַפֿטען ווילען זיך נישט באַנוגע- נען מיט זיך אַליין; אפשר טאָקע אין זעלבסט רעטונג- דראַנג. זוכען זיי כח, זוכען זיי ראַלע אין פאַראייניגונג. אַ פאַראייניגונג נישט אין אַרדן-פאַרמאַציע, וואָס צווינגט אויף זיי ארויף אַ רעגלאַמענט, וואָס נישט אַלע פון זיי האָבען כח אָדער חשק צו טראָגען; נאָר אַ פאַראייניגונג, וואָס

פון שטעטעל האָט זיך אַריבערגעטראָגען אַהער. דער ראַ- דיקאַלער אַרדען ברענגט וועט נישט גיין אַזוי ווייט, ווי שטי- צען אַ תלמוד תורה, אָבער ער וועט מיט דער לינקער האַנט ביישטייערען צום „אַרט“, וואָס בויט דעם אידען אין גלות און מיט דער רעכטער האַנט דעם „געווערקשאַפֿטען-קאַמ- פּיין“, וואָס העלפט דער אידישער אַרבייטערשאַפֿט זיך אויפבויען אין ארץ ישראל — וואָס אַפּיציעל שליסען זיי אפילו איינע די אַנדערע נישט אויס, אָבער אין דער שטיל האַלטען זיי ביידע — אי דער „אַרט“, אי דער „געווערק- שאַפֿטען-קאַמפּיין“ — אַז דער צווייטער באַגול'ט איהם. — די פרייע לאַנדסמאַנשאַפֿט, די נישט-געבונדענע צום אַר- דען-פראַגראַם, איז נאָך טאַלעראַנטער. זי שטיצט מיט ביידע הענט גלייכצייטיג אי דעם „איקאַר“, וואָס העלפט בויען ביראָ-בידזשאַן, אי דעם קרן היסוד, וואָס בויט ארץ ישראל — וואָס שליסען איינע די אַנדערע אויס גאַנץ אַפּיציעל.

אָבער נישט נאָר די טאַלעראַנץ האָבען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען איבערגענומען פון שטעטעל — זיי האָבען דאָס שטעטעל אַליין איבערגענומען אַהער. זיי האָבען עס גאַר נישט גע- דאַרפט איבערנעמען — דאָס שטעטעל האָט זיך אַליין אַריבערגעטראָגען אַהער. נאָכדעם ווי דאָס שטעטעל איז אין מלחמה און נאָך מלחמה-צייט חרוב געוואָרען, און די אידישע באַפעלקערונג איז אַ טייל אומגעקומען און אַ טייל צעזייט און צעשפרייט געוואָרען, זיינען פאַראַן מעהר שטעטעלשע אידען, מיט דעם נאַטירליכען צוואוואַקס, אין אַמעריקע, וויפיל עס זיינען פאַרבליבען אין היים-שטע- טעל. — צום ביישפּיל, סמאַרגאַן, די גאַרבער-שטאָט, וואָס האָט געציילט 25 טויזענט אידישע נפשות פאַר דער מלחמה, האָט קוים זוכה געווען אַז 500 קליינע פאַמיליעס זאָלען זיך אומקערען. אין ניו יאָרק אַליין איז דאָ מעהר סמאַרגאַנער ווי אין סמאַרגאַן. די ביאַליסטאָקער זיינען צעטיילט העלפט אויף העלפט — 50 טויזענט נפשות אין ביאַליסטאָק און 50 טויזענט אין אַמעריקע.

דאָס, וואָס פון שטעטעל איז געוואָרען אַ העלפט, איז טאָקע לייכטער צו האַלטען זי אויפ'ן קאַפּ. אָבער די צווייטע און גרעסערע העלפט פון קאַפּ איז גאַנץ נאַטירליך פאַרנו- מען מיט דער העלפט שטעטעל, וואָס האָט זיך אַריבערגע- טראָגען קיין אַמעריקע. סמאַרגאַן אין אַמעריקע, ביאַליס- טאָק אין אַמעריקע דאַרפען אויפגעבויט ווערען! און אַזוי גיך דער רעליעף-פלייס פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין אַמעריקע האָט געשטעלט אויף די פיס די שטעטלעך אויף יענער זייט, זיי זאָלען אַליין וויפיל נישט איז זיך קאַנען באַווע- גען — האָבען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען דאָ זיך גענומען זיך אַליין אויפבויען — מיט דער צוגעקומענער ענערגיע, וואָס דער רעליעף-פלייס האָט אין זיי אויפגעוועקט.

די העראַאישע רעליף דערפאַהרונג איז אַזוי אַרום נישט אַריבער אַהן פעולה פאַר די לאַנדסמאַנשאַפֿטען גופאַ. די האָט מאַביליזירט זייערע כחות, ס'האַבען זיך אַרויסגערוקט נייע, אינגערע ענערגישע טוער, ס'האַט זיך פאַרגרעסערט זייער

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

איבערלאָזענדיג אָבער נאָך זיך קיין ממשות'דיגע רעזול-
טאַטען.

אין ניו יאָרק, וואו די לאַנדסמאַנשאַפֿטען געפינען זיך פנים אל פנים מיט די גרויסע נאַציאָנאַלע אַרגאַניזאַציעס, וואָס האָבען שוין זייער מאָנאָפּאָל אויף פּאָלקס-רעטונג, איז דער לאַנדסמאַנשאַפֿטען-פּאַראַייגונג ניט לייכט אַנצונעמען אפילו די ערשטע געשטאַלט פון פעדעראַציע. אָבער אויסער ניו יאָרק האָבען זיי עס לייכטער. דאָרט איז ניטאָ די גע- פּאַהר, אָז זיי זאָלען גלייך מיט זייער ערשטען שריט צו אַ פעדעראַציע, אַרויפטרעטען אויפ'ן הינער-אויג פון אַ וועל- כער עס איז עטאַבלירטער גרויסער אינסטיטוציע. אַן אין דער פּראָווינץ זעהען זיך די לאַנדסמאַנשאַפֿטען מעהר אָן. די גרעסערע פון זיי האָבען אייגענע בנינים — האַלבע „קאָמוניטי-צענטערס“. און שפּילען אַ גאַנץ קענטיגע ראָלע. מען רופט זיי צו אַלע שטאַטישע אסיפות. און זיי ווייזען טאַקע מעהר אינטערעס אין לאַקאַלע ענינים, ווי אין ניו יאָרק.

און די באַוועגונג צו פעדעראַציעס פון לאַנדסמאַנשאַפֿ- טען האָט אין דער פּראָווינץ זיך בולט'ער אויסגעפורעמט ווי דאָ. זי האָט שוין אַנגענואַגט איהרע ציעלען. זיי ווילען דורך דער פּאַראַייגונג פון אַלע פּאָלקס-אַרגאַניזאַציעס אויסבילדען פון זיך אַ דעמאָקראַטישע קהילה, וואָס זאָל איבערנעמען די פּאַרוואַלטונג איבער אַלע ענינים, וואָס זיי נען נוגע די אידען אין שטאַט. פריהער פון אַלץ די פּאַר- וואַלטונג איבער דער פּאָלקס-דערצייהונג, וואָס זאָל אַרומ- נעמען אַלע מינים לערען-אַנשטאַלטען — פון דער פּאָלק- שולע ביי צו דער תלמוד תורה. ניט בלויז דער מין, וואָס געפעלט דוקא די „טשאַריטיס“. און איבערנעמען די פּאַר- וואַלטונג איבער כשרות, דאָס פרומע פּאָלק זאָל קאַנען זאָ- גען אַ דעה בנוגע די פּרייזען אויף כשר פלייש. און לייזען זייערע אייגענע פּראָטערנאַלע פּראָבלעמען. אויך די דרינ- גענדיגע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, וואָס מאַכען ווייטאַגן די אידישע איינוואוינער פון שטאַט.

אין פּילאָדעלפיע איז די באַוועגונג אַרויסוואַקסענדיג פון אַ קאַמף געגען יקרות אויף כשר פלייש, אַנגעגאַנגען דורך די יאָהרען 1929 — 1930, אַריינציהענדיג ביי 700 פּאָלקס- אַרגאַניזאַציעס, מיט אַ שטאַרקער באַטייליגונג פון די לאַד- זשעס און פון דער פיהרערשאַפֿט פון אַרזן „ברית שלום“. צוויי שטאַט-קאָנווענשאַנס זיינען אָפּגעהאַלטען געוואָרען, וואָס די צווייטע האָט די קהילה שוין געהאַט אַרגאַניזירט — מיט אַן אויספיהר-קאָמיטעט, מיט אַ פּאַרזיצער, מיט אַן אַפּאַראַט. גרייט אַנצוהויבען צו פּונקציאָנירען — און איז פּלוצלונג צוואַמענגעבראַכען געוואָרען דורך אַן איבערקערע- ניש אין דער לאַקאַלער צייטונג, וואָס האָט די קהילה קאַמ- פּאַניע דורך די צוויי יאָהר אַנגעפיהרט; די צייטונג איז גע- צוואונגען געוואָרען דורך די לייט, וואָס האָבען געהאַלטען דעם מאַרטגיידזש אויף איהר מאַשינערי, אין איין נאַכט אומצודרעהען איהר פּראָגט אין דער קהילה-אישו. אין שיקאַגאָ איז די באַוועגונג צו אַ פעדעראַציע פון

לאָזט זיי איבער פריי און אומאַפהענגיג און גיט זיי דאָך דעם געווינס פון שותפות.

אין דריי ריכטונגען איז די אַרדן-פרייע פּאַראַייגונג געגאַנגען — צום צענטער, צום לאַנד-פּאַרבאַנד און צו דער פעדעראַציע פון לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וואָס אַלע דריי האָבען געהאַט אַ געוויסע אַנציהונג פאַר די אַרדען לאַנדסמאַנשאַפֿ- טען אויך. דערווייל האָט בלויז דער צענטער זיך אַרויסגע- שטעלט פאַר אַ פּולשטענדיג געלונגענעם עקספּערימענט — ביי די ביאליסטאָקער; נאָכ'ן אַרדן דער געלונגענסטער אויסדרוק פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטליכע פּאַראַייגונג-טענ- דענצען בכלל.

אויב מען וויל, איז דער ביאליסטאָקער צענטער דער גרויסער פּאַמיליען-קרייז; אַדער די „לאַנדסמאַנשאַפֿט“ אין ברייטערען זין פון וואָרט. און אזוי רופען זיי זיך טאַקע די דריי און אַ האַלב צעהנדליג ביאליסטאָקער לאַנדסמיט- שאַפֿטען — 28 פון זיי פון ניו יאָרק און אומגעגענד, וואָס זיינען פאַרבונדען דורכ'ן צענטער — די „ביאליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפֿט“.

דאָס סאַמע כאַראַקטעריטישע פון צענטער איז, וואָס אין איהם זיינען קאַמבינירט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען פון אַלע מינים — פון די אַנש'ס ביז דער ראַדיקאַלסטער אידע- אישער לאַנדסמאַנשאַפֿט — קאַמבינירט ניט נאָר אין זייערע אייגענשאַפֿטען, נאָר אויך אין זייערע טוואונגען — שול, צדקה, מאַדערנע אידישע קולטור און קאַנסטרוקטיווע סאָ- ציאַלע הילף — אין אַ העכערען סינטעז.

די צווייטע נאָכ'ן צענטער פּאַראַייגונג-טענדענץ צווי- שען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען געהט אין דער ריכטונג פון לאַנד-פּאַרבאַנד — צו דער לאַנדסמאַנשאַפֿט אין ברייטסטען און אַריגינעלסטען זין פון וואָרט, ווי דאָס וואָרט באַטייט: — לאַנדסמאַנשאַפֿט. אַט אזוי ווי עס האָט זיך אַנגעהויבען די אידישע אַרגאַניזירונג אין אַמעריקע, פאַרהונדערטיאָהרען. מיט דער גרינדונג פון „בני ברית“, וואָס איז לכתחילה און פאַרשטעלטערהייט געווען די לאַנדסמאַנשאַפֿט פון די ניי- אַנגעקומענע אידען פון דייטשלאַנד.

פון די לאַנד-פּאַרבאַנדען דער ממשות'דיגסטער איז „דער פּאַרבאַנד פון די פּוילישע אידען“. ביידע — אי דער צענ- טער, אי דער לאַנד-פּאַרבאַנד — ווערען באַהאַנדעלט אין באַזונדערע אַרטיקלען. קאָן איך מיר פאַרשפּאַרען זיי אַרומ- צוריידען.

די דריטע פּאַראַייגונג-טענדענץ, וואָס צייכענט זיך אַן ביי די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, געהט אין דער ריכטונג פון אַ פעדעראַציע, וואָס, להיפּוך צו די לאַנד-פּאַרבאַנדען, זאָל זי איינשליסען אַלע לאַנדסמאַנשאַפֿטען, אַהן שום אונטער- שייט, ניט מאַכענדיג קיין מחיצות צווישען זיי לויט די לענ- דער פון זייער אַפּשטאַמונג; וואָס דאָס שליסט שוין איין דעם מיי, אָז אַ פעדעראַציע איז מעהר געווענדעט צום אַרט אַמעריקע, איידער צום עבר לים. אַזאָ באַוועגונג איז דאָ אין ניו יאָרק אַנגעגאַנגען אין די יאָהרען 1933 — 1934, ניט

זיך אַנצושפּאַרען אויף זיי. די לאַנדסמאַנשאַפֿטען קאָנסילס ביים „האַיאָס“, ביי דער דזשואיש עדיוקיישאַן אָסס׳ן, האָבן בען מיר שוין דערמאָנט אין אַ פּריהערדיגער פּאַרבינדונג. — ווען דר. י. מאַנעס האָט אין 1909 אַרגאַניזירט די קהילה צו באַדינען סאָציאַל און נאַציאָנאַל די אידישע באַפעלקער- רונג פון גרויס ניו יאָרק, האָט ער געלייגט גרויס געוויכט דערויף די קהילה זאָל אריינציהען די לאַנדסמאַנשאַפֿטען. און כל זמן די קהילה האָט אָנגעהאַלטען אַ לעבעדיגע פּאַר- בינדונג מיט זיי, האָט עס אויסגעזעהן, אַז זי וועט איהר ציל דערגרייכען — און ניט איינגערומפּען ווערען צו אַ צאַל ספּעציעלע קאָמיטעס פּאַר בילדונג און סאָציאַלער פּאַר- שונג. — דער „אַמעריקאַנער אידישער קאָנגרעס“, וואָס זיין הויפּט-זאַרג איז דער פּאָליטישער שוין פון די אידען אין די לענדער פון פּאַרפּאַלגונג, גיט גוט אַכטונג, אַז די פּאַר- שטעהער פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זאָלען ניט פעלען אויף זיינע קאָנפּערענצען און אין זיין אַדמיניסטראַציע. אַזוי טוט אויך און ווערט באַלוינט פּאַר איהר מיה די פּעדערא- ציע פון די אידישע פּילאַטראַפּישע געזעלשאַפֿטען פון ניו יאָרק. אָבער די בעסטע ראיה אויף דער שעצונג, וואָס מען טיילט צו די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, שטעלט צו די „דזשאַינט דיסטריביישאַן קאָמיטע“; אַט די ריזיגע רעליעף מאשי- נערי, וואָס איז כּכּח געווען אַרויסציהען יאָהר אין יאָהר אויס מיליאָנען אוצרות פון אַמעריקאַנער אידען — די „דזשאַינט“ האָט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען ניט נאָר ניט פּאַרפעלט, נאָר האָט געטאָן אַ סך מעהר: אויפגעבויט אַרום זיך אַ רינג פון אַריבער 600 לאַנדסמאַנשאַפֿטען, און זוכט צו פּועלן ביי זיי נאָך איין זאַך — אַז די הילפּס-געלטער, וואָס די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זאַמלען פּאַר זייערע שטעט, און די פּרי- וואַטע געלטער, וואָס די לאַנדסמאַנשאַפֿטען שיקען אַריבער פון קרובים צו קרובים, זאָלען געשיקט ווערען דורך דער דזשאַינט — פּאַר זיכערקייט, שפּאַרונג פון הוצאות און סי- סטעמאַטישער פּאַרטיילונג. — אַט-דער פּאַקט אַליין איז דער בעסטער אַטעסטאַט פּאַר די לאַנדסמאַנשאַפֿטען.

די דזשאַינט געדענקט, אַז איין צייט, אין די קאַטאַסטראַף פּאַלע נאָך-מלחמה יאָהרען, האָבען די דאָזיגע איבערשי- קונגען פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען באַטראַפּען אַ סך מעהר, וויפּיל די „דזשאַינט“ אליין האָט געשיקט פון דער הכנסה פון איהרע רעליעף-קאַמפּיינס.

און קיין רעליעף-קאַמפּיינן — פּאַר צוועקען אין אַמעריקע אָדער אויסלאַנד — אויף ישיבות, שפּיטעלער, סאַניטאַריומס, פּאַר קולטור-אינסטיטוציעס, פּאַר קאַלאָניאַציע — אין פּאַ- לעסטינע אָדער ביראַ-בידזשאַן, הילף פּאַר די פּליכטלינגע פון דייטשלאַנד, פון עסטרייך, לאָזט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען ניט דורך. און די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען אָפּען פּאַר יע- דען אָפּיל — וואָס דאָס אַלץ איז ענוג באַווייזן, ווי אָנגעזעהן די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען אין דער אידישער עפּענטליכ- קייט. דערמיט ווערט אַרויסגעוויזען ניט נאָר שעצונג פון דעם געלט-געבענדיגען כּח פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וואָס שטעלט זיך צונויף פון איינצעלנע דאָלאַרען. פינפערלאַך און צעהערלאַך; נאָר אַזוי ווי דאָס איז פּריווייליגע געבונג,

לאַנדסמאַנשאַפֿטען אָנגעגאַנגען גלייכצייטיג מיט דער ניו יאָרקער באַוועגונג. צוויי יאָהר צייט האָט די פּעדעראַציע פונקציאָנירט, אַרגאַניזירענדיג די לאַנדסמאַנשאַפֿטען פון שיי- קאַגאַ און אומגעגענד, אָפּהאַלטעדיג צוויי קאָנווענשאַנס, ארויסגעבענדיג פּלוגבלעטער און אַ וואַכענשריפט. די קהילה-אישו איז אויפּגעהויבען געוואָרען, אָבער איז נאָך אָפּיציעל ניט געווען אריינגענומען אין פּראָגראַם. דאָך דאָס פּראָגראַם איז געווען אַזוי ברייט אויסגעאַרבייט, אַז ווען די פּעדעראַציע שטעלט זיך פּעסטער איין, וואָלט זי במילא פונקציאָנירט ווי דעם פּאַלקס אייגענע קהילה. די אָנפיה- רער זיינען געווען יענע פּאַלקס-אינטעליגעטען אין די לאַנדסמאַנשאַפֿטען, וואָס ווילען זיך ניט לאָזען איינשפּאַנען אין קיין פּאַרטיי, באַשטעהענדיג דערויף, אַז די לאַנדסמאַנ- שאַפֿטען זאָלען אין פּולסטער טאָלעראַנץ מאַכען ביי זיך פּלאַץ פּאַר אַלע אידיען-ריכטונגען, וואָס האָבען געקראַגען אָנערקענונג ביים אידישען פּאַלק.

אין דעטראַיט, קליוולענד, פיטסבורג, ראטשעסטער האָבען די לאַנסמאַנשאַפֿטען נאָך ניט דערפיהרט אַזוי ווייט ווי ביז אַ פּעדעראַציע-קהילה; נאָר די גרעסטע לאַנדסמאַנשאַפֿטען — די אַדעסער, פינסקער, בערדיטשעווער — זיינען צוגע- שטאַנען צו די „קאַמיוניטי טשעסטס“, וועלכע האָבען לעצ- טענס, אונטער דעם איינפלוס פון די פּראָגרעסיווע סאָשעל וואַירקערס, זיך גענומען עפענען פּאַרן פּאַלק — מיט דער ווייטערדיגער כּונה אַזוי אַרום גראַדענווייז איינצושטעלען אַ מעהר אָדער ווייניגער דעמאָקראַטישע קהילה. באַטייליגען זיך די לאַנדסמאַנשאַפֿטען אין די „קאַמיוניטי טשעסטס“ — קאַמפּיינס און קריגען ארויס שטיצע — אין דעטראַיט, ראַ- טשעסטער פּאַר די פּאַלקס-שולען; אין פיטסבורג — פּאַרן „אַרט“, מיט אַ צוואַנג פּאַר דער פּאַלקס-שולע, וואָס גרינדעט זיך דאָרט.

קהילה אין אַ ווענדונג מיט'ן פנים צו אַמעריקע. קהילה וואָלט במילא אריינגעצויגען אין די עקאָנאָמישע פּראָבלע- מען, וואָס פּלאַגען די אידישע יוגענט אין אַמעריקע — אין פּראָבלעם פון דיסטרימינאַציע, אין פּראָבלעם פון איהר ניט פּראָפּאַרציאָנעלער פּאַרטיילונג אין די פּאַכען און פּראָפּע- סיעס.

די טענדענצען צו צענטער, לאַנד-פּאַרבאַנד, פּעדעראַציע פון לאַנדסמאַנשאַפֿטען, אפילו ווען זיי וועלען די צוזאַגען, וואָס זיי טראַגען מיט זיך, ניט דערפילען, ווייזען זיי אָבער וואו די לאַנדסמאַנשאַפֿטען ציעלען.

די לאַנדסמאַנשאַפֿטען זיינען אַ פּאַטענציעלער כּח, וואָס בעט זיך אַרגאַניזירט צו ווערען. אָבער אפילו ניט אַרגאַ- נזירטערהייט, אין זייער איצטיקען צעשטויבעטן צושטאַנד, שטעלען זיי מיט זיך פּאַר אַ כּח. אַ ראיה דערויף האָבען מיר אין דעם, וואָס יעדע גרעסערע אינסטיטוציע אַרגאַני- זירט אַרום זיך אַ „קאָנסיל פון אַרגאַניזאַציעס“, וואָס דאָס מיינט פּריהער פון אַלץ לאַנדסמאַנשאַפֿטען. אָנאָ פריה האָט זיך אָנגעהויבען די שעצונג פון דעם פּאַרבאַרגענעם כּח פון די לאַנדסמאַנשאַפֿטען. זיי זיינען ניט פּאַרזעהן געוואָרען. יע- דע אויפּקומענדיגע נאַציאָנאַלע אַרגאַניזאַציע האָט געזוכט

ביי די ברעגען; מיטגלידער פֿאלען אָפּ אין די זומער-חדשים אין די הונדערטער; דער שאַדען ווערט גוטגעמאַכט אין די ווינטער-חדשים מיט אַ הוספה. אָבער די הונדערטער אַוועקגעפאלענע האַבען פֿאַרוזכט פֿון מיטגלידערשאַפט. און דאָס געהט אָן כסדר אזוי דורך די צעהנדליגער יאָהרען. קאָנען מיר שוין אויפהויבען דעם „גרעסערען עולם“ פֿון אַרום די לאַנדסמאַנשאַפטען לכל הפחות ביז אַ מיליאָן מיט אַ פֿערטעל.

אַ מיליאָן מיט אַ פֿערטעל אידען אין ניו יאָרק זיינען אויף דעם אָדער יענעם אופן, דירעקט אָדער אומדירעקט, געקומען און קומען אין באַריהונג מיט די לאַנדסמאַנשאַפטען. און דאָס איז ערשט די קלענערע העלפט פֿון דעם „גרעסערען עולם“; די צווייטע, גרעסערע העלפט, גע-הערט צוזאַמען מיט די לאַנדסמאַנשאַפטען צו דער זעלבי-גער מזרח-איראָפּיאישער סביבה. דער זעלביגער מענטשען-מאַטעריאל אינעווייניג אין די לאַנדסמאַנשאַפטען, ווי דרוי-סען פֿון זיי. נאָר צופֿאל, זייטיגע סיבות, האַלטען די — אינעווייניג און יענע — דרויסען. דאָס מיינט, אַז כמעט אַ העלפט פֿון דער אידישער באַפעלקערונג פֿון ניו יאָרק וואַלט געקאָנט דערגרייכט ווערען דורך די לאַנדסמאַנשאַפטען, ווען זיי וואַלטען רעאַרגאַניזירט געוואָרען אין אַן אַגענטור פֿאַר אַקטיווער באַאיינפֿלוסונג, אַנשטאָט וואָס זיי זיינען איצט כלים פֿאַר פּאַסיווער אויפֿנעמונג פֿון איינפֿלוסען.

אַזאַ ריזיגער פּאַטענציעלער כח, מיט אַזאַ ריזיגער פּאַטענ-ציעלער ווירקונג-ספּערע, טאָר ניט פֿאַרנאָכלעסיגט ווערען. די לאַנדסמאַנשאַפטען האַלטען זיך, פֿאַרמעהרען זיך, אַדאַפּ-טירען זיך, פֿאַרוואַנדלען זייערע פֿאַרמען — אָבער ווער ווייס? — איבערלאָזען אומאַרגאַניזירטערהייט אויף נאָך אַ צעהנדליג יאָהר, קאָן זייער כח צעפֿלאַסען ווערען. זיי דאַרפען געהאַלפען ווערען צו דער זעלבסט-אַרגאַניזאַציע, צו וועלכער זיי שטרעקען זיך.

דאַרף עס האַבען הינטער זיך אַ געהעריגען האַרץ-אינטע-רעס און אידיאישע פֿאַרשטענדניש. דאָס איז אַ געבונג, וואָס דערציהט, אַדעלט, מאכט קלוג דעם געבער; יעדער געלט-קאַמפּיין איז גלייכצייטיג אַן אויפקלערונג-קאַמפּיין, וואָס הויבט ארויס די לאַנדסמאַנשאַפט פֿון ענגען קרייז פֿון אינטערעסען.

די לאַנדסמאַנשאַפט איז פּאַקטיש אַ פּאַלק-אויסבילדענ-דיגע אינסטיטוציע.

דאַרף דאָ נאָך אין באַטראַכט גענומען ווערען, אַז לאַנדס-מאַשאַפט מיינט ניט די גענויע צאָל מיטגלידער, וויפיל זי פֿאַרמאַגט. ווען מען ווענדט זיך צו דער לאַנדסמאַנשאַפט, דערגרייכט מען דעם פיל גרעסערען עולם, וואָס געפינט זיך אין איהר איינפֿלוס-ספּערע. ווי גרויס אין דער „גרע-סערער עולם וואָס אַרום די לאַנדסמאַנשאַפטען? אָבער צו-ערשט ווי גרויס איז דער עולם, וואָס איז אינווייניג אין די לאַנדסמאַנשאַפטען? פֿאַר די וואָסערע 1905 וואָס זיינען טאָ-בולירט געוואָרען, גיט די שרייבער-אַנקעטע אָן — 257,067 מיטגלידער — איבער אַ פֿערטעל מיליאָן. לאַנדסמאַנשאַפּ-טען אין ניו יאָרק ווערען געשאַצט איבער 3000 — קאָן די גאַנצע לאַנדסמאַנשאַפטען-מיטגלידערשאַפט פֿון ניו יאָרק געשאַצט ווערען אין 450,000. דאָס איז דער אינעווייניג-סטער עולם פֿון די לאַנדסמאַנשאַפטען. אום צוצוקומען צום גרעסערען עולם, וואָס אַרום די לאַנדסמאַנשאַפטען, דאַרף די צאָל פֿריהער פֿון אַלץ געטאַפעלט ווערען. ווייל אויף יעדען מיטגליד אַ לאַנדסמאַנשאַפט איז ווינציגסטענס דאָ נאָך איינער אין דער פּאַמיליע, וואָס בענעפיטירט דורך איהם פֿון דער לאַנדסמאַנשאַפט. — האַבען מיר שוין אַ קימא לן פֿון 900,000. — איצט דאַרפען מיר געדענקען, אַז כאַטש די לאַנדסמאַנשאַפט האַלט אָן איהר מיטגלידערשאַפט-צאָל און פֿאַרמעהרט זיך נאָך, איז עס אַ פּליסיגע מיטגלידערשאַפט

די פאמיליע-קרייזען

געשרייען: „טייעריןקע, שוועסטעריל, מאמעלע“. די מע-נער דריקען זיך ווארעם די הענט, קלאפען זיך וואויליון-געריש אין פלייצע. פארווייז און אין גרופען בלייבט מען שטעהן איבערווארפענדיג זיך מיט גוטמוטיגע רייד און אפטמאל סודות'דיגע ווערטער, וואס פארענדיגען זיך מיט פרעהליכע אויסרופען און געלעכטערס.

די געשעפט-זייט פון דער פארוואמלונג ווערט ניט גע-נומען צו-ערנסט און ווערט אפגע'פטר'ט שנעל. נאכדעם הויבט זיך אן דאס פייערליכע אויפנעמען פון חשוב'ע מיט-גלידער און געסט. דער כבוד, וואס ווערט צוגעטיילט צו גאר אלטינקע פון דער משפחה, בריינגט א באזונדער יום טוב'דיגע אטמאספערע.

ביי איינער פון אזעלכע פארוואמלונגען האט דער שריי-בער אויך געהערט פארלייענען בריוו פון דייטשע פליכט-לינגע, וואס טראגען דעם נאמען פון דעם פאמיליע-קרייז, אבער וואס געהערען זיך אפשר גארניט אן מיט דער פא-מיליע. זיי האבען געהערט, שרייבען זיי, פון דעם קרייז און האפען, אז דאס איז אייגענע משפחה, וואס וועט זיי העלפען אריבערקומען אין אמעריקע. און די עקזעקוטיווע האט אויפ'ן פארלאנג פון די מיטגלידער, פארשפראכען אויסצוארבייטען פלענער, ווי אזוי אפצורופען זיך אויס'ן הילף-געשריי.

ווי געזאגט, געהט דער געשעפט-טייל צו גאנץ שנעל: יעדער מיטגליד טראגט כמעט זינגענדיג צו זיין מעהרסטענס-פרייוויליגען בייטראג צו דער ארגאניזאציע אדער צו א געוויסען וואילטאט-פאנד, ווער מיט א שמיכעל, א ווייך, א חנ'דעל.

עטוואס אן דער זייט שטעהען געדעקטע טישען מיט פלעשער וויין, גאנצע טארטען, זיס-געבעקס און סענד-וויטשעס. שפעטער ברענגט מען צו קאפע, אייז-קריים, פארשיידענע אנדערע נאשערייען וואס די מיטגלידער בריינגען צוזאמען. קורץ, כמעט — א חתונה. זעהר אפט ווערען געוויזען סינעמאטאגראף-בילדער פון פריהערדיגע צוזאמענקונפטען, פייערונגען און אפילו פון וועלטליכע געשעהענישען.

ביי די געדעקטע טישען, ווערען אויסגעטיילט חתונה-מתנות און מתנות צו פארשידענע אנדערע שמחות פון מיט-גלידער. ביי אזעלכע געלעגענהייטען געהט מען אריין אין א געהויבענער שטימונג און מען הויבט אן צוטראגען ביישטיי-ערונגען צו וואילטאט-פאנדען. אזוי ציהען זיך אריין גע-

די פאמיליע-קרייזען זיינען א נייע דערשיינונג אין דעם אידישען ארגאניזאציע-לעבען דא אין לאנד.

מענטשען האבען דערפיהלט א זיכערען באדען אונטער זיך, געלאזען ווארצלען אין איהם, איינגעלעבט זיך און האבען אנגעהויבען בענקען נאך דער געזעלשאפט פון אייגענע, קרובים.

ווי געזאגט איז, אין תוך, דער פאמיליע-קרייז אן ארגאניזאציע, וואס איז געגרינדעט געווארען פאר משפחה-קאנטאקט, מיט'ן אפזיכט אויסצולעבען זיך געזעל-שאפטליך אין קרייז פון אייגענע.

עס איז געווען דער נאטירליכער סענטימענט פון קרובה'שאפט, וואס איז אין די ערשטע יאהרען פון איינ-וואנדערונג, אין קאמף פאר עקזיסטענץ אונטער נייע בא-דינגונגען, נייעם לעבענסשטייגער, פארטויבט און אפגע-שוואכט געווארען און וואס האט שפעטער מיט דער אקלי-מאטיזירונג, אויפגעוואכט און איז צוריקגעקומען א סך שטארקער, געפיינענדיג זיין פולען אויסדרוק אין דער אר-גאניזירונג ארבייט, ווי אין דעם געזעלשאפטליכען אויס-לעבען זיך פון אט-די קרייזען.

דערפאר איז כאראקטעריסטיש פאר אלע משפחה-ארגאניזאציעס דאס פארהערלעכען און טייער האלטען די עראינערונג פון אלטע, פארשטארבענע מיטגלידער פון דער פאמיליע, וועמעס נעמען די מעהרסטע פון אט-די פאראיינען טראגען.

אייניגע פון זיי האבען אפילו פאראייביגט די נעמען פון די, זיי פארהייליגטע, עלטערען און אור-עלטערען, דערמאנענדיג זיי ווי אויסגעטיילטע פערזענליכקייטען אין באזונדערע פאראגראפען פון זייערע קאנסטיטוציעס. אט-די אויסצוגען ווערען פארגעלעזען ביי יעדער ערעפענונג פון א פארוואמלונג און דינען ווי א מין צערעמאניאל: אלע מיטגלידער שטעלען זיך אויף און הערען אויס אין שווייגען דעם אויסצוג פון דער קאנסטיטוציע.

אנדערע עפענען אויף די פארוואמלונג מיט ספעציעל פארפאסטע לידער אין ענגליש. אפטמאל איז עס אויך א קאמבינאציע פון ענגליש מיט אידיש. דער שרייבער פון די שורות האט בייגעוואוינט אייניגע אזעלכע פארוואמ-לונגען פון אנהויב ביז צום סוף. זיי מאכען דעם איינ-דרוק פון צוזאמענקונפטען אויף באוואוסטע אידישע שמחות, ווי חתונות, ברית'ן: צוערשט הארציגע באגעגענישען—מען האלט זיך, מען קושט זיך, ווי מען וואלט זיך פאר צענד-ליגע יאהרען ניט געזען. פון אלע זייטען פריידיגע אויס-

ווען די נויטגעשרייען פון די מלחמה-קרבות האבען זיך געלאזט הערען פון יענער זייט ים, האָט אַטדי גרויסע משפחה פון ניו יאָרק און אומגעגענט, אַרגאַניזירט זיך מיט'ן צוועק צו העלפען זייערע פאַראומגליקטע קרובים, אין דער אַלטער היים: אַכטונג צו געבען אויף די אומבאַהאַלפענע פון דער פאַמיליע דאָ אין אַמעריקע און שאַפען אַן אַטמאָספּערע פאַר אַ דערנעהענטערונג פון אַלע מיטגלידער דורך אַפטע צוזאַמענקונפּטען.

אין פאַרלויף פון יאָהרען האָט זיך דער פאַמיליע-בויס צעצווייגט און איז אויסגעוואַקסען צו אַ מיטגלידערשאַפט פון איבער 400. אין די קאַרגע 20 יאָהר, וואָס דער פאַראיין עקזיסטירט, זיינען דאָרט אויפגעקומען אַ היפשע צאָהל אַנג-געזעהענע און אַפילו באַוואוסטע פּערזענליכקייטען אויף פאַרשידענע געביטען פונ'ם אַמעריקאַנעם אידישען לעבען.

די ערשטע יאָהרען נאָך דער גרינדונג, האָט די אַר-גאַנצוואַציע געטראָגען אַ גאַנץ אידישליכען כאַראַקטער. די גרויסע אידישע בערד פון איהרע גרינדער האָבען זיך פראַג-מינענט אַנגעזעהען אויפ'ן אויבענאָן פון די אַפּיציעלע בריוו פון פאַראיין, וואו אַפילו די אידישע פּאָהן ביים זייט פון דער אַמעריקאַנער האָט ניט אויסגעפּעהלט.

שפּעטער אָבער ווען אַ צאָהל מיטגלידער זיינען אויפ-געקומען און אויסגעוואַקסען צו העכערע שטעלעס אין גע-זעלשאַפטליכען לעבען און אין דער געשעפט-וועלט פון ניו יאָרק, זיינען שוין אַטדי דערמאָהנטע פראַמינענטע אי-דישע בערד מעהר קיין „שיינדעל" ניט געווען. און דער סעקרעטאַר פונ'ם קרייז האָט ביים אַרויסשיקען בריוו צו די „פּערזענליכקייטען" געמוזט אַרונטערנעמען די דער-מאַנטע בערדיגע אידען מיט דער אידישער פּאָהן צוזאַמען פון די בריוו.

איינע פון די אויפגאַבען פון דעם זעלבען פאַראיין איז אויך צו זעהן אַרויסהעלפען די אַרימערע מיטגלידער אין געשעפט און זיי זאָלען, „חלילה", קיין אַרבייטער ניט דאַרפען ווערען.

כמעט אַלע פאַמיליע-קרייזען שטרענגען זיך אָן דורך באַזונדערע פּאַנדען צו פאַרזאָרגען די אומבאַהאַלפענע און פאַראַרימטע אין די אייגענע רייען און זוכען צו מאַכען זיי פיהלען גוט און היימיש.

טראַץ דעם פּערזענליכען מאַטיוו פון כמעט אַלע פון אַטדי אַרגאַניזאַציעס, טוען אַ היפשע צאָהל פון זיי אַ סך גוטע אַרבייט אויסער די גרעניצען פון זייערע אייגענע רייען: זיי אַרבייטען האַנט אין האַנט מיט פאַרשידענע וואוילטעטיגע אידישע אַרגאַניזאַציעס, קומען אין נאָהענ-טער באַריהונג מיט פאַרשידענע אידישע אינסטיטוציעס דאָ אין לאַנד און אויך פון יענער זייט ים, וואָס זיי שטיצען מיט אַ פולער האַנט.

פאַר דעם צוועק האָבען זיי באַזונדערע פּאַנדען, וואָס יעדע אַרגאַניזאַציע רופט אָן מיט אַן אַנדער נאָמען, ווי: „טשיר-פּאַנד, סאַנשייף-פּאַנד", א. ד. ג.

וויינליכע פאַרזאַמלונגען ביז איינס אַזיגער אין דער נאַכט און שפּעטער.

שוין אַפּגערעדט פון אַפטע טייפּפאַרטיס, וועטשע-רינקעס און גלאַט יום טוב'דיגע צוזאַמענקונפּטען יעדען מאָהל ביי אַן אַנדער מיטגליד אין הויז.

ווי אַ פּרעזידענטין האָט דעם שרייבער איבערגעגעבען, פּראַוועט איהר פאַמיליע-קרייז אַלע פּסח אָן אַלגעמיינעם סדר מיט דער באַטייליגונג פון אַלע מיטגלידער און זיי-ערע קינדער. און דער איינדרוק, די שמחה, די פייער-ליכקייט, זאָגט זי, איז גאַרניט איבערצוגעבען.

דאָס זיינען שוין אָבער שמחה'לאַך, וואָס האָבען, חוץ דעם געוויינליכען געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער אויך אַן אַנדער אינהאַלט: דאָ האָט מען שוין באַזונדערס אינ-זינען די יוגענט צוזאַמענצובריינגען און דערנעהענטערען.

טאַטע-מאַמע זוכען שדוכים פאַר זייערע טעכטער און זיהן און וואַלטען וועלען, אַז עס זאָל זיין צווישען אייגענע. עפעס מעהר נאָהענטקייט, מעהר שמחה, שטעלט מען זיך ניט אינגאַנצען צופרידען מיט די באַזונדערע יוגענט-פאַר-איינען, וואָס מען האָט, טאַקע פאַר דעם זעלבען צוועק געהאַלפען גרינדען, אַראַנזשירט מען ספּעציעלע שמחה'לאַך, וואו די יוגענט קומט פאַרבריינגען און טאַטע-מאַמע קליי-בען נחת.

אַ באַזונדער אינטערעסאַנטער שטריך פון דער יוגענט פון אַטדי פאַראיינען זיינען זייערע ערשטע באַגעגענישען: כמעט אַלע יונגע מענטשען האָבען דאָך פריינט, חברים און קענען ניט פאַרשטעהן פאַרוואָס זיי דאַרפען זוכען נייע באַ-קאַנטשאַפט. אָבער עס ווירקט ווי אַ כּשוף: מ'דערקענט זיך — פאַרט אייגען בלוט — און מ'דערפיהלט איינס צום צווייטען עפעס מעהר ווי צו גלאַט חברים, אַזוי האָט דער פּרעזידענט פון אַן אַנדער פאַמיליע-קרייז באַמערקט.

די פאַרזאַמלונגען פון די גרעסערע און רייכערע פאַ-מיליע-קרייזען ווערען געוויינליך אַראַנזשירט אין האַטעלען און טראַגען אַפט, אויבענאויף, אַ פאַרמעלען, מעהר איינ-געהאַלטענעם כאַראַקטער.

זעהר אַפט זיינען דאָס אַרגאַניזאַציעס מיט אַמעריקאַ-ניזירטען, אַזוי-גערופענעם, אַרויפגעאַרבייטען עלעמענט, צווישען וועלכען עס געפינען זיך אַ היפשע צאָהל אויפגע-קומענע געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען און אַפילו פּער-זענליכקייטען, וואָס פאַרנעמען הויכע רעגירונגס-שטעלעס. אָבער אויך דאַרטען פעהלט ניט אויס די אמת'ע פרייד און פייערליכקייט פון אַ אידישער משפחה-צוזאַמענקונפּט און אַפילו ניט די אידישע שפראַך.

כאַטש אַלע שטרענגען זיך אָן צו ריידען דורכאויס ענגליש, קען מען דאַרט ניט זעלטען הערען אַזעלכע אויס-רופען ווי: „אוי, יו לוק וואונדערפול, קיינאַרע". אַדער: „האו איז יור מעזיניקל?" צי: „ס'מאָל אויף זיי".

זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר אַטדי-דעם אַמעריקאַניזיר-טען מין פאַמיליע-קרייז, איז איינער פון זיי, וואָס דער שרייבער פון די שורות האָט באַזוכט.

אלאנדסמאנשאפט פון דער עלטסטער אידישער קהילה אין ניו יארק

רינא", מיטפיהרענדיג מיט זיך די ערשטע אידישע אי-מיגרנטען-גרופע: 27 אידען פון בראזיל, וועלכע האבען פון דארט געמוזט אנטלויפען ווען פארטוגאל האט די קא-לאניע צוריקגענומען פון האלאנד. די פארטוגעזער האבען דאן ארויסגעגעבען א גזירה, אז אלע אידען פון בראזיל מוזען ארויס אין גלות. האבען די 27 אידען, וועלכע מיר האבען פריהער דערמאנהנט, גענומען האק-און-פאק און עמיגרירט קיין אמעריקא. אינגיכען האבען די עטליכע טויזענט נאך-פארבליבענע אידען אין בראזיל, אויך געטאָהן דאָס זעלביגע. מיט'ן אַנקומען פון יענע 27 אידען, איז פארבונדען אַן אינטערעסאַנטער אינצידענט:

ווי עס ווייזט-אויס האבען זיי קיין געלט אויף שיפס-קארטען ניט געהאט, וואָרום די שיפס-קאָמפאַני האָט, פאַר'ן פאַהרען, אונטערגעשריבען מיט זיי אַ קאַנטראַקט: זי לייגט-אויס פאַר זיי דאָס געלט, מיט'ן תנאי, אז מ'זאָל זיי ערלויבען פאַרקויפען דאָס גאַנצע האַב-און-גוטס פון די מיט-פאַהרער און דערצו, האַלטען ביי זיך צוויי פאַסאַזשירען, אַלס משכונות, ביז דער באַלאַנס פונם חוב וועט אויסגע-צאָהלט ווערען.

די פאַסאַזשירען האָבען דערויף איינגעשטימט — אַ ברירה האָבען זיי געהאַט? — און די ריזע איז אַריבער בשלום.

די אידישע קהילה פון ניו אמסטערדאם, איז פון 1654 אַן געוואַקסען ווי אויף הייווען. די אידישע קאָ-לאַניסטען האָבען ביסלאַכווייז גענומען שפּילען אַ ראַליע אין עקאָנאָמישען און געזעלשאַפּטליכען לעבען פון שטאָט. אינטערעסאַנט איז די פעטיציע, וואָס דריי אידען — אייכרעהעם דע לוטשאַנאָ, סאַליוואַדאָר דע אַנדראַדאָ און דזשיי-קאַב קאַהען — האָבען אין 1654, צוגעשטעלט דער לאַ-קאַלער שטאַט-פאַרוואַלטונג, מ'זאָל געבען אַ שטיק לאַנד פאַר אַ אידישען בית-עולם. ענטפּערענדיג אויף דער פע-טיציע האָבען די שטאַט-טאַטעס ערקלעהרט, אז ניו אמ-סטערדאָם קאָן זיך דערווייל באַגייין אַן אַ אידישען בית-עולם און זיי האָבען דעם פאַרלאַנג צוריקגעוויזען. שפעטער אָבער, אין 1656, האָט די היגע אידישע קהילה געקראַגען אַ „לאַט“, אויף ניו בויערי, לעבען אַליווער סטריט, אין מאַנ-העטען. דער בית-עולם איז געבליבען און ווערט אָפּגע-היט ביז'ן היינטיגען טאָג. און אויף עטליכע מצבות זע-הען זיך נאָך איצט אַן די נעמען פון באַענדיגטע.

אַלערליי פעלקער זיינען פאַרהאַן אין ניו יארק. און — אַלערליי אידען. רוסישע אידען, פּוילישע אידען, עסטריי-כישיע, האַלענדישע, רומענישע, אַפריקאַנישע... פון אלע טיילען פון דער גאַרער וועלט.

די האַלענדישע אידען קאַנען אַנווייזען מיט באַזונדע-רען שטאַלץ — זיי זיינען געווען די ערשטע אידען צו לאַנדען אויפ'ן אַמעריקאַנעם באַדען. ניו יארק האָט דאָ-מאָלט געהייסען — ניו יארק, נאָר „ניו אמסטערדאָם“ און איז געווען איינע פון די וויכטיגסטע קאָלאָניעס פון דער האַלענדישער מלוכה.

אין פאַרבינדונג מיט דער געשיכטע פון די ערשטע אידען אין ניו יארק, איז ווירקליך אינטערעסאַנט אויס-צוגעפינען: ווער זיינען געווען די ערשטע אידישע „סעטלערס“ אין ניו אמסטערדאָם און פּונוואַנען זיינען זיי געקומען? מיט וואַסערע פרנסות האָבען זיי זיך באַשעפּטיגט? ווי אַזוי האָט זיך די היגע אידישע קהילה פאַנאַנדערגעוואַקסען און ווי אַזוי איז די לאַנדסמאַנשאַפט פון די האַלענדישע אידען אין ניו יארק צושטאַנד געקומען?

אַ בלעטעל אידישע געשיכטע פון דער קאָלאָניאַלער אַמעריקע

אַריבער 40 יאָהר האָט האַללאַנד געוועלטיגט איבער ניו אמסטערדאָם: פון 1623 ביז 1664. אין 1664 האָט ענגלאַנד די טעריטאָריע איינגענומען און, מיט'ן אויסנאַהם פון לערך אַ יאָהר, אַנגעהאַלטען איהר ממשלה ביז 1775, ווען די קאָלאָניסטען זיינען זיך צונויפגעקומען ביים „פּראָ-ווינציאַלען קאָנגרעס“ און געלייגט דעם באַדען פאַר דער גרויסער אַמעריקאַנער רעוואַלוציע. אַט-די רעוואַלוציע האָט, ווי יעדער ווייסט, אַ סוף-געמאַכט צו דער ענגלישער הער-שאַפט איבער אַמעריקא און געפיהרט צו דער באַשאַפונג פון אַן אומאַפּהענגיגער מדינה.

די 40 יאָהר פון דעם האַלענדישען רעזשים אין ניו אמסטערדאָם זיינען געווען גינסטיגע פאַר אידישער אימי-גראַציע דאָ. די היגע אידישע קהילה האָט געבליהט.

באַזונדערס וויכטיג פאַר אונז איז דאָס יאָהר 1654, וואָרום אין יולי פון דעם יאָהר, איז מיט דער שיף „פּעיר-טרי“, אַנגעקומען אָהער פון האַללאַנד דער ערשטער אי-דישער „סעטלער“ דזשייקאַב באַרסימסאָן. מיט אַ פאַר-חדשים שפעטער האָט דאָ געלאַנדעט די שיף „סט. קאַטאַ-

וירקט, אז די קאמפאני זאל באפעלען דעם גאווערנאָר צו-
ריקצוהייען דעם באַשלוס אַפצושטעלען אידישע איינוואַנ-
דערונג אין נייעם לאַנד. די דאָזיגע פאַראַרדנונג איז אַ
היסטאָרישע און שטעלט פאַר מיט זיך, קאָן מען זאָגען,
די „מאַגנאַ קאַרטאַ“ פון אידישער אימיגראַציע אין
אַמעריקע.

אין דער זעלבער פאַראַרדנונג, האָט די קאמפאני ער-
קלעהרט, אז די אידען פון ניו אמסטערדאַם זיינען באַ-
רעכטיגט צו די זעלבע ציווילע און פאַליטישע פרייהייטען,
וואָס מ'האָט זיי געגעבען אין דער אַלטער היים. אַ דאַנק
דער אויסטייטשונג, האָבען די היגע אידישע איינוואוינער
פרייער אַפגעאַטעמט. און אַ ניי לעבען האָט זיך פאַר זיי
אַנגעהויבען.

נאָך אַ קאַמף, וואָס האָט אַנגעהאַלטען אַריבער צוויי
יאָהר, האָט די היגע אידישע קהילה, אין אַפּריל, 1657,
ענדליך געוואונען בירגער רעכט. שטימערעכט איז דעם
אידישען איינוואוינער גאַראַנטירט געוואָרען, צוגלייך מיט
אינוואוינער פון אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען.

צי האָט אַ איד דאָס געזעצליכע רעכט צו האַלטען
שבת? ווערט די רעכט אַנערקענט?

אַט-די פראַגען זיינען, אויף אַ כאַראַקטעריסטישען
אופן, אויפגעשוואומען אין היגע אידישע קרייזען, אין 1658.
דאָס געריכט האָט ענדליך דערויף אַן ענטפער גע-
געבען.

געהאַנדעלט האָט זיך עס וועגען אַ ציווילער קלאַגע,
וואָס עמיצער האָט יענעם יאָהר אַריינגעבראַכט אין אַ
לאַקאַלען „קאָרט“ געגען דעם אידען דזשייקאַב באַרסימסאָן.
גראַד האָט זיך געמאַכט, אַז באַרסימסאָן איז גערופען גע-
וואָרען צו ערשיינען פאַר'ן געריכט אין אַ שבת, צו ענט-
פערען אויף דער קלאַגע. נאַטירליך איז ער יענעם טאַג
ניט געקומען. אָבער אַנשטאַט איהם צו באַשולדיגען, האָט
דער ריכטער, פאַר וועמען די „קעיס“ איז פאַרגעבראַכט
געוואָרען, ערקלעהרט, אַז מ'קאָן באַרסימסאָנען ניט ציהען
צו פאַראַנטוואַרטליכקייט פאַר ניט קומען אין געריכט אין
אַ שבת, „וואָרום שבת איז דער הייליגער אידישער רו-
טאַג און דאַרף אַלס אַזעלכער אַנערקענט ווערען“.

די ערשטע אידישע אימיגראַנטען, וואָס זיינען אַנגע-
קומען אַהער, האָבען זיך ניט געקאַנט נעמען צו לאַנד-
פאַרקויף, וואָרום די לאַקאַלע שטאַט-פאַרוואַלטונג האָט גע-
פסק'נט: „פאַרבאַטען פאַר אידען“, אויך קויפען „פראַ-
פערטי“ איז געווען געגען געזעץ. טאַקע וועגען דעם האָט
זיך אַנטוויקעלט אַ ביטערער קאַמף אין געריכט. און עס
איז כדאי די איינצעלהייטען דאָ איבערצוגעבען.

אין דעצעמבער 1655 האָט דער האַלענדישער
איד, סאַלוואַטאָר ד'אַנדראַדאַ, געקויפט אַ „לאַט“ און אַ
גרויס הויז אין שטאַט. ווען דער באַלעבאַס האָט געהאַל-
טען אין פאַרענדיגען דעם „דיעל“ מיט ד'אַנדראַדאַן, האָט
ער זיך געכאַפט, אַז דאָס געזעץ פאַרבאַט מ'זאל פאַרקויפען

עס ווערען דערמאַנט: מאָזעס לוטשאַנאַ און אשר
ליווי, וועלכע האָבען ביי זייער לעבען געשפילט אַ וויכטיגע
ראַלע אין אידישען געזעלשאַפטיכען לעבען פון ניו אַמ-
סטערדאַם.

וועגען גאווערנאָר סטייוועסענט'ן, דאַרף מען, צווישען
אַנדערעס, געדענקען: אַז אין זיין רעזשים איז געשאַפען
געוואָרען די ערשטע אידישע געטאָ אין שטאַט.

אין 1682, איז דאָ געגרינדעט געוואָרען די ערשטע
שוהל, באַקאַנט אַלס די „מיל סטריט קאַנגרעגעיִשאַן“. דאָס
איז די סאַמע עלטסטע קאַנגרעגעיִשאַן אין לאַנד. דער
גרעסטער טייל פון איהרע טשאַרטער-מיטגלידער זיינען
געווען האַלענדישע. כאַראַקטעריסטיש איז, אַז די שוהל
איז אַריבער 100 יאָהר נעווען די איינציגע אין גאַנץ
ניו יאָרק.

אידישע אימיגראַנטען קעמפּען אויס רעכט פאַר זיך אין
נייעם לאַנד

עס קאָן זיך אפשר דוכטען, אַז די ערשטע אידישע
אימיגראַנטען וואָס זיינען אַנגעקומען אַהער האָבען גענאָ-
סען פון די פרייהייטען און פריווילעגיעס, וואָס מ'האָט גע-
געבען אַנדערע פעלקער-גרופעס דאָ. עס איז אָבער אַ
טעות. קיין האַניג האָבען די דאָזיגע אידען ניט געלעקט.
פיטער סטייוועסענט, דער גאווערנאָר פון „ניו געדערלענדס“,
פון וועלכען ניו אמסטערדאַם איז געווען אַ טייל, האָט שטאַרק
פיינט געהאַט די אידען. באַזונדערס האָט ער געשטורעמט
געגען דעם, וואָס אידישע „סעטלערס“ קומען אַן אַהער.
און ער האָט, אויף פאַרשיידענע אופנים, געפרוּווט שטערען
די באַוועגונג. דאָס האָט זיך איהם אָבער, בלויז אין אַ
קליינער מאָס, איינגעגעבען.

דער לאַנגער קאַמף וואָס די ערשטע אידישע אימי-
גראַנטען אין ניו אמסטערדאַם האָבען אַנגעפיהרט, צו
געווינען סיי עקאָנאָמישע, סיי ציווילע רעכט, שטעלט מיט
זיך פאַר אַ קאַפיטעל פון העראַאייז, עקשנות און געוואַל-
דיגען אויסדויער.

לאַמיר זעהען, ווי יענע אידען האָבען, פאַמעלעכווייז,
זייער פילזייטיגען קאַמף געוואונען.

ווי-נאָר די ערשטע גרופעס אידען זיינען אַנגעקומען
אין נייעם לאַנד, האָט גאווערנאָר סטייוועסענט געשיקט אַ
שאַרפען פראַטעסט צו דער „דאָטש וועסט אינדיעס קאַמ-
פאַני“, אין אמסטערדאַם, פאַדערענדיג, אַז די קאַמפאני זאל
מער ניט ברענגען קיין אידישע איינוואַנדערער אַהער. דער
פראַטעסט איז געשיקט געוואָרען צו דער קאַמפאני, וואָרום
זי האָט אַנגעפיהרט מיט דער גאַנצער קאַלאָניאַליזאַציע-אַר-
בייט און איז אין דער אונטערנעהמונג געווען די גרעסטע
דעה-זאַגעריין.

דערוויסענדיג זיך וועגען גאווערנאָר סטייוועסענט'ס
אַנטיסעמיטישען באַשלוס, האָט די אידישע קהילה אין אַמ-
סטערדאַם, זיך גלייך געשטעלט אין פאַרבינדונג מיט דער
„דאָטש וועסט אינדיעס קאַמפאַני“ און זי האָט אויסגע-

סאָסייעטי צעהלט איצט אַ מיטגלידערשאַפט פון אַריבער 400, צאָלט בענעפיטס, פאַרמאָגט 4 סעמעטעריס און פּירטאַן פאַרשיידענע קולטורעלע און געזעלשאַפטליכע טעטיגקייטען.

אויף ווי ווייט די אַרגאַניזאַציע האָט זיך אין די קאַרגע אַכציג יאָהר פון איהר עקזיסטענץ אויסגעברייטערט, איז צו זעהען פון די פאַרשיידענע בענעפיטס, וואָס זי צאָהלט איהרע מיטגלידער.

די סאָסייעטי איז אַ געזעצליך-אַנערקענטע; זי איז געטשאַרטעט געוואָרען דעם 25טען פעברואַר, 1859, לויט די געזעצען פון דעם שטאַט ניו יאָרק.

זי האָט צווישען אַנדערעס, איינגעפיהרט אַ טשאַריטי-פּאַנד, וואָס איז אַריין אין קראַפט דעם 8טען נאוועמבער, 1862. יעדער מיטגליד ווערט „געטעקסט“ צוויי סענט אַ מאָנאַט, כדי דעם פּאַנד אַנצוהאַלטען.

מיטגלידער און זייערע פרויען ווערען באַזאָרגט מיט מעדיצינישע הילף. אַ געזעץ וועגען דעם איז אַריין אין קראַפט דעם 8טען פעברואַר, 1862.

צווישען אַנדערעס, קריגט יעדער מיטגליד קראַנקען-בענעפיט — מאַקסימום 26 וואָכען.

פיער קרקע'ס פאַרמאָגט איצט די אַרגאַניזאַציע. איהר ערשטער בית-עולם איז געעפּענט געוואָרען דעם 21טען אַקטאָבער, 1866, אין בעיסייד סעמעטערי... און די מיט-גלידער האָבען זיך דאַמאַלט געטעקסט 25 סענט אַ קוואַר-טאַל יעדער, פאַרפליכטענדיג זיך דעם טעקס אַנצוהאַלטען, ביז דער בית-עולם וועט אויסגעצאָהלט ווערען.

די לאַנדסמאַנשאַפט פון די האַלענדישע אידען פאַר-מאַגט אויך אַ שבעה-פּאַנד, וואָס איז אַריין אין קראַפט דעם 9טען מערץ, 1861.

די אַרגאַניזאַציע זאָרגט פאַר מיטגלידער, ווי אויך פאַר'ן וואוילזיין פון אלמנות פון מיטגלידער. לויט אַ גע-זעץ, וואָס איז אַנגענומען געוואָרען דעם 15טען אויגוסט, 1888, איז די אלמנה פון אַ מעמבער באַרעכטיגט צו אַלע סאָסייעטי-בענעפיטס, אויב-נאָר זי האַלט-אַן איהרע צאָה-לונגען פון 25 סענט אַ מאָנאַט. אין פאַל פון איהר טויט, ווערט זי באַערדיגט אויפ'ן חשבון פונ'ם לאדזש, אויפ'ן בית-עולם פון לאדזש.

אין פאַל פון טויט פון דער פרוי פון אַן אַקטיווען מיטגליד, קריגט דער מיטגליד אויסגעצאָהלט אַן „ענדאָר-מענט“ פון 500 דאָלאַר.

די סאָסייעטי איז, זינט איהר גרינדונג, היפש אויס-געוואַקסען. דעם 12טען דעצעמבער, 1909, האָט זי גע-פיערט איהר 50-יאָהריגען יוביליי מיט אַ מאַסענפאַרזאַמ-לונג, באַנקעט און באַל. קומענדיגען יאָהר, 1939, וועט זי פיערען איהר 80-יאָהריגען יוביליי און וועט קאַנען אַנווייזען אויף גרעסערע, מעהר-פאַרצווייגטע דערגרייכונגען.

ריעל עסטעיט צו אַ אידען. דער סוף איז געווען, אַז דאָס געריכט האָט די טראַנסאַקציע בטל-געמאַכט און די „פּראָ-פּערטי“ איז פאַרקויפט געוואָרען צו אַן אַנדערען.

אינגיכען איז דער געזעץ אַפגעשאַפט געוואָרען.

צוליב די אַנטי-אידישע געזעצען, וואָס זיינען געווען אין קראַפט אין ניו אַמסטערדאַם, בעת גאַווערנאָר סטיי-וועסענט האָט דאָרט געהערשט, האָבען די ערשטע אידישע אימיגראַנטען זיך ניט געקאָנט נעמען צו האַנדעל און ס'איז זיי אויך געווען פאַרבאָטען אַנצופיהרען מיט „סטאַרס“ אָדער געשעפטס-פלעצער. נאָך אַ שטאַרקען קאַמף, וואָס די אידישע באַפעלקערונג האָט אַנגעפיהרט, זיינען אויך די גזירות אַפגעשאַפט געוואָרען.

אין אַ נייעם פאַרוויד אַנצוטאָהן אידען צרות, האָט גאָ-ווערנאָר סטייוועסענט אַרױפגעלייגט אויף זיי אַ ספעציעלען מיליטערישען שטייער. ווען די „וועסט אינדיאַ קאַמפּאַני“ אין אַמסטערדאַם האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט, האָט זי דעם גאַווערנאָר גוט אויסגע'מוסר'ט און באַפוילען, אַז דער שטייער זאָל אַרונטערגענומען ווערען.

די האַלענדישע אידען פון ניו יאָרק אַרגאַניזירען זיך

מיר וועלען איבערהיפּען 200 יאָהר אין דער געשיכטע פון ניו יאָרק און זיך אַפּשטעלען אויף דער אַנטוויקלונג פון האַלענדישען אידענטום דאָ אין שטאַט.

אין 1859, האָבען די היגע האַלענדישע אידען איינ-געזעהען, אַז כדי צו פאַרטיידיגען ווי געהעריג זייערע איינ-טערעסען, מוזען זיי זיין אַרגאַניזירט.

און די „נידערלאַנד איראָעליטיש סיק פּאַנד סאָסיי-עטי“ איז יענעם יאָהר געבוירען געוואָרען.

זעלבסט-הילף, נויט-הילף, קרקע, ענגער פאַרבינדען די לאַנדסלייט-ברידער דאָ — דאָס זיינען געווען די מאַ-טיווען, וואָס האָבען באַוואויגען די היגע האַלענדישע איי-דען, די סאָסייעטי צו ברענגען צום לעבען.

די גרינדונג פון דער אַרגאַניזאַציע איז פאַרגעקומען דעם 10טען דעצעמבער, 1859, אין אַ געביידע, קאַרנער ברום סטריט און די באַוערי, אין מאַנהעטען.

די ערשטע באַאַמטע פון דער סאָסייעטי זיינען גע-ווען: אייזיק ראובלס, פרעזידענט; נייטען סאונדערס, ווייס-פרעזידענט; דזשאָזעף פּאַלאַק, סעקרעטאַר און סיי-מאַן ווינקעל, טרעזשורער.

ביי דער גרינדונגס-פאַרזאַמלונג האָבען די מיטגלידער אַנגענומען די פּאַלענדע רעזאָלוציע: „זאָל דער בוים, וואָס מיר האָבען איצט איינגעפלאַנצט, בליהען, וואַקסען און זיין פרוכטבאַר און זאָלען די וואַרצלען שלאַגען טיפּער און טיפּער.“

דער דאָזיגער וואונש איז מקוים געוואָרען, ווארום די

וואָס איז געוואָרען פון די אנשיים אין האַרלעם?

איינגעפונדעוועטע אינסטיטוציעס, אידען צוליב געשעפט, און אנדערע וועלכע זיינען צו אַרײַם זיך אַרויסצוציהען. לזכרון פון אַמאָליגע לאַנדסמאַנשאַפֿט קאַנגרעגעישאַנס געפינט זיך אויף 18 איסט 116טע גאַס, דער ערשטער אוהב צדק אונגאַרישער קאַנגרעגעישאַנס, אַרגאַניזירט 1873. צוויי בלאַק ווייטער, אויף 118 וועסט 114טע גאַס,

געפינט זיך דער עדת יעקב אנשי סלאַבאָדקער קאַנגרעגעיי-שאַן, אַרגאַניזירט 1907. דער שמש פון דער שוהל באַקלאַגט זיך, אַז קיין מנין קען ער ניט אַריינקריגען. ער אַליין, זאָגט ער, לייגט-צו, פיר דאָלאַר וועכענטליך צום געשעפט.

— יא, אָבער וואו זיינען די סלאַבאָדקער?

— וואָס פאַראַ סלאַבאָדקער? זיי קומען בלויז איינ-מאַל אין אַ יובל צו אַ מיטינג. די שוהל דאָ האַלט זיך בלויז אויף די עטליכע אידען, וואָס מען שקראַכעט צונויף. דעם זעלבען פומון הערט מען ביי די האַמלער, אויף 51 איסט 104טע גאַס.

די צוויי-שטאַקִיגע געביידע איז פאַרבליבען מיט אַן אויפשריפט פון 1915. געבויט האָבען עס אין יענעם יאָהר די פלאַצקער. שפעטער איז עס אַריבערגעגאַנגען צו די גלובאַקער, און איצט האָבען עס די אנשי האַמלער.

שטעהט די שוהל פונקט ווי די אנדערע, און דער שמש האָט שוין אפילו אויפגעהערט צו רופען צום מנין.

אינמיטען אַ זונטאָג בייטאָג איז דאָ געזעסען דער שמש איינער אַליין און זיך פאַרריכט אַן אַלטען שירם.

— שלום עליכם אַ איד!

— עליכם ועל בניכם!

— נו?

— נו, נו, די עלטערע שטאַרבען אויס און קיין איינ-גערע קומען ניט צו. די סאַסייעטיס בלייבען מיט דער קרקע און ווען מ'קען נאָר פאַרקויפען די געביידעס, ער, ווען ס'וויל דאָס עמיצער קויפען!

ביי די סלאַבאָדקער האָט זיך דער שמש באַקלאַגט, אַז ער לייגט-צו געלט און אַ מנין קען מען נאָר געפינען ביי זיי (אַנווייזענדיג אויף די דערנעבענדיגע נעגער-קירכעס). דאָ, ביי די האַמלער, האָט דער שמש ווייניג-וואָס גערעדט, אָבער וועגען איהם דערציילען די שכנים, אַז ער האָט אַריינגעלייגט עטליכע טויזענט דאָלער אין דעם געשעפט.

אַ סך שוהלען זיינען אַזוי-אַרום געבליבען ביי די שמשים אויף די הענט. די לעצטע האָבען זיך „איינגע-

אין יאָהר 1917, זיינען, צווישען אנדערע שוהלען אין האַרלעם, רעגיסטרירט געוואָרען (אין קהלה-בוך) אַרום 25 לאַנדסמאַנשאַפֿט-קאַנגרעגעישאַנס. היינט, נאָך 21 יאָהר, קוקט עס אויס ווי מען וואָלט געגאַנגען אויף קבר אבות: פון די אַמאָליגע לאַנדסמאַנשאַפֿט-צענטערען זיינען קוים געבליבען שפורען.

אין יאָהר 1870, ווען דער עלעווייטעד פאַרקעהר איז איינגעשטעלט געוואָרען (ביז דער 145טער גאַס), האָבען זיך די אידען פון „דאָו-טאָן“ אַ לאַז געטאָן אַרויף-צו, נאָך „בעדרומס“. שפעטער (1904—1906) ווען די סאָב-וועיליניע איז געצויגען געוואָרען ביז דער 221טער גאַס, זיינען אידען אַוועק העכער. אַזוי אַרום איז בראַנקס געוואָ-רען דער אידישער ישוב. אין דער צווישען צייט אָבער, פון 1879 ביז אומגעפער 1925, האָט דער אידישער האַר-לעם געשפילט אַ וויכטיגע ראַליע.

לעבען לענאַקס עוועניו און 110טער גאַס, איז געווען אַ אידיש טעאַטער. אין די יאָהרען פון 1913—1915, איז דאָרט דערשינען אַן אידישע צייטונג: „די בראַנקס-האַרלע-מער פרעסע“. די גאַסען פון האַרלעם, ביז 120טער גאַס, זיינען דאָן געווען פול מיט אייגענע-גערטע אידען און פרישע אימיגראַנטען. „אלי, אלי“, „איך ברענג דיר אַ גרוס פון דער היים“ און יאַסעלע ראָזענבלאַט'ס, „וכל מאמינים שהוא“ האָט מען געהערט פון יעדען פענצטער. דאָ זיי-נען אויך אַנטשטאַנען די ערשטע אידישע אַרבעטער-קאַ-אפּעראַטיווע באַוועגונגען, אַרבעטער צענטערס א. א. ו. ו. פאַרשטענדליך אַז אַרום דער-אַ סביבה האָבען זיך גרופירט לאַנדסלייט מיט סאַסייעטיס, קאַנגרעגעישאַנס, מיטינג-לאַ-קאַלען און צענטערען.

היינט, אין 1938, זיינען אויפ'ן זכר פון אַמאָליגען לאַנדסמאַנשאַפֿט-געזעלשאַפֿטליכען לעבען פאַרבליבען גרויסע שוהל-געביידעס מיט אַפּערריבענע, העברייאיש-אידישע אויפ-שריפטען, און איבער זיי טראַגען זיך שילדען פון „באַפ-טיסט-שוירטש“, „פאַטער-דיוויין“, פאַרטאָ-ריקער זאַלען פון שפּאַנישע צענטערען.

ווי אַזוי האָט זיך דאָס געענדערט מיט אַמאָל? ס'איז אַמעריקע, ענטפערען די פאַרבליבענע אידען. (דאָס דאָרף באַטייטען אַז דאָ אין לאַנד מאַכט מען אַלץ שנעל). די הייזער דאָ זיינען פאַרעלטערט, פאַרבליבען זיינען בלויז

16 יאָהר ווי די שוהל איז „אוועק“. פונעם שטעטעל גיט זי אַנצוהערען איז קוים געבליבען אַ דערפעל.
23 וועסט 118טע גאָס, אַמאָליגע יוגאַסלאַווער לאַנדס-לייט, איצט — באַפטיסט קירכע.
122 וועסט 129טע גאָס — קאַנג. אָף תלמוד תורה אוגוסטאווער, אַרג. 1883, איצט — נעגער-קירכע — „האַלי קראָס“.
159 איסט 118טע גאָס — בני ישראל סאַלאַנט אַנשי זאמוט, אַרג. 1908. די געביידע שטעהט ליידיג. די פענצ-טער אויסגעבראַכען. די געגענט איז אַן איירישע. שליסליך איז גווייג צו באַמערקען, אַז מיר האָבען

קויפט“ דזשאַבס, און איצט זיצען זיי אין שרעק, אַז אַ ליאַדע טאַג וועט מען דאָ אויך אַרויפקלאַפען אַ צלם און — אויס שוהל, אויס דזשאַב...
אויף 24 וועסט 114טע גאָס, איבער אַן אויפשריפט פון אנשי פוילען, הענגט אַ שילד — „באַפטיסט טשורטש“. דאָס איז אַ ריזיגע געביידע, און מ'האַט שוין באַלד פאַר-געסען אַז אידען זיינען דאָ אַמאָהל געווען.
אויף 1364 — 5טע עוועניו, אין פלאַץ פון קאַנגרע-געישאַן אהבת אחים טאַמאַשווער און פיעטריקאווער—פוי-לען, אַרגאַניזירט אין 1894, געפינט זיך איצט די „באַס-טעללאַ קאַפי אימפאַרט הויז“. די געגענט איז אַ שפּאַנישע.

די געביידע פון די אנשי פוילען אין האַרלעם — איצט אַ באַפטיסטישע קירך (דאָבליו פי עי פאַמאַ).

בלויז דערמאַנט די קאַנגרעגעישאַנס, וועלכע האָבען נאָך זיך געלאָזט שפורען. אַנדערע זיינען אַפגעווישט געוואָרען אַן אַ זכר. נאָך אַנדערע זיינען טראַנספּערירט געוואָרען אין פאַרשידענע טיילען פון שטאַט.
עס איז אפשר כדאי אונטערצושרייבען, אַז הגם דאָס איבערגעהן פון האַרלעם אין דער בראַנקס האָט אויך גע-האַט אין זיך אַ ניצויץ פון אַן עקאָנאָמישען כאַראַקטער, איז אָבער דאָס איבערגעהן געווען אַ פּריוויליגעס. ס'האַט דאָ קיינער ניט געטריבען. אידען, אויפ'ן וועג צו עפעס בעסערס און באַקוועמערס, זיינען פון האַרלעם אוועק, אַרויף-צו דער בראַנקס.

1660 מעדיסאָן עוועניו — חברה אנשי אחים קרעמענ-טשוג אשכנזי, אַרגאַניזירט 1905, איצט — פאַרטאָ ריקער צענטער.

64 איסט 104טע גאָס — חברה אנשי גאַליציע אָף האַרלעם, אַרגאַניזירט 1907, איצט — „דאָס ליכט פון אנטיללאַ לאַדזש“.

אויף 105 איסט 112טער גאָס — בית הכנסת אנשי מינסק, אַרגאַניזירט 1907 — איצט איז עס באַוואוינט. דער-נעבען איז אַ האַלץ סקלאַד און אַנטגעגען אַ אידיש איזען געשעפט. די פרוי פון דער קראָם זאָגט אַז שוין אַריבער

איז מאַהילעווער מושב זקנים

— אָבער מיט מאַהילעווער גופא האָט עס דאָך ניט צו טאָן?
— אודאי ניט. קיינער קאָן ניט פאַרבייטען דעם דניע-
פער, מיט די פליטעס וואָס שווימען צו צום ברעג, מיט די
פאַראַכאָדען, מיט ברוך וואָס נעמט אין פאַרדראַך, מיט חיים
יאָשעס אַכסניא, מיט שיינע חזיה פייס איינפאַר-הויז.
אידען האָבען ווי עס איז געמאַכט אַ לעבען. ווער עס איז
געווען אַ בעל מלאכה, אַ שניידער, אַ שוסטער, אַ ברוקיר-
שטישק, און ווער עס איז געווען אַ קאַזשעוויניק, אַ סוחר, און
וואָס איז דאָ צו רעדען: ס'האָבען זיך גענוג אַריינגעכאַפט
אַזעלכע ווי זלמן כהן, דער פּראָצענטניק. האָט ער טאַקע
געהאַט אַ מיאוס'ן סוף. (צדוק וויכניעס) אָבער צו וואָס רע-
דען אויף אַ מת? יא, צו וואָס טאַקע?

זיינען דאָך אויך געווען אַזעלכע נגידיים ווי שלום ראַטנער.
ניט קיין שלכטער איד, צו דערליידען, אָדער אַזאַ צוקערמאַן,
וואָס איז כל ימיו געזעסען אין פעטערבורג, און דאָ אין מאַהי-
לעוו, האָט ער אויפגעשטעלט די ערשטע „קאַר-שול“ בראש
מיט'ן באַוואוסטען גרויסען תלמודיסט, העברייער, גע-
לערענטען, טייערען חזן ר' משה בערלין. יא, און אין דער
שוהל האָבען אַלע אידען געקאַנט אַריינגיין פריי, און דעם
רבי'ן דושעוויטשערס טאַטע איז דאַרטען געווען שמש.

מאַהילעווער, שקלאָווער, אַרשער, לופינער לאַנדסלייט; מען
איז געלאָפּען פון דניעפּער, און דאָ זיך דערפילט ווי אויפ'ן
וואַסער. פלעגט מען טאַקע אין די ערשטע יאָהרען גיין
איינער צו די אַנדערע אויף טיי, אַדורכשמועסען זיך, דער-
מאָנען זיך מכח דעם, יענעם. און בינו לבינו האָט מען אויך
אַ טראַכט געטאָן, אַז צי וואָס זאָל מאַקס לעווין, למשל, באַ-
לאַנגען צו די באַברויסקער, אַז עס זיינען ברוך השם דאָ
גענוג אידען פאַר אַ מאַהילעווער סאַסייעטי. וכך הוה: אין
יאָהר 1898 איז געגרינדעט געוואָרען די „מאַהילעווער
בענעוואַלענט אן די דניעפּער“, וואָס ציילט שוין היינט 600
מיטגלידער. דער דורכשניטליכער מיטגליד איז געווען אין
דער עלטער פון 25—30 יאָהר, און די מעהרסטע האָבען
געוואוינט דאָן טאַון).

צו יענער צייט, נאָך איידער דושעקסאָן פאַרק איז גע-
בויט געוואָרען האָט אַן אונדעריגער געוואוינט אין צוויי,
דריי קאַלטע רומקעס, געצאָלט פינף און אַ האַלבן דאָלער
חודש'ליך. און פאַרדינט ביי אַפּערייטאַריי דריי און אַ האַלבן
דאָלער אַ וואָך.

דעמאָלט איז דאָך אָבער אַלץ געווען ביליג.
— יא, מ'קאָן ניט זאָגען, אַלץ איז געווען שפּאַט ביליג.
אָבער אַז דער לענדלאַרד האָט זיך מרחם געווען און צוגע-
שענקט אַ האַלבן טאָן קוילען כדי מ'זאָל ניט געפרוירען

מאַהילעווער. די שטאַט ביים דניעפּער. אַמאָל פאַרבנעקט
זיך אַהיים. ס'וואָלט זיך געוואָלט נאָכאַמאָל דערפילען דעם
טעם פון קאַנאַפּליעס, היימישע פרעפעצעס מיט יאַדריצעס
באַשמירט, און די יאַדריצעס זאָלען זיין ווי דאַרטען, גע-
שטויסען אין אַ הילצערנער סטופּע מיט אַ סטוקאַטש, און צו
דעם נאָך אַ הובערנע זופּ — איז דאָס געווען אַ מחיה!
היימישע אידען. אַ פנים פאַרגעסען, אַ דעמאָלט האָט מען
נאָך ניט געהאַט פאַרוכט קיין קעיק און קאַפּע.

— אָבער וואָס טויג מיר דאָס אַלעס, וויל צדיק וויכניעס
(אַ זקן פון מאַהילעווער מושב זקנים) פון דעם אַלעם ניט
הערען. — וואָס קומט אַרויס פון אַזאַ לעבען, אַז מ'זיצט
צווישען אייגענע קינדער, יענע רעדען ענגליש, און דו
פאַרשטייט קיין וואָרט ניט?

דער זקן גיט צו, אַז נאָך 25 יאָהר אַפּזיין אין אַמערקע
איז זיך כדאי געווען אויסצולערנען אַביסעל ענגליש. „אָבער
אַז מען פעדעלט אין העסטער סטריט, קאָן מען אַזוי אַב-
פעדלען הונדערט יאָהר, און ס'וועט אפילו אַ וואָרט ניט צו-
קומען“.

אודאי איז עס ריכטיג, גיט דער אַרשער (אַ זקן) צו,
אָבער דער אמת'ער אמת איז אַז מען קומט אויף דער עלטער,
בענקט מען אַהיים. דאָס וויגעל האָט אַזאַ טבע, אַז עס ציט,
מעג עס אפילו האָבען געווען צעבראַכען...

דאָס רעדט ער וועגען מאַהילעווער, ניט וויסענדיג, אַז שוין
אין יאָהר 1550 האָבען אידען געוואוינט אין יענע מקומות.
אָבער דאָ אין ניו יאָרק האָבען אונזערע מענשען שוין אויך
באַלד אַריינגעציימבעלט אַ האַלבן הונדערטער יאָהרען.
(מאַקס לעווין, אַ זקן — געקומען קיין ניו יאָרק 1892).
מענשען זיינען געלאָפּען, ווער פון מיליטער, פון פאַגראַמען,
ווער צו אַ קינד, ווער סתם פון דחקות. און טאַמער האָט אַ
טאַטע פון אַן אַנטלאָפּענעם זון געוואָלט בלייבען אין מאַהי-
לעוו, האָבען זיי דאָך ניט געלאָזט, ביז וואָגען מ'האַט ניט
באַצאָלט קיין שטראַף.

— ווער זיי?

— די נאַטשולסטוואַג.

— און אַז מ'האַט ניט געהאַט צו באַצאָלען?

— אַז מ'האַט ניט געהאַט צו באַצאָלען, האָט מען ניט
געטאַרט צינדען קיין ליכט און קיין לייכטערס, און מ'האַט
ניט געטאַרט שטעלען דעם סאַמאָואַר.

און אויסער דעם (דער אַרשער) איז אַ איד, למשל, ווי איך
האַב געהאַט אַ זון, וואָס האָט געהייסען שלמה חיים, האָבען
זיי געזוכט שלמה'נען באַזונדער און חיימ'ען באַזונדער. נו,
גיי טענה זיך אויס, אַז ס'איז ניטאָ מיט וועמען.

די זון האָט זיך געהאַלטען ביים זעצען. נאָך אַ טאָג אַוועק. אַ פּרישער האַרבסטטיגער טאָג. נאָר זיי די אַלטע דאָ אינ'ם נייעם מושב זקנים האָבען זיך דערפילט אַביסעל מיט. ס'איז צו גרויס, באַקוועם, און אַביסעל צופיל איבערגעטראַכט און דערמאָנט זיך מיט איין מאָל.

„צו דעם אַלעם, ווען גאָט גיט נאָך כחות. קומט אַרויף אַן אַנדערס מאָל!“

יא, מ'וועט זיך מסתמא אַרויפכאַפּען. זייט געזונט.

ווען גאַליציע רעדט

עס איז שבת צונאַכטס — דער מיטינג קומט פאַר אין דער חברה..... פון ביידע זייטען אינ'ם לאַנגען צימער אויפ'ן צווייטען שטאָק, שטייען ברוינע שוהל-בענק. אויף די ווענט, איינגעראַמט, מיט העברעאישען כתב שוואַרץ אויף ווייס, הענגט דער יחוס פון דער סאַסייעטי און דער ליידיס אַקזילערי. אינמיטען שטוב, איבער דער גאַנצער ברייט, ציט זיך אַ ווייסער פאַרהאַנג אויף אַ דראַט — די מחיצה צווישען מענער און פרויען.

היינט איז אַ מיטינג. דער פאַרהאַנג אויפגערוקט. אַלע זיצען צוזאַמען.

די צוויי הויפט-פונקטען אויפ'ן היינטיגען טאָג-אַרדנונג זיינען: „מעזת חטים פאַר'ן שטעטעל“ און „אַנשליסען זיך אין גאַליציאַנער פאַרבאַנד“.

— עך פאַרשטיי ניט, — זאָגט אַ מיטגליד, — ווי אַזוי מ'קאָן דאָס רעדען וועגען פסח, ווען מען ווייסט, אַז דאַרטען גייען זיי אויס פון הונגער, און וועלען נאָך חלילה דאַרפען אַנקומען צו חמץ.

נאָענט צום אַרון קודש, נעבען אַ טישעל, מיט'ן האַמער אין האַנט, זיצט דער פרעזידענט, אַ מאַגערער איד, און קייעט טשוואַינג גאָם. ער קייעט צום טאַקט פון יענעמס רייד. צומאָל בלייבט ער זיצען מיט אַן אָפען מויל:

— עך פאַרשטיי ניט, — האַלט דערזעלבער סאַסייעטי מיטגליד אין איין איבער'חזר'ן. עס שטייט בפירוש גע-שריבען: אליעזר יהיב פרוטה לעני, והדר מצל.“ איז דער טייטש דערפון, אַז אליעזר האָט פריער געגעבען צדקה, ערשט דערנאָך האָט ער זיך געשטעלט דאווען. ערשט דעמאָלט, זאָגט די גמרא, קאָן מען זאָגען, אַני בצדק אחזה פניו — איד, מיט גערעכטיגקייט. קאָן שטיין מיט אַן אָפען פנים פאַר דיר.

— אַט-דאָס זעלבע, — גיט דער רעדנער צו פאַרשטיין, — קאָן געזאָגט ווערען בנוגע דער סאַסייעטי; און ער פאַר-שטייט ניט ווי אַזוי מ'קאָן זיך דאָס גרייטען מיט אַ רואיג געמיט צו פסח, ווען מ'ווייסט, אַז זיי דאַרטען גייען אויס פון הונגער, און ס'וועט זיי חלילה נאָך אויסקומען צו עסען חמץ.

— אמת, אמת. — אַלע זיינען מסכים. די ווייבער זיפצען אויפ'ן קול, און די יונגע פאַר-פעלקער ווערען אומרואיג. זיי, די יונגע, געדענקען וועניג-וואָס די אַלטע

ווערען, איז אודאי געווען גוט. (מ. לעווין, געוואוינט אויף 229 טשערי סטריט).

— ווי קומט עס אָבער, מיסטער לעווין, וואָס אַזא איד ווי איהר, וואָס האָט געדינט פיר יאָר אין דער רוסישער אַרמיי, אַ מאַדערנער מענש, געזונגען אין „טהאליא טע-אַטער“ אַלס כאַריסט, געמאַכט דערביי ניין דאָלער ווע-כענטליך, ווי קומט עס וואָס אַזא איד האָט זיך בלויז באַ-גענוגענט מיט דאווענען ימים-נוראים און נישט געוואָרען קיין זינגער? (געווען אַלע יאהרען אַן אָפּערייטער.)

— אַט-דאָס איז עס דאָך, וואָס די ווייבער צו יענער צייט זיינען געווען שרעקליך אייפערזיכטיג. זיי האָבען נאָר געדענקט, אַז מען אַנטלויפט מיט די אַקטריסעס. נו, אַ איד, וואָס טוט ניט אַ איד צוליב שלום בית?

מאָהילעווי איז אַ גרויסע שטאָט. די דאַרטיגע אידען, מעהרסט פון זיי קאָנען לערנען, ווער אַ בלעטעל גמרא, ווער אַ פּרק משניות. מ'קאָן; אַ סך זיינען אויך ליבאָוויטשער חסידים. אָבער דער גרויסער דורכשניט איז ניט פּרום. דאָס קאָן מען דרינגען פון דעם, וואָס בעת דער בענעוואָלענט האָט זיך געגרינדעט, האָט מען אַריינגעשטעלט אַ פונקט אין דער קאָנסטיטוציע, וואָס זאָגט בפירוש, אַז די קערפּער-שאַפט שטיצט ניט קיין רעליגיעזע ווי אויך קיין אַנט-רעליגיעזע אינסטיטוציעס. מאָהילעווער זיינען באַקאַנט אַלס אַמאָליגע טעטיגע צווישען די חובבי ציון. אַ באַדייטענדע צאָל „בילאָוצעס“ (בית יעקב לכו ונלכה) זיינען פון מאָהילעווי אָפּגעפאַרען בויען ארץ ישראל.

— נו, און מיט סאַציאַליזם איז מען עפעס געווען פאַר-מישט?

ווער עס האָט זיך געמישט, באַלאַנגט צו דעם „בונד“, און ווער עס האָט סתם געשריגען „דאָלאַי“ אין אַרבעל אַרין. אָבער מעהרסטענס צו זיי, האָט באַלאַנגט די אינ-טעליגענץ, און מיט דרייסיג יאהר צוריק האָט מען געשמועסט, אַז דער גאַלאָואַז פון דער שטאָט, יעזשערסקי, איז אויך געווען פאַרמישט אין די ענינים, און האָט געהאַט דערפאַר אַ סך אויסצושטיין פון גובערנאַטאַר.

און סתם אידען, זיינען דאַרט אַמאָל געגאַנגען אין טע-אַטער אַרין זעהן אַזאָ פּיעסע ווי דער „וויעטשני זשיד“. איז מען טאַקע אַהיימגעקומען, זיך גוט אויסגעוויינט, און געטראַכט ווי ווערט מען ערגיץ פטור פון די צרות.

— צו אַמעריקע האָבען די מאָהילעווער אידען ניט צו-געלייגט די באַכע'ס ירושה. (לעווין) ווער עס איז רייך גע-וואָרען, וועמעס קינדער עס זיינען געלערענטע, פיינע קינדער, אָבער . . .

— אָבער, וואָס אָבער? מ'דאַרף דאָך שוין דאווען מנחה (וויכנים).

— לעווין: מנחה לעשיו. און ער האָט זיך אליין אַוועקגעשטעלט דאווען.

דער האָט אַ טאַכטער, יענער זין. (און דערהויפּט האָט גע- קלאָגט דער וואָס האָט נאַענט צו הונדערט הייזער אין באַל- טימאַר). וואָס קלאָגט עץ, — האָב איך גע'טענה'ט, איך וויל דען חלילה עפעס פאַר מיר? און בינו לבינו האָב איך דערפילט, אַז איך בין הונגעריג, און דאָ בין איך פאַרט צווישען לאַנדסלייט.

דערהערט אַז איך בין הונגעריג, זאָגט צו מיר דער גראַ- בער, פון די הונדערט הייזער, אַזוי:

— אַטאָ דאַרטען דריי בלאַק אַוועק איז אַ רעסטאָראַן, און אַביסעל ווייטער איז אויך פאַראַן אַ באַד, וועסטו זיך שוין דאַרטען אויך קאַנען דורכשלאָפען.

— איהר הערט?

אַלע האָבען געהערט. מינוטנווייז האָט זיך אויסגעדוכט, אַז די ווענט שרייען אויפ'ן קול און מאַנען...

איין לאַנדסמאַן האָט זיך די גאַנצע צייט געהאַלטען אין איין אַרומדרייען נעבען דער טיר. ער האָט אויסגעקוקט ווי ער וואַלט געהאַט בויך-גרימעניש.

— וואָס איז, איהר קאַנט טאַקע ניט איינזיצען?

— וואָס מיינט איהר, וואָס? איהר הערט דען ניט די צרות? מ'קאָן דאָך צעבראַכען ווערען. (און ער האָט זיך צעוויינט).

אַן אַנדערער ווידער האָט אויסגענוצט די געלעגענהייט, און דערווייל פאַרגאַסען די צרות מיט אַ שנעפּסעל. (אין דער אונטערשטער טייל פון שטוב שטייט אַ פלעשעל בראַנ- פען מיט עטליכע גלעזלעך: כל דכפין ייתי וישתה).

די צוויי געסט פון גאַליציאַנער פאַרבאַנד האָבען געגעבען צו פאַרשטיין די וויכטיגקייט פון אַנשליסען זיך, און האַל- טען זיך צוזאַמען, און צייגען אַלע אונזערע שונאים, אַז מיט פאַרגאַמען, מיט פורעניות וועט מען אונזער מאַראַל ניט ברעכען.

— מען דאַרף אויך, — האָט איינער געזאָגט, אונזערע שונאים צייגען, אַז ניט נאָר זיינען מיר גרייט אונזערע ברידער צו באַשיצען מאַראַליש און פיזיש, נאָר אויך פאַ- ליטיש. מיר וועלען פראַטעסטירען קעגען די געטאַ בענק וואָס זיי האָבען דאַרטען איינגעפיהרט פאַר אונזערע סטור- דענטען. אונזער סאָסייעטי האָט אויך באַדאַרפֿט צו שיקען אַ דעלעגאַט קיין וואַשינגטאָן כדי מיטצומאַרשירען און צו פראַטעסטירען קעגען די אַכזריות'ן — הקול קול יעקב מוז דערהערט ווערען!

די לופט איז געוואָרען הייס און אַנגעשטריינגט. פון די בענק האָט מען זיך געהאַלטען אין איין אויפשטעלען און רעדען. אַלע זיינען געווען געאיינגיגט אַז מען מוז עפעס זעהן צו טאָן. דער זייגער איז געווען 11:20. דער איד אונטען האָט זיך געהאַלטען אין איין דערקאַפען דאָס האַרץ... און דעם צווייטען האָט כסדר געגרימט אין בויך. מען האָט געקאַנט זעהן, אַז מ'וועט שוין היינטיגען אויפדערנאַכט סיי אַוועקשיקען געלט פאַר מעות היטים, סיי זיך אַנשליסען אין פאַרבאַנד.

היים. אַנדערע זיינען אינגאַנצען אַמעריקאַנער געבוירענע. דאָך אַז מ'צעשפינט דעם פּאָדים פון דאַרטען, גיט יעדערען אַ ברי — פאַרט אייגען בלוט.

אַלע נעמען ווערטער. דאָס געמיט האָט זיך צעברענט.

אויפ'ן פראַנט שטייט איינער מיט די הענט אין די קער- שענעס, און רעדט. אין דער הייסער מינוט האָט ער פאַר- געסען צו בעטען דאָס וואָרט, און דער פרעזידענט האָט איהם פאַרגעסען אַפּצושטעלען. ער, דער רעדנער, וואָס שטעלט זיך פאַר אַלס איינער פון די גרינדער פון דער סאָסייעטי, פרובירט צו געבען צו פאַרשטיין די צוויי געסט פון גאַליצי- אַנער פאַרבאַנד, אַז דאָס וואָס מ'שיקט אַהיים אויף מעות היטים, און געלט אויף 70 פאַר שיכלעך יעהרלעך, איז אַלץ פון די 60 מיטגלידער, וואָס קומען שטענדיג צום מיטינג. „די איבעריגע לאַנדסלייט ווילען ניט וויסען“.

ביי די ווערטער האָט זיך שוין אַהרל'ע ניט געקאַנט צוריקהאַלטען, און אויך געבעטען אַ וואָרט. (אַהרל'ע איז אַן אַרגאַניזער פון אַלעמען און אַלץ. פראַפעסיאָנעל איז ער אַן אינשורענס אַגענט, און אַזוי ווי ער פאַרט אַרום איבער שטעט צוליב אייגענע געשעפטען, באַזוכט ער שוין אין איין וועג די לאַנדסלייט, און דערמאַנט זיי אַז מ'דאַרף אַהיימ- שיקען געלט).

— איך, — דערציילט אַהרל'ע, — קום אַריין צו יענעם, און זאָג איהם, אַז די סאָסייעטי שיקט אַהיים רעליעף, און מען נויטיגט זיך פונקט איצט — זאָגט ער מיר, אַז פונקט איצט האָט ער ניט. וואָס הייסט דו האָסט ניט? ס'איז עפעס פאַר מיר? וואָס הייסט דאָס, איהר הערט? מיט קיין טרינק בראַנפען איז מען צומאַל דערביי ניט מכבד!

און בעת אַהרל'ע דערציילט, מאַלט ער אויס די גרעב, די לענג, די הויך פון די לאַנסלייט, וואָס ער באַזוכט. לויט די סימנים דערקאַנען אַלע וועמען מ'מיינט, און נאָך אידער ער דערמאַנט די נעמען, טרעפט מען שוין פאַראויס!

— אוי ס'איז נוטע! ניסעל! פישעל! יונה! א א.

— יא, — איז אַהרל'ע מסכים אַ צופרידענער, וואָס ער מאַלט זיי גוט אויס. און אַזוי דערציילט ער ווי ער איז איינ- מאַל אין אַ קאַלטער בייסענדיגער נאַכט, אַן ערב הושענא רבה, אַריינגעפּאָהרען קיין באַלטימאָר צו די רייכסטע לאַנדס- לייט פון שטעטעל...

„ס'איז געווען קאַלט, איך בין געווען הונגעריג, זיי וואוי- נען ערגיין אין פאַלאַצען הינטער דער שטאַט, בקיצור ס'האַט מיך געקאַסט פינף דאַלער אַ טעקסי, און איך בין דערפאַרען“.

איך קום אַריין. אַן אַרומכאַפעניש, אַ גדולה — אַהרל'ע, וואָס מאַכסטו? — וואָס זאָל מען מאַכען? וואָס טוטסטו? — וואָס זאָל מען טאָן? בקיצור, אַ האַלבע שעה, אַ שעה; איך האָב זיי אַנגעהויבען צו דערציילען די מעשה: „אַזוי און אַזוי איז עס, ברידער לאַנדסלייט, מ'דאַרף אַהיימשיקען אַ פאַר דאַלער“. ערשט אַז ס'האַט זיך אַנגעהויבען אַ לילה, דער האָט מאַרטגעדושעס אויסצואַלען, יענער איז געדריקט,

יובל = פייערונג

זי איז געוואָרען צאָהלרייך אין מיטגלידער, מאַטעריעל פעסט, און שטארק אין איינפלוס. אָבער אין דער צווייטער העלפט פון איהר יובל יאָהרען האָט זי גענומען פאַרלירען, ביסלעכ-ווייז, אין קראַפט. מיטגלידער האָבען וואָס ווייטער אַלץ מעהר זיך גענומען אַרויסציהען פון דער איסט סייד אין ווייטע געגענטען. טייל פון זיי אין שטעט און שטעטלאַך ווייט אַריבער די גרעניצען פון ניו יאָרק. מיטגלידער האָבען גענומען אויסשטאַרבען. נייע זיינען ווינציג וואָס צוגעקומען. די שפעטערדיגע אַריבערגעקומענע אימיגראַנטען לאַנדסלייט האָבען זיך גענומען גרופירען אין באַזונדערע אומאַפהענגיקע קערפערשאַפטען. אין היינט, ביי איהר פופציג יאָהריגער עקזיסטענץ פייערונג, באַשטעהט די חברה פון בלויז עטליכע צענדליג ברידער, מערסטענס עלטערע מענשען, און דאָס אויך ניט מעהר פון בלויז לאַנדסלייט. אָבער אין זייער יובל פייערונג האָבען זיך באַטייליגט און זיך משמח געווען עטלי-כע הונדערט מענער, פרויען און יונגוואָרג.

בלויז איינער פון די ערשטע גרינדער פון דער חברה אין נאָך פאַרבליבען צווישען די לעבעדיגע, אַנטייל צו נעמען אין דעם יום טוב. אויסער די הויפט מחותנים, די חברה ברידער און זייערע פרויען, איז די גרויסע מערצאָהל פון די בעלי שמחה באַשטאַנען פון די קינדער און דערוואַקסענע אייניקלאַך פון די איצטיגע מיטגלידער און פון טייל פון די לאַנג פאַרשטאַרבענע, סתם לאַנדסלייט פון דער היים-שטעטל און אויך לאַנדסלייט פון די דערבייאַיגע אַלטע היים-שטעטלאַך. עס זיינען אויך געווען פאַרטערטענדיגע קאַמי-טעס פון אַנדערע לאַנדסלייט אַרגאַניזאַציעס, פאַרגרעסיווע און ראַדיקאַלע. זיי זיינען געשיקט געוואָרען פון זייערע אַרגאַניזאַציעס אַפיציעל זיך צו באַטייליגען אין דעם פופציג יאָהריגען יוביליאום פון זייער היגען ערשטען לאַנדסמאַן-שאַפט פאַראַיין וועלכער האָט, אין די ערשטע צען-פופצען יאָהר פון זיין עקזיסטענץ, געדינט ניט נאָר אַלס שול חברה פאַר די לאַנדסלייט, נאָר האָט זיך אויך ליב-האַרציג אָפגע-געבען מיט דער מצוה מקבל פנים צו זיין די ניי אַנגעקומענע אימיגראַנטען פון זייער אַלטער היים-שטעטל. זיי זיינען געקומען באַגריסען אין נאָמען פון זייערע אַרגאַניזאַציעס און אין זייערע אייגענע נעמען און ווינשען לאַנגע יאָהר זייערע אַלטע לאַנדסלייט און זייער חברה, וועמעס שול האָט אין די פריהערדיגע יאָהרען אויך געדינט אַלס אַ מין אויפ-נאַם-צענטער און אינפאַרמאַציע און קרובים אָפזוכענדיגע

אַמאָל, אין האַלב-ווייטען אַמאָל, האָט זיי דערנענטערט דער עלענט. האָבען זיי זיך פאַראַייניגט צו פאַרטרייבען דעם עלענט געפיהל פון זיך, איינשליסענדיג אַ ספר תורה אַלס שותף וואָס זאָל זיי אַלס פאַרבינדונגס-קראַפט דינען. היינט, נאָך פופציג יאָהר פאַרבינדונגעשאַפט, האָט זיי די פרייד פון יובל צוזאַמענגעבראַכט.

צען אַרימע, עלענטע, ניט לאַנג אַריבערגעקומענע אימי-גראַנטען לאַנדסלייט זיינען זיי דאָן געווען. פונקט אַן אייגע-נעם מנין צו קענען מאַכען. האָט זיך אָפגעזוכט איינער פון צווישען זיי וואָס האָט וועגען דעם ענין זיך דורכגעשוועסט מיט אַ צווייטען לאַנדסמאַן. האָבען די צוויי איבערגערעדט וועגען דעם מיט אַ דריטען און די דריי האָבען אָפגעזוכט און זיך געזעהן מיט אַ פערטען, פינפטען און זעקסטען ביו ס'איז דערגרייכט געוואָרען דער גאַנצער צענדליג. איז מען זיך צוזאַמענגעקומען און מיט גרויס פרייד איינשטימיג אַן-גענומען דעם פלאַן. האָט יעדער איינער פון זיי גענומען קאַרגען פון דאָס נויטיגסטע פאַר זיך, דאָס אָפגעשפאַרטע זיך צוזאַמענגעלייגט, און מיט דעם, אַ ספר תורה און אַן ארון קודש זיך איינגעשאַפט און אויך אַ צימער אין אַ פאַר-זאַמלונג געביידע געדונגען, און — די ניו יאָרקער אידישע איסט סייד אין, אין יאָהר 1888, רייכער געוואָרען מיט נאָך אַ בית הכנסת פון מזרח אייראָפּיאישע אימיגראַנטען אידען. אויף דער געביידע איז צוגעקומען נאָך אַ שילד וואָס האָט מודיע געווען אַז דאָ געפינט זיך די שול פון דער חברה בני ישראל אנשי. אַ קורצע צייט שפעטער איז אַ באַשטימטער שטח-גרונט אויף איינע פון די ברוקלינער באַערדיגונגס פעלדער אויך באַצייכענט געוואָרען אַלס דער אייגענטום פון דער חברה.

מיט דעם אַריבערקום פון נאָך לאַנדסלייט פון דער היים-שטעטל איז די צאָהל ברידער אין דער חברה געוואַקסען פון צען צו צוואַנציג, פון צוואַנציג צו פופציג, פון פופציג צו הונדערט, הונדערט און פופציג ביז מעהר פון צוויי הונ-דערט. פון קליינעם שול צימער האָט מען זיך אַריבערגע-צויגען אין אַ גרעסערען, פון גרעסערען אין אַ נאָך גרעסער-רען און נאָך גרעסערען ביו מ'האָט דערגרייכט צו אַן אייגענעם שול בנין.

ביז צו אַרום האַלב פון איהר פופציג יאָהריגען עקזיסטענץ האָט די חברה געהאַלטען אין איין בליהען און וואַקסען.

מעהר מען געפינט זיך אויסער'ן קרייז פון די נאָענטע יוגענד
חברים און וואָס עלטער מען ווערט אַלץ מיט מעהר ליבע
און וואַרימקייט בענקט זיך, דענק זיך און רעדט זיך וועגען
איהר — די אַלטע היים. און עס טליעט אַ באַהאַלטענער
באגער זיך צו באַגעגענען, זיך צו טרעפען און כאַפען אַ
שמועס מיט די אַלטע היים-שטאָט מענשען — מיט די
אַמאָליגע חברים און חבר'טעס. עס ווילט זיך דערוועקען
אַן אַמאָליגען אנגענעמען איבערלעבונגס געפיהל כאַטש דורך
דערמאָנונג און דורך איבערדערציילען איינס די אַנדערע
אַמאָליגע פּאַסירונגען און פּערזענליכע יוגענטליכע איבער-
לעבענישען פון אַמאָל, אין דער אַלטער היים-שטעטעל.

האַט אַט דער פאַרשטיקטער טליענדיגער באגער אויפ-
געפלאַקערט ביי די היגע לאַנדסלייט, האַט זיך אַט דער
פאַרלאַנג שטאַרק צוצונדען אין זיי ווען זיי האַבען זיך דער-
וואוסט וועגען דער יוביליי פייערונג פון זייער אַלטער לאַנדס-
לייט חברה. יום טוב'דיג געשטימט האַבען זיי זיך גענומען
פאַרברייטען אנטויל צו נעמען אין דעם. וואָס נאָענטער
עס האַט זיך צוגערוקט דער טאַג פון דער שימחה, מיט אַלץ
מעהר פריידיגער דערוואַרטונג זיינען זיי איבערפילט גע-
וואָרען.

דער דערוואַרטעטער טאַג איז געקומען. גראַד איז עס
געווען אַ כּמאַרנער, אַ רעגענדיגער — גאַר, גאַר ניט קיין
יום טוב'דיגער. אָבער די לאַנדסלייט זיינען יענעם טאַג
אויפגעשטאַנען מיט ערוועקטער אַנגענעהמער דערמאָנונג ווע-
גען זייער ווייטען אַמאָל, אין די יוגענט יאָהרען; זייערע
הערצער זיינען געווען פול מיט פייערליכער פריידיגקייט
געצונדען פון זינגע זכרונות פון זייערע קינדער-יאָהרען.

בירא פאַר אַלע זייערע ערשט אַריבערגעקומענע אימיגראַנט-
טען לאַנדסלייט. עס איז געווען אַט די ערשטע, איצט אַלטע
אין יאָהרען און כוחות, חברה, וואָס האַט זיך, די שפּעטער
געקומענע, געדינט ווי אַ לייכט-טורם אויף דעם זייט ים,
וואָס האַט זיי געמאַכט צום פיהלען זיך היימישער, לייכטער
אין זייערע ערשטע, שווערע אימיגראַנטען טעג אין דעם
גרויסען פרעמדען לאַנד.

און ס'זיינען געקומען צו דער פייערונג ניט בלויז די
לאַנדסלייט וואָס געפינען זיך אין ניו יאָרק און אומגעגענט,
נאָר אויך פילע וואָס האַבען זיך שוין זינט יאָהרען צוריק
אַרויסגעצויגען פון ניו יאָרק — פון ווייטע שטעטלאך אין
ניו דזשורזי, קאַנעקטיקוט און אפילו פון פילאַדעלפיע.

אַ גאַנצער שטעטעל מענשען מיט זייערע קינדער און
קינדס-קינדער, אַפּגעשיידט פון זייער אַלטער היים-שטעטעל
זינט יאָהרען לאַנג, האַט זיך גענומען גרייטען צו דער שמחה.
מ'געפינט זיך דאָ אין לאַנד שוין דרייסיג, פּערציג, פּופ-
ציג און אויך מעהר יאָהר. מען איז בירגער און גוט איינ-
געבירגערט. מ'האַט ליב דאָס לאַנד. מ'איז גרייט איינצו-
שטעלען לייב און לעבען פאַר דאָס לאַנד. מ'דאַנקט גאַט
און די הימלען פאַר געפינען זיך דאָ, און מען באַדויערט
אַלע גוטע פריינט וואָס געפינען זיך נאָך דאָרט. דאָך, ווען
עס קומט צו רייד וועגען שטעטעל וואו מ'איז געבאָרען
געוואָרען, וואו דאָס וויגעלע איז געשטאַנען, איז דאָס נאָך
אַלץ און אַלץ — די היים. דאָס איז אָבער גאַנץ נאַטירליך
מענשליך: ס'איז די קינדהייט און יוגענט היים, דערפאַר
די אַלטע ליבע היים וואָס קען ניט פאַרגעסען ווערען. וואָס
לענגער מען איז פון איהר אַוועק און וואָס ווייטער, וואָס

כאַסינער דאַמען-קאַמיטעט, מיט'ן אמעריקאַנער דעלעגאַט. 1936.

די ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפטען פון ניו יארק

דער לאנדסמאנשאפט, ווי דעם „ביאליסטאקער בקור חולים“, וועלכער האט געשפילט זעהר א וויכטיגע ראלע אין דעם לעבען פון די ארימע ביאליסטאקער מאסען.

דער „ביאליסטאקער בקור חולים“ איז געווען פאר 40 יאהר צייט די אמת'ע הילף און רעטונג ארגאניזאציע פאר די ביאליסטאקער לאנדסלייט. ער האט געהאלפן ארעמע קראנקע מיט פרייע דאקטוירים און מעדיצין, ווי אויך מיט מזומנ'ע געלד. ער האט געשטיצט ארבעטלאזע און הילפ-לאזע, און ניט געמאכט קיין שום אויסנאם פון וואנען איינער האט געשטאמט, צו ער איז יא א לאנדסמאן אדער ניט. ווער ס'האט אויסגעשטרעקט זיין האנט פאר הילף, האט דער בקור חולים געהאלפן.

אין 1919, באלד נאך דער וועלט-מלחמה, איז מיט דער הילף פון דעם בקור חולים געגרינדעט געווארען דער „ביאליסטאקער רעליף קאמיטעט“, וועלכער האט אין פאר-לויף פון עטליכע יאהר צייט, געשפילט א גוואלדיגע ראלע אין דער רעטונג-ארבייט אין דעם אויפבויע פון דער אלטער היים-שטאט ביאליסטאק. דער ביאליסטאקער רעליף האט אין יענער צייט איבערגעשיקט ארום א האלבען מיליאן דאלער צו די אינסטיטוציעס אין דער אלטער היים. ער האט אויך איינגעארדערט אן אפאראט צום איבערשיקן קרובים-הילף אין 60 שטעט און שטעטלאך אין דעם ביא-ליסטאקער אומגעגענט, און די סומע פון קרובים-הילף וואס איז געשיקט געווארען דורך דעם ביאליסטאקער רעליף האט באטראפען נאענט צו 5 מיליאן דאלער.

דער אפרוה פון דער ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפט פאר זייער אלטער היים איז געווען זעהר א הארציגער; רייך און ארים האבען געגעבען לויט זייערע מעגליכקייטען. און דער היגער רעליף קאמיטעט, וועלכער איז באשטאנען פון פארשטייער פון אלע ביאליסטאקער סאסייעטיס, האט מיט זייער הילף, פאקטיש צוריק אויפגעבויט די חרוב'ע שטאט.

א נייער, וויכטיגער קאפיטעל געשיכטע האט זיך אָנגע-הויבען אין דער לאנדסמאנשאפט אין דעם יאהר 1921, ווען עס האט זיך דא געגרינדעט דער „ביאליסטאקער צענ-טער“. מיט דער גרינדונג פון דעם צענטער קען מען פאר-צייכענען די אמת'ע פאראייניגונג פון אלע לאנדסלייט אין די סאסייעטיס. דעמאלט האט זיך אויך אָנגעהויבען א נייער לעבען מיט נייע טעטיגקייטען אין דער לאנדמאנשאפט.

דער ביאליסטאקער צענטער, וועלכער האט שפעטער מיט

עס איז זעהר שווער אין א קורצען ארטיקעל צו געבען א פולען איבערויכט און אפשצונג איבער דער פיל-פאר-צווייגטער טעטיגקייט פון דער ביאליסטאקער לאנדסמאנ-שאפט אין ניו יארק, וועלכע צעהלט איצט ארום 30 טויזענט בירגער, וואס זיינען צושפרייט איבער אלע טיילען פון דער גרויסער שטאט. (איבער די פאראייניגטע שטאטען גע-פינען זיך איצט ארום 50 טויזענט ביאליסטאקער אידען).

די ערשטע ביאליסטאקער אימיגראנטען זיינען דא געק-מען מיט איבער 80 יאהר צוריק, אבער זיי זיינען געווען א גאנץ קליינע צאל. ערשט אין די אכציגער יאהרען פון לעצטען יאהרהונדערט זיינען דא אָנגעקומען פון ביאליס-טאק א פאר טויזענט לאנדסלייט, וועלכע האבען גענומען ליי-גען א גרונטשטיין פאר די שפעטערדיגע אימיגראנטען.

ביאליסטאק, וועלכע איז געווען ביו דער וועלט-מלחמה א גרויסע בליהענדיגע אינדוסטריעלע און האנדעלס שטאט, האט אין איר געשיכטע דריי גרויסע מאסען-עמיגראציעס: די ערשטע, אין די אכציגער יאהרען, דורך דעם טרויעריג-באריהמטען איגנאטאו'ס גרות אין רוסלאנד, וואס האבען אויך שווער געטראפען די אידישע ביאליסטאק; א צווייטע אימיגראציע איז פאָרגעקומען אין די יאהרען 1905—1906, נאך דער קאנטר-רעוואלוציע און פאָגראמען, וואס ביאליס-טאק האט דורכגעלעבט, און די דריטע און לעצטע עמיגרא-ציע איז געווען באלד נאך דער וועלט-מלחמה, אין די יאהרען 1920—1923, איידער אמעריקע האט געשלאסען איהרע טירען. א סך פון די אריבערגעקומענע זיינען געקומען צו זייערע קרובים אין פארשידענע טיילען פון לאנד, אבער גאר א באדייטענדער טייל האט זיך באזעצט אין ניו יארק, און די היגע ביאליסטאקער קאלאניע איז פאָרגרעסערט גע-ווארען מיט טויזענטער צוגעקומענע לאנדסלייט.

נאך אין 1877 איז שוין אין ניו יארק געגרינדעט געווארען די ערשטע ביאליסטאקער חברה, וועלכע עקזיסטירט נאך איצט אלס די אלטע ביאליסטאקער שול (בית הכנסת אנשי ביאליסטאק, אויף 7 ווילעט סטריט, ניו יארק).

שפעטער מיט 9 יאהר האבען זיך געגרינדעט נאך א פאר ביאליסטאקער סאסייעטיס ווי דער „סומך נופלים“, און „אהבת אחים“, וועלכע האבען פיל בייגעטראגען צו דער שפעטערדיגער אנטוויקלונג פון דער לאנדסמאנשאפטליכער טעטיגקייט. באַזונדערס, האט דער ביאליסטאקער פאראיין „סומך נופלים“ א סך גרויסע פארדינסטען אין דער גרינדונג פון די שפעטערדיגע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין

ליסטאקער שטימע" שפיגעלט אפ דאס לעבען און שאפען פון די ביאליסטאקער אין אלע טיילען וועלט. דארט זיינען פאר-עפענטליכט געווארען א מאסע אינטערעסאנטע מאטעריאלען, וואס האבען א סך בייגעטראגען צו דער קולטור-געשיכטע פון דער אידישער ביאליסטאק, און אויך געגעבען וויכטיגע אפשאצונגען איבער באוואוסטע לאַנדסלייט, וועלכע האבען פיל בייגעטראגען צו דעם פראגרעס און וואוילזיין פון אונזער ליבען לאַנד אַמעריקע. (צום דערמאנען נאך עט-ליכע פון זיי: לואיס מאַרקוס, ע"ה, דער באוואוסטער סאַבוועי בילדער, וועלכער האט אויך געבויט די גרעסטע הימעל-קראַצערס אין ניו יאָרק; די גרינדער פון די זייד-אינדוסטריע אין פעטערסאָן, פיליפ דיימאנד, מאיר פערלמאן, און אַנדערע; מאיר פראַנק ע"ה, דער גרעסטער קלאַדינג מאַנפּעקטשורער אין זיין צייט. מר. ליפעט, דער הויפט פון דער נעשאַנאַל פיפער קאָ, דאָס גרעסטע פאַפיר געשעפט אין דער וועלט; עדוואַרד גאַלד, ע"ה, גרינדער פון דער „קאָנסאַלידיטעד לאַונדרי קאַרפּאָרעישאַן", די גרעסטע וועשוואַשעריי אין אַמעריקע, און א סך אַנדערע ביאליסטא-קער וואָס האָבען זיך אויסגעצייכענט און באַרייכערט אַמע-ריקע דורך זייער ענערגיע און גרויסע פעהיגקייטען).

אין 1927, האט דער ביאליסטאקער צענטער געלייגט אַ גרונדשטיין פאַר אַ היים פאַר אַלטע לאַנדסלייט. די פראַגע וועגען אַ היים פאַר אַלטע עלענדע לאַנדסלייט איז אַרויסגע-רופען געוואָרען צוליב אַ גאַנצע רייע פאַלען פון עלטערע לאַנדסלייט, וועלכע האָבען ניט געהאַט וואו אַהיין צו קומען. דער צענטער האָט געגעבען וועכענטליכע שטיצעס צו אַ סך אַזעלכע אַלטע לייט, אָבער אַז די צאל פון אַזעלכע זקנים האָט גנומען וואַקסען, איז געוואָרען דער ענין אַ שווערע פראַבלעם.

עס איז גערופען געוואָרען וועגען דעם אַ גרויסע פאַר-זאַמלונג פון די לאַנדסלייט און נאָך דעם ווי די פראַגע איז זעהר ברייט אַרומגערעדט געוואָרען, איז באַשלאָסען געוואָ-רען צו בויען אַן אייגענע היים פאַר אַזעלכע אַלטע לאַנדסלייט. מען האָט דעמאָלט געקויפט די הייזער אויף 228 און 230 איסט בראָדוויי, און אויך די הייזער פון די וויזשאַן סטריט, וואָס האָבען זיך געגרענעצט מיט די הייזער פון איסט בראָד-וויי, און אויף זייער אָרט איז אין 1931 אויפגעבויט געוואָ-רען דער איצטיגער פראַכטפולער צענטער און דער מושב זקנים.

דער אויפבוי פון ביאליסטאקער מושב זקנים האט גע-קאסט אַ האַלבען מיליאָן דאָלער, און דאָס איז געקומען פון ביאליסטאקער אידען, וועלכע האָבען געטראָגען זייערע ביי-שטייערונגען מיט פרייד און מיט אַ פרייער האַנט. איצט געפינען זיך אין דער האום 248 אַלטע מענער און פרויען.

ד. ס.

עטליכע יאָהר געשפילט אַזא וויכטיגע ראל אין דעם אויפ-בוי פון דעם מושב זקנים, איז געגרינדעט געוואָרען גראַד אין אַ צייט, ווען די אידישע אימיגראַציע פון אייראָפע האָט נאָך געטראָגען אַ מאַסע-כאַראַקטער. דאָס קוואַטאַ-געזעץ פון 1924 האָט אַזוי גוט ווי אין גאַנצען אַפגעשטעלט די אידישע אימיגראַציע. צוזאַמען מיט דעם האָט דער ביא-ליסטאקער צענטער געמוזט שפעטער בייטען זיין פראַגראַם. אַנשטאַט דער אונטערשטיצונג פון די הילפלאַזע אַריבערגע-קומענע אימיגראַנטען, ווי דאָס האָט געטאָן די אידישע פּי-לאַנטראַפּיע אין אַמעריקע ביז 1919, איז אין די שפעטער-דיגע יאָהרען די הויפט-אַרבייט פון אלע אידישע אַרגאַ-ניזאַציעס געגאַנגען אין דער ריכטונג פון פאַרפעסטיגען די אידישע פּאַזיציעס דאָ אין לאַנד, זייער עקאָנאָמישע לאַגע, און פאַרשטאַרקען זייער באַוואוסטזיין אַלס אידען און ביר-גער פון לאַנד. דאָס האָט נאַטירלאַך אַרויפגעלייגט דעם שטעמפּעל אויף דער גאַנצער ווייטערדיגער אַרבייט אויך פון ביאליסטאקער צענטער.

אין זיין פלאַטפאָרם, וואָס דער צענטער האָט אַנגענומען בעת זיין גרינדונג, זאָגט זיך:

„דער ביאליסטאקער צענטער איז אַ קערפערשאַפט, וואָס פאַראייניגט אין זיך אלע ביאליסטאקער אַרגאַניזאַציעס און לאַנדסלייט פון אַמעריקע. די אויפגאַבען פון צענטער זיינען קולטורעלע, געזעלשאַפטליכע און פּילאַנטראַפּישע אַרבייט צווישען די ביאליסטאקער לאַנדסלייט, וואו זיי געפינען זיך נאָר.“

דער ביאליסטאקער צענטער איז אויף אַזא אופן ביס-לאַכוויי געוואָרען די צענטראַלע קערפערשאַפט פון דער גאַנ-צער ביאליסטאקער לאַנדסמאַנשאַפט פון אַמעריקע, און האָט אויך שפעטער געגרינדעט אַפטיילונגען אין די שטעט פּע-טערסאָן, נואַרק, נ. דזש., קליוולאַנד, דעטראַיט, שיקאַגאָ, און לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפּאָרניע.

דער ביאליסטאקער צענטער האָט געוועקט און געמוטיגט לאַנדסלייט צו אַקטיוויטעט. ער האָט איינגעפיהרט סאַציאַלע שטיצע פאַר זיינע מיטגלידער, געגעבען לעגאַלע הילף, און געזוכט מיט אלע מיטלען צו מאַכען בעסער און שעהנער דעם עקאָנאָמישען לעבען פון די לאַנדסלייט. דורך דער צייט האָט ער אַ סך מאַל געשטיצט די אַלטע היים, מיט וועלכער ער שטעהט אין אַן איינגער ברידערליכער פאַר-בינדונג, און געהאַלפען, באַזונדערס אין די לעצטע פאַר יאָהר די דאַרטיגע אינסטיטוציעס.

זינט 1921, באלד ביי זיין גרינדונג, האָט דער צענטער אַנגעהויבען אַרויסגעבען די „ביאליסטאקער שטימע“, אַ מאַנאַטליכער זשורנאַל, אַגב, דער ערשטער לאַנדסמאַנ-שאַפטליכער זשורנאַל איבער דער גאַנצער וועלט. די „ביא-“

א באגעניש מיט'ן מלמד פון דער אלטער היים

— שלום עליכם א איד, — דערלאנגט ער מיר זיין ווארעמע האנט, איך האב דערפילט די ביזע פליישיגע האנט פאר וועלכע איך האב אזוי אפט געציטערט. — א גוטען אָווענט איך, ר' שמואל! פון וואָנען, — פרעגט ער מיך, — כ'בעט איך, וויסט איהר מיין נאָמען, יונגעראַן? וואָס, ר' שמואל, איהר דערקאַנט מיך נישט? — עפעס קענטליך, — זאָגט ער, — וואָרט צו, לאַזט מיך קומען צו זיך, איך וועל שוין טרעפּען...

אויפ'ן מאַמענט האָט זיך ר' שמואל'ן נישט אינגעגעבען צו טרעפּען. — דאָס בין איך, בעריש, — זאָג איך צו איהם. ער האָט שמייכלדיג זיין האַריגען אַרעם אַנגעלענט אויף מיין אַקסעל: — וויסטו, בעריש, אין וואָס איך האָב דיך דערקאַנט? — אין פנים? — פּרוואו איך שוין טרעפּען. — ניין, — זאָגט ער, — אין דער שטים. — דאָס גאַר, אין דער שטים! — יא, אין דער שטים, — שאַקעלט ער צו.

און טאַקע, מ'שטיינט געזאָגט, וואָס נאָך בלייבט דעם מלמד איבער פונ'ם תלמיד, ווען ניט די שטים, דאָס קויל וואָס האָט אַזויפיל מאָל פאַר איהם איבערגעזאָגט חומש-רש"י, שופטים, קהלת, די גמרא בבא-מציעא, בבא בתרא, גיטין; געזאָגט מיט אַזאַ פּחד פאַר שלעך פונ'ם רבי'ן, אַז עס דאַרפט גאַרנישט וואונדערען פאַרוואָס עס איז איהם געבליבען אין זכרון בלויז די שטים.

— נו, ר' שמואל, ווי גייט עס איך אזוי דאָ אין אַמע-ריקע? ווידער דאָס חדר, האָ? — הלואי וואָלט איך דאָס אַמעריקע נישט דערקאַנט. באַשערט געווען אַזשע קומען מעבר-לים צו באַגראַבען אַ טאַכטער; טאַקע וואָס נאָר אויפ-געשטאַנען פון די שלושים. דו געדענקסט דאָך דבורה'ן? יא, אודאי געדענק איך דבורה'ן, רבי; איהר האָט דאָך זי אזוי ליב געהאַט, זי איז שטענדיג געזעסען אויף אייער שויס און זיך געשפּילט מיט'ן קאַנטשיק פונ'ם „סארנע-פּיסעל“,

בעת איהר האָט מיט אונז געלערענט. געזעהן ווי זיינע שווערע וויעס לאָזען זיך אויפסניי אין אבילות אַראָפּ און דער גאַנצער גוף זיינער בלייבט אין אַנמאַכט, האָב איך זיך גענומען פרעגען אויף די אַנדערע קינדער, כדי אזוי נאָך איהם אַרויסצופירען פון געוויין. — האָט איהר כאַטש נחת פון די איבעריגע קינדער, רבי? — רייזעל, זאָגט ער צו מיר, האָט שוין ב"ה געהייראַט און אפילו זעהר גוט געטראַפּען, קודם אַ יונגענמאַן, וואָס היט אַפּ שבת און האָט פּרנסה. מאיר און איציק אַרבייטען אין „דרייגודס“ געשעפט און אַרבייטען אויך נישט אום שבת.

דאָס איז געווען אין אַ פאַרנאַכט. מיר איז אויסגעקומען צו גיין אין שליחות, וועגען לאַנדס-מאַנשאַפּט-בוך, צו דער אילינאָווער-שוהל, וואָס געפינט זיך אויף דער איסט-סייד. דער פאַרנאַכט דעמאָלט איז געווען עפעס שרעקליך ברענענדיג. אוממעגליך געווען אַזאַ היץ איבערצוטראַגען, — עס איז געווען פון יענע זומער-טעג וואָס ניו יאָרק האָט אַמאָל אַ טבע צו געבען.

צוקומענדיג צו דער אַדרעס פון דער אויבען-דערמאַנטער שוהל, האָב איך געזעהן פאַר זיך בלויז שלעסער מיט פאַר-האַקטע גרויסע בית-מדרש טירען. איך האָב זיך געכאַפּט, אַז עס איז נאָך מסתמא צו פריי— זומער צו מנחה-מעריב קומט געוויינליך דער עולם זיך שפעטער צענויף; איז פאַר מיר געבליבען זיך אַפּצורוען אויף אַ קעלער-שוועל דערנעבען און צו וואַרטען.

איבער דער שוועל און איבער מיין אַקסעל, — ערשט איך הער, ווי עס טראַגען זיך אַריבער פאַרשטיקטע קעלעכלעך פון אידישע קינדער. איך האָב פאַרשטאַנען אַז דאָ, אונטער מיין רוקען, איז אודאי אַ חדר. און וואָס אויפּמערקזאַמער איך האָב זיך אינגעהאַרט צום לערנען, אַלץ מעהר היימי-שער האָט עס אַנגעהויבען פאַר מיר קלינגען. עפעס האָט זיך אינ'ם לערנען נישט געפּילט דער אַמעריקאַנער נוסח, נאָר יענער אַלט-היימישער אומעטיגער נוסח וואָס איז מיר, ווי אויף שטענדיג אַריין אין די אַדערען.

עס וואָלט נישט געשאַדט, טראַכט איך, צוקוקען זיך אַמאָל ווי אַמעריקאַנער קינדער זעהען אויס ביים לערנען אין אַזאַ חדר, דערצו נאָך איצט ערב שבועות.

מיט עטליכע טרעפּ אַראָפּ, לאַז איך זיך צו דער אַפענער טיר פונ'ם קעלער-חדר און זען זיך דרך ארצ'דיג צו אויף אַ זייטיגער באַנק. אַלע קינדערישע פּנימ'לעך ליגען טיפּער אין די ספרים אַריין און בריינגען אַרויס דעם הייסען ניגון פון „אַקדמות“, — יא, דער זעלבער געזאַנג מיט'ן זעלבען ציטער, וואָס האָט מיט מיר געלערענט, אין דער אַלטער היים, דער מלמד ר' שמואל.

דער רבי האָט מיך בעת-מעשה נישט באַמערקט, ער איז געזעסען מיט דער ברייט פון זיין פלייצע צו מיר אַ פאַרנו-מענער מיט די קינדער. ערשט ווען ער איז פאַרטיג גע-וואָרען מיט'ן לערנען און האָט זיך אויסגעדרייט צו מיר מיט אַ פנים פול מיט רויטער באַרד, בין איך נשתומם געוואָרען צו זעהן פאַר זיך מיין אייגענעם מלמד פון מיין גאַליציאַנער היים-שטאָט: ריישע.

מיר דעם שטערען מיט קאַלטע קאַמפרעסען, דערנאָך מיר אונטערגעשפּאַרט אַ גרויסען אייזערנעם שליסעל אונטער'ן קאַרג פּאַר אַ סגולה, אַז דאָס בלוט זאָל זיך אָפּשטעלען וואָס גיכער, כדי קיינער אין דערהיים זאָל זיך חלילה נישט דערוויסען.

ר' שמואל איז אַריין אין אומגעדולד מחמת מען רופט איהם צו דאַוונען מעריב. אַרויסגייענדיג מיט איהם פון קע-לער-חדר, ווענדעט ער זיך צו מיר: — און דו, בעריש, גלייכסט עפעס אַמעריקע? כ'האָב עפעס געהערט, אַז דו ביסט געוואָרען אַ גאַנצער מאַכער מיט די צייטונגען! האָסט כאָטש דערפון פרנסה? — עט, נאַרישקייטען, מאַך איך צו איהם. — ווייסט דאָך, זאָגט ער, אין אַמעריקע איז אַלץ אַנדערש. דאָ, זאָגט ער, ווערט פון אַ מלמד אַ בעל-תפילה, אַ בעל קורא און אַ שמש, נאָר אַ לויב דעם השם-יתברך פאַר דעם. זאָל שוין פון אַצינד אָן זיין גוט.

דער רבי האָט זיך מיט מיר, ווי אויף אייביג, אָפּגעזעגענט, און איז פאַרשוואַנדען צו מעריב אין דער אילענאָוער שוהל.

בלויז יענקעל'ען, האָט אַמעריקע נישט אַזוי גוט אונטערגע-שפּילט. ער איז נעבעך נישט קיין בר'מול. ער איז אַריינגע-פּאַלען אין „שאַפּ" און איז געבליבען אַן אַרבייטער. מילא פון איציק'ן און מאיר'ן, וועלען כאָטש אויסוואַקסען „ביזנעס-לייט. אָבער יענקל נעבעך, וועט אייביג שוין בלייבען אַ שאַפּ-אַרבייטער. מיין ווייב ווידער, ווייסט דאָך, אַ אידענע, מוטשעט זיך, אייביג פאַרפּאַרעט, קריכט נאָר אַרום אין ריווינגטאָן סטריט און האָט שוין מעהר נישט קיין טרערען פון וויינען אַוויפּיל נאָך דבורה'לען.

דער פאַרנאָכט האָט שטאַרקער גענומען טונקלען אויף ר' שמואל'ן. אין איצטיגען מאַמענט האָב איך דעם רבי'ן גע-זעהן מעהר אין ריישע, ווי דאָ אין ניו יאָרק. זיין שווייגען האָט מיך אַריינגעפיהרט אין יענעם זומערדיגען פאַרנאָכט, ווען די קינדער פון „גלאַגעווער'ס חדר", האָבען זיך גע-שלאָגען מיט די קינדער פון אונזער חדר. איך בין דעמאָלט געפּאַלען אין אַ שטראָם בלוט פון אַ געוואַרפענעם שטיין. דער רבי ר' שמואל איז צוגעלאָפּען צו מיר און מיך אַוועק-געלייגט אַ פאַר'חלש'טן אויף אַ באַנק אין הויף, געוואַשען

געבוירע פון די אנשי לובק, 16 עלדרידזש סט., נ. י. (דאָבליוו פו עי פּאַטאָ).

ביי דער שוועל פון אמאָר

מאָן האָט געאַרבעט אין שאַפּ. קינדערלאַך אָהן עין הרע האָט מען געהאַט. נו, האָט זי געוואָלט אַרויסהעלפּען... אָבער צוגלייך מיט איהרע צרות, האָט זי געוואוסט יעדענס דאָליע. זי, למשל, האָט געוואוסט, ווער עס אַרבעט און ווער ניט; וועמען מ'דאַרף אַמאָהל געבען אָן אומזיסטען מאָהלצייט און דערביי ניט מבייש זיין; ווער עס האָט געלאָזט אַ ווייב אין דערהיים און דאָ טראַמבעוועט ער אַרום... אַלץ האָט זי געוואוסט, און יעדען באַזונדער דערצעהלט אַ סוד...

די נויט האָט צוזאַמענגעטריבען. פון מענטשען זיי גען געוואָרען גרינע; פון גרינע — באַרדערס; פון באַרדערס — עסערס — — — די נויט.

אָבער אויף וויפיל מ'זאָל ניט געווען האַבען אַ שייכות איינער מיטן אנדערען, האָט אָבער יעדער מיט זיך פאַרט מיטגעבראַכט זיין אייגען פעקעל טראַדיציעס, און דאָס האָט געמוזט מיט דער צייט אַרויסרופּען פּערזענליכע און גע- ועלשאַפּטליכע גרופּירונגען.

די רעליגיעזע, למשל, האַבען דאָ געפּראָוועט סדרים, חנוכה און פורים פאַרטיס. פּרייטאָג צונאַכטס פּלעגט דער עלטסטער פון זיי קידוש מאַכען. דער זמירות האָט זיך געטראָגען דורך די פענסטער פונם סטופּ אין דער גאַס אַריין, און די וויבלאך זיינען געשטאַנען אינדרויסען, און געשעפּט נחת אויפ'ן קול.

די סאַציאַליסטיש-געשטימטע ווידער האַבען אָהן שום צערעמאָניעס געוואָלט עסען אין בלויען קאַפּ. זיי האָ- בען גענומען באַקלעפּען די ווענט מיט קאַרל מאַרקס'ען א. א. דאָ האַבען זיך אויך אָנגעהויבען די וועגען פון דער אויפקלערונגס-אַרבעט...

נאָך אַנדערע האַבען סתם אָנגעהויבען צו פיהרען איי- גענע חשבונות: אַרויפאַרבעטען זיך, חתונה האַבען, אַ סאַסייעטי, אַ פאַרטיי, מ'דאַרף גאָר מופּען אַרויף אין האַר- לעם, אין דער בראַנקס...

און די רעסטאָראַנדלעך זיינען פאַרוואַנדעלט גע- וואָרען אין קאַפּע-הייזער, מיטינג-לאַקאַלען און אין ביר- זשעס.

אַלס ביישפּיל פון די אַמאָליגע רעסטאָראַנדלאך, וועל- כע זיינען געווען צעוואָרפּען איבער אַלע עקען שטאַט, וואָל- טען מיר געוואָלט דערמאָנען צוויי: ביידע זיינען וואַרשע- ווער. איינער געפינט זיך אויף 119 עסעקס סטריט; דער

אין יענע יאָהרען, (ד. ה. סוף 19טען יאָהרהונדערט און אָנהויב 20טען יאָהרהונדערט), אַז אַ נייער אימיגראַנט, געהענדיג פון סאָוט-פּערי מיט זיין פּאַק „שבועות“ אויף די פּלייצעס, האָט כסדר געקוקט אויף די שילדען, האָט מען געוואוסט, אַז דאָס האָט ער מיט זיך אָן אַדרעס פון אַ היימישען רעסטאָראַנדעל. און אַז דער פּריש-אַנגעקומע- נער איז אַריין אין אידישען קוואַרטאַל פון העסטער, עסעקס, מעדיסאָן, נאַרפּאָלק, סאַפּאָלק סטריט, און דערזעהען דעם נאָמען פון זיין שטעטעל אויף אַ פענצטער, און צו דעם איז אויף דער שילד נאָך געווען אויסגעמאָהלען אַ היימישער טשייניק, פון וועלכען ס'האַט געזעצט אַ פאַרע, אַדער אַ טעלער מיט אַ געבראַטענער קאַטשקע, — זיינען איהם טרע- רען געקומען אין די אויגען אַריין, און געטראַכט האָט ער זיך, אַז ס'איז פאַרט דאָ אַ גאָט אויף דער וועלט און ער פאַרלאָזט ניט.

„היימישע געקעכץ“ ווי אין לאַמזשע, זלאַטשעוו, ביאַ- ליסטאָק, בעסאַראַביע, וואַרשע — דאָס איז געווען דער רוף, די דערמאָהנונג, אַז ניש קשה, מ'איז טאַקע אַריבער- געפּאָהרען ימ'ען, אָבער דער היימישער ניצוץ איז געבלי- בען. דער עיקר דעריבער, זיינען דאָ ניט אַזוי געווען די עסענס, ווי דאָס, וואָס צוזאַמענקומענדיג זיך נאָך דער אַר- בעט, האָט מען דורך היימישע מאַכלים פּרובירט צו וועקען דעם אַלטען טשייגער — „אי, יוראַפּ, יוראַפּ!“

„אין יוראַפּ“, האָט איינער געזאָגט, „ווי שפעט קאָן איצט זיין אין יוראַפּ? דאָרטען איז מיט 6 שעה שפעטער. אַז איצט איז דער זייגער 10:30, איז אין דער היים שוין האַלב נאָך פינף נאַכמיטאָג.“

— האַלב-פינף נאַכמיטאָג. טאָ וואָס אַ שטייגער טוט איצט אינדערהיים דער טאַטע, די מאַמע, כאַנטשע, שרה, פייגעל... וואָס טוהען זיי? דאָרטען האַלט מען שוין ביי דער וועטשערע און דאָ איז ערשט נאָך ברעקפּעסט. עס שטעהט דער אַלאַרם-זייגער... יעדען טאָג דערזעלבער שאַפּ.

דער רעסטאָראַן איז געוואָרען דער צענטער פון לאַנדס- לייט, די פּאָסט פאַר בריוו, דאָס פּלאַץ פון דער סאַמע לעצ- טער נייעס...

און אַלע מעשיות האָט די באַלעבאַסטע פון רעסטאָ- ראַנדעל געוואוסט. זי אַליין אויך אַ לאַנדספּרוי. איהר

— און די מאַיאַווקעס קיין בילאָן און אַכאַטע גע-
דענקסטו?

— און די סטאַיקאַוועס מיט די רעוויראַוועס?
די בלעטלאַך וואָס מ'האַט געטיילט באַם פּאַוואַנזעק?
ס'ראַטאַ מיט דער אייזערנער געמבע?

— אַי, וואַרשע, וואַרשע... מרס. פּוּליצער, מיסטער
אַליש, דערלאַנגט נאָר די קליסקעלאַך מיט פּיש!

אַ סך פּון זיי וואוינען שוין אין דער בראַנקס, אויף
ריווערסאיד דראַיוו, אָבער אַהער קומט מען „פּאַטראַנאַזען“.
מ'קומט אַהער מיט די פּאַמיליעס, ווער מיט אַן אויטאָ-
מאָביל, ווער מיט'ן סאַבוועי, און מען ווייזט אָן די קינדער:

— איהר זעט! אַט-אַ-דאָ-אַ, האָב איך אַוועקגעלייגט
מיין גרינ פּעקעל, אַט-אַ-דאָ-אַ!

און דערביי פּאַלט אַ טרעהר ביי דער שוועל פּון
אַמאָהל.

צווייטער אויף 123 עסעקס סטריט. ביידע זיינען שוין
ווייט ניט די אַמאָליגע סטופּ-רעסטאָראַנדלאַך, אָבער אַז
מ'זיצט דאָ אַ שטיקעל צייט, הויבט זיך אייך אַן צו דאַכ-
טען, אַז איהר געפּינט זיך אויף די נאַלעווקיס.

— מרס. פּוּליצער, — שרייט איינער אויף אַ היי-
זעריגער שטימע, און שפּילט דערביי דאָמינאַ, — מרס.
פּוּליצער, זאַט אַזוי גיט און דערלאַנגט מיר אַ פּאַרציע
וועמפּלאַך!

— און יאָך וויל קליסקעלאַך מיט פּיש און יאַעד
(יוד) מיט געשניטענע האַדלאַך...

אויפ'ן הויכען קול רעדען דאָ די לאַנדסלייט, און דוקא
וועגען וואַרשע.

— האַרשעל, ווען די קימסט אַזוי אָן קא וואַרשע,
וואַלסטו ניט פּרעגענדיג, געטראַפען צום אַהזערנעם טויער?

— יאָך וואַלט אַפּילו בלינדערהייט געטראַפען.

וואַרשעווער רעסטאָראַן, 119 עסעקס סטריט

לאנדסמאנשאפטען פארן אידישען געריכט

שאפט באלאנגען נאָר די אחינו בני ישראל. מאַכט זיך, אָז א מיטגליד פון אַ געוויסער חברה האָט חתונה געהאַט פאַר אַ געוועזענער איטאַליענערקע, אַ גיורת. נאָכ'ן אידישען דין, האָט אַ גר די רעכט פון אַ ישראל. די פרוי אָבער, זיז מען געוואויר געוואָרען, דערציהט איהרע קינדער פון ערשטען מאָן אין אַ קאַטוילישער קירכע, איז זי מיט'ן מאָן אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער סאַסייעטי. האָט דאָס אויס-געשלאָסענע פאַרעל פאַרקלאַגט די סאַסייעטי פאַר'ן אידי-שען געריכט: היתכן?

די ריכטער האָבען באַשלאָסען, אָז מען קען אויף קיין רעליגיעזער חברה ניט אָנהענגען קיין אומגלויביגע מיט-גלידער, די חברה אָבער מוז דעם פאַרעל אומקערען אַלע איהרע אויסגעצאלטע „דיוס“.

אן עטוואָס עהגליכע געשיכטע האָט פאַסירט אין אן אנ-דער פאַראיין. אַ מיטגליד איז אויסגעשלאָסען געוואָרען, ווייל זיין פרוי האָט זיך גע'שמד'ט און חתונה געהאַט פאַר אַ קריסט.

דאָס געריכט האָט געפונען דאָס אויסשליסען איהם פון מיטגלידערשאפט פאַר אונבאַרעכטיגט, ווייל אַ מאָן איז בלויז פאַראַנטוואָרטליך פאַר זיך און ניט פאַר זיין פרוי.

אן אויסערגעוויינליכער קוריאַז האָט זיך דערטראַגען אין אידישען געריכט פון אַ בראַנקסער לאַנדספּרוי. זי האָט אָנגעקלאַגט די וואַרשעווער ברידערליכע לאַנדסמאַנשאפטען, הלמאי מען האָט איהר אַנטזאָגט אין מיטגלידערשאפט. מען האָט זי, אמת, געזעהן אַ באַפּוצטע מיט גרינע לענטעס, אינ'ם „מלאַכ'אישען יוניפּאַרם“, נאָכשפאַצירען דעם פאַ-דהער דיוויין און זיינע שוואַרצע מלאכים, ומה הרעש, איז ער דען קיין גאַט ניט? ער האָט זי דאָך אויסגעהיילט פון איהר חולאַת מיט'ן שלום-שפרוך, מיט'ן איינ-און-איינצי-גען וואָרט: „שלום“. קיינער אין דער וועלט קען איהר ניט פאַרווערען צו באלאַנגען אין גאַט'ס לאַגער.

דאָס געריכט האָט אנערקענט, אָז מיט איהר אריבער-געהן צום גלויבען אין שוואַרצען גאַט, האָט זי אָנגעוואָרען איהר פּלאַץ אין אַ אידישער סאַסייעטי.

אַ געוויסער ר' שמחה האָט זוכה געווען צו אַ שמחה'ס תּוּרה. ער האָט געבראַכט זיין ספר-תּוּרה מיט פּאַמפּ און פּא-ראַד צום חנוכת-הבית פון סאַסייעטי-שוהל, און זי דאַרט געהאַלטען צעהן יאָהר. ער האָט דערפאַר, פאַרשטעהט זיך, געבאַסען פון אלע פעסטע „עליות“ און באַשאַטען זיינע פריינט מיט הויכע „כבודים“. ס'האָט זיך אים אָבער פאַרוואַלט ווערען פרעזידענט, און עס איז איהם ניט געלונגען. האָט ער זיך אויפגעעפּענט אַ שוהלעכעל פאַר זיך, און געוואַלט אָפּעהמען די ספר-תּוּרה. די זאָך איז געבראַכט געוואָרען

דאָס אידישע פאַרמיטלונגס געריכט דערפילט אן אומ-געהייער וויכטיגע פּונקציע פאַר'ן אנשי שלומנו'ניק, דעם אידען פון אַ גאַנץ יאָהר.

די עמאַציאָנאַל-סתירה'שע אייגענשאַפט פּונ'ם גלות-איד, זיין פּסיכאָלאָגיש-גייסטיגער צושטאַנד, ווערען ווייט-ווייט ניט באַמערקט בעת'ן פּראַצעסירען זיך אינ'ם ניט-אי-דישען געריכט. אַ שטרענגער, אַפט טרוקענער, געזעץ, אן אי-בעריגע אַפיציאַליטעט, אַ נאָכפּרעג אויף דאָקומענטאַלע באַווייזען (זאָגט מיר כילעבן, וועלכער איד באַזאָרגט זיך מיט דאָקומענטאַלע באַווייזען!) און דאָס קאַנטראַלירען זיך בעיקר אין איינהאַלטען דעם טעמפּער. געה קאַנטראַליר זיך, אָז דער שונא שטעהט דיר אַקעגען און רעדט אויף צו-פיקעניש! אַ איד גאַרט דאָך ניט אזוי צו באַשטראַפּען דעם צד שכנגד, ווי צו דעמאָנסטרירען קעגען איהם זיין פּראַ-טעסט. אַ איד איז דאָך בטבע אַ פּשרה-ניק. לאַזט די קריגע-רישע צדדים זיך אויסשארפען זייערע צינגער, נוצט אַבי-סעל טאַקט און תּחנונים, און זיי וועלען זיך שוין אַליין אויסגלייכען זייערע פאַריבעלס.

די אַמערקאַנער ריכטער זיינען אויך ווייט-ווייט ניט באַ-האווענט אין אידישע ענינים. פרעגט זיי בחירום, וואָס איז אַ מפּטיר, אַ בעבור שונד, צי וואָס הייסט חבדלה, הגבהה, סליחות, יצרות, חלוצה און כתובה.

שלעפען דעריבער געקרויודעטע מיטגלידער זייערע סאָ-סייעטיס אין אידישען פאַרמיטלונגס-געריכט.

„טויזענט און איין קעיס“ פון פאַרשיידענע לאַנדסלייט, איינע און די אייגענע לאַדענישען אין פאַרשיידענע נוסחאות. אַ סאַסייעטי, וואָס וויל רעכטפאַרטירען איהר האַנדלונג בנוגע צו אַ געוויסען מיטגליד, מיטגלידער, וואָס ווילען לעגאַלי-זירען זייערע רעכט, און אזוי ווייטער און ווייטער.

מיר גיבען דאָ אַ פאַר מוסטערען פון די וויכטיגערע אַפ-טערע סכּסוכים און געלייזטע פּראַבלעמען.

אַ פרוי האָט אָנגעקלאַגט אַ לאַנדסמאַנשאַפט פאַר'ן אידי-שען געריכט. איהר מאָן איז אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער לאַנדסמאַנשאַפט, ווען ער איז לעצטענס פאַר'משפט גע-וואָרען צו אַ לענגערען טערמין תּפּיסה. טענה'ט זי, זי איז שוין ניינצעהן יאָהר פאַרהייראַט, ער איז אַ געטרייער מאַן און פאַטער, זאָל מען דאָס געהמען אין אַנבאַטראַכט.

לויט דער קאָנסטיטוציע פון דער לאַנדסמאַנשאַפט קען אַ פאַר'משפּט'ער צו אַ לענגערען טערמין תּפּיסה ניט באַלאַג-גען צו איהר. דאָס געריכט האָט גע'פּועל'ט, מען זאָל האָבען אַן איינזעהעניש מיט'ן פאַר'משפּט'ען, ווען ער וועט צוריק-קומען אַ באַפּרייטער.

אין דער געזעצעבענונג פון אונזערע רעליגיעזע לאַנדס-מאַנשאַפטען איז פאַראַנען אַ פּונקט, אז צו מיטגלידער-

אהיים. זיי האָבען צונויפגעזאַמעלט אַ קיימאַלן פון זעקס הונדערט דאָלער, אלץ איז דוכט זיך, געגאַנגען כשורה, ביז עס האָבען זיך אָנגערוקט די גרויסע וואַהלען און דאָס וויי-בערטום האָט אויפגערודערט. מען האָט געדאַרפט קלייבען אַ פּרעזידענטקע, איז געוואָרען אַ „ויתרוצו“ די מלוכה האָט זיך צעטיילט אויף צווייען, אַ „פּמליא של מעלה“ און אַ „פּמליא של מטה“, אַן אויבערשטע און אונטערשטע וועל-טעל, און איבער יעדער פון זיי — אַ קייסער'טע.

גראד האָט זיך אין דעם אייגענעם טאַג באַוווּזען אין גע-ריכט אויך אַ מאַנסבילשער דיקטאַטאָר. ער האָט אזוי לאַנג גדולה'עוועט אין דער סאַסייעטי, ביז די חברה'לייט האָבען אין איהם מורד געווען, אַראַפּגעזעצט פּונ'ם כסא-הכבוד, און איהם נאָך, לאַ עליכם משלח געווען. בעט זיך דורכ'ן געריכט, דער „ביג שאַט“, מען זאָל איהם צוריק נעהמען אין דער סאַסייעטי אַלס אַ בלוטפּליישיגען „מעמבער“.

אַ מערקווירדיגער פּאַל איז פּאַרגעלייגט געוואָרען פון אַ קלעגערין, וואָס איז געקומען פּאַרטיידיגען איהר אַלטען טאַטען.

איהר פּאַטער איז געווען אַ טעטיגער מיטגליד און דער פּאַקטישער גרינדער פון דער סאַסייעטי. איז ער, לאַ עליכם, קראַנק געוואָרען און אויסדערוועהלט גע-וואָרען פון זיינע לאַנדסלייט אַלס אַן עהרען-מיטגליד. וויל ער דאָס ניט. עס איז אַ קנאַפע עהרע, זאָגט ער, צו זיין אַן עהרען-מיטגליד. אַן עהרען-מיטגליד קריגט אַלע „בענע-פּיטס“ און אפילו קרקע און צאָלט קיין „דיוס“ ניט. וויל ער ניט געניסען פון קצבה. ער וויל דינען אַלס פּשוט'ער מיטגליד און שטאַרבען אויפ'ן אייגענעם חשבון.

די לאַנדסמאַנשאַפֿט האָט דערויף גערען איינגעווייליגט. און הערט אַ טשיקאַווע מעשה'לע.

אַ איד פון די „עשרה בטלנים“, פון די פּריהסטע דא-ווענער אין שוהל, וואָס לערענט אַ פּרק משניות און מאַכט אַ פּיינעם „מי שברך“, האָט פּאַרקלאָגט דעם אינטערנאַציאָ-נאַלען אַרבייטער אָרדען אין אידישען פּאַרמיטלונגס גע-ריכט, הלמאי ער וויל איהם ניט פּאַררעכענען אַלס מיטגליד. אַ מיטגליד האָט פּאַרקלאָגט זיין סאַסייעטי, הלמאי זי צאָלט איהם ניט קיין קראַנקען-בענעפּיט. די לאַנדסמאַנ-שאַפֿט האָט אָנגעוויזען אויף אַ פּונקט אין דער קאָנסטיטו-ציע, וואָס באַרעכטיגט אַ מיטגליד צום קראַנקען בענע-פּיט, בלויז ווען איהר דאָקטער באַשטעטיגט דאָס. דער מיטגליד האָט דעם סאַסייעטי-דאָקטאר ניט גערופּען.

דער מיטגליד האָט מיט זיך מיטגעבראַכט אַ צעטעל פון אַן אנדער דאָקטאָר, אַז ער איז שטאַרק קראַנק געווען פּאַר דריי וואַכען און זיך ניט געקענט יאווען אין דער לאַנדס-מאַנשאַפֿט.

דאָס געריכט האָט געפּונען, אַז מען קען קיין סאַסייעטי-דאָקטאָר אויף קיין חולה ניט אַנוואַרפען, ווען ער וויל און מוז זיך דוקא היילען ביי אַן אנדערען, און איהם צוגע-פּסק'נט די געפּאָדערטע סומע.

אַ מיטגליד האָט געלאָדען זיין חברה. ער האָט פּאַר יאָה-רען לאַנג באַלאַנגט צו דער חברה, ער איז פון איהר אַרויס

פּאַר'ן אידישען געריכט, און דאָס רייניגקייט איז געבלי-בען אין דער שוהל.

אַ בייגעל פּאַרקויפּער האָט זיך פּאַרדונגען איבער ימים נוראים אין אַ סאַסייעטי שוהלכעל אַלס חזן, בעל קורא און בעל תּוקע. ער האָט דערפּילט זיינע התחייבות'ן ביז נעילה צייט. דער פּרעזידענט פון שוהלכעל האָט איהם דאָן פּאַר-ביטען, וויל אַ סאַסייעטי-ליידי האָט איהם דאָן דערקענט אַלס איהר בייגעל פּאַרקויפּער און פּראַטעסטירט. ער האָט צוליב אַט'דער אורזאך אויך ניט באַקומען זיין געהאַלט און געבראַכט די סאַסייעטי פּאַר'ן אידישען געריכט.

דאָס געריכט האָט אויסגעזידעלט די „מאַשרום-סינאַגאָג“ פיהרער און זיי געצוואונגען באַצאָלען דעם חוב.

אַ פּרעזידענט פון אַ געוויסען לאַדזש האָט באַשטעלט אַ סעודה אין איינע פון די רייכסטע האָטעלען פון שטאָט. עס זיינען געקומען פיל מיטגלידער און געסט און, אום זיי צו מאַכען צאָלען געלט פּאַר די געליטענע פון זיין שטאָט, האָט ער זיך, אַלס דער ערשטער מנדב, באַשטייערט צו באַצאָ-לען פּינף הונדערט דאָלער.

עס איז צונויפגעזאַמעלט געוואָרען אַ גרויסע סומע געלט און אָפּגעשיקט געוואָרען פּאַר'ן באַשטימען צוועק. בלויז זיער פּרעזידענט אַליין האָט זיין נדבה ניט באַצאָלט, היות ער האָט דאָס געטהאָן, זאָגט ער, צו מזוז זיין אַנדערע.

די זאך איז געבראַכט געוואָרען פּאַר'ן א. פ. ג. און ער איז באַווירקט געוואָרען צו האַלטען וואָרט.

עס פיהלט זיך לעצטענס אַ שטאַרקער קאַמף צווישען די אָפּגעשטאַנענע און די מעהר אויפגעקלערטע עלעמענטען אין די רעליגיעזע חברות. די גנאָד-געבענטשטע שומרי-שבת'ניקעס פּאַרקלאָגען די ניט-איבעריג ערליכע דאווע-נערס פּאַר'ן פּאַרכאַפּען דעם אויבענאָן אין שוהל.

יונגערע מיטגלידער פון אַ געוויסער חברה האָבען אי-בערגעבויט די סאַסייעטי-שוהל און, אום צו דעקען די הוצאות, באַשטייערט די מיטגלידער מיט אַ צוויי דאָלער-דיגען אָפּצאָל. ווילען די אלטע מיטגלידער דאָס ניט צאָ-לען, היות די ניט-דאווענערס האָבען אויפגעבויט די שוהל. די יונגערע מיטגלידער האָבען פּאַרהאַלטען אַ רייניגקייט און סידורים, כדי די עלטערע מיטגלידער זאָלען זיי פּאַר-זיכערען אַ פּלאַץ, וואו צו דאווענען באַזונדער.

די מלחמה ברענט, מען איז גרייט איינע די אנדערע די נעז אויסצווייסען, ביז מען ברענגט זיי פּאַר'ן בית-דין-צדק (אידישען פּאַרמיטלונגס געריכט), און מען באַרוהיגט די בלוטען.

כבוד-זוכערינס געוועלטליגען נאָך אַלץ אין די ווייבערשע סאַסייעטיס.

עס באַוווּזט זיך אין געריכט אַן אמת ווייבערשע מלוכה, אַ „קעניגרייך מיט צוויי קרוינען“.

אַ זעכציג הויכגעשטעלטע ליידיס זיינען בלויז געקומען. זיי זיינען טעכטער פון אַ סאַסייעטי, וואָס ווילען אויפבויען אַ „דעי נורסערי“ פּאַר קינדערלאַך פון אַרימע מאַמעס, וואָס מווען נעבעד אָפּשמאַכען זייערע טעג ביי דער אַרבייט אין שאַפּ, צי אין פּעקטאָרי, און קערען זיך אין אווענט אום

פארט א איד פון ניו יארק קיין פעטערסאן, ניו דזשוריר- זי און שטארבט פלוצלונג. האט איהם דער זוהן געבראכט אין זיין סאסייעטי-פלאץ קיין ניו יארק דורכצופיהרען די לוייה, און עס האט איהם אריינגעבראכט אין א הוצאה פון אריבער הונדערט דאלער. מאנט ער די סאסייעטי זאל איהם אומקערען דאס געלט, וויל זי האט איהם נישט געזאגט, אז איהר בית-חיים (סעמעטערי) געפינט זיך אין ניו דזשוריר- זי סטייט, וואס וואלט איהם אינגעשפארט די הוצאה.

טענה'ן די סאסייעטי-לייט, אז זיי זיינען נישט מחויב אויס- צושטעהן די באלזאמירונג-אויסגאבען, וואס זיינען קעגען דעם אידישען דין. די הוצאה פונ'ם איבערפיהר האט איהם בלויז געקאסט עטלעכע און דרייסיג דאלער.

דאס געריכט האט געהאלטען מיט די סאסייעטי-לייט, און זיי האבען איהם בלויז באצאלט די עטלעכע און דריי- סיג דאלער.

א מיטגליד רופט די סאסייעטי צום א. פ. ג. זיין פרוי איז נפטר געווארען און מען באצאלט איהם נישט קיין שבעה- געלט. טענה'ט די סאסייעטי: היתכן, ער איז דאך נאך זיין פרוי גאר קיין שבעה נישט געזעסען, ער האט זי אפגע- גט א סך פריהער נאך די געזעצען פונ'ם סטייט.

— אבער אלס רעליגיעזע חברה — באטאנט דער מיט- גליד — אנערקענט איהר דאך בלויז א אידישען גט.

די ריכטער האבען גע'פסק'ענט, אז א סאסייעטי, וועלכע נעהמט „דיוס" פון א מאן פאר אן אפגע'גט'ער פרוי, קען זיך פונ'ם שבעה-אפצאל נישט אפזאגען.

א פינף און זיבעציג יאהריגע פרוי האט פארקלאגט איהר סאסייעטי. איהר מאן איז באערדיגט אויפ'ן „הר-ציון" בית- עולם. אריבער עטלעכע און דרייסיג יאהר איז זי אין דער סאסייעטי, זי האט געצאלט איהרע שטייערען און געווען זיכער, אז ווען איהר צייט וועט קומען, וועט מען זיך לייגען לעבען איהר מאן אויפ'ן „הר ציון". איצט אבער האט זיך געמאכט, אז זי האט עטלעכע חדשים נישט געקענט צאלען קיין שטייערען און די סאסייעטי וויל פון איהר אפנעהמען דעם באשטימטען קבר. וויל זי נישט, אז זי וועט קומען אויפ'ן עולם האמת, זיין אפגעשיידט פון איהר מאן, און בעט זיך, נעבער, מען זאל זי נישט פארשעמען.

די ריכטער האבען באוירקט איהרע לאנדסלייט, זיי הא- בען אינגעווייליגט צו טהאן איהר ווילען און אפגעווישט דעם אלטען חוב. זי וועט בלויז צאלען איהרע ווייטערדי- גע שטייערען.

א פרוי האט ביי איהר לעבען „רעזערווירט" און אויס- געצאלט א קבר. נאך איהר טויט האט זי די חברה, דורך א טעות, באערדיגט אין אן אנדער קבר. פאדערען איהרע צוויי זיהן, אז די חברה זאל זיי דערפאר באשטימען א פלאץ לעבען זייער מוטערס קבר אהן באזונדערען אפצאל. דאס געריכט האט זיי דאס צוגע'פסק'ענט.

אן אלטע פרוי פארקלאגט א סאסייעטי, וואס האט ביי

פאר א קורצער צייט און זיך צוריקגעקערט. און ווען ער איז לעצטענס קראנק געווארען, האט מען איהם אויסגע- שלאסען פון מיטגלידערשאפט און נישט באצאלט זיין קראנ- קעך-בענעפיט.

די חברה האט אנגעוויזען אויף א פונקט אין איהר קאנ- סטיטוציע, אז א מיטגליד, וואס גיט נישט אן בעת'ן פאר- שרייבען זיך אלס מיטגליד זיינע ריכטיגע יאהרען, מוז אויסגעשלאסען ווערען פון דער חברה און איז נישט בארעכ- טיגט צו קיין בענעפיטען.

די ריכטער האבען אינגעזעהן, אז א לאנדסטמאנשאפט מוז געפינען וועגען ווי אויסצוזוכען אזא זאך אין א קירצערער צייט ווי אין דעם פאל, און נישט גראד ווען דער מיטגליד איז קראנק און צעבראכען. זי האט אויפגעפאדערט די חברה איהם אריינצונעהמען צוריק אין דער מיטגלידערשאפט און איהם אפצאלען דעם קראנקען בענעפיט.

אן ארטאדאקסיש רעליגיעזער לאדזש האט פארקלאגט א פאר פון איהרע יונגערע מיטגלידער פאר לאזען באער- דיגען די מתים אויף א רעפארמירטען נישט-אידישען שטייגער.

אנומעלט איז געשטארבען איינעמס א שוויגער, האט מען זי אויסגעפוצט אין איהר חתונה-קלייד, איהר „אפגע- רוזשט" די באקען, אנגעשמירט די ליפען מיט ליפסטיק און זי אריינגעלייגט אין אן אויסגעבעטער טרונע מיט א קישען צוקאפענס.

און ווען א „ברודער" זייערער איז נישט לאנג צוריק גע- שטארבען, האט מען איהם אפגעגאלט און אויסגעפוצט אין „פולדערס", ווי ער וואלט געגאנגען צו א חתונה.

די ריכטער האבען גע'פסק'ענט, אז א לאדזש איז בארעכ- טיגט אויף איהרע פאדערונגען, אז מען זאל מקבר זיין א מת לויט'ן אידישען כשר'ן דין. א איד א בר-מינ מוז בא- ערדיגט ווערען אין חכריכים, מען מוז איהם צוערשט ליי- גען אויף טהרה-ברעט, דער ארון מוז זיין א פשוטער און פון גרים און שמינקע קען קיין רייד נישט זיין. גאר עהרלי- כע אידען זיינען זיך אפילו נוהג און לייגען אריין אין ארון אביסעל ארץ ישראל ערד.

א פרוי איז אריין מיט גוואלד אין געריכט, און נאך איהר — סאסייעטי-לייט. א פאר שטונדען צוריק איז געשטאר- בען איהר מאן. א לעבען-לאנג געצאלט „דיוס" און איצט ווילען זיי איהם נישט מקבר זיין. די סאסייעטי-לייט גיבען עס צו. א יאהר דריי צוריק, דערצעהלען זיי, האט מען דעם מאן אפערירט און איהם אפגעשניטען א פוס. מען האט דעם פוס מקבר געווען. א מיטגליד איז בארעכטיגט צו איין קבר, נישט צו צוויי.

— האט דער פארשטארבענער מיטגליד געצאלט „דיוס" נאך דער אפעראציע?

— יא, אבער ...

— טא ברענגט דעם מת צו קבר ישראל און מאנט אויף א קאפשייער פון אייערע מיטגלידער צו דעקען די הוצאה.

געאײלט און זיך געשטעלט לעבען מאנ'ס קבר א מצבה מיט איהר אויסגעקריצטען נאָמען אָהן אַ דאַטום, פּאָדערען זיי, מען זאָל אַוועקנעהמען די מצבה.
דאָס געריכט האָט געפונען, אַז דער קבר איז איהרער און די מצבה זאָל ניט אַוועקגענומען ווערען. זי דאַרף בלויז אויסצאלען זעכציג דאָלער אין אַ משך פון פיער יאָהר צייט.

איהר גענומען דריי הונדערט און דרייסיג דאָלער פאַר אַ פּלאַץ לעבען איהר מאַנ'ס קבר און וויל איהר דעם פּלאַץ פאַר'ן קבר ניט געבען.
די סאַסייעטי טענה'ט, אַז דער קבר באַטרעפט פינף הונדערט דאָלער, זי איז נאָך שולדיג הונדערט און זיבציג דאָל. זאָל זי באַצאלען די פולע סומע. אויך האָט זי זיך צו-

זיין האַנט האָט די סאַסייעטי באַערדיגט, אַבער ער אַרײַן לעבט און איז געזונט

(א באַריכט אין „פאַרווערטס“)

און דאָס מקבר זיין דעם אַרעם האָט דער חברה געקאָסט לעגאלע אויסגאַבען, ווי אַ פּערמיט און אַנדערע קלייניג-קייטען, וואָס האָט באַטראַפּען 15 דאָלער.
ווען עס וואָלט זיך געהאַנדעלט וועגען אַרימקייט, וועגען ניט פאַרמאָגען די אויסגאַבען פון 15 דאָלער, טאָר אַ חברה ניט זיין קיין אַכזר מיט אַ מעמבער אין אַזאַ צייט. אַבער די 15 דאָלער האָט געקאָסט, פאַרוואָס זאָל די חברה ליי-דען די קאָסטען? פאַרוואָס זאָלען דעם אַלטענ'ס קינדער דאָס פאַרלאַנגען פון דער חברה, אין דער צייט ווען די חברה האָט דעם אַלטען מעמבער געשענקט 75 דאָלער?
וואָס פאַר אַ 75 דאָלער איז דאָס?

עס איז דער געזעץ פון דער חברה, אַז אַ קבר ווערט געגעבען פריי פאַר יעדען מעמבער אין דער רייהע, לויט ווי אימיצער שטאַרבעט. אויב איינער וויל אַבער רעזערווירען אַ פּלאַץ אויפ'ן בית-עולם פאַר זיין לעבען און מען זאָל דעם פּלאַץ האַלטען פריי אַלע יאָהרען פון דעם מעמבער'ס לעבען, קאָסט עס 75 דאָלער.

די חברה, איינזעהענדיג די אויסערגעווענהליכע לאַגע, אַז צוליב דער קבורה פון דער אָפּגעשניטענער האַנט מוז מען רעזערווירען אַ פּלאַץ פאַר דעם דאָזיגען מעמבער, ווייל אַ פרומער איד מוז קומען צו קבורה מיט אַלע זיינע איברים, האָט מען ניט פאַרלאַנגט די 75 דאָלער. די 15 דאָלער עקספענסעס, אַבער, האָט די חברה ניט געקענט מאַכען פון איהר קאַסע, אין דער צייט ווען די פּאַמיליע קען באַצאלען אַזאַ סומע.

ראַבאָי גאַלדשטיין, וועלכער קען זעהר גוט דעם אידישען לעבען דורד-און-דורך, האָט אין דעם נאָמען פון אידישען געריכט אַרויסגעגעבען דעם פּסק-דין, אַז די חברה האָט גע-האַנדעלט זעהר ריכטיג און זי האָט געמעגט רעכענען די 15 דאָלער אויסגאַבען.

ליגט דער אַרעם פון אַ טראַגישען אידען אויפ'ן בית-עולם, און איבער הונדערט יאָהר וועט דער איד קומען אַהין, צו זיין לאַנג-פאַרשטאַרבענעם אַרעם.

אייע פון די מערקווירדיגסטע קייסעס, וואָס דער „פאַר-ווערטס“ רעפּאָרטער האָט ווען בייגעוואוינט, איז נעכטען פאַרגעקומען אין אידישען קאָרט, וועלכער האַלט אָפּ זיינע זיצונגען אין מעדיסאָן סטריט קאָרט הויז, און וועמעס אַפּי-סעס איז אין 225 בראָדוויי.

די מערקווירדיגע קייס צייכענט זיך אויס מיט איהר עכטער אידישקייט, מיט דער מענשליכער גרויליכקייט און צו דערזעלבער צייט מיט דער מאַדנעקייט ווי דאָס לעבען שפּילט אָפּ טשיקאָווע שפּיצלאַך.

אַ פרומער עלטערער איד איז דורכגעגאַנגען אַן אָפּעראַ-ציע — אַ האַנט האָט מען איהם אַרונטערגעשניטען.

לויט ווי אַ פרומער איד, וואָס באַלאַנגט צו אַ חברה, האָט ער פאַרלאַנגט, אַז זיין אָפּגעשניטענע האַנט זאָל געבראַכט ווערען צו קבר ישראל אויף דער קרקע פון זיין שוהל-חברה, און דאָרט, וואו זיין האַנט וועט רוהען, זאָל מען איהם מקבר זיין „איבער הונדערט יאָהר“, ווען ער וועט שטאַרבען.

דאָס הייסט, ער האָט שוין באַשטעלט זיין קבר, און אַ טייל פון גוף — דער אָפּגעשניטענער אַרעם זיינער איז שוין דאַרטען.

דער דאָזיגער איד, אָהן דער האַנט, געפינט זיך איצט אין אַ מושב זקנים, און זיינער אַ זוהן האָט אַנגעקלאַנגט דער שוהל-חברה אין אידישען קאָרט אויף דער סומע פון 15 דאָלער.

די חברה האָט „געטשאַרדזשעט“ 15 דאָלער פאַר מקבר זיין דעם אָפּגעשניטענעם אַרעם פון זיין טאַטען, און ער דענקט, דער זוהן, אַז ס'איז ניט רעכט, ווייל די חברה איז דאָך מחויב צו געבען זיין פּאַטער אַ קבר, און פאַר דעם אַרעם האָט מען קיין באַזונדער קבר ניט „פאַריווט“.
האַבען די באַצאַמטע פון דער שוהל-חברה גע'טענה'ט אַזוי:

יעדער מעמבער איז „ענטייטעלט“ בלויז צו איין לויטה,

מפגל II.

א י נ ה א ל ט :

1. ברוך גלאזמאן :
133 די לאַנדסלייט מאַטיווען אין דער אידישער ליטעראַטור
2. רעצענזיעס וועגען לאַנדסמאַנשאַפטען-אויסגאַבעס
142
3. ג. ברוך :
152 די סואוועניר-זשורנאַלען
4. מוסטערען פון לאַנדסמאַנשאַפט-ליטעראַטור
159
5. אל. גוריה :
201 פאַרוואַרט צו דער אַנטאַלאַגיע פון לאַנדסמאַנשאַפט-פּאָעזיע
6. אַנטאַלאַגיע פון לאַנדסמאַנשאַפט-פּאָעזיע
208
7. ביבליאָגראַפיע פון קאָנסטיטוציעס, סואוועניר-זשורנאַלען, א. א.
231

דער לאַנדסלייט-מאַטיוו אין דער אַמעריקאַניש-אירישער ליטעראַטור*

1.

אידיש-אַמעריקאַנישע מאַסען. ערשט דאָן האָבען זיי גע-קאָנט, האָבען זיי שוין געמוזט צוציען צו זיך דאָס אויג אויך פון דעם אַמעריקאַניש-אידישען שריפטשטעלער.

און מיט דעם דערקלערט זיך עס טאַקע וואָס אין דער עלטערער אַמעריקאַניש-אידישער ליטעראַטור — ביי קאַב-רינ'ען, ליבינ'ען, ז. לעווינ'ען, א. א. — קאָן מען ווייניג געפינען רעפרעזענטירט דעם לאַנדסמאַנשאַפּט-מאַטיוו.

כאַטש מער פון אַנדערע שפעטערדיגע אידישע וואַרט-שעפער, האָבען גראַד זיי, דער עלטערער דור שרייבער, פרום און געטריי נאַכגעפאַלגט די ערשטע טריט פון די אימי-גראַנטען-מחנות, נאַכגעגאַנגען זיי אויף דעם שטרויכלונגס-פולען וועג פון אומ'ברחמנות'דיגען עקאָנאָמישען קאַמף, פון פיינפולער צופאַסונגס-פראַצעס, פון ניי-אויפגעקוואַלענע שטרעבונגען און אַמביציעס, פון קאַלאַסאַלע דערגרייכונגען און פונקט אַזעלכע דורכפאַלען. אָבער — דאָס איז געווען פון זייער זייט אַ פאַרנעמען זיך מיט דעם אימיגראַנטען-לעבען הויפטזאַכלאך, אויסשליסלאך ווי מיט אַ לעבען פון יחידים, פון אַצעשטויבטען און צעברעקעלטען לעבען פון איינצעלנע אימיגראַנטען.

די ערשטע אידישע אימיגראַנטען-טיפּן האָבען זיך דאָ געפיהלט בהלה'דיג צרפאַרלוירען און צעטומעלט, זיינען געווען צו-שטאַרק פאַרטאָן יעדער באַזונדער אין זיין פער-זענלאַכען פראַבלעם פון איינאַרדנען און צופאַסען זיך צו אַן אינגאַנצען פרעמדען לעבענס-שטייגער, האָבען דורכ-געלעבט די שאַרפע ווייטאַגען פון איבערברעכען זיך עקאָ-נאָמיש שוין דערוואַקסענער הייט... דער ווערט פון לאַנדס-מאַנשאַפּטס-פאַראייניגונגען איז נאָך ניט פאַרשטאַנען גע-וואָרען; די נויטיגקייט אין זיי — ניט געפיהלט געוואָרען. אַלע זיינען דאָך נאָך פאַקטיש געווען „גרינע“ — ניט געווען נאָך כמעט קיין עלטערע און איינגעזעסענערע לאַנדסלייט, וועלכע זאָלען נעמען אונטער זייער שוץ, אָדער קומען צו-הילף די אַקאַרשט אַריבערגעקומענע „גרינע“ פון זייער אייגענער שטאַט אָדער שטעטל.

אַט איז ווי דוד איגנאַטאָוו, אין זיין ראַמאַן „אויף ווייטע וועגען“, באַשרייבט דעם כאַראַקטער פון דער אימיגראַנטען-כוואַליע צום סוף פון דעם 19טען יאָרהונדערט, איידער נאָך די „עם-עולמ'ניקעס“ זיינען אַנגעקומען:

„די קליינע אידישע מאַסע איז דעמאָלט באַשטאַנען מעהרסטענס פון אַנטלאַפענע באַנקראַטירטע קליינהענדלער,

לאַנדסמאַנשאַפּט-פאַראיינען האָבען זיך אַנגעהויבען באַ-וווינען אינם אַמעריקאַניש-אידישען לעבען שוין היפש לאַנג צוריק. מיר וויסען פון לאַנדסמאַנשאַפּטען, וועלכע זיינען העכער פופציג יאָהר אַלט. אָבער אין דער אַמעריקאַניש-אידישער ליטעראַטור — דעם ניי-ארויסגעשאַסענעם צווייג פון דער אַלועלטלאַכער אידישער ליטעראַטור — האָט זיך דער לאַנדסמאַנשאַפּט-מאַטיוו, ווי עס איז נאָטירלאַך צו דער-וואַרטען, אַנגעהויבען באַוויינען פיל שפעטער.

צוערשט האָט די אידישע אימיגראַציע פון די מזרח-אייראָפּיאישע לענדער — וואָס זיינען געווען פאַקטיש די אויס-שליסלאַכע קוואַלען וועלכע האָבען געליפערט פאַסיגען, זיך-צונויפבינדענדיגען מענטשען-מאַטעריאַל פאַר די שפעטער-דיגע לאַנדסמאַנשאַפּטען — געריזלט אין קליינע ריטשקעלאַך און שטרעמעלאַך. זיי פלעגען צעריינען, צעשווימען אין דעם נייעם לעבען, זיך דאַרט קנאַפּ אַנזען. ערשט אומ-געפער מיט אַ קנאַפע פופציג יאָהר צוריק, אין די ניי-ציגער יאָהרען פון דעם פאַריגען יאָרהונדערט, האָבען זיך אַנגעהויבען אַנשלאַגען אַז די אַמעריקאַנער ברעגען אימי-גראַציע-כוואַליעס פון גאַר שטאַרקען אימפעט און פאַר-כאַפּענדיגער גרויס.

ס'האַט אָבער געדאַרפט דויערען אַ לענגערע צייט, ביז אַט-די אימיגראַציע-כוואַליעס האָבען זיך אַנגעהויבען אַפּ-זעצען אויף דער אַמעריקאַנער יבשה, ביז דער רעזידיום פון אַ פאַסיגען אַרגאַניזאַציאָנס-פּיאַיאַגען לאַנדסמאַנשאַפּטס-עלעמענט האָט זיך אַנגעהויבען אויסקריסטאָליזירען, ביז די היימוויי-סענטימענטען האָבען אַנגעהויבען זיך פאַרוואַנדלען אין עטוואַס שפערישעס, און ביז די ניי-געגרינדעטע לאַנדס-מאַנשאַפּט-פאַראיינען האָבען אַנגעהויבען שפּילען אַ ראָליע, געזעלשאַפּטלאַך און עקאָנאָמיש, אין דעם לעבען פון די

* דער דאָזיגער אַרטיקל האָט נישט די מינדעסטע פּרע-טענזיע אויף אויסשעפּענדיגקייט. דער שרױבער האָט זיך טאַקע באַמיט צו דעקען אזויפיל מאַטעריאַל, וואָס קאָן האָבען אַ שייכות צו אַט-דער טעמע, וויפיל ער האָט געוואוסט. קיין גרינמלאַכע איז אָבער די אַרבייט פונדעסטוועגען נישט. וואַרשיינלאַך זיינען דאָ נאָך ווערק און דער אידישער ליטעראַטור, וואָס קאָנען באַהאַנדעלט ווערען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער טעמע. דער שרױבער אָבער ווויס נישט פון זיי אויב. טאָ זאָל דער בייגעלייגטער עסוי באַשראַכט ווערען, ווי אַן ערשטער פּרואוו פון אַט אַז אַרבייט.

קוקט אויף אים מיט זיינע כּיטרע-גנב'ישע אויגען און וואָרט אויפ'ן באַלעבאָס באַפעל... — הייס איינשפּאַנגען דעם פּערד, אַבראַשאַ, און פּאַר אַרבער צו רינטענבערג'ען און ברענג מיר אַ פּראָבע פון „די קאַרן“ (דעם קאַרן)... — „טאַק טאַטשנאַס“ — ענטפּערט אַבראַשאַ מיט אַ שולדיגער מינע, און לויפט אַרויס פון קאַנטאַר.“

און שפּעטער, ווען יענער פּירט ניט דורך דעם דאָזיגען באַפעל צו „גאַספּאַדין עטינבערג'ס“ פּולער צופּרידענשטע-לונג —

„איך האָב דיר געזאָגט, דו זאָלסט מיר בריינגען אַ פּראָבע פון קאַרן — האָב איך געמיינט, פּראָכּוואַסט דו, דו זאָלסט מיר בריינגען אי פון דעם טרוקענעם קאַרן אי פון דעם סערמאַלאַטנעם! .. און דו האָסט מיר געבראַכט נאָר די טרוקענע“ — האָט באַריס גענומען שרייען.

„טאַק טאַטשנאַס — האָט אַבראַשאַ געשטאַמעלט.“
 „טאַק טאַטשנאַס — האָט אים איבערגעמישט (אי-בערגעקרוּמט) באַריס. — אַבראַשאַ-פּאַדליעץ, אַלעמאַל טוסטו פּאַרקערט! פּאַשאַל! פּאַשאַל, סווינטוך! — האָט ער אַ געשריי געטאָן און אים אַ פּאַטש געטאָן איבער'ן רויטען קאַפּ: — מאַרש נאָך דער פּראָבע!“

„אַבראַשאַ האָט צעמישט געקוקט אויף אים און, שמייכ-לענדיג מיט אַ הינטעשער מינע, האָט ער געשטאַמעלט: — „טאַק טאַטשנאַס!“... —

און מיט צען יאָהר שפּעטער, אין אַמעריקע —
 — וואָס איז עס? יענער איז אַ פּאַבריקאַנט אין אַמעריקע, און ער, באַריס, אין אַ וואָס? ... און זיין טאַכ-טער, די באַרישניאַ ליובאַ, זי אַרבייט אין פּאַבריק, און ביי וועמען? ביי זיין אַמאַליגען יונג... ביי אַבראַשאַ-פּאַדליעץ? ניין, עס מוז זיין אַ חלום... אויפ'ן וואָר קאָן עס נישט זיין!... — מיין קאַנטאַרשטיק וואָ-לאַדיאַ איז דאָקטאָר עפּשטיין, מיין יונג אַבראַשאַ איז דאָ אַ פּאַבריקאַנט... מיר דאַכט זיך, אַז גאָט האָט אונז אַראַפּ-געבראַכט קיין אַמעריקע, און אַז אונזערע אַמאַליגע „מענ-טשען“, וואָס האָבען געדינט ביי אונז, זאָלען קענען לאַכען פון אונז, זאָלען זיך קענען באַדען אין אונזער בלוט...“

ניין, ווייט נישט קיין וואַרימע סענטימענטען... די הויפּט-פּראָבלעם פונעם דאָזיגען בוך איז— „דאָס רעדעלע דרייט זיך“. פון לאַנדסמאַנשאַפּט-געפּיהלען און סענטימענ-טאַלע באַציהונגען—אָפּגערעדט. אפשר איז עס דערפּאַר, וואָס דאָס רוב העלדען זיינען דאָ ניט קיין פּאַלקס-מענטשען, נאָר „אינטעליגענטען“ און רוסיש-שפּרעכענדע, געוועזענע רייכע סוחרים, וואָס דרעהען אויף אַלץ מיט דער נאָז: דאָס פּלייש איז דאָ פּאַדלע, דאָס ברויט—מעקענע, די וואוינונגען—שוויי-נעך-שטאַלען...“ אין דאָזיגען קאַברין'ס בוך טרעפען מיר גיכער דעם אימיגראַנטען-שטויב, איידער די אימיגראַנטען-מאַסע, איידער די גאַנצע עדות, צעמענטירטע דורך היימאַטס-וויי און היימאַטס-בענקשאַפּט, מיט וועלכע מיר וועלען זיך שפּעטער טרעפען ביי אַש'ן, אָפּאַטאַשו א. א. קיין אַנצור-הערעניש פון אַ פּאַבריק אָדער לאַנדסמאַנשאַפּט אינם גאַנצען

אַנטלאַפענע פּריזיווניקעס, פון דורכגעפּאַלענע האַלב-אינטער-ליגענטען, אַמאַל אויך אַ סטודענט וואָס איז פּאַרטריבען גע-וואָרען פון אוניווערזיטעט און פון לאַנד (רוסלאַנד) פּאַר רעוואָלוציאָנערע טעטיגקייט, און אָפט אויך אַ גנב, וואָס איז אַנטלאַפען פון זיין היים, כּדי אויסצומיידען געפּענגעניש.“ און אַז זיי האָבען אויכגעטיילט אַ פּאַראיין פון זיך, איז זיין נאָמען געווען אַ כאַראַקטעריסטישער — „אַפּגעריסענע בלעטער“... —

יא, ס'איז נאָך געווען אַ פּיאַנערען-דור — אין דעם מאַטעריספּולען פּראָצעס פון געפּינען אַן אַנהאַלט אין דעם נייעם לאַנד און לעבען, וואו מען האָט געדאַרפט זיך שאַפען — און שאַרפען — נעגעל ביים קלעטערען אויף האַרטען ווירקלאַכקייטס-פעלו. איז מען אַליין געוואָרען שפּיציק, שאַרף, און פּאַרהאַרטעוועט... —

„יעדער פון זיי האָט געהאַפט דורך שווערער באַטאַג-און-באַנאַכטיגער אַרבייט אַנצוקלייבען עטלאַכע דאָלער און אַליין אַריין אין עפעס אַ געשעפט. „איז אַמעריקע איז דער דאָלער דער גאָט“, פּלעגען זיי טענה'ן (דוד איגנאַטאָוו, „אויף ווייטע וועגען“). ס'איז ניט געווען קיין אַרט פּאַר ראַמאַנטיק, און נישט געווען נאָך קיין אַרט פּאַר לאַנדסלייט סענטי-מענטען. און ווען לאַנדסלייט האָבען זיך ערגעץ וואו אַנ-געטראַפען צופּעליג, נישט דורך פּאַראינען, וועלכע זיינען נאָך דעמאַלסט צווישען אימיגראַנטען געווען כּמעט אויס-שליסלאַך פון אַ פּראַפעסיאָנעלען און עקאָנאָמישען כּא-ראַקטער, יוניאָנס — האָבען זיי איינער דעם צווייטען קיין צופּיל וואַרימקייט נישט אַרויסגעוויזען, הילף געגעבען — אודאי און אודאי נישט... —

2

אין קאַברין'ס „די אימיגראַנטען“ („ראַמאַן אויס דעם לעבען פון רוסישע אידען אין אַמעריקע“, אַרום 1910), אַ שטייגער, איז כּמעט אינגאַנצען נישט צו געפּינען דאָס לאַנדסלייט-געפּיל צווישען די פּאַרשידענע אימיגראַנטען-טיפּען, שוין אָפּגערעדט פון דעם לאַנדמאַנשאַפּטס-לעבען. דאָרט טרעפען זיך אַפּילו אַן מענטשען, וואָס שטאַמען פון איין שטאַט — לאַנדסלייט. אָבער סאַרא וואַרימקייט, סאַראַ סענטימענטען זעט איהר דאָרט צווישען באַריס עטינבערג'ן און אַבראַשאַ סמיטש'קען? בלויז שנאה און פּאַראַכטונג צום לעצטען, וועלכער הייסט שוין נאָר איצט אייבי מעקונען און איז דער באַלעבאָס פון פּאַבריק, אין וועלכער עס דאַרף אַנקומען אַרבייטען באַריס עטינבערג'ס „אינטעליגענטע“ טאַכטער, ליובאַ... —

באַריס עטינבערג, דער געוועזענער קיעווער „קופּעץ“, קאָן זיך קוים באַרואיגען ווען ער דערמאַנט זיך אַן אַבראַשאַ „פּאַדליעץ“, ווי ער האָט ער יענעם געקאַנט און דרד-אַרץ געלערענט מיט צען יאָהר צוריק, ווען יענער האָט נאָך ביי אים געדינט... אַט שטייט דאַכט זיך יענער פּאַר אים אין קאַנטאַר, אַ בחור פון אַ צוויי-און-צוואַנציג, מיט דעם היטעל אין האַנט, מיט דער רויטער „פּויערשער“ טשוּפּרינע איבער'ן שטערען, מיט'ן רוקען איינגעבויגען און

און דאָן האָט שוין מאיר, יאָסעלע'ס פּאָטער, געוואוסט אַז דאָס ערשטע אויפ'ן נייעם באַדען דאַרף ער זיך שטעלען אין קאַנטאַקט מיט זיינע לאַנדסלייט — „די לאַנדסלייט פון דער דריטער סטריט“, צו וועלכע ער האָט שוין מיטגעפירט אַן אַדרעס פון שטעטעל נאָך. זיי האָבען אים פון שוף אַראָפּגענומען, זיי האָבען אים דערנאָך געשאַפּט אַ אידישען „פּלעיסי“, אַ שאַפּ אין וועלכען מען אַרבייט נישט שבת; אַ לאַנדסמאַן האָט אים יעדען טאָג געפירט צו, און אַפּ-גענומען פון דער סאַבוויי-סטאַנציע, ווען ער האָט געדאַרפּט פאַרן אין שאַפּ אַריין ...

כאָטש מאיר אַליין איז גראַד נישט געווען קיין מענטש מיט אַ שטאַרק-אַנטוויקעלטען געזעלשאַפּטליכען חוש. צו קיין חברה, קיין סאָסייעטי, סיי ציווילע אָדער רעליגיעזע קאַנגרעגעישאַנס האָט ער נישט געהערט, און האָט זיך איבערהויפּט מיט קיינעם נישט געמישט. אָבער מיט אַ צוויי זייטען וויטער לייענען מיר שוין, אַז „דעם ערשטען פרייטאָג-צירנאַכט האָבען אים די לאַנדסלייט פון דער דריטער סטריט מיטגענומען אין די „קאַנגרעגעישאַן אַנשי לענשנע“, די חברה פון זייער שטאָט. און אַזעלכע חברות זיינען אַפּט געווען דער נוקלעאָס, פון וועלכען עס האָבען זיך שפּעטער אויסגעפאַרמירט די לאַנדסמאַנשאַפּטען-סאָסייעטיס.

קיין מיטינג-לאַקאַל האָבען נאָך די „אַנשי לענשנע“ נישט געהאַט. אָבער די וואוינונג פון דער אלמנה „אויף דער דריטער סטריט“ איז געווען דער אַדרעס פאַר אַלע וואָס פאַרען קיין אַמעריקע פון לענשנע, צו דער „מומע“ אין שטוב טעלעגראַפירט מען פון שוף ווען עס קומט אַראָפּ אַ לענשנער, און פון דאָרטען גייט אַרויס אַ יונג אָפּנעמען דעם „גרינעם“ פון שוף. דאָרט, ביי דער „מומע“ האָלט מען זיך אויף די ערשטע טעג, ביז מען קליידט אויס דעם גרינעם, און מען קריגט פאַר אים אַרבייט. און דאָרט, אין שטיבעל ביי דער מומע, קומען זיך צוזאַמען אַלע לאַנדס-לייט שבת אויף דער נאַכט, און מען שמועסט פון דער היים, פון שטעטעל ... אַז עס קומט אַ נייער לענשנער, בריינגט ער מיט גרוסען און בריוולאָך פון די לאַנדסלייט, קומט מען דאָרט צו דער „מומע“ זיי אָפּנעמען: „יעדער איינער האָט אויסגעפרעגט נישט בלויז אויף זייניגע, נאָר אויף באַקאַנטע, און עס האָבען זיך געפונען אַזעלכע, וואָס זיינען נייעריג געווען צו וויסען וואָס עס איז געוואָרען דער סוף פון געוויסע גאַסען, הייזער, בהמות און חיות פון לענשנע ...“ און ביסלאַכווייט, ביסלאַכווייט, הויבט זיך פון דעם אַלע-מען אַן אויספיקען אַ פאַראיין. די עלטערע מענטשען האָבען געהאַט זייער קאַנגרעגיישאַן, „אַנשי לענשנע“, און די יונגע-לייט האָבען שוין געהאַט „די לענשנער יאַנג מענס סאָ-סייעטי“, אַ חברה וואו „מען פירט שוין אַ הינטער קוליסען-פּאַליטיק...“ אַז ס'קומט אַן „סלעק“, דערמאַנט זיך מאיר אַז אַנדערע געהערען עפעס צו אַזעלכע חברות, וועלכע צאָהלען אין אַ שלעכטער צייט ... און „דער קרוב פון דער דריטער סטריט האָט אים צוגערעדט ער זאָל אַריינ-טרעטען אין עפעס אַ חברה, „אַחדות“ וואו אַלע אַרבייטער האַלטען זיך צוזאַמען“. אָבער מאיר האַלט נאָך נישט

בוך — ווען די העלדען פון „די אימיגראַנטען“ זוכען געזעליגקייט, גייען זיי פאַרברענגען אין קאַפּייען און קי-בעצאַרניעס ...

כאָטש אויך צו יענער צייט האָבען זיך דאָך זיכער געפונען „סאָסייעטיס“ און אונטערשטיצונגס-פאַראיינען פון אייגענע מענטשען און גוטע ברידער. אַ שטייגער, ביי ליבויטען געפינען מיר שוין אַ דערציילונג „צוויי ברירות“, אין וועלכער דער העלד, אַ שווינדזיכטיגער פאַריער, מוז קריגען שטיצע כדי צו קענען אַוועקפאַרען קיין קאַלאַראַדאָ אינם סאַנאַטאָריום — העלפט אים אין דעם טאַקע אַרויס זיין „סאָסייעטי“ ... אָבער ס'איז סימפּטאָמאַטיש, וואָס מעהר קיין אַנדייטונגען אויף אַזעלכע פאַראיינען אַדער לאַנדסמאַנשאַפּטען געפינט מען ניט אין אַלע ווערק פון ז. ליבין — אַט דעם ווייכען און וויימוטיגען באַזינגער פון אַלערליי מעגלאַכע פיינען און ווייטאַגען פונם אידישען אימיגראַנט אין אַמעריקע.

און אינו אַינטערעסירט דאָך דאָ היפּטזעכלאָך — טאַקע אויסשליסלאָך — דער לאַנדסמאַנשאַפּט-מאַטיוו. און ניט אַזוי לאַנדסלייט יחידים, ווי אַרגאַניזירטע לאַנדסלייט — גרעסערע אָדער קלענערע צוזאַמענקומנגען זייערע — לאַנדס-מאַנשאַפּטען, אַרגאַניזאַציעס וואָס אָדער זיי טוען עפעס פאַר זייערע אייגענע מיטגלידער דאָ, אָדער פאַר דער „אַלטער היים“; פאַראיינען אין וועלכע לאַנדסלייט טוליען זיך איינע צו די אַנדערע מחמת דעם עלענט פון די „גרינע יאָהרען“, דער איינזאַמקייט פון אַ פרעמד לאַנד — אָדער קומען זיך צונויף כדי געמיינזאַם צו העלפען די פאַרבלעבענע אים-גליקלאַכע אין דער „אַלטער היים“, קרבנות פון שטענדיגע פאַרגאַמען, פערמאַנענטער עקאַנאָמישער הילפּסלאָזיגקייט, מהומות, מלחמות, וועלט-איבערקערענישען ... און אַזעלכע מאַטיווען אין דער ליטעראַטור האָבען זיך היפּטזעכלאָך אַנגעהויבען באַווייזען ערשט אַרום יאָהר 1910.

3

שלום אַש, דער שעפּער און באַזינגער פונם היימישען שטעטעל אויף די ברעגען פון דער פּוילישער ווייקסעל, האָט אויך דער ערשטער דערזען דאָס אַמעריקאַניש-אידישע שטעטעל אויף די ברעגען פונם האַדסאָן ...

נאַטירלאַך — אַן אַריבערגעוואַנדערטעס איז שוין דאָס פּוילישע שטעטעל איצט געווען, אַן אויסגעוואַרצעלטעס און זיך פונדאָסניי אינפלאַנצענדיגעס. אָבער אַליץ אַ שטע-טעל: אַ באַזונדער קבוצ, אַ לאַנדסלייט-איינהייט.

„קיין אַמעריקע...“ — אַט די רירענדיגע, כאָטש ער-טערווייז שוין מיט צופיל צעגאַסענעס סענטימענט, אי-בערגעלאָדענע עפּאַפּיע פון די וואַנדלונגען, אינערלאַכע און אויסערלאַכע, פון אַן עקזאַלטירטען קליינשטעטעלדיגען אידישען אינגעל, יאַטעלט, וואָס איז מיטגעפאַהרען מיט זיין משפּחה קיין אַמעריקע — איז אַנגעשריבען געוואָ-רען אַרום 1910, דעמאָלט ווען די סטיכע פון דער אידישער אימיגראַציע האָט זיך נאָך געפונען אויף אַיר העכסטען פונקט.

נאך טיילווייז איצט אויך... דא, אין „לייבעל אין אמע-
ריקע“, רעדט זיך שוין וועגען דעם, און די „אנשי ק.“ האל-
טען אפ שבת מיטינגען. און דא קריגען מיר שוין אויך א
בילד פון דעם, ווי די לאנדסמאן-סענטימענטען שטערען פונ-
דעסטוועגען נישט איין טייל לאנדסלייט עקספּלואַטירען דעם
צווייטען...

„משה פּורמאַן, א יונג וועלכער האָט נישט געוואָגט
אינדערהיים לייבלען צו גריסען, צו לייבלען צוצוגעהן,
קלאַפט אים איבער'ן פלייצע, זאָגט אים „דו“, און „וויסאָ
ראַוואָ, איין טייוועל“... נאָר העניך טרייסט אים און שעפּ-
טשעט אים אין אויער: — שווייג, לייבעל, עס איז אמע-
ריקע... און משה קאָן דיר אַ דושאַב געבען.“

און וועגען אַ צווייטען לאַנדסמאַן, וועגען מאַטלען, קומט
באַלד פאַר צווישען לייבלען און דעמועלביגען העניך, ליי-
בעל'ס ברודער, דער פּאַלגענדיגער דיאַלאָג:

„לייבעל: אוי וויי איז מיר, עס איז דאָך מאַטעל
אַרלאָף, ער האָט דאָך ביי מיר גע'גאַנבעט די וועש פון
בוידעם...“

„העניך: שווייג... מאַטעל איז מיין באַס, ביי אים
גיי איך העמדער און משה פּורמאַן איז דאָ אַ פּאַרמאַן ביי
אים. נאָר אינדערהיים האָט משה געטריבען פּערד, געווען
אַ פּורמאַן איבער פּערד, דאָ איז משה אַ פּורמאַן איבער
מענטשען... און אַז משה וועט וועלען, וועט ער דיר איי-
שפּאַנען ביי דער אַרבייט. און דו וועסט דאַנקען גאָט,
אַז משה וועט דיר וועלען איינשפּאַנען...“

און אימיגראַנטען-כוואַליע האָט געיאָגט נאָך אימיגראַנט-
טען-כוואַליע, און אויף זייערע קאמען האָבען לאַנדסלייט
נאָכגעפּאַלגט לאַנדסלייט... יעדעס מאָל האָט זיך באַוויזען
אַ נייער באַלעבאַס פון קרושעוויץ, וואָס איז אינדערהיים
געווען אַ סוחר, אַ געשעפּטסמאַן, אַ נגיד, אַ דאָזאַר, אַן אַנ-
געוועהנער מענטש. איינציגווייז זיינען זיי אַרױפּגעקומען
צו אַכלאַפּען אין שאַפּ און גענייט העמדער. די גאַנצע
מזרח-יואַנט פון קרושעוויצער שול געפינט זיך שוין ביי
אים אין שאַפּ. און איבער זיי איז אויפּגעהער משה דער
פּורמאַן. דיזעלבע האַנט, וואָס האָט די פּערד אַנגעיאָגט
אינדערהיים, דיזעלבע האַנט יאָגט אַן די באַלעבאַטיס פון
קרושעוויץ אין אמעריקע צו דער אַרבייט. און אַזוי ווי
די מתים נאָכ'ן טויט, וואָס ליגען אויף איין בית-עולם,
האָבען נישט וואָס צו טאָן נאָר צו דערמאַנען זיך אָן זייער
געוועזענעם לעבען, אַזוי דערמאַנט זיך קרושעוויץ דאָס
געוועזענע לעבען פון זייער שטעטעל... יעדער פּאַרוואַר-
פענער שטייט פון קרושעוויצער מאַרק ווערט דאָ דער-
מאַנט; יעדע געשעעניש פון פּאַרצייטען ווערט דאָ איבער-
גע'חזר'ט... און אַז די לאַנדסלייט צוריידען זיך צופיל
פון היימישע ביזנעס, קומט משה'לע פּורמאַן — דער
פּאַרמאַן — אַריין און גיט אַ קלאַפּ מיט דער האַנט.

„קרושעוויץ, שאַראַפּ! דאָ איז אייך נישט קרוש-
עוויץ... וועט איר אַרבייטען, איז אַלרייט, אַז נישט, נעמט
די ביינער און טראָגט אייך אַפּ...“

דערביי. „וואָס פאַר אַן אַרבייטער איז ער? ער איז אַ איד,
אַ יודע ספר...“ עס אינטערעסירען אים בלויז לאַנדסלייט
פּאַרזאַמלונגען אויף דער דריטער סטריט. און ווען ער
האַט טראַבעל מיט זיין יאַסעל'ען אויף עליס איילאַנד, זיינען
עס ווידער די לאַנדסלייט, וועלכע לויפען אַרום מיט אים
איבער דער שטאַט, זוכען הילף.

וועגען דער הילף, וואָס לאַנדסלייט פלעגען אַרויסוויזען
זייערע שטאַט-לייט ביים אַנקומען קיין אמעריקע, דערציילט
זיך אויך אין אַש'עס אַ קליינער הומאַרעסקע „אַ יוניאַן פאַר
שבת“. ווען משה-אהרן-לייב מלמד פון באַראַסאוויטש וויל
קומען קיין אמעריקע, האָבען עס די לאַנדסלייט פון דער
חברה „אנשי אמת דק" באַראַסאוויטש" אים געשיקט אַ
שיפּסקאַרטע און אַ פאַר דאַלער... „דעם ערשטען שבת
האָבען זיי אַפילו פאַר זיינעטוועגען נישט געאַרבייט. גע-
פירט אים אין דער חברה אַריין, וואו די לאַנדסלייט דאווענען,
כדי ער זאָל זיך זען מיט די באַקאַנטע און זיי זאָלען אים
שאַפען אַ פּלעיס, אַוואו מען אַרבייט ניט אין שבת.“

4

„קיין אמעריקע“ איז אַבער בלויז אַ פּראָלאָג צו אַ
ריי ווייטערדיגע אַרבייטען שלום אַש'עס, אין וועלכע אַ טייל
פון די זעלביגע מאַטיווען ווערען פּאַנאַדערעגאַרבעט אויף
ברייטערע לייזונגען, אַדער פון אַנדערע קוק-ווינקלען, אַדער
אויספירלאַכער אויפגעשפילט. צווישען אַט-די אַרבייטען
זיינען די וויכטיגסטע „לייבעל אינדערהיים — לייבעל אין
אמעריקע“, „אַנקעל מאַזעס“ און „דער לאַנדסמאַן“.
אין „לייבעל אינדערהיים — לייבעל אין אמעריקע“ —
אַ שפעטערדיגע אַרבייט אַש'עס אויף כמעט דעם זעלביגען
לייט-מאַטיוו, וואָס אין „קיין אמעריקע“; מעהר ניט וואָס
דאָ איז עס אַ דערוואַקסענער מענטש, נישט קיין קינד, וואָס
קאָן נישט אַננעמען, און וויל זיך נישט צופאַסען צו אמע-
ריקע — גיט אונז אַש ווידער בילדער פון לאַנדסלייט-לעבען
און לאַנדסלייט-באַצייהונגען.

„שבת האָט העניך מיטגענומען דעם ברודער דאווענען
אין דער קאַנגרעגיישאַן „אנשי קרושעוויץ“ וואָס האָבען גע-
האַלטען זייערע שבת'דיגע מיטינגען אין דעם חתונה-זאַל
„פּאַריז“, אין וועלכען עס האָבען אויך „געמיט“ די יאַנג-
מענס ק. אַסאַסייאַשאַן, דער דאָן-טאַונער ביזיבאַל קלוב,
און דריי מאָל אין דער וואַך האָט דער פּאַריזער טאַנץ-
מייסטער געגעבען טאַנץ-לעסאָנס. אַלע סאַסייעטיס האָבען
געהאַט הענגען אויף די ווענט פון דעם האָל די צייכענס
און די סטאַטוטען פון זייערע סאַסייעטיס, און די פיקטשורס
פון די געוועזענע און איצטיגע פרעזידענטען און ווייס-
פרעזידענטען, אַראַפּגענומען אין פּאַרשידענע פּאַזעס, נישט
אויסגעשלאָסען דעם טאַנץ-מייסטער מיט אַלע זיינע מאַדעלען
און „סאווענירס“ וואָס ער האָט געקראָגען פאַר טאַנצען.
אַרױפּגעאַנגען אין דער קאַנגרעגיישאַן אַנשי ק. איז מען
דורך דעם סאַלון פון טאַנץ-האַל „פּאַריז“.

אַ בילד פונם דורכשניטלאַכען פּאַרזאַמלונגס-פּלאַץ פון
אַ סאַסייעטי, וואָס האָט געגאַלטען אַ לאַנגע צייט, און גילט

5.

בעטלאַך זיין נאָמען; און „מאָזעס מעלניק“ פינקעלט מיט גאַלדענע בוכשטאַבען איבער דעם טויער פון „שער-חיים“, ביים אַרײַנגאַנג פון בית-עולם, אויף וועלכען די קומינער ליגען נאָכ'ן טויט ...

נאָר קוזמין וויל נאָך דערווייל נישט שטאַרבן! ביים אַנקעל מאָזעס אייפ'ן בוידים (אינם „לאַפט“) לעבט ווידער אויף דאָס אַלטע קוזמין מיט אַלע זיינע מערקווירדיגקייטען. יעדער אַלטער שטיין, יעדעס אַלטע הויז און ווינקעל ווערט מיט ליבע דערמאָנהט פון די געטרייע קינדער פונם שטעטל, וועלכע זיצען מיט די הויזען אין די הענט און בענקען. וואַרנישט-וואו לאָזט זיך הערען אַ קרעכץ, פאַלט אַ טרער ...

אַט-די דאָזיגע נאַסטאַליע, די דאָזיגע בענקשאַפט-סענטימענטען זיינען עס געווען דער ערשטער שטויס צו דער גרינדונג פון לאַנדסמאַנשאַפט-פאַראַיין.

„שבת-ביינאַכט פלעגען זיך די עלטערע לאַנדסלייט צונויפקומען ביי איינעם פון דער משפּחה און פאַרברענגען דעם אַווענט מיט דעראַיבערונגען וועגען קוזמין ... זיי האָבען געבענקט נאָך דעם קוזמינער הימעל, נאָך דער לבנה, נאָך פּעלדער און נאָך קוזמינער סעדער, און ווען נאָר זיי זיינען זיך צונויפגעקומען, האָט מען גענומען קוזמין אויפ'ן טיש אַרויף. וואַרים קיין אַנדער לעבען האָבען זיי נישט געהאַט, נאָר דאָס לעבען, וואָס זיי האָבען הינטער זיך איבערגעלאָזט אין דער אַלטער היים“.

אייניגע עלטערע לייט האָבען אַט-די בענקשאַפט ניט אויסגעהאַלטען, ענדלאַך צוריקגעפאַרען קיין קוזמין שטאַר-בען. און די איבעריגע — האָבען געקויפט אַן אייגענעם בית-חיים דאָ. זיי זאָלען כלל-הפּחות נאָכ'ן טויט ליגען צווישען אייגענע ... און אַט דער קרע-מאַטיוו איז געווען אַ צווייטער שטויס צו דער אַרגאַניזירונג פון לאַנדסמאַנ-שאַפטען.

ערשט שפעטער איז צוגעקומען דער מאַטיוו פון עקאָ-נאָמיק — פון געגענויטיגער הילף. אין „אַנקעל מאָזעס“, וועלכער האָט איינגעשטעלט מיט זיינע לאַנדסלייט פאַט-ריאַרכאַלישע באַציאונגען, קומט אַט דער מאַטיוו צום אויס-דרוק פון דער פאַרקערטער זייט. אַנקעל מאָזעס האָט עקספּלואַטירט דעם לאַנדסמאַן-סענטימענט, כדי די אַר-בעטער פון זיין שאַפּ זאָלען זיך נישט אַרגאַניזירען, נישט יוניאַניזירען, נישט קעמפען געגען אים ... געגען וועמען קעמפען — געגען אַן אייגענעם? האָט ער זיי נישט אַריבערגענומען קיין אַמעריקע, זיי „פאַרזאָרגט מיט פרנסה“ ביי זיך אין שאַפּ? און חוץ דעם —

„אַנקעל מאָזעס האָט געקויפט פאַר דער חברה (אנשי קוזמין) אַ נייעם פּלאַץ פאַר אַ בית-עולם און האָלב דערפון גלייך פאַרקויפט אַן אַנדער חברה, און דערפון אַזויפיל געלט פאַרדינט, אַז די קוזמינער האָבען געקראַגען זייער בית-עולם כמעט בחינם. איצט נוצט ער אויס זיינע גאַנצע סוחר'ישע פיאיגקייטען אַרויסצוקריגען אַ שול פאַר דער חברה. ער האָט שוין דורך אַ ביזנעס-שווינדעל געקראַגען

אין זיין ווערק „אַנקעל מאָזעס“, כאַטש עס האָט שוין אַ ראַמאַנען-פאַבולע, באַרירט אַש ווידער אייניגע מאַטיווען פון די פּרעירדיגע צוויי ווערק, גיט ער אונז ווידער בילדער פון די היימישע באַציאונגען צווישען לאַנדסלייט — און פון די קאַמפען צווישען זיי. נאָר דאָ האָבען מיר שוין אַ גאַנצע עדה, אַ גאַנץ פּוילישע שטעטלעך, וואָס האָט ביס-לאַכווייז אַריבערגעוואַנדערט — און האָט געמאַכט אַנ-שטרענגונגען אויך אויפ'ן נייעם באַדען זיך אויפצוהאַלטען, ווי אַ שטעטעל-איינהייט, — שיר נישט ווי איין גרויסע פאַמיליע ...

„אין אַמעריקע האָבען זיך די איינוואוינער פון שטעטעל צוריק געפונען. אויף דער בויערי-גאַס איז געשטאַנען אַ דריי-שטאַקיק הויז, פאַרשטיבט און שמוציג, וואָס די דאָך-באַנען האָבען אַנגעטראַגען דערויף דעם שטויב פון די גאַסען. און אין די אויבערשטע שטאַקען איז געזעסען דאָס גאַנצע שטעטעל קוזמין ...“

צווערשט האָט אַנקעל מאָזעס אַריבערגענומען זיינע אייגענע: די ברידער, דערנאָך די ברידער'ס קינדער, די פעטערס, די איידעמס און די זין פון די פעטערס. דערנאָך האָבען זיך אַנגעהויבען צו ווענדען צו אים באַקאַנטע, און גלאַט אַזוי „לאַנדסלייט“ נאָך שיפּסקאַרטען ... אַבער נישט צוליב פּילאַנטראָפּישע אַדער היים-סענטימענטען האָט עס אַנקעל מאָזעס אַלץ געטאָן. גיכער האָט ער דעם לאַנדסמאַן-סענטימענט עקספּלואַטירט צוליב זיינע אייגענע צוועקען: ער האָט אין ניו יאָרק אויפגעבויט אַ גרויסען שאַפּ, וואו אַלע נייען ביי אים הויזען.

„אַנקעל מאָזעס האָט אויסגעגלייכט גאַנץ קוזמין. ניטאָ מעהר קיין שיינע באַלעבאַטים, דאָזאַרעס, מיט אַרימע בעלי-מלאכות. ניטאָ קיין תלמידי-חכמים מיט גראַבע יונגען, נישט קיין שוסטערס, קיין אידען וואָס שטעלען ווייבער באַנקעס, און אידען וואָס קיצלען ווייבער אונטער די אַרעמס, ווען זיי ברענגען זיי אַנצומעסטען די קליידער — אַלע דינען צו איין אַפּגאַט, אַלע טוען איין זאַך — נייען הויזען ...“ און אַנקעל מאָזעס שטייט נאָך איבער זיי מיט דער גרויסער שער, און חזק'ט:

„זע, זע, ווי קוזמין קריכט — העי, דו, גרינער נאַטע! וואָס מיינסטו? דאָ איז קוזמין? אין קוזמין איז מען געקראַכען, אין אַמעריקע לויפט מען פלינק — פאַרשטאַנען? הויב די פיס, דו אווערקע גרינע!“

און אויף די פלייצעס פון די לאַנדסלייט, ווי אויף אַ פעדעסטאַל פון מענטשלאַכע לעבענס, פון אים אַליין אויסגעזויגטע, שטעלט ער זיך דערנאָך אַוועק און לאָזט זיך נאָך דערפאַר אַפּגעבען כבוד, דער פאַבריקאַנט פון דער בויערי-גאַס: ער לאָזט זיך אויסקלייבען פּרעזידענט פון דער חברה „אנשי קוזמין“; איז אַ באַלעבאַס פון די הייזער, אין וועלכע די קוזמינער לאַנדסלייט וואוינען ביי זייער לע-בען; איז שפּיטאַל „בקרר חולים“, אין וועלכען די קוזמינער אידען ליגען ווען זיי ווערען אַלט און קראַנק, טראַגען אַ פאַר

אין דיזער שטאַט... זי מוזען (מוסען) אירען אַרט קענען!
 — — — זי ווילען אונטערשטיצען אירע לאַנדסלייט —
 דאָס פאַרשטיי איך. אָבער מאַכט מען דאָס אין עפענט-
 לאַכקייט! מען שיקט אַ טשעק אין אַרדען פאַר עמיגרעי-
 שאַן (?) אַריין, דאָן קומט עס אין די צייטונגען, איר
 נאָמען איז געדרוקט, און די גאַנצע וועלט ווייסט דערפון..."

אָבער די פראַסטע לאַנדסלייט זיינען סוף-כל-סוף מנצח
 די „הויך-אַריסטאָקראַטישע“ דייטשע געזעלשאַפֿט, וועלכע
 איז אַ בעלז „אויסמענטשלען“ דזשעק'ען — צוליב יענעם
 געלט... און דזשעק געפינט ווידער זיין רח, זיין גאַנצקייט
 אין דער סביבה פון זיינע אַמאָליגע שטעטעל-לייט:
 „מעגסטו הונדערט יאָר זיין אין דער פרעמד, קוים דער-
 שמעקסטו עפעס היימישעס, פאַרגעסטו פון אַלץ, גיט עס
 דיר אַזאַ צופֿ ביים האַרץ... דו זיצסט דיר טיילמאַל דאָ
 דורך לאַנגע יאָרען פאַר'ן סטאַר אויף דער בויערי, און
 די קאַרס פליען דיר פאַרביי, און דער עלעוויטעד קלאַפֿט
 דיר—און דו זעהסט דיר גאָר דאָס פלומפעל וואָס איז דאָרט
 פאַר דיין טיר, און דו זעסט גאָר די אַלטע חיה-לאַה,
 וואָס שפּאַצירט פאַר'ן געסעל פאַרביי... — — — אַז
 איך האָב געזען, ווי מען באַליידיגט אַ היימישען מענטשען,
 האָט עס מיך געגעבען אַזאַ נעם-אָן, אַז כ'האָב געמיינט
 די געדערעם אינווייניג..."

אויך פאַר לעאַן ראָזענקראַנצ'ען, פון אברהם רייזענ'ס
 ערצילונג „דריי דורות“ („פאַרווערטס“, 4טען דעצ., 1937),
 איז „שטענדיג אַ פרייד צו טרעפען זיך אין ניו יאָרק מיט
 אַ לאַנדסמאַן“. דערביי דערקלערט אונז רייזען אַז „די
 נאָהענטקייט צו דעם לאַנדסמאַן איז נישט באַשטאַנען אין
 דער ריכטונג פון דעם לאַנדסמאַן'ס געדאַנקען, נאָר אין דער
 גאַס וואו ער האָט געוואוינט ווען ער איז נאָך געווען
 אינדערהיים, וויפיל די גאַס איז נאָהענט געווען פון ראָ-
 זענקראַנצ'עס גאַס... דעמאָלסט מעג דער לאַנדסמאַן זיין
 אַפילו עלטער און פרימער און אויסדריקען וועלכע נאָר
 געדאַנקען ער האָט, איז ער, אין דער צייט וואָס ער הערט
 אים רייזען זיין שכן... ער פאַרגעסט דעמאָלסט אַן
 ניו יאָרק, אַן זיין פאַרטיי, אַן זיינע אינסטיטוציעס —
 ס'איז די גאַס די היימישע, מיט די היימישע מענטשען,
 מיט די היימישע רייד..."

דאָ רעדט פאַר אונז רייזען — דער דיכטער, וואָס
 נישט נאָר פאַרשפיצט ער קיינמאַל נישט קיין קליינע און
 אומוויכטיגע חלוקי-דעות, נאָר תמיד פאַרקיילאַכדיגט ער
 די שפיצען און פאַרווישט דעם אינהאַלט און דאָס בילד
 פון גרויסע קאַנפליקטען. ס'איז דער דיכטער, וואָס פאַר-
 גלעט שטענדיג, איז תמיד איבערבעטענדיג, נישט צעקריי-
 גענדיג. איז שוין במילא דעמאָלסט קיין חלוק נישט
 צווישען די „יאַנגמען“ און אַפילו די עלטסטע פון דער
 „סאָסייעטי“, און די „אינדעפענדענטס“ — „סיי-ווי-סיי,
 דער טיטעל האַלט זיי אַלעמען יונג... און אַלע דריי דורות
 אינאיינעם פראַווען איין יובילי“...

אַ פלאַץ אויף אַ שול כמעט בחינם, און איצט האַנדעלט
 ער אונטער אַ טויש צו מאַכען אויף אַ הויז... זייט אַנקעל
 מאָזעס אינטערעסירט זיך מיט די קוזמינער, איז זייער
 חברה געוואַקסען, רייך געוואָרען און האָט שוין איינגע-
 שלונגען אַ פאַר אַנדערע חברה'לאַך... זיינע פאַרדינסטען
 פאַר קהל'שע אַנגעלעגענהייטען האָבען אים באַלד באַרימט
 געמאַכט איבער די גרעניצען פון דער קוזמינער לאַנדס-
 מאַנשאַפֿט... אַנדערע אַנשטאַלטען פרואווען פאַראינטע-
 רעסירען אַנקעל מאָזעס אין גרעסערע אונטערנעמונגען
 פאַר טובת-הכלל. אַנקעל מאָזעס איז שוין ווייט-טשערמאַן
 פון אַ מושב-זקנים, אַ קאַסירער פון אַ תלמוד-תורה און
 אַ דירעקטאָר פון אַ קליינעם האַספּיטאַל... און זיין
 באַרימטקייט אַלס פילאַנטראָפּ און כלל-מענטש וואַקסט אין
 שטאַט!"

כ'האָב געבראַכט אַט-די לענגערע ציטאַטע, ווייל זי
 גיט אונז אַ בילד פונם אַלגעמיינעם וואַקס און אויפשטייג
 פון אַ היימישען טיפּ „כלל-טוהער" פון די רייזען פון אַ
 לאַנדסמאַנשאַפֿט אַרויס... אמת, אַנקעל מאָזעס'ען אַליין
 האָט דאָס אַלץ נישט געהאַלפֿען, ווען די שעה פון קאַמף
 האָט ענדלאַך געשלאָגען. א יונגער, שוין אין אַמעריקע
 דערצויגענער לאַנדסמאַן האָט אויפגעהויבען דעם יוניאָן-
 קאַמף געגען אים. אָבער דאָס איז שוין אַ באַזונדערער
 מאַמענט. מיר זיינען דאָ מער פאַראינטערעסירט אינם
 לאַנדסמאַן-מאַטיוו, ווי אין אַ צענטריפעטאַלען, איידער אין
 אַ צענטריפוגאַלען כח; ווי אין אַ פאַראייניגונגס-צעמענט,
 און נישט ווי אין אַ פאַנאָדערטיילונגס-פאַקטאָר.

6

אין אַש'עס קאַמעדיע „דער לאַנדסמאַן“ (11—1910)
 זיינען אויך דאָ מאַטיווען, ענליכע צו די פון די פריער-
 באַטראַכטע ווערק. דזשעק איז אין אַ סך פרטים דער
 פראַטאַטיפּ פון אַנקעל מאָזעס'ען. באַצייאונגען צווישן אים
 און די לאַנדסלייט — דיזעלביגע: פאַטריאַרכאַלע. אָבער
 דער הויפט-קאַמף איז דאָ נישט אַרום ליבע און עקאָנאָמיק,
 נאָר — אַרום יחוס.

ס'איז דער קאַמף אינערלאַך אין דזשעק'ען צווישען
 זיין אייגענערע, פראַסטער היימישקייט און עמכאָ'דיג-
 קייט—און זיין אַמביציע זיך אַנצושליסען, דורך חתונה-פאַר-
 בינדונג, אַן די יאהודישע קרייזען, אַן די „דייטשען“, וואָס
 דאָס דאַרף עס אים געבען אַ העכערע „געזעלשאַפֿטלאַכע
 שטעלונג“.

בענדעט. דער „דאָהטשישער" שדכן, באַנוצט אַזאַ מין
 אַרגומענטאַציע כדי אַפצורייסען דזשעק'ען פון זיינע לאַנדס-
 לייט:

„— מאַכט נישט, וואָס לאַנדסלייט... דאָס וואָר
 פאַר דרייסיג יאָרען... אין די יוגענט, און די קינדהייט
 האָבען וויר אַלע געהאַט פריינדע. אָבער הייטע זינד זי
 מיסטער דזשעק ליווי, די גאַנצע וועלט קען זי, איינער
 דער פיינסטען מיטגלידער די (דער) געמיינדע איזראַעל'ס

ווייטע לענדער אַרײַן, פאַרפאַרט ער אין ניו יאָרק נישט צו קיין אַנדערען, ווי צום אַמאָליגען שכן פונם אייגענעם היימישען שטעטעל קאַזלאָוו. צום פּעדלער נפתלי טשערניאַק, וועמען ער פירט אַ מתנה, אַזש פון יענער זייט אַקעאַן — אַ זאַק הרעטשקע... און נפתלי נעמט אים אויף מיט די וואַריסטע געפילען — טאַקע נאָר ווי אַן אייגענעם משפּחה-מענטשען.

נפתלי: „הכלל, וואָס איז דאָ פאַראַן צו ריידען? אַודאי וועלען מיר דיר העלפען ווי ווייט מיר קענען... איך פאַרעס נישט מיינע אַמאָליגע שכנים! עפעס אַ קלייניגקייט? דריי-און-דרייסיג יאָר אַפּגעוואוינט מיט דיין באַטקאָ אַ טיר געגען אַ טיר, געבאַרען געוואָרען אין איין דאַרף!... איך אַליין גיי אַרויס מאַרגען זוכען פאַר דיר אַ דזשאַב!“

און דאָס — ווען אַליין שטייט ער אַ גאַנצען טאָג אין די היצען ביים פּושקאַרט זיינעם, פּעדעלט מיט עפעל און „פענענעס“. אַבער — „איך וועל דאָך נישט איבער-לאָזען אַזאַ נפש, און נאָך אַזאַ גרינעם דערצו, גלאַט אַזוי אויף הפּקר!“ און דוקא די אַמעריקאַניזרטע, די „געביל-דעטע“ קינדער זיינע פאַרמאַגען שוין נישט קיין סימן פון אַט דעם וואַרימען לאַנדסמאַנשאַפּט-געפיל, חוּקען אַ קאַפּיטשקע אַפּ פון דעם דזשיקען „גרינעס“, אַזוי אַז דער פּאַטער אַליין פילט זיך אַזש געטראַפּען, און איז געצוואונ-גען זיי אַנצורופּען. די קינדער זיינע, — „אַנטיסעמיטען“...

8.

אין דער צייט, וואָס ביז דער וועלט-מלחמה, האָבען די לאַנדסמאַנשאַפּטען דער-עיקר'שט געהאַט פאַר זיך צילען ריין-אַמעריקאַנישע, אַזוי צו זאָגען, אינערלאַכע — געגענ-זייטיגע עקאָנאָמישע און מאַראַלישע הילף פאַר די מיט-גלידער דאָ — זיינען נאָך דער מלחמה די טעטיגקייטען פון דיזעלביגע פאַראיינען פאַרברייטערט געוואָרען אויף איינצושרייטען אין זיך די לאַנדסלייט פון אויף יענער זייט אַקעאַן — די מלחמה-געליטענע, פאַגראַם-צעטרייסעלטע, עקאָנאָמיש-רואינירטע. און אַט די רעליף-טעטיגקייטען זיינען אַ לאַנגע צייט דעמאָלסט שיר נישט געוואָרען די הויפּט-עובדא פון אַזאַ לאַנדסמאַנשאַפּט-פאַראיינ:

„אינם לעבען פון די צוויי אידישע פעלקער וואָס אויף ביידע זייטען פונם גרויסען און שטורמיש-גלייכגילטיגען אַקעאַן האָט זיך דעמאָלסט אַנגעהויבען אַ נייע עפאַכע, אַ הערלאַכע עפאַכע, אַ רומפולע עפאַכע, אַ גאַלדענע עראַ וואָס וועט לאַנג און לאַנג שטראַלען אין דער געשיכטע, שטראַלען גאַלדיג און בלוטיג — די עראַ פון הילף פאַר די אַרימע ברידער...“ („לענדער און לעבענס“ פון ברוך גלאַזמאַן, ניו יאָרק, פאַרלאַג, „לאַנדסמאַנשאַפּטען“, 1937). און ס'איז דעריבער נישט מער, ווי נאַטירלאַך, אַז אויך אַט דער מאַמענט אין דער לאַנדסמאַנשאַפּט-טעטיגקייט — דער רעליף-מאַמענט — זאָל געפינען זיין אַפּשפּיגלונג אין דער אידישער ליטעראַטור.

7.

די לאַנדסלייט פון גאַרעק סטריט (אין אַפּאַטאַשו'ס „די טענצעריין“) האָבען קיין לאַנדסמאַנשאַפּט-פאַראיינ נישט געגרינדעט, אַבער זיי זיינען אַ בולט'ער ביישפּיל פון אַ לאַנדסלייט-נוקלעאָוס. פון וועלכען אַזאַ מין פאַראיינ פלעגט זיך געוויינלאַך אויספּיקען.

ווייזט זיך אַרויס אַז לייזער האָט אויפּגעהאַלטען זיין דירה אויף גאַרעק סטריט, בלויז צוליב דעם: די עטליכע לאַנדסלייט זאָלען קאָנען זיין ביי אים באַרדערס, זיך נישט פילען איינזאַם אינם פרעמדען כּרך. „אַלץ היימישע מענ-טשען, לאַנדסלייט... כ'האַב נישט געקענט צווען, ווי מען וואָלגערט זיך — זיי דאָ, די פאַמיליעס דאָרט, האָב איך יעדען אַפּגעגעבען אַ ווינקעל“.

אַז עס פלעגען קומען צו פּאָהרען נייע לאַנדסלייט, איז דאָס געווען זייער ערשטער אַדרעס. און אויך דאָ האָט געהערשט משפּחה-דייגעס. די גרינע האָבען געקראָגען צו טאָן ביי אייבי'ן דעם לאַנדסמאַן וואָס האָט זיך שוין געהאַט אַרויפּגעאַרבייט אויף אַן אייגענעם טשיקען-מאַרקעט. אַפילו זרע, נישט פון איין שטאָט מיט זיי, איז אויך אַריינגענומען געוואָרען אין דער משפּחה: „אויך לאַנדסלייט... אויב נישט פון איין שטאָט, איז פון דער זעלביגער גובערניע“. ביי אַפּאַטאַשו'ן, אַ פּיל-קיהלערען און קאַנדענסירטערען שרייבער ווי שלום אַש, האָבען אויך היים-ענטימענטען געדינט ווי אַ צעמענטירונגס-קראַפט צווישען לאַנדסלייט: „דאָ אין מאַרק האָט מען זיך געטראַפּען מיט היימישע מענטשען, געוואָרען אויף אַ ווילע ביי זיך וויכטיגער און נישט מיד געוואָרען צו ריידען פון „יענע גוטע צייטען“ אין דער אַלטער היים, וואו מען האָט איבערגעלאָזט די נשמה...“

און סיידען בלויז פאַר אידישע מענטשען דירעקט פון איין שטאָט און שטעטעל, אַדער אַפילו בלויז „דער-זעלביגער גובערניע“ האָט אַט דער הימאַט-וויי, האָט אַט דער איינזאַמקייטס-מאַמענט געדינט ווי אַ פאַראייניגונגס-צעמענט? אַפילו פאַרשטייער פון פאַרשידענע פעלקער, גוים און אידען, האָבען זיך צוליב אַט-די מאַטיווען אין דער נייער פרעמדער סביבה אַפּט געטוליעט צוזאַמען.

איהר זעהט עס אין דוד איגנאַטאָו'ס „אויף ווייטע וועגען“, וואו צום פאַראיינ „אַפּגעריסענע בלעטער“ האָבען געהערט נישט נאָר אידען, נאָר אויך רוסען און קירגיזען — בכלל, מענטשען מיט „רוסישע נשמות“. איר געפינט עס אין די שייף-סצענעס ביי אַש'ען („קיינ אַמעריקע“ זו. 156—150), אויך אין אַפּאַטאַשו'ס „טענצעריין“, (זו. 10—77). אַבער אמאויסדרוקפּולסטען ווערט אַרויסגעבראַכט אַט די דערנענטערונג און דאָס טוליען זיך פון נישט-איד צום איד אויפ'ן באַזיס פון לאַנדסמאַנשאַפּטס-ענטימענט אינם איין-אַקטער פון י. ד. בערקאָוויטש „לאַנדסלייט“ („צו-קונפט“, 1921).

ווען אַנטאַשאַ לאָזט זיך אַוועק אויף אַ נסיעה אין די

„די ערשטע פאר וואָכען נאָך בונעמ'ס אַהיימקומען איז די שטאָט געגאַנגען כאַדאַראָם. און סײַדען נאָר זײַן אײַגענע געבוירען-שטאָט ? איבער אַלע אַרומיגע שטעטלאַך און ישובים וואָס ליגען ביים ברעג פונם זעלביגען פלאַכ-זאַמדיגען פּריפּיעט-טייך, אַדער זײַנען פאַרוואַרפען אין די זומפּיגע געדיכטענישען פון די פּאַלעסיער וועלדער — אין קאַפּיטקעוויטש און אין נאַסאַוויטש, אין נאַראַווליע און אין יורעוויטש, אין סקריהעלאַוו און אין פעטראַקאַוו, אַזש ביז דער פּוילישער גרעניץ אויף איין זײַט און ביז די גרעניצען פון וואַלין אויף דער צווייטער זײַט — איבער די ווייטסטע און פאַרוואַרפענסטע ווינקלען האָבען זיך פּאַנאַנדערגעטראַגען די קלאַנגען וועגען דעם אַנקומען פון אַ דעלעגאַט פון אַמעריקע — זיך פּאַנאַנדערגעטראַגען ווי אַ וואַלד-פּײַער.

„מענטשען האָבען איבערגעגעבען פון מויל צו מויל די גרויסע פּרײַלעכע בשורה, ווי וועגען דעם אַנקום פון אַ נײַעם ערלייזער. און אויב מיט הונדערטער יאַרען צוריק, האָט מען מיט פאַרשטאַרקטער האַרץ-קלאַפּעניש און מיט אויפגעלויכטענע אויגען, אפּשר אין אַט-די זעלביגע גע-גענטען אויפגענומען די אומבאַשטימטע קלאַנגען פון אַ משיח, וואָס האָט זיך באַוויזען ערגעץ אין די ווייטע לענדער — פון אַ נײַטזיכערען ערלייזער שבת-צבי, צי פון אַ פּאַלשען משיח יעקב פּראַנק — איז מעגלאַך ניט מינער געווען איצט דאָס האַרץ-קלאַפּעניש און נישט שוואַכער די פּײַערלאַך פון ערוואַרטעניש אויף גרויסע ישועות און גליקען וואָס עס האָט זיכער געבראַכט איצט פאַר אַלעמען אַט דער נײַער, אַט דער ווירקלאַכער משיח — דער דעלעגאַט פון דעם ווייטען לאַנד אַמעריקע...“

פון שטעטלאַך, וואַלד-פאַרוואַרפענע און זומפּען-פאַר-שטעקטע, האָבען זיך אַנגעהויבען שלעפען אין אַרימע צע-לעכצטע בעל-עגלה'שע בוידען און אויף טרייסלענדיגע פּויערישע וועגעלאַך שלוחים פון די אַרומיגע קהלות, אידן און אידענעס, קינד-און-קײט, פאַרווילדעוועטע און באַוואַק-סענע, אַזױגע וואָס האָבען געהאַט נאָענטע צי ווייטע קרובים אין דעם גאַלדענעם לאַנד, און אַזױגע וועמעס אײַנציגע קרוב'שאַפט מיט'ן לאַנד איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס דאַרט וואוינען דאָך אויך — אידן...“

„מען איז געקומען מיט לייווענטענע טאַרבעס אויף די אַקסלען, מיט קבצנישע קוישלאַך אין די ציטערנדיגע הענט, מיט קאַרוינקעס וואָס האָבען זיך שוין בײַ די ראַנדען פּאַנאַנדערגעפלאַכטען און פּאַנאַנדערגעדריבעלט, מיט גראַבע פּויערשע זעק — גרייטע אויפצוקלייבען די הילף, די מתנות, גרייטע אַפּצונעמען דעם חלק וואָס קומט זיי אַרויס, — זײַער טײַל פון די אַמעריקאַנער גליקען...“

„וואַכענלאַנג האָט מען זיך דערנאָך אין שטאָט אַפּ-געוואַלגערט, באַלאַגערט טיר-און-פּענצטער פון אַלערליי אַנשטאַלעטען, אויסגענוצט זכות-אבות, פאַרבינדונגען, אַרומ-געלייגט די טראַטואַרען, באַקלעפט דעם שטיינערנעם גאַניק אונטער די אַלאַבאַסטער-סטאַטועס און די שמוציגע הינ-

די צאָל לאַנדסמאַנשאַפטען האָט זיך צו יענער צײַט, גלייך נאָך דער מלחמה, פאַרגרעסערט. שטאַטלייט, וואָס האָבען אַזױ געהערט צו באַזונדערע פּראַטערנאַלע אַרגאַני-זאַציעס, צו פאַרשידענע אומאַפהענגיגע פאַראיינען — האָבען זיך גענומען און אַרגאַניזירט אין לאַנדסמאַנשאַפטען מיט'ן ספּעציעלען צוועק צו העלפען די פאַראומגליקלאַכטע אײַנ-וואוינער פון זײַער שטאָט און שטעטעל אויף יענער זײַט אַקעאַן.

„די גליקלאַכע און רוהיגע מענטשען אויף דער זײַט האָבען אינגאַנצען פאַרלוירען זײַער ר. ו... איז וואָס, אַז אַלע זײַנען זיי געווען איצט אַנגעשטאַפט מיט גאַלד ? ווי-באַלד אַז זיי האָבען נישט געקאַנט מער רואיק שלאַפען דורך די נעכט... וועמען האָט מען עס געוואַלט גרינגער מאַכען מיט אַט דער הילף — האָט מען געוואַלט פאַר-שטאַפען מיט דעם די וואונדען בײַ יענע דאַרטען וואָס זײ-נען אַפּגעגאַנגען מיט אַזױפיל בלוט ? האָט מען עס מיט זיי געמיינט צו פאַרשטאַפען די מײַלער, וואָס זײַערע גע-שרײַען האָבען געשטאַכען די הערצער פון די רייכע און גליקלאַכע לאַנדסלייט — הערצער וואָס האָבען געקלאַפּט מיט פולער לעבענס-לוסט דורך די לאַנגע שנייאַגע און ווינטיגע ניו יאָרקער ווינטער-נעכט אין די באַקוועמע צענט-ראַל-באַהייצטע אַפּאַרטמענטען, אין די רײַד-פאַרפּוצטע און ליכטיגע שלאַף-צימערען — צי גאַר די קורצע גאַלד-און-דימענט-נעכט וואָס אין פּרעכטיגע זומער-פּאַויליאַגען בײַ די ים-ברעגען — אַדער לוקסוסדיגע זומער-קאַטעדזשעס וואָס אין די בלוין-בערג פון פענסילווייניע, און די ווייס-בערג פון ניו-העמפּשייר, און די גרינע בערג פון ווער-מאַנט?“ (איביד, ערשטער באַנד).

אַט-א דער רעליף-מאַמענט, אַט דער קאַנטראַסט צווי-שען דעם לעבען פון די רײַד-אַרויפגעאַרבייטע רעליף-געבער, און די רעליף-נענער אויף יענער זײַט ים (אין דעם געגעבענעם פּאַל איז עס דער סאַוועטן-פאַרבאַנד) — איז אַ טײַל פונם אינהאַלט פון „לענדער און לעבענס“. און עס איז געווען דעמאָלסט טאַקע, וואָס די לאַנדסמאַנשאַפטען האָבען אַרויסגעבראַכט פון זיך דעם נײַעם נאָך-מלחמה'דיגען טיפּ כלל-טווער — דעם „דעלעגאַט“, דעם ספּעציעלען שליח.

מיט'ן דעלעגאַט בונעם שיקט מען אין דער היים-שטאָט אַרײַן אַ גאַנצען טראַנספּאַרט מעדיקאַמענטען, קאַנ-סערווירטע שפּײַז-פּראָדוקטען, אַלטע קליידער... און אויף דעם באַדען פון דער נישט-אַיינשטימיגקײט צווישען דעם אַמעריקאַנער „דעלעגאַט“ און דער אַרטיגער סאַוועטישער מאַכט וועגען דעם צוזאַמענשטעל פון דעם שטאַטישען הילפּס-קאַמיטעט, וועלכען די אַמעריקאַנער לאַנדסמאַנשאַפט האָט באַשטימט — קומען פאַר ביים אַנהויב אַ רײ צוזאַ-מענשטויסען און אינצידענטען נישט פון אַן ערנסטען כאַ-ראַקטער. אַבער וויכטיג איז דאָ דער עיקר'שט דאָס פּאַלגענדע :

דער לאַנדסלייט-מאַטיוו אין דער אידישער ליטעראַטור

4. י. אפאטאשו: „די טענצעריין“, ראַמאַן.
5. שלום אש: „קיון אַמעריקע“, ראַמאַן.
6. שלום אש: „לויבל אין דער היים — לויבל אין אַמעריקע“, נאוועלע.
7. שלום אש: „אַנקל מאָזעס“, ראַמאַן.
8. שלום אש: „דער לאַנדסמאַן“, קאָמעדיע.
9. שלום אש: „אַ יוניאן פאַר שבת“, הומאַרעסקע, (באנד „אַמעריקע“).
10. י. ד. בערקאוויטש: „לאַנדסלייט“, איינאַקטער, („צוקונפט“, 1921). (1920?)
11. ברוך גלאזמאַן: „לענדער און לעבנס“, באנד 1.
12. ברוך גלאזמאַן: „לענדער און לעבנס“, באנד 2.
13. ז. ליבין: „געקליבענע שריפטן“, 1910.
14. לעאָן קאַברין: „די אוימיגראַנטן“, ראַמאַן, 1910.
15. אברהם ריווען: „דריי דורות“, דערציילונג. („פאַרווערטס“, דעצעמבער 4, 1937).

טער-טירען, וואָס האַבען געפירט צו דעם ערשטען מלוכה-שען האַטעל, וואו בונעם איז איינגעשטאַנען.
יא, טאַקע אַ לאַנגע ציטאַטע... ווייל זי דאַרף דינען ווי אַן אַנדייט אויף אַ גאַר וויכטיגען און אינטערעסאַנטען לאַנדסמאַנשאַפטס-מאַטיוו, וואָס דאַרף און וועט נאָך ערשט אויפגענומען ווערען אין דער אַמעריקאַניש-אידישער ליטעראַטור.

ליסטע פון ביכער און ווערק, וואָס זיינען באַטראַכט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט אַט-דער אַרבייט:

1. דוד אינגאָמאַוו: „אויף ווייטע וועגען“, ראַמאַן, 1 מער כאַנד.
2. דוד אינגאָמאַוו: „אויף ווייטע וועגען“, ראַמאַן, 2 מער כאַנד.
3. דוד אינגאָמאַוו: „אויף ווייטע וועגען“, ראַמאַן, 3 מער כאַנד.

**אויסצוג פון
אַ בריף
פון מיין
פעטער בינעם
פון יאַנושפּאַלי**

באַדיטשעוועו אַקרוג
אוקראַינע, 1933
סאַוועטן פאַרבאַנד

מיין פעטער בינעם איז מיין מאַמעס אַ ברודער. ער איז אַ שויםער אין יאַנושפּאַלי ציגעלניץ און כאַטש ער איז אַ פּרומער איד פונדעסטוועגן, האַלט מען פון אים מאַכמעס ער איד און אַרנטלעכער מענטש.

דאָס בילד האָב איך געצייכנט פון מיין פעטער אין יאַנושפּאַלי, ווען איד בן געווען אין סאַו. פאַרבאַנד אינעם יאָר 1931

Handwritten text in Yiddish script, likely a reproduction of the letter mentioned in the text above. The handwriting is dense and fills the rectangular frame.

פון יאַסעל קאַטלער'ס בוך „מונטערגאַנג“

רעזענזיעס וועגען לאַנדסמאַנשאַפֿט- אויסגאַבעס

„ווילנע“ — זאַמלבוך... רעד. פון יעפֿים ישורין, ניו יאָרק, 1935.

„ירושלים דליטא“ אַזאַ נאַמען פאַרדינט מען זיך ניט פאַר גאַרניט. און ווען איהר קוקט דורך דאָס זאַמלבוך „ווילנע“, אַרויסגעגעבען פון ווילנער ברענטש 367 אַרבייטער רינג לכבוד זיין 25 יאָהריגען יוביליי (1909—1934) און רעדאַקטירט פון יעפֿים ישורין, זעהט איהר טיילווייז אויף וויפיל דער נאַמען איז פאַרדינט. אין בוך באַטייליגען זיך 70 שרייבער, עס אַנטהאַלט אַריבער טויזענט זייטען, איז געבונדן דען און קאַסט אינגאַנצען 2 דאָלער. דאָס איז פשוט אַוועק-געגעבען אומזיסט!

דאָס בוך איז אַנגעפיקעוועט מיט וויכטיגע אַרטיקלען אין לייכטערע נאַטיצען; אפילו צו געבען בלוז דעם אינהאַלטס-פאַרצייכעניש וואָלט דאָ פאַרנומען צופיל פּלאַץ. מיר וועלען זיך באַנוגענען מיט אַרויסרייסען אַ פּעדער דאָ און דאָרט.

חיים שוים, אין אַן אַרטיקלעלע פון קוים צעהן זייטען, סקיי-צירט די געשיכטע ניט בלוז פון דער שטאָט ווילנע, נאָר פון גאַנץ ליטע. דאָס איז אַ פאַסיגער אַריינפיר צו אַ בוך פון דעם טיפּ. — ש. ל. צירטאָן און דר. יעקב וויגאַדסקי גיבען אַן איבערבליק איבער די ווילנער קהילות פאַר די לעצטע זעכציג יאָהר. — וועגען דער סאַציאַליסטישער און רעוואָ-לוציאָנערער באַוועגונג אין ווילנע רעדען, צווישען אַנדערע, א. ליעסיק, ל. מאַרטאָו, צביון, וואַדימיר מעדעם און ב. וואַדעק. דאָ איז אויך איינגעשלאָסען אַ זעהר וויכטיגע „כאַנאַלאָגיע פון דער אידישער אַרבייטער-באַוועגונג אין די יאָהרען 1876—1922“.

„ווילנע דער גייסטיגער און קולטורעלער צענטער“. אין דער אַפטיילונג דערציילט חייקל לונסקי, דער ביבליאָטעקאַר, וועגען דער אַנטשטייאונג און וואַקס פון דער באַריהמטער שטראַשן-ביבליאָטעק. נאָך דעם ווילנער גאון און די אַנדערע גדולים פון דער אַרטאָדאָקסישער וועלט, איז די שטראַשן-ביבליאָטעק אַפּשר דער גרעסטער אויפטו פון דער מאַדערנער ווילנע, מיט'ן אויסנאַהם פון אידישען וויסענשאַפֿטליכען אינ-סטיטוט. דער אַרטיקלעלע הויבט זיך אָן אַזוי פּייערליך: „אויף דער אידישער גאַס, אויפ'ן שולהויף, לעבען דער גרויסער שול, שטייט אַ צווייגאַרענדיג הויז. דאָס דאָזיגע הויז איז דער טעמפל פון גייסט, דער שטאַלץ פון ווילנע. צום דאָזיגען הויז ציען זיך יונג און אַלט, גאונים און חכמים, שריפטשטע-לער און וויסענשאַפֿטסלייט, צו שעפען דאָרט תורה און חכמה. דאָס דאָזיגע הויז איז די ביבליאָטעק פון דער ווילנער קהילה אויפ'ן נאַמען פון גרויסען גאון און חכם ר' מתתיהו

שטראַשן“. עס קומט אַ קורצע ביאָגראַפֿיע פון שטראַשונען און די געשיכטע פון דער ביבליאָטעק, וועלכע איז איצט דאָס אייגענטום פון דער ווילנער קהילה און ווערט פון איהר אויסגעהאַלטען און פאַרוואַלטעט מכמה יאָהרען. זי איז אַפען יעדען טאָג, אפילו שבתים און ימים-טובים, אויסער ימים נוראים. צווישען די 35 טויזענט ביכער פון דער ביבליאָטעק געפינען זיך אַן ערך 150 מאַגוסקריפטען און פינף אינקונאַ-בולען, דאָס הייסט ביכער געדרוקט אינ'ם ערשטען יאָהרהונדערט פון דער דערפינדונג פון דרוק, ביז'ן יאָהר 1500. עס זיינען אויך פאַראַן אַ 400 ספרים פון 16-טען יאָהרהונדערט, ווי אויך זעלטענקייטען און אפילו אוניקומס.

אַ צווייטע זעהר וויכטיגע ווילנער אינסטיטוציע איז דער אידישער וויסענשאַפֿטליכער אינסטיטוט (ייווא) וועגען וועל-כען עס שרייבט אין זאַמלבוך זיין פּיהרער דר. מאַקס וויינ-רייך. עס איז קוים 12 יאָהר זינט דער ייווא האָט זיך גע-גרינדעט — און ער האָט שוין אַפטיילען און צווייגען אין אַלע גרעסערע אידישע שטעט און ישובים איבער דער גאַרער וועלט.

מאַקס וויינרייך זאָגט: „דער אינסטיטוט איז ניט איין אינ-סטיטוציע, נאָר אַ גאַנצע נעץ אינסטיטוציעס. צום סוף פון בוך „ווילנע“ גיט ב. לעוויטין די געשיכטע פון ווילנער ברענטש 367 פון אַרבייטער רינג, זעהר לעבעדיג געשריבען.

דאָס בוך מאַכט אויך אַ פאַרווך צו געבען אַביסעל ליטע-ראַטור. אין דער אַפטיילונג: „איינדרוקען, געדאַנקען און עראינערונגען וועגען ווילנע“, זיינען פאַראַן אַ צאָל לידער פון מ. ווינגאַראַד, אברהם רייזען, ז. שניאור, ב. ביאַלאַס-טאַצקי, נחום יוד און א. ל. וואַלפּסאָן. עס איז פאַראַן אויך אַ רייסטער, צוזאַמענגעשטעלט פון זלמן רייזען, פון די נעמען פון ווילנער שרייבער וואָס זיינען דאָ אין „לעקסיקאָן פון דער אידישער ליטעראַטור און פּרעסע“. וועגען „ווילנער אין אַמעריקע“ שרייבען יעפֿים ישורין, ב. לעוויטין און מ. אייווענסקי.

אין דער אַפטיילונג „אינטערעסאַנטע טיפען פון דער אי-דישער ווילנע“ גיט שרה רייזען אַ סאַרט מעמואַר פון דבורה אסתר און א. ליטוויץ אַ רייע פאַרטרעטען פון גראַף פאַטאַצקי (דער „גר צדק“), דעם „ווילנער באַלעבעסעל“, אסתר די גענעראַלשע, דעם „תּקיה“, מאַטקע חאַבאַד און שייקע פּייער.

אין דער אַפטיילונג „ווילנער אין אַמעריקע“ שרייבען ב. לעוויטין, יעפֿים ישורין און מ. אייווענסקי. דערנאָך קומט

און געמעסיגטע אויפהאלטונג האָבען איהם בייגעשטאַנען, ביז עס האָט זיך דאָרט באַזעצט, אין אַ יאָהר צוויי אַרום, דער רבי ר' דוד משה, אַ זעהן פון דעם סאַדיגאַרער די- נאַסטיע.

דער רבי ר' דוד משה איז געגאַנגען אויפ'ן אויסגע- טראַטענעם וועג פון זיין גוט-אידישען פאַטער ר' ישראל' צי רוזשינצער, וועלכער האָט אַוועקגעשטעלט דעם צדיק'זום אויף אויסערליכען גלאַנץ און לוקסוס. ער האָט געלעבט ווי אַ שררה אין אַ פראַכטפול-באַציהרטען פאַלאַץ, געפאָהרען אין אַ גאַלד-באַפּוצטער קאַרעטע און געקליידט געווען אין סויבעל. די חסידים האָבען געגלויבט, אַז ער שטעקט אין די פאַרבאַרגענע עולמות און שטאַמט פונם גזע המשיח. אין די אינטערעסען פון דער „הויף-פאַליטיק“ איז געווען, אַז אַלע און אַלץ זאָלען זיך אונטערוואַרפען דעם רבינ'ס השפּעה, אָבער דער רב שפיראַ, וואָס האָט איינגעזעהן די מאַכט פון אַבערגלויבען האָט זיך פּלוצים דערפיהלט באַרופען און איז אַרויס געגען איהר אין אַ פאַרצווייפּעלטער מלחמה. זיי- ענדיג בטבע אַ פאַלקס-מענטש, לעבענדיג אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג און ניט-אַנקומענדיג צום המון, איז איהם געלונגען צוצוציהען צו זיך דעם מעהר פאַרגעשריטענעם בעל-מלאכה'שען עולם, איינארדענען פאַר איהם שבת'קור- סען, אַרגאַניזירען איהם אין אַ פאַראַיין „יד חרוצים“, מיט אַ פראַגראַם פון זעלבסטבילדונג, גרינדען אַ קרעדיט-געזעל- שאַפט „חברת גמילת חסד“, און אַ חברה „בכור חולים“, צו באַזוכען און באַהעלפען קראַנקע אָהן אונטערשייד פון שטאַנד און באַשעפטיגונג. ער האָט איינגעאַרדענט אַ „חדר“ מיט בענק, ווי אין אַ שוהלע, וואו מען האָט געלערענט די אידישע קינדער אידישע און אַלגעמיינע למודים. אום ניט אַנצוקומען און זיך אַפטיילען פון די חסידים האָט ער אַוועק- געשטעלט אַ באַזונדערען שוחט און איינגעאַרדענט אַן איי- גענע יאַטקע. דאָס מחלוקת האָט זיך צעפלאַקערט און אַנגעהאַלטען יאַהרענווייז. ערם יום כפור תרכ"ט איז אַ זעהן פון דער פאַרהייליגטער גזע, ר' בערעניו פון לעווי, דער אַנגעזעהענטסטער און איינפלוסרייכסטער, אויף וועלכען די חסידים האָבען געהאַפּט, אַז ער וועט זיין משיח, אַרויס לתרבות רעה. ער האָט זיך פראַנק און פריי ערקלעהרט פאַר אַן אַפיקורס. ער האָט זיך אַ צייט שפּעטער אויפ- געהאַלטען אין הויז פון טשערנאָוויצער אַטעאיסט דר. רייט- מאַן און פאַרעפענטליכט אַ בריוו אינם „המגיד“, אַז „ער טרעט ניט אַפּ פון גאַטס וועג, נאָר דערווייטערט זיך פון דעם המון נאַראַנים, וואָס גלויבען אין נאַרישקייטען“. דער אַפענער בריוו פון ר' בער'ן האָט אויפגערודערט גאַליציע, חסידים און ניט-חסידים האָבען דאָן אויפגעטראַטען געגען דער רוזשינער גזע און דעם גאון ר' חיים סאַנצער בראשם. ערמוטיגט פון די געשעהענישען האָט דער רב שפיראַ געדרוקט אינם „נוגה הירח“ אַ „ספר זכרון, והוא שיחה בין רב לתלמידו“ (נאַכהער אַרויס אין אַ באַזונדער העפטעל — איידטקהנען, 1872), וואו ער באַקעמפט חסידות און די לעהרמעטאַדען פון זיין צייט, און זאָגט זיך אַפען אַרויס,

אַן אינדעקס וואָס פאַרנעהמט גאַנצע ניין און דרייסיק (39) זייטען.

עס זיינען אויך פאַראַן זעהר פיל בילדער, פאַרטרעטען און רעפראַדוקציעס וואָס האָבען אַ שייכות צו ווילנע. צווישען זיי אַ בילד פון הירש לעקערט. און אַ געהיימער דאַקומענט וועגען זיין הינריכטונג, איבערגעשיקט צום ווילנער פראַקוראַר פון מיליטערישען קרייז-געריכט.

ל. ש.

ובילעאום-בוך לכבוד דער פערציג-יעהריגער עקזיסטענץ פונם טשאַרטאַקאווער שפיראַ-פאַראַיין אין ניו יאָרק. — רעדאַקטירט אונטער דער לייטונג פון גרשם באדער.

דער פאַראַיין פון די טשאַרטאַקאווער לאַנדסלייט אויף דעם נאַמען פון הרב ר' ישעיה מאיר שפיראַ, האָט דעם 3טען יאַנואַר, 1932, אַרויסגעגעבען דעם אויבענדערמאַנ- טען דריישפראַכטיגען אילוסטרירטען זאַמעלבוך, לכבוד דער פייערונג פון זיין 40-יאָהריגען קיום.

אַ חוץ דער געגעבענער אין ענגליש קורצער ביאָ- גראַפיע פון רב שפיראַ, וואָס איז איבערגעדרוקט, אַן אַן אַנדייט פון דער „דזשוואיש ענסיקלאָפּעדיע“, געפינט זיך וועגען איהם אַ פאָהר גענויערע באַשרייבונגען פונם פאַר- אַנטוואַרטליכען רעדאַקטאָר גרשם באדער און א. ליטוויץ, און אַן אינטערעסאַנט ביסעל זכרונות פון פאַרטאַרבענעם ר' יהודה אליהו ביימער (אינם „דברי מספד“) און פון ר' משה עפשטיין, דר. בערנאַרד הויזנער און יצחק יוסף ראָ- זענבלאַט.

דער רב ר' ישעיה מאיר שפיראַ איז געבוירען גע- וואָרען אין מעמעל, י"ז אב, תקפ"ח, איז דערצוגיען געוואָ- רען אין סאָקאַל ביים פאַטער ר' יוסף, אַ רב'ס אַ זעהן און אַליין אַ מוסמך, וואָס האָט ניט געוואָלט לעבען פון הוראה. צו 17 יאָהר גע'שמ'ט אַלס עלוי און חתונה גע- האָט פאַר ר' חיים אפּיסדאַרפס אַ טאַכטער אין צעשיגאָוו, וואו ער איז געבליבען דריי יאָהר אויף קעסט. ער איז געפאָהרען קיין לעמבערג אין די אינטערעסען פון רייכען שווער, באַקומען סמיכה פון דאַרטיגען גאון ר' יוסף שאול נאַטאַנזאָהן און זיך בשתיקה צוגעלערענט וועלטליכע למודים. אַ שטיק צייט צוגעהאַנדעלט און ניט באַגליקט, איז ער געוואָרען — ווי עס ערצעהלט ר' משה עפשטיין אין זיינע זכרונות — רב אין נאַראַיעוו. ער האָט זיך אָבער אינגליכען פון דאַרט אַרויסגעריסען, געשטודירט 9 חדשים אין לעמבערגער אוניווערזיטעט און צוגענומען גע- וואָרען 1860, אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג, אַלס קרייז- ראַבינער פון טשאַרטאַקאָוו. אין טשאַרטאַקאָוו איז דאָן אַן- געגאַנגען אַ קריג צווישען די חסידים פון וויזניצער רבי'ן, וועלכער האָט זיך נאַר-וואָס באַזעצט אין דער שטאַט, און די חסידים, וואָס האָבען געוואָלט אַראַפּברענגען דעם רבי'ן פון סטעטיץ. דער רב שפיראַ האָט זיי געוואָלט פאַר- שלומ'ען און אַריין אין אַ צרה. זיין ליבע מילדע נאַטור

טען טשאַרטער: „טשאַרטקאָוער הרב ישעיה מאיר כהנא שפירא קראַנקען־אונטערשטיצונגס־פאַראיין“.

דער פאַראיין האָט זיך צעוואַקסען אין מיטגלידער־שאַפט און קאַפיטאַל. 1908 איז ביי דעם פאַראיין געגרינדעט געוואָרען די „טשאַרטקאָוער אימיגרעישאַן אייד סאַ־סייעטי“, און אין 1914 — דער רעליף־פאַנד. אין 1917 איז, אַ דאַנק ר' אליעזר לאַנדא, געגרינדעט געוואָרען אַ ליידי־פאַנד, וועלכער עקזיסטירט עד היום מיט ערפאַלג.

אַ חוץ די התחייבות'ן צו איהרע מיטגלידער, ווי קראַנקען־בענעפיט, אונטערשטיצונגען, א. א. ו. באַטיי־ליגט זיך דער פאַראיין מיט אַ יעהרליכען צושטייער פאַר'ן קרן היסוד, פאַר'ן בית־תומים און מושב זקנים אין ניו יאָרק און גיט אַ יעהרליכע סומע פאַר מעות חטים הי און אין טשאַרטקאָוו. ליידער איז דאָס די איינציגע אַרבעט, וואָס באַהאַנדעלט די היסטאָריע און צושטאַנד פונם פאַר־איין און לאָזט זיך מעהר ניט אויסשעפּען. ווי עס איז צו זעהן פונם „מעמבערשיפ ליסט“ צעהלט דער פאַראיין 168 מיטגלידער.

ר' יהודה אליהו ביימער האָט געבעטען די „שאַפיר־ניקעס“ אין זיין „דברי מספד“ צו פאַרעפּענטליכען דעם פאַרהייליגטען רב שאַפיראַ'ס שריפטען, אָבער מיר האָבען פון זיי קיין זכר אינם זאַמעלבוך. אַנשטאַט זיי ברענגט יאָנ־קעל באַלדבערג אַ רייע היסטאָרישע דאָקומענטען וועגען דער שטאַט טשאַרטקאָוו, דעם פּנקס פונם טשאַרטקאָוער קהל פון 1731—1825, דעם ספר החברה פּועלי צדק, וואו מען האָט אין 1722 געגעבען די טשאַרטקאָוער אידען דאָס רעכט צו וואוינען און צו האַנדלען אין טשאַרטקאָוו, און ווי די טשאַרטקאָוער קהלה האָט אויסגע'פּועל'ט אַז אַ אי־דישער בעל מלאכה זאָל ניט מוזען געהן צו דער גוי'אישער „צעדן“. די געגעבענע העברעאישע דאָקומענטען זיינען שעהן און קענטעוודיג באַאַרבעט געוואָרען פון א. ליטוויין, וואָס פאַרמאָגט אויך אַ רייע אַנדערע אַרבייטען אינם זאַ־מעלבוך: דאָס שוין דערמאָהנטע אַרטיקעל איבער'ן רב שפיראַ, אַ באַשרייבונג „אַך, טשאַרטקאָוו, טשאַרטקאָוו!“ וועגען דעם שאַפירניק „מענדעל פידלער“ און „דער לאש־קאוויצער דבוק“, אַ פּאַלקס־אַנעקדאָט, וואָס פּאַסט זיך, צום באַדויערען, ניט אַריין אינם געוועב פון בוך.

אַ חוץ די 80 בילדער, וואָס פאַרנעמען אַן ערך 61 זייטען, און די 24 זייטען באַגריסונגען, באַקומען מיר אין בוך אַ רייע באַשרייבונגען וועגען די אַלטע און נייע „שאַ־פירניקעס“, אַן אַרבעט וועגען טשאַרטקאָוו אין די מלחמה יאָהרען (1914—1918) און נאָך דער מלחמה פון א. טשאַרט־קאָווסקי, וועגען דעם (טשאַרטקאָווער) י. ל. פּרץ פאַראיין און זיין פאַרצווייגטע טעטיגקייט, און אַ גרעסערע אַרבעט „טשאַרטקאָוו אַלס קולטור־צענטער“ פון דר. אַ קו־שעכ־טער, וואָס איז געקומען אינם אַנדענק־נומער פונם שפיראַ־פאַריין צו הויבען און לויבען די רבי'אישע דינאַסטיע.

מ נ ש ה ו ו א ק ס ע ר .

(ווי ער גיט צו אין זיין „להרב המו"ל את השחר“, וויען, תרל"ג, באַנד 4, ז. 657), געגען פאַרשידענע „פּוסקים“, וואָס פאַרנעמען דעם פּלאַץ פונם „תלמוד“, און פאַר אַ קאַלעקטיוו רעוויזירטען אויסטייטש פונם טראַדיציאָנעלען געזעץ, וואָס זאָל צופאַסען די נייע לעבענספאַרמען צום ביכל־תלמוד'ישען אינהאַלט.

אום אויפצוהויבען דעם פאַרלאָרענעם פרעסטיזש פון דער רוזשינער גזע, האָבען זיך דאָן די חסידים אַ לאַז געטאָן מיט ברען אויפ'ן „אויפגעקלעהרטען“ רב, האָבען אויף איהם אויסגעטראַכט כּל'ערלע אומגלויבליכע בלבולים און געוואַלט עוקר מן השורש זיין. צום גליק זייערען האָט זיך דאָן די רעגירונג אָפּגעזאָגט צו אויסהאַלטען די קרייז־ראַבינער אויף איהר חשבון און אַרויפגעוואָרפען זייער אָפ־צאָהל אויף די געמיינדעס. די חסידים, וועלכע האָבען דאָן באַקומען די אויבערהאַנט אין דער קהלה פון טשאַרטקאָוו, האָבען אַלץ מעהר פאַרקלענערט דעם רב'ס שכירות, ביז מען האָט אים פּלוצים אין אַ פּרייטאַג נאַכמיטאַג אַרונטער־געזעצט פונם רבנות, און אַרויסגעוואָרפען מיט זיין פּאַ־מיליע, פּונקט צו קבלת שבת, פון דער קהלה'שער דירה און געלאָזט וואַלגערען אין גאַס. דער רב האָט זיך דאָן איבערגעקליבען אין הויז פון איינעם פון זיינע אָנהענגער, און געצויגען זיין אַרימע חיונה אין די לעצטע צעהן יאָהר פון זיין לעבען אַלס אָנפיהרער פון די דורך איהם געשאַ־פענע קרעדיט־געזעלשאַפט (הברת ג"ח). י"ג טבת, תרמ"ו, איז דער רב ר' ישעיה שפיראַ נפטר געוואָרען. ער האָט געבעטען אין זיין צוואָה, „מען זאָל זיך ניט קימערען, אויב מען וועט איהם געבען אַן אַרט אַפילו אונטער'ן פאַרקען“ און „מען זאָל ניט געהן דאָרט, וואו מען שעלט און מען בענטשט פאַר געלט“. ער האָט נאָך זיך איבערגעלאָזט אַ סך אומגעדרוקטע כתבים, צווישען זיי אַ פירוש אויפ'ן „יד החזקה“, און די מאמרים, וואָס ער האָט פאַרעפּענטליכט פון 1848 און ביז זיין טויט אינם בכורי העתים, הלבנון, המליץ, המגיד, המבשר, הנשר, העברי, נוגה הירח און השחר.

אַ טייל פון דעם פאַרשטאַרבענעם רב'ס פאַרהייליגער, די אַזוי גערופּענע „שאַפירניקעס“, וואָס דער גורל האָט פאַרטראַגען קיין אַמעריקע, האָבען געשאַפּען, אַ יאָהר זיבען נאָך זיין טויט, אַ פאַראיין אויף זיין נאָמען, דעם אַזוי גע־רופּענעם „טשאַרטקאָוו־שפיראַ פאַראיין אין ניו יאָרק“. אין דעם צווייטען טייל פונם אַרטיקעל „פון טשאַרטקאָוו ביז ניו יאָרק“ גיט יצחק יוסף ראָזענבלאַט איבער די היס־טאָריע פונם פאַראיין.

אַ היפעלע טשאַרטקאָווער לאַנדסלייט האָבען דאָ גע־פונען פאַר נויטיג צו גרינדען אַ פאַראיין, וואָס זאָל טראַגען דעם רב'ס נאָמען. צוערשט געמאַכט אַ מנין אויף 58 ווי־לעט סטריט, אין הויז פון ר' פּאַליק קליגלער, דער גרינד־דער און באַגייסטערער פונם פאַראיין. דעם 20טען יולי 1892, איז קליגלער'ן געלונגען צו באַקומען דעם באַטיטעל.

אן אנדער לאדזשער ברענטש פון דעם זעלבען ארדען, וואָר-
 שיינליך אַ מעהר קאָנסטרוקטיווער. דער ברענטש 324
 האָט זיך געגרינדעט אין דער צייט פון דעם גרויסען שטראָם
 פון אידישער אימיגראַציע, נאָך דעם דורכפאַל פון דער רע-
 וואָלוציע פון 1905 אין רוסלאַנד. ער האָט זיך דאָן גע-
 גרינדעט אַלס אַ בונדישער ברענטש, ד. ה. אַלס אַן איבער-
 פלאַנצונג פון דעם „אַלגעמיינעם אידישען אַרבייטער-בונד
 פון ליטע, פוילען און רוסלאַנד“ אויף דעם אַמעריקאַנישען
 באַדען. אָבער אַנשטאַט דער פּאַליטישער און עקאָנאָמישער
 טעטיגקייט, וואָס דער „בונד“ האָט אָנגעפיהרט אין רוס-
 לאַנד און פוילען, האָט דער לאַדזשער בונדישער ברענטש,
 ווי אַ סך אַנדערע ברענטשעס און פאַראיינען פון דעם זעל-
 ביגען מיז אין אַמעריקע, באַגרעניצט זיין בונדישע טעטיג-
 קייט בלויז צו זאַמלען שטיצע פאַר דער אַרגאַניזאַציע אין
 דער אַלטער היים.

מיר געפינען דאָ אויך, אַז אין דעם ברענטש האָבען זיך
 שפּעטער אַנטוויקעלט שאַרפע שטרייטיגקייטען און צעטיילונג-
 גען, אַז דער ברענטש האָט זיך צוויי מאל געשפּאַלטען, אַ
 טייל איז אַוועק אין דער מעהר רעכטען לאַגער און אַ טייל
 איז אַוועק לינקס, אין דעם „אינטערנאַציאָנאַלען אַרבעטער-
 אַרדען“.

אַ שאַד, וואָס אַט די איבערלעבונגען אין דעם לעבען פון
 דעם ברענטש גופא ווערען איבערגעגעבען בלויז סכּעמאַטיש,
 און ניט אַזוי לעבעדיג און בילדלעך, ווי די מעמאָרען פון
 דער פאַרגאַנגענהייט אין דער אַלטער היים.

דער אַלמאַנאַך אַנטהאַלט אויך אַן אינטערעסאַנטען בע-
 לעטריסטישען און פּאַעטישען אַפּטייל, אין וועלכען עס זיינען
 פאַרטראַטען אברהם רייזען, שלום אש, י. ל. פּרין, פּראָפּעסאָר
 ה. גליצענשטיין, י. ה. ראַדאַשיצקי, א. גלאַנגלעיעלעס, ז.
 סעגאַלאַוויטש, י. קאַצענעלסאָן, י. א. ראַנטש, משה בראַדער-
 זאָן, דוד פּרישמאַן, חיים קרול, און אַנדערע.
 מ. ב. ל.

טאַראַטשע. — אַ געשיכטע פון אַ קליין שטעטעל אין קיע-
 ווער גובערניע. (ערשטע טייל 43 ז, צווייטע טייל 68 ז.
 — געשריבען פון יעקב ראָוויראַווינסקי, אַ מיטגליד
 פון טאַראַטשער לאַנדסמאַנשאַפּט, ניו יאָרק, 1937).

וואָס פאַר אַ מאַדנעם אומדערקלערבאַרען כח די קינדער-
 יאַהרען האָבען אין אויסגעשטאַלטיגען די סענטימענטען און
 באַציאָונגען פון מענשען!
 מענשען וואַנדערען אויס פון זייערע קליינע ענגע שטעט-
 לאַך, אין דער גרויסער ברייטער וועלט. מ'ווערט אַריינגע-
 צויגן אין שווערען עול פון לעבען. די יאַהרען פאַלען אַפּ.
 מ'האַט שוין אויף דער נייער ערד קינדער, אייניקלאַך. צוויי
 מאל מעהרער לעבענס האָט מען שוין איבערגעלאָזען אין
 דעם נייעם לאַנד, און אַלץ בלייבען נאָך די באַציאָונגען און
 באַגריפען צו דעם דאָזיגען לאַנד, ווי צו אַ צווייטער היים.

„לאדזשער אלמאנאך“, ארויסגעגעבן פון דעם לאדזשער
 ברענטש 324, ארבייטער רינג, ניו יאָרק, צו זיין 25 יאָר
 ריגען יוביליי אין יאָר 1934. 176 זייטען. גוסטאַוו
 אייזנער, פאַרזיצער, רעד. קאָלעגיע.

פון די איבער פופציג אַרטיקלען, גרעסערע און קלענערע,
 וואָס גייען אַריין אין דעם „לאַדזשער אַלמאַנאַך“, האָבען
 בלויז פינף עטוואָס אַ שייכות מיט דעם לעבען און די טעטיג-
 קייטען פון דעם ברענטש, וואָס האָט אַרויסגעגעבען דעם אַל-
 מאַנאַך, און נאָך עטליכע אַנדערע לאַדזשער אַרגאַניזאַציעס
 ווערען בלויז בקיצור דערמאַנט אין דער אַפּטיילונג, וואָס
 טוען לאַדזשער אַרגאַניזאַציעס אין אַמעריקע? דער גאַנ-
 צער איבעריגער שטאַף פון דעם אַלמאַנאַך — העכער 90
 פּראָצענט — באַשטייט פון מעמאָרען און כּראַניק פון דער
 געשיכטע פון די אידען, באַזונדער פון דער אידישער אַר-
 בייטערבאַוועגונג אין לאַדזש. דאָס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר
 אַלע לאַנדסמאַנשאַפּט-פאַראיינען אין אַמעריקע, ביי וועלכע די
 געמיינשאַפּטליכע דעראינערונגען פון דער אַלטער היים
 זיינען דער סאַמע יסוד פון זייער צוזאַמענבונד און עק-
 זיסטענץ.

לאַדזש איז אָבער ניט אַבי אַ שטעטעל, נאָר אַ גרויסער
 אינדוסטריעלער צענטער, דער מאַנטשעסטער פון פוילען. די
 שטאַט האָט דורכגעמאַכט אַ פענאַמענעלע, ראַשיגע אַנטוויק-
 לונג. אין משך פון בערך אַ האַלבן יאָרהונדערט — פון
 אַרום 1820 ביז אומגעפער 1870 — אין די שטאַט אויסגע-
 וואקסען פון אַ קליין אומבאַדייטענדיג דערפעל אין איינעם
 פון די גרעסטע טעקסטייל-צענטערס אין דער אַלטער רוס-
 לאַנד און אין אייראָפּע. אין אַט דער עפישער אַנטוויקלונג
 האָבען אידען, סיי קאַפּיטאַליסטישע אונטערנעמער, סיי אַר-
 בייטער, געשפּילט די הויפט ראַליע, ווי י. י. זינגער האָט עס
 אַזוי מייסטערהאַפט געשילדערט אין די „ברידער אשכּנזי“.
 די יוגנט-דעראינערונגען פון די גרינדער און טוער פון דעם
 לאַדזשער ברענטש, די כּראַניק פון דער געשיכטע פון אַט דער
 שטאַט, די עפּיזאָדען פון די רעוואָלוציאָנערע אויסברוכען,
 סטרייק-כּוואַליעס, פאַגראַמען אויף אידען, קאַמפען צווישען
 אַרבייטער און דער סטרייק-ברעכערישער אונטערזעלעט,
 אדג. אין דעם רעוואָלוציאָנערען פּעריאָד פון 1905 — דער
 אַנוואוקס פון אַ צענטער פון דער מאַדערנער אידישער ליטע-
 ראַטור און קולטור אין לאַדזש — אַט דאָס אַלץ, וועגען וואָס
 די מעמאָרען און כּראַניקען פון דעם „לאַדזשער אַלמאַנאַך“
 דערציילען אונז, איז אינטערעסאַנט ניט בלויז פאַר לאַדזשער
 לאַנדסלייט, פון אַ סענטימענטאַלען לאַנדסמאַנשאַפּטליכען
 שטאַנדפּונקט, נאָר האָט אויך אַן אַלגעמיינעם אינטערעס און
 באַדייט.

אין די ערשטע עטליכע זייטען פון דעם אַלמאַנאַך, וועלכע
 פאַרנעמען זיך מיט דער געשיכטע פון דעם לאַדזשער
 ברענטש 324 גופא, ווערען מיר געוואויר, אַז דער דאָזיגער
 ברענטש איז ניט געווען דער ערשטער לאַדזשער ברענטש
 פון אַרבייטער רינג, נאָר אַז פאַר איהם האָט שוין עקזיסטירט

אין שטעטעל איז געווען אן ארסענאל. די קריסטליכע באַ-
פעלקערונג האָט גענומען אויסליידיקען דעם אַרסענאל. גע-
הייסען האָט עס, אַז מ'דאַרף זיך באַוואַפענען פאַר זעלבסט
באַשיצונג געגען באַנדעס. די אידען האָבען אָבער געוואוסט די
אמת'ע כוונות פון די אַנטיסעמיטען. זיינען אידישע יונגעלייט
אויך אַוועק צום אַרסענאל. אויב זעלבסט-פאַרטיידיקונג, זיי-
נען די אידען די ערשטע וואָס דאַרפען עס. און אַזוי איז באַ-
שאַפען געוואָרען די טאראשטשער אידישע זעלבסטשוין, וואָס
האָט ניט איינמאַל מיט געוואָלדיגער העלדישקייט צוריקגע-
שלאָגען אַנפאַלען פון באַנדעס.

צעהנדליגער אידישע העלדען, וואָס קיינער אַחוץ די
שטעטעלשע, ווייסט ניט פון זיי, זיינען אַרויסגערוקט גע-
וואָרען. איינער פון זיי, אַן אַכצעהן יאָהריגער בחור, יוסף
געווינצמאַן, האָט ניט-קוקענדיג אויף זיינע וואונדען, גע-
פיהרט דעם זעלבסטשוין מיט אויפמונטערונג, שרייענדיג:
„וויינט זיי, אַז אידען קענען שטאַרבען ווי העלדען אין קאַמף“.
פון וועמען האָט דאָס שטעטעל ניט געליטען — פון מאַכ-
נאַן, פון דעניקענען, פון אייגענע שטעטעלשע באַנדיטען, און
אַלע האָבען זיי געפלינדערט, ראַבירט און געפאַדערט פון דער
אידישער באַפעלקערונג געלט. אַ פערטעל מיליאָן גאַלדענע
רובעלס.

די גרעסטע שחיטה האָט טאראשטשע אַדורכגעלעבט אין
יענעם „שוואַצען פרייטאָג“. די באַלשעוויקעס זיינען אַפגע-
טראַטען, דעניקינס באַנדע האָט זיך אַריינגעריסען אין שטע-
טעל. באַלד האָבען זיך די מחנות צוטיילט אין גרופען פון
צוויי, דריי, און האָבען זיך פאַרשפרייט איבער'ן שטעטעל צו
אידישע הייזער, שרייענדיג: „דעינגי דאַי — אי זשאַנקי“
(געלט און פרויען). ס'איז ניט געווען קיין איין אידיש הויז,
וואָס האָט ניט געהאַט קיין הרוג.

אַט די שוידערליכע אַדורכלעבונגען איז טאראשטשע
אַדורכגעגאַנגען צוזאַמען מיט אַלע אוקראינישע אידען ביז די
סאָוועטען-מאַכט האָט זיך פאַרפּעסטיגט.

דער צווייטער טייל „טאראשטשע“ איז ניט גלאַט אַ באַ-
שרייבונג פון אַ אידיש שטעטעל, נאָר אַ שטעטעל, וועמעס
ערד איז אויסגעוויקט פון אידיש בלוט. דער צעטעל נעמען
פון די אידישע הרוגים, וואָס איז איינגעשלאָסען אין בוך,
מאַנט ניט צו פאַרגעסען, אַז טאראשטשע האָט גאָר אַ באַזונ-
דער קאַפיטעל אין דער אידישער געשיכטע.

די צוויי טיילען זיינען צוזאַמענגעשטעלט מיט ליבע און
יראת הכבוד, און דאָס פאַרגיטיגט שוין פאַר די חסרונות, וואָס
די ביכלאַך האָבען, ווי ניט סיסטעמאַטישקייט, צופעליקייטען
און איבעריגקייטען. די ניט-ליטעראַרישקייט פאַרבייט די
פראַסטע רייד, וואָס זיינען אין אמת'ן געשמאַקע, ריינע און
נאַאיווע שמועסען.

די ביכלאַך זיינען איינגעטיילט אין קאַפיטלאַך אויף זעהר
אַ פיינעם געשמאַקען אינטערעסאַנטען אופן. עטליכע פיינע
בילדער. סימבאליש זיינען די צוויי בילדער: אַ בילד פון
זעלבסטשוין — און פון טאראשטשער אידישען קאַלכאַז מיט
זייערע טראַקטאָרס. די ביקס פאַרביטען אויף אַקעראַיזען.

אַ פינף און זיבעציק יאָהריגער איד, וואָס לעבט שוין אין
אַמעריקע איבער פופציג יאָהר, קען בשום אופן ניט אַפ-
שניידען די געדעכעניש פון זיין שטעטעל. דער יאָך און
געראַנגעל פון לעבען האָט ניט דערוואַרגען זיינע סענטימענ-
טען און ליבע צו זיין געבורט-אַרט. ער אַטעמט און לעבט
אין דער דערמאַנונג פון זיין שטעטעל. אַלץ איז איהם ליב און
וויי. ער פרעהט זיך מיט דער דאַרטיגער פרייד, און פאַר-
גיט אין צער איבער די שלעכטע בשורות, וואָס דערגרייכען
איהם. ער וויל עפעס טאָן פאַר זיין שטעטעל. ער וויל עס
פאַראַייביגען, פאַרפּעסטיגען זיין יחוס, און וואָס איז דער
אידישער יחוס? לייטערונג דורך צער, שרעק און פאַרגאַמען.
און דאָס דאָזיגע שטעטעל טאראשטשע ערגיץ אין אוקראינע,
איז דורך אידיש בלוט פאַרשריבען געוואָרען אויף ווייס פאַפיר
אין דער געשיכטע.

יעקב ראָוויך-ראָווינסקי, פינף און זיבעציג יאָהר אַלט, האָט
אויף זיינע אייגענע הוצאות אונטערגענומען די אַרבייט פון
אויפשטעלען די געשיכטע פון זיין שטעטעל. אין דריי טיילען
האָט ער איינגעטיילט זיין אַרבייט: דער ערשטער טייל איז
טאראשטשע פון „ערשטען באַשאַף“. ווי פון אַ דאַרף צע-
וואַקסט זיך דאָס דאָזיגע שטעטעל.

דער צווייטער טייל, דער וויכטיגסטער און אינטערעסאַנט-
סטער, שליסט איין דעם מלחמה פּעריאָד. און די ליידען און
אומגליקען, וואָס דאָס שטעטעל האָט איבערגעטראַגען פון די
פאַרשיידענע באַנדעס אין צייט פון בירגער-קריג. 29 מאַל
איז דאָס שטעטעל איבערגעגאַנגען פון האַנט צו האַנט און
יעדער איבערגאַנג האָט געקאָסט אידישע לעבענס.

די מפלות פון דער רוסישער אַרמיי האָבן זיך פאַרוואַנדעלט
אין פאַרגאַמען און שחיטות אויף אידען. אָבער אין טא-
ראשטשע איז געווען שטיל. די טאראשטשער אידען האָבען
זיך געטרייסט: „ביי אונז וועט קיין פאַרגאַמען ניט זיין.
ס'לעבען גוט צווישען זיך די אידישע מיט דער קריסטליכער
באַפעלקערונג“. אָבער אויסגעלאָזען האָט זיך נאָך ערגער ווי
זיי האָבען אפילו דערוואַרטעט. פון די 29 איבערגאַנגען, וואָס
דאָס שטעטעל האָט אַדורכגעלעבט, איז דאָס שטעטעל געוואָ-
רען שיטערער, און דער בית-הקברות, געדיכטער.

וואָס האָט דאָס דאָזיגע שטעטעל ניט אַדורכגעלעבט? די
אידען האָבען שוין געוואוסט אַז ווער עס זאָל אַריינקומען —
דייטשען, פאַליאַקען, אוקראינער, צאַריסטען — וועלען די
אידען זיין די ערשטע און לעצטע צו ליידען.

רואיגקייט האָט די אידען געשראַקען. דורך דער צייט פון
אַוועקגיין און אַנקומען פון די באַנדעס, ווען דאָס שטעטעל
פלעגט אַ פאַר טעג בלייבען אַן דער הערשאַפט פון אַ מאַכט,
פלעגט שרעק דאָס שטעטעל פאַרפייניקען. איידער אַ באַנדע
פלעגט אַנקומען, פלעגען די שטעטעלשע אַנטיסעמיטען מיט
די שענדליכסטע בבלולים רייצען די קריסטליכע באַפעלקע-
רונג. און אַלץ האָט זיך געדרייט אַרום גאַלד. פּעסער גאַנצע
מיט גאַלד. אין צווישנצייט פלעגען זיי אויפגערייצטע אַליין
אַפמאַכען אַ שטיקעל פאַרגאַמעל. אָבער צופרידען אינגאַנצען
זיינען זיי ניט געווען.

האט פון פראנץ יאזעפ'ן. איצט ווען גאליציע געהערט צו פוילען, איז די פאליטישע לאגע אינגאנצען געענדערט, עס ווערט געפיהרט א פאליטיק פון אונטעריאכונג געגען די רוטענער און פון אויסראטונג געגען די אידען. דאס לאנד ליגט אונטער'ן קנאפל פון פאשיזם און ראסיוזם.

אין איין פרט באקומט זיך א מערקווירדיגער איינדרוק שוין פון גאטעספעלד'ס בוך אליין: מ'זעהט נישט און מ'הערט נישט פון קיין אידישע פויערים און פון קיין אידישע ארבייטער. אלע זיינען קרעמער און הענדלער. אויב דאס איז אזוי, הייסט עס, אז אידען זיינען אינגאנצען ארויס-געפאלען פון דער ארבייט. ביי ניט-אידען איז עס דער עלע-מענט פון וואנען דער פאשיזם ווערברט זינע מיטגלידער. ביי אידען איז עס, פארשטייט זיך, ניט מעגליך, שוין צוליב דעם ראסיוזם אליין. קומט אויס, אז די אידישע באפעלקערונג אין גאליציע איז פשוט פאר'משפט צום אונטערגאנג.

גאטעספעלד האט באזוכט אויך ווין. היטלער האט נאך דעמאלט ניט געהאט פארקאפט עסטרייך, נאר זיין שווארצער שאטען איז שוין געלעגען אויף דער עלעגאנטער שטאט און האט ארויסגערופען זארג און מורא ביי די ווינער אידען. ניט געקוקט דערויף, וואס דאס ביכעל איז געשריבען איז א לייכטען טאן, לאזט עס נאך זיך איבער א שווערען איינדרוק, צוליב דעם פאליטיש-עקאנאמישען מצב פון די מיטעל-איראפייאישע אידען.

ל א מ ע ד ש א פ י ר א

פ ע ל ש ט י ן

(זאמלבוך צום אנדיינק פון די פעלשטינער קדושים, רע-דאקטירט פון בוכ-קאמיטעט, יונה בוים, סעקרעטאר; אלעף כץ, טעכנישער רעדאקטאר; צייכענונגען פון נאטע קאזלאוו-סקי. ארויסגעגעבען פון „פעלשטינער פאראיין“, ניו יארק, 1937. 673 זייטען, — 23 ענגלישע זייטען — בילדער און צייכענונגען אויף באזונדערע פולע זייטען).

פעלשטין איז א קליין שטעטלע אין פראסקוראווער קרייז, פאדאליער גובערניע, אוקראינע, נאענט פון די אמאליגע עסטרייך-גאליצישע גרעניצען. אין יאהר 1919, גלייך נאכ'ן וועלט-קריג, האט עס דורכגעמאכט — מען קאן קוים זאגען „דורכגעלעבט“, אדער „איבערגעלעבט“, ווייל עס איז כמעט אינגאנצען פארניכטעט געווארען, — א שרעקליכע שחיטה, וואס האט ניט קיין גלייכען צו זיך אין דער מארטירער-געשיכטע פון אונזער פאלק... אויף ווייג-קינדער און זקנים, אויף מענער און פרויען צוגלייך. פינף הונדערט הרוגים האבען זיך ארומגעוואלגערט אויף פעלשטינער ערד, ביז מען האט זיי אויפגעקליבען און באהאלטען אין איין גרויסען ברר-דער-קבר, אין איין פינסטערער גרוב, אן א מצבה, אן א דינק-מאל...

אבער יענע לאנדסלייט זייערע — זעהר ווייניג אין צאל — וואס האבען זיך יא באוויזען צו ראטעווען קיין אמעריקע,

דעם צוזאמענשטעלער פון די ביכלאך, יעקב ראווינען, הא-בען ארויסגעהאלפען א גרופע לאנדסלייט מיט מאטעריאלען און אינפארמאציע, און צוזאמען האבען זיי צונויפגעשטעלט אן אינטערעסאנטע און לעבעדיגע געשיכטע פון זייער שטעטעל.

י א ס ע ל ק א ה ן

חורבן גאליציע

אזוי וואלט באדארפט זיין באטיטעלט חנא גאטעספעלד'ס בוך: „מיינ ריזע איבער גאליציע“, ארויסגעגעבען פון „די פאראייניגטע גאליציאנער אידען אין אמעריקא“, ניו יארק, 1937. דער פאקט וואס די לאגע ווערט באהאנדעלט פון גאטעספעלד'ן אין א טאן פון גוטמוטיגען און איינגעהאלטע-נעם הומאר, אן הארצרייסענדע יללות, בריינגט ארויס דעם חורבן פון די דארטיגע אידען נאך העלער און בולט'ער. דער עלענט, אי פאליטיש אי עקאנאמיש, איז אזוי גרויס, אז איהר שטוינט פשוט ווי אזוי זיי דערהאלטען זיך נאך ביים לעבען. א טייל פונ'ם תירוץ איז — אמעריקע'ס הילף. עס העלפען קינדער, קרובים, פריינט, די היגע לאנדסמאנשאפ-טען. די דארטיגע אידען שטייען אין קרעמלעך, וועלכע האבען ניט וואס צו פארקויפען, און ווארטען אויף קונים, וועלכע האבען ניט פאר וואס צו קויפען. אבער דאך — ווי קאן דאס די דארטיגע אידישע באפעלקערונג לעבען אן אן אייגענער עקאנאמיק? ניסים!

מאלט אייך, אז אפילו אין די גוטע אלטע צייטען איז גא-ליציע אויך ניט געווען קיין אידישער גן-עדן. גאליציאנער ארעמקייט איז געווען א שם-דבר אין אלע אידישע ישובים, וואס האבען אליין אויך קיין האניק ניט געלעקט. נאר וואס דען? זיי האבען געוויגען א לאליפאפ. כדי אידען פון אנדערע לענדער זאלען וויסען דעם טייטש דערפון: א לאליפאפ אין אמעריקע איז א גרויסע און ביליגע צוקערקע אין דער פארמע פון א רעדעל ארויפגעשטאכען אויף א שטיקעל האלץ. ארעמע קינדער וויגען עס און לאבען זיך דערמיט. וויפיל נארונג דאס אנטהאלט איז אונז ניט בא-קאנט. דער אידישער לאליפאפ אין גאליציע איז געווען — פראנץ יאזעף. אידען האבען זיך געריהמט און געלאכט מיט זייער מלך חסד, און ווי נארהאפט דאס איז געווען איז ניט באוואוסט. פראנץ יאזעף, א הערשער איבער פארשיידענע פעלקערשאפטען, האט זיך געהאט זיינע חשבונות און האט געהאלטען א געוויסע מאס פון פאליטישער גלייכגעוויכט צווישען זיי. וואס איז שייך אידען, איז דער רעזולטאט גע-ווען אזעלכער: די באציאונג מיט די רוטענער (אוקראינער) זיינען געווען קוים דערטרעגליך, די באציאונגען מיט די פאליאקען זיינען אלעמאל געווען אומדערטרעגליך. פונ-דעסטוועגען, אז מ'האט אינוינען, אז גלייך אריבער דער גרעניץ האט זיך אנגעהויבען די אמאליגע צארישע מלוכה, ווערט פארשטענדליך פארוואס אידען האבען אזוי הנאה גע-

דער גרעסטער טייל סונ'ם בוך — אַרום 32 אַרטיקלען — באַשטייט טאַקע פון פּאַגראַם-דעראַינערונגען, וועלכע ליענען זיך ווי אַ גרויסע „מגלת ת"ח ות"ט" — אין אַ נייער, מאַ-דערנער אויסגאַבע, מיט היינצייטיגער אַרטאָגראַפֿיע אין ניט דאָ אַרט אויף דעם זיך אַפּזושטעלען. פּונקט ווי מיר קאַנען זיך דאָ אויך ניט אַפּשטעלען אפילו אויפ'ן צווייטען טייל פּונ'ם בוך (35 אַרטיקלען, געשריבען הויפטזעכליך אין בעלעטריסטישען סטיל), „אין דער אַלטער היים“, וואָס באַ-שטייט פון זעהר ווערטפולע, וואַרים-און-האַרציג געשריבענע פאַרזייכענונגען און עסקיון פון דער לאַנדשאַפֿט, געשיכטע, לעבענסשטייגער, עקאָנאָמיק, געזעלשאַפֿטלעכקייט, א. א. וו. פון פעלשטיו. דאָס זיינען מאַטעריאַלען, מיט וועלכע עס וועט זיך קאַנען, און דאַרפֿען באַנוצען ניט נאָר דער צוקונפֿט-טיגער היסטאָריקער פון „אַן אַמאַליג אידיש שטעטעל אויף אוקראַינע“, נאָר אפילו אויך דער היסטאָרישער בע-לעטעריסט...

דער דריטער און לעצטער טייל פּונ'ם בוך — „אין דער נייער היים“, 6 אַרטיקלען, — נעהמט אונז שוין אַריבער אויפ'ן אַמעריקאַנער באַדען. דער ערשטער פעלשטינער עמיג-ראַנט, אַנהויב פון עמיגראַציע, מיט וואָס פעלשטינער האָבען זיך אין אַמעריקע באַשעפֿטיגט, דער „פעלשטינער פאַריין“, דער „פעלשטינער קלוב“, דער פעלשטינער „רעליף“ און וואָס ער האָט אויפגעטאַן. דאָס איבערליכע לעבען פון דער אַר-גאַנצזאָציע און אַלע קאַמיטעטען — דאָס אַלץ ווערט זעהר לעבעדיג אין דערצילונגס-פאַרם, איבערגעגעבען. עס גיט אונז אַ בילד ניט דוקא פון „פעלשטינער פאַריין“, נאָר בכלל פון דעם מין לאַנדסמאַנשאַפֿט-„סאַסייעטי“ — אין איהר פאַ-זיטיווסטער געשטאַלט.

אַרויסגעגעבען איז דאָס בוך אויסערגעוויינליך ציכטיג און נעט סיי איבערליך און סיי אויסערליך — הימעל-ווייט פון די כאַראַקטעריסטישע לאַנדסמאַנשאַפֿט-אויסגאַבען. סיי דעם אינציאַטאָר און רעדאַקטאָר פּונ'ם ווירדיגען פּנקס, דעם באַקאַנטען כלל-טווער דר. י. קלינג, און סיי דעם „בוך-קאַמי-טעט“, וואָס האָט דערמעגליכט זיין דערשיינונג, קומט אַ גרוי-סער ישר-כח.

ב. ג.

דער „לאַנדסמאַן“, אַרויסגעגעבען צום פערציג יעהריגען יוביליי פון וויסקאווער אונטערשטיצונג פאַראַיין, 166 זייטען. רעדאַקטירט פון פאול ר. קרעמער.

נישט יעדע לאַנדסמאַנשאַפֿט-אַרגאַניזאַציע קען זיך דער-לויבען דעם לוקסוס וואָס עס האָט זיך דערלויבט דער וויש-קאווער אונטערשטיצונג פאַראַיין. פאַר אזאָ בוך ווי „דער לאַנדסמאַן“, פעלען ביי די מעהרסטע לאַנדסמאַנשאַפֿט-אַרגאַניזאַציעס סיי די נויטיגע פינאַנצען, סיי די נויטיגע שרייבערישע און רעדאַקציאָנעלע כּוחות.

„דער לאַנדסמאַן“ איז אַ פּראַכט-אויסגאַבע מיט אַ היבש ביסעל אינטערעסאַנטען און וויכטיגען מאַטעריאַל סיי פאַר

האַבען נישט געקאַנט רוען ביז זיי האָבען ניט דעם אַנדיינק פון די 500 הרוגים און קדושים אויפגעשטעלט אַ דיינקמאַל — דאָס „פעלשטיך-בוך“. און אַ ווירדיגער, דויערנדיגער דיינקמאַל איז עס אַן שום ספק. דאָס בוך איז אַ קאַלעקטיווע שאַפונג פון אַ פאַר צעהנדליג לאַנדסלייט — פּונקט ווי יענער ברודער-קבר דאַרטען, וועלכען די נאַטור גלייכט ביסלעכווייז אויס, מיט די פאַרבייפלייצענדיגע יאָהרען, איז אויך אַ בלו-טיגער אַנדיינק פון אַ קאַלעקטיווער מערדעריי...

פון זאַמעלבוך „פעלשטיון“.

טראדיציע ביי אידען, אז — „דאס געפיל פון געגענזייטיגער הילף באגלייט דאס פאלק אויף אלע נייע וואנדערונגען". אין דעם ליטערארישען טייל פון „לאנדסמאן" פארנעמען דאס ערשטע ארט מיט כאראקטעריסטישע זאכען פאר אזא בוך, ישראל אסמאן מיט זיין האלב-לעגענדארישען מעשה'לע פון ווישקאווע, „הערשעלע וואסער-טרעגער", און די קורצע סקיצע פון מ. ראבין, א מעשה'לע פון א אידען וואס לעבט אויס זיין בענקשאפט נאך א שעהנעם לעבען, דורך אריינ-פאנטאזירען זיך אין א וועלט פון אילויזעס.

מ א ר ט י ן ב י ר נ ב ו י ם .

„פוילישע אידען", זעקסטער יאהרבוך, ארויסגעגעבען פון דער פעדעראציע פון די פוילישע אידען אין אמעריקע, רעדאקטירט פון ז. טיגעל, יוני, 1938.

די פעדעראציע פון די פוילישע אידען, די גרעסטע לאנדסמאנשאפט ארגאניזאציע אין אמעריקע, גיט ארויס יאהרביכער אונטער'ן אויבנדיגען נאמען, אונטער דער רע-דאקציע פון איהר עקזעקוטיוו דירעקטאר ז. טיגעל. פון די ביכער דערוויסען מיר זיך, אז די פעדעראציע, וואס איז אויף א באשיידענעם אופן געגרינדעט געווארען אין ניו יארק מיט דרייסיק יאהר צוריק, איז זיך אזוי צעוואקסען, אז זי איז איצט פארשפרייט איבער גיינצען לענדער, די ניו יארקער פעדעראציע איז, פארשטייט זיך, פארבליבען דער גרעסטער און וויכטיגסטער אפטייל פון אט-דער באוועגונג. אין יאהרבוך „פוילישע אידען" פאר 1938 גיט גרשם באדער א גענוג אויספיהרליכע געשיכטע פון דער אנט-וויקלונג פון דער ניו יארקער פעדעראציע. געוויינליך ווערען די נויטען און באדערפענישען פון די איינצעלנע עמיגרנטען וואס שטאמען פון פוילן, באזארגט פון זייערע אייגענע לאנדסמאנשאפטען. די פעדעראציע האט אבער גע-האט די אמביציע צו קאארדינירען זייער טעטיגקייט און אנהערען זי אויף א גרויסען מאסשטאב. דאס האט זיך אויסגעדרוקט הויפטזעכליך אין פארזוכען צו גרינדען און בויען אן אייגענעם האספיטאל. דאס האט זיך נישט איינ-געגעבען צוליב פערזענליכע סכסוכים און פאליטיקאנעריי. עס זיינען אבער געווען אויך א סך וויכטיגערע ארואכען: די לאגע פון די אידען אין פוילען בעת און זינט דער מלחמה, די שרייענדיגע נויט, דער שטענדיגער פאגראם, די פאלי-טישע רדיפות דאס אלץ האט אפגעצויגען די ענערגיע פון דער פעדעראציע צו כל'ערליי הילפס אקציעס פאר די אידען אין פוילען. מ'האט געדארפט מינטערען די פארשיידענע לאנדסמאנשאפטען זיי זאלען העלפען זייערע אייגענע שטעט און שטעטלעך מיט געלט, מ'האט געדארפט העלפען ביים איבערשיקען „פעקלאך", מ'האט געדארפט שיקען שייך צו א בארוועסער באפעלקערונג, א.א.וו. נאך וויכטיגער איז געווען דאס ארגאניזירען פראטעסטען געגען די שטענדיגע פאגראמען און געגען אונטערדריקערישער געזעצעבענונג, דאס אינטערווענירען ביים פוילישען קאנסול און אמבא-

די ווישקאווער סיי פאר אנדערע לאנדסמאנשאפטען, כאטש דאס בוך אנטשפרעכט נישט גאנץ דעם כאראקטער פון א לאנדסמאנשאפט-אויסגאבע. דער רעדאקטאר, פאול א. קרעמער, האט זיך דא צופיל געלאזט אוועקרייסען פון זיין ליטערארישען געשמאק און כאטש זיינע כוונות זיינען געווען גוטע, האט זיך אבער באקומען א דיסאנאנס אין דעם אינ-האלט פון „דער לאנדסמאן". צופיל סתם ליטעראטור, נישט גענוג ווישקאווע. (איבערגעדרוקטע זאכען פון שלום אש, ב. קאווער, ז. שניאור, א. רייזען, ש. פרוג, א.א.א.). דעם רוקנביין פון „דער לאנדסמאן", ווי א בוך פון א לאנדסמאנשאפט, בילדען זיכער די צוויי ארטיקלען פון פאול א. קרעמער — „פעריגי יאהר ווישקאווע" און „פאר-איניגטער ווישקאווער רעליף".

אינ'ם ערשטען ארטיקלען שטעלט זיך דער שרייבער אפ אויף דער שטופנווייזער אנטוויקלונג פון דעם ווישקאווער אונטערשייטונג פאראיין: פון דעם „פאליטעלע ביר" ביי א „מיסעס אין א בעד-רום", וואו די ווישקאווער פלעגען פארבריינגען און וואו דער געדאנק פאר גרינדען די „סאסי-עטי" איז געבוירען געווארען, ביז צום „סך-הכל פון 40 יאהר ארבייט". ער שטעלט זיך אפט אפ אויף דעם היסטא-רישען הינטערגרונט פון דער ערשטער כוואליע פון אידישע איינוואנדערער קיין אמעריקע. זייערע נויטען, זייער קול-טורצושטאנד, זייערע בענקשאפטען. דער ארטיקלען איז רייך אין קאליר און ביז גאר אינפארמאטיוו. אין זיין ארטיקלען „פאראיניקטער ווישקאווער רעליף", רעדט דער שרייבער מיט א סך ביטערקייט וועגען דער לאגע פון די אידען אין פוילען.

צום באדויערען רוקט דער שרייבער ארויס טעאריעס, אין פארבינדונג מיט דער באציאונג פון די פאליאקען צו אידען, וועלכע זיינען ווייט נישט קיין געזונטע. ער זאגט: „פון אייביג אן איז די רשעות פון פאליאקען צו אידען שטענדיג געווען אן איינגעווארצעלטע, פלאם-פייערדיגע שנאה-פונקען האבען טיף געטליעט אין יעדען פאליאק'ס אנטיסעמיטישען הארצען". ער פארגעסט אן דער גרויסער צאל פוילישע פראגרעסיווע ארבייטער און אינטעלעקטואלען, וואס שטעלען זיך געגען אנטיסעמיטיזם.

נאך צוויי ארטיקלען אינ'ם בוך האבען א נאענטע שייכות מיט דעם לעבען פון לאנדסמאנשאפטען: היימאן בלומ'ס — „די ראלע פון לאנדסמאן אמאל און היינט"; און מ. איזענ-סקי'ס „די אמאליגע אידישע חברות און לאנדסמאנשאפטען אין אמעריקע". ה. בלום פיהרט אויס, אז בעת דער כוואליע פון מאסען-אימיגראציע זיינען די לאנדסמאנשאפטען גע-גרינדעט געווארען צוליב די באלידיגע נויטען און באדער-פענישען פון די איינגעוואנדערטע און אז אינ'ם היינטיגען טאג זיינען די לאנדסמאנשאפטען אינסטיטוציעס צו העלפען די אייגענע און אייראפע מעהר ווי עפעס אנדערש. מ. איזענסקי רעדט אין זיין ארטיקלען וועגען דער ראלע פון די אמאליגע חברות און פראווס באווייזען, אז די לאנדסמאנשאפטען זיינען א פארזעצונג פון דער דאזיגער

דער פאַרשונג פון דער געשיכטע פון די אידען אין פוילען, געשריבען פון דר. ה. וואַלפּסאָן; דעם יעהרליכען באַריכט פון דער פּעדעראַציע פון די פוילישע אידען אין אַמעריקע; און אַרטיקלע וועגען דער צווייטער וועלט-קאָנפּערענץ פון די פוילישע אידען, אָפּגעהאַלטען דאָס יאָהר אין אַנטווערפּען, געשריבען פון ב. ווינשטאַק פון אַרגענטינע; אַרטיקלען וועגען די פוילישע אידען אין אַרגענטינע (פון י. האָרן), אין קאַנאַדע (פון מ. גינבורג), וועגען דעם 10 יאָהריגען יוביליי פון פויליש-אידישען פאַרבאַנד אין אורוגוואַי. א. א. וו. ל. ש.

די „ביאַליסטאַקער שטימע“ און אַנדערע ביאַליסטאַקער אויסגאַבען.

די ביאַליסטאַקער קענען דינען אַלס מוסטער פאַר אַנדערע אַרגאַניזאַציעס מיט זייערע ליטעראַרישע אויסגאַבען. זינט 1921 גיבען די ביאַליסטאַקער אַרויס אַ מאָנאַטליכען זשורנאַל: „די ביאַליסטאַקער שטימע“, וואָס שפּיגעלט אָפּ, לויט די ווערטער פון זיין רעדאַקטאָר, דעם פּאַפּולערען כלל טווער דוד סאַהן, „דאָס לעבען און שאַפּען פון אונזערע ברידער פון אַלע טיילען וועלט“. אין דער „שטימע“ איז פאַרעפּענטליכט געוואָרען אַ סך מאַטעריאַל צו דער קולטור-געשיכטע פון דער אידישער ביאַליסטאַק, אויך אַ סך אינטערעסאַנטע ביאָגראַפֿיעס פון אַ גאַנצער ריי באַריהמטע ביאַליסטאַקער, ווי פּראָפ. זאַבלודאַווסקי, דר. זאַמענהאַף, פּראָפ. לעאַ ווינער, ראַזאַ ראַזאַיאַס, און אַנדערע. אין דער „ביאַליסטאַקער שטימע“ דרוקען זיך אַפּשאַצונגען פון אַ סך היגע ביאַליסטאַקער טווער און עס ווערט אָפּגעגעבען אַ סך פּלאַץ פאַר די פאַרשיידענע טעטיגקייטען פון די היגע ביאַליסטאַקער סאַסייעטיס. עס ווערען דאַרט אויך געדרוקט וויכטיגע פאַרשונגען וועגען דער ביאַליסטאַקער אינדוסטריע, געשיכטליכע אַרטיקלען וועגען גען ביאַליסטאַק און אַ גאַנצע רייע אַנדערע וויכטיגע מאַטעריאַלען.

די ביאַליסטאַקער זיינען פאַראַינטערעסירט די וועלט זאַל וויסען וועגען זייערע באַריהמטע זין. ד. סאַהן האָט אַן אינטערעסאַנטען אַרטיקל: „אונזערע ביאַליסטאַקער אין דעם אויפּבוי פון דער נייער רוסלאַנד“, וואו ער גיט אַן די נעמען פון באַרימט געוואָרענע ביאַליסטאַקער וואָס האָבען אונטער'ן סאַוועטען-רעזשים געפונען די געלעגענהייט צו אַנטוויקלען זייערע טאַלאַנטען. ווען זייער ביאַליסטאַקער לאַנדסמאַן, ליט-ווינאָוו, איז געקומען קיין אַמעריקע אין 1933, האָבען פאַר-שטייער פון ביאַליסטאַקער צענטער געהאַט מיט איהם אַ האַרציגען שמועס וועגען היימישע ענינים, אַזוי דערצעהלט אונז ד. סאַהן אין באַריכט פון די ביאַליסטאַקער טעטיג-קייטען אין אַמעריקע.

אין דער „ביאַליסטאַקער שטימע“ שפּיגעלט זיך אָפּ, ווי שוין דערמאָנט, דאָס לעבען פון די ביאַליסטאַקער לאַנדס-מאַנשאַפֿטען. מיר זעהען די אַנשטרענגונגען, וואָס ווערען געמאַכט צוערשט אויסצובויען דעם ביאַליסטאַקער צענטער;

סאַדאַר. דאָס אַלץ האָט געבראַכט דערצו, אַז די טעטיג-קייט פון דער פּעדעראַציע איז געווען אָנגעשטעלט הויפּט-זעכליך אויף אייראָפּע און ניט אויף אַמעריקע אַדער אויף ניו יאָרק.

פונדעסטוועגען קאָן מען ניט אַוועקמאַכען מיט דער האַנט געוויסע אויפטאונגען פון דער פוילישער פּעדעראַציע אויך פאַר דער אידישער באַפּעלקערונג דאָ אין ניו יאָרק. דער פּאַקט אַליין פון דער עקזיסטענץ פון אַזאַ גרויסער אַרגאַניזאַציע, איהרע ענערגישע אַרויסטרעטונגען אויפ'ן פּאָליטישן געביט אינערליך (אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אידישען וועלט-קאָנגרעס) און אויסערליך, איבט אויס אַ געוויסע עלעקטריזירנדיגע ווירקונג אויף דער אידיש-פוילישער באַפּעלקערונג פון אַמעריקע, און אפילו אויף אידען וואָס קומען פון אַנדערע לענדער פון מזרח-אייראָפּע. כאַטש עס האָט זיך ניט איינגעגעבען צו שאַפּען אַן אייגענעם האַס-פיטאַל, גיט פונדעסטוועגען די פּעדעראַציע מעדיצינישע הילף דורך איהר „מעדיקעל דיסטריקט“ און אַן אַפּטיילונג פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען, וואָס ווערט געפיהרט פּויל-שטענדיג אַן פּראָפּיטען און בלויו לטובת די ברענטשעס פון דער פּעדעראַציע. עס עקזיסטירט אויך אַ קולטור-סעקציע וואָס אַראָנזשירט לעקציעס, איז טעטיג אין פאַר-שפּרייטען דאָס אידישע בוך און קלייבט זיך אפילו אַליין אַרויסצוגעבען ווערק וועגען אידען אין פוילען.

:: ::

דאָס נייסטע יאָהרבוך איז באַזונדער רייך אין אינהאַלט, ווייל עס איז אַ יוביליי-אויסגאַבע, אַרויסגעגעבען ווי עס זאָגט זיך אויפ'ן שער-בלאַט, „לכבוד דעם דרייסיג יאָהריגען יובילעאום פון דער פּעדעראַציע פון פוילישע אידען אין אַמעריקע“. עס אַנטהאַלט דעריבער, אַחוץ דעם געוויינליכען שטאָף וואָס גייט אַריין אין די יאָהרביכער, אויך ספּעציעלע יוביליי-מאַטעריאַלען. דער וויכטיגסטער פון זיי איז דער דערמאָנטער אַרטיקל פון גרשום באַדער, וועלכער הייסט „דרייסיק יאָהר פּעדעראַציע פון פוילישע אידען אין אַמע-ריקע“. ווייטער איז דאָ אַ לייט-אַרטיקל „דרייסיק יאָהר“ פון ז. טיגעל, עקזעקוטיוו-דירעקטאָר פון דער פּעדעראַציע, אַ באַגריסונג פון דעם פויליש-אידישען פאַרבאַנד פון אַרגענ-טינע צו דעם 30 יאָהריגען יוביליי פון דער אַמעריקאַנער פּעדעראַציע, א. א. וו.

דער וואָגיגסטער אַרטיקל אין דעם בוך איז די אַרבייט פון דר. הערמאַן פּראַנק, וואָס הייסט „קאָנסטרוקטיווע הילף פאַר דעם אידישען מיטלשטאַנד אין פוילען“. ער ווייזט אָן, אַז אין משך פון בלויו פינף חדשים פון דעם יאָהר 1937, איז דער אַנטיל פון אידען אין קליינהאַנדעל פון דעם ביאַליס-טאַקער ראַיאָן געפאַלען אויף כמעט 23%! דער זעלביגער פּראָצעס גייט אָן איבער גאַנץ פוילען, כאַטש ניט אומעטום אין אַזאַ שאַרפּער, קאַטאַסטראַפּאַלער פאַרם.

די אויסגאַבע אַנטהאַלט אויך אַ וויכטיגע אַרבייט וועגען

יובילי-בוך פון „מיכל טענצער פעמילי טוירקלי“ — אין ענגליש.

דאָס יובילי-בוך פון מיכל טענצער פאָמיליע-קרייז, איז אַרויסגעגעבען געוואָרען צו דעם 10 יאָריגען יובילי (1927-1937) און איז אַ דיק בוך פון 205 זייטען, געשריבען אין ענגליש. דאָס בוך איז, ווי ס'ווערט געזאָגט אויפ'ן שער-בלאָט: „אַ רעקאָרד פון די אַקטיוויטעטען און דערגריי-כונגען פון דעם מיכל טענצער פאָמיליע-קרייז און נעמט-אַריין אַרטיקלען וועגען דער אידישער פאָמיליע, פון פראַ-מינענטע רבנים און וויסנשאַפטסלייט“. דאָס בוך איז צו-זאַמענגעשטעלט געוואָרען און רעדאַקטירט פון סאַלאַמאַן קערסטען. עס האָט אַלס מאָטאָ: „תנו עיניכם במשפחה“ (תענית ל"א). דער אַריינפיהר צום בוך, געשריבען פון רעדאַקטאָר, דערצעהלט אונז, אַז דער מיכל טענצער פאָ-מיליע-קרייז איז איינער פון די ערשטע פאָמיליע-קרייזען און איז געגרינדעט געוואָרען אין 1927 פון „קינדער פון מזרח-אייראָפּיאישע אידישע פאָמיליעס“ און איז כסדר געוואָקסען און האָלט אין איין אַנטוויקלען זיך.

אין בוך געהען אַריין עטליכע וויכטיגע אַרטיקלען פון רבנים און כלל-טוער. דער ערשטער אַרטיקל איז פון שלמה קערסטען: „וועגען דער ראַליע פון דער משפחה אין אידישען לעבען“. ער ברענגט אַ סך פּסוקים פון דער תורה און מדרש צו באַווייזען די גרויסע חשיבות, אין וועל-כער ס'איז געהאַלטען געוואָרען די משפחה ביי אידען.

אַרטור ל. פיאן דערצעהלט אין אַן אַרטיקל וועגען דער אַנטשטעהונג פון „דזשוינאַר ליג“, אַז דער פלאַן פון גרינדען די יוגענטליכע אַרגאַניזאַציע איז געבוירען געוואָ-רען די צווייטע סדר-נאַכט ביי די טענצערס אין הויז ווען די גאַנצע משפחה איז געווען פאַרזאַמעלט ביים סדר. די יוגע אַרגאַניזאַציע האָלט אין וואַקסען און האָט שוין היינט 44 מיטגלידער. אַ חוץ דיסקוסיע-אָווענטען אַראַנזשירען די מיטגלידער פאַרשידענע אונטערנעמונגען, אויספלוגען און באַטייליגען זיך שטאַרק אין ספּאָרט-אַקטיוויטעטען. צווישען אינגערען און עלטערען דור ווערען געשאַפען ענגערע פאַר-בינדונגען און די יוגע מענטשען קריגען שוין פריה אַ מעגלאַכקייט צו באַטייליגען זיך אין געזעלשאַפטליכען לעבען.

אין צווייטען טייל פון בוך ווערט אָנגעגעבען די גע-שיכטע און אַנטוויקלונג פון דער אַרגאַניזאַציע. פראַטאַ-קאַלען פון פאַרשידענע מיטינגען, רעפּאָרטען פון דער טע-טיגקייט פון קרייז, די געשיכטע פון „דזשוינאַר ליג“. עס ווערט אָנגעגעבען די קאָנסטיטוציע פון דער אַרגאַניזאַציע, נעקראָלאָגען פון פאַרשידענע פאַרשטאַרבענע מיטגלידער און פאַרשידענע נייעס, וואָס האָט אַ שייכות מיט דער צעהן-יאָהריגע עקזיסטענץ פון דעם מיכל טענצער פעמילי-טוירקעל.

דערנאָך אים אויפצוהאַלטען; מיר זעהען די טעטיגקייטען פון די נייע פלייסגע אַרבייטענדיגע „לעידים אַקזילעריס“, מיר לערנען דאָרט פון דער גרויסער הילפס אַקציע וואָס איז דורכ-געפיהרט געוואָרען פאַר רעליף, וועגען די שליחים, וועלכע זיי האָבען געשיקט מיט געלדער קיין ביאַליסטאַק, וואָס האָבען ממש אָפּגעראַטעוועט די שטאַט פון הונגער. די ביאַליסטאַקער טראַכטען אויך פאַר דער צוקונפּט. זיי ווילען צוציען דעם יונגען דור. זיי האָבען פאַר דעם צוועק גע-גרינדעט אַ „יאַנג פּאַלקס ליג“. אָבער די טעטיגקייט פון דער ליג איז זעהר אַ שוואַכע און ווייזט ניט אַרויס קיין גרוי-סען דערפאַלג. די ביאַליסטאַקער האָבען דאָ אָנגעטראַפען די זעלבע שוועריגקייטען, וואָס אַלע לאַנדסמאַנשאַפטען האָבען אין צוציען דעם יונגען אַמעריקאַנעם דור.

לאַמיר אַ קוק טאָן אויף אַנדערע ביאַליסטאַקער אויסגאַ-בען, אַרויסגעגעבען איבער פאַרשיידענע געלעגענהייטען. אַט איז אַ שייך אַרויסגעגעבענער דיקער זשורנאַל, „ביאַליסטאַקער פריינט“ — אַ ספעציעלע אויסגאַבע צום 30 יאָהריגען יובי-לעאום פון ביאַליסטאַקער ראַיאָנער ברענטש 88 א. ר., 1905-1935, אַרויסגעגעבען מאַרטש 1935, און רעדאַקטירט פון מ. באַביטש. דער יום-טוב'דיגער נומער האָט אַ רייכען ליטע-ראַרישען אינהאַלט, אַרטיקלען פון אַזוינע באַקאַנטע שרייבער און פּערזענליכקייטען ווי ב. וואַדעק, מ. באַסקין, ליליפּוט, י. קרעפּליאַק, נ. כאַנין, אַלטער עפשטיין און נאָך און נאָך. דוד סאַהן האָט אַ באַלערענדען אַרטיקל וועגען דער גע-שיכטע פון דעם ביאַליסטאַקער ברענטש 88 און זיינע אויפ-טוואונגען. מאַני לייב האָט דאָרט אַ ליד וועגען גדאַלקען, אַ באַקאַנטען ביאַליסטאַקער רעוואָלוציאָנער און אינטערע-סאַנטען כאַראַקטער.

אַט איז אַן אַנדער אויסגאַבע: „דער ביאַליסטאַקער פּונ-דאַמענט“, אַרויסגעגעבען לכבוד דעם 30 יאָהריגען יובי-לעאום באַנקעט פון די ביאַליסטאַקער „בריקלייערס פראַגרע-סיוו בענעוואָלענט אַסס'ן“, אונטער דער רעדאַקציע פון דוד סאַהן. ווי עס זעהט אויס, האָט ביאַליסטאַק געהאַט אַ סך גוטע מוליאַרעס און דאָ אין אַמעריקע, האָבען זיי זיך אויך גע-האַלטען צוזאַמען און אַרגאַניזירט. דוד סאַהן דערקלערט פאַרוואָס די מעהרסטע מוליאַרעס זיינען דאָ פאַרבליבען ביי זייער מלאכה, ניט ווי ס'איז דער שטייגער אין אַמעריקע, גענומען זיך צו אַלערליי אַנדערע מלאכות. ער דערקלערט עס מיט די בעסערע באַדינגונגען אין דער בוי-אינדוסטריע אין אַמעריקע, די הויכע שכירות, די ווינציקערע שטונדען און דער שטאַרקער יוניאָן. איין אינטערעסאַנטער אַרטיקלעל מיט'ן נאָמען „די געשיכטע פון יציאת מצרים ביי די בריק-לייערס“ איז איבערגעדרוקט אין דעם בוך.

אויך איז ווערט צו דערמאַנען אַ שעהנע אויסגאַבע פון „ביאַליסטאַקער לעבען“, אַ ספעציעלע אויסגאַבע צום 40 יעהריגען יובילי פון „ביאַליסטאַקער ביקור חולים פון ברוק-לין“.

די סואוועניר-זשורנאלען

2

אויפ'ן סמך פון די העכער פערציג אויסגאבעס, מיט וועל-
כע דעם שרייבער פון די שורות איז אויסגעקומען זיך צו
באקאנען, באקומט זיך אזא בילד פון דעם כאראקטער און
אינהאלט פון א דורכשניטלאכען סואוועניר-זשורנאל.

(1) באגריסונגען און „קאנגראטולאציען“ —
מיט און אהן ספעציעלע טעקסטען (ד. ה. בלויז די נעמען
פון די באגריסער), מיט און אהן באגלייטענדיגע פאטאגרא-
פישע בילדער. די באגריסונגען זיינען אין פראזע אבער
אפטמאל אויך אין גראמען.

(2) אַנאַנסען — זיי פאַרנעהמען אומעטום אָן אַנגעזעהע-
נעם אַרט, אין אייניקע פאַלען אפילו דעם אַנגעזעהענסטען
. . . ווייל צוזאַמען מיט פונקט 1, שטעלען זיי מיט זיך פאַר
דעם הויפט הכנסה-קוואַל, פון וועלכען די דרוק-הוצאות פון
אַט די סואוועניר-זשורנאלען ווערען געדעקט.

(3) אינפארמאטיווער מאטעריאל וועגען די באטרעפענ-
דיגע ארגאניזאציעס; זיער אנטשטייאונג און די סיבות,
וואס האבען געפיהרט דערצו; אנטוויקלונג, טעטיקייטען,
אלגעמיינע געשיכטע. דאס איז אפשר דער ווערטפולסטער
טייל פון א סואוועניר-זשורנאל פונ'ם סאציאלאגישען שטאַנד-
פונקט. (זע, א שטייגער, די אויספירלעכע באריכטען אין
דעם סואוועניר-זשורנאל פון דער „פאליש קאסאווער סאס.“,
„קיעווער אינדעפענדענט בענעוואלענט“, א. א. וו.)

(4) בילדער און באשרייבונגען פון היים-ערטער:
ירידים, מערק, וועלדלאך, לאנדשאפטען. זיי זיינען אפט
רירענדיג, „פאעטיש“, דורכגעדרונגען מיט פרימיטיווען
היים-וויי. (די זשורנאלען פון די „קאסעווער“, „ביסקער“,
„שידלאוויצער“, א. א. וו.)

(5) קליינע פעליעטאנען מיט א גרינגען-לאקאלען „סא-
טיעטי“-אינהאלט.

(6) כרוזים, אַנאַקראַסטיכען וועגען אַנגעזעהענע טיפען
און רעדעלפירער פון דער ארגאניזאציע.

(7) עראינערונגען פון די היימישע שטעט און שטעטלאך,
אזעלכע, וואס שטעלען מיט זיך פאר ניט נאר בילדער פון
באליבטע לאנדשאפטען, נאר גיבען אויך א באלערענדיגען
קולטור-געשעכטלעכען איבערבליק וועגען דער גייסטיגער
עוואלוציע פון דעם שטעטעל — פון א מיטעלאטערלעכען
ביז א היינטוועלטיגען. (זע די „מינסקער“, „קאסאווער“, א. א.)

(8) לידער און פאעמען — פון אייגענער אינדוסטריע . . .
ווייזט אויס, אַז כאַטש אין דער ברייטער וועלט איז פאַעזיע

„און דאן איז די צייט אזוי שנעל אוועקגעלאפען;
אזוי שנעל, דאס קיינער קוין מענטש אף דער וועלט
קאן זי ניט נאכואַגען. די צייט איז געפלווגען
פיל שנעלער ווי דער פויל פון בויגען . . .“
— פון א סואוועניר-זשורנאל

1

עס איז א וואויל-באקאנטע זאך, אַז די אַמעריקאַנער
אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען, סאָסייעטיס, „אַנשי“ א. א. וו.
גיבען אַרויס ביי פאַרשידענע געלעגענהייטען זשורנאַלען אין
אַלערליי אויסגאַבען, הויפטזעכלאך יובילעי-זשורנאַלען, ווען
די באַטרעפענדיגע לאַנדסמאַנשאַפט פּיערט אַ געוויסע דאַטע,
קיילעכדיגע אַדער ניט-קיילעכדיגע, פון איהר עקזיסטענץ.
אַט די דאָזיגע אויסגאַבעס שטעלען מיט זיך פאַר אַ גאַנץ
היפשע, אין גאַר פילע פרטים שטאַרק באַלערענדיגע ליטע-
ראַטור. ליידער ווערען אַבער אַט די דאָזיגע אויסגאַבעס
זעלטען-וואו פאַרנאַטירט. זיי ווערען, נאַטירלאך, פאַרשפּרייט
אויסשליסלאך צווישען דער מיטגלידערשאַפט פון דעם גע-
געבענעם פאַראיין, און זיינען דעראיבער ניט-באקאנט און
אומצוטריטליך דעם געוויינליכען פאַראינטערעסירטען לע-
זער. דאָס רוב פאַרשווינדען סוף-כל-סוף די דאָזיגע אויס-
גאַבעס אינגאַנצען, און ווערען פשוט ביבליאָגראַפישע
זעלטענקייטען.

דאָס איז באַשטימט אַ שאַד. די דאָזיגע אויסגאַבעס, ווי
געזאָגט, שטעלען מיט זיך פאַר אַ גאַנץ באַלערענדיגען
מאַטעריאַל, סיי סאָציאַלאַגיש און סיי היסטאָריאָגראַפיש.
זיי גיבען אונז אַ בילד סיי פון אַ באַשטימטען טיפ אַמערי-
קאַנער אידישער געזעלשאַפטלעכקייט, און סיי בילדלאך פון
דעם פאַרשווינדענדיגען לעבען אַדער שוין-פאַרשוואַנדענעם
עבר פון אידישע שטעטלאך אין דער אַלטער היים.

ניט אַלע אזעלכע געדיינק-זשורנאַלען זיינען פונ'ם זעל-
ביגען ווערט. דאָ וועלען מיר זיך אינגאַנצען ניט אַפּשטעלען,
פאַרשטייט זיך, אויף די גרויסע וויכטיגע היסטאָריאָגראַפישע
און פּונקטים, ווי אַ שטייגער, „פּונקס ווילנע“, פּונקס „פעל-
טשין“, א. א. וו. גרינטלאכע טאַמען און בענדער, וואָס זיינען
באַשטימט צו פאַרנעמען אַן אַנגעזעהען אַרט אין אידישע
ביבליאָטעקען. אונזער איבערבליק האָט צו טאָן אויס-
שליסלאך מיט סואוועניר-זשורנאַלען, קלענערע אויסגאַבעס,
געלעגענהייטלעכע אַלבאָמען און העפטען, וואָס זיינען אַרויס-
געגעבען געוואָרען — הויפטזעכלאך פון די אַלערליי
„אַנשי“-סאָסייעטיס. אין אַט די לעצטע פאַרנעמט שוין דער
עבר ניט אַזאָ גרויסען אַרט; זיי זיינען מעהר אינטערעסאַנט
ווי דאָקומענטען פונ'ם אַמעריקאַנישען „איצט“.

17) סטאטיסטישע טאבעלען — „ערשטע יעזערזשאנער סיק בענעוואלענט אסאסיאישאן“; אדער פינאנץ-טאבעלען אויף באזונדער-אריינגעקלעפטע זיך-צונויפלייגענדיגע בוי-גענס. („ערשטער לוצקער אונטערשטיצונגס-פאראיין“).

18) ליסטען פון באאמטע — אמאליגע און איצטיגע.

19) ליסטען פון גרינדער און בויער פון א פאראיין — ווי אויך באזונדערע ארטיקלען וועגען זיי. (ז. „די זאשקא-ווער נייע וועלט“).

20) אלגעמיינע מיטגלידער-ליסטען — אין אייניגע פאלען ווערען זיי אנגעגעבען פאר'ן פארלויף פון דער גאנצער עקזיסטענץ פון אן ארגאניזאציע. — 10, 20 יאהר — צוזאמען מיט דער דאטע, ווען די מיטגלידער האבען זיך אנגעשלאסען.

21) עהרען-ליסטען פון מיטגלידער — „שלאגלער“.

22) פאטאגראפיעס פון באאמטע.

23) גרופען-פאטאגראפיעס — אמאל קען מען דערקא-נען, פון אזעלכע פאטאגראפיעס, אורטיילענדיג לויט די מלבושים, מיט אדער אהן היטלען אויף די קעפ, א. א. וו. אויך דעם רעליגיעזען כאראקטער אדער עלטער פון דער מיטגלידערשאפט פון דער געגעבענער ארגאניזאציע.

24) פאטאגראפיעס פון אנטשאלטען — וואס ווערען אויסגעהאלטען דא אדער אין דער אלטער היים.

25) פאטאגראפיעס פון קינדער — און לערער-גרופען פון אידישע פאלקס-שולען אין דער אלטער היים, וואס ווערען אויסגעהאלטען פון אן ארגאניזאציע.

26) פאטאגראפיעס פון אמאליגע יוגענטליכע רעוואלו-ציאנער גרופעס. (די „אמדורער“).

27) קארטונס און „קאמיקס-טריפס“.

28) טאנץ-פראגראמען — (אויב ביי דער פייערונג איז א באל).

29) מעניוס פון די באנקעט-מאהלצייטען — פון אט די מעניוס אליין קאן מען זיך אויך אפטמאהל אויסמאלען א בילד פון דעם כאראקטער פון דער אדער יענער לאנדסמאג-שאפט. מיר'ן נעהמען א שטייגער, די „קארטוב-בערעזער“ עס זיינען דא צוויי קארטוב-בערעזער פאראינען — די „ק. ב. בענעוואלענט אסאסיאישאן“ און די „ק. ב. יאנג מענ'ס בע-נעוואלענט אסאסיאישאן“. ביידע האבען אפגעהאלטען זיי-ערע באנקעטען אין איין אין דעם זעלבען בראדווי סענטראל האטעל. אינ'ם זשורנאל פון די ערשטע — דער עלטערער דור — לייענט זיך די באנקעט-פראגראם אזוי:

א. מארשירען מיט מוזיק — פון פראפעסאר רודאלף טילקין.

ב. „שלחן ערוך“ ע"י הממונה ב"ה נאמן, מרל מעדני מלך, פריש, געזונט און בא'טעמ'ט.

ג. „והשתיה כדת, צו טרינקען מיט איין מאס, וועט ניט זיי קיין פארדראס.“

איצט א „נחות דרגא“, איז עס נאך פונדעסטוועגען א גאנץ בכבוד'ער ארטיקעל אין די סאאוועניר-זשורנאלען, וואו מען יחוס'ט זיך מיט די אייגענע פאעטישע אויפטוען (וועגען זייער ליטערארישען ווערט לוינט זיך ניט צו ריידען) גאר שטארק: דער שרייבער פון דעם ליד איז „אינוער סעקרע-טאר'ס זוהן“, און פון יענעם ליד — „אנווער סעקרעטאר'ס טאכטער“. אויף איינעם א שיר טיטולירט זיך דער מחבר „טשערמאן“ נירענבערג . . . (ס'הייסט — ניט גלאט אבי-דארטען א פאעט!)

9) פובליציסטיק — געוועהנלאך — היימיש-געבאקענע חקירות און רעיונות. (זע „ערשטע אבערטינער“, אט איז א מוסטער פונ'ם סטיל פון אזעלכער „פובליציסטיק“: „דער ציקלאן פונ'ם קריזיס האט אויך אנווערע טיר-און-פענסטער געטרייסעלט“. עס טרעפען זיך אבער ארטיקלען זעהר כא-ראקטעריסטישע און אינטערעסאנטע. א שטייגער, אינ'ם זשורנאל, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען צום 15-יעריגען יובילעי פון דער יודעוויטשער בענעוואלענט אסאסיאישאן, די ארטיקלען פון ה. גארעליק און דושיקאב קעטץ קאנען דינען ווי מוסטערען פון ווערטפולער, גוט-אינפארמירענ-דיגער לאקאלער פובליציסטיק.

10) קיבעצערייטן — היימישע, אין פראזע און אין גראמען. זיי זיינען אפט גרופירט אינטער באזונדערע רב-בריקעס: „קיבעצעס און בוכטשעס“, „קיזלאך און שפריצ-לאך“, „א גלעט און א שטאך“ . . . נאטירלאך, זיינען זיי פון אינטערעס אויסשליסלאך פאר דער אייגענער מיטגלידער-שאפט.

11) אנטקדאטען, פאלקס-הומאר, אפארזומען — (זע די „קארטוב-בערעזער יאנג מענ'ס“, א. א. וו.).

12) פאראדיעס אויף וואויל-באקאנטע לידער — א שטייגער, אויף „הוליעט, הוליעט . . .“ („שאטער פרא-גרעסיוו“), אדער „מאי קא משמע לך“, (זשורנאל פון די „סלוצקער“).

13) אידיש-ענגלישע קאלענדארען — לחות — ימים-טובים אידישע און בירגערלעכע.

14) טעסטימאניאלס פאר ארגאניזאציע-פארדינסטען.

15) נעקראלאגען און „אין מעמאריאמס“ — געשטאר-בענע מיטגלידער פאר'ן פעריאד, וואס ווערט געדעקט פונ'ם זשורנאל.

16) פינאנץ-באריכטען — אסעטס און לייעביליטיס פאר א באשטימטען פעריאד. (ז. „ראמאנער“); אייננאמהען און אויסגאבען, אלגעמיינער פארמעגען, באנק-דעפאזיטען, (ז. „קרעמענטשווער“). מאנכע פון אט די פינאנץ-באריכטען זיינען פון העכסטער וויכטיגקייט מיט דעם, וואס זיי גיבען אונז א בילד פון דער עקאנאמישער סטרוקטור פון א לאנדס-מאנשאפט-פאראיין פאר א היבשען צייט-אפשינט: 10 יאהר („קרעמענטשווער“); 20 יאהר („ערשטע ראדאמער קאנ-גרעגיעשאן“); און אפילו גאנצע 35 יאהר („וויסאקא-לי-טאוסקער ברודערליכער אונטערשטיצונגס-פאראיין“).

געשיכטלעכען און היסטאריאגראפישען ארטיקעל וועגען דער באטרעפענדיגער ארטשאפט געשריבען פון אן אויטאריטעט-טער פען (ז. א שטייגער י. ריווקינד'ס ארטיקעל אינ'ם סואוועניר-בוך פון די "אמדורער").

צום סוף דארף, נאטירלאך, פארשטאנען ווערען אז ניט אלע אויבענאויסגעזעכענטע 32 "עלעמענטען" זיינען צו גע-פינען אין יעדען סואוועניר-זשורנאל. אמאל זיינען מעהר פארטראטען די אמאל יענע עלעמענטען. אמאל מערערע פון זיי, אמאל ווייניגער.

3

די שפראך פון די סואוועניר-זשורנאלען איז געמישט: אידיש און ענגליש. אמאל מעהר די ערשטע, און אמאל מעהר די צווייטע. כאטש אין דורכשניט ווערט אידיש מעהר באנוצט ווי די שפראך פון די זשורנאלען.

צווישען די איבער 40 זשורנאל-נומערען, וועלכע מיר איז אויסגעקומען צו באטראכטען, האב איך מיד אנגעשטויסען בלויז אויף איינעם, וואו דער גאנצער מאטעריאל איז געווען בלויז אין ענגליש, אהן אן איינציג אידיש ווארט . . . און דאס זיינען גראד ניט געווען די האלב-אסימילירטע לאנדסמאנשאפטען פון דרום-רוסלאנד — קרעמענטשווער, קיעווער, קאטערינאסלאווער, אדעסער — נאר דוקא די "אינדעפענדענט קוטנער יאנג מענס בענעוואלענט אס'ן" איך יו פליעז . . . ארויסגעגעבען געווארען איז דאס ביכעל צום זילבער-יובעלען פון דער ארגאניזאציע. ס'איז געבונדען ביכעל-מעסיג, אין הארטליכע טאוולען — לצמיתות, הייסט עס — און ווי באלד אז "לצמיתות", דארף עס מסתמא זיין אויף ענגליש . . .

מען טרעפט אמאל אויך א העברעאישען ארטיקעל ("די זאשקאווער נייע וועלט"), אבער דאס איז ניט מעהר ווי א קוריאז, ווייל די שרייבערין פונ'ם דאזיגען קליינעם ארטיקעל איז גראד אן אמעריקאנער-געבארענע, און די רעדאקציע פונ'ם סואוועניר-זשורנאל האט געוואלט שטאלצירען, וואס זי פארמאגט, "אזא בלום אין אונזער זאשקאווער גארטען...". וועגען דעם "איינגליש" פון א צאהל פון אט די זשורנאלען לאזט זיך עפעס זאגען . . . ס'איז אפט דער טיפישער, "איסט-סיידער" ענגליש. ס'איז אבער ניט אונזער עובדא דא צו לערנען עמיצען ענגליש-שרייבען. דערפאר איז שוין יא אינטערעסאנט צו בריינגען עטלעכע מוסטערן, וואס וועלען אילוסטרירען דעם כאראקטער פונ'ם, "אידיש" וואס ווערט באנוצט אין אט די אויסגאבעס.

"צום 10טען שטיפטונגס-פעסט פון אונזער האכגעשעצטען פאראיין שפרעכען מיר אויס א הערצליכען וועללאקאמם צו אונזערע ליעבע ברידער מיט זייערע פאמיליעס, פיר וועלכע דער פאראיין האט דיעזען פעסט פארבערייטערט." די ציטאטע איז ניט פון א זשורנאל פון א קורלאנדער, אדער אנאנדער לאנדסמאנשאפט פון א באלטישער געגענט, נאר גראד פון א רוסיפיצירטער אוקראינער שטאט . . . פונ'ם זעלביגען ביכעל ציטירען מיר ווייטער: "געניסענדיק פערגעניגען פון אונזער 10 יאהרעם פעסט, איז ראטזאם מיט ברידערליכער ערינערונג צו דערמאנען

ד. "אין אונס, קיינער צווינגט ניט, עסט וויפיל איהר קענט, און ווארט ביזן ענד.

ה. "כי כן יסד, אזוי איז דער באשלוס פון פעראיין, אין מיטען ניט אוועקצוגיין.

ו. "ותמאן, ווען איהר ווילט ניט, האט איך איין גוט יאהר, צוזאמען מיט אייער פאר."

די "רעדעס מכל המינים" זיינען דא, "אייגענע קרעפטע" און דער טאטמייסטער איז "איש פשוט מעיר מולדתנו בע-רעזע". דערפאר אבער, די זעלבע בערעזער, אינ'ם זעלבליגען באנקעט-פלאץ, ווען זיי הייסען שוין "יאנג מענס" (אפשר מיט א דור אינגער) איז שוין זייער מעניו אנגעגעבען אויף ענגליש (כאטש דער זשורנאל אליין איז געדרוקט אויך הויפטזעכטלאך אויף אידיש). און אך, ווי די "יאנג מענס" האבען זיך געבאך געמוזט ברעכען די ציין בא די פראנצויז-זישע נעמען פון די געריכטען . . . דער טראדיציאנאלער באנקעט-גרעיפפרוכט געהט אונטער'ן קעפל "באן אפעטי", די געפילטע פיש אונטער, "פואססאן", דער לאקשען און מאנדעליזופ הייסט, "בויאן", דער רינדערנער לעקער געהט אונטער, "אנטרע", די קאטשקע הייסט "ראטי", און דאס ביסעל קאווע הייסט "קאפע נואר . . .".

30) צום סוף געפינט איהר אין די זשורנאלען אפילו "רעדאקציאנאלע נאטיצען" און א "בריווקאסטען" . . . אויב א זשורנאל טא זאל זיין ווי בא לייטען!

31) דאמאנען — און אויב ווי בא לייטען, וואלט נאטיר-לאך געדארפט זיין א ראמאן אויך. אבער אזוי ווי פאר א ראמאן איז דאך קיין פלאץ ניטא, געפינען מיר אין איין סואוועניר-זשורנאל (בא די "זאשקאווער") כאטש אן אנאנס וועגען א ראמאן, ("אין גיכען וועט ארויס פון דרוק א ראמאן "די פארלוירענע ליבעס" פארפאסט פון צאלעק ווערלינסקי. דארט ווערט געשילדערט דאס שטעטלע זאשקאו פאר די לעצטע 50 יאהר, ביז די וועלט-מלחמה 1914, און אויך דאס לעבען פון די זעלבע זאשקאווער מענטשען אין אמע-ריקע. מאכט אייערע באשטעלונגען א. א. וו.).

הכלל, אויב אידען פארדינען אפשר ניט מעהר די לעצטע יאהרען דעם טיטל פון אן עם הספר, זיינען זיי אבער דער-פאר געווארען אן "עם הסופרים" — ווייל שיר ניט יעדער איינציקער איד פילט אפנים בא זיך, אז ס'איז בלויזער צו-פאל, וואס ער איז ניט אליין געווארען קיין שרייבער — פשוט, ער האט ניט געהאט דעם, "רואיגען קאפ" דערפאר . . .

32) אידישע שריפטשטעלער — אייניקע סואוועניר-זשורנאלען באשיינען אמאל זייער שמחה מיט די ווערק פון "דרויסענדיגע" אידישע שרייבער — מיט ווערק פון אברהם רייזען, א. ליעסיף, מאריס ראזענפעלד, הלל ראגאף, י. אפא-טאשו, י. קרעפליאק, דר. ה. פרענק, מאני לייב, י. סלאנים . . . אין א פאר פאלען לאדט מען א שרייבער אין טאקע ספע-ציעל; אבער דאס רוב זיינען עס פשוט איבערגעדרוקטע ווערק — און געוויינליך, ווען דער באטרעפענדיגער שריי-בער איז א לאנדסמאן פון דער "סאסייעטי". מען טרעפט דעמאלט אויך אן — כאטש זייער זעלטען — א קולטור-

4

די סאוועניר-זשורנאלען דערשיינען תמיד צו דער גע-
לעגענהייט, ווען עס ווערט געפייערט דער יאהרטאג (ענני-
וואירסערי) פון א לאנדסמאנשאפט, מיט א באנקעט, טאנץ
און אלערליי קלאפערגעצייג.

די דאזיקע „ענניוואירסערי“ איז געוויינלאך א קיילעכ-
דיגע צאהל יאהרען: 10, 15, 25 און 50 יעהריגע יובל'ס
(חברה בני-אהרן אנשי ווילקאמיר, 1887-1937, — די עלט-
סטע לאנדסמאנשאפט, אויף וועלכער איך האב מיך אנגע-
שטימען). עס ווערען אבער אויך געפייערט יובל'ס פון 33
יאהר („פאלטאווער“) 13-יעריגע בר-מצוה'ס („זאשקאווער
לעידים“), און אפילו פון אזא מין גארניט זאגענדיגע צאהל
יאהרען, ווי 17 („דער ערשטער קריפטשער פאראיין“). . . .
געדורקט ווערען פאקטיש אלע סאוועניר-זשורנאלען זעהר
רייך — אין פארגלייך מיט'ן אינהאלט קוקט עס שוין מאנכעס
מאל אויס צו פארוועניו-מעסיג. גוטער, דיקער פאפיר, אמאל
— טייערער רעגאל-פאפיר. פארמאט איז אפטמאל אלבאם-
מעסיג, מיט פרענדזלאך, טאשמעלאך און קוטאסיקלאך. . . .
די הילע איז פון פאפיראז-פאפיר, סאמעט. אדער זאמש,
זעלטען טאוולען. די פארבען זיינען טיפע, בולט'ע. צו א
25-יאריגען יובילעי איז די הילע א זילבערנע, צו א יובילעי
צווישען 25 און 50 — א גאלדענע. און דאס גאנצע ווערט
דערנאך איינגעוויקעלט אין צעלאפאן. א סך וויניעטקעס —
שאבלאנע, נאטירלאך, גאלד-באדעקטע אותיות, צייכענונגען,
א. א. וו.

5

מיר האבען ביז איצט גערעדט אויסשליסלאך וועגען די
סאוועניר-זשורנאלען פון די יעניגע לאנדסמאנשאפטען,
וועלכע שטעלען מיט זיך פאר די טיפישע אומאפהיינגעניגע
„אנשי-סאסייעטיס. מיר'ן איצט אין קורצען בארירען די
סאוועניר-זשורנאלען פון די לאנדסמאנשאפטען, וועלכע זיי-
נען ארגאניזירט ווי ברענטשעס פון פראטערנאלע ארגאני-
זאציעס.

אין צוזאמענהאנג מיט דער איצטיגער ארבעט איז אונז
אויסגעקומען צו באטראכטען 26 אזעלכע „נומערען“ — 18
פון ארבעטער-רינג ברענטשעס. 7 פון אינטערנאציאנאלען
ארבעטער-ארדען און איין סאוועניר-זשורנאל פון א צווייג
פונ'ם אידיש-נאציאנאלען ארבעטער-פארבאנד.

די הויפט-„פיטשורס“, די הויפט עלעמענטען פון וועלכע
אט די לעצטע אויסגאבעס באשטעהען, זיינען כמעט דיזעלבע,
וואס מיר האבען פריהער באשריבען. עס קומען אבער אויך
צו אייניגע נייע כאראקטעריסטישע שטיכען.

צוערשט — די באגריסונגען. ווי אפטיילונגען, ווי צווייגען
(„ברענטשעס“) פון צענטראלע קערפערשאפטען, ווערט דא
געדורקט אינ'ם אויבנאך באגריסונגען פון דעם טשערמאן
און גענעראל-סעקרעטאר פון די באטרעפענדיגע פראטער-
נאלע ארגאניזאציעס, באגריסונגען פון די נאציאנאלע עקזע-
קוטיוועס, פון דער נאציאנאלער שול-פארוואלטונג, פונ'ם
בילדונגס-דעפארטמענט, און פון פארשידענע אנדערע דע-

אונזער פארשטארבענעס . . . וועלכער האט פיעל געלייטעט
זיין לעבענס צייט ארבייטענדיק מיט אונז צוזאמען פיר אונ-
זער פאראיין און וועלכען די געטליכע נאטור האט דען 5טן
. . . דיעזען 1914 יאהר אויף עוויג פון אונז צוגענומען . . .
מיר קענען ניממאלס פארגעסען זיין גוטע, ניצליכע ארבייט
פירן פאראיינס וואהלזיין.”

דא איז א מוסטער פון אויסלייגעכץ און סטיל. דאס פאל-
גענדיגע — ציטירט שוין פון אן אנדער זשורנאל — ווערט
געבראכט ווי א מוסטער פון אידיש-סינטאקסיס:

„מיט פרייד און פארגעניגען אלס לאנג יאריקער אקטיווער
מעמבער פון אונזער . . . חברה, האב איך גרויס פארגעניגען
איך אלעמען צו גראטולירען צו אונזער אלעמענס גרויסען
יום-טוב, וואס מיר גייען האבען לכבוד אונזער גאלדענעם
יאר-פעסט, וואס עס ווערט 50 יאר זייט אונזער חברה עקסי-
סטירט. אונזער חברה . . . איז געגרינדעט געווארען אין
יאר 1887 פון א קליינע צאל לאנדסלייט, וואס זיינען גע-
קומען אהער פון דער אלטער היים, וועלכע פון די גרינדער
מיר האבען פערזענליך געקענט, איז זייער איבערגעגעבען-
הייט צו דער חברה געווען איבער-נאטירליך“, א. א. וו.

אזוי שרייבט מען נאך אידיש אין אנגא דאמיני 1938
און אט איז א מוסטער פון א „סאסייעטי“-פראטאקאל,
געשריבען אין 1923 (אבעדורקט מסתמא מיט אויסבעסע-
רונגען, אין א סאוועניר-זשורנאל פון 1936):

„דער מיטינג האט זיך געעפענט פון דער . . . לידיס
אקוילערי אונטער דער זיצונג פון דער ערשטער קאמיטע
(אויסגערעכענט נעמען), 8 אזויגער, בא שוועסטער (נאמען
און אדרעס). מען איז באלד איבערגעגאן צו עלעקשאן
פיר אפיסערס, עס איז עלעקטעד געווארען הערן פרעזי-
דענטקע . . . פרעזידענטין . . . ווייס-פרעזידענטין . . .
טרעזשוירן . . . טראסטעס . . . און פינאנס-סעקרעטאר
גיט א פרעזענט ברודער ש. אויף 3 מאנאטען. מע איז איבער-
געגאן צום וואהל און בעסטען, עס איז באשטימט צו
מיטען 2 מאל א מאנאט אום שבת אווענט. אויך איז בא-
שטימט אז עס זאל קאסטען 1 דאלאר א קווארטאל און באם
ערשטען מיטינג האט זיך אנגעשלאסען 17 שוועסטער און
זונטאג באם ברודערס מיטינג האט זיך אנגעשלאסען 24
שוועסטער, צוזאמען 41 שוועסטער. אויך איז געווען א
פארשלאג פון שוועסטער א. צ. מע זאל אריין נעמען ניט
קיינ ז. (לאנדסלייט), איז פערשיבט געווארען אויפ'ן נעקסטען
מיטינג. דער מיטינג האט זיך געשלאסען אין פרידען.”

ווי א קאמפענסאציע פאר אלערליי סטיליסטישע און
שפראכלעכע עגמת נפש'ן, וואס דער מאדערנער לייענער קאן
האבען באם בלעטערען די סאוועניר-זשורנאלען פון די
„סאסייעטיס“, קאן דער זעלבער לייענער דערפאר פון צייט
צו צייט הנאה האבען פון אזעלכע פאלקסטמלעכע שטעלען,
ווי די פאלגענדיגע:

„א גרויסער רבי האט געבענטשט זיין איינציגען זוהן בא
דער חופה, מיין קינד, השי"ת זאל דיך אפהיטען פון ארימ-
קייט און פון רייכקייט, ווייל ביידע ברענגען דעם מענטשען
צום געפאר ארונטער צו געהן פון דעם ריכטיגען וועג . . .”

ווי דער לידער בלאַטיקער שוהלהויף... אַ געבורטס-שטאָט איז אויף אייביג אין האַרצען איינגעבאַקען."

און ווען דער זעלביגער מענטש, נאָך אין אַפּוועזענהייט פון 32 יאָהר, פּאַהרט אויף אַ באַזוך אין זיין געבורטס-שטאָט, און ער קומט אָן צו דער איצטיגער פּוילישער גרע-ניץ, שרייבט ער:

„פּויליש איז מיר פרעמד... דאָך ווען איך האָב דער-הערט די קלאַנגען פון פּויליש, זיינען זיי עס מיר געוואָרן רען נאָהענט... דער געפיהל פון פּאַטערלאַנד האָט מיך באַהערשט, איז פּוילען צו אידען אַזוי ווי צו שטיפּקינדער אָבער אידען וואוינען דאָך שוין דאַרטען הונדערטער יאָהר רען און זיינען מיט'ן לאַנד אַזוי פּאַרוואַנדעט, אויסגעקניפט און אויסגעבונדען... ווי טרויעריג אנגענעהם און ווי שמערצליך זיס עס איז מיר געוואָרען, ווען איך האָב דער-זעהן די פּוילישע לאַנדשאפט. איך האָב געהאַט אַ באַגעהר צו קושען זיך מיט יעדער באַרוועסער גויע און ארויפפאַ-לען אויפ'ן האַלז יעדען לאַנדסמאַן, צי ער איז אַ איד, אָדער אַ גוי...".

בכלל, צייכענען זיך אַממייסטען אויס די סואוועניר-זשורנאלען פון די א. ר. ברענטשעס מיט זייער אינהאַלטס-פּולקייט. וואו נאָר עס לאַזט זיך, ציהען זיי צו צו מיטאַר-בייט באַוואוסטע שרייבער — לאַנדסלייט זייערע. און וואו דאָס איז ניט מעגליך, זיינען זיי אַליין אויך ניט קראַנק אויף דער פען... דער אַרטיגער מאַטעריאַל, וואָס איהר געפינט דאַרט, איז אי ווערטפּול סאַציאַלאַגיש און קולטור-גע-שיכטליך, און איז אי געשריבען מיט אַזא לירישער וואַרימ-קייט, וועלכע בלויז לאַנגגעשטיקטער היימאַט-וויי איז מסוגל ארויסצורופען... אַ דיינקמאַל דער היימאַט-שטעטעל מוז געשטעלט ווערען!

און דאָ טרעפט איהר זיך אַן אויף קוריאַזן.

דער דאָזיגער דראַנג צו פּאַראייביגען דאָס אייגענע גע-בורט-אַרט איז אַזוי שטאַרק, אַז אין איין פּאַל שטויסט איהר זיך אָן אַן עטלעכע שטעטלאַך, וואָס האַבען זיך אַזש משך געווען כדי מיט פּאַראייניגטע ליטעראַרישע — און אויך פּינאַנציעלע... — כחות ארויסצוגעבען כאַטש איין סואווע-ניר-אויסגאַבע. אַ שטייגער, די לידער, אַזויער און באַבריי-ניצער לאַנדסלייט, וואָס זיינען אַרגאַניזירט אינ'ם ברענטש 194 א. ר., האַבען לכבוד דעם 30-יעהריגען יוביליי פון זייער ברענטש (1908—1938) צוזאַמען ארויסגעגעבען די איינמאַליגע אויסגאַבע, „דער שטאַרקער — בן שלישים לכח...".

פּאַרקעהרט, אַזא מין שטעטעל, ווי דאָס ליטווישע רא-קאָוו, וואָס איז דוכט זיך בשום אופן ניט קיין „עיר ואם בישראל" — ווי עס איז לידע, אַ שטייגער — קינדעלט שיר ניט יעדען יאָר מיט אַן אייגענעם סואוועניר-זשור-נאַל... אַלענפאַלס, אין אַ גאַר קורצער צייט האַבען די רא-קאָווער לאַנדסלייט שוין קיין עין-הרע ניט ביז איצט איי-„צו יעדען מאַל, וואָס דער ברענטש נומער 428 פון אַר-נינקע אַליין אַרויסגעגעבען גאַנצע ניין (9) אַזעלכע שטיק...

פּאַרטמענטס פון יענעם צענטראַלען פּאַרזיכערונגס-אַרדען, צו וועלכען דער באַטרעפּענדיגער ברענטש-לאַנדסמאַנשאַפֿט געהערט. עס ווערען דאַרט אויך געדרוקט באַגריסונגען פון אַנגעזעהענע אַרבעטער-פיהרער.

בכלל, אַזוי ווי אַט די לאַנדסמאַנשאַפֿטען באַשטעהען דאָס רוב פון מענטשען מיט רעוואָלוציאַנערע טראַדיציעס און רעוואָלוציאַנערע פּאַרגאַנגענהייט, טראַגט דער זכרונות-מאַטעריאַל דאָ אַ באַשטימטען כאַראַקטער. עס זיינען דאָ אַ גרויסע צאָהל זכרונות און געשיכטלעכע באַשרייבונגען פון די אַמאַליגע רעוואָלוציאַנערע קאַמפען אינ'ם צאַרישען רוסלאַנד, אין וועלכע מען האָט אַליין איינטייל גענומען, און בעת וועלכע עס זיינען צוערשט פּאַרפלאַנצט געוואָרען די וואונדערליכע זאַמען, פון וועלכע עס איז שפּעטער אויס-געוואַקסען דער מעכטיגער בוים פון דער אידישער אַרבעטער באַוועגונג אין אַמעריקע.

עס ווערען אויך געדרוקט רעוואָלוציאַנערע אַרבעטער-הימנען, אַלגעמיינע און אידישע: דער „אינטערנאַציאָנאַל", די „שבעה", די הימנעס פון די באַטרעפּענדיגע פּראַטער-נאַלע אַרגאַניזאַציעס.

אויך דער אידיש פון אַט די לעצטע אויסגאַבעס איז, פּאַר-שטעהט זיך, אויף אַ סך אַ העכערער מדרגה, ווי דער אידיש פון די „אַנשי-זשורנאַלן. (כאַטש, לידער, ניט תמיד...) אויך טעכניש קומען זיי ארויס פּערפּעקטער. עס פעלט, אמת, די דרויסענדיגע „רייכקייט" פון דער הילע-אויסשטאַטונג, וואָס צייכענט אויס די „סאַסייעטי"-אויסגאַבעס, דערפאַר אָבער איז אינעווייניג געשמאַקפולער, נעטער, אינהאַלטספולער. אַזעלכע אויסגאַבען, ווי „דער ביאליסטאַקער פריינד", אָדער „קיעווער רעווען. ברענטש א. ר.", אָדער „לובלינער יאַנג מענס" ברענטש א. ר., זיינען באַזונדערס ווערט פּאַרציי-כענט צו ווערען, סיי בנוגע דעם כמות פון זייערע ווערט-פולע אַרטיקלען, און סיי בנוגע זייער איכות.

און ווייל דער מענטשען-עלעמענט פון אַט די ברענטש-לאַנדסמאַנשאַפֿטען איז וועלטליכער, אַרטיקולירטער, „ליטע-רארישער", געפינען דאָ די געפיהלען פון היים-וויי נאָך אַ שאַרפּערען און צאַרטערען אויסדרוק, ווי ביי געוויינליכע „סאַסייעטיס". לידער, דערצעהלונגען, זכרונות, איינדרו-קען פון אַמעריקאַנישע רייזעס אין די אַמאַליגע היים-שטעט-לעך — דאָס, מעהר ווי לאַקאַל-אַמעריקאַנישע קיבעצער-י-ען און ענינים, פילט אויס זייערע זשורנאַלען-זייטען.

„אַפּט, זעהר אַפּט פלעג איך פון מיין געבורט-שטאָט טרוימען. אין דער רושיקער ניויאַרק, אויף די שטילע גע-היימיניספולע שעהנע, הויכע קעטסקיל-בערג, אין וואשינג-טאָן, באַסטאָן און לאַס אַנדזשעלעס; אין עקזאַטישע שטעט פון יאַפּאַן און כינע; איז די קאַלטע סיבירער סטעפעס און אויף די טראַפישע האַוואַיער אינזלען, אין האַנאַלווה, אין כאַרבין, אין וולאדיוואַסטאָק, אין שאַנגאַי, — איבעראַל, וואו דער שיקזאל האָט מיך פּאַרוואַרפען, פלעג איך דעני-קען פון מיין געבורטס-שטאָט אין דער ליטע... קיין לאַנד און קיין שטאָט האָט מיין ביינקשאַפט געשטילט. קיי-נע שעהנע לאַנדשאַפֿטען זיינען מיר ניט געווען אַזוי טייער,

די ראקאווער יתומימ'לאך,
א רייע הייזער פון מאַרק, פון דער זייט פון פלתיאל'ס
און אורערס הויז,
א רייעה אידען פון ראקאווער,
דער איצטיגער גבאי פון בית-המדרש מיט'ן איצטיגען
שמש,
סעמיאָן דער קוימענקערער,
די בלינדע אַרימע טאַכטער פון דעם אַמאָליגען קברות-
מאָן רב יאַשע,
דער איצטיגער קברות-מאָן און דער בית-עולם טויער.
דער טייטשער בית-המדרש, וואָס איז איצט דער אַפטיק-
פון ראובן יאַשע'ס זוהן,
„און נאָך און נאָך ראקאווער בילדער, וואָס זיינען אונז
טייער, און וואָס צופען אונזערע הערצער מיט א ביינקע-
ניש...“.

די סאוועניר-זשורנאלען פון די אינטערנאַציאָנאַלע אַרדן-
ברענטשעס*) זיינען, אינ'ם ליטעראַרישען זין, לידער
זעהר אַרים. דער עיקר — ווייל דער לאַנדסמאַנשאַפּטליכער
עלעמענט (היימישע בילדער, זכרונות, טיפען-שילדערונג,
אַפּהאַנדלונגען וועגען פאַרשיידענע פּאַזען פון דעם לעבען
אין די אַרומיגע שטעטליך, אפילו ערינערונגען פון די אַמאָ-
ליגע רעוואָלוציאָנערע קאַמפּען פון אַרום 1905) — פּעלט
אויס כמעט אינגאַנצען... אַלענפאַלס, אַזוי איז עס אין די
זיבען (7) סאוועניר ביכלאך, וואָס מיר איז אויסגעקומען
צו לייענען. (פון די א. א. א. ברענטשעס 17, 33, 45, 153,
166, 179 און 198).

אויסערליך שטעלען זיי מיט זיך אויך פאַר זעהר מאַגערע
און אַרים-ארויסגעגעבענע העפּטען. אייניגע — העקטאַגרא-
פירט בלוין. אַבער די אַרימקייט, ווי געזאַגט, איז באַזונ-
דערס אַן אינערליכע. ס'קוקט אויס ווי דער לאַנדסמאַנשאַפּט-
דראַנג, די בענקשאַפּט און דער חשק צו פאַראייביגען אין
וואַרט די אַמאָליגע היים און דאָס אַמאָליגע לעבען, פּעהלט
ביי אַט דעם עלעמענט אויס אינגאַנצען. ניט נאָר דרויסענ-
דיגע שרייבער, נאָר אפילו אייגענע שרייבערישע כחות קו-
מען דאָרט אויך ניט צום אויסדרוק. אייניגע פון אַט די
זשורנאלען פאַרמאָגען בלוין אין זייטעל לייצן-מאַטעריאַל...
דאָס איבעריגע איז אויסגעפילט אינגאַנצען פון אַנאַנסען
און באַגריסונגען (בר. 17. א. א. א.).

די אידישע שפּראַך אבער אין זיי איז אַ ריינע און ציי-
כענט זיך אויס מיט געזעלשאַפּטליכען ערנסט. דער קנא-
פער ליטעראַרישער מאַטעריאַל איז געוויימעט אויסשליס-
ליך אַקטועלע פּאָליטישע קאַמפּען און פּראַבלעמען.

און די חסרונות — זיי קאָן מען אפשר צושרייבען אויפ'ן
חשבון פון דער נאָך גאָר יונגער עקזיסטענץ פון די דאָזיגע
ברענטשעס.

*) פון אַ אידיש-נאַציאָנאַלען אַ-פּי. צווייג האָב איר, לויט
דער, געזעהן בלוין איין איינציגען זשורנאלעכל פון וועלכען
עס לאָזט זיך קיין מיינונג ניט פאַרמירען.

בייטער רינג פון די ראקאווער לאַנדסלייט, האָט אַ
שמה'לע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ זשורנאַל. יעדער זשור-
נאל ווערט אַ נאָמען געגעבען נאָך אַ פּאַפּולערער גאָס אָדער
געסעל פון אונזער געבורט-שטעטעל... לייענען מיר אין
די „רעדאקציאָנעלע נאָטיצען“ פון איינעם פון די דאָזיגע
ראקאווער זשורנאלען. זיבען אַזעלכע זשורנאלען טראָגען די
פּאָלגענדיגע נעמען: „די בערישע געסעל“, „די שייער
גאָסן“, די „באַראַווינע“, „סאַלאַמינקע“, „ביקערקע“, „די
מורעוואַנקע“, „זאַסלאַווער געסעל“... דער אַכטער זשורנאַל
הייסט שוין אינגאַנצען „ראַקאווער“, און דער נייענטער —
20 יאָרהייגער יוביליאָום-זשורנאַל“.

אין די דאָזיגע אויסגאַבעס ווערען געדרוקט ניט דוקא
די אַרטיקלען פון די לאַנדסלייט אין אַמעריקע, נאָר איבער
דער גאַרער וועלט. אונטער'ן קעפּעל „איראַפּע, אזיע און
אַמעריקע“ דערקלעהרט אַזוי די רעדאַקציע איהר צוגאַנג:
„אונזערע ראקאווער זיינען צעזייהט און צעשפּרייט איבער
דער גאַנצער וועלט... ווערען געדרוקט אַרטיקלען, וואָס
זיינען צוגעשיקט געוואָרען פון ראקאווער, פון פּאַלעסטינע און
אויך, נאָטירליך, אַרטיקלען פון אַמעריקע“. קאַרעספּאַנדי-
רען אַהער אויך די ראקאווער וועגען זייער לעבען — אין
פּאַלעסטינע...“

דאָס זיינען אַלץ קליינע זאַמעלביכלאך, געדיכט אויסגע-
פילט מיט בעלעטריסטישע, האַלב-בעלעטריסטישע באַשריי-
בונגען, זכרונות און עפּיזאָדען, ווי אויך לידער וועגען
דעם היימישען שטעטעל, איהרע ווינקלען, איהרע טיפען
און פּערסאָנאַזשען. און דאָס אַלץ איז געשריבען אין דעם
אַמת'ן ליטווישען אידיש (אַ שטייגער, דער ראקאווער בי-
ליאַטעק, דער ערשטער טעאַטער-פאַרשטעלונג, א. א. וו.)
זיי ווערען, אגב, רעדאגירט פון דעם באַקאַנטען זשור-
נאַליסט-בעלעטריסט ב. באַטוויניק.

די גרעסערע אַפּהאַנדלונגען פון א. סטאַראַבין: „דער
(די) ראקאווער ביבליאַטעק“, „ראקאווער פאַר די לעצ-
טע 15 יאָהר“, און „די עקאַנאָמישע און געזעלשאַפּט-
ליכע לאַגע פון ראקאווער פאַר דער לעצטער צייט“ זיינען
זעהר גרינדליך און געוויסענהאַפטיג אַנגעשריבען. זיי שטע-
לען מיט זיך פאַר פּרעכטיגען מאַטעריאַל סיי פאַר אַן עקא-
נאָמיש-געזעלשאַפּטליכער, און סיי פאַר אַ זיטען-און-קול-
טור-געשיכטע נישט דוקא אַליין פּונ'ם שטעטעל ראקאווער,
נאָר פון אַ היימיש אידיש שטעטעל פאַר דער מלחמה בכלל.

אויף וויפיל די באַציהונג פון די ראקאווער לאַנדסלייט
צו זייער שטעטעל איז טיפּיש פאַר דער דורכשניטליכער
באַציהונג פון אנדערע אַמעריקאַנער לאַנדסלייט צו זייערע
שטעטלאך, וועט זיין ניט אומאינטערעסאַנט דאָ אויסצורע-
כענען מיט וואָס אַלץ די ראקאווער אינטערעסירען זיך ווע-
גען זייער היים-שטעטעל.

די געקאַלעכטע ראקאווער היילעך,
דער באַד-טייך מיט די גענדז אין טייכעל,
די געשעלוועטע (?) וואַנט פון אַלטען בית-המדרש, וואָס
איז געמאַכט געוואָרען פאַר געלד געשיקט פון אַמעריקע,

מוסטערן פון לאנדסמאנשאפט-ליטעראטור

א י נ ה א ל ט

1. די אייגענארטיגקייטען פון די נאָואַ-אוישצער סאַסייעטי 159
2. באַריכט פון פּילאָוער ק. א. פ. 161
3. ומלמד לאנוש בינה 163
4. דאָס לעבען פון קאַנגרעגעישאַן פּוּחאַוויצער 164
5. מוסטער פון יאָרוגאַ סאָוועניר-זשורנאַל 165
6. יובל היא שנת החמישים שנה 165
7. פינסק — קאַרלין 166
8. באַגריסונג פון פּרעזידענטין, לויצקער א. פ. 167
9. אַ מאַמעס ברכה, שידלאָוויצער ב. ס. 167
10. איך בין אַן אַשמאַנער פון אַשמאַנע 168
11. ערינערונגען, קאַמענעץ-ליטאַווסק, א. פ. 170
12. גראַעווער לידער 171
13. שטעטעל סוויסלאַשטש 172
14. היסטאָרישער איבערבליק, ניעשוועז 172
15. הילפס-רוף פון ניישטאַט 175
16. דאָס ליד פון ראַקאָווער פּרויען-קלוב 176
17. קאַלושינער טיפען 177
18. אַ רוף צו דער יוגענד, שומיאַטשער אַדעסער ברענטש א. נ. א. פ. 177
19. קעסטעל גאַרדען 177
20. זכרונות, אַמדורער ב. ס. 179
21. אויפרוף, אַנשי ווילקאַמיר 180
22. מיין ריזע נאָך קריניק 181
23. יציאת מצרים ביי די בריקלייערס, ביאַליסטאַק 183
24. ערינערונגען, הרובישאָווער ק. א. פ. 184
25. אַ בריק צווישען ניו יאָרק — לובלין 185
26. פאַראַלעל, זאַשקאָוו—ניו יאָרק 185
27. די פעלשטינער פרוי 187
28. סמאַרגאַנער אין צעשפּרייטונג 188
29. וועגען לאַנדסמאַנשאַפט נאַמען, מאַנאַסטערזשיסקאַ 189
30. אַסטראָווער מיליציאַנער פאַלט אין שפּאַניע 190
31. אַ מדות בילד פון אנשי יעדוואַבנע 191
32. צו וואָס אַ פאַמיליע סאַסייעטי? 191
33. וואָס פעלט אונזער פאַראיין? מאַרמאַראַש 193
34. און וואָס ווייטער? יורעוויטשער ב. א. 194
35. די דעבאַטע, ליפקאַנער בעסאַראַביער פ. ס. 196
36. מוסטער פון שפּראַך 197
37. גאַליציע באַזיגט ראַקאָוו 197
38. אַביסעל שפּאַס, וויניצער י. מ. א. 197
39. סאַסייעטיס ווערטער-בוך, קאַלאַראַשער-בעסאַ-ראַביער, ב. ב. א. 198
40. אַ לעסאָן אין ענגליש, באַלעכאָווער 198

די פארשיידענע פילאנטראפישע טעטיגקייטען פון דער סאָ-
סייעטי. אַט גיט צ"ב די סאָסייעטי אַ געוויסע סומע יעדען
יאָהר צום „איקאַר“, און צו דער זעלבער צייט גיט זי אויך
אַ געוויסע ביישטייערונג פאַר דעם געווערקשאַפטען קאַמ-
פּיין, פאַר די ארץ-ישראל'דיגע ארבייטער. די סאָסייעטי
גיט אויך א סומע יעדען יאָהר פאַר דער „דעבאַראַס סאַנאַ-
טאַריום“, און נאָך פיעלע אַנדערע ביישטייערונגען, וואָס
איך קען זיך אויף דער מינוט ניט דערמאָנען. די סאָסייעטי
העלפט אויך דעם קאַמפּיין צו באַיקאַטירען די סחורות, וואָס
קומען פון נאַצי-דייטשלאַנד, זי שיקט אויך איהרע דעלע-
גאַטען צום „אידישען קאַנגרעס“, און ווען די סאָסייעטי
לויפט מיט אַ אונטערנעהמונג, אַדווערטייזט מען אין אַלע
צייטונגען, פון די עקסטרים רעכטע ביז די עקסטרים לינ-
קע. . . ווי איהר זעהט, זיינען מיר אַ אמת'ער פאַראייניג-
טער פּראָנט.

און אַזוי איז אויך בנוגע די קולטורעלע טעטיגקייטען.
די סאָסייעטי פאַראַנשטאַלטעט אַפט לעקציעס און דעבאַטען
איבער געוויסע פאַרשיידענע טעמעס. אַט האָבען זיי ניט
לאַנג צוריק געהאַט אַ לעקציע איבער „ביראַ-בידזשאַן אַלס
אידישע אויטאָנאָמע געגענט“, און נאָך דער לעקציע זיי-
נען פאַרגעקומען דעבאַטען, און ווען אפילו ביי די דעבאַ-
טען קומט פאַר אַ הייסע דיסקוסיע און אַמאָל אפילו אַ קרי-
געריי, איז דאָס דאָך אויך לשם שמים. . . פאַר אַ אידעאַל,
אַבער עס ענדיגט זיך תמיד מיט פּרעדען און מען פאַר-
בלייבט זיך דיזעלבע גוטע פּריינד.

די סאָסייעטי האָט אויך פאַראַנשטאַלטעט אַ דעבאַטע צוויי-
שען צוויי לעקטשורערס, אויף דער טעמע: „פאַלעסטינאַ
אַדער ביראַ-בידזשאַן“, און פיעלע אַנדערע לעקציעס אויף
פאַרשיידענע טעמעס.

און אַזוי ווי די סאָסייעטי פאַרמאָגט צווישען איהרע מיט-
גלידער אַ שעהן ביסעל טאַלאַנטירטע זינגער, (אייניגע זאָ-
גאַר פּראַפעסיאָנעלע פאַרלעזער און אַנדערע), קומען אַפט
פאַר ליטעראַריש-מוזיקאַלישע אַווענטען, ביי וועלכע די
מיטגלידער אַמוזירען זיך, און דאָס מאַכט די מיטינגען
מעהר אינטערעסאַנט און באַלעהרענד.

ב.

דאָס שטעטעל נאַוואַ-אוישיאַ, אַדער ווי די עלטערע
מענטשען פלעגען דאָס רופען, ליטניוועץ, און פון וואָנען
דאָס רוב מיטגלידער פון אונזער סאָסייעטי קומען, איז אַ
קרייז-שטאָט (אייזדני גאַראַד) אין פּאָדאָליע גובערניע,
אין דער אוקראינע.

דאָס שטעטעל אונטערשיידט זיך מיט פיעלע מערקוויר-
דיגקייטען פון אַנדערע שטעטלאַך פון דעם דאָזיגען מין,
וואָס געפינען זיך אין יענעם געגענט. דוכט זיך אַ קליין
שטעטעלע, און דאָך קענט איהר דאָרט געפינען פיעלע

די אייגענארטיגקייט פון דער נאַוואַ-אוישיאַ- סאָסייעטי

א.

עס קען זיין, אַז דערפאַר, וואָס די נאַוואַ-אוישיאַ-
סייעטי איז מיר אַזוי נאָהענט, אַדער ווייל איך בין געשטאַ-
נען ביים וויגעלע פון איהר געבורט, און געווען איינער פון
איהרע גרינדער, איז אפשר דערפאַר ווייזט זיך מיר אויס,
אַז אונזער סאָסייעטי איז עפעס אַנדערש פון אַלע אַנדערע
לאַנדסמאַנשאַפט-פאַראייניגען, אַנדערש — צום בעסערען און
ניט צו ערגערען. איז אפשר ווייל די סאָסייעטי איז מיר
אַזוי סימפּאַטיש, זעה איך נאָר איהרע מעלות און ניט די
חסרונות? אַבער ווען איך טראַכט זיך אַרײַן אין דעם
כאַראַקטער פון די טעטיגקייטען פון אונזער סאָסייעטי, קום
איך צום שלום, אַז די סאָסייעטי איז פאַרט אַנדערש פון די
אַלע אַנדערע לאַנדסמאַנשאַפט-פאַראייניגען.

לאַמיר נעהמען, צום ביישפּיל, דעם מענטשען-מאַטעריאַל,
פון וועלכען די סאָסייעטי איז צוזאַמענגעשטעלט: זיינען
פאַראַן מיטגלידער פון אַלערליי שאַטירונגען און איבערציי-
גונגען, ווי: עכט-אַרטאָדאָקסישע אידען, וואָס אידענטיפּי-
צירען זיך מיט דער מזרחי אַרגאַניזאַציע, און וואָס אפילו
די מאַדערנע ציוניסטען זיינען פאַר זיי צו אַפיקורסיש... עס
זיינען אויך פאַראַנען אַזעלכע, וואָס שטייען אויף דעם שטאַנד-
פונקט פון אַלגעמיינעם ציוניזם, און ווידער איז דאָ אַזעל-
כע מיטגלידער, וואָס זיינען פאַלשטענדיג איינשטימיג מיט
דער פּראָגראַם פון פּועלי-ציוניזם, און וואָלטען געווען
גליקליך, ווען די סאָסייעטי זאָל ווערען אַ צווייג פון דעם
נאַציאָנאַלען אַרבייטער פאַרבאַנד. . . עס זיינען אַבער אויך
דאָ אייניגע, וואָס זיינען פאַרברענטע פאַטריאַטען פון דעם
קאַמוניסטישען אידעאַל, און שטעלען זיך פאַר, אַז משיח
וועט קומען, ווען עס וועט אין אַלע לענדער איינגעפיהרט
ווערען אַ סאָוועטישע אַרדענונג. . . און דאָס אמת'ע אי-
דישע לאַנד וועט זיין אין ביראַ בידזשאַן. . .

אַבער ניט קוקענדיג אויף די אַלע פאַרשיידענע מיינונג-
גען און איבערצייגונגען, לעבט זיך די סאָסייעטי האַרמאָניש
און האַנדעלט שטענדיג אין וויכטיגע נאַציאָנאַלע און אפילו
אינטערנאַציאָנאַלע פּראָגען, כמעט ווי אַ פאַראייניגטער
פּראָנט... ניט קוקענדיג וואָס עס קומט אַפט פאַר אַ ווערטער-
קאַמף ביי די מיטינגען, אַבער טאַקע נאָר אַ ווערטער-
קאַמף. . . און נאָר ביי די מיטינגען. . . ווייל, זאָל נאָר אי-
מיצער אַ פרעמדער וואָגען באַליידיגען אַ מיטגליד פון דער
סאָסייעטי, וועט איהר זעהן ווי אַלע ווי איינער וועלען קו-
מען איהם פאַרטיידיגען, און ניט לאָזען אַז אימיצער זאָל
איהם שלעכטס טהאָן.

און ווייל די מיטגלידער זיינען טאַלעראַנט איינער צום
צווייטענס איבערצייגונגען, דריקט זיך דאָס אויך אויס אין

פלעגען שרעקליך ליידען פון זיינע רשעות'ן, וואָס ער פלעגט אַפּטשאַהן צו די אידען. און מערקווירדיג, דער איספראַוויניק פלעגט שטענדיג וויסען ווען און וואו צו מאַכען אַן אַביס (אונטערזוכונג) אין אַ אידישער הויז, און טאַקע תמיד גע- פונען אָדער אַפענעם טאַבאַק, וואָס מען האָט באַדאַרפט באַ- צאַלען אַקציו צו דער רעגירונג, אָדער אַנדערע זאַכען, און אפילו, אַז מען האָט גאַרנישט געפונען, האָט מען גלאַט אוי געמאַכט אַ בלבול אויף אידען, אַבי זיי שלעכטס צו טהאָן.

אין יענער צייט פלעגט מען כאַפּען קליינע אידישע קינד- דער און זיי פאַרשיקען אין טיעף רוסלאַנד, און זיי דאַרטען מיט גוואַלד אַפ'שמד'ען און זיי מאַכען נאַכהער פאַר סאַל- דאַטען. פלעגען דאָן די אַפּיציעלע רעגירונג'ס, „כאַפּערס“ שטענדיג וויסען וואו צו זוכען די אידישע קינדער, וואָס די מאַמעס פלעגען אויסבאַהאַלטען, און זיי טאַקע געפינען און מיט געוואַלד זיי אַוועקרייסען פון זייערע אומגליקליכע עלטערען און זיי פאַרשיקען. — ביז די אידען האָבען אויס- געפונען, אַז זיי האָבען צווישען זיך אַן אייגענעם פאַררע- טער, אַ מסור, וואָס ווייזט אַז דער רעגירונג וואו צו זי- כען ...

און די אידען האָבען אַפּגעהאַלטען אַ געהיימע אסיפה און זיי האָבען באַשלאָסען מקים צו זיין די מצוה פון „ובערת הרע מקרבך ...“ און אַזוי האָבען זיי דעם פסק אויסגע- פיהרט:

פרייטאָג, ווען אידען זיינען לכבוד שבת געגאַנגען אין מרחק, און דער קעסעל איז געווען פול מיט קאַכיגע ווא- סער, האָט מען גענומען דעם מסור און מען האָט איהם אריינגעוואַרפען אין דעם קאַכיגען וואַסער ...

און שפּעטער, ווען דער איספראַוויניק, דער רשע, האָט חושד געווען די אידען, אַז זיי האָבען מבער געווען דעם מסור, האָט ער אַנגעפאַנגען צו מאַטערען די אידען און זיי אַנגעטהאָן ענויים קשים, זיי זאַלען אַרויסגעבען די אידען, וואָס האָבען נקמה גענומען פון דעם מסור. מען האָט די אי- דען געמוטשעט מיט דער גרעסטער אכזריות, מען האָט זיי געטריבער „סקוואַ סטראַי“, וואָס דאָס האָט געמיינט פאַל- גענדעס: מען האָט די אידען אַפּגעשאַרען די האַר פון אַ האַלבען קאַפּ און האַלבען באַרד, און זיי געטריבען צווישען צוויי שורות סאַלדאַטען, וועלכע האָבען די אידען געשלאָגען מכת רצח. אָבער די אידען האָבען די אַלע איבערמענטשליכע יסורים איבערגעטראָגען מיט דער גרעסטער עקשנות, און ניט אַרויסגעגעבען זייערע ברידער, וואָס האָבען נקמה גענו- מען אין דעם אידישען מסור ...

אַט דערמאַנט זיך מיר איצט, שרייבענדיג די דאָזיגע שורות, די גרויסע נאַוואַ-אוישיצער שוהל, וואו איך האָב גע- זונגען אַלס משורר ביי דעם שטאַטישען חזן ר' שכנא. די שוהל איז געשטאַנען ביים אַפּגרונט פון אַ טיפען טהאַל, און עס פלעגט זיך דאַכטען, אַז אַט וועט זיך די שוהל איבער- קעהרען און אריינפאַלען אין טהאַל אריין — און דאָך

אינטערעסאַנטע דענקמאַלער, וואָס דערמאַנען אין פיעלע מערקווירדיגע פאַסירונגען, וואָס האָבען פילייכט אַ היסטאָ- רישען ווערט.

שוין דער אריינפאַהר אין שטעטעל, איז מערקווירדיג מיט אַ אויסערגעוויינליכען הויכען באַרג, ווי מען רופט איהם: „דער זאַמעכאַווער באַרג“. און ווען מיר, קינדער, פלעגען קוקען אויף דעם באַרג, פלעגט זיך אונז אויסדאַכ- טען, אַז דאַרטען פון יענער זייט באַרג ענדיגט זיך די וועלט, און איך פלעג מיר אַלס קינד ניט קענען פאַרשטעלען ווי אַזוי מענטשען קענען גאָר אַרויפקריכען אויף אַזאַ הויכען באַרג ...

פלעגט דאָך טאַקע דער נאַוואַ-אוישיצער בעל-עגלה, ווען ער פלעגט דאַרפען אַרויף אָדער אַראַפּפאַהרען פון דעם באַרג, בעטען זיינע פאַרשונינען זיי זאַלען זיין אַזוי גוט און זיך מטריח זיין אַרונטערצוקריכען פון פוהר און געהן במחילה צופוס ...

און ווען איהר פלעגט שטעהן אויף דעם באַרג, פלעגט איהר זעהן דאָס גאַנצע שטעטעל, ווי ביי זיך אויף דער דלאַ- גיע ... אַט דאַכט זיך, זעהט איהר דאַרט דעם קלויסטער און, להבדיל, די שוהל, און אום זומער פלעגט זיך איך דאַכ- טען, אַז איהר זעהט אַ שעהנעם גרויסען גאַרטען, ווייל דאָס שטעטעל פלעגט ממש זיין איינגעטונקען אין גרינס. און איך אַליין דערמאַן זיך איצט, אַז ווען איך פלעג נאָר אַנ- קומען נאָהענט צום שטעטעל, קומענדיג פון גרויסע שטעט אין רוסלאַנד, וואָו איך האָב געלעהרענט מוזיק און געזונ- גען מיט חזנים, פלעגט דאָס האַרץ אָנהויבען האַסטירער צו קלאַפּען פאַר אומגעדולד צו זעהן דאָס שטעטעל, און עס פלעגט זיך דאַכטען, אַז עס איז גאָר נישטאָ נאָך אַזאַ שעהן און מערקווירדיג שטעטעל ווי נאַוואַ-אוישיצא, און אפשר האָט דאָ געשפּילט אַ געוויסע ראָל די איינגעבאַרענע ליבשאַפּט, וואָס מיר פיהלען צו דעם שטעטעל, וואו מיר זיינען געבאַ- רען ...

אַבער לאַמיר זיך אומקעהרען צו די מערקווירדיגקייטען פונ'ם שטעטעל. אַט איז אַ מערקווירדיגע פאַסירונג, וואָס די עלטערע אידען פון נאַוואַ-אוישיצא פלעגען דערצעהלען זייערע קינדער, ווי די אַמאַליגע אידישע איינוואוינער פון שטעטעל האָבען זיך אַפּגערעכענט און נקמה גענומען פון אַ אידישען מסור. וואָס איז געווען אַנגעשטעלט פון דער דאַמאַלסדיגער צאַרישער רעגירונג נאַכצושפּיאַנירען די אי- דען און נאַכהער זיי מסר'ן צו נאַטשאַלסטוואַ, און הגם עס זיינען פאַראַנען אַלערליי נוסחאות וועגען דער דאָזיגער פאַ- סירונג, אָבער איך ווייס פון דעם נוסח, ווי די עלטערע מענטשען פון אונזער שטעטעל האָבען מיר דערצעהלט, און אַט ווי עס לייענט זיך:

דאָס האָט פאַסירט מיט פיעלע יאָהרען צוריק, אין אַ צייט, ווען אין נאַוואַ-אוישיצא איז דאָן געווען אַ איספראַוו- ניק אַז אכזר און געפעהרליכער שונאַ-ישראל, און די אידען

נאָוואַ-אוישיצאָ האָט אויך פאַרמאָגט אין יענע יאָהרען אינטערעסאַנטע און מערקווירדיגע מענטשען, און ניט קר-קענדיג וואָס דאָס שטעטלע האָט דאָן געלעבט דאָס טראַדי-ציאָנעלע אידישע פרומע לעבען, האָבען זיך דאַרטען פון איין זייט געפונען אַ פאַר אידישע טיפען, וואָס זיינען גע-ווען עקסטרעמע אַטעאיסטען, און פלעגען ריידען על ה' ועל משיחו... און פון דער צווייטער זייט האָבען זיך דאַרטען געפונען אַזעלכע פרומע מיסטישע נשמות, וואָס אין דער יוגענד זיינען זיי געווען אַפיקורסים, און אויף דער עלטער זיינען זיי געוואָרען אזוי פרום, אַז זיי פלעגען שטענדיג זי-צען אין בית-המדרש, און ניט ריידען קיין דברי-חול, נאָר בלשון-הקודש...

נאָוואַ-אוישיצער אידענטום האָט אויך אַרויסגעגעבען פיעלע פרייהייטס-קעמפער, וועלכע האָבען גענומען אַ טיכ-טיגען אַנטהייל אין דער רעוואָלוציע און געהאַלפּען באַפריי-ען רוסלאַנד פון דער צאָרשער רעגירונג, און אייניגע פון זיי נעהמען אויך איצט אַן אַנטהייל אין דער לאַקאַלער סאָ-וועטישער רעגירונג.

איך וויל פאַרענדיגען מיט אַ מערקווירדיגען מענטשען, וואָס וועדליג די קרייזען, פון וועלכע ער איז אַרויסגעקומען, איז ער ממש געווען אַ פאַראַדאָקס. ער איז געווען אַ קריסט-ליכער קאָזאַקישער דאָקטאָר. דר. שפילעפסקי, און הגם די קאזאַקען זיינען באַקאַנט געווען מיט זייער שנאה צו אידען, איז דער דאָקטאָר דוקא געווען אַן אמת'ער אוהב ישראל, און ווען ער פלעגט קומען צו אַן אַרימען אידישען חולה, איז ניט נאָר פלעגט ער ניט נעהמען קיין געלט פאַר'ן ווייזט, נאָר ער פלעגט נאָך דעם חולה איבערלאָזען אונ-טער'ן קישען אַ פאַר גולדען אויף צו קויפען אַן עוף... און דאָס איז געווען אַ קאזאַקער דאָקטאָר... איך האָב שפעטער מיט יאָהרען זיך באַגעגענט מיט איהם אין אַ קליין שטעטלע לעבען וויניצא, וואו ער האָט געלעבט צו-ריקגעצויגען אַלס פּריוואַטער דאָקטאָר, און געהאַלפּען אַלע אַרעמע קראַנקע אומזיסט.

איך וואָלט נאָך געקענט דערמאַנען פיעלע מערקוויר-דיגקייטען פון נאָוואַ-אוישיצא, אָבער אַזוי ווי דער פּלאַץ איז אַזאַ מין זשורנאַל איז באַגרעניצט, וועל איך דאָס אַי-בערלאָזען פאַר אַ צווייטער געלעגענהייט.

פון י ה ו ש ע ו ו י י ס ע ר (שיקע אָבעס).

מוסטער פון א באריכט פון א סאַסייעטי-פרעזידענט.

געעהרטע שוועסטער, ברידער און פריינד:

מיט אמת'ע פרייד וואָס מיר האָבען דערלעבט צו פיערען דעם היינטיגען יום טוב פון אונזער 25 יעהריגען עקזיסטענץ וואָס מיר זענען געוואָרען פאַראייניגט אונטער דעם פּאָהן מיט דעם ליבען נאָמען „אינדעפענדענט ערשטע פילעווער קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראיינ'ן", שטעה איך יעצט פאַר

שטעהט שוין די דאָזיגע שוהל הונדערטער יאָהרען אַזוי, ביז'ן היינטיגען טאָג. און מערקווירדיג איז די דאָזיגע שוהל מיט איהר ארוך-קודש, און איך דענק, אַז דער וואָס האָט אויסגעשניצט און אויסגעפאַרעמט אַט דעם וואונדער-באַרען ארוך-קודש האָט געמוזט זיין אַ גרויסער קינסטלער אין זיין פאַך.

דער ארון איז געמאַכט געוואָרען איבער דער גאַנצער הויך פון מזרח-זייט וואָנט, און ווען מען פלעגט עפענען דעם ארון צו פתיחה, פלעגען זיך אויך עפענען אַנדערע טירען פון אַנדערע אַרונות ביו דער סטעלע, און אין יעדער ארון איז געווען אויסגעשניצט אַן אַנדער עפיזאָד פון ת"נך, ווי: עקידת-יצחק, מכירת-יוסף, און אַנדערע. עס דערמאַנט זיך מיר איצט, ווען עס פלעגט קומען שמחת-תורה צו די הקפות, און מען פלעגט צו „ויהי בנסוע הארון" עפענען דעם ארון, פלעגט מעכאניש ארויספליהען אַ גאַלדענער אַד-לער און צעשפרייטען זיינע פליגלען מיט אַ מין שטאַלץ... אַז מיר קינדער פלעגען ממש נשתומם ווערען, און ניט קע-נען פאַרשטעהן, פון וואָנען דער אַדלער האָט זיך גענו-מען... (*).

דער דאָזיגער ארוך-קודש איז באמת געווען אַ קונסט-ווערק און מענטשען פון גרויסע שטעט, וואָס פלעגען אַנ-קוקען דעם ארון, פלעגען זיך אויסדריקען: אַז דער ארון וואָלט זיך באַדאַרפט געפינען אין גרעסטען וועלט-מוזעאום אַלס וואונדער.

די שוהל איז אויך פאַרבונדען מיט אַ מערקווירדיגער לעגענדע, דערצעהלען די עלטערע אידען, אַז ווען דער אר-כיטעקט, וואָס האָט געפלאַנעוועט און געבויט די שוהל, האָט שוין באַדאַרפט פאַרענדיגען די ארבייט, איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם דאָך, איז ער אַראָפּגעפאַלען און גע'הרג'עט געוואָרען, און מען האָט איהם מקבר געווען אין שוהל, און דערפאַר פלעגען די עלטערע אידען זאָגען, אַז אויף אַ גע-וויסען פּלאַץ לעבען דער בימה טאָר מען ניט טרעטען...

נאָוואַ-אוישיצא פאַרמאָגט אויך אַ וואונדערבאַרען שטאַ-טישען גאַרטען, אַדער ווי מען פלעגט איהם רופען: „קא-זיאָנע סוד". אַט דער גאַרטען איז געווען דאָס אייגענטהום פון דער שטאַט, און די שטאַטישע איינוואוינער פלעגט זיין דערלויבט דאַרטען צו שפּאַצירען. אָבער דאָס איז ניט גע-ווען גלאַט אזוי זיך אַ פאַרם מיט בויער און אַלייען, נאָר טאַקע אַ גאַרטען, אין וועלכען עס האָבען געוואַקסען אַלער-ליי פרוכטען. עס זיינען דאַרט אויך געווען זעהר שעהנע נאַטירליכע גראַזען, אַרומגעוואַקסען מיט הויכע בויער, וואו עס פלעגט שפילען דער מיליטערישער אַרקעסטער, און פיעלע פון אונז נאָוואַ-אוישיצער האָבען דאַרט געוועבט זייערע שעהנע חלומות, וועלכע זיינען צום באַדויערען אַפּט מאָל ניט פאַרווירקליכט געוואָרען...

(* עס איז אַגב ווערט צו דערמאַנען, אַז ווען מיר האָבען געמאַכט אַ „סאַסייעטי-אַבטאָן" פאַר דער סאַסייעטי, האָבען מיר גענומען דעם דאָזיגען אַדלער אַלס סימבאָל.

פערבאנד, האיאס, דענווער סאניטאריאום, חסד של אמת, גן ילדים פון מאנטאגמער סטריט, און יעצט באלאנגען מיר צו די היים סאלאמאן האום פאר די איידזשט, וואס מיר זענען זעהר פאראינטערעסירט אז די הויז וואס עס איז געקויפט געווארען אויף 136 2טע עוועניו זאל שנעל קענען ווערען גיעפענט די טירען אויפצונעמען די אלטע מענשען וואס נויטיגען זיך צו האבען א היים. און מיר שטרענגען יעצט אן אלע אונזערע כוחות מיטצוהעלפען אין די ארבעט וואס עס פאדערט זיך אין דעם איבער-בילדען דאס הויז פאר די באקוועמליכקייטען פון די אלטע מענשען, און מיר האפען אז יעצט וועט די ארבעט געקרוינט ווערען מיט גרויס ערפאלג.

עס וואלט פארנומען צו פיעל פלאץ אויסצורעכענען די אלע שטיצעס וואס מיר האבען געגעבען צו די געזעלשאפטען וואס קומען צו אונז יעהרליך, און צו די שטיצעס וואס מיר גיבען צו אונזערע מיטגלידער ווען זיי זיינען אין א נויט, טרעפען אן דורך די צייט 1,000-טער דאלער, דאס וועט איהר הערען דורך דעם באריכט פון פינאנץ סעקרעטאר, וויליאם קליין. ער וועט פאר אייך פארלעזען וויפיל שטיצע, קראנקען בענעפיט, ענדאמענט, מיר האבען אויסגעצאהלט צו ברידער און צו פרעמדע טשארעטי אינסטיטושאנס.

ווערטהע שוועסטער און ברידער, מיט 5 יאהר צוריק ווען מיר האבען געפייערט דעם 20 יעהריגען יוביליאום האב איך דאמאלס באשריבען די טעטיקייטען פון אונזערע עקס-פרעזידענטען און ביז דעם היינטיגען טאג דענקען נאך מאנכע ברידער אז איך האב זיי געטאן אן אומרעכט און ביז יעצט קריג איך פון זיי פארווארפע פארוואס איך האב פון זיי גארניט געשריבען, און צו באשרייבען אלע מיטגלידער וואס זיי האבען אויפגעטאן זינד זיי באלאנגען אין אונזער פאראיין דאס איז א זאך וואס עס איז אונגעגליך, ווייל איך האב אמאל געזאגט אין מיינע א רעדע אז אין יעדער רע געזעלשאפט איז דא 3 קאטיגאריס פון מיטגלידער, און די אלע מיטגלידער קלעמען אז זיי זענען די בעסטע מיטגלידער. עס זענען דא מיטגלידער וואס זיי קומען קיין מאהל ניט צו איין מיטינג נאר ווען זיי קריגען די ביל צום איינצאלונג שיי-קען זיי אריין א טשעק און זאגען אז זיי זענען די בעסטע מיט-גלידער. און עס זענען דא מיטגלידער וואס זיי קומען יא צו די מיטינגען און נעמען איין אנטויל אין די דעבאטען וואס עס קומט פאר, אבער ווען עס קומט צו פראקטישע ארבייט, דאס הייסט ווען מען נעמט א מאהל איין אונטערנעמונג וואס עס איז די פליכט פון יעדען מעמבער מיטצוהעלפען אז דער אונטערנעמונג זאל זיין א סוקסעס. דאן נעמען זיי נישט קיין אנטויל, און זיי נעמען נאר צוויי טיקעטס פאר זיך און פאר זייערע פרויען. און עס זענען דא מעמבערס וואס זיי פאר-פעלען ניט קיין איין מיטינג סיידען זיי זענען ח"ו קראנק, און זיי טהוען די פראקטישע ארבעט און בא יעדען אונטער-נעמונג ארבעטען זיי מיט זייערע קרעפטען אז דער אונטער-נעמונג זאל זיין א סוקסעס, און זיי פערקויפען פאר געוויסע סומעס טיקעטס; און די מעמבערס ווערען קריטיקירט פון

אייך אלס פרעזידענט מיט רעספעקט און מיט גרויס ליעב-שאפט צו אייך, מיינע שוועסטער און ברידער.

עס איז יעצט דאס 17-טע מאהל וואס איהר האט מיר ערוועהלט דאס איך זאל זיין אייער פרעזידענט. אונטער די צייט האבען מיר געפייערט א 10 יעהריגען יוביליאום און א 20 יעהריגען יוביליאום: און בא די אלע יוביליאום האט איהר מיר צוגעטיילט דעם כבוד און איהר האט מיר ערוועהלט צו זיין אייער פרעזידענט. און יעצט ווען מיר האבען דערלעבט צו פייערען דעם 25 יעהריגען יוביליאום און איהר האט מיר ווידער ערוועהלט צו זיין אייער פרעזי-דענט. דאס וועט שוין זיין אן אַנדענקונג פאר מיינע קינדער אויף זייער גאַנצער לעבען. ווען די צייט וועט קומען און איך וועל שוין מיט אייך נישט זיין און ווען עס וועט אויסקומען צו פייערען א יוביליאום וועלען מיינע קינדער דאן מיט שטאַלץ זאגען אז ביז יעצט ווען עס איז געפייערט געווארען א יוביליאום האט מען דעם כבוד נישט געגעבען נאר מיין פאטער. און מיט גרויס פרייד באגריס איך אייך און ווינש אייך „מזל טוב“ און זאג אייך אלע א הערצליכען ווילקאמען.

ע ר א י נ ע ר ו נ ג ע ן

מיט 5 יאהר צוריק ווען מיר האבען געפייערט דעם 20 יעהריגען יוביליאום האב איך דאמאלס באשריבען די גאנצע היסטאריע מיט אלע איינצעלהייטען ווי אזוי מיר האבען זיך ארגאניזירט אלס א קערפערשאפט און איך האב דאן ערקלערט אז מיט שטאַלץ קענען מיר אויפצייגען וואס מיר האבען אויפגעטאן פאר די צייט, סיי פאר אונזערע מיט-גלידער און סיי פאר פארשידענע טשארטיי אינסטיטושאנס. אבער איך קען אונטערשרייבען אז אין די לעצטע 5 יאהר האבען מיר מעהר אויפגעטאן ווי אין די גאנצע צייט און איך וועל אייך געבען א קורצען איבערבליק וואס מיר האבען אויפגעטאן אין די לעצטע 5 יאהר.

מיר האבען געגרינדעט און אונזער היים-שטאט פילאב א לייקאסע וואו מען בארגט אויס אלע וואך צו די וואס נויטי-גען זיך א פאר דאלער און פראצענט. און מיר האבען פאר דעם צוועק געגעבען 1,000 דאלער. און ווען אונזער עקס-פרעזידענט דוד בארינשטיין איז מיט 3 יאהר צוריק געווען אין פילאב, און ווען ער איז צוריקגעקומען האט ער אונז ערקלערט אז אין פילאב האט זיך געגרינדעט א חברה „לינת הצדק“, וואס זיי פארזארגען אז דער קראנקער זאל האבען א דאקטאר און מעדיצין, און אלץ וואס עס נויטיגט זיך פאר דעם קראנקען ביז ער ווערט צוריק געזונד, אז ער איז שוין אומשטאנד זיך צוריקצונעמען צו זיין באשעפ-טיגונג און ער האט צו אונז אפעלירט אז מיר זאלען זיך אן-שליסען פאר א מעמבער צו זיי מיט א געוויסע סומע א יאהר האבען מיר איינשטימיג באשלאסען צו ווערען א מעמבער מיט 25 דאלער א יאהר א חוץ וואס מאנכע מעמבערס און לאנדסלייט זיינען געווארען צו זיי מעמבערס מיט די קליינע סומע פון 2.50 דאלער א יאהר.

א חוץ דעם באלאנגען מיר שוין א סך יאהרען צו די אינסטיטושאנס מיט א יעהרליכע בייטראגע: צום פוילישען

שטעהט שטענדיג פאַר מינע אויגען. אָבער מיט איהם האָבען מיר זיך כאַטש אָביסעל אנגעליטען. איהר וויסט דאָך ווי מען זאָגט, אַז ווען אין אַ פאַמיליע שטאַרבט חלילה ווער, און ווען ער איז אַ צייט פריהער שוואַך געוועזען, איז דער וועהטיג ניט אַזוי גרויס. אָבער דעם לעצטען טרויער-ריגען צופאַל וואָס מיר האָבען געהאַט מיט אונזער ברודער שאַפערמאַן, ע"ה, דעם וועהטיג וועלען מיר ניט קענען אַזוי שנעל פאַרגעסען. אַ מענש הייבט זיך אויף זונטאָג אין דער פריה גלייך ווי אַלע מענשען און עסט ברעקפעסט און 15 מינוט שפעטער איז ער שוין ניט געוועזען צווישען די לעבעדיגע. דעם וועהטיג איז שווער אַזוי שנעל צו פאַרגעסען.

אָבער מיר מוזען זיך טרייסטען מיט דעם וואָס עס שטעהט געשריבען אַז אַ מענש ווערט געבוירען דערמיט אַז ער זאָל שטאַרבען. און איך ווינש אַלע אַז פון היינט אָן זאָל חלילה ניט קיינער פון אונז אַפגעריסען ווערען פאַר די צייט, נאָר מיר זאָלען אויסלעבען אונזערע יאָהרען מיט אַלעס גוטעס.

מ ש ה ש א פ

(זשורנאַל פון אינד. פּוירסט פּילאווער ק. א. 9, 1931).

ומלמד לאנוש בינה.

אן עקסטרא תפילה, לערנען ווי צו פאַרשטעהן דעם בן ארבעים לבינה — מיר דאַרפען אָפגעבען אַ שבה והודיה צו הש"ת, אַז אונזער סאָסייעטי האָט דערגרייכט די 40 יאָהר פון בינה. מיר פאַרשטעהען יעצט ווי אַפצושאַצען די ווערדע פון אונזערע פּיאָנערען. די גרינדער פון אונזער באלויבעטער סאָסייעטי. זייער כונה איז געווען זעהר גוט. זיי האָבען פאַראייניגט אונזערע לאַנדסלייט אין איין אגודה של אחים, אַ ברידערליכע געזעלשאַפט. פּרינציפיעל אין אידי-שען גייסט. דער כח פון געמיינדע איז אחדות. דאָרט וואו עס הערשט אייניגקייט, איז מזל און ברכה. אונזער אַלעמענס פאַרלאַנג — דאַרף זיין מהיום והלאה, אַז צו אונז זאָלען ניט אריינגעבראַכט ווערען קיין אש זר, פרעמדער פייער, פריי-ציפען, וועלכע זיינען פרעמד און אומוירדיג צו אונז אַלס אידען. אונזער נאָמען — זאָל זיין מעלה, מעלה. ועל הכל משבח אני את העבודה הישרה פאַר די גוטע אַרבייט, וואָס עס איז געטהאָן געוואָרען ביז יעצט, קומט אונז אַלעמען קרעדיט. וזאת תפילתי בשעה זו — דאָס איז מיין געבעט ביי יעצטעגער צייט, לכל המצפים לישועה, צו יעדען פון אונז וואָס האָפט אויף גוטעס. ישועת העם וישועת הארץ, אן ענדע צו אידישע צרות, יזכו לראותם במהרה בימינו. מיר אַלע צוזאַמען זאָלען דערלעבען צו האָבען שמחות און הערען גוטע, פרעהליכע נייעס פון גאַנצען אידישען פּאָלק. איך באַגריס אַלעמען צו אונזער יוביליאום. אַז איהר ווילט זיין מיט מיר צום צווייטען 40 יעהריגען יוביליאום, בין איך אויך צופרידען.

איש יהודי א פ ר ים י ו ד ע ו ו י פ

זוגתי ב ל ו מ ע שטימט אויך איין מיט דער זעלבער מיינונג.

די מעמבערס וואָס ווילען ניט נעמען קיין אַנטייל אין דער אונטערנעמונג.

און דעריבער וויל איך יעצט נישט שרייבען די טעטי-קייטען פון אונזערע מיטגלידער וויל מיט געוויסענהאַפט שטרייך איך יעצט אונטער אַז 99 פּראָצענט פון אונזערע מיטגלידער זענען לאַיאַל און איבערגעגעבען פאַר דעם וואָהל און בעסטען פאַר אונזער פאַראיין. אָבער עס איז מאַנכע מיטגלידער וואָס איך דענק אַז עס איז ווינשעס-זוערט צו דערמאָנען אין מיין רעפּאָרט. דעם ערשטען וויל איך דער-מאָנען אונזער ברודער עקס-פרעזידענט דוד בארינשטיין דורך צוויי אורזאַכען.

1-טענס, עס איז ניט מעהר ווי רעכט אַז די מיטגלידער וואָס זענען אַריינגעקומען אין אונזער פאַראיין פון 1926 ביז יעצט זאָלען וויסען אַז ער איז געווען דער 1-טער מיט 25 יאָהר צוריק וואָס עס איז איהם מיט שווער אַרבעט געלונגען צוזאַמען צונעמען 14 לאַנדסלייט און ער האָט געגרינדעט די פּילעווער פאַראיין.

2-טענס, מיט פרייד וויל איך איך דערמאָנען אַז מיט 5 יאָהר צוריק האָבען מיר עס געוואונשען אַז גאָט זאָל איהם העלפען אַז ער זאָל ווערען פּאָלקאם צוריק געזונט און ער זאָל ווערען צוריק טעטיג אין אונזער פאַראיין, און אונזער וואונש איז פּערווירקליכט געוואָרען און מיר ווינשען איהם ווייטער אַז ער זאָל זיין געזונט מיט זיין פאַמיליע אַז ער זאָל זיין טעטיג אין אונזער פאַראיין אַזוי ווי ער איז געווען אין די לעצטע 5 יאָהר.

יעצט וויל איך דערמאָנען אַ ברודער וואָס ער איז ניט קיין עקס-פרעזידענט פון די פאַראיין און דאָס איז אונזער ברודער דוד מינץ. ער איז דער איינציגער מעמבער פון אונזער פאַראיין ווען עס קומט נאָר צו אַן אונטערנעמענג אַרבעט ער מיט אַלע זיינע קרעפטען עס זאָל זיין אַ סוקסעס. און יעצט קען איך איך זאָגען אַז ער איז איינער וואָס האָט געהאַלפען צו קריגען די ערס פאַר דעם זשורנאַל. 16 וואָכען צייט איז ער מיט מיר אַרומגעגאַנגען צו שאַפען די ערס, און איך ווינש איהם אַז גאָט זאָל איהם העלפען אַז ער מיט זיין פאַמיליע זאָלען זיין געזונט און האָבען גוטע צייטען אַז ער זאָל שטענדיג קענען זיין אַזוי טעטיג ווי ער איז געווען ביז יעצט. מיר מעגען זיך שטאַלצירען מיט אַזעלכע בריי-דער ווי מינץ איז.

ווערטהע שוועסטער און ברידער :

מיט אַ טיפען וואונד אין מיין האַרץ און מיט גרויס שמערץ וועל איך דערמאָנען די ברידער וואָס זענען פון אונז אַפ-געריסען געוואָרען. דורך די גאַנצע צייט וואָס מיר עקזי-סטירען, איז דאָ אין דעם זשורנאַל אַן עקסטרא בלאַט וואָס שטעהען אויסגעקענט אַלע ברידער וואָס זענען פאַר די צייט פון אונז אַפגעריסען געוואָרען. אָבער איך וויל דער-מאָנען צוויי טייערע ברידער וואָס אין דעם היינטיגען יאָהר זענען זיי פון אונז אַפגעריסען געוואָרען.

און דאָס איז אונזער עקס-פרעזידענט לערמאַן. ער, וואָס זיין עהרליכע און איבערגעגעבענע אַרבעט פאַר די פאַראיין

דאָס לעבען פון קאָנגרעגיישאַן פּוּחאָוויצער.

שוועסטער און ברידער!

איך באַגרייס אייך אַלעמען צום 35-יעהריגען יוביליאַום פון אונזער אַלגעמיינעם „קאָנגרעגיישאַן פּוּחאָוויצער“, און איך פיהל אין יעצטיגען מאָמענט, אַז עס איז מיין חוב צו שרייבען אַ פּאַר ווערטער:

דער אורשפּרונג אָדער די עמבריאַ פון אונזער אַרגאַני-זיישאַן אָדער אין פּשוט'ע ווערטער — די סיבה, וואָס עס האָט געטריבען אונזערע ערשטע איבערגעקומענע ברידער דאָ אין לאַנד צו גרינדען אונזער אַרגאַניזיישאַן, איז די אי-בערוואַנדערונג.

עס איז אַ באַוואוסטער כּלל, אַז מענטש אָדער חיה וויל זיך ניט שיידען מיט זיין געבורטס-לאַנד, עס איז פאַררע-כענט זאָגאַר פאַר אַ קללה צו עמיגרירען, נאָר עס זיינען פאַראַן געוויסע סיבות: ביי חיות, למשל, זיינען די סיבות ווען עס בייט זיך דער קלימאַט אָדער ווען עס פעהלט איהר שפייז אָדער וואַסער, זיינען זיי געצוואונגען צו אויסוואַנדע-רען; דעם מענטשענס סיבות זיינען עקאָנאָמישע אָדער פאַ-ליטישע פון זיין לאַנד, וואָס עס טרייבט איהם ארויס פון זיין מוטער-לאַנד און זוכען פרנסה און רוהע אין אַ פרעמד לאַנד. די ערשטע איבערגעקומענע ברידער זיינען געטרי-בען געוואָרען דורך די עקאָנאָמישע אומשטענדען און די אריבערגעקומענע ברידער פון די לעצטע יאָהרען דורך ביי-דע אורזאכען — עקאָנאָמישע און פּאָליטישע. און ווען מענטשען קומען אריבער אין אַ פרעמד לאַנד, עקאָנאָמיש ניט געזיכערט, פרעמד פון דער לאַנדעס שפּראַך, מיט אַ נאָגעניש אין האַרצען נאָך דער אַלטער היים מיט די פאַר-וואַנדעטע, איז א נאַטירליכע זאַך, אַז זיי זאָלען זיך האַלטען צוזאַמען און געבען איינער דעם צווייטען געגענזייטיגע הילף. אָבער ווען עס טרעפט מיט איינעם אן עת צרה, וואָס מען דאַרף העלפען מיט אַ גרעסערער סומע געלט, אָדער אַ טויטען פאַל, דאן איז אַ נאַטירליכע זאַך, אַז די מעהר ענערגישע מענשן פון דער גרופּע זאָלען אָנהויבען דענ-קען וועגען גרינדען אַ שטענדיגע אַרגאַניזאַציע.

און פון די אַלע אויסגערעכענטע סיבות איז געגרינדעט געוואָרען אונזער קאָנגרעגיישאַן פּוּחאָוויצער. און געוויינט-ליך, איז אונזער ערשטער עטאַפּ געווען אויף טשערי סטריט, וואו אין יענער סטריט איז פאַרזייעט געוואָרען דער קו-מענדיגער לעבען פון אונזערע ברידער דאָ אין ניו יאָרק.

די ערשטע איבערגעקומענע ברידער, וואָס זיינען געווען רעליגיעז געזאָנען, איז אַ פאַרשטענדליכע זאַך, אַז זיי האָ-בען אַנגעפאַנגען מיט אַ מנין אויף שבת צו דאווענען, און שפּעטער איז געגרינדעט געוואָרען דער קאָנגרעגיישאַן פו-חאָוויצער אויף אַ קליינעם מאַסשטאַב, האָט זיך געפונען אויף טשערי סטריט, און די שוהל האָט אויך געדינט פאַר אַ מיטינג האַל. און קומענדיג שבת צום דאווענען, איז דאָס ניט אַפּיציעל געווען אַ מין זאַמעל פּלאַץ, וואו די ברידער האָבען זיך געטראָפּען אָפּנעהמען גרוסען פון דער אַלטער היים דורך בריף, וואָס יעמאַנד פּלעגט באַקומען פון דער

היים אָדער אָפּנעהמען אַ גרוס פון אַ גרינעם, וואָס איז נאָר וואָס געקומען פון דער היים, ווייל די אימיגריישאַן האָט זיך פון יאָהר צו יאָהר פאַרשטאַרקט. — נאָר עס האָט אויך גע-דינט פאַר אַ ביוראָ פּלאַץ וועגען אַרבייט. און ווען אונזערע ברידער האָבען געפיהלט, אַז דער קאָנגרעגיישאַן איז שטאַר-קער געוואָרען, האָבען זיי איבערגעטראָגען די שוהל אין ראַטגעס סטריט, וואָס עס איז דאן פאַררעכענט געוואָרען פאַר אַ גרויסע פּראָגרעס, און עטליכע יאָהר שפּעטער נאָך הענרי סט. און דאָ איז געווען ויחננו ישראל פאַר אַ לאַנגער צייט. און דאן האָט פּאַסירט דאָס פּאַלגענדע: די שוהל לע-בען איז שוואַכער געוואָרען, ווייל די ברידער האָבען זיך גענומען פאַרשפּרייטען איבער ניו יאָרק אַלץ ווייטער, אָבער די אַרגאַניזאַציע איז שטאַרקער געוואָרען. מיט דעם וואוקס פון אימיגראַציע איז געוואָקסען די מעמבערשיפּ פון יאָהר צו יאָהר. און דאָ מוז באַטאָנט ווערען דער פּאַקט, וואָס אונזער קאָנגרעגיישאַן איז געווען טאָלעראַנט אריינצו-נעהמען יעדען לאַנדסמאַן, אָפּגעזעהן שיכטען און שאַטירונג-גען. אַ דאַנק דעם האָט אונזער אַרגאַניזאַציע דערגרייכט די שטופּע, וואָס זי שטייט היינט-צו-טאָג.

און אזוי האָט זיך געוועבט און געפּורעמט דער לעבען פון קאָנגרעגיישאַן פּוּחאָוויצער, און געשליפען געוואָרען פון אומשטענדען און עלאַסטיש געבויגען זיך נאָך דער צייט. און היינט-צו-טאָג, ווען די עלטערע ברידער, וואָס זיינען גע-שטאַנען ביים וויגעלע פון קאָנגרעגיישאַן, קוקען יעצט מיט ערשטוינונג אויפ'ן גיגאַנט, פיהלען זיי אַ נחת, וואָס זייער אַרבייט איז געקרוינט געוואָרען מיט ערפּאָלג. און צו די יונגערע ברידער וויל איך זאָגען: ברידער! אַז דאָס וואָס איהר זעהט היינט-צו-טאָג די אַלע אינסטיטושאַנס אין אונ-זער קאָנגרעגיישאַן, דעם לאַזן פאַנד, דעם אַלד איידוז פאַנד, דעם רעליעף פאַנד, די קראַנקען שטיצע, הילף ווען אַ ברודער געפינט זיך אין נויט, איז ניט געוואָרען פון זיך אַליין; דער וועג פון אַרגאַניזאַציע אַרבייט איז ניט געבעט מיט בלומען, — די אַלע זאַכען זיינען געקנאַטען מיט שווע-רע מיה, עגמת נפש, ענערגי, צייט, טעג און נעכט פון שווע-רע אַרבייט און גענוג געלט — פּילייכט האָבען מיר ניט גלייך בייגעשטייערט.

אָבער היינט זיינען אַלע גלייכע שותפים, און מיר אַלע צוזאַמען דאַרפען אויסשרייען אין איין קול: געבענטש זאָ-לען זיין די מענטשען, וואָס האָבען געלייגט דעם פונדא-מענט פון דער גרויסער הייליגער געביידע, וואָס הייסט „קאָנגרעגיישאַן פּוּחאָוויצער“. און ווען מיר טוען אַ קוק אויף אונזערע פאַרגאַנגענער אַרבייט, וואָס מיר האָבען אַפ-געטהאָן ביי יעצט, זיינען מיר שטאַליק מיט דער קאָנגרעגיי-שאַן פּוּחאָוויצער.

און ווען אונזער גרויסע מחנה וועט זיין פאַרוואַמעלט צו-זאַמען, דאַרפען מיר שווערען, אַז מיר זאָלען אָנהאַלטען אונזערע טראַדיציעס און ווייטער בויען, ווייטער אויסבע-סערען, אימער פאַרווערטס!

ג ר ש ו ן ש ע ר מ א ן, פּרעזידענט
35 יאָהריגער יוביליאַום-זשורנאַל, (1934).

לאַנדסמאנשאַפֿט

איהם זוכה זיין; נאָר אַזעלכער קען דערשפּירען דעם דאָזי-גען "יפּי-של-מעלה", אַזאַ הימליש שעהנקייט, דעם דאָ-זיגען "גלוי שכינה"...

און אַן אומשילדערבאַרע, האַרציגע און זיסע בענקשאַפֿט, אַ שטילער אייגענומענער אומעט, דרינגט אריין אינ'ם גאַנ-צען וועזען, ווי נאָר דער דאָזיגער פרעכטיגער מיראזש פאַרשווינדט, און די ניכטערקייט קומט, און די געגענוואָרט שטעלט זיך דאן ווידער פאַר, מיט איהר גאַנצער גרויקייט און קאַלטקייט. עס כאַפט אַרום אן אומרוה, אַ נשמה-צי-טער... מען דערפּיהלט דעם טיפען שמערץ, דעם צער פון סילוק-שכינה...

עס איז איצט דער פייערליכער מאַמענט פון דעם צוואַנ-ציג-יעהריגען יוביליאַום פייערונג, פּונ'ם קיום פון דער יאָרוגער לאַנדסמאנשאַפֿט. דאָס איז אין גרונט, א פאַרקער-פּערונג פון אַ טהייל פאַקטען און קאַפיטלען אין דער אַלגע-מיינער געשיכטע פון דעם איצטיגען אידישען, מאַדערנעם דור המדבר, דער וואַנדער, אימיגראַנטען דור, וואָס ער האָט פאַרצייענט אין משך פון זיין לעבענס מאַרש. דאָס וועט אויך דינען, ווי אַ וויכטיגער בייטראַג, צו דער געשיכטע פון דעם אידענטהום אין אַמעריקאַ.

די יאָרוגער לאַנדסמאנשאַפֿט איז געגרינדעט געוואָרען פון אמת'ע פאַלקס-מענשען, וואָס האָבען באַזעסען אַ חוש, אַ געפּיהל פון געזעלשאַפֿטליכקייט; ווידמענענדיג לטובת הכלל; זייער צייט, טרחה און אויך געלט. און איצט, אַ דאַנק דער זאָרג פון איהר פיהרערשאַפֿט וועגען איהר וואויל-זיין, — האָט דידאָזיגע לאַנדסמאנשאַפֿט, דערגרייכט דעם דאָזיגען עלטער. און "בן עשרים — לכח" מעג מען מיט זיכערקייט האַפען, אַז זי האָט שוין דערוואַרבען גענוג כח פאַר איהר ווייטערדיגער עקזיסטענץ, אין דער נאָהענטער, ווי אין דער ווייטער צוקונפֿט, וואָס דאָס איז זיכער דער וואונש פון יעדען ברודער, מיט אַ האַרציגען האַנטדרוק, וואָס עס דריקט אויס אַ גרויסען "יישר כח" צו איהר פיהרער-שאַפֿט!

נ. ק. ש. נ. י.

(סוואוועניד זשורנאַל, 20-יאָהריגער יוביליי, פּראָגרעסיוו סאַטייעטי און יאָרוגאַ, 1987).

יובל היא שנת החמישים שנה.

יעדוואַבער שוהל און אלע איהרע ברענטשעס פייערען היינט זייער יובל, זייער 50 יאָהריגען יוביליאַום. און דער 22טער דעצעמבער איז פּראַקלאַמירט אלס יום-טוב. "יעד-וואַבער" שוהל איז מעהר יחסן ווי די אַנדערע פּוילישע, רוסישע און אונגאַרישע שוהלען, וואָס אַדווערטייען זייער שטאַטישען פּריץ אַדער סתם אַ גוי'אישען נאָמען אין זייער שוהל. יעדוואַבער אידען אין דער אַלטער היים פלעגען באַצייכענען — די שטאַט מיט'ן נאָמען "יוד-בינה" (יעד-וואַבער), אַלע איינוואוינער פון שטעטעל האָבען ספּעציפּיש זיך אונטערשיידעט פון די אַנדערע דורך דעם, וואָס כמעט אַלע אידען האָבען גע'ש'מ'ט פאַר לומדים און געלעהרענטע.

די לאַנדסמאנשאַפֿט — דאָס איז אַן אינסטיטוציע, וואָס איז אַנטשטאַנען דורכ'ן שטאַרקען ווילען צו לעבען, דורכ'ן אינסטיקטיווען דראַנג אויפצוהאַלטען און אַפּציהען, ווי מעג-ליך, די שוין אַנגענומענע, באַשטימטע פאַרם און געשטאַלט פּונ'ם כלל און יחיד. אַזוי איז דער אייזערנער געזעץ פון דער נאַטור. די לאַנדסמאנשאַפֿט איז, אַ קינד" פון דער "עלענד"; עס איז געבאַרן געוואָרן אויפ'ן שוים פון פרעמדקייט און איינזאַמקייט. אין מיטען וואַסער, פון איינ-צעלענע זעמדעלאַך, מיט'ן שטראַם אין איין פּונקט צוזאַמען-געשטויסען, ווערט אויסגעפאַרמירט אַ האַרט-פעסטער באַ-דען לאַנד — דער אינועל.

אינדיווידען, איינציגע, אַפּגעוונדערטע פאַרשויען, פון זייער שורש, דורך די לעבענס כוואַליעס אַפּגעריסענע, און ווייט, ווייט פאַרוואַרפענע זיינען, נאָר ווי מיט אַ שפּאַס, אַ שטיפּעריי פון דער צייט, צי גלאַט אַזוי ווי אַ שפיצעל, אַ שפּיל פּונ'ם שיקאַל — ווידער צוזאַמען געבראַכט געוואָ-רען, און זיי פאַראייניגט אין איין קערפּערשאַפֿט. דאָס איז ווי אַ סימבאָל, און אויך אַ רעאַלער, ממשות'דיגער פאַקט פון: "קבוץ-גלויות" אין מיניאַטור. דאָס איז ווירקליך דער מיטעלפּונקט, וואוהין עס ציהען זיך צוזאַמען די פאַר-בלאַנדזשעטע נשמות, און וואו זיי געפינען זייער תקוּן...

אומשאַצבאַר און אומפאַרגעסבאַר בלייבט דער ערשטער מאַמענט, ווען אַ ניי-פרישער לאַנדסמאַן, נאָר וואָס געקומע-נער, טרעפט זיך אינ'ם באַשטימטען אָרט מיט זיינע היימי-שע, עלטערע באַקאַנטע, פריינד און חברים, נאָך צעהנדלי-גער יאָהרען פון פולשטענדיגער צעשיידונג און דערווייטע-רונג פון צייט און אָרט. אַלערליי עפיזאָדען, זכרונות, האַנד-לונגען, וואָס זיינען פאַרבונדען מיט דעם אַדער יענעם פריינד, באַקאַנטען און חבר, נאָך אין דער קינדעייט אַדער פריער-יוגענד פּעריאָדען, וועלכע זיינען געלעגען פאַרבאַר-גען ערגעץ וואו איז די ארכיווען פון דעם זכרון, פאַרזונקען אין איין לעטאַרגישען שלאַף, אונטער דעם דרוק פון בערג פאַרשיידענע איבערלעבונגען און דערפאַהרונגען — מאַכען אַ סורפּריז: פּלוצים וואַכען זיי אַלע אויף, און שווימען ארויף אין דער פאַרשטעלונגס קראַפֿט אַזוי לעבעדיג און פריש, ווי זיי האָבען ווען אויסגעזעהן אויף דער אויבער-פלאַך פון דער ווירקליכקייט. עס געשעהט דאן דער אמת'ער וואונדער! דער וואונדער פון "תחית המתים"! די גאַנצע ווייטע פאַרגאַנגענהייט שיילט זיך ארויס אין דעם דמיון, אין דער וויזיע, מיט אַלע איהרע טיפען, געשטאַלטען, מיט זייערע שטריכען, ליניעס פון פיגור, כאַראַקטער און ארט לעבען. און, ווי סילוועטען טראַגען זיי זיך פאַרביי... מען חלומ'ט אויף דער וואַך; עס באַהערשט עפעס אַ מין באַ-זונדערע קראַפֿט, וואָס גיסט אַריין אַ מונטערקייט, אַ פריש-קייט; ווי מען וואַלט דערפּיהלט דעם צוריקקעהר פון דער יוגענד! ...

דאָס איז איינער פון די זעלטענסטע מאַמענטען אין וועל-כען, וואָס נאָר דער מיט אַזעלכע דערפאַהרונגען, — קען צו

סחורה אין יעדוואַבנע אַ גאַנצען רעגלמענט, ניט קיין יחידים, און היינט פייערט יעדוואַבנע איהרע זכרונות פון מיט 50 יאָהר צוריק, פון יעדוואַבנער אין אַמעריקע, אין יוראַפּ, אין אַזיען, אין אַפריקאַ, אפילו אין אויסטראַליען און האַנאָלולו, וועלען פייערען דעם 22טען דעצעמבער דעם ווידערגעבורט — "רעזורעקשאַן — אַלע וועלען זיך יום-טוב'דיג אויספּוצען, אויסצוואַגען זיך און מאַרשירען צו דער גרויסער פּאַרטי אין בראַדוויי סענטראַל, וואו כלי-זמרים ווי אויף היימישע חתונות וועלען אַקאַמפּאנירען אַ גאַנצע בענד מיוזיק און די שטימונג אַ פייערליכע, אַ געהויבענע. די יעדוואַבנער שוהל און חברה און אַלע איהרע צוויי-גען זאָלען עס לערנען זייערע קינדער און קינדס-קינדער אויף דור דורות, זאָל אין יעדוואַבנער פּנס אַריינגעטראַגן גען ווערען דער 22טען דעצעמבער, 1935, און זייער זריעה זאָל אַ גוטע קצירה האָבען פון די פרייהייטיגע בלו-מען זאָלען שעהגע פירות פאַרשפּרייט ווערען איבעראַל — למען ישמעו וילמדו.

ביי הרב דר. יוסף דאָנאַווסקי.
(פּופּצי-יאָהריגער יוביליאַום — בית הכנסת אנשי יעדוואַבנא, 1935).

פינסק, קאַרלין — קאַרלין, פינסק

וואָס פאַר אַ גרויסע שטרעקע ליגט צווישען דער צוויי-לינג-שטאָט. דער פינסקער איז טהעטיג, לעבענספעהיג, דער קאַרלינער פּויל, פּלעגמאַטיש. דער פינסקער אַרבייט און קלעהרט; דער קאַרלינער — האַנדעלט און שלאָפּט. איראַניש שטעהט דער קאַרלינער בית-עולם אין סאַמע צענטער פון שטאָט, ביי דער קופּעטשעסקער גאַס. אפילו קאַרלינער מתים זיינען פּויל, זיי ווילען ווייט ניט געהן. די בעסטע כאַראַקטעריסטיקע פאַר דער צוויי-לינג-שטאָט איז דער פּרייטאָג בין השמשות. דער קבלת-פנים פון היי-ליגען שבת אילוסטריט ריכטיג די ביידע שטעט. אין דער צייט, ווען אין פינסק איז דער סיגנאַל אויף לעכטבענטשען אין עכט מאַדערנער פאַרמע, דורך אַ ספּעציעלען הוואָק פון אַ פּאַבליק, אין דער זעלבער צייט הערט מען אין קאַר-לין דעם קול פון פּרימיטיווען אַלטמאַדישען העראַלד, דעם שמש, "אין שוהל אריין!"

דער קאַנטראַסט פון די ביידע שטעט איז מערקווירדיג. די וואונדערבאַרע ערשיינונג ערקלעהרט מען מיט דעם מאַט-טיוו. קאַרלין שטעהט אַפּ אין קהל'ס לעבען דערפאַר, ווייל איהרע איינוואוינער זיינען גרעסטען טהייל אין דער פרעמד, זיי געפינען זיך ווייניג אין דערהיים, און דעריבער איז זיי דער צבור-לעבען פרעמד, אָבער פינסקער זיינען איבער-הויפט היימישע; זייער געשעפט איז ביי זיי אין שטאָט, זיי קענען זיך אַלואַ מעהר אינטערעסירען מיט קהל'שע ענינים. אַ שטיקעל אמת איז פאַראַן אין דעם מאַטיוו. אָבער ניט אינגאַנצען; דאָס איז ניט דער עיקר. נאָך אונזער מיי-נונג איז די אורזאַכע פיעל טיעפער, פיעל פסיכאלאָגישער. דער עיקר — וואָס קאַרלין שטעהט אַפּ אין געזעלשאַפֿטלי-

קיין אַנאַלפּאַבעטען איז כמעט ווי ניט געווען, און אויב יאָ — איז עס געווען זעהר אַ קליינע צאָל. "יעדוואַב" מיינט אויך אין פּויליש זיידענס, איידעל, דער נאַמען ווייזט שוין דעם כאַראַקטער פון איהרע איינוואוינער, וועלכע זיינען אמת'ע אַרטיסטען אויף זייער געביעט געווען. נעהמט, למשל, דעם שמש: ער האָט ערב ראש השנה און ערב יום-טוב געהאַט אַ ספּעשעל ניגון פאַר רופּען: "בעלי-בתים, אין באַד אריין!" און להבדיל "בעלי-בתים, אין שוהל אריין!". דער ערש-טער ניגון האָט זיך געפאַסט פאַר'ן באַד, דער צווייטער, להבדיל, בלויז פאַר'ן שוהל. און אפילו אליהו הנביא, אַז ער האָט זיך געוואַלט אַמאַל אין אַ סאַטירישען וועג פאַר מענטשען באַווייזען, דערצעהלט די אַרטס כראַניקאַ. אַז אַ געוויסען פּסח האָט ער זיך אין יעדוואַבנע באַוויזען, האָט מען געוואַלט זעהן אַן אַנטיק גאַטישען סטיל אין אַרכיטעק-טור, איז מען געקומען זעהן די הילצערנע רונדע קאַלאַסט-לע שוהל, וועלכע איז כמעט איינע אין פּוילען געווען, און האָט ווער געוואַלט טייוואַלים זעהן, איז ער געקומען אַנקור קען דעם דייטש "קליינדעסטען", ביי וועמען "ניט גוטע" האָבען זעהר אַפּט געמיט, און וויל יעמאַנד וויסען ווי יעד-וואַבנער יונגע קינדער פּלעגען לעבעס פיהרען, זייט אייך מטריח אַ פּאַהר צו טהאַן אין "זאגאניעק" אין קאסאקער און פּשיסטערלער וועלדער, און בעט נאָר יענע שטומע בוימער, וועלען זיי אייך דערצעהלען, וועט איהר צוריק יונג ווערען פון זיסקייט אָהן אינדזשעקשאַנס און גלענדס איינשפּריצונגען און אַנדערע מיטלען, און דעריבער איז קיין וואונדער ניט, וואָס יעדוואַבנער מענטשען אין אַמע-ריקע קומענדיג, האָבען זיך ניט געקענט צוזאַמענגיסען מיט אַנדערע שטעטישע אידען און בילדען אַ שוהל, ווייל יעד-וואַבנער בלוט איז סענסיטיווער, שמן זיט האָט יעדוואַבנע געהאַט. די בעסטע אויל אין יעדוואַבנער "אלעווינעס". די בעסטע מעד ביי וועלוועל עטעס און דעריבער האָבען יענע זיידענע מענטשען געמוזט אַליין אַ שוהל בילדען, אן איינעם ברודער פאַר רבי'ן פון חברה משניות געמאַכט, אפילו אַ שמש אן אייגענעם, היימישע מעלות איז די גרעס-טע. היימישע חסרונות צווישען אייגענע רעכענען זיך ניט. אַ דאָקטאָר האָט אַמאַל דעם שרייבער פון די דאָזיגע שורות אין יעדוואַבנע געזאָגט, אַז אַרטס מענטשען האָבען קיין געלט ניט, והא ראייה, קריגט איינער געלזוכט (אַזאַ מין גאַל קראַנקהייט), טוט מען איהם נאָך אַן אַ גאַלדען קייטעל אויפ'ן האַלו און גאַלדענע רינגעלאַך. נעווער מאַינד, ער האָט שוין ניט קיין בייזע גאַל. און אויב די איטאַליע-נער ריהמען זיך מיט זייער שעהנער שטאַט נעאַפּאַל, "זעה נעאַפּאַל און שטאַרב!" זאָג איך אייך, געהט אריין און זעהט ווי יעדוואַבנער פייערען אַ שמחה, וועט איהר מעהר הנאה האָבען ווי שטאַרבען פאַר נעאַפּאַל. אפילו דער בית עולם אין יעדוואַבנע איז געווען זעהר גאַסטפּריינדליך. אַלע קאַנטראַבאַנדס, וואו פּלעגט מען עס באַהאַלטען? אויפ'ן בית עולם, און זאָל נאָר אַ סמאַשיק צו אן אביעשטשיק ארויפטרעטען אויף יענער ערד, — צוריק קומט ער שוין ניט. ניט אומזיסט פּלעגט די מלוכה שיקען זוכען טרפה

אויסצודריקען מיינע געפיהלען אין דעם ערהאבענעם מאָ-
מענט צו אונזער שעהנעם און טייערען יום-טוב, דעם
25טען יאהרעספעסט.

פיער און צוואנציג יאהר זיינען מיר, פרויען, מיט אייך
מענער ארומגעגאנגען ווי ברוגז'ע חתן כלה. מיר האָבען
קיינמאָל צו אייך ניט גערעדט און ניט איהר צו אונז. ערשט
א יאהר צייט, אַז איך האָב זיך אָנגענומען מיט מוטה און
האָב אייך אַ פאַרשלאָג געמאַכט, אַז מיר זאָלען הייראַטען
נעמליך, מיר זאָלען גרינדען אַ ליידעס עקזילערי. די היי-
ראט איז פאַרגעקומען, און איך בין שטאַלץ, וואָס איך בין
געווען די שדכנ'טע. וואָרום פאַר דעם יאהר צייט פון אונ-
זער עקזיסטענץ, האָבען מיר זעהר פיעל פראַגרעסירט.
דאָס איינציגע, וואָס איך באַדויער, איז וואָס ניט אַלע
שוועסטער אינטערעסירען זיך מיט אונזער סאָסייעטי, אָבער
איך האָף, אז איהר, ווערטהע שוועסטער, וועט אויף וויי-
טער נעהמען א בעסערען אינטערעס צום וואָהל און בעס-
טען פון אונזער ליבער סאָסייעטי.

און אין דעם נאָמען פון דער ליידעס עקזילערי גראַטור
ליר איך אייך, ליעבע שוועסטער און ברידער, און ווינש,
אַז די ערשטע לויטצקער אונטערשטיצונגס פאראיין זאָל
בליהען, ווי א בלום אין מאָי, און זאָל פאַרצווייפאכען איהר
טעטיגקייט, און די ליידעס עקזילערי זאָל איהר חלק ביי-
שטייערען.

מזל טוב אייך, ווערטהע שוועסטער און ברידער, מיר זאָ-
לען אַלע דערלעבען אונזער גאַלדענעם יובילעיום, דאָס איז
דער הערצליכסטער וואונש פון אייער,

ב ע ס י ש ט ו מ א ק א ו ו .
(25 יאָריגער יובילייאָס-זשורנאַל,
ערשטע לויצקער א. פ. 1926).

אַ מאַמעס ברכה.

איך האָב אָפגעלעבט אין דעם קליינעם שטעטעל שיד-
לאָוצע כמעט אַלע מיינע יאהרען. גאָט האָט מיר געהאַלפּען
און מיין גוטער זוהן צמח האָט מיך נאָך אַמעריקע געבראַכט,
איבערגעלאָזט דאָרט מיין טייערען מאַן זכרונג לברכה, אויף
דעם הייליגען אַרט אונטער דעם פרייען הימעל. נו מן
הסתם איז דאָס געווען גאָט'ס ווילען.

איך פרעה מיר וואָס איך האָב די זכיה געהאַט צו דער-
לעבען די פייערונג פון דעם 25 יעהריגען זילבערנעם
יובילעאום פון די שידלאָוצער סאָסייעטי. עס איז מיר
אויך אַ גרויסער כבוד וואָס מיין ליבער גוטער זוהן צמח איז
איינער פון די עקס פּרעזידענטען פון דער סאָסייעטי.

יעצט, זאָל די ברכה פון אַ 78 יעהריגע שידלאָוצער
אידישע טאַכטער מקוים ווערען, דאָס איהר זאָלט דערלעבען
צו פייערען אייער גאַלדענעם יובילעאום!

ר י י ט ש ע ל ק ו פ ע ר
די מוטער פון עקס פּרעזידענט קופּער
(25 יאהריגער יובילייאָס-זשורנאַל, שידלאָוצער בענ.
סאָסייעטי, 1934).

כען לעבען ליגט אין דעם, וואָס קאַרלין האָט אין איהר
היסטאָריע געהאַט צופיעל נדיבים, מעהר — ווי מ'דאַרף
בעלי-צדקה.

דאָס איז ניט קיין פאַראַדאָקס. נדיבות, צדקה און בכלל
מתנות איז אַן און פאַר-זיך זעהר אַ שעהנע און עכט אי-
דישע מידה. נאָר פאַר דעם מקבל, פאַר דעם, וועלכער באַ-
נוצט זיך מיט די נדיבות, איז דאָס סם. אין קאַרלין איז מיט
אייך דור צוריק געווען אַ גאַנצע „נדיבים-עפאָכע“. ס'האָ-
בען אין איהר עקזיסטירט פיעל גרויסע גבירים מיט גוטע
אידישע הערצער און דאָרט האָט גערעגענט אַ גאַנצער
מבול פון צדקה. די צדקה איז אויסער דעם גוטען ווילען,
געוואָרען אויך אַ מין ספאָרט. די גאַנצע קהל'שע בעסטע
אינסטיטוטען זיינען געגרינדעט געוואָרען דורך יחידים.
אָבער דאָס האָט פאַרמאָגפאַליזירט די גאַנצע קהל'שע
הנהגה. די נדבות מיט אַ צופיעל ברייטער האַנט, האָט ניט
ווילענדיג אָפגעטויט ביי די קאַרלינער תושבים אַלע גע-
זעלשאַפטליכע געפיהלען. מ'האָט ניט ווילענדיג צוגענו-
מען ביי זיי די איינציאָטיווע, דעם גאַנצען רצון און מ'האָט
זיי געמאַכט פאַר גייסטיגע קאליקעס. ניט אומזיסט זאָגט
מען: וואָס צופיעל, איז אומגעזונט.

בכדי אונזערע ווערטער זאָלען אָבער ניט בלייבען נאָר
ווי פוסטע פּראָזען, וועלען מיר כאַטש איין פאַקט ארויס-
שטעלען. אין דער „נדיבים-עפאָכע“ אין קאַרלין האָט זיך
געפונען אַ נדיב, וואָס האָט אויסגעבויט אַ גרויסע הילצער-
נע שטאָט-שוהל. די שוהל האָט עקזיסטירט פיל צעהנדליגע
יאהר און האָט שוין געהאַט פאַר זיך אַ גאַנצע היסטאָריע
מיט אַ גרויסען אינווענטאַר. עס האָט זיך אָבער ניט גע-
מאַכט עפעס אין קאַרלין נאָך אַ נדיב זאָל סטראַכירען די
שוהל פון פייער, און די קאַרלינער אידען — זאָלען געזונט
זיין — אָהן אַ נדיב וועלען זיי אפילו ניט אויסגעבען עט-
ליכע צעהנדליגער רובל יעהרליך, ווען אפילו די שוהל
האָט געטראָגען אויף דאָס, פשוט די טרחה אַליין איז פאַר
זיי צו שווער. אין אַ שעהנעם פריהמאַרגען איז די שוהל
נעבעך אָפגעברענט געוואָרען. נו, שוין דאַנקען גאָט עטלי-
כע יאהר שטעהט דער פלאַץ פון שוהל לידיג, פשוט ער
וויינט, און די קאַרלינער האַפען מסתמא אַז גאָט וועט צו-
שיקען ווייטער אַ נדיב, וואָס וועט אָפסטראַיען די שוהל
כשנים קדמיות.

דער נדיב אָבער איז נאָך דערווייל ניט געבאַרען גע-
וואָרען.
(25 יאהריגער יובילייאָס-זשורנאַל,
אנשי פינסק, 1928).

באַגריסונג פון דער פּרעזידענטין פון דער ליידים אקזילערי.

ווערטהע שוועסטער און ברידער פון אונזער פאראיין:
די מענער זאָגען געוויינליך, אַז מיר פרויען האָבען גיין
מאָס רייד. ווען איך זאָל אפילו האָבען צעהן מאָס רייד, גלויב
איך ניט, אויב איך וואָלט געפונען גענוג ריכטיגע ווערטער

איך בין אן אשמענער פון אשמענע!

איך בין שוין 40 יאהר אוועק פון דער אשמענער סביבה, איך האב שוין זאגאר פארגעסען די נעמען פון מאנכע פון די ערשטע גרינדער, וועלכע זיינען געשטאנען ביי דעם גע- בורט פון דעם „פעראיין“, עס איז מיר שווער זיך צוריק אריינלעבען אין יענע מאמענטען, ווען מיר זיינען נאך יונג געווען, און ווי יונגע מענשען, א סך נאָרשיקייטען באַ- גאַנגען.

פאַר די איצטיגע מיטגלידער פון דעם „אַשמענער פער- איין“ וועט עס גאָר ניט זיין אינטערעסאַנט, זיי וועלען גאָר ניט באַגרייפֿען, וואָס דער „פעראיין“ האָט פאַר אונז דאָן געמיינט. פאַר דעם יונגען דור, איז דער אַשמענער פאַר- איין, אַ שענהע סאַסייעטי, מיט אַ רייכע קאַסע, מיט אַ גרויסע מעמבערשיפּ, זיי שטאַלצירען מיט דעם שענהעם באַמען, וואָס דער פאַראיין האָט אין דער געזעלשאַפֿט. פאַר אונז אָבער מיט 45 יאהר צוריק איז דער פאַראיין געווען אַ מלאכת-קודש, אַ הייליגע אַרבייט. מיר האָבען געבויט פאַר זיך אַ נעסט, זיך אָנצואוואַרעמען און דערוואַרעמען אונזערע קראַנקע געדריקטע נשמות. אַ פּלאַץ, אין וועלכען מיר זאָלען קענען פאַרטרייבן די עלענדקייט, די געדריקטע שטימונג, אין וועלכע מיר די גרינע אינגלעך פון אַשמינע, האָבען זיך אַזוי שטאַרק גענויטיגט. אַ וואַרעמען ווינקעל, וואו צו פאַרבריינגען מיט די זעלבע מענשען וועלכע זיינען גע- בירען געוואָרען און ערצויגען, אין די זעלבע שטאַט.

אַך! ווי עלענד מיר זיינען דאָן געווען! און ווי אר- מעטיג עס איז אונז דאָן געווען! די האַרץ איז צוריסען געוואָרען פון בענקעניש נאָך די אַלטע היים, די אַטמאָס- פערע אין גייעם לאַנד איז ניט געווען אַזאַ פריינדליכע צו די גרינע נייע מענשען. מיר האָבען געזוכט זיך צוצוטויליען איינער צום צווייטען, זיך אָנצושפאַרען אָן עפעס, וואו מען קען זיך גוט אויסווינגען, אַז עס זאָל נאָכהער גרינגער ווערען.

אַט אין אַזעלכע מאַמענטען איז געבוירען געוואָרען דער „אַשמענער פערראיין“. מיר האָבען אין דעם פאַראיין צווישען די קליינע מיטגלידערשאַפט געפונען די פריינטשאַפט, די ליבשאַפט, און די וואַרעמקייט, אָן וועלכע יונגע מענשען קענען ניט לעבען. אַ מיטינג פון פאַראיין יעדע צוויי וואָכען, שבת אַווענט, איז געווען אַ יום-טוב, אויף וועלכען מען גרייט זיך און מען ערוואַרטעט, ווי דאָס אַנקומען פון די נאָהענסטע און ליבסטע זאָך. דער מיטינג לאַקאַל, איז געווען דער מיטל-פונקט, וואו מיר פלעגען זיך צוזאַמען- קומען און איינער דעם צווייטען דערציילען, פון די ליידען און דעם עגמת-נפש וואָס מיר פלעגען האָבען אַלס גרינע און עלענדע אין לאַנד.

דער פאַראיין האָט אָפגעשאַפט די היימישע יחסנות, די וואָס זיינען געבוירען און ערצויגען געוואָרען אויפ'ן זאַט- טשעניק הינטערין באַד, זיינען געוואָרען גלייך ווי די וועלכע האָבען זיך ערצויגען אין זופראַנער גאַס, און דורכגעגאַנגען די אויערדני אוטשילעשטשע, דער שניידער אָדער שוסטער

אינגעל, איז געווען אין פאַראיין אַזוי חשוב, ווי דער היי- מישער זיידענער יונגעראַנטשיק. דער אשמענער פאַר- איין איז געווען דער שמעליך-טאַפּ וועלכע האָט אונז איבער- געקאַכט, און אונז פאַר בעסערע און אַנדערע מענשען גע- מאַכט. די ערשטע יאָהרען אין דעם לעבען פון פאַראיין, זיינען פאַר אונז געווען די גליקליכסטע יאָהרען. און קיינער פון אונזערע איצטיגע זקנים און אַמאָליגע יונגע אינגלעך וועלען עס קיינמאַל ניט פאַרגעסען.

איך דערשרעק זיך פאַר דער „ראגאליע“

דעם אמת געזאָגט, בין איך ניט איינער פון די גאָר ערשטע מעמבערס פון דעם פאַראיין. ווען דער פאַראיין האָט זיך געגרינדעט, האָב איך נאָך ניט פאַרמאַגט די 50 סענט וואָס עס האָט געקאָסט איינטריט געלט, איך בין פאַרגע- שלאָגען געוואָרען אַלס מיטגליד מיט אַ יאָהר שפעטער, דער פרעזידענט פון פאַראיין איז דאָן געווען ברודער דזשאָו הורעוויטש. אין אַשמענע האָב איך איהם געקענט אַלס גערשקע „יעקעל, דעם טאַנדעטינק“. אַז מען האָט מיך צו אַ געוויסען מיטינג אַריינגעפירט צו אינסטאַלירט ווערען אַלס נייער מעמבער, און ווען דער אינסידיגאַרד האָט מיר צוגעפיהרט צום פרעזידענט, ער זאָל מיר געבען די שבועה, אַז איך זאָל חלילה ניט אויסגעבען די סודות פון דעם פאַר- איין, און איך וועל טריי זיין צו די אויפגאַבען פון דעם פאַר- באַנד איבער'ן ברוסט, זיך אַוועקשטעלענדיג געבענדיג דריי שטאַרקע קלעפּ מיט'ן האַמער, און אַלע אָנוועזענדע האָבען זיך אויפגעשטעלט, בין איך אַזוי דערשראַקען געוואָרען, אַז איך האָב ניט געוואוסט וואָס מען האָט מיר געהייסען נאָכזאָגען. איבערהויפט האָט מיר דערשראַקען די „ראַ- גאַליע“ וואָס דער פרעזידענט האָט געטראָגען. פאַר מיר, דעם גרינעם, וועלכער איז געקומען ניט לאַנג פון דער ישיבה, און האָט קיינמאַל אין זיין לעבען ניט בייגעוואוינט אַ מיטינג, האָט דער רויטער באַנד איבער'ן ברוסט, געמאַכט דעם איינדרוק, אַז דאָס איז עפעס אַ הויכער „טשינאווינק“, אַז ער גיט אַ קלאַפּ מיט אַ האַמער שטעלען זיך אַלע אויף, און איך האָב זיך פשוט דערשראַקען.

די אשמענער דייטשען

די אַפיציעל שפראַך פון דעם פאַראיין איז געווען דייטש- מעריש, צווישען זיך האָט מען גערעדט דעם אַשמענעם אי- דיש, אָבער די פּראָטאַקאָלען און די פאַרהאַנדלונגען, פלעגט מען געברויכען אַ סך דייטשמישע ווערטער. צום ביישפּיל: דער פרעזידענט האָט אָנאַסירט, אַז דער און דער ברודער לאַדעט איין צו זיין האַכזייט, — אַנשאַט צו זאָגען, ווי מען זאָגט עס אין דער היים, אַז ער האָט געבעטען צו זיין חתונה. דער פּראָטאַקאָל-סעקרעטאַר פלעגט שרייבען אַז אַ מיטינג האָט שטאַטגעפונדען, אַנשאַט צו שרייבען אַז אַ מיטינג איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען. אַז מען האָט באַ- דאַרפט באַריכטען, פון אַ פאַרגעשלאָגענעם קאַנדידאַט, האָט מען ניט געזאָגט, אַז ער איז פאַסענד פאַר אַ מעמבער, נאָר מ'האַט באַריכטעט, אַז ער איז גינסטיג. פאַסירט, אַז

איין אין פשוט'ן אידיש. עס איז אויך אינטערעסאנט צו סעקרעטאָר, און די פארהאנדלונגען און אויך די פראטאקאָל- לען האָב איך אָנגעפאָנגען אַריינצובריינגען דעם אידיש ווי מיר זיינען געוואוינט געוואָרען צו ריידען אין אַשמינע. איך האָב אויך פאַרפאַסט אַ נייע קאָנסטיטוציע פאַר'ן פאַר- אַרום בין איך ערווילט געוואָרען אַלס דער פראטאקאָל- באַמערקען, אַז פון דעם דערשאַקענעם אַרים-בַּחור, וועל- כער האָט מורא געהאַט צו זאָגען אַ וואָרט, איז אין איין

צום ערשטען מיטינג, ווען איך בין געוואָרען אַ מיטגליד, האָט מען מיך, און נאָך איינעם ערווילט צו אונטערזוכען אַ נייעם קאָנדידאַט. צום נעקסטען מיטינג, האָט זיך אויפֿ- געשטעלט דער ערשטער קאָמיטע מאַן און באַריכטעט, ניט מעהר ווי איין וואָרט: „גינסטיג“. אַז דער פרעזידענט האָט מיך געפרעגט, וואָס איז מיין באַריכט? ניט וויסענדיג וואָס דאָס וואָרט „גינסטיג“ מיינט, וויל איך אַשמינע האָב איך אַזאַ וואָרט ניט געהערט, האָב איך געמיינט אַז מען דאַרף

אשכנזער רעליף קאמיטעט פון די מלחמה-יאָהרען.

יאָהר צייט געוואָרען דער „ספיקער אָו די האַוז“, ווי הילקע כאַשקע די קנעטערקעס, פלעגט מיך רופען. עס איז דאָן געווען אַ מנהג, אַז ווען אַ מיטגליד פלעגט התונה האָבען, פלעגען קומען אַלע מעמבערס צו דער חתונה, דורכפיהרען אַ מעמבער מאַרטש, און איינער פון דעם פאַר- איין פלעגט האַלטען אַ רעדע אין איבערגעבען דעם פרעזענט אינ'ם נאָמען פון פאַראיין. איך בין דאָן געוואָרען דער הויפּט- רעדנער ביי אַלע חתונות. און דאָס האָב איך צו פאַרדאַנקען דעם אַשמענער פאַראיין, דאַרטען האָב איך זיך אויסגעלערנט ריידען, און נאָך ניט געסטאַפט פאַר די לעצטע 44 יאָהר... איך וואָלט געקענט אָנשרייבען אַ גאַנצען בוך, מיט עפּי-

זאָגען „דינסטיג“, האָב איך אויסגעשריען: ברודער פרע- זידענט, דער קאָנדידאַט איז דינסטיג! דאָס איז געווען דעם ערשטען מאל אין מיין לעבען, וואָס איך האָב אויסגע- רעדט אַ וואָרט צווישען אַזוי פיל מענשען. דער עולם האָט זיך פאַנאָדערגעלאַכט, און איך האָב זיך אַוועקגעזעצט מיט אַראַפּגעלאָזענעם קאַפּ, אַ פאַרשעמטער. אַהיימגייענדיג אַ דערשלאָגענער, האָב איך דעם גאַנצען וועג געקלערט, — ווען און וואו האָבען זיך מיינע אַשמינער אינגלעך אויסגע- לערענט די דייטשישע שפראַך? ווי קומט צו זיי אַזאַ לשון? דער פראטאקאָל-סעקרעטאַר איז דאָן געווען אַ געוויסער מאַריס בליטשטיין, און ניט מעהר ווי מיט צוויי מיטינגען

ערינערונגען.

מיט וועלכע 30 יאהר צוריק איז איין לאַנדסמאַן פון דער שטאָט קאַמענעץ ליטאַווסק געשטאַרבען מיט איין אונט-נאַטירליכען טויט, און נאָך דעם ווי אַלע זיינע באַקאַנטע האָבען זיך צונויפגעקומען, איהם אָפּגעגעבען זיין לעצטע עהרע, האָבען זיי צו זייער שרעק און טרויער אויסגעפונען, דאָס זיי האָבען איהם ניט מיט וואָס מקבר צו זיין, און נאָך פיעל שווערע און שמערצליכע ערנדיערונגען האָבען זיי איהם געמוזט מקבר זיין אויף דער סעמעטערי פּוך דער חסד של אמת. מיט פאַרווייטאַגטע הערצער האָבען זיי, די קאַ-מענעצער לאַנדסלייט זיך אומגעקעהרט פון דער לוויה פון זייער לאַנדסמאַן און פריינד, וועלכען זיי האָבען איבערגע-לאָזן אויף אַ פרעמדער סעמעטערי צווישען פרעמדע און אומבאַקאַנטע קברים, צו וועלכען עס וועט זיין זאָגאר שווער צו קומען, און אויף וועלכען עס וועט קיינמאַל קיין פריינד-ליכער טרעהר ניט פאַלען, און דאן האָבען עטליכע איידע-לע מיטפיהלענדע מענטשען באַשלאָסען, דאָס אזא צופאַל זאָל זיך ניט ווידערהאַלען. פון זייערע לעצטע עטליכע דאָ-לער אַפרייטענדיג די נויטיגסטע זאַכען פון זיך און זייערע פאמיליעס, און מיט גאַנץ שווערער אַרבייט, האָבען זיי גע-לייגט דעם גרונט-שטיין פאַר דעם יעצטיגען מעכטיגען קאַמענעץ ליטאַווסקער אונטערשטיצונגס פאַראיין. ניט שטענדיג האָבען מיר געהאַט אַזאַ גרויסע צאָל ברידער, כּן ירבו, ניט שטענדיג האָבען מיר געהאַט אַזאַ גרויסע סומע געלט אין די בענק ווי יעצט. נין, עס איז געווען צייטען, ווען מיר האָבען געהאַט ניט מעהר ווי 8 מעמבערס, אין קאַ-סע קיין פעני. אונזער גאַנצער פאַרמעגען איז באַשטאַנען פון איין סעמעטערי, אויף וועלכער מיר זיינען געווען שול-דיג אַ פאַר טויענט דאָלער, און אַביסעל ניט פאַרקויפטע טעאטער טיקעטס. שווער, גאַנץ שווער איז געווען אונזער לאַגע, קיין מעמבערס, קיין געלט, און חובות איבער און איבער, און ווען שפעטער נאָך שווערער און אונטערעגלי-כער ארבייט — האָבען מיר אָפּגעשפאַרט עטליכע דאָלער, איז עס פאַרלאָרען געגאַנגען אין אַינער פון אונזערע „ני-כערע“ אידישע בענקלאַך, פון דעסטוועגען האָבען מיר עס אַלעס איבערגעטראָגען געדולדיג, און מיר האָבען וויי-טער געפלאַכטען אונזער קאַמענעצער נעסט: מיר האָבען, ניט געקוקט אויף קיינע שטערונגען, און אונערמידליך גע-אַרבייט ווייטער און ווייטער, ביז מיר זיינען געקומען צו דער שטופע, אין וועלכער מיר געפינען זיך יעצט.

יעצט פאַרמאַגט אונזער פאַראיין איין בכבוד/דיגען פלאַץ אין שטאָט און ביי דער אידישער קהלה, אַלע אידישע צדקות ווערען געשטיצט פון אונזער פאַראיין מיט איין גוט האַרץ און פולער האַנט און אונזער מוטער שטאָט קאַמע-נעץ, ווערט פון אונז אויך ניט פאַרגעסען. אונזער קראַנט-קעז בענעפיט און אונטערשטיצונג ווערען פינקטליך אויס-געצאהלט און מיט שטאַלץ און פרייד קענען מיר יעצט ביי דיזען 30-יאַהריגען באַנקעט אָנווייזען, ווי מיר האָבען אונ-זערע קלייניקען און שוואַכיקען פאַראיין אַנטוויקעלט אין

זאָדען, פון די ערשטע יאהרען פון פאַראיין. אין גאַנצען האָב איך באַלאַנגט 5 יאהר צו דעם פאַראיין. אָבער אַר-בייט, טהעטיגקייט און ענערגיע, האָב איך אין די 5 יאהר אַריינגעלייגט מעהר ווי אַנדערע אין די 45 יאהר.

איך ווייס, אַז פילע פון אונזערע עלטערע מעמבערס, וואַלטען געוואַלט, אַז איך זאָל דערמאַנען די פאַסירונגען און די מחלוקות וואָס עס זיינען אָנגעגאַנגען אין פאַראיין, ווען מאַריס ציפּקין (אַ סמאַרגאַנער) און לואיס אַנטאווייל (אַ ווילנער) זיינען געווען די פיהרער פון פאַראיין, און דעם קאַמף וואָס עס איז אָנגעפיהרט געוואָרען געגען זיי פון הערים קרעווער, הילקע, און אייבראַמס ווילענסקי, און די ראַלע וואָס איך האָב דאָן געשפילט אַלס דער פראָטאַקאָל-סעקרעטאַר מיט אַן אויסגעריסענעם בלאַט פון פראָטאַקאָל. אויך די פאַסירונג, ווען יאַזעף באַראַנדעס איז געווען אַ מעמ-בער פון פאַראיין, און דעם קאַמף וואָס ער האָט אָנגעפיהרט אַז מען זאָל בייטען דעם נאַמען פון אַשמינער בראַדערס אויף אַמעריקען בראַדערס, און ווי מען האָט מיך אַראָפּגעבראַכט פון פראַווידענס, וואו איך האָב דאָן געוואוינט, אַז איך זאָל באַקעמפּען זיין פאַרשלאַג.

ווען איך שרייב דיזע ציילען, בין איך שוין אַ זקן פון 67 יאהר, אַ סך וואַסערען זיינען דורכגעלאָפּען פון יענער צייט, וואָס מיר האָבען זיך פּערזענליך ניט געזעהן, ווען איך קוק צוריק אויף די יונגע יאהרען, לאַך איך אַליין פון די נאַרישע זאַכען מיט וועלכע מיר האָבען זיך דאָן אינטע-רעסירט, זיי קוקען אויס אַזוי נאַריש, אַזוי קינדעריש, אַז עס וואונדערט זיך, ווי אַזוי האָבען מיר געקענט זיין אַזוי נאַריש. אָבער עס בענקט זיך נאָך יענער צייט. עס בענקט זיך נאָך יענע עלענדיקייט, וועלכע מיר האָבען זיך געפונען, און נאָך יענע פרעהליכקייט, וואָס פלעגט אונז אַרומכאַפּען ווען מיר פלעגען זיין צוואַמען. איצט ווען מיר זיינען אַרומגערינגעלט מיט היפשע משפחות, מיט קינדער, מיט שנירען און איי-דימס, מיט אייניקלעך, אַט איצט וואַלט זיך וועלען צוואַמען-קומען אין קאַרנער פּייק און הענרי סטריט, לעבען קאַהען און זילווערשטיין סאַדע וואַסער סטענד, און קאַכען זיך, און האַמפּערען זיך, וועגען די נאַרישקייטען, ווען מיר זאָלען עס קענען איצט באַווייזען? דוכט מיר אַז מיר וואַלטען יונגער און געזונטער געוואָרען.

און צו די נייע צוגעקומענע מיטגלידער אין די לעצטע יאַרען, אַשמענער און ניט אַשמענער, וויל איך זאָגען: האַלט טייער די ירושה וואָס מיר לאָזען אייך איבער, ווייסט, אַז אין דיזען אַשמענער פאַראיין מיט וועלכע איהר שטאַלצירט אַזוי, האַ-בען מענשען אַריינגעלייגט זייער נשמה, האָבען זיך רואי-נירט, דורכגעלאָזען די געלעגענהייט וואָס יעדערער האָט אַמאָל געהאַט אין אַמעריקע, און געאַרבייט אין די אינטע-רעסען פון דעם פאַראיין.

פון וויליאַם באַקסט (וועלפּע רחל-מירל'ס).

45- יאהריגער יובילעאום-זשורנאַל פון די אַשמאַנער
ב. מ. א. און ב. א., 1937.

מוסטערן פון לאַנדסמאנשאפטען-ליטעראטור

בין איך שעהן געוועזען.
 ווען איך בין עלטער געוואָרען,
 האָט מען מיר אָנגעהויבען שדוכים צו ריידען,
 וואָס האָט איהר צו שפּאַטען,
 וואָס האָט איהר צו לאַכען...
 איך האָב גענומען אַ ווייב,
 וואָס קען קיין קוגעל ניט מאַכען.
 פון מיטוואָך גאַנץ פריה
 ביז פרייטאָג צו נאַכט,
 קוים מיט צרות דעם קוגעל געמאַכט.
 שבת צום עסען,
 דעם קוגעל אין אויווען פאַרגעסען.
 האָב איך גענומען אַ גרויסען שטעקען
 און האָב גענומען איהרע פלייצעס צודעקען,
 איז זי אַנטלאָפען אויף פיער וואַכען
 און איך האָב ניט געהאַט
 ווער עס זאָל אַ טעפעל קאַרטאָפעל איינקאַכען.

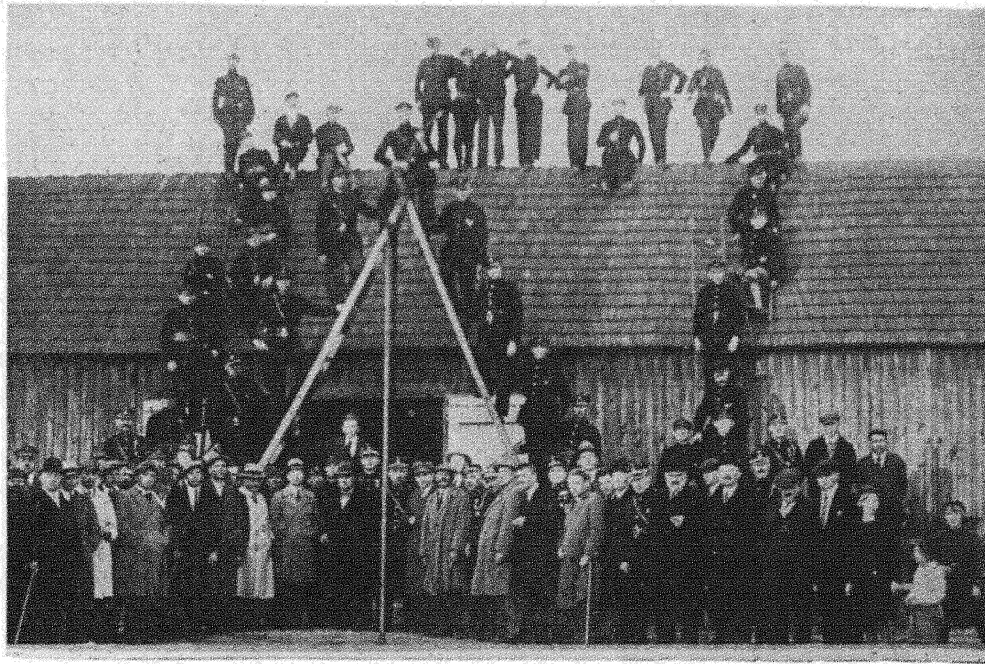
אין מעכטיגער און סוקסעספולער אַרגאניזאציע, צו דער
 עהרע און וואָהלזיין פון אַלע קאַמענעץ ליטאַווסקער לאַנדס-
 לייט, וועלכע געפינען זיך אין אַמעריקע.

פון יעקב הורוויץ.
 (30 יאָהריגער יוביליי-זשורנאַל, קאַמענעץ
 ליטאַווסקער אונטערשטיצ. פאַראיין, 1928)

שטאַפּ-שטיינדעל

(לידער וואָס בלויו גראיעווער און שצוצינער קענען
 אָפּשאַצען).

שטאַפּשטיינדל די באַנדערושקי
 יוכטשאַ דיסקודירא
 די טשעריטשעכטי
 די פענדזשערינדזשי
 די מאַנדזשירא.

די פּאַזשאַרנע קאַמאַנדע פון גראיעווע

האַב איך אָנגעהויבען מיט מיינע שכנים שטודירען,
 זיי זאָלען מיר ברענגען מיין דאמע צופיהרען,
 און ווען זיי האָבען מיר מיין דאמע געבראַכט,
 האָב איך געהאַט אַ גוטע נאַכט.

די באַרעבאַמבע
 די באַרעבושקע
 די פּוּף

2.

(„דער גרייטער“, 1907 — 1937, ארויס-
 געגעבען פון גראיעווער י. מ. בר. 35 א. ר.)

ווען איך בין קליין געווען
 ווען איך בין קליין געוועזען.

מיין געבורט שטעטעל סוויסלאַטש

איך קען ניט פאָרגעסען די שטעטעל, די קליינע; דייןע טייכען סוויסלע און בעראָזע אלס איינע, די פריסאָדעס בויםער, שטאַלצע און שענהע, די האַרקאָווער וויספע מיט יאַגעדעס קליינע. דער דובניק וואָלד מיט דאטשניקעס זומער צייט, די באַלאַנעס און סינאָהענטען אין שניט צייט, די שטעטעל אויף אַ באַרג מיט טייכען ארום, די נאַטור וואונדער שלאַסמארג אלס פעסטונג דאָרום. די וויספע מיט בויםער אינמיטען דער טייך בעראָזע, דער דוואַרעץ מיט דעם פאָראַם אלס וואונדערבאַרע פאנאראמע, דער נייער אברובעל און הולאַטע דערביי, האָט געהאַט אַ הוטע פון גלאַז און אַ פילנעם זאַוואַד אלס ניין. די פאַראַכאָדען סודבא, זוועזדא און בלאַגאָדעטעל האָבען באַקומען אַ פריינדליכע אויפנאַמע פון די איינוואוינער אין שטעטעל. באַרלינעס און האַנטשאַקעס אַנגעהרושעט מיט פיטלויקע מעל-זעק, פלעגען געשלעפט ווערען נאָ האַרו אויף דער ליאַמקע ווייטער אַוועק. (25) יאַוויגער יוביליי פון סוויסלאַטשער ברודערליכען פאַראיין (1937). ל ו א י ס ל י פ ס ק י.

היסטאָרישער איבערבליק. (1888 — 1938).

די געשיכטע פון אונזער פאַראיין שפּיגלט אין זיך אַפֿ דעם אידישען אימיגראַנטען לעבען אין אַמעריקע פאַר די לעצטע פופציג יאָהר און גיט אונז אַ לעבעדיגען און בולטען בילד פון אַלע פאַסירונגען, איבערלעבונגען, פריידען און ליידען פון אונזערע לאַנדסלייט אין דיזער פרייער און שענהער לאַנד. עס איז באמת מערקווירדיג און אינטערעסאנט צו שילדע-רען די געבורט און ענטוויקלונג פון אונזער אַרגאַניזאַציע, וועלכע מען קען אויך באַטראַכטען אלס אַ רינגעלע אין דער גאַלדענער קייט פון אידישער געשיכטע בכלל און פון נייע-שוויצער לאַנדסלייט אין אַמעריקע בפרט. אין די אַכציגער יאָהרען, פון פּאָהריגען יאָהרהונדערט, ווי מיר ווייסען, האָבען זיך די אידישע מאַסען אין רוסלאַנד און איבערהויפט אין ליטע, געפונען אין אַ שרעקליכער נויט. עס האָבען דאָן געהאַנגען איבער דעם גאַנצען אידישען פּאָלק שווערע פינסטערע וואַלקענס און כּמאַרעס. עס איז דאָן געווען אין רוסלאַנד די גרויזאַמע צייט, ווען עס האָט געגאַלטען די דרייפאַכע קללה פון דעם באַריהמטען צורר היהודים פּאַביעדאַנאַסצווע, שחיק טעמא, דער אַבערפּראַקו-ראָר פון דעם רוסישען סינאָד און דער גייסטיגער לעהרער

פון אַלכסנדר דעם דריטען, אָז פאַר די אידען אין רוסלאַנד זיינען פאַראַן בלויז דריי וועגען: אין טהייל פון זיי זאָל אויסשטאַרבען פון הונגער, הער צווייטער טהייל זאָל זיך אויס'שמד'ען, און דער דריטער טהייל זאָל אויסוואַנדערען אין אַלע עקען פון דער וועלט.

און די רוסישע רעגירונג האָט טאַקע אַנגעווענדעט אַלע מיטלען אויף אַלע פּראָנטען, כּדי צו פאַרווירקליכען אַט די זע שרעקליכע דרייפאַכע קללה פון איהר גרויזאַמען ראַט-געבער.

מען האָט איינגעפיהרט די טשערטאַ אַסעלדאַסטי, דאָס הייסט די געציילטע ערטער און שטעטלאַך, וואו אידען האָ-האַבען געמעגט זיך באַזעצען, כּדי צוואַמענשטיקען אַלע אי-דען, ווי הערינג אין אַ פּאַס, אוואו זיי זאָלען זיך אַליין איי-נע די אנדערע אויפעסען און פאַרניכטען. און אַט דאן האָבען זיך טויזענטער און צעהנדליגער טויזענטער אידישע פּאַ-מיליעס געפונען צווישען האַמער און קאוואדלע. בלייבען אין דערהיים, אין דער היימישער שטעטעל, איז געווען אונ-מעגליך און פּאָהרען אין דער וועלט, איז געשטאַנען די האַרבע פּראָגע: וואוהי, לאָן?

און אזוי ארום האָט דער גייסטיגער מח פון דער אידי-שער יונגער אינטעליגענץ אין די פיזישע קראַפט פון דער האַרעפּאַשנער מאַסע געזוכט וועגען אוואו אַנצוואווענדען זיי-ער פון ענערגיע שפרודעלנדען כּח אויף אַלע געביטען פון מענטשליכען לעבען. אָבער אַלעס איז געווען פאַרצאַמט און פאַרשלאָסען.

דאן האָבען די קינדער פון דעם אַלט-נייעם פּאָלק ישראל זיך גענומען צום אַלטען מיטעל, צו וועלכען זיי זיינען גע-וואוינט געוואָרען פון אַמאָל אָן. און וועלכען זיי האָבען געקראָגען בירושה פון זייערע אבות. נעהמענדיג דעם וואנ-דערשטעקען אין האַנד, זיינען זיי ארויס אין דער גרויסער און ווייטער וועלט און זיך געלאָזט אין גרויסע מאַסען צו דער נייער און אונבאַקאַנטער לאַנד — אַמעריקע.

עס איז איבעריג דאָ צו באַשרייבען די ליידען און שרעק-ליכע איבערלעבונגען פון אונזערע ברידער וואַנדערער, איידער זיי האָבען דערלעבט צו באַטרעטען דעם באַדען פון דעם „גאַלדענעם“ לאַנד. יעדער איינער ווייס, דאָס זיי-ער וועג איז געווען באַדעקט מיט דערנער.

און יעצט פאנגט זיך אָן אַ נייער קאַפיטעל אין לעבען פון אידישען אימיגראַנט אין אַמעריקע, און פון אונזערע נייע-שוויצער לאַנדסלייט צו זאָגען, אָז דער נייער וועג פון די אימיגראַנטען אין אַמעריקע, איז געווען באַזייהט מיט ראָ-זען, קענען מיר, ליידער, געוויס ניט, און דאָס איז דאָך זעלבסטפאַרשטענדליך אין אַ נייער לאַנד, מיט נייע זיטען, אַ נייער שפּראַך, נייע קולטור און ציוויליזאַציע און אַן איי-גענאַרטיגען לעבען.

און דאריבער קען זיך די געשיכטע פון אונז, נייעשווייע-זער לאַנדסלייט, אין אַמעריקע אָנהויבען מיט אונזער אַל-טען היסטאָרישען נוסח: „ויהי בימי אלכסנדר השלישי...“ און אוואו עס שטעהט א „ויהי“, זאָגט דער מדרש אסתר

בער, וועלכע יעדערער האָט גלייך באַצאָהלט; פעסט איז געווען דער באַשלוס צו ארבייטען און בויען עטוואָס וויכטיגעס, וואָס זאָל האַבען אַ לאַנג-דויערענדען ווערט, פאַר אַלע אונזערע ברידער-לאַנדסלייט, אָהנע אונטערשייד פון ראנג און עלטער.

דיזע ערשטע גליקליכע פאַרזאַמלונג האָט באַשלאָסען צו רופען אַ צווייטען מיטינג, אויף וועלכען דר. מרגליות איז ערוועהלט געוואָרען אַלס דער ערשטער פרעזידענט פון דער ניי-געגרינדעטער אָרגאַניזאַציע פון די ניעשוועזער לאַנדסלייט אין אַמעריקע. ביי דיזען מיטינג איז שוין באַשלאָסען געוואָרען, אַז אַ נייער מעמבער זאָל געבען 50 סענט איינטריטס-געלט און, אַז די קוואַרטעל דינס זאָלען זיין 1 דאָלער מיט 25 סענט. דאָס געלט זאָל פאַרווענדעט ווערען, אום צו העלפען די נייע לאַנדסלייט, ווען זיי קומען פון יוראָפּ, און מען זאָל זיי שטיצען גייסטיג, ווי מאַטעריעל; מען זאָל זעהן שטאַרקען זייער מוטה און טאַקע העלפען, ווען נויטיג, מיט אַ העט, אַ פאַר שיר, אַ נייעס מאַדערנעם אַמעריקאַנער מלבוש און זיי מכניס-אורח און מקרב זיין און געבען אַ גוטע פאַר מאַלצייטען, און דאָס נאָך אַ פאַר דאָלאַר מזומן אין פאַקעט.

ביים צווייטען מיטינג זיינען שוין געווען ענראַלט 24 מעמבערס פון פאַרשיידענעם עלטער, אַלט און יונג, אָבער אַלע באַגייסטערט מיט דעם פעסטען באַשלוס, אַז זיי טוען עטוואָס גוטעס ניט נאָר פאַר זיך אַליין, נאָר פאַר דעם גאַנצען נייעשוועזער לאַנדסלייט, און ניט נאָר פאַר יעדעם נעם מאַמענט אַליין, נאָר עטוואָס ערהאַבענעס און שעהנעס פאַר לאַנגע דורות!

מיט שטאַלץ און פרייד דערמאָנען מיר יעצט אונזערע פיאַנערען, אונזערע בראַווע חלוצים, וועלכע האַבען גע-לייגט דעם פונדאַמענט פון אונזער פאַראיין און וועלכע האַבען אויסגעגלייכט דעם וועג און געמאַכט פריי פאַר אונז דעם ברייטען שליאַך, וועלכער האָט אונז דערפיהרט ביז דעם היינטיגען צושטאַנד פון אונזער לייעבען פאַראיין.

אמת, ניט לייכט איז עס זיי אָנגעקומען. זיי האַבען געהאַט צו זאָגען און צו זינגען. פיעלע שוועריגקייטען האַבען זיי אויסגעשטאַנען, געפאַקט און געמאַזעלט, ביז זיי האַבען אויסגעהאַדעוועט אונזער פאַראיין אין זיין יעצטיגען גרויסען פאַרנעהם, אַנטוויקעלט איהם און לאַנגזאַם איהם געבראַכט צו זיין יעצטיגער שטופע, אויף וועלכער מיר קענען אַלע שטאַלץ זיין יעצט.

ניט קוקענדיג, וואָס דער אָנפאַנג איז געווען אַזוי באַשיידען און קליין, די מאַטעריעלע מיטלען אַזעלכע אַרימע און מיזערנע, זיינען, אָבער, די גרינדער פון פאַראיין אַרויס די גלענצענדע זיעגער, ווייל זייער ארבייט איז געווען באַקרוינט מיט לייעבע צו אונזער אַלטער היים, מיט טיעפע ענויים און צער פון אונזער פינסטערען גלות-לעבען, אָבער באַגייסטערט מיט גלויבען, האַפנונג און ענטוואַיאָם אויף אַ בעסערער און פּרעהליכער צוקונפט.

און יעצט שטעהט אונזער פאַראיין פעסט, ווי אַ מעכטי-גער פעלז, וואָס קיין שטורם קען איהם ניט שעדיגען און

איז אַ צרה, און צרות זיינען טאַקע דאן געווען פלענטי-גענוג, שוין אפילו צופיל...

אָבער, ווי דער דייטשער גלייכווערטעל זאָגט: „אין דער גרעסטער נאָטה (נויט) העלפט גאָט“ און עס זיינען טאַקע געקומען אויך ליכטיגע מאַמענטען אין לעבען פון די נייע-שוועזער לאַנדסלייט אין אַמעריקע, און איינער פון די ליכטיגעסטע מאַמענטען אין לעבען פון די ניעשוועזער לאַנדסלייט אין אַמעריקע מיט 50 יאָהר צוריק, איז, באמת, גע-ווען די גרינדונג פון אונזער פאַראיין, צו וועלכען מיר האָבען אַלע דעם פאַרגעניגען צו באַלאַנגען.

יעצט, ברידער און שוועסטער, הערט זיך איין, ווי אזוי דאָס אַלעס האָט פאַסירט.

ווי באקאנט, זיינען אין יענע ערשטע יאָהרען, אונזערע ברידער געווען צווייטה און צושפרייט איבער ניו יאָרק אַ גאַנץ יאָהר. פאַרהאַרעוועט און פאַריאַגט פון דער שווערער ארבייט און פראַצע און אַ גאַנצען טאָג פאַרשפאַרט אין שאַפּ, ביז שפעט אין דער נאַכט. אָבער גאָט גיט דאָס אַ פּורים. כאַטש אפילו ניט מעהר, ווי איין מאָל אין יאָהר, האַבען זיך עטלאַכע פון אונזערע ברידער ניעשוועזער לאַנדסלייט צוזאַמענגעקליבען אין יאָהר 1888 אויף עלדרידזש סטריט, אין דער וואוינונג פון אונזער ווירדיגען יעצט פאַרשטאַרבענעם ברודער מאיר מעסטער ע"ה צו אַ פּורים-סעודה. עס פאַרשטעהט זיך, אַז די פרייד איז דאן געווען זעהר גרויס. עפעס אַ קלייניגקייט, עלענדע לאַנדסלייט, העט, העט ווייט אויף יענער זייט ים, אין דער נייער וועלט, זיי צען זיך ביי אַ סעודה, ביי איין טיש! עס איז אַוועק אַ שמור-עס אין דער לענג און דער ברייט. יעדערער דערמאָנט זיך אַן זיין היים און זיין פאַמיליע, אַן זיינע פריינד און חברים, און אַזוי ארום האָט מען זיך גייסטיג אזוי דערווארימט, ביז מען איז געקומען צום געדאַנק, אַז וואָס געווען איז געווען, אָבער דערווייל דאַרף מען זעהן, אַז דאָ, אויפ'ן נייעם אָרט, זאָל געשאַפען ווערען אַזאַ אינסטיטוציע, אַוואו ברידער — לאַנדסלייט זאָלען זיך טרעפען אַפט און וואו די נייע וואַנדערער-אימיגראַנטען זאָלען באַקומען הילף, ברידער-ליכע שטיצע און גייסטיגע ערמוטהיגונג, און ווען אַ ברודער האָט זיך אַוועקגעשטעלט און טאַקע אַזאַ פאַרשלאַג געמאַכט, אַז מען זאָל גרינדען אַ פאַראיין פון ניעשוועזער לאַנדסלייט, איז דער פאַרשלאַג איינשטימיג אָנגענומען גע-וואָרען מיט פרייד און אַפלאָז. אויפ'ן אָרט האַבען זיך אַלע ענראַלט און אַזוי איז געלייגט געוואָרען דער פונדאַמענט פון אונזער ניעשוועזער פאַראיין מיט 50 יאָהר צוריק, און טאַקע מיט מזל אום פורים!

פיעלע פון אונזערע ברידער געדיינקען נאָך עד היום דעם שעהנעם און פריינדיכען צוזאַמענקומען, וועלכער פלעגט פאַרקומען זעהר אַפט ביי ברודער מאיר מעסטער ע"ה און געדיינקען מיט לייעבע זיין עדעלע פרוי גיטעל ע"ה, וועלכע איז געווען אַ טרייע שוועסטער צו אַלעמען און אַן אמת'ע מכניסה אורחים אין שעהנסטען און עדעל-סטען זיין!

די איינטריטס געלט איז געווען 10 סענט פון אַ מעמ-

אונזערע ברידער אין בראַזוויל, וועלכע האָבען אויסגע-
בויט אַ שעהנע שוהל אין 17 בריסטאָל סטריט, האָבען פון
אונזער פאַראיין געקראָגען שעהנע ביישטייערונגען פון
ארום 2,000.00 דאָלער.

מיר האָבען אויך מיטגעהאַלפֿען אין דעם הערליכען אויפֿ-
בוי פון אונזער נאַצאַנאַלער היים אין ארץ ישראל.

אויך האָבען מיר אַלעמאַל געזאָרגט פאַר אונזערע ברי-
דער אין אונזער אַלטער היים, אין ניעשוויצע. אונזער פאַר-
אין איז געווען דער ערשטער, וועלכער האָט ארויסגענומען
אַ טשאַרטער פאַר אַ רעליף פּאַנד, און מיר האָבען פיעלע
טויזענטער איבערגעשיקט אין אונזער אַלטער היימטשאַט
ניעשוויצע: מיט איין וואָרט, עס איז ניט געווען איין באַווע-
גונג ביי כלל ישראל, צו וועלכער אונזער פאַראיין האָט ניט
בייגעשטייערט בעיז יפה זיין מאַטעריעלע הילף.

אַלזאָ, אי גייסט, אי מאַטעריעל, שטעהט אונזער פאַר-
אין אויף אַ געזונטען און מעכטיגען פונדאַמענט. מיר באַ-
זיצען 5 סעמעטערס אין ווערט פון 100,000 דאָלער, און
ענדאומענט פּאַנד מיט 3,517.99 דאָלער; ענדאומענט ווערט
אויסגעצאָהלט פון דער טרעזשורי, און ניט פון טעקסעס.
צו יעדען רעגולער מעמבער 300 דאָלער פאַר אַ מאָן און
150 דאָלער פאַר אַ פרוי. אַ גמילת חסד פּאַנד מיט 6,086.28
דאָלער. אונזער גמילת חסד לייזט מיט כבוד יעדען רעגולער
מעמבער 50 דאָל. אויף לייכטע אָפּצאָהלונגען אָהן אינטע-
רעסט, אָן אַלד איידוש פּאַנד מיט 5,014.16 דאָלער, פון וועל-
כען צו אונזערע אַלטע מעמבערס ווערט געצאָהלט לויט די
אומשטענדען און די מאַטעריעלע לאַגע פון אַפליקאַנט אַ
מאַנאַטליכע סובסידיע. עס ווערט אויסגעצאָהלט אין פּאַל
פון, חס וחלילה, קראַנקהייט, 40 דאָלער קראַנקען בענע-
פיט פאַר 8 וואַכען אין אַ יאָהר.

אונזער מעמבערשיפֿ ווערט פון טאָג צו טאָג גרעסער און
פיעלע נייע מעמבערס שליסען זיך אָן אין אונזער פאַראיין.
בעזאָנדערס אַנגענעהם איז דער פּאַקט, וואָס פיעלע יונגע
מעמבערס טרעטען אריין אין אונזער פאַראיין יעדען יאָהר
און עס איז טאַקע ווינשענסווערט, דאָס וואָס מעהר יונגע
ברידער זאָלען צו אונז אריינגעהן, באַזונדערס די זיהן און
איידעם פון אונזערע מעמבערס, כדי די ווערטער פון שלמה
המלך (משלי י"ז ו') זאָלען מקוים ווערען ביי אונז אין
זייער פולער פּראַכט און שעהנעם אינהאַלט: „עטרת
זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם“, וואָס דאָס מיינט:
„די קינדער-קינדער זיינען די קרוין פון די אַלטע, און די
צירונג פון די קינדער זיינען זייערע עלטערן“. אַט דיזע
שעהנע און הייליגע ווערטער דארפֿען באמת זיין אונזער
לאַזונג און ציל פאַר דער געגענוואָרט און צוקונפֿט.

און מיר האָבען טאַקע יעצט אַ לעבעדיגען ביישפּיל פאַר
אונזערע אויגען, ווען מיר זעהען, ווי צוויי יונגע זיהן גע-
הען אין די וועגען פון זייערע פאַרשטאַרבענע טאַטעס ע"ה,
און זעצען פאַרט זייער נאָבעלע ארבייט. דאָס זיינען אונז-
זערע יעצטיגע צוויי הויפט באַאָמטע: אונזער יונגער פּרע-
זידענט ברודער דזשאָרדזש בערמאַן, דער זוהן פון דעם
פאַרשטאַרבענעם ברודער לואיס בערמאַן ע"ה, און אונזער

קיינ צושטערענדע קראַפט קען איהם ניט פאַרניכטען, ווייל
ער איז צעמענטירט מיט בלוט און שווייס פון אונזערע
ברידער און ווייל ער ווערט אויפֿגעהאַלטען מיט דעם
שטאַרקען גייסט פון דריי דורות.

עס איז אינטערעסאַנט צו באַמערקען, דאָס גראַדע דער
מערקווירדיגסטער קאַפיטעל אין דער געשיכטע פון אונז-
זער פאַראיין, איז דער ערשטער, ווייל ער דערצעהלט, ווי
פון אַ קליינעם אַנפּאַנג איז געשאַפֿען געוואָרען אַזאַ וויכ-
טיגע אינסטיטוציע ווי אונזער סאַסייעטי.

דעם ערשטען יאָהר האָבען אונזערע ברידער געמאַכט אַ
מנין אין 63 באיאָרד סטריט, דאָס איז געווען ביי יעקב
מישקין ע"ה אין שאַפֿ. ביי דיזען מנין איז יקר, דער נייע-
שוויצער חזן, געווען דער בעל מוסף און האָט געקראָגען
פאַר'ן דאָוונען ימים נוראים 70 דאָלער. צבי הירש סמיטה
ע"ה האָט דאן געדאָוונעט שחריתים. אַט פון דעם ימים
נוראים דאָוונען איז דעמאַלט געבליבען 100 דאָלער ריינער
פּראַפּיט און מיט דיזער סומע האָבען די ברידער דאן גע-
קויפט 5 מיט אַ האַלב פּלאַטס אויף וואַשינגטאָן סעמעטע-
רי, וועלכע האָבען געקאָסט 367 דאָלער. עס איז אַנגעקו-
מען גאַנץ שווער, ביז מען האָט אויסגעצאָהלט דעם חוב
פון די 267 דאָלער. שפעטער אַביסעל, האָט מען געקויפט
די צווייטע סעמעטערי, 20 לאַטס אויף מאונט ציון סעמע-
טערי פאַר 1,000 דאָלער, און נאָר מיט גרויס אַנשטרייב-
גונג און פיעל מיה האָט מען אויך דיזע סומע אויסגעצאָלט.
דערפאַר אָבער נאָכהער, ווען מען האָט געקויפט שוין די
דריטע סעמעטערי אויך אויף מאונט ציון סעמעטערי, 30
פּלאַטס צו 60 דאָלער אַ פּלאַט אין דעם בעטראַג פון 1,800
דאָלער אויסער אינטערעסט, איז עס גראַדע אַנגעקומען
שוין אַביסעל לייכטער, ווייל צו יענער צייט איז שוין אונז-
זער פאַראיין געוואָרען שטאַרקער אין מעמבערשיפֿ ווי אין
קאַפיטאַל. אין יאָהר 1925 האָט אונזער פאַראיין געקויפט
אויף מאונט חברון סעמעטערי 48 פּלאַטס צו 235.00 דאָ-
לער אין בעטראַג פון 11,280.00 דאָלער (עלף טויזענט
צוויי הונדערט און אַכציג דאָלער), ארום וועלכען מען האָט
געמאַכט זעהר אַ שעהנעם גדר און דיזע סעמעטערי איז
היינט צו טאָג ווערט אַ סך מעהר.

פון דעם ערשטען מאַמענט פון זיין עקזיסטענץ האָט אונז-
זער פאַראיין, וועלכער האָט דאן געהייסען „ניעשוויצער ברי-
דערליכער אונטערשטיצונג פאַראיין“ און שפעטער „פּראַ-
גרעסיוו ברעטהערען און נעשוויז“, געצאָהלט קראַנקען בע-
נעפיט און געשטיצט מיט אַ ברייטער האַנט אונזערע נויט-
באַדירפטיגע ברידער און לאַנדסלייט, און טאַקע ניט מיט
קליינע סומעס, נאָר מיט גרויסע בייטרעגע אין די הונ-
דערטער דאָלערס. אויך פרעמדע אינסטיטוציעס און אָרגאַ-
ניזאציעס, וועלכע האָבען זיך צו אונז געווענדעט, זיינען
קיינמאַל ניט אָפּגעזאָגט געוואָרען אין הילף, אָדער אין
ברייטהאַרציגער דאַניישאַן. ישיבות, האָומס, האַספּיטאַלס,
קינדער אַנשטאַלטען, יתומים היזער און עהנליכע ניצליכע
אינסטיטושאַנס זיינען שטענדיג אַוועק פון אונז מיט אַ שעה-
נער נדבה. מיט פרייד פאַרצייכענען מיר דעם פּאַקט, דאָס

איניגקייט, עהרליכקייט, גוטסקייט, טרייקייט און ברידער-ליכער ליעבע! לאַמיר אַלע בעטען דע סאַלמעכטיגען, דאָס מיר זאָלען זוכה זיין צו פייערען, אַלע צוזאַמען, דעם 75 יאָהריגען יוביליאָום פון אונזער ליעבער אַרגאַניזאַציע! איך ווינטש אייך אַלעמען מיט אייערע פאַמיליעס, געזונט, לאַנג גע יאָהר און גליק.

ל ע אָן ס ל אָנ י מ ס ק י
(50 יאָהריגער יוביליי זשורנאַל פּראָגרעסיוו ברעדערען און נייעשווע, 1938)

הילפס-רוף!

ראַטעוועט אונזער שטעטעל פון אונטערגאַנג!!!
מיט טיפען צער מוזען מיר ליידער אָנווייזען אויף דער מורא'דיגער אַרימקייט און נויט, וועלכע האָט אַרומגענומען כמעט אַלע שיכטען פון דער אידישער באַפעלקערונג אין אונזער שטאט. די כסדר'דיגע פאַרערגערונג פון דער לאַגע בריינגט ר"ל, צו יאוש און פאַרצווייפלונג.
דורך דער פאַרשאַפּטער ווילדער טעראָר-העצע אין אונזער געגענד זיינען אָפּגעטויט געוואָרען כמעט אַלע קוועלען פון פרנסה: די אַזוי גערופענע דאָרף-קרעמער, וועלכע פלעגען זיך שפייזען דורך אַרומפאַרען, אָדער אַרומגיין מיט זייער ביסעל סחורה איבער די דערפער פון אונזער געגענד, פאַר-בייטענדיג מיט'ן פויער די שטאַטישע פּראָדוקטען אויף די דאָרפישע, טאַרען זיך איצט ניט באַווייזען אין די דערפער, ריזיקירענדיג מיט זייער ביסעל סחורה, ווי אויך מיט'ן לעבען. אויך אין שטאט, יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג, ד. ה. אונזערע מערק טעג, פון וועלכע דאָס שטעטעל לעבט אַ גאַנצע וואָך, שטעלען זיך אויס „פיקעטען“, ד. ה. די אַזוי גערופענע „נאַרא-כוליאָגעס“, וועלכע לאָזען ניט אַריין בוכשטעבליך קיין שום קונה אין די אידישע געשעפ-טען, ווי אויך צו די אידישע בעלי-מלאכות. גלייכצייטיג לאָזען זיי ניט די פוערים פאַרקויפען זייערע פּראָדוקטען צו קיין אידישע אויפקויפער. דורך דעם האָט אונזער שטאט פאַרלוירען יעדע זיכערקייט אין עקזיסטענץ מעגליכקייט, און מיר זינקען אין מורא'דיגער אַרימקייט, הונגער און נויט. צו באַדויערען זיינען מיר אַזוי פיל מאַראַליש אונ-טערדריקט געוואָרען, אַז מען לאָזט שוין זאָגאַר ניט אונזער ביטערער לאַגע צו פאַרעפּענטליכען אין דער פרעסע, און מיר קענען חס ושלום אַזוי אויסגיין שטילערהייט פון הונגער און פיין.

דאַרום ווענדען מיר זיך צו אייך ברידער און שוועסטער מיט אונזער אָפּיל! ראַטעוועט מיט וואָס איהר קענט, מיט באַלדיגע הילף, צו לינדערען אונזער לאַגע פאַר וועלכע מיר זעהען ניט קיין אויסוועג, אויב ס'זאָל ניט קומען קיין אויסערליכע הילף, און דאָס ווי אַמשעלסטען!

די א י ד י ש ע ק ה ל ה
פון ניי שטאט ציע כא נ א ו צ ע
(30-יאָהריגער יוביליי-זשורנאַל, חברה בני משה אַנשי ניישטאָט טשעכאָווע, 1937).

יונגער ווייס-פרעזידענט היימאן סטאַלאַרסקי, דער זוהן פון דעם פאַרשטאַרבענעם עקס-פרעזידענט מאיר סטאַלאַרסקי ע"ה. ביידע אָפּיסערס האָבען איבערגענומען די פאַראנט-וואַרטליכע ירושה פון פיהרערשאַפט און באמיהען זיך צו טראָגען הויך די פּאָהן פון אונזער פאַראיין.

עס איז דעריבער אַ שטאַלץ און אַ פרייד צו זיין אַ מעמ-בער פון אונזער פאַראיין. דאָס וואָס עס איז אונמעגליך צו עררייכען פאַר יעדען איינעם באַזונדער, ווערט מעגליך, ווען מען באַלאַנגט צו אַזאַ פּראַכטפולער און פּראָגרעסיווער קערפערשאַפט. אַלע צוזאַמען שאַפען מיר אַ מעכטיגע קראַפט, וואָס טוט אויף וואונדערבאַר-שעהנע זאַכען פאַר דער מענטשהייט בכלל און פאַר אונז, נייעשווערען לאַנדס-לייט, בפרט.

און מיט צוטרויען און האַפנונג קוקען מיר דעריבער אויף דער צוקונפט פון אונזער אַרגאַניזאַציע. מיר פּראַ-גרעסירען, מיר וואַקסען און געהען פאַרווערטס. אונזער מעמבערשיפ וואַקסט פון טאָג צו טאָג, אונזער אַקטיוויטעט ווערט אלץ גרעסער און גרעסער און אונזערע אינטערעסען אלץ ברייטער און פיעלפאַכער.

עס פאַרשטעהט זיך, אַז נאָר אַ דאַנק דער גוטער און אי-בערגעבענער פיהרערשאַפט פון אונזערע אָפּיסערס און פיהרער פון אַמאָל און יעצט, איז געווען מעגליך צו בריי-גען אונזער פאַראיין צו אַזאַ הויכער מאַראַלישער און עקאָ-נאָמישער שטופע, אויף וועלכער ער שטעהט יעצט.

איך האָב דעריבער דעם גרויסען פאַרגעניגען און פרי-וועלעגיע אין נאָמען פון אַלע אונזערע ברידער און שוועס-טער, אויסצודריקען אונזערע אַלעמענס טיעפסטען און הערצליכסטען דאַנק צו אַלע אונזערע פיהרער, פרעזידענ-טען און באַאַמטע פון יעצט און אַמאָל פאַר זייער אונזער-מיעדליכער און איבערגעבענער ארבייט צום וואָהל און בעסטען פון אונזער פאַראיין, ווי אויך דעם „רענק און פילל“, דאָס הייסט אַלע אונזערע מעמבערס, וועלכע זיינען דער „יכין און בועז“ פון אונזער פאַראיין.

איידער איך ענדיג מייע ווערטער, וויל איך אויסדריקען אין נאָמען פון אונזערע אָפּיסערס און מעמבערס דעם גרוי-סען צער און טרויער אויף דעם טויט פון אונזער ווירד-גען וועטעראן און איינעם פון די ערשטע אַרגאַניזערס פון אונזער פאַראיין ר' מאיר מעסטער ע"ה, וועלכער איז אַט ערשט דעם 22טען דעצעמבער אַוועקגעריסען געוואָרען פון אונז און האָט ליידער ניט דערלעבט צו זיצען מיט אונז צוזאַמען ביי דיזען שעהנעם יובל-יום-טוב, אויף וועלכען ער האָט אַזוי לאַנג געוואָרט.

מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב! לאַמיר זיך היינט, בריי-דער און שוועסטער, משמח זיין מיט אונזער גרויסען יום-טוב, דעם 50 יאָהריגען יוביליאָום! מיר דארפען דאַנקען דעם אויבערשטען, וואָס מיר האָבען דערלעבט צו זיין אַנ-וועזענד ביי דיזען היסטאָרישען באַנקעט! מיט רעליגיעזען ציטער מאַכען מיר בשם ומלכות די שעהנע און הייליגע ברכה „שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה!“ מיר זיינען שטאַלץ מיט אונזער פאַראיין, וועלכער איז אַ סימבאָל פון

קאלושינער טיפען.

זאג מיר, לאַנדסמאן, זאג מיר געשווינד,
 צי לעבט נאך עלי לעסער מיט די בייגעל אצינד ?
 צי האָט נאך גארלינסקי די ביזע הינט ?
 צי לעבט נאך יאַבלונסקי, דער סטראזשניק אצינד ?
 צי לעבט נאך סענדער אַבאליע, דער רעטעניש פון שטאַט,
 וואָס זיין וואוינונג איז געווען אין שוהל אָדער אין באַד ?
 צי געהען נאך די הכנסת כלה ארום פאַרשטעלט,
 און קלאַפען מיט די פּושקעס, און גיט זיי היינט געלט ?
 צי געהען נאך חברה צו דעם ווארשעווער בריק,
 צי שטעהען נאך די טרעגער ארומגעבונדען מיט שטריק ?
 צי טראַגען נאך ראדזינער חסידים אָן זייערע ציצות
 חילאַזען ?

צי ציטערען נאך די פרומע, ווען מען טוט שופר בלאַזען ?
 צי ציטערען נאך די חסידים פאַר די "ציציליסטען", די
 זינדער ?

צי שרייען נאך די וויבער, אָז דורך זיי שטאַרבען קינדער ?
 צי לעבט נאך איצעלע, וואָס האָט געזונגען אַזוי שעהן ?
 אַ פיינער איד, זיין באַרד איז קיין מאַל נישט געווען ריין.
 און וואָס הערט זיך מיט בערעל גראפטש, דער סימבאַל
 פון קאַלושין ?

ער בעט נאך גאַט, אָז מיר זאָלען קומען אַהין ?
 צי לעבט נאך עלקע קלעקטש, זי זאָגערין פון שטאַט ?
 צי איז נאך דער הקדש לעבען דער באַד ?
 דערציילט מיר אַלעס, לייעבער פריינד,
 ביי אונזער 30-ייעהריגען יום טוב היינט !

ע נ ט פ ע ר :

אַלע אין שטאַט וואַלסטו נישט דערקענט,
 טראָהעריג צו זעהן, ווי אַלע שטעלען אויף די הענט.
 פון די בעלי-בתים די רייכע איז נישטאָ מעהר קיין שפור.
 וואָס וועט זיין דער סוף ? פרעגען אַלע ביי מיר.
 סאַציאַליזם, בונדזם, זאָגאר ציוניזם

ווערען פאַרפאַלגט פון דעם ביטערען אַנטיסעמיטיזם.
 די יוגענט, וואָס האָט אַמאַל אַזוי שעהן געבליהט,
 ווערען פאַרפאַלגט אַלס מענטש און אַלס איד !

דערשלאַגען זיינען אַלע אונזערע יוגענט פריינט.
 לאַמיר זיך דערמאַנען אָן זיי ביי אונזער יום טוב היינט.
 דער 30-ייעהריגער יום טוב איז ביי אונז דער שעהנסטער.
 זעהט, זעהט, זיי קוקען צו אונז אריין דורך די פענצטער !
 נישט שטערען אונזער יום טוב זיינען זיי געקומען.

ניין, זיי וואַלטען נעבעך וועלען דעם ים אריבערשווימען !
 און פאַרגעסען אין זייער לייד,
 צוזאַמען האַבען אַ ביסעל פרייד.
 שוועסטער און ברידער און פריינט,
 לאַמיר אין זיי נישט פאַרגעסען אויך היינט !

א י ט ש ע ל ע פ י ג ע נ ב ו י ם
 (30 יאָהריגער יובלייזשורנאַל אינד.
 קאלושינער בענ. סאַטייעטי, 1935).

אַ רוה צו דער יוגענד

"דור הולך ודור בא", האַבען געזאָגט אונזערע נביאים.
 וועלען אונזערע קינדער איבערנעמען אונזער אידעאַל און
 איהם פאַרזעצען, ווי מיר האַבען דאָס געטאַן ? איך בין
 זיכער אַז יא, ווייל צורגרויס זיינען די צרות און פּיין
 פון דאָס אידישע פּאַלק, און צורווייטאַגדיג שאַרף זיינען
 די פּראָבלעמען פון איהר עקזיסטענץ, אַז אונזערע קינדער
 זאָלען קענען פאַרבייגיין און דאָס ניט באַמערקען. דאָס
 קען ניט און וועט ניט פּאַסירען. זאָל מען ניט דיינקען,
 אַז דערפאַר וואָס די יוגענד רעדט די שפּראַך פון לאַנד,
 דיינקט זי ניט און פילט ניט דאָס אומרעכט וואָס ווערט
 באַגאַנגען געגען איהר אַלס איד און אַלס מענש, אפילו
 אין דער פרייער אַמעריקע.

עס ליגט אַ געוויסער אמת, אַז פילע פון אונזערע קינדער
 זיינען יעצט פאַרטאַן אין ענינים, וואָס בריינגען זייער
 ווייניג נוצען דער מענשהייט בכלל און דאָס אידישע פּאַלק
 בפרט, אָבער איך האָף און גלויב, אַז גאַר אין גיכען וועלען
 זיי קומען צו אונז איבערנעמען די אַרבייט און פאַרזעצען די
 אידעאַלע אויפגאַבע, וואָס טראַגען אַריין אין די רייען פון
 אידישען פּאַלק. איך גלויב און האָף, אַז זיי וועלען ניט
 וואַרטען ביי עס וועט קומען אַ היטלער, ימח שמו, זיי דאָס
 דערמאַנען, אַז זיי זיינען קינדער פון פּאַלק ישראל.

אין אונזער ברענטש זיינען פאַרלויפּיג זייער ווייניג
 פון אונזערע קינדער, אָבער דער גלויבען, אַז זיי וועלען
 קומען צו אונז, מאַכט מיר דעם יום-טוב פיל רייכער. און
 איך האָף דאָס ווען זיי וועלען פּייערען דעם קומענדען
 יובלייאָום פון ברענטש הונדערט צוואַנציג דריי, וועלען
 זיי ניט פאַרגעסען אויך מיך צו דערמאַנען מיט אַ גוט
 וואַרט.

י ע ק ב מ א ר ט י ן

(20 יאָהריגער יובלייזשורנאַל, שומאַטשער-אַדעסער בר.
 123, אידשער נאַציאָנאַלער אַרבייטער פאַרבאַנד, 1938).

קעסטל גארדען.

(דער ערשטער האַטעל פון די אימיגראַנטען אַמאַל)

צו אונזער 40-יאָהריגען יובליי וואָס מיר פּייערען איצט
 איז ווערט אַז מיר זאָלען אַפּפּרישען אונזער זכרון פון
 יענער צייט וואָס מיר האַבען אריבערגעטראַטען דעם שוועל
 פון ניו יאָרק און דאָן גלויב איך וועלען מיר בעסער קענען
 אַפּשאַצען אונזערע אייגענע אַרבעט און אויך וואָס איז גע-
 טאָן געוואָרען פון די אידישע אימיגראַנטען בעפּאַר אונז.
 י. קאַפעלאָוו אין זיין בוך אַמאַל אין אַמעריקע, שילדערט
 דעם קעסטל גאַרדען ווי אַ טורמע, דער זאָל איז געווען
 אַ גרויסער און געאַטעמט מיט אַזאַ אומהיימליכקייט אַז עס
 איז געווען אַ שרעק, די שטימונג איז געווען אַ געדריקטע
 און ניט ווילענדיג האָט זיך געזיפּצט און אַזוי ווי ביי לאַנדען,
 האָט מען קיין שוועריגקייטען ניט געהאַט און אַזוי ווי טהיר
 און טויער איז געווען אַפען פאַר אַלעמען, איז דאָרט געווען

„סטייטמענטס“. און ער האָט דערקלעהרט זיין שכן אַלע איינצעלהייטען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, און ער האָט איהם געראַטען, אַז ער זאָל קיין צו גרויסע ליגענס ניט זאָ-גען, ווייל מען קען איהם נאָך כאַפּען, אָבער אַ ביסעל צו זאלצען — מאַכט ניט, וואָס גרעסער דער פאַרמעגען, וואָס מעהר אייננאַמע, אַלץ געזינטער איז דער געשעפט, און במילא קריגט מען אַ בעסערען קרעדיט. גייט געזונטערהייט, און גאָט זאָל אייך העלפען, זעהט מאַכט אַ גוטען איינדרוק, אז איהר זייט ניט קיין אַרימע לייט. . .

די צוויי אידען זיינען נעבעך געבליבען אַהן קרעדיט, אָבער דערפאַר האָט מען אויף זיי אַרויפגעלייגט שווערע טעקסעס, אַז זיי האָבען געהאַט צו זינגען און צו זאָגען.

זיי האָבען דאָך אַליין געזאָגט, אַז זיי זיינען רייכע לייט. אַ היבשע ביסעל האָבען די אימיגראַנטען געליטען פון די דייטשישע יאַהודים, וואָס האָבען געקוקט אויף די פּוילישע און ליטווישע אידען, ווי אויף שוואַרערס און קיין זאך האָט טאַקע אין יענע יאַהרען ניט געקענט געטהאָן ווערען אַהן זייער צושימונג.

אַנדערע אימיגראַנטען האָבען טאַקע אָנגעפאַנגען צו קו-קען אויף די דייטשישע אידען, ווי זיי וואַלטען ווירקליך גע-ווען די געזאָלכטע פון גאָט און עס איז אַ כבוד צו באַלאַנ-גען מיט זיי צו איין אומה.

די דייטשישע אידען זיינען געוואָרען די טאָן-געבער פון דער אידישער גאַס, קיין זאך האָט ניט געקענט פאַסירען אַהן זייער ווילען, אָבער די ליטווישע אידען האָ-בען דאָס אויך איבערגעקומען. זיי האָבען ביסלעכווייז זיך איינגעאַרדענט אין אונזער נייער לאַנד און כמעט די גאַנצע פיהרערשאַפט איז ביז היינטיגען טאָג ביי די רוסישע, פּויל-לישע אידען און מיר האָבען זיך ניט וואָס צו שעמען מיט דער ארבייט, וואָס מיר האָבען אויפגעטהאָן.

אין פאַרלוף פון יאַהרען שווערע ארבייט, האָבען זיי אויפגעבויט די גרעסטע אידישע האַספּיטעלער, וואָס זיי אַליין האַלטען אויס, און אויך אַנדערע צדקה אַנשטאַלען, קיין אַנדער נאַציאָן מיט אַ פּיעל גרעסערער צאָהל אימי-גראַנטען האָבען דאָס נאָך ביז היינטיגען טאָג ניט באַוויזען. זיי האָבען ניט געוואַלט, אַז אונזערע ברידער און שוועסטער זאָלען פאַלען צו לאַסט אויף דער אַלגעמיינער באַפעלקע-רונג.

קולטורעל האָבען זיי איינפאַך באַוויזען וואונדער. בלויז אין גרייטער ניו יאָרק האַלטען זיי אויס היינט צו טאָג ארום 15 אידישע טעאַטערס, וואָס קיין אַנדער נאַציאָן אין ניו יאָרק האָט דאָס ניט באַוויזען, און דאָס נעהמט ניט אַוועק דעם פאַקט, אַז די אידען אין ניו יאָרק פילען אויך אַן די ענגלישע טעאַטערס, קאַנצערטען און אַפּעראַס. און מיט שטאַלץ קענען מיר זאָגען, אַז די ליטווישע, פּוילישע און רו-סישע אידען זיינען די יעניגע, וואָס זיינען פאַראַנטוואָרטליך פאַר די בעסערע ענלישע דראַמע און מואווינג פיקטשורס, וואָס ווערען פּראָדוצירט אין אַמעריקא.

אונזערע ביאליסטאָקער אידען האָבען נאַטירליך געשפּילט

אַזא געדראַנג און ענגשאַפט אַז עס איז פשוט ניט געווען וואו צו זיצען ביי טאָג און וואו צוצולייגען זיך דורך דער נאַכט, אויפ'ן פלאַר זאָגאַר איז ניט געווען קיין פלאַץ.

אין לאַנד האָבען מיט קיין פריינד נישט געהאַט. קיין גראַ-שען געלט ביי דער נשמה נישט געווען, און מיר האָבען קיין אַנדער ברירה ניט געהאַט ווי זיך צו וואַלגערען אויף דער האַרטער פלאַר פון שמוציגען קעסטל גאַרדען און עסען וואָס עס האָט זיך געמאַכט.

און אַז גאָט האָט שוין געהאַלפען אַז מען האָט שוין גע-קראַגען אַרבעט האָט מען געאַרבעט 15 און 16 שטונדען אַ טאָג און מען האָט די נשמה פון זיך אַרויסגעטריבען. ווינטער האָט מען געפרוירען, זומער זיך געפרעגעלט פון היץ אַבי נאָר מאַכען עטלעכע דאָלער צו קענען שיקען נאָך דער פאַ-מיליע, און ווען די פאַמיליע איז שוין געקומען האָט זיך יעצט אָנגעפאַנגען נייע צרות.

מען האָט געדונגען אַ דריי רומס אויף אַ 5-טען פלאַר אַדער אין אַ קעלער. גענומען עטליכע באַרדערס, אַריינגע-פאַקט אין די זעלבע 3 רומס און דערצו האָט דער מאַן מיטגענומען אַ ביסעל אַרבעט פון שאַפּ און די ווייב מיט די קינדער האָבען צוגעהאַלפען און אַלץ צוזאַמען איז ניט געווען גענוג אויף צום לעבען.

די היינטיגע געשעפטס-לייטע איז זייער ערפאַלג אויך ניט אַרונטערגעפאַלען פון הימעל.

צוויי פאַרטנערס אויף קאַנאַל סטריט האָבען יאַהרען לאַנג געליטען פון אַ טעות וואָס זיי האָבען געמאַכט :

צו זיי איז געקומען אַן אייזשענט פון אַ קרעדיט אַגענ-טור אויסצוגעפינען וועגען זייער געשעפט, אָבער זייענדיג נאָך „גרינע“ האָבען זיי ניט געוואוסט וואָס מען וויל פון זיי, איז איין פאַרטנער אריינגעלאָפּען צו אַ שכן אין אַ מע-בעל געשעפט נאָכפרעגען זיך וואָס דאָס מיינט, ווי און וואָס מען דארף זאָגען. יענער האָט אָבער אויך ניט געהערט פון אַגענטורען, ער האָט אָבער יאָ געוואוסט, אַז עס געהען ארום באַאַמטע פון דער ביראָ פון טעקסעס, האָט ער זיי ווי אַ גוטער פריינד געגעבען אַן עצה, אַז ער זאָל אָנגעבען זיין פאַרמעגען וואָס קלענער. איהר דארפט מאַכען דעם איינ-דרוק, אז איהר פאַרמאָגט גאַרנישט. עס קען אייך נאָך אַפּ-גילטען, אַז איהר זאָלט זיך אינגאַנצען באַפרייען פון צאָה-לען טעקסעס.

די צוויי פאַרטנערס האָבען געוויינט און געקלאָגט פאַר דעם אייזשענט, אַז יענעם איז מעהר ניט געבליבען ווי איבערלאָזען די צוויי שותפים אַ פאַר סענט אויף דינער. עס פאַרשטעהט זיך, אַז פון קיין קרעדיט איז שוין מעהר קיין פראַגע ניט געווען. זיי האָבען דאָך אליין אונטערגע-שריבען, אַז זיי פאַרמאָגען גאַרנישט.

אָבער דאָס איז ניט אַלץ. אין אַ צייט ארום איז צו זיי אריינגעקומען אַן אַפּיסער פון „טעקס ביראָ“. דאָס מאַל איז שוין דער אַנדערער פאַרטנער אריינגעפאַלען צו אַ שכן, אַז אַלטען קליידער געשעפט מאַן, וואָס האָט שוין גע-וואוסט פון די אַלע „אַגענטורען“, „רעפאַרטס“ און

געקרוינט געווארען פאר א „סטארשע“ עלטסטער. אפ-שפילענדיג זיך א פאר שטונדען, האט דער סטארשע גע-פיהרט צום קרעניצע, וואס איז געווען אונזער סאראטאגא-ספרינגס, דאס איז געווען א קריסטאל-קלאהר וואסער, קאלט ווי אייז-וואסער, געפליסט פון צווישען די שטיינער; יעדער פון אונז — האט אראפגענומען זיין פארשוויצטע הי-טעל, אָנגענומען ספרינג-וואסער, געשטילט דעם דורשט, נאכהער זיך צעלייגט אויף דעם גרינעם גראָז זיך אַפרוהען נאָך דער שווערער אַרבייט. אַפּגערוהט זיך אַביסעל, זיינען מיר אַוועק צום וואַלד. ערשט דאַרט האָט זיך אָנגעפּאַנגען די אַמת'ע קונצעמאַכעריי: זיך שטעלען איינער אויף דעם צווייטענס אַקסלען, אַרויפּגעקראַכען אויף אַ בוים, וואו עס וואַקסט ניסלאַך און וואַרפען זיי צום באַדען, אַראַפּגעקראַ-כען פון בוים — זיך גענומען שפּילען אין באַהעלטעניש. נאָר לאַמיר לאַזען דעם זומער סעזאָן אויף אַ ווילע און אַנ-פּאַנגען מיט דעם ווינטער סעזאָן.

ווי נאָר דער ווינטער פּלעגט זיך איינשטעלען און די קליינע טייכעל לעבן „מוניעס“ הויף פּלעגט איינפריהרען, האָט זיך אָנגעפּאַנגען אונזער סקייטינג סעזאָן. ווער האָט באַדאַרפט סקייטס? מיר האָבען קיינמאַל געהערט פון אַזאַ נאַמען. מיר פּלעגען זיך אַ לאַז טהאַן מיט אונזערע קינדער-שע פּיסלאַך — פון איין ברעג טייד צום צווייטען ברעג אַהן אַן אַפּשטעל. ווער עס האָט דאָס ניט געקענט באַווייזען, איז פון אונז פאַררעכענט געוואָרען פאַר אַ גראַבען קאַפּ. וואָס עס האָט געהאַט צו טהאַן ניט קענען זיך גליטשען מיט אַ גראַבען קאַפּ, ווייס איד נאָך ניט ביז היינט. ניט איינמאַל פּלעגט טרעפען, אַז אימניצער פון אונזערע חברים פּלעגט פּאַלען און מאַכען אַ לאַך אין קאַפּ. נו! איז וואָס? געבראַכט אַהיים, צוגעלייגט צום לאַך אַ שטיקעל פּרישע ברויט און די אַפּעראַציע איז געלונגען. דער קאַפּ איז גע-בליבען אַ קאַפּ. דאָס איז געווען אַ טייל פון די פאַרוויי-לונגען פון אונזערע קינדערשע יאָהרען.

שפּעטער, ווען מיר זיינען שוין אַרויס פון די קינדער יאָהרען, אויסגעוואַקסען, און געקומען צו אונזער באַוואוסט-זיין, האָבען זיך אויך געביטען אונזערע פאַרווילונגס-פּלע-צער; מיר האָבען שוין אָנגעפּאַנגען שפּאַצירען „אונטער'ן גלח“, דער אונטער'ן גלח האָט ווירקליך געדאַרפט פאַרשריי-בען ווערען אין דער רוסישען געשיכטע. דאָרט האָט זיך אָנגעפּאַנגען אויסצופאַרמירען די ראַדיקאַלע אידעען, די רעוואָלוציאַנערע באַוועגונגען ביי אונזער יוגענט, און מעג-ליך, ווען ניט דער אונטער'ן גלח, וואָלט נאָך ביז היינט ני-קאַליי דער צווייטער געזעסען אויפ'ן טהראָן. יעדען פאַר-נאַכט, איבערהויפט שבת, פּלעגט דער שפּאַציר זיין אין פּולען גאַנג. פּיעלע פון אונזערע יעצטיגע שוועסטער און ברידער פון אונזער סאַסייעטי, האָבען דאָרט מיט דעם גאַנ-צען ברען פון זייער יוגענט, זיך אַריינגעוואַרפען אין דער רעוואָלוציאַנערער טעטיגקייט, אויסגעדריקט זייער האַס צו דער רעגירונג און צו דער קאַפיטאַליסטישער אַרדנונג דורך זינגן פאַרשידענע ליעדער און אין דער זעלבער צייט

און שפּילען נאָך יעצט אויך אַ גרויסע ראַלע אין אַלגעמי-נעם אידישען לעבען.

פאַר די אלע גרויסע אויפּטוהונגען האָבען זיי אַמווייניג-טענס געקראַגען אַנערקענונג ביי זייערע אייגענע קינדער? ווייסען די קינדער, וואָס פאַר שוועריגקייטען זייערע עלטער-רען זיינען דורכגעגאַנגען אין זייער לעבען? איך דיינק, אַז ניט. און דאָס איז די טראַגעדיע פון אונזער אַלטען דור. אויפּגעהאַדעוועט קינדער, און די קינדער פאַרשטעהען ניט די עלטערען. און די עלטערן פאַרשטעהען ניט די קינדער. באַשולדיגען וועמען ניט איז קען מען ניט, אָבער די וואָס האָבען אַממערהרטען געליטען, זיינען דאָך אונזערע עלטער-רען. עס וואָלט געווען ווינשענסווערטה, אַז אונזערע קינדער זאָלען וויסען אַלץ, וואָס די עלטערען האָבען דורכגעמאַכט ביז זיי האָבען דערגרייכט צו דאָס, וואָס מיר האָבען היינט און דאָס קען געטהאַן ווערען, אַז די יאַנג פּאַלקס, וואָס מיר האָבען, זאָלען פון צייט צו צייט אַראַנזשירען לעקטשורס אי-בער די פּראַגען, וואָס אונזערע ערשטע אימיגראַנטען האָבען אויפּגעהאַן פאַר אַמעריקאַ.

ל פ א ל ט ע ר .

„ביאליסטאָקער לעבען“, ספּעציעלע אויסגאַבע צום 40 יאַריגען יוביליי פון ביקור חולים אין ברוקלין, 1937).

א ביסעלע אַלטע זכרונות.

צווישען די שעהנע און שטאַרקע געפיהלען, וועלכע דער מענטש באַזיצט פאַרנעהמט אַ גרויסען פּלאַץ די ביינק-שאַפט צו דער געבורטסשטאַט, וואו ער האָט אָנגעפּאַנגען צו אַנטוויקלען זיין לעבענס אַרויסטריט, און ביי דער גע-לעגענהייט פון פייערען דעם 25 יאָהריגען יוביליאַום פון אַמאָרער בענעוואַלענט סאַסייעטי, האָט מיך אַרומגעכאַפט אַ שטאַרקע ביינקעניש — נאָך מיין ליעבער שטעטעלע און עס ווילט זיך שרייבען אַ ביסעל ערינערונגען פון דער אַמאַליגער, קיינמאַל פאַרגעסענער, אַמאָר.

אַמאָר! די וויגעלע פון מיין קינדערהייט, פון מיין טרוימע-רישער יוגענד, ווי זיס און אנגענעהם עס זיינען ערינערונ-גען — פון מינע קינדערשע און יונגע יאָהרען! עס ווילט זיך אויף אַ ווילע ווערען קינדערש און יונג. מיר וועלען אָנפּאַנגען פון דעם באַרג-שלאָס אין פּריהלינג און זומער-צייט, און פאַרפּראַרענעם — טייכעל אין ווינטער-צייט, וואָס ביידע צוזאַמען זיינען געווען פאַר מיר און מינע חברים אן אַמת'ער קוני איילאַנד.

פּריהלינג, ווי נאָר די שעהנע נאַטור האָט באַדעקט דעם באַרג-שלאָס — מיט אַ גרינעם, ערטערווייז געדיכטען, גראָז, האָבען מיר, שטיפּערשע קינדער, אָנגעפּאַנגען געהן, שבת נאַכ'ן טשאַלענט, צום באַרג-שלאָס. דאָרט האָבען מיר גע-וווּזען אונזערע אַקראַבאַטישע שטיק, יאַגענדיג זיך איינע נאָך די אַנדערע אַרום דער דייזשע, און קייקלענדיג זיך באַרג אַראַפּ. דער וואָס האָט געהאַט דעם גליק צו זיין דער ערשטער אונטען אויף דעם גלייכען באַדען, איז פון אינג

האַרציגע באַגריסונג צו אַלע בויער און טוער פון דער סאַ-
סייעטי, וועלכע טראַגט דעם נאַמען פון מיין ליבעע שטע-
טעלע אַמדור.

פון מאַקסייעלינגער
(פינאַנס סעקרעטאַר).

(25 יאָהריגער יוביליי־זשורנאַל, אַמדורער
בענטוואַלענט סאַסייעטי, 1937).

צו אַלע מיטגלידער און באַזאַמטע פון „חברה בני אהרן אנשי ווילקאָמיר“.

מייערע שוועסטער און ברידער!
אונזער גרויסע מנגן און פאַעט דוד המלך, זאָגט ערגעץ
אין תהילים: „לך דומיה תהילה“. דערמיט דריקט ער אויס
דעם געדאַנק, אַז געבענדיג שבחים צו דעם בורא עולם,
איז פאַראַן אַזוי פיעל צו זאָגען, אַז דאָס „שווייגען אַליין איז
דער גרעסטער לויב־געזאַנג“.

איך געפין זיך איצט אין אַן ענליכער לאַגע. היינט שבת,
יאנואַר 23טער, 1937 — אין דעם גרויסען „טאַג פון טעג“
פון אונזער גאַלדענעם יוביליי־אום —
וואָלט זיך וועלען — אַזוי פיעל זאָגען און אויסדריקען די גע-
פיהלען פון נחת און עונג רוה, וואָס שווימען אַריבער די
גייסטיגע ברעגען פון מיין נשמה און האַרץ, אַז מען וואָלט
באַדאַרפט אַנשרייבען אַ גאַנצען בוך וועגען דעם.

היינט, מייערע ברידער, זיינען מיר אַלע ווי איינער פאַר-
אייניגט אין געדאַנק און געפיהל צו פייערען מיט פראַכט
און גלאַנץ דעם ערשטען „יובל“ אין דער גלאַררייכער גע-
שיכטע פון אונזער באַליבטער ווילקאָמירער חברה.

מיר אידען מעגען שטאַלצירע דערמיט, וואָס צווישען די
פיעלע קולטור־אוצרות, וואָס אונזער פאַלק האָט בייגעשטיי-
ערט צו דער מענטשהייט אויף פאַרשיידענע געביעטען, גע-
פינט זיך אויך די הערליכע יובל־אינסטיטוציע, איינגע-
פיהרט פון משה רבנו אַלס אַ פּעריאָדישער 50 יאָהריגער
נאַציאָנאַלער יום־טוב. די אומות העולם האָבען עס איבער-
גענומען פון דער אידישער תורה, אַביסעל ענדערענדיג
דאָס העברעאישע וואָרט „יובל“ אין יוביליאַום.

מיר, ווילקאָמירער, אָבער פייערען היינט דעם אמת'ן
אַריגינעלען אידישען יובל, וואָס איז אַ נאָבעלער סימבאָל
פון 50 יאָהר אַחדות און האַרמאָניע אין אונזערע רייען,
אין משך פון צוויי דורות — עלטערען און קינדער.

פונקט אַזוי ווי דער מענטש באַשטעהט פון צוויי טהייע-
לען — נשמה און גוף, אַזוי באַשטעהט אויך אונזער חברה
פון צוויי עלעמענטען: אַ גייסטיגער און מאַטעריעלער.
דער ערשטער באַזאַרגט אונזערע מיטגלידער מיט גייסטי-
גע און רעליגיעזע זאַכען פאַר זייערע נשמות; און דער
צווייטער — מיט בענעפיטס פאַר זייערע עקאָנאָמישע אינ-
טערעסען, ווי: „עמורדזשענסי פאַנד“, „אַלד איידזש פאַנד“,
און אַזוי ווייטער. ביידע זאַכען זיינען אַבסאָלוט נויטווענדיג

זיך היטען פון פאַרדעכטיגע אויגען. איך מיט מייערע חברים
פלעגען זעהר הנאה האָבען פון דער פרייער אַטמאָספּערע
און מיר פלעגען דאַרט, שפאַצירענדיג אונטער דעם פרייע-
ען הימעל, פון ביידע זייטען באַוואַקסען מיט גרינע פעל-
דער און בויער, געפונען דעם ריכטיגען פלאַץ צו סטיי-
מולירען אונזער דענקונגס־קראַפט, צו פאַרלאַנגען אַ פרייע-
ערע — און בעסערע מענטשהייט.

פון אַלע מייערע חברים איז אַלטער ערבארעם געווען מיין
חבר מובהק, ד. ה. אַ חבר פאַר פיעלע יאָהרען. ער איז גע-
ווען אַ בחור'ל מיט גוטע פיהיגקייטען, גוטע תפיסה און
שכל הישר.

אין די פריהערדיגע יאָהרען האָבען מיר צוזאַמען גע-
לעהרענט אידישע למודים, ווי תלמוד און העברעאיש,
נאָכהער זיך פלייסיג געלעהרענט די רוסישע שפראַך און
מאַטעמאַטיק, און אַזוי זיינען מיר פאַר פיעלע יאָהרען גע-
ווען ענג צובונדען איינער צום צווייטען. מיט אַ פאַר יאָהר
שפּעטער איז צו אונז צוגעקומען נאָך אַ חבר מיט אַ
גאונ'ישען קאַפּ, אַ זעהן פון אַ באַריהמטען גדול, בעריל ר'
ברוכ'ס ע"ה. ער איז אָבער שפּעטער געוואָרען אַן אויסגע-
שפראַכענער רעוואָלוציאָנער און איז פאַרשיקט געוואָרען
אין סיביר, פון וואָנען ער איז אַנטלאָפּען געוואָרען נאָך
אַמעריקע, וואו ער איז מיט עטלעכע יאָהר צוריק געשטאַר-
בען.

עס האָט אויך ניט געפעהלט אין אַמדור די לומדים און
משכילים, וועלכע זיינען געווען אַנגעפיעלט מיט רעוואָלו-
ציאָנערען גייסט; זיי האָבען אויך — געוואָלט פריי ווערען
פון צאַריזם, זעהן אַ בעסערע וועלט, אַ בעסערע מענטש-
הייט. עס איז אַ פאַקט, אַז ווען אַ געוויסער בחור פון גראַד-
נא איז געקומען אין אַמדור און געהאַלטען אַ רעוואָלוציאָ-
נערע רעדע אין גרויסען בית־המדרש, האָט איינער פון
די גרעסטע לומדים און שעהנסטער בעל־הבית אין אמ-
דור געוואָלט אויך האַלטען אַ רעדע דאַרט, נאָר צוליב
מורא פאַר'ן אוריאַדניק האָט ער זיין באַשלוס ניט דורכגע-
פיהרט.

כאַטש אַמדור איז ניט געווען קיין אינדוסטריעלער צענ-
טער, און אַמדור האָט ניט פאַרמאָגט קיין איין פאַבריק,
וואו עס זאָלען ארבייטען אַ געוויסע צאָל ארבייטער, איז
דאָך אַמדור ניט אָפּגעשטאַנען פון אַלע אַנדערע שטעט און
שטעטלאַך ארום. אין געגענטהייל, אַמדור האָט זיך אויס-
געצייכענט מיט איהר באַוועגונג־טהעטיגקייט אין דער
שטורמידגער פּעריאָדע אין איז אין גאַנצען געגענד גע-
ווען באַוואוסט אַלס אַזעלכע.

ווי שעהן און ערהאַבען עס זיינען געווען יענע גליקלי-
כע טעג, וועלכע זיינען איינגעקריצט אין מיין זכרון און
וועלען פון מיר קיינמאַל פאַרגעסען ווערען.

איצט, אַלס מיטגליד פון דעם פאַראיין פון דער אַמאָלי-
גער יוגענט, פיהל איך מיך גליקליך צו אויסדריקען מיין

די אלע אינטערעסאנטע אינסטיטוציעס. זיי זעהען אויס שרעקליך אלט, צעבראכען, פארמאטערט פון די שווערע יאהרען מלחמה, רעוואלוציעס. אבער דער גרויסער אר-בייטער אידעאל שיינט ארויס פון זייערע אויגען, און א סך א סך אנגענעהמע שטונדען האבן אידן פארבראכט מיט זיי. אידן וועלן קיינמאל נישט פארגעסען דאס בילד:

איינמאהל האבן אידן געהאט דעם גליק צו זיין געלאדען צום ערשטען יעהריגען יוביליאום פון זייער אידישער קינד-דער שולע. ביי אונז דא, אין דער נייער היים אמעריקע, קען מען זעהן ווייניג זעהען אונזעלכעס.

קלייניקע שעהניקע מיידעלאך און אינגעלאך האבען געפייערט דעם יום טוב פון זייער ערשטען יאהריגען שול-עקזיסטענץ. אלץ האבען געפיהרט די קליינווארג. די גרוי-סע, די באשאפערס און זארגער פאר דער שולע, האבען אויסגעזעהן ווי צושייערס. בלויז א שעהן בלאנדע מיידעלע איז געווען דער „טשערמאן“ (טשערלידי) פון אונזעס.

עס שיינט מיר נאך פאר די אויגען דער בילד ווי דער „טשערמאן“ האט זיך געווענדעט צו מיר: „מיר פארלאנגן גען דער ווערטער חבר לייבקע שיינן זאל אונז וואס זאגן גען!“ ווען אידן שפעט זיך נישט פאר די לעבעדיגע קליינ-ווארג, וואלט אידן פון פרייד זיך פונאנדערגעוויינט.

אידן האבן זיי געזאגט אומגעפעהר פאלגענדעס:
 „מיר דוכט זיך עס איז א טרוים. מיר, אמאליגע קעמ-פער, וועלכע זיינען איצט א טייל פון אונז אין דער וויי-טער וועלט אמעריקע, וואס מיר פלעגען האלטען אונזערע פארזאמלונגען (סאבראניעס) געהיים אין ווירינעס וועלד-לאך. אמאל אין די יאהרען איידער דער רעוואלוציע, ווען פילע פון אידן, קינדערלאך, זיינען נאך אויף דער וועלט נישט געווען, בין אידן אנטלאפען פון אונזער אלטער היים קרי-ניק נאך אמעריקע. האבען מיר פארזייהט דא בלומען אויף די פעלדער. איצט בין אידן איינער פון פיעלע פארטראגען געווארען אויף א ווילע צוריק אין מיין אלטער היים, און אפזעהענד די שרעקליכע ווינטען און שטורעמס, האבן אידן געפונען די גאנצע פעלדער פול מיט שעהנע בלומען. דאס זייט איהר, מייערע ליעבע קינדערלאך, דאס זייט איהר א טייל פון מיין טרוים אין דער ווירקליכקייט. אויסגעדאר-טע, צעטריקענטע, פון קעלט בלויע הענטלאך, אפלאדי-רען... און מיר דריקט אין הארצען א טרעהר...“

נאכדעם האבען מיר די עלטערע חברים מיט די קינד-דערלאך געפיהרט צייגען זייער אויסשטעלונג. אייגענע גע-מאכטע צאצקעס פון קאלירטע שטיקלאך ווארע און פאפיר, פארשיידענע אויסשטריקונגען. אלץ געמאכט פון די קינד-דער. זעהר וואונדערבאר, אלץ לעהרענט מען זיי אין דער שולע. נאכדעם איז געהאלטען געווארען רעדעס פון גרוי-סע און קליינע, שילדערענדיג זייער ביטערע לאגע פאלי-טיש. און די הויפט זאך עקאנאמיש אין אויסהאלטען זיי-ער שולע. צום סוף האבען די קינדערלאך געזונגען ליע-דער און זיך אונזעקעלאזען טאנצען. זיי האבען געבעטען

פאר יעדען פראגרעסיווען מענטשען: א גייסטיגער צע-טער מיט הונדערטער אמת'ע, לאיאלע פריינד, און מאטע-ריעלע בענעפיטען פאר די מיטגלידער.

אידן האלטן עס פאר א גליקליכען צופאל און גרויסען פערזענליכען כבוד פאר מיר, דאס גראדע אונטער מיין אד-מיניסטראציע, קומט אונז אויס צו פייערען דעם הערלי-כען היסטארישען 50-יאהריגען יוביליי פון אונזער חברה, און אידן האלטן דעם היינטיגען טאג פאר איינעם פון גליק-לאכסטע אין מיין לעבען!

האבענדיג אפגעארבייט 12 יאהר אין אונזער ארגאניזא-ציע, פריהער אלס איינפאכער „סאלדאט“, און ווערענדיג שפעטער באעהרט דערוועהלט צו ווערען צום דריטען מאל צו דעם העכסטען אמת פון „טשיף עקזעקוטיוו“, איז די חברה געווארען א טהייל פון מיין „איד“, און אידן בין גרייט צו דינען איהר מיט לייב און לעבען, אזוי לאנג ווי איהר וועט עס פון מיר פארלאנגען.

זייט'זשע מיר אלע געגריסט פון טיעפען הארצען, מייערע ליעבע ברידער און שוועסטער און חברים, צו אונזער גרוי-סער שמחה, און מיין אויפריכטיגער וואונש און האפנונג איז, אז מיר זאלען אלע דערלעבען צו פייערען אונזער „די-מענטענעס“ 75טען יאהר-פעסט בשלום ונחת און מיט פרעהליכע געמיטער, בתוך כל אחינו בני ישראל, אמן!

פון פרעזידענט יוסף גראוויץ.
 (50-יאהריגער יוביליי-זשורנאל, אנשי ווילקאמיר)

מיין רייווע נאך קריניק

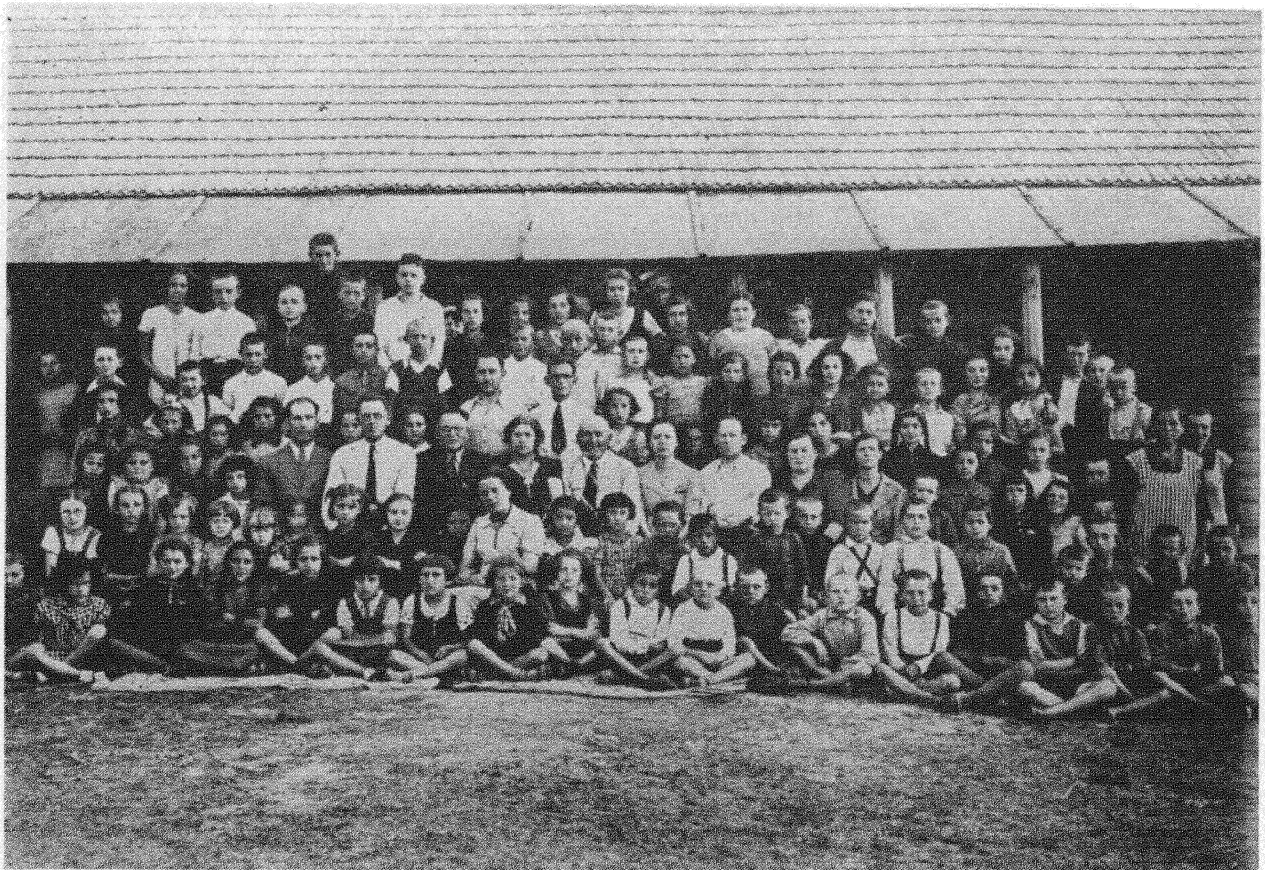
איהר ווייסט דאך, אידן האבן געהאט דעם גליק אדער אומגליק צו באזוכען נישט לאנג מיין אלטע היים קריניק, און וואס אידן האבן דארטען געזעהן, האט זיך איינגעקריצט טיף אין מיין הארצען און מוח, און עס וועט מיר שוין מסתמא באגלייטען מיין גאנצען לעבען.

שרייבען אלץ וועט מיר פארנעמען צופיעל צייט, און דער פלאץ ערלויבט נישט — וועל אידן זיך באגנוגענען מיט עטליכע שטריכען פון איצטיגען לעבען דארט.

גייסטיג שטעהט די קליינע שטעטעלע קריניק זאגאר ביי איצטיגען שווערען צושטאנד פיעל העכער ווי פיעלע אנדערע גרעסערע שטעט, כאטש עקאנאמיש מאטערט זי זיך מיט'ן טויט צו גלייך, ווי גאנץ פוילען. דאך האלט זי אויס זעהר שעהנע אינסטיטוציעס. די ראדיקאלע ארביי-טער האלטען אויס א שעהנע אידישע קינדער שולע פון זעקס קלאסען מיט אן אונזער שולע פאר גרויסע אויפ'ן נאמען פון ש. אנט'סקין. האבען אידן אן אינטערעסאנטע שעהנע ביבליאטעק, באזיצען א גארבער פראדוקטיוו פאר-אין און א קאנסום קאאפעראטיוו. אויך א דראמאטישען קלוב, וואו זייערע פעהיגע באיעס און מיידלאך שפיעלען פיעלע זאכען זעהר געלונגען. אידן האבן געהאט דעם גליק צו געפינען אמאליגע מייערע חברים אין דער שפיצע פון

אַ אינגעלע: פאַרוואָס טראַגסטו אַזעלכע גרויסע שייך. עס גיט אַ ברען א פיער אין זיינע אויגעלאַך און ער זאָגט: איהר ווייסט, פאַן דעלעגאַט, דאָס איז דער מאַמעס שייך, אַלעמענס שייך זיינען צעריסען לאַנג. דער מאַמען די שייך געשיקט אַ מומע פון אַמעריקע. איצט געהען אַלע באַרוועס. עס איז טאַקע קאַלט, אַבער עס איז ניטאָ, וואָס קען מען מאַכ־ כען... אַז מען וויל זיך אין ערגעץ אַריבערכאַפּען, טוט מען אָן די שייך, איך בעט די מומע זאָל שיקען פאַר אונז ווידער שייך... זאָל זיין אַלטע, אַבי שייך.

גריסען איך אַלעמען אין דער ווייטער זאַטער אַמעריקע. אין די אַווענטען לערנען זיך די עלטערען לעזען און שרייבען אין דער זעלבער שולע. אויך האָבען זיי דאַרטען עטליכע מאָל אין וואָך לעקציעס און דעבאַטען, אין וועל- כע איך האָב געהאַט די עהרע זיך צו באַטייליגען עטליכע מאָל. אַ צווייטען מאָל איז מיר אויסגעקומען בייצואוואוינען אַ האַרציגען בילד אין זייער ביבליאָטעק. געטראָפען אַ היפֿ- שע ביסעל קינדער אין „אַטשערעד“ צו קריגען אַ בוך. אונז

(וואַלד-קעמפ פאַר יתומים אין קריניק. אויסגעהאַלטען פון די קרינקער סאַטיוועטיס אין אַמעריקע).

צום ענדע פון מיין פאַרלאַזען זיי, — האָט דער בונד מיט די איבעריגע אַרבייטער אינסטיטוציעס פאַראַנשטאַל- טעט פאַר מיר אַ באַנקעט (אַ פראַשטצאלני וועטשער). וועל- כער האָט מיר איינפאַך איבערראשט אין אַלץ. ריהרענדיג איז געווען דער געזעגענען זיך מיט זיי אַלעמען. חבר גאַט- ליב'ס רעדע הער איך נאָך איצט. טראַגיש איז געווען דער זעגענען זיך מיט דעם אומגליקליכען בלינדען חבר אברהם שמואל'ן. דאָ האָבען שוין ניט געהאַלפּען מיינע טרייסט- ווערטער... אַ שטראָם מיט טרעהרען פון זיינע בלינדע

זער אַלטער באַקאַנטער אומגליקליכער בלינדער חבר אברהם שמואל האָט ארומגעבלאַנדושעט ארום זיי... און אויך חבר איצקע ארענרובעניכעס איז דאַרטען געווען מיט נאָך עטליכע חברים, וועלכע נעמען איך קען זיך איצט לידער ניט דערמאַנען. חבר'טע פורמאן, דוכט זיך, האָט ארויסגעגעבען די קינדער ביכער און פאַרשריבען אין פאַרוואַלטונגס בוך. און מערקווירדיג, קינדערלאַך אין לאַפּטשעס און שמאַ- טעס, אַלע הונגעריגע און גריבלען זיך אין בוך. איך פרעג

ווערטהע חברים פון אונזער פופצעהן יאהריגען יובילי-
ליאום-קאמיטע: נעהמט אן מיין הארציגע דאנק פאר אן-
טרויען מיר אזא שעהנע, גרויסע ארבייט, וועלכעס האט
מיר פארשאפט א וועלט מיט שעהנע ערינערונגען און פאר-
געניגען, שרייבענדיג די היסטאריע פון אונזער באליעב-
טען ברענטש און פון מיין ליעבער אלטער היים קריניק,
וואו איך האב נאך גאנץ יונג דערזעהן די שעהנע ליכט
פון גרויסען סאציאליסטישען גייסט, אין וועלכען איך האב
אין מייע זינגע יאהרען זיך אנגעשלאסן אן גרויסען קאמף
פאר וועלכען איך האב באצאלט א גרויסען פרייז, אפפיינס-
טערנדיג 2 יונגע יאהרען אין די שרעקליכע קאזעמאטען פון
גראדנער באסטיליע (אדינאטשקע), שרייבענדיג דאס אלעס,
איז פאר מייע אויגען דורכגעשוואמען ווי אין א קינעמא-
טאגראף מייע אלע יאהרען פון קאמף און ספעציעל די
לעצטע פופצעהן יאהרען מיט איין. מייע הארציגע חברים
און פריינד אין ברענטש, זאלען מיר ווייטער ארבייטען
פאר'ן וואהל און בעסטען פון אונזער ליעבען ברענטש.
איך ווינטש איך אלעמען, לאמיר אלע דערלעבען פיי-
ערען דעם פופציג יאהריגען יוביליאום פון אונזער
ברענטש!

לאמיר אלע דערלעבען נאך זעהן אלעס א וויקליכקייט
די אידעאלען אין לעבען, וואס די באשאפערס פון אלע-
מייעם ארבייטער רינג האבען אנגעשריבען פאר אונז!
לאנג לעבען זאל דער ארבייטער רינג!
לאנג לעבען זאל אונזער ליעבער קרינקער ברענטש 389
ארבייטער רינג!

ל. ש. י. י. (לייבקע נאסקעס)
(15-יארהריגער יובילי-זשונאג, קרינקער
ברענטש 389, א. ר. 1924).

די געשיכטע פון יציאת מצרים ביי די בריקלייערס.

עס איז א לאנגע געשיכטע צו דערזעהלען ווי אזוי אונ-
זערע ביאליסטאקער בריקלייערס האבען זיך ארגאניזירט אין
א פאראיין. עס קלינגט באלד ווי א געשיכטע פון יציאת
מצרים, נאר מיט דעם אונטערשייד וואס פון מצרים זיינען
די אידען באפרייט געווארען פון שקלאפעריי, און דא ביי די
בריקלייערס האט זיך די שקלאפעריי ערשט אנגעפאנגען
אויף א פרישען קאן.

די מעהרסטע פון אונז זיינען אוועק פון דער אלטער היים
צוליב עקאנאמישע אורזאכען, ווייל דארט אין ביאליסטאק
איז ניט געווען וואס צו טאן, מיר זיינען געקומען אין אמעריקע
ארים און עלענד, גרייט צו פארקויפען אונזערע כחות און
ארבייט צו מאכען א לעבען פאר ווייב און קינד.

מיר האבען זיך די ערשטע צייטען ארומגעבלאנקעט איבער
די גאסען פון דער גרויסער שטאט, פרעמדע ווי גרים און
געזוכט א באקאנטען לאנדסמאן.

אויגען און מייע אויגען האבען זיך פאראייניגט...
יא, קריניק לעבט און שיינט גייסטיג, און פוילט עקא-
נאמיש. האבען צו זאט א שטיקעל ברויט מיט א בולוויצ-
קע איז א לוקסוס זאך. אין קריניק האב איך געפונען אי-
דען פון א גאנץ יאהר, דאס הייסט אידען, וועלכע באלאג-
גען ניט צו קיינע פארטייען, אבער אז עס קומט א צרה,
אפפערען זיי זיך פאר'ן כלל ישראל. זעהר שעהנע ערהא-
בענע נשמות, וועלכע זיינען א זעלטענהייט ביי איצטיגע
שווערע באדינגונגען אין דער אלטער היים. איך האב גע-
האט גרויס פארגעניגען טרעפען זיך מיט זיי ביי פארשיי-
דענע מיטינגען און באראטהונגען. וואלט נאר די עקאנא-
מישע לאגע געווארען א בעסערע דארטען, וואלטען זיי גע-
שיינט ווייט-ווייט אויס קריניק. ווי אין גאנץ פוילען, איז
די לעצטע יאהרען אויסגעוואקסען אויף די רואינען פון
די סאציאליסטישע ארבייטער פארטייען א נייע פארטיי.
דאס איז פארטיי, וועלכע איז געווען לעגאל פאר אלע רעגיר-
רונגען. און אפשר א דאנק דעם רואינירטען אידישען לע-
בען, האט זי זיך גוט איינגעפעסטעט, וועלכע איז מיט
איהרע פיהרונגען געראטען ריכטיג אין דער פוילישער
רעגירונג. אז מען איז געווארען פון שקלאפען רעגירער,
מעג מען די גאנצע וועלט אין דער ערד האבען און נעהמען
זיך פארניכטען די שוואכערע. דאס איז, צו שאנד זאל אונז
ניט זיין. די ציוניסטען פוצען זיך נאך אויס אין שעהנע
פעדערען און שרייען: „מיר זיינען פאר'ן גליק פון איד-
שען ארבייטער... נאר ציהט מיר ניט פאר'ן צונג, ווייל
איך וועל איך דארפען דערזעהלען פון ניט קיין זויבערע
מיטלען, וואס זיי ווענדען דארטען אן צו לייגען אין דער
ערד דעם אמת'ען אידישען ארעמען ארבייטער מיט די
ארבייטער אינסטיטוציעס. ניט ווייניג צרות האבען זיי שוין
פארשאפט די אידישע סאציאליסטיש-געזאנענע ארבייטער
אין דער אלטער היים. זיי האבען גראדע אין קריניק זעהר
א שעהנע שולע, אבער עס איז אלץ אין ציוניסטישען שא-
וויניסטישען גייסט.

—:—:

הארציגע פריינד פון מיין ליעבען קרינקער ברענטש!
צום שלוש ערלויבט מיר איך באגריסען, אפגעבען מזל
טוב צו אונזער פופצעהן יאהריגען פאראייניגונג.
גוט יום טוב איך, מייע פריינד! איך האב ליידער ניט
דעם גרויסען כבוד זיין איינער פון די ערשטע גרינדער
פון קרינקער ברענטש. עס איז דערפאר, וואס איך בין
אריין אין ארבייטער רינג גלייך ווי איך בין אין אמערי-
ריקע געקומען בעפאר די קרינקער זיינען געקומען צום
געדאנק צו גרינדען א ברענטש. און א לאנגע צייט האט
מיר יענער ברענטש ניט געוואלט ארויסלאזען פון זיי. נו,
האב איך באלאנגט צו די פרעמדע, און געקומען זעהר
אפט צו די מיטינגען פון קרינקער ברענטש, און פאר דעם
בין איך דאנקבאר דער אראנדזשמענט יוביליאום קאמי-
טע, וואס זי האט מיך אויסגעקליבען און געגעבען דעם
כבוד שרייבען די היסטאריע פון קרינקער ברענטש, און
איך האב טריי געהאן מיין פליכט.

**מיינע ערינערונגען פון מיין אלטער היים
צום 25טען יעהריגען יום-טוב.**

איך וועל טרייען צו פארגלייכען מיין אלטע און נייע היים, אויב איך וועל אויסלאזען די אימפרואוועמענטס וואס הרובי-שאון האט מעהר ווי ניו יארק, וועט איהר מיר ענטשולדיגען. ניו יארק איז אן אינוועל און האט ארום זיך 4 בריקען: ברוקלין, מאנהעטען, וויליאמסבורג און קווינס-בארא. הרר בישאון איז אויך אן אינוועל און האט אויך 4 בריקען, די בריק קיין העלם, קיין זאמאשטש און אויף פיהערי און צו סווינטין. ניו יארק האט 2 גרויסע פארקס: סענטראל און ווען קארטלאנד. הרובישאון האט אויך צוויי פארקס, דאס מארק סעדיל און דאס קלויסטער סעדיל. ניו יארק האט פאבליק סקולס, היי סקולס און קאלידזשעס, הרובישאון האט אויך געהאט פאבליק סקולס, שוהל, מלמד, קריליווער מלמד און דער לאנגער אברהם, היי-סקול ביי טראטעל מלמד, קא-לעדזש ביי היים מאנישען. ניו יארק האט גרויסע טעא-טערס, די ראקסי און פארמאונט זיינען 2 פון די, הרובי-שאון האט אויך געהאט טעאטערס, די שאפי פון דער פא-ושארני קאמאנדע און נאפט סעדיל; ניו יארק האט גרויסע האטעלען: פענסילווייניא און קאמאדאר, הרובישאון האט אויך האטעלען, יודיל קיניגס און מענדיל גוטמאנס. ניו יארק האט די גרעסטע סטאק מארקעט וואס עס געהט אן ביזנעס אויף הונדערטער מיליאנען, הרובישאון האט אויך א סטאק מארקעט אין רב'ס בית המדרש לעבען אויווען, נאך די מיליאנען האט מען נאך אין די געדאנקען. הרובישאון האט אויך עקספרעס טריינס, משה שיע'ס באהן און משה פיהרערס לאקאל באהן. הרובישאון האט אויך א קאני איילאנד, אבער מען באדט זיך מעהר באקוועם. נאך פריי-טאג פארנאכט שטערט דאס אביסעל די פרויען צום ליכט-בענשען. הרובישאון האט א רעזערוואר פון וואגעט מען קריגט די וואסער, דער פלומפ אין מיטען מארק. עס איז אויך דא א האלאנד טונעל, די פרוואליס צום וואנוס טייך. ניו יארק האט די בעסטע פייער אלארמס און הרובישאון ווען מען קלינגט דעם גלאק אין מיטען מארק, לויפט די גאנצע שטאט, נאך צו לעשען דעם פייער איז ניטא ווער. הרובישאון האט א ריווערסייד דרייוו און דאס איז די פיינסקי אליצע.

אויב איך האב עפעס פארגעסען נאך 25 יאהר אוועק זיין פון מיין אלטער היים, וועט איהר מיר ענטשולדיגען.

פ י נ י ש ע כ ט ע ר

(25-יאהריגער טואוועניר-זשורנאל ערשטע הרובישא-ווער ק. א. פ. 1930).

מיר האבען זיך גענומען צונויפטערעפן מיט נאך בריק-לייערס. אונזער בירזשע איז געווען אויף העסטער און עסעקס סטריטס, אדער אויף פיטקין און סטאון עוועניוס אין בראנזוויל, וואו עס פלעגען זיך צונויפקומען אלע סאך-טען אידישע בעלי-מלאכות און וואו מען פלעגט רעדען פון דער אלטער היים, אפנעמען א גרוס פון א גרינעם וואס איז געקומען און פארגעסען אביסעל אין אונזער עלענדקייט. און פון אט די צונויפטערעפונגען איז געבאָרען געוואָרען ביי אונז בריקלייערס דער געדאנק צו גרינדען אן אייגענעם פאראיין. דער געדאנק האט דערגרייכט אלע אונזערע מוליאָרעס איבער'ן שטאָט און מיר האָבען אין גיכען גע-רופען א פאָרזאמלונג ביי איינעם פון אונזערע פריינד אין הויז און געגרינדעט אונזער סאָסייעטי. עס איז אוועק א קורצע שטיקל צייט און מיר האָבען שוין געהאָט ארום 300 מעמ-בערס. איז אָבער אין א צוויי יאהר ארום געוואָרען דער גרויסער קריזיס פון 1907 ווען אלע זיינען אַרומגעגאַנגען אָהן אַרבייט און די מעמבערס האָבען ניט געקענט צאָלען די דיוס. דערווייל האָט די סאָסייעטי שוין געהאַט געקויפט סעמעטערי און מען האָט ניט געקענט צאָלען די פעיעמענטס פון דעם מאָרגעדוש, און גראד האָט זיך געמאַכט אַז אונזער אַ מעמבער איז געשטאַרבען און די בעלי-בתים פון דער סעמעטערי האָבען דעם בר-מנן ניט געלאָזען באַערדיגען. עס האָט אויך געהאַלטען אַז מען זאָל ביי אונז די סעמעטערי צונעמען אין גאַנצען. איך בין דעמאַלט אוועק אַלס קא-מיטע צו די בעלי-בתים פון דער סעמעטערי און מיט אַ סך אַרגומענטען און בקשות אַפּגעהאַלטען די גזירה און גע-ראַטעוועט אונזער סעמעטערי. צוליב יענער ביטערער צייט זיינען אַ סך מעמבערס אוועק פון דער סאָסייעטי, ווייל זיי האָבן ניט געקענט צאָלען די דיוס און דער פאָראיין איז געבליבען ביי 25 מיטגלידער.

אָבער צייטען בייטען זיך, עס איז שפּעטער געוואָרען אַביסעל בעסער, און די סאָסייעטי איז צוריק געוואָרען שטאַרקער, עס זיינען אַריינגעקומען נייע מעמבערס און אַזוי האָבען מיר דורכגעמאַכט קאַלט און וואָרים ביז מיר האָבען אויסגעהאַדעוועט אונזער ביאַליסטאַקער בריקלייערס אַסא-סיאיישאָן צו אַזאַ פאַרנעם וואָס זי דאַרף זיך ניט שעהמען פאַר קיין שום אַנדער ביאַליסטאַקער סאָסייעטי. מיר האָבען גאַט צו דאַנקען דורכגעפיהרט שעהנע אַרבייט, געטאָן גוטע נאַבעלע זאַכען פאַר אַלע לאַנדסלייט און מיר האָבען איצט דערלעבט צו פייערען אונזער 30 יאהריגען יובילעאום. איך וויל דעריבער האַפען, אַז מיר וועלען אַלע אויך דערלעבען צו פייערען אונזער גאַלדענעם יובילעאום.

פון גרשון טארטאצקי

„ביאַליסטאַקער פּונדאַמענט“, צום 30 יאהריגען יוביליי פון די ביאַליסטאַקער בריקלייערס, 1935).

א בריק צווישען ניו יארק-לובלין

צו בויען א בריק איבער אזא ווייטער שטרעקע קלינגט ווי א חלום, אבער די טעכנישע וויסענשאפט האט אין די לעצטע דרייסיג יאהר געמאכט אזא אומגעהויער גרויסען פארטשריט, אז „בילדען שלעסער אין דער לופטען“ און ענליכע חלומות זיינען מעהר ניט קיין פאנטאזיע.

עס איז דאריבער אויך ניט קיין פאנטאזיע, ווען מיר רעדן דען וועגען בויען א בריק צווישען ניו יארק און לובלין. א בריק נישט פון האלץ, נישט פון שטאל, וועלכער קאן זיך בויגען אדער פלאצען אין א גרויסען שטורעם, נאר א בריק וואס זאל פארבינדען דורך דיניקע הארץ-פעדים אונזערע אין לובלין מיט די לאנדסלייט אין ניו יארק און אלע אנדערע טיילען פון דער וועלט, וואו נאר לובלינער געפינען זיך. און מיט דער אנטשטייאונג פון פאראייניגטען לובלינער רעליעף, האבען מיר געלייגט דעם גרונדשטיין פאר אזא פארבינדונג. מיר האבען געשאפען דעם לאנג-געוואונשטען אדרעס, וואו לובלין קאן זיך ווענדען און אויסגייען איהר ביטער הארץ. ווער פון אונז האט נישט אמאל געהאט א שלעכטען חלום? א חלום וואס דאכט זיך, אז אט-אט ווערט מען געווארפען אין פייער אדער אין וואסער אדער גלאט אין אפגרונט און עס ווילט זיך ראטעווען, עס ווילט זיך שרייען נאך הילף און דאס לשון ווערט מיטאמאל אפגענומען. ווער האט נישט איינמאל אין לעבען געהאט אזא דערפארונג? — אין אזא לאגע געפינען זיך „אונזערע“ אין לובלין, אבער נישט אין א חלום, וועלכער דויערט בלויז אייניגע סעקונדען, נאר אין דער ווירקליכקייט — טאג-אין טאג-אויס, ווי אין אן אייבי-גען קאשמאר. עס איז פארבאטען צו רעדען זאגאר וועגען א מעגליכקייט צו קריגען הילף, צו טראכטען וועגען דער מינדעסטער האפענונג.

עס דראהעט א געפאר אלע אידישע אינסטיטוציעס. וועגען שפיטאל שרייבט א אידישער דאקטאר פון לובלין:

„די גרויסע נויט פון דער אידישער באפעלקערונג אין לובלין, די שרעקליכע וואוינונגס-באדינונגען, ביי וועלכע אין איין צימער קענען זיך געפינען צוויי-דריי פאמיליעס, האט געצוואונגען די דירעקציע פון שפיטאל ביסלעכווייז צו פארברייטערען די אפטיילונג פאר געווינערינס. און היינט צו טאג פארמאגט די אפטיילונג 15 בעטלאך, וועלכע ווערען באנוצט פון 400 געווינערינס און 200 אנדערע פרויען קראנקע יעהרליך. קען זיך ווער פארשטעלען וויפיל אויפ-מערקזאמקייט און וויפיל צייט קען געגעבען ווערען א גע-ווינעריין אונטער אזעלכע אומשטענדען? און אפליקאנטען ביי די הונדערטער מוזען צוריקגעוויזען ווערען אויס מאנגעל אין פלאץ.“

און דער דאקטאר פארענדיגט, אז מען מוז אונטער אזעלכע אומשטענדען פארגרעסערען די אפטיילונג פאר געווינערינס. און קאן דען זיין אנדערש?

און די תלמוד-תורה? ווער געדיינקט עס ניט, און פילע פון אונז דארפען געדיינקען, וויפיל קינדער עס האבען זיך

באנוצט מיט דער אינסטיטוציע. ווער געדיינקט עס ניט, ווען די קינדער האבען זיך ארויסגעלאזט פון חדר, 8 אזויגער אין אווענט אין די ווינטער-נעכט, מיט לאמטערענס אין די הענט, און שטאלץ מיט דעם וואס זיי האבען געלערנט א גאנצען טאג. היינט זעט איהר ניט קיין קינדער מיט לאמט-טערנעס, און דאס איז ניט דערפאר, ווייל עס איז דא עלק-טרישע באלייכטונג, נאר דערפאר, ווייל די קינדער גייען מעהר ניט אין חדר — זיי האבען ניט קיין שטיוועלעך און וואטאווע קאפאטקעלעך און א באשליק, וואס זאל זיי פאר-היטען פון די גרויסע קעלטען.

און ערגער פון אלץ איז, וואס די אכראגע איז פארמאכט פאר די אלטיטשקע. די שטאט-אדמיניסטראציע דערלויבט ניט די אלטע צו זיין צוזאמען מיט די קינדער — ווייל אין דעם זעלבען הויז איז אויך דא אן אפטיילונג פאר קינדער, — און זיינען בוכשטעבליך געבליבען אין די גאסען און ניט איין פאל טרעפט, אז אזא אלטיטשקער, ארומוואלגענענדיג זיך, שטארבט אין גאס.

די ישיבה חכמת לובלין באקלאגט זיך זעהר אויף איהר איצטיגען מצב. צאהלונגען אויף די מארטגיידזשעס ווערען פעליג, די ארבייט צו פארענדיגען דעם 6טען שטאק פון דער געביידע צו מאכען פלאץ פאר נאך 100 יונגע לייט, איז אפ-געשטעלט — און דער איינקונפט איז זעהר קליין.

פאראן אויך אין לובלין אן אינסטיטוציע, וואס מיר רופען אן „נורסערי“. די מוטערס, וועלכע מוזען ארויסגיין פאר-דינען, לאזען די קינדער אין „נורסערי“ פאר'ן טאג. זעהר א נאבעלע אינסטיטוציע. נאר איין זאך — זיי האבען ניט קיין דירה, וואו צו האלטען די קינדער איבער'ן טאג. און ווען מען אפעלירט צו אונז אויך צו העלפען אויפבויען דאס י. ל. פרוץ פאלקס-הויז, דארפען מיר האבען אין זינען, אז אין דעם הויז וועט געמאכט ווערען פלאץ פאר דער „נורסערי“, אזוי גוט ווי פאר דער שול, אזוי גוט ווי פאר דער ביבליאטעק, אזוי גוט ווי פאר גימנאסטיק-איבונגען, פאר'ן „מארגענשטערען קלוב“, און אזוי אלע אינסטיטוציעס פון שפיטאל ביז דער תלמוד-תורה און דער „נורסערי“ מוזען געהאלפען ווערען. און די אויפגאבע פון דער ניי-געגרינד-דעטער ארגאניזאציע „פאראייניגטער לובלינער רעליעף“ איז צו זארגען פאר די אלע אינסטיטוציעס, צו שיקען זיי ניט נאר מאטעריעלע הילף, נאר אויך שטראלען פון האפע-נונג פאר א בעסערען מארגען.

מ . ב ל ו מ ע נ ש ט א ק
(זשורנאל: „פאראייניגטער לובלינער רעליף“, 1938).

א פארארער.

די חדרים און די מלמדים פון זאשקאוו און די היברו סקולס פון ניו יארק

איך בין נאך געווען כמעט א קינד ווען איך האב פאר-לאזט אט דאס שעהנע זויבערע שטעטעלע מיט דעם נאמען „זאשקאוו“, אין וועלכען איך בין געבוירען געווארען, און

נעם דאָך, אינווייניג, די פּאָדלאָגע אויסגעשמירט מיט געלע ליים, אַ לאַנגער און שמאַלער טיש וואָס ציהט זיך פון איין עק שטוב ביז'ן צווייטען עק. מיט לאַנגע בייגן פון ביידע זייטען טיש און קינדערלעך אויסגעזעצט אויף זיי, און סידורימ'לעך בעפאַר זיי, און דער רבי ר' פּרץ מיט דער לאַנגער באַרד זיצט פון אויבען, מיט אַ קאַנטשיק אין איין האַנט און מיט אַ טייטעל אין דער צווייטער האַנט, זיצט און קנעלט מיט זיי, ער זאָגט דאָס ערשטע וואָרט און אַלע קינדער ענטפערען מיט אַמאַל און עס ווערט אַ געשריי און אַ געפילדער אַזש צום טוב ווערען. און ביים אַנדערען עק טיש זיצט זיין זוהן, „מיצעק" און אויך דאָס זעלבע, אַזוי אַ גאַנצען טאָג פון פריהמאַרגען ביז שפּעט אין דער נאַכט, און אַלע טעג פון אַ גאַנצער וואָך, אויסער שבת.

ניט אומזיסט האָבען אַלע קינדער אויסגעזעהן אַזוי אויס- געדאַרט, איינגעהויקערטע, ניט געוואַשענע, ניט דער- שלאָפענע.

מיר האָבען געוואָהנט, דאָס הייסט, מיין טאַטענס הויז איז געווען פּרץ דעם מלמד'ס חדר און פון דער צווייטער זייט, שלום נעסיס חדר. דאַרט איז אויך אַ סך קינדער געווען, נאָר ניט אַזוי פיל, ווייל שלום נעסיס איז שוין געווען אַ גמרא מלמד, נאָר פון דעסטוועגען זיינען די גוואַלדען דאַרט געווען אויך אַזוי גרויס. און דערצו נאָך האָבען שלום נע- סיס צוויי טעכטער געווען נייטאַרינס אַדער ווי מען פלעגט זיי רופען מאַדיסטקעס, האָבען זיי געהאַט זייערע 2 זינגער מאַשינען אין דעם זעלבען צימער וואו דאָס חדר איז גע- ווען, אַלעס צוזאַמען איז געווען אַזאַ קאַצען-יאַמער מיט אַזאַ מיש-מאַש, אַז עס איז מיר נאָך ביז יעצט אַ וואונדער וואָסערע אייזערנע גערווען די מענשען האָבען געהאַט דאָס איבערצוטראַגען.

געהענדיג אַזוי מיט מיינע עראינערונגען ביז איך בין געקומען צו דער געביידע וואָס איך רוף עס אַן היברו סקול, און דאָ איז ערשינען פאַר מיר אַן אַנדער בילד: אַ שעהנע, גרויסע, גראַמע, ליכטיגע און ציכטיגע געביידע, וואָס מען זעהט לכתחילה, אַז דאָס הויז איז געבויט געוואָרען בלויז פאַר דעם צוועק. אינווייניג איז אַלעס אויסגעשטעלט סי- מעטריש, יעדע זאַך וואָס איז באַשטאַנען פון אַזעלכע מעבעל וואָס מען באַנוצט עס בלויז צום לערנען. אַסך אָפענע פענסטער מיט גענוג פרישע לופט. די הילצערנע פּאָדלאָגע אַלעס געוואַשען ריין אַז עס שמעקט. און אַזוי שטיל, אַזוי אנגענעמע, דאַכט זיך אויך אַ סך קינדער, און גאַר ניט קיין טומעל. ערשטענס זיינען די קינדער אַנגעטאָן ריין, גאַנצע קליידער, פאַרקעמט, פאַרפּוצט מיט גלאַנציגע אויגען, פולע בעקלעך, באַוועגליך, רירעוודיג, מיט אַ שמייכל, און די לעהרער, דאָס הייסט די מלמדים, אַן קאַנטשיקעס, אַן בערד, שעהנע עלעגאַנטע יונגעלייט, מיט קלוגע שאַרפע אויגען, אויך שעהן אַנגעטאָן, און דאָס לערנען איז ביי זיי גאַר אַ שפּיל אַזאַ.

אין דעם קלאַס וואָס איך האָב באַזוכט זיינען די קינדער געווען צוטיילט אויף צוויי כיתה'עס, צוויי אַפטיילונגען, און

עס געדיינקט זיך זעהר ווינציג זאַכען, דאָך עפעס געדיינק איך יא, נאָר עס איז ניט גענוג איינגעקריצט געוואָרען אין מיינ מח אַז איך זאָל בכח זיין דאָס איבערגעבען אין אַן אַר- טיקעל פון אַ זשורנאַל וואָס אַלע זאַשקאַווער לאַנדסלייטע זאָלען עס לעזען און פאַרשטעהן, ווייל איך האַלט, אַז שריי- בען פאַר אַן ענגען קרייז לעזער איז אַ סך שווערער ווי אַן אַלגעמיינע זאַך וואָס איז לעזבאַר פאַר יעדען אידען איבער דער גאַנצער וועלט. דערפאַר האָב איך גערען אַנגענומען דעם „דזשאַב". אַבער ווען עס קומט אַ באַפעהל פון „אויבען" מוז מען פאַלגען, און איך האָב מיך שוין אַנגעהויבען גרייטען זיך צו גריבלען אין מיינע זכרונות, אַבער עס געהט ניט... נאָר דורך אַ צופאַל וואָס איז ווערט דאָ צו באַשרייבען, האָב איך מיך דערמאַנט אין די מלמדים און חדרים פון זאַשקאַוו. אַט הערט זיך צו, וועט איהר פאַרשטעהן וואָס איך מיינ דערמיט:

מיינע קינדער — 2 בויעס, — געהען אין אַ היברו סקוהל, דאָס הייסט אַ גאַנצען טאָג לערנען זיי אין די רע- גירונג סקוהלס די לאַנדעס שפּראַכע און נאָך פאַרשידענע אַנדערע לימודים. נאָר אין אַווענט געהען זיי אין אַ אידישען חדר, וואָס אין אַמעריקע הייסט עס, „היברו סקוהל" — מחיבא-תיתא, פאַרוואָס ניט? זאָלען קינדער, אידישע קינד- דער וויסען, אַחוץ וועלטליכע בילדונג, אויך אידישע בילדונג.

איך בין אַזאַ טאַטע וואָס האָב פיינט צו זיין אַן אינקווי- זיטאַר, זיי אויספרעגען וואָס זיי לערנען, און ווי ווייט זיי האַלטען אין לערנען? גאַר ניט! איך האָב זיי געגעבען אַ פרייען אויסוואַהל, נישט איך האָב זיי געצוואונגען, נישט איך האָב זיי אַפּגעהאַלטען, דאָס הייסט, אין האַרצען ביי מיר האָב איך מיך געפרייט וואָס מיינע קינדער האָבען אַ נייגונג דערצו. צו זיי וועלען פּראַקטירען דאָס וואָס זיי לערנען צו ניט? דאָס איז אַן אַנדער פּראַגע, אַבער אַז זיי זאָלען וויסען פון אידישקייט, פון אידישע היסטאָריע, אידישע געשיכטעס, די באַדייטונג פון אידישע ימים-טובים, א. ז. וו., דאָס האָב איך געוואַלט.

עס איז אפילו ניט שעהן פון אַ פּאַטער צו לויבען זיינע קינדער, נאָר איך מוז צוגעבען אַז זיי לערנען מיט גרויס התמדה, זעהר פיינ! איינמאַל אין אַן אַווענט, ווען איך בין געווען פריי פון פאַרשידענע טאַג-טעגליכע פליכטען, האָב איך באַשלאָסען צו באַזוכען אַט די היברו סקוהל און זעהן אין אַלגעמיין ווי מען לערענט דאָ אין אַמעריקע, קינדער אידישקייט. און געהענדיג אויפ'ן וועג, האָב איך מיך דער- מאַנט דעם חדר ווי איך האָב געלערענט אַלס קינד, און דעם אמת זאָגענדיג האָב איך זעהר ניט געוואַלט געהן אין חדר.

דער ערשטער מלמד מיינער איז געווען פּרץ דער מלמד, מיט זיין זוהן „מיצעק" (דאָס מיינט ער, אברהם יצחק שוסטער, וועלכער איז יעצט אין אַמעריקע און אַ חשוּב'ער מיטגליד פון זאַשקאַווער פאַראיין, וועלכער איז געווען זיין „אַסיס- טענט", דאָס הייסט אַן אַרויסהעלפער).

אַט זעה איך די גרויסע לאַנגע שטוב מיט דעם שטרויע-

„סרינעשקע“, לויט דעם זמן פון יאהר, אפצוקאכען פאר דעם מאן און די קינדער א לעפעל געקעכץ. דאס האלץ, מיט וועלכען זיך האט איינגעהייצט איז, ווי אומיסטען, תמיד געווען פיטש-נאס. ארויסצוהייען פיער פון דעם נאסען האלץ איז געווען א מיין ציהען אדערען פונ'ם גוף. האט זי געבלאזען און געבלאזען אויף די נאסע קלעצלאך, אדער שפענער ביז ס'האט איהר געכאפט שווינד-לן אין די אויגען. אמאל איז זי גאר פארפלאמט געווארן רען און באקומען א קאפוועהטאג פון צופיעל בלאזען אויף דעם — נאסען האלץ. און אמאל איז זי שיער ניט דער-שטיקט געווארען פונ'ם רויך, וואס אנשטאט צו ציהען דורכ'ן קוימען אינדרויסען, האט ער געשפארט איהר אין פנים אריין און אַנגעפיעלט די קיך ווי פארע פרייטאג אין באד.

אויף דער נאכט, ווען די קינדער האבען זיך געלייגט שלאפען, האט זי זיך ערשט אוועקגעזעצט פארלאזען דאס ביסעל — ארימקייט. פארמערזשען זאקען, אדער גאר פלי-קען פעדערען. מיט פליקען פעדערען האט זיך די פרוי פארנומען יאהרען... זי האט באדארפט צוגרייטען קי-שענס — פאר איהרע דערוואקסענע קינדער...

פרייטאג, ווי נאך עס האט אַנגעהויבען צו שאריען אויף טאג, איז זי שוין געווען אויף די פיס, א גאַנצען טאג ביז ליכט בענשען איז זי געווען פארטאן מיט'ן שבת מאַכען: באַקען חלה, קאַכען, שטעלען טשאַלענט, פאַרקלעפען און אויסקאַלכען — דעם פאַררויכערטען אויווען, געראַהמט און געראַהמט. כדי די „קויטיגע שטוב“ זאל אויסזעהן שבת-דיג... וואָס האָט אַ פעלשטינער אידענע ניט געטאָן איהר שטוב זאל אויסזעהן שבת-דיג? זי האָט אפילו געבראַכט אויף די פלייצעס ליים און דעם גאַלד-געלען זאמד פון גרוב אויף — אויסצושמירען די שוואַרצע ערדענע „פאַדלאַגע“ און נאָכדעם זי באַשיטען מיט זאמד. די פעלשטינער שטוב האָט געמוזט אויסזעהן שבת-דיג...

דאָס רעליגיעזע לעבען האָט די פעלשטינער פרוי אויך געפיהרט אין די ד' אמות פון איהר שטוב. די פעלשטינער פרוי — אפשר מיט אייניגע אויסנאָהמען — איז שבת מברכים אויך ניט געגאַנגען אין שוהל אריין. פאַרוואָס? ווייל זי האָט זיך פשוט — ניט פאַרגונען דעם וואוילטאָג. זי האָט ניט געקענט און אויך ניט געוואָלט איבערלאָזען די שטוב מיט די קינדער.

דערפאַר, אַז עס איז געקומען סוכות, האָט דער מאַן גע-שיקט צו דער פרוי אַהיים דעם אַתרוג בענשען. און עס איז טאַקע געווען אַנגעלייגט ביי דער פרוי. ווען אהרן שמש, ביי וועמען זי פלעגט קויפען די חלב'נע ליכטלאַך אויף שבת, איז מיט'ן לולב אין האַנט, ווי מיט'ן ווינט, אריינגעפלויען צו איהר אין סוכה און דורכ'ן פענ-סטער געטאָן אַ רוף: „שרה... רבקה... רחל! אַתרוג בענשען!...“ האָט די פרוי דערפיהלט, אַז דער מאַן האָט דאָך ניט פאַרגעסען אָן איהר, און זי האָט געקוועלט פאַר נחת.

פּורים האָט דער מאַן געלייענט די „מגילה“ פאַר דער

ביידע האָבען געלערענט, דאָס הייסט דאָס לערנען איז ניט באַשטאַנען אין שרייען און ליאַרמען, נאָר אין ענטפערען געוויסע פּראָגעס; דער לעהרער האָט געפרעגט קשיות און די תלמידים האָבען געענטפערט, און וועלכע טייל תלמידים עס האָבען פאַרענטפערט ריכטיגער און בעסער די פּראָגע אדער פאַרטייטשט בעסער דעם זאַץ, אדער בעסער געזאָגט די עברי, אַט די טייל האָט מען געגעבען מעהר „פּוינטס“. איך האָב זיך פאַראינטערעסירט און געוואָלט גענויער ווי-טען דעם גאַנג פון אַט דער פעדאָגאָגיע, האָט מיר דער הויפט-לעהרער ערקלערט אַז דאָס איז אַזאַ מין שפּיל, אַזאַ גיים, וועלכער עס ווייסט מעהרערע און קען בעסער, פאַרציי-כענט מען מעהרער „פּוינטס“ פונקט ווי ביי אַ בייס-באָל גיים. דער וואָס טרעפט דעם באָל אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ לויט'ן אַנגענומענעם שלחן ערוך פון באָל גיים, דער קריגט מעהרער קרעדיט. דאָס הייסט, דער געווינט, ווערט דערביי אַרויסגערופען פון זיך אַליין אַ חשק צום וועלען און צו קענען בעסער אום צו געווינען וואָס מעהר פּוינטס. און אויסער דעם איז דאָס ביי די קינדער אַ פאַרווילעכץ, אַ שפּילעריי — און דערפאַר איז קיין וואונדער ניט וואָס מיינע קינדער געהען אַזוי שטאַרק מיט חשק אין היברו סקוהל, און ווי ווייניג חשק איך האָב געהאַט צו געהן אין זאַשקאָו אין „חדר“.

ר ו ב י ג א ר א ב ע ז (זאוועל מאַטיס זוהן)

די פעלשטינער פרוי.

די פעלשטינער פרוי איז ב"ה געווען באַשאַנקען מיט אַ פולער שטוב קינדער. צוליב די קינדער איז זי נעבאָך געווען צוגעבונדען צו די ד' אמות פון איהר אַרימער שטוב. כמעט אַלע פעלשטינער פרויען האָבען געטראַגען אויף זיך דעם יאָך פון פרנסה, באַגלייך מיט'ן מאַן, און אין אַ סך פּאַלען, אפשר נאָך מעהר ווי ער. די קינדער זיי-נען געווען ביי איהר דאָס אויג פון קאַפּ. וואָס וואָלט אַ פעלשטינער מוטער ניט געווען געטאָן פאַר איהרע קינד-דער? אויב מקריב זיין איהר לעבען וואָלט געווען געהאַל-פען זיי מגדל צו זיין, וואָלט זי איהר לעבען געווען אַוועק-געגעבען מיט שמחה.

יעדע וואָך האָט די פעלשטינער פרוי געקנאַטען, גע-וואַלקעוועט און אַפּגעבאַקען אַ געבעקעל ברויט. ביטער איז געווען ווען זי האָט ניט געהאַט פון וואָס צו באַקען. טאַג-טעגליך האָט זי זיך, כמעט מיט ליידיגע הענט, ארויס-געלאָזט אין מאַרק אריין, מיט איין קינד אויף די הענט און מיט אַ צווייטען ביי איהר פאַרטון, איינצוקויפען די באַ-דערפענישען פאַר איהר הויזגעזינד. איז איהר געלונגען, עפעס ממשות'געס צו ברענגען אַהיים, איז עס איהר אַנ-געקומען מיט ביטערע יסורים...

קומענדיג פון מאַרק אַהיים, אן אויסגעמאַטערטע, האָט זי זיך גענומען איינהייצען אין „הרובע“ אדער אונטער דער

וואָס האָבען אַזוי געטראַכט, זיינען נאָך פאַרבליבען אין זאליעסיע עטלעכע טעג אונטער'ן פרייען הימעל. די מעהר-סטע האָבען אָבער פאַרטגעזעצט זייער לויפעניש טיעף אין רוסלאַנד.

מיר זיינען דורכגעגאַנגען זאסקעוויטש, לעבעדווע. די שטעטלאַך זיינען געווען אינגאַנצען ליידיג. מיר האָבען זיך געשפּיזט מיט גרינסען, וואָס זיינען נאָך דאָ און דאָרט פאַרבליבען אין די גערטנער. פלעגען נאָך געפינען אַ מער, עטליכע קאַרטאָפּליעס און אַמאָל פלעגט אונז אַ אידישער סאָלאַט געבען אַ שטיקעל ברויט, דאַמאַלסט איז שוין ביי אונז געווען אַן אמת'ער מאַלצייט.

אין לעבעדווע האָבען סאָלאַטען אַרומגערינגעלט די הויז, וואו מיר האָבען זיך אָפּגעשטעלט איבערנעכטיגען, און געפאָדערט מען זאָל זיי לאַזען אַביסעל אַ שפּיל טאָן זיך מיט די מוידען. מען האָט זיך קוים געראַטעוועט פון זיי.

ענדליך איז מען אַנגעקומען קיין מאַלאַדעטשאַ. פון דאָ נעמט זיינען שוין אָפּגעגאַנגען באַהנען אויף מינסק. יעדער פראַכט וואַגאַן איז געווען איבערגעפאַקט מיט די „בע-זשענצעס“.

צום גליק זיינען די טעג געווען וואַרעמע און זוניגע און די ליידען פון די „בעזשענצעס“ זיינען אַביסעל געמי-נערט געוואָרען.

מינסק איז געווען איבערגעלאָדען מיט „בעזשענצעס“ פונ'ם גאַנצען פראַנט. זיי האָבען געהאַלטען אין איין צו-קומען. אומזיסט האָט מען געזוכט די פריינטליכע, האַרצי-גע באַגעגעניש, וואָס מיר האָבען אַרויסגעוויזען די ערשטע אַנטלאַפענע פון קאָווער גובערניע. מינסק איז שוין געווען טויט מיעד פון די בעזשענצעס.

אַלע שולען, געזעלשאַפּטליכע געביידעס און יעדער ווינ-קעלע, וואָס איז נאָר פריי געווען — איז באַוואַלגערט גע-וואָרען ביי די בעזשענצעס.

די איינגשאַפט און שמוץ אין די צוואַמענוואוינונגען האָט געבראַכט עפעדעמיעס. דערצו האָט קיין זין ניט געהאַט צו בלייבען אין מינסק. מען האָט דאָ דערווארט אַן איבערכאַ-זערונג פון די געשעהענישען אין סמאַרגאַן. מיט די ערש-טע מעגליכקייטען האָט מען זיך אַרויסגעכאַפט און געפאַה-רען ווייטער.

וואוהין?

קיין חילוק ניט וואוהין, אַבי וואָס ווייטער פון דעם פראַנט. מען פלעגט דאַמאַלסט אַרויסגעבען אומזיסטע באַהן בילעטען. דער תחום-המושב איז שוין דאַמאַלסט געווען אַפ-געשאַפט פון זיך אַליין. די מלחמה האָט געבראַכט אַזאַ גרוי-סען שטראָם פון בעזשענצעס, אַז עס איז קיין אַנדער אויס-וועג ניט געווען, ווי לאַזען זיי פאַהרען אין טיעף ראַסיי. מען האָט גענומען דעם ערשטען עשעלאַן און מען איז געפאַהרען אויף גאַט'ס באַראַט.

אזוי אין סמאַרגאַן, אַ שטאָט העכער 30,000 מענטשען, צעשטיבט געוואָרען איבער דער גרויס און ברייט פון רוסלאַנד.

פּרוי אין שטוב. האָט דער אייגענער מאַן ניט געקענט ליי-ענען די מגילה, האָט אַ שכנ'טעס מאַן געקענט. זיינען זיך די שכנות צונויפגעקומען אין יענערס שטוב.

דער „בעל קורא“ אַרומגערינגעלט מיט אַ פולער שטוב ווייבער, האָט געלייענט די מגילה מיט השק, מיט אַפּע-טיט, מיט טיפען אויסדרוק... און די ווייבער האָבען גע-שלונגען יעדען וואָרט. הגם זיי האָבען ניט פאַרשטאַנען אַ וואָרט וואָס ער לייענט... זיי האָבען אָבער געוואוסט און גוט פאַרשטאַנען, ווער און וואָס „המן הרשע“ איז גע-ווען...

תשעה באב האָט די פעלשטינער פּרוי געזאָגט „קינות“ ביי זיך אין שטוב. האָט זי אַליין ניט געקענט אין דער „תחינה“, זיינען שוין געווען ווייבער וואָס האָבען געקענט, נאָך ווי געקענט... די פּרוי האָט ניט נאָר געוויינט אויף חנה'ן מיט איהרע זיבען זיהן, וואָס זיינען אומגעבראַכט געוואָרען „על קידוש השם“, זי האָט נעבאָך געוויינט און געקלאָגט אויף איהר אייגענעם פינסטערען מזל...

ניין, די פעלשטינער פּרוי איז ניט געלאָפען אין שוהל אריין ווי דער פעלשטינער מאַנסביל, פשוט דערפאַר, ווייל דער יאָך, וואָס זי האָט געטראָגען אויף איהרע שוואכע פלי-צעס, האָט איהר געהאַלטען צוגעבונדען, צוגעקאוועט צו דער שטוב און צו איהרע קינדער...

און פון „וואוילטאָג“ איז שוין אָפּגערעדט: די פעלשטי-נער פּרוי האָט אפילו ניט באַגריפען די באַדייטונג פונ'ם וואָרט „וואוילטאָג“...

י ו נ ה ב ו י ם

פעלשטיין-זאמלבוך, אַרויסגעגעבען פון פעלשטינער פאַראיין, ניו יאָרק, 1937.

די סמאַרגאַנער אין צעשפרייטונג.

די ערשטע נאַכט אין „גלות“ וועט אויף אייביג בלייבען אין זכרון ביי יעדען סמאַרגאַנער.

דער שטראָם מענטשען, וואָס האָט פאַרלאָזען סמאַרגאַן אונטער אַ האַגעל פון סנאַראַדען, האָט געצויגען קיין זאַ-ליעסיע. דאָרטען האָט מען זיך אויסגעלייגט אויף אַ גרוי-סער לאַנקע, ביים ברעג פון אַ טייכעל, פאַנאָדערגלייגט פייערען און געזוכט צו שטילען דעם הונגער מיט די פראַ-וויזיע, וואָס מען האָט מיט זיך מיטגענומען.

נאַכט איז צוגעפאַלען. נאָך די איבערלעבענישען פונ'ם טאָג, האָט מען זיך געוואַלט אַפרוהען און פאַרגעסען. יע-דערער האָט זיך צוגעמאַטשעט אַ געלעגער און געפרוואוט איינשלאָפען.

ס'האָט זיך אָבער ניט געשלאָפען. בלייבענדיג מיט זיך אַליין, האָט זיך יעדערער געפרעגט — וואָס טוט מען וויי-טער?

ביי אַ סך איז געווען די מיינונג, אַז די דייטשען, אין זייער שנעלען אַנגריף, וועלען באַלד פאַרנעהמען זאליע-סיע און מען וועט זיך צוריק אומקערען קיין סמאַרגאַן. די

א דעכאָמע וועגען לאַנדסמאנשאפט נאָמען

זאָלען מיר אויסמעקען דעם נאָמען „מאנאסטערזשיסקאָ“ פון אונזער סאָטייעטי?

כ'וויל ביים סאָמע אָנהויב אויסדריקען מיין האַרציגען דאַנק צו בר. בלומענפעלד, וואָס ער האָט אויפגעוהויבען אַן אינטערעסאַנטע און, דוכט מיר, וויכטיגע פראַגע. כ'האַב דאָ, נאַטירליך, אינויגען בר. בלומענפעלד'ס אַרטיקעל, „וואָס איז אין אַ נאָמען“, וועלכער איז ערשינען אין דער יוני-אויסגאַבע פון אונזער זשורנאַל, „פראַגרעסיוו ניוס“. אין יענעם אַרטיקעל, רעדט ער וועגען אַרױסנעמען דאָס וואָרט „מאנאסטערזשיסקאָ“ פון דעם נאָמען פון אונ-זער אַרגאַניזאַציע.

איך האָלט, אַז מ'דאַרף דאָס וואָרט יאָ אַרױסנעמען, כ'ווייס גאַנץ גוט, אַז מיין מיינונג וועט אַרױסרופען געגנער-שאַפט ביי אַ צאָל מיטגלידער, וואָס זייער שטעלונג אין דער פראַגע אונטערשיידט זיך פון מיינער. דאָס וועט מיך אָבער ניט אָפהאַלטען דאָ אויסצודריקען מיין מיינונג וועגען דעם ענין, ווי איך פאַרשטיי איהם.

אַרױסנעמען דאָס וואָרט „מאנאסטערזשיסקאָ“ דאַרף מען צוליב עטליכע ארזאַכען. קודם כל, וויל איך פּרעגען: איז פאַראַן וועלכער ס'איז גרונט, וואָס באַרעכטיגט, אַז מיר זאָלען מיט'ן נאָמען פון אונזער שטעטעל שטאַלצירען? צי דעם נאָמען פון שטעטעל פאַראייביקען? האָט דען דאָס שטעטעל אונזערס איבערגעלאָזען פרייליכע דעראינערונגען, אַז מיר זאָלען עס אַנערקענען, פאַרגעטערען, פאַרהייליקען? נײן!

האַט דאָס געבורט-שטעטעל אונז געגעבען וועלכע ס'איז מעגליכקייטען צו געניסען עקאָנאָמיש, קולטורעל, צי אויף וועלכען ס'איז אַנדער געביט? נײן.

יאַרהונדערטער, אַז אידען און קריסטען (פאַליאַקען) פירען אַ צווישען זיך אַ קאַמף. אַ סך פאַליאַקען, פאַנאַטיקער, האָבען געהעצט און העצען איצט קעגען דער אידישער באַפעלקער-רונג. אַנטיסעמיטיזם איז געפרעדיגט געוואָרען און ווערט איצט געפרעדיגט אין פאַרשיידענע לענדער פון דער וועלט. און ניט בלויז האָט די אַנטיסעמיטישע חיה זיך איינגע-וואַרצעלט אין די מדינות וואָס זי האָט געקראָגען אַן אַנ-האַלט, נאָר זי איז פון די עקזיסטירענדע רעגירונגען שטאַרק דערמוטיקט געוואָרען.

ווען דאָס זאָל ניט געווען זיין אמת, וואָלט דען געווען אַ גרונט פאַר אידען צו עמיגרירען?

נאַטירליך, איז צום באַדויערען, וואָס טייל פון אונזערע נאָענטע און טייערע, שמאַכטען נאָך אַלץ אונטער דעם דרוק פון דעם ברוטאַלען פוילישען רעזשים. אונזער געבורטס-שטאָט איז, צום אונגליק, אַ טייל פון דעם רעזשים. אַפגעבען כבוד דעם שטעטעל — דאַרפען מיר ניט.

איך גלויב, אַז בר. בלומענפעלד האָט זיך ניט אויסגע-

ניט געווען כמעט קיין איין גרויסע שטאָט, וואו מען זאָל ניט געפינען קיין סמארגאָנער. כאַראָקט, יעליזאַוועטענ-גראד, יעקאַטערינאָסלאַוו, סימפּעראַפּאַל, מאַריאָמפּאַל, ראָס-טאַוו אויפ'ן דאָן, צאַריצין, סאַמאַראַ, קאַזאַן. אייניגע האָ-בען זיך אפילו פאַרקליבען אַזש קיין כאַרבין און פון דאָר-טען אויסגעוואַנדערט קיין אַמעריקע.

אָבער דער נאָך איז פאַרגעקומען עטוואָס מערקווירדי-געס. דער עקאָנאָמישער צושטאַנד פון די סמאָרגאָנער אי-דען איז געווען פאַרבונדען מיט דער לעדער אינדוסטריע. דאָס האָט געפיהרט דערצו, אַז עס זאָלען זיך אויסבילדען עטלעכע צענטערען פון לעדער אינדוסטריע און די סמאָר-גאַנער, וואָס זיינען געווען צעשטויבט, זאָלען צו אַט-די צנטערען צוגעצויגען ווערען.

פון אָנהויב האָבען עטלעכע סמאָרגאָנער פאַבריקאַנטען אַנטדעקט „סעלאַ באַגאַראַדסקאַיע“, ניושנע-גאַראַדער גור-בערניע. דאָרטען האָבען עקזיסטירט לעדער גאַרבערייען און עס איז ניט שווער געווען פאַר זיי זיך איינצואַרדענען דאָרטען. זיי האָבען אַראָפּגעבראַכט אַהין סמאָרגאָנער גאַר-בער, וואַלקער און שטעפּער און עס האָט זיך אויסגעביל-דעט אַ סמאָרגאָן אין מיניאַטורע.

עס האָבען זיך גענומען מעהרען לעדער-פאַבריקען. דער דאַרף איז איינגיכען געוואָרען באַלעבט, ווי אַ שטאָט.

אַ צווייטער צענטער האָט זיך געגרינדעט אין כאַראָקאָוו. די גרעסטע האַנדעלס-שטאָט אויף דער אוקראַאינע. די שטאָט איז אַלע מאָל געווען אַ גרויסער אָפּנהמער פון סמאָרגאָנער פראַדוקטען. און די ענערגישע סמאָרגאָנער האָבען דאָרטען איינגיכען אויסגעבויט אַ באַדייטענדיגע לע-דער אינדוסטריע. ווידער איז אַהער געבראַכט געוואָרען דער אַרבעטער עלעמענט: גאַרבער, וואַלקער, שטעפּער, וואָס איז געווען פאַרוואַרפען אין פאַרשיידענע שטעט און שטעטלאַך, און דער צווייטער און גרעסטער צענטער פון סמאָרגאָנער, דער גרעסטער נאָך עדהיום איז אויסגעביל-דעט געוואָרען.

דער דריטער צענטער איז געווען ראָסטאַוו אויפ'ן דאָן. אויך דאָ האָט זיך איבערגעכאַזערט דאָס זעלבע.

די שוין איינגעאַרדענטע סמאָרגאָנער האָבען אַרױסגע-וויזען אויסערגעוויינטליכע גאַסטפריינדליכקייט צו יעדען סמאָרגאָנער, וואָס פלעגט זיך צו זיי ווענדען נאָך הילף. מען וואָלט געקענט אָנפילען אַ סך זייטען מיט ריהרענדע געשיכטעס, ווי אַזוי מען האָט זיך אין יענע קריטישע טעג איינער דעם אַנדערען אַרױסגעהאַלפען.

איז לאַמיר, סמאָרגאָנער, אין דער פרייער אַמעריקע. גע-דענקען אַט-די סמאָרגאָנער גוטע מידה. מיר מוזען און וועלען פאַרטזעצען די אַלטע טראַדיציע פון סמאָרגאָן: קיינער, וואָס שטרעקט אויס צו אונז אַ האַנט, וועט ניט אַוועקגעהן לידיג.

אַ . ר א פ ל ' ס
(סמאָרגאָן, זאַמעלבוך פון פאַראייניגטען
סמאָרגאָנער הילפס קאַמיטעט, 1937).

שעהמען זיך ניט מיט'ן נאמען און שליסען זיך אין אונו אן. פארוואס זשע זאלען מיר זיך מיט'ן נאמען שעהמען? די קינדער אונזערע ווילן, אז דער נאמען זאל בלייבען און איך גלויב קוים, צי זיי וועלען, אין הונדערט יאהר ארום, איהם בייטען. אפמעקען די זכרונות פון זייערע טאטעס און זיידעס? דאס, האלט איך, וועלען זיי קיינמאל ניט דערלאזען. א. א. ל. י. ו. ע. ר. (ארויסגענומען פון ענגלישען בולעטין „פראגרעסיוו ניוס“, נומער 3, 1937, ארויסגעגעבטן פון דער פראגרעסיוו מאגאזינע „פראגרעסיוו“.)

אידישער מיליציאָנער בערנארד געפאלען אין קאמף אויפ'ן הועסקא פראנט אין שפּאַניע.

דורך הונדערטער נעקראלאגען אין דער אידישער פרעסע פון ביאליסטאק, וואַרשע, ווילנע און פאריז איז אויסגע- דריקט געוואָרען דער טרויער פון די גרויסע מאַסן און אַרגאַניזאַציעס אויפ'ן פאַרלוסט פון אידישען מיליציאָנער ח' בערנאַרד, וועלכער איז געפאלען אויפ'ן שפּאַנישען פראַנט.

ווער איז דאָס געווען דער, וועמען די ראַדיקאַלע און אַר- בייטער מאַסען האָבען אַזוי שטאַרק באַוויינט דורך אויס- דריקען זייער טרויער און מיטגעפיל אויף מעמאַריאַל מי- טינגען און אין דער אידישער פרעסע?

בערנאַרד איז געווען אונזערער אַ לאַנדסמאַן, אַ געבוי- רענער אין אַסטראַווע מיט'ן נאָמען יעקב פריידקעס. ער איז ווייניג געווען באַקאַנט דער אַסטראַווער לאַנדסמאַנשאַפט, ווייל זיין געזעלשאַפטליכע אַרבייט האָט ער זינט 1925 גע- פיהרט צווישען די מאַסען אין ביאליסטאק, וואַרשע, פאַריז און לעצטענס אין שפּאַניע.

טויזענטער האָבען איהם פאַרערט פאַר זיין אידעאַליזם און איבערגעבענהייט צום אַרבייטער קלאַס. אונזערמיליך האָט ער געפיהרט זיין קאַמף, נישט אַפּשטעלענדיג זיך פאַר קיין שום פּאַליטישע פאַרפּאָלגונגען. יאָהרען האָט ער פאַר- באַכט אין די טורמעס פון וואַרשע און פאַריז, דאָך זעצט ער פאַר זיין פּאַליטישע טעטיגקייט אין פוילען ביז ענדע 1936, ווען דער פוילישער פּאַשיום ווערט שטאַרקער און גרויזאַמער.

פאַגראַמען קומען פאַר אין אַ רייהע פוילישע שטעט און שטעטלעך אויף דער אידישער באַפעלקערונג ווי אויך בלוט פאַרגיסונגען פון אַרבייטער אין די קוילען גרובען און אויף גאַסען דעמאָנסטראַציעס אין לעמבערג, קראַקע און אַנדערע שטעט.

בערנאַרד דערפילט דאָן אַז ליינגער קען ער זיך שוין נישט צוקוקען צו די גרוילטאַטען פון פּאַשיום. ער באַשליסט צו פאַרלאָזען די באַוועגונג, חברים, פּאַמיליע און פאַראייניגען זיך מיט די לאַיאַליסטען אין שפּאַניע אין זייער קאַמף פאַר פרייהייט און דעמאָקראַטיע. דורך בריוו געזעגענט ער זיך

דריקט גענוג שאַרף, ווען ער האָט אַנגעוויזען, אַז ס'איז ראַטזאַם, מ'זאל אויסמעקען דאָס וואָרט „מאַנאַסטערושיסקאַ“ פון דעם נאָמען פון אונזער אַרגאַניזאַציע. איך גלויב, אַז ס'איז נויטיק דאָס צו טאָן. כ'וואָלט וועלען, אַז ביי איינעם פון די קומענדיגע אַלגעמיינע מיטינגען פון אונזער סאַסייעטי, זאל מען נעמען צום אַפּשטימען די פראַגע, אינגאַנצען אויס- צושטרייכען דאָס שטעטעל-נאָמען אונזערס פון נאָמען פון אונזער סאַסייעטי. לאַמיר זיך רופען, גאָר פשוט: „פראַגרע- סיוו יאַנג בראַדערס, אינק.“ דאָס וועט זיין אין איינקלאַנג מיט'ן גייסט פון אַ פּאַלק, וואָס זיין טראַדיציע איז אַ גלאַר- רייכע און זיין ירושה אַ רייכע און אַ דערהויבענע.

ס י י מ א נ ש ע ר

נאך וואָס בייטען דעם נאָמען?

אין לעצטען נומער פון אונזער זשורנאַל איז דערשינען בר. בלומענפעלד'ס אַן אַרטיקעל, אין וועלכען ער האָט אַנגעוויזען, אַז מ'דאַרף ענדערען דעם נאָמען פון אונזער אַרגאַניזאַציע. די שטאַרקסטע טענה זיינע איז, אַז דער נאָמען שטערט דער סאַסייעטי'ס וואַוקס.

וויל איך פרעגען: בר. בלומענפעלד איז געוואָרען איי- נער פון אונזערע פראַמינענטע מיטגלידער. האָט איהם דען דער נאָמען פון דער אַרגאַניזאַציע אַפּגעהאַלטען דערפון? זיכער ניט. כ'גיב איהם אַן אַלס ביישפּיל, ווייל ער איז אַ פראַפעסיאָנאַל, אַ באַוואוסטער לאַיער. און ס'ווילט זיך ווייטער פרעגען: האָט דען עפעס-וואָס געשטערט די אַנ- דערע יונגעלייט, אַמעריקאַנער-געבוירענע און פראַפעסיאָ- נאַלען, זיך אַנצושליסען אין אונזערע רייען און ווערען אַק- טיוו? ניין, גאַרניט. און איז עס אמת, אַז דער נאָמען אונ- זערער האָט אונז אַפּגעהאַלטען פון ווערען די ליבעראַלסטע און פראַגרעסיווסטע סאַסייעטי אין ניו יאָרק, וואָס צייכענט זיך אויס מיט איהר האַרציגער פריינטשאַפט פון איין מיט- גליד צו אַ צווייטען? ניין.

דער נאָמען, מיין טייערער פריינט בלומענטאַל, איז דער סימבאל פון אונזער יוגענט. דער נאָמען לעבט-אויף עראי- בערונגען פון אונזער יוגענט. איך ווייס, אַז ביי וואוינענדיג אַ מיטינג פון אונזער סאַסייעטי, ווערט מיין שטעטעל ווי- דעראַמאַל אַפּגעפרישט אין מיין זכרון; דאָס טייכעל דאַרט ווערט מיר אויפדאַסניי לעבעדיג פאַר די אויגען און איך זעה פאַר זיך, ווי דאָס וואָלט נעכטען געווען, דאָס טייכעל און די פאַטשט-געביידע, וואָס האָט זיך געפונען לעבען איהר. און טרעפענדיג ביים מיטינג מיינע לאַנדסלייט, הויבט זיך מיר אַן צו דוכטען, אַז ערשט ניט לאַנג צוריק האָבען מיר, קינדער קליינע, צוזאַמען אין חדר געלערענט. איך האָלט באמת, אַז ווען מיר זאלען אפילו בייטען דעם נאָמען, וואָלטען מיר, אפשר געוואונען אַ האַלבען טוצען, צי אַ טוצען מיט- גלידער. דער וואונדער-שעהנער חלום, אַן וועלכען דער נאָמען אונזערע דערמאַנט אונז, וואָלט אַבער פאַרשוואונדען געוואָרען. דער פאַקט איז דאָך, אַז די קינדער אונזערע,

דאווענען און הערען לערנען, דערפאר איז יחוס פון זיין פאטער ר. צבי בר' מאיר ע"ה, ווען ער איז געשטארבען, האט ר' בנמין קליידערמאן פון קאלניע אויף איהם געזאגט, „זייט וויסען אידען, אז איהר האט מקבר געווען ניט א מענטשען, נאר א בארג מיט ספרים...". דער באוואוסטער סטאוויסקער רב ז"ל און סיאטניצער רב זיינען געווען זיינע קאזינס. דאס איז אין קורצען די ביאגראפיע פון זונדעל מאר-קעוויטץ.

מיט די זעלבע מידות טובות איז געווען געבענטשט זיין ערשטע פרוי שרה בר' מנחם הלוי, ע"ה. זי האט זיך אלע מאל באנוגענט מיט די קליינע פארדינסטען פון איהר מאן און פון דעם נאך געשפארט אויף צדקה פאר קראנקע און ארימע.

(50) אהריגער יוביליי-זשורנאל, אגנטי
יעדוואבנט, (1935).

צו וואס א פאמיליע סאסייעטי.

אונזערע ביאליסטאקער זיינען אלע מאל פון די ערשטע דורכצופיהרען א נייעם געדאנק אין זייער כלל ארבייט אדער אין זייער סאסייעטי לעבען. זיי זיינען קיינמאל ניט הינטערשטעליג אין גאנג פון טאג און ווען זיי פאנגען עפעס אן צו טאן קענען מיר זיין זיכער אז זיי וועלען דאס דערפיהרען צו אן ערפאלג.

פאר די לעצטע יאהרען זעהען מיר א נייע ערשיינונג אויף דער אידישער גאס. דאס איז די פאמיליע סאסייעטי, וואס גרינדען זיך איצט. ניט קוקענדיג וואס כמעט יעדער איינער באלאנגט צו איין ארגאניזאציע, וואס באזארגט איהם מיט אלץ וואס איז נויטיג פאר דער פאמיליע.

מיט עטליכע יאהר צוריק איז די פראגע צו פאר-אייניגען די פאמיליעס וואס זיינען, אזוי צו זאגען, צע-ווארפען אין פארשידענע סאסייעטיס, ניט געווען קיין פראג-לעם. עס איז געווען נאטירליך, אז א ביאליסטאקער מיי-דעל זאל חתונה האבען מיט א גראדנער בחור, און ער זאל ווערען א מעמבער ביי אונזערע ביאליסטאקער יאנג מען, אדער פארקעהרט. דער יונגערמאן איז געווארען א מעמבערס אין ניט קיין ביאליסטאקער סאסייעטי און דאס האט קיינעם ניט אינטערעסירט. דאס איז געווען דערפאר ווייל יעדער אימיגראנט האט געקענט זיין יאהרען לאנג אין אמעריקע און נאך אלץ האבען אין געדאנק, אז סוף כל סוף וועט ער נאך פאהרען אין זיין אלטער היים, האט איהם ניט אינטערעסירט וואו זיין זעהן אדער איידעם בא-לאנגען. ער איז דאך נאר א גאסט אין אמעריקע, איז גענוג אז ער איז א מעמבער אין א ביאליסטאקער סאסייעטי. יעצט ווען דער אימיגראנט האט איינגעזעהען, אז קיין אנדערע אדער א בעסערע היים ווי אמעריקע איז ניטא פאר די אידען אויף דער גאנצער וועלט און ער איז געווארען א בירגער, האט ער אנגעפאנגען צו טראכטען ווי אזוי מען קען פאראייניגען די פאמיליעס. ביאליסטאקער זיינען

מיט זיין משפחה איבער דער גאנצער וועלט און מיט פרייד זאגט ער זיי אן, אז איבער די בערג פון די פוילישע קאר-פאטען און איבער די וועגען פון טשעכאסלאוואקיע, דייטשלאנד און פראנקרייך מארשירט ער איינער אליין צו פאראייניגען זיך מיט די העלדישע לאיאליסטען כדי זיי צו העלפען באקעמפען דעם פאשיום אין שפאניע.

1937. עס הויבט זיך אן א ניי קאפיטל געשיכטע אין לעבען פון בערנארד'ן. פריי אטעמט ער אפ אין דער רעפוב-ליקאנישער שפאניע. ער דערפילט די שטימונג פון די בא-גייסטערטע אינטערנאציאנאלע מאסען פאר דער באפרייאונג פון דער מענשהייט און אויפסניי הויבט זיך אן זיין ארבייט. זיין טעטיגקייט פיהרט ער אן אין דעם פוילישען דאמבראוו-סקי באטאליאן. שנעל באהערשט ער די שפאנישע שפראך, שרייבט רעפארטען פון פראנט, פיהרט קולטורעלע ארבייט צווישען די מיליציאנערען, לערנט די חברים פאליטישע געשיכטע פון שפאניע, שטודירט מיט זיי די מאפע און קעמפט איינצייטיג מיט זיי אויפ'ן פראנט.

דעם 15טען יוני, 1937, איז אבער געקומען דער טרויערי-גער מאמענט. געשעהן איז עס אויפ'ן הועסקא פראנט, ווען יעקב פריידקעס (בערנארד), ארויסרוקענדיג זיך אין די פאדערשטע רייען, איז געווארען שווער פארוואונדעט פון א פאשיסטישער קויל. א חבר שטעלט אין זיין לעבען, טראגט איהם גלייך אוועק פון פראנט. אויפ'ן וועג אבער קריגט ער נאך א פאר דום-דום קוילען. די הילף פון שפיטאל און דאס בלוט פון דער דאקטארשע פאר א טראנספיוזיע העלפט איהם נישט, און אין עלטער פון 28 יאהר הויכט ער אויס זיין לעצטען אטעם אין שפיטאל.

צווישען די טויזענטער מארטירער און געפאלענע העלדען אויפ'ן שפאנישען פראנט געפינט זיך אין פאנטעאן אין בארצעלאנע אויך אונזער לאנדסמאן יעקב פריידקעס (בער-נארד).

ערע זיין אנדענק!

(„צו הילף", זשורנאל פון אסטראווער הילף קאמיטעט, 1938).

א מדות בילד פון א מעמבער פון אונזער שוהל

קליין אין וואוקס, גרויס אין גייסט, ארים פינאנציעל, א רייכע הארץ פאר וואוילטעטיגע זאכען, איינפאך אין אי-דישע זיטען, יחוס אבות און קאזינס.

אלע זיינע יאהרען שווער געארבייט מפרנס צו זיין פרוי און קינדער, דער „בנפשו יביא לחמו" איז געווען ביי איהם א טעגליכער גאסט, אלע טעג פון א גאנץ יאהר, אבער גרויס אין גייסט צו יעדער צייט העלפען ליידענדע מיט אלע זיינע מיגליכקייטען; ביי היינטיגען טאג — טויענ-טער אין די בענק האט ער ניט, אבער צו העלפען אונזער מקדש מעט איז ער שטענדיג רעדי מעהר ווי ער קען. יע-דען פריה און אווענט איז ער פון די עשרה ראשנים צום

זאל אייער היינטיגער יום טוב זיין פאַר אייך איין אַנפאַנג נאָך פאַר אַ סך יום טובים) און אויך מאַריס קראָל וואָס האָט דאָס געמאַכט פאַר זיין לעבענס-אויפגאַבע צו פאַר- אייניגען די פען פליקער משפחה אין איין גרויסער און שעהנער פאַמיליע סאַסייעטי.

זייט געבענטשט מאַריס קראָל מיט אייער גאַנצער פאַ- מיליע, איהר זאָלט דערלעבען צו פייערען אייער 50 יאָ- ריגען יוביליי.

דער טשערמאַן פון דער אַראַנדזשמענט קאָמיטע אי- זיך פֿען איז דער ווייס-פרעזידענט פון בקור-חולים און אַקטיווער טוער ביי די בריקלייערס. ער איז אויך ווייס- טשערמאַן פון דער פאַס פליקער סאַסייעטי.

מר. און מרס. דזשיקאַב שאַפס, טרעזשורער פון די פען פליקער איז אַ וויכטיגער טוער אין בקור-חולים, אויך אַ מעמבער אין די ביאָליסטאָקער יאַנג מען.

הערי וואַטמאַן, דער פרעזידענט פון די פאַס פליקער באַלאַנגט אויך צו אַנדערע סאַסייעטיס און איז אַ טוהער אין ביאָליסטאָקער בקור-חולים פון ברוקלין אַזוי איז כמעט יע- דער פון די פען פליקער אַ טעטיגער מענטש וואָס לעבט ניט בלויז פאַר זיך אליין.

צו זייער צעהן יאָהריגען יום טוב גראַטולירען מיר זיי מיט זייער גרויסען אויפטו צו פאַראייניגען זייער משפחה ניט נאָר פאַר דעם וואָהל און בעסטען פון זייער אייגענער פאַמיליע, נאָר אויך וואָס זיי זיינען די וועגווייזער און פּיאָנערען אויפצוהאַלטען די טראַדיציע פון אייניגקייט אין זייערע רייען.

ל ו א י ס פ א ל ט ע ר

(צען יאָהריגער יוביליי פון די פאַס-פליקער פאַמיליע סאַסייעטי)

די וואַסער-לייטונג אין גראַיעווע

טאַקע גוט אַרגאַניזירט אָבער די פאַמיליעס זיינען צווייט און צושפרייט. יעדער איינער געהט זיך זיין וועג. און מען האָט שוין באַלד פּערגעסען, אַז עס איז דאָ אַזאַ זאַך ווי אַ פעטער, אַ מומע, קאַזין, אַ פלימעניק, אַ באַבע און אַ זיידע. ווען האָט מען זיך גענומען דערמאַנען אין אַזוינע זאַכען? ווען מען האָט אַנגעפאַנגען צו האַבען שמחות ביי די קינדער און מען האָט געוואָלט איינלאַדען די פאַמיליע, האָט מען זיך אַרומגעזעהן אַז מען ווייס ניט איינער פון דעם אַנדערען. עס איז געגאַנגען אַזוי ווייט אַז בלויז ביי אַ צופאַל האַבען זיך די קינדער געטראַפּען, און אַז מען האָט זיי פאַרגעשטעלט איינעם פאַר דעם אַנדערען האַבען זיי יעצט אויסגעפונען אַז זיי זיינען פון דער זעלבער משפחה. זי האָט טאַקע געהערט ווי איהר מאַמע האָט אַלעמאַל גע- רעדט פון איהר אַנקעל יאַנקעל אָדער נאָסקי, און דערביי איז דאָס געבליבען. מען האָט זיך ווייטער ניט געטראַפּען, ביז אַ צופאַל האָט זיי צוזאַמענגעבראַכט. אַט-די אויבען דערמאַנטע פאַקטען האַבען געבראַכט דערצו, אַז מען זאָל פאַראייניגען די פאַמיליעס און אויף דעם זעלבען שטייגער ווי אַלע אַנדערע אַרגאַניזאַציאָנען אויף דער אידישער גאַס און ווי געוויינליך, שפילט דאָ אונזער ביאָליסטאָקער פאַס פליקער סאַסייעטי די ערשטע פידעל. די פאַס-פליקער ביאָ- ליסטאָקער פאַמיליע סאַסייעטי האָט יעצט אַ מעמבערשיפּ פון 67 פאַמיליעס (כּן ירבו). מען קען רעכענען אין דורכ- שניט 6 צו אַ פאַמיליע, וואָס מאַכט אויס 400 פּערזאָן פאַר- אייניגט אונטער דער פאַס פליקער פאַמיליע סאַסייעטי. אַ סך, אַ סך קען מען לערנען פון זיי ווי אויפצוהאַלטען די גאַנצע קייט פון דער משפחה.

ווען מען קומט צו זייערע אַ שמחה איז טאַקע אַ פאַר- געניגען צו זעהן ווי יעדער איינער קען זיך מיט דעם צוויי- טען, מען דאַרף ניט פאַרשטעלען, דאָס איז דאָך דיין קווינע אָדער אַנקעל, קענסט איהם גאָר ניט? די אַרבייט פאַר- שפּאַרט מען. אַלע אַמוזירען זיך, איין שעהנע גרויסע פאַ- מיליע: מען בלאַנדזשעט ניט אַרום איבער דעם האָל, ניט קענענדיג איינער דעם צווייטען.

זיי קומען צו זייער 10 יאָריגען יוביליי מיט אַ רעקאָרד פון אַרבייט פאַר זייערע אייגענע מעמבערס, וואָס דאַרף זיך ניט שעמען געגען אירגענד וועלכער אַרגאַניזאַציע אויף דער אידישער גאַס וואָס איז שוין 50 יאָהר אַלט.

זייער כלל אַרבייט וואָס זיי טוען איז אויך אַ סך מעהר ווי אַנדערע סאַסייעטיס. זייערע מעמבערס זיינען פון די אַקטיווסטע אין דער ביאָליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפֿט. די ברידער מאַריס און סעמועל קראָל קען מען מיט רעכט אַנרופּען די הויפט אויפּהאַלטער פון דער ביאָליסטאָקער בקור-חולים פון ברוקלין. זיי זיינען אויך מעמבערס פון די ביאָליסטאָקער יאַנג מענס און פון אַנדערע אַרגאַניזאַציעס. דער גרינדער פון דער סאַסייעטי איז אַהרן פען, אַ איד אַ משכיל, וואָס האָט זיך אַרומגעטראַגען מיט דעם געדאַנק אַ סך יאָהרען ביז ער איז ענדליך פאַרווירקליכט געוואָרען (אונזערע בעסטע וואונטשען צו אייך אַהרן פאַס,

וואס פעהלט אונזער פאראיין.

ווען איינער זאל שטעלען אט די פראגע — גלאט אזוי — פון אויבען אויף, איז זעלבסטפארשטענדליך אז דער ענטפער פער מוז זיין (און מיט רעכט). אז אונזער פאראיין פעהלט קיין זאך נישט, ווייל אונזער פאראיין קען זיך אויפטוהן מיט א מיטגלידערשאפט פון איבער 800. אונזער פאראיין האט א „נאמען“ זי האט פרעסטידוזש פון די ערשטע יאהרען אן. האט זי געטראגען אן אריינדרינגענדע ווירקונג אויף די איבער 50 טויזענד מארמארישע לאנדסלייט אין אמעריקע, זי איז אויך געווען דער דירעקטער עקזעמפלאר און אינספיראציע און פאר דער גרינדונג פון מארמארישע פאראייניגען אין קליוולאנד, טשיקאגא, מאנטרעאל, פאראייניגען וואס עקזיסטירן רען ביז היינטיגען טאג. אונזער אייגענע פאראיין איז שוין אבער לאנג אוועק פון די ענגע ראמען פון פאפולאריטעט בלויז צווישען אייגענע לאנדסלייט, נאר זי איז אצינד א שם דבר צווישען טויזענטער מענשען פון אנדערע לאנדס-מאנשאפטען און פון וויכטיגע אינסטיטוציעס, וועלכע מיר שטיצען מיט א ברייטער האנט. אין אונזערע אייגענע רייען געפינען זיך צעהנדליגע ברידער פון אנדערע לאנדסמאנשאפטען נישט רעכענענדיג היגע געבוירענע, וועלכע טראגען און באקומען א געגענזייטיגען רעספעקט פון אונזער פאראיין. מיר צאהלען אויס יעהרליך טויזענטער דאלאר אין גע-זעצליכער בענעפיציע, חוץ טויזענטער דאלאר פאר מאמענט-טאנער אדער אפילו פערמאנענטער הילף! מיר פארמאגען אן אייגען בעט אין דענווער ספיוואק סאנאטאריום, חלילה ווען עס איז נויטיג! פון א קולטורעלען שטאנדפונקט, פאר-מאגען מיר א דריי חדשימ'דיגען זשורנאל, וועלכער כאטש געוויינטע אונזערע אייגענע אינטערעסען. פארפעלט נישט קיין שום וויכטיגע פאסירונג וואס האט א שייכות צו מאר-מארישע אידען אין אלגעמיין. מיר האבען אויך א געטרייע אונערמידליכע פיהרערשאפט, וועלכע שטעהען שוין יאהרען אויף דער וואך! קורץ, מיר זיינען ווי א בוך וואס איז שעהן און שטארק געבונדען, אדער א קונסט בילד פון א באריהמ-טען מאלער. אונז פעהלט קיין זאך נישט!

און דאך... ווען מען ווערט אביסעל קריטיש, און ווען מען קוקט זיך צו אביסעל בעהנטער, מוז מען קומען צום שלום, אז א בוך דארף נישט נאר זיין שעהן געבונדען, כדי עס זאל באשיינען דעם שראנק נאר עס דארף אויך האבען אינהאלט, כדי מען זאל עס וועלען לייענען, און אן אמת'דיג קונסט בילד, קוקט אויס פון נאהענט פונקט אזוי גוט ווי פון ווייט; דערמיט מיינען מיר — אז כאטש אונזער פאראיין טהוט אזוי פיל פון א פליכטטוענדער ארגאניזאציע. ווערט אבער איהר געזעלשאפטליכע און פראטערנאלע מיסיע אין די לעצטע יאהרען גאר נישט דערפילט, און נישט נאר ווערט עס נישט דערפילט, נאר עס עקזיסטירט אן אומפארגעבליכע נאכלעסיגקייט, וואס ווערט — נאך אונזער מיינונג — וואס אמאל בולטער, און ערגער פון יאהר צו יאהר, אזוי, אז מען מעג זיך פארטראכטען וועגען דעם!

אודאי איז אמת, אז אונזער פאראיין איז פאר אלץ א

קראנקען און אונטערשטיצונג פאראיין, און דאס קומט זיך דאך נאך הונדערט פראצענט. טייל ברידער האלטען אז די פאראיין איז ניט געשניטען פאר פראטערנאלע צערעמאניעס, עס איז אבער אונזער מיינונג, אז געזעלשאפטליכער פראטער-נאליזם און געזעצליכע אונטערשטיצונג, זיינען אונטער דער הויט, לייבליכע ברידער, און עס איז א טעות צו מיינען, אז איינס קען געהן אהן צווייטען, ווייל דארט ווי עס עקזיסטירט נישט א חבר'שער קאנטאקט פון די מיטגלידער צו דער פיהרערשאפט אדער פארקערט! מוז דאס פיהרען צו נאך ערגערע פאלגען! אזוי — אז עס וועט נישט זיין איבער-טריבען, אז מיט דער צייט וועט מען קענען אפשטעלען רע-געלע מיטינגען, ס'וועט זיין גענוג א סעקרעטאר, א דאקטאר און אן אנדער באאמטער אנוצוגעהן מיט דער רוטינע, און אונז געבען א פינאנציעלען באריכט אלע 3 חדשים!

זאל עס טאקע באלד פארשטאנען ווערען, אז די שולד פון דער געזעלשאפטליכער נאכלעסיגקייט ליגט דירעקט אויף די מאסען מיטגלידער פון דער פאראיין — מיר ריידען נישט פון יענע „געזעלשאפטליכע“ מיטגלידער מיט וועלכע יעדע פאראיין איז געבענשט. יענע קען מען מיט קאנסטרוק-טיווען קריטיק נישט אויפוועקען. פשוט ווייל יענע זיינען אינטערעסירט בלויז אין קרקע און אין קראנקען בענעפיט און אין קיין אנדער זאך! מיר האבען אבער אין זין די הונדערטער מיטגלידער, פאר וועמען די פאראיין איז „עפעס“ מעהר, ווייל ס'איז „זייער“ פאראיין. זיי, די מאסען מיט-גלידער קומען נישט, פארלאנגען נישט, בעטען נישט קיין זאך ביי דער פירערשאפט. זיי זיינען פאסיוו, גלייכגילטיג. מיט איין ווארט, א נאכלעסיגע באציהונג צו זייער פאראיין פון געזעלשאפטליכען שטאנדפונקט, און זייערע פיהרער? נו, זאלען יענע זיך פארדרייען זייערע קעפ! און אפשר? קוקען מיר נאך אויס ביי זיי ווי בטלנים, וואס האבען זיך שוין מיט עפעס וויכטיגערס נישט צו באשעפטיגען!

מעג עס אבער דער פאסיווער מיטגליד וויסען, אז מיט אזא באציהונג, גראבט ער דירעקט אונטער זיין אייגענע פרא-טעקציע, ווייל אפילו אין געזעלשאפטליכען לעבען עקזיס-טירט אויך די טעאריע אז „בלוט איז נענטער ווי וואסער“, מיט דעם מיינען מיר צו באווייזען, אז כאטש דער „וואסער-די-גער“ מיטגליד וועט געוויס קריגען אלע בענעפיציעס צו וועלכע ער איז געזעצליך בארעכטיגט, קענען אבער אקטיווע אדער באוואוסטע מיטגלידער אויך דערווארטען די פערזענ-ליכע ליבשאפט און חבר'שע באציהונג פון דער פירערשאפט, און אייגענע מיטגלידער, וואס דאס קען מען שוין פאר קיין געלד נישט קויפען! און דאס איז ווערט צו געדענקען!

מיר טרייסטען זיך געוועהנליך מיט דעם פאקט, אז די זעלבע פאסיוויטעט עקזיסטירט צווישען כמעט אלע ארגא-ניזאציעס, אריינרעכענענדיג די גרויסע נאציאנאלע ארדענס. ווען מען לייענט די פערצידישע זשורנאלען פון נאציאנאלען ארבייטער ארדען, באקלאגען זיך אלע אויף דער מאדנער קראנקהייט — מיר פיהלען אבער — אז אזא פאראיין ווי די פירסט מארמאראש יאנג מענס דארף און קען זיין א גוטע

3) איינלאַדונגען פון דער פירערשאַפֿט צו די מיטגליד-
 דער עפענטליכע דיסקוסיעס. וואָס אייגענטליך דאַרף גע-
 טאָהן ווערען אויסצופורמען אַ מעהר חבר'שע באַציהונג
 פון די מיטגלידער? מיינונגען דאַרפען פריי אַרויסגעזאָגט
 ווערען, כדי צו קומען צו קאָנקרעטע באַשליסע.

4) אַראָנזשירען שפּיל אָבענדען פון צייט צו צייט! יא, יא,
 שפּיל אָבענדען פון בינגאָ, שאַך, טשעקערס, דאָמינאָ
 אָדער אַנדערע אומשעדליכע געיימס.

5) לעקטשורס, דעבאַטעס, צווישען אייגענע מיטגלידער
 וועגען אַ וויכטיגען געגענשאַפֿט אָד סמפּאָזיום מעסיג.

אין קורצען, נישט אַרויסלאָזען קיין זאָך וואָס העלפט אין
 דער ריכטונג פון אַ בעסערער פּערזענליכער פאַרשטענדי-
 גונג צווישען מיטגלידער, ווייל בלויז דעמאָלט ווען דער גע-
 זעלשאַפֿטליכער אינטערעס פון דער פאַראיין וועט זיין אויפ'ן
 זעלבען שטאַפּעל ווי דער געזעצליכער וועלען מיר קענען
 באמת נאָך מעהר שטאַלץ זיין אויף אונזער שעהנער און
 גרויסער פּוירסט מאַרמאראש יאַנג מענס.

ל ו א י ס פ א ק ס

און וואָס ווייטער?

די יורעוויטשער לאַנדסמאַנשאַפֿט, אַזוי גוט ווי אַלע אַנ-
 דערע לאַנדסמאַנשאַפֿטען, האָבען געטהאָן דאָס ערשטע, און
 ערפאלגרייך צוזאַמענגעשטעלט דעם פונדאַמענט פון זייער
 אַרגאַניזאַציע. און דער ערפאלג באַשטעהט אין דעם, וואָס
 פּינף און ניינציג פּראָצענט — פון די יורעוויטשער לאַנדס-
 לייט מיט זייערע פּאַמיליעס זיינען אָנגעשלאָסען אַן דעם
 יורעוויטשער אונטערשטיצונגס פאַראיין. דאָס האָט גע-
 מאַכט די אַרגאַניזאַציע ערפאלגרייך פּינאַנציעל.

דער גרעסטער ערפאלג, אָהן צווייפעל, פון אונזער אַר-
 גאַניזאַציע, איז דער קלאָהרער באַוואוסטזיין און געזונטע
 מאַראל פון אונזערע מעמבערס. אַזוי שנעל, ווי זיי האָבען
 איינגעאָרדענט ביי זיך זייער אייגענע היים, האָבען זיי גלייך
 גענומען קוקען צו דער אויסערליכער וועלט מיט אָפענע
 אויגען און קלאָהרען באַוואוסטזיין. און מיט אַזאַ בליק קען
 מען גלייך דערוועהן ווי דער לעבען דאָ אין אַמעריקע, ספּע-
 ציעל — דער אידישער, פאַרלאַנגט אָפענע טירען פון יע-
 דער אַרגאַניזאַציע. און דאָס איז גלייך געטהאָן געוואָרען
 פון אונזער יורעוויטשער פאַראיין. אונזערע טירען זיינען
 ברייט אָפּען פאַר געזעלשאַפֿטליכען לעבען, און מיר זיינען
 אימער גרייט צו העלפען מיט וואָס און מיט וויפיל עס איז
 אונז נאָר מעגליך דער געזעלשאַפֿט אַלס אַ גאַנצע, אַזוי
 גוט ווי אונזערע מיטגלידער פון אונזער פאַראיין.

מיט פּיעלע יאָהרען צוריק, ווען די ערשטע אידישע
 עמיגראַנטען זיינען געקומען אין דער נייער פרעמדער
 לאַנד, אַמעריקע, האָבען זיי דאָ ניט געטראָפען קיין אַנפאַנג
 פון אַ אידישער צוקונפֿט. עלענד און שווער איז פאַר זיי
 דאָן געווען דאָס לעבען. ווען אַ פּאַמיליע איז געווען אין

אויסנאַהמע, ווייל אונזערע פּעדעס זיינען געהנטער געבונדען,
 אונזער אַטמאָספּערע איז אַ היימישערע וואָס איז שוין ממילא
 אַ פּריינדליכע. טאָ וואָס-זשע פאַרט איז די אורזאָך?

טרעפט איהר זיך אַמאָל מיט'ן באַקאַנטען מיטגליד פּריי-
 וואָט, גיט ער אַן תּירוצים פאַר וואָס ער קומט נישט.
 תּירוצים וועלכע זיינען אַפּשר גערעכטע; תּירוצים מיט
 וועלכע מיר שטימען איין; תּירוצים פון טעות'ן, וואָס מוזען
 קאַרעגירט ווערען. דער איינציגער פּעלער איז בלויז, פאַר
 וואָס קומט ער נישט זאָגען זיינע טענות אָפּען, כדי אַלע
 זאָלען עס הערען, כדי מיר זאָלען זיך קענען דורכרעדען
 וועגען דעם!

אַט איז אַ טענה! נאָך אַן אָפּוועזענהייט פון חדשים,
 אָדער אַפּשר אַ יאָהר, אָדער אַמאָל יאָהרען, באַשליסט דער
 מיטגליד צו קומען צו אַ פאַרזאַמלונג פון זיין פאַראיין, און
 טאַקע גלייך ווי ער קומט אַרויף באַמערקט ער, אַז פאַר דער
 צייט האָט זיך קיין זאָך געענדערט. די זעלבע טרוקענע
 פּראָצעדורע, די זעלבע אַקטיווע מיטגלידער, שטעהען און
 טוען זייער אַרבייט בשלימות, מיט'ן זעלבען אויסגעטראָטע-
 נעם וועג, וואָס ציהט זיך ווי פּעך אין דער שפּעטער נאַכט
 אַריין! — ער, דער מיטגליד, ווייסט אַז די אַרבייט איז
 נויטיג און וויכטיג, ער וויל אָבער נישט פאַרשטעהן, פאַר
 וואָס דאַרף מען אַזוי פּיל „ריידען“ דעריבער, ער לאַנג-
 ווייליגט זיך פון דער רוטינע, זוכט ער מיט די אויגען אַ
 פּריינד, וועלכען ער טרעפט באַלד, און זיי הייבען זיך אַן אין
 דער שטיל דורכריידען. דער פּרעזידענט גיט באַלד דעם
 באַריהמטען זעץ מיט'ן האַמער — אַז אַ מיטגליד קומט
 אַמאָל אין יובל צו אַ מיטינג, דאַרף מען נישט באַלאָקען.
 יענער טראָגט זיך שפּעטער אָפּ אַ טרוקענער, מיט אַ נאָך-
 טעם וואָס וועט איהם אַזוי גיך צו דעם מיטינג ניט בריינגען,
 ער האָט נישט געפונען קיין זאָך וואָס זאָל איהם געזעלשאַפֿט-
 ליך צובינדען צו די איבעריגע מיטגלידער, קיין זאָך נאָך
 וואָס צו בענקען, און ער קומט צום שלום אַז — אמת ער
 געהערט טאַקע צו אַ גוטער פאַראיין — אַ סימן! אַט האַלט מען
 דאָך אין איין „רעדען“ וואָס מען טהוט, נאָר אַליק וויל ער
 זיין פון דער ווייטען, ווי אַ בעאַבאַכטער פון אַ שלעכטער
 מאַלעריי. — יא, יא, ס'איז גוט... נאָר פון דער ווייטען!

און מיר זיינען — ווי געזאָגט — גענייגט צו דענקען אַז
 אַ טייל פון די טענות זיינען גערעכטע און כאַטש עס איז גע-
 ווענליך גרינגער צו קריטיקירען ווי צו קאָנסטרוקטיווירען,
 וועלען מיר פאַרט פּרובירען אַנווייזען אויף אַ פאַר מיטלען
 וואָס וועט אַפּשר לכל הפּחות לינדערען דעם פּראָבלעם!

1) צום אַלעם ערשט נאַטירליך, דאַרפען מיטגלידער
 אַנהויבען קומען אין מאַסען זיך צו אינטערעסירען אין
 זייער פאַראיין.

2) די געזעצליכע פּראָצעדור חוז פאַרקירצט ווערען,
 ווייל ווען געזעץ איז געזעץ, לוינט נישט פאַרלירען ענערגיע
 אויף פּוסטע רייד.

אין אמעריקע און אויך מיט דעם ארבייטער קאמיטעט און אנדערע קערפערשאפטען, וועלכע זארגען פאר דער פאליטישער און נאציאנאלער רעכט פון דעם אידישען פאלק אין פארשיידענע לענדער, וואו ווילדע אומגערעכטיגקייטען ווערען באגאנגען אדער קענען באגאנגען ווערען אין דער צוקונפט. די פארשיידענע לאַנדסמאנשאפטען אין אמעריקע האלטען אונטער זייערע פליגלען צעהנדליגער טויזענטער אידען, וואס פארמאגען א געוואלדיגע ענערגיע, און דאך שטעהען זיי אויף פעסימיסטיש און זייט, צוזאם מענגעדריקט אין לאַנדסלייט גרופקעלאך און א חוץ זיין לאַנדסמאן, איז ניטא פאר איהם מעהר קיין אידען אויף דער וועלט. מיר, מעמבערס פון פארשיידענע לאַנדסמאנשאפטען, מוזען ערוואכען. דער לעבען וועקט אונז. די אלע אנגעדייטע אידישע וויכטיגע פאלקס קערפערשאפטן שטריינגען אן אלע זייערע כחות צו דערגרייכען די אידישע מאסען פון אמעריקע דורך זייערע ארגאניזאציעס. טאג טעגליך וועקען זיי מיט רעכט אונזער פאלקס געוויסען. פארלאנגען מיט רעכט אונזער הילף און פאראייניגטער הייט קעמפען געגען אונזערע אומגערעכטע שונאים. אונז זענען אלע אידישע אַרדענס און לאַנדסמאנשאפטען דארפן און מוזען ווערען וויכטיגע פאקטאָרס אין אונזער אייגענעם פאלקס־לעבען דאך אין אמעריקע.

און אלס אַזעלכע קענען מיר ניט בלייבען גלייכגילטיג אויך צו דעם לעבען פון אונזערע ברידער, וועלכע געפינען זיך אין פארשיידענע אנדערע לענדער. מיר קענען ניט פארבלייבן רוהיג דערווייל — באשיצטע דאך אין דער פרייער אמעריקע און צוקוקען ווי דער אַנטיסעמיטישער שטורעם רייסט און פאַרניכטעט אידישע לעבענס אין אַנדערע טהיילען פון דער וועלט. אנשטאָט לאָזען די אידען פריי לעבען און העלפען שאַפען אַ שעהנערע צוקונפט פאַר זיך און פאַר דער מענטשהייט, פאַרניכטען די שונאים דאָס ערוואַרבענע ביז יעצט, און מאַלען פאַר אונז אַ בילד פון שרעק — אַ צוקונפט פון פאַרניכטונג. דאָס אידישע פאלק לעבט יעצט דורך אַן איבערגאַנג פון פאַרניכטונג שמער־צען. אלס אַ פאלק פיהלען דאָס מיר ווי איינער, און אַזוי דאַרף אויך זיין אונזער ווידערשטאַנד ווי פון אַ ריזיגען איינעם. אַרים און רייך, אַלע ווי איינער, ווידער פון דאָס ניי אָנהויבען צו מאַלען אַ נייע, אַ שעהנערע און אַ זיכערע צוקונפט פאַר אונז און אויך פאַר יענע, וועלכע ווערען יעצט פאַרפאַלגט און פאַרניכטעט — איד אַדער קריסט, אַלע רעכטענקענדע מענטשען, צוזאַמען דארפן מיר העל־פען יעדער באַוועגונג וואָס קעמפט פאַר גלייכע מענטש־ליכ רעכט פאַר אַלע מענטשען צוגלייך.

ה. ג. ר. ע. ל. י. ק.

(15) יאהריגער יוביליי־זשורנאַל, יורעווי־
טשער בענעוואַלענט אַסטיג, (1935).

וועלכער עס איז נויט, איז געווען שווער צו טרעפען אַ צוויי־טע, וועלכע זאל מיט עפעס קענען העלפען. און דאך קומט אונז צוניץ דער אידישער גלייכוואַרט, אַז עס איז דאך גלוי־בען, איז דאך האַפּענונג. האַבען אונזערע אידישע עמיגראַנט־טען דאך געגלויבט און גאָט געבעטען, און אַז אַ איד מוז האַבען אַ מיין, אום צו בעטען גאָט, וועט ער שוין אויפ־וועקען אַ מיין אידען. און אַזוי איז דער מיין געווען דער ערשטער שריט — פאַר אַ אידישער צוקונפט דאך אין אמע־ריקע.

דאָס וואָרט צוקונפט שטעלט מיט זיך פאַר אַן אומבאַ־וואוסטע אַנקומענדע צייט. עס איז ווי אַ בילד, וואָס מען דאַרף זי אייביג מאַלען, אָבער ניט מיט כעמישע פאַרבען, נאָר מיט גוטע טהאַטען און זאכליכער קלאַהרקיט אין דעם גאַנג פון דעם מענטשענס לעבען. און אַזוי מאַלט יעדער דור זיין חלק. מאַלט ער מיט שעהענע פאַרבען, זעהט פאַר זיך אַ שעה בילד, — טאַמער ניט, איז פאַרקעהרט. ווי עס קוקט מיט אויס, איז אויף אונזער יעצטיגען דור אויסגעפאַלען דער שווערסטער גורל צו אַרגאַניזירען און איבערבויען דאָס גאַנצע אידישע לעבען איבער דער וועלט און פון דאָס־ניי אַנפאַנגען צו שאַפען אַ פיעל שעהנערע און מעהר זיכערע צוקונפט פאַר דעם אידישען פאלק.

ווי איך האָב שוין פריהער דערמאָנט, איז דער מיין גע־ווען דער ערשטער שריט פאַר דער אידישער צוקונפט דאך אין אמעריקע. פון די מנינים זיינען געוואָרען שוהלען, פון די שוהלען אונטערשטיצונגס פאַראיינען, און אַזוי זיינען אויסגעוואַקסען גאַנצע לאַנדסמאנשאפטען און אויך אידישע אַרדענס, א. א. וו. וואָס מעהר אידען עס זיינען געקומען קיין אמעריקע, אַלץ מעהר דרינגענד איז געוואָרען די צייט פאַר הילף. און מיט דער הילף פון די אלע איינצעלנע אַר־גאַניזאציעס, האַבען זיך גענומען גרינדען פאַרשיידענע אינ־סטיטוציעס פאַר די באַדערפענישען פון דעם אַלגעמיינעם אידישען לעבען דאך אין לאַנד. און ביי יעצטיגען טאָג האַ־בען מיר אַ אידישע צדקה פעדעראציע, וועלכע שאַפט מאַ־ראלישע און פינאַנציעלע הילף פאַר די פאַרשיידענע נוי־טיגע אינסטיטוציעס, וועלכע זיינען גרייט צו דינען די אי־דישע און מאַכען ניט אידישע מאַסען דאך אין אמעריקע אין פאַרשיידענע צייטען, וואָס דער לעבען אַליין שאַפט. פון דיזער וויכטיגער אינסטיטוציע האָט שוין באַדאַרפט דער וואָרט צדקה לאַנג פאַרשווינדען, דעם פלאַץ האָט באַ־דאַרפט פאַרנעמען אַ אידישע פאלקס פעדעראציע, וועלכע זאל פליכטליך זאָרגען פאַר די אידישע מאַסען און אויך פאַר אַלע אנדערע אידישע אינטערעסען, וועלכע עס ריהרט אַן אויך דעם אידישען בורשוואַצען קלאַס. די אידישע צדקה פעדעראציע, וועלכע איז געשאַפען געוואָרען פון פרי־וואַטע מענטשען, קען ניט אימער פונקציאָנירען פריוואַט, ווייל זי מוז האַבען די קאָאָפּעראציע פון די מאַסען. אַזא שריט איז ניט לאַנג צוריק געמאַכט געוואָרען דורך אַ פאַר־אייניגטען קאָנסיל פון פאַרשיידענע פאלקס אַרגאַניזאציע־עס. אַזוי איז אויך דער פאל מיט דעם אידישען קאַנגרעס

די דעבאַטע.

(א סצענע ביי אַ מיטינג אויפגעכאַפֿט)

הבנות — מייע ליבע פריינד, טראַכט זיך גוט אַרײַן אין די הייליגע ווערטער. דאָס איז זעהר אַ גוט משל צו אונזער סאַסייעטי. אונזער סאַסייעטי איז די שענהסטע, די בעסטע, די ערהאבענסטע וואָס מיר האָבען ווען עס איז געזעהן. אונזערע פיהרער זיינען די קלוגסטע, די נאָבעלסטע וואָס עס איז נאָר פאַראַן. דער איינציגער פלעק אויף אונזער שענהער אַרגאַניזאַציע איז די ליידיס אַקזילערי מיט זייערע קאַרד פאַרטיס. איך ווייס נישט ווער עס האָט אויסגעטראַכט ליידיס אַקזילעריס, זיי זיינען מוקצה מחמת מיאוס. זיי זיינען טמא, און דאָס געלד וואָס ווערט געשאַפֿען פאַר אַרימע ברידער דורך די שמוציגע קאַרטען איז אויך טמא. דער פאַר, מיין ליבער פרעזידענט, מאַך איך אַ פאַרשלאַג אַז מיר זאָלען אויפלייזען די ליידיס אַקזילערי, און בעסער אַנשטאַט דעם גרינדען אַ חברה הכנסת כלה — ובא לציון גואל אמן זאמן.

פ ר ע ז י ד ע נ ט : טהענקס מר. בלומענקראַנץ, מיר וועלען די זאַך קאַנסידערען. נעקסט איז פינאַנס סעק. בר. פּימסענבוים.

ב ר . פּימסענבוים : ווערטהער פרעז, ווייס, שוועסטער און ברידער. אין דער פראַגע וועגען די צוויי קברים פאַר'ן ברודער יקנה"ז וויל איך זאָגען אַט וואָס : ווי איך אַלעמען איז באַקאַנט, איז דער פאַראַנטוואָרטליכ-סטער דושאַב אין אונזער סאַסייעטי, איז דער פון אַ פינאַנס סעקרעטאַר, אין דער צייט וואָס דער פראַטאַקאַל סעקרעטאַר האָט כמעט גאַרנישט קיין אַרבייט. ער דאַרף בלויז אַנ-פאַטשקען אַ פראַטאַקאַל און נאָכהער עס פאַרלעזען, פאַלט אויף מיר די גאַנצע לאַסט פון דער סאַסייעטי. איך מוז אַרבייטען יעדען טאַג פאַר דער סאַסייעטי און מוז פיהרען ביכער, געבען רעסיטס אויף געלד, אַרויסשיקען מעיל, אַטענ-דען צו לויז, פאַרלעזען צושריפטען און דאַקטאַר אַטעסטס און נאָך און נאָך. דאַרום דענק איך, אַז עס וואָלט געווען נישט מעהר ווי רעכט, אַז די סאַסייעטי זאָל זיך אַריינטראַכ-טען וועגען דעם. איהר ווילט וויסען וואָס די סאַסייעטי קאַן טאָהן ? זי קאַן טאָהן אַט וואָס : זי קען אַרדערען אונז ביידע סעקרעטערע אַז כאַטש פאַר 1 יאָהר זאָלען מיר זיך טשענדזשען מיט דער אַרבייט, זאָל פאַר נעקסטען יאָהר דער פינאַנס סעקרעטאַר שרייבען און פאַרלעזען פראַטאַקאַלען און זאָל דער פראַטאַקאַל סעקרעטאַר טאָהן מיין אַרבייט, נישקשה, עס וועט איהם גאַר נישט שאַדען אויב ער וועט 1 יאָהר טאָהן עפעס אַרבייט און נישט נעמען קיין געלד אומזיסט.

פ ר ע ז י ד ע נ ט : דאָס איז אַפֿ צו די ברידער, ווי אזוי זיי וועלען געפינען פאַר נויטיג בין איך נישט דאַגעגען. דער לעצטער רעדנער אין דער פראַגע פון די 2 קברים איז בר. באַגעס.

ב ר . באַגעס : ווערטהער פרעז, ווייס און פריינדע: אייגענטליך וויל איך גאַרנישט רעדען אין דער פראַגע ווע-גען די 2 קברים. עס איז מיר שוין נמאס ומאוס געוואָרען די אַלע דעבאַטען וועגען קברים און סעמעטעריס. ווען מען קומט צו אַ מיטינג הערט מען נאָר סעמעטערי — קברים

די ביהנע שטעלט פאַר אַ מיטינג לאַקאַל אויף דער איסט סייד. אינמיטען פון אַ מיטינג. דער לאַקאַל איז געפאַקט, אַלע זיינען פאַרשוויצט, עס הערשט אַ טומעל אַז מען קען טויב ווערען. דער פרעזידענט קלאַפֿט מיט'ן האַמער און טרייעט אַריבערצושרייען דעם אויפגערעגטען עולם. פון אַלע זייטען הערט זיך : שאַ ! זאָל זיין שטיל ! שאַראַפֿ ! ביז עס געלינגט ענדליך עטוואָס דעם עולם צו באַרוהיגען.

פ ר ע ז י ד ע נ ט : ברידער און שוועסטער ! אויב איהר וועט זיך נישט באַרוהיגען וועט זיין אונמעגליך אַנצו-געהן מיט'ן מיטינג, און מיר וועלען נישט קענען סעטלען די וויכטיגע פראַגע וועגען די צוויי קברים פאַר ברודער יקנה"ז אויף דער בית דוד סעמעטערי. (שטימען פון איבעראַל) :

די פראַגע מוז מען סעטלען ! „עס איז אַ לעבענס פראַגע“ ! „היינט מוז עס געשעהן“ א. ז. וו. (דער עולם באַרוהיגט זיך).

פ ר ע ז י ד ע נ ט : איך וועל געבען דאָס ערשטע וואָרט אונזער פראַטאַקאַל-סעקרעטאַר, ברודער היים קאַטער. ב ר . ק אַ ט ע ר : ווערטהער פרעזידענט, ווייס, שוועסטער און ברידער : אייגענטליך איז די פראַגע וועגען די צוויי קברים פאַר בר' יקנה"ז אינגאַנצען נישט וויכטיג. מיר איז גאַנץ עגאַל ווי אזוי איהר וועט ענטשיידען. איך וויל זיך באַנוצען מיט דער געלעגענהייט וואָס איך האָב יעצט דעם פלאַך צו זאָגען אַ פאַר ווערטער וועגען קומענדען עלעקשאַן. דער קומענדער עלעקשאַן איז זעהר וויכטיג. ער איז כמעט אזוי וויכטיג ווי אונזער נאַציאָנאַלער עלעק-שאַן, וואָס איז נאָר וואָס פאַרגעקומען. אַמוויכטיגסטען איז די ערוועהלונג פון אַ פראַטאַקאַל-סעקרעטאַר, איהר אַלע ווייסט אַז אין די פראַטאַקאַלען שפייגעלט זיך אַפֿ דאָס לעבען פון אַן אַרגאַניזאַציע. אַ פראַטאַקאַל דאַרף מען קענען ניט בלויז אַנשרייבען, מען דאַרף אויך קענען איהם פאַרלעזען. איך וויל זיך דאָ נישט לויבען אַליין ווי אזוי איך שרייב און לעז מייע פראַטאַקאַלען, אַבער לאַזט מיך איך זאָגען, מייע פריינד, אַז דערווייל געפינט זיך נאָך נישט ביי אונז אין סאַ-סייעטי קיין צווייטער וואָס זאָל קענען אזוי שרייבען ווי אויך לעזען אַ פראַטאַקאַל. איי טהענק יו.

פ ר ע ז י ד ע נ ט : טהענקס מר. קאַטער פאַר אייער מיינונג, דער נעקסטער רעדנער אין דער פראַגע וועגען די צוויי קברים איז עקס פרעז. בר. בלומענקראַנץ.

ב ר . ב ל ו מ ע נ ק ר אַ נ י ק : חשוב'ער טייערער פרעז, ווייס, און מייע ברידער : איך וויל דאָ נישט רע-דען אין דער פראַגע וועגען די צוויי קברים פאַר בר. יקנה"ז. ווי איהר אַלע ווייסט, האָב איך פיינט צו רעדען וועגען זא-כען, וואָס האָבען אַ שייכות מיט'ן טויט ר"ל. איך וויל בעסער זאָגען אַ פאַר ווערטער וועגען אונזער סאַסייעטי : שלמה המלך זאָגט : כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין

ביז דער לעצטער וועלט מלחמה, וואָס דאָס איז געווען פאַר אונזערע אויגען.

און עס איז דאָך נאַטירליך: אַמעריקע איז דאָך ניט מעהר ווי אַ פּאַרטזעצונג פון איראַפּאַ.

און אַט קומען מיר צו צוויי שוידערליכע פּאַלגען פון דער לעצטער גרויסער וועלט-מלחמה.

אַט נעמט, צו ביישפּיל, ראַקאָו.

וואָס פאַר אַ שייכות האָט ראַקאָו געהאַט צו גאַליציע? האָט זיך ווען עס איז אונז גע'חלומ'ט, אָז מיר וועלען ווע-רען גאַליציאַנער? אַך, ווי ווייט מיר זיינען פון גאַליציען אימער געווען, סיי געאַגראַפיש, סיי גייסטיג.

פּאַסירט אַ וועלט מלחמה, רוסלאַנד צופאַלט אַרום איהרע ברעגען ווי אַ ניט געראַטענער צוואַראַך; פּוילען ווערט אַ מדינה, גאַליציען איז די גילדערנע פּאַהן פון פּוילען, און ראַקאָו ווערט צוגעשצאַבעט צו פּוילען און מיר זיינען גאַליציאַנער.

פון מינסק ווערען מיר פאַרצאַמט און אין גאַליציען פּאַהרען מיר ווי שלום עליכ'מ'ס, "טביה דער מילכיגער" פון בויבעריג קיין יעהופּעץ גאַליציען האָט אונז איינגע-נומען, פּראַנץ יאַסעל'ס געוועזענע פּראָווינץ האָט אונז באַזיגט.

און די צווייטע שוידערליכע געשעהעניש פון דער מלחמה איז, וואָס דיזער גאַליציאַנער זיעג האָט זיך אויך אָפּגע-שפּיעלט אין אַמעריקע, ס'איז דאָך נאַטירליך, אָז דער איראַפּיאישער זיעג פון גאַליציע איבער ראַקאָו זאל האַבען איין איינפלוס אויך אין אונזער אַמעריקאַנישען לעבען.

און דאָ, ביי אונז אין בראַנזוויל האָט אַ גאַליציאַנער מיידעל באַזיגט דעם געוועזענעם סעקרעטאַר פון דעם ראַקאָווער אַרבייטער רינג ברענטש, אייב קאַהן, אַן אמת'ער הונדערט פּראַצענטגיגער ראַקאָווער, פון סאַמע בוקערקע פּאַלט אַריין אין פּלען צו גאַליציען.

ער האָט חתונה געהאַט מיט אַ גאַליציאַנערען, האָט שוין מיט איהר אַ קינד זאל זיין אויף לאַנגע יאָהר, און ער איז שוין אויף אייביג אַן עבד בנעמי ביי גאַליציען, זאל עס איהם וואויל באַקומען.

פון א. ל. ז

(די שיער גאַטען, זשורנאַל פון ראַקאָווער ברענטש 428, אַרבייטער רינג, 1923).

ניט מעהר ווי אביסערלע שפּאַס.

ווען אַ מעמבער בעט דאָס וואָרט ביים טשערמאַן, מיינט דאָס נאָך ניט אָז ער ווייסט וואָס צו רעדען.

ווען אַ טשערמאַן קלאַפט מיט דעם האַמער און איז ביין ווי אַ רוח, מיינט דאָס נאָך ניט אָז ער איז אַ גוטער טשערמאַן.

ווען חנא יויליק שטופט זיך נאָר אָז ער זאל זיין אין אַלע קאַמיטעס, מיינט דאָס נאָך ניט אָז ער איז אַזוי געטריי דער סאַסייעטי.

— אַנדערטייקער — גלייך ווי דאָס אידישע פּאַלק וואָלט גאָר קיין אַנדער פּראַבלעם נישט געהאַט ווי נאָר צו באַגראַ-בען זייערע ברידער. האָט נישט קיין מורא, מען וועט אייך שוין באַגראַבען, וואָלט איהר אַזאַ דאגה געהאַט, אָז היטלער זאל אייננעהמען אַ מיתה משונה. איך וויל בלויז וויסען איין זאַך: פּאַרוואָס שלאַפט די עקזעקוטיוו? פּאַרוואָס זעהען זיי נישט עפעס אַריינצוברענגען לעבען אין דער אַר-גאַניזאַציע? פּאַרוואָס אַראַנזשירען זיי נישט קיין לעק-טשורס ביי די מיטינגען און זאל דער עולם זיך אויסלערנען צו אינטערעסירען מיט ברייטערע פּראַבלעמען ווי צו באַ-גראַבען מעמבערס? איך גלויב, אָז מיר דאַרפען אַ נייע עקזעקוטיוו, וואָס זאל זיך פּאַסען צו אַזאַ פּראַגרעסיווע סאַסייעטי ווי אונזערע און אויב מען רעדט וועגען באַגראַבען זאל מען בעסער באַגראַבען די אַלטע עקזעקוטיוו. דאָס איז מיינ יונג.

פ ר ע ז י ד ע נ ט : מיינע ליבע ברידער! אין דער פּראַגע וועגען די 2 קברים פּאַר'ן ברודער יקנה'ז גלויב איך קוים אויב איך האָב עפעס וואָס צוצוגעבען. די פּראַגע איז אַזוי טיכטיג צוגלידערט געוואָרען פון די פריהערדיגע רעדנער, אָז עס בלייבט מיר איבער בלויז צו נעמען די פּראַגע צו אַן אַפּשטימונג. מיינע ברידער! ווער איז דאָ-פיר, אָז בר. יקנה'ז זאל קריגען די 2 קברים זאל געבען דעם צייכען פון דער סאַסייעטי? — פּאַרהאַנג.

(זשורנאַל פון ליפּקאַנער-בעסאַראַביער פ. ס., 1936).

מוסטער פון שפּראַך און סינאַקס

אין דעם העכסטען אינטוואַסטישען מאַמענט ווען אונזער באַגייסטערונג פאַר דער חברה און די ברידער! רוף איך אייך צו דער הייליגער אַרבייט, ברידער! טהוט יעדער אייער טהייל, מיט געלד און מיט אַרבייט, שאלדער אַם שאַל-דער, לאַמיר געהן צוזאַמען פּאַרגרעסערען אונזער טהעטיג-קייט אויף דעם געביט פון רעליגיעזען און געזעלשאַפּטליכען לעבען, זאל אונזער באַליבטע חברה בלייבען אין דער אַר-דישער געשיכטע פאַר לאַנגע יאָהרען.

(אין אַ זשורנאַל פון 1928).

גאַליציע באַזיגט ראַקאָו.

ווער עס האָט געלייענט אַמעריקאַנער געשיכטע ווייסט, אָז כסדר האַבען זיך אָפּגעשפּיגעלט אַלע איראַפּיאישע מלחמות און אינטריגעס אויפ'ן אַמעריקאַנישען באַדען.

אַלע רעוואַלוציעס אין איראַפּע, אַלע מלחמות און דיפּלאַמאַטישע דרעהדלעך אין איראַפּע האָט זיך אימער אויף אַ קליינעם מאַסשטאַב זיך אָפּגערופען, אין אַמערי-קאַנישען לעבען.

צייט איראַפּאַ האָט געהאַט צו זינגען און צו זאַגען מיט'ן טערק און דערפאַר האָט קאַלאַמבוס זיך געלאָזען זוכען אַ וועג קיין אינדיען און געפונען אַמעריקע, ווערט אַמעריקע אַריינגעשלעפט אין אַלע איראַפּיאישע פּלאַנטערס

14. א געזונט אין דיין פופיק — ע גוד העלטה אין יור געווייל.
15. ער האט איהם געקוילעט די קאפאטע — הי קילד היז אוועקראוט.
16. זעה נור ווי ער קאכט זיך דארט! — לוק, האו הי איז קוקינג הימסעלף, דהער!
17. ער שילט מיר אפ מיין פנים — הי פיעלס מאי פעיס אף.
1. זיי א מענטש וועסטו עסען אין סוכה — בי עי מען, ענד יו וויל איט אין דהי שענטי.
19. דין א סוחר — דזשאהן א ביזנעסמען.
20. אן עק א סוף — אן ענד, עי פיניש.
- פון פראפעסאר ק א ז א ב.
(באלעכאווער ק. א. פ. 1912)

סאסייעטיס ווערטער בוך.

- פרעזידענט — א איד וואס זיצט אויפן בענקעל און קלאפט מיטן האמער (און איז חלילה קיין שוסטער).
- ווייס פרעזידענט — א בעאמטער מיט א סך מאכט און אהן א אמת.
- פינאנס סעקרעטער — א בעל חשבון, וואס שרייבט א סך און רעדט ווייניג.
- פראטאקאל סעקרעטער — א טאלאנטפולער פארלעזער פון אייגענע פארפאסונגען.
- טרעזשורער — א שומר חנם, היט דער סאסייעטיס געלט, אהן באצאהלט.
- טראסטויס — מענטשען וואס שרייבען אונטער פרעמדע טשעקס.
- אינער וואכע — א בעאמטער, וואס האט די גאנצע מאכט איבער דער טיר פון דער סאסייעטי.
- אדוויזארי באארד — דער מיניסטארען קאבינעט פון דער סאסייעטי.
- אקטיווע מעמבערס — ברידער וואס קומען תמיד צו די מיטינגען און רעדען אפט איבער וואס אנדערע האבען שוין גערעדט.
- פאסיווע מעמבערס — ברידער וואס קומען צו מיטינגען נאר דאן ווען עס פעהלט אויס צום מזומן.
- קאנסטיטושאן — אן אלטער אויסגעדראשענער איבער-גענוצטער מאנוסקריפט.
- א פארשלאג — א נייע לאטע אויף אן אלטען בגד.
- אמענדמענט — א לאטע אויף א לאטע.
- א פ ר י מ ל ע ר נ ע ר,

(18) יאהריגער יובילייזשורנאל, קאלאראשער בעטאראבער ב. פ. א. 1935.

- און ווען אלע מעמבערס פראטעסטירען קעגען ברודער זאנוועל, אז ער איז ניט פאסענד צו לויפען פאר אן אמת, מיינט דאס נאך ניט אז יענע שרייערס זיינען לייטישער פון איהם.
- ווען א מעמבער פאסט אויף אז עס זאל חלילה קיין שווינדעל ניט פארקומען, מיינט דאס נאך ניט אז ער אליין איז אזוי כשר.
- ווען א מעמבער קומט צו מיטינגס און זיצט און שווייגט, מיינט דאס נאך ניט אז ער איז מיט אלעס איינפארשטאנען.
- ווען א מעמבער איז ביי זיך שטאלץ און קליימט אז ער איז אן עקספערט אין די ביכער, מיינט דאס נאך ניט אז ער קען זיין א סעקרעטאר.
- ווען א קראנקער מעמבער שרייט ביים מיטינג אז ער דיינקט נאך א פאר וואכען ניט צו ארבייטען, מיינט דאס נאך ניט אז מען דארף איהם ניט וואטשען.
- ווען א מעמבער האלט אין איין שרייען, אז די באאמטע טוען גאר ניט, מיינט דאס נאך ניט אז ער וואלט יא ווע-לען טאן...
- (20) יאהריגער יובילייזשורנאל „יוניטעד וויניצער י. מ. א. 1935“.

א לעסאן אין ענגליש

1. קאפ, קאפ צו דיין קאפ — העד, העד טו יור העד.
2. דער רבי איז מלוה די מלכה — דהי ראבאי עסקארטס דהי קוויין.
3. ער האט מיר אנגעפייפט אין פעסיל בוריקעס — הי וויסל'ד אין מאי בערל בעיעטס.
4. זי איז א מויד ווי א צימעס — שי איז עי גארל לאיק עי פוויניג.
5. פייה נישט, ווען דער ענדיק איז אין שטוב — דאנ'ט וויסטל ווען דהי טאיקי איז אין דהי האון.
6. שטא טא זי סעלא, שטא מעקיטא זא סטאראסטא — ווהאט איז איט פאר עי ווילעדוז ווהער מאיק איז דהי סקווייער.
7. איבער דעם געהען די קאטשקעס בארוועס — אווער דהיס דהי דאקס גא בערפיטעט.
8. יהודי בלא, קורקא פיט באטשקו — דאנ'ט מאי דזשו, דהי טשיקען איז אנדער דהי בארעל.
9. רעד מיר צום דאשעק — טאק טו מאי העד-פיעק.
10. זאל זיין פון א קאזאק, אבי צום לעבען — לעט איט בי פראם אן אפיסער אנלי טו ליוו.
11. ער מיינט, ער האט שוין אנגעכאפט דעם רבש"ע ביי די פיאטעס — הי טהינקס, הי קאהט גאד ביי דהי הילס.
12. זאל מיינס איבערגעהן — לעט מאי גא אווער.
13. האץ, קלאץ, קדוש — דזשאמפ — לאמבער, האלי.

אַנטאָלאָגיע

פון לאנדסמאנשאפט-פאָעזיע אין דער אַמעריקאנער אידישער דיכטונג

לאנדסלייט-יוביליי

דאָד קען איך זי נאָך איצט דערקאָנען,
זי שמייכעלט ליב נאָך ווי אַמאָל,
און רופט מיך אָן ביים ערשטען נאָמען
און היימיש קלינגט אויך דאָ איהר קול...

באלד הויבען אָן זיך טענער וויגען —
סיהאַט די קאַפעליע זיך צעשפּילט;
מען שפּילט אויך דאָ נאָר יענעם ניגון,
וואָס האָט דאָס האַרץ מיט פּרייד דערפּילט.

דער פּידלער הירש — אויך דאָ דער בעסטער,
און זעליג שפּילט נאָך אויף דער פּלייט;
דאָס איז דער היימישער אַרקעסטער,
וואָס אונז דערפּרייען איז נאָך גרייט.

אברהם רייזען.

צום יוביליי פון דער סאָסייעטי
פון לאַנדסלייט בין איך אויך געווען;
מיין ליבע שטעטעלע, די ווייטע,
האַב איך פאַרזאַמעלט דאָ געזעהן.

עס איז געווען ווי א וואונדער,
עס איז געווען ווי א טרוים;
געוואָרען גרויס פון דאן די קינדער,
די עלטערע דערקען איך קוים.

די שעהנע מיידעל באַשע-ריווקע,
געוואוינט פון אונז די צווייטע הויז;
די האָר פאַרקאַמטע אין א „גרייווקע“ —
פלעגט זי פאַרנאַכט פון הויז אַרויס.

א י נ ה א ל ט

219 ... אליעזר גרינבערג ... 37. ליפקאן, מיין היים 220 נחום יוד 38. א גרום 220 ... מענדעל אָקערמאַן ... 39. מאַלינעץ 40. מיין צוריקקעהר קיין 220 וועניך אָקערמאַן 41. מאַלינעץ 220 זעליג דאַרפמאַן 42. מאַלקין 221 פיין־טווערסקי 43. מינסק—בראַדוועי 221 א. ליעסין 44. מעזריטש — אין אַ 221 מאיר סעגאַל 45. בלוטיגען יום־כפור 222 קלמן היזלער 46. נאַראַיעוו 222 משה נאָדיר 47. גוטען טאָג, נאַראַיעוו 222 מאַני לייב 48. גיעזשין 222 יוסף יפה 49. סאַלאַנט 223 דוד סעלצער 50. סאַראַקי—ביים דניעסטער 223 מעינקע קאַץ 51. סווינציאַן 223 ה. רויזענבלאַט 52. פּאָדאָליער דאַרף 224 מאַרק שווייד 53. פּוילען 224 יעקב גלאַטשטיין 54. פּוילען 224 מ. אייזענבערג־בראַדסקי 55. פינסק 225 אָנאַ זאַרעצקי 56. פעטריקאָוו 225 שאול מאַלץ 57. אויף די וועגען פון פשיטיק 225 נפתלי גראַס 58. קאַלאַמיי 225 לוי גאַלדבערג 59. קאַמעראַיקע 226 אב. וויקטאָר 60. קאַרטוב־בערעזאַ 226 י. סיגאַל 61. קאַרעץ 227 ב. באַטשעליס 62. קאַשאַוואַטע 227 ל. פּיינבערג 63. קדימה 227 קלמן היזלער 64. קומאַרנע 227 אברהם רייזען 65. קיידאַנאָוו 228 יאַסעל קאַהן 66. קריניק 228 אל גוריה 67. ראַדאַם 229 י. ח. ראַדאַשיצקי 68. ראַדאַשיץ 229 מאַטעס דייטש 69. ראַקייטנע 229 ש. נעפּאַס 70. רוסישער דאַרף 230 דוד אָפּאַלאָוו 71. מיין היים שטאַט ריגע 230 בעריש וויינשטיין 72. ריישע וואַליע	1. לאַנדסלייט יוביליי אברהם רייזען 199 2. אָדעס אָנאַ מאַרגאָלין 203 3. אָדעס ל. פּיינבערג 203 4. אוקראַינע לייב סאַברין 203 5. איהומען ה. לייבויק 204 6. מאַרשען ה. לייבויק 204 7. די באַקשאַ מאַריס ראַזענפעלד 204 8. ביאַליסטאָק מאַני לייב 205 9. בירוש א. בערגער 205 10. בעלץ אפרים אויערבאַך 205 11. בריסק אָנאַ מאַרגאָלין 206 12. בעסאַראַביע משה שיפּריס 206 13. בריסק מנחם באַרישאַ 206 14. בריסק בצלאַל פּרידמאַן 207 15. גלינע אבא שטאַלצענבערג 207 16. גראַדנע א. פּאַמעראַנץ 208 17. דימידיעווקע א. לוצקי 208 18. האַראַדענקע מאַרטין בירנבוים 209 19. וואַרשע י. ל. קאַלושינער 210 20. ווילנע אברהם רייזען 210 21. ווילנע ב. י. ביאַלאַסטאַצקי 211 22. אַ פּאַלקס ליד וועגען ווילנער אידען מאַני לייב 211 23. ווילנער פּאַרנאַכטען א. ליעסין 212 24. וולעדניק מיכל קאַפּלאַן 213 25. זאַבעלין ב. לאַפּין 213 26. חורבן זוּויהיל א. פּראַוואַטינער 214 27. זלאַטשאַוו יעקב מעסטעל 214 28. זלאַטשאַוו, מיין היים מ. ל. האַלפּערין 215 29. טאַלנע־מאַסקאַליוקע מיכל ליכט 215 30. טאַרנאָוו ראַובן אייזלאַנד 216 31. טריסק ז. וויינפער 216 32. צום טשעכאַנאָווער זישאַ לאַנדוי 217 33. טשעמעלאַף ה. מ. קודלאַוויטש 217 34. לאַדזש א. לעיעלעס 218 35. לאַדזשער קוימענס י. א. ראַנטש 218 36. ליטע יוסף ראַלניק 219

פארווארט צו דער אנטאלאגיע פון לאנדסמאנשאפט-פאעזיע

ווייל

וואס דאס פאלק פיהלט, וועגען וואס עס חלומ'ט, צו וואס עס בענקט — דאס דריקט זיך אויס א סך קלאהרער פאר איהם אין די שאפונגען פון זיינע פאעטען. דאס הארץ פון פאלק באוועגט זיך אין דער פאעזיע מיט לעבעדיגען כח. די פאעזיע פארמירט און קאלירט דעם פאלק'ס גע- דאנקען און זיינע שטימונגען און זיינע בענקשאפטען, און פארהיט איהם פון ווערען צו טרויעריג אדער צו פאר- צוויפעלט, און דערנענטערט איהם אוממיטעלבאר צום געשיכטליכען קוואל פון בטחון און דויערהאפטטיגקייט. די אנטאלאגיע פון לאנדסמאנשאפט-פאעזיע איז א מוס- טער דערפון.

די דאזיגע זאמלונג לידער איז אייגענטליך ניט קיין אנטאלאגיע, — עס איז גיכער אן אפגעשלאסענער און ענ- גער א ל ב ו ם . די לידער זיינען דא אויסגעשטעלט נאכ'ן א"ב פון די שטעטלאך און געגענטען פון וואנען די פאעטען אליין שטאמען.

ס'איז אן אלבום, דער ערשטער אין זיין מין, וואו אונזערע אמעריקאנער אידישע פאעטען עלטערע און אינ- גערע, האבען אריינגעשריבען, יעדער לויט זיין כח און אויף זיין שטייגער — א בילד, אן עראינערונג, א בענקשאפט- אויסגוס פונם פארבליבענעם היים-שטעטעל און פון די פארבליבענע אייגענע מעבר-לים.

דער ליינער וועט געפינען, אז די זאמלונג באשטעהט ניט דוקא פון טרויעריגע לידער — ווי ס'קאן זיך דענקען; אונזערע בעסערע פאעטען האבען געוואוסט צו פארהיטען דעם הומאר פונם אידיש לעבען אינם שטעטעל, כדי ניט צו ווערען צו טרויעריג. (מאני לייב, האלפערין.)

אין אייביגע לידער, ווי א שטייגער אין ה. ליוויק'ס, אין אברהם רייזענ'ס, אין י. א. ראנטש'עס איז דא שוין א לירישער דאקומענט פון מאמענט, א פארצייעכענונג פונם לעבען פון היינט.

אין זיין שטעטעל איהומען, וואו דער פאעט ה. ליוויק אין געבארען געווארען, און וואו

שטילע פארשנימע פארנאכמען ווערען נאך שטילער פארשנייט,

איז שוין היינט אן אנדער לעבען דארט, און דער דיכטער דערצעהלט דערפון מיט גרויס באגייסטערונג, אז קיינער וויל ניט לעבען מעהר מיט זכות פון אבות...

דאס איז ניט נאר מיט אידען אליין, אויך דער פרא- וואסלאווער קלויסטער

...האט ניט וואו אהינצושאחן זיינע קע-קופאלען;

די צינגער פון די גלעקער האבען אויסגעפיקט די קאמסאמאלען.

עס איז א מארש אין שטעטעל, אלע מארשירען ...און אויך מיין אלטער פעטער מארשירט א דורך מיט קינדישען, מיט יאלדעשדיגען פנים.

ו ו י ל נ ע איז ביים דעם פאעט אברהם רייזען א געזאנג, זינגענדיג מיט איהם, וועט דער ליינער דער- ווייל געוואהר ווערען ניט נאר ווילנע'ס פארגאנגענהייט, נאר אויך ווילנע'ס היינטיג לעבען — ווילנע'ס יחוס.

אויך ראנטש איז א פארצייעכענער. זיינע ל א -

ד ז ש ע ר ק ו י מ ע נ ס גיבען איבער א גענויע אפ- שפיגלונג פון דער שטאט לאדזש פון היינט. אמח, לאדזש האט דעם פאעט ניט געגעבען קיין פריילעכעס צו זינגען, אבער זיינע רעפלקטיוו-גראטעסקע פארצייעכענונגען — „די גארגעלדיגע קוימענס“, די „הינקענדיגע געסלאך-קאליקעס“ און אנדערע אזעלכע גראטעסקען וואס מען געפינט אין דער ליד, וועט יעדען געקומענעם פון לאדזש זיכער צו- ריקברענגען צו זיין אמאליג טראכטען, אז, אויך

איך האב אלס קינד געשראקען זיך פאר הויכע קוימענס פון פאבריקען.

וואס האבען אויף מיר געדראהט פון לאדזשער הויפען,

און דער לאדזשער ווערט פון דער ליד געוואויער, אז אין לאדזש

שטעהען איצט פאבריקען קרישעלדיג ווי מומיעס.

און —

...די הויכע קוימענס, אט-די לאנגע דראנגען, גאפען סתם, ווי אפגעריסענע נארען.

און ס'שאפט זיך ביי דעם לאדזשער א געפיהל, אז אט אין די שאגאל-מעסיגע פארצייעכענונגען ליגט א האפערדיגער אנוואג אויף א בעסערער צייט פאר לאדזש.

לידער, ווי א שטייגער א. לעיסני'ס, הויבען זיך אי- בער אונזער מאוים'דיגער צייט, ווי לירישע קריכפלאנק.

דער ליינער וועט זיך ניט ארויסדרעהען פון דעם ווינא- גירטען רעאליזם און פון דיכטער'ס מחשבות'ן ליינענענדיג די לידער זיינע אין דער זאמלונג.

ליעסי'ן גייט שפאצירען אויף דער קאכיגער בראדוויי

און זעהט

ווייט-ווייט אין מיין געבורט-שטאט געהט די נאכט איצט אום

אין בלויער גלומיגקייט, א פראם-געשמידע שטום, און גאלדיג די לבנה, גרויס אזוי און פול,

קוקט טרויעריג ארומטער אויף דער אלטער שוהל.

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפטן

— קינדהייט, חדר'יאָהרען, בענקשאַפט, און אויך נויט און עגמת-נפש'ן, און יאָהרען לעבען, און רגע'ס פון אַפשייד-נעמען, און קברים, דעריבער איז די ווענדונג צו דער פאַר-לאַזענער שטעטעל ביי אַ גרויסע צאָהל פון אַטדי פּאָעטען מיט אַן אויסרוף — „ מ י י ן ! ” —

„ליטע, מיין שטויביגע וויגעל“, „מאַלינען, מיין היים אין בעסאַראַביע“, „סאַראַקי — קליין שטעטעלע מינס“, „סוועניאַן — מיין אַרימע ליטווישע ערד“, „פוילען — מיין פויליש לאַנד“, „פינסק — מיין שטעטעלע“, „מיין שטעטעלע פעטריקאַוו“, „קריניק — היים מינע באַרג אַראָפּ“, „מיין היימאַט גראַדנע“, „מיין וואַרשע“.

צווישען די פּאָעטען אין דער זאַמלונג צעהלט זיך אַ גרויסע צאָהל אויך פּראָלעטאַרישע דיכטער.

עס איז כדאי צו ציהען די אויפמערקזאַמקייט צו דער ליד „האַראַדענקע“ פון דעם יונגען פּראָלעטאַרישען פּאָעט מאַרטין בירנבוים. אַליין אַ פּראָלעטאַרישער דיכטער, אויפ-דערציגנען אין פּראָלעטעפּען, און אויף דעם פּראָלעטאַרישען רעוואַלוציאָנערען וועלט-באַנעם, האָט ער זיך אַ קעהר גע-טאָהן צום שטעטעל זיינעם,

אין פּלאַכען טאַהל —
דאָס שטעטעלע האַראַדענקע,
די בינדעקייט —

דער לייענער וועט געפינען אַן עכטע ליד פון אַ אידישען ישוב אין דער אַלטער היים, מיט שורות וואָס געהען ניט בלויז אויף האַראַדענקע אַליין. „די גרויסע שוהל, דאָס בית-מדרש און די קלויז“

... טיף
אין דעם געפלעכט פון געסלאַך —

איז אַ בילד פון אַ סך היימישע שטעטעלאַך מעבר-לים.

אונזער אַמעריקאַנער אידישע פּאָעזיע האָט ניט קיין סך פּרויען דיכטערניס וואָס זאָלען זי רעפרעזענטירען ווען עס קומט צו עפעס אַ ליטעראַרישען יום-טוב. בלויז צוויי-דריי פּאָעטעסינס האָבען באַוווּזען, אַז ווען ניט ווען האָבען זיי אויך געהאַט אין זייער לעבען אַ געוויסע שעה, ווען זייערע שטימונגען זיינען געפלאַסען האַרמאָניש מיט די עראַינערונגען פון דער אַלטער היים — און האָבען צוגע-טראָגען צו דעם אַלבוים אויך זייערע שאַפונגען.

דער לייענער וועט געפינען אין דער אַנטאַלאַגאָיע ליד-דער, וועלכע זיינען געווען באַקאַנט דער אידישער איסט-סאַיד פאַר און בעת די מלחמה-יאָהרען, און וועלכע פלעגען דאָן דעקלאַמירט ווערען און אויך געזונגען ווערען אין היי-זער און אין שעפּער, אַ שטייגער דאָס ליד „וולעדניק“ פון מיכל קאַפּלאַן.

אַ קליינע זאַמלונג, דאָך פעהלט ניט אין איהר קיין איין כאַראַקטעריסטישע נאַטע פון די אַלע אַקאַרדען וואָס צוזאַמען שטעלען זיי צענויף אַ לירישען דאַקומענט פון דעם, וואָס ס'איז אַמאָהל געווען, און וואָס עס איז איצט — אין אונזערע אידישע ישובים מעבר-לים.

און דער לאַנגער שפּאַציר (דאָס ליד) ענדיגט זיך מיט אַ דערפיהלען

... פּרויען, אַ טיפע זעהלען-רוח,
אַ קינדער-גליק באַפאַלט אַן אויגענבליק מיך שטום
אין מיטען פּויער-פּלאַטער פון בראַדוויי אַרום.

אויך נחום יוד פּאַרגעסט ניט אין גיו יאַרק זיין שטע-טעל מאַהילעוו אויף זיינע שפּאַצירען. ער איז דער בעל-בטחון צווישען אונזערע פּאָעטען, און ווי אַזעלכער טראַכט ער פון מאַהילעוו מיט ערנסטע האַפּענונג אַז

איך ווייס, דו האַסט געענדערט זיך,
דו צוויטען זיינען אַנדערע...

די צוויט איז איצט אַ שטורמישע...
און בוימער אַלמע קראַכען איצט,

די אַנטאַלאַגאָיע שליסט איין כמעט אַלץ וואָס אונזערע פּאָעטען אין אַמעריקע האָבען געשאַפּען וועגען זייערע אַלטע היימען. אַ חוץ די צוויי אברהם'ס — אַברהם רייזען און אברהם ליעסין, האָבען די עלטערע אידישע דיכטער אין אַמעריקע זעלטען ווען ס'איז אומגעקוקט זיך אויף זייערע אייגענע שטעטלאַך. ביי מאַריס ראַזענפעלד'ן איז געפּו-נען געוואָרען גאַר איין ליד וועגען זיין היימ-שטעטעל. דער מ. ל. האַלפּערין-און-זשאַ לאַנדווידור האָט אַ באַדייטענ-דיגע און ווערטפולע צאָהל לידער פון אייגענע שטעטלאַך פּאַרצייכענט. די מעהרסטע און כאַראַקטעריסטישע פון אַט דעם דור זיינען אויפגעזאַמעלט אין דער אַנטאַלאַגאָיע. איהר האָט דאָ האַלפּערין מיט זיין זל אַ ט ש ע ו ו , וואָס וועט פאַרשאַפּען אַ נחת-רוח ניט בלויז זלאַטשעווער. איהר האָט דאָ מאַני לייב'ן, אונזער באַלאַדיסט, מיט זיינע לידער פון נ י ע ז ש י ן .

איבער ניעושיין הענגט אַ כּמאַרע
און אַ גרויסע שליאַמע;
פּאַהרש אין שטאַט אַ כּאַלעגאַלע,
זינקט די בויד אין בלאַטע

אַדער זיין ליד אין פּאַלקס-טאַן :

— גדליה, גדאלקע, פון וואַנען שטאַמסטו,
וואָס דו קלינגסט און קלינגסט אין פּרויהייט-גלאַק?
— איד רוף מו'ן גלאַק אַז די פּרויהייט זאַל קומען,
און שטאַמען שטאַם איד פון ביאַליסטאַק.

זיינען לידער וואָס וועלען אַרויסרופּען צו זיך גגונים, כדי זיי צו זינגען. צו דעם דור געהערט אויך משה נאָדיר מיט זיין נ א ר א י ע ו ו , און ראובן אייזלאַנד מיט זיין ט א ר נ א ו ו . ביינע פּאָעטען האָבען דאָס שעהנסטע צו ערצעהלען פון זייערע שטעטלאַך. משה נאָדיר זינגט: „דיין ווינטער — הויל קרישטאַל, דיין זומער — עמעראַלד“ און אייזלאַנד זינגט: „מיין שעהנסטער קינדער-חלום — טאַרגאַוו“.

אויך די נייע פּאָעטען האָבען אַ סך שטעטעל-לידער געשריבען. אַ גרויסע צאָהל פון די נייע פּאָעטען טראָגען זייערע שטעטלאַך ביי זיך צום האַרצען. ניט געקוקט וואָס אינדערהיים זיינען די פּאַרהעלטעניסען פונדריסען געווען ניט איבעריג פּריינטלאַך, אָבער עס זיינען דאָרט געבליבען

א. שטאט פון ליבע און משעמטשאטמקע,
א. קליין-פאריו ביים שווארצען ים.

פון אומעטום, פון ווייטסטע מיילן,
מיט שיף, מיט פורען און מיט באהן,
פלעגט האלבע וועלט זיך קומען היילען
אויף דיין כאדושבייעווער לימאן.

א. שטאט מיט לאנגע דוכנאנג-היזער,
א. קראך פון בלענדיגען מיראזש, —
דיין גורל היט דער קרומער ווייזער
אויף געלען טורעם און פאסאזש.

אויף דינע אויסגעפוצטע גאסען,
אויף דינע טומעלדיגע מערק
א בכל'דיגער מיש פון ראסען:
כאכאל, ארמענער, איר און מערק.

עס פינקלען מויערען, ווי קובען,
פון רויטען ציגעל און גראניט
און ווינטען יאמערען און טרובען
אויף דינע סקווערען זייער ליד.

א. לאנזשעראן, אויף דינע פעלזען
ווער ס'האט דעם רויש פון ים געהערט,
דעם וועט שוין קיינמאל ניט געפעלען
קיין אנדער זון, קיין אנדער ערד.

ל. פיינבערג.

אוקראינע

איצטער בליהען אין מיין שמעטעל
גרינע אגרעסען און זאפטגיגע מארעלען;
פון די דערפער שיקסעס אויף ירידים
אויסגעפוצט אין קווייטען און אין קרעלען.

קליינע אינגעלאך לויפען בארוויסע ארום איבער
די גאסען,
שפילען זיך אין „באלשעוויקעס“, „דאטשען“ און
אין „פערד“;

אלטע אידען זיצען אויף די פריזכעס
און קעמען מיט די פינגער זייערע בערד.

אויפ'ן ברודער-קבר פון די שמעטעלדיגע ערשטע
רויט-ארמייער

בליהען בלומען אויס א רויטען סערפ און האמער;
ווייבער שלעפען פולע קאשיקעס פון מארק
און שעלטען ביז'ן דריטען דור אין טאטענס
טאטען אלע קרעמער ...

לייב טאברין.

דעם

געדענקט איהר, שיינער ריטער,
דעם פרעהליכען פלאטער-פליטער
פון שלייערען, אויגען און צעפ?

פלעגט איהר דעם הויף נאך פארבייגעהן
אומבאקאנט, שלאנק און פאלקאמען,
איבער'ן ראנד פון באלקאנען
פלעגען מיידלאך זיך צימערענדיג נייגען.

א. טרויעריגער ריטער, געדענקט איהר
א ליכטיגען שמאלען אַוואַל
אין גאלדענעם, בלענדענדען זאל?
און א לאשצענדען און א פארביינקטען
האלב-פארגעסענעם וואַלס
אויפ'ן האַלב-קינדישען באַל?

און אויף בלווארען, פארשפונען
אין שוין פון עלעקטרישע זונען
האלב געשוועבט און האלב געשוואומען
האַבען מיר, גאַנץ אין זיך פארשלאסען.
און פון אַרקעסטער איז געפלאסען
די פאַר'חלומ'טע פאַפּורי
און געבעטען: „בלי!“

און קענט איהר זיך דערמאנען
אַלץ דאָס, וואָס האָט ניט קיין נאָמען
און איז בלויז אַ דופּט און אַ סוד?
און דעם אַמעם פון סמעפ,
און פון זון, און פון סמאלע?
און צום זינגענדיגען ים האָט די שטאַט,
ווי מיט אַ זיידענעם שלעפ,
גענידערט פון טווענט מירמעלנע פרעפ.

אַנאַ מאַרגאַלין.

דעם

אַדעס, דו זידליכע פאַלמיראַ,
א. שטאַט פון צוגווינטען און שמיין,
ס'האַט פּושקין נאָך געזונגען שירה
דיין גאַלדיג-צויבערליכען חן.

אין דינע שיקעלנדיגע ליקען,
אוף דינע סקווערען — רונד און ברייט —
אויף דינע קרייצענדיגע בריקען
האַט דרום זונג זיך צעשפּרייט.

האלב-מעקלערין און האַלב-קאַקאָטמקע,
האַלב-סעדיכע און האַלב-מאַדאַם, —

איהומען

שמילע פארשניימע פארנאכמען
ווערען נאך שמילער פארשנייט,
דא אין דיין שטיבעל פארנאכמען
גייט אויף פון פרידען דער קנויט.

ביז צו די טרעפ פון דיין שטיבעל
ווען, ווי אזוי איך קום צו? —
הארץ מיינס פון אלטען פאראיבעל
יוגענט זיך אונטער דיין רוה.

כמלו'שער הימעל אין שייבעל, —
ליבער אמאליגער פריינט!
זעלביגער ביסמו — צום בלייבען —
אין דיין אמאליגקייט היינט.

איך בין שוין אבער ניט זעלביג,
איך בין שוין גרוי און צעקרצט;
זעסט דאך, ווי מויעריג, וועלביג
איך, דער געקומענער, זיך.

זיך ניט! — אַט דא אינס מולטער
מולטער — מיין קינדישע וויג —
קאפ צווישען דיניקע שולטער
לייג זיך אנהער און ליג.

ווענט פון מיין היים מיינע דארע,
דאך — מיין צעטראגענער האן,
בעט איז נאך אלץ ווי א נארע,
דיל — ווי א מויל אן איין צאן.

גופ'ען פון יונגען — אויף שמרויזעק
לויכטען, ווי עפעל, אין פרייד,
זינגען און הונק'ען חוזק
און פייערען פייליגע רייד.

איהר, מיינע מעג, מיינע יונגע,
שמיט פון פארגעסענקייט אויף,
לאזט זיך אזוי ווי די יונגען
אויפגעהן אין ליכטיגען גוף.

טריט קושען אויס טראטוארען,
זעגענען זיך אויפ'ן ראג,
מעג מיינע — ברזגז'ע נארען,
ס'קומט אן א קליגערער טאג.

ה. לייזויק.

מארשען

קינער וויל ניט לעבען מעהר מיט זכות פון אבות.
קינער וויל ניט מזכיר זיין געוועזענע לויח;
אויפ'ן בוידים פון דער קאלטער שול זיצען
בלינדע סאזעס

און האלטען אין די שנאבלען א צעכלומיגמען
דעם שם הויח.

אנטגעגען איבער שמיט דער פראוואַסלאַוונער
קלויסטער
און האַט ניט וואו אַהינטאַן זיינע קעפּ-קופּאַלען;
אין וויסטעניש פון גלעקער וויגט זיך ישו דער
געקרייצטער,

די צינגער פון די גלעקער האַכען אויסגעפיקט
די קאַמסאַמאַלען.

און איבער אלע געמלאַך — טריאומפּירענדיגע
מאַרשען,

און זון אויף אלעמען, ווי דורכזיכטיגער עמבער;
און אויסרופען פון יוגענט וויגען זיך, ווי פולע קאַרשען
אויף די צווייגען — אויף די שעה'ן — פונם
זיבעטען נאַוועמבער.

אויפ'ן אלטע מאַרק — אַ מויער פון געקנופּטע
ברעטער, —

מויער-רעוואַלוציע, דורך איהם מיט רויטע פּאַהנען
דאָס גאַנצע שטעטעל שפּאַנאָ, — און אויך מיין
אַלטער פעטער

מאַרשירט אַדורך מיט קינדישען, מיט
יאַלדעשדיגען פנים.

ה. לייזויק.

די באַקשאַ

אַ דינער שאַטען ציטערט אויף דער באַקשאַ.
די זילבער-בערדיגע פישער פּאַהרען
אויף איהרע דראַכנע, אווענט-שמילע וועלען —
דעם פאַנג דעם נאַכטיגען צו מאַכען. —
עס קוקט די לבנה און איך.

עס רודערען די וועסלער אין דעם וואַסער,
דער נעץ, ער פאַלט אלץ טיף און טיפּער;
קריסטאַלענע שופּען בליצען דורך דעם טונקעל.
אַ, שיינע קינדער פון די פּלוטען! —
עס קוועלט די לבנה און איך.

אַלץ ווייטער געגען שוואַרצען זויס פון וועלט-באַרג
פאַרלירען זיך די גרויע שיפּלאַך.
איך זעה זיי קוים, און ביי די סמיטע ברעגען;
די זיסע דאַרף-נגונים קלינגען. —
עס הערט די לבנה און איך.

מיין גרום אייך, פישער, אויף דער שמומער טיפּקייט!
מיין גרום דיר זענפטע דאַרף-קאַפּעליע!
די זויכע נאַכט-לופּט זויגט איין מיינע ברכות.
מיין נשמה שיפט זיך אויף דער באַקשאַ. —
עס שווייגט די לבנה און איך.

מאַריס ראַזענפּעלד.

ביאליסטאק

(אין פאלקס-טאג)

דער ברייטער וועג — די ריטלידיקע לינדען ביי
 דער זייט,
 אראפ צום סטאווי, וואו פישער-נעצן האבן זוניקע
 געצויגען
 דעם גאלד פון גרונט און גאלד פון וואונדערלאכע טעג,
 פאר טיף-פארוואנדערטע קינדערישע אויגן.
 דער גאלד פון יענע טעג אויף מויער-ווענט
 שוין בלייבט
 פארנאכטיק. און טונקעלער אזוי איך ווייט זיך ציט —
 ווי איבער וואלן נאכטיקע ביים שארף פון האריזאנט,
 נאך זון פארגאנג, א דינער ליכט-פאס ציטערט, גליט.
 א. בערגער.

— גדליה, געדאלקע, פון וואנען שטאמסטו,
 וואס דו קלינגסט און קלינגסט אין פרייהייט-גלאק?
 — איך רוף מיט'ן גלאק אז די פרייהייט זאל קומען.
 און שטאמען שטאם איך פון ביאליסטאק.

— גדליה, געדאלקע, דו העלדישער בחור,
 ווי האסטו זיך פון פרייהייט דערוואוסט?
 — איך האב די פרייהייט מיט דער מילך געזויגען,
 מיט דער זיסער מילך פון מיין מאמעס ברוסט.

— גדליה, געדאלקע מיט די בלויע אויגען,
 האט ביאליסטאק העלדען א סך ווי דו?
 — געווען דארטען העלדען, ליכטיגע העלדען,
 ליגען זיי איצטער אין אייביגער רוח.

— גדליה, געדאלקע, העלד פון העלדען,
 ווי קומען אין ביאליסטאק העלדען זיין?
 — זיי קומען פון בעקער, פון גארבער און וועבער,
 זיי קומען פון ארבעטער נויט און פיין.

— גדליה, געדאלקע, און דו ביזט אנטלאפען
 פון ביאליסטאק און אין דער וועלט אוועק?
 — דאס בין איך געלאפען דורך שמעט און לענדער,
 אויף שונאים פון פרייהייט פארשפרייטען שרעק.

— גדליה, געדאלקע, און וואו ביזטו איצטער?
 וואס אין פרייהייט גלאק קלינגסטו ניט מעהר?
 — איך בין געפאלען פאר דער הייליגער פרייהייט,
 ווייל אן דער פרייהייט איז מיר לעבען שווער.

גדליה, געדאלקע, איז רוח אין דיין קבר
 מיט אלע העלדען אין דער אייביגער רוח:
 און אין פרייהייט-גלאק וועלען אנדערע העלדען
 קלינגען און קלינגען אזוי ווי דו!

מאני לייב.

„ביאליסטאקער פרוינט“, יובילעאום אויסגאבע, ברענטש 88,
 א. ר., (1905—1935).

ברוש.

מיין שמעטל, היים, די ווייסע קרעטשמע אויפ'ן וועג,
 בליט ליכטיק אויף אין טיף פון מיין זכרון.
 ווי ס'האט אין מאי געבליט דער ווייסער בעז
 ארום די ווענט
 פון אלטן שלאס. און נאענט — די בלויע בלומען
 אין די קארן ...

בעליז

נו, הייסט עס, געקומען צופאהרען
 א קוק-טאן אמאהל אויף דער היים.
 אין קליימען — פארזשאווערטע שטארען,
 אויף שטיבער — געשוואלען דאס ליים.
 די דראזשקע, אויף שפיציגע שטיינער,
 דעם היים-הלום מינעס צעשיט,
 די שטיבער, געהויקערטע, וויינען
 און ס'פאלט פון די שויבען דער קיט.
 דאס פערד שניידט די בייניקע ריפען
 און ווארפט די האלאבליעס אין גאנג,
 צעשמאכענע הימלען, ווי זיפען,
 צעשפריצען א דריבנע געזאנג.
 דער פוהרמאן זיצט עלענט פון פארענט
 און רעדט מיט דער פלייצע צום ווינט:
 — ס'איז קיינמאהל דער איד ניט באווארענט,
 ווען ס'לעבען די לייצעס צעבינדט.
 — נו, הייסט עס, געקומען ... געפינען
 וועסטו ניט קיין נחת אין בעלץ,
 דו זעהסט די דעכער, זיי רינען
 און רעגען די שטיבער צעשמעלצט.

— מיר האבען די סיגוראנצע,*
 מיט פינצטערע היילען און שמיץ,
 קיין יחוס איז דא ניט קיין פאנצער,
 מען כאפט דיך, מען שמייסט דיך און זיץ.
 ס'בית-עלמין, מצבות צעשפאלמען,
 אין שווארץ-ערד פארזונקען פ"ג,
 עס רוהען דא מיינע געשמאלמען,
 וואס זענען פארגאנגען זיי זון.

(* געהוימע פאליציי.)

און ס'געניצען די ליידיגע בולוואַרען
מעכטיג שמרצמט-דער טיי פון בלישמשענדיגע
סאַמאָוואַרען,

איבער בענטש-שליכט, תחינות, אייניקלאַך —
אין אַן אַרגיע די שלייפלאַך פון די באַכעס,
און דינע ליפען שעפטשען אַלץ די נעמען פון די אבות.
אויף טישען פינגער אין די בערד און
אויפגעמישמער ש"ס

און ס'פלעכט דער ניגון זיך מיט אַ סמוּדענמ'ס אַ באַס.
אין גערמלאַך — זונבלומען, רעזעדע, מאַן,
בלאַנדע צעפ, קאַקארדעס, פושקין און נאָדסאָן.
און אין רויטער דעמערונג, מיט רייד אַלץ
נעפעלדיגער, שמילער,

ווי נאָך אַן אומזיכטבאַרען שפילער
ציהען פאַרלעך זיך אין פעלד.
און איבער אַלץ אַזוי פיל פּרילינגדיגער טרויער,
שימער,

דער ריח פון בען.

אַנאַ מאַרגאַליו.

ב ר י ס ק

אין אַ ווינקעל, וואו צוויי טייכען האַבען זיך באַגעגענט,
האַבען דריי מדינות זיך געטראַפען אין אַ סגל
און אַ שמאַט אין פון קדמונים אַן געלעגען.

דריי מדינות — פוילען, לימע און וואַהלין
און די סגל'דיגע שמאַט אין מיטען, ווי אַ קליו,
און פון יעדער מדינה ציט חיונה זיך אַהין.

איבער וועגען ציהען וועגענער מיט משא,
אידען האַנדלען אויפ'ן לאַנד און אויפ'ן וואַסער,
און אויף תורה און אויף צדקה צאָהלט מען מעשר.

און מען צאָהלט דעם מלך אויך אַ חלק פון ריוחים,
גיט ער אויף די אידען זיינע גוט השגחה,
טוט עס איינער און אַ צווייטער מלך נאָך איהם.

ביז כמעלניצקי ימח-שמו קומט מיט אַ שחיטה,
קומען שעכטען די חיילות מאַסקאוויטער
און עס דאַכט זיך — ס'איז אַ סוף צו בריסק דלימא.

אַבער ס'בלייבט אַ רעשט און שמאַט אין גיט
פאַרעלענדט

נייער ישוב וואַקסט פון דעם, וואָס האָט געברענט.
און אויב קלעצער ברענען, בויט מען ציגעלדיגע ווענט.

האַט אַ יאָג געטאַן דער קייסער מאַסקאוויטער
און אַ זאָג געטאַן: אַ סוף צו דעם געשפּליטער!
אַלע גרעניצען פאַרנעם איך אין מיין הימעל.

די אידען, וואָס האַבען דעם וואַלעך
„געזאַגט“, ווי גמרא אַ דף,
געווען איז דער ניגון דאָס צאַלעכץ
דעם אייבערשטען פאַר זיין באַשאַפֿ.

כ'וואַלט אַפּשאַבען וועלען די פּלאַסטעס
און אויפּלעבען קריק זייער וועלט,
נאָך כ'בין גיט קיין עדיגאַר לי מאַסטערס
און ספּון ריווער איז גיט מיין בעליץ.

די מענטשען געשטאַרבען דאָ פּשוט,
מיט לעבען פאַרפּולט ווי אַ קרוג,
אַ פּערד האָט אין בעליץ זיך צעפּלאַשעט,
אַ איד האָט געלעכט און — גענוג.

אַפּריס אויערבאַך.

בעסאַראַביע

ווערט אַ מענטש געבוירען אין קיסניצע, פּאַדאַליע,
וואַקסט אויף אין בעליץ, בעסאַראַביע,
זאַפט אַרײַן אין די יונגע ביינער
דעם אומעט און טרויער פון ישיבה-בענק;
לעבט אַפּ אַ לעבען אין ניו יאָרק —

און ס'ביינגט זיין בלוט נאָך דער אַראַבישער
אַבאיע און אַנאַל,

וואָס האָט איינמאַל נאָר זיין לייב באַקליידט,
און ס'זינגט זיין בלוט דאָס הייסע ליד פון מדבר.

נאָר אין די עלענדע פיר ווענט,
ווען ס'רויעט זיך אין איהם דער רויער כח —
זינגט ער זיך אַ טרויער-ליד,
כעט ער זיך: — רויער כח, רויער כח!

האַסט געזונגען פון ראַכאַמאַ און איבראַהים,
האַסט אויסגע'חלומ'ט דעם ראַזען חלום פון דעלאַוויראַ.
איצט זינג-זשע מיר דאָס ליד פון בעסאַראַביע —
מיין ליד פון בעסאַראַביע.

משה שיפּריס.

ב ר י ס ק

די אַלטע שמאַט, אַ שמאַט אי קליון אי גרוי,
איז טויט אַצינד ווי אַטהען און ווי טראַץ.

נאָר ליבענדיג, פאַר'צער'ט, מיט ווייכען אַטעם
כישוף איך פון זיך אַרויס אַמאַל איהר שאַטען:

די גאַסען אין פאַסטעלאַכדיגען גאַנג אַן ווילען,
די שרעקיגע און אייביג פּלוצלינגע אַפּרילען,
די רעגענס פול מיט זיין, די פעסטונג דראַהענד שטום,
די מידע פליגעל פון צוויי אַלטע מילען.

די דעמבעס וואַנדערען אַרויס פון קיסר-סאַד,
דער רודער צוקט איבער'ן טייך, דער רודער
שאַרכט: „אַ שאַד, אַ שאַד“.

ב ר י ס ק

בריסק, מיין געאגראפיע-לערער
 האָט געלערנט: גרויסען זיך מיט דיר —
 ערשט-קלאַסיגע פעסטונג.
 פאַר מיר ביזטו געווען
 ס'קבצניש געסעל,
 מיט בערעל סעטישקע-מאַכער'ס הויף,
 וואו ס'האַט זיך גאַנצע טעג אַרומגעדרייט אַ
 בלינדע קליאַטשע.

היים
 וואו מאַמע האָט אַ גאַנצען טאַג
 געשטאַפט סאַלדאַטסקע פאַפיראַסען,
 און מאַמע האָט געקוקט אין פענצטער,
 צי ס'גייט ניט דורך אַמאַל אַ פאַליצייסקע.
 יוגענט,
 פון דרייצען יאָהר ביו זעכצען,
 וואָס מאַמע האָט פאַרקויפט אויף אַ קאַנטראַקט
 צום שטאַט-גביר רב כאַצקעל,
 אויף זיבען טעג אַ וואָך
 אַ חוץ פרייטאַג-צונאַכטען —

חלום
 ווען כ'האָב דאָס ערשטע מאַהל
 געזעהן אַרויפקומען מיין באַלעבאַס רב כאַצקעל'ס
 אינגסטע טאַכטער זעלדעניו.
 און איינמאַהל אין אַן אַווענט
 האָב איך אַנגעטראַפּען אויף איהר שאַמען
 און אַפגעשטעקט אַ בריוועלע,
 וואָס איז געבליבען אַהן אַן ענטפער.

בצלאל פּרידמאַן.

ג ל י נ ע

דער גוי האָט נאַכגעלאָזט די לייצעס.
 ביידע לייבען רייסען דורכ'ן רוים.
 פון באַגדאַניווקער וואַלד, דער לעצטער בוים
 איז ווייט שוין הינטער אונז—דער „פעלמעוו" שניידט
 דעם וועג אונז דורך ברייט. —
 ווי אויף אַ טאַפעל שיבען מיר זיך איבער.
 די קאַפליטשקע און די גוי'עשע שטיבער
 לייגען אין אַ טאַהל טיף פאַרשנייט. —
 דאָס אויג זעהט ווייט, — אין שוועבעלדיגען פּראַסט,
 שווימען די קופאַלען פונם קלויסטער זילבערען אַרויס.
 עס צינדט דער לאַמפּ זיך איצטער אויף דער פּאַסט,
 און ס'שטאַרען איבער אַלע דעכער
 די קוימענס פון אונזער הויז.

אַבא שטאַלצענבערג

האַט אַ יאָג געטאַן, אַ זאַג געטאַן, אַ קוק —
 ערשט עס ליגט אַ שטאַט ביים סאַמע מוכאוועץ
 אין בוג,
 און אַ רעווע: העי, דו אַלמע, גיב זיך נאָר אַ רוק!

מ'האַט זיך עס צעלייגט דאָ ווי אין טאַמענ'ס גאַרטען!
 דאָ דאַרף מען אַ פעסטונג אויפבויען מיט פאַרטען,
 און איהר קענט זיך קראַצען אויף די לאַנקעס
 דאַרטען! ...

ווער וועט זיך גיין דינגען מיט אַזאַ בורילע?
 נעמט די אַלמע שטאַט זיך אַפּרוקען במחילה
 מיט די ברעגען פון דעם מוכאוועץ, דעם שטילען.

ס'ווערט אַ פישמאַרק, וואו געווען איז אַ בית-עולם,
 פון דער פאַשע וואַקסט אַ צערקווע מיט אַ צלם —
 מאַסקאוויטער צלם ביי די וואַסערען פון פּוילען.

האַנדלען סוחרים, אַרבעטען מוליאַרעס און
 סמאַליאַרעס,
 קומען אויף קאַזאַרמעס, שלעפט מען טישען, נאַרעס —
 און אין קלויזען קלינגט דאָס זילבער פון די קערות.

פון די פאַרטען הילכען יעדען טאַג האַרמאַטען,
 גאַסען, מערק און קראַמען זיינען פול סאַלדאַטען,
 און עס קלינגט די ברכה אין מאַמען און מאַמען.

און סאַלדאַטען דאַרפען קאַשע און מונדירען,
 און אַ כוסה מאַכען אַפּיצירען,
 און אין הלכות נשים האָט מען אויך ניט לב
 צו חקירה'ן.

פאַניע חקירה'ט ניט און שמעלט אויף אַליץ
 אַ שמעמפעל.

לעבט די יאַטקע-גאַס און גאַס מיט רוימע לעמפלאך,
 און קבצנים קאַכען, אויב ניט פלייש, איז וועמפלאך.

ס'איז גענוג דאָ ניט צו קאַרגען אויפ'ן גראַשען,
 בוים מען אויף אַ גרויסע שול און בתי-מדרשים
 און אַ הקדש און מקוואות פאַר די נשים.

הערט מען: בריסקער הימלען רעגענען מיט מן.
 ציט קיין בריסק דער בעל-מלאכה, מעקלער, אַרימאַן,
 וואַנדערט מען צו-פּוס, מיט אַקס און מיט דער כאַך.

ווערט אויף יעדען נגידי צען אַרימעלייט
 יעדער קרעמער קריגט נאָך זיבען ביי דער זייט,
 און דער דלות וואַקסט אין שמאַטעס און אין זייד.

מונחס באַריי שאַ.

די מידיווקע

אינמיטען וועלט אויף א פעלד — א שמעטעלע.

שמיבער, וואס שטייט איהר דא? מענטשען זיינען דא — זיינען מיר דא.

מענטשען, וואס טוט איהר דא? אונזער היים איז דא.

א דאך פון שמרוי.

א דאך פון שינדלען.

א דאך פון משערפעס.

אלע דעכער — סקאס אראפ.

קרום.

טריב,

טרויעריג.

יעדער אראפ — איז טרויעריג.

יעדער הויז — אליין.

אזוועקגעשמעלט — שטייט עס.

וואוהיין זאל עס גיין?

ווייטער איז דען בעסער?

אן אלטע הויז

שוין אָנגעשפארט אויף קוליעס.

איינגעבויגן

הכנעה'דיג.

וואס קאן מען זיך העלפן?

א יונגע הויז — א נייע,

ערשט אויפגעבויט,

שטוינט:

מאָקע?

אזוי וועל איך ווערן אויף דער עלטער?

א מיטליאָריגע הויז —

א פאריכטע.

אריינגעשמעלט א נייעס פענסטער —

קוקט די הויז קאסאָקע

אויף ביידע שטיבער מיטאַמאל,

און לאַכט — און וויינט.

אַט אַ קוימען,

ליגט ער אויפ'ן דאך.

איבערגעקערט.

— ליג.

אַט אַ טויער,

היינט ער איינגעבויגן.

נאָר אויף איין זאוועסיגע.

— היינט.

גראַדנע

(פראַגענט)

מיין היימאט, גראַדנע, פעסטונג-שמאַט פון לימע, די גובערניאַלע שמאַט פון צאָרישען ראָסיי. זכרונות טויכען אויף, ווי בלומען ערשט-צעבליהטע, געשמאַלטען שוועבען דורך און שמעלען זיך אין רייה...

קאָזאַרמעס, קלויסטערס און טאַבאַק-פאַבריקען, מיט באַרג און פעלד און וואַלד מיין היימאט-שמאַט איז רייך. באַריהמט מיט איהרע גרויסע אייזען-בריקען, צעלייגטע אויפ'ן הימעלבלויען ניעמאַך-טייך...

דער ניעמאַן שווימט פאַרביי צעגרינטע פעלדער, וואָס רינגלען, קראַנצען איהם אַרום פון יעדער זייט; און הינטער בערג דאַרט שוואַרצען זיך די וועלדער און קייטלען זיך, ווי כמאַרעס ציהען זיך העמ-זווייט.

עס בלאַנדזשען פישער-שיפלאַך אום, ווי טרוימען, אויף קלאַהרען ניעמאַך-האַרץ און זוכען אַ באַשייד... ניט איינמאַהל האָב איך אין די וואַסער-תהומ'ען פאַרטרויט מיין טיפען צער און אויך מיין זונג פרייד...

עס וואַקסט קאַלאַזשער באַרג מיר פאַר די אויגען, דער שלאַס, דער שווייצער-מאַהל און גובערניאַט-אַר-סאַד:

דערמאַהנונגען פון טעג, וואָס לאַנג פאַרפלויען, געמישט פון שוואַרצען פייך, און פולע מיט גענאָד...

עס קומען אויף געהוימע, ליבע ערמער: פושקי, סאַקרעט, לאַסאַסנע, גראַנדזשיץ, פאַניעמאַן, די ערשטע אויפגעכאַפטע, נייע ווערמער: אַ רעוואָלוציע, קלאַסען-קאַמף און רויטע פאַהן...

מאַרטירער וואַכען אויף אין מיין זכרון פון גראַדנער אַרעמקייט פון היינט און פון אַמאַהל... וואַרשטאַמען-קינדער, אין קעלער-שטוב געבאַרען פון שול-הויף, יורד'דיגע, פון פאַרשמאַט און פאַדאַל...

דער שמענדליגער געבראָג פון תפיסת-קיימען אין גראַדנער טורמע-הויף פאַרפאַלגט מיין יעדען טריט...

די שאַמעס פון די הויכע ווענט פאַרשפריימען אַ שאַמען אויף מיין יעדען אַמעס-צוג און ליד...

אַ. פאַחטראַנץ.

און מיך,
 אין דעם געפלעכט פון געמלאך —
 די גרויסע שול, דאס בית-מדרש און די קלויז;
 דאס שמעטעלע —
 וואס פון דער נאָהענט
 איז עס אזוי איינגעהויקערט-העמליך —
 און פון דערווייטענס
 זעהט עס אזוי נעם-געוויירעט,
 זעהט עס אזוי שעהן-אידיליש אויס.

אין אַט-דעם פלאַכען מאָהל
 האָב איך מיין ערשמען חלום אויסגעשפּונען;
 ביי דער קאַפּליצע,
 צום ערשמען מאָהל,
 באַריהרט אַ יונגפּרוי'ס ליפּ.
 אין יענעם מאָהל —
 אַן עכאַ אין דער אייביגקייט אַנטרונען —
 איז מיין מאַמען נאַכגעאַנגען צום בית-עולם
 מיין פאַרשטיקטער, קינדערשער כליפּ...

אין יענעם מאָהל — אין האַראַדענקע —
 האָב איך צום ערשמען מאָהל
 גענאַרט
 נאָך סוד פון האַריוואַנט —
 און אויב אַ קינד קען אַנמערקען אַ ציל פאַר בענקען,
 האָב איך געבענקט ביז קאַלאַמיי אַזש —
 און ווייטער
 האָב איך בענקען ניט געקאַנט...

אין יענעם מאָהל
 האָב איך צום ערשמען מאָהל די פּרייד באַנומען;
 צום ערשמען מאָהל
 באַנומען האָב איך דאַרט דעם גרויל.
 די פּרייד —

ווען ס'איז מיין מאַמע — אַזאַ שמאַלטנער —
 פון אַמעריקע געקומען!
 דעם שרעק — מיט איין יאהר שפּעטער —
 ווען ס'האַט אַ קאַזאַק
 אַנגעשמעלט אויף מאַמענ'ס שמערען אַ פּיסטויל...

ס'האַט דער קאַזאַק דאַן מיין מאַמען ניט געשאַמען —
 נאָר מיט'ן גרויל
 האָט אויך דער ערשמער האָס
 געטאַהן אין האַרץ ביי מיר אַ שפּרונג.
 דערנאָך, ווען ס'איז אין יענעם מאָהל
 דאָס בלוט אין טייכען שוין געפלאַמען —
 האָב איך אויפּגעהערט אַ קינד צו זיין —
 האָב איך אויפּגעהערט צו טראַכטען יונג...

און קאַלאַמיי
 האָט אויפּגעהערט צו זיין דאָס ווייטסטע...

אַט אַ מאַפּ.
 אַמאַל געווען אַ מאַפּ.
 געטומלט.
 געקאַכט.
 שוין...
 אַפּגעטומלט.
 אַפּגעקאַכט.
 צעבראַכן —
 ליגט ער אויף דער ערד.
 צוריק אַהיים.
 צו דער מאַמען.

אַלעמענס מאַמע.
 אַלעמענס היים.
 אַ מאַפּ.
 אַ שמוב.
 אַ מענטש. —
 אַלע — איינס.
 איין סוף.

א. לוצקי.

האַראַדענקע

אין פלאַכען מאָהל —
 דאָס שמעטעל, האַראַדענקע.
 די בידנעקייט
 מיט גאַלד פון זומער-זון באַשפּריצט.
 דאָס טייכעל — די טשערוואַנע —
 ביים בית-עולם,
 די בלויע סקאַלעס בלויז געדענקען —
 אין מצבות אין צעקריסטע,
 וויפּיל בלוט און וויפּיל טרעהרען
 ס'זיינען איינגעקריצט...

אויף סטרילמשער וועג — די קאַפּליצע די קליינע;
 דער סאַביק-טייך, דאָס וועלדעלע ביים ראַנד;
 דער קאַשמאַל-שפיץ;
 דער דאָך פון דער געמיינדע —
 כאַטש נעם דאָס גאַנצע
 און פאַרדעק עס
 מיט אַ דלאַניע פון דער האַנט...

און העט — ביים שמעטעלשען צוקאַפענס —
 צווישען סעדער,
 ווי אַ פעסטונג,
 דראַהענדיג און שוואַרץ —
 דאַרט, וואו ס'געהען אום דערשראַקענע, מיט
 היט אין די הענט,

די כלאַפעס —
 דאַרטען שמעהט דער אַלמער, ליובאַמירסקישער
 פּאַלאַט.

ווי ס'וואלט די פרעמדע וועלט מיין אויפבוני נאָר
 געהאַסט, געקריצט מיט פיין מיין האַרץ פון שווערע יאָהרען.
 און איצט מיט עלענד רייסט מיך נאָך די ווייט
 אַוועק; —
 פון דיר, ניו יאָרק, וואו כ'האַב פאַרלוירען יוגענט-מעג.
 י. ל. קאַלושינער.

וויילנע

(א געזאַנג)

שטאַט — ווילנע! איך רופֿ-אַן דיין נאַמען,
 און ווי נאָר דיין נאַמען דערמאָהנט —
 געפיהלען זיי ברויזען, ווי שמראַמען,
 און ס'מוטיגט און ס'וועקט און עס מאָהנט ...

כ'זעה אַרעמע הויפען, אין טיפען —
 געצעלמען אין שאַמען צעשמעלט;
 איך האָב דאָרט דערהערט און באַגריפען
 דעם רופֿ, וואָס זיי שיקען דער וועלט.

געזעהען דאָרט די „דרוקען“, „פאַרלאַגען“
 פון „פונק“ און פון „מין“ און פון „ראַס“,
 וואָס „האַבען“ ווי בליצען-זיגזאַגען
 באַלויכמען דאָס לעבען ביז תהום ...

די שולכלאך, וואו ס'לויכט קוים אַ פייער,
 וואו ס'קלינגט קוים דער ניגון אין לופט;
 און ליד פון די נייע באַפרייער,
 וואָס מוטיגט, וואָס וועקט און וואָס רופט.

און נעמען פון ווילנער משכילים,
 בני וועמען נאָר כילדונג איז גליק ...
 און רייד פון די איידעלע תמימים,
 פון פין און פון שולמאַן, און דיק.

און ס'קלינגען פון נעמען די קלאַנגען
 פון קעמפער — מיט פרייהייטס פאַרלאַנג,
 וואָס זיינען אַנטקעגען געגאַנגען
 דעם הערשער — אין מוטיגען גאַנג.

דיין שוסטער, וואָס האָט זיך דערוואַרבען
 אַ נאַמען, וואָס קלינגט אין דער וועלט —
 געפאלען פאַר פרייהייט אַ קרבן —
 הירש לעקערט — פון ווילנע דער העלד.

געזעהען אין דיר, הויפט-שטאַט פון ליטע,
 דעם צענטער פון אידישער וועלט,
 וואו פרעמדקייט וואַלט האַבען די שליטה —
 פאַראייניגט דיין גייסט און באַזעלט.

און די גרויסע שול איז אויך געוואָרען קליין. —
 צו די האַרזיגאַמען —
 צו די וועגען, צו די שמויביגע, געקרייצטע —
 האָט דער טויט אַ זעץ געמאַן אין שויבען
 און מיט בלוט אין אויג באַפוילען:
 געהן!

און ווען דער טאָג פון קריקער איז געקומען
 און די נאַקעטקייט פון קוימענס
 האָט אַ שוואַרץ געמאַן פאַר אויג —
 איז די בענקשאַפט שוין געווען פאַרמריקענט
 אויפ'ן גומען —

איז דאָס האַרץ, דאָס אינגלישע,
 געווען שוין — רויג ...

מראַכט איך איצט
 פון יענעם טאַהל דעם פלאַכען —
 ווייטע, שלייער-שווערע, פרעמדע מעג.
 נאָר וועלען וואַלט איך נאָך אַמאַהל —
 מיט אַ שמילען גרום
 מיין טאַטענ'ס טיהר פאַרמאַכען ...
 און אפשר

צו דער קאַפליצע אַ וואַנדער טאָן אויף סטרילטשער
 וועג ...

וועלען וואַלט איך נאָך אַמאַהל —
 אַריינזאַפען אין זיך
 די ביטערקייט פון יענע נויטען;
 די אַרעמקייט

צופוסענס פונם פירשמליכען פאַלאַץ;
 דעם לעבען דאָרט — דעם אידישען —
 פון דעקאַגראַמס און לויטען;
 דעם לעבען דאָרט,
 מיט הייסען דיכטער אויג,
 אַריינקוקען אין האַרץ ...

מאַרטין בירנבוים.

וואַרשע

(סאַנעט)

איך האָב פאַר דיר, ניו יאָרק, מיין היים געביטען,
 עס האָט מיך וואַרשע אויפגעהאַדעוועט פאַר דיר;
 איך זאַל מיין וועלט אויף דייע דאַסען בויען מיר,
 און איבערנעמען פון דיין לעבען נייע זימען.

און ווי עס לויפט דורך וואַלד פאַרביי אַ שליטען,
 און בוימער ווייטע שווימען פאַר מיין אייל צוריק;
 געלאַפען זיינען מעג מיט פרייד פאַרביי מיין בליק,
 וואָס כ'האַב מיט זיי מיין יוגענט דורכגעריטען.

די ווייט אין נאָהענט-פרעמד פאַר מיר געוואָרען,
 דאָס נייע לעבען האָב באַגעגענט מיך מיט לאַסט,

— דער ווילנער גאון אין א וואלד א פינצטערען —
געדיכטען.

— דער גאון איז אַוועק אויף וועגען גלות
אפצורייכטען.

א שמעטעל ביי א טראַקט, וואו ס'הערט זיך
שווישט פון בייטשען, —

עס קיילען רעדער זיך אַוועק אויף שווערע אַקסען.
דער זיידע איז שוין טויט, די אייניקלאך — שוין

אויסגעוואַקסען.
די באַבע קרעכט, וואָס יונגוואַרג געהט אַרום,
ווי גאַנצע דייטשען, —

די ווערטער אַלמ-פאַרוואַרצעלמע, נאָר נייע טייטשען.
און ווידער איז אין שמעטעלע אַ נאַמען אויפגעגאַנגען:

געקומען מיט דער שניידיקייט פון בליץ:
— הירשעל, הירשקע! און אין האַרצען גיט אַ קריין,
— דערצעהל, דערצעהל! — אין ווילנע איז מען

אין אַ מאַרש געגאַנגען,
אין ווילנע האָט מען לעקערט'ען געהאַנגען.

די טאַטעס סוד'ען זיך, די קינדער הערען מיט די
אויגען. —

— די ווילנער יונגען געהען געגען ניקאַלאַ'ען,
— די שניידער-שוסטער זאָגען, אַז מען דאַרף די

וועלט באַפרייען!
אַריבער שמעטלאַך ליטווישע, אַריבער פּלוטמען
איינגעבויען.

האַט זיך צעשפּרייט אַ רעגענבויען.
עס רוישט דער ים געזאַלצענער, עס שווימען

נייע יאַהרען,
געשטאַלט האָט זיך געבימען אויף געשטאַלט,
אייך ווייס ביזט אַרעם, איך ווייס ביזט אַלמ,
נאָר ווי אַ מאַמע בריינגסטו מיר ניט אונטערגאַנג,
ניט אַרונ,

נאָר טאַג פון מיין געבאַרען!
ב. י. ביאַלאַסטאַצקי.

א פאַלקס-ליד וועגען ווילנער אידען

(מיין פריינט יעפים ישורין א מתנה)

איבער נייעזשין הענגט אַ כמאַרע
און אַ גרויסע שליאַטע;
פאַהרט אין שטאַט אַ באַלעגאַלע,
זינקט די בויד אין בלאַטע.

זיצט אין בויד אַ איד אַ פרעמדער,
קומט פון אַלדי וויימען;
— וואָס-זשע פיהרט אַ איד קיין נייעזשין?
— סחורה, וואָס פאַר ליימען.

דיין נעץ פון די וועלמליכע שולען
און פעסטונג פון אידישען וואָרט.
דאָס זייגען די קוואַלען, וואָס פולען
מיט זין און מיט פרייד יעדער אַרט.

די פאַרשער פון שריפטען — אַרכיווען,
וואָס ראַנגלען ביי דיר זיך מיט נויט,
באַנייען די ווייטסטע ישובים,
וואָס זייגען אין לענדער צושפּרייט.

וואָס לעבען אין דחקות, ניט זיכער,
און נעכטיגען ניט וואו געטאַגט —
זיי בויען פאַלאַצען פאַר ביכער,
פאַר אוצרות, וואָס ס'פאַלק נאָר פאַרמאַגט.

די קעמפער, וואָס האַבען צושפּרייט זיך
ביז דאַנען — אַריבער דעם ים,
און דאָ אין דעם לאַנד, וואו באַנייט זיך —
געשטיצט און באַוואַהרט זייער שטאַט...

אברהם רייזען.

דיין נאַמען, ווילנע, קומט צו מיר פון טיפעניש
פון יאַהרען,
ווען איך האָב זייט פון דיר געטרוימט, פון דיין
געשטאַלט.

אייך ווייס ביזט אַרעם, איך ווייס ביזט אַלמ,
נאָר ווי אַ מאַמע בריינגסטו מיר — ניט אונטער-
גאַנג, ניט אַרונ, נאָר טאַג פון מיין געבאַרען.

די שטאַט, די גאַסען פון מיין איצט, אין
בוואַליעדיגען ברומען, —
אין מיטען קאַך, מיר דוכט, איך שאַר זיך ביי אַ צוים,
אַ צוים אין ליטע, בית עולם-בוים.

אַ הימעלראַנד, וואָס האָט ווי אַ פּרוכת זיך צענומען,
מיט יעדען גרום וואָס איז צו אונז פון דיר געקומען.

אַ שמעטעל ביי אַ טראַקט, וואו ס'ביימען זיך די
שעה'ן, —
אַן אורח געהט. — שלום! עליכם שלום!
פון וואַנען? אַ, וואונדערליכער חלום!
דער זיידע גלעט די באַרד, די אויגען טוקען זיך
אין גרויען.

— דער אורח איז געווען, געזעהען דעם אוהל
פונם גאון.
לעגענדעס, איינס און צוויי, אַ שיכט אויף שיכטען,
דער ווילנער גאון מיט אַ זאַק אויף זיינע פלייצעס.
— דער ווילנער גאון פירט פאַרבלאַנדזשעט פערד
ביי לייצעס.

וויילנע

אזש פון ליטע ביז אוקראינע
פיהרט דער איד זיין סחורה;
תורה איז די בעסטע סחורה, —
פיהרט דער איד זיין תורה.

און זיין זיידענע קאפאטע
איז אים אפגעריבען;
און דער ווילנער גרויסער דלות
איז דער פרעמד פארטריבען.

תורה איז די בעסטע סחורה —
ניט מיט גאלד צו וועגען,
אידען, נייעזשינער פראסטאקעס,
האבען א פארמעגען:

זאמען ברויט און פולע שפייכלער,
פעטע שאף און רינדער;
נאָר זיי האבען ניט קיין תורה,
ניט פאר זיך און קינדער.

בלייבט דער ווילנער איד אין נייעזשין —
נייעזשין דארף זיין סחורה.
זיצט דער ווילנער איד מיט קינדער
און ער לערענט תורה.

קלינגט זיין לערענען איבער נייעזשין,
איבער אלע שטיבער;
אידען, נייעזשינער פראסטאקעס,
נעמען זיך אזש איבער:

— א געזונט זיי אין די ביינער
אלע די ליטוואקעס,
וואָס זיי לערענען זייער תורה
נייעזשינער פראסטאקעס.

מאָני לייב.

ווילנער פארנאכטען

(צום אַנדענק פון צ. קאפעלזאן)

איך זעה איהם פאר זיך, ווי אמאָהל, א פארטראכטען;
ער שמעהט אויפ'ן ראָג אין די ווילנער פארנאכטען.
ער קוקט אזוי ליטע'דיג, אָרעם און בלאַם,
ווי אויבען דער הימעל, ווי אונטען די גאַס.
א שטאַט — א צעשרומפען געזיכט פון א זקן,
צעקנייטשט אין זאָוואַלקעס, פארגעלט און
צעשראָקען.
די מענטשען, די מויערלאך — שמשופלע און קליין,
און גרויס טיילט זיך אויס נאָר דער וואַלקען אליין.
ער הענגט אַזאָ דיקער, אין לאַנגווייל אין שווערען,
און טריפט נאָכאַנאַנד זיינע גרויאַגע טרעהרען.

און אונטער איהם ליגט די פארהאוועטע גאַס,
וואָס מומעלט זיך נעכענדיג, נישטיג און נאַס.
דאַס קעהרט זיך ניט אָן מיט'ן יונג דעם פארטראכטען,
וואָס וואַרט אויפ'ן ראָג אין די ווילנער פארנאכטען.
ער שמעהט און ער קוקט ניט און קוקט אַבער גראָד,
ביז וואַנען ווער פלאַמערט פאַרביי, ווי אַ סוד.
אַ דריי מיט'ן אויג און אַ שושקע אין אויער,
עס שאַמנט ווער דורך און, פאַרשווינדט אין אַ מויער.
און שמוס אויפ'ן ראָג שמעהט דער וואַרטער
און שמעהט,

דער פנים פארטוליעט, די בליקען צעשפרייט.
אַט סוד'עט זיך איבער אַ צווייטער, אַ דריטער,
און שווינדען אין מויער מיט פריידיגען ציטער.
מען רוקט און מען רוקט זיך געהיימיספול צו;
אַט צינדט זיך אַ פייערעל אָן ערגעץ-וואו.
און ווייטער אויף אַנדערע ראָגען און ווייטער,
עס שמעהט אויף דער וואַך אַלץ אַ יונג אַ פאַרשייטער.
און פייערלאך, פייערלאך פיל, אזוי פיל,
זיי צינדען זיך אָן אין דער שטיל, אין דער שטיל.
זיי גיסען זיך איינס מיט'ן צווייטען צוזאמען;
די פייערלאך ווערען פאַרצערענדע פלאַמען.
זיי רייסען מיט אימפעט זיך דורך פרייערהייט,
באַלויכטען די נאַכט אזוי רויט, אזוי רויט.
זיי שפרינגען פון בוידעס, זיי שפרינגען פון קעלער,
פאַרכאַפען שוין אַלע עטאַזשען אַלץ העלער.
זיי שפרינגען פון ווילנע און מינסק און סמאַרגאָן,
זיי צינדען די מלוכה די רויזנע אָן.
אַט פלאַקערט גאַנץ רוסלאַנד און ברעכט שוין
צוזאַמען,
אַט שמעהט שוין די וועלט אַ פאַרכאַפטע אין פלאַמען.
די כמורנע, די שווערע, פאַרפאַנצערטע וועלט,
אין פייער געלייטערט, פון פייער באַהעלט.

:: :: ::

וואו ביזטו דו צינדער, וואָס האַסט אויף די ראָגען
די פייערלאך אַלע געהיט און געטראַגען?
צו ליגסטו עקוועלט וואו, פון שנייען פאַרווייהט,
דיין ווייסט-ווייס געביין אויף די וועגען פאַרווייס?
צי שמעהסטו נאָך אַלץ און באַוואַכסט נאָך דעם פייער,
ווי שמענדיג, אַ גרייטער, ווי שמענדיג, אַ טרייער?
צי מיד, אויף אַ ווייס-פרעמדער ערד ערגיץ וואו
דערלעכסטו די יאַהרען די לעצטע אין רוה?
צי טראַגסטו אין גלות אויך, שטיל און באַשיידען,
דאַס הייליגע פייער אין הייליגע לידען?
דו העלד פון מיין ליטע, אַוואו נאָר דו ביזט,
אַ זיי מיט דער שרפה דער גרויסער באַגריסט!

א. לעסטין.

וולעדניק

גענוג שוין! שרייט אויס משה יאסעל,
דאס מוז און דאס וועט באלד געשעהן.
אהיים וועל איל איך פאהרען, קיין וולעדניק
און טאקע נאך שבת, איר'ט זעהן.

פארברענט זאל ער ווערען, קאלומבוס!
א טייפעל געפינט אויס א לאנד!
א גיהנום, אויף מינע נאמנות!
עס ברענט דא, עס פלאקערט א בראנד!

אהיים וועל איך פאהרען קיין וולעדניק,
ארויסגעהן פאמעלעך אין מארק,
פארדינען דארט עמליכע גראשען
און גאר ניט געהארעוועט שטארק.

און לעבען אין כבוד, אין נחת,
און האבען א ווערדע ביי לייט.
א חשוב ביים פריץ כאליומין —
געהאנדעלט מיט איהם אזא צייט.

א טייערער גוי, דער כאליומין.
ער האט ליב צו מאכען א שפאם:
„אט זינג“, זאגט ער, „יאשקע מה יפית“!
ער רעדט אזוי גראב אויפ'ן באס.

ער ווערט אמאל כלומר'שט משוגע,
און הויבט אן די פריצי'שע שטיק:
„פאשאל וואן זשידאזוסקא'ס מארדא“
און שיקט מיך באלד רופען צוריק.

און קומען וועל איך אין בית-מדרש,
(דארט ברויכט מען קיין טיקעט ביים טיהר),
איך האב דארט א שטאט אזש אין מזרח,
ניט ווייט פון ר' סענדער דעם גביר.

און הערען בן-ציון דעם חזן:
זיין טיפען געבעט, זיין געוויין;
ער שפרייט אויס די הענט און ער מענה'ט,
זיין מענה קען ריהרען א שמיין.

און הערען דארט שלום דעם מגיד,
ער רעדט אזוי הארציג געמריי,
ער מאלט אויס א חבוט-הקבר —
איז פונקט ווי איהר זייט דארט דערביי.

און ס'וועט זיך ארום מיר פארזאמלען
א רעדעל אין שול-הויף, אין גאס.
און איך וועל א רייד טאן אין ענגליש:
„העלאו!“ וועל איך זאגען אין שפאס.

„ליידים און דושענטעלמען, ליסען,
איהר לעבט דא ווי ווערים אין כריין,

און ווילד זענט איהר ווי אינדיאנער,
און ווייסט ניט וואס גוט איז, וואס שעהן“.

„צי ווייסט איהר, א שמינגער, וואס מינט דאס:
„אפסטען“ און „טאפ-פלאר“ און „די בעק“,
און „לענדלארד“ און „קארט“ און „סיידוואק“
און זוכען א „דושאב“ און ס'איז „סלעק“?

„אלבעטשע“ איהר ווייסט ניט וואס „בלאף“ איז?
און „העלפ-יורסעלף“ ווייסט איהר וואס מינט?
אוי „גרינהארנס“, ווילדע בארבערען!
„קאלאמבוס“ וואלט איך דאך פארשטיינט.

און שמעהן וועט דער עולם און טראכטען:
„ס'א מזיק! ער רעדט דאס א שפראך“
און איך וועל זיך ברייען און ברייען,
ארומריידען אימליכע זאך.

און „רענטען“ וועל איך דארט אין וולעדניק,
ביי נחום דעם שמש א „פלעט“,
און קויפען א שעהנע קאנאפע,
און קויפען א הילצערנע בעט.

און הייסען מיר קאכען א קרופניק,
איך זאג אייך, ס'א מאכל, אנטיק! —
אהיים וועל איך פאהרען קיין וולעדניק,
אהיים וועל איך קומען צוריק.

מיכל קאפלאן.

זאבעלין

כ'האב געטראכט און האב געטאן
אויף מיין אייגענעם באראם.
אויפגעבליצט האט מיין שגעון
און פארלאקט מיין יונגן טראם.

כ'בין אזועק, אזועק, אזועק — — —
דארפיש שטויב נאך זיך געלאזט;
ליב געווען דער ערשמער שמעג,
איינגעשניטן אין דעם גראז.

קיינעמס ווארט נישט אויסגעהערט,
(ליבע, ליבע, מאמע רייד); —
און נישט קלאר נאך דער באגער,
און פארפלאנצטערט דער באשייד.

צוועלף יאר! — און קליינגעוויקס,
א געשריי אין הארצן ברויזט;
ווי א הייסע קויל פון ביקס
האט געריסן זיך ארויס!

מאמעס וויין האט נאכגעיאגט,
מאמעס בליק — דעם וועג פארשמעלט.

נאַר ס'האַט איינגעשפּאַרט געלאַקט
פרעמדער ריח, פרעמדע וועלט!

ווי א בויגן האָט מיין הויט
ביז צום פּלאַצן זיך פאַרשטייפט;
ס'לויפט מיין לייב דורך קאַלטער שרויט,
כ'האַב מיין אומעט צוגעפּייפט.

וואָס דערוואַרט מיך אין פאַראַוים?
וואָס זאָגט צו פאַר מיר די ווייט?
שוואַרצער רויך און באַן-גערויש
שמילע רואיקייט צעשניידט.

באַן כאַפט צו מיך, און פאַרטראַגט
מיט אַ טעמפען שמאַלען קלאַנג;
גאַרנישט, גאַרנישט צוגעזאָגט,
קיין איין איינציקן פאַרלאַנג!

ב. לאַפּין.

מיט צוועקעס געהאַמערט
די קעפּ פאַר'ן טויטען...

מיט בלוט-רוימע פּלעקען
געקוויימעלט די שטיינער...
הינט גריזשען און לעקען
פון הרגנים די ביינער.

ניטאָ שוין קיין זכר
פון פּראַכטפולען שמעטעל!
מען זעהט מעהר ניט שמעהן
אַ סלופּ מיט אַ ברעמעל...

די ראַגאַטקע פאַרבונדען
מיט פאַראַסטמען דראַט,
אן אויפּשריפט פון אויבען:
„די געשטאַרבענע שטאַט!!!“

א. פּראַוואַטינער.

הורבן זויהיל

ערשט נעכמען געווען נאָך
אַ שמעטעל — אַ פּראַכט...
זעהט נאָר, וואָס היינט
האַבען „מענשען“ געמאַכט!...

זלאַטשאַוו

אין יענער נאַכט, דער לעצטער נאַכט,
ווען אַפּגעזעגענט כ'האַב מיין היים —
דעם רב ר' פייוועל'ס צייגעל-מויער
און באַכע ליבע'ס שטוב פון ליים —

מיר דאַכט,
אַז קיין שום לעבענס-פּרייד וואַלט ניט פאַרגעסען
מיך געמאַכט

דעם קינדיש-צאַפּעלדיגען טרויער
פון יענער נאַכט.

פּערד-אונד-וואַגען האָט געפּויעט אויפ'ן שמאַלען,
לאַנגען וועג

ווי אַן אַרימאַנסקע לויח,
און באַרג-אַרויף האָט זיך צעקרקצט
די אַקס אין ראַד און וויי אין האַרץ —
אוי, עפעס שלעכטס, עפעס שלעכטס
וועט ברענגען מיר דאָס נייע...
וואַלט וועמענס וואַרט מיט שאַרפען פּרעג
מיין פּרוכנעם דיזעל דאַן צעזעגט —
אויף אַלע פּיער וואַלט איך דאָך באַלד
געקראַכען מיט'ן וועג צוריק,
צו כאַפען נאָך אַ לעצטען בליק
אויף דרימלענדיגע דעכער, איינגעטוליעטע אַזוי

ביים ברעג פון שוואַרצען וואַלד.
בעדיכט

אַ ליד האָט עמיץ זיך צעזונגען,
האַט עס ווי געוויין געקלונגען,
ווי טאַמענ'ס זיפּין און מאַמעס תּפּילה, צינדענדיג
די ליכט —

דער טייזוועל מ'געעפענט
זיין גיהנום'דיג מויל,
מיט שלאַנגען פון פייער
פאַרדרייט אין אַ קנויל.

די צונגען — זיי לעקען
פון הימעל דעם ראַנד,
רויטלעך און פענזלעך
דריי טעג נאַכאַנאַנד.

ניטאָ מעהר קיין הייער
און בוימער ביי זיימען,
פּעך — שוואַרצער רויך
ציהט זיך פון ווייטען.

קאַרניזען, באַלקאַנען
פּלאַצען און פּאַלען,
ס'שפּילט זיך דאָס פייער
אין שויב מיט די שטראַהלען.

די בוימער פאַר'שרפה'ט,
צושפּאַלמען און טרוקען,
מיט טענות די צווייגען
צום הימעל נאָר קוקען...

געשענדעט, געשמאַכען
געקרייצט אויף די פּלויטען

געזעהן מלאכים ארום דער זון,
 ביז סע האָט איהם אַ שכוּר, אַ גוי מיט אַ האַק,
 אזא פאַרפּאָהר געטאָן אונטער'ן פּראַק,
 אז ר' איז געבעך שיעור ניט געשמאַרבען דערפון —
 דער גוי מיט דער האַק איז מיין שנאה אין מיר,
 צו מיין זיידען, און איהם צוליב, אויך צו דיר, —
 מיין היים, מיין זלאַטשאַוו.

דיין ערד איז אַן עדות אז איך טראַכט ניט אויס:
 ווען מיין זיידע האָט מיין מאַמען פון הויז
 אַרויסגעשמעלט מיט דער פּאַליציי.
 האָט מיין באַבע, אין דער ברייט מיט די פיס,
 געשמייכעלט שיעור אזוי האַנגיגים,
 ווי אַ שיקמע, וואָס שמעהט צוושען זעלנער צוויי —
 אז פאַרשאַלטען זאָל ווערען מיין שנאה אין מיר,
 וואָס האָט מיך דערמאַנט אַן איהר און אַן דיר, —
 מיין היים, מיין זלאַטשאַוו.

ווי אַ קופּקעלע נאַקעטע אידען אין באַד
 אַרום אַ פאַרבריהטען, האָט מען אין ראַד
 געשאַקעלט די קעפּ און די בערד זיך געגלעט,
 אַרום די אַרויסגעוואַרפענע פּעק
 און שמאַמעס און בעכעכעס אין זעק.
 און אַרום דעם צעבראַכענעם שטיקעל בעט —
 מיין מאַמע וויינט נאָך איצטער אין מיר,
 ווי דעמאַלט אונטער דיין הימעל אין דיר, —
 מיין היים, מיין זלאַטשאַוו.

נאָר וואונדערליך איז דאָך אונזער וועלט:
 מיט אַ פּערד און וואַגען איבער אַ פעלד
 שלעפט מען זיך אַרויס צו דער באַהן.
 וואָס פליהט ווי אַ שד איבער פעלדער אוועק,
 ביז זי בריינגט אויף אַ שיף מיט אַ צווישענדעק,
 וואָס פיהרט אַריבער קיין ניו יאָרק דאָנמאָן —
 איז דאָס מאַקע די איינציגע טרייסט כאַטש פאַר מיר,
 וואָס מען וועט מיך ניט באַגראַבען אין דיר, —
 מיין היים, מיין זלאַטשאַוו.

מ. ל. האַלפּערן.

מאַלנע-מאַסקאַליווקע.

דער רבי רב דוד'ל איז געווען אין מאַלנע
 און איצט איז ער אין ראַכמיסטריווקע;
 איך בין ביי היינטיגען טאַג אין געוויאָרק,
 כאַטש שמאַמען שמאַס איך פון מאַסקאַליווקע.

עס איז אַ מהלך פון געוויאָרק קיין מאַלנע
 און פון מיר צום רבי'ן אַ שיינער להבדיל:
 אַ שבת צונאַכטס, ווען איך טאַנץ אויף אַ באל, זינגט
 דער רבי מיט גרויס התלהבות המבדיל.

געשמאַנען דער בית-עולם אַפען —
 אַ מויל מצבות, ווייסע ציינער —
 היט זיך, היט זיך! ס'האַט געטראַפען
 אז אין מיטנאַכט האַבען מתים
 (גאַלע טאַנצענדיקע ביינער
 אין תּכריכים און טליתים)
 פאַרפיהרט אַ וואַגלעך אויף די קברים
 און דאַרט פאַרענדיגט איהם זיין וועג!

פאַרגאַנגען זיינען לאַנגע טעג
 און זונען-פרייד און שווערען שמורעם
 זייט יענער נאַכט.

נאָר מיר דאַכט,
 אז קיין שום וועלטענס צויבער-פּראַכט
 האָט אין זכרון ניט פאַרשמעמפעלט אזא אייביג-
 טיפען דויער

ווי דער היימוויי און דער טרויער
 נאָך מיין שמאַס אין יענער נאַכט.

און האַבען ווייסטע, בייוע קראַען
 אַ חורבן אויף מיין היים געבראַכט —
 דאַרט לייכטען זיכער שטערען נאָך יעדען שמורעם
 ווי אַ יאָהרצייט נאָך הייליגע שעה'ן,
 געבאַרען לענגאויס ביי די איינזאַמע קברים
 אין יענער נאַכט.

יעקב מעסטעל.

זלאַטשאַוו, מיין היים

אַ זלאַטשאַוו, דו, מיין היים, מיין שמאַס
 מיט דיין קלויסער-שפיץ און שול און באַד.
 און מיט דייןע זיצערקעס אויפ'ן מאַרק
 און מיט דייןע אידעלאַך, וואָס רייסען זיך אַפּ,
 ווי הינט אויף דעם פויער, וואָס קומט אַראַפּ
 מיט אַ קוישעל אייער פון סאַסנאַווער באַרג —
 ווי דאָס לעבען אין פריהלינג וואַכט אויף אין מיר
 מיין אַרעם ביסעל בענקשאַפט צו דיר, —
 מיין היים, מיין זלאַטשאַוו.

נאָר אז איך דערמאַן זיך, פאַרבענקטערהיים,
 אַן דעם נגיד ראַפּאָפּאַרט, ווי ער גייט
 מיט זיין גראַבען בויך אין שול אַרין,
 און שאַיע הילעלס, דעם פרומאַק,
 וואָס וואַלט, ווי אַ חזיר אין אַ זאַק,
 פאַרקויפט אַפילו די זון מיט איר שיין —
 איז דאָס גענוג עס זאָל אויסגיין אין מיר,
 אזוי ווי אַ ליכט, מיין בענקשאַפט צו דיר, —
 מיין היים, מיין זלאַטשאַוו.

ווי דערצעהלט זיך די מעשה פון יענעם פּראַנט:
 ער האָט איינמאַל פאַרגאַכט, אזוי לאַנג נאַכאַנאַנד,

און גרויס ביזמו מיט דעם רעש פון טויזענטער,
 וואָס קומען האַנדלען אין דיינע טויערען,
 און גרעסער נאָך פון אַלץ
 מיט דיין בריימען אַטעם,
 וואָס שפּרייט זיך ארום אויף וועגען און הויכט
 אָן לעבען
 אין פּערציג שטעט און דערפּער הונדערטער אַרום.

און שיין ביזמו מיט דיינע טעכטער,
 גאַליציענע שיינע טעכטער,
 און מיט דעם בלויען גלאַנץ
 איבער דיינע רוימע דעכער.
 דאָך שענער נאָך
 מיט דיינע גרינע פייערען, וואָס צינדען זיך אין רייחען,
 אין די אויגען פון אַ אינגעל,
 וואָס קוקט אויף דיר פון באַרג.
 און שענער נאָך און גרעסער אין דעם ציטער
 פון מיינע קינדערשע חלומות.

ראובן אייזלאַנד.

ט ר י ס ק

מיין בענקשאַפט האָט אַהינצו מיך געטריבען
 און וואָס איז מיר פון דאָרט געבליבען? —
 דאָס זעלבע שטעמעל און די זעלבע שטיבעלאַך,
 די זעלבע וועגען שטויביגע מיט גריבלאך,
 דער זעלבער טשוואַק אין מיט פון אונזער סטעליע,
 די זעלבע חתונה און אַלץ די אייגענע קאַפעליע,
 דער זעלבער מאַרק, נאָר היינט אַביסעל לעהרער,
 דער זעלבער יצחק, נאָר ער האָט די קוה ניט מעהרער.

אברהם סטעלמאַך איז געשטאַרבען און זיין
 זיהנדעל איציע
 פאַרטעמעט מיט'ן זעלבען העקעל פאַר אַ וועגעלעך
 אַ שפיציע.
 די קלויסטערס סטאַרטשען מיט די צלמים צו
 דעם הימעל
 און דער בית-מדרש, איינגעהויקערט כאַפּט אַ דרימעל,
 די קייטלאַך אויפ'ן מאַרק, ווי די קבצנים אום
 חול מועד,
 אויף גוי'איש געסעל שמיים אַ הונט און וואויעט,
 אויף וואָס? אויף וועמען? קאַן זיין אויף זיך,
 אויף זיינע יאָהרען
 און אויף דעם שטעמעל, וואו גאַרניט איז דאָ
 אַנדערש ניט געוואָרען.

אַ, טריסק! דעם אוריאַדניק, וואָס איז שווער
 אויף דיר געריטען,
 האָט היינט אַ וואַנצעלדיגער קאַמענדאַנט פאַרביטען.

נאָר פונקט ווי ס'באוויינען די מקורבים פון טאלנע
 דעם רבי'נס ארויספאַר קיין ראַכמיסטריוקע,
 באוויינען אזוי אויך מיין נעוויאַרקער יאָדע,
 מיינע לייבליכע קרובים מכּפּר מאַסקאַליוקע.

און די בענקשאַפט פון קרובים און די בענקשאַפט
 פון חסידים,

די טאלנער בענקשאַפט ווי די מאַסקאַליוקער —
 ניט אַ עליה מיין פאַרשייט נעוויאַרקער לעבען,
 גליקזעליגט דעם רבי'נס זיך בק"ק ראַכמיסטריוקע.

די טעזע איז איינפאַך: כאַטש ס'גלייכען זיך ניט
 לפנים

דער רבי מיט מיר און איך מיט'ן רבי'ן,
 האַכען ביידע פאַראורזאכט מיט שינוי-המקום,
 אַ בענקשאַפט און האַפּנונג איין יסוד פון לעבען.

און ס'זיינען אזוי נאָך אין זיסן צער פאַרבונדען
 די פעדים צווישן נעוויאַרק — מאַסקאַליוקע,
 ווי ס'זיינען באַהעפּט דער צארטער אומעט פון טאלנע
 מיט התפּעלות'ריגען גייסט פון ראַכמיסטריוקע.

מיכל ליכט.

ט א ר נ א ו ו

(פּראָנמענט)

עס שמעקט מיט זאַפּראַן, נעגעלאַך און ענגלישען
 געווערזן.

מיט זיסען צוקערוואַס און שאַרפען קימעל,
 מיט ריחות פון געוואַנדען און מיט ראַסט פון אייווען
 און מיט דער קעלט פון לאַנגע שטאַבעס שטאַהל.
 עס שמעקט מיט זעק און צוגעפּוילטען שמרוי,
 מיט קוישען, שאַכטלען און מיט קאַסטענעס, וואָס
 דערצעהלען

פון ווייטע שטעט און פּרעמדע מענשען,
 און מעהר פון אַלץ פון יענער שטאַט.
 וואָס איז פאַר מיר דער טויער צו דער גרויסער
 וועלט געווען,

מיין שענסטער קינדער-חלום — טאַרנאַוו.

דו ביזט ניט איבעריג גרויס און ניט איבעריג שעהן,
 דו, ליבסטע מיינע פון די שטעט.
 צווישען בערגער צוויי ביזמו צענויפּגעדריקט,
 ווי אַ רייען-פּויגעל מיט צוויי לאַנגע אויסגעשפּרייטע
 און צוגעשפיצטע פּליגעל,
 איינער רעכטס און איינער לינקס.

נאָר גרויס ביזמו
 מיט דעם שטאַלץ אין טראַט פון די סוחרים דיינע,

נאכלעסיג, אַבער מיט אַ האַנט אַ פעסטער,
דיך שמיד איך ווייטער, אייזערנע קיימ.

אַם נאָהענטסטען פיהלמ מיינ בלוט דיר,
משעכאַנאַווער,
ווייל פונקט ווי דיר איז ס'לעבען מיר אַ פליכט,
וואָס יאָ צי גיט באהבה אַנגענומען,
דאָך אַבער פאַר דעם שיקזאַל'ס שמייערנעם געזיכט
וועט ס'האַרץ מיינס גיט קיין צימער געבען,
ווייל פונקט ווי דו פיהל איך די הייליגקייט פון פליכט.

דאָ אין דער נעץ פון פליכטען און געזעצען,
אַ וויפיל פרייהייט איז פאַראַן און פרייד!
און בלויז אַ שקלאַף קען מיינען, אַז אַן אַדלער
האַלט אין דער שטייג גיט זיינע אַרעמס
אויסגעשפרייט!

אַ, ר' אברהם משעכאַנאַווער,
איך האַלט ווי דו די אַרעמס אויסגעשפרייט!

זישאַ לאַנדוי.

ט ש ע מ ע ל אַ ר

עס הענגט אַ שבת'דיגער, פאַרנאַכטיגער אומעט
איבער'ן קליינעם פוילישען שמעטעלע משעמעלאַף.
די גלות-שכינה האָט זיך דאָ אַפגעשטעלט, —
קינדער האַבען אויפגעהערט זייער שפּיל-געלאַף.

אַהרון בעדער דאווענט מנחה און ציהט די ווערטער,
איינמאַניג זינגט ער דעם מנחה'דיגען נוסח
פון אַתה אַחד, ושמך אַחד, ומי כעמך ישראל! —
אַן עדה אידען כאַפען אונטער די ווערטער מיד
און שוואַך.

מרה-שחורה-דיגע שאַמענס באַזעצען זיך אין
שוהל-הויף,
און מען גייט ביחידות אַהיים פראַווען שלש-סעודות;
עס בלייבען אַ מנין אידען אין ווינקעל אַרום אַ מיט,
מעסט... מ'זינגט די שלש-סעודות'דיגע זמירות.

קינדער דערזעהלען זיך מעשיות פון גיהנום און גן-עדן,
און פון הימעל בליקט אַריין דער מערב'דיגער
שמערען, —
טובל'ט זיך אין דער בלויקייט פון דער שטומער נאַכט.
די צייט ציהט זיך, אַן אייביגקייט, וויל אויס גיט
ווערען...

ה. מ. קודלאַוויטש.

ווי דענצמאַל קרעכצסטו אונטער האַנט, דער שווערער,
כאַטש דער מלמד הייסט ביי דיר היינט אַ לעהרער.
אַ ריינער הימעל איבער דיר, נאָך אויפ'ן מאַרק
איז אַלץ אַ בלאַטע
ר' משה גרויסמאַן טראַגט נאָך אַלץ די אייגענע
קאַפּאַטע,
און אידען קרעכצען נאָך ביי דיר מיט די זעלבע
אַד'ן! — — —
די באַד איז אַן אַ דאָך, דער פאַרקען פון בית-עולם
איז צעבראַכען.

אַ שמעטעל מיינס! — די גרויס, ווי פון אַ
נאָדעל-לעכעל
איך האָב אויף דיין בית-עולם אויפגעשמעלט אַ
צוימעל מיט אַ דעכעל
מיינ טאַמענ'ס קבר צו באַשיינען, נאָר ווער-זשע
וועט די לעכער
פאַרריכטען איבער דייע קוימענס און דייע
שינדעלדיגע דעכער?
אַ שמעטעל פון בערגעלסאַנ'ס „נאָך אַלעמען“,

דו לעכסט מיט האַרען
אויף נסים בלויז און אויף אַמעריקאַנישע דאַלאַרען.
אַ נאַסט איז צו דיין שוועל פון ווייטען לאַנד געקומען
און גאַרנישט גיט געבראַכט און גאַרנישט גיט גענומען.

די בענקשאַפט, וואָס האָט מיך אַהין געטריבען
איז אויף צוריקוועגס אַלץ נאָך טיף פאַרבליבען.
צו וואָס-זשע בענק איך עס אַצינד, צו וועמען?
און אַז די מיידלאַך ווייסען שוין זיך ווי די האַר
צו קעמען

איז אַך און וויי אַפילו, ווען דער טאַמע האָט דאָס
ביסעל נדו,
אין לופטען טראַגט זיך אַלץ דאָס אַלטע קול:
„ואני כבואי מפרן“.

אוי טריסק! אוי שמעטעל מיינס! ביי דעם
באַגעגענען!
אוי מאַמע מיינע! שוועסטער מיינע! ביים
געזעגענען!
ז. וויינפער.

צום משעכאַנאַווער

(ר' אברהם לאַנדוי, 1785—1875)

איך בין גיט פריי — פון מיינע זיידעם
ציהט זיך נאָך מיר אַ לאַנגע קייט;
איך בין גיט פריי — מיינ טראַט און קעהר איז
פון אויגען נאָהענטע שטרענג באַגלייט!

לאדזש

(מיין מאמע)

מיין מאמעס בלאנדקייט האט געלויבטען אין מיין
 קינדיש קיניגרייך,
 מיט ווארעם-דינער אומרוה פון דעם לאנד'ס
 גערוועזע טעכטער.
 איך האב מיין ערשטען שלוק מיט לופט געשלונגען
 ביי דעם ווייסעל-טייך,
 און יענע לופט איז היפש געמישט מיט פֿיכע,
 פויליש-עכטער.

מיין מאמעס היים-געבאָדענקייט, כ'געדענק זי
 גוט. אין שטוב אין גאס
 געווארט אויף יענעמ'ס גרום, אַנישט זיך אויפ'ן
 אַרט באַלידיגט.
 „איך קום ארויס פון תוספות יום-טוב און
 גע'ירשנ'ט אויך זיין כעס" —
 האט זי דערנאָך זיך מיט שמיל-שעמעוודיגען
 חן פארטיידיגט.

מיין עלטסטער ברודער וויגדער האט דעם יחוס
 ווינציג אַנערקענט,
 און אַפט געלאַכט: „זוי מאַקע נאָר אַ פּיעטער-
 קאַוסקע דאַמע!"
 און כאַטש כ'האַב קוים פאַרשטאַנען, האַט אַ
 אַ שטאַלץ זיך מיף אין מיר צעברענט,
 און כאַטש כ'האַב מיטגעלאַכט, האַב איך געקוועלט
 אין זיך — מיין מאַמע!

געבראַכט פיל קינדער. זיבען אויסגעהאַדעוועט
 אין ענגער שטוב,
 און זיך אין זייער שיינקייט אַדער חכמה היים
 געשפּיגעלט.
 געוואַרעמט האַפּנונגען און יעדע האַפּנונג —
 — איהר לעבענס-קנופּ,
 און יעדען קנופּ מיט טרעהרען אויף די קינדערס
 קעפּ פאַרזיגעלט.

אַ אידישע משפּחה — זאַמען לויזע אויף דעם
 ווינט צעזיט.
 מיך האַט פאַרטראַגען ווייט. ניו יאָרק האַט קיין
 געדולד צו בענקען.
 נאָך ניינצען יאָהר האַב איך זי שיר געאַירצט
 נאָך ערשטען קוש און רייד,
 כ'האַב זיך פאַרכאַפט — נאָר קיינמאַל וועל איך
 זיך איהר בליק ניט שענקען.
 צו פינף-און-זעכציג האַט איהר אויג געשימערט
 מילד און ריין,

און אין דער בלויער טיף האַט אַ באַדויער שטיל
 געהויערט.
 „ווען בין איך אַלט געוואָרען? אַסור צי איך ווייס
 און קאָן פאַרשטיין?"
 ווי זעכציג-פינף לבנות וואַלמען פּלוצלינג זיך
 צעטרוערט.

„אז ווען האַב איך געלעבט? זאָג איהרן אפשר
 ווייס מען דאָרט ביי'ן ענק?"
 כ'האַב פּוסטע טרייכט ניט אַנגעטאַן אין ווערטער
 צי געדאַנקען.
 אַ צערטליכקייט האַט אויפגעקוואַלט פון
 טיפּעניש, די קעל פאַרענגט —
 די ליבשאַפט האַט געשטיקט, ווי קוק פון נאַהמען
 — טויטלאַך-קראַנקען.

זי האַט נאָך דאן געטראַגען גראַד און גרינג איהר
 גוט-געשניצטען קאַפּ,
 און לייכט איהר טראַט — די לאַדזשער גאַס
 געשנימען פלינק, בראַוואַדיש,
 נאָר נאָך צוויי יאָהר האַט מיט געצוקטען כתב
 און ציטערדיגען טראַפּ
 מיין טאַטע מיר געשריבען: זעהן, פאַרנעס ניט
 זאַגען קדיש.

א. לעיעלעט.

לאַדזשער קויםענס

די גאַרגעלדיגע קויםענס קוקען גדלות'דיג אַראַפּ
 אויף שמאַלע הינקענדיגע געסלאַך-קאַליקעס,
 אויף הויקערדיגע הייזלאַך — פאַרקאַפּטשעט און
 פאַרפּראַפט,
 אויף שייבלאַך פאַרשמעלט מיט ברודנע שאַליקעס.

איך האַב אַלס קינד געטראַקען זיך פאַר הויכע
 קויםענס פון פאַבריקען,
 וואָס האַכען אויף מיר געדראַהט פון לאַדזשער הויפען,
 ווי שיקעל-אויגיקע קאַזאַקען מיט האַצקעדיגע פיקעס,
 פון וועלכע מיר פלעגען זיך ווי מיזלאַך צעלויפען.

שטייען איצט פאַבריקען קרישעלדיג ווי מומיעס.
 פון די בלודנע פענצטער פינצטערט פחד-הונגער.
 שמאַלענע קאַפעליע פון מאַשינען שמוס איז,
 גריזשענדיגע נויט האַט וועכשטוהל אַפּגעדונגען.

און די הויכע קויםענס, אַט-די לאַנגע דראַנגען,
 גאַפען סטאַס, ווי אַפּגעריסענע נאַרען.
 כ'וואַלט די גאַרגלען די פאַרריסעט איצט באַהאַנגען
 מיט אַ סטענגע שפּולען שוואַרצע גאַרען.

י. א. ראַנטש.

כ'געדענק דיין שבת-יום-טוב, די באמאגען,
 די פארלאך הינטער שטאט אויף א שפאציר :
 וואו טרויער פון דער וואך ברענגט מען צעטרעגען,
 ווייל ס'עפענט ניט דאס הארץ — דורך דער וואך —
 די מיהר.

געדענק איך דייע לויטערע פארנאכמען,
 די משערעדע, די „דוינע" פון משובאן,
 און פיינליך ווערט אמאהל פון דיר צו טראכטען —
 דו פינטעלע, דו ליכטיגס, מיין ליפקאן.

ווער ווייסט צי ס'וועט נאך ווען אמאהל באטרעטען
 מיין פוס, א בעסארעביע, דיין ערד :
 כ'נעם אבער אן ביז לעצטען הארכסט-טאג שפעטען—
 מיין גורל, וואס איז מיר א דא באשערט.

באשערט איז מיר א דא אין פרעמד פארשייטער,
 צו בלאנקען ווייט פון דיר אין נויט און זארג,
 און שיקען זאל איך גרוסען דיר פון ווייטען —
 מיינע לידער פון דעם כרך ניו יארק.

ב.

פארגיב מיר, היים, וואס כ'האב דיר ניט באזונגען,
 דו ווינקעל — וואו מיין וויגעל איז געשטאנען :
 דיין ערד האט שוין מיין מאמען לאנג פארשלונגען —
 און האלטט ביי זיך אלס משכון נאך מיין מאמען.

אויך זי וועט דארט אהר לעצטע רוה געפינען,
 און הייליגער וועט נאך דיין ערד מיר ווערען.
 נאך איך וועל דא ביז לעצטען אטעם שפינען —
 מיין שטאטיג ליד און אייביג דיר געהערען.

אפט גייט אין מיר א בענקשאפט אויף מיט וואונדען,
 א בענקשאפט ווי נאך א ליב-פארלוירענער
 באקאנטשאפט.

ס'האט אייגען אונז די ערד אזוי פארבונדען —
 אז ס'וועט אייביג בלוטיג זיין אונזער פארוואנדשאפט.

צעשיידטע אבער וועלען מיר שוין בלייבען.
 ניט איך וויל און ניט איך קען מיין גורל מיידען.
 און ווען איך וועל דאס לעצטע ליד אנשרייבען —
 א קום מיין הארכסט, מיין קאפ איז גרייט פאר
 שניידען.

דעם לעצטען אטעם אויסהויכען אין לידער.
 מיט נייער ערד א נייעם בונד דא שליסען :
 און ס'איז באשערט מיר דא, ס'זאל מיך די
 פייכע נידער —
 מיט רידלען ערד, צום לעצטען מאל, באגריסען.

אליעזר גרינבערג.

ליטע

1.

ליטע, מיין שטויביגע וויגעל,
 ליטע, מיין ארימע לאנד ;
 שימערע, נאקעמע וועלדלאך, —
 פעלדער, פארטראגען מיט זאמד.

ארים אין בויער, און בלומען, —
 ביזטו מיט לאנגוויילע רייך.
 גרילצט אין די קארען דער היישעריק,
 קוואקען די זשאבעס אין טייך.

ליטע, מיין שטויביגע וויגעל,
 ס'נעמט מיך אויף דיר א פארדראס :
 שילמען, — ווי מאר מען, א מאמען ?
 בענשען — ניטא דיר פארוואס ...

2.

נעם איך זיך מיין היים דערמאנען,
 שווימען מיר ארויס אנטקעגען :
 פלאכע פעלדער, זאמד-באדעקטע,
 געלע, שלעפערדיגע וועגען.

פלאכע פעלדער, פלאכע בערגלאך,
 אנגעווארפענע באזונדער.
 הינטער יעדען בערגעל זוכען
 פלעג אומזיסט איך מעשה-וואונדער.

פלעג אומזיסט אין יעדען וועלדעל
 וועלען הארענס שאלען הערען,
 און אין יעדער לוזשע זוכען
 די לבנה און די שמערען.

פלאכע פעלדער, צו פרי האט איהר
 זיך געלאזט צו מיר דערקאנען ;
 ווערט מיר פוסט אין הארצען — האב איך
 גארניט וואס זיך צו דערמאנען ...

יוסף ראָלניץ.

ליפקאן, מיין היים

א.

ווער ווייסט צי וועל איך נאך אמאל באטרעטען
 דיין ערד, א בעסארעביע, מיין היים.
 כאַטש דא ביי אונז, אין רייכען לאנד און פעמען —
 געדענק איך דייע שטיבעלאך פון ליים.

מיין צוריקקער קיין מאַלינעץ.

כ׳וועל זיך אומקערן פון ווייטער וועלט,
צוריק אַהיים אַן אַפגענאַרטער און אַ מידער;
מיט געלע שייך — און צעריסן האַרץ
און אַ רענצל מיט געדרוקטע לידער.
כ׳וועל אַרונטערפאַרן פון וואַקואַל
אויף אַ דראַזשקע מיט די שענסטע טראַלדן,
אז כ׳האַב אַהיים געבראַכט אַן אוצר געלט,
וועלן מיינען די קליינשמעטעלדיקע יאַלדן.
איך וועל טראַגן רינגלאַך אויף די הענט
און אַ זייגער מיט אַ גראַבן קיימל.
(אַ, ווען נישט איר, „אינגערסאַל“ און „וואַלוואַרט“,
מיט וואָס וואַלט איך אַפגענאַרט מיין שמעטל!).

ס׳וועלן צו מיר אַנהויבן צו גיין
שדכנים — לינגער — מיט די רייכסטע כלות.
אַ, גאַראַנים איינע, ווען איר ווייסט,
ווי ביי מיר אין רענצל ס׳וויסמשעט עס דער דלות!
איך וועל קיינעם נישט דערציילען אינדערהיים
(א חוץ די הינט און די חורים),
ווי מ׳האַט מיך באַליידיקט אויף דער גרויסער וועלט;
שונאים און אַ סך מאַל כלומרשמע חברים.

איך וועל צופאַלן צו יעדן פלוים
און וועל אויסקושן אַ יעדעס רימל. —
צווישן צייניקער כ׳בין געווען אזוי פיל יאַר
און כ׳האַב אַנגעזאַפט אין זיך אזוי פיל בימול.
נאַר אַרויסגיין וועל איך אויף דער גאַס
מיט געמאַכטער גאָז און וועל קיינעם נישט באַגריסן.
אז כ׳האַב געבענקט נאָך זיי אזוי פיל יאַר,
דאַס וועל איך און גאַט נאַר וויסן...

העניך אַקערמאַן.

מאַל קיין

איך זיך ביי דער מאַשין
און טראַכט גאַר פון לידער
אַמאַל דוכט זיך מיר אױם
אַז איך בין ווידער — אין מאַלקין.
איך שטיי ביים וואַקזאַל — אַ באַרוועסער אינגעל,
און וואַרט אויף אַ באַהן, וואָס דאַרף באַלד אַניאַגען.
פאַסאַזשירען פאַהרען אַרונטער פון וואַרשע,
איז דאָ אַמאַל אַ פעקעל אונטערצומאַרענען.
קריג איך אַ מאַרק, אַמאַל צוויי,
און לויף מיט פרייד אַהיים צו דער מאַמען.
קויפט מען שוואַרץ ברויט און מען קאַכט אויף טיי,
עסען מיר וועטשערע אַלע צוזאַמען.

זעליג דאַרפמאַן.

אַ גרום

אַ גרום צו דיר, מיין שמעטעלע,
אין מאַהילעווער גובערניע!
אַ גרום אייך קליינע שטיבעלאַך,
צעוואַרפענע אין מאַל!
איך ווייס, דו האַסט געענדערט זיך,
די ציימען זיינען אַנדערע...
דאָך ליב ביזט דו און מיינער מיר,
מיין שמעטעל פון אַמאַל!
די צייט איז איצט אַ שמורמישע...
און בוימער אַלמע קראַכען איצט,
און ווינמען נייע האַכען זיך
איצט אויף דער וועלט צושפילט.
נאַר קלערער פיל און ליכטיגער,
און שענער נאָך און לויטערער
שטייט אויף פאַר מיינע אויגען איצט
דאַס וואַונדערליכע בילד.
אַ, בילדער שיינע, ליכטיגע,
און לעבענס שטילע, ערליכע,
און פרומע אַלמע אידישע
ישובים פון אַמאַל!...

שוין יאַהרען לאַנגע וואַנדער איך
דורך לענדער און מדבריות,
און זוך צוריק דעם וועג צו דיר,
מיין שמעטעלע אין מאַל!...

נחום יוד.

מאַלינעץ

מאַלינעץ, מאַלינעץ, מיין היים אין בעסאַראַביע,
שמיל באַשיידען שטייסטו דאַרטען אונטער׳ן וואַלד,
געווען ביזטו מיר אַ היים אַ ליבע
נאַר דער בייזער שיקזאַל האַט אונז צעשיידט.
ניט נאַר איינמאַל האַב איך אין דיינע וואַסערען
תהומ׳ען
פאַרטרויט מיין טיפען צער, מיין זוניג פרייד.
קראַנצען געפלאַכטען האַב איך פון גאַלדענע טרוימען
ניט געזעהן דעם טרויער וואָס אין לעבען מיך
ערוואַרט.
זכרונות טויכען אויף, ווי בלומען ערשט צובליהטע
אַ בענקשאַפט אין האַרצען אזוי נאַגט
נאָך די מאַהלען, בערג, נאָך שליאַך ביי דער מיהל,
נאָך דעם שראַנג ספרים אין דער אַלמער שוהל.
אוי, מאַלינעץ, מאַלינעץ, מיין ליבע היים פון אַמאַל,
דערצעהלען פאַר דיר וואַלט איך וועלען מיין וויי,
געקושט וואַלט איך דעם זױם פון דיין קלייד
מיט ליבע אין האַרצען אַפגעשעצט דיין ווערט.
מענדעל אַקערמאַן.

מינסק—בראדוועי

די פייערען די פלאטערדיגע פון בראדוויי,
 עם הענגט פארלענדט די לבנה הינטער זיי,
 עם הענגט מיט איהר די שטיילקייט אויף א הויכען דאך,
 און ביידע קוקען פרעמדע אויפ'ן פייער-שליאך.

איך גיי פאר'הלומ'ט צווישען מעניץ פון פלאטען-ווענט,
 פון בוואליעס ליכטער און געזיכטער דורכגעבלענדט,
 און אלטע בענקשאפטען, ווי שאפענס, פאלען צו
 און טראגען שאפטענדיג אוועק מיך ווייט אוואו.

ווייט-ווייט אין מיין געבורט-שטאט גייט די נאכט
 איצט אום
 אין בלויער גלומיגקייט, א פראסט-געשמידטע שטום,
 און גאלדיג די לבנה, גרויס אזוי און פול,
 קוקט טרויעריג ארומטער אויף דער אלטער שוהל.

אין מיטען שוהל-הויף שטייט די אלטע, קאלטע שוהל,
 אין טרוים אין גאלדענעם פארהילט ווי אין א טיול,
 פון אויבען הימעל-בלויקייט, רחבות אן אן ענד,
 פון אונטען בלויער שניי-שיין בליצט אזוי און בלענדט.

די ווייסע, ווייסע קינדהייט ווייהט א ווייל מיר וואו —
 איך פיל א פריידיגע, א טיפע זעלען-רוה,
 א קינדער-גליק באפאלט אן אויגענבליק מיך שטום,
 אין מיטען פייער-פלאטער פון בראדוויי ארום.

א. ליעטין.

מעזריטש—אין א בלוטיגען יום-כפור

גאט האט זיך באהאלטען אויפ'ן הימעל איבער'ן
 שטאטישען וואלד —

הינטער א רויט פארגייענדיגער זון ...
 אידען מיט אפגעשנימענע בערד דעקען אין מליתים
 זיך איין.

דורך די שונקעלע פענצטער פון בית-מדרש
 גיסט זיך דאס יום-טוב'דיג ליכט איבער אונטמיגע
 גאסען.

זעלנער מיט הילצערנע פיס איילען צו כל-נדרו.
 יונגע פרויען אין יום-טוב'דיגע קליידער
 שטייען געבויענע ביי ליכט און וויינען פאר גאט.

גאט האט פארכטיג געמאכט די נאכט
 אפגעווישט פון דער ערד דאס בלוט
 און צעהאנגען א בלויען הימעל, —
 א גרויסע לבנה צו באלייכטען די ערד.

מאיר טעגאל.

מאקאראוו

(אויסצוג פון א בריוו: יאנקעל דעם שמיד'ס
 זון פארריכט איצט דעם טראקטאר, ער איז אויך
 דער ריכטער פון דארף...)

איך האב געקאנט דעם טאטען זיינעם, דעם
 שטארקסטען שמיד אין שטאט,
 פויערס בייזוויליגע, האבען געצימערט פאר זיין טראקט,
 און אידען, העלדען זיידענע, פון מזרח-וואנט, אין קלויז,
 זיי האבען זיך בארימט און געהאלטען מיט איהם
 נרוים.

א שלאנקער, אין זיין קוזניע דארט, שוין יאהרען
 לאנג ער שטייט,

די קלאנגען פון דער קאוואלדע, זיי פארהילכען
 ווייט און ברייט;

און ברעכט אויס א געשלעג אין מארק, און אידען
 שרייען געוואלד!

קומט יאנקעל שמיד צולויפען, און אלץ ווערט
 דארט רוהיג באלד.

דער זעהן זיינער, א שנעק נאך דאן, א יאט פון
 א יאהר אכט,

פלעגט קומען מיט'ן טאטען גלייך, און גרייט צו
 גיין אין שלאכט!

איך, פון וועג פארבלאנדושעמער, פארווארפען
 ערגעץ ווייט,

פלעג הערען נייעס פארשידענע, א גרום פון צייט
 צו צייט:

פון טעג און נעכט אומרוהיגע, פעטליורא און
 קאלטשאק,

און פון הימנען רויט-ארמייאגע און פוליעמיאטען-
 קנאק ...

פון שמעטעל איבערוואנדערונג, פון ערד און פעלד
 און ווייץ ...

פון טראקטארען, פון אויפקום און פון אויפבויה
 פול מיט רייץ —

און איבעראל, און אומעטום — אין יעדען גרום
 באזונדער,

איין נאמען לעגענדאריש קלינגט, שיעור ניט ווי
 א וואונדער,

און בראוו און מוטיג איז דער יונג, און ווערט
 גאר קיינמאל מיד,

דער שנעק, דער יאט אמאליגער, דער זעהן פון
 יאנקעל שמיד.

א. יא, —

איך האב געקאנט דעם טאטען זיינעם, און א צווייג
 פון אזא שמאס,

איז טויענט מאל מעהר ריטמיש פון דיכטערשישען
 גראס ...

פיי-טווערסקי.

נ א ר א י ע ו ו

(משה נאָדיר'ן)

... און דיין בענקען נאָך די זיבען יאָמקעס פון שמאַט נאַראַיעוו אין סאַמע מיטען מאַרק, טרויער איך מיט — מיט דיר, דיין טרויער און טרינק לחיים דעם אַלמען מאַרק.

רייסט זיך אָפּ ביי מיר דאָס בענקען — ווי ס'רייסט אַ הונט זיך אָפּ פון קייט; רייב איך די אויגען, הייב אָן געדענקען — ווערען קינדער-יאָהר אויפסניי צעבליהט, אויפסניי באַנניט.

דערמאָן זיך אין דעם איינגעהויקערמען שמעטעל וואַרעשעצע, דער טייך — אַרום — די גרינע פאַשע, „שבת שירה" פון שוועלבלאך דאָס זינגען, מיר קינדער טיילען זיי מילך מיט זערנע קאַשע.

קלמן הייזלער.

אַ גומען טאָג, נאַראַיעוו

אַ, קום צו מיר, נאַראַיעוו, שוין צום לעצטען מאָל; די באַדיג-בלום איז ראָז, די ריקע אַנגעשוואַלען גרוי ווי שמאַל,

דער באַרג: טויענט-און-איינ-טאָג פון ווייסען ליים — אַ, קום צו מיר צום לעצטען מאָל, מיין היים —

און לאָז אַ קוש טאָן שמאַרק דיין דאַרע שוועל, ווי מיין פנים איינגעקאַרבט און געל.

לאַמטערען פאַר דער קלויז, שטיינבאַנק ביי פאַרלאַג, פון יעדען קרומען סלופ מיין יוגענט ניט אַ שלאַג, ברענגט נגייד-גרוסען פון יאַרע ניינצען-איינעם, די האַפען-שמענגעלאַך קלינגען ריין און שוין און איך בין אין דער ווייטער וועלט אַליין,

אוי דו, אוי דו,

נאַראַיעוו, מיין היים.

פון שוואַרצע לילקעלאַך אויף ווייסע בערד שפּריצען פינקעלאַך מיט וועלט און ווייס, ס'האַט אַפּגערימען אויף אַ קייסער-פּערד מיט טשאַקע אויפ'ן קאַפּ, מיט שווערד ביי לינקער זייט די גאַלדענע, די שיינע צייט!

און איך אַליין בין קליין דאָ אויף דער גרויסער ערד, ווי דו ביזט גרויס, נאַראַיעוו, מיין טרעהר.

דער שמילער רויך פון קוימענעם געליכטע, די גרויע בלעטער — אַמלעס פאַר'ן טראָט, און איך פון וואַנדערען אָן איינגעמידער,

בין מיד פון מענש און גאַט;

בין מיד און מאַט

פון צייט-און-בלוט-פאַרגאַס —

נאַראַיעוו, צו דיר מיין לעצטען כּום!

איעדער צייט פון יאָהר צווייטעט אין געדאַנק מיר:

דיין ווינטער — הויל קרישמאַל, דיין זומער —

עמעראַלד;

צום לעצטען מאָל, אַ קום צו מיר, נאַראַיעוו,

איך גיי צו דיר מיט קליינע טריט, כ'כין שוין אַלט.

עלמער ווי די וואַרצלען אין דיין וואַלד —

נאַראַיעוו, מיין קוואַל פון גאַלד און גאַל!

משה נאָדיר.

ניע ז ש ין

ניעזשינער שליאַכען און שליאַכטעס, אונערקעס, ווערבעס און שמרוי, איבער די כאַלעוועס בלאַמעס, איבער די סמריכעס דער שניי.

בעמלער אין מאַרק מיט באַנדורעס,

קומען מיט מאַגערע פּערד,

קיילער, חזירים, באַנמורעס,

מעקלער מיט קאַלמענע בערד.

איבער די פּוטערנע הימלען —

הימעל, די בלוי ווי דער ים;

וואַלקענדלאַך ווייסע אין קימלען,

זון מיט איהר פייער אין קאַס.

און מיט זיין גנב'ישען קעפעל,

באַרוועס, אַ הינטעל פון קייט,

קריכט מאַני לייבעל נאָך עפעל,

איבער אַ פּריצישען פּלויט.

און אַז די נאַכט איז צעשמערענט,

פול מיט געזאַנג און געווייזן —

האַרכט מאַני לייבעל און לערענט

וויינען און זינגען אַליין.

מאַני לייב.

ס א ל א נ ט

אַט, הער איך ווידער דיין היימיש לידעלע

אַט, זעה איך ווידער: דעם עירוב, דעם צוים —

ביזטו דאָס טאַקע, מיין ליטוויש שמעטעלע?

אַדער זעה איך דיך אין טרוים?

אַט שטייט דאָס שוהלעכעל, נאַהענט לעבען

גראַכען דאַרט.

דורך פאסיקעס אויסגעהאקטע, דורך שימערע
פעלדער;

איז דאָס געגריסט:
ווען נישט-ווען,

אַ פלעדערמזיו אין איינזאמען פליהען —
און די פאסטענדיגע וויסט,
מיט ווילדע שוומלאך אין גיפטיגען בליהען.

מיין אַרימע, ליטווישע ערד —
פון סווינציאָן, מיכאַלישעק און סווינציאָנקע,
איז נישט מיט קאַרן, נישט מיט בולבעס פאַרוויט,
נאָר מיט קראַפּיווע מיט פּאַדלע און מיט ווערים —
אַ זון אַ קראַנקע,
מריקענט די טויטע געדערים,
פון קינדער, פון זעלנער און פון פּערד.

מעניקע קאַץ.

(פון בוך „ברענענדיק שטעטל“, 1938).

פּאַדאַלער דאַרף

די אלול-טעג — פלאַקסיווע, כמאַרנע האַבען
אַנגעהויבען רוקען זיך צום דאַרף.
די דאַרפסלייט נעמען טראַכטען וועגען
איבערקלייבען זיך אין שטאַט:
ביז איבער די יום-טובים זיך דערנעהענטערען
צו אידען און צו גאַט!

די ווייבער לופטערען דאָס בעטגעוואַנט,
די יום-טוב'דיגע קליידער און דאָס גרעט.
אויף פּריזבעס ליגען אַפענע מחזורים, און דער ווינט
מיט קאַלמע פינגער מיט די בלעטער — טוכלע,
שטויביג און פאַרגעלט —
ער מיט מיט פּרומען ערנסט, ווי ער וואַלט געזאָגט:
— נו, אדרכה, אַט לאַמיר זעהן צי פּעהלמ נישט
עפעס ... אפשר טאַקע פּעהלמ?!

דער בלאַנדער ליפע האַט גענומען לערנען מיט די
קינדער ווינציגער פון טאַג צו טאַג:
כּוּף זמן ... שוין שפּעט ... גוי כאַפּ דעם טאַג, דעם
נעכטיגען? נו, כאַפּ איהם, גוי דעריאָג! ...
פאַרפאַלען סיי ווי סיי:
די אינגלאַך וועלען זיין געראַמען אין די טאַמעס —
שווער, מגושמ'דיג, פאַרגרעכט.
די מיידלאַך, ווי די מאַמעס זייערע —
שווערלייביג, שעמעוודיג
און אונטערטעניג, ווי די קי, וואָס האַבען זיך
כסדר, יאַהר נאָך יאַהר, געקעלכט ...
ה. רויזענבלאַט.

פענצטער צעבראַכענע, קרומענקע ווענט —
שטיבעלאך-קברימ'לאך, דעכעלאך געזונקענע. —
ווידער האַב איך אייך דערקענט!

זאָג מיר, וואו זיינען איצט מיינע חברימ'לאך?
לעבען זיי, וואַנדלען זיי, זיינען זיי טויט?
זינג פון דעם וויגעלע, זינג פון דעם ציגעלע,
זינג פון דער אידישער נויט!

ס'ציהט זיך אַ לידעלע אַ מעלאַנכאָלישע,
טרערעלאך הייסענקע פליסען אַן שיעור;
און פיל ערינערונגען קינדערשע, הערליכע,
לעבען אין האַרץ אויף ביי מיר.

יוסף יפה.

סאַראָקי—ביים דניעסטער

קליין שטעטעלע מיינס,
ביי די ברעגען פון דניעסטער,
פאַרכאַלעשטע פּראַכט
ביי די גערטנער פון רויטער אוקראַינע,
ס'האַט דיין מאַמישער יעכץ
ביז ניו יאָרק דערטראַגען
דעם בלוטיגען רוף
פון פינג קינדערלאך דיינע.

אַ קליין שטעטעלע מיינס,
ביי די ברעגען פון דניעסטער,
לאַנד מיינס פון פעלדער,
פון בעזענע סעדר אין גרין,
כ'וועל איצט זינגען אַ ליד
פון בלוט און פון צאַרן
און שענקען אַ לויב
דיינע העלדישע זין.

דוד סעלצער.

סווינציאָן

מיין אַרימע, ליטווישע ערד —
פון סווינציאָן, מיכאַלישעק און סווינציאָנקע,
מיט לידער פון בעטלער, ציגיינער און פינגעל,
איז קיין מאַרצעפּאַנעס קיינמאַל נישט געווען באַשערט.
די זאַפטיגסטע סעדרער,
האַבען נישט גע'שיכור'ט מיט וויינטרויבען.
דער באַב, די ציבעלעס און דער האַבער,
האַבען נישט געהאַט פאַרוואָס גאַט צו לויבען.
„מענדעלעס קליאַטשע“ אין בלאַמע געזונקען,
האַט דאָ געשלעפט די דערטרונקענע רעדער
און מיט אַ צעבייטשטער פעל געהונקען —

פּויליש

מיין פּויליש לאַנד געדענק איך לאַנג,
 עס טוט מיר אַלץ נאָך אַפּטמאַל באַנג,
 וואָס כ'בין פון דאָרט אַוועק צו פרי,
 אויף ווייטער ערד צו זוכען מיה,
 אין פרעמד צו גארען רוה און ראַנג.
 עס זעהט אויס אַן צוזאַמענהאַנג
 אין ווייטען לאַנד דער אונטערגאַנג,
 דאָך בינדען פּעדים פון דאָ הי
 מיין פּויליש לאַנד.
 עס ברענט נאָך אַלץ אין מיר אַ דראַנג,
 וואָס דריקט מיר אַפּטמאַל ווי אַ צוואַנג,
 צו גליהען מיט דעם ערשטען גליה,
 באַזינגען, איך באַגרייף ניט ווי,
 און ווידמען מיין באַפרייט געזאַנג
 מיין פּויליש לאַנד.

מאַרק שווייד.

(פון זאַמלבוך „פּוילישע אידען“, צווייטער יאָהר-בוך, 1984.)

פּויליש

קאַנסקאַוואַליע, מזליבאַזשעץ, קאַזשניצע,
 ליעווערמאַוו, פּולאַווע און בעכעווע,
 גליסק, פּיוסק און שאַבעשין —
 נעמען פון פּוילענ'ס שמעט, ווייסט דער מיינוועל
 פאַרוואַס.

שווימען נאָך אום ווי מרחץ-בלעטלאַך אין מיין זכרון.
 ווען איך בין געווען אַ קליינער פעמפיק,
 האָב איך געוואוסט אז אַ נסיעה אַהין,
 שמעקט מיט אַ בויד, אַ פּוהר, אַדער אַ
 סקריפענדיגען וואַגען.
 וואו עס פּאַהרען שמענדיג וואַרימע דינסטמיידען
 אויף דינסט.
 איך האָב געווען אַלע שמעטלאַך ווי אידישע מלוכות,
 וואו יום-כּפור לייגט אַוועק אַ שרעק,
 אפילו איבער די גויאישע כאַלופּעס,
 וואו עס הענגען צלמים
 פאַר אַ שמירה קעגען אידישען גאַט.
 איך וואַלט אַוועקגעגעבען גאַנצע מאַיאַנטקעס
 מיט אַרימקייט
 איך זאַל אַצינדער נאָך דעם בענקען.
 יעקב גלאַטשטיין.

פּינסק

פּינסק, מיין שמעטעל,
 מיין אייביגער טרוים;
 איך ליב דיר, איך בענק נאָך דיר
 עד היום.

דיין אַזערע, דיין פינע,
 מיט די לאַדקעס ביינאַכט,
 וואו גערוהט האָט אויף אונז די שכינה
 ווען מיר האָבען זיך געשיפט און געלאַכט.
 דיין נאַבערעזשנע, דיין גרויסע גאַס,
 וואו ס'האַט הילכיג פאַרבראַכט
 דיין שפּאַצירענדע יוגענט
 ביז שפּעט אין דער נאַכט.
 דיין ליעשטשער וואַלד,
 וואו מיר פּלעגען מיט לוסטיגקייט
 ווערען באַנייט
 ווען מיר פּלעגען פון חדר ווערען באַפרייט.

זאַפּאַליע — האַלעווע —
 אַ גי-ע-דן אַ פּראַכט,
 וואו די יוגענט, ווי איהר טבע,
 האָט זיך פּרייליך געמאַכט.

דיינע לינישטשעס פול בלאַטע —
 ווי האָבען דאָרט מענשען געלעבט?
 אַרימקייט און סוכאַטע
 האָבען איבער די גאַסען געשוועכט.
 ווינציג גליקען אויף דיינע פאַבריקען —
 האָבען אַרבעטער געמאַכט.
 פאַר די לוריעס
 געשקלאַפט און געשמאַכט.

צום קאַמף העלדיש
 איז זיין יוגענט געגאַנגען אין שפּאַן,
 אַרונטערצואוואַרפען
 ניקאַלאַי דעם טיראַן.

אידען קלוגע, אידען פרומע
 זיינען אין פינסק אַ סך געווען,
 די שיינקייט פון אונזער אומה
 האָט מען דאַרמען געזעהן.

פינסק מיין שמעטעל —
 אַך-און-וויי איז מיר,
 וואָס די מלחמה און די פּאַליאַקען
 האָבען געמאַכט פון דיר!

דיינע זיבען-און-דרייסיג קדושים
 ביי דער וואַנט פון מאַנאַסטיר ...
 אַ וואונד אין האַרצען אויף אייביג
 האָבען געלאָזען אין מיר.

פינסק, מיין שמעטעל,
 מיין אייביגער טרוים;
 איך ליב דיר, איך בענק נאָך דיר
 עד היום!

מאַריס אייזענבערג-בראַדסקי

פ ע ט ר י ק א ו ו

מיין שמעטעל פעטריקאוו איז גאנץ אין אלע פיר מעזאנען:

אין פריהלינג שפיגלען איהרע טייכען אפ די זיבען הימלען, זומער זיינען מעדער און גערטנער צעבליהט מיט זעם הארבסט—אין גרויע כמארע, ווינטער—א מעשה'לע אין דרימלען...

איך זעה ר' עליע מיט זיין ווייסער, פלאטערנדיגער בארד,

און סוקעוואטען, ברוינעם שמעקען אין זיין האנט; ער גייט טאג-אייך, טאג-אויס אויף פאסט נאך בריוו פון זיין מיזיניק אינם ווייטען לאנד.

אינמיטען טאג רייסט אויף די שטילקייט ארום קלויסטער גאס:

ס'אילט ארום א שייגעץ מיט זיין בלאנדער גרויע, מיט א ליווענעמעס זאק פארצויגען איבער'ן קארק און ווי א גומער שליה — טיילט ער יעדען איינעם בריוו.

דער טאמע זעצט זיך ארום טיש דעם ברייטען, מיט התמדה לייענט ער דאס בריוועל אה-באות. די מאמע מיט נייגער — פלאטערט ווי דאס בייגעלע פאפיר און גאנצער ווערט איהר פרייד — פולער ווי א כוס... אונא זארעצקי.

אויף די וועגען פון פשיטיק

אויף די וועגען פון פשיטיק ציהט זיך א שווארצע ליה. אידען טאפטשען אין דער בלאטיגער ערד, די גרויע בערד אין ווינט וויינען, ווייהען. טיף אין גארטלען ליגט דער טרויער באהאלטען. און איבער זיי קראהען שפאלטען דעם הימעל מיט זייער הונגעריגען געשריי.

און יתומים, בארוועסע, מיט קעלט-געשוואלענע פיס, קנעמען דאס הארבסטטיגקייט מיט זייערע טריט. דער רוף פון וויי שפארט פון יעדען גליד, פון שטאם, פון צווייגען.

גייען אידען פארזונקענע אין שווייגען, דער ווינט קעמט בלעטערדיג די בערד. פאלעס ווייהען — שווארצע פעהנער, און ווייבער פארצערט,

מיט פנימ'ער פון ערד, קומען און דערציילען פון טויט, וואס האט זיך אויסגעשפרייט איבער שטאט, פעלד און ביים.

ביי דער זייט פון וועג, א בוים — אלט און דאך, האט אויסגעשטרעקט די צווייגען-הענט, קוקט נאך שטאר דעם שווארצען ארון, די טרויעריגע עדה — אזוי האט ער אויך נאכגעקוקט מיין זיידען, וואס איז דא געקומען בויען, און דערציילען די טעג ביז'ן אומעטיגען גרויען.

אין ראוו ביים פשיטיקער טראקט ליגט א פארבלומיגטע די האק, און געקוילעט איז די וואר פון מיין יונגען דור.

שאלו מאלץ.

ק א ל א מ י

ס'איז אלצדינג ווי געווען: דער מארק, די מויערען, די אלטע שורה פון „די גילדענע פאהנען“, די בונטע בלענדענדיגע באלען פון באלקאנען, די איינפאָהר-היוזער מיט די ברייטע מויערען.

דאס ראטהויז מיט דעם זייגער, ס'וועטערפענהנדעל, די קראמען רונדארום — א רייהע נאך א רייהע, דאס קלויסטער מיט דעם גילדערנעם שם-הוויה — אלץ רעדט פון אלטע וואונדער און לעגענדען.

און טעג און נעכט און ס'גאנצע לעבען זינגען שבחים די אלטע לייט, וואס זיינען קיינמאל ניט צופרידען: אמאל, אמאל איז אלץ געוועזען ווי ביי לייטען, סע האַבען אידען זיך געפיהרט ווי אידען, געלערענט תורה און געגאנגען אין גאט'ס דרכים, און שפע איז אויך געוועזען מעהר ווי היינטיגע צייטען.

נפתלי גראַט.

ק א מ ע ר א י ק ע

אין איינעם א אַווענט, איז מיר געווען באַשערט צוריק איינצואוואַרצלען אויף אייגענער ערד א מענשען, וועמען דא, די פרעמדקייט באַשווערט.

און צו דעם האַב איך גאָר קיין שוף ניט באַדארפט וואָס שניידט מיט'ן דנאָ — ווי אַ מעסער געשאַרפט דעם ים, וואָס אַהערצו אַ בענקשאַפט צעוואַרפט.

דעם נח פון וואָרט האָב איך בלויו באַנוצט אויף אַן עלענדען מענשען אין טראַנטעס „געפּוצט“ אין אַ פאַרק וואָס האָט מיט'ן הערבסט איהם געשוצט. אין שכנות מיט איהם אויף איין באַנק כ'האָב גערומט. איך פאַרש שמיל דעם מענטשען וואָס זיצט דאָ אַן מוט און רוף אַן אַ שמאַט וואָס ליגט אין מיין בלוט.

דאָס וואָרט גיט מיין שכן אין האַרצען אַ צופ! ער פּרעגט: צי קען איך די קלייניקע שמוב אויף דעם בלאַטיגען הויף, מיט באַרג און מיט גרוב?

— כ'קען! — האָב איך גלייך איהם מיין ענטפער געשענקט —

מיין יוגענט שווימט דאָרט ווי אַ טייכעל געאייגנט... מיין שכן, ער הילט זיך אין טרויער פאַרבענקט.

זיין טאַטע, זיין מאַמע, שוועסטער און ברידער, די נאָהענטסטע אַלע, פון היים פון זיין ליבער, הויבען אַן לעבען אין בלוט ביי איהם ווידער.

מיט וואַרעמקייט גלעט מיך דער קלאַנג פון זיין שמים. איך צינד זיך אויך אַן ווי אַ פאַקעל פאַר איהם, און כ'ווער מיט'ן פּרעמדען באַהאַפּטען אינטיים.

ער שוילט אויס אַ דאַנק פון די וואַרעמסטע רייד, און לאָזט זיך פון פאַרק צו משפּחה דערפרייט, — נאָר זיין עלענדען גאַנג האָט אַ שאַמען באַגלייט... —

לוי גאַלדבערג.

קאַרטוז-בערעזא

איך בין פון דיר שוין לאַנג אַוועק, פאַרגעסען ציילען וויפיל יאָהרען; מיין קליין שמעטעלע, דו לעכסט נאָך ביז אַצינד אין מיין זכרון.

ווער ווייסט ווי איצטער זעהסטו אויס? דיין מאַרק מיט קראַמען אין דער מיטען, דיין שוהל-הויף מיט זיין אַלמען צאם, — ווער ווייס ווי האַסט דיך אומגעביטען?

און דער שאַסי, דיין איינציגע גאַס, וואו דורכגיין געווען איז מעגלאַך פאַר פּסח, ווען דער שניי צוגעהט און זומפען ווערען דייע שמעגלאַך.

דיין בריק דער אייזערנער, דיין שטאַלץ, וואו ס'פלעגט דער באַהן מיט גרילץ זיך טראַגען, און פלעגט צו מאַל אין שמילע נעכט דיין זיסע רוהיגקייט צושלאַגען.

דיין קלויסטער-סאָד, דיין שעהנסטער פּלאַץ, וואו שבת פלעגט מען גיין שפּאַצירען,

און יונגע פאַרלאַך, שמילערהייט, דאָרט פלעגען זייערע ליבעס פיהרען. די שווינדעל-טרעפּ אין קלויסטער-סאָד, דיין אַלמער זכר פון פאַרציימען, וואו פון דער הויך כ'האָב ליב געהאַט צו קוקען אין דיין פּלאַכען ווייטען.

דיין שמאַלער טייך וואָס פריהלינג נאָר פלעגט שעהן און ברייט צוגיסען, און בעלי-בתים פלעגען דאָן מיט שטאַלץ איהם קומען גריסען.

דיין חסידים-שטיבעל מיט די טעניץ, מיט זמירות און געזאַנגען; ווי גוט מיר האָט זיך דאָרט געטרוימט אין האַרציג-זיסער באַנגען.

ווי וואָלט איך איצט דיך וועלען זעהן דו וויג פון מיינע יונגע יאָהרען. ס'האָט ניט די ווייט, און ניט די צייט דיך אויסגעמעקט פון מיין זכרון.

אַב. וויקטאָר.

קאַרעז

איך האָב זיי אַלע אין מיין קליינשטאַט גוט געקענט; די אַלמסטע שמוב, דעם שווער-יאָהרען בוים. ביים קלויסטער-גאַרטען מיט צונומענע הענט אַפּאַסטאַל יוהנן: קומט, דאָ איז אייער היים.

דער ווינטער האָט מיט זיין בערישען פעלץ צולייגט, צעוואַרפען אין זיין גרויס און ברייט. די ווייסע לאַפעס איבער יעדער דאָך און שוועל. דער זונפאַרגאַנג נאָר וואַרפט זיין העליש רויט.

מיט טרויער און מיט טיפּער פאַרכטיקייט איבער דער גרויסער ווייסער רוי און טאַל. דאָ לעכט דאָס קליינע לעבען אונזערס, אונזער נויט, אין שווערען רויען הויקערדיגען עול.

נאָר ווי אַ ווערימעל אַ גרינס — דער ערשטער שפּיל פון זומערווענט איבער דער נאַכגעלאַזטער קעלט. די קליינע ביימלאַך, קינדעריש, ווייד און שמיל אין דעם פאַרנאַכטיגען רחמנות פון דער וועלט.

די הימלען לעשען אויס די גאַלדענע ליכטיגקייט, און פרומער אומעט טרעט צו אַלע שוועלען צו אַ קליינע היימוועלט, כ'קוק אַריבער צו דיין ווייט, און שמרעק די הענט צו דיר נאָך היילונג און נאָך רוי.

י. י. סיגאַל

קומארנע

שמעטעל קומארנע,
 גרויס ווי א קייזער;
 פיר איילען די לענג
 צוויי איילען די ברייט;
 און היינט ביסט מיר ווייט,
 העט-ווייט אין די הייכען,
 מיטן האנט צו דערגרייכען,
 מיט מיין פוס צו דערשלייכען.
 אבער דאס אויג אין קאפ —
 דאס אויג אין קאפ —
 קוקט ארויף, קוקט אראפ,
 קומארנע
 פיר איילען די לענג,
 צוויי איילען די ברייט,
 מיין פיצעל לעבען
 מיין גרויסער פרייד.

קלמן הייזלער

קיידאנאון

מיר דאכט, איך בין א קליינער אינגעל,
 איך האב ערשט אנגעהויבען לעבען;
 די גאנצע וועלט איז בלויז דאס שמעטעל
 און שעהנערס קען פאר איהם ניט געבען.

מיר דאכט, איך בין א קליינער אינגעל
 און בין נאך ערגעץ ניט געפאחרען,
 און וואס איך האב געזעהען אין לעבען
 איז ווי דורך כשוף ניט געווארען.

עס איז געבליבען בלויז דאס שמעטעל,
 א גאנצע וועלט מיט זיבען גאסען;
 זיי ציהען זיך אין מיין זכרון
 ווי זון-באשטראלמע, גאלדענע פאסען.

דער שול-הויף איז דער פלאץ דער שעהנסטער,
 די שוהלען פיער — איך זעה זיי תמיד;
 צוויי טויבען אויפ'ן ארון-קדוש,
 צוויי לייבען הויערן ביים עמוד ...

דאס מייכעל קלאר און ריזעלט פרעהליך
 מען קען זיך אין זיין וואסער שפיגלען;
 דער ווינט-מיהל איז דער גרעסטער וואונדער;
 עס דרעהען זיך אליין די פליגלען.

דער ווייטסטער וועג — צום וואלד דעם גרינעם,
 אהין שוין מוז מען געהן צוזאמען,
 און הינטער'ן וואלד איז ענדע וועלט שוין
 און ס'הויבען אן זיך ווייטע ימען ...

אברהם רייזען

קאשאוואטע

א שמעטעל א קליינס, קבצנים א סך,
 הילצערנע הייזער, מיט שמרוי יעדער דאך.
 דאס גרויס פון דעם שמעטעל, איז פונקט ווי א ראד:
 א שוהל, א בית-המדרש, א חדר, א באד.
 אין מיטען דעם שמעטעל, דארט קראמען, בלויז צוויי:
 א שניט קראס, א יאטקע און פיש אלערליי...
 דאס קלייניקע שמעטעל, האט ציגען א סך,
 ארונטער דעם בארג דארט, א בלאטיגער טיך...
 אן אלטער בית עולם, מען טרעט אויף די קברים,
 א סמן א גומער, דאס שמעטעל איז ארים.
 דאס גליק איז וואס זומער, דארט שיינט כאטש די זון,
 — קלייבען כאטש נחת — קבצנים דערפון...
 נאר קומט אן דער ווינטער, די שרעקליכע קעלט,
 טויט איז דאס שמעטעל, אוי טויט פון דער וועלט-
 דאס דאזיגע שמעטעל, א נאמען אויך האט,
 קאשאוואטע רופט מען עס, שמראף מיך ניט
 גאט !!!

ב. באטשעליס

קדימה

געבארען אף די ברייטע סטעפס פון אוקראינע,
 און אויפגעכאוועט ביי א פראסטער אס,
 האב איך ביי יחוס'דיגע עלטער-זיידעס' מיינע
 גע'ירש'ענט אלע זימען פון מיין שטאם.
 א, שמעטעל מיינס מיט הייזער ווי די משערדעס,
 צעווישען פעלדער קארן און פאפשוו,
 מיט שטיבלאך ליימיגע און דעכער-סטערמעס,
 וואו שיינדלען זעלמענער און אפטער שמרוי.
 זאג, ווער האט אויסגעטראכט אז דו ביסט ארים,
 זאג וועמענס קינדער איז דען מער באשערט:
 ווי הייסע זון פון טונקל-ברוינעם דרום
 ווי שווארצע, פומערדיגע מאמע-ערד?
 די פעלדער — ברייט-גערייפעלטע אין פאסען
 א רייפט אין שווארץ, א רייפט אין גרין און געל —
 און אויסגעמאסמען, ווי מיט ווירעס — גאסען
 און העל-געשמרריפעלט, ווי דער זעכרע'ס פעל.
 ווען אַווענט-צייט דערציילט דער זיידע זישע
 ביים שייץ פון קאנעץ, ווי עס פיהרען קריג
 „דער פעטער פיניע מיט דער מומע ריסיע“
 און וויגט פארטראכט דאס אייניקעל אין וויג.
 ביים קליינזארג גלאנצען אויגען שרעקיג, גריג,
 בשעת דער זיידע רעדט מיט „אך-און-וועי“,
 פארבייטענדיג „מ'מלופס" פאר א „חיריק“,
 און שלינגענדיג אן „אלף" פאר א „העי“.
 א, שמעטעל מיינס, מיט גאלדיג-מילדע הארכסטען
 האסטו מיר אויסגעבעט מיין יוגענט-צעל
 און שפעטער אפגעריסען מיך פון הארצען
 און ווייט פארווארפען אין דער ברייטער וועלט.
 ל. פיינבערג

קריניק

דאָ האָט טאָג איין, טאָג אויס געברויזט מיט לעבען — איצט איז געבליבען דאָ נאָר מיט אַ באַרג. אויך הערט מען שוין נישט מעהר קיין פייגעל צוויטשערען, —

זיי זיינען לאַנג שוין ערגעץ אינ'ם וואַלד, און פונ'ם הימעל-רוים טראַגט זיך אַ צארטע און איינזאַמע טרויערקייט צום שמעטעל באַלד.

בלויז אין דעם אַרעם, ענגען מקוה-געסעל באַוועגט זיך רעש'יגער דאָס לעבען איצט: עס לויפֿען, איילען אידען יונגע, אַלמע, מיט נאָסע באַרד און פּאות; רויט, פאַרשוויצט. — דאָס זיינען אידען פון די מערק און קראַמען (אין יעדענס בליק שיינט איצט אַ שטאַלצער גרויס) דאָס האַרץ ביי יעדען שלאָגט מיט פּורכט און ליבע, — כל נדרי-נאָכט קומט דאָך אין אידענ'ס הויז.

דאָס יאָהר האָט אַלעמען געשפּיזט מיט צרות, מיט בלוט און ווייטאַגען און מיט געוויין; אויף דעם צעקלאַגען און אויף גוטס צו בעטען, קלייבט קהל זיך איצמער גיין אין שוהל אַרײַן. אַ ווידער-קול טראַגט זיך פון ווייטע וועגען, ער הילכט אָפּ אין יעדען אידיש הויז, און ליכט געצונדען ווערט... עס קומט דער שבת — דער גרעסטער פון שבת'ס, ריין און גרויס.

עס בלאַנקט ביי אונז, ווי ס'בלאַנקט דעם טאַמענ'ס קימעל —

דער מאַמעס אַרבייט איז אויף אַלץ פאַרשפּרייט, און איצמער וויינט זי פאַר די ליכט און בעט הכנעה'דיג — געזונט, פּרנסה, פּרייד. מיט טיפען זינען זעה איך צו דאָס אַלצדינג, איך, כאַטש אַ אינגעל נאָך, דרינגט אַלץ אין מיר. דער מאַמע, גרייט אין קימעל, רופט אין שוהל מיר, די מאַמע גלעט מיר, פיהרט מיר צו דער מיר.

מיט שמילע טריט גיי איך ביים זייט פון טאַמען, די שוהל-גאַס ווערט אַלץ מעהר מיט אידען פול. די הערצער ערנסטער, די אויגען פּרומער — פון ווייטען וועקט דאָס אַנזעהן פון דער שוהל. און אינגלעך דאָ און דאַרמען מיט מחזורים, זיי גייען חברה-זוייז און שמיל-פאַררעדט; אויף יעדענס פּנימ'ל, דאָס בלייבע, צאַרמע זעהט זיך נאָך אַן זיין מאַמעס ווייכער גלעט.

די תפילות טראַגען זיך פון שוהל אינדרויסען. ס'שפּאַצירט נישט קיינער היינט... אַרום איז שמיל... עס ריט די נאָכט... ס'צעטראַגען זיך הלומות און מאַכען האַפּערדיג געדאַנק, געפיל. עס מוליעט פּירכמענדיג זיך אַ פאַרמרוימע דאָס ליבע שמעטעל צו דער שמילער ווייט,

היים מיינע, באַרג-אַראַפּ, וואו שלאָפט איצט דיין פּלאַכע ערד? וואו גרינט איצט דיין טאליקער שראַט? דיינע וועלדער שמעהען פון לאַנג שוין — מיט הוילע קעפּ פאַרשעמט, דיינע פעלדער ליגען דאָך פון לאַנג שוין — מיט פאַרמרויקענמע בריסט. איך האָב מײַן געזונטען לעבען אַוועקגעטראַגען, מיט צעזעגעלמע שייפען אויף אַ פאַלשער ערד, אַפּגעגעבען האָב איך די אויסגעוואַקסענע יאָהרען אַפּפאַראַנצערען זיך מיט שטאַל און רויך, אַ גרום אַ בלוטיגען צו דיר אויסציהען פון דעם ווייטערדיגען לעבען, וואָס איך האָב דאָ אויסגעאַמעמט?

ווייל אַפּגעריסען האָב איך דאָך פון דיר אַזעלכע אויפגעבליטע לעבענס, און געלאָזען האָב איך דיין פעלד שמעהען אַ ניט-צעאַקערטס, — איז ווי אַזוי וועט אויפגעגרינט כרויט דיין פאַרשעמטע טראַכט קענען אויסטראַגען?

היים מיינע, דאַרמען! וואַלט איך נאָך דערקענט די אַכט יאָהר וואָס דו האַסט מיר אַזוי ציטערדיג אויסגעוויינט? כאַטש מײַן ווייטערדיק לעבען ווערט אַף דיין נאַמען, קריניק, צוגערעכענט; אויסגעגלאַצטע וואַלגערען זיך די יאָהרען, וואָס איך האָב פון דיר אַפּגעריסען, אַ פאַרשולדיקער קייקעל איך זיי אַף פאַרשפיצטע בערג אַרויף.

היים מיינע, דאַרמען! עס ווילט זיך ניט פאַרשעמען דיין נאַמען וואָס דיין גאַרבאַרסקע זין האַבען פון דיר אויסגעשטאַלצט, ניט אַפּוואַשען קען זיך דאָס בלוט פון מײַן פעטער מאיר וואָס האָט פאַרלויכמען די ביאַליסטאַקער גאַסען, איך בינד אַן אויף זיך — די נאַענטקייט פון דיין נאַמען, קריניק, מײַן היים!

יאָטל קאָהן

ראַדאָם

די זון פאַרגייט, דער האַנדעל איז געשלאָסען, אויך אַ פאַרלאָזענער לינט שוין דער מאַרק, (אויסצוגען פון אַ ליד)

עס איז ווי זי וואלט זיך אליין געהייליגט
אין דער געהייליגטער גוראים-צייט.

איך געה ביז שפעטער שעה ארום אינדרויסען,
וואו כ'פיל זיך ווי א גייסט פון לאנג שוין פריער,
עס שלאפט שוין לאנג דאס שמעטעל, כלויז איך
איינער

דרעה זיך דא וואכענדיג ארום אין איהר.
און אזוי וואכענדיג וועל איך דורכשפרייזען
דעם ברייטסטען ים, דעם ווייטסטען וואלד און פעלד,
און וועל די שטומע בענקשאפט אלץ נאך פילען,
און טראגען זי מיט זיך אין ווייטער וועלט.

אל גוריה.

(1913)

ער מעקעט זיך פאנאנדער הויך,
די הערנער גרייט צום שמויס.

עס יאגט איהם נאך דער קצב'ס הונט
און רוקט זיך פון דער זייט
און ביידע שמעלען זיך צום קאמף —
אויף טויט און לעבען גרייט.

די קינדער לויפען זיך צונויף,
מען עפענט טויער און טיר;
ווי פריילאך און ווי לעבעדיג
לייבט יענער טאג פאר מיר!

י. ה. ראדאשיצקי

(פון בוך „ראדאשיץ“, ניו יארק, א.)

ראקיטנע

א, ראקיטנע, קליין שמעטל אויף דער אוקראינע
לעם קיעוו!

ווער האט עס געלערענט מיט אונדז ליבע צו דיין ערד?
צו דינע וועלדער? צום פויער'ס פעלדער און טייכען?
כאטש אייסעו'ס ברויט האבען מיר דאווקע
שאבעסדיג געגעסען...

נאר ליב געהאט האט מען נאר דעם שעך אוראמען
וואס איז מיט זיינע ווייבער און קעפסווייבער
אין מאמריין געליגען און פאר דער גאנצער וועלט
איצכאקיאנקעף-זאמען געפלאנצט — ווי שטויב
און שמערן —

צווישען די געצעלמען וואס האבען געלאגערט אין
שאמען פון אייכען.

פון שיקאגא ביז דער אוקראינישער ראקיטנע —
אט-דער וועג איז צו מיר אזוי נאענט!
קיין בוענאס איירעס, ווארשע, פאריז, לעמבעריק,
איז דער וועג פאר מיר אויך ניט ווייט;
נאר קיין פאדנאראם? מאמריין? גוישע?
ערצאיכראל?

צווישען אדעם וועג ליגט שוין א היפשער מאהאלאך!
איינשטייג ליכט-מאסען פון רוים און צייט...

מאטעס דייטש (שיקאגא).

רוסישער דארף.

דער טאמע האט געקויפט א פורל האלץ
ווען ס'האט פארמאג א נאסער שניי געשמיסן.
דער ווייטער פויער פארט אריין אין הויף,
סקריפען פון דעם טויער די זאוויסעס.

עס קומען אלע שכנים זיך צענויף.
עס גרייכט דער שניי דער טיפער ביז די קני.
קוקט מען און מען שאקלט מיט די קעפ,
שאצט מען אפ די זעלמענע מציאה.

ראדאשיץ

מיין קליין און ארים שמעטעלע —
איך זעה דיך פאר מיר קלאר;
איך האב שוין לאנג פארלאזען דיך
שוין באלד צוויי צענדליג יאהר.

דאך זעה איך דינע געסלאך נאך
און יעדען שטיין פון דארט,
די הייזלאך קליין, ווי מארמאר העל,
דעם ברונעם אויף זיין ארמ.

דער מארק איז רונדיג און פארצאמט
מיט ביימלאך, ווי א קייט;
פאר יעדען הויז — א קאשמען-בוים,
די קראמען אפען, צעשפרייט.

און מיכאל שטייט, דער טעמפער גוי,
דער גוטער שבת-גוי, —
ביים ברונעם שטייט ער אנגעשפארט
און קייעט פויל א שמרוי.

און יאן מארשירט אדורך דעם מארק,
ארומגעהילט אין זאק
און אויף זיין אקסעל פינקעלט איהם
די גרויסע, בלאנקע האק.

דער וואכמישמש שלעפט זיך שיכור — לומ,
פון קראם צו קראם אין גאס
און ביווערט זיך אויף יונג און אלט,
אויף יעדען מלא כעס.

דעם נגידי'ס קוואקע מיט'ן האן,
מיט הינדעלאך אין קרייז —
אנטלויפען פאר דעם שיכור'ען
און בלאזען זיך אן ביין.

דעם שטאט-באק טרייבט מען מיט א דראנג
פון בעקער'ס שטוב ארויס,

פון דעם פּערדל שלאָגט די פּארע ווייס.
עס זיינען שוין די האַלצהעקער געקומען,
אומעטיק וועט זינגען לאַנג די זעג
מיט פּאַרווייניגע וואַלדישע נגונים.

ש. נעפּאָס (קאַנאַדע).

מיין היים שטאָט ריגע.

די ערד, וואָס איך האָב אינגלוייז באַטראַפּן,
וועט שוין אויף אייביק שוועבן פאַר מיין בליק.
דו האָסט מיך אָנגעזאָפּט מיט ליכט און שאַפּן,
און מיט דיין בענקשאַפּט-ליד, אַ ריגע, מיך געוויגט.

צעליכטיקטע געביידער מיט וועראַנדעס
און בוימער ביי די ביידע זייטן גאַס.
עס טרעפּט: אין זוניקע אַלוייען וואַנדערסט
און ס'גייט אַוועק פון דיר די לעבנסלאַסט.

ביוט שוין, מיין שטאָט, מיט דייןע וואַנדער־וועגן,
מיט יונגעמליכקייט, אויפגעשטראַלען גאַנג.
און ס'שווימט די פרייד אריבער אַלע ברעגן,
ווען בלאַנדע לעטינגס קומען מיט געזאַנג.

נאָר ליבער נאָך פון אַלץ איז מיר די גענגט.
פון באַלמעלאַכעס-אַרעמען קוואַרטאַל.
דאָ האָב איך מיט מיין קינד־היים זיך באַגענגט.
דאָ האָב איך מיין ערשטע ליד געשאַלט.

דאָ האָט מיין מאַמע לידער פאַר'ן שלאָפּן
געזונגען אונז אין האַרציק-שמילן מאָג,
און מיר — די מידע אויגעלך געשלאָסן,
ווי נאָר דער אַונט-שמערן צינדט זיך אָן.

עס שווימען אויף די הילצערנע געביידעס,
די בוידעס שטיבלעך, די אלטע גומע לייט,
דאָ האָט מיין פרייד געפורעמט זיך באַשיידן,
דאָ האָט איר מאַרגן-טרוים געוועכט די צייט.

דוד אַפּאַלאָוו.

ריישער וואַליע

יונגען פון דער וואַליע, די שטאַרקסטע אין שטאָט!
פייערדיגע, מיט גרויסע גזשויוועס איבער די אויגען,
און מיט געזונטע קצב'שע פנים'ער, אַקסלען וואָס
טראַגען געשאַכטענע קעלבער.
פון טרייבען קעלבער האָבען זיי האַרטע הענט, פון
שינדען נבלות גלאַנצען די קליידער
און שמעקען מיט שעכטהויז, מיט פרישען בלוט,
מיט יאַסקע און רויע פליישען.

אין אַ יום-טובֿ-טאָג האָבען זיי ליב צו פּוצען זיך
אין זעלנערישע מונדירען,
קורמקעס מיט מעשענע קנעפּ, אויפגעשמעלט די הויכע
קעלנער,

און לעדערנע דאַשקעס פאַרוקט אין אַ זייט
אַפּעציריש
רייטהוויזען, לאַקירמע שטיוועל, מיט שמילעמען אין די
כאַלעוועס,

שפּאַצירען זיי מיט כלות ריטמיש גאַכ'ן קלאַנג פון
זילבערנע שפּאַרענס.

מיילער האָבען זיי, ווי זייערע מאַמעס די פּושעקופּקעס,
וואָס שליענטשען אָן אין קעלמען מיט אויבסט אין
מאַרק

און קענען שילמען מיט בייזע קללות,
פון בלאַזען פייער-טעפּ האָבען זיי צעפּאַדערטע ליפּן;
פון קוישען, זעק און רעגענס פּוילען אויף זיי די
קליידער,

און נעגל האָבען זיי שאַרפע וואָס קענען מאַכען
וואַונדען.

יונגען פון דער וואַליע, פון טאַמעס מיט באַן-פּיאַקערס,

און פּערד, וואָס לאַזען זיך אויסגעשפּאַנט אויף
פּרעמדע לאַנקעס פּאַשען.

פון זייערע רייד פּילט זיך בראַמפען מיט טרוקענעס
ריח פון ביליקען מיטין;

און האָבען נישט קיין בושה צו קאַפען די מאַמע, דעם
טאַמען און די שוועסטער,

און צו וואַוינען מיט ווייבער פון באַרדעל.
פון צופּיל ווייבער גייען זיי אַרום מיט נאַכגעלאַזטע
טריט,

און פון אויף-זיין לאַנגע נעכט טריפען זייערע אויגען.

אין פּוילישע ווינטער-נעכט בלאַנקען אום זייערע
שוועסטער,

און האָבען ליב די ליבע לעס אַ גאַסען-טויער אונטער'ן
פאַל פון שניי,

פון אַ הפּקר-יונג, עפענען זיך זייערע בריסט נאָך
זייגענדיגע קינדער,

און ווערען מאַמעס באַס טריבען שוין פון אַ גאַסען-
לאַמפּ.

יונגען פון דער וואַליע, די שטאַרקסטע אין שטאָט:
פייערדיגע, מיט גרויסע גזשויוועס איבער די אויגען,
און מיט געזונטע קצב'שע פנים'ער, אַקסלען וואָס
טראַגען געשאַכטענע קעלבער.

פון טרייבען קעלבער האָבען זיי האַרטע הענט, פון
שינדען נבלות גלאַנצען די קליידער

און שמעקען מיט שעכטהויז, מיט פרישען בלוט,
מיט יאַסקע און רויע פליישען.

בעריש וויינשטיין.

ביבליאָגראַפיע

1. קאָנסטיטוציעס

(זע צוגאָב, זייט 244)

„קאָנסטיטוטשען פון די חברה בני ישראל אנשי הלומס.“
געגרינדעט מאַרש 5, 1927. (אידיש: 37 זייטען, ענגליש:
36 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די אַזשאַצער בענ. אסס'ן, אינק.“
געגרינדעט מאַרש 5, 1927. (אידיש: 37 זייטען, ענגליש:
36 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די וואַלקאָוויסקער יאַנג מענ'ס
בענעוואַלענט אַסאָסיאָיאַציע.“

„קאָנסטיטוטשען פון די אַזשאַצער וואַרשאַווער
יאַנג מענ'ס פּראָג. סאָסייעטי.“

אַנגענומען געוואָרען צום צווייטען מאל דעם 1טן יאַנואַר,
1920 אין די קלוב-רום, 235 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק.
(אידיש: 54 זייטען).

געגרינדעט 1920. (אידיש 20 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די עזרת אחים אנשי ווידו.“
געפרינטעט אפריל, 1938. (אידיש: 14 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון אַניקסטער אונט. פּאַראַייז.“
אַרויסגעגעבען צום 40 יאַרהיגען יובילעאום, דעם 28טן
יאַנואַר, 1937. געגרינדעט אין יאָהר 1897. דיזע קאָנסטיטוט-
שען איז אויסגעבעסערט און אַנגענומען געוואָרען אין 1936.

„קאָנסטיטוטציע פון דער וויסאָקער מאַזאוויעצקער
יאַנג פּרענדס בענעוואַלענט סאָסייעטי.“

„קאָנסטיטוטשען פון דיא יאַזעפּאָף אַרדינאַציע
בענעוואַלענט סאָסייעטי.“

געגרינדעט יוני 15, 1915. אַנגענומען דעצעמבער, 1931.
(אידיש: 26 זייטען).

געגרינדעט 28טן דעצעמבער, 1910. (אידיש: 44 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון דער וועליזשער פּראָג. פּאַראַייז.“
געגרינדעט אין 1904. ערשטע קאָנסטיטוטשען געדרוקט אין
1913. רעוויזירט, 1932. (אידיש: 84 זייטען; ענגליש:
30 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון ערשטע אַריינער יאַנג ליידיעס סאָס.“
געגרינדעט דעם 5טן דזשון, 1925. (אידיש: 22 זייטען).

„קאָנסטיטוטציע פון דער פּורטמ זאוויכאסטער
יאַנג מענ'ס בענעוואַלענט אסס'ן.“

„קאָנסטיטוטשען פון דיא ביי-לאָחה פון
די אינדעפענדענט ביוזאַנער חברה.“

אַרגאַניזירט 19 נאָוועמבער, 1913, ניו יאָרק. (אידיש: 35
זייטען; ענגליש: 32 זייטען).

(אידיש: 19 זייטען; ענגליש: 16 זייטען).

„קאָנסטיטוטציע פון דער אינדעפענדענט האַדאַראַווער
יאַנג מענ'ס בענעוואַלענט סאָסייעטי.“

„קאָנסטיטוטציע דער ביסקער בני ברית ק. א. פ.“
געגרינדעט דעם 11טן אַקטאָבער, 1911, אין ניו יאָרק. אַנגע-
נאָמען דעם 12טן מערץ, 1921. (אידיש: 39 זייטען).

געגרינדעט דעם 24טן יאַנואַר, 1909, 1930. (אידיש: 42
זייטען ענגליש: 43 זייטען). עמבלעס.

„ערשטער ברעזאַווער ברק. קר. א. פ.“
געגרינדעט אום 21 דעצעמבער, 1900. געזעצט אַנגענאָמען
נאָוועמבער 6טן 1916, ניו יאָרק, 1917. (אידיש: 27
זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די חברה מגן דוד אנשע האַראַשין.“
געגרינדעט 1888. (אידיש: 41 זייטען און ענגליש: 39 זייטען).

„תקנות החברה פיר דיא עדת ישראל אנשי גאַליציע
מנהג ספרד.“

„קאָנסטיטוטשען פון דעם ערשטע מוראוווער
אונטערשטיצונגס פּאַראַייז.“

ד' פרשה נשא שנת תרס"ג. אום 3טן יוני, 1903. (אידיש:
34 זייטען).

אַנגענומען מאי דעם 25טן 1935. געגרינדעט אַקטאָבער דעם
14טן 1903. (אידיש: 32 זייטען; ענגליש: 29 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די חברה מגן דוד אנשע האַראַשין.“
געגרינדעט 1888. (אידיש: 41 זייטען און ענגליש: 39 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון דער ערשטער מלוסטער ברידער
אונטערשטיצונגס פּעראַייז.“

„קאָנסטיטוטשען פון די רבינו נחום אַנשי גראַדנאָ.“
1892. (אידיש: 42 זייטען).

עמבלעס: האַנד-דרוק. געגרינדעט דעם 25טן פעברואַר, 1899.
(אידיש: 59 זייטען; ענגליש: 59 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די דאלהינאווער יאַנג מענ'ס
בענעוו. און עדיוקל. אסס'ן.“

„קאָנסטיטוטשען פון מעלעכאנער סווענטאוואַליער
סיק בענעוואַלענט סאָסייעטי.“

געגרינדעט דעם 10טן סעפטעמבער, 1907. געדרוקט אין 1915,
(אידיש: 42 זייטען).

געגרינדעט 1908. (אידיש: 63 זייטען; ענגליש: 60
זייטען), 1934.

„קאָנסטיטוטציע פון נעבען געזעצט דער קאַנגרעגיישען
בני ראַפּאָרט אנשי דאַמבראווע.“

„קאָנסטיטוטציע דער טשערנאַבילער אונט. פּעראַייז.“
עמבלעס: האַנד-דרוק. געגרינדעט דעם 5טן אויגוסט, 1905,
ניו יאָרק סיטי. (אידיש: 40 זייטען; ענגליש: 34 זייטען).

געגרינדעט דעם 30 אַקטאָבער, 1885. (אידיש: 47 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון דער חברה אנשי דיוויזי.“
אַרגאַניזירט דעם 25טן אויגוסט, 1900. די קאָנסטיטוטשען איז
פאַרפאַסט געוואָרען און גוטגעקלייט געוואָרען דעם 2טן
אפריל, 1932, ניו יאָרק. (אידיש: 34 זייטען).

„קאָנסטיטוטשען פון די האַרדשיצער בראַדערס
בענעוואַלענט אסס'ן.“

אַרגאַניזירט אין 1893. (1929). 20 זייטען.

„קאָנסטיטוטשען פון ערשטע טשערנאַסטראַווער
פּאַדאַליער אונטערשטיצונגס פּאַראַייז.“

געגרינדעט דזשוליי דעם 3טן 1910, ניו יאָרק. אַנגענומען
די קאָנסטיטוטשען דזשון דעם 28טן 1931, ניו יאָרק. (אי-
דיש: 53 זייטען).

געגרינדעט דעצעמבער 4, 1900, ניו יאָרק. דריטע אויסגע-
בעסערטע אויסגאַבע, דזשוליי 1טן 1930. (אידיש: 78
זייטען).

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

"קאנסטיטוטשן פון דער קהל עדת זקני עיר מינסק".
מינסקער אינדעפנדענט אלד-מענס בענוואלענט אסאסיאישן,
156 הענרי סט, ניו יארק. געגרינדעט דעם 10טן מערץ,
1912 דיעזע 2טע קאנסטיטוטציע איז אָנגענומען געוואָרען פון
דער אסאסיאישן דעם 2טן דעצעמבער, 1928 און די ערש-
טע קאנסטיטוטשן איז דעם זעלבען אבענד צוריקגעצויגען
געוואָרען. (אידיש: 48 זייטען, מיט אַ בילד פון דער
געביידע).

"קאנסטיטוטשן פון דער אינדעפנדענט מינקאוויער
פאָדאָליער סאָסייעטי".
געגרינדעט 4טן פעברואַר, 1922. (אידיש: 50 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די פראַגרעסיוו מישיגער
יאַנג מענס".
געגרינדעט דעם 15טן דזשון, 1911, אין ניו יארק. (אידיש:
46 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די מעזרישער
ליידעס אייד סאָסייעטי".
געגרינדעט דעם 1טן מען אויגוסט, 1908. צווייטע פאַרבעסערטע
אויפלאַגע, ניו יארק, 1925. (אידיש: 93 זייטען).

"נארעווקער אונטערשטיצונג פּעראַייז קאנסטיטוטשן".
געגרינדעט אין יאָהר 1900, ניו יארק. (אידיש: 55 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון סאטמאַנאָווער בענ. סאָסייעטי".
געגרינדעט דעם 8טן אקטאָבער, 1903. געטשאַרטערט דעם
26טן אקטאָבער, 1904. די קאנסטיטוטשן איז אָנגענומען
געוואָרען דעם 9טן דעצעמבער, 1911, אויסגעבעסערט און
אָפּגעבירט געוואָרען דעם 15טן דזשון, 1937. (אידיש:
58 זייטען; ענגליש: 53 זייטען). אָנווייזונגען פון צערע-
מאניאל, קאנדידאטען אַרײַנצופיהרען. עמבלעם: אַנקער (פון
דער סאָסיעטי). אונזער מאַטאָ: "ואחבת לרעך כמוך: איש
את אחיו יעזורו".

"קאנסטיטוטציע פון די פראַגרעסיוו סלוצקער
יאַנג מענס בענוואָלענט אס'ן".
געגרינדעט יאָנואַר 30טן, 1904, ניו יארק סיטי. (אידיש:
41 זייטען; ענגליש: 38 זייטען).

"קאנסטיטוטציע פון ערשטע סעכסמאָווער קראַנקען
און אונטערשטיצונג פּעראַייז".
געגרינדעט מאי, 1909, ניו יארק. באאַרבעט און געשריבען
פון ב. בערגמאַן. אָנגענומען אין מאַנאַט מאי, 1925. (אידיש:
25 זייטען).

"קאנסטיטוטציע און נעבען געזעצע דער סקאלאמער
קראַנקען אונטערשטיצונג פּעראַייז".
געגרינדעט דעם 18טן פעברואַר, 1892. ניו יארק. (אידיש:
70 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די אינדעפנדענט סקווערער
סיק און בענוואָלענט אס'ן, אינק".
געגרינדעט דעם 1טן יאָנואַר, 1906. (אידיש: 30 פיידזשעס;
ענגליש: 28 פיידזשעס).

"קאנסטיטוטשן אָף די ליידים אוקוילערי,
עקיבא איגער לאדזש".
געגרינדעט דעם 20טן מאי, 1927. (אידיש: 8 זייטען;
ענגליש: 8 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון דער פאַוואַנסקער-זוארשעווער
בענוואָלענט אס'ן".
געגרינדעט דעם 20טן פעברואַר, 1916. (אידיש: 22 זייטען;
ענגליש: ליסט פון מיטגלידער מיט זייערע אַררעסען).

"קאנסטיטוטשן בוך פון די פאַמייליאָווער
יאַנג מענס בענוואָלענט סאָסייעטי".
געגרינדעט אפריל, 1924, ניו יארק. (אידיש: 38 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די טשערקאסער פראַג.
ליידים אָקוילערי".

העלפּען נויט-ליידענדע און קראַנקע אין דער אָקוילערי. גע-
גרינדעט דעם 15טן פעברואַר, 1927. אָנגעשריבען די קאַנ-
סטיטוטשן, 1932. אויסגעבעסערט, 1933. אָנגענומען דעם
12טן דזשון, 1934. (אידיש: 15 זייטען; ענגליש: 17
זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון יארמאליניצער אונט. פּעראַייז".
געגרינדעט אין יאָהר 1905. געטשאַרטערט אפריל 25טן,
1906, אָפּגעבירט מאי 1903, ניו יארק. (אידיש: 59 זייטען).

"קאנסטיטוטציע דער חברה אהבת צדק
אנשי יאשינאווקע, ניו יארק".
(אידיש: 65 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די יונאווער יאַנג מענס
בענוואָלענט אס'ן".
אָנגענומען דעצעמבער דעם 31טן, 1925. (אידיש: 46 זיי-
טען; ענגליש: 44 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון דער פּוירסט יעזיעוואנער
סיק בענ. אס'ן".
געגרינדעט 1897. (אידיש: 86 זייטען; ענגליש: 87 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די כמעלניקער קראַנקען
אונטערשט. פּעראַייז פון פּאַלאַנד".
עמבלעם: בוים. געגרינדעט דעם 15טן דעצעמבער, 1929.
(אידיש: 40 זייטען).

"קאנסטיטוטציע דער קאנגרעניישן תולדות יצחק
נוסח ספרד, אנשי לובעשאוו ויאנאווע".
געגרינדעט שנת תר"ם, אלול, ניו יארק. (אידיש: 57 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון די יוניטעד לוצקער
יאַנג מענס און ליידים אס'ן".
עמבלעם: מגן דוד און האַנד דרוק. געגרינדעט באַוועמבער
19, 1922. געטשאַרטערט 26טן דעצעמבער, 1922. אָנגענומען
1טן מאַרש, 1925. "די קאנסטיטוטשן איז געשריבען גע-
וואָרען דורך דער אונטערמולאָכער ארבעט פון מאַריס צאָריף".
(אידיש: 27 זייטען; ענגליש: 27 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון דער ערשמער לויבערער
אונטערשטיצונג פּעראַייז".
געגרינדעט דעם 19טן פעברואַר, 1895. עמבלעם: האַנד-
דרוק. (אידיש: 56 זייטען; ענגליש: 59 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון דיא ערשמע לעווערטאווער
פראַגרעסיווער פּעראַייז".
געגרינדעט מאַרש, 1911, ניו יארק. (אידיש: 87 זייטען).

"קאנסטיטוטציע פון דער אינדעפנדענט מאַגעלניצער
בענוואָלענט אסאסיאישן".
עמבלעם: האַנד-דרוק. געגרינדעט דעם 12טן פעברואַר, 1910,
אין ניו יארק. (אידיש: 82 זייטען).

"קאנסטיטוטשן פון דיא פּוירסט מאידאנער
יאַנג מענס בענעו. אס'ן".
אַרגאַניזירט אפריל דעם 3טן, 1910. (אידיש: 82 זייטען).

"קאנסטיטוטשן מוחברה מבקשי שלום
אנשי מאלאדעצנע".
געגרינדעט דעם 1טן פעברואַר, 1884, ניו יארק. (אידיש:
42 זייטען).

"קאנסטיטוטשן און ביי-לאַאם פון מיליצייטשמער
ברודערליכער אונט. פּעראַייז".
אַרגאַניזירט מאַרש 29טן, 1907. (אידיש: 28 זייטען).

"קאנסטיטוטשן און ביי-לאַאם פון מיליצייטשמער
ברודערליכער אונט. פּעראַייז".
אַרגאַניזירט מאַרש 29טן, 1907. (אידיש: 28 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון פארזאצונג בענעוואלענט אס׳ן.“
(אידיש: 14 זייטען; ענגליש: 15 זייטען).

„קאנסטיטושאן קאנגרעגיישאן פוכאוויצער.“
(אידיש: 98 זייטען; ענגליש: 104 זייטען).
עמבלעם: האנד דרוק.

„קאנסטיטושאן פון די אינדעפענדענט ערשטע פילאווער קראנקען אונטערשטיצונג פאראיין.“
געגרינדעט דעם 24טן פעברואר, 1906. אויסגעבעטערט די קאנסטיטושאן אין 1930. (אידיש: 40 זייטען; ענגליש: 27 זייטען).

„קאנסטיטושאן דער פאראיין אינדעפענדענט ערשטער פילעשמער בעסארביער.“
עמבלעם: האנד דרוק. קראנקען אונטערשטיצונג פאראיין. געגרינדעט דעם 23טן יוני, 1900, אין ניו יארק סיטי.

„קאנסטיטושאן פון דער ערשטער אינדעפענדענט קאזמירער אונטערשטיצונגס-סאסייעטי.“
געשטארטעט דעם 8טן אפריל, 1926. צוזאמגעשטעלט פון סעמיול קאופמאן, פינאנס סעקרעטאר, מיט דער ביי-הילף פון די באאמטע און לאא קאמיווע. אידיש און ענגליש.

„געבענגעזעצע דער רבקה קאמלעראו לאזשע, נומער 4, א. א. א.“
געגרינדעט אום 17טן אפריל, 1893. אָנגענומען אום 2טן אקטאבער, 1900. (אין דייטשע בוכשטאבען). (אידיש: 19 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דיא קאלאמער פּרענדס אס׳ן.“
געגרינדעט אום 31טן יאנואר, 1904. (אידיש: 34 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דיא קאלאמיער פּרענדס אס׳ן.“
געגרינדעט אום 31טן יאנואר, 1904. (אידיש: 34 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער קאלאמיער פּרענדס אס׳ן.“
געגרינדעט 31 יאנואר, 1904. (אידיש: 37 זייטען). עמבלעם: סאָטוע פון פרייהייט.

„קאנסטיטושאן פאן דיא פּראַגרעסיוו פּוירס קאליסער בעג. אס׳ן.“
געגרינדעט מאָרטש דעם 12טן יאנואר, 1910. (אידיש: 88 זייטען).

„קאנסטיטושאן דער חברה אנשי קאמעניץ דלימא.“
געגרינדעט דעם 22טן דזשוליי, 1892, אין דער שטאָט ניו יארק. (אידיש: 48 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון קאמעניץ-לימאָוסקער אונטערשטיצונג פּעראיין.“
געגרינדעט דעם 17טן מערץ, 1901. דיזע קאנסטיטושאן איז אָנגענומען געוואָרען פון פּעראיין דעם 17טן אפריל, 1901. (אידיש: 31 זייטען; ענגליש: 29 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער אינדעפענדענט קאמעניץ פּאָדאליער קראנקען אונטערשטיצונג פּעראיין.“
אָרגאניזירט נאָוועמבער דעם 17טן יאנואר, 1900. (אידיש: 48 זייטען; ענגליש: 43 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די קאנאמאָפּער יאָנג מענס בענעוואלענט אס׳ן.“
געגרינדעט 1914. (אידיש: 61 זייטען; ענגליש: 58 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער אינדעפענדענט קארווער פּראַגרעסיוו יאָנג מענס בענעוואלענט איד סאסייעטי.“
געגרינדעט נאָוועמבער דעם 16טן יאנואר, 1918. אויסגעבעטערט און איבערגעדריקט אין 1931. (אידיש: 34 זייטען).

„געזעמץ ענדערונג דער ערשטער קופּימישינצער קראנקען אונט. פּעראיין.“
(אידיש: 6 זייטען) מיט אַ שבועה.

„קאנסטיטושאן פון דער קופּילער יאָנג מענס בענעוואלענט אס׳ן.“
דורכגעפיהרט דעם 17טן יאנואר, 1896. (אידיש: 21 זייטען; ענגליש: 19 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די פּראַג. קיטיגאראדער פּאָדאליער בענעוואלענט אס׳ן.“
געגרינדעט מאָרטש דעם 7טן יאנואר, 1920, ניו יארק. (אידיש: 28 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער אינדעפענדענט קלעצקער ברידערליכער אונטערשטיצונג פּעראיין.“
געגרינדעט אין 1892; געשטארטערט דעם 12טן נאָוועמבער, 1897, אָנגענומען געוואָרען דעם 18טן פעברואר, 1933. (46 זייטען אידיש; 51 זייטען ענגליש). עמבלעם: האַנט-דרוק; בילד, אונזער שוהל, 5 לודלאָ סטריט.

„קראקאוער סימאן שרייבער קאנגרעגיישאן.“
קאנסטיטושאן (ענגליש) 1931 — 1887. קליינעס פּאַרמאַט. 18 זייטען מיט אַ בילד פון רבי סימאן שרייבער.

„קאנסטיטושאן פון די ערשטע ראדזיעהאווער אונטערשטיצונג פּעראיין.“
געגרינדעט יאנואר 17, 1902. אָמענדירט אָקטאבער 26, 1935. (אידיש: 42 זייטען; ענגליש: 42 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די אינדעפענדענט ראזאנקער אונטערשטיצונג פּעראיין.“
געגרינדעט נאָוועמבער 13, 1904. (אידיש: 71 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די ראקאווער יאָנג מענס בענעוואלענט אס׳ן אייזשן אָו ניו יארק.“
געגרינדעט סעפטעמבער, 1903. (אידיש: 32 זייטען). עמבלעם: געשלאסענע הענט.

„קאנסטיטושאן פון די חברה שבת אחים אנשי ראמישוויץ.“
געגרינדעט סעפטעמבער 8טן יאנואר, 1892. (אידיש: 21 זייטען; ענגליש: 18 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די היברו רומיניען קראנקען אונטערשטיצונג סאסייעטי אָפּ איסט ניו יארק, אינק.“
אָרגאניזירט מאי, דעם 3טן יאנואר, 1908, ברוקלין, נ. י. (אידיש: 32 זייטען; ענגליש: 24 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון אדעלא שווייגער בענעוואלענט סאסייעטי, אינק.“
געגרינדעט דעם 3טן פעברואר, 1921, ניו יארק. (אידיש: 40 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון שידלאווער בעג. אס׳ן.“
אָרגאניזירט יאנואר, 1909. אידיש 32 זייטען.

„חברה מדרש אנשי שניאדאווע.“
געגרינדעט געוואָרען דזשוליי דעם 18טן יאנואר, 1897.

„קאנסטיטושאן פון דער ערשטער שענדישאווער גאליציאַנער חברה, ניו יארק.“
מאָטאָ: „הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם-יחד“ (תהילים, קל"ג, א'). געגרינדעט אין ניו יארק, ט' חשוון, תרנ"ט, דעם 25טן אָקטאבער, 1898. (באארבעט און רעווי-דירט אין יאָהר תרצ"ו — 1936). אידיש: 57 זייטען און ענגליש 48 זייטען.

„קאנסטיטושאן פון קאנגרעגיישאן אנשי שצערדיין.“
געגרינדעט דעם 9טן יאנואר, 1904. פון דאָסני צוזאמען-געשטעלט און איבערגעשריבען געוואָרען דעם 1טן יאנואר, 1923. (אידיש: 38 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די שרה בענעוואלענט סאסייעטי.“
געגרינדעט דעצעמבער, 1917. אידיש 28 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון פארזאצונג בענעוואלענט אס׳ן.“
(אידיש: 14 זייטען; ענגליש: 15 זייטען).

„קאנסטיטושאן קאנגרעגיישאן פוכאוויצער.“
(אידיש: 98 זייטען; ענגליש: 104 זייטען).
עמבלעם: האנד דרוק.

„קאנסטיטושאן פון די אינדעפענדענט ערשטע פילאווער קראנקען אונטערשטיצונג פאראיין.“
געגרינדעט דעם 24טן פעברואר, 1906. אויסגעבעטערט די קאנסטיטושאן אין 1930. (אידיש: 40 זייטען; ענגליש: 27 זייטען).

„קאנסטיטושאן דער פאראיין אינדעפענדענט ערשטער פילעשמער בעסארביער.“
עמבלעם: האנד דרוק. קראנקען אונטערשטיצונג פאראיין. געגרינדעט דעם 23טן יוני, 1900, אין ניו יארק סיטי.

„קאנסטיטושאן פון דער ערשטער אינדעפענדענט קאזמירער אונטערשטיצונגס-סאסייעטי.“
געשטארטעט דעם 8טן אפריל, 1926. צוזאמגעשטעלט פון סעמיול קאופמאן, פינאנס סעקרעטאר, מיט דער ביי-הילף פון די באאמטע און לאא קאמיווע. אידיש און ענגליש.

„געבענגעזעצע דער רבקה קאמלעראו לאזשע, נומער 4, א. א. א.“
געגרינדעט אום 17טן אפריל, 1893. אָנגענומען אום 2טן אקטאבער, 1900. (אין דייטשע בוכשטאבען). (אידיש: 19 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דיא קאלאמער פּרענדס אס׳ן.“
געגרינדעט אום 31טן יאנואר, 1904. (אידיש: 34 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דיא קאלאמיער פּרענדס אס׳ן.“
געגרינדעט אום 31טן יאנואר, 1904. (אידיש: 34 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער קאלאמיער פּרענדס אס׳ן.“
געגרינדעט 31 יאנואר, 1904. (אידיש: 37 זייטען). עמבלעם: סאָטוע פון פרייהייט.

„קאנסטיטושאן פאן דיא פּראַגרעסיוו פּוירס קאליסער בעג. אס׳ן.“
געגרינדעט מאָרטש דעם 12טן יאנואר, 1910. (אידיש: 88 זייטען).

„קאנסטיטושאן דער חברה אנשי קאמעניץ דלימא.“
געגרינדעט דעם 22טן דזשוליי, 1892, אין דער שטאָט ניו יארק. (אידיש: 48 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון קאמעניץ-לימאָוסקער אונטערשטיצונג פּעראיין.“
געגרינדעט דעם 17טן מערץ, 1901. דיזע קאנסטיטושאן איז אָנגענומען געוואָרען פון פּעראיין דעם 17טן אפריל, 1901. (אידיש: 31 זייטען; ענגליש: 29 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער אינדעפענדענט קאמעניץ פּאָדאליער קראנקען אונטערשטיצונג פּעראיין.“
אָרגאניזירט נאָוועמבער דעם 17טן יאנואר, 1900. (אידיש: 48 זייטען; ענגליש: 43 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון די קאנאמאָפּער יאָנג מענס בענעוואלענט אס׳ן.“
געגרינדעט 1914. (אידיש: 61 זייטען; ענגליש: 58 זייטען).

„קאנסטיטושאן פון דער אינדעפענדענט קארווער פּראַגרעסיוו יאָנג מענס בענעוואלענט איד סאסייעטי.“
געגרינדעט נאָוועמבער דעם 16טן יאנואר, 1918. אויסגעבעטערט און איבערגעדריקט אין 1931. (אידיש: 34 זייטען).

„געזעמץ ענדערונג דער ערשטער קופּימישינצער קראנקען אונט. פּעראיין.“
(אידיש: 6 זייטען) מיט אַ שבועה.

2. סאוועניר-זשורנאלען און אנדערע אויסגאבען

45 מען יוביליאום פון אַשמאַנער פֿאַראַיין" (גראַמען), פון איזודאַר באַרויס; „אַשמאַנער לאַנדסמאַנשאַפֿט אין אַמעריקע", קע", „דער מיט" (ליעד), פון הענאַך זיסקין; „קורץ און שאַרף (ווערטלאַך, וויצען); „איד בין אן אַשמאַנער פון אַשמאַנע", פון וויליאם באַקסט; „פּענער-שפּריצען" (א שטאַך און אַ גלעט), פון איזודאַר באַרויס; „צווישען אונז ריידענ-די", פון א. י. ד.; „א רוף פון אַשמאַנע". מיטגלידער-צע-טעל, בילדער פון מיטגלידער און באַאַמטע. באַגריסונגען, אַנאַנסען. ענגליש.

„תּר"ם — תּר"ץ, 30 יאָהריגער יוביליאום פון קאַנגרעגיישאַן אַנשי באַברויסק".

15 מען דעצעמבער, 1929. 60 זייטען. רעדאַקטירט ביי ישראל ראובן ריפּס און שמואל אליעזר נעלסאן. אינהאַלט: אַר-טיקלען, ליעד, בילדער, אַנאַנסען. אידיש-ענגליש. קלוינע ביאָגראַפיעס פון איינצעלנע מיטגלידער. מיטעל-פֿאַרמאַט.

„אונזער ברענטש" — כּאַלמיק-זייטעכסקער ברענטש 33 אינטערנאַציאָנאַלען ארכעטער אַרדן,

1938. 8 זייטען. אינהאַלט: אַרטיקלען, ליעד, אַנאַנסען. קלוינ-פֿאַרמאַט.

„באַלמער בענעוואַלענט קאַנגרעגיישאַן".

סאוועניר-זשורנאַל, פעברואַר 12, 1938. (שער-בלאַט אין ענג-ליש), 60 זייטען. אינהאַלט: „פֿאַרטי יערס אף אַטשיוו-מענט", פון דזשוליוס קאַהען (ענגליש), באַגריסונגען: ענג-ליש און אידיש. אַנאַנסען, פֿאַמאַגראַפיעס פון מיטגלידער און באַלמער לעידים אקזילערי. גרויס-פֿאַרמאַט.

באַסלאַווער בענעוואַלענט אַסאָסיאַטיאָן.

35 יאָהריגער יוביליו-בונד, 1900 — 1935. 44 זייטען. אַר-פֿאַלענדאַר פֿאַלענט, אַנאַנסען, באַגריסונגען. אידיש-ענגליש. קאַלענדאַר פון מיטגלידער. אַרטיקלען: י. פ. מאלונס — „דער באַסלאַ-ווער פֿאַראַיין" (געשיכטליכער איבערבליק). ד. ר. זאַסלאַוו-סקי: „באַחטלעוו".

„יונייטעד בושאַפֿטשער לעידים אַקזילערי".

סאוועניר-זשורנאַל, 1937. 40 זייטען. (שער-בלאַט ענגליש). אינהאַלט: באַגריסונגען. ענגליש. אַנאַנסען. גרויס-פֿאַרמאַט. „בוסקער בני ברית ס. ב. א."

25 יאָהריגער יוביליו-זשורנאַל, 1911 — 1937. 48 זייטען. ליסט פון מיטגלידער, באַגריסונגען.

סאוועניר זשורנאַל, 25 יאָהריגער יוביליאום באַנקעט פון די בוקאַווינער בעסאַראַביער אונט. פֿאַראַיין.

1938. 40 זייטען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: „אַ בליק אי-בער דעם פֿאַרגעס פֿאַר די לעצטע 25 יאָהר פון דער בוקאַ-ווינער בעסאַראַביער אונטערשטיצונגס פֿעראַיין", פון וו. גאַלדשטיין; „אַ ביסעלע געשיכטע", פון ברוך רויטמאַן. בילד און צעטעל פון באַאַמטע. באַגריסונגען, אַנאַנסען. אי-דיש-ענגליש.

„בוקאַווינער צענטער בענעוואַלענט סאַס, אינק".

50 יאָהריגער יוביליו, 1935. 64 זייטען. ענגליש. אינהאַלט: באַגריסונגען, אַנאַנסען.

„די מעטיגקייט פון ביאליסטאַקער לאַנדסמאַנשאַפֿט אין אַמעריקע".

געשיכטליכער איבערבליק פון דוד סאַהן. ארויסגעגעבען פון ביאליסטאַקער צענטער צו דער 1 מער קאַנווענשאַן אין 1934. קלוינ-פֿאַרמאַט. 30 זייטען.

„ביאליסטאַקער לעבן".

ספעציעלע אויסגאַבע צום 40 יאָהריגען יוביליאום פון ביא-ליסטאַקער בקור חולים פון ברוקלין, 1937. רעדאַקטירט — לואיס פֿאַלמער. אידיש און ענגליש. גרויס-פֿאַרמאַט. 84 זיי-

„ערשטע אַבערטינער ק. א. פ."

40 יאָהריגער יוביליו-זשורנאַל, 1896 — 1936. אַרטיקלען, אַנאַנסען, באַגריסונגען; אידיש-ענגליש.

„חברה בית אהרן אנשי אונגארן".

30 יאָהריגער יוביליו-זשורנאַל, 1898 — 1928. באַגריסונ-גען, אַנאַנסען, בילדער, אידיש-ענגליש.

הרב יעקב צבי אונגאַר: געשיכטליכער אַרטיקלעל פון דער אַרגאַניזאַציע. קאַלענדאַר פון מיטגלידער און אידישע יום טובים. ליסטען פון מיטגלידער, קאַמיטע מיטגלידער; ביל-דער פון באַאַמטע.

„אַמדורער בענעוואַלענט אַסאָסיאַטיאָן".

סאוועניר-זשורנאַל צום 18 יאָהריגען יוביליו. יאנואַר, 1930, 28 זייטען. אידיש-ענגליש. שער-בלאַט, ענגליש; בראַ-שור-פֿאַרמאַט. באַגריסונגען, אַנאַנסען, פינאַנץ-באַרייכ, מיט-גלידער-ליסט, בילדער פון באַאַמטע.

„אַמדורער בענעוואַלענט אַסאָסיאַטיאָן".

25 יאָהריגען יוביליו-זשורנאַל, 1912 — 1937. 63 זייטען. גרויס-פֿאַרמאַט. אַרטיקלען, באַגריסונגען, ליעדער, אַנאַנסען און פֿאַמאַגראַפיעס. רעדאַקטירט פון מאַקס יעלינגער.

פֿאַמאַגראַפיעס פון (1) ערשטע שול פון אַמדור, לערער, קינ-דער (2), „בונד" אין 1904.

אַ באַגריסונג פון ועד הקהל אין אַמדור. ליעד: דער הויכער רבי לייב — א. ליעסין. אַמדור, פון יצחק ריבקינד. געשיכטע פון געבורט-שטעטעל. אַלטע זכרונות, פון מאַקס יעלינגער. דער שויף אָוו פֿאַלים — ז. פרידמאַן.

„צו הילף".

זשורנאַל ארויסגעגעבען פון „פֿאַראַייניגטען אַסמאַווער הילפס-קאַמיטעט אין ניו יאָרק", 1933. 20 זייטען. אינ-האַלט: אַרטיקלען — „אויפרוף צו די אַסמאַווער לאַנדס-לייט", פון טעם ליבאַטמ, „דאַס אידישע געזעלשאַפֿטליכע לעבען אין אַסמאַווע און דער פֿאַבלעם פון צעטיילען די אַמעריקאַנער געלמער".

„אַגודת בני ארץ ישראל".

33 יאָהריגער יוביליו-זשורנאַל, 1900 — 1933. אַנאַנסען, באַגריסונגען, בילדער, אידיש-ענגליש. ליסט פון מיטגלידער, ליסט פון באַאַמטע און קאַמיטע מיטגלידער.

„ספר השנה של המסדרות של בני ארץ ישראל

באמריקה".

יאָהר-בונד פון דער פּעדעראַציע פון פֿאַלעסטינער אידען אין אַמעריקע. מיטעל-פֿאַרמאַט זשורנאַל, 152 זייטען, 1937. רעדאַקטירט פון רבי י. מ. מאַרגאַליעס. אַרטיקלען געשריבען אין העברעאיש און אידיש. אינהאַלט: אַרטיקלען, אַפּהאַנדלונגען, ליטעראַרישע אַרבייטען און פֿאַמאַגראַפיעס. אַמטליכע-העטער: דר. שמעון ברנשטיין, יעקב מונטשור, דוד ילי, א. ר. מלאכי, מ. רודנסקי, יצחק רבקינד און דר. אריה שטרניץ.

„אַשמענער בראַדערס מיומישועל עיד

בענעוואַלענט אַססין".

סאוועניר-זשורנאַל, 1925. רעדאַקטירט פון סעם באַסין 56 זייטען. אינהאַלט: אַרטיקלען, בילדער, אַנאַנסען; ענג-ליש-אידיש; באַגריסונגען.

„אַשמאַנער".

ארויסגעגעבען פון די „אַשמאַנער בראַדערס מיומישועל עיד און בענעוואַלענט אַסאָסיאַטיאָן". פינף און פּערציג יאָהרי-גער יוביליו-זשורנאַל, 1892 — 1937. אידיש-ענגליש. צו-זאַמענגעשטעלט פון אַ קאַלעגיום. 84 זייטען, זשורנאַל-פֿאַר-מאַט. אינהאַלט: „אַ בליק אויף דער פֿאַרגאַנגענהייט און אַן אַנטיסונג אויף דער צוקונפֿט", פון סעם באַסין; „צום

ערשטער בעלזער בעסאראביער ק. א. פ. 1900 — 1937. ענגליש. 16 זיימען. מומעל-פארמאט. אינ-האלט: באגריסונגען, נעמען און בילדער פון אנגעזעהענע מיטגלידער, אנאנסען.

„בעסאראביען י. מ. ב. ענד עדיוקעישאנאל קלוב.“ סאוועניר זשורנאל, 1938. 36 זיימען. ענגליש. מיטעל-פאר-מאט. ארטיקלען, באגריסונגען, א בילד פון דעם באנקעט-קא-מיטעט, אנאנסען.

„בעסאראביער ברענטש 2, א. א. א.“ סאוועניר-זשורנאל צום 7טען יובילוי, 1937. 16 זיימען. אינ-האלט: ארטיקלען — „דער אינטערנאציאנאלער ארבייטער אָרדן“, פון י. זוקערמאן; „אונזער יאָנטעף“, פון י. מעל-מאן. באגריסונגען און פאָטאָגראַפיעס. אנאנסען אין אידיש און ענגליש.

„ברידערליכקייט.“ ארויסגעגעבען פון די „פאראייניקטע אידישע ארגאניזאציע-עס“, אויגוסט 1936. געווידמעט דער פראטעסטאנער, סאציא-לער, קולטורעלערע און געזעלשאפטליכער אנטוויקלונג פון די אומפאפהענגיקע אידישע לאנדסמאנשאפטען און בעגעווואלענט סאָסיעטיס. 32 זיימען. אידיש-ענגליש. חיים ווינטרויב, רע-ראַקטאָר. אינהאַלט: „פאָרבייגעדיקט“, פון חיים ווינטרויב, „לאַנדסמאנשאַפֿטן און יוגנט“, פון ש. ניגער, „פראטעסטאנער אינשורענט אין אַמעריקע“, פון דר. הערמאן פראַנק, „די צילן און אויפגאַבן פון די פאראייניקטע אידישע ארגאניזאציע-עס“, ליעדער, פון מ. זינגער, „אשמאנער אין אַמעריקע“, נייעס, אנאנסען, באגריסונגען. אידיש-ענגליש.

„דהי פראַגרעסאָר.“ ארויסגעגעבען מאַטאָליך פון די בראַדער י. מ. ב. ע. א. פאַמפלעטען-פאַרמאַט. 4 זיימען. ענגליש און אידיש. מיט אידישער אַפ-טיילונג; עדיטאָריעלס, לאַקאַלע נייעס, שפאַסען, אַנאַנסען, דוּשאַרדדוּש ס. ברוקמאַן, ענגלישער רעדאַקטאָר. פיל קופער, אידישער רעדאַקטאָר. געבונדען אין בוך פאַרמאַט. יאָהרען: 1929 — 1930 — 1931 — 1932 — 1935. פון מערץ 1936 ביז נאוועמבער 1937.

„ברימשעווער פראַגרעסיווע סאָסיעטי.“ סאוועניר אויסגאַבע, 1924 — 1934. רעדאַקטאָר — דייוויד סאַיקין. 80 זיימען. ענגליש און אידיש. מומעל-פאַרמאַט. אינ-האַלט: ארטיקלען אין ענגליש — „ברימשעווער פראַגרעסיו-ווע סאַס. איהר געשיכטע און איהרע דערגרייכונגען“, פון דייוויד סאַיקין; „ווער איז ווער אין אונזער סאָסיעטי“, פון ליטעראַטור — ליעד, „דער מווינטסטער מענטש“, פון רודי-ארד קיפלינג. בילדער, אַנאַנסען, באגריסונגען. ארטיקלען אין אידיש — „ברימשעווער פראַגרעסיווע סאָסיעטי, איהר היס-טאָריע און עררייכונגען“, פון דוד סאַיקין. באגריסונגען.

„פאראייניגטער בריסקער רעליף קאָמיטעט“ ערשטער יעהרליכער יובילוי-זשורנאל, 1938, ניו יאָרק, 4 זיימען.

„אונזער וואָרט.“ ארויסגעגעבען פון: ברוסקער ברענטש 286 ארבייטער רינג, און ברוסקער-טשעכאנאווער ברענטש 15 אינטערנאציאנאלער ארבייטער אָרדן. 10 זיימען. ארויסגעגעבען צום פאראייניג-טען באַל, 1937. אינהאַלט: (1) לייט-ארטיקלען; (2) „וואָס אזו בריסק“ — פ. נאוויק; (3) „די מעטיאָרישע פון בר. 286 א. ר. געשיכטליכער איבערבליק“ — י. ראזענבערג; (4) „א גייענדיגע ביבלאָטעק“ (זכרונות) — ב. רובין; (5) „אייניגקייט דארף ווערן אונזער ציל“ — י. העטמאַן; (6) „שוין צייט אויפצוהערן צו זיין ברוגז“ — ר. זאַלצ-מאַן; (7) ליעדער: כּתּחם און ב. פּורמאַן; (8) „פעליעסאַן און ארטיקל“ — י. לויזערזאָוויטש. באגריסונגען און אַנאַ-סען.

יאָהר-בוך צו דער צווייטער יעהרליכער קאָנווענשאַן פון די „פאראייניגטע גאליציאנער אידען אין אַמעריקע“ מומעל-פאַרמאַט זשורנאל, און אידיש-ענגליש. 88 ז.

טען אידיש, 62 זיימען ענגליש. אינהאַלט: אידישע ארטיק-לען פון לואיס טאַר, סעמועל קראל, לואיס פאלמער, ל. פאל-טער, פסח קאַפלאַן זלמן העלער, הרב יצחק סאדין, הער-מאַן פראַנק, מאַרוס קראל, ב. פערלמאַן איזידאַר פען, ליב בן ישראל, ראָזע לוסענבערג, אינוואַ מענד, יעמאַ שוואַרץ, ליעדער — י. א. לוריא, לאַרד בייִראַץ. „די עקזעקוציע“, אַ בילד פון אָסיפּ דימאָוו. „הסידישע מעשיות“, פון הרב בנימין בייניש אויבערבאָך. באגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער. ענגלישע אַפּטיוולונג: בילדער, באגריסונגען, אַנאַנסען.

„ביאליסטאָקער פונדאַמענט.“ ארויסגעגעבען לכבוד דעם דרייסיגסטען יוביליאום באַנקעט, 1935, פון ביאליסטאָקער בריקליוערס. גרויס-פאַרמאַט. 24 זיי-טען. רעדאַקטאָר פון דוד סאַהן. ארטיקלען, באגריסונגען, באַריכטען, אַנאַנסען און פאַטאָגראַפיעס. ארטיקלען: „וואָס איך האָב צו זאָגען וועגען דער ביאליסטאָקער בריקליוערס אַסס'ן“, פון דוד סאַהן; „די געשיכטע פון יציאת מצרים, כיו די בריקליוערס“ — גרשון טאַרטאַצקי; „ערינערונגען“, — מאַקס מאַטעס; „מיר שטעהען פאַראייניגט פאַר דער צו-קונפֿט“ — אויז פען; „די בריקליוערס העלפען אַלע אונ-טערנעמונגען“ — פּויליש אַרלין.

„ביאליסטאָקער סומך נופלים.“ 50-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1886 — 1936. 32 זיי-טען. „א געשיכטליכער איבערבליק“, פון דוד סאַהן. אַרטי-קעל: „ביאליסטאָקער פּיאַנערען אין אַמעריקא“ אַנאַנסען, באגריסונגען: אידיש-ענגליש. פּינאַנץ-באַריכט פון דער אַר-גאַניזאַציע. רשימה פון פאַרשפאַרבענע מיטגלידער. ליסטען פון קאָמיטע מיטגלידער, באַאַטעט.

„ביאליסטאָקער פריינט.“ ביאליסטאָקער ראַיאָנער ברענטש 88 אר. רינג, 30-יאָהריגער יובילוי-בוך, 1905 — 1935. 76 זיימען. 1935, ניו יאָרק, מ. באַביטש, רעדאַקטאָר. ארטיקלען, אַנאַנסען, באגריסונגען. אי-דיש. ארטיקלען און ליעדער פון י. קרעפליאַק, דוד סאַהן, דר. הערמאן פראַנק, מ. באַביטש, מאַני לייב, ליליפּוט, אַל-טער עפשטיין, א. כּאַנין.

„ביאליסטאָקער צענטער און בקור חולים.“ (ביאליסטאָקער שטימע). יובילוי אויסגאַבע לכבוד די 13-ריגע געזעלשאפטליכע טעטיגקייט פון דוד סאַהן. 1932, ניו יאָרק. 56 זיימען. אידיש-ענגליש. טעקסט, אַנאַנסען, באַגרי-סונגען, בילדער. אידיש: אַפּשאַצונגען וועגען דעם יובילאָר פון י. קרעפליאַק, זלמן העלער, ב. באַטוויניק, באַריכטען ווע-גען די טעטיגקייטען פון ביאַל. צענטער. פּינאַנץ-באַריכט. בילדער פון דוד סאַהן, פון דעם ביאליסטאָקער צענטער.

ערשטער ביליצערקער וואָלינער בעג. סאָסיעטי. צום 15טען יובילוי באַנקעט. 1921 — 1937. ענגליש. 12 זיי-טען. אינהאַלט: באגריסונגען, בילדער, אַנאַנסען.

„ביסקער בית יתומים פאָנד פון ניו יאָרק.“ סאוועניר-זשורנאל, 1926. 42 זיימען. (שער-בלאַט ענגליש). אינהאַלט: ארטיקלען — „2 יאָהר רעליעף טעטיגקייט פאַר דוא יתומים“ פון ציפּפער. באגריסונגען, אַנאַנסען אין ענג-ליש און אידיש. מומעל-פאַרמאַט.

„ניו יאָרק-באַסטאָן ביסקער רעליף אַסס'ן.“ סאוועניר-זשורנאל, 30 מערץ, 1929. (שער-בלאַט ענגליש). 36 זיימען. אינהאַלט: ארטיקלען — „די פּעראייניגטע מאַכט“, פון ת. קיהן; „צו אונזערע ביסקער לאַנדסלייט פון ניו יאָרק“, פון מ. קאָרווין. באגריסונגען, אַנאַנסען.

„ניו יאָרק-באַסטאָן ביסקער רעליף אַסס'ן.“ סאוועניר-זשורנאל, 1930. 46 זיימען. ארטיקלען, אַנאַנסען, באגריסונגען.

„ביעלאָצערקאווער בר. 17, אינט. ארבייטער אָרדן.“ אַכטער יעהרליכער סאוועניר-זשורנאל. 16 זיימען. 1938. ליסטען פון באַאַטעט און עקזעקוטיווע, באגריסונגען, אַנאַ-סען.

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

„אחל דזשיקאב סאמייעמי אינק.“
סאוועניר-זשורנאל, 1937. 24 זייטען. ענגליש. אינהאלט:
באגריסונגען און אנאנסען.

„חברה אגודת אחים אנשי דראהימשיין.“
25-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1899 — 1924. אַרטיקל-
לען, אַנאָנסען, בילדער, באַגריסונגען. אידיש-ענגליש.

„חברה אגודת אחים אנשי דראהימשיין.“
סאוועניר-זשורנאל צום 35טען יובילוי, שער-בלאט אין ענג-
ליש. 40 זייטען. גרויס-פאָרמאַט. אינהאַלט: אַרטיקלען —
„אנווער היסטאָרי“, פון לואיס בלום. אַנאָנסען, באַגריסונ-
גען, אין ענגליש און אידיש.

„האַמליער בראַדערס סאָמייעמי.“
37-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1899 — 1936. 28 זיי-
טען. באַגריסונגען, אַנאָנסען.

„האַראַדישמער בראַס. כענ. אסמ'ן.“
סאוועניר-זשורנאל צום 26טען יובילוי, 1926. 24 זייטען.
אינהאַלט: „האַראַדישק“, פּערזען פון אייב טשענוואָוו, פּע-
דער שפּריצען, פון מ. נויבערבערג. באַגריסונגען און אַנאָנס-
ען אין ענגליש און אידיש. פּאַסאַגראַפיעס פון אַראַנזשיר-
קאָמיטעט.

„הלוסקער ברענמש 45 א. א. א.“
מיטאָגראַפירט. 12 זייטען. אַרטיקלען און באַגריסונגען.

„ערשמער הרובישאָווער ק. א. פ.“
סאוועניר-זשורנאל צום 25טען יובילויאום (1905 — 1980).
60 זייטען. אידיש-ענגליש. באַגריסונגען, אַנאָנסען בילדער.

„ערשמער וואַגאָדיסלאָווער א. פ.“
30-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1905 — 1935. 24 זייטען.
באַגריסונגען, בילדער.

„ערשמער וואַגאָדיסלאָווער א. פ.“
20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל. 22 זייטען. 1929. באַגרי-
סונגען, אַנאָנסען.

„וואַלקאָוויסקער י. מ. ב. א.“
30-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1897 — 1927. 88 זיי-
טען. באַגריסונגען, בילדער, אַנאָנסען. אידיש, ענגליש.

„וואַראַנאָווער י. מ. ב. א.“
25-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1908 — 1928. 22 זיי-
טען. באַגריסונגען, אַנאָנסען, בילדער.

„חברה בני אהרן אנשי ווילקאמיר.“
סאוועניר-זשורנאל אין אידיש-ענגליש. מיטעל-פאָרמאַט. 28
זייטען. אַרויסגעגעבען צום גאַלדענעם יובילוי — 1887 —
1937. אינהאַלט: אַרטיקלען — „צו אַלע מיטגלידער —
ערע וועמען ערע קומט“ — פּרעזידענט יוסף וראַוויץ; „דער
נעכטן און דער הויכט“ — טשאַרלס זיוו; באַגריסונגען, באַ-
ריכטען און פּאַסאַגראַפיעס.

„פאָראַייניגטע וויניצער י. מ. ב. א.“
20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1915 — 1935. 32 זיי-
טען. באַגריסונגען, רשימה פון פּאַרשטאַרבענע מיטגלידער,
ליסטען פון באַצאָמטע, פון מיטגלידער פון דער אָרגאַניזאַצ-
יע און פון קאָמיטע מיטגלידער.

„וויסאָקאָ לימאָווסקער ברודערליכער א. פ.“
35-יאָהריגער וובילויאום-זשורנאל, 1902 — 1937. 56 זיי-
טען. באַגריסונגען, אַנאָנסען, בילדער, אַרטיקלען. אידיש,
ענגליש. אַרטיקלען: הלל לעווין; „געשויכטליכער איבערבליק
פון דער אָרג.“; הומאַר: מאַריס מינאָוו; „בלעטלאַך פון
אנווער אַנפאַנג.“

„דער וויסאָקאָ לימאָווסקער פריינד.“
אַרויסגעגעבען פון דער וויסאָקאָ לימאָווסקער ברודערליכע
ב. ס. 1909. צייטונג פּאַרמאַט. דערשיינט צו יעדער אונטער-
נעמונג. אינהאַלט: „טעלעגראַמעס“, גראַמען, נייעס, וויצען,
אַנאָנסען, באַגריסונגען. אידיש.

רעדאַקטורט פון ז. מ. קערשטיין. אינהאַלט — אַרטיקלען:
„מראַגעדיע פון אידען אין גאַלציע“ — דושאַרדזש גאַרדאַן
בעטל; „גאַליציאַנער אידען אַלס פּאַקטאַר אין אידישען
פּאַלקס-לעבען“ — ז. מ. קערשטיין; „די פּאַראַייניגטע גא-
ליציאַנער אין אַמעריקע“ — סאַל לאו; „אנווער קאָנווענ-
שאַן“ — מאַיר גויליס; „גאַליציאַנער אידען אין אַמעריקאַ
ערוואַכען!“ — אַבראַם מילער; „א כבוד און אַ שטאַלץ
פאַר'ן גאַליציאַנער אידענטום“ — נחמיה גולמאָוסקי;
„ביי דער קאָוואַדלע פון פּראָדוקטיוויזאַציע“ — צעציליע
קלאַפּטען; „העלפט דער יוגענט אין גאַלציע“ — רעגיסאַ
פּרישוואַסער; „מיין האַרץ איז צעבראַכן“ — יעקב קיר-
שענבוים. אַפּיל: „שאַפט אַפּ דעם קאָנען!“ — צ. ה. רוי-
מינשטיין. ריזע בילדער: „אויך געלעכט“ — חנא גאַטעס-
פעלד. ליעדער פון דער אַלטער היים — נפתלי גראַס. באַריכ-
טען, באַגריסונגען פון באַצאָמטע, פּאַסאַגראַפיעס און אַנאָנס-
ען.

גאנאינדזיצער טרעסמינער סאוועניר זשורנאל.

צום 25טען יובילוי. מאַנאַטליכער זשורנאל, נומער 16. גרויס-
פּאַרמאַט. 28 זייטען. שער-בלאט געצויכענט פון שאול ראס-
קין. אינהאַלט: אַ בילד פון רעדאַקטאָר — עדיטאָריעל; דער-
צעהלט פון חדר — דער מונקעלער; אַ הימנע — י. זיידענ-
בערג; אין 25 יאָהר ארום — ד. גראַסמאַן; איד זוך אַ
תּכּלית — פ. קאַלינסקי; דער אַמענטאַט אויפ'ן אוראַדיק
— א. לייבעלקעס; די נקמה (מאַנאַלאַג) — א. לייבלעקס;
טרעסמינער האַפּען אַראַנזשירט אַ חזן — דער סטרייק ראש
השנה — פון מ. ב. קאַנטישק.

„אגודת עזרת הליל, אינק.“

סאוועניר-זשורנאל. צוואַנציג יאָהריגער וובילויאום באַנקעט.
24 זייטען. ענגליש-אידיש-העברעאיש. מיטעל-פּאַרמאַט.
אינהאַלט: העברעאישע בריף פון פּאַלעסטיןע. באַגרי-
סונגען און אַנאָנסען אין ענגליש און אידיש.

גראדזיוסקער אונטערשטיצונג פאראיין.

סאוועניר-זשורנאל צום 25-יאָהריגען יובילוי, 1918 —
1928. גרויס-פּאַרמאַט. 17 זייטען. אינהאַלט — אַרטיקלען:
פון גראדזיוסק אין ניו יאָרק — איזי שוואַרץ; אַ גאַסט אויף
אַ ווייל זעהט פאַר אַ מייל — אַ שרייבער; דעראַיבערונגען פון
פונקטערע טעג אין גראדזיוסק — מאַקס ווינער; קינדער-
יאָהרען אין גראדזיוסק — ה. שניידערמאַן. ליידער; אַ באַ-
גריסונג פון גראדזיוסק — פון ג. ג. 25 יאָהר אַרבעט —
נ. גריץ; באַגריסונגען, אַנאָנסען און פּאַסאַגראַפיעס.

גראדזיוסקער מיושוועלע עיד סאמייעמי.

סאוועניר-זשורנאל צום פּונפּצהנעטן יובילוי-באַנקעט, 1929.
40 זייטען. קליין-פּאַרמאַט. אינהאַלט — אַרטיקלען: „גראד-
זיוסק און ניו יאָרק“, פון י. ענגעל; „גראדזיוסקער אַחרות“,
פון אי. שוואַרץ; „גראדזיוסק שפּילט טעאַטער“, פון י. גאַרד;
„גראדזיוסקער לעסאָוויקעס“, פון מ. שוואַרץ. ליטעראַטור:
„געווינדעט די גראדזיוסקער“, ליעד פון י. צוקערמאַן. באַ-
גריסונגען און אַנאָנסען אין ענגליש און אידיש.

„דער גראַיעווער.“

אַרויסגעגעבען פון גראַיעווער בר. 85 אר. רינג, פעברואר,
1937. 30-יאָהריגער וובילויאום-זשורנאל, 32 זייטען. אידיש-
ענגליש. אינהאַלט: „דרויסיג יאָהר גראַיעווער יאָנג מענטש“.
פון היימאַן בלום; „מיינע גרינע חרשים אין אַמעריקע“,
פון סעס קרינסקי; „די איצטיגע לאַגע אין גראַיעווער“, פון
מ. פּאַפּאָוסקי; „דער אידישער האַנטווערקער פּאַראַיין אין
גראַיעווער“, פון י. האַלפּערן; „שטאַפּ-שטיינדעל“ (ליידער,
וואָס בלויז גראַיעווער קאַנען אַפּשאַצען); „צעהן געבאַט פאַר
אנווערע מעמבערס“, פון סעס קרינסקי; בילדער פון באַצאָ-
מטע, צעמעל פון באַצאָמטע, בילדער פון גראַיעווער, „פּאַזשאַריני
קאַמאַדע“ (פּייערלעשער), דער אַלטער בית מדרש, געוועזענע
שוהל, שוהל וואַקזאַל אין גראַיעווער, „דער 11טער ליסטאַ-
פאַד“, נייע גאַס אין גראַיעווער, גראַיעווער מאַרק, בילדער
פון שטאַטישע טיפּען, באַגריסונגען. אידיש. אַנאָנסען, ענג-
ליש.

מיטעל-פאַרבאָט. ענגליש. אינהאַלט: ציפערען וועגען דער הילף-אַקטיוויטעט פונ'ם זאָלשטאווער רעליף פארבאנד. באַ- גריסונגען און אַנאַנסען.

„זשאַטמאר און אומגעגענט אונגאַרישער ק. א. פ.״ 25-יאָהריגער סאוועניר אַלבאָם (1910 — 1935). 25 זייטען. ענגליש-אונגאַריש. אַרטיקלען, אַנאַנסען און בילדער.

„חברה תבואת שור אנשי זשאלקיעוו״ סאוועניר-זשורנאַל צום 40טען יוביליי, 1936. 40 זייטען. בילדער פון מיטגלידער; באַגריסונגען און אַנאַנסען אין אי- דיש און ענגליש.

„ערשטע זשאלקיעווער לעידים ס. ב. ס.״ סאוועניר-זשורנאַל 16 זייטען. ארויסגעגעבען 1931. באַ- גריסונגען, פאַמאַגראַפיעס, אַנאַנסען.

„ערשטע טעפליקער בענעוואַלענט קאַנג. סאַסיעטי״ 1937. סאוועניר-זשורנאַל צום 25טען יוביליי. באַגריסונגען, אַנאַנסען.

„טישיגרינער אלעקסאַנדראַווקער ב. ס.״ סאוועניר-זשורנאַל, 1916 — 1936. 28 זייטען. באַגריסונ- גען, אַנאַנסען.

מישעכאַנאַווער-סעמיאַטישער ברענטש 195 אַרבעטער רינג״.

דרייסיג יאָהריגער יוביליאָם סאוועניר-זשורנאַל, 1908 — 1938. דערשינען 1938. 28 זייטען. גרויס פאַרמאַט. אי- האַלט: זשורנאַל עפענט זיך מוס׳ן, וואַרקמענס סיורקל הימן״ מיט נאַמען. אידישער טעקסט פון ליעד אין לאַטי- נישע בוכשטאַבען, פון א. ליעסין. מוזיק פון מ. פּאַזנער. דאָס זעלבע ליעד אויף אַ צווייטער זייט אין אידישער טראַג- סקריפּציע אַהן נאַמען. אַרטיקלען און באַגריסונגען וועגען ברענטש; בילדער פון די ברענטש-באַאַמטע; צעטעל פון מיט- גלידער, אַנאַנסען.

„ערשטע משערנאַליצער ס. ב. א.״ 10 זייטען. ארויסגעגעבען צום צעהנטען באַנקעט, 1936. באַ- גריסונגען און אַנאַנסען.

„פאַראייניגטער משעסמאַכאַווער רעליף קאַמיטעט״ 2טער יעהרליכער יוביליאָם-זשורנאַל, 1936 — 1937. 52 זייטען. אַנאַנסען, בילדער.

יבנייטעד משעסמאַכאַווער. (רעליף קאַמיטעט), 1937. ארויסגעגעבען צום צווייטען יעהר- ליכען באַל. אַנטהאַלט 20 זייטען. אינהאַלט: אַנאַנסען, ביל- דער און באַגריסונגען פון באַאַמטע, מיטגלידער און 14 אַר- גאַנזאַציעס.

„טישערנאַוויץ פאַדאַליער עיד אסס׳ן״ סאוועניר-זשורנאַל צום 25טען יוביליי, 1937. ענגליש. 32 זייטען. באַגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער.

„יאַנאַווער יאַנג מענס בענ. אסס׳ן״ סאוועניר-זשורנאַל צום 30טען יוביליי, פעברואַר 1936. 44 זייטען. אידיש-ענגליש. באַגריסונגען, אַנאַנסען, ליסט פון מיטגלידער.

„יאַנאַווער יאַנג מענס בענ. אסס׳ן״ 28-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1906 — 1934. 26 זיי- טען. אידיש און ענגליש. „גוט געפלאַנצט״ פון ס. העננער (ליעד). „געשיכטליכער איבערבליק״ — מאַיר קיווער. לויט- טען פון באַאַמטע, עקזעקוטיווע קאַמיטעט מיטגלידער.

„פּראַגרעסיוו סאַסיעטי אָו יאַרוגאַ״ 20-יאָהריגער יוביליי-זשורנאַל, 1917 — 1937. 56 זייטען. באַגריסונגען, בילדער, אַנאַנסען. ענגליש, אידיש.

„חברה תורה אנשי וויסאַקע מאַזאַוועצק״ 40-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל 1898 — 1938. 130 זיי- טען. באַגריסונגען, ליסטען פון באַאַמטע, עקס-פרעזי- דענטען, קאַמיטעט מיטגלידער. אַרטיקלען, ליעדער. משה גלי- שונסקי: „אונזער שמעטעל וויסאַקע מאַזאַוועצק״, „צו לאַנדסלויט״ (הומאַרעסקע), „קענט איהר ניו יאָרק״ (אי- טערעאַנטע פאַקטען), „היים און קאַלט״ (ליעד), אַפּאַריז- מען, וויצען, אַנעקדאָטען; פּינאַנציעלער באַריכט פון פי- נאַנץ-סעקרעטאַר.

„וולאדימיר וואלינסקער בר. 198, א. א. א.״ 5טע יעהרליכע אויסגאַבע. 20 זייטען. 1938. מולטיגראַפּירט. אַנאַנסען, באַגריסונגען. ענגליש און אידיש. ליסטען פון באַ- אַמטע, אַרטיקלען און ליעדער — מ. ראָזענפעלד: „באַרג אַרויף״; „יאָהר 1937״ (אַפּשאַצונג פון פאַראַנגענעם יאָהר טעטיגקייט); י. סיגאַליסט: „ בייט שייסל (פאַבעל); ר. יוקלסאָן: „לודמאַר אויף דער מאַפע״ (אַפּשאַצונג); יהושע גרינבערג: „קוילען אַנשטאַט ברויט״ (ליעד); אייב גוט- שטיין: „א יאָר קולטורעלע אַרבייט״.

זאַבלודאַווער פּנקס פון זאַבלודאַווער ק. א. פ. 1900 — 1925, 100 זייטען. רעדאַגירט פון יעקב קרעפליאַק. אין 4 טיילען: 1 — אַלטע און נייע היים. 2 — די קריטישע לאַגע פון די זאַבלודאַווער אינסטיטוציעס. 3 — זאַבלודאַווע, איהר געשיכטע, אַלמערימליכקייטען, רבנים, דינים, און עסקנים. 4 — די צייטען פון השכלה רעוואַלוציע און מלחמה. אַנטיילנעמער: ש. גרינבערג, ל. רובין, ת. נאוויטוואר, ד. סאַראַנאָ, י. טווערסקי, מ. ליפשיץ, דר. שאַצקי, פ. שוואַרץ, י. צעסליאַר, י. זאַבלודאַווסקי, א. קאַטיק. בילדער פון שוהלען, גאַסען א. א.

זאַבלודאַווער פּנקס״ זאַבלודאַווער רעליף קאַמיטעט און לעידים אַקזילערי. 1925, 1928, 84 זייטען מיט בילדער. רעדאַקטירט פון יעקב קרעפליאַק.

„זאַסלאַווער געסעל״, „ראַקאַווער אַר. רינג ברענטש 428״.

15-יאָהריגער יוביליאָם-זשורנאַל, 1917 — 1932. 20 זיי- טען. אידיש, ענגליש. אַרטיקלען, אַנאַנסען, באַגרי- סונגען. אַרטיקלען אין אידיש — ב. באַטוויניק: „זאַסלא- ווער געסעל״, נאַמיצען (ב. ב.) — וועגען זאַסלאַוו; מ. סי- געל: „וועגען דעם אינדוסטריעלען קאַמפּיון פאַר ראַקאַוו״; וו. סטאַלער: „די ראַקאַוו פון אַמאַל״.

„זאַראַמבער פּראַגרעסיוו י. פ. ב. א.״ 25-יאָהריגער סאוועניר. 1913 — 1938. 24 זייטען. באַ- גריסונגען, אַנאַנסען, בילדער. אידיש, ענגליש.

בר מצוה יוביליאָם (1932 — 1936) סאוועניר- זשורנאַל „די ווייבערשע מלוכה״ צום 18טען יוביליאָם פון די „זאַשקאַווער לעידים אַקזילע- רי״ — רעדאַקטירט פון צאַלעק ווערלינסקי. 6 זייטען. אי- דיש-ענגליש.

„זאַשקאַווער נייע וועלט״, „זאַשקאַווער ק. א. פ. און ניו יאָרק״. 20-יאָהריגער יוביליי-זשורנאַל, 1914 — 1934. 62 זייטען. אידיש-ענגליש. באַגריסונגען, אַרטיקלען, אַנאַנסען, בילדער. אַרטיקלען און ליעדער פון צאַלעק ווערלינסקי, סאַפי סיראַ- מא, רובי גאַראַבעק, חיים פּיינערמאַן, יצחק וואל סינגער, נייטען ווערבאַוו.

„זאַמאַשאווער רעליף פערבאַנד אָו אַמעריקאַ״ סאוועניר-זשורנאַל צום 20טען יוביליי, 1935. 82 זייטען.

„יורעוויטשער בעג אס׳ן“

סאווועניר-זשורנאל צום 15 יאָהריגען יובילוי. 1985. 36 זייטען. אידיש-ענגליש. אַרטיקלען, ליעדער, אַנאַנסען, ביל-דער פון באַצמטע.

„בית הכנסת אנשי יעדוואכנע“

סאווועניר-זשורנאל צום 50-יאָהריגען יובילוי, 1935. 52 זייטען. אידיש, ענגליש. אינהאַלט: „אבל היא שנת החמישים שנה“ בוי הרב דר. יוסף דאנאווסקי; „אזא זאך קען קיין מאָל נישט פארגעסען ווערען“, פון א. בראמשיין. „היימישע זכרונות“, בוי טשאַרלס לערמאַן. „50 יאָהריגען יובילוי“, פון מ. קאָדיש. „דער שעהנער בוים מיט זיינע צווייגען“, בוי א. גאַלדבערג. „זכרונות פון אן אלטען מעם-בער“, בוי מ. ראדזשוק. „די אַלטע און ניוע יעדוואכנע“, בוי לוי גאַרדאַן. „די לעידים אַקזילערי פון בית הכנסת אנשי יעדוואכנע“, ווי עס האָט זיך געלעבט אין דער אַמאָליגער יעדוואכנע און מיט וואָס דער עולם האָט זיך מתיה געווען“, בוי בצלל בן-שרגא, „מיטען און בילדער פון אונזערע אַקטיווע מעמבערס“, בוי מ. קאָדיש. באַגריסונגען. אידיש, אַנאַנסען — פון א. שול מיטגליד. „די אַלטע שול“, אַרטיקלען אין ענגליש. בוי אברהם בלומעוויטש.

„ערשטער יעזירזאנער ק. א. פ.“

יובילוי-זשורנאל, 1897 — 1933. 52 זייטען. באַגריסונגען און ענגליש און אידיש. פאַטאָגראַפיעס פון מיטגלידער, אַנאַנסען.

„פּוירסט יעזירזאנער ס. ב. סאַסייעמי“

40-יאָהריגען יובילוי-בוך. 68 זייטען. 1938. אַרטיקלען, ליע-דער, אַנאַנסען, באַגריסונגען, בילדער.

„ווימענס מיוטשוואל עיד סאַסייעמי און יעקאָמעריןאַלאָוו“

זשורנאל צום 20טען יובילוי, 1915 — 1935. 12 זייטען. באַגריסונגען, בילדער, אַנאַנסען.

„סאווועניר זשורנאל“ כאַמינער האַספיטאל און מושב זקנים.

נאַוועמבער 1935. 20 זייטען. אידיש-ענגליש. צעטעל פון באַצמטע, באַגריסונגען, אַנאַנסען, אידיש-ענגליש.

1909 — 1934, יוביליאום אויסגאַבע פון כאַמינער יוגענד ברענטש 271 א. ר.

20 זייטען. אידיש. רעדאַקטאָר ש. זאַלצמאַן. אינהאַלט: „אָב-סעל געשיכטע“, פון שמחה מאלאמאר. „מאַלע וואָס מ'וויל“ (וויצען), „כמעט אַ פעליעטאַן“ פון אַני שלומה, אַ פאַר ווערטער פון „אַ רענק און פּוילער“, פון איזיקעס. „פּראַ-געס צום רעדאַקטאָר“, באַגריסונגען. אַנאַנסען. אידיש.

„סאווועניר זשורנאל“

באַנקעט און תּהנות הכּית געגעבען בוי די בילדונג קאָמוטע פון כאַמינער האַספיטאל, מושב זקנים רעליף, יאַנואר 1937. סאווועניר-זשורנאל. 28 זייטען. אידיש-ענגליש.

„כאַליפּניצער ברענטש 133 אַרבייטער רינג“

סאווועניר-זשורנאל, 1907 — 1937. 40 זייטען. גרויס פאַר-מאַט. אינהאַלט: אַרטיקלען — „נישט וועגען אונזער געשיכ-טע, נאָר וועגען אונזער שטאַט“, פון נ. כאַנין. „עס האָט זיך געלוינט“, פון ס. עלענסאַן. „דרייסיג יאָר פאַראַבער — ווי דאָס איז נעכטען געווען“, פון סאַל כאַנין. „מור, די שמעלדיגע“...“ פון נתום יוד (ליעד). פאַטאָגראַפיעס, באַ-גריסונגען און אַנאַנסען.

„כמעלניקער סיק און בענעוואַלענט סאַסייעמי און פּאַלאַנד, אינק.“

ערשטער יעהרליכער סאווועניר-זשורנאל, 1931. 80 זייטען. באַגריסונגען און ענגליש און אידיש. בילדער, אַנאַנסען.

„כמעלניקער סיק און בעג. סאַס. און פּאַלאַנד, אינק.“

סאווועניר-זשורנאל, 1935. 90 זייטען. גרויס פאַרמאַט. באַ-גריסונגען. „אַנשטאַט וויצען — פּעדערשפּרױצען“, געקליבען פון פ. ע. „כמעלניק“, פּערזען פון פּויליש ענגעל. „איך בענק אַהיים“, פּערזען פון משה לייזער מיניץ. פאַטאָגראַפיעס, אַנאַנסען.

„כמעלניקער רעליעף קאַמיטעט“

12 זייטען. אַרויסגעגעבען פון די כמעלניקער ס. ב. ס. און כמעלניקער יאַנג לעידים אַקזילערי, 1930. באַגריסונגען, אַנאַנסען און בילדער.

„כמעלניקער פּאַדאָליער בר. 179 א. א. א.“

7טער יעהרליכער יובילוי-זשורנאל, 1930 — 1937. 8 זיי-טען. באַגריסונגען, אַנאַנסען. אידיש-ענגליש. „איבערזיכט פון קולטור-ארבעט פון ברענטש, פאַרן יאָר 1937“ — פון איזידאָר קאָפּמאַן, קולטור-דירעקטאָר. ליסט פון באַצמטע און עקזעקוטיווע פון ברענטש.

„כעלמער ברענטש 585 אַרבייטער רינג“

20-יאָהריגען סאווועניר-זשורנאל, 1916 — 1936. 20 זיי-טען. 1936. באַגריסונגען, אַנאַנסען. פון י. ברוסמ, „אידישער מיליציאָנער בערנארד געפּאַלען העלדיש אין קאַמף אויפ'ן העסקא פּראַנט אין שפּאַניע“, פון יעקב פּריידקעס. ליעד — „לאַנדסמאַן, צו הילף!...“ פון מענדל פּיינצויג, אַנאַנסען — ענגליש-אידיש. „צענטאַס“ — אַ בילד.

„לאַדישער יאַנג מענס בעג. סאַס.“

סאווועניר זשורנאל. 1902-1937. רעדאַקטאָר — גוסטאַוו אייזנער. 96 זייטען. ענגליש. אינהאַלט: פּראַטאַקאָלען פון ערשטען מיטינג, 1902; באַגריסונגען. פאַטאָגראַפיעס פון מיטגלידער. אַנאַנסען.

„לאַדישער פּראָג. יאַנג מענס ברענטש 465 א. ר.“

20 יעהריגען יוביליאום-זשורנאל, 1910-1930. אַרטיקלען, באַגריסונגען, בילדער אַנאַנסען; אידיש, ענגליש. 32 זייטען.

„לאַמוזער בר. 166 א. א. א.“

5טער יעהרליכער יוביליאום זשורנאל, 1932-1937. 12 זייטען, ניו יאָרק. אַרטיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען. אידיש — ענגליש.

„לאַקאַטשער יאַנג מענס בעג. אס׳ן.“

3טען יעהריגען סאווועניר בוך, 1919-1922. 32 זייטען. באַגריסונגען, אַנאַנסען.

„דער קלוביאַנער“

מאַנאַטליכער זשורנאל רעדאַקטירט פון מ. בלומענשטאַק. דרי-טער נומער, דעצעמבער, 1935. 4 זייטען. מיטל-פאַרמאַט. אַרויסגעגעבען פון פּראָגרעסיוו לובלינער בעג. אס׳ן. אַר-טיקלען: „1935 — אַ יובילוי יאָהר“; די טרויעריגע לאַגע פון אידישען שפּיטאַל אין לובלין“ פון דר. יעקב ציבנערג; „וואָס הערט זיך אין לובלין?“ (במקום אַ פעליעטאַן). פון מ. בלומענשטאַק.

„פאַראַייניגטע לובלינער רעליף.“

לכבוד דעם באל פון דער אַרגאַניזאַציע, 1938, ניו יאָרק. אינהאַלט: „אַ בריק צווישען ניו יאָרק און לובלין“ — מ. בלומענשטאַק; „אַן אַפּשאַצונג פון דער רעליף אַרבעט“ — סאַל שווינער; „פאַר וואָס אַ פאַראַייניגטער לובלינער רעליף?“ — פּויליש גראַסמאַן; „די פּרין שול אין לובלין“ — חיים פּוקס; „פאַר אַ פּרייע דעמאָקראַטישע פּוילן“ — טשאַרלס קעלנער; „ווער טוט וואוילטעטיגע אַרבעט“ — דר. חיים דיימאַנד; „מיין שטאַט לובלין“ (ליד) — חיים פּוקס.

„לובלינער יאַנג מענס בר. 392 אַרבעטער רינג“

25 יעהריגען סאווועניר בוך, 1909-1934. 124 זייטען, 1934, ניו יאָרק. אַרטיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען. אינהאַלט: פּויליש גראַסמאַן; געשיכטליכע עראַינערונגען פון לובלינער יאַנג מענס ברענטש, 392; י. ניסכבוים; „לובלין-סיביר-לובלין-ניו יאָרק“; נ. כאַנין; „מיין ערפּאַהרונג מיט'ן בונד אין לובלין“; ש. מעדעלסאָן; (פון צ. ק. בונד אין

"ליפקאנער בעסאָראַביער פראַגרעסיוו סאָסייעטי."
1טער יעהרליכער יובילוי. 1936-1986. 98 זייטען. אַרטיק-
לען, באַגריסונגען, בילדער, אַנאָנסען. אין ענגליש.

"ליפקאנער בעסאָראַביער פראַגרעסיוו סאָסייעטי."
1טער יעהרליכער סאוועניר-זשורנאַל, געווידמעט צו דעם
גמילת חסד וואָס די אַרגאַניזאַציע האָט געגרינדעט. 1985-
1986. (אין אידיש).

בית הכנסת אנשי לעבעדאווע עם ראדוילאווע.
(28 יעהריגער יובילוי-סאוועניר: 38 זייטען גרויסער-
פאַרמאָט, 1984). אינהאַלט: רשימות פון באַמטע און זייע-
רע פאַטאָגראַפיעס; באַגריסונגען; רעדעס פון פרעזידענט
און עקס פרעזידענט; זכרונות פון מיטגלידער; ,חברות
און לאַנדסמאַנשאַפטען" (אַן אַרטיקל פון דוד גראַסמאַן);
אַנאָנסען.

לעבעדאווע קאָנגרענעישאַן.
סאוועניר זשורנאַל צום פערטען יעהרליכען באַנקעט, 1980.
זשורנאַל אין 40 זייטען. אינהאַלט: בילדער פון קאָנגרע-
נעישאַן, פון מיטגלידער, באַגריסונגען אין אידיש-ענגליש,
אַנאָנסען און באַריכטען.

"לעספאזיער בענ. סאָסייעטי."
סאוועניר זשורנאַל לכבוד דעם טעטימאָניאל באַנקעט פון
אַרגאַניזאַציע טוער, נייטען דזש. מאַזעס. 1928, ניו יאָרק,
20 זייטען (ענגליש).

"לעספאזיער בענ. סאָסייעטי."
סאוועניר זשורנאַל (ענגליש) 1925, (1914-1925), 18 זיי-
טען. באַגריסונגען און אַנאָנסען.

**"מאָהילעו אן דניעפער און אומגעגענד מושב זקנים,
אינקאָרפּערירטעט."**

סאוועניר זשורנאַל, לכבוד אשר דזשאראַף און זיין פאַמיליע,
מאַרש, 1936. 92 זייטען, אידיש-ענגליש. אינהאַלט: "אַ
קורצע געשיכטע פון דעם מאָהילעו אן דניעפער און אומגע-
גענד מושב זקנים"; "אַסקאר דזשאראַף" (אַ קורצע ביאָגראַ-
פיע); באַגריסונגען, אַנאָנסען.

מאָהילעו אן דניעפער און אומגעגענד מושב זקנים.
סאוועניר זשורנאַל צום 10 יעהריגען באַנקעט — 1937-1927.
זשורנאַל אין גרויס-פאַרמאָט, 32 זייטען, אידיש-ענגליש.
אינהאַלט: אויספירלעכער אַרטיקל וועגען מושב זקנים פון
אַסקאר דזשאראַף, באַגריסונגען, אַנאָנסען און בילד פון מושב
זקנים.

מאזירער.
30 יעהריגער יובילויאום פון רעוואָלוציאָנערען בעגון בר.
64, א.ר. — זשורנאַל 1907-1937. 84 זייטען. אינהאַלט:
צום 30טן יובילוי — י. באַסקין; די מאזירער רעפּובליק —
נ. כאַנין; 30 יאָהר עקזיסטענץ — מאַריס מאליקין און
שמעון גאלוב; געווען אַמאַל (ליד) — יוסף פרידמאַן;
מאַרש יעדער מעמבער (ליד) זמן שמחתינו — יוסף פריד-
מאַן; 30 יאָהר און די צוקונפֿט — ה. שוסטערמאַן; באַגרי-
סונגען, אַנאָנסען און פאַטאָגראַפיעס.

"מאזעס פעמילי סאָסייעטי."
סאוועניר זשורנאַל, 14 זייטען (ענגליש), 1985. אינהאַלט:
ליד, צעטל פון מיטגלידער, נאָטיצען, צעטל פון בעאַמטע,
קיבעצען און וויצען.

מאיאקער אייד סאָסייעטי.
15-יעהריגער סאוועניר זשורנאַל, 1922-1987, 22 זייטען,
אידיש, ענגליש. באַגריסונגען, אַנאָנסען.

"דער מאַרמאַראַשער יאַנג מענס זשורנאַל."
דערשיינט יעדען מאָנאַט. מיטל-פאַרמאָט. אינהאַלט: ליטע-
ראַטור, אַרטיקלען, פינאַנציעלע באַריכטען, באַגריסונגען, פּאָ-
טאָגראַפיעס און אַנאָנסען. מיר האַבען די פּאָלגענדע נומערען:
1934 — נומער 1 ביז נומער 4; 1935 — פון נומער 5
ביז נומער 8; 1936 — פון נומער 9 ביז נומער 12; 1937
— פון נומער 13 ביז נומער 16; 1938 — נומער 17 און 18.

(פּוילן) — אַ גרוס פון בונדישען לובלין; א. ק. עלענבויגן;
"לובלין פון אונזער צייט"; י. באַסקין; "לובלין פּיערס
איר יום טוב"; מ. בלומענשטאַק: לובלינער אַרגאַניזאַציעס
אין ניו יאָרק; בעלא שפּירא: "די לובלינער אידישע שול
אַרגאַניזאַציע"; פ. געליכטער; "די ערשטע בונדישע פּאָ-
קלאַמאציע אין לובלין"; דר. ת. דיימאַנד; "דער ברענטש
אין דאָס געזעלשאַפֿליכען לעבן"; י. ניסנבויגן; "וואָס
הערט זיך אין אונזער אַלטער היים"; א. ק. עלענבויגן;
"אַ בעטל לובלינער געשיכטע".

"ערשטע לובערער בענ. אַסאָן."
40 יעהריגען יובילויאום זשורנאַל, 1895—1935, 62 זייטען,
באַגריסונגען אַנאָנסען, ענגליש, אידיש.

"קאָנגרענעישאַן קהל עדת ישורון עם אנשי לובין."
סאוועניר זשורנאַל צום 50 יעהריגען יובילוי, 1934. 26
זייטען, גרויס-פאַרמאָט. אינהאַלט: באַגריסונגען, בילדער
פון בעאַמטע. אַנאָנסען (אין ענגליש). אַרטיקלען: הג הויבל
פון די שוהל מהרב י. א. אידעלסאָן; אונזער 50 יעהריגען
יובילעאום פון משה גרוב.

"ערשטע לויבקר אונטערשטיצונג פאַראייין."
סאוועניר זשורנאַל צום 25טען יובילוי — 1926. רעדאַק-
טירט פון דזשי. בערעזאָפּסקי, 30 זייטען. אינהאַלט: באַגרי-
סונגען, גלייכווערטער, קיבעצאַרניע, אַנאָנסען און באַריכטען.
אַרטיקל וועגען דער אַנטישויקלונג פון דער סאָסייעטי — פון
יוסף ראַטען.

"אינדעפּענדענט לויבקר א. פ."
סאוועניר זשורנאַל, 1927. 48 זייטען. אינהאַלט: אַרטיקלען
— "די גרינדונג און ענטוויקלונג פון דער אינדעפּענדענט
לויבקר סאָסייעטי" פון יוסף בלושטיין, וויצען, קיבעצאַרניע,
באַגריסונגען, אַנאָנסען.

"יוניטעד לויבקר יאַנג מענס ענד ליידיס אַסאָן."
8-יאָריגער סאוועניר זשורנאַל, 1922-1925. באַגריסונגען,
בילדער, אַנאָנסען. אין ענגליש.

"לוקאווער בר. 153, א. א. א."
5-יאָריגער יובילוי זשורנאַל, 1932-1937. 16 זייטען. אינ-
האַלט: "דריי יאר היסטאָריע פון בר. 153 א. א. א." —
געשיכטליכער איבערבליק פון א. ה. באַנדער; אַרטיקלעלאך
וועגען דער באַדרייטונג פון ברענטש, פון ברענטש מיטגלידער;
"אַן אינטערוויו מיט אונזערע באַאַמטע", ליסטע פון באַאַמטע
און געוועזענע באַאַמטע.

"דער שטאַרקער."
יובילוי-זשורנאַל, 1908-1938, אַרויסגעגעבען פון לידער
איוויער און באַברניטצער ברענטש, 194 אַרבעטער רינג.
48 זייטען. אינהאַלט: "ערינערונגען און פאַסירונגען באַ
די מוטינגען" פון זעליג ראַגאַף; "דער לידער רעוואָלוציאָ-
נערער פּעראַייז, ערינערונגען" פון סעם וויינער; "ערינע-
רונגען פון מיין ריווע קיין איוויע אין יאָהר 1924" פון
מאַלע גושעלעווסקי. לידער: "אַרבעטער רינג הימנע" פון
א. ליעסין; "וויג ליד" פון סעם וויינער; "לידע" פון
שמאַל; אַ בעזוך אין לידע" פון מ. איוויענסקי. (אַרטיקל).
אַנאָנסען און באַגריסונגען.

"ערשטער יעהרליכער אַלמאַנאַך."
אַרסגעגעבען פון פאַרבאַנד פון ליטווישע אידען אין אַמע-
ריקע, מאי, 1938. 28 זייטען. אינהאַלט: "די אופגאַבן פון
פאַרבאַנד פון ליטווישע אידן אין אַמעריקע" פון אפרים
עשטיין; "צוליב וואָס אַ פאַרבאַנד פון די ליטווישע אידן
אין אַמעריקע" פון דר. מ. סודאַרסקי; "די ליטווינער אין
אַמעריקע און זייער באַציאונג צום פאַרבאַנד פון די ליטווישע
אידן" פון דוד מאַטיס; "די ליטווישע פּראָווינק" פון יודל
מאַרק; בילדער פון קינדער אַנשאַפֿלעטן אין ליטע, בילד פון
פאַרבאַנד דירעקטאָריום, בילדער פון קינדער אינסטיטוציעס,
באַגריסונגען, אַנאָנסען. אידיש — ענגליש.

"דעראינערונגען" — פון עקס-פרעזידענט תיוס האַראָוויץ; "זכרונות" פון לואיס קלוי; באַגריסונגען, ליסט פון מיט-גלידער און בילדער פון פרעזידענטען, דירעקטאָרען און אַנ-דערע אָנגעזעהענע מיטגלידער.

ניקאָלאַיעווער פּאָדאָליער ברענטש 366, א. ר.

סאוועניר זשורנאַל, צום 25 יאַרהיגען יובילוי, 82 זייטען, אידיש-ענגליש. אינהאַלט: "עפליכע עראינערונגען" פון שמחה בערענשטיין; "א פערטעל יאַר הונדערט" פון איזי-דאָר סעלענסקי; "א גלעם און א שטאַך" פון י מאַנדעלבלאט; "אַרבעטער רינג הימנע" ליד; "אינטערנאַציאָנאַל" ליד; באַגריסונגען — אידיש-ענגליש, אַנאַנסען — ענגליש, בילד פון בעאַמטע.

"הברה בני משה אנשי ניישטאט טשעכנאווע."

30 יאַרהיגע יובילויאום באַנקעט סאוועניר זשורנאַל, יאַנואַר, 1937. 48 זייטען. מופל-פאַרמאַט. באַגריסונגען און אַנאַנסען אין ענגליש און אידיש. בילד פון אַראָנזשיר-קאַמיטעט.

"סאמאחוואלאוויצער פראָג. בענ. אס'ן."

פּראָדישער בולעטין. עדיטאָרעלס. אַראָנזשיר-קאַמיטעט געציען.

"סאראקער יאַנג פּרענדרם בענ. און ערויקוישאנאל ליג."

25-יאַרהיגע יובילוי בוך, 1910-1935, 52 זייטען. אַרטיקלען באַגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער, אידיש, ענגליש.

"סוויסלאַטשער ברידערליכער פאַראייין."

25-יאַרהיגע יובילויאום זשורנאַל, 1912-1937, 40 זייטען. אידיש, ענגליש. רשימה פון פאַרשטאַרבענע מיטגלידער. אַר-טיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען.

סמאווויסקער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

30-יאַרהיגע סאוועניר זשורנאַל, 1908-1937, 32 זייטען. אַרטיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען.

"סמאווויסקער יאַנג מענס בענ. אס'ן."

20-יאַרהיגע סאוועניר זשורנאַל, 1908-1928, 36 זייטען. אידיש-ענגליש. אַרטיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען.

"סטרעליסקער יאַנג מענס בענ. סאַמייעטי."

30-יאַרהיגע יובילוי אויסגאַבע, 1905-1935, 20 זייטען. באַגריסונגען, אַנאַנסען, ענגליש און אידיש.

"פראָגרעסיוו סלוצקער יאַנג מענס בענ. אס'ן."

25-יאַרהיגע סאוועניר זשורנאַל, 1904-1929, 16 זייטען; אידיש-ענגליש, אַרטיקלען, לידער, סקיצען. אינהאַלט: לידער: "שיכט די בעסטע" — מארוס ראָזענפעלד; "איך לאָר אַרויס אַ קול" — י. סלאָניס; "קארליקעס" — ל. פעלד-מאן. סקיצע: "אין פאַנטאַזיעס" — ל. שאַפּיראַ. אַרטיקלען: "א פערטעל יאַרהונדערט וועגען וואָקס פון אַרג." — ל. שוויידעלסאָן; "דער אידישער ראדיקאַל אַמאַל און היינט" — הלל ראָזאַף. דערציילונג: "די נייע לאַטע" — אברהם רייזען. הומאָרעסקעס, קאַרטון פּיודזש פון אַרגאַניזאַציע פּו-רע. ענגליש: ליד, "אילוזיע" — גוירטרוד מאַרלאָו; אַרטיקלען: וועגען דעם מצב פון דער אַרג. — וויליאם געל-לין, אַקאַונטענט; פינאַנציעלער סטיוטמענט פון דער אַרגאַ-ניזאַציע.

סמארגאַן.

זאַמל-בוך, רעדאַקטורט פון א. פאַרסיטה, א. משיפּקין און שאַיע גאַרדאַן. גרויס פאַרמאַט, 88 זייטען. אַרויסגעגעבען צום יעהרליכען באַל פון דעם פאַראייניגטען סמארגאַנער הילפס קאַמיטעט, 1937. אינהאַלט: עדיטאָרעל — צו איין סמארגאַנער; פאַראייניקטער סמארגאַנער הילפס-קאַמיטעט — א. משיפּקין; סמארגאַנער הילפס קאַמיטעט ביי דער אַרבעט-שאַיע גאַרדאַן; סמארגאַן — דער אויפבלי און איר תּורבן — א. מ. גאַלדשמידט; די לעצטע טעג פון סמארגאַן — א. פאַרסיטה; די סמארגאַנער אין צעשפּרויטונג — א. ראפּאליס; דער ווידער געבורט פון סמארגאַן — פּערל טאַוונער; די רעוואַל בעוועגונג און סמארגאַן — א. פאַרסיטה; אַקטאַבער (1925) — אייזיק גאַרדאַן; מיון פּלעט תּיוס, סמארגאַן (ליד) —

"מינסקער יאַנג מענס אס'ן."

סאוועניר זשורנאַל, 1935, 26 זייטען. גרויס-פאַרמאַט. שער-בלאַט ענגליש. באַגריסונגען און אַנאַנסען.

"פראָגרעסיוו מרשיצער יאַנג מענס."

יאַרגער סאוועניר זשורנאַל, 1911-1936, 28 זייטען, באַגריסונגען, אַנאַנסען, הומאַר. (אידיש, ענגליש).

אינדעפּענדענט מלאווער בענ. סאַמייעטי.

אַרויסגעגעבען צום 25טען יובילעאום, 1927-1902, גרויס-פאַרמאַט, 43 זייטען. אַרטיקלען: "פינף און צוואַנציק יאַר" פון הערי מינג; די מלאווער עדה (מיון מאַמע'ס בריוו) — י. אפּאַטש; די ניס געזעענע מלאווע — ז. מיגעל; בא-ריכטען, באַגריסונגען, אַנאַנסען און בילדער.

אַפּאַטש'ס ביבליאָגראַפיע

אַרויסגעגעבען פון מלאווער בענדינער, אַפּאַטש'ס ברענטש 639 אַרבעטער רינג, ניו יאָרק, 1937. 72 זייטען. געבוידען. געדרוקט אין פּיער הונדערט עקזעמפּליאַרען.

"דער קרומער שפיגל."

אַרויסגעגעבען פון מלאווער-בענדינער ברענטש 689 אַרבעטער רינג צום 15-יאַרהיגען יובילוי, 1936. רעדאַקטורט: מ. ווענ-די. 20 זייטען. אַרטיקלען, הומאַר, באַגריסונגען און אַנאַנסען.

מעזריטשער ליידיס עיד פאַם. אָף גרייטער ניו יאָרק.

סאוועניר זשורנאַל אַרויסגעגעבען צום 30טען יובילעאום — 1907, רעדאַקטורט פון דזש. נ. מאַלקעסן. 32 זייטען. באַריכטען, באַגריסונגען לידער, האַלב-פעלעטאַנען. אַנאַנסען און בילדער.

"ערשטער מעראחווער פּאָדאָליער אונט. פאַראייין."

15 יאַרהיגע יובילוי, יאַנואַר, 1937. סאוועניר זשורנאַל, 20 זייטען — אידיש-ענגליש. רעדאַקטאר: א. מלמוד. בא-גריסונגען, אַנאַנסען, אַרטיקלען.

ערשטער נאווא אושיצער בענ. סאַמייעטי.

1936. 50 זייטען. בילדער. אַ ליד פון דוד אפּאלאוו. אַרטיקל פון אַברהם סקלאָרין. גאַמיצען. אַנאַנסען.

פּופּצן יעהריגען יובילעאום פון דער

ערשטער נאווא אושיצער בענ. סאַמייעטי.

1934. 36 זייטען. אַ ליד פון יוסף ליפּעס; באַזין; פּעדער שפּריצען פון ראָבין פּאַקרין; באַגריסונגען, בילדער, אַנאַנסען.

"נאוואסעליצער פּראָגרעסיוו. בר. 498, א. ר."

סאוועניר זשורנאַל, 1938. 44 זייטען. מופל-פאַרמאַט. אַר-טיקלען: "ענדלך פּיערן מיר אויך" פון דזשאַ קאַזמאַן; "25 יאַר געשיכטע פון בר. 498 א. ר." פון ד. פּאלישטשאַק און דזשאַ קאַרינפעלד; "מיר זענען אַלע די זעלביקע פּאַלקס-מענטשן" פון פּרענק. פּערזען: "ברענטש 498" פון קאַרינ-פעלד. באַגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער.

"נאווא ראַדאַמסקער."

סאוועניר זשורנאַל, 1936. 28 זייטען. מופל-פאַרמאַט. בא-גריסונגען און אַנאַנסען.

"פאַראייניגטער רעליף קאַמיטעט פון די

נאוואראדאַמסקער סאַמייעטי."

סאוועניר זשורנאַל, 2 יאַרהיגען יובילוי, פּעברואַר, 1937, 38 זייטען — אידיש-ענגליש. באַגריסונגען — אידיש-ענ-גליש. אַנאַנסען — ענגליש.

נאוואראדאַמסקער סאַמייעטי.

36-יעהריגע סאוועניר זשורנאַל, 1899-1935, 36 זייטען. און ענגליש. באַגריסונגען, אַנאַנסען, ליסטע פון באַמטע פאַרשטאַרבענע מיטגלידער, פינאַנץ-באַריכט.

"פראָגרעסיוו ברעדעהן אָף נייעשוועזן."

50-יאַרהיגע יובילעאום. 1938-1888. דערשינען יאַנואַר, 1938. 84 זייטען. אידיש און ענגליש, גרויסער פאַרמאַט. אינהאַלט: "היסטאָרישער איבערליק" פון לעאַן סלאָנימסקי;

ברענטש, פון א. זשוקאווסקי, פארוואס מײן שמחה איז אזוי גרויס? (פעלעמאָן), אייב פלאג, ארבייטער רינג הימנע (ליעד), פון א. ליעסין. באַגריסונגען אױדש-ענג-ליש. אַנאַנסען — ענגליש. 20-יאָהריגער פינאַנץ-באַריכט פון ברענטש, מיטגלידער לױסט, בילד פון באַצמטע.

„קאַנגרעגירשאַן רבי יונה אנשי פראגא.“

30-יאָהריגער סױוועניר-זשורנאַל, 1900 — 1930. בלוז אין ענגליש. באַגריסונגען, לױסטען פון באַצמטע, טראַסמיס אַרגא-ניזערס.

„ערשטער פראסקוראווער יאָנג מענס פראַגרעסיוו פאַראיין אין אמעריקע.“

30-יאָהריגער יוביליאום-זשורנאַל, 1904 — 1934. 66 זײ-טען. ארטיקלען, באַגריסונגען. אױדש-ענגליש. בילדער. אינ-האַלט: (1) געשױבליכער איבערבלוק פון דער אַרגאַניזאַציע; (2) ליעדער, „פראַסקוראווער“, ארבעטסלאָזע, פון דוד קאַמי-סקי; (3) באַגריסונגען פון ב. וואַלדעק, אַמער. איד. קאַנגרעס, אַנמי נאַצי לױג, באַצמטע; (4) ערױערונגען פון פ. באלא-כאווער; (5) זכרונות (אהרן רױטשױן).

„פּוילישע אידן“, רעדאגירט פון ז. מיגעל, ארויסגע-געבען פון דער פּעדעראציע פון די פּוילישע אידען אין אמעריקע, יוני, 1933.

אױדשער טעקסט — 76 זײטען, ענגלישער טעקסט — 20 זײ-טען, אַנאַנסען — 32 זײטען. ארטיקלען פון ז. מיגעל, י. פּױסט, ש. משאַרנאַבראַדע, א. אלפּערין, א. בערגמאַן, מ. גינזבורג, אב. גאַלדבערג, י. מאהב (יאבלאַנער רבי).

„פּוילישע אידן“, צווייטער יאַרבוך, יוני, 1934.

אױדשער טעקסט — 76 זײטען, ענגלישער טעקסט — 27 זײטען, אַנאַנסען — 35 זײטען. ארטיקלען פון ז. מיגעל, ז. פּױסט, א. הארטגלאס (ווארשאַ), ג. באדער, דר. ה. פראנק, ב. הויזנער, מ. י. פרייד, י. מאהב (יאבלאַנער רבי), י. פּױסט.

„פּוילישע אידן“, דריטער יאַרבוך, יוני, 1935.

אױדשער טעקסט — 68 זײטען, ענגלישער טעקסט — 27 זײ-טען, אַנאַנסען — 45 זײטען. ארטיקלען פון ז. מיגעל, לאָו, ז. מיגעל, דר. פ. ראטענקמירין, ש. משאַרנאַבראַדע, דר. שאַצקי, ג. באדער, א. אלפּערין, דר. ה. פראנק, א. מענדזוו-גורסקי.

„פּוילישע אידן“, פערטער יאַרבוך, יוני, 1936.

אױדשער טעקסט — 65 זײטען, ענגלישער טעקסט — 25 זײטען, אַנאַנסען — 34 זײטען. ארטיקלען פון ז. מיגעל, ז. פּױסט, א. סאַקאַלעו, ז. מיגעל, אב. גאַלדבערג, ש. אש, י. גרינ-בוים, י. מ. ניימאַן, ג. סווערדליוו, ג. באדער, מש. עד. ראַסעל (אױדש, ע. א. טראמער), מ. אונגער, צ. איינבילדער.

„פּוילישע אידן“, פינפטער יאַרבוך, יוני, 1937.

אױדשער טעקסט — 69 זײטען, ענגלישער טעקסט — 16 זײטען, אַנאַנסען — 31 זײטען. ארטיקלען פון ז. מיגעל, ז. פּױסט, ז. מיגעל, ל. קאהאַן, מ. מױזש, י. מ. ניימאַן, י. אפּטאַשאַו, אב. גאַלדבערג, דר. י. שאַצקי, ג. באדער, הרב י. ז. גרױבאַר, ר. רױנגאַלד.

„פּוילישע אידן“, זעקסטער יאַרבוך, יוני, 1938.

אױדשער טעקסט — 120 זײטען, ענגלישער טעקסט און אַנאַנסען — 60 זײטען. ארטיקלען פון ז. מיגעל, דר. ה. פראנק, אב. גאַלדבערג, ג. באדער, דר. ה. וואַלפּסאַן, מ. י. פרייד, י. ה. ראדאַשיצקי, ש. ווייס, י. האַרן, מ. גינז-בורג, ש. בן-מנחם, צייכונגען פון אהרן שיק, בילדער. קאלאבאשער-בעסאראבער פראַגרעסיוו אַסױ.

סױוועניר-זשורנאַל צום 18-יאָהריגען יוביליאום, 1935. רע-דאַקטאָר יוסף פיששטיין. 65 זײטען. אױדש-ענגליש. אינ-האַלט: „אונזער סאַסיעימי (אביסעלע געשיכטע, פון יוסף איינבילדער; „סאַסיעימיס ווערטר בוך“, פון אפרים לער-נער; „מײן שמעלע קאלאבאש“, יוסף פיששטיין; באַגרי-

אסתר קאמינסקי; מיר נעמען נקמה — א. קאפלאן; סמאר-גאנער אין אמעריקע — פרעזידענט — י. מילער; באַגריסונ-גען, פאַטאַראַפּיעס און אַנאַנסען.

„סעמיאנאווקער בענטען סאַסיעימי.“

2טע יאָהריגע יוביליאום זשורנאַל, 1935-1937, 48 זײטען. הומאַריסטישע לידער, באַגריסונגען, ענגליש און אױדש.

„ערשטע פאַגרעבישמער בענטען סאַסיעימי.“

27-יאָהריגער יוביליאום זשורנאַל, 1910-1937, 44 זײטען.

„ערשטער פאלטאווער כרודערליכער אונט. פאַראיין.“

33-יאָהריגער יוביליאום זשורנאַל, 1903-1936, 32 זײטען. אױדש-ענגליש.

„פאַם-פליקער ביאַלעסטאַקער פאַמיליע סאַסיעימי.“

סױוועניר זשורנאַל צום 10 יאָהריגען יוביליאום, יאַנואַר, 1938. 48 זײטען — אױדש-ענגליש. זשורנאַל פאַרמאַט. אינהאַלט: „וואָס מײך האָט באַוואויגען צו גרינדען אונזער סאַסיעימי“ — מאריס קראַל; „אָ באַגריסונג און אַן אַפּשאַצונג“ — הערױ וואטמאַן; אלו תולדות ביאַלעסטאַקער פאַם-פליקער סאַסיעימי“ — יעקב אהרן פאַם; „פאַמיליע סאַסיעימיס פון אױדישען שטאַדפונקט“ — יצחק סאדין; „צו וואָס אָ פאַ-מיליע סאַסיעימי“ — לואיס פאַלמער; „אַן איבערבלוק“ — סעס קראַל; „אָ ביסעל עראינערונגען“ — אידעל קראַל; „דער בלומען גאַרטען“ — נױמען קראַל; „יוט“ (ארטיקל אין ענגליש) — נױמען און גלעדים וואטמאַן; באַגריסונגען — אױדש-ענגליש; אַנאַנסען — ענגליש; בילדער פון בע-אַמטע און מיטגלידער.

יוניטעד ברעטהרען אָו פאַנטוועיזש.

45-יאָהריגער סױוועניר-זשורנאַל, 1890 — 1935. 8 זײטען. אױדש, ענגליש.

„פּוילמוסקער פראַגרעסיוו סאַסיעימי.“

10-יאָהריגער סױוועניר-זשורנאַל, 1917 — 1927. 38 זײ-טען. ארטיקלען, באַגריסונגען, ליעדער, בילדער. אױדש, ענג-ליש.

„ערשטער פיאטרער רומעניען סיק בענטען אסױ.“

35-יאָהריגער סױוועניר-זשורנאַל, 1900 — 1935. 100 זײ-טען. ארטיקלען (ענגליש) אַנאַנסען, באַגריסונגען.

„קאַנגרעגירשאַן פּוילמוסקער.“

35-יאָהריגער סױוועניר-זשורנאַל, 1899 — 1934, ניו יאָרק, באַגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער. אױדש, ענגליש.

אינד. פּוירסט פּוילאווער ק. א. וו.

25-יאָהריגער סױוועניר-בוך, 1906 — 1931. 76 זײטען. ארטיקלען, באַגריסונגען, בילדער. אױדש-ענגליש. פינאַנץ-באַריכט, לױסט פון מיטגלידער.

ערשטער פינשמעווער קראַנקען אונט. פאַראיין.

סױוועניר-זשורנאַל צום 30-יאָהריגען יוביליאום, יאַנואַר, 1937. 44 זײטען. ענגליש, אױדש. שער-בלאַט ענגליש. בראַשור-פאַר-מאַט. אינהאַלט: „די ערשטע פינשמעווער היסטאָריע אין קורצן“, פון אלכסנדר קעקאַלער — היסטאָריקער. באַגריסונ-גען. אױדש, ענגליש. בילדער פון באַצמטע.

אינדעפּענדענט שוחרױ מױב אנשי פינסק.

סױוועניר-זשורנאַל צום 25-יאָהריגען יוביליאום, נאוועמבער 1928. 64 זײטען. אױדש-ענגליש. שער-בלאַט — אױדש-ענג-ליש. זשורנאַל-פאַרמאַט. אינהאַלט: „ערינערונגען פון פינסק“, „פינסק-קארלין, קארלין-פינסק“, „זוכר!!!“ „מעשה פינסק“ (ליעד), „וואָס ליצם זאַגן“, „געזאַמעלמע וויזן“ באַגריסונגען. אױדש-ענגליש. אַנאַנסען — ענגליש. בילדער פון באַצמטע, בילדער פון פינסקער שול.

פראַנצער-ווארשאַווער ברענטש, 386 אַרבעטער רינג.

סױוועניר-זשורנאַל צום 20-יאָהריגען יוביליאום, 28 זײטען. אױדש-ענגליש. שער-בלאַט — אױדש זשורנאַל-פאַרמאַט. אינהאַלט: „פאַראוינגעט ארבעטער אַקציע — דער געבאַט פון מאַמעס“, „אביסעלע געשיכטע פון אונזער ברענטש“, פון מאַרקוס מאַנען, „קולסור אויפגאַבען פאַר אונזער

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

גען — אידיש-ענגליש, אַנאַנסען — ענגליש. ציפער-טאַבלע, וואָס ווייזט דעם וואַוקס פֿון ברענשט, מיטגלידער ליסט, ליסט פֿון באַצאָמטע.

פֿוילישע קאָסאווער יאַנג מענס פּראָג. אסס'ן.
20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1904 — 1934. 30 זיי-מען. ארטיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער. אידיש, ענגליש.

קאַרמוז-בערעזער יאַנג מענס בענ. אסס'ן.
20-יאָהריגער יובילוי-זשורנאַל, 1906 — 1926. ליסט פֿון מיטגלידער, קאָמיטע מיטגלידער. ארטיקלען: „וועגען דער גרינדונג פֿון דער אַרגאַניזאַציע“ (ארטיקל), „ערינערונגען פֿון בערעזע ביו אמעריקע“ (ליעד), יוסף בערעזאווסקי הו-מאַר. „צווייטע שטאַט“ פֿון א. זאַקין (ליעד). 28 זיימען.

קאַרמוז-בערעזער בענ. אסס'ן.
סאוועניר-זשורנאַל צום 30-יאָהריגען יובילוי, נאָוועמבער 1924. 12 זיימען. אידיש-ענגליש.

קאַרמוז-בערעזער סאַשעל און בענ' אסס'ן.
סאוועניר-זשורנאַל צום 40-יאָהריגען יובילוי, דעצעמבער 1935. רעדאַקטירט און צוזאַמענגעשטעלט פֿון י. בערעזאו-סקי, און א. יודעוויץ. 24 זיימען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: „די ענשיכטע פֿון אונזער פּאַראַיין“, פֿון א. שרייבער, „א-שטאַט אַ באַגריסונג (אין גראַמען) פֿון יוסף בערעזאווסקי, „אַ פּאַר ליטעראַישע פּערעל-ווערטער“ (געקליבען) פֿון יוסף בערעזאווסקי, „אביסעל הומאַר און פּעדער שפּריצען“ (געקליבען) פֿון י. בערעזאווסקי, „זכרונות פֿון אַמאַל“ (אין גראַמען) פֿון יוסף לייבע מיילאַכס, באַגריסונגען — אידיש, אַנאַנסען — ענגליש.

קאַשוט פּערענש ליטערער סיק ענד בענ. אסס'ן.
25-יאָהריגער יובילוי-זשורנאַל. 1904 — 1930. 96 זיימען. ענגליש און אונגאַריש. ארטיקלען, באַגריסונגען, בילדער, אַנאַנסען.

אינדעפענדענט קומנער יאַנג מענס בענ. אסס'ן.
25-יאָהריגער יובילוי-זשורנאַל. 1904 — 1930. 96 זיימען. גריסונגען, בילדער, אַנאַנסען. באַגריסונגען ליסטען פֿון: מיטשארטער מיטגלידער, לאַן-רעליעף קאָמיטע, עקזעקוטיוו קאָמיטע, באַנקעט פּרעס, רעסעפּשאַן קאָמיטע, מיטגלידער. גע-שיכטליכער איבערבליק פֿון דער אַרגאַניזאַציע, בילדער פֿון אַרג. אראַנזש. קאָמיטע.

קיעווער אינדעפענדענט בענ. אסס'ן און ברוקלין.
סאוועניר-זשורנאַל צום 25-יאָהריגען יובילוי, נאָוועמבער 1933. 48 זיימען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: „מיינע ערינע-רונגען פֿון דעם פּאַרגאַנגענעם פּערשעל יאָהרהונדערט און די „היסטאָריע פֿון אונזער פּאַראַיין“, פֿון ס. מ. אב-ראַמאוויץ; „באַגריסונג“ (אביסעל אין גראַמען), פֿון רעוו. אברהם לערמאַן. „רעדאַקציאָנעלע נאָטיצען“; „קיבעצעס און בוכשטעם“; „מעמבערס בריף קאַסעטען“; באַגריסונגען. אי-דיש-ענגליש, אַנאַנסען — ענגליש. מיטגליד-ליסט.

קיעווער רעוואָלוציאָנערער ברענש 25 א. ר.
סאוועניר-זשורנאַל צום 30-יאָהריגען יובילוי, אָקטאָבער 1936. זשורנאַל קאָמיטע: ב. ריפּקין, מ. ראַבינאוויץ. 62 זיימען. אידיש-ענגליש. שער-בלאַט — אידיש. בוך-פּאַרמאַט. אינהאַלט: „דרויסיק יאָר קיעווער רעוואָלוציאָנערער ברענשט 25“ (אַ קורצע געשיכטע) פֿון א. סלאַוואַיאָ; „דרויסיק יאָר קאַמף — וואָס ווייטער?“; ב. ריפּקין; „אַ באַגריסונג פֿון אן אלטן סאַלדאַט וואָס שטייט נאָך אויף דער וואַך“ פֿון פּרעד קעץ; „גראַמען“ (צווייגען מיט דער מעלאָדיע „היסוס ונפלאות“ (פֿון יעקב פענעלע); „פֿון קעוו ביז ניו יאָרק“ (דעראַינערונגען), פֿון א. פּאָולאווי; „עראַפּלאַן מא-נעוורעס“ (גראַמען), פֿון יעקב פענעלע ליעדער; „אינבער-נאַציאָנאַל“, „די שבועה“, „ארבעטער רינג הימנע“, בא-

סונגען אידיש, אַנאַנסען — ענגליש; בילדער פֿון באַצאָמטע „קאַלאַמייער פּרענדס אסס'ן“.

20-יאָהריגער יובילוי-זשורנאַל, 1904 — 1924. ניו יאָרק. 1924. 56 זיימען. ארטיקלען, בילדער, אַנאַנסען, דיאַגראַמע. אינהאַלט: מאַריס ראָזענפעלד: ליד, „דער אויביגער סוד“; דר. מ. שניקע; „20 יאָהר אַרבעט פֿון דער קאַלאַמייער פּרענדס אסס'ן“, „די אידישע קראַנקהייט“; י. עלעכער; „יובילוי-ערינערונגען“; ס. גאַלדסמיט; „אונזער אַרג.“; (משח); „אַ קאַלעמעאַר מיטינג“ (הומאַרעסקע).

„דער קאַלאַמייער“, „קאַלאַמייער פּרענדס אסס'ן.“
25-יאָהריגער יובילוי-זשורנאַל, 1905 — 1929. ניו יאָרק. 1929. 8 זיימען. ארטיקלען, בילדער, צייכונגען, אַנאַנסען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט — דר. מ. שניקע; „אַ פּערשעל יאָהר-הונדערט“ (אויבערבליק), „אונזער פּליכט צו דער אלטער היינט“, ס. ל. סאַפּער; „אַ מיטינג פֿון די קאַלאַמייער פּרענדס אסס'ן“, „דער לעץ“ (הומאַרעסקע), דושלוים על-לענבערג; „געדאַנקען פֿון דער פּאַרגאַנגענהייט“, סעם גאַלד-סמיט; „פינף און צוואַנציג יאָר“, (געדאַנקען און שמו-מונגען), א. שניאָר; „די גאַלוצישע שטאַט קאַלאַמייער“, געשיכטע פֿון יתומים הויז אין קאַלאַמייע.

קאַלאַמייער פּרענדס אסס'ן.
5-יאָהריגער יובילוי-אויסגאַבע. ענגליש און אידיש. 40 זיי-מען, נאָו. 1919. „פינף יאָהר פּראָגרעס פֿון דער אסס'ן“; באַגריסונגען צו דער יובילוי געלעגענהייט אין אידיש און ענגליש; דאַקטאָריאַט פֿון באַצאָמטע; „שענקט אַ נדבה“ (אר-טיקל), „האַט רחמנות“ (א ליעד פֿון ש. פּרוג). אַ ליסט פֿון פּאַרשטאַרבענע מיטגלידער; 15-יאָהריגער פינאַנס-באַ-ריכט. מוזיקאַלישער פּראָגראַם פּאַר'ן יובילוי קאַנצערט. אַנאַנסען, פּאַסטאָראַפּיעס.

אינדעפענדענט קאַלושינער בענ. סאַסייעטי.
סאוועניר-זשורנאַל צום 30-יאָהריגען יובילוי, דעצעמבער 1935. 54 זיימען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: „דרויסיג יאָהר קאַלושינער סאַסייעטי“, פֿון ס. וו., „קאַלושינער סקיצען“, פֿון אישע פּייגענבוים, „קאַלושינער פּאַסטאָראַפּיעס“ (אין גראַמען), פֿון סעמועל וואַהל, „קאַלושינער מיפען“, פֿון אישעלע פּייגענבוים. באַגריסונגען, אַנאַנסען — ענגליש, בילדער פֿון באַצאָמטע.

60-יעהריגער יוביליאַום און הנוכת הבית פון די חברה בני ישראל קאַלוואַריער.
1920 — 1860. מיטעל-פּאַרמאַט. 65 זיימען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: ארטיקלען, אידיש — 1) היסטאָרי פֿון די חברה קדישא בני ישראל קאַלוואַריער; 2) באַגריסונגען פֿון באַ-אַמטע צו פּאַרשוינדענע אַלמע מיטגלידער. ענגליש — „היס-מאַרי און דחי קאַנצערגיישאַן סאַנס און איזראַעל, קאַלווא-רא“; באַגריסונגען, בילדער, פּאַסטאָראַפּיעס.

קאַלנער ראד, ברענש 363 א. ר.
סאוועניר-זשורנאַל צום 20-יאָהריגען יובילוי, פעברואַר 1935. 32 זיימען. אינהאַלט: „20 יאָהר מעטיגקייט פֿון אונ-יער ברענש“, פֿון מאַקס בערענשטיין, „אונזערע אַפּיזיעלע קיבעצאַרניע“, פֿון סעם בערענשטיין. באַגריסונגען — אידיש-ענגליש. אַנאַנסען — ענגליש. בילדער פֿון באַצאָמטע.

קאַמינעטי ליטאַוויסקער א. פ.
סאוועניר-זשורנאַל צום 30-יאָהריגען יובילוי, מאַרש 1928. 48 זיימען. ארטיקלען, באַגריסונגען, אַנאַנסען.

אַלט קאַנסטאַנטינער ברענש 333 א. ר.
סאוועניר-זשורנאַל צום 25-יאָהריגען יובילוי, נאָוועמבער 1937. רעדאַקטירט י. ה. גרינבערג. 72 זיימען. אידיש-ענג-ליש. אינהאַלט: „אַ פּערשעל יאָהרהונדערט“, פֿון י. ה. גרינ-בערג, „אונזער קיבעצאַרניע“, „גושע זאַכען“, מיינע ערינ-נערונגען וועגען דער גרינדונג פֿון אַלט קאַנסטאַנטינער ברענש 333 א. ר.“, פֿון סעם שוואַרץ. ליעדער: דער אינ-בערנאַציאָנאַל, „ארבעטער הימנע“, „די שבועה“. באַגריסונ-

איינגעטען ראזשאנער הילפס-קאמיוטעט, 1938. 20 זייטען. באגריסונגען, אפאנסען.

„ערשמער ראמאנער ק. א. פ.“

סאוועניר-זשורנאל צום 20-יאָהריגען יובילוי, דעצעמבער 1921. 64 זייטען. אידיש-ענגליש. שער-בלאָט — ענגליש. אר-טיקלען, באגריסונגען, אפאנסען, מיטגלידער-ליסט.

„ערשמער ראמאנער ק. א. פ.“

סאוועניר-זשורנאל, נאָוועמבער 1927. 24 זייטען. ענגליש. באגריסונגען, אפאנסען, בילדער פון באַאָמטע.

„ראַקאָוו“

א זשורנאל וואָס ערשיינט צום יעהרליכען באל פון דעם „ראַקאָווער ברענטש 428 אר. רינג“, יאנואר 1930. 28 זיי-טען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: „דער צושטאַנד פון ארבייטער רינג ברענטש“, פון מאיר סיגעל; „גרום פון ראַקאָוו“, פון ציוויע סיגעל; „דער איצטיקער צושטאַנד אין ראַקאָוו“, פון א. סטראַבין; „א מתנת פון די ראַקאָווער יתומים“, פון ב. באַטוויניק; „בערל יונה“.

„די שטימע פון ראַקאָווער פרויען קלוב.“

פעריאָדישע אויסגאַבע, רעדאַקטאָר: ג. ה. גאָרווין. 1938. 52 זייטען. ארטיקלען, אפאנסען אינהאַלט: „דאָס ליד פון ראַקאָווער פרויען קלוב“, עדיטאָריעלס, „ראַקאָווער מעכטער“ (ליעד) פון מרדכי סיגעל; „צום 4טען יאָהרצייט פון אברהם סטראַבין“, בנימין דאָגין; „מיון באלוינונג“, צביה דאָגין; „די העלדישקייט פון דער ראַקאָווער פאזשארנע קאמאנדע“, פייטשע העסקל; „דער אריסטאָקראַט פון זאַסלאַ-ווער גאַס“, הירשל באַטוויניק; „ערינערונגען וועגען ראַקאָ-ווער זעלבסט-שוין“, הרב שמואל מרדכי גארלין; „אין ראַ-קאָווער אַלטען בית המדרש“, חיים עלי קעסל; „באַריכט פון דעם סטאַטוס פון דער אָרגאַניזאַציע“, דער סטרייק פון די ראַקאָווער מעכאַניקער“, וועלוועל ספאַלער; „צום אנדענק פון אברהם סטראַבין“ (ליד), מ. סיגעל; „פאַר אַלעמען גלויב“ (ליד), מ. ג. קאַמינסקי.

„די שטימע פון ראַקאָווער פרויען קלוב.“

סאוועניר-זשורנאל צום 5טען יובילוי, 1937. רעדאַקטאָר ג. ה. גאָרווין. 40 זייטען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: „דאָס ליד פון דער ראַקאָווער פרויען קלוב“ (א ליעד מיט נאָמען), ווערטער פון מרדכי סיגעל, מוזיק פון מ. ג. קאַמינסקי. „אונזער מעסיגקייט און אויפשו“, פון דבורת קויפּמאַן; „די גרינדונג פון דער ראַקאָווער פרויען-קלוב“, פון פייטשע העסקל און צביה ראָגין; „אן אנגענעהמע אויפגאַבע“, פון נעכע באַטוויניק; „ראַקאָווער פרויען-קלוב“ (פערווען), פון פעני העסקל; „ראַקאָוו“ (ליעד) פון מ. ג. קאַמינסקי; „ערינערונגען פון ראַקאָוו“, פון דבורה'ס אוינעם; „די עפענט-ליכע דעבאַטע וועגען ציוניזם און ראַקאָוו“, פון שמואל מרדכי פייגע אסתר'ס; „לייבע דער באַס, דער ראַבער אָס און דער בלבל“ (מעשה), פון מאַטע מיישקע אידעלס; „א מוסינג פון דער ראַקאָווער פרויען קלוב ביי אונז אין הויז“, פון חוה סטראַבין; די געשיכטע פון ראַקאָווער בערען און בערען-טרויבער“, פון א ראַקאָוו-אַמערקאַנער בערען-טרוי-בערין; „א ראַקאָווער מעשה'לע“, פון פייגע שמחה בונגעמ'ס; „א מעלעפאַנישער געשפרעך צווישען א „לכה דודי“ און א „של ומשל“.

„ראַקאָווער ברענטש 428 א. ר.“

6-טע יאָהרליכער יובילוי-זשורנאל, מערץ 1928. 28 זייטען. ארטיקלען אין אידיש — ב. באַטוויניק, „די שויער גאַ-טען“, מאיר סיגעל, זעקס יאָהר ארבייט פון אונזער אר. רינג ברענטש; „א. קארל“, די ערשטע מעאַטער פאַרשטעטונג אין ראַקאָוו; „לאה כץ“, די נעקסטע וועמשערע; „ליעד“, „באַשע פאַהרט קיין מינסק“ (סקיצע), וו. ספאַלער; „מיר בענקען נאָר אונזער שטערעל“ (ליעד), א לץ; „גאַליציע באַזויבט ראַקאָוו“ (תומאַרעסקע), ה. קעיסעל; „מיון זיי-דע'ס וואַנדער שטיין“ (תומאַרעסקע).

גריסונגען — אידיש, אפאנסען — ענגליש. בילדער פון באַ-אָמטע.

קיעלמטצער-בענטשינער רעליף.

זשורנאל, דעצעמבער 1937. 50 זייטען. אידיש-ענגליש.

קיעלמטצער סוק בענ. סאַסייעטי אָוו ראַשיע פּאָלאַנד אינקאָרפּאָרייטעד.

סאוועניר-זשורנאל צום 22-יאָהריגען יובילוי, פעברואר 1927. 76 זייטען. אידיש-ענגליש. אפאנסען — ענגליש. ביל-דער פון באַאָמטע.

„אינדעפענדענט קישענעוו בענ. סאַסייעטי“.

20-יאָהריגער יובילוי-זשורנאל. 1918 — 1928. 16 זייטען.

40-יעהריגער יוביליאום פון אינדעפענדענט קלעצקער ברויערליכען אונטערשטיצונגס פאַראיין.

1937. קלויין-פאַרמאַט. 28 זייטען. אינהאַלט: עדיטאָריעל, פון מאַקס פאַרמ. פערווען, באַגריסונגען. אפאנסען — ענגליש און אידיש. בילדער.

ערשמער יעהרליכער באל געגעבען פון דעם קלעצקער פאַראייניגטען רעליף.

1936. מיטעל-פאַרמאַט. 20 זייטען. אינהאַלט: ארטיקלען — „קלעצקער פאַראייניגטער רעליף“, עדיטאָריעל, פון י. גאַרפּינקעל; „די איצטיקע קלעצק“ (א בילד, פערווען — פון מאַרס טאַרראוו; באַגריסונגען, אפאנסען, אידיש און ענגליש. בילדער.

„קראַקאָווער סימאן שרייבער קאַנג.“

גאַלדערער יובילוי. 1887 — 1937. ענגליש. 12 זייטען. אינהאַלט: ארטיקלען, באַגריסונגען, אפאנסען.

קרוואזער פראַטוירנאל סאַסייעטי

אָוו גרעיטער ניו יאָרק.

20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל. 1918 — 1938. 46 זיי-טען. אידיש-ענגליש. ארטיקלען, באַגריסונגען און אפאנסען.

„דער קרינקער“ פון ברענטש 389 א. ר.

סאוועניר-זשורנאל צום 15-יאָהריגען יובילוי. 1924. 68 זייטען. אידיש-ענגליש. אינהאַלט: בעטלאַך געשיכטע פון קרינקער ברענטש 389 א. ר., פון ל. שוין (לייבקע נאַס-קעס), „דער שטעקען“, ס. בלומענשטאַל; „פון דער פאַרגאַנג-גענהייט“, פון י. קרעפליאָק; „אַנשטאַט א באַגריסונג“, י. אסטראַך (זאַבלודאַווער); „ווי אזוי איך בין געוואָרען א קרינ-קער, פון דזש. פאַרמאַט; „הערבסט שטימונג“ (גראמען).

פון ל. שוין (לייבקע נאַסקעס); באַגריסונגען — אידיש-ענגליש, אפאנסען — ענגליש; פּינאַנץ-באַריכט; מיטגליד-ליסט, בילדער פון באַאָמטע.

ערשמער קריפמשער פּעראיין“

סאוועניר-זשורנאל צום 17-יאָהריגען יובילוי, פעברואר 1937. 64 זייטען. אידיש-ענגליש. זשורנאל-פאַרמאַט. ארטיק-לען, באַגריסונגען, אפאנסען.

„ערשמער קרעמענטשווער בענ. אססין“.

סאוועניר-זשורנאל צום 25-יאָהריגען יובילוי, נאָוועמבער 1922. 40 זייטען. אידיש-ענגליש. אפאנסען. פּינאַנץ-באַריכט, מיטגלידער ליסט.

צווייטער קרעמענטשווער ק. א. פ.

10-יאָהריגער יאהרעס-פעקט-בוך. 1904 — 1914. 48 זייטען. אידיש-ענגליש. מעקסט און אפאנסען.

„ערשמער ראדאמער קאַנגרעגיאָן“.

30-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאל, 1900 — 1930. באַגרי-סונגען, בילדער. אידיש.

„פאַראייניגטער ראדאמער רעליף“.

סאוועניר-זשורנאל צום 8-יאָהריגען יובילוי, נאָוועמבער 1937. 40 זייטען. אידיש-ענגליש. באַגריסונגען, אפאנסען.

„צו הילף“

ארויסגעגעבען צו דער יעהרליכער אונטערנעמונג פון „פאַר-“

"ראקאווער ברענטש 428 א. ר."

20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, א. ר. 1916 — 1936. 86 זיי- מען. ארטיקלען, בילדער, באַגריסונגען, אַנאַנסען. אידיש.

"די מורעוואַנקע"

א זשורנאַל, וואָס ערשיינט צום יעהרליכען באַל פון דעם "ראקאווער ברענטש 428 א. ר." (1928. 40 זיימען, מיטל-פאַרמאָט. אינהאַלט: "ראקאווער" — ב. באַטוויניק; "רעדאַק- ציאַנעלע נאָטיצען" — רעדאַקציע; "וועגען די בעלד, וואָס מען האָט געזאַמלט פאַר ראקאווער" — מאיר סיגעל; צוויי לידער פון ראקאווער — טויבע מעטליצקי; "דער ראקאווער ביבליאָטעק" — אברהם סמאראבין; "ראקאווער פאַר די לעצטע פומפּעהן יאָר" — אברהם סמאראבין; "וועגן אין ראקאווער יוגענד אין תל אביב" — דיבת מנדל; "ווי אַזוי מיר האָבען פאַרצאמט דעם ראקאווער שול-הויף" — אבא באַט- וויניק; "ווי אַזוי מיר האָבען אַפּגענאַרמט חיים יאַנקעל דעם שניידער" — וועלוועל בענטשעס; פּערבלאַנדשעט צום גענע- ראל אויף שבת" (ערצעהלונג) — מרדכי סיגעל; באַגריסונ- גען און אַנאַנסען.

סאלאַמינקע.

א זשורנאַל צום יעהרליכען באַל פון דעם ראקאווער בר. 428 א. ר. 1925. קלויז-פאַרמאָט. אינהאַלט: סאלאַ- מינקע — ב. באַטוויניק; אין וואָס דער ברענטש נויטיגט זיך — מאיר סיגעל; פאַלעסטינע (קאַרעספּאַנדענץ) — לאה כץ; דעם רבינ'ס ברכה — פייווע פעשע ביילעס; ראקא- ווער משיקאוועסטן — לאה כץ; פייגעלע מאַכט אַ האַזשאר — וועלוועל בענטשעס; צוריק פון אַמעריקע (דערצעהלונג) — מאַקס סיגעל; קלויזן שוואַמען (פון די קינדער יאָרן) — סיליע סיגל; באַגריסונגען, באַריכטען און אַנאַנסען.

"ערשטע רומעניש-אַמעריקאַנער קאַנרעגיישאַן שַערי שמים"

50-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1885 — 1935. 58 זיי- מען. אידיש-ענגליש. ארטיקלען, בילדער, באַגריסונגען, אַנאַנ- סען.

"רימאַנאווער י. מ. ב. א."

35-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1902 — 1937. 106 זיימען. אין ענגליש. ארטיקלען, באַגריסונגען, בילדער, אַנאַנסען. ליסט פון מיטגלידער, עקס-פּרעזידענטען, פאַר- שפּאַרבענע מיטגלידער.

"שאַמער פּראָגרעסיוו ב. א."

סאוועניר-אַלבוּם צום 25טען יעהרליכען יובילוי. 1909 — 1934. 28 זיימען. "ערינערונגען", פון סעם שאלאַנסקי, אַן איבערבליק פון 25 יאָר מעטיגקייט, פון מעאַדאַר לאַפּידוס, וויצען, פּאַלקס-הומבאַר; ליעד, "הוליעט, הוליעט שאַמער חברה", פון מעידי 5.

"אדעלע שווייגער ב. ס."

10-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1921 — 1931. 22 זיימען.

"שווערצנער ב. א."

85-יעהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1931 — 1936. 12 זיימען.

"שומיאַטשער-אַדעסער ברענטש 123 אידיש-נאַצ. אַרב. פאַרבאַנד"

20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1918 — 1928. 18 זיימען. ליסטען פון באַצאמטע און עקזעקוטיווע פון ברענטש. אַר- טיקלען אין אידיש: "געשיכטלעכער איבערבליק" — זאב וואַלף אורין; "באַדייטונג פון יום טוב" — 5. סיגאל; "רוף צו דער יוגענט" — יעקב מאַרקין; צוואַנציג יאָהר געשיכטע" — מ. לעוויטאָן.

"מאַרים שוואַרץ פּראָגרעסיוו אַמס'ן, אינק"

סאוועניר זשורנאַל 1937, צום 10 יאָהריגען יובילוי זשורנאַל, קלויז פאַרמאָט. אין ענגליש, 6 זיימען. אינהאַלט: באַגרי- סונגען, בילדער, אַנאַנסען און באַריכטען.

"שידלאַווער ב. א."

20-יאָהריגער סאוועניר-זשורנאַל, 1909 — 1934. 84 זיי- מען. אידיש, ענגליש. ארטיקלען, ליעדער. אב ווייני- שטאַק: "דעקלאַמירונג" (ליעד), לואיס לויבאוויץ; "דאַס שטעמעלע שידלאַווער", לואיס לויבאוויץ; "געשריבן פאַר תאַן" (ליעד), בנימין סילווער; אַ פּערשעל יאָהרהונ- דערט שידלאַווער אַרץ. בילדער, אַנאַנסען.

"שידלאַווער ב. ס., אינק"

סאוועניר-זשורנאַל צום 20-יאָהריגען יובילוי, 1829. 76 זיימען. אידיש-ענגליש. באַגריסונגען, אַנאַנסען, בילדער פון באַצאמטע און מיטגלידער.

צו נ א ב

גענומען 28טען נאָוועמבער, 1891. אַמענדרט דזשולוי 10טען 1915. עמבלעם: אַקער-אייזען. (אידיש: 64 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן און נעבענגעזעצע פון דער קרוואַוער פּראַמירנאַל סאַסיעטי אָוו גרעיטער ניו יאָרק, אינק."

געגרינדעט דעם 17טען פעברואַר, 1918. דער קאַנסטיטושאַן איז אַנגענומען געוואָרען ביי דעם ספעשעל מיטונג דאַ- נערשטאַג אבער, דעם 15טען נאָוועמבער, 1934, און גע- פריינטעד געוואָרען דעם 10טען מאַרש, 1935. (אידיש: 28 זיימען; ענגליש: 15 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן אונד נעבען געזעמצע דער חברה

תפארת ישראל אנשי קראסילאב ספרד."

געגרינדעט דען 25טען אָקטאָבער 1902, ניו יאָרק 1910. (אי- דיש: 83 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן פון קאַנגרעגיישאַן אנשי באַברויסק", געגרינדעט י"ז כסלו, שנת תרס. (אידיש: 69 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן פאַן דיא חברה תבואות שור אנשי זאליקעוו."

געגרינדעט דען 12טען דזשון 1894. עמבלעם: קאַפ פון אַקס. (אידיש: 47 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן אָוו די מאַזעס פאַמילי סאַסיעטי."

אַנגענומען נאָו. 16, 1935. (ענגליש: 12 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן דער קאַנגרעגיישאַן מחזיקי תורה אנשי סיניער ואנשי ווילנאַ."

(אידיש: 46 זיימען).

"קאַנסטיטושאַן פון די יונייטעד ברעטהערן אָוו פאַנעוועזש"

געגרינדעט דעם 31טען אויגוסט, 1889. קאַנסטיטושאַן אַנ-

רײַסטער פון לאַנדסמאַנשאַפֿטען-אַרנאַניזאַציעס

1. סאַמייעטיס
2. אנשיים און חברות
3. ברענטשעס
ארבעטער רינג
נאַציאָנאַלער ארבעטער פאַרבאַנד
אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן
4. לאדזשעס
5. פרויען-אַרנאַניזאַציעס
6. פאַמיליע-קרייזען
7. נאַמען-אַרנאַניזאַציעס
8. רעליף און פאַטראָנאַטען

א ש ל י ס ע ל

(צו די ראשי תבותין און ווערטער-פארקירצונגען)

- א. א. א. — אינטערנאציאנאלער ארבעטער אָרדען.
 א. א. ב. א. — אינדעפענדענט אָרדער ברית אברהם.
 א. א. ב. ש. — אינדעפענדענט אָרדער ברית שלום.
 אינר. — אינדעפענדענט.
 א.מ. געב. — אמערוקאנער געבאָרענע.
 א. נ. א. פ. — אידישער נאציאנאלער ארבעטער פארבאנד.
 א. פ. — אונטערשטיצונג פאראיין.
 א. ר. — ארבעטער רינג.
 ב. ב. א. — באַדערהוד בענעוואַלענט אַסאָסיעיאַן.
 ב. ב. ס. — בענעוואַלענט סאָסיעטי.
 בר. — ברענטש.
 ג"ח. — גמולות-חסדים.
 י. ב. ס. — יאָנג לעידים בענעוואַלענט סאָסיעטי.
 י. מ. ב. א. — יאָנג מען בענעוואַלענט אַסאָסיעיאַן.
 י. מ. און ער. ס. — יאָנג מענ'ס און ערוקווישאַנאל סאָסיעטי.
 י. פ. ב. א. — יאָנג פרענד בענעוואַלענט אַסאָסיעיאַן.
 י. מ. פ. ס. — יאָנג מענ'ס פראַגרעסיוו סאָסיעטי.
 ל. א. (אַקו.) — לעידים אַקזילערי.
 ל. ע. ס. — לעידים עיד סאָסיעטי.
 ס. ב. א. — סיק בענעוואַלענט אַסאָסיעיאַן.
 סעקר. — סעקרעטאר.
 ס. פ. — סאָוועטען פארבאנד.
 ע. ס. — עיד סאָסיעטי.
 פ. ס. — פראַגרעסיוו סאָסיעטי.
 פ. ס. — פאמיליע סוירקעל.
 פ. ק. — פרויען-קלוב.
 ק. א. פ. — קראַנקען אונטערשטיצונג פאראיין.
 קאָנג. — קאָנגרעגעשאַן.
 ת"ת — תלמוד-תורה.

אלמע היים, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. י. בער-לאנד, 693 בראַדוויי, נ. י.

אינה ערשטע אַרעסער סאַסיעטי.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס, נ. י. אַרג: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: געמישט; 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענע-פּיט, קרקע, אַמאָל געשמיצט אַלע היים מיט 75 טויזענט דאָלער, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעמוועל קאר-דונער, 1971 גרענד עוו, בראַנס.

אַרעסער פּראָג. יאַנג מענס סאַסיעטי.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך אין חודש, 73 לודלאַ סט. אַרג: 1918 מיט 14 מיטגלידער; איצט — 65. עלעמענט: מערסטענס יוּאוועלער. 1% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 2% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפּיט, שמוצען היגע אינסטי-טוציעס מיט 50 יערלאַך. סעקר: דזשאַרדזש קומן, 8735 בעי פאַרקווין, ברוקלין.

דזשונאַר ליג פון אַרעסער צענטער.

מוינגען: 1טען און 3טען דאָנערשטאָג, 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אַרג: 1932 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 99% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, שפראַך פון מוינגען — ענגליש. קולטורעלע פעטיג-קייטען: לעקציעס, פאַרומס, סימפּאָזיוםס, פאַרווילונגען. צוועק: צדקה, העלפען אַרעסער מושב זקנים. סעקר: ב. ברוין, 759 פּומבאָם עוועניו, ברוקלין.

אַרעסער יאַנג לעידים בענטוואַלענט סאַם.

מוינגען: צוויי מאל אין חודש, אין 12 סט. מאַרקס פּלייס, ניו יאָרק. אַרג: 1907 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פרויען. קליינע צאל אַמעריקאַנער געבאָרענע, שפראַך פון די מוינגען — ענגליש-אידיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, קראַנקען, שווערע בענע-פּיט, קרקע; העלפען נים-ליידיגע מיטגלידער; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אסתר גערצפּעלד, 102 לעקסינגטאָן עוועניו, ניו יאָרק.

א/מ'ראַ לעידים סאַסיעטי (אַרעסער מויטשוועל לעידים סאַסיעטי).

מוינגען: דעם 2טען און 4טען דינסטאָג, אין 673 בראַדוויי, ניו יאָרק. אַרג: 1937 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 70% אַמעריקאַנער גע-באָרענע, 50% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — ענגליש. צוועק: צדקה, געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפטען; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. זאַלאַטאַ, 5009 בראַדוויי, ניו יאָרק.

אסתר פּראָבער אַרעסער יאַנג לעידים בענ. אסס'ן.

מוינגען: 1טען און 3טען מיטוואַך, 163טע גאַס און אומערן בולוואַרד. אַרג: 1928 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 33% אַמ-געבאָרענע, שפראַך פון מוינגען — אידיש, ענגליש. צוועק: צדקה, קראַנקען בענעפּיט; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מריס סיגמאַן, 1950 דעילוי עוועניו, בראַנס.

חברה אנשי אַרעסא.

מוינגען: יעדען צווייטען זונטאָג פון חודש, אין 101 העסטער סטריט. אַרג: 1918 מיט א קליינער צאל מיטגל, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפּטס-לייט. קליינע צאל נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינג-גען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. קאוואַל, 61 העסטער סטריט, ניו יאָרק.

אַבערווישעווער, רעליף פאַראייין.

מוינגען: 2טען און 4טען זונטאָג ביטאָג, 54 קלינטאָן סטריט. אַרג: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150 מיט-גלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 17% אַמעריקאַנער געבאָרענע, שמוצען אַלע היים מיט 800 דאָלער יעהרליך. סעקר: ב. בערקאוויץ, 2009 — 85טע סטריט, ברוקלין.

אַבערטינער אַמעריקען יאַנג מענס אינה.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך און חודש, 62 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1903 מיט 25 מיטגלידער; איצט — 130 עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע; 20% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — ענגליש. קול-טורעלע פעטיקייטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפּטליכע פעטיקייט. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפּיט; קרקע; האַבען גע-שמיצט אַלע היים מיט 3 טויזענט דאָלער; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וויליאַם סאַבעל, 1015 איסט 156טע גאַס, בראַנס.

ערשטער אַבערטינער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מוינגען: 1טען און 3טען שבת, 193 איסט צווייטע גאַס. אַרג: 1897 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, שווערע בענעפּיט, קרקע, רע-ליגיעזע שוהל. קולטורעלע פעטיקייט: לעקציעס איבער רע-ליגיעזע און וועלפּליכע ענינים; שמוצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: רענו מ. אויספּרעסער, 232 איסט דריטע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע אַבערטינער פרויען אקזילערי.

מוינגען: איין מאל אין דריי חדשים, 193 איסט צווייטע גאַס. אַרג: 1920 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 100 מיט-גלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אי-דיש. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפטען, נים-פּאָד; שמוצען היגע און הוימושע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. וואו-כער, 193 איסט צווייטע גאַס, ניו יאָרק.

קאָנגרעגיאַשאַן אנשי אַבערטיין.

מוינגען: איינמאל אין דריי חדשים, זונטאָג, 193 איסט צווייטע גאַס, נ. י. אַרג: 1920 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפּטלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לייח-קאַסע; שמוצען היגע און הוימושע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. אויס-פּרעסער, 193 איסט 2טע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע אַבערטינער לעידים אקזילערי.

מוינגען: דעם ערשטען און דריטען זונטאָג, אין 193 איסט צווייטע גאַס, ניו יאָרק. אַרג: 1921 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 75 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: צו העלפען די קאַנגרעגיאַשאַן אַנשי אַבערטיין; שמוצען היגע אינס-טיטוציעס. סעקר: דזש. אויספּרעסער, 193 איסט צווייטע גאַס, ניו יאָרק.

יאַנג מענס מויטשוואַל אסס'ן און אַרעסא.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס, נ. י. אַרג: 1924 מיט 7 מיטגלידער; איצט — 175. עלעמענט: געמישט; 10% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, שווערע בענעפּיט, נים-פּאָד, קרקע, פּלעגען שמוצען

אַרעסער ברעניש 294 א. ר.

מיטינגען: 1טען און 3טען מיטוואך, 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. קלוינע צאל ניש לאַנדס- לויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיג- קייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען, ליטעראַרישע אונטער- האַלטונגען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. יאד- סאָן, 105 איסט צווייטע סטריט, ניו יאָרק.

אַרעסער ברעניש 225 א. ר.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1908 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 250 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. קלוינע צאל אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורע- לע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; שטיצען אַרומע אין אַלבער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעם גיטער, 6853 — 76טע גאַס, מידל ווילעדזש, ברוקלין.

אַרעסער יאָנג מענס ברעניש 405 א. ר.

מיטינגען: 2טען און 4טען פֿרייטאָג, אין 83 איסט 4טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1907 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער, גע- שעפטסלויט. 5% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. בורסטין, 14 גרענ- סאָן סטריט, ברוקלין.

אַרעסער ברעניש 20, א. א. א.

מיטינגען: 1טען און 3טען פֿרייטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סטריט, אָרג.: 1930 מיט 150 מיטגלידער, איצט — 225 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער, געשעפטסלויט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מע- טיגקייטען: לעקציעס, געדרוקטע בולעטיין. סעקר. דזשיי. פעלדמאַן, 2800 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

אַרעסער לעיריים ברעניש 405 א. ר.

מיטינגען: 1טען און 3טען מיטוואך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט 45 מיטגלידער. עלע- מענט: הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קול- טורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ה. באַרסקי, 75 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק.

אַרעסער פֿרויען ברעניש 294 א. ר.

מיטינגען: 2טען און 4טען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פרויען. 50% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. א. לאַכמאַן, 1040 ווייז עוו, בראַנקס.

אַרעסער מיטמיטוואך רעליף אַסס'ן.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען דונסמאַג, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1892 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 215. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 30% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישן בענעפיט, קרקע, שטיצען לאַנדסלויט אין אַלבער היים; שטי- צען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר.: פ. מאַוס, 2108 העריסאָן עוו, בראַנקס.

אוויליאַנער יאָנג מענס בענעוואָלענט אַסס'ן.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען שבת אין חודש, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 40 מיטגלידער; איצט — 163. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 10% אַמעריקאַנער גע- באָרענע, 5% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גענערוויטיקע העלף, קראַנקען-שווישן בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעם וועבער, 908 לע- זאַס ראָוד, ברוקלין.

ערשטע אולאַשקעוויצער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען מיטוואך אין חודש, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1896 מיט 12 מיטגלידער; איצט — 132. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 19% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישן בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלבער היים, נויט-פאַנד פאַר אַייגענע ברידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מעקס קאַהן, 1072 בראַיענט עוו, בראַנקס.

אולינאווער ציפורה פרויען פאראיין.

מיטינגען: ערשטע און דריטען שבת, 80 לואיס סט. אָרג.: 1920 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבע- טער, געשעפטסלויט, הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גענענ- זויטיקע העלף, העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. וואַרצל 80 לואיס סט, נ. י.

אולינאווער קאָנג. און אומגענענט.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען שבת, 80 לואיס סט. אָרג.: 1898 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קראַנקען, שווישן בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלבער היים מיט 50 דאָלער יעהרליך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָ- לער יעהרליך. סעקר.: א. פעלדמאַן, 80 לואיס סט, נ. י.

אולער לעיריים אַקזולערי.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען דאָנערשטאָג, 168טע גאַס און פּראָספעקט עוו, בראַנקס. אָרג.: 1932 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 32. עלעמענט: אַרבעטער-הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע און ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ראַוע לעווין, 860 איסט 161טע גאַס, בראַנקס.

ערשטע אומאַנער בענעוואָלענט סאָסייעטי, קיעוו

מיטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1898 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 284. עלעמענט: 50% אַרביי- טער, 30% געשעפטסלויט. 15% פּראָפּעסיאָנאַלען, 8% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 3% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישן בענעפיט, האַ- בען געשטיצט אַלבער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. ב. אַכענבאָוס, 1758 איסטלאַנד עוועניו, בראַנקס.

ערשטע אומאַנער יאָנג פּאַלק ליעג בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1937 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 75 מיטגלידער. עלעמענט: גע- מישט. 95% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקיי- טען: לעקציעס, פאָרווילונגען. צוועק: גענערוויטיגע העלף, געזעלשאַפֿטליכע מעטיגקייט. סעקר. קלעיר גאַליאק, 1035 4טע גאַס, ברוקלין.

אימאַנער אינדעפּענדענט בענעוואָלענט אַסס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטען זונטאָג אין חודש, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1899 מיט 7 מיטגלידער; איצט — 230. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאָ- רענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישן בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפֿען 2 מויוענט דאָלער פאַר אַלבער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. דזשוליוס גלוקמאַן, 1613 עוו. קעו, ברוקלין.

ערשטע אומאַנער לעיריים אַקזולערי.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען מיטוואך, 40 איסט 7טע סט.

לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. קראַנגאַלד, 96 קלינטאָן סטריט, נ. י.

אנשי אומטיליר לאַנדסלייט.

מיטנינגען: לעצטען זונטאָג אין חודש, 168 דעלענסי סט. אַרג: 1911 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קרקע, טויטען, קראַנקען בענעפיט, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אבא פינקלשטיין, 146 סטענטאָן סט. ניו יאָרק.

אומטילירער לעידים אַקזילערי.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 168 דעלענסי סט. אַרג: 1931 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. קלויבע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפטליכע צוזאַ-מענקונפטען, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. אבראָמאָוויטש, 1509 — 388 סטענטאָן סט. ברוקלין.

אומטילירער ברענטש 475, א. נ. א. פ.

מיטנינגען: צווייטען זונטאָג אין חודש, אין באַראַ פאַרקער לעיבאַר לייסיאָום, 14טע עוו. און 42טע גאַס, ברוקלין. אַרג: 1937 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 7% אַמעריקאַנער, געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס אויף מעדיצינישע פראַ-גען, פאָרוויילונגען. אַרויסגעגעבען זשורנאַל. סעקר: ה. בורליאָנט, 1359 סטעבינגס עוו. באַראַנסק.

אומטילירער לעידים רעליף.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 168 דעלענסי סט. אַרג: 1929 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאד. סטאל, 81 קענאָן סט. נ. י.

אומפאליער בענטוואַלענט אס'ן.

מיטנינגען: 2 מאָל אין חודש, 111 איסט האַוסטאָן סט. נ. י. אַרג: 1936 מיט 13 מיטגלידער; איצט — 40. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: ה. אולמאַן, 486 קאַסקאַיאַסקאָ סט. ברוק.

פירסט אַמעריקען אומציע זשעלאַנער ק. א. פ.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג אין חודש, 214 איסט 2טע גאַס, נ. י. אַרג: 1926 מיט 25 מיטגלידער; איצט — 58. עלעמענט: אַרבעטער; 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע; 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַדאַלף פּוינער, 2080 וועסט סט. ברוקלין.

ערשטער אומציעריביסקופער אונט. פאראייני.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען שבת אין חודש, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1896 מיט 20 מיטגלידער; איצט — 265. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 25 אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפּען 10,000 דאָלער פאַר אלטער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 יערלאך. סעקר: ב. אלדערמאַן, 1450 — 48טע גאַס, ברוקלין.

ערשטער אומציעטשקער ק. א. פ.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1897 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק:

אַרג: 1933 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 20. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיט-גלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ר. אשענבאום, 3831 לייקס עוו. ברוקלין.

ערשטע אומאַנער לעידים הילף סאָם.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 96 קלינטאָן סט. אַרג: 1907 מיט 150 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער און הויז-פרויען. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. געליק, 408 איסט 28טע גאַס, ברוקלין.

בראנקס אונגאַרישע קראַנקען און בענטוואַלענט סאָסייעטי.

מיטנינגען: 2 — 4 דאָנערשטאָג, 168טע גאַס און סאווערען בולוואַרד, בראַנקס. אַרג: 1925 מיט 15 מיטגלידער. איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטנינגען: אונגאַריש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס, פאָרוויילונג-גען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענע-פיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס גאַלדסטיין, נעלסאָן עוועניו, וועסט פאַרמס.

יאָנג ליבערטי בענטוואַלענט סאָסייעטי.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1894 מיט 10 מיטגלידער; איצט — 215. עלעמענט: געמישט; 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, ליי-קאַסע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. אלטמאַן, 3735 101טע גאַס, קאראַנאָ, לאנג איילאַנד.

עדת ישראל אנשי אונגאַרן, אינ'ק.

מיטנינגען: איין מאָל אין יאָהר, 15 2טע עוו. אַרג: 1919 מיט 150 מיטגלידער, איצט — 2,000. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש-ענגליש. פראַטאַקאַלען — ענגליש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאַנד. סעקר: יצחק שעהן, 15 2טע עוו, נ. י. אהבת אחים בני הרב ר' שלמה שאפיראָ,

אנשי אונגאַרן.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 70 קאַלאַמביא סט. אַרג: 1884 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס אויף רעליגיעזע מעמעס. צוועק: קרקע, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד; שטי-צען די אַלמע היים, ארץ ישראל און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אוזראַעל דויטש, 312 2טע גאַס, נ. י.

איינטיקייטם לאדוש 20, א. א. ב. א.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אַרג: 1888 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש-ענגליש. שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: אדאלף ווידאמס, 1636 יוניווערסיטי עוועניו, בראַנקס.

אונטעררוישעווער רעליף סאָסייעטי.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 214 איסט 2טע סט. אַרג: 1935 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. שטיצען אַלמע היים מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר: ה. לענדער, 387 בילער עוו, ברוקלין.

ערשטער אומטילער ק. א. פ.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען שבת אין חודש, 96 קלינ-טאָן סט. אַרג: 1911 מיט 25 מיטגלידער; איצט — 165. עלעמענט: געמישט; 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט

ברוקלין. אָרג.: 1928 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 8% אַמער. געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: שול, דאווענען, לערנען, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אוי ליפשיק, 518 פּאָועל סט., ברוקלין.

אזאריטש ברענטש 121, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 381 ראַקאווי עוו. ברוקלין. אָרג.: 1930 מיט 86 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלויט, פּראָפּעסיאָ-נאַלען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדס-לויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסי-קויעס: לעקציעס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעס פּראָסאָ, 645 אַבארן סטריט, ברוקלין.

אזאָרקאווער ברענטש 211, א. ד. ד.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויטאָג, 111 איסט האַז-סאַן סט. אָרג.: 1908 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 103. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. קולטו-רעלע מעטיקויעס: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. סימאָר, 20 קלאַרק פּל., בראַנקס.

ערשטער אזיפּאלער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג און חודש, 111 איסט 2טע גאַס, נ. י. אָרג.: 1921 מיט 17 מיטגלידער; איצט — 53. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; 20% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שטיצען אַלגע הויס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: בענדזשאַמן נעמעטה, 70 בע-רעט סט., ברוקלין.

אַזשעראַנער פּראָג. ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 98 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1908 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווען בענעפיט, קרקע; שטי-צען אַלגע הויס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מאַקס ל. קאַץ, 941 מיפּאָני סט., בראַנקס.

ערשטע אַזשעראַנער פּראָג. לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 98 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1929 מיט 34 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העל-פּען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: שפּאַרלי פּאַרשעז, 2172 60טע גאַס, ברוקלין.

אחזה מכני ציון באמריקה.

(פּאַלעסטינער אויסוואַנדערער.)

מיטינגען: ערשטען שבת אין חודש, 678 בראַדוויי, נ. י. אָרג.: 1920 מיט 25 מיטגלידער; איצט — 75. אייראָפּעאישע אידען. האַבען געוואוינט אַ לאַנגע צייט אין פּאַלעסטינע און קלאַסיפּיצירען זיך אַלס אַזעלכע. צוועק: קראַנקען, שווען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע, שטיצען קרן היסוד, קרן קימת. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יערלאַך. סעקר.: יעקב טראַכטנבערג, 188 עלם סט., מ.ס. ווערנאַן.

ערשטער אַמיניער יאַנג מענס ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת אין חודש, עדיסאָן האַטעל, בראַדוויי און 47טע גאַס. אָרג.: 1900 מיט 10 מיט-גלידער; איצט — 360. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקויעס: פּובלי-קורען וועכענטליכען בולעטיין. צוועק: קאָנאָקע, שווען בענעפיט, נויט-פּאַנד. שטיצען און אַלמער הויס מושב זקנים, בית יתומים. האַבען ביז איצט געשטיקט 20 שוועט דאָלער. שטיצען מערסטע פּון די היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: טש. בעראָן, 649 בעדפּאַרד סט., ברוקלין.

געגענוויטיקע הילף, שווען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: יודל שאוס, 155 סאַוטה צווייטע גאַס, ברוקלין.

בני אברהם אנשי אורעמשע.

מיטינגען: איינמאַל אין חודש, זונטאָג, 217 הענרי סט. אָרג.: 1899 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען, קראַנקען און שווען בענעפיט, קרקע; שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אברהם טשארלען, 202 הענרי סטריט, נ. י.

אושאצער בענעוואַלענט אספ'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת אין חודש, 135 הו-פּער סט., ברוקלין. אָרג.: 1927 מיט 15 מיטגלידער; איצט — 75. עלעמענט: געמישט; 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויעס: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שווען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דר. ס. פּריד, 497 גרין עוו., ברוקלין.

אושאצערלאַנדקאָרינער בענעוואַלענט אספ'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג און חודש, 62 איסט 4טע סט. אָרג.: 1900 מיט 14 מיטגלידער; איצט — 180. עלעמענט: געמישט; 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווען בענעפיט, קרקע, האַבען אין צייט פֿון פּאַר-פּליוצובג אין אוינגע פּון די שפּאַטען, געשוקט געלט צום רויטען קרויץ. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. וואַרטהמאַן, 277 בראַדוויי; טש. ווייס 1348 שערידאַן עוו., בראַנקס.

ערשטע אושיצער פּאַדאָליער בענ. אספ'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג און חודש, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג.: 1911 מיט 20 מיטגלידער; איצט — 217. עלעמענט: געמישט; 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלגע הויס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יערלאַך. סעקר.: סעס בור-שטיין, 1491 ברויענט עוו., בראַנקס.

אושאצער לאַנדקאָרינער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 62 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1934 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: צדקה; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מילדערד שאַפּיראָ, 62 איסט 4טע גאַס, נ. י.

פּרויען אַקוילערי פֿון דער

אויטצער פּאַדאָליער בענ. אספ'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 111 איסט האַז-סאַן סט. אָרג.: 1932 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַ-רענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפּען נויט-באַדערפּטיגע מיטגלידער, שטיצען אַרימע אין אַלגע הויס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פ. ספּאַרקס, 925 לעק-סינגסטאָן עוו., נ. י.

אורירטשוועריוואַלענער לעידים עיד סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 885 האַפּקונסאָן עוו. אָרג.: 1925 מיט 74 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. געלפּאַנד, 1975 ברויענט עוו., בראַנקס.

קאַנג. אנשי אזאריטש.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 142 צווייטע עוו.

מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונגען, פארוםס. צוועק: העלפען פארטועצען די ארבעט פון די עלטערען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: קלארא דיוויזיס, 157 נאָרפאלק סט, נ. י.

חברה בני אברהם שמואל אנשי אישישאָק.

מוינגען: יעדען צווייטען שבת, 180 קלינטאָן סט. אַרג: 1891. צוועק: קרקע, גמילת חסד פאָנד, קראַנקען, מויטען בענעפיט.

חברה אנשי אַלדיקאַנסטאַנטין פאַראייני.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 257 איסט האַוסטאָן סט. אַרג: 1894 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, שבעה-החונה פאָנד, בר מצוה פּרעזענטען און נויט-הילף. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. ראבינאָטאָן, 1008 מינטאָן עוו, בראַנקס.

אַלטיקאַנסטאַנטינער ברענטש 333, א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אַרג: 1912 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, פּראָפּעסיאָנאַלען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונגען. אַרויס-געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: מ. מיגלבה, 123 וויליאַם סט, נ. י.

אַלטיקאַנסטאַנטינער פרויען קלוב, ברענטש 333, א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אַרג: 1937 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 38. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונגען. שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: ליוע רייפמאן, 103 וואן ביורען סט, ברוקלין.

ערשטער אַלשטעטער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג אין חודש, 214 איסט 2טע גאַס. אַרג: 1900 מיט 12 מיטגלידער; איצט — 191. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אוואַק טאָ-סוויין, 1865 מאַריס עוו, בראַנקס.

ערשטע אַלעקסאַנדריער אינר. אס'ו, כערסאָן

מוינגען: 1 — 3 זונטאָג, 106 פאַרסיש סט, נ. י. אַרג: 1920 מיט 7 מיטגלידער; איצט 72 מיטגלידער; עלעמענט: געמישט; 7 פּראָצענט אַמעריקאַנער געבאָרענע, 7 פּראָצענט ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען-מויטען בענעפיט, קרקע, זקנים-פאָנד; האַבען אַמאָל געשאַפען 1000 דאָלער פאַר אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: ה. אייברעמס, 1680 וועסט 1טע סטריט, ברוקלין.

פרענדס אָוו אַלעקסאַנדריאַוסק בענ. סאָס.

מוינגען: צווייטען און פּערשען זונטאָג אין חודש, 40 איסט 1טע סט, נ. י. אַרג: 1926 מיט 7 מיטגלידער; איצט — 60. עלעמענט: געמישט; 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מע-טויקויטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע. האַבען אַמאָל געשטיצט אַלמע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר: וויליאַם מאַסעווי, 2075 וואַלשאַן עוו, בראַנקס.

אַלעקסאַנדריאַוסקער פּראָג. בענ. סאָס.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג אין חודש, 175 איסט בראַדוויי. אַרג: 1908 מיט 10 מיטגלידער; איצט — 80. עלעמענט אַרבעטער; 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שט-י.

ערשטער אַטיקער-ריבעסאַראַביער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת אין חודש, 111 איסט האַוסטאָן סט. אַרג: 1898 מיט 7 מיטגלידער; איצט — 110. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; 25% אַמעריקאַנער גע-באָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאָנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוש. בערגמאַן, 837 אַלאַבאַמאַ עוו, ברוקלין.

אטיקמאהליווער סאָסייעטי.

(רובעניע).

מוינגען: ערשטען און דריטען דאָנערשטאָג אין חודש, 91 איסט 4טע סט, נ. י. אַרג: 1915 מיט 10 מיטגלידער; איצט — 100. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 8% אַמעריקאַנער גע-באָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאָנד, לוי-קאָסע שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. שוואַרצמאַן, 1412 אַשען עוו, ברוקלין.

אַכאָטער וואַרשעווער יאָנג מענס פּראָג. סאָס.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך אין חודש, 151 קלינטאָן סט, נ. י. אַרג: 1920 מיט 10 מיטגלידער; איצט — 65. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; 9% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי סעמיו-עלס, 880 איסט 179טע גאַס, בראַנקס.

איוואַננראַדער ברענטש 130, א. נ. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 12 סט. מאַרקס פּל. אַרג: 1919 מיט 45 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. קליינע צאָהל אַמע-ריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וו. מענעבובים, 2316 — 81טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע איזשביצער פרויען סאָס. פון ניו יאָרק.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 62 פּיט סט. אַרג: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: אַסתר שמוקלער, 230 ריווינגטאָן סט, נ. י.

אילאָווער בענעוואַלענט סאָסייעטי.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך אין חודש, 111 איסט האַוסטאָן סט, נ. י. אַרג: 1920 מיט 13 מיטגלידער; איצט — 140. עלעמענט: געמישט; 15% אַמעריקאַנער גע-באָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס. צוועק: קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס גאַפמאַן, 2167 קרוגער עוו, בראַנקס.

איכט ניו יאָרקער פרויען פּראָג. סאָס.

מוינגען: צווייטען און פּערשען מיטוואַך, 4840 האַפּקי-סאָן עוו, ברוקלין. אַרג: 1904 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 829. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 15% אַמע-ריקאַנער גע-באָרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: מאַרמין גאַלדשטיין, 929 האַפּקינסאָן עוועניו, ברוקלין.

דזשניאר ליג איכטיטשקער אונט. פאַראייני.

מוינגען: צווייטען און פּערשען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: פּראָפּעסיאָנאַלען. 80% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — ענגליש. קולטורעלע

צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. לאקאו, 1879 סאָו-
טהערן בולוואַרד, בראַנקס.

אַלקעניקער בענעוואָלענט סאַמייעטי.

מיטינגען: 2—4 דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1906
מיט 15 מיטגלידער; איצט — 65. עלעמענט: געמישט; 15
פּראָצ. אַמעריקאַנער געבאָרענע, 2 פּראָצ. ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פּון מיטינגען: אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען:
לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט. קרקע, נויט-
פּאַנד, שטיצן אינסטיטוציעס אין אַלטער היים מיט 500 דאָ-
לער יעהרליך. שטיצן היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. וויין,
2115 וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס.

אַמדורער בענעוואָלענט סאַמייעטי.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 673 בראַדוויי, ניו יאָרק. אָרג:
1912 מיט 17 מיטגל., איצט — 165 מיטגל. עלעמענט: גע-
מישט. 15% אַמ. געב., 80% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מי-
טינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע,
לייט-פּאַנד, זקנים-פּאַנד, שטיצן אין אַלטער היים, קינדער-
שול, ביקור חולים מיט 800 דאָלער יעהרליך, שטיצן היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: סעס לעווין, 5024 — 16טע עוועניו,
ברוקלין.

אַמדורער פרויען אַקוילערי.

מיטינגען: איינמאָל אין חודש, שבת, אין 673 בראַדוויי.
אָרג: 1928 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט:
הויז-פרויען. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפּראַך פּון די
מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מיט-
גלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מיס שאַפּיראָ,
1176 וואַלשאַן עוו, בראַנקס.

אַמעריקען בענעוואָלענט מינסקער אַסס'ן.

מיטינגען: 2 — 4 מאַנטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג:
1899 מיט 10 מיטגלידער. איצט — 350. עלעמענט: צוויי
דריטעל ארבייטער. 13% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפּראַך פּון
די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענע-
פיט, קרקע, פּאַנד פאַר כּראַנישע קראַנקע; האַבען געשטיצט
אַלע היים מיט 3 טויזענט דאָלער. שטיצען היגע אינסטי-
טוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר: היימאן שעפּער,
890 ליבערטי עוו, ברוקלין.

אַמשטשענאָווער אינדעפּענדענט בענעוואָלענט סאַמייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1916
מיט 20 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט:
געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פּון די מיטינגען: — אידיש. קולטורעלע מעסיג-
קוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט,
קרקע, נויט-פּאַנד; שטיצען רעגולער אַלע היים און שטי-
צען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר:
אייברעהם דזשיקאָבס, 849 — 45טע גאַס, ברוקלין.

אַנטעפּאָליער אונטערשטיצונג פאַראייניג גראַדע.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 73 לודלאָוו סט., אָרג: 1904 מיט
18 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 15%
אַמעריקאַנער געבאָרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון
מיטינגען — אידיש. צוועק: טויטען בענעפיט, קרקע, שטי-
צען אַלע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָ-
לער יעהרליך. סעקר: י. גאַזע, 1581 סט. מאַרקס עוועניו,
ברוקלין.

אַנטעפּאָליער סאַמייעטי אָוו האַרלעם.

מיטינגען: יעדען ערשטען דאָנערשטאָג אין חודש, 1259
עלדער עוועניו, בראַנקס. אָרג: 1909 מיט 23 מיטגלידער.
איצט — 97. עלעמענט: ארבייטער, געשעפּטסלייט. 10%
אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפּראַך פּון די מיטינגען — אי-
דיש. צוועק: געגענוויסיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענע-
פיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: היינע
אַנטאָפּאָלסקי, 1259 עלדער עוועניו, בראַנקס.

אַניקסמער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 673 בראַדוויי.
אָרג: 1938 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט:
הויז-פרויען. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק:
שאַפּען שטיצען פאַר אַלטער היים. פרעז: מאַרוו, 673 בראַדוויי.

חברה בני פתחי תשובה אנשי אַניקסמ.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 136 הענרי סט. אָרג: 1887
מיט 25 מיטגלידער, איצט 80. עלעמענט: אַרבעטער, גע-
שעפּטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדס-
לייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע,
נויט-פּאַנד; שטיצען רב, תּלמוד תּורה אין אַלטער היים, און
היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאָועף ל. קאַמאַיקאָ, 2676
גרענד קאַנקורס, בראַנקס.

אַניקסמער בענעוואָלענט אַסס'ן.

מיטינגען: 2 — 4 דאָנערשטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג: 1898
מיט 10 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: 90% אַר-
בייטער. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, פּוי-
טען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלע היים מיט 75 דאָלער
יעהרליך און שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער
יעהרליך. סעקר: דזשאָועף ל. קאַמאַיקאָ, 2676 גרענד קאַנקאַרס.

ערשטע אַסטראָווער בענעוואָלענט סאַמייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 80 קלינטאָן סט., אָרג: 1905 מיט
7 מיטגלידער. איצט — 200. עלעמענט: מערסטענס אַרביי-
טער. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען
בענעפיט, קרקע, לאָאָן-פּאַנד; שטיצען אַלע היים און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: א. לעדערמאַן, 195 סטענטאָן סטריט.

אַסטראָווער אונט. פאַראייניג ברענטש 68, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 151 קלינטאָן
סט. אָרג: 1906 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 100. עלע-
מענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט
לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
מעסיקוימען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע
און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַסקאַר שטיינבערג, 1705
האַז עוו, בראַנקס.

אַסטראָווער יאָנג מענס ברענטש 536, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 231 איסט 14טע
גאַס. אָרג: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפּטסלייט. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10%
ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטור-
עלע מעסיקוימען: לעקציעס, מעסיג און שול אַרבעט. אַרויס-
געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: ס. רומיאַנעק, 929 ראַטלענד ראָוד.

ערשטע אַסטראָווער פרויען אַקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 257 איסט האַז-
סאַן סט. אָרג: 1938 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50.
עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10%
ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש.
צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען. סעקר: סיודי
גראַביאָ, 413 דזשאַרדזשיאָ עוו, ברוקלין.

יונייטעד אַסטראָווער רעליף קאָמ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאָנערשטאָג, 9 ראַטנערס פּל.
אָרג: 1937 דער קאָמיטעט באַשטעהט פּון 2 אַרבעטער רינג
ברענטשעס, און אַ ברענטש פּון א. א. א. און פּון אַ שול. שפּראַך
פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפּען אַלטער היים.
סעקר: סעס ליבנאַט, 280 הענרי סט., נ. י.

אַסטראָוועריאַרעמבער ברענטש 56, א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 40 איסט 7טע גאַס.
אָרג: 1930 מיט 19 מיטגלידער, איצט — 265. עלעמענט:
מערסטענס אַרבעטער, געשעפּטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 5%
אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון
מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס

דאווענען, געגענוויסע העלף, קרקע; שמוצען היגע אינ- סמיטוציעס. סעקר: מ. קאפלאן, 105 הענרי סט. ג. י.

אינד. אפאלער אונטערשטיצונג פאראיין.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 40 איסט 7טע גאס. ארג.: 1912 מיט 18 מיטגלידער. איצט — 118. עלעמענט: געמישט. 15% אמעריקאנער געבארענע, 2% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, מויטען בענע- פיס, נויט-פאנד, קרקע; געשאפען 10 מויזענש דאלער פאר אלטער היים; האבען דארטען געהאלפען בויען א הקדש; שמוצען די היים מיט מויזענש דאלער יעהרליך; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. גראסקוויס, 790 דאוסאן סט. בראנקס.

אינד. אפאלער לעידים אקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואך, 2טע 140 עוו. ארג.: 1934 מיט 33 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. 60% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שמוצען היימישע אינסטיטוציעס מיט יעהרליכער סומע; האלפען דארט אויס א בית יתומים, און בויען דארט איצט א הקדש. סעקר: מרס. ליפסקינד, 1008 44טע גאס, ברוקלין.

בני וכות יהודא אנשי אקמיון.

מיטינגען: איינמאל אין חודש, זונטאג, 87 עלדרידזש סט. ארג.: 1928 מיט קליינע צאהל מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: ארבעטער, געשעפטסלייט. 5% אמער. געבארענע, 10% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אהרון אליהו דווארושעק, 119 הענרי סט. ג. י.

בני וכות יהודא אנשי אקמיון פרויען אקו.

מיטינגען: פערטען זונטאג אין חודש, 87 עלדרידזש סט. ארג.: 1928 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פרויען. 3% אמעריקאנער געבארענע, 10% ניט לאנדס- לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוי- טען: לעקציעס, פארוויילונגען, געזעלשאפטליכע צוזאמענ- קומטען. שמוצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. א. דווארושעק, 119 הענרי סט. ג. י.

ערשטע ארגאניזאציע אונטערשטיצונג פאראיין.

מיטינגען: 2 — 4 מאנטאג, 15 — 2טע עוו. ארג.: 1907 מיט 30 מיטגלידער. איצט — 130. עלעמענט: מעהר- סטענס ארבייטער. 10% אמעריקאנער געבארענע, 5% ניט לאנדסלייט. שפראך פון די מיטינגען — אידיש. קולטו- רעלע מעסיקויטען — לעקציעס. צוועק: קראנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאנד, קרקע; שמוצען אלטע היים מיט 150 דאלער יעהרליך; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. שטארקא, 2074 מעיזס עוו. בראנקס.

פראג. ארגייער עיד סאמיטעט.

מיטינגען: 2 — 4 דינסטאג, 40 איסט 7טע גאס, ניו יארק. ארג.: 1919 מיט 10 מיטגלידער. איצט 125 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. 8% אמעריקאנער געבארענע, 2% ניט לאנדסלייט. שפראך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען אלטע היים מיט 50 דאלער יעהרליך; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם שווארץ, 747 בלעיק עוועניו, ברוקלין.

ערשטע ארגייער יאנג לעידים סאם.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 169 סאפאלק סט. ארג.: 1925 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: ארבעטער, הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויסעקע הילף, קרקע; שמוצען היגע אינסטי- טוציעס. סעקר: מאקס מאשאקאוויץ, 585 ווארוויק סט. ברוק.

ארכאווער יאנג מענש בענעוואלענט אס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 שבת און חודש, 5 לואיס עוו. ארג.: 1910 מיט 20 מיטגלידער. איצט — 300. עלעמענט: גע- מישט. 12% אמעריקאנער געבארענע. קליינע צאל ניט לאנדס-

אויף צייט און פאליטישע פראגען. סעקר: ב. בינדער, 2768 קרוגער עוו., בראנקס.

פרויען סעקציע פון אסטראווער זארעמבער

ברענמש 56, א. א. א.

מיטינגען: פערטען דאנערשטאג אין חודש, אין פרויוועט הויזער. ארג.: 1937 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 25. עלע- מענט: ארבעטער, הויז-פרויען. 10% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: צווא- מענקונפטען; שמוצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. ס. פרעידקעס, 7119 — 5טע עוו. ברוקלין.

אסטראווער יאנג מענש בענ. סאם.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 40 איסט 7טע סט. ארג.: 1910 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 5% אמעריקאנער געבארענע, 5% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאנד, קרקע; שמוצען אלטע היים, שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאלער יעהרליך. סעקר: ע. גראסמאן, 40 איסט 7טע סט. ג. י.

ערשטע אסטראווער לעידים אקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואך, 80 קלינטאן סט. ארג.: 1936 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: ארבעטער, הויז-פרויען. קליינע צאהל ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאפטליכע צווא- מענקונפטען; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ע. גראסמאן, 80 קלינטאן סט. ג. י.

אסטראווער-ארגייער ברענמש 34, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאג, 111 איסט האג- סאן סט. ארג.: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: ארבעטער, געשעפטסלייט. 40% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. אוועראן, 2800 בראנקס פארק איסט, בראנקס.

אסטראווער און אומגעגענט הילפס קאמיטעט

פאר פאליטישע ארעסטירטע.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאנטאג, 108 איסט 14טע גאס. ארג.: 1935 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 65, און 6 ארגאניזאציעס. שפראך פון מיטינגען — אידיש. פיהרען דורך קאנצערטען, ליטערארישע אווענטען, לעקציעס, פארווי- לונגען. שמוצען אלטע היים. סעקר: מאקס גראסמאן, 360 מינפארד סט. ברוקלין.

אינד. אסטראלענקער יאנג מען ק. א. פ.

מיטינגען: 2 — 4 מיטוואך, 96 קלינטאן סט. ארג.: 1902 מיט 15 מיטגלידער. איצט — 235. עלעמענט: מערסטענס ארבייטער. 30% אמעריקאנער געבארענע, 20% ניט לאנדס- לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. פראמאקאלען — ענגליש. צוועק: קראנקען, מויטען בענעפיט; שמוצען אלטע היים; ביז איצט געשאפען 3000 דאלער; האלפען אן שמענ- דיגע פארבינדונג מיטן שמעטעל; לעצעטענס געשיקט אהין 1300 דאלער; שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאל. יעהרליך. סעקר: י. דזשיימס, 492 שעפילד עוועניו, ברוקלין.

אינדעפענדענט אסטראלענקא לעידים אקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאנטאג, 96 קלינטאן סט. ארג.: 1935 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: ארבעטער, הויז-פרויען. 10% אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שמוצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: ראזו קאהען, 819 האפקינסאן עוו. ברוקלין.

חברה חמילת ישורים אנשי אסטריין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאג, 97 הענרי סט. ארג.: 1892 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: ארבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאהל אמער. געבארענע און ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

ענו, ברקלין. אָרג.: 1928 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס אויף רעליגיעזע מעמעס. צוועק: שול און קרקע. שטיצען די אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעקר.: מ. קאהען, 8092 בראַטיאָן 4טע סט., ברקלין.

אַשמענער בראַדערס מיומטועל עיד סאַסייעטי.

מייטינגען: 1 — 8 דינסטאָג, 34טע גאַס און בראַדוויי. אָרג.: 1892 מיט 12 מיטגלידער. איצט — 625 מיטגלי- דער. עלעמענט: געמישט. 88% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען, ליטעראַרישע אונטערזאָלונגען. צוועק: מייטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, לייט-קאַסע, קאַנסאַמפּשאַן-פּאַנד; האַלמען אַוים בית-יתומים און שטיצען קינדער-שול אין אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ת. ליבערמאַן, 1660 קראַטאַנא פאַרק איסט, בראַנס.

אַשמענער פראַגרעסיוו ברענמש 61, א. ר.

מייטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 175 איסט בראַד-וויי, אָרג.: 1907 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 164. עלע- מענט: געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. אַרויסגעגעבען באַל-בולעטענס, שטיצען בית יתומים און קינדער שול אין אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אַבראַמאָ-וויטש, 155 סאַומה 12טע גאַס, ברקלין.

איסטריקער יאָנג מענס בענעוואַלענט אסט'ן.

מייטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג אין חודש, 267 איסט האַוסטאָן סט., נ. י. אָרג.: 1918 מיט 15 מיטגלידער; איצט — 60. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; 5% אַמערי- קאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, פלעגען שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר.: ב. סאַפּער, 85 לואיס סט., נ. י.

ב

קאָנגרעגעישיאָן אַנשי באַברויסק.

מייטינגען: צווייטען שבת אין חודש, 184 הענרי סט. אָרג.: 1899 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 315. עלעמענט: מער-סטענס אַרבעטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: רב האַלט דרשות. צוועק: קרקע, קראַנקען, מייטען בענעפיט, נויט פּאַנד; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאָלער יערליך, האַבען געשאַפּען 20,000 דאָלער פאַר אַלמע היים. סעקר.: ת. גאַרעליק, 510 עמבאָי סט., ברקלין.

ליידים אקו. אַנשי באַברויסק.

מייטינגען: יעדען צווייטען שבת, 228 קרויסטאַפּער ענו, ברקלין. אָרג.: 1927 מיט 3 מיטגלידער, איצט — 40. עלע- מענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: העלפען אויסהאַלמען רב; שטיצען אויגענע קראַנקע שוועסטער און שטיצען אַלמע היים. סעקר.: חיים גאַרעליק, 510 עמבאָי סט., ברקלין.

באַברויסקער פראַגר. בר. 471, א. ר.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 229 סאַקמאַן סט., ברקלין. אָרג.: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 88. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרויס, פאַר-וויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סיימאָן האַס, 390 עמבאָי סט., ברקלין.

באַברויסקער ברענמש 206, א. ר.

מייטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט:

לויט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג- קייטען: פאַרווילונגען, לעקציעס אויף פאַרשידענע צייט-פראַגען. צוועק: גענערוויטיגע הילף, מייטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע; שטיצען מיט יעהרליכער סומע אינסטי-טוציעס אין אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס פּרעס, 1484 איסטערן פאַרווילונגען, ברקלין.

אַרבעטער יאָנג לעידים אַקזילערי.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען מייטאָד, 168 מאַנהעטען ענו, ברקלין. אָרג.: 1929 מיט 20 מיטגלידער, — איצט 60. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. קליינע צאַהל אַמער-געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: בעלא גערשטמאַן, 122 ווערנאָן עוועניו, ברקלין.

אינד. אַרלער בענעוואַלענט אסט'ן.

מייטינגען: 2 — 4 שבת, 151 קלינטאָן סט., אָרג.: 1892 מיט 3 מיטגלידער, איצט — 600. עלעמענט: מערסטענס אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, זקנים-פאַנד; שטיצען היגע אינ-סטטיטוציעס; האַבען אין 1937 געשיקט 1000 דאָלער פאַר שרפים אין אַרלע. סעקר. ת. קאַפּלאַן.

אַרלער סיסטערהוד, אינג.

מייטינגען: צוויי מאל אַ חודש, 140 2טע ענו, אָרג.: 1921 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 100. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: גענערוויטיגע הילף און שטיצען די אַלמע היים, קראַנקען בענעפיט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ש. פאַרבער, 1536 וואַז ענו, בראַנס.

אַרלער ברענמש 410, א. ר.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 281 איסט 14טע גאַס. אָרג.: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלע- מענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען זשורנאַל צום 25-יאָהריגען יובילעי. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. היינעס, 3118 ברייטאָן 4טע גאַס, ברקלין.

אגודת בני ארץ ישראל.

מייטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג אין חודש, 28 2טע ענו. אָרג.: 1900 מיט 25 מיטגלידער; איצט — 400. עלע- מענט: אַרבעטער און געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער גע-באַרענע. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, האַבען ביז איצט געשיקט 30 טוי-זענט דאָלער פאַר אוצר החסד קרן שמואל, גמילת חסד פּאַנד אין ירושלים, קרן היסוד, קרן קומת. שטיצען היגע אינסטי-טוציעס מיט 500 דאָלער יערליך. סעקר.: ד. יאַפּע, 984 איסט 178טע גאַס, נ. י.

אַרשער יאָנג מענס בענ. סאַם.

מייטינגען: 2—4 זונטאָג נ. מ., 106 פאַרטייט סט., אָרג.: 1908 מיט 19 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: הערי פאַרט, 106 פאַרטייט סט., נ. י.

אַרשער-שקלאווער ברענמש 39, א. ר.

מייטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1898 אַלס די אַרשער בענעוואַלענט סאַסייעטי. אין 1908 שליסען זיי זיך אָן אין אַר. רינג מיט 24 מיטגלידער, איצט — 230. עלעמענט: געמישט. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ד. וויטבערג, 2180 באַלמאָן סט., בראַנס.

קאָנג. בני יחיאל אשכנזי.

מייטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 322 בראַטיאָן ביטש

בענעפיט, קרקע; שטיצען אלטע הויס מיט 150 דאלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. קינדעלס.

ערשטער באַמאַשאַנער ק. א. פ.

מיטינגען: 2 — 4 מיטוואך, 40 איסט 7טע גאס. אַרג.: 1900 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס איבער היגע-ניש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, לויק-קאַסע פאַר מיטגלידער, נויט-פאַנד; שטיצען אלטע הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 600 דאלער יעהרליך. סעקר. סעס. מ. פייבלאט, 439 גרעגארי עווע. וויזאַקען, נ. דוש.

פאַראייניגטע באַמאַשאַנער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אַרג.: 1929 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. שווי-צער, 1855 גרענד קאַנקורס, באַראַנקס.

באַמאַשאַנער יאַנג מען בענעוואַלענט אַסס'ן.

מיטינגען: 2 — 4 דאַנערשטאָג, 98 פאַרסייט סט. אַרג.: 1909 מיט 10 מיטגלידער. איצט — 160. עלעמענט: געמישט. 15% אַמ. געבאַרענע, 25% נויט לאַנדסלייט, שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע; שטיצען די אלטע הויס דורך אַ דאַמאָנע קאַמיטעט; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַדאַלף סיגעל, 105 איסט 177 גאס, באַראַנקס.

באַמאַקא אונטערשטיצונג פאַראייין.

מיטינגען: 2 — 4 דאַנערשטאָג, 91 איסט 4טע גאס. אַרג.: 1890 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 166. עלעמענט: גע-מישט. 25% אַמער. געב., 10% נויט לאַנדסלייט, שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע; שטיצען אלטע הויס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. ווייבערג, 1269 איסט 18טע סט. ברוקליין.

באַלבירישקער בראַדערהוד בענ. סאַסייעטי, קאָוונע.

מיטינגען: דעם 4טען זונטאָג פון חודש, אין 175 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק. אַרג.: 1921 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. 10% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע; שטיצען אלטע הויס מיט 100 דאלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאלער יעהרליך. סעקר. י. פרידמאַן, 1537 — 4טע גאס, ברוקליין.

באַלטיק ברענמש 33, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואך, 83 איסט 4טע סט. אַרג.: 1911 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נויט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטור-רעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען הויז-מישע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. בלומבערג, 18 ברייטאָן 4טע מעראס, ברוקליין.

באַלטיק ליידיס קלוב, בר. 33, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואך, 83 איסט 4טע סט. אַרג.: 1931 מיט 4 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: לויט-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און נויט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען חייבישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מרס. מ. סקאַט, 2807 מאריס עווע. באַראַנקס.

פרויען סעקציע פון באַלטיקווייטעבסקער

ברענמש 33, א. א. א.

מיטינגען: אויבמאַל אַ חודש, 40 איסט 7טע סט. אַרג.: 1936 איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען.

מערסטענס אַרבעטער. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% נויט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קול-טורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דוש. ניומאַן, 788 אַרנאַוו עווע. באַראַנקס.

באַברויסקער ליידיס קלוב בר. 206, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דאַנערשטאָג, 1420 וויל-קינס עווע. באַראַנקס. אַרג.: 1930 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% נויט לאַנדס-לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטי-גקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. ראָז מענאַקער, 876 איסט 163טע סט., באַראַנקס.

באַבריקער יאַנג מענעס בענעוואַלענט סאַסייעטי.

מיטינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 673 בראַדוויי. אַרג.: 1908 מיט 12 מיטגלידער. איצט — 120 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נויט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזיי-טיגע הילף, קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע; שטיצען נויט-באַדערפטיגע און דער אלטער הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס הערבעס, 2380 קרעסמאַן עוועניו, באַראַנקס.

ערשטע באבריקער ליידיס רעליף אַקזילערי.

מיטינגען: אומרעגולער, 12 סט. מאַרקס פל. אַרג.: 1938 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 49. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אלטע הויס. סעקר. רעי האריניק.

באַגאַפּאָלער אונטערשטיצונג פאַראייין.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 40 איסט 7טע גאס. אַרג.: 1893 מיט 7 מיטגלידער. איצט — 400 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נויט לאַנדס-לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, זקנים-פאַנד; אַמאַל געהאַלפען אַל-טער הויס. געשאַפען 10,000 דאלער; שטיצען היגע אינ-סטוטוציעס מיט 200 דאלער יעהרליך. סעקר. ב. פאַדווע, 694 ראלף עווע. ברוקליין.

באַדקער יאַנג מענעס עיר אַסס'ן.

מיטינגען: 2 מאָל אין חודש, 151 קלינטאָן סט. אַרג.: 1906 מיט 7 מיטגלידער. איצט — 90 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענע-פיט, קרקע, נויט-פאַנד; אַמאַל געשטיצט די אלטע הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דושולויס קאַען, 44 איסט 52 גאס, ברוקליין.

באַהאַראַטשאַנער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 91 איסט 4טע סט. אַרג.: 1901 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלוינע צאָהל נויט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, טוישען, קראַנקען בענעפיט, קרקע; שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דושוי. קארלבערג, 2091 פראַספעקט עווע. באַראַנקס.

באַהאַראַדזשאַנער פרויען קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 111 איסט האַוסטאָן אַגאס. אַרג.: 1922 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: לויק-קאַסע פאַר מיטגלידער; שטיצען נויט-ליידענדע, שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סילואַ סאַבעל, 661-מאַפּינג עווע. באַראַנקס.

יונייטעד באַמאַשאַנער אַמעריקען בראַס. בענ. אַסס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 מאַנטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אַרג.: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 171. עלעמענט: גע-מישט. 17% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נויט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען

שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. סעקר: מרס. ס. גודמאן, 1262 פולטאָן עוו., בראַנקס.

באלטען-וויעבסק ברענש 3, א. א. א.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען פרויטאָג, 12 סט מאַרקס פל. אָרג.: 1930 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 350. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמער. געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאָרוויילונגען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ס. שאַן, 2928 וועסט 31סטע גאַס, ברוקלין.

באלטער בענעוואָלענט קאָנג.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען שבת, 183 עלדרידזש סט. אָרג.: 1898 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 260. עלעמענט: 70% אַרבעטער, 5% אַמערקאָנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קרקע, קראַנקען טוישען בענעפיט, נויט-פאַנד; שמיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: ה. גרינבערג, 357 9טע עוו., נ. י.

באלטער ליידיס אַקוילערי פון קאָנג.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען שבת, 183 עלדרידזש סט. אָרג.: 1934 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: העלפען אייניגע שוועסטער און שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. ו. שוולמאַן, 937 איסט 169טע סט., בראַנקס.

חברה רדפי צדק אנשי באַלשאַווע.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען שבת, 376 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1891 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמערקאָנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע; שמיצען אַלמע הויט מיט 200 דאָלער יעהרליך; היגע אינסטיטוציעס מיט 25 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. פרידמאַן, 283 סטענמאַן סט., נ. י.

באַלשעווער קראַנקען אונטערשטימונג פאָראַיין.

מיטנינגען: 2 — 4 זונטאָג אין חודש, 125 קאלאמביא סט. אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער. איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 80% אַמ. געבאַרענע. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. צוועק: טוישען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-לידענדע מיטגלידער; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ו. קליינראַג, 686 בעק סטריט, בראַנקס.

ערשטער באַנלאַזען-ראַוספאַמער, בוקאָווינער ק. א. פ.

מיטנינגען: 2 — 4 שבת, 257 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1914 מיט 25 מיטגלידער. איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאָנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, מושב זקנים-פאַנד; שמיצען אַלמע הויט; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָ-לער יעהרליך. סעקר. ס. ריעגלער, 680 איסט 11טע סטריט.

באמלאַזער בענעוואָלענט אַס'ן.

מיטנינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1900 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: 90% אַרבייטער. 25% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס אויף אידישע טעמעס אין דער אידישער שפראַך. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע; האָבן אַמאָל געשטיצט די אַלמע הויט מיט 15 טויזענט דאָלער. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ו. טאַלינג, 345 ברעדפאָרד סט., ברוקלין.

באמלאַזער ליידיס אַקוילערי.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 111 איסט האַ-סמאַן סט. אָרג.: 1935 מיט 3 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-לידענדע מיטגלידער; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. פּרעז. ב. קליין, 2954 — 12טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע באַקויער קראַנקען אונטער פאָראַיין.

מיטנינגען: 2 מאל א חודש, 12 סט. מאַרקס פל. אָרג.: 1908 מיט 52 מיטגלידער, איצט — 52 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: טוישען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע הויט און היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר. רעוו. דוד גרינפעלד, 916 סאווערן בולוואַרד, בראַנקס.

באַקאָרדמעניען ליידיס בענעוואָלענט סאַסייעטי.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 40 איסט 27טע גאַס. אָרג.: 1915 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלע-מענט: הויז-פרויען. 5% אַמערקאָנער געבאַרענע, 80% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: גע-געבויטיקע הילף, קרקע, העלפען נויט-לידענדע מיטגלידער; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס מיליס, 474 איסט 98טע סט., ברוקלין.

חברה בקור הולים בני ישראל אנשי באַראַנאָוו.

מיטנינגען: צווייטען און פערטען שבת, 316 איסט 4טע סט. אָרג.: 1888 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 220. עלעמענט: פאָרשיידענער. 15% אַמערקאָנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: דרשות. צוועק: שול, קרקע, טוישען-שמיצען, נויט-פאַנד; שמיצען אַלמע הויט מיט 400 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: ע. פרידמאַן, 746 פּראַספּעקט עוו., בראַנקס.

באַראַנאָוויטשער-לעבאָוויטשער און מירער ברענש 260, א. א. ר.

מיטנינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1909 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאָרוויילונגען. שמיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: איזידאָר אַגין, 106 קלאַרק פל., בראַנקס.

אינה. באַראַר קראַנקען אונט. פאָראַיין, פאָראַליע.

מיטנינגען: 2 — 4 זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1913 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 153. עלעמענט: גע-מישט. 20% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, צוועק: קראַ-נען, טוישען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; פלעגען שמיצען אַלמע הויט; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר. ל. גערשבערג, 1859 וואַלטאָן עוו., בראַנקס.

אינדעפענדענט באַריסאָווער בענעוואָלענט אַס'ן.

מיטנינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, אין האַטעל מעק-אַלין, 34טע סט. און בראַדוויי, ניו יאָרק. אָרג.: 1916 מיט 90 מיטגלידער. איצט 120 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאָנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בע-נעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. ו. בערענאווסקי, 208 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק.

באַריסאָווער יאָנג פּרענדס בענ. אַס'ן, מינסק.

מיטנינגען: 1 — 3 שבת, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1914 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אַמערקאָנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטנינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענע-פיט, קרקע; האָבן געשטיצט אַלמע הויט; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר. ה. עלקינד, 1927 וועסט 3טע סטריט, ברוקלין.

אינדעפענדענט באַריסאָווער יאָנג מענס בענעוואָלענט אַסאַסיאַצשאַן.

מיטנינגען: 1 — 3 שבת, 1781 פּיטקין עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1908 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאַרענע, 25% ניט

נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע לאַנדסלויט און מיטגלידער; שמיצען מוט געלט אָף מצות אַרומע אין דער אַלמער היים. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: דזשיי. עדיסאָן, 5001 — 11טע עוועניו, ברוקלין.

ערשטער בודאָנאָווער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 276 האַוסטאָן סט. אַרג: 1895 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 208. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע שול; שמיצען אַ תלמוד תורה אין דער אַלמער היים, שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: דזשיי. עלנער, 3161 קניו איילאנד עוו, ברוקלין.

בוהושער שטעפענשטער סאָייעיטי.

מיטינגען: 2 — 4 מאַנטאָג אין חודש, 678 בראַדוויי. אַרג: 1902 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 75 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער, געשעפטסלויט. 25% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 50% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אי-דיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, טויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען היימישע אינסטימוציעס. סעקר: מ. גאלדנער, 935 4טע גאַס, ברוקלין.

בומענער ברענטש 144, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 62 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1907 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 195. עלע-מענט: געמישט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. אַרויסגעגעבען סאוועניר זשורנאַל. שמיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: בען גאַרמאַן, 1302 עוועניו קניו, ברוקלין.

ערשטע בומשאַמער אינד. בענ. סאָייעיטי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מאַנטאָג פון חודש, אין 91 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק. אַרג: 1925 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמער היים; שמי-צען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ע. א. האַפּהער, 998 איסט 167טע סט, בראַנקס.

בומשאַמער אַמעריקען קראַנקען אונט. פאַראיין.

מיטינגען: 2 — 4 דינסטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אַרג: 1903 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 147 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נימ לאַנד-סלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; האַבען געשאַפּען 5000 דאַלער פאַר אַלמער היים; העלפען דאַרטיגע אינסטימוציעס און היגע אינסטימוציעס. סעקר: דו. מילדמאַן, 856 איסט 178 סט, בראַנקס.

פאַראייניגטע בומשאַמער ליידיס אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1984 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% נימ לאַנד-סלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע לאַנדסלויט; שמיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: א. סאַמער, 2188 וואלאס עוו, בראַנקס

ליידיס אַקזילערי פון דער ערשטער אינדעפענדענטע בומשאַמער סאָייעיטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1987 מיט 22 מיטגלידער, איצט — 22. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר: ה. זעיקער, 130 איסט 2טע גאַס, ניו יאָרק.

לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גע-גענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שמי-צען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שמיצען היגע אינסטימו-ציעס. סעקר: ג. אַדלער, 66 איסט 95טע גאַס, ברוקלין.

קאַנג. אנשי באַריסאָו אָוו די בראַנקס.

מיטינגען: יעדען צווייטען מאַנטאָג, 170טע סט. און פּולמאַן עוו, בראַנקס. אַרג: 1924 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 80% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע. סעקר: פ. רוטקין, 2044 — 80טע גאַס, ברוקלין.

קאַנג. אנשי באַריסאָו.

מיטינגען: איינמאַל אין חודש, 492 טשאַטפּאַרד עוו, ברוקלין. אַרג: 1910 מיט 45 מיטגלידער, איצט — 33. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען. פרעזידענט: מעקס גושניצאָף, 45 ראַקא-וועי פאַרקוועי, ברוקלין.

באַריסאָווער פראַגרעסיוו סאָייעיטי בר. 183, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 15 2טע עוו. אַרג: 1907 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַמע-ריאַלען. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ד. ראָז, 38 בלעיק עוו, ברוקלין.

באַריסאָוועריקאליבאלאמער בר. 354, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 229 סאַקמאַן סט, ברוקלין. אַרג: 1910 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 84. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 6% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען, אַרויסגעגעבען זשורנאַלען און קאַלענדאַרען. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: סיימאן גרוין, 1515 סט. דזשאַנס פל, ברוקלין.

באַריסאָווער ליידיס 183, "בי", א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 15 2טע עוו. אַרג: 1930 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געשעפטס-הויז-פרויען. 25% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: פ. פּוּדאַס, 2415 מאַריס עוו, בראַנקס.

ערשטע באַריסאָווער יאַנג ליידיס קראַנקען אונט. פאַראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע סט. אַרג: 1906 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 32. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קרקע; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: לאַרא אַרסמאַן, 7298 ברויטאָן 8טע גאַס, ברוקלין.

באַריסאָווער ברענטש 49, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 176 איסט בראַדוויי. אַרג: 1904 מיט 33 מיטגלידער, איצט — 230. עלעמענט: געמישט. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נימ לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען בו-לעטיין צום 25-יאָרהיגען יובילעאום. שמיצען היגע אינ-סטימוציעס. סעקר: לואיס פלאשעבערג, 154 איסט 92טע סטריט, ברוקלין.

ערשטע אינדעפענדענטע באַרער ליידיס אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 111 איסט האַ-סאַן סט. אַרג: 1929 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10%

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

ערשטע בוסקער קראַנקען אונט. פאַראיינ.

מיטינגען: פיר מאל אין יאָהר. אָרג.: 1900 מיט 25 מיט-גלידער, איצט — 25 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש — פראַמאַקלען — ענגליש. קולטורעלע מעטיג-קייטען: לעקציעס איבער ציוניזם. צוועק: קרקע; האַבען אַהיים געשיקט 5 טויזענט דאָלער. שטיצען היגע אינסטי-מוציעס. סעקר. סעם קאמיטסקי, 805 עוו. „אָו“, ברוקלין.

בוסקער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: 2טען און 4טען מיטוואָך, בא א מיטגליד אין הויז, איסט האוסמאַן סטריט. אָרג.: 1925 מיט 25 מיט-גלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאל אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע אינסטימוציעס. סעקר. שרה שטיינבערג, 530 איסט 5טע גאַס, ברוקלין.

אינד. בוקאַווינער יאָנג מענס ענד לעידים בענ. סאַמייעטי.

מיטינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 2% אַמער. געבאַרענע, 2% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקיי-טען: לעקציעס וועגען אידישער און אַמערקאַנער געשיכ-טע, צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; געשאַפּען ביז איצט 75 טויזענט דאָלער פאַר דער אַלטער היים; שטיצען דאַרטיגע אינסטימוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 250 דאָלער יעהרליך. סעקר. דייוויד וויינשטאַק, 295 קאַנווענט עוועניו, בראַנסק.

אינד. הערצאָגמוס בוקאַווינער סאַמייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג.: 1902 מיט 45 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאַרענע, 8% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — דייטש. צוועק: קראַנקען, טוימען בע-נעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. אוורוינג אַרנזג, 1835 פּטעלו עוו. ברוקלין.

בוקאַווינער סענטער בענעוואַלענט סאַמייעטי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען דינסטאָג, אין 40 איסט 7טע סט. ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 35 מיטגלידער, איצט 180 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 2% אַמערקאַנער געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, טוימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען די אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. אוורוינג פּאַליאנסקי, 563 האווארד עוועניו, ברוקלין.

ערשטע בוקאַווינער קאַנג. תפארת ישראל

וחובבי שלום.

מיטינגען: איינמאַל אַ חודש, 128 דעלענס סט. אָרג.: 1917 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: פאַרשיידענ-אַרטיקער. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס איבער אידישע פראַבלעמען. צוועק: קרקע, שול, נויט-פאַנד; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטימוציעס. סעקר. א. ראָזענמאַל, 1972 — 75טע סט. ברוקלין.

בוקאַווינער ברענטש 258, א. א. א. (איצטער 860

ענגליש-ירידענדיגענער).

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1937 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: בלויז אַרבעטער. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר. א. שאַכטער, 2082 קראַמאַנאַ פאַרקווין, בראַנסק.

חברה אוהב אנשי שלום אנשי בוקאַמאַשאַווער.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 58 שערף סט. אָרג.: 1895 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 220. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלייט. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 8% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: חברה משניות. צוועק: שול, קרקע, קראַנקען, טוימען בענעפיט; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטי-מוציעס. סעקר. היים מענדיל שוואַרץ, 1086 קעללו סט. בר.

אינדעפּענדענט בוקאַרעסטער ק. א. פ.

מיטינגען: 1 — 3 מיטוואָך, 40 איסט 7טע סטריט. אָרג.: 1901 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 350 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. אַמער. געבאַרענע 10%, ניש לאַנדסלייט 50%. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייט: לעקציעס אויף געזעלשאַפֿטליכע טעמעס. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים; שטיצען הי-גע אינסטימוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר. א. גאַלדשטיין, 21—47 וואודסאיד, 5 א. ברוקלין.

אָריוואַרול בוקאַרעסטער אַרבעטער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1892 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אַרבעטער. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע, 25% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלטע היים; געשאַפּען ביז איצט 1,000 דאָלער. שטיצען דאַרטיגע אינסטימוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך, שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַרק ריוון, 537 האַפּסינס עוו. ברוקלין.

אָריוואַרול בוקאַרעסטער האַנדווערקער קאַנג.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 251 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 75% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע; שטי-צען היגע אינסטימוציעס. סעקר. מעקס גראַס, 320 — 47טע סטריט, ברוקלין.

לעידים אַקזילערי אָוו די אָריוואַרולער בוקאַרעסטער

האַנטווערקער קאַנג.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 251 איסט האַוו-סמאַן סט. אָרג.: 1907 מיט 90 מיטגלידער, איצט — 20. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען די מענער סאַמייעטי און שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. ה. גוטמאַן, 103 בעו 37טע סט. ברוקלין.

פרייען אַקזילערי פון אָריוואַרול-בוקאַרעסטער

אַרבעטער בענעוואַלענט אַסין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1935 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקיי-טען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, ליטעראַרישע אָווענטען. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: ר. מילער, 1853 — 55טע גאַס, ברוקלין.

ליידים אַקזילערי אָוו אינד. בוקאַרעסטער קראַנקען

הילף סאַמייעטישאַן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1932 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמער. געבאַרענע, 20% ניש לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס אַף צייט פראַגען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטימוציעס. סעקר. מערי ווייס, 1843 אַגדען עוו, בראַנסק.

אָריוואַרול-בוקאַרעסטער פאַראיינ פרייען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאַנעשטאָג, 111 איסט

ביאָליסטאָקער יאָנג מענס אַסאָסיאַציע

מויטינגען: 2 מאל אין חודש, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1906 מיט 22 מויטגלידער, איצט 500 מויטגלידער. עלעמענט: 65% ארבייטער. 32% אַמער. געבאַרענע, 20% ניט לאַנדס- לויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזש. האַלפערן, 228 איסט בראָדוויי.

ביאָליסטאָקער ליג פון די בראָנקס

מויטינגען: יעדע צוויי וואָכען, 2011 גרענד קאָנקארס, בראַנקס. אָרג.: 1937 מיט 62 מויטגלידער, איצט — 200 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 17% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורע- לע שטייגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; זיינען אַ צווייג פון ביאָליסטאָקער מושב זקנים; שטיצען היגע אינסטיטו- ציעס. סעקר. ראַזע פאַדאַלסקי, 228 איסט בראָדוויי.

ביאָליסטאָקער צענטער און ביקור חולים

מויטינגען: יעדע וואָך, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1897 מיט 300 מויטגלידער, איצט — 3000. עלעמענט: געמישט. 33% אַמערקאַנער געבאַרענע, קלוינע צאָהל ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע שטייגקייטען: לעקציעס, אונטערהאַלטונגען, געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקומפ- טען, פאַרוויילונגען. צוועק: פילאַטראַפּיע, געזעלשאַפּטליכע און קולטורעלע אַרבעטען. פאַרוואַלטען מיט ביאָליסטאָקער מושב זקנים. האַבען אייגענע געביידע אין 228 איסט בראָד- וויי. שטיצען מיט גרויסע סומען געלט היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דוד סאהן, 2685 וואַלענטאין עוו. בראַנקס.

אהבת אחים אנשי ביאָליסטאָק

מויטינגען: יעדע צוויי וואָכען, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1886 מיט 9 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: 80% אַרבעטער, 25% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, קראַנקען, מויטן בענעפיט, שבעה- פאַנד; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזש. ראָזענבערג, 228 איסט בראָדוויי, נ. י.

בית הכנסת אנשי ביאָליסטאָק

מויטינגען: 2 מאל אַ חודש, 7 ווילעם סט. אָרג.: 1877 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 210. עלעמענט: 70% אַרבעטער. 25% אַמערקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, קראַנקען, מויטן בענעפיט, שבעה- היים, אייגענע מושב זקנים און אַנדערע אינסטיטוציעס. סעקר.: לואיס דיוויס, 504 גרענד סט. נ. י.

ביאָליסטאָקער מושב זקנים

מויטינגען: יעדע וואָך, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1927 מיט עטלעכע הונדערט מויטגלידער, איצט — 2500 מויטגלי- דער. עלעמענט: געמישט. 45% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע שטייגקייטען: לעקציעס, אונטערהאַלטונגען, פאַרוויילונגען, צוזאַמענקומפטען; האַבען אייגענע געביידע אין 228 איסט בראָדוויי; אייגענע שול אין דער זעלבער געביידע. גיבען אַרויס בולעטיןען, זשורנאַלען. אין מושב זקנים האַלטען זיך אויף 248 אַלטע מענטשען אין עלטער פון 65 ביז 106 יאָר; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. סאהן, 2685 וואַלענטאין עוו. בראַנקס.

ביאָליסטאָקער פיינטערס קלוב

מויטינגען: צוויי מאל אַ חודש, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1935 מיט 22 מויטגלידער, איצט — 118 מויטגלידער. עלע- מענט: ארבייטער. 12% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מי- טינגען — אידיש. קולטורעלע שטייגקייטען: לעקציעס, קאַצעריעס, פאַרוויילונגען. צוועק: געגענזייטיגע הילף; שטיצען ביאָליסטאָקער מושב זקנים. סעקר. ד. סאהן, 228 איסט בראָדוויי.

האָסטאָן סט. אָרג.: 1932 מיט 4 מויטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: פאַרוויילונגען. העלפֿען נויט-ליידענדע מויטגלידער; שטיצען היגע אינסטי- טוציעס. סעקר.: ה. הערשאַוויץ, 1875 גרענד קאָנקארס, בראַנקס.

בורשטינער הברה אנשי גאַליציע

מויטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 131 נאַרפֿאָלק סט. אָרג.: 1903 מיט 18 מויטגלידער, איצט — 110. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: שול, קראַנקען, מויטען כענע- פיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. (סעקר. זיך אָפּגעזאָגט צו געבען דעם נאָמען און אַדרעס.)

ערשטע בורשוווקער קראַנקען אונט. פאַראיין

מויטינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האָסטאָן סטריט. אָרג.: 1903 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 110 מויטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 8% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ- קען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, פלעגען העלפֿען אַלטער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָ- לער הערליך. סעקר. ה. נ. כאַראַ, 2057 — 70 מע סטריט, ברוקלין.

ערשטע בושעוואַנער קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראיין

מויטינגען: 1 — 3 שבת, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1907 מיט 20 מויטגלידער, איצט — 90 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט.

בענעוואַלענט אינד. אהבת אחים סאָם, אינד. ביאָליסטאָק

מויטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, 111 איסט האָסטאָן סט. ניו יאָרק. אָרג.: 1934 מיט 110 מויטגלידער, איצט — 85 מויטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אי- דיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. 5. 5. קעלער, 19 וועסט 34טע סטריט, ניו יאָרק.

ביאָליסטאָקער אונטערשטיצונג פאַראיין סיבך נופלים

מויטינגען: צוויי מאל אין חודש, ביאָליסטאָקער צענטער, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1886 מיט 11 מויטגלידער. איצט — 473 מויטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפּטלויט, פּראַפעסיאָנאַלען. 40% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון די מויטינגען — אידיש. קולטורעלע שטייגקייטען: לעק- ציעס. צוועק: צדקה, גמילות חסדים, מושב זקנים, קראַנקען, מויטען בענעפיט. סעקר. אב. טשאַרנעס, ביאָליסטאָקער צענ- טער, איסט בראָדוויי.

ביאָליסטאָקער ביקור חולים פון ברוקלין

מויטינגען: צוויי מאל אין חודש, 7 לואיס עוועניו, ברוק- ליין. אָרג.: 1898 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 300 מיט- גלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע, קלוינע צאָל ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מויטינגען — אי- דיש. קולטורעלע שטייגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, אונטערהאַנדלונגען. האַבען אייגענע צענטער אין 7 לואיס עוועניו; אייגענע שול; ארויסגעגעבען געדורכטע מאַטע- ריאַלען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ראַזענטאַל, 7 לואיס עוועניו, ברוקליין.

ביאָליסטאָקער קאטערס קלוב

מויטינגען: צוויי מאל אַ חודש, 228 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1936 מיט 63 מויטגלידער, איצט — 286 מויטגלידער. עלע- מענט: ארבייטער. 28% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדס- לויט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע שטייגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: געגענווי- מיגע הילף; שטיצען ביאָליסטאָקער מושב זקנים. סעקר. ד. סאהן, 228 איסט בראָדוויי.

אָנווענטען, קאַנצערטען, אונטערזאָלונגען. צוועק: העלפֿען נױט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען הױמישע און היגע אינ-סאָמיטוציעס. סעקר: אלגא פארשטאט, 228 איסט בראַדוויי.

ליידים אָקו. פון ביאָליסטאָקער יאַנג מענטס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 228 איסט בראַד-וויי. אָרג: 1934 מיט 72 מיטגלידער, איצט — 400. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען, און הויז-פרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש-ענגליש. צוועק: געזעל-שאַפֿליכע צוזאַמענקונפֿטען, העלפֿען נױט-ליידענדע מיטגלי-דער, שטיצען הױמישע און היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: ראַזו סלאָ, 781 איסט 4טע גאַס, ברוקלין.

ביאָליסטאָקער ליידים עיר סאָס. פון האַרלעם און בראַנקס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 161טע גאַס און פּראָספעקט עוו, בראַנקס. אָרג: 1909 מיט 40 מיטגלידער, אויף 210. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. צוועק: צדקה, שטיצען הױמישע און היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: נעליע ווייס, 1701 פּולטאַן עוו, בראַנקס.

ביאָליסטאָקער ברענטש 88, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 175 איסט בראַד-וויי. אָרג: 1905 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 620. עלעמענט: מערסטען טייל אַרבעטער, 18% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 35% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. קולטורעלע פעסיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. האָבען אײַגענעם צענטער. אַרויסגעגעבען יובילעאום זשורנאַלען. שטיצען הויז-מישע און היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: דוש. לעוו, 575 וועסט 159טע גאַס, נ. י.

ביאָליסטאָקער יאַנג סוירקעל ברענטש 1088, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג: 1931 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע פעסיקייטען: לעק-ציעס, פּאַרוויילונגען. סעקר: שאַרלאַט באַראַן, 401 נאַסטערנד עוועניו, ברוקלין.

ביאָליסטאָקער רעליף קאָמיטעט.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאַנערשטאָג, 228 איסט בראַדוויי. אָרג: 1938, באַשטימט איצט פון 150 פּאַרטערטער פון ביאָליסטאָקער אָרגאַניזאָציעס. עלעמענט: 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. שטיצען אַלע הױס, סעקר: רבי מאַקס קירשבוים, 228 איסט בראַדוויי, נ. י.

ביאָליסטאָקער רעליף קאָמ. פאַר פּאַל. אַרעסטירטע.

מיטינגען: יעדען צווייטען דאַנערשטאָג, 799 בראַדוויי. אָרג: 1932 מיט 7 מיטגלידער, ווערען געשטיצט פון 400 יחידים. באַזירט אויף דירעקטער מיטגלידערשאַפֿט. שפּראַך פון מי-טינגען — אײַדיש. פּיהרען דורך ליטעראַרישע אָווענטען, קאַנצערטען, פּאַרוויילונגען. שטיצען נױט-ליידענדע אין אַל-טער הױס. סעקר: א. לאַפּידוס, 90 העיוואַרד סט, ברוקלין.

ביאָליקאָמענער רעליף, ליידים אָקו.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 96 קלינגטאן סט. אָרג: 1935 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: 12% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. האָבען געשאַפֿען 3,000 דאַלער פאַר אַלעמער הױס. שטיצען דאַרטיגע אינסאָמיטוציעס מיט 1,000 דאַלער יעהרליך. סעקר: פעני פּויערשטיין, 312 ריווינגטאן סט, נ. י.

אינדעפּענדענט ביאָליקאָמענער אונטערשטיצונג פּאַראַיין.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 170 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10%

ביאָליסטאָקער קלאָוקס אַפּערייטאָרס.

מיטינגען: יעדע צוויי וואַכען, 228 איסט בראַדוויי. אָרג: 1935 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נײַט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. קולטורעלע פעסיג-קייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. צוועק: געגענזייטיגע הילף; שטיצען ביאָליסטאָקער מושב זקנים. סעקר: זלמן בלום, 228 איסט בראַדוויי.

ביאָליסטאָקער אונט. פאַראיין פון ברוקלין.

מיטינגען: 2 מאל אַ מאַנאַט, 17 לואיס עוו, ברוקלין. אָרג: 1902 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 210 מיטגלידער. עלע-מענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפּיט; שטיצען אַלע הױס; געשאַ-פען בױז איצט 2000 דאַלער; שטיצען היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: — זיך ווענדען צו ד. סאהן, פון צענטער.

ביאָליסטאָקער בראַדערלי לאָו אססאָיאַציע.

מיטינגען: 2 מאל אין הודש, 228 איסט בראַדוויי. אָרג: 1890 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 318 מיטגלידער. עלע-מענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפּיט, קרקע, לױה-פּאַנד; שטיצען אַלע הױס און היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: מ. סיוועק, 228 איסט בראַדוויי.

ביאָליסטאָקער ברוקלייערס אססאָיאַציע.

מיטינגען: 2 מאל אין הודש, 228 איסט בראַדוויי. אָרג: 1905 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 233 מיטגלידער. עלע-מענט: 80% אַרבייטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפּיט, קרקע; שטיצען אַלע הױס און היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: פּיליפּ גאַרדאַן, 228 איסט בראַדוויי.

יאַנג ווימענס ליג פון ביאָליסטאָקער צענטער.

מיטינגען: 2טן און 4טן דינסטאָג, 228 איסט בראַדוויי. אָרג: 1936 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 155. עלעמענט: געשעפּטס-פּראָפּעסיאָנאַלען און הויז-פרויען. כמעט אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע פעסיקייטען: לעקציעס, קאַנצערטען, פּאַרוויילונגען און גע-זעלשאַפֿליכע צוזאַמענקונפֿטען. צוועק: פּאַרטיעלע די אַר-בעט פון די עלטערען, שטיצען ביאָליסטאָקער מושב זקנים. סעקר: דוד סאהן, 228 איסט בראַדוויי, נ. י.

ליידים אָקו. פון ביאָליסטאָקער ביקוריהולים, ברוקלין.

מיטינגען: יעדען זונטאָג, 5 לואיס סט. אָרג: 1902 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 350. עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. קולטורעלע פעסיקייטען: לעקציעס אָף צייט און מעדיצינישע פּראָגען. צוועק: שטיצען אַלע הױס און היגע אינסאָמיטוציעס. סעקר: היימאַן ראָזנטאַל, 38 דזשאַנסאָן עוו, ברוקלין.

ביאָליסטאָקער ליידים אָקו. פון באַראַ פאַרק.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 228 איסט בראַדוויי אָרג: 1937 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: הויז-פרויען. 45% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש-ענגליש. צוועק: שטיצען ביאָליסטאָקער מושב זקנים. סעקר: דוד סאהן, 228 איסט בראַדוויי, נ. י.

ביאָליסטאָקער ליידים אָקוילערי.

מיטינגען: יעדען שבת, 228 איסט בראַדוויי. אָרג: 1923 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 1500. עלעמענט: הויז-פרויען. 18% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלױנע צאַהל נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אײַדיש. קולטורעלע פעסיקייטען: לעקציעס איבער פּאַרשיידענע צייט פּראָגען, ליטעראַרישע

ערשטע ביימשער קראַנקען אונט. פאַראַיין.

מויטנגען: לעצטען זונטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1908 מײַם 8 מײַטגלידער, איצט — 182 מײַטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 10% אַמער. געבאַרענע, 2% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש, פּראַ-טאַקאַלען — ענגליש. צוועק: נױט-פּאַנד, קרקע; שטיצען אײַנסטױציעס אין אַלמער הײַם מײַס 250 דאָלער יעהרליך; שטיצען הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. י. קלאַן, 39-43 סאַומה 167 סטריט, פּלאַטינג, 5. אײַלאַנד.

ביימשער לײַדיס אַקזילערי.

מויטנגען: דעם 2טען און 4טען מאַנטאָג, אין 40 איסט 7טע גאַס, נױ יאַרק. אָרג.: 1934 מײַס 50 מײַטגלידער, איצט — 55 מײַטגלידער. עלעמענט: הױז-פּרױען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון די מײַטנגען — אײַדיש-ענגליש. צוועק: שטיצען הױמישע און הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. סילווע קלאַן, 204 קױפּ סטריט, ברוקלין.

ערשטע ביימשער שוועסטער, פּרױען אַקזילערי.

מויטנגען: 2טען און 4טען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1932 מײַס 7 מײַטגלידער, איצט — 60 מײַטגלידער. עלעמענט: הױז-פּרױען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון די מײַטנגען — ענגליש. קול-טורעלע מעטאָדישען; לעקציעס אויף נאַציאָנאַלע און צײַט-פּראַגען. צוועק: שטיצען הױמישע און הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. סילווע קלאַן, 204 קױפּ סטריט, ברוקלין.

ביכאַווער סאַבייטע, אינק. מאַהילעוו.

מויטנגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15 — 2טע עווע, נױ יאַרק. אָרג.: 1920 מײַס 12 מײַטגלידער, איצט — 105 מײַטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 5% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון די מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפײַט, קרקע, נױט-פּאַנד; שטיצען אַלמע הײַם; שטיצען הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. י. ה. דוואַסקין, 717 שײַפּעסדע עוועניו, ברוקלין.

אינדעפּענדענט ביכאַווער פאַראַיין.

מויטנגען: דעם 1טען און 3טען שבת, 111 איסט האַוסטאַן סטריט, נױ יאַרק. אָרג.: 1916 מײַס 14 מײַטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: קראַנ-קען, מױטען בענעפײַט, קרקע, נױט-פּאַנד; שטיצען אַלמע הײַם מײַס 300 דאָלער יעהרליך; שטיצען הײַגע אײַנסטױט-ציעס. סעקר. זעמלשטיין, 1861 וועסט 5טע סט., ברוקלין.

אינדעפּענדענט בילאדער סאַבייטע.

מויטנגען: 2 — 4 דאָנערשטאָג, 98 פאַרסיט סטריט. אָרג.: 1908 מײַס 9 מײַטגלידער, איצט — 100 מײַטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 40% אַמער. געבאַרענע, 25% נײַט לאַנדס-לױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: געגענזױ-טיגע הילף, קראַנקען, מױטען בענעפײַט, קרקע, שטיצען הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. ארטור האַוויטין, 102-13 קאַראַנא עוועניו, לאַנג אײַלאַנד.

ערשטע אינד. בילגאַרייער בענ. סאַבייטע.

מויטנגען: 1טען און 3טען שבת, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1900 מײַס 25 מײַטגלידער, איצט — 120 מײַטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 7% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: געגענ-זױטיגע הילף, מױטען, קראַנקען בענעפײַט, קרקע, שול; שטױ-צען הױמישע און הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. יוסף גליקליך, 106 קלאַמאַר סטריט, ברוקלין.

בילגורייער פּראַג. יאַנג מענס ברענטש 570 א. ר.

מויטנגען: 1טען און 3טען פּרױטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1915 מײַס 12 מײַטגלידער. איצט — 132 מײַטגלידער.

נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: געגענזױטיגע הילף, קראַנקען, מױטען בענעפײַט, קרקע, שטױ-צען הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. א. פּרױדמאַן, 72 גערי סט., ברוקלין.

ערשטע ביאליקאמען עיר סאַבייטע.

מויטנגען: 2 — 4 שבת, 257 איסט האַוסטאַן סט. אָרג.: 1898 מײַס 7 מײַטגלידער, איצט — 175 מײַטגלידער. עלע-מענט: 75% ארבייטער. 15% אַמער. געבאַרענע, 6% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. קולטור מע-טיאָדישען; אַמאַל געהאַט. צוועק: קראַנקען, מױטען בענע-פּאַנד; שטיצען אַלמע הײַם און הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. דזשעק פּעסעל, 19 קלינטאָן סטריט.

ביאָלער פּראַג. פּרױען סאַבייטע.

מויטנגען: ערשטען און דריטען מױטאָך, 22 איסט 15טע סט. אָרג.: 1936 מײַס 12 מײַטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הױז-פּרױען. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. קולטורעלע מעטאָדישען; לעקציעס, פאַרווילונגען, העלפען נױט-לױדענע-דע מײַטגלידער. שטיצען נױט-לױדענע און אַרױמע אײַנסטױ-ציעס אין אַלמער הײַם. סעקר. מרס. ג. ראָזענבלאַט, 2305 הרענד עווע, בראַנסק.

ביאָלער לײַדיס אַקזילערי.

מויטנגען: ערשטען און דריטען מױטאָך, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1936 מײַס 15 מײַטגלידער, איצט — 40. עלע-מענט: אַרבעטער, הױז-פּרױען. קלײנע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: צדקה, שטיצען הױמישע און הײַגע אײַנסטױציעס.

ביאָלערמקוויטשער ברענטש 226 א. ר.

מויטנגען: 2טען און 4טען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1910 מײַס 27 מײַטגלידער, איצט — 235 מײַטגלידער. עלע-מענט: ארבייטער, געשעפטסלױט. 18% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. קולטורעלע מעטאָדישען; לעק-ציעס, פאַרווילונגען; אַרױסגעגעבען געדורקטע מאַטעריאַלען; שטיצען הױמישע און הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. סעם זױדמאַן, 196 סטאַמטאָן סטריט, ברוקלין.

ביאָלער ברענטש 106 א. א. א.

מויטנגען: 2טען און 4טען פּרױטאָג, אין 40 איסט 7טע גאַס, נױ יאַרק. אָרג.: 1931 מײַס 25 מײַטגלידער, איצט — 195 מײַטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער, געשעפטסלױט. 30% אַמער. געבאַרענע, 25% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. קולטורעלע מעטאָדישען; לעקציעס, פאַרווילונגען; שטיצען הױמישע און הײַגע אײַנסטױציעס. סעקר. ג. גליסבערג, 1580 מעראַ עוועניו, בראַנסק.

ביאָלער הילפס קאַמיטעט.

מויטנגען: יעדע צוויי וואַכען, 108 איסט 14טע גאַס. אָרג.: 1931 מײַס 6 מײַטגלידער, איצט — 74 מײַטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע. קלײנע צאָל נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. קולטורעלע מעטאָדישען; לעקציעס, פאַרווילונגען; העלפען פּאַליטישע אַרעסטירטע אין אַלמער הײַם; שטיצען הײַגע אַנטױ-פּאַשיס-טישע אַראַגאַניזאַציעס. סעקר. סעם שאַפּיראַ, 2800 בראַנסק פּאַרק אױסט, בראַנסק.

ביאָלער אונטערשטיצונג פאַראַיין.

מויטנגען: 2 — 4 שבת, 91 איסט 4טע סט. אָרג.: 1913 מײַס 25 מײַטגלידער, איצט — 130 מײַטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 5% אַמער. געבאַרענע, 2% נײַט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מײַטנגען — אײַדיש. צוועק: קראַנ-קען, מױטען בענעפײַט, קרקע, נױט-פּאַנד; האַבען געשאַפּען 7 מױזענט דאָלער ביז איצט פאַר אַלמער הײַם; שטיצען הײַגע אײַנסטױציעס מײַס 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. י. אַודאַף, 57 — 2טע עווע.

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

אָרג.: 1912 מיט אַ קלוינער צאל מוטקל, איצט — 100 מיט-גלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 5% אַמערי-קאַנער געבאַרענע; 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטלי-גען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַר-ווילונגען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַורווילונג קאָלאַ, 1011 איסט 178טע גאַס, בראַנקס.

ביעלאָצערקאָווער ברענמש 17 א. א. א.

מיטינגען: 1טען און 3טען פּריוואַט, אין 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1930 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 215 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער, פּראַפעסי-אָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אָווענמען, פּאַרווילונגען; אַרויס-געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. סעקר. מ. נוסענאָוו, 1555 באַסטאָן ראָוד, בראַנקס.

ביעלסקער בירדערליכער אונטערשיצונג פאַראייני.

מיטינגען: 1 — 3 שבת אין חודש, 12 נעווינס סט, ברוק-ליין. אָרג.: 1888 מיט 12 מיטגלידער, איצט 300 מיטגלי-דער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזענדיגטישע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט; געשאַפען 5000 דאָלער פאַר אלטער היים; שטיצען אינסטי-טוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. א. בלומגאַלד, 445 פּולאַסקי סטריט, ברוקליין.

ביעלסקער לעידים אַקזילערי פון ביעלסקער אונטערשיצונג פאַראייני.

מיטינגען: דעם ערשטען און דריטען טאָג, אין 12 נע-וויונס סטריט, ברוקליין. אָרג.: 1936 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמ. געבאַרענע, קלוינע צאל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מי-טינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה, געזעלשאַפּטליכע צוואַמענקונפטען; שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר. סעלי סוש, 560 סאַראַטאַגאָ עוועניו, ברוקליין.

הברה אהבת אחים מכולת ישראל אנשי ביעלסק.

מיטינגען: יעדען 2טען זונטאָג, 307 הענרי סטריט. אָרג.: 1890 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 75 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. האַבען זיך פאַראייניגט מיט סאַוואַלקער. קולטור מעטיגקייטען: דרשות. צוועק: שוהל, קרקע, טויטען-שטייער; שטיצען אַל-טע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ל. קאַרש, קער אָוו שוהל, 307 הענרי סטריט, ניו יאָרק.

ביעלסקער ברענמש 338 א. א. ר.

מיטינגען: 2טען און 4טען מיטוואַך, 22 איסט 15 גאַס. אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלי-דער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַרווילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשוי סיגל, 1560 גרענד קאַנקורס, בראַנקס.

ביעלסקער פרויען קלוב, ברענמש 338 א. א. ר.

מיטינגען: 1טען און 3טען פּריוואַט, 517 יוניאָן עוועניו, בראַנקס. אָרג.: 1936 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 35 מיט-גלידער. עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פרויען. 11% אַמערי-קאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַרוויל-לונגען. סעקר. ה. פּריוואַט, 517 יוניאָן עוועניו, בראַנקס.

ביעלינסקאָוויצער-טשאַשניקער ברענמש 423 א. א. ר.

מיטינגען: 2טען און 4טען פּריוואַט, 23 צווייטע עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1910 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 131 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטען טייל אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די

עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 1% אַמעריקאַנער-גע-באַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אי-דיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פּאַ-רוםס, פּאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַבראַם האַראַמאַן, 285 מאַנטאַק עוועניו, ברוקליין.

בילגוריער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מיטוואַך, 96 קלינטאָן סט, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 55 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5 פּראַצענט ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלמע היים. סעקר. ראַזאַ אַנגער, 89 קענאָן סט, ניו יאָרק.

אינד. בילגוריער הילף פאַראייני אינק.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 175 איסט בראַדוווי, ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 125 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 18% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 26% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אי-דיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; האַבען געשאַפען 20 טויזענט דאָלער פאַר אלטער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. ס. ב. מינצער, 451 קינגסטאָן עוועניו, ברוקליין.

ערשמע בילגוריער וואָלינער בענ. פאַמיטע.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, אין 111 איסט האַוסטאָן סט, ניו יאָרק. אָרג.: 1921 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 95 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, טוי-טען בענעפיט, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלמע היים מיט 350 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר. וויליאַם נודעל, 25 פיער סטריט, יאָנקערס, ניו יאָרק.

ביסקער בני ברית קראַנקען אונט. פאַראייני.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 80 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1911 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענ-זייטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. קוהן, 68 קענאָן סטריט, ניו יאָרק.

ביסקער רעליף קאַמיטעט.

מיטינגען: ניטאָ קיין באַשטימטע דאַטע און קיין באַשטימט-טער אָרט. אָרג.: 1916 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 250 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלמע היים. סעקר. סעם זיפער, 1132 קאַלעיַט עוועניו, בראַנקס.

אינד. בעלאָצערקאָווער יאַנג מענס ק. א. פאַראייני.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מאַנטאַג, אין 80 קלינטאָן סט, ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אי-דיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, לייח-פּאַנד, קרקע; פּלע-גען שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פּיליפּ בעלקין, 1019 פּראַספעקט פּלויס, ברוקליין.

ביעלאָצערקאָווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: 1טען און 3טען מאַנטאַג, 80 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1933 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 30 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אייב קאַזשאַן, 157 ווערמאַנט עוועניו, ברוקליין.

ביעלאָצערקאָווער ברענמש 417 א. א. ר.

מיטינגען: 1טען און 3טען פּריוואַט, 12 סט. מאַרקס פּלויס.

פראַטערנאַלער אָרדער פון בענדינער סאַנסאַוויצער סאַמייעטי, אינא.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען מאַנאַטאָ, אין 1941 מער-סאַן עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1928 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 125 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפיט, קרקע, לייח-קאַסע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע היים און הויגע מיטגלידער. סעקר.: לואיס א. שלויפערשטיין, 170 בראַדוויי, ניו יאָרק.

בענדינער סאַנסאַוויצער דאָמבראַווער פאַטראָנאַט.

מיטינגען: אין 108 איסט 14טע גאַס. אָרג.: 1933. האָ-בען איצט 40 מיטגלידער-יהודים און אַראַנזאַציעס. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פיהרען דורך ליטעראַרישע אַווענטוען, קאַנצערטען, פאַרווילונגען. שטיצען נויט-לוי-דענדע און אַלמער היים. סעקר. א. פּרוכטצווייג, 4351 גאָילס פּלויס, בראַנקס.

אינא. בענרערער בענ. אססן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג נאַכמיטאָג, אין 106 פאַרסאָט סט. ב. י. אָרג. 1908 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 154. עלעמענט: געמישט; 5% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים, שטיצען הויגע אינסטיטוציעס מיט 50 יערלאך. סעקר.: מאַקס שוסטער, 858 סופאַנו סט., בראַנקס.

בענרערער פראָג. לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 98 פאַרסאָט סט. אָרג.: 1932 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. 12% אַמע-ר. געבאַרענע, 4% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליודענדע מיטגלידער און לאַנדסלייט. שטיצען הוימישע און הויגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. בערמאַן, 8001 בעי פאַרקוויי, ברוקלין.

אינדעפענדענט נירבעמאַראַביער בענ. סאַמייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג. 1908 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלויבע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קראַנקען, שווערע בענעפיט, קרקע; שטי-צען הויגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. פּרוימאַן, 1432 וועסט 5טע גאַס, ברוקלין.

בעמאַראַביער יאַנג מען בענ. ערוקעשאַנאַל קלוב.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 148 איסט 58 סט. אָרג. 1908 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 311. עלעמענט: געמישט, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס איבער פאַרשי-דענע מעמעס. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען הויגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ל. ראָט-מאַן, 148 איסט 58טע סט.

בעמאַראַביער לעידים בענ. סאַמייעטי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען דינסטאָג, אין 106 פאַר-סאָט סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1897 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 30 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 33% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: גע-גענויטיגע הילף, קראַנקען, שווערע בענעפיט, קרקע; שטי-צען הויגע אינסטיטוציעס. סעקר. סקאַרדונער, 1971 גרענט עוועניו, בראַנקס.

אגודת תפארת ישראל אנשי בעמאַראַביע.

מיטינגען: איינמאַל אין תורש, 1852 וואַשינגטאָן עווי, בראַנקס. אָרג.: 1921 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 22. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען. סעקר.: יצחק סינדער, 2118 ברייענט עווי, בראַנקס.

מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פאַרווילונגען. ארויסגעגעבען יובילוי-זשורנאַל. שטיצען הויגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. אַרקוב, 2974 נאַסט-ראַנד עוועניו, ברוקלין.

ביעשנאָוויצער טשאַטניקער פרויען קלוב ברענמש 423 א. ר.

מיטינגען: 2טען און 4טען פּרוימאַג, 23 צווייטע עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס, פאַרווי-לונגען. שטיצען הויגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. מעלמאַן, 645 באַרבעי סטריט, ברוקלין.

ערשטע פראָג. בלויער סאַמייעטי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, אין 40 איסט 7טע סט. ניו יאָרק. אָרג.: 1926 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 8% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפיט, קרקע; שטי-צען אַלמע היים מיט 150 דאַלער יעהרליך; שטיצען הויגע אינסטיטוציעס. סעקר. ה. האַפמאַן, 1105 דזשעראַם עוועניו, בראַנקס.

ערשטער בעלווער בעמאַראַביער קראַנקען אונט. פאַראַייין.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, בראַדוויי סענטראַל האַטעל, 678 בראַדוויי. אָרג.: 1900 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 180 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, 18% געשעפטסלייט, 2% אַנדערע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלמע היים און הויגע אינסטיטוציעס. סעקר. אייזדאָר שיפּריס, 1761 וועסט 5טע סטריט.

לעידים אַקוילערי אָו בעלווער-בעמאַראַביער בענעוואַלענט סאַמייעטי.

מיטינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1930 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט און הויז-פרויען. קלוי-בע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: געוועלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען. שטי-צען הוימישע און הויגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַנאַ קאַמלער, 5204 וויסקאָ עוועניו, ברוקלין.

ערשטער בעלווער אונטערשטיצונג פאַראַייין.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 40 איסט 7טע סטריט. אָרג.: 1918 מיט 15 מיטגלידער, איצט 55 מיטגלידער. עלעמענט: אַר-בייטער. 30% אַמע-ר. געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש, פראַמאַקאַלען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטיצען הי-גע אינסטיטוציעס. סעקר. הערמאַן פּאַלעק, 332 קיפ סטריט, ברוקלין.

אינא. בעלכאַמאַווער יאַנג מענס בענ. סאַמייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 140 — 2טע עוועניו. אָרג.: 1911 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמע-ר. געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענע-פיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים און הויגע אינסטיטוציעס. פּרעזידענט א. נאַפּאַרטעק, 915 האו עוועניו, בראַנקס.

בעלכאַמאַווער קראַנקען אונט. פאַראַייין.

מיטינגען: 1 דאַנערשטאָג אין תורש, 40 איסט 7טע סטריט. אָרג.: 1900 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 175 מיטגלידער. עלעמענט: 90% אַרבייטער. 5% אַמ. געב. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענע-פיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים און הויגע אינסטיטוציעס. סעקרעטאַר סעם בילסקי, 1320 וועסט פאַרמס ראָוד, בראַנקס.

בעסאראביער בר. 440 א. נ. א. פ.

מיטינגען: 2טען און 4טען פרייטאג, אין 211 וועסט 84טע גאס. אָרג. 1935 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. 10% אמעריקאנער געבאָרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטן: לעקציעס אויף נאַציאָנאַלע פראַגען, פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ה. ראַכמאַן, 1480 האַר עוועניו, בראַנסק.

פּרוינץ קלוב פון בעסאראביער בר. 440 א. נ. א. פ.

מיטינגען: 2טען און 4טען פרייטאג, אין 211 וועסט 84טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג. 1937 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 28 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרוינץ. קליינע צאל אַמע-רוקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס אויף ציוניסטישע און געזעלשאַפּטליכע פראַגען; שטיצען פאַלעסטינער סאניטאַריום. סעקר. יעמאַ ווייס, 760 פאַקס סטריט, בראַנסק.

בעסאראביער ברענטש 2 א. א. א.

מיטינגען: 1טען און 3טען פרייטאג, 17 אוירווינג פלויס. אָרג. 1930 מיט 180 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 5% אמעריקאַ-נער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונג-גען. אַרויסגעגעבען געדריקטע מאַטעריאַלען. סעקר. מש. ווייבערג, 2062 — 84טע גאס, ברוקלין.

בעסאראביער ברענטש 402 א. א. א.

מיטינגען: 2טען און 4טען פרייטאג, 1530 פּיטקין עווע. ברוקלין. אָרג. 1938 מיט 120 מיטגלידער, איצט — 130 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמע-געבאָרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען. לעקציעס, פאַרוויילונג-גען. סעקר. פ. קאַמינסקי, 408 הינדערעיל סטריט, ברוקלין.

בראנסק בעסאראביער ברענטש 302 א. א. א.

מיטינגען: 1טען און 3טען פרייטאג, 2135 באַסטאָן ראָוד. אָרג. 1930 מיט 500 מיטגלידער, איצט — 650 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונג-גען. סעקר. פ. קאַמינסקי, 408 הינדערעיל סטריט, ברוקלין.

פראַספעקט בעסאראביער ברענטש 102 א. א. א.

מיטינגען: 1טען און 3טען פרייטאג, 1157 סאַוטהערען-בו-לעוואַד, בראַנסק. אָרג. 1929 מיט 173 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 5% אמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס איבער סאַציאַ-לע און פּאָליטישע פראַגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פּויליס, 2118 גרענט עוועניו, בראַנסק.

בעסאראביער פרוינץ סעקציע פון בר. 402 א. א. א.

מיטינגען: יעדען דריטען פרייטאג, אין 1530 פּיטקין עווע. ניו, ברוקלין. אָרג. 1938 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 32 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרוינץ. קליינע צאל אַמע-קאַנער געבאָרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קול-טורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, געזעל-שאַפּטליכע צוזאַמענקומפּען. סעקר. ראָוו סאַמענבערג, 601 דושניום סטריט, ברוקלין.

בערדימשעווער בענ. אס"ף, קיעוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7-5 לואיס עוו. ברוקלין. אָרג. 1905 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 160. עלע-מענט: געמישט. 9% אמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, שטיצען בענעפּים, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלגע הויס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַקס פּאַלאַק, 932 איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין.

בערדימשעווער יאָנג מענס סאַס. אינז, קיעוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג. 1902 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 250. 25% אַמערי-קאַנער געבאָרענע, 4% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מי-טינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס איבער פּאָליטישע, עקאָנאָמישע טעמעס. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפּים, קרקע, נויט-פאַנד, האַבען אַמאַל געשאַפּען 25,000 דאָלער פאַר אַלטער הויס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאָלער יערלאַך. סעקר. דזשייִקאַב גאַרפּין, 2185 באַלמאַן סטריט, בראַנסק.

אינדעפּענדענט בערדימשעווער לעידים סאַייטעי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מיטוואַך, אין 151 קלינג-טאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג. 1914 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרוינץ. 10% אַמע-געבאָרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: גע-געגענזייטיגע הילף, שטיצען, קראַנקען בענעפּים, קרקע; העל-פען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר. רעוו. ס. קרעס, 714 פערימאָנט פלויס, בראַנסק.

בערדימשעווער יאָנג לעידים אוקוילערי.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען מאַנטאָג, אין 16-18 מאַנ-העטען עוועניו, ברוקלין. אָרג. 1937 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 55 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פּרוינץ. קליינע צאל אַמעריקאַנער געבאָרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מעקס פּאַלאַק, 932 איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין.

בערדימשעווער לעידים סאַייטעי און ברוקלין.

מיטינגען: 1טען און 3טען מיטוואַך, 16-18 מאַנהעטען עוו. ברוקלין. אָרג. 1915 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 65 מיט-גלידער. עלעמענט: הויז-פּרוינץ. 20% אַמע. געבאָרענע. קליינע צאל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלגע הויס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מעקס פּאַלאַק, 932 איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין.

בערדימשעווער ברענטש 84 א. א.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 12 סט. מאַרקס פלויס. אָרג. 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 350 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פע-טיגקייטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פאַרוםס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדריקטע מאַטעריאַלען; שטיצען היגע אינ-סטרוצייעס. סעקר. דזשייִקאַב גאַרפּין, 2185 באַלמאַן סטריט, בראַנסק.

בערדימשעווער פרוינץ קלוב ברענטש 84 א. א.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 22 איסט 15טע גאס. אָרג. 1935 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 130 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטס-הויז-פּרוינץ. 5% אמעריקאַ-נער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוםס, פאַרוויילונג-גען, קאַנצערטשען, ליטעראַרישע אָועניען; שטיצען אַרימע און אַלטער הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. גער-טרוו פּרעדערס, 244 איסט 5טע גאס, ניו יאָרק.

בערדימשעווער ברענטש 4 א. א. א.

מיטינגען: 2טען און 4טען פרייטאג, אין 12 סט. מאַרקס פּלאַ, ניו יאָרק. אָרג. 1930 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 310 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער, געשעפטס-לייט. 10% אמעריקאַנער געבאָרענע, 80% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פע-טיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען היגע אינ-סטרוצייעס. סעקר. אַנאַ קאַפּלאַן, 1505 שעקספּיר עוועניו, בראַנסק.

געשאפען בין איצט 5000 דאלער. שטיצען היגע אינסטיטוט- ציעס מיט 150 דאלער יערלאך. סעקר: היימאן רובין, 120 וועסט 175 סט. וואודסיד, ל. א.

בערשאדער בענקעוואַלענט באַמייטער.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 551 האַפטינגען עוונ. ברוקלין. אָרג.: 1912 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד. פלעגען שטיצען אַלטע הײם, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאלער יערלאך. סעקר: יעקב קאַנשאַרמױ, 673 לאַפּאַיעט סט., ברוק.

בערשאַדער ליטעריס אקזילערי.

מיטינגען: 1טע און 3טע דונסאָג, 1731 פּיטקין עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1928 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 45 מיט- גלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. ווייניק, 720 ניו דזשורזי עוועניו, ברוקלין.

בראַדער יאַנג מענס בענ. און ערוויקעישאַנאל אַלייענס.

מיטינגען: צווייטע און פערטע דונסאָג, 23 צווייטע עוונ. נ. י. אָרג.: 1915 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פּראָטאַקאָלען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע הײם מיט 100 דאלער יערלאך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּילױס קופּער, 550 סאַראַטאַג עוונ. ברוקלין.

ערשטער בראַדער בני ברית קאַנג.

מיטינגען: 2טע און 4טע דונסאָג, 195 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1888 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 275 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, שול, נויט-פאַנד, קרקע; שטי- צען אַלטע הײם מיט 150 דאלער יערליך און היגע אינ- סטיטוציעס מיט 125 דאלער יעהרליך. סעקר: מ. וויינריב, 195 איסט 7טע גאַס.

בראַדער יאַנג מענס פרויען אקזילערי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דונסאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1937 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמע. געבאַרענע, 20% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיג- קייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּילױס קופּער, 550 סאַראַטאַג עוועניו, ברוקלין.

ערשטע בראַדער פרויען אונט. באַמייטער.

מיטינגען: 2טע און 4טע דונסאָג, 195 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1918 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט; 10 פּראָצ. אַמ. געבאַ- באַרענע, 8% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, ליטעראַרישע פאַרווילונגען. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטי- טוציעס. סעקר: מ. וויינריב, 195 איסט 7טע גאַס.

ערשטער בראַזלאַוו-פּאַדאָליער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטע און פערטע דונסאָג, 15 צווייטע עוונ. אָרג.: 1914 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 155. עלעמענט: גע- מישט. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, נויט פאַנד, קרקע, שטיצען אַלטע הײם מיט 150 דאלער יערלאך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאלער יערלאך. סעקר: נ. פאַסער, 515 שעפּער עוונ. ברוקלין.

ערשטע בראַזלאַוו-פּאַדאָליער פרויען אקזילערי.

מיטינגען: 2טע און 4טע דונסאָג, 15 צווייטע עוועניו.

בערשער יאַנג מענס בענ. סאַס.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דונסאָג, 151 קלינגטאָן סט. אָרג.: 1897 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַר- בעטער. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פּראָטאַקאָלען — אידיש- דייטש געשריבען אין לאַטיינישען אַלפאַבעט. צוועק: קראַנ- קען, מוּיטען בענעפיט קרקע, זקנים-פאַנד, ליי-קאַסע, שטיצען אַלטע הײם, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יהושע לייב פאַנגער, 99 ניופּאָרט סט., ברוקלין.

ערשטער בערשער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 105 אַטורני סט. אָרג.: 1906 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, שטי- צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס.

בערלאַדער אנשי רומעניע.

מיטינגען: 2טע און 4טע דונסאָג, אין 58 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1908 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאוונען, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. בערקאוויץ, 54 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק.

בערלאַדער חברה אנשי רומעניע.

מיטינגען: דעם 2טע און 4טע דונסאָג, אין 58 ריווינג- טאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1908 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטס- לייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע; העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: שמתה ראַזענפּאַל, 54 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק.

בערלאַדער חברה אנשי רומעניע פרויען אקזילערי.

מיטינגען: ווען מ'באַשטימט, 58 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1928 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 50 מיט- גלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטס-הויז פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענ- קומפטען, פאַרווילונגען; העלפען נויט-ליידענדע מיטגלי- דער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. מ. בער- קאוויץ, 54 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק.

ערשטער בערעג מונקאטשער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת. אָרג.: 1901 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 900. עלעמענט: געמישט. 10% אַמע- ריקאַנער געבאַרענע, 40% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינג- גען — אידיש. פּראָטאַקאָלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע הײם, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 600 דאלער יעהרליך. סעקר: י. ב. קאין, 3045 אַשען פאַרקווין, ברוקלין.

בערעזינער עיר באַמייטער.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 878 פּראָספעקט עוונ. באַרַנסק. אָרג.: 1896 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס פון צייט צו צייט. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע הײם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. קאהען, 4706—46 סט.

בערעזינער ק. א. פ. מונסק.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1902 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 350. עלעמענט: געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נײַט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס וועגען עזונט און געזעלשאַפּטליכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, הילפס פאַנד, שטיצען אַלטע הײם. האַבען געשיקט אַ ספעציעלען שליח קיין אײראָפּע.

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. פּרעזידענט: פּיליפּ קופּער, 550 סאַראַמאַגאָ עוו, ברוקלין.

בריוואַרדינגער יאָנג מענס בענ. אַס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 151 קליבמאַן ס. אַרג: 1910 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אויסשלוסליך פּון וועסטען אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער גע- באַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, קראַנקע, מױטען בע- נעפיט, קרקע, שטיצען דורך שמעטלעשען הילף קאַמיטעט די אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּיליפּ קופּער, 550 סאַראַמאַגאָ עוו, ברוקלין.

ערישטער בריטישאַנער אונטערשטיצונג פאַראייני.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 673 בראַדוויי. אַרג: 1895 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 88% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקע, מױטען בענעפיט, קרקע, זקנים- פאַנד, לוי פאַנד, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטי- טוציעס. סעקר: וו. עסטעס, 7524—67 מע ראָוד, קווינס, נ. י.

בריטישעווער פּראָג. פאַראייני, אינק.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 111 איסט האַז- סטאַן ס. אַרג: 1924 מױט 7 מיטגלידער, איצט — 72. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מי- טינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, מױטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלמע היים מױט 100 דאָלער יערלאַך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מױט 50 יערלאַך. סעקר: ב. גורמאַן, 1558 האַז עוו, בראַנקס.

בריינסקער בראַדערס עיר סאָסייטי.

מיטינגען: אַלע צוויי וואַכען, 151 קליבמאַן סמריט. אַרג: 1894 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 135 מיטגלידער. עלע- מענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער געבא- רענע שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: געגע- זווייגע הילף, מױטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שוהל; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוליוס קאהען, 44 איסט 52 מע גאַס, ניו יאָרק.

בריינסקער פּרויען אוקזילערי.

מיטינגען: דעם ערשטען און דריטען מיטוואַך, אין 175 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק. אַרג: 1937 מױט 14 מיטגלידער, איצט — 78 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען, 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — ענגליש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. פּאַקאָ, 175 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק.

בריינסקער רודף שלום קאַנג.

מיטינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 98 פאַרסייט סמריט. אַרג: 1890 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, קראַנקע, מױטען בענעפיט; שטיצען אַלמע היים און לאַ- קאַלע אינסטיטוציעס. סעקר: דזש. וואַמניק, 2129 איסט 14טע סמריט, ברוקלין.

בריינסקער אונט פאַראייני.

מיטינגען: 1טע און 3טע מיטוואַך, 98 פאַרסייט סמריט. אַרג: 1890 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 500 מיטגלי- דער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 8% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטי- טוציעס. סעקר: סעמויעל לעהמאַן, 60 העסטער סמריט, ניו יאָרק.

בריינסקער לעידים בענ. אַס'ן.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מיטוואַך, אין 106 פאַרסייט סמריט, ניו יאָרק. אַרג: 1901 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 30% ניט

אַרג: 1931 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. קול- טורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, קאַנצערטען, ליטעראַרישע פּאָרווילונגען. צוועק: געזעלשאַפטליכע צוזאַמענהאַנגען, שטיצען נויט-ליידענע אין אַלמע היים מױט יעהר- ליכער סומע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. זינג- קערמאַן, 2040 מע עוועניו, ניו יאָרק.

חברה מגן דוד אנשי בראַק.

מיטינגען: 2טע און 4טען שבת, 136 הענרי סמריט. אַרג: 1913 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 120 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס איבער רעליגיעזע פּראָגען. צוועק: נויט-פאַנד, קרקע; שטי- צען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. מ. גאוואַקוויץ, 136 הענרי סמריט, ניו יאָרק.

פרויען אוקזילערי פון חברה מגן דוד אנשי בראַק.

מיטינגען: 2טע און 4טען שבת, 136 הענרי סמריט. אַרג: 1938 מױט 5 מיטגלידער, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פרויען. קליינע צאָל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען הוי- מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. מ. גאוואַקוויץ, 136 הענרי סמריט, ניו יאָרק.

ברויסלאַווער עיר סאָסייטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 111 איסט האַז- סטאַן ס. אַרג: 1911 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, מױטען בענעפיט, קרקע, פּלענען שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטו- ציעס. סעקר: י. אַווריצקי, 1903 ענדרוס עוו, בראַנקס.

קאַנג. בני יעקב אנשי ברושעוואַן.

מיטינגען: 2טע און 4טען שבת, 180 סענעמאַן סמריט. אַרג: 1913 מױט 8 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. קולטורע- לע מעטיקייטען: שמועסען אויף רעליגיעזע מעמעס. צוועק: שוהל, קרקע, מױטען בענעפיט; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס מױט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: וואַלף געלבער, 180 סענעמאַן סמריט, ניו יאָרק.

ברושעוואַנער יאָנג מענס בענ. סאָב.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 12 ס. מאַרקס פּל. אַרג: 1900 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 270. עלעמענט: פאַרשיידען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס- לייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. פּראָמאַקאַל — אידיש- ענגליש. צוועק: קראַנקע, מױטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. פּויערשאַוויץ, 68 ראַש ס. ברוקלין.

בריאַנסקער יאָנג מענס בענ. אַס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי אַרג: 1904 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: 80% אַרבעטער, 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ- קע, מױטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים, ביז איצט אַהיים געשוקט 10,000 דאָלער. סעקר: דזשוליוס קאהען, 44 איסט 52 מע גאַס, ברוקלין.

בריאַנסקער יאָנג מענס בענ. אַס'ן, גראַדנע.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 151 קליבמאַן ס. אַרג: 1910 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אויסשלוסלאַך פּון וועסטען אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטיקע הילף, קראַנקע, מױטען בע- נעפיט, קרקע, שטיצען דורך שמעטלעשען הילף קאַמיטעט די

נ. י. אָרג., 1930 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 119. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. צוועק: קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלסע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּיליפּ ראַבינאוויץ, 2046 — 71 טע סט., ברוקלין.

אינדעפּענדענט בריסקער יאָנג מען.

מיטינגען: צווייטען מיטוואָך אין חודש, 678 בראָדוויי. אָרג.: 1908 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. אַ קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. צוועק: געגענויטיגע הילף, קרקע, שטיצען בריסקער אימי-גראַנטען, שטיצען אַלסע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. דזשאַראַווסקי, 520 בראָון סט., ברוקלין.

אנשי ברעזאָווער-ברוק קראַנקען א. פ.

מיטינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 435 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1900 מיט 20 מיטגלידער. איצט — 150 מיט-גלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. צוועק: האַבען אַייגענע שוהל, נויט-פּאַנז, קראַנקען-פּאַנז, קרקע; שטיצען אַלסע היים מיט 300 דאָלער יעהרליך; שטי-צען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: דזשאָועפּ טראַטנער, 130 דייוויזשאָן סטריט, ברוקלין.

ברעזשנינער ברענטש 241 א. א. א.

מיטינגען: 1טע און 3טע פּרייטאָג, 1014 איסט 181 אַג, בראַנסק. אָרג.: 1935 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, פּראַ-פעסיאָנאַלען. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. קולטורעלע טע-טיאָקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אי. בלעמאַן, 933 איסט 181 אַג, בראַנסק.

ברעכער רעליעף.

מיטינגען: איינמאַל אין מאַנאַט, ביי ד. פּלאַטנער, 288 איסט 4טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. שטיצען אַלסע היים מיט 150 דאָל. יעהרליך. סעקר: ד. פּלאַטנער, 288 איסט 4טע אַג, ניו יאָרק.

ג

גאָוואַראָווער יאָנג מענס בענעוואָלענט אַס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 175 איסט בראָד-וויי. אָרג.: 1909 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 17% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אַידיש. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען די אַלסע היים דורך אַ דאָרטיגען קאַמוניטעט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיקאָב זעמלאַוויטש, 2418 אַלעניווייל עוו, בראַנסק.

גאַטשער בענעוואָלענט אַס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 175 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1915 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: 90% אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אַידיש. צוועק: טויטען, קראַנקען בענעפיט, נויט-פּאַנז, שטיצען גבולת חסד און אַלסע היים מיט 200 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יערלאַך. סעקר: סעס פּערלשטיין, 1075 לאַנגפּלאַץ עוועניו, בראַנסק.

גאַלאַוואַניעוויסקער יאָנג מענס בענעוואָלענט אַס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1913 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 107. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אַידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנז, קרקע. האַבען געשאַפּען 25,000 דאָלער פאַר אַלסער היים. סעקר: ל. פּונקוס, 262 הופּער סט., ברוקלין.

לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אַידיש. צוועק: געגענ-זויטיגע הילף, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ת. לע-ווי, 745 פּאַרק בלייס, ברוקלין.

בריסקער ברענטש 87 א. א. ר.

מיטינגען: 2טע און 4טע פּרייטאָג, 722 פּראַספּעקט עוו, בראַנסק. אָרג.: 1905 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אַידיש. קולטורעלע טעטיאָקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. מאַדעל, 779 ריווערסייד דריוויי, ניו יאָרק.

בריסקער רעוואָלוציאָנערער ברענטש 286 א. א. ר.

מיטינגען: 1טע און 3טע פּרייטאָג, 98 פּאַרסייט סטריט. אָרג.: 1909 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 285 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. קולטורעלע טעטיאָקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען סאוועניר-זשורנאַל; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי בענדער, 86 איסט 4טע אַג, ברוקלין.

בריסקער לעידים אוקולער ברענטש 286 א. א. ר.

מיטינגען: 1טע און 3טע מאַנטאָג, 175 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1933 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 35 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. הויז-פּרויען. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. קולטורעלע טעטיאָקייטען: לעקציעס; שטי-צען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: לינאָ פּרידמאַן, 7402 בעני פּאַרקוויי, ברוקלין.

בריסקער לעידים ברענטש 87 „בי“ א. א. ר.

מיטינגען: 2טע און 4טע פּרייטאָג, 722 פּראַספּעקט עווע-ניו, בראַנסק. אָרג.: 1930 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. קולטורעלע טעטיאָקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונ-גען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראַוע ברעלאַוו, 500 וועסט 177 אַג, בראַנסק.

בריסקער טשעכאָוואַצער ברענטש 15 א. א. א.

מיטינגען: 2טע און 4טע פּרייטאָג, 40 איסט 7טע אַג. אָרג.: 1930 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 216 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָ-נאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אַידיש. קולטורעלע טעטיאָקיי-טען: לעקציעס, שטיצען היימישע אינסטיטוציעס; האַבען געהאַלפּען היגע לאַנדסלייט-שרייבער פּאַרשפּרייטען זייערע ווערק. סעקר: ל. ווינער, 954 דזשענינגס סטריט בראַנסק.

בריסקער דליטאָ לאַדיז א. א. ב. א.

מיטינגען: 2טע און 4טען שבת, 98 פּאַרסייט סטריט. אָרג.: 1907 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלע-מענט געמישט קליינע צאָל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. שטי-צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ששארלי גאַל-דאט, 2047 ריווער עוועניו, בראַנסק.

פּאַראַייניגטער בריסקער הילפּס קאַמיטעט.

מיטינגען: 2טע און 4טען דינסטאָג, 98 פּאַרסייט סטריט. אָרג.: 1907 מיט 2 בריסקער אַרגאַניזאַציעס. איצט — 100 מיטגלידער און דעלעגאַטען, וואָס פּאַרטערטען 10 אַרגאַני-זאַציעס. עלעמענט: געמישט. קליינע צאָל אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אַידיש. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. געשאַפּען 5000 דאָלער פאַר אַלסער היים; שטיצען היימישע אינסטי-טוציעס מיט אַלע געזאַמלטע געלדער דאָ הי. סעקר: י. פינ-קעלשטיין, 584 בעני סטריט, סעטען איילאַנד.

יוניטעד בריסקער בענעוואָלענט אַס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 98 פּאַרסייט סט.,

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענ-זייטיקע הילף, קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס קאַליש, 1621 מעטע גאַס, ברוקלין.

גאַסטינינער לעידים אַקזילערן.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 111 איסט האַז-סמאָן סט. אַר.ג.: 1931 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. הויז-פּרוויען. 10% אַמע. געבאַרענע, קלוינע צאַהל ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. פענ-ריווען, 1350 נאָבל עוו, בראַנקס.

גאַצעלאַווער בענ. סאַמיטיט.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 83 איסט מעטע סמ. אַר.ג.: 1896 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: 50% אַרבעטער, 40% געשעפטסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. פּראָפּאַקאַלען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע פע-טיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע. האַבען אַמאָל געשטיצט אַלעע הויט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעמיועל סילווערמאַן, 110 איסט מעטע סמ. נ. י.

גאַרדער בענעוואַלענט אס'ן.

מיטגינגען: יעדען צווייטען דאָנערשטאָג אין חודש, 40 איסט מעטע סמ. אַר.ג.: 1908 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יערלאַך. סעקר: א. געליס, 182 הענרו סט.

אינד. גוואַרדינער קאַנג.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 169 סאַפּאַלק סמ. אַר.ג.: 1909 מיט 34 מיטגלידער, איצט — 215. עלעמענט: געמישט. 13% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קרקע, קראַנקע, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ג. גרינבערג, 317 איסט מעטע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע גורדינער בעסעראַביער סאַמיטיט.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 673 בראַדוווי, נ. י. אַר.ג.: 1922 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלעע הויט מיט 100 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטי-טוציעס מיט 100 דאָלער יערלאַך. סעקר: פ. מענדעל, 83 וועסט 188 מעטע סמ, בראַנקס.

גלאַווער יאָנג מענס בענ. סאַס, אינק.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 878 פּראָסעקט עוו, בראַנקס. אַר.ג.: 1923 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 78. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 12% אַמע. געבאַרענע, 2% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי ליבערמאַן, 1948 פּראָסעקט עוו, בראַנקס.

גלאַבאַקער בענעוואַלענט סאַמיטיט.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 175 איסט בראַדוווי. אַר.ג.: 1896 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 220. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 9% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען און אַלעע הויט מיט 200 דאָלער יערלאַך. סעקר: זעליג אידענסקאַהן, 15 וועסט 108 מעטע סמ.

גאלאוואניוויסקער לעידים אַקזילערן.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סמ. אַר.ג.: 1933 מיט 55 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פּרוויען. 20% אַמע. געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-באַדערפּטיגע קרובים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: קרעמער, 1527 מעדיסאָן עוו, נ. י.

ערת ישראל אנשי גאַליציע, ספרד.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 322 איסט האַוסמאַן סמ. אַר.ג.: 1903 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 250. עלע-מענט: געמישטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטור טעטיקייטען: לערנען. צוועק: שול, קרקע; שטיצען אַלעע הויט, ארץ ישראל און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערשל נוסכויס, 61 ווילעט סמ. ניו יאָרק.

חברה אנשי גאַליציע שארית ישראל.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 120 קאַלאַמביאָ סמ. אַר.ג.: 1886 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע פע-טיקייטען: לערנען. צוועק: שול, קרקע, נויט-פּאַנד; שטי-צען אַלעע הויט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יערלהין. סעקר: משה רינגלער, 317 איסט מעטע סמ.

גאַליציאַנער פּרוויען ביקור חולים פאַראיין.

מיטגינגען: לעצטען שבת אין חודש, 372 איסט האַוסמאַן סמ. אַר.ג.: 1910 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרוויען. קלוינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראזע שרעק, 157 ברום סמ. ניו יאָרק.

גאמבינער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 135 וועסט 70 מעטע סמ. אַר.ג.: 1922 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, זקנים פּאַנד, ליי-קאַסע, שטיצען אַלעע הויט, קאַפּאַפּירען מיט אַנדערע גאמבינער קערפּערשאַפּטען איבער'ן לאַנד אויף אַ פּלאַן צו בויען אַ פאַבריק אין גאמבין, אין וועלכער עס זאָלען קריגען באַשעפּטיגונג אידישע יונגעלויט. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. גרינזאנג, 440 בער-מאן סמ, ברוקלין.

גאַמבינער יאָנג לעידים אס'ן.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 135 וועסט 70 מעטע גאַס. אַר.ג.: 1932 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 63. עלעמענט: הויז-פּרוויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניש לאַנדס-לויט. שפּראַך פון מיטגינגען — ענגליש. צוועק: האַלמען אויף אין דער אַלטער הויט אָן אַפּרוה הויט פאַר קראַנקע, יתומים הויט; שיקען יעהרליכע סומע פאַר מצות, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וויליאַם גרין, 701 — 29 מעטע גאַס, יוניאָן סיטי, נ. דזש.

גאנאוואנער טרעטינער יאָנג פּרענדס בענ. אס'ן.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 673 בראַדוווי. אַר.ג.: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 240. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לערנען, קאַנצערטען. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלעע הויט מיט 2 טויזענט דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אייזיק קאַהן, 14 4820 מעטע עוו, ברוקלין.

ערשטע אינד. גאַסטינער בענ. אס'ן.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 111 איסט האַז-סמאָן סמ. אַר.ג.: 1908 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 135.

געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענע-פיט; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בער שטאַלצנבערג, 1140 סמ. דזשאַנס פּלא, ברוקלין.

ערשטע גלינער אינד. לעידים אַקזילערי.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 96 קלינטאָן סמ. אַרג: 1932 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: גע-זעלשאַפטליכע צוזאַמענקונפּטען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: שלום פאַרנעס, 96 קלינטאָן סמ. נ. י.

גראַבוויצער לעידים אַקזילערי.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 62 פיט סמ. אַרג: 1926 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס וויינפעלד, 776 קראָון סמ, ברוקלין.

גראַבוויצער ברענמש 490, א. נ. א. פ.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קלינטאָן סמ. אַרג: 1936 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 47. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 23% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטו-רעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען היי-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סאל קאַרן, 1621 פּראַספעקט פּלא, ברוקלין.

גראַדזיסקער מיטשועל עיר סאַסויעטי.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, האַנטס פּאַינט פּאַלאַס, 163 סמ. און סאַוהעקן בולעוואַרד. אַרג: 1913 מיט 25 מיטגל. איצט 20; עלעמענט: אַרבעטער, 15% אַמ. געב., שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים מיט 200 דאַלער יעהרליך. סעקר: דזשיקאָב ענגעל, 4232 ביוראָן עוו, בראַנסק.

גראַדזיסקער ק. א. פ.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע סמ. אַרג: 1920 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 8% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים. סעקר: וויליאַם סוסקינד, 92 ערשטע סמ, נ. י.

ערשטער גראַדזיסקער הילפס פאַראיין.

מיטגינגען: יעדען שבת אָוועקט, 219 סעקמאן סמ, ברוקלין. אַרג: 1914 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 42. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: ליי-קאַסע, נויט-פאַנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. וועלענסקי, 427 עטקינסאָן עוו, ברוקלין.

גראַדזיסקער ברענמש 233, א. א. א.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 163טע סמ. און סאַוהעקן בולעוואַרד, בראַנסק. אַרג: 1934 מיט 15 מיטגל-דער, איצט — 121. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, צוזאַמענ-קונפּטען און פאַרוויילונגען. סעקר: ב. ראָזען, 941 סימפּסאָן סטריט, בראַנסק.

גראַדנער אונטערשטיצונג פאַראיין.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 18 מאַנהעטען עוו. אַרג: 1903 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: י. אַבראַן, 316 מיטוואַך סמ, ברוקלין.

גלובאקער פרויען פאַראיין.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, האַפּסינסאָן און סאַטער עוו, ברוקלין. אַרג: 1924 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, שטיצען אַרומע אין אַלטער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: נ. זעפּלאוויטץ, 216 ברויספּאל סמ, ברוקלין.

גלובאקער ברענמש 147, א. א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוויי. אַרג: 1912 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 210. (מיט פּרויען.) עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמע. געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי הינדלין, 8720 — 23טע עוו, ברוקלין.

גלובאקער פרויען קלוב ברענמש 147, א. א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוויי. אַרג: 1936 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: הויז-פרויען. 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונג-גען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סאַרא פּוקס, 1450 דזשונק עוו, בראַנסק.

גלוסקער ברענמש 45, א. א. א.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1930 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 169. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפּעסיאָנאַלען. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. סעקר: דזשיי. ווילענסקי, 4168 — 75טע גאַס, דזשעקסאָן הייטס, אַסטאָריאַ, לאַנג איילאנד.

אגודת עזרת הגליל. (איבערוואַנדערער פון אייראָפּע אישע לענדער קיין פּאַלעסטינע, קלאַסיפּיצירען זיך אַלס פּאַלעסטינער).

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 242 איסט בראַדוויי. אַרג: 1917 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוימען בענעפיט, קרקע. געזאַמעלט 200,000 פאַר פּאַלעסטינע. האַלטען אויף אין צפת אַ פּרויע קיד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאַלער יערלאַך. סעקר: רבי אברהם ראַטבערג, 242 איסט בראַדוויי, נ. י.

גליניאנער יאָנג מען בענ. אספ'ן.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 91 איסט 4טע סמ. אַרג: 1900 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: געמישט. 20% ניט לאַנדסלייט, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. פּראַפּאָקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים. ביז איצט געשיקט 25 מויזענט דאַלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאַלער יערלאַך. סעקר: נ. לויטנער, 1920 ביורגען סמ, ברוקלין.

ערשטע אינד. גליניאנער לעידים אַקזילערי.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 96 קלינטאָן סמ. אַרג: 1926 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: צדקה, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ש. פאַר-נעס, 46 פיט סמ, נ. י.

קאָנג. אַנשי גליניאַנע.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 96 קלינטאָן סמ. אַרג: 1902 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט:

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

שטיממע סומע בית יתומים, שפיטאַל, וועלטליכע שולען און א לוי-קאסע. האָבען פאַרבאנדונגען מיט גראַדנער לאַנדסמאַנ-שאַפֿטען איבערן לאַנד. סעקר: דזשיי. מאַגיל, 225 איסט 92טע גאַס, ברוקלין.

גראַדנער פּאַטראָנאַט.

שטיצען 200 פּאַליטישע אַרעסטירטע אין גראַדנע. סעקר: אַסקאר קראַניץ, 2121 העריסאָן עוו, בראַנקס.

גראַדנער ברענמש 35, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1905 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קול-מורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגע-געבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם קרינסקי, 1048 פינדלעי עוו, בראַנקס.

גראַדנער ברענמש 87, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1930 מיט 37 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמער-געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי. מאַרסאן, 2800 בראַנקס פּאַרק איסט, בראַנקס.

גראַדנער לעידים אַקזילערי, ברענמש 35, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1934 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמער. געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, קאַנצערטען, צוזאַמען-קומפען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראזי סילווערשטיין, 1427 ווילקינס עוו, בראַנקס.

פּרויען אַקז. פון גראַדנער בר. 87, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, אין פּרויאַטע הייזער. אָרג: 1937 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 28. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 12% אַמער. געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס. סעקר: רעי קארן, 1805 קלינטאָן עוו, בראַנקס.

גרויזמאלאָווער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 673 בראַדוויי. נ. י. אָרג: 1889 מיט 45 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קול-מורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַלמער דירעקטאָר, 2700 בראַנקס פּאַרק איסט, בראַנקס.

אמעריקען בראס. (לאנדאנער עמיגראנטען), גראַדנע.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 96 קלינטאָן סט. אָרג: 1922 מיט 22 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, צוועק: קראַנקע, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי קורין, 2104 בראַנקס פּאַרק איסט, בראַנקס.

חברה רבנו נחום אנשי גראַדנא.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 225 איסט בראַדוויי. אָרג: 1891 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: פאַרשיידענאַרטטיגער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, קראַנקע און מויטען בענעפיט; שטיצען אין דער אַלמער היים ישיבה, הכנסת אורחים, לינת הצדק און אויך היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. אייזיקסאָן, 216 סטעג וואַלק, ברוקלין.

אחי גראַדנע וואנשי סאפאטקין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 80 פאַרסייט סט. אין 1893 האָבען זיך אָרגאַניזירט די גראַדנער. אין 1913 האָבען זיך אָרגאַניזירט די סאפאטקער. איצט 85 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמער. געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, געגענוויטיקע הילף, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: היימאן שיינבערג, 69 עלדרויזש סט. נ. י.

גראַדנער ברענמש 74, א. א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 433. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויס-געגעבען די געשיכטע פון ברענמש צום 20טן יובילעי. שטי-צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשייקאָב מאַגיל, 225 איסט 92טע גאַס, ברוקלין.

גראַדנער קרינקער ביראָ בירושאָנער

ברענמש 37, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פּרייטאָג, 111 2טע עוו. אָרג: 1929 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 512. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, אָפּען-פאַרום, פאַרוויילונגען. אָרגאַניזירט: אַלמער דירעקטאָר, 2700 בראַנקס פּאַרק איסט, בראַנקס.

גראַדנער פּרויען קלוב ברענמש 74, א. א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג: 1938 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: ראזי ליה, 9120 91טע גאַס, וואודהייטען, לאַנג איילאנד.

גראַדנער קרינקער פּרויען קלוב 37, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, אין פּרויאַטע הייזער. אָרג: 1938 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 20. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולמורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר: מרס. ב. ראגין, 979 ניו יאָרק עוו, ברוקלין.

פאַראייניגטער גראַדנער רעליף.

מיטינגען: איין מאל אין צוויי חדשים, 111 צווייטע עוו. אָרג: 1915 דורך גראַדנער ברענמש 74, א. א. ר. איצט ווינען אָנגעשלאָסען 7 אָרגאַניזאַציעס, 2 סאַסוייעטיס, 2 א. ר. ברענ-משעס, 1 פּרויען אָרגאַניזאַציע, 2 חברות. האָבען אַרבע-געשיקט קיין גראַדנע 125,000 דאָלער. שטיצען מיט בא-

גרויזמאלאָווער קראַנקען אונט. סאַסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 673 בראַדוויי. אָרג: 1898 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 155. עלעמענט: 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: א. באמסע, 2161 באַרנס עוו, בראַנקס.

ערשטע גריידינגער פּאַדאָליערי אונט. פאַראייני.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 23—22טע עוו. אָרג: 1892 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע. געהאָלפען אַלמע הויס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. ערעלסבערג, 496 העגעמען עוו, ברוקלין.

געמישט. 25% אמעריקאנער געבארענע, 25% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזיי-טיקע הילף, קראנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען הויז-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. רייטער, 1818 81טע גאס, ברוקלין.

דאלינער פראג. יאנג מענס סאָס, אינק.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 214 איסט 2טע סט. אָרג: 1920 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבעטער. 15% אמעריקאנער געבארענע, 16% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע הויז, שטיצען אינסטיטוציעס. סעקר: פאקער, 1978 ברויענט עוו, בראַנסק.

דאלינער אינדעפּענדענט מיסטערהוד.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 23 2טע עוו. אָרג: 1937 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געשעפטס-הויז-פרויען. 25% אמעריקאנער געבארענע, 20% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געזעלשאַפטליכע אַקטיוויטעטן; העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען הוימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ה. בלומבערג, 6801 — 19טע עוו, ברוקלין.

דאמברער בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 111 איסט האַז-סאָן סט. אָרג: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 16% אמעריקאנער געבארענע, 30% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, טוישען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע, שטיצען אַלמע הויז, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: נייטען בליק, 1202 ווייז עוו, בראַנסק.

דאמבראָווער סאָסייעטי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 40 איסט 7טע סט, אָרג: 1919 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 25% אמעריקאנער געבארענע, 90% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. פראַמאָקאלען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע פעטיקוויטען — לעקציעס. צוועק: קראנקען, טוישען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע, שטיצען אַלמע הויז, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יערלאַך. סעקר: מאַריס שמערן, 1647 לאַנגעלאַז עוו, בראַנסק.

ויניטעד דאמבראָווער בענע. אס"ף.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1900 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אמעריקאנער געבארענע, 50% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קראנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. ליבערמאן, 1668 וועסט 6טע סט, נ. י.

הברה משניות פון דער קאָנג. בני ראַפּפּאָפּאַרט

אנשי דאמבראָווער.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 297 איסט 7טע סט. אָרג: 1918 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 10% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: נויט-פאָנד, שטיצען אַלמע הויז מיט 100 דאָלער יעהרליך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: ראביי רובין, 297 איסט 7טע גאס, נ. י.

קאָנג. בני ראַפּפּאָפּאַרט (ש"ק) אנשי דאמבראָווער.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 207 איסט 7טע סט. אָרג: 1883 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 265. עלעמענט: געמישט. 30% אמעריקאנער געבארענע, 50% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע פעטיג-קייטען: וועכענליכע דרשות. צוועק: שול, קרקע, קראנקען, טוישען בענעפיט. שטיצען אַלמע הויז מיט 1,000 דאָלער יעהרליך. געשאַפען 35,000 דאָלער פאַר אַלמע הויז; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאָלער יעהרליך. סעקר: לייזער מושעל, 841 איסט 5טע גאס, נ. י.

ערשטע גריידינגער-פאָדאָלער הוה הויף לעידים סאָס.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 91 איסט 4טע גאס אָרג: 1925 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: געשעפטס און הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען קרובים אין אַלמע הויז. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוד הויף, 356 וועסט 86טע גאס, נ. י.

אינד. גריצער בענעוואָלענט אס"ף.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 15 2טע עוו. אָרג: 1921 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 2% אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פאָנד, שטיצען אַלמע הויז מיט 300 דאָלער יער-לאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 25 דאָלער יערלאַך. סעקר: י. לאַנדסמאן, 1976 ברויענט עוו, בראַנסק.

גריצער פרויען אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 15 צווייטע עוו. אָרג: 1936 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקוויטען: לעקציעס, לויטעראַרישע פאָרוויילונגען. צוועק: שטיצען הוימישע אינסטיטוציעס. סעקר: 5 קליינמאן, 2800 בראַנסק פאַרק איסט, בראַנסק.

ערשטע דאבושינסקער יאנג מענס בענע. סאָס.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג: 1917 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 10% אמעריקאנער געבארענע, 10% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, טוישען בענעפיט, נויט פאָנד, קרקע, שטיצען אַלמע הויז, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 125 דאָלער יערלאַך. סעקר: סאַל מאַרקס, 1424 איסט 4טע סט, ברוקלין.

הברה דורשי טוב דאבושינסקי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 173 פּען סט. ברוק-לין. אָרג: 1870 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140. עלע-מענט: געמישט. 60% אמער. געבארענע, 50% ניש לאַנדס-לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קרקע, קראנקען, טוישען בענעפיט, לוי-קאַסע, עלטער פאָנד; שטיצען מיט יעהרליכע סומע הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. אַלעקסאַנדער, 4518 10טע גאס, ברוקלין.

ערשטע דאבושינער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטע זונטאָג אין הויז, 40 איסט 7טע גאס. אָרג: 1934 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אמעריקאנער געבארענע, 5% ניש לאַנדס-לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: שטיצען מיט יעהרליכער סומע הוימישע אינסטיטוציעס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סילוויאַ בראון, 2040 בראַנסקדעיל עוו, בראַנסק.

דאלהינאָווער יאנג מענס בענע. און ערוקעישאָן אס"ף

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 210 איסט 5טע גאס. אָרג: 1907 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 80. עלע-מענט: אַרבעטער. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף קרקע, קראנקען, טוישען בענעפיט. סעקר: מאַקס סאַראַבער, 1569 ווייז עוו, בראַנסק.

אינד. דאלינאָווער לאַרזש 518, א. א. ב. א.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 111 איסט האַז-סאָן סט. אָרג: 1911 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 48. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אמער. געבארענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ק. בירענבוים, 652 וועסט 160טע גאס, בראַנסק.

דאלינער אינדעפּענדענט ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 23 — 2טע עוו. אָרג: 1908 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט:

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען

ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס; שמיצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: גויטרוד האַפּמאַן, 2126 מיבאָוט עוו, בראַנקס.

חברה בני מנחם מנדיל אנשי דובראָווע.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 526 דזשאַרדזשיא עוו, ברוקלין. אָרג: 1892. סעקר: מאַקס אַפּלבוים, 401 פענסילוועניע עוו, ברוקלין.

דובנער יאָנג פּרענדס בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאַנערשטאָג, 73 לודלאָ סט. אָרג: 1915 מיט 7 מיטגל. איצט 62. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, נויט פּאַנד, האַבען געשאַפּען 5 שוויצען דאָלער פּאַר אַלטער היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר: מ. שאַפּיראָ, 2150 — 82טע סט., ברוקלין.

ערשטע דובענקא סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 62 פּיס סט. אָרג: 1912 מיט 12 מיטגלדער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע, שמיצען אַלטע היים מיט 200 דאָלער יערלאַך, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יעקב שרויט, 92 ניוער סט., ברוקלין.

דווינער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 32 ראַטנערס סט. אָרג: 1933 מיט 6 מיטגלדער, איצט 75. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: צדקה, שמיצען היימישע און היגע אינסטי- מוציעס. סעקר: טולי פּיונערמאַן, 44 הענרי סט., נ. י.

דווינסקער בונדיסמען ברענמש 75, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 176 איסט בראַד- וויי. אָרג: 1904 מיט 22 מיטגלדער, איצט — 244. עלע- מענט: געמישט. 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמי- צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. גערשאַן, 1116 וואַוד-י קרעסט עוו, בראַנקס.

דווינסקער יאָנג מענס ברענמש 96, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1906 מיט 27 מיטגלדער, איצט — 168. עלע- מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמי- צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. מאַיעראָוו, 601 קראָו סט., ברוקלין.

דווינסקער יוגענט ברענמש 96, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאַנערשטאָג, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1936 מיט 25 מיטגלדער, איצט — 25. עלעמענט: אַרבעטער. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פּאַרווייל- לונגען. גיבען אַרויס דעם זשורנאַל „ביקאַן“. סעקר: ס. שלאַסבערג, 7388 גלענמאַר עוו, ברוקלין.

דווינסקער פּרויען קלוב ברענמש 96, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 83 איסט 4טע גאַס אָרג: 1929 מיט 20 מיטגלדער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרויען. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. סיסער, 1905 לאַוריינג פּל, בראַנקס.

בני ראַפּאָפּאָרט אנשי דאמבראָוואַ פּרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 297 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1937 מיט 9 מיטגלדער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: גע- זעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעסי ראַמז, 209 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק.

קאָנג. אנשי דאָקשיץ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 123 טשעסטער סט., ברוקלין. אָרג: 1917 מיט 12 מיטגלדער, איצט — 40. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, נויט-פּאַנד; שמיצען אַלטער היים מיט 50 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר: פ. קאַנטאַראָוויטש, 835 וואַן לינדען עוועניו, ברוקלין.

דארמאָטילימלאנדער ברענמש 177, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1911 מיט 25 מיטגלדער, איצט — 172. עלע- מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. מ. גראַסמאַן, 876 עלזמיר פּל, בראַנקס.

דאָקשיצער בענעוואַלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 257 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1895 מיט 7 מיטגלדער, איצט — 252. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, שמיצען אַלטע היים, שמיצען היגע אינסטי- מוציעס. סעקר: ס. קורדיצען, 458 איסט 51טע סט., ברוקלין.

דאשקעווער בענעוואַלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 521 האַפּסיבאַן עוו, ברוקלין. אָרג: 1905 מיט 7 מיטגלדער, איצט — 200. עלע- מענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטו- רעלע מעטיקויטען: לעקציעס, ליטעראַרישע פּאַרוויילונגען. צוועק: שווימען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליי- דעדיע מיטגלדער. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַורווינג אַסמאַראָוו, 208 סאַטער עוו, ברוקלין.

דובאַרער לעידים עיד און סאַשעל סאָס.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1932 מיט 15 מיטגלדער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס. צוועק: העלפען נויט-ליידענדיע מיטגלדער. שמיצען אַרימע אין אַלטער היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. ברוכע, 416 ניו לאַטס עוו, ברוק.

דובינער ברענמש 55, א. נ. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג: 1935 מיט 30 מיטגלדער, איצט — 96. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס איבער נאַציאָנאַלע און געזעלשאַפּט- ליכע פּראָגען, פּאַרוויילונגען. שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. לעוו, 632 איסט 95טע גאַס, נ. י.

דובינער לעידים קלוב פון ברענמש 55, א. נ. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג: 1937 מיט 21 מיטגלדער, איצט — 30. עלעמענט: אַרבעטער הויז-פּרויען. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-

דוקאַרער לעידים סאַשעל ענד עיד סאַם.

מוינגען: צוויי מאל אין חודש, שבת, 7 איסט 15 מע גאַס. אָרג.: 1938 מיט 4 מויטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: צדקה, לוי-קאַסע, העלפן נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דר. ס. פ. פּערלמאַן, 700 וועסט 178 מע, בראַנקס.

ערשטע דוקאַווער חברה.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 58 שערוף ס. אָרג.: 1908 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: הירש טאהלער, 110 קענאַן סטריט, נ. י.

ערשטער דושוויקער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 98 פאַרסייט ס. אָרג.: 1913 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 39. עלעמענט: אַרבעטער. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען און אַלטער היים לוי-קאַסע מיט 100 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר.: א. לאַנדאָן, 126 איסט 95 מע, ברוקלין.

ערשטער דושוועזאַנער לעידים אונט. פאַראייין.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 214 איסט 2 מע גאַס. אָרג.: 1902 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קרקע; שטיצען היגע און אַלמע היים אינסטיטוציעס. סעקר.: פרידא האלאנד, 4 בערי סט, ברוקלין.

חברה אנשי דיווין.

מוינגען: יעדע צוויי וואָכען, 32 ראַמגערס ס. אָרג.: 1911 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, קראַנקען, מויטען בענעפיט; האַלטען אויף תלמוד תורה און שטיצען אַלמע היים מיט 350 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דוד פּוינערמאַן, 44 הענרי סט, נ. י.

דימערער פראַג. אספּן.

מוינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 140 מע עוו. אָרג.: 1919 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: 5 קאַהען, 180-04—123 מע סט, לאַנג איילאנד.

דינאבורגער פרויען אונט. פאַראייין.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 15 צווייטע עוו. אָרג.: 1900 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: געשעפטס-הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, העלפן נויט-ליידענדע און אַלטער היים, קראַנקען בענעפיט, לוי-הוצאות, לוי-קאַסע, קרקע, שטיצען און אַלטער היים פרויע קיך און לוי-קאַסע מיט 100 דאָלער יעהרליך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: לואיס דלוגוויטש, 125 איסט 168 מע, בראַנקס.

חברה תפארת אחים אנשי דינאבורג.

מוינגען: צווייטען שבת אין מאַנאָט, 197 הענרי סט. אָרג.: 1887 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קראַנקען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד. האַבען געשאַפּען 15,000 דאָלער פאַר אַלטער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. פרעז.: ל. דלוגאָץ, 125 איסט 168 מע, בראַנקס.

דינאווער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 214 איסט 2 מע סט. אָרג.: 1915 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפּען 15 מויזענט דאָלער פאַר אַלטער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: הערש נעגער, 7512 מע עוו, ברוקלין.

ערשטע דינאווער לעידים אַקזילער.

מוינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 214 איסט 2 מע גאַס אָרג.: 1921 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס-לייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: הערי נעגער, 7512 מע עוו, ברוקלין.

דינאווער ברענטש 439, א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 91 איסט 4 מע גאַס. אָרג.: 1910 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 155. עלעמענט: געמישט. 75% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: 5 וואַנגער, 302 צווייטע גאַס, נ. י.

אינד. דינעוועצער פאַדאָליער בענ. אספּן.

מוינגען: צוויי מאל אין דינסטאָג, 214 איסט 2 מע סט. אָרג.: 1924 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: 80% אַרבעטער, 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשטיצט אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. פרעזידענט: מ. פּעלדמאַן, 808 פּרימאַן סט, בראַנקס.

ערשטע פראַג. לעידים און דינעוויטצער.

מוינגען: ערשטען און דריטען מאַנאָטאָג, 106 פאַרסייט סט. אָרג.: 1916 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: שיינדל פּיינגאָלד, 1073 סאַטער עוועניו, ברוקלין.

דלאַנאָשאַדלער אינד. רעליף סאַסייטי.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 9-11 מאַנאָטאָמער סט. אָרג.: 1913 מיט 20 מויטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים. געשאַפּען ביז איצט 2,000 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר.: י. קאַהען, 379 ריי-ווערדעל עוו, ברוקלין.

דעווענישקער פאַראייין.

מוינגען: 2 — 4 מיטוואַך, 678 בראַדוויי. אָרג.: 1903 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 150. 15% אַמעריקאַנער גע-באַרענע. שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. פּראָטאַ-קאַלען — ענגליש. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטי-צען אַלמע היים און שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר.: סעם קאַהן, 148 איסט 172 סט.

דעווענישקער לעידים אַקזילער אספּן.

מוינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 678 בראַדוויי. אָרג.: 1930 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדס-לייט. שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה, שטיצען מיט יעהרליכע סומען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: כאַלי רויק, 1245 דזשאַנס פּלייס, ברוקלין.

ערשטע דעלאטימנער סאַמייטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1902 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 1% אַמער. געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בע-נעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלעע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. קוואַרטלער, 120 לואיס סט.

דעלאטימנער אונט. פאַראיין, מינסק.

מיטינגען: 2—4 זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1905 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 140. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; שטיצען אַלעע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ז. טראַצקי, 287 מעדיסאָן סט.

אינד. דעלאטימנער ק. א. פ.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען שבת, אין 111 איסט האנ-סאָן סט. ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 25% פּראַצענט ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלעע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָל. יעהרליך. סעקר. י. מאַרק, 955 דיומאַנט עוועניו, ברוקלין.

דעלאטימנער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 111 איסט האנ-סאָן סט. אָרג.: 1938 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 9% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע דאָ און אין אַלעע היים. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. רובין, 1047 קעלי סט., בראַנסק.

דעמביצער יאַנג מענס בענ. סאַמייטי.

מיטינגען: 1 — 3 דאָנעשאַטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1900 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 350. עלעמענט: געמישט. 30% אַמער. געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, לייט-קאַסע פאַר אייגענע מיטגלידער, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלעע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. אַלפּרעד וויזלער, 1907 לאַרינג פּלאַ, ברוקלין.

אינד. דראַבנינער בענ. סאַס.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: 75% אַרביי-טער, 25% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. פּראַטאַקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; האַלשען אויס אין אַלעע היים צוויי לייט-קאַסעס; שטיצען היגע אינ-סטויטוציעס מיט 200 יעהרליך. סעקר. דושאַן קלאַפּמאַן, 509 9טע עווע, ג. י.

דראַבנינער רעליף.

מיטינגען: 6 מאָל אין יאָהר, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען אַלעע היים מיט 100 דאָלער אַ יאָהר. סעקר. ז. קאָפּמאַן, 168 טאַמפּקין עוו., ברוקלין.

דראַבנינער אינדעפּענדענט אַספּי.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1888 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 215. עלעמענט: אַרביי-טער געשעפטסלייט, 2% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; געשאַפּען 10,000 דאָלער פאַר אַל-טער היים; שטיצען דאָרטיגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָל. יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשי באַראַקאָן, 1701 וועסט 5טע גאַס, ברוקלין.

אינד. דראַבנינער יאַנג מענס בענ. סאַמייטי.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 170 מיטגלידער. עלע-מענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 10% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; געשטיצט אַלעע היים ביז איצט מיט 15 טויזענט דאָלער; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. ג. באַראַקאָן, 1701 וו. 5טע סטריט, ברוקלין.

ערשטע דראַבנינער לעידים סאַמייטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1918 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 56. עלעמענט: אַרבע-טער, הויז-פרויען. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, קרקע. אַרגאַניזירט דראַבנינער בית יתומים; שטיצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס. סעקר. געצל באַראַקאָן, 1701 וועסט 5טע סט.

חברה גומל, הסד אנשי דראַבנינער ובאריכלאוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 11 אַטוירני סט. אָרג.: 1898 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַריס זעביע, 11 אַטוירני סט., ג. י.

חברה אגודת אהים אנשי דראַבנינער.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 158 הענרי סט. אָרג.: 1899 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלייט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, קראַנקען, מויטען בענעפיט. האַבען געשאַפּען 25,000 דאָלער פאַר אַלעע היים. שטיצען אַלעע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. ל. ראַזענקראַנץ, 85 מאַנטאַגוערי סט., ג. י.

ערשטער דראַבנינער פּראַבלינער יאַנג מענס פּראַג. סאַס.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 151 קלינסאָן סט. אָרג.: 1913 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 135 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 6% אַמער. געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: בע-נעפיט, קרקע, זקנים-פּאַנד; פּלעגען שטיצען אַלעע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. עדוואַרד מיזער, 1322 סט. מאַרקס עוו., ברוקלין.

די ערשטע דראַבנינער פּראַבלינער פּראַג. פרויען אַקז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1936 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיג-קייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: געגענווייטיקע הילף, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינ-סטויטוציעס. סעקר. מרס. א. אַקערמאַן, 904 עוו. 5, ברוקלין.

ערשטע דראַבנינער הילניצער בוקאַווינער סאַס.

מיטינגען: דעם 2טען און דעם 4טען שבת, אין 111 איסט האוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 17 מיטגלי-דער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרביי-טער. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוי-טען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; שטיצען אַלעע היים; שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. פּרעזידענט מ. ראַביןאוויטש, 1884 פּרענקלין עוועניו, בראַנסק.

דרויער און דרוסקער בענ. אַספּי.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1909 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 82 מיטגלידער. עלעמענט: אַר-בייטער, געשעפטסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. געגענווייטיגע הילף, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינ-סטויטוציעס. סעקר. י. קאַמעראַף, 976 בלעק עוו., ברוקלין.

ה

געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפּטליכע און ליטעראַרישע פּראָגען. האַבען אַרױסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הױז-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי זשאַקאווסקי, 17 איסט 107טע גאַס, נ. י.

האַמלער פּראָג. יוגענט פון ברענטש 20, א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאַג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1936 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: יוגענט; אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — ענגליש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פאַרווילונגען. סעקר: עוועלין אייוושיץ, 285 עוועניו „פי“.

האַמלער פּראָג. פאַראייניג. ברענטש 20, א. ר.

מיטגינגען: צווייטע און פּערטען שבת, 231 איסט 14טע גאַס. אָרג: 1902 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרױסגעגעבען יוביליאַום זשורנאַל. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הױמי ראַזענבערג, 570 7טע עוו, נ. י.

האַמלער לעידים קלוב ברענטש 20, א. ר.

מיטגינגען: צווייטע און פּערטען מיטוואָך, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1928 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטס, הױז-פּרויען. 15% אַמער. געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: החל סאצקי, 551 וועילס עוו, בראַנקס.

האַמלער פּרויען קלוב ברענטש 352, א. ר.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע שבת, 105 איסט 106טע גאַס. אָרג: 1932 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פּרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: גאסי פאַרבמאַן, 307 איסט טרוימאַנט עוו, אהבת חסד אנשי האמלער נוסח ארי.

מיטגינגען: צווייטע און פּערטען זונטאַג, 51 איסט 104טע גאַס. אָרג: 1921 מיט קליינע צאַהל מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, שול, צדקה, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס פּלען, 51 איסט 10טע גאַס.

האַראַדאַקער בענטוואַלענט עיד אַמאַמייאַישאַן.

מיטגינגען: 1 — 3 דינסטאַג, 106 פּאַרסייט סט. אָרג: 1905 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אַמער. געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע נױט-פּאַנד; האַבען געשטיצט אַלטע הױס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס ווישנעפּסקי, 1055 סופּאַני סטריט, בראַנקס.

דוד האַראַדאַקער פּראָג. סאַמייטע.

מיטגינגען: דעם ערשטע און דריטע דינסטאַג, אין 521 האַפּקייטאַן עוועניו, ברוקלין. אָרג: 1916 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 174. מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 8% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; פּלעגען שטיצען אַלטע הױס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָל. יעהרליך. סעקר: אברהם קאַהן, 123 איסט 96טע סט, ברוקלין.

ייִנױטעד האַראַדאַקער לעידים אַקזילערני.

מיטגינגען: צווייטע און פּערטען מיטוואָך, 678 בראַדוויי. אָרג: 1926 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הױז-פּרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען: אידיש און ענגליש. צוועק: געגעבן זייטיגע הילף, שטיצען הױמישע אינסטיטוציעס מיט 600 דאָלער. סעקר: מ. רובין, 303 דימאָס עוו, ברוקלין.

קאַנג. עמרת היים האַלבערשטאַם.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע שבת, 53 לואיס סט. אָרג: 1921 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קרקע, מויטען בענעפיט, נױט-פּאַנד. שטיצען אַלטע הױס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַמזאַג זיך אַנגעבען דעם נאַמען.

האַליטשער בענטוואַלענט סאַמייטע.

מיטגינגען: 1 — 3 שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1904 מיט 33 מיטגלידער, איצט — 180. מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע הױס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: ס. שליומער, 201 איסט 96טע סטריט.

ערשטע האַליטשער לעידים בענ. אַספּי.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע שבת, 23 2טע עוו. אָרג: 1920 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הױז-פּרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, צוועק: נױט-פּאַנד. שטיצען אַלטע הױס. האַבען בױ אַיצט געשאַפּען 5,000 דאָלער. שטיצען דאַרטיגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. פרעז: מרס. פ. מילער, 2055 דיווידסאָן עוו, בראַנקס.

האַמלער ברידערליכער פאַראייניג.

מיטגינגען: 2 — 4 זונטאַג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג: 1899 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 600. עלעמענט: 15% אַרבייטער, 15% אַמ. געב. 4% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפּט-ליכע און ליטעראַרישע טעמעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, פּרויע לױה-קאַסע פאַר לאַנדסלייט; האַבען געשאַפּען פאַר אַלטער הױס 10 מױזענט דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 600 דאָלער יעהרליך. סעקר: דוש. באַרשאַווסקי, 1490 קראַטאַנאַ פאַרק איסט, בראַנקס.

האַמלער לעידים בענטוואַלענט סאַם.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע דינסטאַג, 62 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1910 מיט 19 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: הױז-פּרויען. 10% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, העלפען נױט-ליידיגענדע מיטגלידער. סעקר: ה. סוויין, 240 וועסט 73טע סט, נ. י.

האַמלער לעידים עיד סאַם, אינק.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע מיטוואָך, 168טע גאַס און פּראַספעקט עוו, בראַנקס. אָרג: 1919 מיט אַ קליינער צאַל מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער הױז-פּרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: לױ-קאַסע פאַר מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. פּלאַינע, 1500 ערנד קאַנקאַרס, בראַנקס.

פּרויען אַקזילערני האַמלער ברידער. פאַראייניג.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע מאַנטאַג, 209 איסט בראַד-וויי. אָרג: 1936 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: הױז-פּרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, קאַנצערטען, פאַרווילונגען, ליטעראַרישע אױטערטאַל-סונגען. צוועק: העלפען נױט-ליידיגענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַנאַ מאַנשטער, 1510 ברוינעט עוועניו, בראַנקס.

האַמלער סאַציאַליסטישער ברענטש 352, א. ר.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע שבת, 105 איסט 106 גאַס. אָרג: 1911 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 280. עלעמענט:

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

הויז-פרוייען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שמו-צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משה ליבמאַן, 225 איסט 163טע גאַס, בראַנקס.

ערשטע חברה אנשי האַראַדענקער.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען זונטאָג, 193 — צווייטע גאַס. אַרג: 1890 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען בענעפיט, לוי-קאַסע. שמוצען אַלמע היים. געשאַפֿען ביז איצט 1,500 דאָלער. שמוצען דאָרשיגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 80 דאָלער יעהרליך. סעקר: אהרן רעסלער, 181 איסט 2טע סט, ניו יאָרק.

האַראַזאָוער יונייטעד בראַדערס אַסאָסיאַטיאָן, אינק.

מיטגלידער: 1טען — 3טען שבת, 678 בראַדוויי אַרג: 1907 מיט 25% מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: אַר-בייטער, געשעפֿטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 5% אַמער. געבאָ-רענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטגלידער — אי-דיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. מירקין, 1816 קראַטאָנא פארק איסט, בראַנקס.

האַרווילער דאווידעווקער פּרענדס סאָסייעטי.

מיטגלידער: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, אין 695 דאקאווי עוועניו, ברוקלין. אַרג: 1935 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמערקאַנער גע-באָרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטגלידער — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, שווימען בענעפיט, נויט-פאַנד, קראַנקע; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעמיועל פראַנק, 6309 בעי פאַרקוועי, ברוקלין.

חברה בני דוד אנשי האַרזאַל און יאַנאַוו.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 96 קלינטאָן סט. אַרג: 1897 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: ארבעטער. 7% אַמערקאַנער געבאָרענע, 1% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: שול, קראַנקען, שווימען בענעפיט, נויט-פאַנד, לעקציעס. צוועק: קראַנקען, היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. מאַלאַפּסקי, 172 סאַוטה 8טע סטריט, ברוקלין.

חברה ישועת אנשי האַרירעין.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען שבת, 203 הענרו סט. אַרג: 1903 מיט 8 קלוינער צאָהל מיטגלידער, איצט — 200. עלע-מענט: ארבעטער, געשעפֿטסלייט. 3% אַמערקאַנער געבאָרענע, 4% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: דאווענען, געגענזייטיקיי הילף, קראַנקען, שווימען בע-נעפיט, שמוצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: דוש. קאַפּלאַנסקי, 187 קלינטאָן סט. נ. י.

ערשטע האַרינר סאָסייעטי.

מיטגלידער: יעדע צוויי וואַכען, 80 קלינטאָן סטריט. אַרג: 1899 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 154. עלעמענט: ארביי-טער. 20% אַמער. געבאָרענע. שפראַך פון די מיטגלידער — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קראַנקע; העלפֿען אַלמע היים מיט 300 דאָלער יעהרליך; שמוצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: היימאַן פאַרמאַן, 3110 בראַיאָן 3טע סטריט, ברוקלין.

האַרביווער פראַגרעסיוו יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטגלידער: דעם 1טען און 3טען שבת, אין 111 איסט האו-סטאָן סטריט, ניו יאָרק. אַרג: 1917 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטגלידער — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, שווימען בענעפיט, קראַנקע, נויט-פאַנד; שמוצען אינ-סטיטוציעס. סעקר: ביבליאָטעק א. א. וו. מיט 1500

יונייטעד האַראַדענקער סאָסייעטי.

מיטגלידער: דעם 2טען און 4טען מיטוואַך, אין 673 בראַדוויי אַרג: 1917 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 90 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. 17% אַמערקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קראַנקע, נויט-פאַנד, שמוצען אַלמע היים מיט 600 דאָל. יעהרליך. סעקר: לואיס קאַרנבלאַט, 260 וו. 35טע סטריט, ניו יאָרק.

אגודת אחים אנשי האַראַדענקער.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען שבת, 747 סטאָן עוו, ברוקלין. אַרג: 1921 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: מעהרסטענס ארבעטער. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: קראַנקע, שמוצען אַלמע היים, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס פולער, 458 דוואַדזשיאָ עוו, ברוקלין.

האַראַדישטער בראַס בענ. אַסאָסיאַטיאָן.

מיטגלידער: 2 — 4 מיטוואַך, 151 קלינטאָן סטריט. אַרג: 1900 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: געמישט. 7% אַמער. געבאָרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-טינגען — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קראַנקע; האַבען געשמוצט אַלמע היים מיט 1500 דאָלער. שמו-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס שוואַרץ, 2802 אַלליביוויל עוו, בראַנקס.

חברה אנשי האַראַדישטער.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 106 פאַרסייט סט. אַרג: 1903 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: דאווענען, קראַנקען, שווימען בענעפיט, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס קאַנטער, 1746 פּרעזידענט סט, ברוקלין.

האַראַדישטער פראַגרעסיוו בּרענש 346, א. ר.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען פּריוואַטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 138. עלעמענט: ארבעטער. 4% אַמערקאַנער געבאָרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. צוועק: דאווענען, קראַנקען, לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערהאַלטינגען, פאַרווילונגען. שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. קריסאוו, 2109 העריסאָן עוו, בראַנקס.

פראַג. האַראַדענקער יאַנג מענס ענד יאַנג לעידים סאָסייעטי.

מיטגלידער: 1 — 3 דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1914 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 183. עלעמענט: 60% ארבייטער, 15% אַמער. געבאָרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, נויט-פאַנד; שמוצען אין אַלמע היים פאַלקס-שול; האַבען געשאַפֿען ביז איצט 15,000 דאָלער; שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאָלער יעהרליך. סעקר: מעאָדאַר פּליגלער, 1611 יוניווערסיטי עווע, בראַנקס.

ערשטער האַראַדענקער ק. א. פ.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען שבת, 15 צווייטע עוו. אַרג: 1895 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 240. עלעמענט: געמישט. 20% אַמערקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגלידער — איריש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, שווימען, קראַנקען בענעפיט, קראַנקע, שמוצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. מ. ליבמאַן, 255 איסט 163טע גאַס, בראַנקס.

האַראַדענקער לעידים ק. א. פ.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס אַרג: 1923 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט:

געפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. לואיס ליפשיץ, 547 דושארדזשא עוועניו, ברוקלין.

חברה בית ישראל אנשי הלומב.

מוינגען: יעדען צווייטען שבת, 83 דושעפערסאן סט. אַרג.: 1906 מױט 12 מיטגלידער, איצט — 185. עלעמענט: געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, שטיצען אַלע הױס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ב. שאַפּיר, 1029 49טע סט., ברוקלין

הלומקער ראיאָנער ברענמש 336, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 175 איסט בראַד-וויי. אַרג.: 1913 מױט 30 מיטגלידער, איצט — 125. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקױטען: לעקציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעס סימאָוויטש, 537 ברעדפאַרד סטריט, ברוקלין.

הלומקער ראיאָנער לעידים קלוב ברענמש 336, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 175 איסט בראַד-וויי. אַרג.: 1937 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: הױז-פרױען. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקױטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר.: סעס סימאָוויטש, 537 ברעדפאַרד סט., ברוקלין.

פרייען סעקציע פון הלומקער ברענמש 45, א. א. א.

מוינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג.: 1938 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פרױען. 71% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקױטען: לעקציעס. סעקר.: ר. ליפּסקי, 1347 מאַריס עוו, בראַנקס.

ערשטער הרובישאָווער קראַנקען אונט. פאַראייני.

מוינגען: 1 — 3 שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט., אַרג.: 1905 מױט 11 מיטגלידער, איצט — 274. עלעמענט: מעהר-סמענס אַרבייטער. 8% אַמער. געבאַרענע, 20% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. קולטורעלע פעטיג-קױטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נױט-פּאַנד; געשאַפּען פאַר דער אַלמער הױס 20,000 דאָלער; שטיצען דאָרטיגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ר. קרויזער, 73 ווילעט סט.

11

וואדער רעליף סאָסייטי.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, ביי ה. גלאַזער, 890 פאַקס סט., בראַנקס. אַרג.: 1932 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 32. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. שטיצען אַלע הױס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר.: י. שוואַרץ, 588 מיטמאַן פּלאַ, בראַנקס.

ערשטע וואָרייטלאָווער קראַנקען אונט. פאַראייני.

מוינגען: 2 — 4 זונטאָג, 15 צווייטע עוועניו. אַרג.: 1905 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: מעהר-סמע אַרבייטער. 9% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, נױט-פּאַנד; רעזערוו-פּאַנד פאַר מיטגלידער, וואָס קאַנען ניט צאַלען דױס; שטיצען אַלע הױס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: וו. ראַענבּערג, 490 איסט 178טע גאַס, בראַנקס.

ערשטע וואָרייטלאָווער לעידים אָקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 15 צווייטע עוו. אַרג.: 1935 מױט 50 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הױז-פרױען. קלױבע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מױנגען — אידיש. צוועק: העלפּען נױט-ליידענדע מיט-גלידער. סעקר.: פ. וויינשטויב, 2024 חױז עוו, בראַנקס.

דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר. מ. נעמוער, 1334 אינסערווייל עוו., בראַנקס.

ערשטער האַרלאַוער רומעניען ק. א. פ.

מוינגען: 2 — 4 מיטוואַך, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג.: 1912 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: 90% אַרבייטער, 10% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נױט-פּאַנד; שטיצען אַלע הױס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: לעאַן לוסטגאַרטען, 5225—14טע עוו., ברוקלין.

ערשטע האַרלעווער פעני הערים לעידים סאָס.

מוינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 106 פאַרסייט סט. אַרג.: 1923 מױט 16 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס הױז-פרױען. קלױבע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. אַרױסגעגעבען געדורכט מאַטעריאַלען. צוועק: געגענוויטיקע הילף, העלפּען נױט-ליידענדע אין אַלמער הױס, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פּאָלין שוואַרץ, 105 עליאָט סט., בראַנקס.

סאָסייטי און האַשמ.

מוינגען: דעם 2טען און 4טען שבת, אין 73 לודלאָו סט., ניו יאָרק. אַרג.: 1920 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער, 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון די מױנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלע הױס; גמילה חסד, הקדש; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ה. דובין, 1051 קאלעדזש עוו., בראַנקס.

ערשטע אינדעפענדענט סאָסייטי.

מוינגען: 1 — 3 שבת, 673 בראַדוויי. אַרג.: 1908 מױט 12 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױנגען-גען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פ. לעמפּערט, 816 איסט 178טע גאַס, בראַנקס.

הוסאמינער לעידים אָקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 73 לודלאָו סט. אַרג.: 1934 מױט 110 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: הױז-פרױען. קלױבע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפּען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: ד. גרינבערג, 1796 איסט 29טע גאַס, ברוקלין.

פראָג. הושער סאָסייטי.

מוינגען: דעם 1טען און 3טען דינסטאָג, אין 73 לודלאָו סט., ניו יאָרק. אַרג.: 1921 מױט 40 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מױנגען — אידיש. צוועק: קרקע, נױט-פּאַנד. סעקר. מ. דרוקער, 212 פאַרסייט סט., ניו יאָרק.

הושער קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראייני.

מוינגען: 1 — 3 דאָנערשטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אַרג.: 1909 מױט 8 מיטגלידער, איצט — 95 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמער. געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען נױט-באַדערשטיגטע אין דער אַלמער הױס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס בערענשטיין, 5006—16טע עוועניו, ברוקלין.

הלומקער בענעוואַלענט סאָסייטי.

מוינגען: 1 — 3 שבת, 175 איסט בראַדוויי. אַרג.: 1900 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 275. עלעמענט: געמישט. 6% אַמער. געבאַרענע. שפּראַך פּון מױנגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, שטיצען בע-

שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: דאווענען, קרקע, שול, שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רעוו. היים דיסקאנט, 232 איסט בראָדוויי, נ. י.

קאָנג. עדת וואלקאוויסק.

מויטונגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 441 סעקמען סט., ברוקלין. אָרג.: 1917 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 61. עלעמענט: אַרבעטער. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: דאווענען, געגענוויטיקע הילף. סעקר: יאנאס הירשמאן, 332 פאָועל סט., ברוקלין.

וואלקאוויסקער ברענטש 100, א. ר.

מויטונגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 175 איסט בראָד-וויי, אָרג.: 1906 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 230. עלע-מענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. קולטורעלע סעמינאָרעס: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. דאָמבראָוו, 1772 46טע גאַס, ברוקלין.

וואַראַנאווער יאָנג מענס בענטוואַלענט אספן.

מויטונגען: 2 — 4 דינסטאָג, 175 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: אַרביי-טער ארבייטער. 7% אַמער. געבאַרענע, 18% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. קולטורעלע סעמינאָרעס: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, לייז-פאָנד, זקנים-פאָנד; געשאַפען פאַר אַלסער היים 20 שוויצענט דאָלער; שטיצען דאָרטיגען גמילת חסד, ביקור חולים, פאַלקס-שול, א. א.; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: איזידאָר דיסקאָן, 159 איסט בראָדוויי.

ערשטע וואראנאנשאנקער-ברוקאווינער קראַנקען אונטערשטיצונג פאראיין.

מויטונגען: 2 — 4 מיטוואך, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרביי-טער, געשעפטסלייט. 5% אַמער. געב., 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: יוסף ברענער, 161 עוועניו פ, ברוקלין.

ערשטע וואַראַשילאָווקער בענטוואַלענט אספן.

מויטונגען: 2 — 4 שבת, 98 פאַרטייט סטריט. אָרג.: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענע-פיט, קרקע; שטיצען אַלסע היים; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ה. ראַפמאַן, 7215 — 19טע עווי, ברוקלין.

ערשטע וואַרקאוויטשער בענטוואַלענט אספן.

מויטונגען: 2 — 4 זונטאָג, 175 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1911 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: 70% אַרבעטער. 10% אַמער. געבאַרענע, 50% ניט לאַנדס-לייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. קולטורעלע סעמינאָ-רעס: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, לייז-פאָנד, זקנים-פאָנד, קרקע; שטיצען אַלסע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דושאַדזש פאַגעלמאַן, 819 סאַראַטאַנאָ עווי, ברוקלין.

ווארשעווער בענטוואַלענט סאַסייעטי, אינק.

מויטונגען: צוויי מאל אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאַרענע. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלסע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ת. ה. ראָזענ-בלום, 1862 איסט 14 גאַס, ברוקלין.

וואַרשע בראָדערלי לאָוו בענטוואַלענט סאַסייעטי.

מויטונגען: 1 — 3 מיטוואך, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1914 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: אַרביי-טער. 10% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענע-

תלמוד תורה רבנו ר' חיים סאַלאָוויטשיקוואַלאַזשין.

מויטונגען: צווייטען און פערטען מיטוואך, 193 הענרי סט. אָרג.: 1918 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמער. געבאַרענע. שפראך פון מיטונגען — איריש. רעליגיעזע לעקציעס. צוועק: דאווענען, לערנען, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע רעליגיעזע אינסטיטוציעס. סעקר: א. לעשינ-סקי, 193 הענרי סט., נ. י.

וואַלמיכאווער בית המדרש הגדול ספרד.

מויטונגען: ערשטען און דריטען שבת, 384 נעפטשון עווי, ברוקלין. אָרג.: 1923 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 40. עלע-מענט: פאַרשיידענאַרטיגער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאָנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משה פעלד, 384 נעפטשון עווי, ברוקלין.

וואַלמיכאווער לעוירים אָקו. פון בית המדרש הגדול אנשי ספרד.

מויטונגען: ערשטען און דריטען שבת, 384 נעפטשון עווי, ברוקלין. אָרג.: 1928 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמער. געבאַרענע, און ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפטען, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: מ. ריישבאָן, 384 נעפטשון עווי, ברוקלין.

פאראייניגטע וואַלינער פריינט, ברענטש 210, א. נ. א. פ.

מויטונגען: יעדען מיטוואך, 211 וועסט 34טע גאַס. אָרג.: 1936 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. שפראך פון מיטונגען — איריש. קולטורעלע סעמינאָרעס: לעקציעס, פאַרווילונגען. סעקר: ב. וויינגאַרטען, 312 הייווען עוועניו, נ. י.

חברה אהבת אהים אנשי וואלאפא ומאָסט.

מויטונגען: יעדען צווייטען שבת, 134 הענרי סט. אָרג.: 1894 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאָנד, באַער-דינגט אויסגאַבען, שטיצען תלמוד תורה אין אַלסער היים, שיקען פאַר מעות חטים 200 דאָלער יעהרליך און שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. קאַהען, 818 פעיל סט., בראָקס.

וואַלקאוויניצער פאָדאָליער הילפס פאראיין.

מויטונגען: דעם 2טע און 4טען שבת, אין 11 איסט האו-סטאן סט., ניו יאָרק. אָרג.: 1918 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון די מיטונגען — איריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאָנד; שטיצען אַלסע היים מיט 100 דאָלער יעהרליך; שמי-צען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. טריינקמאַן, 1777 סטילוועל עוועניו, ברוקלין.

וואַלקאוויסקער יאָנג מענס בענטוואַלענט אספן.

מויטונגען: יעדען צווייטען דאָנערשטאָג אין חודש, 235 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1896 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 550 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאַר-50% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — איריש. קול-טורעלע סעמינאָרעס: לעקציעס און קאַנצערטען. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, לאָאן-פאָנד; געשאַפען 400 שוויצענט דאָלער פאַר אַלסער היים; שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר: מאַקס י. אייבל, 235 איסט בראָדוויי.

חברה עדת וואלקאוויסק.

מויטונגען: ערשטען און דריטען שבת, 28 פויק סט. אָרג.: 1888 מיט אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 300. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע.

וואַרשעווער דאָטערס און איזראַעל.

מיטגינגען: צווייטע און פערטע מאָנטאָג, 80 קלינגטן סט. אָרג: 1903 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 12% נים לאַנדס-לויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענזיי-טיקע הילף, קראַנקע, שווערע בענעפּים, שטיצען היגע אינ-סטרוציעס. סעקר: פּיליפּ גראַס, 244-46 ראַבלינג סט, ברוק.

פּראַנקער וואַרשעווער יאָנג לעיריס עיר סאָס.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע מאָנטאָג, 80 קלינגטן סט. אָרג: 1917 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 26. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: גע-גענזייטיקע הילף, קרקע, שטיצען הוימושע און היגע אינ-סטרוציעס. סעקר: ל. גאַלדבערג, 406 איסט 5טע גאַס, נ. י.

אינר. וואַרשעווער לעיריס הילפּס-סאָסייעטי.

מיטגינגען: צווייטע און פערטע מאָנטאָג, 96 קלינגטן סט. אָרג: 1924 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 40. סעקר: א. משאַ-ראָוו, 53 נאַסטערענד עוו, ברוקלין.

ערשטער וואַרשעווער קאַנג.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע מאָנטאָג, 60 ריווינגטן סט. אָרג: 1894 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 80% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: רעליגיעזע לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: דאווענען, גע-גענזייטיקע הילף, קראַנקע, שווערע בענעפּים, קרקע, שטיצען הוימושע און היגע אינסטרוציעס. סעקר: דוש. שוואַרץ, 85 ריווינגטן סט, נ. י.

ערשטער וואַרשעווער קאַנג, פּרויען אקזילערי.

מיטגינגען: צווייטע און פערטע מאָנטאָג, 60 ריווינגטן סט. אָרג: 1924 מיט 4 קלינגע צאָהל מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלינגע צאָהל נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוואַמענקונפּען, פאַרוויילונגען, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען הוימושע און היגע אינסטרוציעס. סעקר: י. פּיאַסאַ, 60 ריווינגטן סט, נ. י.

וואַרשעווער-פּראַנקער יאָנג מענס ברענמש 50, א. ר.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע פּרייטאָג, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען הוימושע און היגע אינ-סטרוציעס. סעקר: א. מ. שפּאַן, 857 בראַדוויי, נ. י.

וואַרשעווער מעדעם ברענמש 215, א. ר.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע פּרייטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1908 מיט 84 מיטגלידער, איצט — 215. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפּטלויט. קלינגע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען הוימושע און היגע אינסטרוציעס. סעקר: ל. זינג-דערמאַן, 1143 מענאַר עוו, ברוקלין.

וואַרשעווער פּראַנג ברענמש 9, א. א. א.

מיטגינגען: ערשטע און דריטע פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1929 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 500. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפּטלויט, פּראַפּעסאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, ליטעראַרישע פאַרוויילונגען, שטיצען הוימושע אינסטרוציעס. סעקר: דזשיי. פּרידמאַן, 1623 יוניאָן סט, ברוקלין.

וואַרשעווער פּראַנג ברענמש 147, א. א. א.

מיטגינגען: צווייטע און פערטע פּרייטאָג, 1014 איסט 181טע סטריט, בראַנקס. אָרג: 1930 מיט 29 מיטגלידער, איצט — 360. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטלויט. 20% אַמע-ר. געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען אידישע

פּים, קרקע; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטרוציעס. סעקר: מאַריס האַפּטערן, 1035 פּרימען סט, בראַנקס.

וואַרשעווער הילפּס פאַראיין און די בראַנקס.

מיטגינגען: דעם 2טע און 4טען מאָנטאָג, אין 878 פּראַ-ספעקט עווע, בראַנקס. אָרג: 1918 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמע-ר. געבאַרענע. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קע, שווערע בענעפּים, קרקע; שטיצען היגע אינסטרוציעס. סעקר: שטיינגאַס, 1375 מעלער עוו, בראַנקס.

וואַרשעווער פּראַנגעסיוו אַסאָסיאַטשאַן.

מיטגינגען: 2 — 4 מאָנטאָג, 82 קלינגטן סטריט. אָרג: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: 25% אַמע-ר. געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: קאַנצערטען. צוועק: קראַנקע, שווערע בענעפּים, נויט-פּאַנד, קרקע; שטי-צען אַלמע היים און היגע אינסטרוציעס. סעקר: פינול גראַסמאַן, 244 ראַבלינג סט, ברוקלין.

וואַרשעווער קראַנקען אונט. פאַראיין בני יעקב.

מיטגינגען: יעדען 3טען דאַנערשטאָג אין חודש, 135 וועסט 70 גאַס. אָרג: 1870 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: אַרבייטער געשעפּטלויט, פּראַפּעסאָנאַלען. 15% אַמע-ר. געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קראַנקע, שווערע בענעפּים. סעקר: זעליק, ס. טאַנצמאַן, 654 וועסט 161טע גאַס.

וואַרשעווער קראַנקען אונט. פאַראיין בני ישראל.

מיטגינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 111 איסט האוסמאַן סטריט. אָרג: 1902 מיט 400 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 25% אַמע-ר. געבאַרענע, 30% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קע, שווערע בענעפּים, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטי-צען היגע אינסטרוציעס. סעקר: פּיליפּ גראַסמאַן, 246 ראַבלינג סט, ברוקלין.

וואַרשעווער אומגעגענד ברידערליכע סאָסייעטי.

מיטגינגען: דעם 2טע און דעם 4טען שבת, אין 73 לודלאָו סט. אָרג: 1914 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 90 מיטגלי-דער. עלעמענט: אַרבייטער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נים לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, שווערע בענעפּים, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטרוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: לואיס קרינדעל, 3510 — 14טע עוועניו, ברוקלין.

פאַראייניגטע וואַרשעווער קראַנקען אונט. פאַראיין.

מיטגינגען: 2 — 4 מאָנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 165 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 10% אַמע-ר. געבאַרענע, 8% נים לאַנדס-לויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: געגענזיי-טיקע הילף, קראַנקע, שווערע בענעפּים, קרקע; נויט-פּאַנד; אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; שטיצען הוימושע און היגע אינסטרוציעס. סעקר: י. קאַפּין, 2815 וועסט 31טע גאַס, ברוקלין.

וואַרשעווער היים סאלאמאן מושב זקנים.

אָרג. 1925 דורך אַ קאַנפּערענץ פון וואַרשעווער סאָסייעטיס. האַבען יעצט אַ מיטגלידערשאַפּט פון 1000 יחידים און 65 סאָסייעטיס, לאדזשען, קלובען, א. ר. ברענמשעס און שולען וואָס צאָלען אַ יעהרליכען שטייער פון דריי דאָלער ביז 100 דאָלער. האַבען נאָך וואָס פּאַרענדיגט בויען אַ זעקס שטאָקייגען האַטפּישאַל, וואָס באַדינט די קראַנקע פון מושב זקנים. דער מושב זקנים געפינט זיך אין 186 צווייטע עוו, נ. י. דער האַטפּישאַל איז אין 43 סט. מאַרקס פּל. דער מושב זקנים האָט איצט 135 זקנים און זקנות. סעקר: מרס. ס. אַפּאַמאוו-סקי, 1767 פּאַנסענד עוו, בראַנקס.

דינדע מיטגלידער, שול. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.:
ת. גאַטליב, 2265 דייווידסאָן עוו. בראַנקס.

קאָנג. עזרת אחים אנשי ווידו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 158 הענרי סמ. אַרג.:
1902 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט.
10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% נים לאַנדסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויען
בענעפיט, לוי-קאַסע, שול, קרקע; האַבען געשאַפֿען פֿאַר אַלמער
היים 2,600 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150
דאָלער יעהרליך. סעקר.: מאַקס שובערט, 321 איסט 54טע סט.,
ברוקלין.

אינדעפֿענדענט וויונער סאָמייטי.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס.
אַרג.: 1887 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 33% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50%
נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
געגענוויטיקע הילף, מויען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול.
שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשאַ-
זעק קובאָנסקי, 11 מאַפֿסקאָ סט., ברוקלין.

רבינו מנחם מענדל האגער וויזשניצער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 83 איסט 4טע גאַס.
אַרג.: 1899 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, שו-
מען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היימישע און
היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. יאמענפֿעלד, 1624 איסט 80טע סט.,
ברוקלין.

תפארת ישראל אנשי וויזשניצער.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 193 איסט 2טע גאַס.
אַרג.: 1906 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
צוועק: דאווענען, לערנען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, נויט-
פאַנד, שטיצען היגע רעליגיעזע אינסטיטוציעס.
סעקר.: א. פעלדמאַן, 193 איסט צווייטע גאַס, נ. י.

אגודת אחים וויזשניץ אנשי מאַרמאַראַש.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 133 מעק-קיבון סט.,
ברוקלין. אַרג.: 1907 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 120.
עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט און פֿראַפֿעיאָנאַלען.
10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נים לאַנדסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: פֿעריאַ-
דישע ליטעראַרישע אונטערנעמונגען. צוועק: שול, קרקע,
שטיצען היגע רעליגיעזע און פֿילאַנטראָפֿישע אינסטיטוציעס
מיט 800 דאָלער יעהרליך. סעקר.: א. פֿאַלאַק, פֿען סט., ברוקלין.
אינפֿארמאַציע: דר. רבי יוסף פֿאַפֿוויץ, 364 איסט 4טע סט.
ניו יאָרק.

ערשטע וויזשניצער בוקאָווינער לעידים ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען מיטוואַך, 214 איסט 2טע
גאַס. אַרג.: 1921 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 170. עלע-
מענט: אַרבעטער-הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע
הילף, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מיני
סמראָס, 187 ריווינגטאָן סט., נ. י.

וויזשניצער בוקאָווינער לעידים און יאָנג לעידים סאָם.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען מיטוואַך, 96 קלינגטאָן סט.
אַרג.: 1922 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט:
אַרבעטער, הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע
און נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
געגענוויטיקע הילף, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר.: ב. פעלדמאַן, 55 איסט 172טע גאַס, בראַנקס.

וויטעבסקער בונד ברענטש 224 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען פֿרייטאָג, 111 איסט האַ-
סמאָן סט. אַרג.: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 220.

קינדער שולען אין אַלמער היים. סעקר.: מ. סקאווראַנעק,
2700 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

וואַרשעווער ברענטש 309 א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען פֿרייטאָג, 1602 עוועניו פּ,
ברוקלין. אַרג.: 1937 מיט 120 מיטגלידער, איצט — 140.
עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פֿראַפֿעיאָ-
נאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% נים לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישען:
לעקציעס, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.:
אסקאר שניידער, 1432 וועסט 5טע גאַס, ברוקלין.

וואַרשעווער לעידים קלוב ברענטש 215 א. ר.

מיטינגען: יעדען דריטען פֿרייטאָג אין חודש, 214 איסט
צווייטע גאַס. אַרג.: 1931 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 65.
עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר.: א. האַלפֿערן, 453 איסט 96טע גאַס, ברוקלין.

וואַרשעווער פֿראַג. פֿרויען קלוב ברענטש 50 א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פֿרייטאָג, 12 סט. מאַרקס פּל.
אַרג.: 1931 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט:
אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלוי-
נע צאָהל נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. שטיצען
היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: לינא מאַלאַוו,
1533 דזשעסאָס עוו. בראַנקס.

רבי ארנשטיין וואַרשעווער לאַדזש, א. א. ב. א.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען מיטוואַך, 98 פֿאַרסיט סט.
אַרג.: 1932 מיט 300 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 25% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון
מיטינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.:
ה. לעווין, 1040 פאַרק פּל., ברוקלין.

ערשטע וואַרשעווער יאָנג מענס באַומגאַלד לאַדזש,

338 אַרדן ברית שלום.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 151 קלינגטאָן
סמריט. אַרבעטער און געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער גע-
באַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מע-
טאָדישען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוק-
טע מאַטעריאַלען. געשיקט אַ שליה קיין איראַפֿע. צוועק:
נויט-פאַנד, קרקע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י.
פּלאַנצווין, 170 ריווערדעיל עוו. ברוקלין.

וואַרשעווער פֿאַמראַנאַט.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען מאָנטאָג, 799 בראַדוווי.
אַרג. פון ברענטש 9 א. א. א. באַשטעהט איצט פון 6 אַרגאַ-
ניזאַציעס מיט איבער 1200 מיטגלידער. שפראַך פון מיטינגען
— אידיש. צוועק: העלפֿען פֿאַלימישע אַרעסטירטע. שיקען
אַהיים 25 דאָלער יעדען חודש. שיקען קליידער און שפּייז.
סעקר.: אסקאר שניידער, 1432 וועסט 5טע גאַס, ברוקלין.

וואַשיילישקער אונטערשיצונג פֿאַראייין.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 175 איסט בראַדוווי. אַרג.: 1903
מיט 21 מיטגלידער, איצט — 245. עלעמענט: מעהרסטענס
אַרבייטער. 20% אַמערי. געב. 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענע-
פיט, קרקע, הילפֿס-פאַנד; געשאַפֿען 5 מויוענט דאָלער פֿאַר
אַלמער היים; שטיצען דאַרטיגע תלמוד תורה, פֿרייע לייט-
קאַסע, קהרש, באַד, קינדער שולע; שטיצען היגע אינסטי-
טוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַריס פֿלאַטאַפֿסקי,
260 סיגאַל סמריט, ברוקלין.

ערשטע וואַשאַקאָוויצער בוקאָווינער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען זונטאָג, 12 סט. מאַרקס פּל.
אַרג.: 1908 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט:
געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע
הילף, מויען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, העלפֿען נויט-ליי-

געבויטע הילף, קראַנקען בענעפיט, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רעווערענד ס. סידראַמאָ, 1645 גרענד קאָנקארס, באַראַנס.

ווילנער לעידים אָקו. אָוו ברוקלין.

מויטנגען: יעדען זונטאָג, 78 לואיס עוו, ברוקלין. אָרג.: 1929 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 50 עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמער. געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פעני ראַוויטש, 3082 וועסט 1טע גאַס, ברוקלין.

ווילנער פּראָג. ברענטש 28, א. ר.

מויטנגען: ערשטען און דריטען פּרעסען פּריוואַט, 175 איסט באַרדוויל. אָרג.: 1903 מיט 14 מויטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% אַמער. געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, שטיצען הויז-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עמאַנעל באַליק, 2825 קלאַפּין עוו, באַראַנס.

ווילנער ברענטש 968, א. ר.

מויטנגען: צווייטע און פּערשען פּריוואַט, 1731 פּיסקין עוו, ברוקלין. אָרג.: 1918 מיט 20 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמער. געבאַרענע, 80% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויס-געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס ראַכעפּסקי, 742 סאַראַטאַגא עוועניו, ברוקלין.

ווילנער ברענטש 367, א. ר.

מויטנגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 175 איסט באַראַד-וויל. אָרג.: 1909 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 700. עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 0% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס אָף וויסענשאַפּטליכע-ליטעראַרישע און געזעלשאַפּטליכע פּראָגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען, שטיצען היימישע אינסטיטוציעס מיט 700 דאָלער יעהר-ליד. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם בערענסטין, 1398 לינקאָלן פּלאַ, ברוקלין.

ווילנער יונגע ברענטש 607, א. ר.

מויטנגען: ערשטען און דריטען פּריוואַט, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 56 מויטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: געמישט. 21% אַמערקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. קאַטץ, 80 עוו. ל, ברוקלין.

ווילנער באַיעס ברענטש 573, א. ר.

מויטנגען: ערשטען און דריטען פּריוואַט, 15 צווייטע עוו. אָרג.: 1930 מיט 52 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען גע-דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: בענזשאַמין זיגער, 1128 מענאָר עוו, באַראַנס.

ווילנער ברענטש 43, א. ר.

מויטנגען: צווייטע און פּערשען פּריוואַט, 175 איסט באַראַד-וויל. אָרג.: 1904 מיט 50 מויטגלידער, איצט — 240. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל אַמערקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערשאַל-מונגען, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען יוביליי ושרונאַל. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. אַבראַם, 119 וועסט 75טע גאַס, נ. י.

עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקוי-טען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. פּלאַוויק, 938 באַראַנס פאַרק סאַוטה, באַראַנס.

וויטעבסקער פּרויען קלוב ברענטש 224, א. ר.

מויטנגען: ערשטען און דריטען פּריוואַט, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג.: 1937 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 8% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון די מויטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: גודקין, 80 וואַן קאַרטלאַנד סט, באַראַנס.

ערשטע וויטקאָווער קראַנקען אונט. פאַראַיין.

מויטנגען: 1 — 3 שבת, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1903 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 70 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע; שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: לואיס פּידער, 2828 וועסט 23טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע וויטקאָווער יאָנג מענס קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראַיין.

מויטנגען: 1 — 3 מאַנטאָג, 140 — 2טע עוו, אָרג.: 1909 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 15% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אוירווינג סטעגאוואַוסקי, 1832 — 64טע גאַס, ברוקלין.

וויליקער אינדעפּענדענט אסמאיישאָן.

מויטנגען: דעם 2טע און דעם 4טען שבת, אין 7 איסט 15 טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1930 מיט 8 מויטגלידער, איצט — 60 מויטגלידער. עלעמענט: געשעפטסלייט. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, ניו-פּאַנד, קרקע; שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ל. יעגער, 618 משעסטר סט, ברוקלין.

ווילנער בענעוואַלענט אסמ'ן אָוו ברוקלין.

מויטנגען: יעדען זונטאָג, 7 לואיס עוו, ברוקלין. אָרג.: 1902 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 450. עלעמענט: געמישט. 25% אַמער. געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטי-גען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס איבער אידיש, נאַציאָנאַלע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, טוימען בע-נעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים; געשאַפען ביז איצט 5,000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָל. יעהרליך. סעקר: ניטען עליוקאָמאָן, 231 ווען הוועט סאַמי, ברוקלין.

ווילנער פאַראַייניגטער אונטערשטיצונג פאַראַיין.

מויטנגען: 1 — 3 מיטוואַך, 673 באַרדוויל. אָרג.: 1888 מיט 25 מויטגלידער, איצט 500. עלעמענט: אַרבייטער, גע-שעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען, 20% אַמערקאַנער געבאַרענע. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: פאַרוויילונגען, לעקציעס איבער נאַציאָנאַלע און קולטורעלע פּראָגען. צוועק: געגענ-זייטיגע הילף, לייב-קאַסע, העלפען ניו-באַטערפּשינגען מיט-גלידער; העלפען די ווילנער שטאַמישע אינסטיטוציעס; קראַנקען, טוימען בענעפיט. סעקר: דזשיי בירענבעק, 637 באַרדוויל.

פאַראַייניגטע ווילנער לעידים בענ. סאָם.

מויטנגען: צווייטע און פּערשען מאַנטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג.: 1910 מיט 9 מויטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: גע-

אַרג. 1933 מױס 5 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הױז-פּרויען. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. צוועק: העל-פּען אַרױמע פּאַמיליעס אין אַלמער הױם. שמויען היגע אינ-סמיטויעס. סעקר: ב. דובאר, 940 איסט 175 מע גאַס, בראַנקס. פרעז: ב. עסקאָו, 1618 מעסעראַל סט., ברוקלין.

וויניטער וויניטער יאָנג מענס בענעוואַלענט אַסױ. מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מױטוואָך, אין 91 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק. אַרג.: 1915 מױס 20 מיטגלידער, איצט — 225 מיטגלידער. עלעמענט: 60% אַרבייטער, 8% אַמער. געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע; פּלעגען שמויען אַלמע היים; שמויען היגע אינסטיטוציעס מױס 110 דאָלער יעהרליך. סעקר: וויליאַם בעקער, 844 גרין סטריט, ברוקלין.

וויניטערפּאָדאָלער ברענטש 35, א. א. א. מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 896 פּראָספעקט עוו, בראַנקס. אַרג.: 1933 מױס 10 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָ-נאַלען. קלױנע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס. שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. קאַגאַן, 1130 מאַנאַר עוו, בראַנקס.

יוענט דיווױע פּון וויניטערפּאָדאָלער ברענטש 35, א. א. א. מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויטאָג, 86 איסט 162 מע גאַס, בראַנקס. אַרג.: 1937 מױס 7 מיטגלידער, איצט — 22. עלעמענט: אַרבעטער, סטודענטען. שפּראַך פּון מױטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס, פּאַרווילונגען. סעקר: ל. מושאַצקי, 1121 ווהילער עוו, בראַנקס.

פּרויען דיווױע פּון וויניטערפּאָדאָלער ברענטש 35, א. א. א. מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויטאָג, 896 פּראָספעקט עוו, בראַנקס. אַרג.: 1936 מױס 30 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הױז-פּרויען. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש-ענגליש. סעקר: א. קאַפּיט, 1195 שערמאַן עוו, בראַנקס.

וויסאַקאָאָליטאַווסקער קר. אונט. פּאַראַיין. מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג.: 1902 מױס 20 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: גע-מישט. 25% אַמער. געבאַרענע, 7% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענע-פיט, קרקע, נױט-פּאַנד; שמויען אַלמע היים; געשאַפּען ביז איצט 10,000 דאָלער; שמויען דאַרטיגע אינסטיטוציעס מױס 60 דאָלער יעהרליך; שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ה. לעווין, 1040 פּאַרק פּלאַ, ברוקלין.

וויסאַקאָאָליטאַווסקער פּראָג. ארבייטער פּאַראַיין. ברענטש 299, א. א. ר. מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג.: 1909 מױס 40 מיטגלידער, איצט — 84. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס, פּאַרווילונגען, קאַנצערטען, שמויען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס קאַראַסיק, 989 דושע-נינגס סטריט, בראַנקס.

וויסאַקאָ מאַזאוויטעק יאָנג פּרענדס בענ. סאַמיטעי. מיטינגען: דעם 2טען און 4טען מאַנטאָג, אין 140 — 2טע עוועניו, ניו יאָרק. אַרג.: 1915 מױס 15 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, מױטען בענעפיט, קרקע; שמויען אַלמע היים מױס 400 דאָלער יעהרליך; שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. א. ב. ששעין, 1208 בראַדוויי, ברוקלין.

ווינער לעידים קלוב ברענטש 43, א. א. ר. מיטינגען: ערשטען און דריטען מױטוואָך, 175 איסט בראַד-וויי. אַרג.: 1927 מױס 12 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הױז-פּרויען. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס, פּאַרווילונגען; שמויען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סיליע שאַפּיראַ, 310 קווינ-סי סטריט, ברוקלין.

פּאַראַייניגטער ווינער הילפס קאַמיטעט. מיטינגען: ערשטען מאַנטאָג און חודש, 175 איסט בראַדוויי. אַרג.: 1914. אַלע ווילנער אַרגאַניזאַציעס זיינען אַנגעשלאַסען. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. נאָך עטליכע יאָר ניט פּונקטאַירען, איז אין 1932 דער קאַמיטעט רעאַרגאַניזירט געוואָרען. פּון 1926 ביז איצט, האָט דער קאַמיטעט אַרױבער-געשויקט קיין ווילנע די סומע פּון 21,625 דאָלער. סעקר: יעפּים יעשורין, 175 איסט בראַדוויי, נ. י.

פּאַראַייניגטע ווינער פּרויען רעליה. מיטינגען: ערשטען און דריטען מױטוואָך, 111 איסט האַוסמאַן סט. אַרג.: 1922 מױס 7 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. געשאַפּען 30,000 דאָלער פּאַר אַלמער הױם. שמויען דאַרטיגע אינסטיטוציעס מױס 2,000 דאָלער יעהרליך. סעקר: ל. לואיס, 514 וועסט 114טע סט., נ. י.

ווינער הילפס קאַב. פאַר פּאַליטישע אַרעסטירטע. אַרג.: 1935 דורך דער אינוציאַטיוו פּון אַ גרופּע געוועזענע פּאַליטישע אַרעסטירטע. איצט זיינען דאָ איבער 100 מיט-גלידער יחידים. האָבען ביז איצט אַרױבערגעשיקט קיין ווילנע איבער 1,200 דאָלער. סעקר: ס. געצאַף, 202 איסט 93טע גאַס, ברוקלין.

קאַנג. בני אהרן אנשי ווילקאמיר. מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 136 הענרי סט. אַרג.: 1887 מױס 12 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. צוועק: שול, בענעפיט, קרקע, שמויען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. האָבען געשאַפּען 5,000 דאָלער פּאַר אַלמער הױם. סעקר: ראובן בולד, 566 בעק סט., בראַנקס.

וויילקאַמירער ברענטש 233, א. א. ר. מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אַרג.: 1908 מױס 35 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלױנע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס, פּאַרווילונגען. אַרױס-געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמויען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. שלאַמאוויטש, 1101 — 57טע גאַס, ברוקלין.

וויילקאַמירער פּרויען קלוב, ברענטש 233, א. א. ר. מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אַרג.: 1934 מױס 11 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פּרויען. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויעס: לעקציעס, פּאַרווילונגען. שמויען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. בירמאַן, 51 1631 גאַס, ברוקלין.

ווינגראַדער אונטערשטיצונג פּאַראַיין. מיטינגען: דעם ערשטען און דריטען זונטאָג, אין 15 — 2טע עוועניו, ניו יאָרק. אַרג.: 1922 מױס 10 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבעטער. 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מױטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע, נױט-פּאַנד; האָבען געשאַפּען 10,000 דאָל. פּאַר אַלמער הױם; שמויען היגע אינסטיטוציעס מױס 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. א. קאַהען, 1495 מעדיסאָן עוועניו, ניו יאָרק.

ווינגראַדער פּרויען אַקו. און גמילת חסד. מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15 צווייטע עוו.

שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. הערלינג, 747 קאס-
טער סטריט, בראַנקס.

ווישניצער לעידים און מענס סאָייטיעס.

מיטינגען: דעם 1טען און דעם 3טען שבת, אין 151 קליב-
טאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג: 1926 מיט 36 מיטגלידער,
איצט — 20 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער.
געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-
קען, טוימען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: דזשעק ווייסמאן, 4015 — 82טע סט.,
דזשעקסאָן הייטס, לאַנג איילאנד.

ווישקאָווער בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי.
אָרג: 1896 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט:
געמישט. 10% אַמעריקאָנער געבאָרענע, 60% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע
הילף, טוימען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. לעקציעס אַף
נאַציאָנאַלע מעמעס. שמיצען היימישע און היגע אינסטיטו-
ציעס. סעקר: א. זימערמאן, 189 הענרוי סט. ג. י.

ערשטער ווישקאָווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 175 איסט בראַד-
וויי. אָרג: 1924 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט:
הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאָנער געבאָרענע און ניט
לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העל-
פען נויט-ליידענדע אין אַלמע היים, שמיצען מיט יעהרליכער
סוכה היימישע אינסטיטוציעס, שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: טילו משערנין, 957 אלדוס סט., בראַנקס.

הברה תהלים אנשי ווישקאָווע.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 169 קלינטאָן סט.
אָרג: 1864 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט:
געמישט. 10% אַמעריקאָנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, נויט-פאַנד,
שמיצען אַלמע היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
ווייז פרעז: היים אהרן מאַסקאָוויץ, 30 מאַנטאָמעריו סט.,
ניו יאָרק.

לעידים אַקז. פון די הברה תהלים אנשי ווישקאָווע.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 169 קלינטאָן סט.
אָרג: 1937 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 53. עלעמענט:
הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
העלפען דער שול, שמיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר:
היימאן יאסקאוויטש, 30 מאַנטאָמעריו סט. ג. י.

ווישקאָווער ברענטש 229, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 175 איסט בראַד-
וויי. אָרג: 1919 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 8% אַמעריקאָנער געבאָרענע. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס,
פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטי-
צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לוואיס זאלא-
מאראַף, 1245 פינדלי עוו, בראַנקס.

וולאדאווער-באברער ברענטש 407, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 91 איסט 4טע גאַס.
אָרג: 1913 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 116. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון
מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס,
פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטי-
צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לוואיס זאלא-
מאראַף, 1245 פינדלי עוו, בראַנקס.

וולאדאווער-וולאדאווקער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1 — 8 שבת, 111 איסט האוסטאָן סט. אָרג:
1907 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 108. עלעמענט: ארביי-
טער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 20% אַמער. געבאָרע-
נע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פראַטאָקאָלען — אי-
דיש און ענגליש. צוועק: קרקע, קראַנקען, טוימען בענע-
פיט. סעקר: ל. סעליג, 7721 — 18טע עוו, ברוקלין.

הברה תורה אנשי ווישקאָווער-אָוויצעק.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 28 רידוש סט. אָרג:
1899 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט.
10% אַמעריקאָנער געבאָרענע, 8% ניט לאַנדסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לערנען
משניות. צוועק: שול, קראַנקען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד.
שמיצען אַלמע היים מיט 50 דאָלער יעהרליך. שמיצען היגע
אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: דעיוו עסקא,
28 רידוש סטריט, ג. י.

פרויען אַקז. פון דער הברה אנשי ווישקאָווער-אָוויצעק.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 15 צווייטע עוו.
אָרג: 1920 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאָנער געבאָרענע און ניט
לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העל-
זעלשאַפטליכע אַקטיוויטען, שמיצען היימישע און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: אסתר עליץ, 28 רידוש סט. ג. י.

וויטלאַנער בענעוואַלענט אסאָסיאַטיאָן.

מיטינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 105 איסט 106 סטריט. אָרג:
1891 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: גע-
מישט. 30% אַמער. געבאָרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. קול-
טורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. שפראַך פון מיטינגען —
ענגליש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, נויט-פאַנד,
קרקע; שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר:
פויטער ס. קורץ, 277 בראַדוויי.

וויטרוזניקער פרויען אונט. פאראיין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 821 איסט 160טע
גאַס, בראַנקס. אָרג: 1934 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 59.
עלעמענט: אַרבעטער-געשעפטס- און הויז-פרויען. 12%
אַמעריקאָנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
צוועק: צדקה שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: ר. פויגענבוים, 1033 פרימען סט., בראַנקס.

ווישנאוויץ בראַס. בענעוואַלענט סאָייטיעס.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג: 1907
מיט 21 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט.
12% אַמער. געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון
מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט,
נויט-פאַנד, קרקע; שמיצען אַלמע היים מיט 1000 דאָלער
יעהרליך; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. קאַפ,
1828 לאַפּעלאָוו עוו, בראַנקס.

ווישנאווער בראַס. עיד סאָייטיעס.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 175 איסט בראַדוויי. אָרג: 1902
מיט 20 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: מעהרסטענס
אַרבייטער. 8% אַמער. געבאָרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענע-
פיט, קרקע, נויט-פאַנד; שמיצען תלמוד תורה אין אַלמע
היים און אויך לייט-קאסע מיט 200 דאָלער יעהרליך; שטי-
צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. בערקמאַן, 1068 מאָריס
עוועניו, בראַנקס.

הברה אנשי ווישנאוויטשיקער.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 193 איסט 2טע גאַס.
אָרג: 1908 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאָנער געבאָרענע, 10%
ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
דאווענען, לערנען, געגענוויטקייט הילף, ליי-קאסע, נויט-פאַנד,
קרקע, שמיצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס.
סעקר: מ. אויספּרעסער, 193 איסט צווייטע גאַס, ג. י.

ערשטער ווישנאוויטשיקער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 193 איסט 2טע גאַס.
אָרג: 1901 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמער. געבאָרענע און
ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
געגענוויטקע הילף, טוימען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול.

סטאן סט. ארג: 1928 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 46. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. האלמען אויף בית יתומים אין אלטער היום. שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. קעי. 6464 דריי הארבאר ראוד, עלענהורסט, לאנג אוילאנד.

וועלושער פראגרעסיוו בעני אס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 175 איסט בראדוויי. ארג: 1909 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 142 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אמ. געבארענע, 20% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראנ-קען, טויטען בענעפיט, קרקע, לייח-קאסע, קאמפאסאן-פאנד, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. קאפלאן, 1744 איסט 8טע גאס, ברוקלין.

ערשטער ווענגראווער קראנקען אונט. פאראיין.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאג, 91 איסט 4טע סטריט. ארג: 1896 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 215. עלעמענט: אר-בויטער. 15% אמער. געבארענע, 20% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען אלטע היים; שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאלער יעהרליך. סעקר: י. קאפלאן, 1668 וואיז עוו, בראנקס.

ו

זאכארישער אונטערשמוצונג פאראיין.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאג, אין 111 איסט האוסטאן סט. ניו יארק. ארג: 1921 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 75 מיט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אמעריקאנער געבארענע, 40% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען—אידיש. קולטור-רעלע מעטיקויטען: לעקציעס און ליטערארישע אונטערשמוצונג. צוועק: קראנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאנד; שמוצען אלטע היים מיט 200 דאלער יעהרליך; שמוצען הי-גע אינסטיטוציעס מיט 400 דאלער יעהרליך. סעקר: וויליאם אינזעלסטיוון, 1048 ריווער עוועניו, בראנקס.

ערשטער זאבלאטאווער קאנג. בית ישראל.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 145 סאפאלק סט. ארג: 1914 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 1% אמעריקאנער געבארענע, 2% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, קראנ-קען, טויטען בענעפיט, שמוצען אלטע היים און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: יעקב דובעסטר, 145 סאפאלק סט. נ. י.

ערשטע זאבלאטאווער לעידים אקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאג, 148 סענטאן סט. ארג: 1938 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאהל אמעריקאנער געבארענע און ניט לאנדס-לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר: מ. דובעסטר, 145 סא-פאלק סט. נ. י.

זאבלאווער קראנקען אונט. פאראיין.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען מיטוואך, אין 426 האפ-קינסאן עוועניו, ברוקלין. ארג: 1923 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 4% אמער. געבארענע, 30% ניט לאנדסלייט. שפראך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען, טויטען בענעפיט; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם גראבויס, 3130 ברייטאן 6טע סט, ברוקלין.

קאנג. פון זאנערער לייט.

מיטינגען: צוויי מאל א יאהר, האמעל ניוטאן. ארג: 1895 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 39. עלעמענט: פארשיידענאר-טיגער. 40% אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. פראמאקאלען: ענגליש. צוועק: שול, קרקע, שמוצען אלטע היים. סעקר: לינא ראזען, 740 וועסט ענד עוו, נ. י.

וולאדאוועריבארער פרויען ברענטש 407, ב"ב, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואך, 22 איסט 15טע גאס. ארג: 1937 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: ארבעטער, הויז-פרויען. 5% אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונגען. סעקר: איידא דזשערום, 103-45 97טע גאס, און פארק, לאנג אוילאנד.

קאנג. וולאדאווער גמילת חסד פאראיין.

מיטינגען: צוויי מאל אין חודש, שבת, 2 פוט סט. ארג: 1915 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: ארבעטער, געשעפטסלייט. 5% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, טויטען בענעפיט, קרקע, העל-פען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שמוצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אייזיק פרידמאן, 2768 קרוגער עוו, בראנקס.

אינד. יאנג לעידים אקזילערי פון

וולאדאווער און די וולאדאווקער קאנג.

מיטינגען: ניט באשטימט, 123 עסקס סט. ארג: 1938 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאהל אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: ארויטהעלפען נויט-ליידענדע לאנדסלייט אין אלטער היים און שמוצען היגע אינסטיטוציעס. פרעז: כנח הוימאוויטש, 1916 — 50טע גאס, ברוקלין.

וולאדאוועריוולאדאווקער ברענטש 262, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאג, 123 עסקס סט. ארג: 1938 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 15. שפראך פון מיטינגען — אידיש. סעקר: מאריס מולער, 801 סאטשהרן בולעווארד, בראנקס.

וולאדאוועריוולאדאווקער ברענטש 198, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאג, 40 איסט 7טע גאס. ארג: 1932 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: מערסטענס ארבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאהל אמעריקא-נער געבארענע, 30% ניט לאנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונג-גען. סעקר: דזשיי מעפער, 900 איסט 47טע גאס, ברוקלין.

וולאדאווערי יאנג מענס אס'ן.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען פרייטאג, אין 106 פארסיט סטריט, ניו יארק. ארג: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 20% אמעריקאנער געבארענע. שפראך פון די מיטינגען — אי-דיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס. צוועק: קראנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאנד; געשאפען 10,000 דאל. פאר אלטער היים; שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאלער יעהרליך. סעקר: היימאן ראגאף, 389 סאומט 2טע סט, ברוקלין.

אינד. וולאדאווער יאנג מענס אס'ן.

מיטינגען: 2—4 מאנטאג, עדיסאן האמעל. ארג: 1907 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: געמישט. 10% אמער. געבארענע. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: קראנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: מאריס בערלאנד, 2709 אשען עוועניו, ברוקלין.

ערשטער וועלדזשזשער קראנקען אונט. פאראיין.

מיטינגען: 1 — 3 דאנערשטאג, 111 איסט האוסטאן סט. ארג: 1914 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אמער. געבארענע, 5% ניט לאנדס-לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוי-טיגע הילף, קראנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאנד, לייח-קאסע; שמוצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאקס יאגוד, 1800 פיסקין עוועניו, ברוקלין.

צפורה וועלדזשזשער לעידים סאס, גמילת חסד.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואך, 111 איסט האו-

זאָראָווער ברענטש 657, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 111 איסט האַטסאָן סט. אַרג: 1920 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 84. עלעמענט: אַרבעטער 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי. סיזמאן, 123 לאַט עוועניו, ברוקלין.

אינר. זאראטסטאָווער אונט. פאַראייין.

מיטינגען: 1-3 זונטאָג, 214 איסט צווייטע גאַס, ניו יאָרק. אַרג: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 5% אַמעריקאַנער. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוי-טען בענעפיט קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַריס קרעוועס, 1851 פאַרק פּלעינס, ברוקלין.

ערשטע זאוויכאסטער יאנג מענס בענ. סאַייעיטי.

מיטינגען: יעדען 3טען זונטאָג, 73 לודלאָו סט. אַרג: 1900 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: 5% אַמעריקאַנער, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען און אַלמע היים לויט הצדק, מעות היימיס; האַל-בען ביז איצט געשיקט 30 טויזענט דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. רובין, 365 גרענד סטריט.

ערשטער זאוויכענער פראָג. אונט. פאַראייין.

מיטינגען: יעדע צוויי וואָכען, אין האַנטס פּאַינט פּאַלאַס, 163 מע סטריט און סאומהערן בולוואַרד, בראַנקס. אַרג: 1920 מיט 24 מיטגלידער, איצט — 62 מיטגל. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהר-ליך. סעקר: י. דיימאָנד, 2528 קרוגער עוועניו, בראַנקס.

זאלאזשיצער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: 1-3 שבת, 23 — 2טע עוועניו. אַרג: 1904 מיט 38 מיטגלידער, איצט — 265. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהר-ליך. סעקר: מ. מילענדאָרף, 1428 קראַמאָנא פאַרק איסט, בראַנקס.

ערשטער זאלאזשיצער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: 1-3 שבת, 181 נאַרפּאָלק סטריט. אַרג: 1892 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 190 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יופע פרידמאן, 181 נאַרפּאָלק סטריט.

ערשטע זאלאזשיצער לעידיס אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 181 נאַרפּאָלק סט. אַרג: 1937 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזעל-שאַפּליכע צוזאַמענקונפּטען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. פרידמאן, 181 נאַרפּאָלק סט. נ. י.

ערשטע זאלאזשיצער חברה אנשי בני אחים.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 12 סט. מאַרקס סט. אַרג: 1897 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: אַרבעטער געשעפּטסלייט. 15% אַמעריקאַנער, שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: דרשות; צוועק: שול, קרקע, בענעפיט. האָבען געשאַפּען 15,000 דאָלער פאַר אַלמע היים; שטיצען דאַרטיגע אינסטיטוציעס מיט 1,000 דאָלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. פּרעשינסקי, 12 סט. מאַרקס פּל., ניו יאָרק.

זאלעשטיקער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אַרג: 1896 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: גע-מישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ישראל דרעשער, 100 איסט 1טע גאַס.

אינר. זאלעשטיקער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 15 — 2טע עווי. אַרג: 1900 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 240. עלעמענט: מעהרסטע אַרביי-טער. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענע-פיט, קרקע; שטיצען און אַלמע היים בית יתומים, מושב זקנים, גמילת חסדים; שיקען טויזענט דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. פראם, 1107 — 55טע גאַס, ברוקלין; מ. קרעמער, 1156 קאַלעדזש עוועניו, בראַנקס.

ערשטע זאלעשטיקער לעידיס פראָמעקטיוו אסס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דינסטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אַרג: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קראַנקען, טויטען בע-נעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאָזעף סאמערמאן, 2082 — 62טע סט. ברוקלין.

אינר. זאלעשטיקער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע מיטוואָך, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1926 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיג-קייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. האַלפען אַלמע היים יעהרליכער מיט שטייערונג אַ בית יתומים און אַלמע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. געלער, 2070 קרעסאָו עווי, בראַנקס.

זאמאשטיקער פראָנעסיוו ברענטש 375, א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטע פרייטאָג, 111 איסט האַט-סאָן סט. אַרג: 1906 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 280. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען גע-דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: מ. שיף, 3085 13טע גאַס, ברוקלין.

זאמאשטיקער י. ל. פריץ ברענטש 75, א. א. א.

מיטינגען: צווייטע און פערטע פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1929 מיט 44 מיטגלידער, איצט — 440. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפּטסלייט, פראָפעסיאָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר: מ. צעלניק, 48 ווערינאָו עווי, ברוקלין.

זאמאשטיקער יוגענט קלוב פון ברענטש 75, א. א. א.

מיטינגען: ערשטע און דריטע פרייטאָג, 15 2טע עווי. אַרג: 1938 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 15. עלעמענט: אַרבעטער, סטודענטען. אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיט-גען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. סעקר: אהרן שטאַטלאַנד, 700 איסט 9טע גאַס, נ. י.

זאמאשטיקער פראָג. פרויען קלוב, ברענטש 375, א. ר.

מיטינגען: יעדע דריטע פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1934 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געשעפּטס, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינס-טיטוציעס. סעקר: ס. קרעאָ, 219 אַדעבאָן עווי, נ. י.

חברה לינת הצדק אנשי זאקאלקא.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 5 לודלאָו סט. אַרג: 1889 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער,

געשעפטסלייט. 5% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגלדערן — אידיש. צוועק: דאַווענען, געגענווי- מיגע הילף, קרקע קראַנקען, שווימען בענעפיט, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי באלבערג, 748 מילער עוועניו, ברוקלין.

הברה לקוטי מהר"ל אנשי זאקליקאב.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 מע 2 מע עוו. אַרג.: 1907 מיט 15 מיטגלדער, איצט — 90. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער; אויך געשעפטסלייט און פּראַפעסיאָנאַלען. 18% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: מעאַטער בענעפיטען. צוועק: שול, קרקע בענעפיט, שמיצען קינדער שול אין דער אַלמער היים מיט 150 דאַלער יעהרליך. העלפען היגע אינסטיטוציעס מיט 35 דאַלער יעהרליך. סעקר: ב. סידמאַן, 1694 איסט 2 מע סטריט, נ. י.

ערשטע זאקליקאווער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 צווייטע עוו. אַרג.: 1918 מיט 15 מיטגלדער, איצט — 40. עלעמענט: הויז- פרויען. 18% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט- ליוודענדע אין אַלמער היים, פּאַרוויילונגען. שמיצען אַ קינדער שול אין אַלמער היים. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. מענעבוביט, 390 בריסטאָל סט., ברוקלין.

זאקראמישנער אונטערשטיצונג פאַראייני.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, האַנטס פּאַינט פּאַלאַס, 163 מע גאַס און סאוועהרן בולוואַרד. אַרג.: 1887 מיט 10 מיט- גלדער, איצט — 125. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטס- לייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 25% אַמער. געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, שווימען בענעפיט. סעקר: שטאַרלי ראַטשטיין, 1639 וועסט 8 מע גאַס, ברוקלין.

זאראמבער יאָנג פּרענרס בענעוואָלענט אַסס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 דאָנערשטאָג, 161 קלינטאָן סטריט. אַרג.: 1913 מיט 20 מיטגלדער, איצט — 250. עלעמענט: גע- מיטש. 10% אַמער. געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעק- ציעס. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיטס, קרקע, ליה- קאַסע, נויט-פּאַנד; האַבען געשאַפען ביז איצט צעהן מויוזנדע דאַלער פאַר דער אַלמער היים. שמיצען היגע אינסטי מוציעס. סעקר: דזשייקאַב קאַפּאַוויץ, 6905 — 20 עוו., ברוקלין.

הברה אנשי זאראמב.

מיטינגען: יעדע צוויי וואָכען, 187 זענרי סט. אַרג.: 1902 מיט 20 מיטגלדער, איצט — 95. עלעמענט: מעהרסטענס אַר- בעטער. 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך: פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קראַנקען, שווימען בענעפיט, נויט-פּאַנד. שמיצען אין אַלמער היים לינת הצדק, גמילת חסד און שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאַלער יעהרליך. סעקר: א. מ. פעווקין, 132 לודלאָו סט., נ. י.

זאראמבער ברענטש 82, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 7 איסט 15 מע גאַס. אַרג.: 1904 מיט 10 מיטגלדער, איצט — 145. עלעמענט: געמיטש. 75% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. טעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגע- געבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. קראַוויץ, 1535 סטערלינג פּל., ברוקלין.

זאראמבער לעידים אַקד. ברענטש 82, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 7 איסט 15 מע גאַס. אַרג.: 1930 מיט 20 מיטגלדער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. סעקר: העלא קראַ- וועץ, 1535 סטערלינג פּל., ברוקלין.

קאָנג. בני דוד ומשה אנשי זארוואָלאָוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 96 קלינטאָן סט. אַרג.: 1924 מיט 45 מיטגלדער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט און פּראַפעסיאָנאַלען. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: מעאַטער אונטערנעמונגען. צוועק: שול, קרקע. שמיצען אַלמע היים מיט 75 דאַלער יעהרליך, אין שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. פינק, 1879 איסט 8 מע סט., ברוקלין.

זאשקאווער קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראייני.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 15 — 2 מע עוו. אַרג.: 1914 מיט 11 מיטגלדער, איצט — 150. עלעמענט: 70% אַרביי- מער, 15% אַמער. געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; האַבען געשטיצט אַלמע היים מיט 25,000 דאַלער; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאַלער יעהרליך. סעקר: ה. ווערלינסקי, 141 איסט 15 מע גאַס, נ. י.

זאשקאווער לעידים.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15 צווייטע עוו. אַרג.: 1923 מיט 12 מיטגלדער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: שמיצען היגע אינסטיטו- ציעס. סעקר: סאַפּיע סיראַמאַ, 556 איסט 3 מע גאַס, ברוקלין.

זאשקאווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15 צווייטע עוו. אַרג.: 1918 מיט 4 מיטגלדער, איצט — 50. עלעמענט: הויז- פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען אַרומע און קראַנקע אין אַלמער היים, שמיצען בלוזי היגע נויט-ליוודענדע לאַנדס- לייט. סעקר: סאַפּיע סיראַמאַ, 556 איסט 3 מע גאַס, ברוקלין.

מקום להתפלל אנשי זבאראוו.

מיטינגען: 257 איסט האַוסטאָן סט. אַרג.: 1924 מיט 50 מיטגלדער, איצט 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, קרקע, קראַנקען, שווימען בענעפיט. שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מנשה ליויטנער, 26 רידוז סט., נ. י.

זבאראווער ברענטש 93, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אַרג.: 1904 מיט 10 מיטגלדער, איצט — 100. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, דעסקויעס, פּאַרוויילונגען. אַרויס- געגעבען בולעטען צום 25 יאהריגען יובילוי. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אויב העלמאַן, 175 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק.

פּוירטט אינד. זבאראווער רעליף סאָם.

מיטינגען: צוויי מאַל אין חודש, 12 סט. מאַרקס פּל. אַרג.: 1899 מיט 7 מיטגלדער, איצט — 90. עלעמענט: געמיטש. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יעקב סעגאַל, 11-11 — 143 מע גאַס, סאַוס אָזאָן פּאַרק, ל. אי.

זדונסקוואָלער בענעוואָלענט אַסס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 דאָנערשטאָג, 12 סעינט מאַרקס פּל. אַרג.: 1902 מיט 75 מיטגלדער, איצט — 50. עלעמענט: גע- מיטש. 20% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענע- פיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים; ביז איצט געשאַפען 1100 דאַלער; האַבען געשיקט שלוח קיין איראַפּע; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. גאַלדער, 3546 — 90 מע גאַס, דזשעקסאָן האַימס, ל. איילאַנד, נ. י.

אינדעפענדענט זוואלינער פּאַסייעטי.

מיטינגען: דעם 2 מען און 4 מען שבת, אין 28 — 2 מע

סמאָן כּט. אָרג. 1908 מיט 30 מיטגלידער, איצט 80. עלע-
מענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטינגען —
אידיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בע-
נעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: דיוויד גומבאָן, 2270 — 85טע גאַס, ברוקלין .

זינקאווער-פּאָדאָליער בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 98 פּאַרסיס סט.
אָרג. 1909 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט:
געמישט. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען
— אידיש. צוועק: געגענווייטיקע הילף, קראַנקען, טויטען
בענעפיט, קרקע, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראַפּ-
באָד, 839 סמאָן עוו, ברוקלין.

זינקאווער-פּאָדאָליער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 98 פּאַרסיס סט.
אָרג. 1923 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט:
הויז-פרויען. 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען —
אידיש. צוועק: שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזש.
גאַסיק באַליבער, 975 וואַלשאַן עוו, בראַנקס.

זלאַטאָפּאָליער יאָנג מענס אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 678 בראַדוווי. אָרג.
1903 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט.
25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט,
קרקע, זקנים-פּאַנד, האַבען אַמאָל געשטיצט אַלמע הויט מיט
12,000 דאָלער. פרעזידענט: י. דאוּוידסאָן, 1312 שערידען
עוועניו, בראַנקס.

זלאַטאָפּאָליער לעידים פּראָג. עיר סאָס. אָוו ברוקלין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 12 נעווינס סט.
ברוקלין. אָרג. 1923 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 105.
עלעמענט: 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60%
ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש.
קולטורעלע מעסיקויען: לעקציעס אָפּ נאַציאָנאַלע רעליגיעזע
פּראָגען, צוואַמענקנאָפּטען, ליטעראַרישע אָורענטען. צוועק:
שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הענרעטא האַלאַנד,
6324 — 24טע עוו, ברוקלין.

ערשטע זלאַטניקער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 15 2טע עוו. אָרג.
1905 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: מערסטענס
אַרבעטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינג-
גען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-
פּאַנד, קרקע, שמיצען אַלמע הויט מיט 125 דאָלער יערלאַך,
שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס שוואַרץ, 3917
משוררש עוו, ברוקלין.

ערשטע זלאַטשאווער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 2טע עוו. אָרג.
1896 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 330. עלעמענט: געמישט.
25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט,
קרקע, לוי-פּאַנד, געשאַפּען 50 טוויזענד דאָלער פאַר אַלמער הויט,
שמיצען און אַלמער הויט בקור חולים, בית יתומים, גמילת
חסד, פּאַלקס קיד, שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200
דאָלער יערלאַך. סעקר: ב. ווייספּעלד, 1579 סטערלינג פּל,
ברוקלין.

ערשטע זלאַטשאווער פרויען ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 214 איסט 2טע
גאַס. אָרג. 1898 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט:
הויז-פרויען. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף,
קראַנקען בענעפיט, קרקע, שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: אסתר ווייס, 86 לואיס עוו, ברוקלין.

מחזיקי הדת אנשי זלאַטשאווער.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 239 איסט 3טע סט.
אָרג. 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט:

עוועניו, ניו יאָרק. אָרג. 1928 מיט 50 מיטגלידער, איצט
— 45 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער
געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען —
אידיש. צוועק: קרקע, לוי-הוצאות; שמיצען אַלמע הויט.
סעקר: י. קראָוס, 953 פעיל סט, בראַנקס.

זוואַנטיקער-פּאָדאָליער יאָנג מענס בענעוואָלענט.

מיטינגען: 2 — 4 מיטוואָך, 91 איסט 4טע סטריט. אָרג.:
1918 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט.
15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון
מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט,
קרקע; פּלעגען שמיצען אַלמע הויט; שמיצען היגע אינ-
סטיטוציעס. סעקר: ד. בערמאַן, 2079 וואַלשאַן עוו, בראַנקס.

זוואַנטיקער-פּאָדאָליער ברענטש 277, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 23 צווייטע עוו.
אָרג. 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט:
אַרבעטער. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויען:
לעקציעס אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמיצען
אַרימע און אַלמער הויט. שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
לעקר: ה. דובערסטיין, 1663 וואַלשאַן עוו, בראַנקס.

זווערניגאָרדער יוניטער בראַס. בענ. אס'ן.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, 111 איסט האו-
סמאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1909 מיט 10 מיטגלידער,
איצט — 130 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 2% אַמערי-
געבאַרענע, 8% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען —
אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-
פּאַנד; פּלעגען שמיצען אַלמע הויט; שמיצען היגע אינ-
סטיטוציעס. סעקר: א. פּראַבער, 756 ווערמאַנט סטריט,
ברוקלין.

זווערניגאָרדער לעידים אָוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האוסמאָן
סט. אָרג.: 1984 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט:
הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע
מיטגלידער, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראוע סאבל,
1713 — 51טע גאַס, ברוקלין.

ערשטער זינקאווער-פּאָדאָליער אונט. פאראיין.

מיטינגען: 1 — 3 מאַנטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.:
1914 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלע-
מענט: 85% אַרבייטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט
לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק:
קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; האַבען אַמאָל געשאַפּען
10,000 דאָלער פאַר אַלמער הויט; שמיצען היגע אינסטי-
טוציעס מיט 100 דאָלער יערהרליך. סעקר: סעס פּערבער, 2072
7טע סטריט, ברוקלין.

חברה שלמה אנשי זוימעל.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 216 הענרי סט. אָרג.:
1898 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער,
געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען,
קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שמיצען היימישע און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: לואיס קאַהן, 209 קליינשאַן סט., נ. י.

ערשטער זינקאווער קראַנקען אונט. פאראיין.

מיטינגען: 1 — 3 — שבת, 257 איסט האוסמאָן סטריט.
אָרג.: 1904 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 260. עלעמענט:
מערסטענס אַרבייטער. 10% אַמ. געבאַרענע, 2% ניט
לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-
קען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; פּלעגען שמיצען
אַלמע הויט; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָל.
יעהרליך. סעקר: ס. מראַני, 343 איסט 9טע גאַס, נ. י.

ערשטע זינקאווער-פּאָדאָליער לעידים סאָס.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 257 איסט האו-

לעקציעס, פארוויילונגען. ארויסגעגעבען סאוועניר זשורנאל. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. מילער, 125 בערימאן סט. ברוקלין.

זעמבראווער פארבאנד

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאג, 108 איסט 14טע גאס. אָר.ג.: 1938. האָבען איצט 70 מיטגלידער, ווערען גע- שטיצט פון 5 לאַנדסמאנשאפטען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. פיהרען דורך קאָנצערטען, ליטעראַרישע שמועסען, פארוויילונגען. שטיצען רעגולאַר אלטע היים. סעקר: פאָל בראַדער, 902 47טע גאס, ברוקלין.

חברה תבואות שוך אנשי זשאַלקויעו.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 318 איסט האַוסמאַן סט. אָר.ג.: 1894 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: 90% אַרבעטער; 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוויסען: לעקציעס אָפּ רעליגיעזע טעמעס. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, האַלמען אויף אין אַלער היים בית יתומים, תלמוד תורה. האָבען געשיקט אַהיים 20,000 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 400 דאָלער יעהרליך. סעקר: סעס צוויבאק, 684 ריווערסייד דרייוו, ג. י.

ערשטע זשאַלקויעווער לעידים סאָם.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 318 איסט האַוסמאַן סט. אָר.ג.: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען און פראַפּעסיאָנאַלען. 10% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוויסען: ליטעראַרישע אָוענטען, לעקציעס אָפּ וועלטליכע, נאַציאָנאַלע און ליטעראַרישע פראַגען. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס צוויבאק, 245 וועסט 29טע גאס, ג. י.

זשארניצער בענ. סאָמייעמי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 80 קלינטאָן סט. אָר.ג.: 1914 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויסען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע, האָבען געשטיצט זלטע היים, שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. אולאַאָוו, 1222 באַניטאָן עוועניו, בראַנקס.

ערשטע זשולניער חברה.

מיטינגען: זומער — צווייטען און פערטען זונטאָג, (ווינ-טער — צווייטען און פערטען שבת), 80 פּויט 80 אָר.ג.: 1898 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, מויסען בע-נעפיט. שטיצען קהילה אין אלטע היים און שיקען יעהרליך פאַר מעות חיים. געשאַפען ביז איצט 5,000 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 60 דאָלער יעהרליך. סעקר: משה זשולניער, 80 פּויט סטרוט, ניו יאָרק.

זשוראָווער לעידים אָקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 62 איסט 4טע גאס. אָר.ג.: 1936 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. וויזעל, 1020 דושי-ראַד עוו, בראַנקס.

זשוראָווער לאַדזש 33, א. א. ב. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 96 קלינטאָן סט. אָר.ג.: 1888 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 90% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוש. גאטעסמאן, 51 נאַרס סטריט, בראַנקס.

אַרבעטער, געשעפטסלויט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, לערנען, קרקע. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטע-ריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. וו. שאַפּירא, 289 איסט דריטע גאס, ג. י.

זלאַמשאַווער רעליף פאַרבאנד אָו אַמעריקע.

מיטינגען: אומבאַשטימטע טעג, 289 איסט 3טע סט. אָר.ג.: 1914 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 600. עלעמענט: געמישט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. געשאַפען 50,000 דאָלער פאַר אַלער היים. שטיצען דאַרטיגע מושב זקנים, בקור חולים, תלמוד-תורה, גמילת חסד, שיקען פאַר מעות חיים. שטיצען מיט צוויי טויזענט דאָלער יעהרליך. סעקר: ד. האַכבערג, 197 האַוועמאַיער סט. ברוקלין.

יוניטעד זעמערער בענ. אס'ף.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָר.ג.: 1901 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 258. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. פראַטאַקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויסען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים, געשאַפען ביז איצט 10,000 דאָלער. האַלמען דאַרטען אויס אַ תלמוד תורה און אַ בית יתומים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יערלאַך. סעקר: ג. מאלצמאַן, 2829 וועסט 30טע סט, ג. י.

אינד. זעטלער יאַנג מענס בענטוואַלענט אס'ף.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 673 בראַדוויי. אָר.ג.: 1904 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: געמישט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויסען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יערלאַך. סעקר: ע. פאַסאַוו, 672 איסט 91טע גאס, ברוקלין.

זעמלער לעידים אָקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 15 2טע עוו. אָר.ג.: 1928 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. ב. קאַנטאַרוויטץ, 771 קראַמאַנאַ פאַרק נאַרס, בראַנקס.

חברה משכן ישראל אנשי זעמיל.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 134 הענרי סט. אָר.ג.: 1890 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלויט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָ-ווענען, געגענוויטיגע הילף, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ק. אַלבערט, 134 הענרי סט, ג. י.

זעמבניער אנשי אהים אָו בראַנזוויל.

מיטינגען: ניט רעגולאַר, 217 ריווערדיל עוו, ברוקלין. אָר.ג.: 1918 מיט 2 מיטגלידער, איצט — 20. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, קרקע.

זעמבראָווער בענטוואַלענט אס'ף.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 106 פאַרסייט סט. אָר.ג.: 1928 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויסען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. מעלצער, 871 איסט 170טע סט, בראַנקס.

זעמבראָווער פראַגרעסיוו ברענטש 149, א. ר.

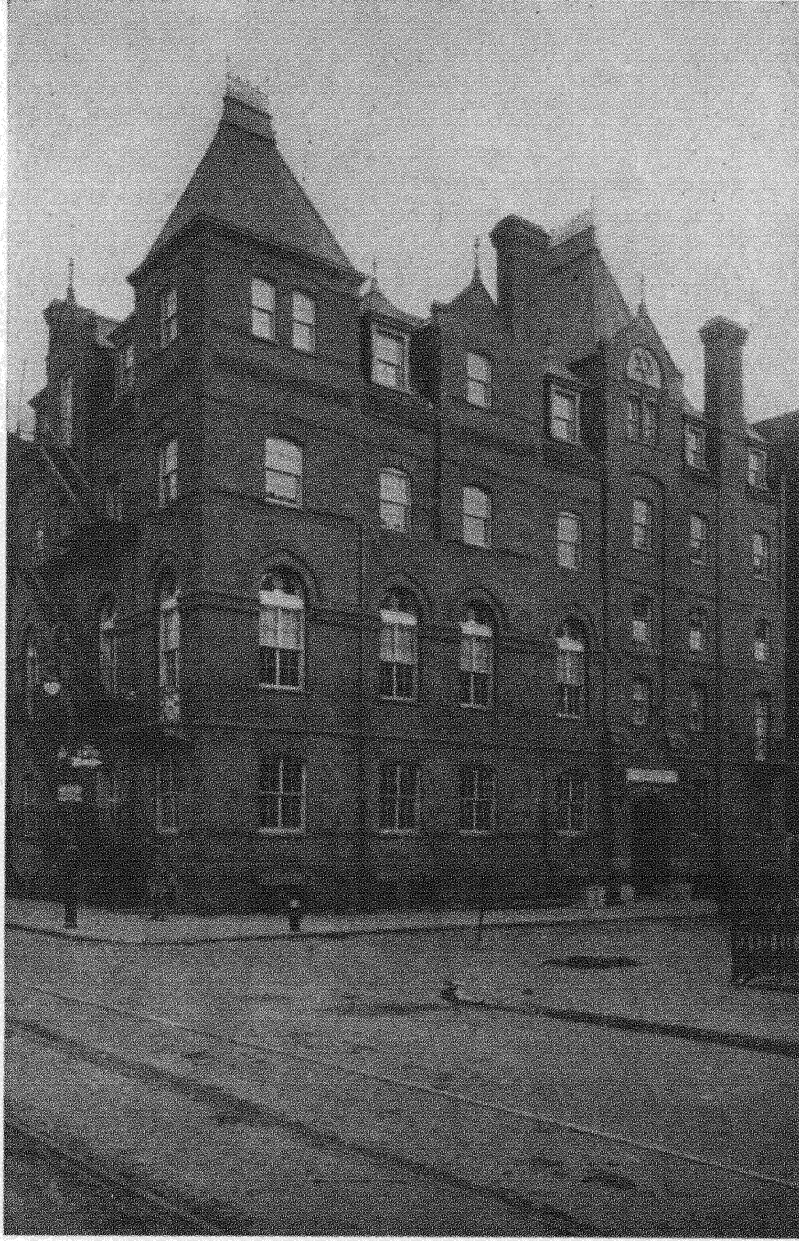
מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אָר.ג.: 1907 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 360. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוויסען:

וועלפער ליג פון דער זשיטאמירער תלמוד תורה.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנאַט, 295 איסט 8טע
גאַס. אָרג.: 1925 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 120. עלע-
מענט: הויז-פרויען. 75% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך
פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעק-
ציעס, פארוויילונגען, געזעלשאַפטיכע צוזאַמענקונפטען. שטי-
צען אַלע היגע קינדער אינסטיטוציעס מיט יעהרליכע סומע.
סעקר.: ב. בארבער, 295 איסט 8טע סט., נ. י.

זשיטאמירער תלמוד תורה דרכי נועם.

מיטינגען: לעצטען זונטאָג פון חודש, 295 איסט 8טע גאַס.
אָרג.: 1910 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט:
געמישט. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען:
לעקציעס, פארוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטע-
ריאַלען. צוועק: דאווענען, לערנען, האַלטען אויס די תלמוד
תורה. סעקר.: מ. פישמאַן, 295 איסט 8טע גאַס, נ. י.

זשיטאמירער תלמוד תורה אויף אַכטער גאַס, נ. י.

טשילדערענס גילד פון דער זשיטאָמירער תלמוד תורה.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, אַלקאָף האַמעל, וועסט 72טע גאַס. אָרג.: 1925 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, הויז-פרויען. 90% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 45% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאָ-מענקונפטען, פאַרוויילונגען, העלפֿען אין דער תלמוד תורה אַרבעט מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ס. זויה, 295 איסט 8טע גאַס, נ. י.

זשיטאָמירער תלמוד תורה פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 295 איסט 8טע גאַס. אָרג.: 1912 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: הויז-פרויען. 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, געזעלשאַפֿטליכע צוזאָמענקונפטען. שטיצען די תלמוד תורה מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ב. דובינסקי, 295 איסט 8טע גאַס, נ. י.

ערשטער זשיטאָמירער אונט. פאַראייני.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 91 איסט 4טע סט. אָרג.: 1898 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 280. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלעס היים, שטיצען היגע אינסטי-טוציעס מיט 800 דאָלער יערלאַך. סעקר.: מ. שונסקי, 388 דעגרוו סט., ברוקלין.

זשיטאָמירער לעידים אונט. פאַראייני.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאָנטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1898 מיט 10 מיטגלידער, איצט 50. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען די אַלעס היים מיט און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מרס. מרים ראזענאווער, 305 וועסט 86טע סט., נ. י.

זשיטאָמירער ברענמש 331, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1911 מיט 20 מיטגלידער, איצט 125. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמער. געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטור-רעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, אַרויס-געגעבען געדרוקטע פאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר.: ב. לאנדבערג, 1022 לאַנגפֿעלאָו עוו., בראַנקס.

זשיטאָמירער לעידים אַקז., ברענמש 331, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1930 מיט 25 מיטגלידער, איצט 50. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיג-קייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר.: ראָז גינסבערג, 1118 פאַרעסט עוו., בראַנקס.

זשיטאָמירער ברענמש 52, א. נ. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 17 וועסט 24טע גאַס. אָרג.: 1911 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמער. געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. פליישמאַן, 2141 פראַסקעט עוו., בראַנקס.

זשיטאָמיריקלינאָו ברענמש 12, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 12 סט. מאַרקס פל. אָרג.: 1929 מיט 40 מיטגלידער, איצט 95. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. ווילענסקי, 1547 מילפאָרד פל., בראַנקס.

זשיכילינער יאָנג מענס בענ. סאַבייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג.: 1923 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: געמישט. 75% אַרבעטער, 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, ליי-קאַסע, קרקע, שטיצען אין אַלעס היים משמרת החולים און ביקור חולים מיט 100 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יערלאַך. סעקר.: ד. הערשענזאָן, 2749 — 7טע סט., ברוקלין.

זשיכילינער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1927 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אסתר בעלאווסקי, 10 מאנראַ סטריט, נ. י.

זשעראַדאָווער פראָג. סאַבייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 157 איסט 86טע סט. אָרג.: 1924 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טע-טיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אין אַלעס היים בקור חולים, בית יתומים, תלמוד תורה מיט 700 דאָלער יערלאַך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. דזשיקאָבס, 849 45טע סטריט, ברוקלין.

זשעראַדאָווער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 157 איסט 86טע גאַס. אָרג.: 1928 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 100. עלע-מענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ר. דזשיקאָבס, 849 — 45טע גאַס, ברוקלין.

זשעראַדאָווער ברענמש 301, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינ-סטטיטוציעס. סעקר.: ה. פאַזנאַנסקי, 1871 וואַלסאָן עוו., בראַנקס.

זשלאָבענער בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, פיטקין עוו. און פאַועל סט., ברוקלין. אָרג.: 1924 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלעס היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר.: א. האַלצמאַן, 284 איסט 98טע סט., ברוקלין.

זשמערינקער יאָנג מענס בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאָנערשטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1915 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: גע-מישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, פלעגען שטיצען אַלעס היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. בערנשטיין, 350 איסט 15טע סט., בראַנקס.

אוהב צדק אנשי זשעלאָבריק.

מיטינגען: איינמאַל אַ חודש, 252 דעלענסי סט. אָרג.: 1901 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע געבען צדקה. סעקר.: י. וויינרין, 254 דעלענסי סט., נ. י.

מ.

טאָויריגער בענעוואָלענט סאַמייט.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 98 פאַרסיט ס. אַר.ג.: 1921 מײַ 15 מײַטגלידער, איצט — 94. עלעמענט: אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון די מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען מײַטען בענעפײַט, קרקע, נױט-פּאַנד, סעקר.: אַבראַם קאַברין, 385 ווערמאַנט עוו., ברױקלין.

טאלנער בענעוואָלענט סאַמייט.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 111 איסט האַוסמאַן ס. אַר.ג.: 1896 מײַ 25 מײַטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: פּאַרווײַלונגען, קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, שפּיצען נױט-ליידענדע אין אַלמער הײַם, שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: וו. קויר-סטיין, 2965 מעריאָל עוו., בראַנקס.

יונייטעד בראַס, טאַמאַשאָוו.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 878 פּראַספּעקט עוו., בראַנקס. אַר.ג.: 1902 מײַ 30 מײַטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, שפּיצען אַלמער הײַם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: לואיס דומאַמאַשטיין, 868 הערויסאַן עוו., בראַנקס.

הברה בני טאַמאַשאָוו.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 128 דעלענסי ס. אַר.ג.: 1898 מײַ 30 מײַטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, נױט-פּאַנד, קרקע. האַבען געשאַפּען פאַר אַלמער הײַם 1,900 דאָלער. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס מײַט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר.: א. אַנדר, 336 איסט 4טע גאַס, נ. י.

ערשטע מאַפּעראָווער לעידים ק. א. פ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 214 איסט 2טע גאַס. אַר.ג.: 1912 מײַ 15 מײַטגלידער, איצט — 245. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פּרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, שפּיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשאָזעף ראַוב-פּאַגל, 1563 ווילקינס עוו., בראַנקס.

ערשטער טאַפּאַראָווער ק. א. פ.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 214 איסט 2טע גאַס. אַר.ג.: 1908 מײַ 25 מײַטגלידער, איצט — 235. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, האַבען געשאַפּען ביז איצט 8,000 דאָלער פאַר אַלמער הײַם, שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשאָזעף ראַובפּאַגל, 1563 ווילקינס עוו., בראַנקס.

טאראש אינדעפּענדענט לעידים סאַס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, האַנטס פּאַינט פּאַ-לאַס, 163טע ס. און סאַוטהערן בולעוואַרד, בראַנקס. אַר.ג.: 1924 מײַ 150 מײַטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הױז-פּרויען. 28% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, לױ-פּאַנד פאַר מײַט-גלידער. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: נייטען סמיט, 651 ברויענט עוו., בראַנקס.

טאַראַשמעשער פּראָג. בענ. סאַס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, האַנטס פּאַינט פּאַלאַס, סאַוטהערן בולעוואַרד און 163טע ס. אַר.ג.: 1906 מײַ 7 מײַטגלידער, איצט — 155. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, פּלעגען שפּיצען אַלמער הײַם, שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: רעוו. מ. טאַלשנינסקי, 2004 וואַיז עוו., בראַנקס.

טאלמשינער בענעוואָלענט סאַמייט.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינטאָן ס. אַר.ג.: 1895 מײַ 8 מײַטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, מײַטען, קראַנקען בענעפײַט, קרקע, שול. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אַלבערט גראַס, 523 וויליאַבי ס. ברוקלין.

טאלינעריזוויינאָגאַראַדקער ברענטש 199, א. א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 231 איסט 14טע גאַס. אַר.ג.: 1933 מײַ 25 מײַטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלײַט. קלױנע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. קול-טורעלע מעטאָקייטען: לעקציעס, פּאַרווײַלונגען. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ר. בערמאַן, 775 איסט 175טע גאַס, בראַנקס.

ערשטע טאלנער לעידים הילף סאַס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 96 קלינטאָן ס. אַר.ג.: 1933 מײַ 8 מײַטגלידער, איצט — 75. קלױנע צאָהל אַמע-ריקאַנער געבאַרענע, 15% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מיני ערליכמאַן, 115 האַרט סטריט, ברױקלין.

בית המדרש קהל חסידים אנשי טאלנע.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 9 אַטוירני ס. אַר.ג.: 1918 מײַ 20 מײַטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלײַט. 25% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. רעליגיעזע לעקציעס. צוועק: דאַווענען, לערנען, קרקע, העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שפּיצען היגע רעליגיעזע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. ד. טורעסקי, 9 אַטוירני ס. נ. י.

טאלנער ברענטש 8, א. א. א.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַר.ג.: 1930 מײַ 30 מײַטגלידער, איצט — 225. עלע-מענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפּטסלײַט. 15% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע, 40% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. קולטורעלע מעטאָקייטען: לעקציעס אָף פּאַליטישע, אײַדישע און וועלטליכע פּראָגען. סעקר.: ד. סידער, 401 איסט 48טע גאַס, ברױקלין.

טאַרבינער פּאַראַייניקטע ברודערליכער אַסס'ן.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 62 פּויט ס. אַר.ג.: 1918 מײַ 15 מײַטגלידער, איצט — 260. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, נױט-פּאַנד, שפּיצען אַלמער הײַם מײַט 200 דאָלער יערלאַך. געשאַפּען ביז איצט 15,000 דאָלער. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: נח ווױזער, 1963 ברויענט עוו., בראַנקס.

טאַרגאָוויטשער הילפּס-פּאַראַייני.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע ס. אַר.ג.: 1912 מײַ 15 מײַטגלידער, איצט — 112. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נײַט לאַנדסלײַט. קולטורעלע מעטאָקייטען: לעקציעס. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: קראַנקען, מײַטען בענעפײַט, קרקע, נױט-פּאַנד, לױ-קאַסע, פּלעגען שפּיצען אַלמער הײַם, שפּיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. לעווין, 1933 יוניאָן ס. ברוקלין.

לעידים אָקו. אָו טאַרגאָוויטשער עיר סאַס.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַר.ג.: 1931 מײַ 7 מײַטגלידער, איצט — 62. עלעמענט: הױז-פּרויען. 10% נײַט לאַנדסלײַט. שפּראַך פּון מײַטינגען — אײַדיש. צוועק: העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שפּיצען היגע אינסטיטוציעס, לױ-קאַסע פאַר מיטגלידער. סעקר.: ס. זאַסלאַווסקי, 767 9טע עוו. נ. י.

שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: 6. וואכ-
מענהיים, 589 קלערמאנט פאַרקווין, בראַנסק.

מאַרנאַפּאַלער אינסטיטוציעס פֿאַר א. א. פ.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 673 בראַדווין. אַר.ג.:
1908 מױם 32 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט.
15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון
מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: מױטען, קראַנקען בע-
נעפיט, קרקע, לױט-קאַסע, העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער.
שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַרנאַלד
הימלבראַנד, 1236 ווירדזשיניאַ עוו, בראַנסק.

מאַרנאַפּאַלער ידֿהֿרוּצֿים פֿאַר א. א. פ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דױנשאַט, 257 איסט האַו-
סטאָן סט. אַר.ג.: 1901 מױם 60 מיטגלידער, איצט — 60. עלע-
מענט: אַרבעטער. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט
לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-
קע, מױטען בענעפיט, קרקע, שמיצען אַלמע תּױם. סעקר: ה.
לאַנדאָו, 1828 לאַנגפּעלאָו עוו, בראַנסק.

מאַרנאַפּאַלער ברענמש 134, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטע פרייטאָג, 111 איסט האַו-
סטאָן סט. אַר.ג.: 1907 מױם 10 מיטגלידער, איצט — 150.
עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמע. געבאַרענע,
10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קול-
טורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרױסגעג-
בען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמיצען היימישע און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: וו. האַיניק, 1021 בעלמאַנט עוועניו,
ברוקלין.

מאַרנאַפּאַלער הברה.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 71 שעריף סט.
אַר.ג.: 1900 מױם 12 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט:
געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, נױט-פּאַנד.
שמיצען אַלמע תּױם. האַבען געשאַפּען בױז איצט 5,000 דאָלער.
שמיצען דאַרטיגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך.
שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 30 דאָלער יעהרליך.
סעקר: מר. פּרידמאַן, 71 שעריף סט., נ. י.

ערשטער טוראַווער אונט פאַראַיין.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 40 איסט 7טע סט.
אַר.ג.: 1908 מױם 10 מיטגלידער, איצט — 450. עלעמענט:
געמישט. 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטור טעטיקייטען: לעק-
ציעס וועגען געזונט און פּאַליטישע פּראַגען. צוועק: קראַנקען
מױטען בענעפיט, קרקע, אינוואַלידען-פּאַנד, זקנים-פּאַנד, אַמאַל
געשטיצט אַלמע תּױם מיט 3000 דאָלער, שמיצען היגע אינ-
סטױטציעס מיט 300 דאָלער יערלאַך. סעקר: פּאַול דאָרין,
1055 קאַלעדזש עוו, בראַנסק.

קאַנג. אנשי טוראַוו.

מיטינגען: יעדען צווייטע שבת און חודש, 248 וואַטקינס
סט, ברוקלין. אַר.ג.: 1917 מױם 7 מיטגלידער, איצט — 30.
עלעמענט: אַרבעטער. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק:
לערנען דאווענען. האַבען אויגעע שול. סעקר: ש. באַקמאַן,
368 ליוואַניאַ עוו, ברוקלין.

מוראַווער ברענמש 253, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטע פרייטאָג, 91 איסט 4טע
גאַס. אַר.ג.: 1909 מױם 25 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 95%
ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שמיצען היגע אינ-
סטױטציעס. סעקר: מאַקס מאַראַוזשק, 2935 האַלאַנד עוו,
בראַנסק.

מורקער יאָנג מענס בענ. אסױ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 193 2טע סט. אַר.ג.:
1913 מױם 25 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער.

מאַרטינער סאַמיטע.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 7 לואיס עוו, ברוק-
לין. אַר.ג.: 1923 מױם 13 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט:
געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען:
לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע, נױט-
פּאַנד, פּלעגען שמיצען אַלמע תּױם מיט 400 דאָלער יערלאַך,
שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יערלאַך. סעקר:
מאַקס ראָזען, 1666 איסט סטערלינג פּלייס, ברוקלין.

מאַרטינער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 18 מאַנהעסטאן עוו,
ברוקלין. אַר.ג.: 1931 מױם 3 מיטגלידער, איצט — 25.
עלעמענט: הױז-פּרױען. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש.
צוועק: שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. שאַפּיראַ,
699 גרין עוו, ברוקלין.

דחי מאַרטינער (פּאַקלי-טרענער) יאָנג מורקל לױג

אַו אַמעריקע, ברענמש 286, „אי“, א. א. ר.

מיטינגען: יעדען דינסטאָג, 241 סאַוט 4טע גאַס, ברוקלין.
אַר.ג.: 1938 מױם 25 מיטגלידער, איצט — 38. עלעמענט:
אַרבעטער, סטודענטען. אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך
פֿון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעק-
ציעס, פאַרוויילונגען. גיבען אַרױס יעדע צױווי וואַכען אַ
זשורנאַל. סעקר: ל. העראַן, 218 סאַוט 3טע סט, ברוקלין.

ערשטע מאַרלער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 620 סטאַן עוו, ברוק-
לין. אַר.ג.: 1932 מױם 40 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט:
אַרבעטער, הױז-פּרױען. קלױנע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע
און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק:
העלפען נױט באַדערפּטיגע מיטגלידער. שמיצען היימישע
און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. פּעדיס, 502 קלערמאַנט
פאַרקווין, בראַנסק.

ערשטער מאַלער קאַנג.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 7 איסט 15טע גאַס.
אַר.ג.: 1913 מױם 28 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט:
געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען:
בענעפיטען אין בעסערע טעאטער. צוועק: שול, קרקע, בע-
נעפיט. שמיצען אַלמע תּױם מיט 250 דאָלער יעהרליך און
היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: נױטען
קאַי, 1080 בױנענט עוו, בראַנסק.

מאַרנאַברענער ברענמש 403, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 40 איסט 7טע גאַס.
אַר.ג.: 1910 מױם 25 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלױנע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע,
50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש.
קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שמיצען
היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. גאַלדמאַן, 8109 — 20טע
עוועניו, ברוקלין.

ערשטע מאַרנאַווער יאָנג מענס בענ. אסױ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דינסטאָג, 673 בראַדווין.
אַר.ג.: 1908 מױם 12 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט:
געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט.
שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע
הילף, קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע, שמיצען היגע אינ-
סטױטציעס. סעקר: דזשאַ מאַרוויג, 2046 איסט 9טע גאַס,
ברוקלין.

ערשטע מאַרנאַווער פּרױען-הילף סאַם, אינק.

מיטינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 673 בראַדווין.
אַר.ג.: 1933 מױם 12 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט:
הױז-פּרױען. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלױנע צאַהל ניט
לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: צדקת.

ערשטע גרויס-טלומאטשער בענ. אספ'ן.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4מע גאַס. אָרג.: 1903 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס- לויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, האַבען געשטיצט אַלמע היים מיט 7500 דאָלער. סעקר.: סעס דרוקער, 2160 קראַמאַנג פאַרקווי, בראַנקס

ערשטע טלומאטשער יאָנג לעידים ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 91 איסט 4מע גאַס. אָרג.: 1921 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 40% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ראָז האַבער, 104 איסט 10מע גאַס, ניו יאָרק.

חברה אנשי טלומאטשער.

מוינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 193 2מע גאַס. אָרג.: 1890 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 2% אַמער. געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קרקע, נויט-פאַנד, ליי-קאַסע, שטיצען היגע און היימישע אינסטיטו- ציעס. סעקר.: מ. פּרודמאַן, 193 צווייטע גאַס, ג. י.

טלומאטשער יאָנג פרענדס ברענמש 616, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 140 2מע עוו. אָרג.: 1902 מיט 150 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קול-טורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגע- בען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סאַל יודענפּריווד, 1172 אנדערסאָן עוועניו, בראַנקס.

ערשטע טלומטער בראַם. בענ. אספ'ן.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג.: 1899 מיט 24 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשעק לעסלער, 788 פאַקס סט., בראַנקס.

ערשטע טלומטער לעידים ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 214 איסט 2מע סט. אָרג.: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינ- סטיטוציעס. סעקר.: היימאַן נאַדלער, 122 נאַרפּאָלק סט., ג. י.

מעלעכאַנער-מוענטאָוואַלער סיך בענ. אספ'ן.

מוינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 175 איסט בראַד- וויי. אָרג.: 1903 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנ- קען, מוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, פּלעגן העלפּען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יערלאַך. סעקר.: סאַצקי, 1165 ברייענט עוו., בראַנקס.

ערשטע מעלעכעטשער בעסאַראַביער ק. א. פ.

מוינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 140 צווייטע עוו. אָרג.: 1907 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשאַועף שניידער, 291 איסט 54מע גאַס, ברוקלין.

20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, גע- שאַפּען 15 מויענט דאָלער פאַר אַלמע היים, שטיצען דאָר- מיקען בית יתומים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר.: י. גוילער, 440 ווייאָנא סט., ברוקלין.

ערשטע מיטשינער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 214 איסט 2מע סט. אָרג.: 1900 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% געשעפטסלויט, 30% ניט לאַנדס- לויט, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. רובינשטיין, 156 מאַמפּקונס עוו., ברוקלין.

מיטשינער לעידים אַקזילער.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7מע גאַס. אָרג.: 1937 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צו- זאַמענקונפּטען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. וואַלבער, 30 וועסט 181מע גאַס, בראַנקס.

חברה אהבת צדק אנשי טימקאוויץ.

מוינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 180 קלינטאָן סט. אָרג.: 1883 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. קלוינע צאָהל אַמער. געבאַרענע און ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: גיטלין, 180 קלינטאָן סט., ניו יאָרק.

ערשטע טימקעניצער יאָנג מענס בענ. אספ'ן.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג.: 1902 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 190. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. פּראַמאַקאַלען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס איבער געזעלשאַפּטליכע פּראַגען. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים, האַבען געשיקט שליח קיין אייראַפּע-אינ'ס פאַר- לויף פון יאהרען 10 מאָהל, האַבען געשאַפּען ביז איצט 10,000 דאָלער פאַר אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 700 דאָלער יערלאַך. סעקר.: ס. בראַדעס, 68 קאַלאַמביא סט.

ערשטע טימקעניצער לעידים ק. א. פ.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 193 2מע גאַס. אָרג.: 1916 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. קומענפּלין, 164 איסט 7מע סט., ג. י.

טימקניער לעידים אַקזילער.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 106 פאַרסייט סט. אָרג.: 1928 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. רוב- קאוויטש, 106 פאַרסייט סט., ג. י.

ערשטע מיטוואַלער לעידים אַקזילער.

מוינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 623 סאַון עוו., ברוקלין. אָרג.: 1933 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: אַסתר קאַליש, 390 איסט 98מע גאַס, ברוקלין.

מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים. סעקר: שעכ-טער, 74 עסקעס סט. ג. י.

טרעמבאָולער יאַנג מענס אַס'ן.

מיינדיגען: ערשטען און דריטען מאָנאַטאָ, 40 איס 7טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 16 מיינדיגער, איצט—160. עלעמענט: 95% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיינדיגען—ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט. קרקע, נויט-פּאַנד, האַבען געשאַפֿען פֿאַר אַלמער היים 10,000 דאָלער, שטיצען דאָרטיקע אינסטיטוציעס מיט 800 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאָריס שלעקער, 40 אַפּעלגייט קאָורט, ברוקלין.

אגודת אהים אנשי טרעמבאָולער.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 91 איס 4טע גאַס. אָרג.: 1900 מיט 12 מיינדיגער, איצט—100. עלעמענט: מערסטענס ביזנעס לייט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קרקע, נויט-פּאַנד, אויף און אַלמער היים תּלמוד תּורה, קינדער קיך און שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס פעלנער, 155 העיוואַנד סט. בראַנקס.

בית אברהם אנשי טרעמטענע.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען שבת, 203 הענרי סט. אָרג.: 1902 מיט 10 מיינדיגער, איצט—85. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: דאָווע-נען, געגענזייטיגע הילף, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. סוכער, 253 מעדיסאָן סט. ג. י.

משאָווער סאָסיעטי, אינק.

מיינדיגען: דריטען דינסטאָג אין חודש ביי מיינדיגער אין הויז. אָרג.: 1906 מיט 10 מיינדיגער, איצט—40. עלעמענט: קלוינע געשעפטסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קרקע, פּלעגען העלפען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: י. ראַסקין, 3918—61 גאַס, וואַרסווי, ל. א.

חברה אנשי משאן אינד. וואָלינער אונט. פּאַראַיין.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען שבת, 106 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1905 מיט 10 מיינדיגער, איצט—170. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. וועליקי, 77 דייוויזשאַן עוועניו, ברוקלין.

גמילת חסד דחברה אנשי משאן.

מיינדיגען: אויבמאָל אין חודש, 106 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1912 מיט 20 מיינדיגער, איצט—80. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: שול, נויט-פּאַנד, קרקע. פּלעגען שטיצען אַלמע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. גרין, 106 פּאַרסייט סט. ג. י.

ערשטע משאָווער לעידים רעליף אָקזילערי.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 111 איס האַן-סאָן סט. אָרג.: 1935 מיט 13 מיינדיגער, איצט—105. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: נויט-פּאַנד. האַבען גע-שאַפֿען 3,000 דאָלער פֿאַר אַלמער היים. שטיצען דאָרטיקע אינסטיטוציעס מיט 1,000 דאָלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. פּאַרדי, 1700 קראַטאַנאָ פּאַרק איס, בראַנקס.

משאָווער ר' דוד משה פּרידמאַן זצ"ל, ק. א. פ.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען שבת, 91 איס 4טע סט. אָרג.: 1897 מיט 40 מיינדיגער, איצט—180. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: שאַר, 1233 העראַד עוו, בראַנקס.

ערשטע טעלענעשטער לעידים אָקזילערי.

מיינדיגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 142 2טע עוו. אָרג.: 1933 מיט 6 מיינדיגער, איצט—50. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש-ענגליש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. סאלטי, 1675 פּראַספעקט פּל, ברוקלין.

טעלעראַנער סווענטמאָוואָלער סאָס.

מיינדיגען: אומבאַשטימט, 175 איס בראַדוויי. אָרג.: 1935 מיט 7 מיינדיגער, איצט—200. עלעמענט: געמישט. שטיצען אַלמע היים. סעקר: סאַצקי, 491 איס 16טע סט., בראַנקס.

ערשטע טעפּליקער בענ. קאַנג. סאָס.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען שבת, 1636 פּימקין עוו, ברוקלין. אָרג.: 1912 מיט 10 מיינדיגער, איצט—135. עלעמענט: פּאַרשיידענאַרטטיגער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש-ענגליש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, שטיצען אַלמע היים און שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר: דזשעק דאַשעפּסקי, 2268 וואַלמאַן עוו, בראַנקס.

לעידים אָקז. פֿון ערשטער טעפּליקער בענ. קאַנג.

מיינדיגען: לעצטען זונטאָג אין חודש, 1636 פּימקין עוו, ברוקלין. אָרג.: 1924 מיט 30 מיינדיגער, איצט—50. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. צוועק: העלפען אויגענע לאַנדסלויט, נויט-פּאַנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. ג. דירעקטאָר, 37 הינסדעיל סט., ברוקלין.

טענאָווקער בענעוואָלענט אַס'ן.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 1638 פּימקין עוו, ברוקלין. אָרג.: 1916 מיט 12 מיינדיגער, איצט—135. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קראַנ-קען, שוויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע, פּלעגען שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאיר באַראַן, 5802—15טע עוו, ברוקלין.

טענעווקער לעידים סאָס.

מיינדיגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 1781 פּימקין עוו, ברוקלין. אָרג.: 1933 מיט 40 מיינדיגער, איצט—80. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, העלפען נויט-ליידענען מיינדיגער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. קאַהן, 167 דיובאַנט עוו, ברוקלין.

ערשטער טריסמיאַנעצער בענ. סאָס, אינק.

מיינדיגען: ניש באַשטימט, 1731 פּימקין עוו, ברוקלין. אָרג.: 1914 מיט 15 מיינדיגער, איצט—45. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלוינע צאָהל ניש לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעמיועל דעניסאָן, 1100 לענאַקס ראָד, ברוקלין.

טריסקער וואָלינער יאַנג מענס בענ. אַס'ן.

מיינדיגען: צווייטען און פּערטען שבת, 175 איס בראַדוויי. אָרג.: 1917 מיט 25 מיינדיגער, איצט—115. עלעמענט: 80% אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניש לאַנדס-לויט. שפּראַך פֿון מיינדיגען—אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים קהילה, מקוה, שולע מיט 700 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יערלאַך. סעקר: ג. רובין, 194 אַשען פּאַרקוויי, ברוקלין.

ערשטע טרעמבאָולער סאָסיעטי.

מיינדיגען: ערשטען און דריטען שבת, 145 סאַפּאָלק סט. אָרג.: 1897 מיט 7 מיינדיגער, איצט—100. עלעמענט:

מישונגאָוער פעדעראל קרעדיט יוניאָן

מיטינגען: מאַנטאָאָ אָוענט, 722 פּראַספּעקט עוו., בראַנסק. אָרג.: 1935 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיקע הילף. סעקר.: ש. ראַבין, 307 פּולאַסקי סט., ברוקלין.

מישונגאָוער לעידים קלוב

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 262 סיפּרעס עוו., בראַנסק. אָרג.: 1928 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 45. עלע- מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט און הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס, פּאַרווילונגען, לויטעראַרשע אונטערהאַלמונגען. צוועק: העל- פען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. אלמאַן, 184 עליאַט פּלאַ, בראַנסק.

מישונגאָוער לעידים אַקוילערי אָו ברוקלין

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 14 גרעהעס עוו., ברוקלין. אָרג.: 1934 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט און הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס, לויטעראַרשע פּאַרווילונגען. צוועק: העלפען נויט- ליידענדע מיטגלידער, שטיצען אַרומע און אַלמער היים. שטי- צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. ראַבין, 307 פּולאַסקי סטריט, ברוקלין.

מיטינגען אלעקסאַנדראַראָומקער בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1916 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע שטיצען לאַנדסלייט און אַלמע היים מיט 50 דאָלער יערלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יער- לאַך. סעקר.: א. עלויס, 2563 בעדפּאָרד עוו., ברוקלין.

לעידים אַקו. פון די מיטינגען-אלעקסאַנדראַראָומקער

בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היימישע און היגע אונ- מיטטוציעס. סעקר.: א. סמאַראַף, 68 וועסט 162טע גאַס, בראַנסק.

מישעכאַנאָוער יאַנג מען בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1905 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. פּראַטאַקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, ליי-קאַסע, געשא- פען אין לעצטען יאהר 1,200 דאָלער פאַר אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: הער. ד. קליין, 600 וועסט 178טע סט., נ. י.

מישעכאַנאָוער פּראַגריעסיוו סאַסיעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1899 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 14% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. קאַמין, 179 אַשען פּאַרקוויי, ברוק.

מישעכאַנאָוער פּראַגריעסיוו לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1927 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיט-

פּוירט מיטאַרמקאָוער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 192 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 24. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע. סעקר.: א. העלער, 1694 סעלווין עוו., בראַנסק.

מיטאַרמקאָוער ראַבי י. מ. שאַפּיראַ, ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1892 מיט 32 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, געשטיצט אַלמע היים ביז איצט מיט 20,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: לואי לאַנגער, 401 מילער עוו., ברוקלין.

חברה אנשי מיטאַרמקאָו.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 193 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1888 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, קראַנקען בענעפיט. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס מיט 90 דאָלער יעהרליך. סעקר.: א. פּרידמאַן, 193 איסט 2טע גאַס, ניו יאָרק.

אינד. מיטאַרמקאָוער לעידים סאַסיעטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1904 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מעקס פּוקס, 163 נאַרפּאָק סט., ניו יאָרק.

פּאַראַיינגטע מיטאַרמקאָוער רעליף פּאַראַייין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1933 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. געשאַפען 12 הונדערט דאָלער פאַר אַלמער היים. שטיצען דאַרמען בית יתומים, י. ל. פּריץ ביבליאָמעק, א. א. ז. מיט 600 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ג. נייפּעלד, 501 מעיקאַן סט., ברוקלין.

אוהב שלום מיטאַרני אונט. פּאַראַייין.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 197 הענרי סט. אָרג.: 1890 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: 90% אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, טוימען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אינסטיטוציעס אין אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. שוואַרצבאַרד, 214 הענרי סט., נ. י.

מישונגאָוער אינד. בענ. סאַס.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1922 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: געמישט. 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, האַבען אַמאַל געשאַפען 25,000 דאָלער פאַר אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יערלאַך. סעקר.: ס. ראַבין, 307 פּולאַסקי סט., ברוקלין.

מישונגאָוער ברוקלין קאַמוניטי קאַרפ.

מיטינגען: מיטוואָך אָוענט, 14 גרעהעס עוו., ברוקלין. אָרג.: 1931 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסי- קוימען: לעקציעס פון צייט צו צייט. צוועק: ליי-קאַסע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר.: ש. ראַבין, 307 פּולאַסקי סט., ברוקלין.

די ארדישע לאנדסמאנשאפטען

גלודער, סעקר: סינדי שונוואר, 770 לאפאיעט עוו, ברוקלין.
משעבאנאווער לעירום אקזולטער:

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאג, 40 איסט 7טע גאס.
אָרג: 1933 מױט 18 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
הויז-פרויען. 50% אַמער. געבאַרענע, 40% נױם לאַנדסלױט.
שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: שטיצען הױמישע
און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עטעל קראַסנער, 377 מאַנט-
גאַמערי סט, ברוקלין.

חברה בני יעקב אנשי משעבאנאווער.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 74 נאַרפאָלק סט.
אָרג: 1892 מױט 8 מיטגלידער, איצט — 150 פאַמיליעס.
עלעמענט: געמישט. 2% אַמערקאַנער געבאַרענע, 5% נױם
לאַנדסלױט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
מעסיקױטען: דרשות, לעקציעס. צוועק: שול, קרקע, בענע-
פיט, גמילת חסד פאַנד, שטיצען אַלטע הױם און היגע אינסטי-
טוציעס. סעקר: א. לעווין, 724 פאַקס סט, בראַנקס.

משעבאנאווער עמיטישער ברענטש 195, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 111 איסט האַ-
סטאָן סט. אָרג: 1908 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 175.
עלעמענט: געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 10% נױם
לאַנדסלױט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
מעסיקױטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען גע-
דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הױמישע און היגע אינסטי-
טוציעס. סעקר: דזשיי. שניידער, 1292 וואַשינגטאָן עוועניו,
בראַנקס.

פאַראייניגטע משעבאנאווער רעליף קאָמיטעט.

מיטינגען: צוויי מאל אַ חודש, מיטוואַך, אין 74 נאַדפאָלק
סט. אָרג: 1915. האָבען איצט 7 סאַסיעטיס מיט 1,000
מעטגלידער. עלעמענט: 40% אַמערקאַנער געבאַרענע, 20%
נױם לאַנדסלױט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. האָבען גע-
שאַפן 18,000 דאָלער פאַר אַלטער הױם. סעקר: י. קאַפלאַן,
778 וויליאַבי עוו, ברוקלין.

משעבאנאווער און אומגעגענט פאַמראַנאט.

מיטינגען: יעדען צווייטען זונטאָג אין חודש, 140 2טע עוו.
אָרג: 1934. האָבען 200 מיטגלידער, און 3 אַרגאַניזאַציעס.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פיהרען דורך ליטעראַרישע
אָווענטען, קאַנצערטען, פאַרווילונגען. שטיצען נױם-באַדערפ-
מיטאָן און אינסטיטוציעס אין אַלטער הױם. סעקר: ד. ראַ-
זענבלום, 1702 יונגאָן סט, ברוקלין.

ערשטער משעבאנאווער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 140 2טע עוו. אָרג:
1913 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט.
5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 5% נױם לאַנדסלױט. שפראַך פון
מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערען בענעפיט.
קרקע, פלעגען שטיצען אַלטע הױם, שטיצען היגע אינסטי-
טוציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר: שש. הױרשמאַן,
181 איסט 169טע סט, בראַנקס.

משעבאנאווער אונטערשטיצונג פאַראיין

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע גאס.
אָרג: 1888 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 185. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלױט, פראַפעסיאָנאַלען. 18% אַמערקאַנער
געבאַרענע, 10% נױם לאַנדסלױט. שפראַך פון מיטינגען —
אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס איבער
מעדיצינישע, וויסענשאַפטליכע צױטפראַגען. צוועק: געגענ-
זײטיקע הילף, קראַנקען, שווערען בענעפיט. סעקר: ששאַרלס
לאָוונעסטיין, 848 איסט 167טע גאס בראַנקס.

משעבאנאווער חותם סופר און אנשי

אונטערשטיצונג פאַראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 8-10 קלינטאָן סט.
אָרג: 1899 מױט 35 מיטגלידער, איצט — 350. עלעמענט:
געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 25% נױם לאַנדסלױט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פראַמאַקאַלען — ענגליש.
קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס אַף רעליגיעזע מעמעס.

צוועק: שול, קרקע, נױם-פאַנד. שטיצען אַלטע הױם מיט 75
דאָלער יעהרליך, און היגע אינסטיטוציעס מיט 40 דאָלער
יעהרליך. סעקר: מילטאָן סאַלאַמאָן, 477 געילס עוו.

משעבאנאווער חותם סופר און אנשי

אונטערשטיצונג פאַראיין.

מיטינגען: דעם 15טען פון יעדען חודש, 128 סטענטאָן סט.
אָרג: 1925 מױט 350 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט:
הויז-פרויען. 10% אַמער. געבאַרענע, 25% נױם לאַנדסלױט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נױם-לױ-
דענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר:
יצחק הייזלער, 128 סטענטאָן סט, נ. י.

משעבאנאווער ברענטש 261, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 765 פראַספעקט
עוו, בראַנקס. אָרג: 1909 מױט 50 מיטגלידער, איצט — 75.
עלעמענט: אַרבעטער. 8% אַמערקאַנער געבאַרענע, 80% נױם
לאַנדסלױט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
מעסיקױטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען הױמישע און
היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. סטורין, 1542 בריינטע עוו,
בראַנקס.

משעבאנאווער ברענטש 11, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 722 פראַספעקט
עוו, בראַנקס. אָרג: 1930 מױט 50 מיטגלידער, איצט — 275.
עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. קלױנע צאָהל אַמערקאַנער
געבאַרענע, 25% נױם לאַנדסלױט. שפראַך פון מיטינגען —
אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס, פאַרווילונגען.
שטיצען הױמישע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. גאַלדבערג, 951
דזשענינגס סט, בראַנקס.

משעבאנאווער ריאָנער פאַמראַנאט.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 1420 ווילקינס
עוו, בראַנקס. אָרג: 1931 מױט 5 מיטגלידער, איצט — 50
מיטגלידער און 4 אַרגאַניזאַציעס. שפראַך פון מיטינגען —
אידיש. פיהרען דורך ליטעראַרישע אָווענטען, דיסקוסיעס,
קאַנצערטען, פאַרווילונגען. שיקען יעדע דריי חודשים געלט
צו הױמישע אינסטיטוציעס. סעקר: א. קאָפּמאַן, 105 איסט
28טע גאס, נ. י.

משערטשערסקער ברענטש 80, א. נ. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 211 וועסט 84טע גאס.
אָרג: מױט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען:
לעקציעס, פאַרווילונגען. סעקר: דזשיי. היישען, 2076 גרענד
קאַבוקס, בראַנקס.

משערטשערסקער אונטערשטיצונג פאַראיין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 12 סט. מאַרקס פל.
אָרג: 1905 מױט 7 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט:
געמישט. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע, 5% נױם לאַנדסלױט.
קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס. שפראַך פון מיטינגען —
אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערען בענעפיט, קרקע, פלעגען
שטיצען אַלטע הױם, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100
דאָלער יעהרליך. סעקר: סאול נידלמאַן, 1711 מאַריס עוו,
בראַנקס.

משערטשערסקער פאַרליער אינר. אס׳ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 111 2טע עוו. אָרג:
1912 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: געמישט.
10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 4% נױם לאַנדסלױט. שפראַך פון
מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערען בענעפיט,
קרקע, פלעגען שטיצען אַלטע הױם. שטיצען היגע אינסטיטו-
ציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר: ס. הױרשקאָוויץ, 411
איסט 59טע סט, ברוקלין.

ערשטע משערטשערסקער פראַג. סאָס.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע
סט. אָרג: 1920 מױט 7 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט:
געמישט. 8% אַמערקאַנער געבאַרענע, 2% נױם לאַנדסלױט.
שפראַך פון די מיטינגען — ענגליש. צוועק: קראַנקען,
שווערען בענעפיט.

מיגע הילף, טויטען, קראנקען בענעפיט, קרקע, שול, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משה גאלדסמיט, 386 ניו לאסס עוועניו, ברוקלין.

ערשטע משערניגאווער בענ. סאָם.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 111 איסט האוסטאן סט. אָרג: 1904 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: ליטע-ראַרישע אווענטען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, לייח-קאַסע, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יערלאַך. סעקר: ב. ריווקין, 3451 גאַילס פּל, בראַנקס.

משערניגאווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג: 1928 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס אָף אידישע און סאַציאַלע פּראָגען. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. ריווקין, 2930 וועסט 86טע גאַס, ברוקלין.

משערניגאווער ברענטש 361, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 175 איסט בראַדוווי. אָרג: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 88. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג-קוימען: לעקציעס, פּאַרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. רעזניק, 1656 איסט 8טע גאַס, ברוקלין.

משערקאסער בענטוואַלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 98 פּאַרסייט סט. אָרג: 1913 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 210. עלעמענט: 90% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 7% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טע-סיקוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, פּלעגען שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 60 דאָלער יערלאַך. סעקר: ה. גאַראַן, 451 קינגסטאָן עוו, ברוקלין.

משערקאסער פּראָג. לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 73 לודלאָו סט. אָרג: 1927 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוי-מען: לעקציעס אָף געזעלשאַפּטליכע און צייט פּראָגען. צוועק: שטיצען היגע אינסטיטוציעס. באַטייליגען זיך אַקטיוו אין אַלע ווערשפּולע הילף-קאַמפּאַניעס. סעקר: קלאַראַ שאַכמאַן, 215 ראַמשעסער עוו, ברוקלין.

חברה בית אהרון דוד אנשי יאבלאניע.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 151 קלינגטאָן סט. אָרג: 1922 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 17% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, בענע-פיט, אויפגעבויט בית המדרש אין אַלמער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אליון פּאַרמאַן, 1719 57טע סט., ברוקלין.

ערשטע יאנגאווער רעליף אס'ן.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין תּורש, (ביימאָג), 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1921 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יערליך. סעקר: א. קאַהען, 2157 האַלאַנד עוו, בראַנקס.

טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 400 דאָלער יערלאַך. סעקר: מאַקס זאַדמאַן, 1299 אויסערן פּאַרקוויי, ברוקלין.

משערניגאווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 224 איסט 5טע גאַס. אָרג: 1919 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: צוזאַמענקונפּטען, לעקציעס איבער געזעלשאַפּטליכע און מעדי-צינישע פּראָגען. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אייזיק שאַפּיראָ, 224 איסט 5טע גאַס, נ. י.

משערניגאווער בוקאווער קאָנג. און תלמוד תורה.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 224 איסט 5טע סט. אָרג: 1905 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שול, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אייזיק שאַפּיראָ, 224 איסט 5טע סטריט, ניו יאָרק.

משערניגאווער בוקאווער לאַדזש, אינק.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1890 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 500. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיג-קוימען: לעקציעס, ליטעראַרישע אַווענטען, פּאַרווילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוי. ס. מאַרקאוויטש, 154 נעלסאָן סט., בראַנקס.

אינד. משערנאליצער אונט. פאראייני.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 91 איסט 4טע סט. אָרג: 1917 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יערלאַך. סעקר: ד. שאַר, 1415 שאַרלאַט סט., בראַנקס.

ערשטע משערנאליצער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 82 קלינגטאָן סט. אָרג: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוד שאַר, 1415 שאַרלאַט סטריט, בראַנקס.

משערנאליצער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1924 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע אין אַלטע היים, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. בראַנדעס, 128 ריווינגטאָן סט., נ. י.

חברה בני אברהם אנשי משערנאווע.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 295 הענרי סט. אָרג: 1889 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 7% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שול, ליי-קאַסע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יערליך. סעקר: בורשטיין, 295 הענרי סט., נ. י.

ערשטע משערנאסטרעווער-פאדאליער אונט. פאראייני.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 82 קלינגטאָן סט. אָרג: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 88. עלעמענט: געמישט. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזיי-

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

יאַנאַסמאַווער ברענש 77, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 176 איסט בראַד-וווי. אָרג.: 1904 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער. 5% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס איבער פּאָליטישע ליטעראַרישע און געזעלשאַפֿטליכע פּראָגען, פּאַרוויילונגען. שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. קאַנמאַר, 914 האָן עוועניו, בראַנקס.

אינדעפּענדענט יאָניעלניצער ק. א. פ.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג נאַכמיטאָג, אין 91 איסט 4טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1921 מיט 17 מיטגלי-דער, איצט — 105 מיטגלידער. עלעמענט: 60% אַרבייטער. 20% אַמער. געבאָרענע, 5% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אַדיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; האַבען געשאַפּען פאַר אלטער היים 5 טוי-זענט דאָלער; שמוצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. ס. פּרוינד, 99 קלינטאָן סט., ניו יאָרק.

אינדעפּענדענט יאָוואַראָווער אַס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 מאַנטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1913 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 108 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. קליינע צאל אַמער. געבאָרענע און נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען היימישע אינסטיטוציעס מיט 1000 דאָלער יעהר-ליך; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאָז נוסדאָרף, 189 ראס סטריט, ברוקלין.

יאָוואַראָווער לעידים אַקזולערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1930 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמער. געבאָרענע, 5% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: העלפּען לאַנדסלייט, נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע, שמוצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר.: מ. ווייסמאַן, 1699 וואַשינגטאָן עוו., בראַנקס.

פּראָג. יאָולאָוויצער יאָנג מען סאָס.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1907 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: געמישט. 15% אַמער. געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס פון צייט צו צייט אויף פאַרשיידענע געזעלשאַפֿטליכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען אלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזש. עפּשטיין, 438 קאַסיאָסקא סט., ברוקלין.

יאָולאָוויצער בענעוואַלענט סאָסיעטי.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען שבת פון חודש, אין 214 איסט 2טע סט., ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 140 מיטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 10% אַמער. געבאָרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אַדיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוי-טען בענעפיט, קרקע; שמוצען אלטע היים און הי-גע אינסטיטוציעס. סעקר.: לייבוש טייטלבוים, 623 איסט 139טע סטריט, ניו יאָרק.

יאָועפּאָווער אַרדינאַצקער בינ. אַס'ן.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען שבת, 80 קלינטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1910 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפֿטלייט. 15% אַמ. געבאָרענע, קליינע צאל נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מי-טינגען — אַדיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סאַל גאַלדסטיין, 585 איסט 169טע סטריט, בראַנקס.

מיני האַקמאַיער יאָולאָוויץ לעידים אַקו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1927 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פרויען, קליינע צאל נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון די

מיטינגען — אַדיש. צוועק: שאַפּען שמוצע פאַר נויט-לוי-דענדע אין אַלטער היים. שמוצען היימישע און היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר.: ל. טייטלבוים, 639 איסט 139טע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע יאַלמשוקאָווער בענ. סאָס. אינג.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען דינסטאָג, אין 111 איסט האַוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1923 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 55 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאָרענע, 2% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; פּלעגען שמוצען אלטע היים; שמוצען היגע אינסטי-טוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר.: מ. גאַלדבערג, 625 איסט 6טע סטריט, ניו יאָרק.

יאַמפּאָלער וואַלינער בענ. סאָס.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, אין 673 בראַדוווי, ניו יאָרק. אָרג.: 1918 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 118 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 17% אַמער. געבאָ-רענע, 8% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען אלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. יעקב זעלנער, 425 פענסילוויניאַ עוועניו, ברוקלין.

פּראָגריסיוו יאַמפּאָלער סאָסיעטי.

מיטינגען: 2טען און 4טען דאָנערשטאָג, אין 111 איסט האַוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1935 מיט 15 מיטגלי-דער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 50% אַמער. געבאָרענע, 90% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אַדיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. ל. לאַכווער, פּרעזידענט לאַוויס ק. באַצאַר, 358 — 5טע עוועניו, ניו יאָרק.

ערשטער יאַמפּאָליערי-פּאָדאָליער ק. א. פ.

אָרג. 1909 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַר-בייטער, געשעפֿטלייט. 60% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פּיליפּ רובענסטיין, 1530 סט. ניקאָלאַס עווע., ניו יאָרק.

יאַמפּאָלער פּאָדאָליער לעידים סאָסיעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 214 א. צווייטע סט. אָרג.: 1924 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שמוצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר.: פעני מוק, 1344 ראָוודעיל עוו., בראַנקס.

היים הערש ווייס ערשטע יאַנאָווער בענ. סאָס.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1909 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 96. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בע-נעפיט, קרקע; שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס סאַמער, 745 איסט 178טע גאַס, בראַנקס.

יאַנאָווער יאָנג מענס בענ. אַס'ן.

מיטינגען: 2 סאַל אין חודש, 91 איסט 4טע סט. אָרג.: 1906 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 195 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאָרענע, 10% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמוצען אלטע היים און היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר. מ. י. ווענדער, 105 סטאַקטאָן סט., ברוקלין.

ערשטע יאַנאָווער עיד סאָסיעטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1908 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 2% אַמער. געבאָרענע, 22% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אַדיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; האַבען אַהיים געשיקט ביז

קייטען: לעקציעס, פארוויילונגען, ליו-קאסע, נויט-פאָנד, שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. א. לאנדאן, 214 איסט 2 מע גאס, נ. י.

יאַרמאָליניצער אונטערשטיצונג פאראיין.

מיינגען: 1 — 3 שבת, 140 צווייטע עוו. אָרג: 1906 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: געמישט. 15% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינ-געז — אידיש. קולטורעלע מעטאָדיקייטען: לעקציעס איבער סאָציאלע פראַגען. צוועק: קראַנקען, מיינען בענעפיט, קרקע; פלעגן שטיצען אַלע חיים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. גרייסער, 857 קראַטאָנא פארק נאָרטה, בראַנסק.

יאַרמאָליניצער לעידים קלוב.

מיינגען: יעדע צווייטע שבת אין חודש. אָרג: 1924 מיט 10 מיטגלידער, איצט 50. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: שאַפן הילף פאַר אַלער חיים. סעקר: ה. ליפצין, 351 איסט 96 מע גאס, ברוקלין.

יאַרמאָליניצער פרייהייט ברענמש 91, א. א. א.

מיינגען: צווייטע און פערטע פרייטאָג, 40 איסט 7 מע גאס. אָרג: 1930 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 140. עלע-מענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. שפראַך פון מיינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדיקייטען: לעקציעס, פארוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ווילסאָן.

ערשטע יארשווער סאָסייטי.

מיינגען: 1 — 3 שבת, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג. 1904 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. 5% אַמ. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מיינען בענעפיט, קרקע; אַמאַל געשטיצט אַלע חיים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אויז וילבערשטיין, 230 איסט 4 מע גאס, ניו יאָרק.

הברה אהבת צדק אנשי יאָשינאָוקע.

מיינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 209 איסט בראָדוויי. אָרג: 1889 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 137. עלעמענט: 85% אַרבעטער. 3% אַמערקאַנער געבאָרענע, 26% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, נויט-פאָנד. האַלטען אויף תלמוד תורה אין אַלער חיים, שיקען אויך מעות חסידים און שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. אויגוסט, 70 קלאַרא סט., ברוקלין.

יוועפאָווער לעידים אָקולערי.

מיינגען: צווייטע און פערטע שבת, 80 קלינטאָן סט. אָרג: 1937 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמערקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון די מיינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע אינסטיטו-ציעס. סעקר: סאל גאלדשטיין, 585 איסט 169 מע סט., בראַנסק.

יונאָווער יאָנג מענס בעג. אס'ן.

מיינגען: יעדע דינסטאָג, 161 קלינטאָן סט. אָרג: 1906 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: מענט: געמישט. 15% אַמער. געבאָרענע. 25% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מיינען בענעפיט, קרקע, זקנים-פאָנד, ליוו-קאסע; שטיצען אַלע חיים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס הענער, 172 איסט 93 מע סטריט, ברוקלין.

יונאָווער לעידים עיר סאָסייטי.

מיינגען: ערשטע און דריטע און פרייטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1934 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמערקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: העל-פען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הענער, 184 קענאָן סט., נ. י.

פראַגרעסיוו סאָסייטי און יאָרוגא.

מיינגען: דעם 1טע און 3טע זונטאָג, 40 איסט 7 מע סט., ניו יאָרק. אָרג: 1917 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 185 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאָרענע,

איצט 2000 דאלער; העלפען דאַרטיגען יתומים-הויז און האַבען געהאַלפּען פאַרריכטען דאַרט אַ שוהל; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. פערלמאַן, 1938 — 75 מע גאס, ברוקלין.

ערשטע יאנאוועילובעלסקער קאָנג.

מיינגען: ערשטע און דריטע שבת, 82 לואיס סט. אָרג: 1908 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 2% אַמערקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאָנד, שטיצען אַלע חיים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ק. מ. מענדלער, 82 לואיס סטריט, נ. י.

יאַנקישווער סאָסייטי.

מיינגען: 1 — 3 שבת, 23 — 2 מע עוו. אָרג: 1891 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: געמישט. 8% אַמ. געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. צוועק: קרקע; שטיצען אַלע חיים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס.

ערשטע יאסער געזעלשאַפט.

מיינגען: 1 — 3 מיטוואָך, 140 — 2 מע עוו. אָרג: 1904 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיינגען — ענגליש-אידיש. קולט. מעטאָדיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מיינען בענעפיט, קרקע; האַ-בען געשאַפּען 5000 דאלער פאַר אַלער חיים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: גאָס פּעלדמאַן, 1448 — 56 מע גאס, ברוקלין.

ערשטער יאסער דר. געלערטער ברענמש 649, א. ר.

מיינגען: ערשטע און דריטע דאַנערשטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 168. עלעמענט: געמישט. 12% אַמערקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש-ענגליש. קול-טורעלע מעטאָדיקייטען: לעקציעס, פארוויילונגען. שטיצען הוי-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. סילווערמאַן, 1317 איסט 17 מע גאס, ברוקלין.

ערשטע יאסער דר. געלערטער פרויען בר. 649, א. ר.

מיינגען: ערשטע און דריטע דינסטאָג, 40 איסט 7 מע גאס. אָרג: 1934 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 18% אַמערקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטאָדיקייטען: לעקציעס, פארוויילונגען, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. דושאָועף, 1450 מינפאָרד פּל., בראַנסק.

יאַראַמלאַווער לאַדיש 21, א. א. א. ב. א.

מיינגען: צווייטע און פערטע דינסטאָג, 40 איסט 7 מע סט. אָרג: 1888 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. קליינע צאָהל אַמערקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיינגען — אידיש-ענגליש. סעקר: א. ס. שאפּירא, 387 וועסט 55 מע סט., נ. י.

אינרעפּענדענט יאַרשווער יאָנג מענס סאָם.

מיינגען: 2 — 4 שבת, 214 איסט צווייטע גאָס. אָרג: 1901 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: מענט: געמישט. 10% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָ-דיקייטען: לעקציעס, פארוויילונגען, ארויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: גענערווייטיגע הילף, קראַנקען, מיינען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטי-צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס הענער-באום, 967 קעלי סטריט, ברוקלין.

אינה. יאַרשעווער פרויען אָקולערי.

מיינגען: ערשטע און דריטע שבת, 86 קלינטאָן סט. אָרג: 1937 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 3% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטאָ-

חברה לינת אנשי יעלינעוויא.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 107 הענרי סט. אָרג.: 1905 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, קרקע, ליי-קאַסע פאַר מיטגלידער. שטיצען אינסטי-טוציעס. סעקר.: א. פינקלשטיין, 107 הענרי סט., נ. י.

יעליסאוועמגראדער אינד. לעידים בענ. אספן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 98 פאַרסיי סט. אָרג.: 1900 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גע-גענויטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-באַדערפטיגע אויף יענער זייט ים. שטיצען היגע אינ-סטוטוציעס. סעקר.: קלארא יאנער, 511 שעפערד עוו, ברוקלין.

חברה בני משה אנשי יענדוועוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 135 הענרי סט. אָרג.: 1900 מיט 8 קליינע צאַהל מיטגלידער, איצט — 150. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר.: מ. גאלדבערג, 135 הענרי סט., נ. י.

יעקאטערינאסלאווער יאַנג מוענס בענ. אספן.

מיטינגען: יעדען צווייטען פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 28 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 25% אַמעריקאַ-רענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אי-דיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענע-פיט, ליי-קאַסע, נויט-פאַנד, קרקע; אַרויסגעגעבען אַעד-רוק-טע מאַטעריאַלען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַסקאַר לאַנדי, 365 מעדיסאָן סטריט, ניו יאָרק.

אינדעפענדענט יעקאטערינאסלאווער.

מיטינגען: 1 — 3 מאַנטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: גע-מישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אי-דיש. פּראָטאָקאָלען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; העלפען נויט-באַדערפטיגע; שטיצען הי-גע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשיי. באַריסקין, 557 קאַסיאָאָק סטריט, ברוקלין.

ערשטע לעידים פּראָג. סאַס. אָו יעקאטערינאסלאו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 23 2טע עוו. אָרג.: 1914 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 80% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, שטיצען בענעפיט, קרקע, ליי-קאַסע פאַר מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. ראַזנבלאַט, 961 איסט 163טע סט., בראַנקס.

יעקאטערינאסלאו פרויען הילף פאַראיי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 151 קלינסאָן סט. אָרג.: 1915 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. פּלאַט, 954 איסט 49טע סט., ברוקלין.

יעקאטערינאסלאווער ברענטש 132, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פאַרוםס. אַרויסגעגעבען זשורנאַלען און יוביליי אויסגאַבען. שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר.: ב. מאַסמאַ, 57 עוועניו אָו, ברוקלין.

15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, ליי-פאַנד; שטיצען לאַנדסלייט און אַלמער הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאַלער יעהרליך. סעקר. עלען בערנ-שטיין, 1245 גרענד-וויי פּלאַ, בראַנקס.

קאַנג. מחנה ישראל אנשי יוראפ.

מיטינגען: יעדען הורש, 2415 איסט 23טע סט. אָרג.: 1930 מיט 2 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: יוסף ליווי, 2415 איסט 23טע סט., ברוקלין.

יורעוויטשער בענדוואַלענט סאַבייעמט.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען שבת, אין 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 6% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמער הויס; שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. פרעזידענט וויליאם נאָוויטש, 682 איסט 7טע סטריט, ברוקלין.

יורעוויטשער פרויען קלוב.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1932 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, אונטערהאַלטונגען, לייטעראַרשיע פאַרווילונגען. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוואַמענקונפֿטען, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. וויינשטיין, 1578 48טע גאַס, ברוקלין.

בית הכנסת אנשי יעדוואבנע.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 216 הענרי סט. אָרג.: 1885 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: דרשות. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאַנד. שטיצען אַלמער הויס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דוש. מאַרקאוויץ, 162 סטענטאָן סט., ניו יאָרק.

יעדוואבנער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 216 הענרי סט. אָרג.: 1918 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען הי-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. מאַרקאוויטש, 1665 ברויענט עוו, בראַנקס.

אינד. יעדיניצער בעסאַראַביער אונט. פאַראיי.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען דינסטאָג, אין 111 איסט האַוסמאַן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1917 מיט 90 מיטגלי-דער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. קליינע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעק-ציעס, פאַרווילונגען. צוועק: געגענויטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַ מושב זקנים און בית יתומים און אַלמער הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. אַדעלאַט, 8697 — 24טע עוועניו, ברוקלין.

ערשטער יעזיראַנער ק. א. פ.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1897 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שטי-צען בענעפיט, קרקע, ליי-קאַסע, נויט-פאַנד; האַבען גע-שטיצט אַלמער הויס מיט 10 טויזענט דאַלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאַלער. סעקר. ב. גאַלדבערג, 336 איסט 8טע גאַס, ניו יאָרק.

פון מיטגנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען, אונטערהאלטונגען; ארויסגעגעבען גערדוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַפֿ-קעו, טויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע נויט-גלידער; שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. קלעינמאַן, 1856 ראדעיל עוועניו, בראַנקס.

כאַטינער בעסאַראַבער פרויען פאַראייני.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען מאַנאַטאָ, 198 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 26. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: גע-גענענזייטיגע הילף, קרקע. סעקר.: ל. ראַבינאוויטש, 332 איסט 19טע סטריט, ניו יאָרק.

כאַטינער לערדיס אַקזילערי.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 1589 וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס. אָרג.: 1926 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. געשאַפֿען 10,000 דאָלער פאַר אַלמער היים. שטיצען דאָרטיג שפּיטאַל, מושב זקנים, תלמוד תורה, גמולת חסד מיט 800 דאָלער יעהרליך. סעקר.: מרס. ג. אוירונג, 1318 וואַשינגטאָן עוועניו, בראַנקס.

כאַטינער-בעסאַראַבער ברענטש 200, א. ר.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען פרויטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 270. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערהאלטונגען. אַרויסגעגעבען גע-דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר.: מאַריס ראַזענפעלד, 83 פאַרקוויל עוועניו, ברוקלין.

כאַטינער יונגט ברענטש 271, א. ר.

מיטגנגען: ערשטען און דריטען פרויטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען גע-דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר.: מאַריס לייבאוויטש, 675 וויליאַבי עוועניו, ברוקלין.

כאַטינער-בעסאַראַבער פרויען אָקו, בר. 200, א. ר.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פרויען. 8% אַמעריקאַנער, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. געזעלשאַפֿליכע מעטיקויטען: שטי-צען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מאַלי ליכטמאַן, 2000 פּראַספעקט עוו, בראַנקס.

כאַטינער רעליף סאַסייעטי.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען מאַנאַטאָ, 1589 וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס. אָרג.: 1923 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. האַבען געשאַפֿען 20,000 דאָלער פאַר אַלמער היים. שטיצען דאָרטיג שפּיטאַל, מושב זקנים, גמולת חסד, א. א. מיט 1,800 דאָלער יעהרליך. סעקר.: מאַריס וואַסערמאַן, 1105 עלדער עוועניו, בראַנקס.

כאַליווער סאַשיל בענ. סאַסייעטי, אינק.

מיטגנגען: 2טען און 4טען שבת, אין 257 איסט האוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1923 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 25% נים לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַקס מאַר-דער, 1970 איסט 8טע סטריט, ברוקלין.

פּראַג. יאַנג פיפל אָוו יעקאַטערינאַסלאוו, ברענטש 280, א. ר.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען שבת, 175 איסט בראַדוווי. אָרג.: 1904 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 183. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפֿטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס אַבער פּאָליטישע, מעדיצינישע און אַלמער היים. אַרויסגעגעבען ויבילי בולעטינס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. דזשאַרקאָ, 1075 ניופּאַרס סטריט, ברוקלין.

רעליף אסס'ן אָוו יעקאַטערינאַסלאוו.

מיטגנגען: צווייטען און פערטען מאַנאַטאָ, 111 איסט האוסטאָן סט. אָרג.: 1894 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 500. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען טויטען בענעפיט, קרקע. האַבען געשאַפֿען 22,000 דאָלער פאַר אַלמער היים. שטיצען היגע אינ-סטויטוציעס מיט 400 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ס. קאַרדונער, 1971 גרענד קאַנקורס, בראַנקס.

ב

אינר. כאַדאַראַווער יאַנג מענס בענ. סאַסייעטי

מיטגנגען: 2 — 4 דינסטאָג, 82 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1909 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 215. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, לויט-קאַסע; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. ה. ראַזענמאַל, 1864 — 85טע גאַס, ברוקלין.

כאַדאַראַווער לערדיס אַקזילערי.

מיטגנגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 80 קלינטאָן סט. אָרג.: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געשעפֿטס און הויז פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: שטיצען הוימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. ראַטנער, 101 סאַוט 8טע גאַס, ברוקלין.

ערשטער כאַדאַראַווער חברה

מיטגנגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 89 רידזש סט. אָרג.: 1897 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפֿטסלייט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, לערנען, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען הוימישע און היגע אינ-סטויטוציעס. סעקר.: (זיך אַפּגעוואַגט צו געבען דעם נאָמען).

כאַדאַרקאָווער פאַראייני, אינק.

מיטגנגען: 1 — 3 שבת, 91 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: 80% אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בע-נעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ל. בראַ-ווערמאַן, 554 דזשורזי עוועניו, ברוקלין.

כאַדאַרקאָווער יאַנג לערדיס אַקזילערי.

מיטגנגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 2טע עוו. אָרג.: 1933 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% נים לאַנדסלייט, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטגנגען — אידיש. צוועק: נויט-פאַנד, שטיצען אַלמער היים. געשאַפֿען ביז איצט 200 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר.: מרס. פ. גאַלדענבערג, 7טע עוו, נ. י.

אינר. כאַטינער בעסאַראַבער בענ. אסס'ן.

מיטגנגען: 1 — 3 שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1904 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 230 מיטגלידער. עלעמענט: גע-מישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך

אינסטיטוציעס. סעקר. א. ריפקיס, 1200 סימפסאָן סטריט, בראַנקס.

מעלניקער קראַנקען אונט. פאַראיינ.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 111 איסט האוסמאַן סטריט. אָרג.: 1929 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 135 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 30% נים לאַנדס- לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג- קייטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערקאלטונגען. צוועק: מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשיי דזשארדאן, 224 מען עיק וואָק, ברוקלין.

מעלניקער יאָנג מענעם בענ. אַמס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1902 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 425. עלעמענט: געמישט. 11% אַמער. געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען, איינגע- שטעלט לעצעטעס אַ קולטור קאָמוטע. צוועק: קראַנקען, טוי- מען בענעפיט, קרקע; שטיבען אַלמע הויט; געשאַפען בוי אונטער-פּרויען. 25% נים לאַנדסלייט, קלוינע צאָהל אַמער. שטיצען דאָרטיגע אינסטיטוציעס מיט 600 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר. דזשאָן סיגאל, 736 פּאקס סטריט, בראַנקס.

אנשי כאַמסק און גאַנדי.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת אין חודש, 26 רידוש סט. אָרג.: 1889 מיט קלוינער צאָהל מיטגלידער, איצט — 60. 30% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, שול, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. זשאַקאָו, 25 רידוש סט. נ. י.

ערשטער באַבעריקער ק. א. פ.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 65 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: מערהערמענס ארבייטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נים לאַנדס- לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג- קייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; געשאַפען פאַר אַלמע הויט 3000 דאָל.; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 125 דאָלער יעהרליך. סעקר. ב. גרין, 296 איסט 2טע סטריט, ניו יאָרק.

פאַראייניגטער כאַראַמסקאָווער ק. א. פ.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 43 סאַפּאָלק סטריט. אָרג.: 1907 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מי- טינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט; שטיצען אַלמע הויט און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַקס פעפער, 761 סאַטער עוו, ברוקלין.

ערשטער כאַראַמסקאָווער ק. א. פ.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 15 צווייטע עוועניו. אָרג.: 1900 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמער. געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע הויט מיט 300 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. א. געלמאַן, 45 וו. 98 סטריט, ניו יאָרק.

חזוואַניקער אינדעפּענדענט ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, האַנטס פּאַינט פּאַלאַס. אָרג.: 1913 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדס- לייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שבעה-פאַנד, פּלעגען שטי- צען אַלמע הויט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: מאָריס בעדאָווסקי, 1892 מאַרימאָן עוו, בראַנקס.

מעלניקער פרענדשיפ סאָסייטי.

מיטינגען: 1 — 3 זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1903 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: מעהר- סטע ארבייטער. 3% אַמער. געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; אַמאָל געשטיצט אַלמע הויט; שטיצען

מעלניקער פאַראַליער ברענטש 179, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 108 וו. 43טע גאַס. אָרג.: 1930 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 360. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. דרוקען יעדען יאָהר אַ סאָוועניר זשורנאַל. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעני ווייסמאַן, 2124 אַלגיבויל עוו, בראַנקס.

ערשטער בעלמער אונטערשיצונג פאַראיינ.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 98 פאַרסייט סטריט. אָרג.: 1908 מיט 36 מיטגלידער, איצט — 130 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנ- קען, מויטען בענעפיט, קרקע; העלפען נויט-באַדערפּטיגע; שטיצען אַלמע הויט און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזש. קושערמאַן, 107 קענאַן סטריט, ניו יאָרק.

ערשטע בעלמער לעידים סאָסייטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 98 פאַרסייט סט. אָרג.: 1918 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פּרויען. קלוינע צאָהל נים לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-באַדערפּטיגע. מען שטיצען אינסטיטוציעס און אַלמע הויט מיט יעהרליכע סומע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. גרענד, 1876 מאַרימאָן עוו, בראַנקס.

בעלמער ברענטש 585, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1916 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער און געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס איבער אידישע און גע- זעלשאַפּטליכע פּראַגען, פּאַרומס, דיסקוסיעס. העלפען שול באַוועגונג. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטי- צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס אוורל, 443 דזשאָר- דזשיי עוועניו, ברוקלין.

בעלמער ברענטש 280, א. נ. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1929 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: 90% אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס אַפּ פּאַליטישע, ליטעראַרישע און צייט פּראַגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם קאַמינסקי, 2020 פּאַסיפיק סט, ברוקלין.

געשעפטס און הויז-פרוייען. קלוינע צאהל אַמער. געבאַרענע און ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רעי קופער, 1275 לאַפאָעיט עוו, בראַנקס.

לאַדזשער ברענמש 342, א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטע פרויטאָג, 161 מע גאַס און פראַספעקט עוו, בראַנקס. אַרג: 1928 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 118. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 2% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגע-געבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לואי פּעפּער, 202 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

לאַדזשער ברענמש 324, א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטע פרויטאָג, 722 פראַספעקט עוו, בראַנקס. אַרג: 1909 מיט 46 מיטגלידער, איצט — 156. עלעמענט: מערצאהל אַרבעטער, געשעפטסלויט. 40% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מע-טיקייטען: לעקציעס אַף געזעלשאַפטיכע און ליטעראַרישע פראַגען, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען אַן אַלמאַנאַך. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעמיוול יעלין, 220 דווילזשאַן עוו, ברוקלין.

לאַדזשער ראיאנער ברענמש 230, א. ר.

מיטינגען: ערשטע און דריטע פרויטאָג, 40 איסט 7 מע גאַס. אַרג: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פאַרומס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס בראַדסקי, 1382 סט. דזשאַנס פּלאַ, ברוקלין.

לאַדזשער ברענמש 24, א. א. א.

מיטינגען: ערשטע און דריטע פרויטאָג, 953 סאַוטהערן בולוואַרד, בראַנקס. אַרג: 1930 מיט 200 מיטגלידער, איצט 300 עלעמענט: אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. סעקר: זוסמאן, 1547 לאַנגפּעלאַ עוו, בראַנקס.

לאַדזשער פרויען ברענמש 342, א. ר.

מיטינגען: ערשטע און דריטע פרויטאָג, האַליוואַד גאַרדען, 160 מע גאַס, בראַנקס. אַרג: 1929 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 76. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרוייען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: גיטעל ראַפּסקי, 1214 וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס.

לאַדזשער ראיאנער פרויען קלוב, ברענמש 230, א. ר.

מיטינגען: ערשטע און דריטע פרויטאָג, 40 איסט 7 מע גאַס. אַרג: 1938 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 27. עלעמענט: הויז-פרוייען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. סעקר: ראָז מראָי, 8732 בעי פאַרק ווי, ברוקלין.

לאַדזשער לאַדזש „נייטס אָו פיטעם“

מיטינגען: צווייטע און פערטע דיינסטאָג, 157 איסט 86 מע סט. אַרג: 1927 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 60% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונ-גען, קאַנצערטען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אוירווינג לעדערמאַן, 50 קאַורט סט, ברוקלין.

לאַדזשער פּרעמערקאָזער און אומגעגענט רעליף קאַמ.

מיטינגען: צווייטע און פערטע מאַנטאָג, 1388 ווילקינס עוו, בראַנקס. אַרג: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 68. מיטגלידער און 12 אַראַנזױאַציעס. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פיהרען דורך ליטעראַרישע אָווענטוען, קאַנצערטען,

בעלמער פאַמיליאַנט.

מיטינגען: 83 איסט 4 מע גאַס. אַרג: 1936. האַבען 70 מיט-גלידער יהודים און צוויי אַראַנזױאַציעס. שטיצען אַלמע היים. סעקר: ש. ווינקעלשטיין, 2180 האַלאַנד עוו, בראַנקס.

ערשטע בערסאָנער בענ. סאַמייטי.

מיטינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 111 איסט האוסטאָן סטריט. אַרג: 1906 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 74. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; אַמאַל געשטיצט אַלע היים; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ה. אייבראַמסאָן, 2015 ניובאָלד עוועניו, בראַנקס.

5

ערשטער לאַדזינער אונט. פאַראיין.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 1731 פּיסקין עוו, ברוקלין. אַרג: 1911 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 140 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 7% אַמעריקאַנער געבאַרע-נע, 25% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אי-דיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; פּלעגען שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: י. אַראַנזױוי, 721 ניו-דזשורזי עוועניו, ברוקלין.

לאַדזשער טריבראָדערהוד סאַמייטי.

מיטינגען: 2 — 4 מאַנטאָג, לעקסינגטאָן עוועניו, 86 מע גאַס. אַרג: 1886 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 500 מיט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמער. געבאַרענע, 20% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; אַרויס-געגעבען זשורנאַל צום 60-יעהריגען יובילוי. צוועק: גע-גענויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, לויט-קאַסע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוצ-יעס. סעקר: ל. שרייבניק, 966 איסט 178 מע גאַס, בראַנקס.

לאַדזשער יאָנג מענס בענ. פאַראיין.

מיטינגען: 2 — 4 דינסטאָג, קאַרנעי האַל, נ. י. אַרג: 1912 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: מעהר-סטענס אַרבייטער. 20% אַמער. געבאַרענע, 15% ניש לאַנדס-לויט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיג-קייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; האַבען געשאַפּען 25 טויזענט דאָלער פאַר אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָל. יעהרליך. סעקר: ל. פּלאַק, זיך ווענדען אויפ'ן אַרעס פון: אַפּרעד ב. ראָזענשטיין, 255 וו. 84 מע סט, נ. י.

לאַדזשער פּרענדס.

מיטינגען: דעם 2טע און 4טען מיטוואַך, אין 878 פראַס-פעקט עוועניו, בראַנקס. אַרג: 1932 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע היים. סעקר: ה. גאַלדבערג, 1415 בריסטאָן סטריט, בראַנקס.

לאַדזשער יאָנג לעידים עיד סאַמייטי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דינסטאָג, 2528 בראַדוויי. אַרג: 1919 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געשעפטס און הויז-פרוייען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניש לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענ-גליש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מר. לאַסמאַן, 109-04 — 119 מע סט, ריטשמאַנד היל, לאַנג אוילאַנד.

סאַסאָיאַטיטער לאַדזשער לעידים.

מיטינגען: צווייטע און פערטע מאַנטאָג, 2528 בראַדוויי. אַרג: 1929 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט:

לאַוויטשיִוואַרשעווער אונט. פאַראיינ.

מויטינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האוסטאָן סטריט. אָרג.: 1887 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 1% אָמער. געבאַרענע. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: געגענזײטיגע הילף, קראַנקען, טױטען בענעפײט. סעקר. דױז. פֿלאַנצרייך, 170 רױוערדייל עױעניו, ברוקלין.

לאַוויטשער פּראָג. יאָנג מענס ברענטש 465, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פֿרױטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1910 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אָמערײקאַנער געבאַרענע, 25% נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס, ליטעראַרשע אונטערהאַלטונגען, פּאַר-ױולונגען. אַרױסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. פֿרידמאַן, 26 קלינטאָן פֿל., בראַנקס.

לאַוויטשער לעידים קלוב, ברענטש 465, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פֿרױטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1938 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פֿרױען. 5% אָמערײקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. פֿרידמאַן, 26 קלינטאָן פֿל., בראַנקס.

לאַוויטשער רעליף סאָסייעטי.

מויטינגען: יעדען דריטען זונטאָג, 140 2טע עױ. אָרג.: 1931 מױט 70 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 15% אָמערײקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. שטיצען אַלע הױס. סעקר.: פֿיליפּ סעגאַל, 854 װעסט 181טע גאַס, נױ יאָרק.

לאַוויטשער סאַכאטשאַווער פאַטרזאַנאַט.

מויטינגען אין בראַדױווי. שטיצען הױמישע אינסטיטוציעס מױט 25 דאָלער יעהרליך. סעקר.: הלל קלױן, 830 װעסט 177טע גאַס, בראַנקס.

לאַיעווער פּראָגרעסיױו סאָסייעטי.

מויטינגען: 1 — 3 שבת, 105 איסט 106טע גאַס. אָרג.: 1906 מױט 40 מיטגלידער, איצט — 106 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 10% אָמער. געבאַרענע, 8% נױט לאַנדס-לייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. קולטורעלע מעסיג-קױטען: קאַנצערטען. צוועק: קראַנקען, טױטען בענעפײט, נױט-פּאַנד, קרקע; פֿלעגען שטיצען אַלע הױס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. רעױ. אײזראַעל י. טרױסטער, 1999 ױו עױעניו, בראַנקס.

לעידים אַקזילערי אָן לאַיעווער פּראָג. סאָסייעטי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 105 איסט 106טע גאַס. אָרג.: 1928 מױט 8 מיטגלידער, איצט — 57. עלעמענט: הױז-פֿרױען. קלױנע צאָהל אָמערײקאַנער געבאַרענע און נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: שטיצען צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: טרױסטער, 1999 הױז עױו, בראַנקס.

לאַכווער לעידים אַקזילערי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15 2טע עױ. אָרג.: 1937 מױט 80 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הױז-פֿרױען. 10% אָמער. געבאַרענע, קלױנע צאָהל נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: שטיצען און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ז. זאַרעטסקי, 1166 נױפּאָרט סטריט, ברוקלין.

חברה בני ישראל אנשי לאמיוצע בענ. אס׳ן.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 225 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1910 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלױנע צאָהל אָמערײקאַנער געבאַרענע, 8% נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: דאָווענען, לערנען, קראַנקען, טױטען בענעפײט, קרקע העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען הױמישע און היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר.: מ. קאַלומבוק, 252 מעדיסאָן סט., נ. י.

לעקציעס, פּאַרױולונגען. שטיצען מױט יעהרליכע סומע הױ-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דױשױקאָב זיסמאַן, 1547 לאַנגפֿעלאָו עױו, בראַנקס.

פאַראייניגטע לאַדזשער רעליף.

מויטינגען: יעדען דאָנערשטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1932 מױט 12 דעלעגאטען פֿון אַרגאַניזאַציעס, איצט — 55 דעלעגאטען װאָס פאַרטרעטען 13 לאַדזשער סאָ-סייעמױס פֿון און אַרום נױ יאָרק װעלכע פאַרטרעטען אַ מױט-גלידערשאַפט פֿון 3,000 לאַדזשעס. עלעמענט: געמישט. 25% אָמערײקאַנער געבאַרענע, 10% נױט לאַנדסלייט. האָבען ביז איצט שױן געשאַפֿען 50,000 דאָלער. האָבען עטליכע מאַל געשיקט אַ שלוח קױן לאַדזש. שטיצען הױמישע אינסטיטו-ציעס מױט 5,000 דאָלער אַ יאָהר, סעקר.: פֿיליפּ לאַסמאַן, 109-04 — 119טע גאַס, רױטשמאַנד היל, לאַנג איילאַנד.

ערשטע לאַדזשער לעידים אַקזילערי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 1636 פּימקין עױו, ברוקלין. אָרג.: 1936 מױט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הױז-פֿרױען. 20% אָמערײקאַנער געבאַרענע, 10% נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער, געזעלשאַפטליכע צוואַ-מענקונפטען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פ. לאַר-קין, 1572 איסטערן פאַרקױווי, ברוקלין.

לאַדזשער ברענטש 111, א. א. א.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פֿרױטאָג, 434 האַפּקינסאָן עױו, ברוקלין. אָרג.: 1933 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסױאַ-לען. 20% אָמערײקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס. סעקר.: דױשאַן קאַבלעניץ, 443 בריסטאָל סט., ברוקלין.

לאַדזשער בענ. סאָסייעטי, סאָווערן-פאַרבאַנד.

מויטינגען: 3—8 שבת פֿון חודש, אין 78 לודלאָוו סטריט, נױ יאָרק. אָרג.: 1917 מױט 20 מיטגלידער. איצט 75 מיטגל. עלעמענט: געמישט; 5 פּראָצ. אַמ. געב. שפראַך פֿון דו מױטינגען: אײדיש. צוועק: קראַנקען-טױטען בענעפײט, קרקע, שטיצען אַלע הױס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מױט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר.: מ. נאָױקאָף, 853 בעטהױז עױו, בראַנקס.

לאַהאַנסקער יאָנג מען בענ. סאָסייעטי.

מויטינגען: 2 — 4 שבת, 678 בראַדױווי. אָרג.: 1907 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: ארבייטער, גע-שעפטסלייט. 20% אָמער. געבאַרענע, 5% נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: געגענזײטיגע הילף, קרקע, קראַנקען, טױטען בענעפײט. סעקר. ע. רובין, 181 װעסט טרױמאַנט עױעניו, בראַנקס.

לאַהאַאיסקער פֿרױען אַקזילערי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 521 האַפּקינסאָן עױו, ברוקלין. אָרג.: 1932 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: הױז-פֿרױען. 20% אָמערײקאַנער געבאַרענע, 5% נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס אָף צױט און מעדיצינישע פּראָגען. צוועק: העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ע. בערקער, 521 האַפּקינסאָן עױעניו, ברוקלין.

לאַהײשער בענעװאַלענט סאָסייעטי.

מויטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1902 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 230 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 40% אָמער. געבאַרענע, 10% נױט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מױטינגען — אײדיש. צוועק: קראַנקען, טױטען בענעפײט; האָבען אַהױם געשיקט 7000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס; האָבען לײה-קאַסע און נױט-פּאַנד פּאַר אױגענע מיטגלידער. סעקר.: ס. פֿרילינג, 2922 האַלאַנד עױעניו, בראַנקס.

קולטורלע מעטאָדישע: לעקציעס. שטיצען היימישע אינ- סטיטוציעס. סעקר: מ. פישביין, 2115 מאָהיגען עוו., בראַנקס. **לאַמזער פרויען קלוב, ברענמש 216, א. ר.**

מויטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 175 איסט בראַדוויי. אַר. 1936 מיט 50 מויטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. פאָרווילונגען: געזעלשאַפּטליכע מעטאָדישע. שטי- צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. קופּעטצקי, 306 יוניץ עוו., ברוקלין.

הילפסיקאָמיטעט פאַר פּאַליטישע אַרעסטירטע

אין לאַמזשע און אומגעגענט.

אַר. 1932 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: 85% אַרבעטער. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. שטיצען רעגולאַר פּאַליטישע אַרעסטירטע אין אַלמער הויס. סעקר: מאַריס גאַלדסטיין, 1970 וויז עוו., בראַנקס.

ערשטע לאַנטישער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מויטינגען: דעם 1טע און 3טע שבת, אין 91 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק. אַר. 1917 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 105 מויטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 10% אַמער- געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטי- צען אַלמער הויס; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. י. ראַזענבלאַט, 2249 מאַריס עווע., בראַנקס.

לאַנצערער בענעוואָלענט אס'ן.

מויטינגען: 1 — 3 שבת, 210 איסט 5טע גאַס. אַר. 1889 מיט 14 מויטגלידער, איצט — 240 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — ענגליש-אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שבעה-נויט-פּאַנד; געשטיצט אַלמער הויס מיט 20 מוי- זענש דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזש. שטוועל, 18 עווע., "בי", ניו יאָרק.

לאַנצערער יאַנג מען און יאַנג ליידיס עיד סאַם.

מויטינגען: 1 — 3 פּרויטאַ, 91 איסט 4טע סטריט. אַר. 1911 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 65 מויטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 7% א.מ. געב., 5% ניט לאַנדסלייט שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; שטיצען אַלמער הויס און היגע אינסטיטו- ציעס. סעקר. הערי קליגער, 3033 וואַלאַס עוועניו, בראַנקס.

אינד. לאַסקער ק. א. פ.

מויטינגען: 1 — 3 דינסטאַ, 140 צווייטע עוועניו. אַר. 1900 מיט 13 מויטגלידער, איצט — 100 מויטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 10% אַמער. געבאַרענע, 30% ניט לאַנדס- לייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמער הויס; ביז איצט געשאַפּען 7000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. ה. שעמפּעין, 2180 האַלאַנד עוו., בראַנקס.

ערשטע אינד. לאַפּאַשנער סאַסייעטי.

מויטינגען: דעם 2טע און 4טען מייטאָד, אין 111 איסט האַוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אַר. 1915 מיט 17 מויטגלי- דער, איצט — 80 מויטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרביי- טער. שפראַך פון די מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; פּלעגען שטיצען אַלמער הויס; שטי- צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דייוויד ליבערמאַן, 2164 פּראַסקעט עוועניו, בראַנקס.

לובאַנער בענ. סאַסייעטי, מינסק, סאַו-פּאַראַבאַנד.

מויטינגען: דעם 2טע און 4טען זונטאַג פון חודש, אין 111 איסט האַוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אַר. 1923 מיט 12 מויטגלידער, איצט 190 מויטגלי. עלעמענט: געמישט. 5 פּראַצ. א.מ. געב., 75 פּראַצ. ניט לאַנדסלייט שפראַך פון די מויטינגען: אידיש. צוועק: קראַנקען-מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, פּלעגען שטיצען אַלמער הויס, שטיצען היגע אינ-

הברה משניות אנשי לאמויצע.

מויטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 225 קלינטאָן סט. אַר. 1923 מיט אַ קליינע צאָהל מויטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטלייט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, לערנען, העלפּען נויט-ליידענדע מויטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטו- ציעס. פּערוואַלטער: מ. קאלומבוק, 252 מעדיסאָן סט., נ. י.

לאַמזשער עיד סאַסייעטי.

מויטינגען: 1 — 3 שבת, 135 וו. 70טע גאַס. אַר. 1898 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 300 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, לויט-פּאַנד, זקנים-פּאַנד; שטיצען אַלמער הויס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מילטאָן פּעקער, 3461 גיילס פּל., בראַנקס.

לאַמזער יאַנג מענס אס'ן.

מויטינגען: דעם 2טע און 4טען שבת, אין 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אַר. 1916 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 106 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלמער הויס מיט 400 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָל. יעהרליך. סעקר. י. דזשאָזעף, 856 איסט 170טע גאַס, בראַנקס.

הברה פועלי צדק אנשי לאמושע בענ. אס'ן.

מויטינגען: יעדען 2טען זונטאַג אין חודש, 49 בריסטאָל סט., ברוקלין. אַר. 1911 מיט 24 מויטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: אַרבעטער. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 88% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: שול, געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקומענען, דאָווענען, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, מעדיצינישע הילף. פרעז: דוד גאַלדסטיין, 41 בעלמאַנט עוו., ברוקלין.

לאַמזער פרויען אַקזילער.

מויטינגען: ערשטע און דריטע דאָנערשטאַג, 148 איסט 58טע גאַס. אַר. 1937 מיט 90 מויטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מי- טינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מויטגלי- דער. סעקר: פ. סייניבערג, 2835 וועסט 85טע גאַס, ברוקלין.

הברה חכמת אדם אנשי לאמוע ווינאמש.

מויטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 23 העסטער סט. אַר. 1898 מיט 18 מויטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס אויף רעליגיעזע טעמעס. צוועק: נויט-פּאַנד, קרקע. שטיצען אַלמער הויס. געשאַפּען ביז איצט 3,000 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטו- ציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: נייטען לעווין, 23 העסטער סט., נ. י.

לאַמזער ברענמש 216, א. ר.

מויטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 175 איסט בראַדוויי. אַר. 1908 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 215. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען דורך אַ קאָמיטעט היימישע אינסטיטוציעס. שטיצען זעלבשטענדיג אויסשליסליך היימישע אַרבעטער אינסטיטוציעס. סעקר: ל. קעלער, 202 איסט 85טע גאַס, ברוקלין.

לאַמזער ברענמש 166, א. א. א.

מויטינגען: צווייטע און פערטע פּרויטאַ, 140 2טע עוו. אַר. 1931 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפּטלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש.

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿט

געבארענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, שטיצען נויט-ליידענדע אין אַלער היים. סעקר: ס. שעכטמאן, 1578 1578 57טע גאַס, ברוקלין.

לובלינער פרויען קלוב, ברענמש 392, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1936 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיק-קייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היימישע אינ-סטרוציעס. סעקר: מאַלי בלומסמאַק, 210 וועסט 101טע גאַס, ניו יאָרק.

פאַראייניגטער לובלינער רעליף.

אָרג: 1937. אָנגעשאַסען זיינען 6 אָרגאַניזאַציעס, 2 אָרב. רינג ברענשעס, איין אָרדן-ברענמש, איין חברה און פרויען קלוב, און איין סאַסיעטי. האַבען געשאַפֿען 3,000 דאָלער פאַר דער אַלער היים. טשערמאַן: מ. בלומסמאַק, 210 וועסט 101טע גאַס, ניו יאָרק.

לובלינער ראיאָנער פאַטרנאַמ.

מיטינגען: איין מאל אין חודש, דינסטאָג, 2504 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס. אָרג: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער יחידים, און איין אָרגאַניזאַציע — לוב-לינער א. א. א. ברענמש, מיט 250 מיטגלידער. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטעהען אין שטענדיגער פאַרבינדונג מיט קאָמיטעס אין אַלער היים. שיקען געלט עטליכע מאַהל אין אַחר צו די דאָרטיגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. קושנער, 2504 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

ערשטע לובערער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 98 פאַרטייט ס. אָרג: 1936 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר: א. מוטערפערל, 283 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק.

חברה תולדות יצחק (נוכח ספרד) אנשי לובעשאָוו

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 134 הענרי סט. אָרג: 1900 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, שוויצען בע-נעפיט, נויט-פאַנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוש. האַכמאַן, 669 ווייאָגא סט, ברוקלין.

יונייטעד לובערער אונט. פאַראייני.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 176 איסט בראַדוויי. אָרג: 1904 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, שוויצען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. טשערנאַק, 135 דייווישאַן ענו, ברוקלין.

קהל עדת ישורון עם אנשי לובין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 16 עלדרידזש סט. אָרג: 1884 מיט קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: געמישט. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָ-ווענען, שול, קרקע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. ליעוו, 41 בענעט ענו, נ. י.

ערשטע לודמירער בענ. סאַסייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האוסמאַן סטריט. אָרג: 1903 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלע-מענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנען, שוויצען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַל-

סטיטוציעס מיט 65 דאָלער יעהרליך. סעקר: מאַקס אַסאַפּסקי, 4500 בראַדוויי, ניו יאָרק.

ערשטע לובינער בענ. סאַסייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 15 צווייטע עוועניו. אָרג: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אי-דיש. האַבען פון צייט צו צייט לעקציעס. צוועק: געגענזיי-טיגע הילף, קראַנקען, שוויצען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. קראַקאָוסקי, 620 איסט 141טע גאַס, בראַנקס.

עץ היים אנשי לובין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 928 דעקאַל ענו, ברוקלין. אָרג: 1897 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָ-ווענען, שוויצען בענעפיט, קרקע. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. פּרעז: ה. עמקאוויטץ, 174 קאסקיאסקא סט, ברוקלין.

לובישיער ברענמש 231, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1908 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 235. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. סעקר: י. רובינשטיין, 362 איסט 204טע גאַס, בראַנקס.

פראַג. לובלינער בענ. אַסאַסיאַטישאַן.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שוויצען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; האַ-בען געשטיצט אין דער אַלער היים — שפּיטאַל, בית יתומים, י. ל. פּריץ שול, לייט-קאַסע א. א. וו. מיט 10,000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 1000 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. בלומענשטאַק, 210 וועסט 101טע גאַס, ניו יאָרק. פ. ס. האַבען אָרגאַניזירט אַ יוגענד-אָרגאַניזאַ-ציע אין 1937, וואָס פאַרמאָגט איצט 60 מיטגלידער.

ערשטע לובלינער לעידים וועלפער ליג.

מיטינגען: צוויי מאל אין חודש, 673 בראַדוויי. אָרג: 1925 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: צדקה; שטיצען מיט 1500 דאָלער יעהרליך קינדער-היים און שפּיטאַל און אַלער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעלז פּויליגל, 1825 66טע סטריט, ברוקלין.

ערשטע לובלינער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 15 צווייטע ענו. אָרג: 1920 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַרימע פאַמיליעס אין אַלער היים. סעקר: ר. בלומענפּעלד, 120 ריעד ענו, ברוקלין.

לובלינער יאָנג מענטש ברענמש 392, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 167. עלעמענט: געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, דיסקוסיעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוק-טע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּיליפּ גראַסמאַן, 8817 בעי פאַרקוויי, ברוקלין.

לובלינער (עלא מעי וויגנע) ברענמש 19, א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1930 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, פּראַפעסיאָנאַלען. קליינע צאָהל אַמערי-

אַרבעטער, הויז-פרויען. 76% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. שניידער, 269 נעפטשיון עונו, ברוקלין.

די פאַראייניגטע לוצקער רעליף להם עניים קאַמיטעט.
מייננגען: 2—4 זונטאָג, 151 קלינטאָן סט. אַרג: 1932 מים 25 מיטגלידער, איצט 120 מיטגלידער פון 4 אַרגאַניזאַציעס. עלעמענט: 75% אַרבעטער. שטיצען אינסטיטוציעס אין דער אַלטער היים מים 1,000 דאָלער יעהרליך. ביז איצט געשאַפּען 4,000 דאָלער. סעקר: דוש. בלאַשטיין, 857 — 555 סטריט, ברוקלין.

לוצקער ראיאָנער פאַמיליאַנט.
אַרג: 1936. אַרמ פון מייננגען אומבאַשטימט. פיהרען דורך ליטעראַרישע אָווענטען, קאַנצערטען. שטיצען מ'ט באַ-שטימטער סומע הוימישע אינסטיטוציעס. סעקר: י. פרויער, 748 טריניטי עוועניו, בראַנקס.

לוקאַווער אינד. יאַנג מענס און ליידיס אסס'ן.
מייננגען: 1 — 8 פרויטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג: 1910 מים 15 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמער. געבאַרענע, 20% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: פאַרוויילונגען, ליטעראַרישע אָווענטען, לעקציעס אויף צייט-פראַגען. צוועק: געגענזיי-טיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען די אַלטע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. יאַנג-סטין, 55 קליפּאָרד פּל, בראַנקס.

לוקאַווער ברענטש 153, א. א. א.
מייננגען: ערשטען און דריטען פרויטאָג, 88 איסט 4טע גאַס. אַרג: 1931 מים 18 מיטגלידער, איצט — 188. עלעמענט: אַרבעטער. קלוינע צאָהל אַמער. געבאַרענע, 60% נים לאַנדס-לייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען הוימישע און היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: דוש. מאַרגאווי, 186 האַפּקונסאָן עוועניו, ברוקלין.

קאַנג. ליבאַוויטש והאַמלע.
מייננגען: אַלע צוויי וואַכען, 169 הענרי סט. אַרג: 1888 מים 40 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: עלטערע אידען. שפראַך פון מייננגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע. פרעז: א. שאַרפּשטיין, 169 הענרי סט, ג. י.

חברה שומרי שבת אנשי ליבאַוויטש.
מייננגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 87 רידוש סט. אַרג: 1918 מים 14 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: געמישט. 3% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לערנען. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאַנד, טויטען בענעפיט. שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: יוסף מאיר קאַרנפראַמט, 323 איסט האַוסטאָן סטריט, ניו יאָרק.

ליבאַווער יאַנג מענס ברענטש 645, א. א. ר.
מייננגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 73 לורלאָו סט. אַרג: 1920 מים 100 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. סעקר: סעס סילווערמאַן, 1827 סט. דזשאַנס פּל, ברוקלין.

לידעריאָוויטעריבאַבראַניצער ברענטש 194, א. א. ר.
מייננגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אַרג: 1908 מים 25 מיטגלידער, איצט — 191 (מים פרויען). עלעמענט: געמישט. 5 פראַצענט אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויס-געגעבען יובילוי זשורנאַלען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: זעליג ראַגאַף, 13-97 — 104טע גאַס, אַזאָן פאַרק, לאַנג איילאַנד.

טע היים מים 500 דאָלער יעהרליך; ביז איצט געשאַפּען 3 מויווענט דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. ליפּשיץ, 667 ווען סיקלען עווע, ברוקלין.

לודוויפּאָלער רבי יוחנן לאַרוש, א. א. ב. א.
מייננגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סט. אַרג: 1895 מים 12 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, קלוינע צאָהל נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: מייקל אראַנסאָן, 77 באַוערי, ג. י.

לודוויפּאָלער בענעוואַלענט סאַביעטי.
מייננגען: דעם 4טען זונטאָג אין חודש, אין 111 איסט האו-סטאָן סטריט, ניו יאָרק. אַרג: 1925 מים 25 מיטגלידער, איצט — 35 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון די מייננגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענע-פיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. וויטקאָוסקי, 65 דזשעסאָ פּלייס, בראַנקס.

לודוויפּאָלער קאָאָרדאַטאָר ברענטש 481, א. א. ר.
מייננגען: צווייטען און פערטען פרויטאָג, 1585 מיטקין עונו, ברוקלין. אַרג: 1917 מים 25 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמער. געבאַרענע, 35% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש-ענ-גליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרומט, פאַרווי-לונגען. אַרויסגעגעבען אַ זשורנאַל. שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: פרוינט סטאָן, 399 עמבאָי סט, ברוקלין.

אינדעפּענדענט לוצקער עיר סאַביעטי.
מייננגען: 2 — 4 שבת, 52 טאַפּפּאָרד עונו, ברוקלין. אַרג: 1914 מים 15 מיטגלידער, איצט — 105 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 14% אַמער. געבאַרענע, 50% נים לאַנדס-לייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. קולטורעלע מעטי-קייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; אַרויסגעגעבען געדרוק-טע מאַטעריאַלען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, לויט-קאַסע; שטיצען די הוימישע אינסטיטוציעס מים 900 דאָלער יעהרליך; שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי. בלוסטין, 857 — 555טע גאַס, ברוקלין.

ערשטער לוצקער ק. א. פ.
מייננגען: 1 — 3 זונטאָג, 106 פאַרטייט סטריט. אַרג: 1902 מים 10 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 2% אַמער. געבאַרענע, 10% נים לאַנדס-לייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען צוזאַמען מים לוצקער סאַביעטי אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוצי-עס. סעקר: י. בערעוואָוסקי, 203 איסט בראַדוויי, ניו יאָרק.

אינד. לוצקער פרויען אַקזילערי אָו בראַדווייל, פוילען.
מייננגען: 2—4 מיטוואַך אין חודש, 729 אַראַמאַגאָ עונו, ברוקלין. אַרג: 1927 מים 15 מיטגלידער, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען; 8 פראַצענט געב. 10 פראַצענט נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען: אידיש. צוועק: העלפען נויט-לידענדע מיטגלידער, לוי-קאַסע. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. האַרענשטיין, 491 איסט 95טע גאַס, ברוקלין.

לוצקער ברענטש 583, א. א. ר.
מייננגען: ערשטען און דריטען פרויטאָג, 151 קלינטאָן סט. אַרג: 1917 מים 40 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מייננגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען גע-דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: דזשיי. פאַלאַק, 1819 קלינטאָן עונו, בראַנקס.

לוצקער פרויען קלוב, ברענטש 583, א. א. ר.
מייננגען: ערשטען און דריטען פרויטאָג, 151 קלינטאָן סט. אַרג: 1933 מים 25 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט:

לידער בראַם. בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 מיטוואָך, 228 וועסט 47טע גאַס. אַר.ג.: 1892 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 315 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 25% אַמער. געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטני- גען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױמען בענעפיט, קרקע; בױז איצט אונטערשטיצט אַלעס הױם מיט 25,000 דאָלער; שטיצען דאַרטיגע און היגע אינסטיטוציעס. פרעזידענט: אַלעס ל. שטאַק, 50 קאָרס סטריט, ברוקלין.

ערשטער ליובערער א. פ.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 98 פאַרסייט סטריט. אַר.ג.: 1895 מױט 9 מיטגלידער, איצט — 250 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 5% אַמער. געבאַרענע, 10% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס איבער געזעלשאַפטליכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, מױמען בענעפיט, אַרבייטסלאָזען-פּאַנד, קרקע; האָבען געשטיצט אַלעס הױם בױז איצט מיט 11,000 דאָלער; האָבען געשיקט אַ שלוח קױן אױראָפּע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר. ש. שרייער, 2700 בראַנקס פארק איסט, בראַנקס.

ליטווישער יאָנג מענס בענ. סאַביעטי.

מיטינגען: 1 — 3 דאַנערשטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אַר.ג.: 1907 מױט 40 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלע- מענט: מעהרסטענס געשעפטסלייט, 10% פּראָפּעסיאָנאַלען. 15% אַמערקאַנער געבאַרענע, 50% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױמען בענע- פּיט, קרקע, שבעה-פּאַנד, נױט-פּאַנד; שטיצען היגע אינסטי- מוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר. א. דזשיקאָבס, 849 — 45טע גאַס, ברוקלין.

ליטווישקער יאָנג מענס בענ. סאַביעטי.

מיטינגען: 2 — 4 דינסטאָג, 214 איסט צווייטע גאַס. אַר.ג.: 1911 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 315 מיטגלידער. עלע- מענט: 80% אַרבייטער. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע, 10% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, מױמען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלעס הױם; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהר- לױך. סעקר. מעקס פּוקס, 126 קענאַן סטריט, ניו יאָרק.

ליטווישקער יאָנג לעידים אַקזילערײ.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען מיטוואָך, 214 איסט 2טע גאַס. אַר.ג.: 1934 מױט 55 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פרויען. 50% אַמערקאַנער געבאַרענע, קלױנע צאַהל נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש- ענגליש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס אָפּ צײַט פּראָגען, געזעלשאַפטליכע צוזאַמענקומענען. צוועק: שטיצען היגע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַטילדא ערלאַך, 2160 מעיוס עוו, בראַנקס.

ליטווישער-פּאַדאָליער עיר סאַביעטי.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג פֿון חודש, אין 40 איסט 7טע סט., ניו יאָרק. אַר.ג.: 1919 מױט 10 מיטגלידער, איצט 120 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט; 10 פּראָצענט אַמ. געב., 30 פּראָצ. נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון די מיטני- גען: אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען-מױמען בענעפיט, נױט-פּאַנד, קרקע; האָבען אַמאָל געשאַפּען 10,000 דאָלער פאַר אַלער הױם; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. י. ברעמאַן, 705 איסט 5טע סט., ניו יאָרק.

חברה כוכב יעקב אנשי ד'לימע.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 54 פּיט סט. אַר.ג.: 1892 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 260. עלעמענט: געמישט. 20% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, מױמען שטייער. שטיצען אַלעס הױם מיט 1,000 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס מיט 160 דאָלער יעהרליך. סעקר. יוסף קאַסאָוסקי, 54 פּיט סט., ניו יאָרק.

ליניצער קראַנקען אונטערשטיצונג פאַראײן.

מיטינגען: 2 — 4 שבת, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אַר.ג.: 1888 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלע- מענט: אַרבייטער. 15% אַמער. געבאַרענע. שפּראַך פֿון מי- טינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנ- קען, מױמען בענעפיט. סעקר. הערי דזשאָוואַרסקי, 8726 — 24טע עוועניו, ברוקלין.

ליבנסקער לעידים אַקזילערײ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 73 לודלאָו סט. אַר.ג.: 1935 מױט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: הױז-פרויען. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העל- פען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ג. שולמץ, 1008 איסט 174טע גאַס, בראַנקס.

ליפּאָוויצער עיר סאַביעטי.

מיטינגען: יעדע צווייטעוואָך, 151 קלינטאָן סטריט. אַר.ג.: 1908 מױט 50 מיטגלידער, איצט — 193 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 15% אַמערקאַנער געבאַרענע, 40% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. האָבען אַ שול און אַ צענטער. מעסיגקייטען: ליטעראַרישע אָווענדען און פּאַרטיילונגען. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מױמען בענעפיט, קרקע; העלפען נױט-ליידענדע; שטיצען הױמישע אינסטיטוציעס מיט אַ יעהרליכער סומע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. סאַקאַלאָף, 2068 — 76טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע ליפּאָוויצער לעידים אַקזילערײ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 151 קלינטאָן סט. אַר.ג.: 1927 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הױז-פרויען. קלױנע צאַהל נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נױט-ליידענדע מיט- גלידער. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מרס. ליבאוו, 278 — 98טע גאַס, ברוקלין.

ליפּקאַנער פּרויען אַקזילערײ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 228 וועסט 47טע גאַס. אַר.ג.: 1932 מױט 50 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: הױז-פרויען. 25% אַמער. געבאַרענע, 20% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיג- קייטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפטליכע פּראָגען. צוועק: צדקה, העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַנאַ שניידערמאַן, 200 בעי 17טע גאַס, ברוקלין.

ליפּקאַנער בעסאָראַביער פּראָגרעסיוו סאַביעטי.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, עדיסאָן האַטעל. אַר.ג.: 1890 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 275. עלעמענט: געמישט. 25% אַמ. געבאַרענע, 15% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ- קען, מױמען בענעפיט, קרקע, לױה-קאַסע, זקנים-זאַנד, נױט- שטיצען; שטיצען אַלעס הױם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַקס קאַטץ, 109 — 20טע עוו, ברוקלין.

אנשי לעבעדאָוויאימראדעווער.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 245 דייווישאַן סט. אַר.ג.: 1894 מױט 8 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 4% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, געגענוויטיגע הילף, קרקע, שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. גוירשווילד, 245 דייווישאַן סט. נ. י.

ערשטער לעווערמאַווער פּראָג. פאַראײן.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 151 קלינטאָן סטריט. אַר.ג.: 1911 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 10% אַמערקאַנער געבאַרענע, 30% נױט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיגקייטען: לעק- ציעס. צוועק: קראַנקען, מױמען בענעפיט, קרקע, נױט-פּאַנד;

שפראך פון מיטנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה, קראַנקען בענעפיט, קרקע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. פרעז: מרס. ס. האלמאן, 163 הייז סט, ברוקלין.

ערשטער לעמבערגער לעידים ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 214 איסט 2 מע סט. אָרג: 1904 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 85% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען בענעפיט, קרקע. שטיצען הוימו-שע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. קאַש, 8747 בעי פאַרקוויי, ברוקלין.

פרייען אָקו. אָוו לעמבערגער צענטער און קאַנג, גאַל.

מיטינגען: 1—3 זונטאָג אין חודש, 256 איסט 4 מע גאַס. אָרג: 1936 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 12 פּראָצ. אַמ. געב., 5 פּראָצ. ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען: ענגליש. צוועק: אַרום-העלפען דעם צענטער, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר: שפיצער, 616 איסט 5 מע גאַס.

לעמבערגער קאַנג. אנשי אשכנז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 256 איסט 4 מע סט. אָרג: 1893 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, 5% פּראָפּעסיאָנאַלען, געשעפטסלייט, 25% אַמער. געבאַרענע, 3% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. פּראָטאַקאָלען — אידיש-דייטש און לאַטווישע שריפט. צוועק: שול, צענטער, קרקע. שטיצען די אַלטע הוימו-שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר: זעליג עניס, 138 ווילסאָן סט, ברוקלין.

לעמבערגער מושב זקנים.

אָרג: 1931 פון דער פאַראייניגטער לעמבערגער לעידים משא-רוטו סאָסייעטי. האָט 250 מיטגלידער יחידים און 30 אָר-גאַנצוואַציעס. אין אַנשטאַלט געפינען זיך איצט 60 זקנים. 80% זיינען לאַנדסלייט. גיבען יעדען יאָהר אַרום סוואווע-ניד זשורנאַל. די געביידע איז אין 608 בעדפאָרד עוועניו, ברוקלין. סעקר: מעקס אַלמאַטאָן, 608 בעדפאָרד עווי, ברוקלין.

לענין און לאכוער בענ. אס'ן.

מיטינגען: 2—4 דאַנערשטאָג, 15 צווייטע עוועניו, אָרג: 1910 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 210 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענווי-טיגע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען הוי-גע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס לערמאַן, 2075 דעויל עווי, בראַנקס.

לענין לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1932 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. צוועק: שטי-צען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. א. כינזיץ, איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין.

לעספיצער בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: 1 — 3 מיטוואָך, 111 איסט האַוסמאַן סטריט. אָרג: 1914 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענע-פויט, קרקע, נויט-פאָנד; שטיצען אַלטע הוימו און היגע אינ-סטרוואַציעס. סעקר: מ. דאוויסאָן, 136 עלראַמ סט, בראַנקס.

אינר. לעפלער בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 שבת, 40 איסט 7 מע גאַס. אָרג: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 180 מיטגלידער. עלעמענט: מהתרשעטעס ארבייטער. 20% אַמער. געבאַרענע, 4% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיאָדישען — לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענע-

שטיצען אַלטע הוימו און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אייב-ראַהאם פאַקס, 302 איסט 98 סטריט, ברוקלין.

לעזאנסקער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1 — 3 מאַנטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג: 1900 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: גע-מישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיאָדישען: גיבען אַרום מאַנאַפּליקען בולעטען: „ל'וי'מ'בס". צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע הוימו און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס מאַרגאַליס, 6201 בעי פאַרקוויי, ברוקלין.

לעזאנסקער יאָנג לעידים אַקזילערי פוילען.

מיטינגען: 1—3 מאַנטאָג אין חודש, 673 בראַדוויי. אָרג: 1937 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 50 פּראָצ. אַמ. געב., 30 פּראָצ. ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען: ענגליש. צוועק: העלפען דער מענער אַרגאַניזאַציע אין דער הילף אַרבעט סעקר: ג. בלאַט, 1425 — 551 מע גאַס, ברוקלין.

לעטימשיטער יאָנג פּרענדס.

מיטינגען: 1 — 3 מיטוואָך, 91 איסט 4 מע גאַס. אָרג: 1906 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 120 מיטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיאָדישען: דיסקוסיעס אויף פּאָליטיש-עקאָנאָמישע מעמעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בע-נעפיט, קרקע, נויט-פאָנד; פּלעגען שטיצען אַלטע הוימו-שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: איזידאָר מאַרקס, 750 גרענד קאָנקאַרס, בראַנקס.

לעטימשיטער פּראָג. סאָסייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 זונטאָג, 151 קלינטאָן סטריט. אָרג: 1911 מיט 180 מיטגלידער, איצט — 180 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; פּלעגען שטיצען אַלטע הוימו-שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. ליבערמאַן, 7201 בעי פאַרקוויי, ברוקלין.

חברה בני יצחק אנשי לעבאוויטש.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען זונטאָג, 217 הענרי סט. אָרג: 1889 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען, געגענוויטיגע הילף, טעאָטער פאַרוויילונגען, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע אין אַלטער הוימו, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. סוראוויטש, 244 מעדיסאָן סט, נ. י.

חברה אנשי לעבאוויטש פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 217 הענרי סט. אָרג: 1934 מיט 12 קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 3% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען, צדקה, שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פעני סיגעל, 219 וועסט 81 מע סט, נ. י.

לעמבערגער קראַנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען שבת, 256 איסט 4 מע גאַס. אָרג: 1897 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניש לאַנדסלייט. שפראך פון מיטנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, רעליגיעזע שול. שטיצען הוימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ה. גריין, 1473 האָו עווי, בראַנקס.

אינר. לעמבערגער לעידים עיר סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 2528 בראַדוויי. אָרג: 1920 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% אַמער. געבאַרענע, 20% ניש לאַנדסלייט.

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפטען

גען — אידיש-ענגליש. פראַטאָקאָלען — ענגליש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, קרקע, אַמאָל געהאַלפֿען אַלמער היים. סעקר: א. פּלאַטניק, 1185—18טע סט, ברוקלין.

מאהילעווער און דניעפער לעידים אונט. פאראיין.

מויטנגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1903 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאָרוויילונגען. צוועק: געגענווי-טיגע הילף, מויטען בענעפיט, קרקע, העלפֿען נויט-ליידענאַע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רעוו. ג. שלעזינגער, 3215 עוועניו דזשיי, ברוקלין.

קאַנג. אהבת אחים אנשי מאהילעוון און דניעפער.

מויטנגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 73 לודלאָו סט. אָרג.: 1905 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75 און 18 אלמנות. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: שול, מושב וקנים, קרקע, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. וואָלף, 400 איסט 54טע סט, נ. י.

מאהילעווער ברענטיש 74, א. א. א.

מויטנגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 1014 איסט 181טע גאַס, בראַנקס. אָרג.: 1930 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: אַרבעטער. 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפֿטליכע און מעדיצינישע פראַגען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. גוריסאָו, 2074 מאַהיגען עוו, בראַנקס.

ערשטע מאַזורער בענ. סאַסייעטי.

מויטנגען: ערשטען און דריטען שבת, 140 2טע עוו. אָרג.: 1915 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענע-פויט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. פריימאַן, 810 איסט 181טע סט, בראַנקס.

מאַזורער עיד סאַסייעטי.

מויטנגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1900 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 502. עלעמענט: 80% אַרבעטער, 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, האַבען אַמאָל גע-שטיצט אַלעטע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער. סעקר: ניימען אטלאס, 1020 סימפּסאָן סט, בראַנקס.

קאַנג. אנשי מאַזור.

מויטנגען: ערשטען און דריטען שבת, 686 איסט 6טע סט, אָרג.: 1903 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, שטיצען אַלעטע היים און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ג. באַביט, 585 סאַראַטאַג עוו, ברוקלין.

מאַזורער רעוואָלוציאָנערער בענון ברענטיש 64, א. א. ר.

מויטנגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 185. עלעמענט: מערסטע אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאָרוויילונגען. אַרויסגעגעבען גע-דרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי. ראָס, 2004 ווייז עוו, בראַנקס.

מאַזורער רעוואָלוציאָנערער בענווער יוגענט ברענטיש

„די טרי עראָו קלוב“, ברענטיש 64, א. א. ר.

מויטנגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1937 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 37. עלעמענט: מערסטע אַרבעטער. 90% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך

פויט, קרקע, נויט-פאַנד; געשאַפֿען פאַר אַלמער היים 3000 דאָל; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. באַגאַראַד, 108 קאָאָלס סט, ברוקלין.

לערנענער רעליף פאראיין.

מויטנגען: 6 מאל אין יאָהר, אומבאַשטימטע צייט, 58 עוועניו די. אָרג.: 1934 מיט 36 מיטגלידער, איצט — 46. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. שטי-צען אַלעטע היים מיט הונדערט דאָלער יעהרליך. סעקר: סעם לערנער, 360 איסט 4טע סט, נ. י.

מ

ערשטער מאַגליניצער בית-שמא ק. א. פ.

מויטנגען: דריטער מיטוואָך אין חודש, 140 2טע עוו. אָרג.: 1901 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערימאַן האַפער,

ערשטע מאַגליעוון פאראליער פרענדס אס'ן.

מויטנגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 228 וועסט 47טע סט. אָרג.: 1920 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 175. עלע-מענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפֿען 25,000 דאָלער פאַר אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. זיידמאַן, 196 סאַטקאָפּאָ סט, ברוקלין.

בית הכנסת מונ אברהם.

מויטנגען: ערשטען און פערטען שבת, 87 אַטוירני סט. אָרג.: 1886 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 1% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטנגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס אויף רעליגיעזע מעמעס. צוועק: שול, קרקע, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד; שטיצען אַלעטע היים און היגע אינסטיטוציעס.

אינד. מאַגליניצער בענעוואָלענט סאַסייעטי.

מויטנגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 98. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטנגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטי-טוציעס, האַבען אַ רעליף קאַמיטעט. סעקר: אב. קלעין, 1661 ענדרוס עוו, בראַנקס.

מאגליניצער סיסטערהוד.

מויטנגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1936 מיט 22 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה, געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפֿטען. שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: עסטער מאַרגען, 181 וועסט קינגסברידזש ראָוד, בראַנקס.

מאהילעווער און דניעפער בענ. סאַסייעטי.

מויטנגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1901 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 600. עלעמענט: געמישט. 33% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 18% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענווי-טיגע הילף, געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפֿטען, מויטען, קראַנ-קען בענעפיט, קרקע, רעליגיעזע שול. שטיצען מיט גרעסערע סומען געלט היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם קאַפּולאָוו, 2095 קרעסאָן עוו, בראַנקס.

מאליוער-שארעגראדער-פאראליער אס'ן.

מויטנגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1891 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 69. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטנג-

געמישט. 85% אמעריקאנער געבאָרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע. שטיצען אַלמע היים. געשאַפֿען ביז איצט 1,500 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר: ב. ראָזען, 2048 מעיסע עוו, בראַנקס.

מאָלאַטער לעידים פאַרשיל ווימען.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַר-סמאָן סט. אַרג: 1932 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אמעריקאנער געבאָרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלמע היים. סעקר: ראָזען שפייגל, וואוינט ביי ב. ראָזען, 2048 מעיסע עוו, בראַנקס.

מאלטשער לאַרוש 561, א. א. ב. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 111 איסט האַר-סמאָן סט. אַרג: 1903 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 210. עלעמענט: געמישט. 12% אמעריקאנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשי. גוניק, 1460 וויז עוו, בראַנקס.

פראַג. מאָנאָסטערישסקאָ בראַס, אינק.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 228 וועסט 47 מעיסע סט. אַרג: 1915 מיט 21 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: אַרבעטער. 20% אמעריקאנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלמע היים מיט 1000 דאָלער יעהרלאַך, גע-שאַפֿען ביז איצט 25,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. פרעזידענט: איזראעל אליווער, 2345—85 מעיסע סט, ברוקלין.

מאָנאָסטערישסקער יאַנג לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 40 איסט 7 מעיסע גאַס. אַרג: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 70% אמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מערעזא שפייצער, 927 פאַקס סטריט, בראַנקס.

חברה יד הרוצים אנשי מאָנאָסטערישסקאָ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 193 2 מעיסע סט. אַרג: 1891 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אמעריקאנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוש. פרינדליך, 144 אַרמסארד סט, ניו יאָרק.

ערשטע מאָנאָסטרישער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 12 סט. מאַרקס פּל. אַרג: 1935 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אמער. געבאָרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פעני גרינבערג, 7201 בעי פאַרקוויי, ברוקלין.

מאנאסטערישער יאַנג לעידים.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 40 איסט 7 מעיסע גאַס. אַרג: 1936 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטס, הויז-פרויען. 66% אמער. געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויסיגע הילף, געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקוממען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מילדערד מענסער, 209 איסט 165 מעיסע גאַס, בראַנקס.

אינד. מאַסקווער בענ. אס'ן.

מיטינגען: דריטען מיטוואָך אין חודש, 673 בראַדוויי. אַרג: 1892 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: מערסטענס געשעפּטסלייט. 20% אמעריקאנער געבאָרענע, 55% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש-אידיש. פראַ-

פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. סעקר: מיס גאַלדע האַפּסטיין, 11-90—149 מע גאַס, דזשאַפּויקע, לאַנג איליאַנד.

מאָזירער פרויען ברענמש "ב", 64, א. א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7 מעיסע גאַס. אַרג: 1929 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אמער. געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען אַרומע אין אַלמע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. ראָס 846 איסט 175 מעיסע גאַס, בראַנקס.

מאָזירער-טראָווער ברענמש 53, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 40 איסט 7 מעיסע גאַס. אַרג: 1930 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 275. עלע-מענט: מערסטע אַרבעטער, פראַעסיאָנאַלען. קליינע צאָהל אמעריקאנער געבאָרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. סעקר: ס. קאסינאוויטש, 239 איסט 5 מעיסע גאַס, ניו יאָרק.

חברה גמילות חסדים אנשי מאמעלע.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 184 הענרי סט. אַרג: 1904 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפּטסלייט. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען, לעקציעס אויף רעליגיעזע טעמעס, קרקע. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משה זשאבאזשיק, 184 הענרי סט, ניו יאָרק.

חברה אנשי מאמעלע פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 184 הענרי סט. אַרג: 1927 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גע-זעלשאַפּטליכע צוזאַמענקוממען. העלפען נויט-ליידענדע מיט-גלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. זשאבאזש-ניק, 184 הענרי סט, נ. י.

מאמעלע-טראַווער און סטרעטשיצער

ברענמש 442, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 22 איסט 15 מעיסע גאַס. אַרג: 1910 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלייט. 5% אמעריקאנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: מ. גלאַזער, 960 דיומאַנט עוו, ברוקלין.

מאיאקער אומערשטיצונג פאַראייין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, האַנטס פאַינט פאַלאַס, איסט 163 מעיסע סט. און סאַושהרין בולעוואַרד, בראַנקס. אַרג: 1922 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 134. עלעמענט: געמישט. 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי פּוין, 1185 גרינד קאַ-קורס, בראַנקס.

חברה מבקשי שלום אנשי מאַלאַדעצנע.

מיטינגען: יעדען צווייטען זונטאָג, 5 לודלאָו סט. אַרג: 1884 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 25% אמעריקאנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס וועגען געזונטס-צושטאַנד. צוועק: שול, קרקע, שווימען שטייער, נויט-פאַנד. האַבען געשטיצט נשרפים פון אַלמע היים. שיקען הילף און שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מילטאָן שעכטער, 1805 — 78 מעיסע סט, ברוקלין.

מאָלאַטער בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אַרג: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט:

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

מאַקאַלען — ענגליש. צוועק: מויטען בענעפיט, קרקע, שמי-
צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. גומיענער, 481 ברוק-
לין עוו, ברוקלין.

אינה. מאַקאַווער יאַנג מענס בענ. אס׳ן.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאַג, 111 איסט האַז-
סאַן סט. אַרג: 1907 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 380.
עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך
פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט,
קרקע, האַבען געשאַפען 25,000 דאָלער פאַר אַלמער היים,
שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס קאַהען, 459
ראַלף עוו, ברוקלין.

מאַקאַווער יאַנג מענס עיר סאַסייעטי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאַג, 15 צווייטע עוו.
אַרג: 1907 מיט 8 מויטגלידער, איצט — 115. עלעמענט:
געמישט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 8% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען
בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שמיצען אַלמע היים, שמיצען
היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. קאמינסקי, 381 הופער סט.,
ברוקלין.

הברת מדרש אנשי מאַקאַווער אָוו פּוילן.

מויטינגען: יעדען צווייטען שבת, 208 הענרי סט. אַרג:
1880 מיט 20 מויטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: געמישט.
2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מויטינגען — אידיש.
קולטורעלע טעטיקייטען: דרשות. צוועק: שול, קרקע, שמי-
צען לינה צודק אין אַלמער היים. שמיצען היגע אינסטיטו-
ציעס. סעקר: א. קרימקאוויטש, 68 קענאַן סט., נ. י.

מאַקאַווער בענ. אס׳ן.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 231 איסט 14טע סט.
אַרג: 1914 מיט 35 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט:
געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: נויט-פאַנד, קראַ-
קען, מויטען בענעפיט, קרקע, פלעגען שמיצען אַלמע היים,
שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרלאַך.
סעקר: גליקסעלד, 2044 איסט 13טע סט., ברוקלין.

מאַקאַווער לעידים אַקזילערי.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 231 איסט 14טע גאַס.
אַרג: 1924 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
הויז-פרויען. קלוינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון
מויטינגען — אידיש. צוועק: העלפֿען נויט-ליידענדע מיט-
גלידער. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. פּרענקעל,
1148 סט. דזשאַן פּל, ברוקלין.

מאַריאמפּאַלער און לודוויגאווער סאַסייעטי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאַג, 151 קלינטאָן סט.
אַרג: 1919 מיט 17 מויטגלידער, איצט — 108. עלעמענט:
געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען
בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, זקנים-פאַנד, שמיצען תלמוד
תורה און אַלמע היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר:
מאַס גאַלדשטיין, 2153 קלינטאָן עוו, בראַנקס.

ערשטען מאַריאמפּאַלער בענ. סאַס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 214 איסט 2טע סט.
אַרג: 1906 מיט 16 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט:
געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען
בענעפיט, קרקע, פלעגען אַלמע היים, שמיצען היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: סעס האַלפּערין, 72 פאַרסיים סט., נ. י.

מאַריאמפּאַלער לעידים אַקזילערי.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 214 איסט 2טע גאַס.
אַרג: 1932 מיט 19 מויטגלידער, איצט — 40. עלעמענט:
אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון
מויטינגען — אידיש. צוועק: שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: איידא פינקל, 608 וועסט 130טע גאַס, נ. י.

ערשטען מאַריאמפּאַלער בענ. אס׳ן.

מויטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאַג, 140 2טע עוו.
אַרג: 1912 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 35. עלעמענט:
אַרבעטער. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען,
מויטען בענעפיט, קרקע, שמיצען אַלמע היים, שמיצען היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: סעס זיינפּעלד, 984 מינטאָן עוו, בר.

מאַריאמפּאַלער אונט. פאַראיין.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 23 2טע עוו. אַרג:
1895 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: געמישט.
9% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך
פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענע-
פיט, קרקע, האַבען אַמאָל געשאַפען 2,000 דאָלער פאַר אַלמער
היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ע. ווייסבערג,
1883 44טע גאַס, ברוקלין.

מאַרמאַראַשער יאַנג מענס אָוו ברוקלין, אינק.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דאָנערשטאַג, 16 מאנהעסטן
עוו, ברוקלין. אַרג: 1924 מיט 45 מויטגלידער, איצט —
200. עלעמענט: 95% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַ-
רענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש.
קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען
בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שמיצען אינסטיטוציעס אין
אַלמער היים מיט 75 דאָלער יעהרלאַך און היגע אינסטיטו-
ציעס מיט 60 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: אדאלף פאלאק, 173
פען סט., ברוקלין.

אגודת הברים אנשי מאַרמאַראַש.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 65 קאַלאַמביא סט.
אַרג: 1902 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 200. עלעמענט:
מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך
פון מויטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאַנד,
שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך.
סעקר: ה. ל. לערנער, 350 איסט 7טע גאַס, נ. י.

מאַרמאַראַשער לעידים אַקזילערי.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 65 קאַלאַמביא סט.
אַרג: 1925 מיט 14 מויטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50%
ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק:
שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך.
סעקר: ה. ל. לערנער, 350 איסט 7טע סט., נ. י.

מאַרמאַראַשער ברענטש א. א. א.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פּרײַטאַג, 108 איסט 14טע
גאַס. אַרג: 1935 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע
און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קול-
טורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. שמיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: אסתר עדלשטיין, 1441 ראקאווי פאַרקווי, ברוקלין.

מאַרמאַראַש סינגעט רעליף.

מויטינגען: לעצטען זונטאַג אין חודש, 257 איסט האוסטאָן
סט. אַרג: 1935 מיט 20 מויטגלידער, איצט — 250. עלעמענט:
אַרבעטער. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען —
אידיש-ענגליש. האַבען געשאַפען ביז איצט 1,500 דאָלער פאַר
אַלמער היים. סעקר: לואיס העלמאַן, 1823 לאַנגפּעלאָ עוו,
בראַנקס.

מאַשזייסקער יאַנג לאיאָן (גור אריה) סאַסייעטי.

מויטינגען: צווייטען און פערטען זונטאַג נאַכמיטאַג, 40
איסט 7טע גאַס. אַרג: 1899 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 220.
עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. קלוינע
צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-
ענגליש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, מויטען, קראַנקען בע-
נעפיט, קרקע, רעליגיעזע שול. שמיצען היימישע און היגע
אינסטיטוציעס. סעקר: א. ענדאל, 261 1טע עוו, נ. י.

מײַזאַשער וואָלינער פאַראיין.

מויטינגען: צווייטען און פערטען זונטאַג, 151 קלינטאָן סט.
אַרג: 1916 מיט 8 מויטגלידער, איצט — 50. עלעמענט:

— אידיש. צוועק: קרקע, שטיצען אלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מנשה בעלינסקי, 2313 — 86טע סט., ברוקלין.

מיליצער ברידערליכער אונט. פאראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 98 פארסייט סט. אָרג: 1905 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: געמישט. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אין אַלטער היים תלמוד תורה, שיקען פאַר מעות היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וו. סיגעל, 1395 בריסטאָן סט., בראַנקס.

מיליצייטישער ברידערליכער אונט. פאראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קליינמאַן סט. אָרג: 1907 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס פומערמאַן, 249 אַשען פאַרקווין ברוקלין.

מיליצער אונט. פאראיין אנשי עסטרייך.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 257 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1890 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענע-פיט, שטיצען אלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַרס סקאַליניק, 111 האַסקינס סט., ברוקלין.

אינד. מינדאויבעריפאָדאָליער לעידים אָקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 501 סאַטער עוו., ברוקלין. אָרג: 1930 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעקי יעגער, 238 באַרעט סט., ברוקלין.

אינד. מינסקער בראָדערס ענד סיסטערס סאַם.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 151 קליינמאַן סט. אָרג: 1903 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, פלעגען שטיצען אלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דושאַועף ראָזענצווייג, 1905 דאַגלעס סטריט, ברוקלין.

מינסקער היברו עהרען פראַג. פאראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 105 איסט 106טע גאַס. אָרג: 1909 מיט 70 מיטגל., איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, געגענזייטיגע הילף, הילף, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אייב נעלסאָן, 2086 קרעסטאָן עוועניו, בראַנקס.

מינסקער יאַנג מענס קאמונישעל עיד אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1905 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס איבער געזעלשאַפטליכע פראַגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, דעליף-פאַנד, לוי-קאַסע, האַבען געשטיצט אלטע היים, שטיצען היגע אי-נסטיטוציעס. סעקר: ס. ראַבינאָוויץ, 1778 איסט 60טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע מינסקער יאַנג מענס סאַמייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 522 סאַטאָן עוו., ברוקלין. אָרג: 1929 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60%

געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס מוואַטש, 487 וואַרוויק סט., ברוקלין.

ערשטע מוראכאוועריפאָדאָליער אונט. סאַמייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1921 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, שמועסען, פארוויילונגען. אַרויסגע-געבען געדורכטע מאַטעריאַלען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-און לוי-פאַנדען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. מאלאמוד, 2245 פראַספעקט עוו., בראַנקס.

מושער באַראַנאוויטשער בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 673 בראַדווין. אָרג: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 260. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, הילף-פאַנד, קרקע, שטיצען אלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עזרא בורקאוויטש, 365 שעפילד עוועניו, ברוקלין.

מושער און באַראַנאוויטשער לעידים אָקו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 673 בראַדווין. אָרג: 1937 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: מילי פארמאַן, 684 וועסט 161טע גאַס, בראַנקס.

ערשטע מאַידאנער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטען דינסטאָג, 151 קליינמאַן סט. אָרג: 1910 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 16% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, לוי-קאַסע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משאַרלס וועקסלער, 92 ראַקאוועי פאַרקווין, ברוקלין.

מאידלער אונטערשטיצונג פאראיין.

מיטינגען: ערשטע און דריטען שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1896 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, שטיצען אלטע היים מיט 50 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: 5. גארדאן, 431 אלאַבאַמאַ עוו., ברוקלין.

מאידלער לעידים אָקזילערי.

מיטינגען: ערשטע און דריטען דינסטאָג, 175 איסט בראַד-ווין. אָרג: 1933 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטי-צען נויט-ליידענדע אין אלטע היים. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַנאַ סוויטסקי, 193 קווענטין ראָוד, ברוקלין.

ערשטער מיהאַלענער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטע און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג: 1901 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, שטיצען אלטע היים. סעקר: נ. סאַלאַמאָן, וואו-דראו סט., ברוקלין.

אידישי-מיהאַלענער פאראיין.

מיטינגען: לעצטע זונטאָג אין חודש, 91 איסט 4טע סט. אָרג: 1935 מיט 45 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

צאהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מימינגען — אי-דיש-ענגליש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפֿטען. שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראָזע האַלפֿערין, 50 איס-מען פאַרקוויי, ברוקלין.

קאַנג. חיי אדם אנשי מינסק.

מימינגען: יעדען צווייטען זונטאָג, 22 ראָטגעס סט. אָרג.: 1884 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 500. עלעמענט: 50% אַרבעטער, 40% געשעפֿטסלייט, 10% פּראָפּעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, צענטער. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אויב פּאלעי, 592 וואַרוויק סט., ברוקלין.

חברה משניות פון מינסקער חיי אדם.

מימינגען: יעדען דריטען זונטאָג און הודש, 22 ראָטגעס סט. אָרג.: 1932 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיג-קייטען: לערנען משניות. צוועק: שול, קרקע, צענטער. שמיצען ישיבות. סעקר: יצחק פּאלעי, 22 ראָטגעס סט. נ. י.

ערשטער מינסקער פרויען אָקו. פון דער קאַנג. חיי אדם

מימינגען: ערשטען און דריטען שבת אָווענט, 22 ראָטגעס סט. אָרג.: 1918 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמער. געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע טעטיקייטען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: נייטען רויטמאַן, 22 ראָטגעס סט. נ. י.

מינסקער פּראָג. ברענטש 99, א. ר.

מימינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסם בראַדוויי. אָרג.: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 500 (מיט פּרויען). עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, קאַנצערטען, סימ-פּאָזיטס. אַרויסגעגעבען וובילוי אויסגאַבען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. סינגער, 545 וועסט 168טע גאַס, בראַנקס.

מינסקער פּראָג. ברענטש 507, א. ר.

מימינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 484 האַפּקינסאָן עוו., ברוקלין. אָרג.: 1913 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 210. עלעמענט: מערצאַהל אַרבעטער, געשעפֿטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַ-לען. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַ-לען. שמיצען אַלמע היים. סעקר: ס. לאַכטערמאַן, 445 ניו לאַטס עוו., ברוקלין.

מאדערן מינסקער ברענטש 550, א. ר.

מימינגען: ערשטען דאַנערשטאָג אין הודש, 175 איסם בראַדוויי. אָרג.: 1920 מיט 150 מיטגלידער, איצט — 42. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפֿטסלייט. 50% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. שמיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: נ. באַיאָרסקי, 3225 אַלענוויל עוו., בראַנקס.

מינסקער פּראָג. פרויען קלוב, ברענטש 99, א. ר.

מימינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 22 איסם 15טע גאַס. אָרג.: 1929 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. דאווידאָף, 119 וועסט 71טע גאַס, נ. י.

אינד. מינקאָוויצער-פּראָדאָליער סאַבייטע.

מימינגען: ערשטען און דריטען שבת, 14 גרעהעס עוו., ברוקלין. אָרג.: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: קראַנצען.

ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: שוויטען, קראַנצען בענעפיט, קרקע, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לואיס קין, 178 דיומאַנט עוו., ברוקלין.

מינסקער יאָנג פּרענדרס בענ. אסמ'ן.

מימינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1905 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 560. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: קראַנצען, שוויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, האַבען געשטיצט אַלמע היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 800 דאָלער יעהר-לאך. סעקר: י. ראַבינאוויץ, 673 בראַדוויי, נ. י.

יוניטעד מינסקער בענ. אסמ'ן.

מימינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסם 7טע סט. אָרג.: 1903 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 900. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפֿטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: קראַנצען, שוויטען בענעפיט, קרקע, פּלעגען שמיצען אַלמע היים, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. קאַסאווער, 982 איסערן פאַרקוויי, ברוקלין.

מינסקער אינד. אַלד מען.

מימינגען: יעדען זונטאָג, 156 הענרי סט. אָרג.: 1912 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 1,500. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: אַרויסצונעמען אַזעלכע מיט-גלידער וואָס קענען צוליב אַלטיקייט אָדער אַנדערע סיבות זיך נים אַנשליסען אין אַ פּראַטעראַלער אָרגאַניזאַציע; שוויטען, קראַנצען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידערע, רעליגיעזע שול. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַבראַם קליינמאַן, 247 איסם בראַדוויי, נ. י.

מינסקער אינד. אַלד מענס בענ. אסמ'ן פרויען אָקו.

מימינגען: יעדען זונטאָג, 156 הענרי סט. אָרג.: 1928 מיט אַ קליינע צאַהל מיטגלידער, איצט — 100. שפראַך פון מי-ימינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפֿטען, פאַרוויילונגען. העלפען נויט-ליידערע מיטגלידער. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. דושיי, ראָזען, 156 הענרי סט., ניו יאָרק.

מינסקער בנות ישראל פרויען פאַראייניג.

מימינגען: צווייטען דינסטאָג אין הודש, 175 איסם בראַדוויי. אָרג.: 1897 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: גע-גענוויטיגע הילף, קרקע, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. אַ-טויליגען זיך אין דער מינסקער הילפס אַרבעט. סעקר: ה. רובין, 120 וועסט 175טע סט., בראַנקס.

מינסקער לעידים בענעוואַלענט סאַם.

מימינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1895 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מימינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנצען, שוויטען בענעפיט, קרקע. שמיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: אייזיק עפשטיין, 415 קאַסיאָסקא סט., ברוקלין.

אַמעריקען מינסקער לעידים סאַם.

מימינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 175 איסם בראַך-וויי. אָרג.: 1931 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מימינגען — אידיש. צוועק: צדקה, שמיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: אַנא ספּעלמאַן, 60 ראָטגעס סט. נ. י.

פאַראייניגטע מינסקער לעידים אָזוילערי.

מימינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסם 7טע גאַס. אָרג.: 1936 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפֿטס, פּראָפּעסיאָנאַלען און הויז-פרויען. קליינע

85% אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדס- לויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, שמוּיצען אַלמע היים און היגע אינסטי- מוציעס. סעקר.: מאָריס גרוזאק, 588 האַפּקונסאַן עוו., ברוקלין.

פּראָגרעסיוו מיטגינגער יאָנג מענס סאַמייטי.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאַג, 151 קלינטאַן סט. אָרג.: 1911 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס איבער אַרבעטער פּראָגען. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, געשאַפּען 10 מוּיטען דאָלער פּאַר אַלטער היים ביז איצט. שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: בען דיימאַנד, 1581 פּולטאַן עוו., בראַנסק.

אינד. מלאווער בענעוואַלענט סאַמייטי.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 151 קלינטאַן סט. אָרג.: 1902 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס פֿון צייט צו צייט. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, האַבען געשאַפּען 15,000 דאָלער פּאַר אַלטער היים, שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: מאָריס מאַרקאָוו, 941 — 45טע סט., ברוקלין.

מלאווער לעידים אַקזילערי.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 151 קלינטאַן סט. אָרג.: 1920 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: רע- ליגעזע שול, שמוּיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. האַלטען אויף פּויליש-אידישע גימנאַזיע אין מלאווע. סעקר.: מר. קאלינער, 12 פּויט סט., נ. י.

מלאווער-בענערינער אפּאטאַשו ברענטש 639, א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאַג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1921 מיט 38 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטאָדישע: דיסקוסיעס, פּאַרוויילונגען, אַרויסגעגעבען צוויי סוואַנערי זשורנאַלען. שמוּיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר.: מר. קלי- בארד, 2515 אַלענוויל עוו., בראַנסק.

מעדווינער לעידים אַקזילערי.

מיטגינגען: יעדען צווייטען זונטאַג, 163טע גאַס אין סאַט- הערץ בולעוואַרד, בראַנסק. אָרג.: 1932 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: מיני משערנער, 737 קעלי סט., בראַנסק.

מעזביזשער פּראָגרעסיוו סאַלדאַריטי סאַמייטי.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 176 איסט בראַד- וויי. אָרג.: 1898 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 240. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: מוּיטען, בענעפיט, קרקע, האַבען געשמוּיצט אַלמע היים, שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: י. ליבערמאַן, 7201 בעי פּאַרקוויי, ברוקלין.

אוהב ישראל אנשי מעזשביזש.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 91 אַטוירני סט. אָרג.: 1911 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלויט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, קרקע, נויט- און לוי-פּאַנד, שמוּיצען היגע אינסטי- מוציעס. סעקר.: מר. בריל, 91 אַטוירני סט., נ. י.

מעזביזשער ברענטש 297, א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאַג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 29 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט:

מויטען בענעפיט, קרקע, פּלעגען שמוּיצען אַלמע היים, שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: מאַקס פּאלאק, 28 בערעס סט., ברוקלין.

מיטגלידענער ראיאָנער אונט. פּאַראַיין, מאַגלידענער.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאַג, 111 איסט האַו- סטאַן סט. אָרג.: 1907 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלויט, פּראַפּעסיאָנאַלען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. קולטורעלע מעטאָדישע: לעקציעס, לויטעאַרישע אַווענטען, פּאַרוויילונג. צוועק: געגענויטיקע הילף, קרקע, קראַנקען, מוּיטען בענעפיט. סעקר.: ה. טעמיט- מאַר, 1675 פּאַרק פּלייס, ברוקלין.

קאַנג. בית הכנסת אנשי מיעלעץ.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 372 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1880 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט, שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד. געשאַפּען 15,000 דאָלער פּאַר אַלטער היים. שמוּיצען דאַרטיגע אינסטימוציעס מיט 500 דאָלער יעדערליך. שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: גרשן בירנבוים, 62 קאַלאַמבוי סט., נ. י.

חברה משניות פון דער קאַנג אנשי מיעלעץ.

מיטגינגען: איינמאַל אין דריי חרשים, 372 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1923 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלויט. 15% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען. סעקר.: ש. ראַוונער, 717 איסט 6טע גאַס, נ. י.

קאַנג. אנשי מיעלעץ פּרויען אַקזילערי.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 62 פּויט סט. אָרג.: 1937 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז- פּרויען. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. שמוּיצען היגע און היימישע אינסטימוציעס. סעקר.: מרס. ס. קארן, 717 איסט 6טע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטער מיקולניצער לאַדזש 556, א. א. ב. א.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאַג, 257 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1910 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלויט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: פ. הירשהארן, 635 אַלאַבאַמא עוו., ברוקלין.

ערשטער מיראַפּאַלער ק. א. פ.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 219 סעקמאַן סט., ברוקלין. אָרג.: 1913 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע 50% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, פּלעגען שמוּיצען אַלמע היים, שמוּיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: דזשאָן ראַבינאוויץ, 619 ענטוילזעניע עוו., ברוקלין.

מירער יאָנג מענס בענ. ערוקיישאַנאַל סאַמייטי.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 157 איסט 86טע גאַס. אָרג.: 1903 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוּיטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, לוי-קאַסע, שמוּיצען היי- מיטע און היגע אינסטימוציעס. סעקר.: מאָריס דזשיקאַבס, 142 בלעיק עוו., ברוקלין.

אינד. מיטגינגער יאָנג מענס.

מיטגינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1900 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט:

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

ארבעטער, געשעפטסלייט. 9% אמעריקאנער געבארענע, 60% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקוימען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר: ל. מארגא- לים, 1304 גרענד קאַנקורס, בראַנקס.

מעזבישער טרו פרענדס קלאָב.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 623 סמאָן עוו. ברוקלין. אָרג: 1935 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט- ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטי- מוציעס. סעקר: בענדזשאַמין סקאָפ, 1023 ראַטלאַנד ראָוד, ברוקלין.

אינד. מעזריטשער יאָנג מענס בענ. סאָם.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 111 2טע עוו. אָרג: 1901 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 550. עלעמענט: געמישט. 15% אמעריקאנער געבארענע, 25% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע חיים, ביז איצט געשאַפֿען העכער 1,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 600 דאָלער יעהרליך. סעקר: סעם דאָזעבאָום, 474 איסט 98טע גאַס, ברוקלין.

מעזריטשער לעידים עיר סאָסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 83 איסט 4טע סט. אָרג: 1907 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אמעריקאנער געבארענע, קלוינע צאָהל נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענויטיגע הילף, העלפען נויט- ליידענדע מיטגלידער, קראַנקען בענעפיט, קרקע. שטיצען היימישע און היגע אינ- סטימוציעס. סעקר: דזשיקאָב ל. מאַלקין, 1641 ענדריוס עוו, בראַנקס.

מעזריטשער יאָנג לעידים אָוו בראַנקס.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 896 פראַספעקט עוו, בראַנקס. אָרג: 1923 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אמעריקאנער געבארענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקוימען: לעקציעס, אונטערזאָלונגען, פאַר- וויילונגען. צוועק: העלפען נויט- ליידענדע מיטגלידער, שטי- צען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: ר. פישער, 836 דאָרסי סט, בראַנקס.

מעזריטשער יאָנג לעידים קאָנסיל אָוו ברוקלין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אמעריקאנער געבארענע. שפראַך פון מי- טגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקוימען: לעקציעס, פאַר- וויילונגען. צוועק: העלפען נויט- ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: ראָוד וויינבוים, 2075 — 79טע גאַס, ברוקלין.

עדות לישראל אנשו מעזריטש.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 415 איסט 6טע גאַס. אָרג: 1887 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 10% אמעריקאנער געבארענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, געגענ- זייטיגע העלף, שווימען בענעפיט, קרקע. שטיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: דזש. גלאַבערמאַן, 415 איסט 6טע סטריט, ניו יאָרק.

פאַראייניגטע מעזריטשער רעליף.

מיטינגען: איין מאל אין צוויי חדשים, 415 איסט 6טע גאַס. אָרג: 1936 מיט 5 מעזריטשער סאָסייעטיס, וואָס באַשטעהט פון 40 דעלעגאַטען. עלעמענט: געמישט. 5% אמעריקאנער געבארענע. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. האַבען ביז

מעזשיראָווער ברודערלעכער אונט. פאַראייין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 140 2טע עוו. אָרג: 1914 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: 50% אַרבעטער. 15% אמעריקאנער געבארענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנ- קען, שווימען בענעפיט. האַבען געשטיצט די אַלמע חיים מיט 2,000 דאָלער. שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: ל. ראָזענפֿעלד, 299 האַפֿקינסאָן עוועניו, ברוקלין.

מעכיפּאָלער פאַרזאַלער בענ. אַסס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1925 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 6% אמעריקאנער געבארענע, 20% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, האַבען געשאַפֿען 1,200 דאָלער פאַר אַלמע חיים, שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: א. גערמאַן, 181 סטעג וואַק, ברוקלין.

מעכילפּאָלער סיכטערהוד פון דער

מעכילפּאָלערפאַדאָליער בענ. אַסס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1937 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אמעריקאנער געבארענע. שפראַך פון מי- טגינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקוימען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: צדקה, געגענויטיגע הילף, העלפען נויט- ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: מרס. ה. קיסילעף, 1250 גרענד קאַנקורס, בראַנקס.

ערשטע מעלימאָפּאָלער בענ. פראמירנאַל אַסס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 673 בראָדוויי. אָרג: 1920 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 8% אמעריקאנער געבארענע. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: שווימען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: פ. ראָף, 644 סט. מעריס סט, ניו יאָרק.

ערשטע מעלימאָפּאָלער אַסס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 673 בראָדוויי. אָרג: 1920 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געמישט. 5% אמעריקאנער געבארענע. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: דייוויד ה. בראַוו, 285 מעדיסאָן עוו, נ. י.

מעליניצער וואלינער בענ. סאָסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 23 2טע עוו. אָרג: 1916 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 62. עלעמענט: געמישט. 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנ- קען, שווימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע חיים, שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: דזשוליוס זילבערמאַן, 319 ווער- מאַנט סט, ברוקלין.

מערעץ רעליף אַסס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15 2טע עוו. אָרג: 1901 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אמעריקאנער געבארענע. שפראַך פון מיטגינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, שטיצען תלמוד תורה אין אַלמע חיים. שטיצען 300 דאָלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: א. בלאַק, 165 הענרי סט, ניו יאָרק.

נ

נאָוואַרדער יאָנג מענעם בענ. סאַם.

מוינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלוינע צאָהל ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, טוי-טען בענעפיט, קרקע, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ק. שאכטער, 297 איסט 98טע גאַס, ברוקלין.

קאַנג. אנשי נאָוואַרדער.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 630 איסט 5טע גאַס. אָרג.: 1897 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לעריכען, קראַנקען, טויטען בענעפיט. שמוצען היגע אינסטיטוציעס. פרעז.: הערצל יעגער, 625 איסט 5טע גאַס, נ. י.

הערי קראו נאָוואַרדער פרויען אַקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 630 איסט 5טע גאַס. אָרג.: 1984 מיט קלוינע צאָהל מיטגלידער, איצט 84. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: העלפען דער פאַר דער שול. סעקר.: ל. בראַדער, 240 עקא פּל, בראַנקס.

נאָוואַיאַקראַינאָקאָרפּאָרענער בענ. סאַם.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג.: 1928 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע טע-טיקייטען: ליטעראַרישע אַווענטען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, האַבען געשאַפּען פאַר אַלטער היים 3,500 דאָלער, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ל. קאַפּלאַן, 515 נעפּטשון עוו, ברוקלין.

נאָוואַיאַלעקסאַנדראַוויסקער ברענמש 396, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען פּרײַטאָג, 15 צווייטע עוו. אָרג.: 1912 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: אַרבעטער. 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. לעווין, 2082 איסט 7טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע נאָוואַגראַד וואַלינער סאַם.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 151 קלינמאַן סט. אָרג.: 1903 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, זקנים-פּאַנד, פּלעגען שמוצען אַלמע היים געשאַפּען 12,000 דאָלער, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעם קאַנט, 925 יוניאָן עוו, בראַנקס.

נאָוואַגראַדער יאָנג מענעם בענ אס"ף.

מוינגען: ערשטען און דריטען פּרײַטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע, שמוצען אַלמע היים מיט 500 דאָלער יעהרלאַך, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. מישיקין, 1904 ליכטער עוו, ברוקלין.

ערשטע נאָוואַיאַשיצער בענ. סאַם. אינק.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 228 וועסט 47טע סט. אָרג.: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט:

געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט. קרקע, נויט-פּאַנד, זקנים-פּאַנד, האַבען געשאַפּען 40,000 דאָלער פאַר אַלמע היים, שמוצען היגע אינסטיטוציעס. פרעזידענט: אייבראהאַם סקלאַרין, 1450 וואַט פּל, בראַנקס.

נאָוואַמינסקער פּראַג. סאַם.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 91 איסט 4טע סט. אָרג.: 1919 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 28. עלעמענט: 80% אַרבעטער, 20% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שמו-צען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. פּישער, 2139 דעילי עוו, בראַנקס.

נאָוואַמינסקער ברענמש 222, א. א. א.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 23 צווייטע עוו. אָרג.: 1935 מיט 19 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלויט, פּראַפעסאָראַלען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 80% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס. שמוצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: ד. ראַזנבערג, 321 איסט 178טע גאַס, בראַנקס.

ערשטער נאָוואַסעליצער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 140 2טע עוו. אָרג.: 1902 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעק-ציעס איבער אידישע פּראַגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שמוצען אַלמע היים, שמוצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר.: שלמה קורץ, 214 איסט 92טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע נאָוואַסעליצער לעידים סאַם.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 140 2טע עוו. אָרג.: 1935 מיט 120 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַר-בעטער, הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שמוצען היגע אינ-סטטיטוציעס. סעקר.: ק. היימאַוויטש.

אינד. נאָוואַסעליצער לעידים פאַרבאַנד.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1929 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: צדקה, שמוצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: כּאַלפּין, 820 איסט 175טע גאַס, בראַנקס.

נאָוואַסעליצער לעידים אַקזילערי.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 140 2טע עוו. אָרג.: 1935 מיט 115 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט: אַר-בעטער, הויז-פרויען. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: העלפען פינאַנציעל אַלמע מיטגלידער. שמוצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: קיודי היימאַוויטש.

נאָוואַסעליצער קאַנגרעגעישיאָן.

מוינגען: 330 איסט 8טע גאַס. אָרג.: 1923. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען. פרעז.: אוזי גרובמאַן, 372 איסט 8טע גאַס, נ. י.

נאָוואַסעליצער ריבעסאַראַביער פּראַג. בר. 498, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען פּרײַטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1918 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

געמישט. 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: 5. גאלן, 1175 הענ-דערסאָן עוו. בראַנס.

נאַוואַראַדקער לעידים קלוב, א. א. ב. א.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען מומאָטאָ, 98 פֿאַרטייט סט. אָרג: 1908 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וואָלף לעוו, 187 איסט 4טע גאַס, נ. י.

נאַוואַראַדקער פֿרויען קלוב, ברענמש 146, א. א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 1422 ווילקינס עוו, בראַנס. אָרג: 1933 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 66. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פֿרויען. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: איידא סאבניסקי, 2724 מעשהיוס עוו, בראַנס.

נאַראַוולער אַנטערשטיצונג פֿאַראייני.

מיטגינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 140 מע עוו. אָרג: 1907 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס און פֿאַרוויילונגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. בערקאוויטש, 2162 באַרנס עוו, בר.

קאַנג. אנשי נאַראַיעוו.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 237 ריווינגטאָן סט. אָרג: תרע"ו מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לערנען משניות. צוועק: שול, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, ליי-קאַסע. שטיצען אַלמע הויס מיט 75 דאָלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: ב. קאָק, 237 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק.

ערשטער נאַראַלערי-ליפסקער ק. א. ב.

מיטגינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 96 קלינטאָן סט. אָרג: 1912 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: געמישט.

נאַרעווקער אַנטערשטיצונג פֿאַראייני.

מיטגינגען: ערשטען שבת אין חודש, 673 בראַדוווי. אָרג: 1890 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: גע-מישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פֿאַנד, שטיצען אינסטיטוציעס אין אַלמע הויס מיט 250 דאָלער יעהרלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. גרינבערג, 1311 יוניאָן סט, ברוקלין.

ניקאָלאַיעווער בראַדערלי בענ. אס"י.

מיטגינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 104 פֿאַרטייט סט. אָרג: 1923 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: 90% אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדיש-קייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פֿאַנד, האַבען געשאַפֿען 600 דאָלער פֿאַר אַלמע הויס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהר-ליך. סעקר: מ. גרינפֿילד, 276 אַשען עוו, ברוקלין.

ערשטער ניקאָלאַיעווער ק. א. ב.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוווי. אָרג: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 15% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, שטיצען אַלמע

מעטאָדישען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען סא-וועניר זשורנאַל. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: טשאַרלס פֿרוינק, 1416 בריסטאוו סט, בראַנס.

נאַוואַראַדקער בעסאַראַביער לעידים קלוב, ברענמש 498, א. א. ר.

מיטגינגען: יעדען פֿערטען פֿרייטאָג אין חודש, 140 מע עוו. אָרג: 1934 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פֿרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראָז סקורניק, 287 איסט 162טע גאַס, בראַנס.

יונייטעד נאַוואַראַדקער רעליף און לעידים סאָם.

מיטגינגען: צווייטען און פֿערטען זונטאָג, 80 קלינטאָן סט. אָרג: 1923 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. צוועק: שטיצען און אַלמע הויס, תלמוד תורה, פֿרויע קרקע, מענות חיימים. געשאַפֿען ביי איצט 20,000 דאָלער. סעקר: זלמן פֿעדערמאַן, 182 סעקמען סטריט, ברוקלין.

נאַוואַראַדקער סאָמייטע.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען שבת, 157 איסט 86טע סט. אָרג: 1899 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. קולטורעלע מעטאָדישען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפֿען 15,000 דאָלער פֿאַר אַלמע הויס, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר: שלמה וואַקסמאַן, 2700 בראַנס פֿאַרק איסט, בראַנס.

נאַוואַראַדקער לעידים אַקוילערי.

מיטגינגען: צווייטען מאָל אין חודש, 2528 בראַדוווי. אָרג: 1934 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: הויז-פֿרויען. 24% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש-ענגליש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקומען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מיני שוואַרץ, 1026 האָז עוו, בראַנס.

נאַוואַראַדקער פֿאַטראַנאַט.

מיטגינגען: צווייטען און פֿערטען דאַנערשטאָג, 1422 וויל-קינס עוו, בראַנס. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. שטיצען אַהיים 25 דאָלער יעדען חודש. סעקר: אל אבערמאַן, 907 פּאַק סט, בראַנס.

נאַוואַראַדקער בראַדערס אס"י.

מיטגינגען: אַלע צוויי וואָכען, שבת, 248 מעדיסאָן סט. אָרג: 1889 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. צוועק: געגענווימוגע הילף, טויטען, קראַנקען בע-נעפיט, קרקע, אויגענע שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וואָלף לעווין, 248 מעדיסאָן סט, ניו יאָרק.

נאַוואַראַדקער פֿרויען פֿאַראייני.

מיטגינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 248 מעדיסאָן סט. אָרג: 1907 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער און הויז-פֿרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטגינגען — אַידיש. צוועק: געגענווימוגע הילף, העל-פען נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דיווויס לייבאוויץ, 181 דיווויזשאָן עוו, ברוקלין.

נאַוואַראַדקער פֿראַגרעסיוו ברענמש 146, א. א. ר.

מיטגינגען: ערשטען און דריטען פֿרייטאָג, 15 מע עוו. אָרג: 1907 מיט 33 מיטגלידער, איצט — 217. עלעמענט:

ד

היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאלער יעהרלאך. סעקר: י. רובין, 1257 — 82 מע עוו, ברוקלין.

ניישטאָמער פּראָגרעסיוו יאָנג מענס בענ. סאָם.

מיטינגען: צווייטע און פערטע דאָנערשטאָג, 151 קלינטאָן סמ. אָרג: 1911 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס איבער אַרבעטער פּראָגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, זקנים-פּאַנד. געשאַפּען 15,000 דאלער פאַר אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשעק ווייבערג, 1810 לאַנגפּעלאָ עוו, בראַנקס.

נעטערלאַנד איורעאַליטיש סיק פּאַנד סאָם.

מיטינגען: צווייטע דינסטאָג אין חודש, 105 איס 106 מע גאָס. אָרג: 1859 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 490. עלע-מענט: געמישט. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: מאַריס ל. דע ווריעס, 1595 איס 15 מע גאָס, ברוקלין.

נעטשינער פּראָגרעסיוו סאָמייטי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 1731 פּיטקין עוו, ברוקלין. אָרג: 1923 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, פּלעגען שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאלער יעהרלאך. סעקר: מ. סלאַנימסקי, 376 סאָמער עוו, ברוקלין.

נעמיראַווער אימיגרעישאַן ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 151 קלינטאָן סמ. אָרג: 1891 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס איבער פּאַרשיידענע מעמעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, לוי-פּאַנד, קרקע; האַבען געשאַפּען 5,000 פאַר אַלמער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מענדעל גודמאַן, 1285 — 52 מע סמ, ברוקלין.

ערשטע נעמיראַווער בענ. סאָם.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 47 מע גאָס און בראַדוויי. אָרג: 1908 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, זקנים פּאַנד, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. שולמאַן, 2072 77 מע גאָס, ברוקלין.

נעטוויז יאָנג מען בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטע דינסטאָג, 111 מע עוו. אָרג: 1904 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 500. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס וועגען אידישע שולען און סאַציאַלע פּאַרזיכערונג. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלמע היים, פּאַלק שול; האַבען אַהיים געשוקט ביז איצט 15,000 דאלער, שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס מיט 300 דאלער יעהרלאך. סעקר: א. פּעקאָוו, 468 איס 94 מע גאָס, ברוקלין.

נעטוויז פּראָג. בראַדערס.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 40 איס 7 מע גאָס. אָרג: 1887 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט. סעקר: ל. סלאַנימסקי, 49 נאַרפּאַלק סמ, נ. י.

ערשטער באַדענורער יאָנג מען בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטע מיטוואָך, 40 איס 7 מע סמ. אָרג: 1901 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס איבער געזעלשאַפּטלעכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים, ביז איצט געשאַפּען 4,000 דאלער האַבען געשאַפּען 5,000 דאלער פאַר דעם האַנדווערקער אינסטי-טוט, מאַרגענראַט, אין אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: ס. בורגער, 2060 קראַפּאַט פּאַרקוויי, בראַנקס.

בנות יעקב פרויען פאראיין פון דער חברה חסידו באדענורע, גאליציע

מיטינגען: 2—4 שבת אין חודש, 108 אטורני סטריט. אָרק: 1911 מיט 12 מיטגלידער. איצט — 70 מיטגלידער. עלע-מענט: הויז-פרויען. שפּראַך פון מיטינגען: אידיש. צוועק: רעליגיעזער, געגענויטיקע הילף, העלפען נויט-ליידענדע מיט-גלידער. סעקר: משה באַרענשטיין, 365 איס 4 מע סטריט.

סאטאנאווער בענעוואלענט אס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 105 איס 106 מע סמ. אָרג: 1903 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, זקנים פּאַנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים מיט 500 דאלער יעהרלאך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. שפּיץ, 3039 וואַלאַס עוו, בראַנקס.

סאלאטווינער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 175 איס בראַדוויי. אָרג: 1898 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 550. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס אויף ליטעראַטישע און געזעלשאַפּטלעכע מעמעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, לוי-קאַסע, האַבען גע-שאַפּען פאַר אַלמער היים אַרום 30,000 דאלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משאַרלס לודמיר, 825 23 מע סמ, יוניאָן סיטי, נ. דזש.

ערשטע סאלעטינער-בוקאווינער סאָמייטי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 140 מע עוו. אָרג: 1908 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען נויט-לוי-דענדע אָף יענער זייט ים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזש. פּוקס, 1221 רעמסאָן עוו, ברוקלין.

סאלער בראָם. בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 673 בראַדוויי. אָרג: 1903 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: טויטען, קראַנקען בענע-פיט, נויט-פּאַנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: סעמיועל פינגער, 673 בראַדוויי, נ. י.

סאמאנוואלעוויצער פראָג. בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטע מיטוואָך, 175 איס בראַדוויי אָרג: 1905 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: 90% אַרבעטער, 23% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 33% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: פּאַליטיש וויסענשאַפּטלעכע לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

אינסטיטוציעס מיט 150 דאלער יעהרלאך. סעקר: י. בעק, 562 — 55 מער, ע. ג. י.

פראַנקעסיוו סאמבאר יאָנג מען.

מוינגען: ערשטען און דריטען דאָנערשטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1910 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 190. עלע- מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, 10% אַמעריקאַנער געבאָ- רענע, קלוינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. גאַמליב, 1944 ווינאָפּאַרט ראָוד, בראַנסק.

סאמבאָרער ערשטער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1884 מיט אַ קלוינע צאָהל מויטגלידער, איצט — 314. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענע- פּיט, געשאַפּען 10,000 דאלער פאַר אַלטער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס סענדערס, 2259 קרעסמאַן עוו., בראַנסק.

יונייטעד סאנאקער יאָנג מענט בענ. אס'ן.

מוינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג: 1932 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע, שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאלער יעהרלאך. סעקר: ס. מאַנעס, 572 מויפל סט., בראַנסק.

פראַנג סאנאקער יאָנג מענט בענ. אס'ן.

מוינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 111 איסט האָ- סמאַן סט. אָרג: 1914 מיט 6 מויטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: געגענ- וויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היימיגע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיקאָב עבאַנס, 1145 עווערגרין עוו., בראַנסק.

סאנרעו ערשטע נייע סאָסייעטי.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 135 וועסט 7טע גאַס. אָרג: 1888 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 400. עלע- מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמ. געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, העלפּען קרובים אָף יענער זייט, שטיצען אַלטע היים מיט 500 דאלער יעהרליך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 350 דאלער יעהרליך. פרעז: ע. מ. קאַלבער, 89 אַהיינער סטריט.

סאָסאָווער חברה פרויען אַקזילערי, פּוילען.

מוינגען: איין מאָל אין חודש, 127 קענאַן סטריט. אָרג: 128 מיט 10 מויטגל. איצט — 100 מויטגלידער. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרויען. 6 פּראָצ. אַמעריקאַנער געב. שפראַך פון מויטינגען: אידיש. צוועק: רעליגיעזער, העלפּען אויפ- האַלטען שוהל, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הירש אייווען, 127 קענאַן סטריט.

ערשטע סאמלאָווער סאָסייעטי.

מוינגען: 1 — 3 זונטאָג, 91 איסט 4טע סטריט. אָרג: 1897 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: צ. אייזענבערג, 258 איסט 2טע גאַס, ניו יאָרק.

אינר. סאמלאָווער בענ. סאָס, אינק.

מוינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 163 גאַס און סאומהקערען בלוואַרד, בראַנסק. אָרג: 1924 מיט 18 מיט- גלידער, איצט — 60 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20%

אַמער. געבאָרענע, 33% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוליעס ראָזענבלום, 2065 וואַלסאן עוו., בראַנסק.

סאָקאַלאָווער יאָנג מענט פראַנג. אס'ן.

מויטינגען: צוויי מאָל אין מאַנטאָג, 15 צווייטע עוועניו. אָרג: 1914 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 106. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; געשאַפּען פאַר אַלטער היים פּופּצען מויזענט דאלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאָ ראָזנאָרדט, 1472 43טע סטריט, ברוקלין.

סאָקאַלאָווער יאָנג פּרענדס פראַנג. הילפּס פּאַראַיין.

מויטינגען: דעם ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1914 מיט 8 מויטגלידער, איצט — 100 מיט- גלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, לייח-פּאַנד, קרקע; שטיצען אַלטע היים מיט 1000 דאלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאלער יעהרליך. סעקר: דזש. ראָזנאָרדט, 1472 — 43 גאַס, ברוקלין.

ערשטע סאקאראנער דר. בראַנשטיין סאָסייעטי.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1910 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 105 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. קולטורעלע מעטאָדיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונג-גען. סעקר: סעס בראַמאַן, 5710 — 14טע עוו., ברוקלין.

פארא וואַלער יאָנג מענט בענ. סאָס.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 175 איסט בראַד- וויי. אָרג: 1906 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 100 מיט- גלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 5% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים מיט 200 דאלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאלער יעהרליך. סעקר: פּיינשטיין, 1049 — 45 גאַס, ברוקלין.

פאראקער יאָנג פּרענדס בענ. סאָס.

מויטינגען: 2טע און 4טען פּרייטאָג, 111 — 2טע עוועניו. אָרג: 1910 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 250 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמער. געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע מע- טאָדיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען די אַלטע היים מיט אַ יעהרליכער סומע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַלפּרעד. ה. שויפּער, 19 וועסט 44טע סט.

אינר. סאוואלקער בענטוואַלענט סאָסייעטי.

מויטינגען: 1טען און 3טען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1905 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 180 מויטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אין אַלטער היים תּלמוד תּורה און מושב זקנים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. מוקסאָג, 1135 האָז עוועניו, בראַנסק.

ערשטער מושאָווער ק. א. פ.

מויטינגען: 1טען און 3טען שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1899 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 260 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמער. געבאָרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס; האַפּען אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; העלפּען נויט-ליידענדע מויטגלידער. סעקר: פ. בראַו, 214 איסט 10טע גאַס, ניו יאָרק.

לויט שפראך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג-קייטען: לעקציעס, צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטימו-ציעס. סעקר. אַלעקס שיינעס, 243 האַרם סטריט, ברוקלין.

ערשטע סטאניסלאַווער יאַנג מען בענ. באַס.

מויטינגען: 1 מער און 3 מער מיטוואָך, 40 איסט 7 מע גאַס. אַרג.: 1903 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמער. געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. פראַ-מאַקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד; שמיצען אַלמע היים; שמיצען היגע אינסטימו-ציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַקס פעללער, 1310 מאַריס עוועניו, בראַנס.

סטאניסלאַווער פראַגרעסיוו בענ. אס'ן.

מויטינגען: דעם 1 מען און 3 מען זונטאָג, אין 214 איסט 2 מע גאַס, ניו יאָרק. אַרג.: 1916 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 5% אַמערקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטימוציעס. סעקר. ל. שאַר, 1612 מיינרעד עוועניו, ברוקלין.

אַמעריקען גוד מאַטעריס פאַר די יתומים פון סטאניסלאַוו.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 214 איסט 2 מע גאַס. אַרג.: 1916 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פראַיען. קלוינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מויטינגען — אידיש. צוועק: שמיצען בית יתומים אין אַלמע היים. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. ה. האַלצער, 1010 ברוינגט עוו, בראַנס.

אינד. סטאניסלאַווער לאַרזש 459, א. א. ב. א.

מויטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 124 דעלענסי סט. אַרג.: 1907 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. ס. פּיטצער, 806 איסט 6 מע גאַס, נ. י.

ערשטער סטאניסלאַווער לאַרזש 92, א. א. ב. א.

מויטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, פראַספעקט עוו, ברוקלין. אַרג.: 1888 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. א. בראַדפיעלד, 1181 וואַלסאָן עוו, בראַנס.

סטאניסלאַווער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 91 איסט 4 מע גאַס. אַרג.: 1905 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזיי-טיגע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, רעליגיעזע שול. שמיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר. מ. עס-קאוויטש, 176-80 סאַומה 8 מע גאַס, ברוקלין.

סטאַקער בראַס. סאַמיעטי.

מויטינגען: 2 מען און 4 מען שבת, 151 קלינטאָן סטריט. אַרג.: 1913 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 55 מיטגלידער. עלעמענט: 2% אַמער. געבאַרענע, 4% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטימוציעס. סעקר. י. טאַשער, 1726 פאַרק פּלאַ, ברוקלין.

סטאַקער שוועסטער לעידים אַקזילערי.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אַרג.: 1935 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פראַיען. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: העלפן נויט-ליידענדע מיטגלידער. שמיצען היימישע אינ-

ערשטע סוכאַסטאַווער בענ. אס'ן.

מויטינגען: 1 מען און 3 מען מיטוואָך, 111 איסט האוסטאָן סטריט. אַרג.: 1900 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110 מיט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען נויט-ליידענדע אין אַלמע היים; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. ב. בערגמאַן, 519 קרעסענט סטריט, ברוקלין.

אינד. מויסלאַטשער ברידערליכער פאַראיין.

מויטינגען: 1 מען און 3 מען שבת, 22 איסט 15 מע גאַס. אַרג.: 1912 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 105 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 15% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדס-לייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג-קייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שמיצען אַלמע היים; שמיצען היגע אינסטי-מוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר. יוסף לעווין, 978 האָם עוועניו, בראַנס.

סטאַוויסקער יאַנג מענס.

מויטינגען: 1 מען און 3 מען מיטוואָך, 151 קלינטאָן סטריט. אַרג.: 1908 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 30% אַמער. געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: געגענ-זייטיגע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר. מילטאָן אויזענ-בער, 1401 איסט 49 מע גאַס, ברוקלין.

אינד. בראַדער לאַוו אָוו סטאַלין.

מויטינגען: 2 מען און 4 מען זונטאָג, 214 איסט 2 מע גאַס. אַרג.: 1904 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 5% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטימוציעס. סעקר. יאקוב געלעלייט, 1879 סאַומהערען בולוואַרד, בראַנס.

סטאַלינער פראַגרעסיוו סאַמיעטי.

מויטינגען: דעם 1 מען און 3 מען זונטאָג, אין 214 איסט 2 מע סטריט, ניו יאָרק. אַרג.: 1918 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַ-קען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע און היגע אינ-סטימוציעס. סעק. מאיר רעזניק, 270 בראַדוויי, ניו יאָרק.

סטאַלינער פראַגרעסיוו ברענטש 531, א. א. ר.

מויטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 1638 פּיטקין עוו, ברוקלין. אַרג.: 1914 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 112. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש-ענגליש. קול-טורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרומס, דיסקוסיעס, פאַר-ווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. מ. שקלאַר, 225 הערצל סטריט, ברוקלין.

סטאַניסלאַווער אינד. סאַמיעטי.

מויטינגען: 1 מען און 3 מען זונטאָג, אין 111 איסט האו-סטאָן סטריט, ניו יאָרק. אַרג.: 1935 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 46 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמער. געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מויטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים מיט 250 דאָלער יעהרליך; שמיצען היגע אינ-סטימוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. א. גאַלדפּעדער, 181 בעי 87 סטריט, ברוקלין.

סטאַניסלאַווטישיקער פאָדאָליער יאַנג מענס

בענעוואָלענט סאַמיעטי.

מויטינגען: דעם 1 מען און 3 מען זונטאָג, אין 98 פאַרסייט סטריט, ניו יאָרק. אַרג.: 1927 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. 50% ניט לאַנדס-

אַר.ג.: 1913 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 93. עלעמענט: אַרבעטער און געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קול-מורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען אַרויסגעגעבען יובילוי זשורנאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פּיליפּ זאיגער, 33 גאַווערניר סט. נ. י.

ערשטער סטראָווינער ק. א. פ.

מיטינגען: 2טע און 4טען שבת, 15 — 2טע עוועניו. אַר.ג.: 1914 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס אַרבייטער. 25% אַמעריקאַנער, 20% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; שטי-צען אַלמע היים מיט 500 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר.: י. פּרענקעל, 92 איסט 1טע גאַס, ניו יאָרק.

סטראָווינער פּרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 15 2טע עו. אַר.ג.: 1935 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פּרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען הוימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. זעליווינסקי, 1177 נעלסאָן עווי, בראַנקס.

סטריער יאָנג מענס בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: 1טען און 3טען דינסטאָג, 318 איסט 10טע גאַס. אַר.ג.: 1918 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 125 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער, 8% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, לייז-קאַסע, נויט-פּאַנד; שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אייבראַם ליבאַוויטש, 318 איסט 10טע גאַס, ניו יאָרק.

אינדר. סטריער קאַנג. און בענ. סאָסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 318 איסט 10טע סט. אַר.ג.: 1886 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 325. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער. אַרויסגעגעבען געדריקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דאניעל פּיער-בערג, 310 איסט 10טע גאַס, נ. י.

אינדר. פּרויען אַקז. פֿון סטריער קאַנג. און בענ. סאָס.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 318 איסט 10טע סט. אַר.ג.: 1913 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פּרויען. 5% אַמעריקאַנער, געבאַרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפֿליכע צוזאַמענקומפֿען, שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מרס. ל. גרינוואַל, 318 איסט 10טע סט. נ. י.

סטריקאָווער פּראָגרעסיוו בענ. סאָסייעטי.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 140 צווייטע עוועניו. אַר.ג.: 1926 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָל אַמעריקאַ-נער געבאַרענע און נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס אויף צייט-פּראָגען. צוועק: שטיצען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. מ. קוירססון, 5815 — 18טע עווי, ברוקלין.

בית יצחק בני יהודא צכי מסטרעטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 376 איסט האַוסטאָן סט. אַר.ג.: 1922 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 44. עלעמענט: געמישט. 90% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אירע מעיטא, 317 8טע סט, ברוקלין.

סטיטוציעס. סעקר.: אדעל זעלעניץ, 769 האַפּסינסאָן עווי, ברוקלין.

ערשטע אינדר. סטראָווינער פּרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַר.ג.: 1935 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפֿען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשיי. קעלער, 1171 שערמאַן עוועניו, בראַנקס.

אינדר. סטראָווינער בוקאָווינער ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַר.ג.: 1904 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 175 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער, געבאַרענע, 2% נים לאַנדס-לייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. פּראָפּאַגאַ-לען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס וועגען געזעלשאַפֿליכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; שטיצען און אלטער היים „אידישען אַר-בייטער בילדונגס פּאַראַיון“; שטיצען דאָרטיגע אינסטיטו-ציעס מיט 175 דאָלער יעהרליך; היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ד. יאקוב רויסמאַן, 238 איסט 12טע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע סטראָווינער פּראָג. יאָנג מענס בענ. סאָס.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אַר.ג.: 1910 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 173 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער, געבאַרענע, 30% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. היימאַן, 76 גרעפּטאָן סטריט, ברוקלין.

חברה אהלים אנשי סטויפיק.

מיטינגען: אומבאַשטימטער זונטאָג אין חודש, 5 לודלאָן סט. אַר.ג.: 1888 מיט 200 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: אַרבעטער. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָנקע-נען, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. בערמאַן, 248 ברום סט. נ. י.

סטוישינער יאָנג מענס בענ. אספ'ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 148 איסט 58 סטריט. אַר.ג.: 1900 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 450 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער, געבאַרענע, 30% נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון די מיטינגען — אידיש. קולטורע-לע מעטיקייטען: לעקציעס אויף אידיש וועגען געזעלשאַפֿ-ליכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, לייז-קאַסע, זקנים-פּאַנד; האַבען געשטיצט אַלמע היים מיט 4 טויזענט דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: הערי קאַהן, 800 לענאָקס ראוד, ברוקלין.

ערשטע סטיאָווינער און סיקולאר ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 110 אַמאַריני סט. אַר.ג.: 1900 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און נים לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, שטיצען קראַנקען בענעפיט, קרקע, שטי-צען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דייוו מאַר-קוס, 480 מאַנגאַמערי סט, ברוקלין.

חברה בית דוד אנשי סטעבעכאווע.

מיטינגען: אומבאַשטימטער זונטאָג אין חודש, 38 גאַווערניר סט. אַר.ג.: 1918 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 16% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אברהם מינבער, 38 גאַווערניר סטריט, נ. י.

סטעבעכאווע-לישינבוקער ברענטש 517, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי.

ערשטער סיעדליצער אונטערשטימונג פאַראיין.

מויטינגען: 1טען און 3טען שבת, 105 איסט 106 סטריט. אָרג.: 1908 מיט 7 מייטגלידער, איצט — 65 מייטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מי-טוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; געשטיצט די אלטע היים ביו איצט מיט 6000 דאָל.; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פ. קופּער, 146 איסט 74טע סטריט, ניו יאָרק.

סיסליוויצער בענטוואָלענט סאָסייעטי.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1909 מיט 12 מייטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 12% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דושיקאָב מאַרקוס, 880 איסט 178טע גאַס, בראַנקס.

סיקולער לעידים אַקוילערי הילף סאָס.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 110 אַמאַני סט. אָרג.: 1937 מיט 2 מייטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מייטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מאַריס בוים, 385 איסט 38טע גאַס, נ. י.

סלאַטפּינער רעליף פאַראיין.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1932 מיט 7 מייטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: מער-סטענס אַרבעטער. שטיצען אלטע היים מיט 1,000 דאָלער יעהרליך. שיקען אַהיים געלט פאַר האַלץ, מעדיצין, א. א. וו. סעקר.: ל. פּאָקס, 3001 וועסט 29טע סט., ברוקלין.

אינד. סלאַטפּינער פּראַגרעסיוו סאָסייעטי.

מויטינגען: 1טען און 3טען שבת, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1900 מיט 20 מייטגלידער, איצט — 420 מייטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. א. יודעלסאָן, 508 — 42טע גאַס, ניו יאָרק.

בית הונכת אנשי סלאַטפּינער.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 172 נאַרפּאָלק סט. אָרג.: 1900 מיט 20 מייטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: דרשות, צוועק: לערנען, געגענזייטיגע הילף, קרקע, העלפּען נויט-ליידענדע מייטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. שמש: גיטלער, 140 סטענטאָן סט., ניו יאָרק.

סלאַטפּינער ררוזשאַנאיער ברענטש 52, א. ר.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1904 מיט 23 מייטגלידער, איצט — 325. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבענע געדראַקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. גראַדענשטיק, 1880 בעלמאַנט עוו, בראַנקס.

סלאַטפּינער ררוזשאַנאיער לעידים ברענטש 52, ב, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1930 מיט 25 מייטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. גראַדזקי, 1828 69טע גאַס, ברוקלין.

סטרעליסקער יאָנג מענס בענ. סאָסייעטי.

מויטינגען: יעדען מיטוואָך, 80 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1905 מיט 14 מייטגלידער, איצט — 150 מייטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 2% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 1% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אלטע היים; שטיצען הי-גע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. באַדער, 908 דריגס עוועניו, ברוקלין.

סטרעליסקער לעידים אַקוילערי בענ. סאָס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 80 קלינטאָן סט. אָרג.: 1938 מיט 30 מייטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פּרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, געזעלשאַפטליכע צוזאַמענקונפּטען. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מייטגלידער. שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: ראָז באַדער, 908 דריגס עוו, ברוקלין.

סטרעשינער ברויערליכער א. פ.

מויטינגען: 1טען און 3טען מאַנטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1914 מיט 25 מייטגלידער, איצט — 82 מיט-גלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 25% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; פּלעגן שטיצען אלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ו. גריבבלע, 430 וויליאַמס עוו, ברוקלין.

אינד. סיימאָן דענקער אַסאָ.

מויטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1911 מיט 80 מייטגלידער, איצט — 50 מיט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, לייז-פּאַנד, קרקע; שטיצען אל-טע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ס. יעגער, 77 וועסט 181 סטריט, בראַנקס.

קאַנג. מחזיקי תורה אנשי סיינער וואַנשי ווילנע.

מויטינגען: יעדען צווייטען מיטוואָך, 290 מעדיסאָן סט. אָרג.: 1873 מיט אַ קליינער צאָהל מייטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס אויף רעליגיעזע פּראַגען. צוועק: רעליגיעזער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. קליי-מאַן, 247 איסט בראַדוויי, נ. י.

סיינער און ווילנער קאַנג. מחזיקי תורה לעידים אַקו.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 290 מעדיסאָן סט. אָרג.: 1937 מיט אַ קליינער צאָהל מייטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. צוועק: העלפּען די שול. פּרעז.: העני זילבערמאַן, 1710 קעיסאָן עוו, ברוקלין.

סימפּערפּאָליער ברענטש 185, א. ר.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, האַנטס פּאַינט פּאלעס, 163טע גאַס און סאָוטהערן בולעוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1908 מיט 27 מייטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע, 6% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשיי. לעווין, האַנטס פּאַינט פּאלעס, בראַנקס.

סימפּערפּאָליער פּרויען קלוב, ברענטש 185, א. ר.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 163טע גאַס און סאָוטהערן בולעוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1930 מיט 8 מייטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרויען. 12% אַמע-ריקאַנער געבאָרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטנגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר.: מ. לואיס, 163טע גאַס און סאָוטהערן בולעוואַרד, בראַנקס.

אינר. סלוצקער בענ. אס'ן.

מויטינגען: 2טען און 4טען שבת, 111 איסט האוסמאַן סט. אָרג.: 1897 מױט 20 מױטגלידער, איצט — 250 מױטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענע-פּיט, קרקע; שטיצען אַלמע הױם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. הערי מאַטלױן, 1890 קראַמאַנא פּאַרקוויי, בראַנקס.

פּראַגרעסיוו סלוצקער יאָנג מען בענ. אס'ן.

מויטינגען: יעדען צווייטען שבת אין חודש. 215 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1904 מױט 18 מױטגלידער, איצט — 500. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 6% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס און קאַנצערטען. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפּיט, קרקע, נױט-פּאַנד, שױנדזוכט-פּאַנד. פּלעגן: שטיצען אַלמע הױם. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דושעק פּאָסט, 215 איסט בראָדוויי, נ. י.

סלוצקער ברענטש 500, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 231 איסט 14טע גאַס. אָרג.: 1913 מױט 200 מױטגלידער, איצט — 255. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. געבען אַרױס יעדע 5 יאָהר זשור-נאַל. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. קאַהן, 886 איסט 177טע גאַס, בראַנקס.

סלוצקער ברענטש 146, א. א. א.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פּרױטאָג, 15 2טע עוו. אָרג.: 1930 מױט 25 מױטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפּטסלױט, פּראַפעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס, אונטערהאַלטונגען. סעקר.: מ. לעכשיטץ, 81 1850טע גאַס, ברוקלין.

סלוצקער פּרױטן קלוב, ברענטש 500, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 231 איסט 14טע גאַס. אָרג.: 1935 מױט 21 מױטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הױז-פּרױטען. 11% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: לינא שוואַרץ, 510 אַשען פּאַרקוויי, ברוקלין.

סמאָרגאַנער בענ. סאַסייעטי.

מויטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 176 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1903 מױט 7 מױטגלידער, איצט — 75 מױטגלידער, עלע-מענט: מעהרסטע ארבייטער. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 7% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפּיט, קרקע, נױט-פּאַנד; שטיצען פּרױע לױה-קאַסע און תּלמוד תּורה אין אַלמע הױם מױט 200 דאָ-לער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מױט 50 דאָל. יעהרליך. סעקר. א. סוויסקי, 642 באַרעטאָ סטריט, בראַנקס.

סמאָרגאַנער לעידים אס'ן.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 157 איסט 86טע גאַס. אָרג.: 1924 מױט 3 מױטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הױז-פּרױטען. קלױבע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. צוועק: לױ-קאַסע פאַר מױטגלידער, העלפּען נױט-ליידענדע מױטגלידער, שטיצען הױמישע אינסטיטוציעס. סעקר.: פּאָלינע טױלאַר, 709 דעקאַלב עוו., ברוקלין.

קאַנג. אנשי סמאָרגאַן בני חיים אברהם.

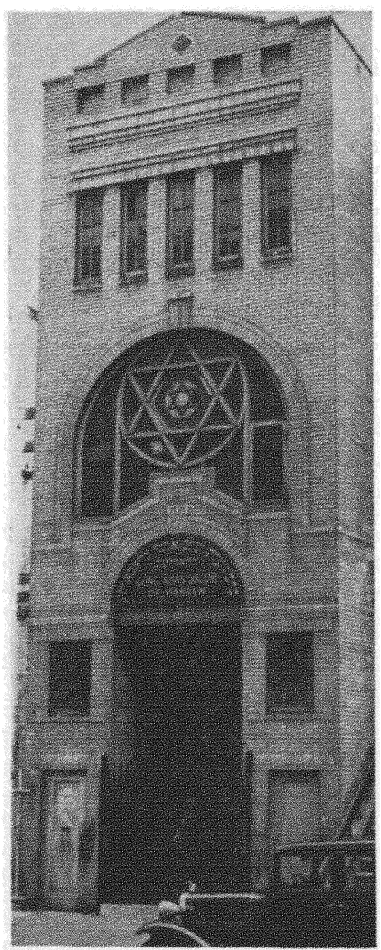
מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 23 2טע עוו. אָרג.: 1887 מױט 13 מױטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלױט, פּראַפעסיאָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. צוועק: שול, בענעפּיט, קרקע, שטיצען אַלמע הױם און אַלע היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר.: פ. ראַבינאָוויץ, 1975 — 88טע סטריט, ברוקלין.

סמאָרגאַנער און אומגעגענט ברענטש 285, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1909 מױט 40 מױטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלױט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס, לומעראַרשע אונטערהאַלטונגען, פּאַר-ווילונגען. אַרױסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אױב טשיפּקין, 2925 מעטיוס עוו., בראַנקס.

סמאָרגאַנער ברענטש 150, א. א. א.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פּרױטאָג, 23 2טע עוו. אָרג.: 1930 מױט 25 מױטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלױט, פּראַפעסיאָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלױט. שפּראַך פֿון מױטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקױטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען.

אנשי סלוצקער, האַרלעם.

פּראַגרעסיוו סלוצקער לעידים קלוב.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 215 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1930 מױט 12 מױטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: הױז-פּרױטען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון די מױטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אַחער פּאַקס.

שפראך פון מיטגלידער — אידיש-ענגליש. שטיצען היגע אינ-
שטימוציעס. סעקר: וויליאם בעקער, 1684 וועסט 8טע גאַס,
ברוקלין.

סעדיקאָווער קי. א. פ.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, אין 98 פאַרסייט
ספרים, ניו יאָרק. אָרג.: 1898 מיט 10 מיטגלידער, איצט —
125 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער גע-
באָרענע, 18% נים לאַנדסלייט. שפראך פון די מיטינגען —
אידיש. צוועק: קראַנקען, מוויסען בענעפויט, קרקע, נויט-
פאַנד; פלעגען שטיצען אַלע חיים; שטיצען היגע אינסטי-
מוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: דזשעני ראָזענטאַל,
266 קיפ ספרים, ברוקלין.

סעדיקאָווער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 98 פאַרסייט סט.
אָרג.: 1938 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 20. עלעמענט:
הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גע-
זעלשאַפטיכע צוזאַמענקונפטען. סעקר: גילסמין, 1665 נעל-
סאָן עוועניו, בראַנקס.

סעלצער בענעוואָלענט אספ'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סט.
אָרג.: 1901 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט:
געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראך פון מיטינגען
אידיש. צוועק: געגענווייטיגע הילף, קראַנקען, מוויסען בע-
נעפויט, קרקע, ליי-קאַסע, נויט-פאַנד. שטיצען היימישע און
היגע אינסטימוציעס. סעקר: ב. לעכט, 317 איסט 8טע גאַס,
ניו יאָרק.

הברה ברית אהים אנשי סעמאטיש.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 209 איסט בראַדוווי.
אָרג.: 1897 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 275. עלעמענט:
געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% נים לאַנדסלייט.
שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, געגעני-
זייטיגע הילף, קראַנקען, מוויסען בענעפויט, קרקע. שטיצען
היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: אבראמסאָן, 210
דיוויזשאַן עווי, ברוקלין.

סעמאטישער קי. א. פ.

מיטינגען: 1 מאָל אין 3 חדשים, 106 פאַרסייט ספרים. אָרג.:
1890 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלע-
מענט: געמישט. 20% אַמע. געבאָרענע, 19% נים לאַנדס-
לייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש, פראַמאַקא-
לען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מוויסען בענעפויט, קרקע;
שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: דזשעני ראָזענטאַל,
106 פאַרסייט ספרים, ניו יאָרק.

סעמאטישער בעני. סאַמיטי.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, אין 40 איסט 7טע גאַס,
ניו יאָרק. אָרג.: 1935 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 200
מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָ-
רענע, 2% נים לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש.
קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מווי-
סען בענעפויט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלע חיים און
היגע אינסטימוציעס. סעקר: איזידאָר ראָזענבערג.

פרויען אַקוילערי פון דער סעמאטישער בעני. סאַם.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע
גאַס. אָרג.: 1938 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט:
הויז-פרויען. 5% אַמע. געבאָרענע, 80% נים לאַנדסלייט.
שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען:
לעקציעס, פאָרווילונגען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע
מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ראָז בעק,
1726 וועסט 8טע גאַס, ברוקלין.

סענער פאליצקער ברענמיש 222, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרויטאָג, 7 איסט 15טע גאַס.
אָרג.: 1915 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 15%
נים לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע

שטיצען היימישע אינסטימוציעס. סעקר: ישראל פלינער,
1164 רייס עווי, בראַנקס.

סמארגאנער לעידים ברענמיש 285, ב"ו, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 7 איסט 15טע גאַס.
אָרג.: 1935 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-
פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% נים לאַנדסלייט.
שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען:
לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטי-
מוציעס. סעקר: עמא פוירבער, 13 לואיזיאַנאָ עווי, ברוקלין.

פרויען אקטיוו פון סמארגאנער ברענמיש 150, א. א. א.

מיטינגען: יעדען ערשטען פון חודש, ביי מיטגלידער אין
הויז. אָרג.: 1934 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 30. עלע-
מענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 18% אַמע. געבאָרענע, 50%
נים לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
אַקטיוויטעטען: צוזאַמענקונפטען, לעקציעס, שטיצען היימישע
אינסטימוציעס. סעקר: פריידל לוריע, 2700 בראַנקס פאַרק
איסט, בראַנקס.

יוניטעד סמארגאנער רעליה.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 23 2טע עווי. אָרג.:
1921 מיט 36 מיטגלידער, איצט — 600. עלעמענט: געמישט.
15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראך פון מיטינגען —
אידיש. האַבען ביז איצט געשאַפען 7,000 דאָלער פאַר אַלטער
חיים. סעקר: א. משיפּין, 2925 מעטיוס עווי, בראַנקס.

אגודת אהים אנשי סמלא.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע סט.
אָרג.: 1907 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט:
75% אַרבעטער. 25% אַמע. געבאָרענע, 10% נים לאַנדסלייט.
שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיג-
קייטען: לעקציעס איבער אידישע נאַציאָנאַלע פראַגען. צוועק:
שול, קרקע, בענעפויט, שטיצען היגע קולטור און פילאַנטראָ-
פישע אינסטימוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: י.
וויסאַצקי, 87 2טע עווי, ג. י.

פאראייניגטע סמילער פרויען אַקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 23 2טע עווי. אָרג.:
1936 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-
פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% נים לאַנדסלייט.
שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיג-
קייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. צוועק: געגענווייטיגע
הילף, נויט-פאַנד. שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: אנא
פאַרמאַן, 85 מידעלסטאָן סט., ברוקלין.

אינדי סנאפסקער סאַשל קלוב.

מיטינגען: יעדען ערשטען זונטאָג אין חודש, 1500 פּימקין
עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1936 מיט 6 מיטגלידער, איצט —
80 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 12%
אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש.
קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. צוועק:
געגענווייטיגע הילף; שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר:
פעני לייקין, 1886 — 18טע גאַס, ברוקלין.

סניאטינער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 111 איסט האַז-
סאָן סט. אָרג.: 1933 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 60.
עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס און הויז-פרויען. שפראך פון
מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען נויט-ליידענדע און
אינסטימוציעס אין אַלע חיים. סעקר: בערענשטיין, 967
58טע גאַס, ברוקלין.

סניאטינער אַמעריקען לאדזש, אינדי.

(25 מיטגלידער פון אַרדער ברית אברהם סאַלאַנגען אין דעם
לאדזש אַלס אַ באַזומערע קערפערשאַפט.)
מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 91 איסט 4טע גאַס.
אָרג.: 1910 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט:
געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 60% נים לאַנדסלייט.

— אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, מוישען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול געשטיצט מיט 15,000 דאָלער „אַרמ“-אַרבעט אין סקאַלאַט און שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. פרינד, 99 קלינטאָן סט.

סקאַלאַטער לעידים אַס'ן.

מוינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1897 מיט אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 32. עלעמענט: אַרבעטער און הויז-פרויען. 5% ניט לאַנדס- לייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. פרינד, 99 קלינטאָן סט. ג. י.

סקאַליער יאָנג פּרענדס ברענטש 123, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג: 1917 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקוימען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויס- געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמויען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. האַפּטמאַן, 4210 16טע עוועניו, ברוקלין.

סקאַליער יאָנג פּרענדס לעידים אָקן.

ברענטש 123, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג: 1936 מיט אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: הויז-פרויען. 80% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — ענגליש. סעקר: האַלפּערן, 245 5טע עווי. ג. י.

סקאַלער אונטערשטיצונג פאַראיין.

מוינגען: 2טע און 4טע דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1893 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדס- לייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען מוישען בענעפיט, קרקע, הילפס-פאַנד; האַבען געשטיצט די אַלטע היים מיט 20,000 דאָלער ביו איצט; שמויען דאָר- מיגע אינסטיטוציעס מיט 500 יעהרליך; האַבען צוואַמען מיט'ן דזשאָנט געהאַלפּען אויסבויען אַ מרחק, אַ העברע- אישע שול, אַ ביבליאָטעק, אַ גמילת חסד; שמויען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: י. הערצאָג, 1163 פרעזידענט סטריט, ברוקלין.

ערשטע סקאַלער פּראָג. לעידים סאַמייטען.

מוינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1925 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 81. עלעמענט: הויז-פרויען. 37% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע אין אַלטער היים, קראַנקען, מוישען בענעפיט, שמויען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. גוטמאַן, 2270 — 85טע גאַס, ברוקלין.

אינד. סקווירער ק. א. פ.

מוינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 80 קלינטאָן סטריט. אָרג: 1906 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 125 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדס- לייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, זקנים-פאַנד; נויט-פאַנד; פלענען שמויען אַלטע היים; געשאַפּען 10 מויווענט דאָל; שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דייוו בעקער, 822 גריין עווי, ברוקלין.

סקווירער פּוירסט לעידים אַקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 80 קלינטאָן סט. אָרג: 1928 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שמויען נויט-ליידענדע מיט- גלידער. סעקר: סאַפּי שוואַרץ, 886 בעק סט, בראַנקס.

מעטיקוימען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שמויען אַרימע אין אַלטער היים. שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּאַול איצקין, 2674 וואַלענטיין עווי, בראַנקס.

ערשטער אינד. סקעוואַנער רעליף בענ. אַס'ן.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1911 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 79. עלעמענט: אַר- בעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, נויט-פאַנד. שמויען אַלטע היים און היגע אינסטי- טוציעס. סעקר: ה. בוקוואַר, 504 איסט 171טע גאַס, בראַנקס.

אינד. סקעוואַנער ק. א. פ.

מוינגען: 1טע און 3טע זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סטריט. אָרג: 1899 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 160 מיט- גלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, נויט- פאַנד; שמויען אַלטע היים; שמויען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר: מ. גערשבערג, 21 איסט 88טע סטריט, ברוקלין.

ערשטע סקעוואַנער רעליף סאַמייטען.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיינוואַך, 673 בראַדוויי. אָרג: 1934 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. האַבען געשאַפּען 4,000 דאָלער פאַר אַלטער היים. שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. טיקער, 2520 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

יוניטעד סעראַדקער יאָנג מענס סאַמייטען.

מוינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1912 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 125 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנ- קען, מוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שמויען אַלטע היים מיט 500 דאָלער יעהרליך; שמויען היגע אינסטיטו- ציעס. סעקר: לואיס סאַסניק, 1735 סטערלינג פּלאַ, ברוקלין.

סעראַדקער לעידים אַקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1932 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 43. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שמויען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. סקאַרא, 3805 65טע גאַס, וואַודסידע, לאַנג איילאַנד.

קאַנג. אנשי סערעט ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 73 לודלאַן סט. אָרג: 1898 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: 70% אַרבעטער; 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, שמויען מושב זקנים, תלמוד תורה אין אַלטע היים, און היגע אינ- סטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר: ס. פרינד, 27 ראַקאווי עווי, ברוקלין.

סקאַלאַטער פּראָג. יאָנג מענס סאַמייטען.

מוינגען: 2טע און 4טע שבת, 673 בראַדוויי. אָרג: 1914 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מוינגען — אידיש. פּראָפּאַגאַנדעלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מוישען בענעפיט, קרקע, נויט- פאַנד; שמויען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. דזשיאָבס, 1715 סטיוורלינג פּלאַ, ברוקלין.

אינד. סקאַלאַטער קראַנקען אונט. פאַראיין.

מוינגען: צווייטען און פערטען מיינוואַך, 257 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1892 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּאַגאַנדעלען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען

אנשי עסטרייך אונגארן, ספרד.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 52 קענאן סט. אָרג.: 1902 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. קולטורעלע מעטיקויטען: לערנען. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, נויט-פאָנד. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משה גאָלדבערג, 52 קענאן סט., ניו יאָרק.

עסטרייכער אַרבעטער בילדונגס פאַראײן, בר. 42, א. ר.
(דער ברענטש איז געווען דער ערשטער גאַליציאַנער ברענטש אין אַרבעטער רינג.)

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 111 איסט האַ-סמאָן סט. אָרג.: 1903 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 360. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַל-לען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. גאָס, 383 ראַטשעני סט., ברוקלין.

פאַביאַניצער פּראָגרעסיוו יאָנג מענס סאָסייטי.

מוינגען: דעם 2טען און 4טען מיי, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1915 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 100 מיט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, ליטעראַרישע פאַרוויילונ-גען. צוועק: טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, לייח-קאַסע; העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דושעק באַרעק, 132 איסט 112 גאַס, ניו יאָרק.

פאַביאַניצער פּראָג. יאָנג לעיריס סאָסייטי.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיי, 214 איסט 2טע סט. אָרג.: 1927 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּריווען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינס-טיטוציעס. סעקר: א. קאַפּלאַן, 888 — 42טע סט., ברוקלין.

פאַביקער וואַלינער סאָסייטי, וואַלין.

מוינגען: דעם 1טען און 8טען זונטאָג, אין 96 קלינטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1924 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון די מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אינסטיטוציעס אין אַלטער היים מיט 100 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר: י. גובער, 111-בי 11טע סטריט, ברוקלין.

ערשטע פּאָגרעבישטער בענ. סאָסייטי.

מוינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 18 גרעהעס עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1911 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 5% אַמעריקאַ-נער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגע-גען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיקאָב שאַפּיראָ, 985 דעקאַב עווע., ברוקלין.

פ

פאַראַליער ברענטש 277, א. א. א.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1930 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 285. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, פּראַפּעסיאָנאַלען. קליינע צאָהל אַמער-געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר: ל. פעלדמאַן, 2800 בלאַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

סקווירער ברענטש 165, א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 175 איסט באַרד-וויי. אָרג.: 1908 מיט אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 190. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען בולעטין צום 30 יאָרהייגען יוביליי. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַרלאַנאָוסקי, 84 סמויט סט., ברוקלין.

סקוילער בענ. אס'ן, גראַדע.

מוינגען: 2טען און 4טען שבת, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1900 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 250 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 3% אַמער. געבאַרענע, 8% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים; ביז איצט געשאַפּען 10,000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 30 דאָל. יעהרליך. סעקר: א. סמויגעל, 1621 פּראַספעקט עווע., בראַנקס.

אינד. סקערנעוויצער בענ. אס'ן.

מוינגען: 1טען און 3טען שבת, 1947 מעדיסאָן עווע. אָרג.: 1913 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע, 1% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאָנד; שטיצען אַלטע היים מיט 500 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך. סעקר: ס. קאַתן, 414 איסט 155טע סטריט, ניו יאָרק.

סקערנעוויצער יאָנג לעיריס.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 1941 מעדיסאָן עווע. אָרג.: 1933 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פּריווען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: צדקה, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. סטוינמאַן, 911 טיפּעני סט., בראַנקס.

סקערנעוויצער פאַטראָנאַט.

אַנגעשלאָסען צוויי אָרגאַניזאַציעס. שטיצען רעגולאַר אַלטע היים. סעקר: י. פּישעווסקי, 1681 ווייז עווע., בראַנקס.

ע

עאָטוואַס לאַרזש נומער 4, א. א. א. ב. א.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1888 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 123. עלעמענט: אַרבעטער, 50% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. שטיצען הילף אַקציעס פאַר אידען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. לעפּקאוויטש, 621 איסט 6טע גאַס, נ. י.

עליאס יאָנג מענס אס'ן.

מוינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1888 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 115 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, פּראַ-פעסיאָנאַלען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון די מוינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס איבער געזעלשאַפּטליכע פּראָגען. צוועק: געגענזיי-טיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, לייח-קאַסע. סעקר: סעמויעל בענדעס, 660 איסט 175 סטריט, בראַנקס.

עסטרייכער האַנדווערקער ק. א. פ.

מוינגען: דעם 2טע און 4טען זונטאָג, אין 111 איסט האו-סמאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1894 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 25% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע, 26% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. בראַמער, 282 ריווינגטאָן סט., ניו יאָרק.

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

ווילונגען; ארויסגעגעבען געדרוקטע מאטעריאלען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאנד, לויח-קאסע; שטיצען הוימושע און היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר. סעם זאווליק, 1146 מענאר עוו, בראנקס.

פאזאנסקערי-ווארשעווער בענ. אס'ן פרויען זאך.

מוינגען: ערשטען און דריטען מאנטאג, 40 איסט 7טע גאס. אָרג.: 1935 מיט 17 מויטגלידער, איצט — 45 עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. שפראך פון מוינגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פארווילונגען. צוועק: גע-גענזייטיגע הילף, העלפען נויט-ליידענדע מויטגלידער, שטיצען הוימושע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. הילף, 4123 9טע עוו, ברוקלין.

ערשטע פאווועליטשער לעידים אונט. פאראיין.

מוינגען: צווייטען און פערטען מיינוואך, 7 לואיס עוו. ברוק-לין. אָרג.: 1919 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: גע-זעלשאַפּטליכע צוזאַמענקומען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: גאסי נעש — סאפיע קאמלער, 645 סטאָן עוו, ברוקלין.

ערשטער פאראיין לינת הצדק אנשי פאטאקזילאמע.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 82 קלינטאן סט. אָרג.: 1899 מיט 6 מויטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בע-נעפיט, נויט-פאנד. שטיצען אַלמע היים מיט 1,000 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ז. קרעפיצער, 990 לעגעט עוו, בראנקס.

אינד. פאטאק זאמע סיסטערס און בראדערס.

מוינגען: 1טען און 3טען זונטאג, 214 איסט 2טע גאס. אָרג.: 1917 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 170 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. שטיצען אַלמע היים מיט 800 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר.: ג. קוואלענבערג, 4762 — 98 פל, קאָראָנאַ, לאַנג איילאנד.

פאטשאנאווער יאנג מענס בענ. סאָמייטי.

מוינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאג, אין 28 צווייטע עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1928 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 80 מויטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 20% אַמעריקאַ-נער געבאַרענע. שפראך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאנד; שטיצען אַל-טע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ג. הענדלער, 1070 עלדער עוועניו, בראנקס.

פאלאנער אינדעפענדענט אונט. פאראיין.

מוינגען: 2טען און 4טען שבת, בראָדוויי סענטראַל האַ-טעל. אָרג.: 1907 מיט 9 מויטגלידער, איצט — 200 מיט-גלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַ-לען. שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. פראַטאַקאָלען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; נויט-פאנד; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פאול ווייס-מאן, 2440 בראנקס פארק איסט, בראנקס.

פאלאנער פראַג. לעידים אַקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 678 בראָדוויי. אָרג.: 1930. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: יעשא ווארשאוסקי, 678 בראָד-וויי, ניו יאָרק.

אַמעריקאַנער פאַלאַצקער בענ. אס'ן.

מוינגען: 2טען און 4טען שבת, 91 איסט 4טע גאס. אָרג.: 1897 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 75 מויטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר.: מאריס הערשעץ, 1886 סעבינס עווע, בראנקס.

פאָדראָזשער בענ. אס'ן.

מוינגען: 2טען און 4טען זונטאג, 175 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1917 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 40 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 3% אַמע. געבאַרענע, 2% ניט לאַנדס-לייט. שפראך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטי-צען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר.: נ. קולבאק, 82 דאקאווי פארקוויי, ברוקלין.

קאָנג. מישת בנימין אנשי פאָרהייטן.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 108 איסט 1טע סט. אָרג.: 1895 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט. שטיצען היגע פּלאַנמאַפּישע אינסטיטוציעס. סעקר.: מר. געללער, 152 באַע-רום סטריט, ברוקלין.

קאָנג. רוּף שלום אנשי פאָרהייטן.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאג, 121 עסקעס סט. אָרג.: 1900 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: 75% אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשאָ ווייסער, 190 ווילסאן סט., ברוקלין.

פאָרהייטער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מוינגען: 1טען און 3טען דינסטאג, 175 איסט בראָדוויי. אָרג.: 1901 מיט 50 מויטגלידער, איצט — 125 מויטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 2% ניט לאַנדסלייט, 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון די מוינגען — או-דיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים מיט 1500 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינ-סטיוטציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר.: א. פרוינטליך, 678 לאפאיעט עוו, ברוקלין.

ערשטע פאראייניגטע פאָרהייטער קאָנג. אנשי ספרד.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 108 איסט 1טע סט. אָרג.: 1903 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בע-נעפיט, נויט-פאנד. האַלמען אויס תלמוד תורה אין אַלשער היים און שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. דזשוליוס שאָר, 3472 נאקס פל, בראנקס.

ערשטע אינד. פאָדראָזשער בענ. אס'ן.

מוינגען: 2טען און 4טען מיינוואך, 40 איסט 7טע גאס. אָרג.: 1901 מיט 36 מויטגלידער, איצט — 120 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמע. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, נויט-פאנד, קרקע; שטיצען אַלמע היים; ביז איצט געשאַפּען 15,000 דאָלער; שיקען 25 דאָל. מאַנאַטליך צו דאַרטיגען בית לחם; שטיצען היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר. סעמועל זויקעל, 190 איסט 117 סט., ניו יאָרק.

פאָדעמביצער בענ. סאָמייטי.

מוינגען: יעדען דריטען זונטאג אין חודש, 168 1טע גאס און סאוועהרן בולוואר, בראנקס. אָרג.: 1900 מיט 10 מיט-גלידער, איצט — 40 מויטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, גע-שעפטסלייט. 12% אַמע. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויי-טיגע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, לויח-קאסע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. הערבערט גרין, 695 דזשעקסאן עוועניו, בראנקס.

פאָוואַנסקערי-ווארשעווער בענ. אס'ן.

מוינגען: 1טען און 3טען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאס. אָרג.: 1916 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 150 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. קול-טורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, אונטערהאַלטונגען, פאַר-

יונייטעד ברעמיהרען פאַנעוועזש.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 106 פאַרטייט סטריט, אַר.ג. 1889 מױט 18 מיטגלידער, איצט — 145 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, מױטען בענעפיט, נױם-פּאַנד, קראַנקע; שמיצען אַלמע הױם פּעריאָדיש; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. בלום, 252 איסט 91טע סט., ברוקלין.

פאַסטאווער בענ. אס׳ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען מיטוואַך, 91 איסט 4טע גאַס. אַר.ג.: 1907 מױט 18 מיטגלידער, איצט — 240 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 10% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קומטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס אויף נאַציאָנאַ-לע און געזעלשאַפּטליכע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעם סיידלער, 1119 לענאַקס רד., ברוקלין.

יונייטעד פאַסטאווער כאַסייעמי נומער איינב.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 214 איסט 2טע גאַס. אַר.ג.: 1900 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: 90% אַרבייטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע, נױם-פּאַנד; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזש. באַריסקין, 557 קאַסקיאַסקא סט., ברוקלין.

פאַקאטילאווער בענעוואַלענט אס׳ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט. אַר.ג.: 1910 מױט 13 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזױטיגע הילף, מױטען, קראַנקען בענעפיט, קראַנקע, שול. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מאַריס קאַף, 198 ווילסאָן סט., ברוקלין.

פאַראַווער בענ. אס׳ן.

מיטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 175 איסט בראַדווױ. אַר.ג.: 1905 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער, 10% פּראָפּעסיאָנאַלען. 23% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע; שמיצען אַלמע הױם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. א. באַגיקי, 125 פּױט סטריט, נ. י.

פאַריצער בראַדערהוד בענ. אס׳ן.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 7 איסט 15טע סטריט. אַר.ג.: 1904 מױט 14 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 1% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. פּראָפּאָקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע, נױם-פּאַנד; שמיצען אַל-טע הױם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. א. שלױפּשטיין, 1323 איסט 16טע סטריט, ברוקלין.

אחים אהובים ישראל אנשי פוילן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 17 שערף סט. אַר.ג.: 1888 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לערנען. צוועק: שול, קראַנקע, נױם-פּאַנד. שמיצען אַלמע הױם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. זאָלאַשיץ, 71 שערף סטריט, ניו יאָרק.

חסידים אנשי פוילן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 11 מאַנטגאַמער סט. אַר.ג.: 1908 מױט 15 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קראַנקע, נױם-פּאַנד. שמיצען היגע רעליגיעזע און פּילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס. סעקר.: אלי קעלער, 281 הענרי סטריט, ניו יאָרק.

פאַלטאווער יאַנג מענס עיד סאַסייעטי.

מיטינגען: 1טען און 3טען מיטוואַך, 18 מאַנהעסטען עוועניו, ברוקלין. אַר.ג.: 1908 מױט 10 מיטגלידער, איצט — 107 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 5% אַמ-געבאַרענע, 5% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזױטיגע הילף, קראַנקען, מױטען בע-נעפיט, קראַנקע; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ל. מאַר, 7 לואיס עוועניו, ברוקלין.

פאלטאווער לערדים אקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 7 לואיס עוו., ברוקלין. אַר.ג.: 1933 מױט 12 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הױז-פרױען. קלױנע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַ-רענע און נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ע. פאַקס, 7 לואיס עוועניו, ברוקלין.

פאלטאווער ברענמיש 325, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרױטאָג, 309 האַרם סט., ברוקלין. אַר.ג.: 1909 מױט 50 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 5% אַרבייטער, 25% געשעפטסלייט, 25% פּראָ-לעקציעס, פאַרווילונגען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ל. באַראָן, 1020 קאַראַל סט., ברוקלין.

פאַלטימשינענער רומענישער ק. א. פ.

מיטינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג, 62 איסט 4טע גאַס. אַר.ג.: 1900 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: 5% אַרבייטער, 25% געשעפטסלייט, 25% פּראָ-פּעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% נױם לאַנדס-לייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיג-קייטען: אויגענע מיטגלידער רעפּעריען אויף פּאַליטיש-געזעלשאַפּטליכע מעמעס. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע, נױם-פּאַנד; שמיצען היגע רומענישע קאַנוואַלעסענט האַום און אַנדערע אינסטיטוציעס מױט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר. רענו. א. גוויק, 133 איסט 29טע גאַס, ניו יאָרק.

פאַלעקטריקסאָווער רעליף פאַראיין.

מיטינגען: נישט רעגולערע, 53 עוועניו „די“ אַרגאַניזירט: 1934 מױט 8 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. שמיצען אַלמע הױם מױט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר.: ה. לערנער, 287 איסט 7טע סט., ניו יאָרק.

ערשטער פאַמארושאנער ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אַר.ג.: 1897 מױט 12 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פּון מי-טינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע; שמיצען אַלמע הױם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. קאַרל שוואַרצאָן, 208 גרעפּמאַן סטריט, ברוקלין.

ערשטע פאַמארושאנער יאַנג לערדים אקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אַר.ג.: 1935 מױט 20 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבייטער, הױז-פרױען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שמיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: קאַרל שוואַרצאָן, 208 גרעפּמאַן סט., ברוקלין.

פאַנעוועזשער פּראָגרעסיוו יאַנג מענס בענ. אס׳ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַר.ג.: 1906 מױט 13 מיטגלידער, איצט — 175 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% נױם לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס אויבער סאַציאַלע פּראָגען. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קראַנקע; שמיצען אַלמע הױם; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מױט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר. סעם גלאַס, 78 ניופּאַרם סטריט, ברוקלין.

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

הברה אנשי שבת אחים, פוילן.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 26 ריזש סט. אָרג. 1891 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לערנען. צוועק: שול, קרקע, מויען פאַנד. שמיצען היגע רעליגיעזע אינסטימוציעס. סעקר: בענדושאַמין קאָהען, 25 ריזש סט. ניו יאָרק.

בית המדרש הגדול ר'ספרד אנשי פוילן.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 11 אַטורני סט. אָרג. 1885 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, קרקע, שמיצען היגע רעליגיעזע אינסטימוציעס. סעקר: משה זעביק, 11 אַטורני סט. נ. י.

הברה בית הכנסת ר'ספרדים מפוילן.

מוינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 193 הענרי סט. אָרג. 1893 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, לערנען, קרקע. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ה. וואַלקינס, 193 הענרי סט. נ. י.

הברה ספרד אנשי פוילן.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 244 איסט בראַדוויי. אָרג. 1891 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געי מיט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: נויט-פאַנד, קרקע, שול. שמיצען אַלטע היים. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ש. שמוּלעוויטש, 244 איסט בראַדוויי, נ. י.

הברה תפארת אחים ספרד אנשי פוילן.

מוינגען: יעדען צווייטען שבת, 21 סאַפּאַלק סט. אָרג. 1911 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שול. שמיצען אַלטע היים און היגע אינסטימוציעס. פּרעז: לייב טוכמאַן, 224 קלינטאָן סט. נ. י.

בית המדרש לינת הצדק אנשי פוילן.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 23 העסטער סט. אָרג. תרע"ו מיט 10 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס אויף רעליגיעזע מעמעס. צוועק: קרקע, נויט-פאַנד. שמיצען אַלטע היים. ביז איצט געשאַפּען 2,000 דאַלער. שמיצען היגע אינסטימוציעס מיט 50 דאַלער יעהרליך. סעקר: ר. פּיוועל, 23 העסטער סט. נ. י.

פּובליקאציע-קאָאָפּעראַטיוו ברענטש 259, א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג. 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס, פּאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: מ. גאַלדמאַן, 3975 סעזשוויק עוו, בראַנקס.

קאַנאָ פּובליקאציע.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אָרג. 1898 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 450 פּאַבליקעס. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלע, רבנים. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, לוי-פאַנד. האָבען אַפּאַל געשטיצט אַלטע היים מיט 60,000 דאַלער. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: מאָריס ליפּשיץ, 661 בעק סטריט, בראַנקס.

ערשטער אינדעפּענדענט פּולמוסקער א. פ.

מוינגען: 2טע און 4טע מאַנטאָג, 80 קלינטאָן סטריט. אָרג. 1900 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק:

קראַנקען, מויען בענעפיט, נויט-פאַנד, לוי-קאַסע; האָ-בען געשטיצט אַלטע היים מיט 15 מויענט דאַלער; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: סעם מוללער, 746 איסט 6טע גאַס, ניו יאָרק.

פּולמוסקער פּראָג. סאַטויעטי.

מוינגען: דעם 1טע און 3טע דענסטאָג, 96 קלינטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג. 1917 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 161 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלטע היים מיט 400 דאַלער יעהרליך; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: מאָריס גאַלדמאַכער, 984 איסט 176טע סט. בראַנקס.

פּולמוסקער לעידים אַקוילערי.

מוינגען: צווייטע און פערטע דענסטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג. 1937 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרוויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: שמיצען הוימישע אינסטימוציעס. סעקר: מרס. ליבהאכער, 538 איסט צווייטע גאַס, ברוקלין.

פּולמוסקער-רוישיקאָווער ברענטש 47, א. א. א.

מוינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 140 2טע עוו. אָרג. 1930 מיט 28 מיטגלידער, איצט — 146. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקוימען: לעקציעס, ליטעראַרישע אינטערעסאַלונגען. סעקר: מאַטינער, 202 הענרי סט. נ. י.

פּרויען אַקו. פּולמוסקער-רוישיקאָווער

ברענטש 47, א. א. א.

מוינגען: יעדען צווייטען פּרויטאָג אין חודש, 140 2טע עוו. אָרג. 1938 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 18. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פּרוויען. שפראַך פון מוינגען — אידיש. סעקר: אַסתר אידעלמאַן, 838 הוואַיט פּל, בראַנקס.

פּולמוסקער-רוישיקאָווער פּאַטראָנאַט.

מוינגען: ערשטען און דריטען מויוואָך, 108 איסט 14טע גאַס. אָרג. 1937 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 45 און 3 אַרגאַניזאַציעס מיט אַ מיטגלידערשאַפּט פון 500. שפראַך פון מוינגען — אידיש. האָבען אַריבערגעשיקט אין אַלעמער היים 1,700 דאַלער. שיקען יעהרליכע סומע צו דאַמיגע אינסטימוציעס. סעקר: י. וואַרטאָווסקי, 2084 דיען סט. ברוקלין.

פּיאַטאָראַטער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מוינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג. 1908 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטונ-גען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מויען בענעפיט, קרקע; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: א. סיגעל, 25 איסט 177טע גאַס, בראַנקס.

פּיאַטניצער יאַנג מענס עיר סאַטויעטי.

מוינגען: 2טע און 4טע שבת, 98 פּאַרסייט סטריט. אָרג. 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 105 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מויען בענעפיט, קרקע; שמי-צען נויט-ליידיגע; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ל. לעווין, 566 בריסטאָל סטריט, ברוקלין.

הברה בני ישראל אנשי פיאטניצער.

מוינגען: יעדען צווייטען שבת, 240 מעדיסאָן סט. אָרג. 1893 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מוינגען—אידיש. צוועק: שול, קרקע, מויען שמייער, נויט-פאַנד. שמיצען אַלטע היים און היגע אינסטימוציעס. סעקר: אורווינג קענטאָר, 777 ניו לאַטס עוו, ברוקלין.

ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט פּאַנד, שטיצען אַלטע היים מיט 500 דאָלער יעהר-לאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרלאַך. פּרעזידענט: מ.ש. געלב, 1865 מאַנאַרן עוו, בראַנסק.

פּילפּאָווער אַסס'ן אינק.

מיטגלידער: צווייטען דינסטאָג אין חודש, 678 בראַדוויי. אָרג.: 1923 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש-ענגליש. פּראָפּאַגאַנדע — ענגליש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלטע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. פינק, 1393 פּאַרק פּל, ברוקלין.

ערשטער פּילעשטיש-בעסאָראַביער רומעניע ק. א. פ.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1900 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דושיק בלאַשטיין, 8015 בראַיאַן 8טע סט, ברוקלין.

ערשטער פּינשיעווער ק. א. פ.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען, אַרויסגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: גענערוויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, לוי-פּאַנד, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: וויליאַם פּילפּאָנעל, 2943 וועסט 25טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע פּינשיעווער סיסטערהוד.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פּרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטגלידער — ענגליש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: גאַסי קרעין, 168 מען אייק וואַך, ברוקלין.

פּינסקער לעידים גמילת חסדים משאריטי סאָם.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 73 לודלאַן סט. אָרג.: 1902 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: שטיצען נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע. שיקען יעדען האַלב יאָר אַ סומע געלט צו העלפּען יתומים און תלמוד תורה אויף יענער זייט ים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. סילבערפּיין, 2408 קלאַרענדאָן ראָוד, בראַנסק.

אינד. שוהרי טוב אנשי פּינסק.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינאָן סט. אָרג.: 1903 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: שול, קרקע, מויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד. שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעם אויבערמאַן, 256 דומאַנט עוו, ברוקלין.

פּינסקער ברעניטש 210. א. ר.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 678 בראַדוויי. אָרג.: 1908 מיט 44 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: מערצאָהל אַרבעטער. קליינער פּראָפּאַגאַנדע אַמעריקאַנער געבאָרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דושיק בעגון, 949 פּעיל סטריט, בראַנסק.

פּינסקער ברעניטש 10. א. א. א.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1930 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 375. עלעמענט:

ערשטער פּיאָרער ק. א. פ.

מיטגלידער: דעם ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1900 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 355. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש-ענגליש. פּראָפּאַגאַנדע — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, לייט-קאַסע, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלטע היים; שטיצען הי-גע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַריץ מאַנעס, 89 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע פּינשיעווער בענ. סאָסייעטי.

מיטגלידער: צווייטען און חודש שבת, רענד סקול, 7 איסט 15 גאַס. אָרג.: 1907 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 110 מיט גלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: גענערוויטיקע הילף, קרקע, קראַנקען, מויטען בענעפיט. סעקר. ש. סערעברניסקי, 75 איסט 150 גאַס, ניו יאָרק.

פּינשיעווער שווערשומסקער ברעניטש 213. א. ר.

מיטגלידער: פּערטען שבת אין חודש, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1912 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: וו. סינגער, 374 איסט 10טע גאַס, נ. י.

פּילאָווער פּאַדאָליער סאָסייעטי.

מיטגלידער: 2טען און 4טען שבת, 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 21 מיטגלידער, איצט — 115 מיט גלידער. עלעמענט: געמישט. 12% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קול-טורעלע מעסיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע; פּלעגען שטיצען אַלטע היים; שטיצען הי-גע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. אַלמער געלער, 495 איסט 171טע סטריט, בראַנסק.

אינד. ערשטער פּילאָווער ק. א. פ.

מיטגלידער: 2טען און 4טען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 120 מיטגלידער. עלעמענט: 60%, אַרבעטער 30% געשעפטסלייט, 10% פּראָ-פּאַגאַנדע. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 60% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס וועגן היימישע. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 250 דאָלער יעהרליך. סעקר. העראָלד בערנשטיין, 154 האַילענד פּל, ברוקלין.

פּילאָווער יאָנג מענס ברעניטש 480. א. נ. א. פ.

מיטגלידער: צווייטען און פּערטען שבת, 147 2טע עוו. אָרג.: 1936 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 63. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּאַגאַנדע. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 12% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, קאַנצערטען, פּאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ.ש. ראָטה, 823 איסט 178טע גאַס, בראַנסק.

ערשטער פּילאָווער פּאַדאָליער ק. א. פ.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1913 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 11% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, האַבען אַמאָל געשאַפּען 10,000 דאָלער פאַר אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר.: י. סקולער, 988 סימפּסאָן סט, בראַנסק.

פּילאָווער בענעוואָלענט אַסס'ן.

מיטגלידער: ערשטען זונטאָג בייטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1912 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 20%

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

שפראך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלסע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיקאָב באַגאווי, 295 איסט 94טע סט, ברוקלין.

פלאַצקער יאָנג מענס אינר. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 228 וועסט 47טע גאַס. אָרג: 1893 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 1000. עלע-מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש-ענגליש. צוועק: טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, לוי-קאַסע, העלפען נויט-ליידענדע מעטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: דזשארדזש סימען, 64 וועסט 23טע גאַס.

פלאַצקער פאַטראָנאַט.

מיטינגען: 108 איסט 14 טע גאַס. אָרג: 1935. איצט 15 מיטגלידער און איין סאַיעטי. שפראַך פון מיטינגען — איריש. האַבען ליטעראַרישע אַווענטען, קאַנצערטען און פאַר-ווילונגען. שטיצען נויט-באַדערפטיגסטע אין אַלסער היים. סעקר: מ. ראַזענשטיין, 2725 סטרושוויק עוו, בראַנסק.

קאַנג. אנשי פעמריקאָוו.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת אין חודש, 498 הערצל סט, ברוקלין. אָרג: 1916 מיט 19 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 28% אַמע. געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: דאַווענען, געגענ-זייטיגע הילף, קרקע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. לאַזעבניק, 820 ראַקאווי עוו, ברוקלין.

ערשטע פעמשיאָנקער לעיריס אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1930 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס און הויז-פרויען. קלוינע צאַהל אַמע. געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: העל-פען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: איידא האַמבורג, 813 2טע עוו, נ. י.

פעמשיאָרקער וואַלינטער אונט. פאַראייני.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 15-2טע עוו. אָרג: 1931 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: נויט-פאַנד, קרקע, האַבען געשאַפֿען 5,000 דאָלער פאַר אַלסער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. בעיקער, 2194 איסט 5טע סטריט, ברוקלין.

יוניווערסעל פעמשיענעזשינער.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 260. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלסער היים תלמוד תורה, בקור חולים, אַרימע קיך מיט 1,300 דאָלער יעהרלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: א. צווייג, 1886-76טע סט, ברוקלין.

ערשטע פעמשיענעזשינער לעיריס אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1934 מיט 24 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: הויז-פרויען. קלוינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: צדקה. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ר. שאַצבערג, 1560 מאַזנ-סטעד עוועניו, בראַנסק.

ערשטע קאַנג. אנשי פעמשיענעזשינער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1903 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: 75% אַרבעטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: שול, קרקע, שיקען געלט פאַר תלמוד תורה אין אַלסער היים און שטיצען היגע אינסטיטו-ציעס. פרעז. א. שאַצבערג, 1320 שערידאַן עוו, בראַנסק.

מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. קלוינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס אַף צייט פראַגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מיס ר. גלאַבערמאַן, 166 2טע עוו, נ. י.

פינסקער ברענטש 210, א. ר. (פרויען ברענטש).

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1930 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס, הויז-פרויען. קלוינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עני לעווין, 1949 64טע גאַס, ברוקלין.

פינסקער און ארמגענעט פאַטראָנאַט.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 799 בראַדוווי. אָרג: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. ווערען געשטיצט פון ברענטש 10, א. א. א. שפראַך פון מי-טינגען — איריש. פיהרען דורך ליטעראַרישע אַווענטען, קאַנ-צערטען, פאַרווילונגען. שטיצען מיט באַשטימטער סומע נויט-באַדערפטיגסטע אין אַלסער היים. סעקר: ס. גליבער, 772 איסט 180טע גאַס, בראַנסק.

ערשטע פוימניער בענעוואַלענט סאַייטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1903 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 64. עלעמענט: געמישט. 16% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 16% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלסע היים מיט 200 דאָלער יעהרלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָ-לער יעהרלאַך. סעקר: רעוו. דוש. פוקס, 1221 רעמאָן עוו, ברוקלין.

הברה אנורת אחים בני ר' אריה אנשי פיעסק.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 134 הענרי סט. אָרג: 1906 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבע-טער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: שול, קרקע, בענע-פויט. שטיצען גמילת חסדים אין אַלסער היים און העלפען אַרויס היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אברהם זאבעלינסקי, 50 העסטער סט, נוי יאַרק.

הברה גמילת חסדים בני לייב בער אנשי פיעסק.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 420 הינסדעיל סט, ברוקלין. אָרג: 1928 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: אַרבעטער. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: גמילת חסדים פאַר מיטגלידער. סעקר: א. לעווין, 478 הינסדעיל סט, ברוקלין.

פיעסקער ברענטש 63, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 522 סמאָן עוו, ברוקלין. אָרג: 1930 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 75% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. קרייס-מאַל, 692 ריווערדעיל עוו, ברוקלין.

פיראמניער פראַגרעסיווער פאַראייני.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1910 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% נויט-לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: געגענווישיקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטי-צען היגע אינסטיטוציעס.

פלאַסקער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג: 1914 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% נויט-לאַנדסלייט.

ערשטע פענשטענקער בענ. סאַם.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 214 איסט 2טע סט. אַרג.: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעס וויניט, 208 איסט 27טע סט., נ. י.

ערשטער פעלשטינער פראַג. בענ. אַסאָן.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג.: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, אַרויסגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, לוי-קאַסע, נויט-פאַנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. פּיטשין, 724 איסט 160טע סט., בראַנקס.

ערשטע פעלשטינער פרויען אַקוילערי.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג.: 1934 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. געהאַלטען אַרויסגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. האַבען נויט-פאַנד. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מרס. מיני קום, 1978 בעטההויס עוו. בראַנקס.

ערשטע פראַברוזשנער סאַמייעטי.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 214 איסט 2טע גאַס. אַרג.: 1904 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 18% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע הויט און שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: ר. פּערלמוטער, 850 פעיל סט., בראַנקס.

לעזא גאלדבערג פראַברוזשנער לאַרזש 552. א. א. ב. א.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 80 קלינטאָן סט. אַרג.: 1910 מיט 172 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. פּרוינד, 99 קלינטאָן סטריט, נ. י.

ערשטער פראַנער אינד. אַננט. פאַראייני.

מוינגען: ערשטען און דריטען מיינוואַך, 40 איסט 7טע סט. אַרג.: 1913 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלטע הויט, און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. מ. שויפּמאַן, 857 בראַדוויי, נ. י.

פראַנער וואַרשעווער יאָנג מענס עיד סאַם.

מוינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 28 2טע עוו. אַרג.: 1904 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. צוועק: קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלטע הויט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרלאַך. פּרעזידענט: ה. בערענשטיין, 233 איסט 12טע גאַס.

ערשטע פראַנער לעידים אַקוילערי.

מוינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אַרג.: 1926 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען און פּראַפעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס אָף צייט פּראַ-גען, קאַנצערטען, ליטעראַרישע פאַרוויילונגען. צוועק: שטיצען דורך פּוילישער פּעדעראַציע היימישע אינסטיטוציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: איידא סאַבל, 900 האָום סט., בראַנקס.

חברה בני ר' יונה אנשי פראגע.

מוינגען: יעדען צווייטען שבת, 11 מאַנטאָנאָמער סט. אַרג.: 1900 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קרקע, בענעפיט. שטיצען פון צייט צו צייט אַלטע הויט, און רעגולאַר, היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. וואַלק, 140 געריק סט., נ. י.

פראַנער-וואַרשעווער ברענמש 386. א. א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פּריוואַט, 12 סט. מאַרקס פּל. אַרג.: 1915 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 173. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. אַרויסגעגעבען סאוועניר זשורנאַל. שטיצען הויז-פאַנד און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: נייטן פּישמאַן, 185 איסט 175טע גאַס, בראַנקס.

ערשטער פראַבניקער ק. א. פ.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 2טע עוו. אַרג.: 1906 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 183. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, אונטערשאַלטונגען, אַרויסגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקע, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. ראָזענבלום, 1710 בעטההויס עוו. בראַנקס.

פראַסקוראָווער ציון קאַנג. ק. א. פ.

מוינגען: אַלע צוויי וואָכען, 431 איסט 6טע סט. אַרג.: 1900 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: 50% אַרבעטער, 30% געשעפטסלייט, 20% פּראַפעסיאָנאַלען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, צענטער. אַהיים געשיקט 10,000 דאָלער אין צייט פון פּאַגראַמען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אברהם ענענסטיין, 2551 וועבסטער עוו., בראַנקס.

פראַסקוראָווער לעידים סאַמייעטי.

מוינגען: צווייטען און פּערטען מיינוואַך, 431 איסט 6טע סט. אַרג.: 1910 מיט 23 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: פּילאַנטראָפּישע אַרבעט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מרס. סטיינבערג, 64 סאַום 9טע סט., ברוקלין.

פראַסקוראָווער-יאַראַמעליניצער פראַג. בר. א. א. ר.

מוינגען: צווייטען און פּערטען פּריוואַט, 111 איסט האַז-ספּאַן סט. אַרג.: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ד. קיסעלאָף, 980 פּריוואַט סטריט, בראַנקס.

פראַסקוראָווער ברענמש 54. א. א. א.

מוינגען: ערשטען און דריטען פּריוואַט, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג.: 1930 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער. 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס איבער פּאַליטישע, ליטעראַרישע און געזעלשאַפּטליכע פּראַגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ד. לאַזאַראָו, 1773 לאַנגפּעלאָ עוו., בראַנקס.

פרויען קלוב פון פראַסקוראָווער ברענמש 54. א. א. א.

מוינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 145 2טע עוו. אַרג.: 1927 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: אַרבעטער-פרויען. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, לויטן-קרויזען, ליטעראַרישע אונטער-האַלטונגען. סעקר.: אַנאָ קפּאַר, 956 סימפּסאָן סט., בראַנקס.

און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: כ. ריטשמאן, 244 איסט 7טע גאס, ניו יארק.

פריילוקער ברענמש 167, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאג, 16-18 מאנאטען ענו, ברוקלין. אָרג: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 81. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר: לואיס זאסלאווסקי, 1155 דזשאנס פל, ברוקלין.

פּרעמישלאַנער יאָנג מענס בענ. סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג: 1909 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען די אַלמע היים דורך אַ שטעטעלשען הילפס-קאָמיטעט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעס באַר-באָ, 1481 וואַשינגטאָן ענו, בראַנקס.

פּרענער ברוּדערלעכער אונט. פאַראייין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 105 איסט 106טע גאס. אָרג: 1908 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלע-מענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר: ע. סאַון, 700 איסט 141טע גאס, נ. י.

ערשטער פּשעמישלער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 214 איסט 2טע סט. אָרג: 1889 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 460. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, הילפס פאַנד, שטיצען אַלמע היים, געשאַפּען ביז איצט 18,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: איזידאָר שוירמס, 285 פאַרמ וואַשינגטאָן ענו, נ. י.

קאָנא. אליעזר גאַנץ, פּשעמישל.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 96 קלינטאָן סט. אָרג: 1890 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פּראָפּאָגאַנדע-ענגליש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, טעאַטער בע-געפיטען. צוועק: אהדות, קרקע, נויט-פאַנד פאַר מיטגלידער, און טויטען בענעפיט. סעקר: הערמאַן וואונדערליך, 51 טשעמ-בערס סט, נ. י.

תּכארת יוסף אנשי פּשעמישל.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, שעריף און דעלענסקי סט. אָרג: 1900 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאַנד. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. פלוים, 283 סטענשאַן סט, נ. י.

פּשעמישלער פּרויען סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1903 מיט 10 נמיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פּרויען. 40% אַמער. געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענווי-טיגע הילף, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. האַבען אויפ-געבויט אַ בית יתומים אין אַלמער היים. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. קנאלער, 2811 וועסט 25טע סט, ברוקלין.

ערשטע פּראָשאַנער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1902 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען קינדער שול און בקור חולים אין אַלמער היים, האַבען אַהיים געשיקט ביז איצט 10,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזש. מאַקאָן, 8645 25טע ענו, ברוקלין.

ערשטער פּראָשאַנער לעידים ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 106 פאַרסייט סט. אָרג: 1920 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען קראַנקע און נויט-ליידענדע, קרקע. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מרס. זעלדע באַרענסטין, 445 איסט 5טע סט, ברוקלין.

משכן ישראל אנשי פּרוזשינער-סעליק-מאַלמש.

מיטינגען: יעדען זונטאָג, 245 דייוויזשאַן סט, נ. י. אָרג: 1918 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, געגענוויטיגע הילף, קרקע. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. פּרעז: י. פינקעל, 5 רידזש סט, נ. י.

פאַראייניגטער פּרוזשינער ברענמש 244, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאס. אָרג: 1908 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונג-גען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: נייטן פּאלאק, 1806 וויז עוועניו, בראַנקס.

פּרוזשינער יוגענט קלוב, ברענמש 244, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 22 איסט 15טע גאס. אָרג: 1938 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, סטודענטען. אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר: ראזע גאַלדבערג, 972 איסט 14טע גאס, ברוקלין.

פּרוזשינער פּרויען ברענמש "ב" 244, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאס. אָרג: 1930 מיט 32 מיטגלידער, איצט — 125. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטס, הויז-פּרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, קאָנצערטען. געהאַלפען אַרויסגעבען ביכער און ליטעראַרישע אויסגאַבען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עני וויניק, 1415 סעילאָר ענו, בראַנקס.

אינדעפּענדענט פּרוזשינער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1897 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 460. עלעמענט: געמישט. 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יוסל טאַפּער, 1219 וואַז ענו, בראַנקס.

פּרוזשינער פּרענדס סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 673 בראַדוויי. אָרג: 1907 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שטיצען היימישע

געזעלשאַפֿטליכע, און מעדיצינישע פּראָגען; פּאַרוויילונגען און ליטעראַרישע אונטערהאַלטונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. גאַלדסמיטה, 782 איסט 175טע גאַס, בראַנקס.

קאָווינער בענעוואָלענט אַס'ן.

מייטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1924 מיט 10 מייטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ל. סילווערוואַסער, 684 הענ-דריקס סט, ברוקלין.

קאָוולער-רוואַלינער יאָנג מענס בענ. אַס'ן.

מייטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 137 הענרי סט. אָרג: 1903 מיט 30 מייטגלידער, איצט — 360. עלעמענט: געמישט. אַ קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, מייטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול, ליי-קאַסע פאַר מיט-גלידער. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם מאַנדעל, 78 וועסט 78טע גאַס, נ. י.

חברה אנשי קאָוולער וואַלינער.

מייטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 149 קלינטאָן סט. אָרג: 1901 מיט 7 מייטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: שול. סעקר: מ. קעסלער, 173 הענרי סט.

קאָוולער ברענטש 475, א. ר.

מייטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוויי. אָרג: 1910 מיט 30 מייטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען יוביליאַום זשור-נאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאַזעף ל. מערי, 34 באַרטלעט סט, ברוקלין.

קאָווינער יאָנג מענס בענ. אַס'ן.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען מייטגלידער, 98 פּאַרסייטה סט. אָרג: 1889 מיט 17 מייטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. וואַלף, 1360 פּלימפּטאָן עוועניו.

קאָווינער ק. א. פ.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 678 בראַדוויי. אָרג: 1901 מיט 5 מייטגלידער, איצט — 425. עלעמענט: געמישט. 10% ניט לאַנדסלייט, 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוליוס שטערמאַן, 3084 בראַיטאָן 2טע סט, ברוקלין.

חברה נחל יצחק דורשי טוב, קאָווינע.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 79 רידזש סט. אָרג: 1893 מיט 12 מייטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. מייטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: דרשות. צוועק: 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. בעקער, 58 נאַרפּאָלק סטריט, ניו יאָרק.

קאָנג. אנשי רגלים, קאָווינע.

מייטינגען: ערשטען דאַנערשטאָג אין חודש, 231 איסט 14טע סט. אָרג: 1898 מיט 28 מייטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, קראַנקען פּאַנד, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דיוויד גלאז-שטיין, 1823 — 68טע סט, ברוקלין.

צ

ערשטע צאָומער יאָנג מענס בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מייטינגען: 1 — 3 דינסטאָג, 83 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1906 מיט 25 מייטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: 75% אַרבייטער, 30% אַמער. געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס איבער ליטעראַטור. צוועק: קראַנקען, מייטען בע-נעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. גאַלאַמב, 2117 — 71טע סטריט, ברוקלין.

צאשניק ביטשענקאָוויצער ק. א. פ.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1889 מיט 7 מייטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, זקנים-פּאַנד, געהאַלפּען אַלמע היים מיט 50 מייטענט דאַלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: וויליאַם ה. קאַהען, 661 הענדריקס סט, נ. י.

צווישענקאָוויצער און באַבאָווער בענ. סאָס.

מייטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 678 בראַדוויי. אָרג: 1930 מיט 7 מייטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. הירשפּעלד, 6905 20טע עוו, ברוק.

ק

קאָברינער אונט. פּאַראַיין.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 98 פּאַרסייט סט. אָרג: 1890 מיט 15 מייטגלידער, איצט — 275. עלעמענט: 55% אַרבעטער, 40% געשעפטסלייט, 5% פּראָפעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, נויט-פּאַנד. שטיצען אין דער אַלמער היים תלמוד תורה און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. דובין, 672 קראַטאַנאָ פּאַרק סאַוטה.

קאָברינער בענ. לערדים סאָסייעטי.

מייטינגען: ערשטען און דריטען מאָנטאָג, 73 לודלאָו סט. אָרג: 1904 מיט 50 מייטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. ליפּשוץ, 1564 באַסטאָן ראָוד.

חברה אנשי קאָבריין-האַראַרדי-אָנמיפּאָלע.

מייטינגען: יעדען צווייטען שבת אין חודש, 708 סמאָן עוו, ברוקלין. אָרג: 1920 מיט 40 מייטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קליינע צאַהל ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. צוועק: לערנען, דאַווענען, ליי-קאַסע, קראַנקען, מייטען בענעפיט, קרקע, מעדי-צינישע הילף. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם סעפּער, 837 האַפּקינסאָן עוו, ברוקלין.

קאָברינער ברענטש 51, א. ר.

מייטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 111 איסט האַ-סמאָן סט. אָרג: 1904 מיט 20 מייטגלידער, איצט — 148. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַל-לען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. גאַלד, 852 איסט 172טע גאַס, בראַנקס.

קאָברינער ברענטש 250, א. נ. א. פ.

מייטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 211 וועסט 84טע גאַס. אָרג: 1928 מיט 7 מייטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפּראַך פון מייטינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס אָפּ פּאָליטישע,

מיטינגען — איריש. צוועק: קראנקען, טוישען בענעפיט, קרקע האַבען געשאפען פאַר אַלמער היים 10,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לואיס קאָץ, 1166 אינטערוויל עוו, בראַנקס.

ערשטער אינר. קאָמירער אונט פאַראייני.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 12 סע. מאַרס פּל. אָרג: 1916 מיט 65 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש-ענגליש. צוועק: קראַנקען טוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמער היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. קאופמאַן, 1069 מיפּאָני סט, בראַנקס.

קאיראנאָוער בענעוואַלענט סאָם.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 678 בראַדוויי. אָרג: 1899 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענע-פּיט, קרקע, גמילת חסד און זקנים פּאָנד, האַבען געשטיצט אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דוד באַראָן, 362 וואַן סיקלען עוו, ברוקלין.

קאיראנאָוער יאָנג מענס בענ. אספּי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, האַטעל קלאַרידזש, 44טע גאַס און בראַדוויי. אָרג: 1903 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 6% אַמע. געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. קראַ-קען, טוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאָנד, פּלעגען שטיצען אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: ב. סמויט, 1269 שערידאַן עוו, בראַנקס.

חברה בית אהרן חסידו קאיראנאָוער.

מיטינגען: ניט באַשטימט, 922 איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין. אָרג: 1920 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: ציריקגעצויגענע געשעפטסלייט. צוועק: דאווענען, רעליגיעזע צוזאַמענקונפטען. האַבען אויגעגען חסידים שטיבל. סעקר: רבי משה מווערסקי, 922 איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין.

חסידו קאיראנאָוער וחסידו קאָברין.

מיטינגען: אַלע חודש, 193 הענרי סט. אָרג: 1896 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: פאַרשיידענער. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. קולטורעלע פעטיקייטען: לערנען. צוועק: שול, קרקע, העלפען היגע אינסטיטוציעס און געבען צדקה. סעקר: ה. וואַלקין, 193 הענרי סטריט, נ. י.

אנשי שלום קאיראנאָוער.

מיטינגען: אַלע צוויי וואָכען, 33 דזשעפּערסאָן סט. אָרג: 1884 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: כמעט אַלע אַרבעטער. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פּאָנד, פּלעגען שטיצען אַלמער היים. שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: י. גראַסמאַן, 1884 סט. מאַרס פּל, ברוקלין.

חברה אהבת אברהם בני קאָלאָ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 48 עוועניו די. אָרג: 1877 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. שפראַך פון מיטינגען — איריש-ענ-גליש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, נויט-פּאָנד, תּלמוד תּורה און אַלמער היים און שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אברהם קאַהען, 1766 65טע סט, ברוקלין.

קאָלבושאָווער טייטלבוים חברה.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 111 איסט האַ-סאַן סט. אָרג: 1904 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 420. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש-ענגליש. פּראַ-טאַקאָלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, געשאַפען 75,000 דאָלער פאַר אַלמער היים, שטיצען

קאָווער ברענטש 83, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 175 איסט בראַד-וויי. אָרג: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 516. (אינר-געשאַפען פּרויען). עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען יובילוי זשורנאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. עפשטיין, 2256 וואַלטאָן עוועניו, בראַנקס.

קאָווער פרויען קלוב, ברענטש 83, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 175 איסט בראַד-וויי. אָרג: 1938 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: הויז-פּרויען. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. ריס, 10 מאַנראָו סט, נ. י.

קאָווקאָוער בענעוואַלענט סאָסייעטי.

מיטינגען: צוויי מאַהל אין מאַנאַט; 40 איסט 7טע סט. אָרג: 1924 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. קאגאַן, 1184 נעלסאָן עוו, בראַנקס.

ערשטע קאָווקאָוער בענ. סאָם.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 193 איסט 2טע גאַס אָרג: 1906 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 230. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 70% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, שול אַרויסגעגעבען געדוקטע מאַ-טעריאַלען. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוי בלאַט, 1471 קראַטאַנא עוו, בראַנקס.

ערשטער קאָווקאָוער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 15 צווייטע עוו. אָרג: 1887 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 225. עלעמענט: געמישט. 27% אַמעריקאַנער געבאַרענע. (אַלע מיטגלידער זיינען פון איין משפּחה) שפראַך פון מיטינגען — איריש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, משפּחה צוזאַמענקונפטען. אַרויסגעגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשעק בלאַט, 1421 קראַטאַנא פאַרק איסט, בראַנקס.

ערשטע קאָווקאָוער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 15 2טע עוו. אָרג: 1928 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פּרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, צוזאַמענקונפטען. צוועק: העלפען די מענער און די אָרגאַניזאַציע אַרבעט, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, לוי-קאַסע. שטיצען היימישע און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר: מרס. ראַכמעס, 1201 אגדען עוו, בראַנקס.

קאָזימיר-פאַרילער יאָנג מענס בענ. סאָם.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנאַטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג: 1914 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — איריש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טוישען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאָנד, האַבען אַמאָל געשאַפען פאַר דער אַלמער היים 2,500 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהר-לאַך. סעקר: הערי סלאוויין, 260 עמבאָי סט, ברוקלין.

אינר. ערשטער קאָלואָווער ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת. אָרג: 1898 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט, שפראַך פון די

שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, קרקע, נויט-פאָנד. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בראַנהוד, 79 לואיס סט., נ. י.

קאָנג. אנשי קאלוש.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1905 מיט אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שויטען בענעפיט, קרקע. האָבען אויגעגעבן שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעני לאַנדסמאן, 318 איסט 8טע גאַס, ניו יאָרק.

אינד. קאלושינער בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 111 איסט האַז-סמאָן סט. אָרג.: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 18% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאָנד, שטיצען אינסטיטוציעס און אַלער היום מיט עטלעכע הונדערט דאָלער יעהרלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: ב. מאַראַה, 1415 פרענקלין עוו., בראַנקס.

קאלושינער לעידים סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 111 איסט האַז-סמאָן סט. אָרג.: 1931 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: הויז-פרויען. 12% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע אינסטיטוציעס מיט יעהרליכער סומע, און שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראז ליבערמאן, 927 48טע גאַס, ברוקלין.

קאלושער יאָנג מענס בענ. סאָס.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1905 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 275. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאָנד, שטיצען אַלער היום, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. מינצער, 1563 סטורלינג פּלאַ, ברוקלין.

בני ישראל קאלוואריער.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 13-15 פּויק סט. אָרג.: 1862 מיט קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווענען, לערנען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. בורסקי, 245 גרענד סט., ניו יאָרק.

קאליבוקאווטישער פראָג. סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, האַנטס פּאָינט פּאַלאַס, 163טע סט., און סאָטהערן בולעוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1914 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שויטען בענעפיט, נויט-פאָנד, פּלענען שטיצען אַלער היום, געשאַפּען ביז איצט 4,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר: הערי בריקמאן, 2760 האַלאַנד עוו., בראַנקס.

ערשטע קאליסער פראָג. בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1910 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 169. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, קראַנקען, שויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאיר שויפּער, 1572 וואַז עוו., בראַנקס.

ערשטע קאליסער לעידים סאָסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 140 2טע עוו. אָרג.: 1927 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 15% ניט לאַנדסלייט.

היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: ס. ל. סאלפּעטער, 561 עלטאָן סט., ברוקלין.

קאלאמייער אידישער צענטער.

מיטינגען: יעדען מיטוואָך, אין קאלאמייער צענטער, האַנטס פּאָינט פּאַלאַס, 163טע סט. און סאָטהערן בולעוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1932 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: צדקה, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לואיס שניק, 2395 מאַריס עוו., בראַנקס.

קאָנג. רבי הלל ליכטענשטיין, קאלאמייער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 91 איסט 4טע סט. אָרג.: 1889 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 400. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, נויט-פאָנד. שיקען אַהיים 500 דאָלער יעהרליך פאַר מושב זקנים, מעות חיים, בית יתומים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. פּאהן, 191 איסט 8טע סט., נ. י.

אינד. קאלאמייער פרויען ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 111 איסט האַז-סמאָן סט. אָרג.: 1904 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיקע הילף, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. אייזנער, 1201 גילברט פּלאַ, בראַנקס.

ערשטע קאלאמייער לעידים אָקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1924 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רעגיאַ פּיערמאן, 174 סאָט 8טע גאַס, ברוקלין.

קאלאמייער ברענמש 528. א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פּרייטאָג, 111 איסט האַז-סמאָן סט. אָרג.: 1921 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. שטיצען הויז-מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. ס. סינגער, 2444 מאַריס עוו., בראַנקס.

קאלאראשער בעטאראביער פראָג. אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 111 איסט האַנטסמאָן סט. אָרג.: 1916 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. 90% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שויטען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 35 דאָלער יעהרליך. סעקר: י. פּישטיין, 220 ראָז סט., ברוקלין.

קאליבשאַווער יאָנג מענס בענ. סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1899 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: 70% אַרבעטער, 20% געשעפטסלייט, 10% פּראָפּעסיאָנאַלען. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פּראָפּעסיאָנאַלען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען שבעה פּאָנד, גמולת חסדים, שטיצען אַלער היום, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: דזשאַוועף א. יוסקאוויץ, 215 איסט 197טע סט., בראַנקס.

קאליבשאַווער טייטלבוים חברה.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 622 איסט 5טע גאַס. אָרג.: 1891 מיט אַ קליינער צאָהל מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% ניט לאַנדסלייט.

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רחל סמאלאוועק, 888 קווינס סט, ברוקלין.

קאלישער אינר. סאָייטי

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איס 4 מע 4 מע 8 מע. אָרג: 1984 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעמיו-קייטען: לעקציעס, צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, שטיצען אַלטע היים מיט 700 דאָלער יעדער-לאך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעדערלאך. סעקר: פיליפּ ווייס, 2129 בני-רודיש פאַרקווי, ברוקלין.

אינר. קאלישער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 214 איס צווייטע גאָס. אָרג: 1900 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 185. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, טוי-מען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעני לאַנדסמאן, 318 איס 8 מע גאָס, ניו יאָרק.

קאלישער לעידים סאָייטי

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 214 איס 2 מע 2 מע. אָרג: 1919 מיט אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראז ראטשטיין, 1268 ספעאַרד עוו, ברוקלין.

קאלישער יאָנג מענס ברענמש 241, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 40 איס 7 מע גאָס. אָרג: 1907 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעמיוקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרױסגעגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם קאופמאַן, 359 איס 155 מע גאָס, בראַנסקס. ברוקלין.

קאלישער סאָשעל פאַראייין, ברענמש 265, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 15 מע 2 מע עוו. אָרג: 1929 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 26. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעמיוקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. האַבען אייגענע קרקע, שטיצען פאַלק-שולען און נויט-ליי-דענדע אין אַלטער היים מיט יעדערליכער סומע. סעקר: דוש. העכער, 210 — 16 מע סט, וועסט ניו יאָרק, נ. דוש.

אומפאַרטייאישער קאלישער רעליף.

מיטינגען: איינמאַל אין הודש, דינסטאָג, אין לייבאַר ליי-סעאום, וועסט ניו יאָרק, נ. דוש. אָרג: 1987 מיט 7 מיטגלי-דער פון קאלישער פאַראייין, איצט — 250 מיטגלידער, אָרג-ניוזאַציעס און יחידים. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע און אינסטיטוציעס אין אַלטער היים. האַבען ביז איצט שוין איבערגעשיקט 1,400 דאָלער. סעקר: דוש. העכער 210 וועסט גאָס, וועסט ניו יאָרק, נ. דוש.

ערשטע קאלישער בענע סאָס, קיעוו.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 96 קלינסאָן סט. אָרג: 1901 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים, געשאַפען ביז איצט 500 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעדערלאך. סעקר: ראָף פאַטשיל, 1741 — 64 מע סט, ברוקלין.

קאלישער לעידים אַקוילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 96 קלינסאָן סט. אָרג: 1935 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפטליכע צוזאַמענקונפמען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פאלי ספעקטאָר, 54 איס 176 מע גאָס, בראַנסקס.

קאלישער ראַדיקאַלער ברענמש 363, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 111 איס האָר-סמאָן סט. אָרג: 1915 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 80% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעמיוקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרױסגעגעבען געדוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס בערסטין, 1291 מע-סע קעף עוו, בראַנסקס.

קאלישער וואַלינער בענע סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איס בראַדוווי. אָרג: 1907 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: געמישט. 18% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטו-ציעס. סעקר: פ. וויינער, 274 מע סט, ברוקלין.

קאמאָנער פרויען רעליף פאַנד.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 76 קלינסאָן סט. אָרג: 1937 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען אַלטער היים יתומים און שיקען אַהיים געלט אָף סבת. סעקר: מרס. ד. שפייטלניק, 229 איס 12 מע סט, נ. י.

ערשטער קאמאָנאַקאַטירטע וואַלערי ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 96 קלינסאָן סט. אָרג: 1929 מיט 32 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: געמישט. 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען בית יתומים און אַלטער היים מיט 25 דאָלער מאַנטאָליך און שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעדערלאך. סעקר: איוואַ ראָזענשטיין, 315 איס 94 מע סט, ברוקלין.

קאָמעניטי-ליטאַווסקער אונט פאַראייין.

מיטינגען: יעדע צוויי וואַכען, 151 קלינסאָן סט. אָרג: 1898 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 185. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפען פאַר אַלטער היים 15,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאָזעף מאַנדעלבלאַט, 227 לואיס סט, נ. י.

קאָנג. עדת ישורין קאָמעניטי-פאַדאָליערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 48 אַטוירני סט. אָרג: 1905 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, נויט-פאַנד. אַמאַל געשאַפען 1,500 דאָלער פאַר אַלטער היים. שטי-צען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעדערליך. סעקר: היים ווייצמאַן, 48 אַטוירני סט, נ. י.

פרויען אָקו. פון דער קאָנג. כוכב יעקב

אנשי קאָמעניטי-ליטאַווסק.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 54 פּיס סט. אָרג: 1922 מיט 4 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: אַרבעטער, פראַפעסאָנאַלען, הויז-פרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פאַרוויילונגען: טעאַטער פאַרטיס, קאַנצערטען, אונ-טערהאַלונגען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מענטשען אין אַלטער היים, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אַסתר דאלינסקי, 582 איס 5 מע גאָס, נ. י.

ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ברעטא מאנ, 190 בעי 20מע גאס, צוקולין.

ערשטע קאָנמיטונגער סאַם, אינא.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4מע סט. אָרג.: 1900 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 70% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען אַלמע היים מיט 150 דאָלער יעהרלאַך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: דזשיאָקאָב גראַס, 249 ניו דזשורזי עוו, ברוקלין.

קאָנינער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 111 איסט האַנ-סאַן סט. אָרג.: 1892 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: געמישט. 17% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענע-פיט, קרקע, ליי-פּאַנז, נויט-פּאַנז, שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. ווייסבאַרד, 597 האַפּקינס עוועניו, ברוקלין.

ערשטע נייקאָנסטאַנטינער עיד סאַם, פּאַדאָל.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 91 איסט 4מע גאס. אָרג.: 1907 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-באַדערשטיקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. פּלאַקס, 308 איסט בימש, 39מע, עדזשמייר, לאָנג איילאנד.

קאָנסטאַנטינער פּרעיעסלאַווער בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 46 גרעהעם עוו, ברוקלין. אָרג.: 1920 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. קאלאדיש, 3110 איסט 3מע סט., ברוקלין.

קאָנעריסטעפּעניג בענ. עיד סאַם, קיעוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 98 פּאַרסיים סט. אָרג.: 1902 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 124. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 8% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, ליי-פּאַנז, געשאַפּען 2,000 דאָלער פאַר אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: מ. שאַיקען, 938 אינסערוועיל עוו, בראַנקס פּראָג. קאסאווער בענעוואַלענט סאַמיטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 257 איסט האַנסטאָן סט. אָרג.: 1916 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 186. עלע-מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היימישע אינסטיטוציעס וואָס זיי האַבען געגרינדעט. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. מילער, 1381 וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס.

פּאָליש קאָסאָווער יאָנג מענס פּראָג. אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 2מע עוו. אָרג.: 1914 מיט 32 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: מער-סטענס אַרבעטער. 9% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מויטען בענעפיט, נויט פּאַנז, קרקע, סמרייק-פּאַנז, שטי-צען אַלמע היים מיט 500 דאָלער יעהרלאַך, האַבען געשאַפּען ביז איצט 10,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: פ. רובאַק, 1728 מאַריס עוו, בראַנקס.

פּויליש-קאָסאָווער לעידים אָקו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1931 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:

קאמעניץ-ליטאָווסקער ברענטש 309, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוווי. אָרג.: 1909 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 130 (מיט פּרויען). עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. קלוינע צאָהל ניט לאַנדס-לויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיג-קייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מאַריס קרעמער, 1215 סימפּסאָן סטריט, בראַנקס.

קאמעניץ-ליטאָווסקער פרויען קלוב, בר. 309, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוווי. אָרג.: 1937 מיט 32 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פּרויען. 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מ. קרעמער, 1215 סימפּסאָן סט., בראַנקס.

אינר. קאמעניץ פּאַדאָלסק סאַם.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 23 2מע עוו. אָרג.: 1900 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס איבער היגייענע. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, נויט-פּאַנז, זקנים און שבע-הילף, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: ס. ראַבינאוויץ, 2871 וועסט 29מע סט., קוני איילאנד.

קאמעניץ-פּאַדאָלעווער בענ. סאַם.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 257 האַנסטאָן סט. אָרג.: 1895 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפּען 10,000 דאָלער פאַר אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: מאַקס בעקלער, 1918 דעיווידסאָן עוו, בראַנקס.

קאמעניץ-פּאַדאָלעווער פּראָג. לעידים אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 40 איסט 7מע גאס. אָרג.: 1909 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פּרויען. 25% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דוד גוממאן, 2270 — 85מע גאס, ברוקלין.

קאמעניץ-פּאַדאָלעווער ברענטש 330, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרויטאָג, 111 איסט האַנסטאָן סט. אָרג.: 1910 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַל-לען. שטיצען אינסטיטוציעס און אַלמע רהיים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. סמערניק, 867 קראַטאַנאָ פּאַרק נאָרטה, בראַנקס.

קאָנאַטאַפּער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאַנטאָג, 309 האַרט סט., ברוקלין. אָרג.: 1919 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 15% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, צוועק: קראַנקען, מוי-טען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנז, פּלעגען שטיצען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דייוויד ריעף, 916 דזשעפּערסאָן עוו, ברוקלין.

קאָנאַטאַפּער לעידים אָקוילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 14-18 גרעהעם עוו, ברוקלין. אָרג.: 1935 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 30. 76% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס איבער קולטור פּראָגען. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שבת-חלונות-פּאַנז, פּלעגען שמיצען אַלמע הײם, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: י. קאלמוס, 4414 — 14 עוו, ברוקלין.

קאָפּיאַנאַר פּאַדאָליער עיר אַס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 111 איסט האַר-סמאָן סט. אָרג: 1906 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 106. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, פּלעגען שמיצען אַלמע הײם. סעקר: ל. קואַפּסקי, 695 אַלאַבאַמא עוו, ברוקלין.

חברה בקור חולים אנשי קאָפּיאַנאַר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 183 נאַרפּאָלק סט. אָרג: 1898 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 47. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 75% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, מויטען שטייער. שיקען יעהרליך אַהיים פאַר מעות חיימים. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עלי דענעמאַרק, 1600 איסטערן פאַרקווין, ברוקלין.

קאָפּיאַנאַר פּאַשעל בענ. סאַם.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1926 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שמי-צען אַלמע הײם. סעקר: אַנא פּעלדמאַן, 1128 מאַנהעטען עוו, ברוקלין.

קאָראַסטישעווער ברענמש 545, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1914 מיט 55 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפּטסלייט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. סאַפּיר, 1018 163 אַלמע גאַס, בראַנקס.

פּרויען פֿון קאָראַסטישעווער בר. 545, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פּרויען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונ-גען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. אויבנידער, 1750 איסט 172 אַלמע גאַס, בראַנקס.

קאָראַפּיאַנאַר בענעוואַלענט אַס'ן.

מיטינגען: דריטען מיטוואַך אין חודש, 210 איסט 5 אַלמע גאַס. אָרג: 1909 מיט א קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 88. עלעמענט: קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיקע העלפּ, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. גאַלדשטיין, 561 בוש-וויק עוו, ברוקלין.

אינד. קאָרווער יאַנג מענס סאַסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7 אַלמע סט. אָרג: 1918 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנז, שמיצען אַלמע הײם מיט 700 דאָלער יעהרלאַך, שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָ-לער יעהרלאַך. סעקר: י. קאַהען, 1612 וואַלמאַן עוו, בראַנקס.

קאָרווער פּראָג. יאַנג לעידיס.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 15 2 אַלמע עוו. אָרג: 1935 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: הויז-פּרויען. 30% אַמע. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט.

הויז-פּרויען. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העל-פען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שמיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּיליפּ רובאַק, 1728 מאַריס עוועניו, בראַנקס.

קאָפּיאַנאַר פּאַטראָנאַט.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, אין פּרויבאַנע היימען. אָרג: 1933 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 65. האַבען אַפּטוילונגען איבער'ן לאַנד. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: אַפען פאַרום, שמועסען, ליטעראַרישע אַווענטען און פאַרוויילונגען. שמיצען אַלמע הײם. סעקר: ב. בראַנז, 2800 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

קאָסמוטה אַס'ן. אָוו ניו יאָרק.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 157 איסט 86 סט. אָרג: 1904 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 550. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אונגאַריש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנז, שמיצען אַלמע הײם און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. גאַריי, 1165 וועסט פאַרמס ראָוד, בראַנקס.

קאָפּיאַנאַר פּאַראַיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 15 2 אַלמע עוו. אָרג: 1903 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 8% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנז, פּלעגען שמיצען אַלמע הײם מיט 300 דאָ-לער יעהרלאַך, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. בריטקאַף, 540 איסט 5 אַלמע סט, נ. י.

קאָפּיאַנאַר פּאַראַיין עיר סאַסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 40 איסט 7 אַלמע גאַס. אָרג: 1907 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 220. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַ-לען. צוועק: געגענויטיקע הילף, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנז, זקנים-פּאַנז. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. שאַפּיר, 1458 סט. מאַרקס עוו, ברוקלין.

קאָפּיאַנאַר פּרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 40 איסט 7 אַלמע גאַס. אָרג: 1927 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט: הויז-פּרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדס-לייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: פאַרוויילונ-גען, לוי-קאַסע, נויט-פּאַנז. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ה. שאַפּיר, 1458 סט. מאַרקס עוו, ברוקלין.

ערשטער קאָפּיאַנאַר ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 257 האַוסמאַן סט. אָרג: 1895 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 67. עלעמענט: אַרבעטער. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינג-גען — אידיש. צוועק: געגענויטיקע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, אויגענע שול. שמיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: משה שטאַקמאַן, 47 קלינטאָן סט, ניו יאָרק.

ערשטע קאָפּיאַנאַר יאַנג מענס אינד. לאַרוש.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 80 קלינטאָן סט. אָרג: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קליינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. שמיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעם פעפּער, 2450 קרעסמאַן עוועניו, בראַנקס.

קאָפּיאַנאַר אונטערשטיצונג פאַראַיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 14 גרעהם עוו, ברוקלין. אָרג: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט

היגע אינסטיטוציעס. סעקר: בעטי בראון, 1184 סט. דושאנס פלייס, ברוקלין.

קומנער הארפע ברענמש 597, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1916 מײַ 25 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: געמישט. 65% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דר. ל. שער, 1785 מאַונסענד עוו, בראַנקס.

קומנער פיליפ געליבטער ברענמש 597, א. ר. (יוגענט)

מויטינגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 12 מײַ 12 מיטגלידער, איצט — 20. עלעמענט: אַרבעטער. אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מײַטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס, אונטערהאַל-מונגען, קאַנצערטען, פאַרוויילונגען. סעקר: דר. שער, 40 מאַזסי פּלאַ, בראַנקס.

קולאַשקאָוויצער ק. א. פ.

מויטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 2 מע 193 2טע סט. אָרג: 1913 מײַ 30 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, נױט-פאַנד, שבעה-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. ראַווערגער, 1061 סימפּסאָן סט., בראַנקס.

ערשטער קוליקאָווער ק. א. פ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 181 גאַרפּאַלק סט. אָרג: 1902 מײַ 18 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נױט-פאַנד, שטיצען אַלע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פּישל גרוס, 181 גאַרפּאַלק סט., נ. י.

קוליינערי-פאַדאָליער ברענמש 329, א. ר.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1919 מײַ 50 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבעטער. געשעפטסלייט. 85% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. שטיצען אַרימע און אַלער היים, שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערי גאַלד, 549 קאַמענ-וועלטה עוו, בראַנקס.

אינד. קורלאַנד בענ. סאַס. אָוו בראַנקס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 106 איסט סט. אָרג: 1898 מײַ 7 מיטגלידער, איצט — 126. עלעמענט: אַרבעטער. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, נױט-פאַנד, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סעמיול העימאַן, 1726 דעיוויסטאָן עוו, בראַנקס.

קורלאַנדער ברודער פאַראיינ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 12 נעווינס סט., ברוקלין. אָרג: 1886 מײַ 10 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מײַטינגען — ענגליש. קולטורעלע מע-טיקויטען: לעקציעס אָפּ פאַרשידנע צײַטפּראָגען. צוועק: געגענזייטיקע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט. סעקר: ניקאָלאַס סענעמבער, 481 בענבריוז סט., ברוקלין.

האַרלעם קורלאַנדער יאָנג מען עיר סאַס.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, האַנטס פּאַינט פּאַלאַס, 163טע סט. און סאַושהרן בלעוואַרד, בראַנקס. אָרג: 1911 מײַ 12 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקויטען: לעקציעס צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, זקנים פאַנד, נױט-פאַנד,

שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נױט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען מיט יעהרליכער סומע היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: א. קיניג, 1006 44טע גאַס, ברוקלין.

ערשטער קאַריצער אונג. פאַראיינ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג נאַכט, אין איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1908 מײַ 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: שול, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע. שטיצען אַלע היים מיט 200 דאָלער יעהרליך און היגע אינסטיטוציעס מיט 25 דאָלער יעהרליך. סעקר: י. שוואַרק, 209 פּאַבאל עוועניו, ברוקלין.

קאַרטוויכערעזער סאַשעל בענ. אַסס'ן.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 98 פאַרסייט סט. אָרג: 1895 מײַ 25 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, הילפּס-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלע היים, געשאַפען צוזאַמען מיט יאָנג מענס 7,000 דאָלער פאַר אַלער היים, אויפגעבויט דאָרט אַ שפּיטאַל, אַ בית המדרש, שטיצען דאָרטיקע אינסטיטוציעס מיט 600 דאָלער יעהרליך, שטיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: י. בערעזאָווסקי, 208 איסט בראַדוויי, נ. י.

קאַרטוז בעריצער יאָנג מענס בענ. אַסס'ן.

מויטינגען: צווייטען און פערטען דאָנערשטאָג, 98 פאַרסייט סט. אָרג: 1905 מײַ 25 מיטגלידער, איצט — 195. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, נױט-פאַנד, שטיצען אַלע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר: י. בערע-זאָווסקי, 208 איסט בראַדוויי, נ. י.

אהבת אחים אנשי קאַרטאָן.

מויטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 98 פאַרסייט סט. אָרג: 1894 מײַ 30 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער און געשעפטסלייט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע, שטיצען בענעפיט. פלעגען שטיצען אַלע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ר. נ. ווינאָקור, 2813 אַשען עוו, ברוקלין.

אינד. פּוירסט קורריצער ק. א. פ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 257 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1900 מײַ 30 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיקע הילף, שטיצען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. דושאַפע, 10 5017טע עוו, ברוקלין.

אינד. קומנער יאָנג מענס בענ. אַסס'ן.

מויטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג: 1903 מײַ 20 מיטגלידער, איצט — 155. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 65% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — אידיש-ענגליש. פּראָטאַקאָלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע, הילפּס-פאַנד, אַהיים געשיקט ביז איצט 10,000 דאָלער, שטיצען קומנער פּאַלעס-קיך און קלוידער אויסטוילונג מיט 100 דאָלער מאַנאַטליך, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַטאַרלס רייכשטיין, 1218 איסט 84טע סט., ברוקלין.

קומנער לעידים אַקזילער.

מויטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1928 מײַ 50 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלײַנע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מײַטינגען — ענגליש. צוועק: גע-ועלשאַפליכע צוזאַמענקומען, צדקה. שטיצען היימישע און

קיעווער אינד. אונטערשטיצונג פאר איין.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 148 איסט 58טע גאס. ארג.: 1893 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 450 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 19% אמעריקאנער געבארענע, 60% לאנדס-לויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען, אונטערהאלטונגען. ארויסגעגעבען געדרוקטע מאטעריאלען. צוועק: קראנקען, מיטען בענעפיט, קרקע, לייז-פאנד, זקנים-פאנד; העלפען מיט 150 דאלער שווינדזוכטיגע מיטגלידער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשיי. גארפֿינקעל, 80 וועסט 70 סט., ניו יארק.

קיעווער אינד. בענ. אסט'ן. און ברוקלין.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 15 צווייטע עוועניו. ארג.: 1908 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלע-מענט: ארבייטער, געשעפטסלויט. 10% אמעריקאנער געבאר-רענע, 50% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אי-דיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראנקען, מיטען בענע-פיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ס. פוינגאָלד, 1568 סטערלינג פלייס, ברוקלין.

ערשטע אינד. קיעווער לעידים סאָס.

מיטינגען: צווייטע און פערטען מאָנטאָג, 214 איסט 2טע סט. ארג.: 1900 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 25% אמעריקאנער געבארענע, 50% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראנקען בענעפיט, קרקע. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעע שיינקעל, 3554 ראָשע-באָ עוו, בראַנקס.

פרויען אָקו. קיעווער אינד. בענ. אסט'ן פון ברוקלין.

מיטינגען: צווייטע און פערטען שבת, 111 איסט האַוסטאָן סט. ארג.: 1933 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אמער. געבארענע, 25% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאָמקונפטען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ר. אסטראָף, 706 סאַראַטאַגא עוו, ברוקלין.

קיעווער רעוואָלוציאָנערער ברענטש 25, א. ר.

מיטינגען: צווייטע און פערטען מאָנטאָג, 111 איסט האַו-סטאָן סט. ארג.: 1906 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 152. עלעמענט: געמישט. 25% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען. ארויסגעגעבען געדרוקטע מאטעריאלען. שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. ריפֿקין, 3451 גאַילס פלייס, בראַנקס.

קיעווער פרויען ברענטש 25, "ב", א. ר.

מיטינגען: ערשטע און דריטען מאָנטאָג, 111 איסט האַו-סטאָן סט. ארג.: 1929 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 95. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס, הויז-פרויען. 5% ניט לאנדס-לויט. שפראך פון מיטינגען—אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען. שטיצען אידישע שולען אין פוילן. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ב. ריפֿקין, 3451 גאַילס פלייס, בראַנקס.

קיפֿלער יאָנג מענס בענ. אסט'ן.

מיטינגען: ערשטע און דריטען דינסטאָג, 151 קלינטאָן סט. ארג.: 1925 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 180. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 5% אמעריקאנער געבארענע, 5% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראנקען מיטען בענעפיט, נויט-פאָנד, קרקע, האָבען געשאַפען 1,000 דאלער פאר אַלטער הויט. סעקר.: ה. ס. ווערניק, 305 בראַדוויי.

קישניווער בענעוואָלענט אסט'ן.

מיטינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג, 210 איסט 5טע גאס. ארג.: 1908 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 400 מיטגלידער. עלעמענט: 75% אַרבייטער. 10% אמעריקאנער געבארענע.

קרקע, שטיצען אַלטע הויט און היגע אינסטיטוציעס. אינ-פאַרמאָציע געגעבען פון: העררי אָרנער, קעיר אָו האַרלעס קורלאַנדער, האַנאָס פּאַלאַס, בראַנקס.

הארלעם-קורלענדער יאָנג מענס עיר סאָס, פרויען אָקו.

מיטינגען: צווייטע און פערטען דינסטאָג, 168טע גאס און סאווערן בולעוואַר, בראַנקס. ארג.: 1928 מיט 12 מיטגלי-דער, איצט — 40. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% אמער. געבארענע, 38% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, ליי-קאָסע, קראַנקען בענעפיט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשעני רא-זעבער, 172 בעי 83טע גאס, ברוקלין.

קורשאַנער יאָנג מענס בענ. אסט'ן.

מיטינגען: צווייטע און פערטען מיטוואָך, 15 2טע עוו. ארג.: 1905 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 185. עלעמענט: געמישט. 40% אמעריקאנער געבארענע, 60% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען, ארויסגעגעבען געדרוקטע מאטעריאלען. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מיטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. פרעזידענט: דזשוליוס האַרוויק, 26 ווילאָבי עוו, ברוקלין.

קורשאַנער פרויען אָקוילער.

מיטינגען: צווייטע און פערטען מיטוואָך, 15 2טע עוו. ארג.: 1928 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 17% אמעריקאנער געבארענע, 10% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פארוויילונגען. העלפען נויט-לוי-דענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מורס. א שניידער, 2053 — 76טע גאס, ברוקלין.

פראַג. קיטאינאראַדער-פאַרדאָלער בענ. אסט'ן.

מיטינגען: צווייטע און פערטען שבת, 1830 ווילקינס עוו, בראַנקס. ארג.: 1919 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 90. עלע-מענט: געמישט. 15% אמעריקאנער געבארענע, 5% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרלעונגען, ליטעראַטישע פאַרווי-לונגען. צוועק: מיטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, ליי-קאָסע, העלפען נויט ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסט-טוציעס. סעקר.: דזשיי. מועלמאן, 1726 — 62טע גאס, ברוק.

ערשטער קיטעווער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטע און פערטען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. ארג.: 1897 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: געמישט. קליינע צאָהל אמעריקאנער געבארענע און ניט לאנדס-לויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, מיטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שול. שטיצען אַ ביט יתומים אין דער אַלטער הויט. שטיצען 250 היגע אַרבימע פאַמיליעס און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשיי. האַבעל, 129 קענאָן סט., ניו יארק.

אינד. קינצקער עיר סאָס.

מיטינגען: 2טע און 4טען שבת, 111 איסט האַוסטאָן סט. ארג.: 1906 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אמער. געבארענע, 10% ניט לאנדס-לויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מיטען בענעפיט, קרקע; האָבען געשאַפען 2000 דאלער פאַר אַלטער הויט; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. קאָן. 1850 — 81טע גאס, ברוקלין.

קינצקער אסטראווער אנשי ספרד.

מיטינגען: אוינמאָל אַ הודש, 145 יוהו סט., ברוקלין. ארג.: 1928 מיט 250 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלויט. 10% אמעריקאנער געבארענע, 20% ניט לאנדסלויט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאווע-נען לערנען. סעקר.: ה. פ. עלקענדלער, 121 ראז סט., ברוקלין

קרקע; האַבען געשאַפּען פאַר אלטער היים 10,000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר. פ. גלאַטשטיין, 1196 פּראָפּעקט עוו., בראַנקס.

קלעמטשאַווער יאָנג מענס בענ. סאַם.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען מיטוואָך, 11- איסט האַר- סאַן סטריט. אָרג.: 1906 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 108 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 90% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. פּראָפּאָגאַנדע — ענגליש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דייוויד טשאַראַמאַן, 1915 ביללינגסלי טעראַס, בראַנקס.

קלעמטשאַווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 111 איסט האַר- סאַן סט. אָרג.: 1931 מיט 4 מיטגלידער, איצט — 45 עלעמענט: 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. שאַמעס, 1915 בילינג עוו., בראַנקס.

אינד. קלעצקער ברידערלעכער אונט. פאַראייני.

מיטינגען: אַלע צוויי וואָכען שבת, 5 לודלאָוו סטריט. אָרג.: 1897 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 800 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 15% אַמער. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדס- לייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייט- גע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היי- מישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַקס פּאַרט, 1423-42 אַמע גאַס, ברוקלין.

קלעצקער יאָנג מענס בענ. אסמ'ן.

מיטינגען: 2טען און 4טען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1910, מיטגלידער — 100. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: געגענווייטגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט; שטיצען אינסטיטוציעס אין אַלער היים מיט יעהרליכער סומע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. שוואַרץ, 540 קלערמאַנט עוועניו, בראַנקס.

קלעצקער-רעטעוויזשער ברענטש 219, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 140. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמער. געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קול- טורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. שטיצען היימישע אינסטי- טוציעס. סעקר. ה. קליין, 1800 מאַנראָ עוו. בראַנקס.

קניאזשערימיאסקיפּקער אונט. פאַראייני.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 1535 פּיטקין עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1907 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָ- רענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אי- דיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס אויף צייט-פּראַ- גען, ליטעראַרישע פאַרוויילונגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטו- ציעס. סעקר. מ. טינקלער, 1199 איסטען פאַרקווי, ברוקלין.

חברה אברהם חסיד אנשי קניהעניטשער.

מיטינגען: ניט באַשטימט, 328 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1922 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער-גע- שעפטסלייט. 8% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאָווענען, לערנען, קרקע, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר. י. ר. לאַב- גער, 328 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק.

חברה אנשי קניהעניטשער פרויען אקזילערי.

מיטינגען: יעדען ערשטען זונטאָג אין חודש, 328 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הייז-פרויען. 5% אַמער. געבאָרענע, 8% ניט לאַנדסלייט.

שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, קאַמ- פענסאציע-פאַנד; געשאַפּען 10 טויזענט דאָלער פאַר אַלטער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. מילשטיין, 319 איסט 13טע גאַס, ניו יאָרק.

אינד. קישינעו ק. א. פ.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען מיטוואָך, אין דושאַרדווי קלינטאָן האַטעל, 31טע סט. און 7טע עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 102 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמער. געבאָרענע, 15% ניט לאַנדס- לייט. שפּראַך פון מיטינגען — ענגליש. פּראָפּאָגאַנדע — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ- קען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. על. קאופּמאַן, 8707 — 24טע עוועניו, ברוקלין.

קישענעווער לעידים ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען מיטוואָך אין חודש, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג.: 1905 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, הייז-פרויען. קליינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאָרענע און ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטגע הילף, לויב הוצאות, העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. קאַטלער

קלימאנטאווער יאָנג פרענדס.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען דאָנערשטאָג, אין 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 75 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 38% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — קען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלמע היים מיט טויזענט דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטי- ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: ענגליש. צוועק: קראַנ- טוציעס מיט 150 דאָלער יעהרליך. סעקר. ד. ווייזנבער, 248 מאַריאָן עוועניו, בראַנקס.

ערשטע קלימאנטאווער סיק בענ. סאַם,

בני מאיר יהושע.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען דינסטאָג, 15 צווייטע עוו. אָרג.: 1905 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאָ- רענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלמע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. סילווערמאַן, 5018 פּאַרט האַמילטאָן פאַרקווי, ברוקלין.

פאַראייניגטע קלימאנטאווער רעליף קאַמ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 78 ערשטע גאַס. אָרג.: 1916 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. געשאַפּען 20 טויזענט דאָלער פאַר אַלטער היים. סעקר. י. סילווערמאַן, 1057 — 50טע גאַס, ברוקלין.

קליניציערייזאוואזיבאָקאווער ברענטש 145, א. א. א.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, סאָטווערן בולע- וואָרד און 163טע גאַס, בראַנקס. אָרג.: 1928 מיט 60 מיט- גלידער, איצט — 180. עלעמענט: 90% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, אונטערהאַלטונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ראַזענמאַן, 1015 טיפּאָני סט., בראַנקס.

ערשטער קלעוואנער ק. א. פ.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, אין 98 פאַרסיט סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1900 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 112 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 4% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד,

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

די.ש. צוועק: שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מרס. טשעסלאָוויץ, 214 איסט צווייטע סטריט, ניו יאָרק.

קעלצער ברענטש 322, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זאָנערשטאָג, אין 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 20 מיטגלידער, איצט 85 מיט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט; קליינע צאָל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַר-ווילונגען, ארויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. דייווידסאָן, 1181 איסטערן פאַרקוויי, ברוקלין.

ערשטע קערשמעזער סאַסייעטי

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 91 איסט 4טע סטריט. אָרג.: 1902 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 135 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; האַבען געשמוצט אַלטע היים מיט 3000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. ס. אי. פישער, 580 פאַקס סט., בראַנקס.

חברה תפארת ישראל אנשי קראמילאב, ספרד.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 225 איסט בראַדוווי. אָרג.: 1902 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 182 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מע-טיגקייטען: קאַנצערטען. צוועק: שוהל, קרקע, בענעפיט. האַ-בען אַמאָל געשיקט 18 טויזענט דאָלער פאַר אַלטער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. יוסף היידעלמאַן, 315 וויליאַמס עוועניו, ברוקלין.

קראמילאָוער ברענטש 345, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דוד גומשטיין, 1808 יוניאָן עוועניו, בראַנקס.

ערשטע קראמנא יעדליצער בענ. סאַס.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, אין 111 איסט האַומסאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1924 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 38 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. אייב גאליצקי, 511 רידזשוואַד עוו, ברוקלין.

ערשטער קראמנער בענ. ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 1638 פּיטקין עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1905 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי-דיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד. פלעגען שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אפרים צוקער, 1630 פאַרק פּלאַ, ברוקלין.

ערשטע קראמנעסמאָוער בענ. סאַס.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת אין חודש, אין האַנמס פּאַינט פּעלעס, איסט 163 סטריט און סאומהערען בלוואַרד, ניו יאָרק. אָרג.: 1915 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, לייח-קאַסע; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינס-טיטוציעס. סעקר. אורזאַעל באום, 101-14 — 81טע סטריט, ברוקלין, אָזאָן פאַרק.

שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען דעם רב פון שול מיט אַ יעהרליכער סומע. סעקר.: עלקע טשאַפמאַן, 1515 גרענד קאַנקורס, בראַנקס.

קניחנינערסטאנימלאָוער ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 214 איסט צווייטע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 250 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בענעפיט, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינס-טיטוציעס. סעקר. ל. קרויסלער, 1517 איסט 172טע גאַס, בראַנקס.

קניחנינערסטאנימלאָוער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 218 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1937 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 104. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: 3% העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. פיינ-גאלד, 308 איסט 8טע גאַס, נ. י.

קעמשינער רעליף סאַסייעטי.

מיטינגען: אוינמאָל און חודש בוי ל. פויג, 703 וואָלאַבאַנט סט. ברוקלין. אָרג.: 1934 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטי-צען אַלטע היים מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר.: וויליאַם לעדער, 172 מעקיבען סט., ברוקלין.

קעלמער בענ. סאַסייעטי, קאָוונע.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, אין 98 פאַרסיים סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אַלטע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 75 דאָלער יעהרליך סעקר. ד. קראוויט, 2256 וואַלאַט עוועניו, בראַנקס.

קעלמער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 98 פאַרסיים סט. אָרג.: 1936 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פרויען. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ליליאַן קראוויט, 2256 וואַלאַט עוו, בראַנקס.

קעלצער קראנקען אונט. פאַראייין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 257 איסט האַומסאָן סט. אָרג.: 1905 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 280. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס אָף צייט און היגענעשע פראַגען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, טויטען, קראַנקען בע-נעפיט, קרקע, שול. שטיצען משפחות אין דער אַלטער היים. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. קאהן, 1628 לינקאָן פּלאַ, ברוקלין.

קעלצער אינד. לעידים סאַסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 128 דילענסי סט. אָרג.: 1933 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, שטיצען נויט-ליידענדע מיטגלי-דער; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. וועלוועל סויקעס, 128 דילענסי סטריט, ניו יאָרק.

קעלצער לעידים אַקזילערי פאַראייין.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 214 איסט צוויי-טע גאַס. אָרג.: 1913 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי-

חברה ישועות יעקב אנשי קראקע.

מוינגען: דעם צווייטען און פערטען שבת, אין 112 רידוש סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1912 מיט 12 מייטגלידער, איצט 120 מייטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. צוועק: דאווענען, לערנען, רעלי- גיעזע לעקציעס, קרקע.

קראקאָווער ברענטש 515, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, אין 111 איסט האוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1918 מיט 25 מייטגלי- דער, איצט — 180 מייטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטי- צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. פעטער- סיל, 1750 איסט 172 מע גאַס, בראַנקס.

קראקאָווער פרויען קלוב ברענטש 515, א. ר.

מוינגען: יעדען דריטען פרייטאָג אין חודש, אין 111 איסט האוסטאָן סטריט. אָרג.: 1936 מיט 20 מייטגלידער, איצט — 65 מייטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטס, הויז-פּרוי- ען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; שטיצען היימישע און היגע אינ- סטיטוציעס. סעקר. נ. אלישעווסקי, 2704 קינגסברידזש טע- רעס, בראַנקס.

קראקאָווער פאַרמאַנאַט.

מוינגען: איין מאל אין חודש אין פרייטאָג היימען. אָרג.: פון 15 מייטגלידער פון קראקאָווער אַרבייטער רינג ברענטש, איצט — 60 מייטגלידער. ווערט אויך געשטיצט פון אַרבייטערי רינג ברענטש 515, וועלכער פאַרמאַגט 130 מיט- גלידער, שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. שטיצען אַלע היים מאַנאַטליך. סעקר. רעי קונץ, 998 לאַנגוואוד ענו, בראַנקס.

קאָנא. אנשי קראשניק.

מוינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 673 בראַדוויי. אָרג.: 1897 מיט 10 מייטגלידער, איצט — 170 מייטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. צוועק: שוהל, קרקע, בענעפיט; שטיצען אַלע היים מיט 400 דאלער יעהר- ליד; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשעק קאַכמאַן, 1417 לאַנגפלאַז עוועניו, בראַנקס.

קראשניק קאָנא. פרויען אַקזילערי.

מוינגען: דעם צווייטען און פערטען שבת, אין 673 בראַד- וויי, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 9 מייטגלידער, איצט — 100 מייטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרויען, 10% אַמעריקאַ- נער געבאַרענע, קליינע צאָל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי- טינגען — אַידיש. צוועק: זעלען דער שוהל; שטי- צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ר. הוירש, 1633 וועסט 10 מע סטריט, ברוקלין.

קרושניעוויצער ברענטש 611, א. ר.

מוינגען: יעדען צווייטען פרייטאָג, אין 1581 וואַשינג- טאָן סטריט, בראַנקס. אָרג.: 1925 מיט 28 מייטגלידער, איצט — 72 מייטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטס- לייט, הויז-פּרויען. 7% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 85% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. קולטורעלע מע- טיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען; אַרויסגעגעבען זשור- נאַלען צום 15-יערהייגען יובילוי; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. אַלמער, 655 בוירק עוועניו, בראַנקס.

ערשטע קרושניעוויטשא אַמעריקען סאַם.

מוינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג ביימאָג, אין 111 איסט האוסטאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 10 מיט- גלידער, איצט — 85 מייטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַר-

ערשטע קראסנאטאווער לעידים אַקזילערי.

מוינגען: יעדען צווייטען שבת, סאַוטהערן בולוואַרד און 168 מע גאַס, בראַנקס. אָרג.: 1934 מיט 8 מייטגלידער, איצט — 22 מייטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרויען. קליינע צאָל אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. צוועק: צדקה, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. קוירשמאַן, 101-10 — 81 מע גאַס, אזאן פאַרק.

קראסנאפאלער יאָנג מענס ברענטש 623, א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 15 צווייטע ענו, ניו יאָרק. אָרג.: 1920 מיט 45 מייטגלידער, איצט — 50 מייטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פרוינק לעווי, 1881 וואַשינגטאָן עוועניו, בראַנקס.

חברה משה יוסף אנשי קראסנאפאלער.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 197 הענרי סטריט. אָרג.: 1903 מיט 15 מייטגלידער, איצט — 100 מייטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי- טינגען — אַידיש. צוועק: שוהל, קרקע, בענעפיט; שטיצען אַלע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. יאַסל גאַלד- שטיין.

ערשטער קראסנעבראָדער ק. א. ב.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 82 קליינמאַן סט. אָרג.: 1912 מיט 12 מייטגלידער, איצט — 70 מייטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט; קליינע צאָל אַמערי- קאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, שטיצען קראַנקען בענעפיט, קרקע, שוהל, פאַנד צו שטיצען מייטגלידער אין נויט און אין עלטער; שטיצען היימישע און היגע אינסטי- טוציעס. סעקר. בעני גלאַטער, 85 מען עיק וואַק, ברוקלין.

קראקאָווער פּרעזנס אַסין.

מוינגען: 1טען און 3טען דאַנערשטאָג, 270 וועסט 89 מע גאַס. אָרג.: 1901 מיט קליינער צאָל מייטגלידער, איצט — 250 מייטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אַידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, שטיצען בענעפיט, קרקע; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פאול אדלער, 1859 — 82 מע גאַס, ברוקלין.

קראקאָווער סיימאן שרייבער קאָנא.

מוינגען: דאוונען יעדען טאָג, אין מאונטענד עוועניו, בראַנקס. אָרג.: 1887 מיט 15 מייטגלידער, איצט — 120 מייטגלידער. עלעמענט: געמישט; 25% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אי- דיש. צוועק: דאוונען, לערנען, קרקע; אַרויסגעגעבען גע- דרוקטע מאַטעריאַלן; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַלבערט סטאַטער, 225 בראַדוויי, ניו יאָרק.

קראקאָווער סיימאן שרייבער פרויען אַקזילערי.

מוינגען: יעדען צווייטען מיטוואַך אין חודש, 1788 טאַנ- סענד עוועניו, בראַנקס. אָרג.: 1934 מיט קליינע צאָל מיט- גלידער, איצט — 21 מייטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרויען. שפראַך פון מייטנגען — ענגליש. צוועק: צדקה, געזעלשאַפט- ליעכע צוזאַמענקומען, העלפען נויט-ליידענדע. סעקר. מיסס רעסניקאָף, 22 מאונט האָפּ פלייס, בראַנקס.

אכטר קאלב קראקאָווער אונט. פאַראייין.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 257 איסט האַו- סטאָן סטריט. אָרג.: 1902 מיט 25 מייטגלידער, איצט — 102 עלעמענט: 90% אַרבייטער; 15% אַמעריקאַנער גע- באַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מייטנגען — אי- דיש, פאַראַטאַקאַלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, שטיצען בענעפיט; ענדאמענט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוצי- עס מיט 50 דאלער יעהרליך. סעקר. דזשאַזעף שעיופער, 8699 בעי פאַרקוועי, ברוקלין.

מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פֿאַררױלונגען, ליטעראַרישע אָױענטען; שטיצען הימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. לואיס שױן, 2700 בראַנקס פֿאַרק איסט, בראַנקס.

קרינקער פּיאַנערן קלוב.
(באַשטייט פֿון א. ר. מיטגלידער)

מוינגען: צוויי מאָל אַ יאָהר אין פֿאַרשיידענע פֿלעצער. אָרױ: 1921 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 35 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. שטיצען הימישע אינסטיטוציעס. סעקר. לואיס שױן (לייבקע גאַסעס), 2700 בראַנקס פֿאַרק איסט, בראַנקס.

חברה בית הלל אנשי קרעווע.

מוינגען: יעדען צווייטען זונטאָג, 187 איסט בראַדױווי. אָרױ: 1913 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. צוועק: שוהל, קרקע, טויט-שטױער; געצאָלט אַמאָל בענעפיט; שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשיקאַב דאַנצעס, 176 מאַראַו סטריט, ניו יאָרק.

קרעטישינױער רעליף פֿאַראײן.

מוינגען: צוויי מאָל אין מאַנאַט, אין האַנטס פֿאַינט פֿאַ-לאַס, 163סטע סטריט און סאַױטערן בולױאַרד, בראַנקס. אָרױ: 1933 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 203 מיטגלידער. עלע-מענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פֿון מוינגען — ענגליש. האַבען געשאַפֿען 5 טױזענט דאָלער פֿאַר אַלמער היים; שטיצען דאָרטיקען מושב זקנים, אַרימע יתומים א. א. ױ. מיט 15 הונדערט דאָלער יעהרליך. סעקר. ה. הילמאַן, 216 סאַױט 8טע סטריט, ברוקלין.

ערשטער קרעמענטשױנער בענ. אַסױ.

מוינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג, 111 איסט האַױסמאַן סטריט. אָרױ: 1897 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 125 מיט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש-ענג-ליש. פֿראַטאַקאַלען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס פֿון צײַט צו צײַט. צוועק: קראַנקען, מױטען בענע-פיט, קרקע, נױט-פֿאַנד; שטיצען אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. זאַסלער, 2078 — 75טע סטריט, ברוקלין.

צווייטער קרעמענטשױנער ק. א. פ.

מוינגען: 1טען און 3טען שבת, 15 צווייטע עױעניו. אָרױ: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 140 מיטגלידער. עלע-מענט: מעהרסטע אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, נױט-פֿאַנד, קרקע; פלע-גען שטיצען אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דיױויד שיצאַן, 2155 מאַריס עױו. בראַנקס.

ערשטע קרעמענטשױנער לעידים בענ. אַסױ.

מוינגען: ערשטען און דריטען מױטאָג, 111 איסט האַ-סאַן סטריט, ניו יאָרק. אָרױ: 1900 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: הױז-פֿרױען. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 12% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס אױף ױױענשאַפֿטליכע מעדיצינישע און ליט. פֿראַגען. צוועק: געגענזײַטיגע הילף, קראַנקען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ס. מענד, 258 איסט ױערנאַן עױעניו, ברוקלין.

לעידים אַקױלערי אָױ סעקאַנד קרעמענטשױנער.

מוינגען: ערשטען און דריטען שבת, 15 צווייטע עױעניו. אָרױ: 1935 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: הױז-פֿרױען. 45% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש-ענגליש.

בױטער. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע, לױת-קאַסע, נױט-פֿאַנד; שטיצען שול אין אַלמער היים, יתומים-הױז און דאָרטיגע אלמנות מיט 150 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דיױויד גליקסמאַן, 1149 סימפֿסאָן סטריט, בראַנקס.

קרויזאַנער פֿראַמענטעלע סאַס. אָױ גרעטער ניו יאָרק.

מוינגען: דעם 2טען און 4טען דאָנערשטאָג, אין 522 סאַן עױעניו, ברוקלין. אָרױ: 1918 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 343 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער גע-באָרענע. שפראַך פֿון די מוינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מױטען בענע-פיט, קרקע, נױט-פֿאַנד; האַבען געשאַפֿען 100,000 דאָלער פֿאַר דער אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. ל. בערמאַן, 655 קראַן סטריט, ברוקלין.

פֿרױען אַקױלערי אָױ קרויזאַנער פֿראַמױרנאַל סאַס.

מוינגען: צווייטען און פֿערטען דאָנערשטאָג, 522 סאַן עױעניו, ברוקלין. אָרױ: 1918 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: הױז-פֿרױען. 15% אַמערי-קאַנער געבאָרענע. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. צוועק: שטיצען לאַנדסלייט און היגע אינסטיטוציעס. פֿרעז. ס. ראַױ, 1862 — 47טע גאַס, ברוקלין.

חברה רורף צדק אנשי קרויזיק ודאלהינאָױ.

מוינגען: צווייטען און פֿערטען דינסטאָג, 98 פֿאַרסיט סטריט. אָרױ: 1900 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 58 מיט-גלידער. עלעמענט: 35% אַרבייטער, 25% געשעפטסלייט, 10% פֿראַפעסיאָנאַלן; 43% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. צוועק: שוהל, קרקע, בענעפיט, פֿרױע לױת-קאַסע; שטיצען גמילת חסד אין אַלמער היים און שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשאָן קאַץ, 729 קױני אױלאַנד עױעניו, ברוקלין.

קרויטצבורגער יאַקאַבשאַטאַרטער בענ. אַסױ.

מוינגען: אַלע צױי וואָכען, אין 111 איסט האַױסמאַן סט. ניו יאָרק. אָרױ: 1918 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבא-דענע, 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון די מוינגען — אי-דיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע, שבע-פֿאַנד; שטיצען אַלמער היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. מױקעלס, 3459 ױולסאַן עױעניו, בראַנקס.

ערשטע קרויזאַױצער יאַנג פֿרענדס.

מוינגען: דעם 2טען און 4טען דינסטאָג, אין 140 צווייטע עױעניו, ניו יאָרק. אָרױ: 1915 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 35 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 80% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פֿון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע; האַבען געשאַפֿען 3,000 דאָלער פֿאַר אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ל. מילמאַן, 452 ױען-כױרען סטריט, ברוקלין.

חברה אהבה שלום אנשי קרינקער.

מוינגען: צווייטע און פֿערטען שבת, 209 איסט בראַדױווי. אָרױ: 1890 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 165 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוינגען — אידיש. צוועק: דאַױנען, געגענזײַטיגע הילף, קראַנקען, מױטען בענעפיט, קרקע; שטיצען הימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ס. ליפסקי, 168 הופער סטריט, ברוקלין.

קרינקער ברענטש 389 א. ר.

מוינגען: צווייטען און פֿערטען פֿרױטאָג, 231 איסט 14טע גאַס. אָרױ: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 200 מיט-גלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 80% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון

7

ראַנאַמטשאַווער־זשלאַבינער ברענמש 115 א. ר.
 מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 23 צווייטע
 עוועניו. אָרג.: 1907 מיט 29 מיטגלידער, איצט — 179
 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאָ-
 רענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי-
 דיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען;
 שמוצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. סעם טאַמאַשאַוו, 107
 טע עוועניו, ברוקלין.

ראַנאַמטשאַווער־זשלאַבינער פרויען אקוילערי, ברענמש 115 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 23 צווייטע עוו.,
 ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 65
 מיטגלידער. עלעמענט: געשעפטס-הויז-פרויען. 8% אַמערי-
 קאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגע-
 גען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַר-
 ווילונגען; שמוצען נויט-ליידענדע און אַלטער הויס; שמו-
 צען היגע אינסטימוציעס. סעקר. מרס. ב. טאַמאַשאַוו, 107 —
 7טע עוועניו, ברוקלין.

אינד. ראדאָוויץ בוקאווינער בענ. אסס'ן.

מיטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 111 איסט האוסטאָן
 סטריט. אָרג.: 1898 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 238
 עלעמענט: געמישט. 19% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט
 לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
 טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענע-
 פויט, קרקע; שמוצען פאַלקס-קיך אין אַלטער הויס; האַבען
 געשאַפּען 15 טויזענט דאָלער; שמוצען היגע פילאַנטראָפֿישע
 אינסטימוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר. ל. ראָזענ-
 בלאַט, 80 סטריט, סטרויט, בראַנקס.

ראדאָוויץ, רומעניען בענ. סאַמייעטי.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען זונטאָג, אין 40 איסט 7טע
 גאַס, אָרג.: 1927 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 90 מיטגלי-
 דער. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע,
 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש.
 צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפויט, נויט-פאַנד, קרקע; שמו-
 צען אַלטע הויס מיט 100 דאָלער יעהרליך; שמוצען היגע
 אינסטימוציעס. סעקר. דוד שאַרצעס, 808 עידי עוועניו,
 בראַנקס.

ראדאָמישלער יאַנג מענס סאַמייעטי.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 678 בראָדוויי. אָרג.:
 1902 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 1000 מיטגלידער. עלע-
 מענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאָרענע, מעהרסטענס
 ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק:
 קראַנקען, טויטען בענעפויט, נויט-פאַנד; שמוצען אַלטע הויס
 און היגע אינסטימוציעס. סעקר. סעם ניווירט, 114 איסט
 10טע סטרויט, ניו יאָרק.

ערשטע חברה בני דוד אנשי ראדאָמישלע.

מיטינגען: יעדען צווייטען זונטאָג און מאַנאַט, 678 בראָד-
 וויי. אָרג.: 1884 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 85 מיט-
 גלידער. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע,
 גלידער. עלעמענט: מעהרצאָל אַרבייטער. אַלע קרקע; שמו-
 צען אַלטע הויס; שמוצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. ל.ו.
 לאַנגער, 268 סטענאַן סטרויט, ניו יאָרק.

ראדאָמישלער־מיטערניכאווער ברענמש 543 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 91 איסט 4טע
 גאַס. אָרג.: 1916 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיט-
 גלידער. עלעמענט: מעהרצאָל אַרבייטער. 10% אַמעריקאַ-
 נער געבאָרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען
 — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרווי-
 לונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; שמוצען הי-

קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, געזעלשאַפטליכע פאַרווי-
 לונגען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שמוצען
 היגע אינסטימוציעס. סעקר. א. דיווידסאָן, 1770 יוניאָן
 עוועניו, ברוקלין.

קרעמענשווער ראדיקאלע אסס'ן, בר. 63, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 231 איסט 14טע גאַס.
 אָרג.: 1907 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 7% ניט
 לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טע-
 טיגקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען; שמוצען היגע אינ-
 סטימוציעס. סעקר. ק. מאַרגענראַטה, 2117 דעילי עוועניו,
 בראַנקס.

קרעמענשווער ראדיקאל אסס'ן לעידים קלוב, ברענמש 36 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 231 איסט 4טע גאַס.
 אָרג.: 1934 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער.
 עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פרויען. קלוינע צאָל אַמעריקאַ-
 נער געבאָרענע, 8% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען
 — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרווילונ-
 גען; שמוצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. סאַניא סווער-
 לאַק, 1073 טיפּאַני סטרויט, בראַנקס.

קרעמעניצער וואַלינער בענ. סאַס.

מיטינגען: דעם 1טען און 3טען דאָנערשטאָג, אין 140 —
 2טע עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1916 מיט 12 מיטגלידער,
 איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 2% ניט
 לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק:
 קראַנקען, טויטען בענעפויט, קרקע; געשאַפּען ביז איצט 5
 טויזענט דאָלער פאַר אַלטער הויס; שמוצען היגע אינסטימו-
 ציעס. סעקר. ת. קעטלער, 245 — 5טע עוועניו, ניו יאָרק.

קרעמעניצער קאַנג. בית דוד.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנאַט, 214 איסט
 צווייטע סטרויט. אָרג.: 1907 מיט 10 מיטגלידער, איצט —
 50 מיטגלידער. עלעמענט: 90% אַרבייטער. 15% אַמעריקאַ-
 נער געבאָרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק:
 שוהל קרקע, טויטען בענעפויט; שמוצען היגע אינסטימו-
 ציעס. סעקר. אל. קירשנבויט, 1124 סטראַמפּאַרד עוועניו,
 ברוקלין.

קרעניצער יאַנג מענס בענ. סאַס.

מיטינגען: יעדען דאָנערשטאָג, 678 בראָדוויי. אָרג.: 1895
 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 600 מיטגלידער. עלעמענט:
 געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון די מי-
 טינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: טויטען, קראַנקען בענע-
 פויט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שמוצען
 הוימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר. אַסקאַר ווייס,
 1566 מעקומבס ראוד, בראַנקס.

קרעסלאָווער־דריסער ברענמש 97 א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס,
 ניו יאָרק. אָרג.: 1906 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 120
 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, קלוינע צאָל
 אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-
 טינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַר-
 ווילונגען; אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שמוצען
 היגע אינסטימוציעס. סעקר. אויזק פלינער, 2706 בעווערלי
 ראוד, ברוקלין.

קרעסלאָווער־דריסער פרויען קלוב, בר. 97, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאַס.
 אָרג.: 1933 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 35 מיטגלידער.
 עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
 קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען; שמו-
 צען היגע אינסטימוציעס. סעקר. פעני טאַפּקין, 2017 —
 72טע גאַס, ברוקלין.

גע אינסטיטוציעס. סעקר. א. ראכמאן, 1124 — 48 מע גאס, ברוקלין.

אינה. ראדאָמער עיר סאַסייעטי.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 40 איסט 7טע גאס. אָרג.: 1893 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 125 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש-ענגליש. פראַטאָקאָלען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, שווערע בענע- פּיט, קרקע, הילפּס-פּאַנד; געשאַפּען פאַר אַלמער היים ביז איצט 15,000 דאָלער; שמיצען דאָרטיגע אינסטיטוציעס מיט 1500 דאָלער יעהרליך; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. פ. מיינערקאָוויטש, 108 עוועניו „ע״, ניו יאָרק.

ראדאָמער קולטור צענטער, אינק.

מיטינגען: 2טען און 4טען שבת, 40 איסט 7טע גאס. אָרג.: 1927 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, אונטערהאלטונגען, גע- זעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפּטען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, העלפּען נויט-ליירענדע מיטגלידער, שווערע, קראַנקען בענע- פּיט, קרקע; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אייב גאַלדבערג, 36 איסט ערשטע גאס, ניו יאָרק.

ערשטע ראדאָמער קאָנגרעגיאַשאָן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאָנטאָג, 431 איסט 6טע סטריט. אָרג.: 1903 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150 (צוזאַמען מיט פּרויען — 300). עלעמענט: מעהרסטע קליי- נע געשעפּטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שוהל, קרקע, בענעפּיט; שמי- צען און אַלמער היים הכנסת אורחים, שפּיטאַל, גמילת חסדים און עזרת ליבת הצדק; שמיצען היגע אינסטיטוציע- עס. סעקר. א. פּישמאַן, 2200 מאַריס עוועניו, בראַנקס.

ראדאָמער ברענטש 369 א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאס. אָרג.: 1911 מיט 26 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפּטסלייט. 14% אַמעריקאַנער גע- באַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי- דיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערהאלטונגען, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס גראַספּעלד, 110-07-14 ראוד קאַלעדזש פּאַינא, לאַנג איילאַנד.

ראדאָמער פּראָגרעסיוו ברענטש 378 א. ר.

מיטינגען: ערשטען און ריטען שבת, 1069 פּעיל סטריט, בראַנקס. אָרג.: 1932 מיט 32 מיטגלידער, איצט — 65 מיט- גלידער. עלעמענט: ארבייטער. קליינע צאַל אַמעריקאַנער גע- באַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טע- טיגקייטען: לעקציעס. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַ- לען; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. ווייצמאַן, 962 איסט 172טע גאס, בראַנקס.

ראדאָמער ברענטש 22 א. א.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרויען, 62 איסט 4טע גאס. אָרג.: 1930 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 223 מיטגלי- דער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער, געשעפּטסלייט. פּראַ- פעסיאָנאַלען. קליינע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, אונטערהאלטונגען. סעקר. ג. מילער, 6095 — 51טע גאס, ברוקלין.

ראדאָמער פּרויען קלוב ברענטש 369 א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 7 איסט 15טע גאס. אָרג.: 1924 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער.

עלעמענט: ארבייטער, הויז-פרויען. 8% אַמעריקאַנער גע- באַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי- דיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. איידע גראַספּעלד, 110-07-14 ראוד קאַלעדזש פּאַינא, לאַנג איילאַנד.

ראדזינער פּראָגר. סאַסייעטי.

מיטינגען: 1—3 שבת; 12 סט. מאַרקס פּל; אָרג.: 1924 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 75; שפראַך פון מיטינגען: אידיש; גע- שאַפּען 10 טויזענט דאָלאַר פאַר'ן שמעטעל. סעקר. י. קעסמאַן, 1045 האָז עוו., בראַנקס.

ראדזשוויליוואָלינער פּראָגרעסיוו אַסס'ן.

מיטינגען: 2 — 4 מיטוואָך, 106 פאַרסייט סטריט. אָרג.: 1916 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלע- מענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גע- גענזייטיגע הילף, קראַנקען, שווערע בענעפּיט, קרקע, ליי- פּאַנד; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַריס שליען, 888 מאָנטאָמערי סטריט, ברוקלין.

ראדזשוויליוואָלינער פּרויען אַקזילערי.

מיטינגען: דעם צווייטען און פּערטען מיטוואָך, אין 106 פאַרסייט סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט קליינע צאַל מיטגלידער, איצט 40 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שמיצען אַלמער היים. סעקר. ס. אַקערמאַן, 1051 שער- מאַן עוועניו, בראַנקס.

ראדינער קראַנקען אונט. פאַראיין.

מיטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 90 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפּטסלייט. 20% אַמעריקאַנער גע- באַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, שווערע בע- נעפּיט, קרקע, ליי-האַסע; העלפּען נויט-באַדערפּטיגסטע; שמיצען די אַלמער היים מיט יעהרליכער סומע; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשיי גראַדינסקי, 2636 יוני- ווערסיטי עוועניו, בראַנקס.

ראדינער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 175 איסט בראַד- וויי. אָרג.: 1927 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100 מיט- גלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 15% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי- דיש. צוועק: העלפּען יתומים און קראַנקע אין דער אַלמער היים מיט יעהרליכע כּיישמייערונגען; שמיצען היגע אי- סטיטוציעס. סעקר. דזשיי רובין, 1977 לאַפּאַמיוו עוועניו, בראַנקס.

ערשטער ראדיעכאָווער אונט. פאַראיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, קלינטאָן האָל, 151 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1902 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 102 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפּטסלייט. דאָק- טוירים, לאַיערס און דענטיסטען. 25% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — ענג- ליש-אידיש. געשאַפּען פאַר אַלמער היים 5000 דאָלער; שמי- צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מעקס שמערנבערג, 223 איסט 4טע גאס, ניו יאָרק.

אינה. ראהאסינער יאָנג מען בענ. אַסס'ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען דינסטאָג, 111 איסט האוסמאַן סטריט. אָרג.: 1903 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 180 מיט- גלידער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער. 9% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, שווערע בענעפּיט, קרקע; האַבען געשאַפּען 10,000 דאָלער פאַר אַלמער היים; האַבען געשיקט שליח קיין איי- ראַפּע; האַבען אויפגעבויט אין אַלמער היים אַ ליי-האַסע;

ניש לאנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שמיצען אַלמע היים מיט שוויצען דאָלער א יאָהר; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. י. היימאן, 1772 איסט 88טע סטריט, ברוקלין.

ראַזנאַיער קאַנג.

מיטונגען: ערשטען און דריטען שבת, 224 העברי סטריט. אָרג.: 1907 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער. 30% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. צוועק: שוהל, צענטער, קרקע, בענעפיט; שמיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. נייטען פינק, 87 גאַווערניער סטריט, ניו יאָרק.

ערשטער ראַזנאַיער גאַליציאַנער ק. א. פ.

מיטונגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, אין 91 איסט 4טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1919 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40 מיטגלידער. עלעמענט: 80% אַרבייטער. 2% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים מיט 150 דאָלער יעהרליך; שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 25 דאָלער יעהרליך. סעקר. אַסקאר שאַרף, 770 איסט טרימאַנט עוועניו, בראַנקס.

ראַזשאַנער פּראָגרעסיוו יאָנג פּרענדס.

מיטונגען: 1טען און 3טען דינסטאָג, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג.: 1934 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. קליינע צאַל אַמערי-קאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מי-טונגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס פון צייט צו צייט. צוועק: קראַנקען, שווישען בענעפיט, קרקע; העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. איזו וויגדען, 560 פאַקס סט. בראַנקס.

חברה עץ היים אנשי ראָזשאַן.

מיטונגען: יעדען צווייטען זונטאָג, 11-9 מאַנטאַמערסי סט. אָרג.: 1901 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. צוועק: שוהל, קרקע, שווישען-שטייער; שמיצען רעגולער אַלמע היים, היגע ישיבות און פּילאַנטראָפּיע אינסטיטוציעס. סעקר. נ. משעלס, 1271 האו עוועניו, בראַנקס.

ראַזשאַנער ברענמש 454 א. א. ר.

מיטונגען: דעם צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 140 צווייטע עוועניו. אָרג.: 1917 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 65 מיט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. קליינע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מי-טונגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַר-וויילונגען; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. סאַנאַפּ-סקי, 1129 פאַקס סטריט, בראַנקס.

ראַזשאַנער ברענמש 98 א. א. א.

מיטונגען: דעם ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 140 צווייטע עוועניו. אָרג.: 1930 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 200 מיט-גלידער. עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער, געשעפטסלייט. קליי-נע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַרווילונגען. סעקר. י. קוואַרטאַוויץ, 1502 קרא-טאַנא פאַרק איסט, בראַנקס.

פּרייען סעקציע פון ראַזשאַנער ברענמש 98 א. א. א.

מיטונגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, אין פּריוואַטע הייזער. אָרג.: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 60 מיט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער הויז-פּרויען. 10% ניט לאַנדס-לייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. קולטורעלע טעטיג-קייטען: לעקציעס, אונטערהאַלמונגען; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פלאַרענס גאַלדסטיין, 990 בראַנקס פאַרק סאַושה, בראַנקס.

שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר. ה. אויבלער, 743 איסט 180 סטריט, בראַנקס.

לעידים אוקולערי און אינדעפענדענט ראַהאַמינער יאָנג מען בענ. אסט'ן.

מיטונגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 111 איסט האו-סמאן סטריט. אָרג.: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרויען. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטונגען — ענגליש. קולטורעלע טע-טיגקייטען: לעקציעס אויף קולטורעלע, פּאַליטישע און צייט-פּראָגען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע לאַנדסלייט; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. א. הערמץ, 235 איסט 22טע גאַס, ניו יאָרק.

ערשטע ראַזנער סיק בענ. אסט'ן.

מיטונגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 266 וועסט 47טע גאַס. אָרג.: 1897 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס פון צייט צו צייט. צוועק: קראַנקען, שווישען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שמיצען אַלמע היים; האַבען אַהיים געשוקט ביז איצט 2000 דאָלער; שמי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ל. ווי. קאַהן, 813 ענו. "יו", ברוקלין.

ראַזנער-רוואַלינער ברענמש 288 א. א. ר.

מיטונגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 106 פּאַרסייט סטריט. אָרג.: 1908 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 105 מיט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 75% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. קולטורעלע טע-טיגקייטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערהאַלמונגען, פּאַר-וויילונגען; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ד. וואַל-קאַן, 484 איסט 141טע גאַס, בראַנקס.

ראַזנער-רוואַלינער פּרייען קלוב, ברענמש 288 א. א. ר.

מיטונגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 106 פּאַרסייט סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 30 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פּרויען. 75% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. סעקר. ע. קע-לער, 484 איסט 141טע גאַס, ניו יאָרק.

ראַזאַוולער רעליעף סאַסיעטי.

מיטונגען: צוויי מאל אין מאַנאַט, ביי דר. יאסעף פּאַפּאַוויץ, 364 איסט 4טע סטריט. אָרג.: 1930 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. שמיצען אַלמע היים מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר. רבי דר. י. פּאַפּאַוויץ, 364 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק.

קאַנג. לינת הצדק אנשי ראָזאַל.

מיטונגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 287 ריווינגטאן סט. אָרג.: 1895 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 85 עלעמענט: געמישט. 4% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטונגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווישען בענעפיט, קרקע. שמיצען אַלמע היים. געשאַפּען ביז איצט 2,500 דאָלער. שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 40 דאָלער יעהרליך.

ראַזאַוואַרזאָנער חברה אנשי בני משה.

מיטונגען: דעם צווייטען און פּערטען שבת, אין 91 אַטוירני סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1913 מיט אַ קליינע צאַל מיטגלידער, איצט — 180 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון די מיטונגען — אידיש. צוועק: דאוונען קרקע; שמיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. הערי קאַרן, 1528 — 41 סטריט, ברוקלין.

ערשטע ראַזיכטער בענ. סאַסיעטי.

מיטונגען: 2טען און 4טען שבת, 111 איסט האוסמאן סט. אָרג.: 1913 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 175 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15%

1905 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער. עלע-
 מענט. מעהרסטע ארבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע,
 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען—אידיש. צוועק:
 שוהל, קרקע, בענעפיט, נויט-פאַנד; שמיצען אַלמע היים און
 היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פ. זיגער, 38 גאַווערניער סט.
 ניו יאָרק.

ערשטע ראמאנער לעידים אקזולערי.

מיטינגען: צווייטע און פערטע דירעקטאָר, 83 איסט 4טע
 גאַס. אָרג.: 1927 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 250 מיט-
 גלידער. עלעמענט: ארבייטער הויז-פרויען. 25% אַמערי-
 קאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט שפראַך פון מיטינג-
 גען — אידיש-ענגליש. צוועק: צדקה, געזעלשאַפטליכע און
 ליטעראַרישע צוזאַמענקונפטען און אונטערהאַלונגען; שמי-
 צען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. דזשיי. קענ-
 טער, 2068 — 70טע גאַס, ברוקלין.

קאָנג. בית דוד אנשי ראמאנ.

מיטינגען: ערשטע און דריטע שבת, 100 איסט 4טע גאַס.
 אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך
 פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שוהל, קרקע; שמיצען
 אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. רבי א. ראַפּה-
 בערג, 220 ראָס סטריט, ברוקלין.

בית דוד ראמאנער שוהל.

מיטינגען: 104 סטריט צווישען צווייטער און דריטער עוו.
 אָרג.: 1912 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
 קרקע; אויסגעצאָלט אייגענע שוהל. סעקר. רבי ראַמענבערג,
 קער און בית דוד שוהל.

ערשטער ראמנער ק. א. פ.

מיטינגען: 1טע און 3טע דירעקטאָר, 83 איסט 4טע גאַס.
 אָרג.: 1901 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער.
 עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער. 10% ניט לאַנדסלייט, 25%
 אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
 צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע
 היים; געשאַפען ביז איצט 6 מויזענט דאָלער; שמיצען הי-
 גע אינסטיטוציעס מיט 500 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַריס
 צייגער, 44 קאַרס סטריט, ברוקלין.

ראמאנער בענ. אס'ן.

מיטינגען: דעם 2טע און 4טע דירעקטאָר, 15 צווייטע
 עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1919 מיט 15 מיטגלידער, איצט
 — 50 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער
 געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען —
 אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד,
 קרקע; פלעגען שמיצען אַלמע היים; שמיצען היגע אינסטי-
 טוציעס. סעקר. פיליפ לעוויוט, 979 איסט 178טע סטריט,
 בראַנקס.

ראמנער בענ. סאָייטעי.

מיטינגען: דעם 1טע און 3טע דירעקטאָר, 91 איסט 4טע
 סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1921 מיט 16 מיטגלידער, איצט
 — 82 מיטגלידער. עלעמענט: 90% ארבייטער. 20% אַמ.
 געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען
 — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד,
 קרקע; שמיצען אַלמע היים; שמיצען היגע אינסטיטוציעס
 מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר. איזראַעל צוויילינג, 1091
 פראַספעקט עוועניו, בראַנקס.

ראקאָווער יאָנג מענע בענ. אס'ן.

מיטינגען: 2טע און 4טע דירעקטאָר, 151 קלינטאָן סט.
 אָרג.: 1903 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. 16% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15%
 ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:
 קראַנקען, טויטען בענעפיט; שמיצען אַלמע היים און היגע
 אינסטיטוציעס. סעקר. מאַריס פּיעקער, 9609 משורש עוו,
 ברוקלין.

ראַזשאַנקער אינד. בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: 1טע און 3טע דירעקטאָר, 140 צווייטע עוועניו.
 אָרג.: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 4% ניט
 לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-
 קען, טויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים; שמי-
 צען היגע אינסטיטוציעס מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר.
 וו. מייסער, 5001 — 14טע עוועניו, ברוקלין.

ראַזשאַנקער בענ. אס'ן, גראַדנע.

מיטינגען: 2טע און 4טע דירעקטאָר, 175 איסט בראַדוויי.
 אָרג.: 1899 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 130 מיטגלידער.
 עלעמענט: מעהרסטע ארבייטער. 18% אַמעריקאַנער געבאַ-
 רענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען,
 טויטען בענעפיט, קרקע; שמיצען אַלמע היים מיט 300 דאָ-
 לער יעהרליך און שמיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 150
 דאָלער יעהרליך. סעקר. י. באַלאַק, ספּרינג וואַלי, ג. י.
 פאַסט אַפּיס באַקס 164.

ראַזשאַנקער צענטער.

מיטינגען: צווייטע און פערטע שבת, 224 הענרי סטריט.
 אָרג.: 1908 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 300 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. קלוינע צאָל אַמעריקאַנער געבאַרענע און
 ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע
 מעטיגקייטען: לעקציעס אויף רעליגיעזע און מעדיצינישע
 פראַגען. צוועק: געגענזייטיגע חילף, קראַנקען, טויטען בע-
 נעפיט, קרקע; שמיצען הוימישע און היגע אינסטיטוציעס.
 סעקר. נח פינק, 25 גאַווערניער סטריט, ניו יאָרק.

ראַזשאַנקער-וואַלענטער הילפס פאַראיינ.

מיטינגען: לעצטע דירעקטאָר פון מאַנאַט, 145 סאַפּאָלק סט.
 אָרג.: 1914 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער.
 עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט
 לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-
 קען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, לויט-קאַסע, קרקע; האַ-
 בען געשטיצט אַלמע היים מיט 10,000 דאָלער; שמיצען היגע
 אינסטיטוציעס. סעקר. לואיס יאָבאָק, 232 פען סטריט,
 ברוקלין.

ראַיגראַדער יאָנג מענע בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1טע און 3טע דירעקטאָר, 111 איסט האַוסטאָן
 סטריט. אָרג.: 1911 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 55 ניט-
 גלידער. עלעמענט: געמישט. 32% אַמעריקאַנער געבאַרענע,
 24% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
 צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שמי-
 צען אַלמע היים; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ג.
 גאַלדצווייג, 632 ווילס עוו., בראַנקס.

ראַכאָווער פּוילישע אידישע מעדעראַציע.

מיטינגען: דעם לעצטע דירעקטאָר פון חודש. אין 673 בראַד-
 וויי, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 20 מיטגלידער, איצט —
 65 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטענס ארבייטער. 5% אַמ-
 געבאַרענע. שפראַך פון די מיטינגען — אידיש. צוועק:
 שמיצען אַלמע היים מיט 2000 דאָלער יעהרליך; שמיצען
 היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעם קאַפּלאַן, 258 מעדיסאָן סט.,
 ניו יאָרק.

ראַכאָווער יוגענט ברענטש 581 א. ר.

מיטינגען: ערשטע און דריטע פּריוואַט, 111 איסט האַו-
 סטאָן סטריט. אָרג.: 1916 מיט 25 מיטגלידער, איצט —
 57 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפּסלייט. 50%
 ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעל-
 לע מעטיגקייט: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען גע-
 דרוקטע מאַטעריאַלען; שמיצען הוימישע און היגע אינסטי-
 טוציעס. סעקר. דזשיי בערנסטיין, 2165 באלטאָן סטריט,
 בראַנקס.

חברה בית יוסף אנשי ראכאוואליווקע.

מיטינגען: יעדע צווייטע שבת, 223 הענרי סטריט. אָרג.:

זיעס, פאַרוויילונגען, קאַנצערטען; שמויען היגע אינסטי-
טוציעס. סעקר. ראוו קראסנאסטיון, 1215 סענעקי עוועניו,
בראנקס.

רובעוויצער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1טע און 3טען שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אַרג.:
1904 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלע-
מענט: געמישט. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 85% ניט
לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שו-
מען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, זקנים-פאַנד,
לייז-קאַסע; שמויען היגע אינסטיטוציעס און היגע אינסטיטוציעס.
סעקר. א. שימאָנאָף, 673 איסט 4טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע רובישאָווער לעידים אקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 126 דילענסי סט.
אַרג.: 1918 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער.
עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרע-
נע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
צוועק: שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מרס. מיגאַל,
126 דילענסי סטריט, ניו יאָרק.

רומקער בענ. אססאָסיאַטיאָן.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען שבת, אין 91 איסט 4טע
סטריט, ניו יאָרק. אַרג.: 1915 מיט 20 מיטגלידער, איצט —
110 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער
געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען —
אידיש. צוועק: קראַנקען, שווערען בענעפיט, קרקע; שמויען
אַלסע היים; שמויען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאַלער
יעהרליך. וויצע-פרעזידענט מאַקס ביבער, 204 בוש סטריט,
בראנקס.

רומעניער אַמעריקאַן בענ. אס'ן.

מיטינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג 111 צווייטע עוועניו.
אַרג.: 1901 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 400 מיטגלידער.
עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט
לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. פראָפּאַגאַנדאָ-
ענגליש. צוועק: קראַנקען, שווערען בענעפיט, קרקע, נויט-
פאַנד; אַמאַל געשמוצט די אַלסע היים; שמויען היגע אינ-
סטיוועס מיט 500 דאַלער יעהרליך. סעקר. ה. סיגעל, 201
רעבלינג סטריט, ברוקלין.

היברו רומעניען סיק און בענ. סאָסייעטי

אַזוי איסט ניו יאָרק.

מיטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 987 איסטערן פאַרקוויי,
ברוקלין. אַרג.: 1908 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 150
מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. צוועק: גענערוויטיגע הילף,
קראַנקען, שווערען בענעפיט, קרקע; שמויען די אַלסע היים
דורכ'ן רומענישען פאַרבאַנד; שמויען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר. זיגמאַן בורשט, 489 ראַקאוויי פאַרקוויי, ברוקלין.

ערשטע רומעניש-אַמעריקאַנער קאַנג. שערי שמים.

מיטינגען: דעם ערשטען און דריטען מיטוואָך, 95-89 רי-
ווינגטאָן סטריט. אַרג.: 1885 מיט 30 מיטגלידער, איצט
— 400 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער
געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען —
אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס און רעליגיו-
זע טעמעס. צוועק: קרקע; שמויען היגע אינסטיטוציעס;
אויגענע תלמוד תורה. סעקר. בנימין שטיין, 806 וועסט ענד
עוועניו, ניו יאָרק.

עזרת בנות ישראל פרויען אקזילערי, רומעניש

אַמעריקאַנער קאַנג. שערי שמים.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 95 ריווינגטאָן
סטריט, ניו יאָרק. אַרג.: 1908 מיט 18 מיטגלידער, איצט
— 150 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט,
פראָפּעסיאָנאַלען, הויז-פרויען. קליינע צאַל אַמעריקאַנער גע-
באַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען —

ראַקאָווער פרויען קלוב.

מיטינגען: פּערזאָלישע ביי אַ מיטגליד אין הויז. אַרג.:
1931 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלע-
מענט: הויז-פרויען. קליינע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען:
לעקציעס, ליטעראַרישע אַווענטען, קאַנצערטען אונטערנעמונג-
גען און געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקומפטען. צוועק: שמויען
הוימישע אינסטיטוציעס. סעקר. פעני האַסקל, 117 מאַפּסאָמ
סטריט, ברוקלין.

הברה בית דוד אנשי ראַקאָו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 151 קלינטאָן סט.
אַרג.: 1888 מיט 13 מיטגלידער, איצט 65 מיטגלידער. עלע-
מענט: געמישט. 75% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט
לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שוהל,
קרקע, שווערען בענעפיט; שמויען אַלסע היים און היגע אינ-
סטיוועס. סעקר. ב. גורשאַן, 1306 משישאַלס סטריט,
ברוקלין.

ראַקאָווער ברענטש 428 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 151 קלינטאָן
סטריט. אַרג.: 1916 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50 מיט-
גלידער. עלעמענט: געמישט. קליינע צאַל ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען:
לעקציעס, פאַרוויילונגען; אַרויסגעגעבן סאוועניר זשורנאַל-
לען; שמויען הימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.
מ. סיגל, 81 פּעדערבעט לעין, בראנקס.

ראַשענער קאַנג.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 106 פאַרסיים
סטריט. אַרג.: 1888 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 52 מיט-
גלידער. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע,
25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
צוועק: שוהל, קרקע. סעקר. ע. שייפּער, 258 מעדיסאָן סט.,
ניו יאָרק.

ראשער בענ. אס'ן.

מיטינגען: דעם 2טען און 4טען זונטאָג, אין 140 צווייטע
עוועניו, ניו יאָרק. אַרג.: 1928 מיט 22 מיטגלידער, איצט
— 55 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער
געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מיטינגען
— אידיש-ענגליש. צוועק: קרקע; שמויען אַלסע היים און
היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. סטיוורן, 1020 ווינטראַפּ סט.,
ברוקלין.

ערשטער ראשקאָווער א. פ.

מיטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט.
אַרג.: 1913 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 65 מיטגלידער.
עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדס-
לייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען,
שווערען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; האַבען געשמוצט אַל-
סע היים; שמויען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאַל. יעהר-
ליך. סעקר. ה. בערג, 83 נאַרפּאַק סטריט, ניו יאָרק.

רובאַשעווער ברענטש 136 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פּרייטאָג, 175 איסט באַרד-
וויי. אַרג.: 1907 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 110 מיטגלידער.
(מיט פרויען). עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט, הויז-
פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען:
לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערהאַלטונגען, פאַרוויילונגען.
שמויען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ל. קראַסנאסטיון, 1215
סענעקא עוועניו, בראנקס.

רובאַשעווער פרויען קלוב, ברענטש 136 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פּרייטאָג, 175 איסט באַרד-
וויי. אַרג.: 1932 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 30 מיט-
גלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך
פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעק-

אידיש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע אַקטיוויטעטען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. קלארא עלבנער, 89-95 ריווינג-טאָן סטריט, ניו יאָרק.

עזרת דוֹשניאָד ליג פֿון ערשטער רומעניש-אַמעריקאַנער קאַנג. שערי שמוים.

מיטינגען: לויט באַשטימונג, 95-89 ריווינגטאָן סטריט. אָרג.: 1934 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: שטיצען תלמוד תורה פֿון קאַנגר. שערי שמוים. סעקר. מרס. מ. אַלפֿערט, 89-95 ריווינגטאָן סטריט, ניו יאָרק

חברה אחי יוסף.

מיטינגען: דעם צווייטען און פֿערטען שבת, אין 181 לוד-לאָ סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1898 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 5% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מי-טינגען — אידיש. צוועק: דאוונען, קרקע, קראַנקע, טוי-מען בענעפֿים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. נייטשען נייטשעסאָו, 536 באַרדוווי, ניו יאָרק.

רומענישער ברענטש 66, א. ר.

מיטינגען: דעם ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג.: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 175 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרע-נע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקיי-טען: לעקציעס אויף פֿאַרשיידענע פֿראַגען, פֿאַרוויילונגען, ליטעראַרישע אונטערהאַלטונגען. אַרויסגעגעבן געדרוקטע מאַ-טעריאַלען; שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. זו. בערקאוויץ, 76 רעסאָן סטריט, ברוקלין.

פֿראַגרעסיוו רומענישער ברענטש 278, א. ר.

(פֿאַראייניגט מיט ברענטש 66).

מיטינגען: דעם ערשטען און דריטען פֿרויטאָג, 106 פֿאַרסייט סטריט. אָרג.: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100 מיט-גלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפֿטסלייט. 5% אַמערי-קאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטור-עלע מעטיגקייטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפֿטליכע פֿראַ-גען. פֿאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבן געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מעקס מאַשאַקאוויטש, 1478 — 42טע גאַס, ברוקלין.

רומענישער פֿרויען קלוב ברענטש 66, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 15 צווייטע עוועניו, ניו יאָרק. אָרג.: 1929 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, הויז-פֿרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פֿאַרוויילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פֿיליפֿ פֿעלדמאַן, 15 צווייטע עוועניו, ניו יאָרק.

רושעשווער ריישער לעידים סאַשל און בענ. סאַס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 140 צווייטע עווע. אָרג.: 1929 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער הויז-פֿרויען. 15% אַמעריקאַנער גע-באַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקומפטען, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מיני צימ-בעק, 1834 מענאַר עוועניו, בראַנקס.

ריינימקער אינה. בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 111 איסט האוסטאָן סטריט. אָרג.: 1918 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 87 מיט-גלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 88% אַמעריקאַ-נער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפֿים, קרקע, נויט-פֿאַנד; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ב. אייזנשטיין, 1717 איסט צווייטע סטריט, ברוקלין.

ריגער באַלטיק יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען מיטוואַך, 105 איסט 106טע גאַס. אָרג.: 1905 מיט 30 מיטגלידער, איצט 110 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעק-ציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפֿים, זקנים-פֿאַנד, רע-ליעף-פֿאַנד, קרקע; שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. סעמויעל באַנק, 87 פֿעירוועטהער לעיון, בראַנקס.

חסידו בני ישראל מריזשין.

מיטינגען: איין מאל אַ חודש, 110 אַטוירני סטריט. אָרג.: 1909 מיט 36 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלע-מענט: עלעטרע אידען. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לערנען. צוועק: שוהל קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. הרב יואל פינק, 89-91 הופֿער סטריט, ברוקלין.

ריישער יאַנג מענס ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען דאַנערשטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1902 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. פֿראַטאָקאַלען — ענגליש. קולטור-עלע מעטיגקייטען: לעקציעס וועגען אידיש, נאַציאָנאַלע פֿראַבלעמען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפֿים, קרקע, נויט-פֿאַנד; האַבען געהאַלפֿען אויפֿבויען אַ שפּיטאַל אין ריישען; שטיצען דאַרטיגע אינסטיטוציעס; סובסידירען קרן קימת; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאַלער יעהרליך. סעקר. ה. ראָזענבערג, 950 44טע סטריט, ברוקלין.

קאַנג. אנשי ריישע-קאַרמזין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאַנערשטאָג, 70 ווילעט סטריט. אָרג.: 1887 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 250 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 2% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: דרשה, לערנען. צוועק: שוהל, קרקע, נויט-פֿאַנד; שטיצען אינסטיטוציעס אין אַלמע היים מיט 500 דאַלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאַלער יעהרליך. סעקר. מענדיל נוסבוים, 76 קענאַן סטריט, ניו יאָרק.

ערשטע רימאָלאָוער יאַנג מענס סאַסייעטי.

מיטינגען: 1טען און 3טען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1913 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפֿים, קרקע; שטיצען אַלמע היים מיט 200 יעהרליך; היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאַלער יעהר-ליך. סעקר. דזשוליוס ווויס, 643 מעדיסאָן סטריט, ברוקלין.

רימאָלאָוער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1902 מיט 15 מיטגלידער, איצט 400 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענע-פֿים, קרקע, נויט-פֿאַנד; שטיצען אַלמע היים; אַהיים גע-שיקט 10 טויזענט דאַלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 500 דאַלער יעהרליך. סעקר. ב. קאהל, 499 פּט. וואַשינגטאָן עוועניו, ניו יאָרק.

קאַנג. בני יוסף דגל מחנה אפרים אנשי

רימאָלאָוער-בלאָזאו.

מיטינגען: צווייטען און פֿערטען שבת, 129 קאַלאַמביא סט. אָרג.: 1898 מיט 10 מיטגלידער, איצט 250 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפֿטסלייט. 5% אַמעריקאַנער גע-באַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מע-טיגקייטען: לעקציעס אויף רעליגיעזע טעמעס, פֿאַרוויילונ-גען אַרויסגעגעבן געדרוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: דאו-

העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר: דזשיי. גרוסקין, 809 דזשענינגס סט., בראַנקס.

רעזשימט-שווער ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1905 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קע, שווימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שמיצען אַלמע היום; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: מ. וואַרשאַווסקי, 706 עשאַפּארד סטריט, ברוקלין.

בני רעזשימט אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 98 פאַרסייט סט. אָרג.: 1893 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 9% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קע, שווימען בענעפיט, קרקע. האַבען אַפּאַל געשמוצט אַלמע היום. שמיצען היגע אינסטימוציעס מיט 150 דאָלער יעהר-ליך. סעקר: ד. לעמפּערט, 1578 יוניאָן סטריט, ברוקלין.

רעזשימט יאָנג לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 98 פאַרסייט סט. אָרג.: 1930 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שו-שיקען יעהרליכע סומע צו די נויט-ליידענדע און דער אַלמער היום. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: מ. גאדפרייד, 979 האַפּסינגטאָן עוו, ברוקלין.

ש

שאַוולער לעידים עיד סאַסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 23 2טע עוו. אָרג.: 1937 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שמיצען היגע און היגע אינ-סטימוציעס. סעקר: מ. קאָי, 1647 מק-קאָמבס ראָד, בראַנקס.

שאַוולער ברענמש 89 א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1905 מיט 31 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, אַרױסגעגעבען סױאָנעניר זױרנאַלען. שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ה. אַרמז-מאָ, 784 מאַרסי עוו, ברוקלין.

אונגאַרישער שאַטאַמאַרע ק. א. פ.

מיטינגען: 1טען און 3טען שבת, 105 איסט 106 סטריט. אָרג.: 1905 מיט 3 מיטגלידער, איצט — 160 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אונגאַ-ריש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שמיצען אַלמע היום און היגע אינסטימוציעס. סעקר: נ. ברוקער, 323 איסט 10טע סטריט, ניו יאָרק.

שאַטער פּראַגראַטיזם בענ. אס'ן.

מיטינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 170 מיטגליד-ער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע. סעקר: שטעאַראַר לאַפּירוס, 210 איסט 166טע גאַס, בראַנקס.

שאַצקער בענ. אס'ן, מינסק.

מיטינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1900 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 275 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט

געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע; שמיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. פרעזידענט: י. רובענפעלד, 741 איסט 5טע גאַס, ניו יאָרק.

פרויען אַקזילערי פון רימאָנאַווער יאָנג מענס בענעוואַלענט אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1929 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100 מיט-גלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 20% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אי-דיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע לאַנדסלייט און מיטגלידער; שמיצען היימישע און היגע אינסטימוציעס. סעקר: מ. דים, 92 ליבערטי סטריט, ניו יאָרק.

ריסקאווער רעליעף סאַסייעטי.

מיטינגען: 5 מאָל אין יאָר, 214 איסט צווייטע סטריט. אָרג.: 1935 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 130 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שמיצען אינסטימוציעס אין אַלמער היום מיט 300 דאָלער יעהרליך. סעקר: ה. פריד, 214 איסט 2טע גאַס, ניו יאָרק.

ריפּינער בענעוואַלענט סאַסייעטי.

מיטינגען: 2 — 4 מיטוואָך, 111 איסט האַוסטאָן סטריט. אָרג.: 1910 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 90 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענווי-טיגע הילף, קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע; שמיצען הוי-מישע אינסטימוציעס מיט יעהרליכער סומע; שמיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר: ל. ליכטער, 1957 וועסט 6טע גאַס, ברוקלין.

חברה תפירת ישראל מ'רופין.

מיטינגען איין מאָל אין חודש, 151 קלינטאָן סטריט אָרג.: 1872 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלייט. מאַיאָריטעט אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: שוהל, קרקע, בע-נעפיט; שמיצען אַלמע היום און היגע אינסטימוציעס. סעקר: יוסף גרינבערג.

ערשטע רעזידענשאַנער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: 2 — 4 מיטוואָך, א. קיממעל, 1588 איסט 29 גאַס, ברוקלין. אָרג.: 1930 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען, קלוינע צאָל אַמע-ריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפען אַרומע קינדער אין אַלמער היום און שמי-צען דאַרטיקע אינסטימוציעס. סעקר: ב. אייזענבערג, 2048 81טע גאַס, ברוקלין.

רעזשימט-שווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1932 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אַמע. געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, ליי-קאַסע פאַר מיטגלידער. סעקר: סעם קאהן, 1015 האָו עוו, בראַנקס.

רעזשימט-שווער ק. א. פ.

מיטינגען: 2טען און 4טען דינסטאָג, 73 לודלאָו סטריט. אָרג.: 1913 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 2% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע; האַבען געשאַפּען פאַר דער אַלמע היום 8000 דאָלער; שמי-צען היגע אינסטימוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: ס. ראַבינס, 307 פּוּלאַסקי סטריט, ברוקלין.

רעזשימט-שווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 73 לודלאָו סט. אָרג.: 1935 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מוויסען בענעפיט, קרקע, לייז-קאַסע פאַר מיטגלידער אָהן פראַצענט. שטיצען אַלע היום און היגע אינסטיטוציע-עס. סעקר. מ. מאַרגאָליס, 776 מעיס עוועניו, בראַנקס.

שאַצקער לעידים אַקזילערי.

מיטגלידער: צווייטען און פערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1936 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: הויז-פרויען און געשעפטס-פרויען. 15% אמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: העלפען די מענער אַרגאַניזאַציע אין צייט פון נויט. שטיצען אמעריקאַנער אידישע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר.: מרס. ס. אייזענשטיין, 1196 ראַקעוויי פאַרקוויי, ברוקלין.

שאַרגראַדער יאָנג מענס סאַסייעטי.

מיטגלידער: דעם 2טען און 4טען שבת, אין 111 איסט האר-סאָן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1935 מיט 50 מיטגלידער. איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 15% אַמע-ריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מי-טינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מוויסען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטיצען אַלע היום און היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. לואיס בערעזענסקי, 278 איסט 98טע סטריט, ברוקלין.

אינד. שאַרגראַדער סאַסייעטי.

מיטגלידער: דעם 2טען און 4טען שבת, אין 678 בראַדוויי, ניו יאָרק. אָרג.: 1914 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 387 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 30% אמעריקאַנער געבאָ-רענע, 25% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון די מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנ-קען, מוויסען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; האָבען אַמאָל גע-שטיצט אַלע היום מיט 5000 דאָלער; שטיצען היגע אינ-סטוטוציעס מיט 200 דאָלער יעהרליך. סעקר. מאַקס קליין-מאַן, 1674 בראַדוויי, ניו יאָרק.

שאַרגראַדער לעידים אַקזילערי.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 96 קלינטאָן סט. אָרג.: 1934 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס און הויז-פרויען. 30% אמעריקאַנער, 25% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — ענגליש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפֿטען. שטיצען היגע אינ-סטוטוציעס. סעקר.: בעלא ריוונפֿעלד, 76 6835טע גאַס, מידעל ווילעדזש, לאַנג איילאנד.

שאַרגראַדער ברענמש 117 א. א.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 62 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1935 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלויט. 20% אַמעריקאַנער, שפראַך פון מיטגלידער — ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. סעקר.: עדוואַרד גאליווער, 122 בעי 38טע גאַס, ברוקלין.

ערשטע שאַראַשער יאָנג מענס סאַסייעטי.

מיטגלידער: דעם 1טען און 3טען דאַנערשטאָג, אין 12 סט. מאַרק פלייס, ניו יאָרק. אָרג.: 1926 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 7% אַמערי-קאַנער געבאָרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלי-דער — ענגליש-אידיש. פראַטאַקאָלען — ענגליש-אידיש. צוועק: קראַנקען, מוויסען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; שטי-צען אַלע היום און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ע. קראַצער, 80 עוועניו „בו“, ניו יאָרק.

שוועקסנער יאָנג בראַדערס בענ. סאַסייעטי.

מיטגלידער: 2טען און 4טען שבת, 105 איסט 106טע גאַס. אָרג.: 1889 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, געשעפטסלויט. 50% אמעריקאַנער גע-באָרענע.

באָרענע. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, מוויסען בענעפיט, קרקע, געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפ-מען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אוירווינג גאַלד-בערג, 891 מיפאָני סטריט, בראַנקס.

שוועקסנער בענ. סאַסייעטי.

מיטגלידער: 1טען און 3טען מאַנטאָג, 96 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1900 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 175 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אמעריקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. פראַטאַקאָ-לען — ענגליש-אידיש. צוועק: קראַנקען, מוויסען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; געשטיצט אַלע היום מיט 4000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. קויפּמאַן, 1258 — 55טע סטריט, ברוקלין.

שוואַמאַשער ברענמש 123 א. א. פ.

מיטגלידער: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1915 מיט 14 מיטגלידער, איצט — 108. עלעמענט: 70% אַרבייטער; געשעפטסלויט, פראַפעסיאָנאַלען. 20% אמערי-קאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס און צייט פראַגען, פאַרוויילונגען, לויטעראַרישע אָווענטען. אַרטיסטענען יובל-לוי זשורנאַל. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזשוי-קאַב מאַרקין, 2114 דעילו עוו., בראַנקס.

הברה מדרש אנשי שניאדאוו.

מיטגלידער: יעדען צווייטען שבת, 405 גרענד סט. אָרג.: 1895 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אמעריקאַנער געבאָרענע, 40% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, לוי-קאַסע. שטיצען אַלע היום און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דזש. ספילקעוויץ, 817 איסט 14טע סט., נ. י.

ערשטער שטעקאָמפּניע ק. א. פ.

מיטגלידער: 1טען און 3טען שבת, 111 איסט האוסטאָן סט. אָרג.: 1912 מיט 3 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגלידער. עלעמענט: מעהרסטע אַרבייטער. 15% אמעריקאַנער געבאָ-רענע, 40% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אי-דיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, מוויסען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע; שטיצען אין אַלע היום היגע אינסטיטוציעס מיט 100 דאָלער יעהרליך. סעקר. ס. האַניק, 862 — 43טע סטריט, ברוקלין.

אנשי שמשוין ואנשי גראיעווע.

מיטגלידער: צווייטען און פערטען שבת, 240 הענרי סט. אָרג.: 1907 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 3% אמעריקאַנער געבאָרענע, שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט. שטיצען אַלע היום און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. צימערמאַן, 240 הענרי סט., נ. י.

שמשויןער רעליעף קאָמיטעט

מיטגלידער: אומבאַשטימט, אין פאַרשידענע לאַקאַלען. אָרג.: 1918 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 450 (אַרוינגערעכענט מיטגלידער פון דער לעידים אַקזילערי.) עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. געשאַפֿען 10,000 דאָלער פאַר אַלע היום. סעקר.: היימאַן האַראָוויץ, 458 מילער עוו., ברוקלין.

קאַנג. אנשי שמשוין.

מיטגלידער: ערשטען און דריטען זונטאָג, 225 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1904 מיט 13 מיטגלידער, איצט — 104. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט, אינזשנירען, דאָקטוירים. 10% אמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטגלידער — אידיש. צוועק: שול, קרקע, בענעפיט, לאַזן פאַנד, פאַנד פאַר זקנים. האָבען אַהיים געשיקט צעהן טויזענט

דאלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: לואיס אקון, 2336 איסט 22טע סט, ברוקלין.

שמשעדריינערי-אזאריצער ברענטש 170 א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 1781 פיסקין עוו, ברוקלין. אָרג: 1910 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 15% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי. קאהן, 19 הינדעוול סט, ברוקלין.

שמשעדריינערי-אזאריצער פרויען קלוב, ברענטש 170 א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 1781 פיסקין עוו, ברוקלין. אָרג: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ד. סעכער, 432 וואָרוויק סט, ברוקלין.

שמשעדריינערי-פאָריטשער ברענטש 412 א. ר.

מוינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1910 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען. שטיצען אַרימע אין אַלמער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. מער-לער, 2078 מאַראַגן עוו, בראַנקס.

שמשעדריינערי-פאָריטשער פרויען קלוב, ברענטש 412 א. ר.

מוינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1932 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס, הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאָרווילונגען, קאַנצער-מען. שטיצען אַרימע אין אַלמער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ליליען קלעבאָנאו, 867 סאָוהערן בו-לעוואַרד, בראַנקס.

אינד. שמשעדרויצען אס'ן.

מוינגען: יעדען דינסטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1908 מיט 70 מיטגלידער, איצט — 45 מיטגלידער. עלע-מענט: אַרבייטער, געשעפטסלויט. 20% אַמעריקאַנער געבאָ-רענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס פראַן, 868 — 46טע גאַס, ברוקלין.

שידלאָווצער בענ. סאַסייעטי.

מוינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 111 איסט האוסטאָן סט. אָרג: 1909 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 140 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. סעס פעלדמאן, 981 מאַריס פארק עוו, בראַנקס.

שידלאָווצער יאָנג מענס בענ. סאַסייעטי.

מוינגען: 1טע און 3טע זונטאָג, 111 איסט האוסטאָן סט. אָרג: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 215 מיטגלידער. עלעמענט: געמוישט. 2% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 2% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנ-קען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמער היים מיט 100 דאָל. יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. פ. פליישער, 887 בראָדוויי, ברוקלין.

שידלאָווצער לעידים בענ. סאַסייעטי.

מוינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, גרענד פלאַזא, 821 איסט 160טע סט. בראַנקס. אָרג: 1925 מיט 12 מיט-גלידער, איצט — 100. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 25% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע אין אַלמער היים, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. לעדערמאן, 1700 לאַנגפעלאָו עוו, בראַנקס.

שינעווער יאָנג מענס ק. א. פ.

מוינגען: 2טע און 4טע זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1900 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, 35% געשעפטסלויט. 5% אַמעריקאַ-נער געבאָרענע. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אַלמער היים; ביז איצט געשאַפען 10,000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. י. ל. באַטנבערג, 1681 — 65טע סטריט, ברוקלין.

שינעווער קאַנג. אשני ספרד.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 116 רידזש סט. אָרג: 1880 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געמוישט. 15% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לערנען. צוועק: שול, צענטער, קרקע, נויט-פאַנד. שטיצען היגע רעליגיעזע אינס-טיטוציעס.

שינעווער יאָנג לעידים אַקזילערי.

מוינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1932 מיט 42 מיטגלידער, איצט — 50. קליינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאָרענע און ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאלי גאטליב, 105 וועסט 168טע גאַס, בראַנקס.

קאַנג. אהבת שלמה.

מוינגען: יעדען צווייטען מאַנטאָג, 140 2טע עוו. אָרג: 1898 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 74. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 20% אַמע. געבאָרענע. שפראַך פון מוינגען — ענגליש. צוועק: קרקע. סעקר: מ. סילבעררייכט, 2106 בראַנקס פארק איסט, בראַנקס

פאָראייננטיע שמאלאוויצער אס'ן.

מוינגען: דעם 2טע און 4טע מאַנטאָג, אין 40 איסט 7טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג: 1920 מיט 18 מיטגלידער, איצט — 70 מיטגלידער. עלעמענט: געמוישט. 22% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; פלעגען שטיצען אַלמער היים; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. דוש. משאלאפסקע, 3459 דעקאַלב עוועניו, בראַנקס.

פאָראַנעסיוו שמאלעוויצער יאָנג פּרענדס.

מוינגען: 2 מאָל אַ חודש, אין 7 איסט 15טע סטריט, ניו יאָרק. אָרג: 1921 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 100 מיט-גלידער. עלעמענט: אַרבייטער. 2% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 4% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש; פראַטאָקאלען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד; האַבען געשאַפן פאַר אַלמער היים 10,000 דאָ-לער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאיר פרידמאן, 2800 בראַנקס פארק איסט, בראַנקס.

שינאָדאווער יאָנג מענס פראַנג. סאַסייעטי.

מוינגען: צווייטען און פערטען שבת, 106 פאָרטייט סט. אָרג: 1933 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט:

די אידישע לאַנדסמאַנשאַפֿטען

ע.וו. אָרג.: 1938 מיט 25 מיטגלידער, איצט—87. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויי-לונגען. צוועק: העלפּען אַלמע היים. סעקר: דיוויד ליפּעל, 246 וועסט 37טע סט. נ. י.

ערשטע שטענדישאַווער גאַליציאַנער חברה.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 206 איסט בראַדוויי, 45 שטריק סט. אָרג.: 1897 מיט 12 מיטגלידער, איצט—275. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, דאַקטוירים, אַדוואַקאַטען. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלייט. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: שול, קרקע. שטיצען רעגולאַר אַלמע היים. געשאַפּען ביז איצט 15,000 דאָלער. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזש. סאַלאַמאָן, 220 ראַסס סט., ברוקלין.

שטענדישאַווער לעידים בוירקל.

מיטינגען: ערשטען דינסטאָג אין חודש, האַטעל לאַטהעם, 28טע גאַס און 5טע עוו. אָרג.: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט—45. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע אין אַלמער היים. סעקר: פ. קאַהען, 1365 קאַראַל סטריט, ברוקלין.

שטענדישאַווער יאַנג מענס אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 231 איסט 14טע סט. אָרג.: 1912 מיט 7 מיטגלידער, איצט—116. עלעמענט: געמישט. 1% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפּען 35,000 דאָלער פאַד אַלמער היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוליוס שווימאַן, 1444 העראַד עוו., בראַנקס.

שטענדישאַווער לעידים אקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 231 איסט 14טע גאַס. אָרג.: 1927 מיט 7 מיטגלידער, איצט—60. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. קלוינע צאָהל ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: רויס פעלדמאַן, 97 8טע גאַס, ברוקלין.

בני יעקב אנשי שערעשאב.

מיטינגען: צוויי מאל אַ קוואַרטאַל, 225 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1917 מיט 20 מיטגלידער, איצט—55. עלעמענט: געמישט. 3% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע. שטיצען אַלמע היים. סעקר: ניימען פּאַלין, 139 דיוויושאַן סט., נ. י.

אינד. שטרפצער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאַנערשאַטאָג, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1906 מיט 13 מיטגלידער, איצט—175. עלעמענט: 75% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 35% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד, זקנים פאַנד, שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. לינדענבערג, 1588 סטערלינג פּלאַ, ברוקלין.

שטרפצער ברענטיש 42, א. נ. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרייטאָג, 140 צווייטע עוו. אָרג.: 1915 מיט 22 מיטגלידער, איצט—80. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפּעסיאָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען, קאַנצערטען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. לאַפּאַטקע, 15 פּולאַסקי סטריט, ברוקלין.

90% ארבייטער, 10% אַמ. געב. 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. סירקין, 108 עמבאַי סט., ברוקלין.

שטיצער יאַנג מענס בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 18 גרעהעם עוו., ברוקלין. אָרג.: 1914 מיט 40 מיטגלידער, איצט—62. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, האַבען געשאַפּען אַלמע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דיוויד בערמאַן, 478 עשוואַרד סט., ברוקלין.

אינדעפענדענט שטרעשינער קאַנג.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 62 פּים סט. אָרג.: 1911 מיט 25 מיטגלידער, איצט—100. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענווייטגע הילף, מו-טען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, רעליגיעזע שול. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יעקב גערשעטעבליט, 306 טהאַמ-פּאַרד עוו., ברוקלין.

אינדעפענדענט שטרעשינער לעידים אָקן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 62 פּים סט. אָרג.: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט—60. עלעמענט: געשעפטס און הויז-פרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: שרה גערשעטעבליט, 306 טהאַמפּאַרד עוו., ברוקלין.

שערלעצער ברענטיש 53, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרייטאָג, 15 2טע עוו. אָרג.: 1904 מיט 25 מיטגלידער, איצט—250. עלעמענט: מערצאָהל אַרבעטער, געשעפטסלייט, הויז-פרויען. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 60% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: דיסקוסיעס, אַפּען-פּאַרומס. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשעמאַל פּאַסנער, 1605 וואַלמאַן עוו., בראַנקס.

אינד. שערלעצער לעידים קלוב, ברענטיש 53, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 722 פּראַספעקט עוו., בראַנקס. אָרג.: 1930 מיט 7 מיטגלידער, איצט—40. עלעמענט: הויז-פרויען. 30% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ליליע לעסנער, 1444 באַסטאָן ראָוד, בראַנקס.

אנשי שעליב אונט. פאַראייני.

מיטינגען: יעדען צווייטען שבת, 28 פּויק סט. אָרג.: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט—150. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע. שטיצען אַלמע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: גרשון משה היימאַ-וויץ, 604 באַננער עוו., ברוקלין.

שעליבער זילינער בענ. סאַסיעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 175 איסט בראַדוויי. אָרג.: 1920 מיט 100 מיטגלידער, איצט—150. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער. 7% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, האַבען געשאַפּען 5,000 דאָלער פאַד אַלמער היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 50 דאָלער יעהרלאַך. סעקר: סעם הענעטשאַף, 644 אַסטאָרן סט., ברוקלין.

יאַנג מענס שטענדישאַווער אס'ן.

מיטינגען: ערשטען דינסטאָג אין חודש, 28טע סט. און 5טע

שערפצער רעליף קאָמיטעט.

מיטינגען: נישטאָ קיין באַשטימטע דאַטע און קיין באַשטימט אָרט; מערסטענס אין 151 קלינטאָן ס. אָרג.: 1917 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. האָבען געשאַפֿען 1,000 דאָלער פאַר אַלמער הויס. סעקר.: ר. ארפא, 636 דיקעיטור סט., ברוקלין.

ערשטער שפאלער קראַנקען אונט. פאַראיינ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1901 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, ארויסגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: געגענווימקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינ-סטימוציעס. סעקרעטאַרען: דזשעק סאַקאלאו, 2065 גרענד עווע., בראַנס, י. וויראַ, 509 ליוואַניא עוו., ברוקלין.

שקודער יאַנג מענע עיד סאַבייטמי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1909 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. קלוינע צאָהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענ-זוימיקע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: הערמאַן מילער, 756 פאַרעסט עוועניו, בראַנס.

שקודער-שצוצינער ברענטש 458, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1933 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 145. עלעמענט: מערצאָהל אַרבעטער. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטור-רעלע טעטיקייטען: לעקציעס, לימעראַרישע אונטערזאָלטונגען. שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: דזשיי. גלאדסטאן, 3451 גאַילס פלייס, בראַנס.

שקלאָווער אינד. בענ. אכס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, פומהיאן טעמפל, 135 וועסט 70טע סט. אָרג.: 1891 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 367. עלעמענט: געמישט. 60% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 3% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. פראַמאַקאַלען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, האָבען געשטיצט די אַלמער הויס, שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 400 דאָלער יעהרלאַך. סעקר.: ה. שיינבערג, 218 הענרי סט., נ. י.

צווייטע שקלאָווער וועלפער סאַבייטמי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע סט. אָרג.: 1897 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 214. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 2% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס וועגען געזונט און געזעלשאַפֿטלעכע פראַגען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; אין אַלמער הויס געשיקט 8,000 דאָלער, שטיצען היגע אינסטימוציעס מיט 200 דאָלער יעהרלאַך. סעקר. לואיס ביוקען, 2164 פראַספעקט עוו., בר.

צווייטע שקלאָווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1927 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% אַמער. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלויט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געזעלשאַפֿטליכע צוזאַמענקונפטען. שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר.: עני שניצער, 7015 46טע גאַס, ברוקלין.

צווייטע שקלאָווער וועלפער סאַבייטמי, פרויען אַקז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1928 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געשעפטס, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, העלפען אַרימע אין אַלמער הויס. סעקר.: הערי משערנאק, 236 וועסט 80טע סט., נ. י.

צו ג א ב

ערשטע וולאָשמשאָווער סאָייטעס, אינק.

מוינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 111 איסט האַוסמאַן סט. אָרג.: 1921 מיט 8 מויטגלידער, איצט — 76. עלעמענט: געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס און ליטעראַרישע אָווענטען. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פאַנד. שטיצען אַלעע היים מיט 200 דאָלער יעהרליך. שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 400 דאָלער יערליך. סעקר.: וו.ס. אינוועלסטיון, 1048 ריווער עוו.

נאכנער און באזאָרער ק. א. פ.

מוינגען: 2טען און 4טען זונטאָג, אין 96 קלינטאָן סט. אָרג.: 1923 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 45 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; פלעגען שטיצען אַלעע היים; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דייוו זיטאָמער, 459 איסט סטריט, ברוקלין.

הברה מן דרך אנשי באַראַשיץ.

מוינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 12 נעווינס סט. ברוקלין. אָרג.: 1888 מיט 12 מויטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: געמישט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — ענגליש. פראַטאַקאָלען אַלעע היים; שול, קרקע, בענעפיט, פאַנד פאַר אַלעע לויט. שטיצען אַלעע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: דושאַווע עפשטיין, 541 וואו סיקלען עוו, ברוקלין.

ערשטע מאריאמפאלער בענעוואָלענט סאָס.

מוינגען: ערשטע און דריטע זונטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1906 מיט 16 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע. פלעגען שטיצען אַלעע היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: סעס האַלפּערין, 72 פאַרסייט סט. נ. י.

פארציווער יאָנג מענס בענ. אס"ף.

מוינגען: 2טען און 4טען דאָנערשטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1913 מיט 14 מויטגלידער, איצט — 64 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון די מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען אין אַלעע היים גמילת חסד; געשאַפּען ביז איצט 10,000 דאָלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: י. ראָזענבאָם, 80 מאַרטאן סטריט, ברוקלין.

אינה. פאָמאָק וואָטא סיסטערס און באַרדערס.

מוינגען: 1טען און 3טען זונטאָג, 214 איסט צווייטע סט. אָרג.: 1917 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 170 מויטגלידער. עלעמענט: געמישט. 5% אַמ. געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. שטיצען אַלעע היים מיט 800 דאָלער יעהרליך; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. קוואַלעבערג, 4752 — 98 פּל. קאַראַנא, לאַנג איילאנד.

פעטראָקאָווער בענ. סאָס, אינק.

מוינגען: ערשטע און דריטע דיינסטאָג, 228 וועסט 47טע סט. אָרג.: 1893 מיט 8 מויטגלידער, איצט — 300. עלעמענט: געמישט. מערסטענס אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — ענגליש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, הילפס פאַנד, שטיצען אַלעע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. ראָזענבלום, 1495 פאַתעם עוו, בראַנקס.

פיעסקער ברודערלעכער אונט. פאַראיינ, גראַדע.

מוינגען: צווייטע און פערטע שבת, 175 איסט בראַדוווי. אָרג.: 1904 מיט 10 מויטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: 90% אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פאַנד, קרקע, שטיצען אַלעע היים און

היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: א. לעווין, 478 הינסדעיל סט. גאַס. אָרג.: 1930 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: פלאַצקערקאָפּולער ברענמש 40, א. א. ר.

מוינגען: ערשטע און דריטע פרייטאָג, 91 איסט 4טע מערצאהל אַרבעטער. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מי-מינגען — אידיש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ג. בראַנסטין, 404 פאַלעסיד עוו, דושורסי סיטי, נ. דוש.

ערשטע פראַסקוראווער יאָנג מען פראַג. אס"ף.

מוינגען: צווייטע און פערטע מיטוואָך, 678 בראַדוווי. אָרג.: 1904 מיט 7 מויטגלידער, איצט — 250. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס פון צייט צו צייט. צוועק: קראַנקען, טויטען בענע-פיט, קרקע, נויט-פאַנד, פלעגען שטיצען אַלעע היים, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: אייב פישמאַן, 1553 42טע גאַס

אינה. נאווידוואָרער לעידים בענ. סאָס.

מוינגען: צווייטע און פערטע זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1921 מיט 15 מויטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געשעפּטס, הויז-פרויען. שפראַך פון מוינגען — אידיש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מויטגלידער. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. פאַקס, 1530 דושעסאַפּ עוו.

נאווידוואָרער-גראַדנער ברענמש 637, א. א. ר.

מוינגען: ערשטע און דריטע פרייטאָג, 23 2טע עוו. אָרג.: 1920 מיט 24 מויטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפּטסלייט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, ליטעראַרישע אונטערהאַלונגען, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטי-צען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. רובינסקי, 2504 בראַנקס פאַרק איסט, בראַנקס.

נאווידוואָר רעליף קאָמיטעט

צייט און פלאַץ פון מוינגען אומבאַשטימט. אָרג.: 1931. האַבען איצט 65 מויטגלידער און צוויי לאַנדסמאַנשאַפּטען. פיהרען דורך ליטעראַרישע אָווענטען און קאַנצערטען. שטי-צען אַלעע היים מיט 35 דאָלער יעדען חודש. סעקר.: ל. קירסטין, 2528 קרוגער עוו, בראַנקס.

נאראוולער פרויען אָקוילערי.

מוינגען: צווייטע און פערטע דיינסטאָג, 140 2טע עוו. אָרג.: 1937 מיט 30 מויטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געשעפּטס, הויז-פרויען. שפראַך פון מוינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפּען נויט-ליידענדע מויטגלידער. שטי-צען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ס. פּרומווויץ, 1984 73טע גאַס, ברוקלין.

נאַשעלסקער-ראַדיומינער ברענמש 644, א. א. ר.

מוינגען: צוויי מאל אין חודש, 15 2טע עוו. אָרג.: 1920 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 130. עלעמענט: געמישט. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ה. בערענשטיין, 1858 — 76טע גאַס, ברוקלין.

נאַשעלסקער לעידים קלוב, ברענמש 644, א. א. ר.

מוינגען: צוויי מאל אין חודש, 15 2טע עוו. אָרג.: 1936 מיט 25 מויטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: הויז-פרויען. 11% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מוינגען — אידיש. קולטורעלע פעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. העלפּען אין דער שול אַרבעט. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ראַטמאַן, 87 בלעיק עוו, ברוקלין.

ערשטע נורער לעידים אָקוילערי.

מוינגען: ערשטע און דריטע דיינסטאָג, 111 איסט האַו-סמאַן סט. אָרג.: 1930 מיט 6 מויטגלידער, איצט — 105.

געמישט. 6% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 40% נימ לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויסגעגעבען געדרוקטע מאַטע-ריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשוי. סע-ליסניק, 2026 מערמיד עוו, ברוקלין.

ניקאָלאַיעווער פּראָג. ברענמיש 80, א. ר.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פּרוימאָג, 62 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1904 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 150. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלויט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 90% נימ לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטגינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרווילונגען. אַרויס-געגעבען געדרוקטע מאַטעריאַלען. סעקר: א. ליבאַוו, 3280 ראַשאַמבאָו עוו, בראַנס.

ניקאָלאַיעווער-פּאַדאָלסק לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס.

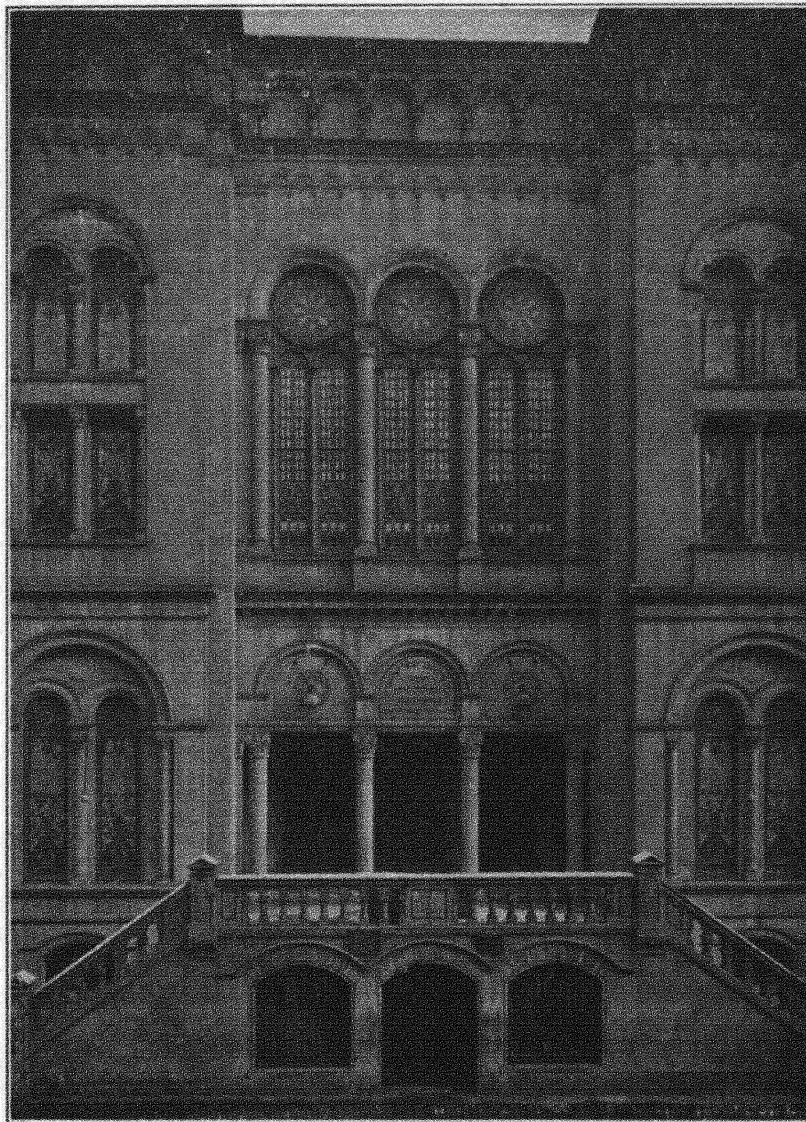
עלעמענט: הויז-פּרויען. קלוינע צאַהל אַמ. געבאַרענע, 40% נימ לאַנדסלויט. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען מיט יעהלריכע סומע היימישע אינסטיטוציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. לינאווסקי, 1851 פּהעלאַן פּל, בראַנס.

לעידים אַקז. פון דער ערשטער נייקאָנסטאַנציאָניער הייליכס סאַייעיטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1936 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: הויז-פּרויען. קלוינע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. סעקר: דזשוי. קעלנער, 171 איסט 96טע גאַס.

ניקאָלאַיעווער-פּאַדאָלסק ברענמיש 366, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען פּרוימאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1911 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט:

די קאלוואַריער שוהל אויף פּאַיק סטריט.

די אירישע לאַנדסמאַנשאַפטען

מוט 15 מיטגלידער, איצט — 15. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, אויפהאַלטען שול. סעקר: קאַהען, 109 איסט 96 גאַס, ברוקלין.

חברה חסידי סאראגורער.

מיטינגען: יעדען פערטען זונטאָג אין חודש, 108 אמאָרני סט. אָרג: 1902 מוט 25 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: דרשות. צוועק: שול, בענעפויט, קרקע. שטיצען אַלעס היים מוט 50 דאָלער יעהרליך, און היגע אינסטיטוציעס מוט 50 דאָלער יעהרליך. סעקר: אבא משה באַרנשטיין, 365 איסט 4 מע סט, נ. י.

סאטמאַרער סיסטערהוד.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 105 איסט 106 מע סט. אָרג: 1930. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. שטיצען היגע און היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: ע. רודערמאַן, 533 איסט 149 מע סט, באַנקס.

סאַכטאַטשאַווער ברענמש 337, א. נ. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 12 סט. מאַרקס פל. אָרג: 1934 מוט 25 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. סעקר: מ. פלאַטפיש, 2274 סטראוס סט, ברוקלין.

מאלטווינער פראַגרעסיוו ברענמש 70, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 22 איסט 15 מע גאַס. אָרג: 1904 מוט 15 מיטגלידער, איצט — 171 (מיט פרויען). עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מיטינגען — אידיש. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: א. באַכער, 2796 וועסט 5 מע גאַס, ברוקלין.

סאטמאַרער פרויען אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 175 איסט בראַד-וויי. אָרג: 1930 מוט 7 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: הויז-פרויען. 33% אמעריקאַנער געבאָרענע, קלוינע צאָהל נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס אָף געזעלשאַפטיכע און ליטעראַרישע פראַגען. צוועק: אונטערהאַלונגען, געזעלשאַפטיכע צוואַ-מעקונפמען, צדקה, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מילי לעוויט, 210 איסט 166 מע גאַס, באַנקס.

יוניטעד סאטמאַרער לעידים רעליף סאַסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 214 איסט 2 מע סט. אָרג: 1938 מוט 15 מיטגלידער, איצט — 44. עלעמענט: הויז-פרויען. 5% אמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון די מיטינגען — ענגליש. צוועק: שטיצען אַלעס היים. סעקר: סידאנא בורשטיין, 727 ליידיג, עוו, באַנקס.

סאטמאַרער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 142 מע עוו. אָרג: 1932 מוט 16 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הויז-פרויען. 10% אמעריקאַנער געבאָרענע, 10% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: אויפצו-האַלטען יתומים הויז אין אַלעס היים. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. קאַפּן, 280 איסט 2 מע גאַס, ברוקלין.

ערשטע אינד. סאַטמאַרער סאַסייעטי ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4 מע גאַס. אָרג: 1899 מוט 20 מיטגלידער, איצט — 210. עלעמענט: געמישט. קלוינע צאָהל אמעריקאַנער און נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענווי-טיגע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפויט, קרקע, שול. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאַזעף בורג, 1215 סימפּסאָן סט, באַנקס.

ערשטער סאַטמאַרער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 151 קלינמאַן סט. אָרג: 1934 מוט 75 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט:

אָרג: 1928 מוט 15 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העל-פען נויט-ליידענדע לאַנדסלייט און דער אַלמער היים. סעקר: ק. זאַלצמאַן, 4210 — 18 מע עוו, ברוקלין.

ניקאָלאַיעווער לעיזים אַקז. ברענמש 80, א. ר.

מיטינגען: ערשטען פרייטאָג אין חודש, 62 איסט 4 מע גאַס. אָרג: 1932 מוט 20 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט: הויז-פרויען. 90% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשיי. סעליקאָף, 2214 — 64 מע גאַס, ברוקלין.

נעבאָליצער שטיבל (אנשי).

מיטינגען: יעדען 15-מען אין חודש, 269 בעפטשון עוו, ברוקלין. אָרג: 1914 מוט 8 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, (שטיבל); געבען צדקה. סעקר: יוסף פראַנק, 2535 איסט 26 מע סט, ברוקלין.

נעוילערסיראטשעווער ברענמש 351, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 7 איסט 15 מע גאַס. אָרג: 1912 מוט 15 מיטגלידער, איצט — 100. עלע-עמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלוינע צאָהל אמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעסיקויטען: לעקציעס. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: אברהם הענקין, 7 איסט 15 מע גאַס, נ. י.

נעווינער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואַך, 1731 מיטקין עוו, ברוקלין. אָרג: 1928 מוט 12 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען. 25% נים לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ר. סלאַ-נימסקי, 376 סאַטער עוו, ברוקלין.

קאָנג. אנשי נעמיראָוו.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 410 סעקמען סט, ברוקלין. אָרג: 1924 מוט 20 מיטגלידער, איצט — 20. עלעמענט: אַרבעטער. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען. סעקר: ניימאַן משאַבאָוסאָן, 172 יוטיקא עוועניו, ברוקלין.

נעמיראָווער ערויקערשאַן ליג, ברענמש 411, א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 12 סט. מאַרקס פל. אָרג: 1910 מוט 30 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מע-סיקויטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרויסגעגעבען געדוק-מע מאַטעריאַלען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מאַקס וואַלאַק, 2105 רייער עווע, באַנקס.

פראַגרעסיוו נעוויזשער לעידים סאַסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 28 מע עוו. אָרג: 1925 מוט 10 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, הויז-פרויען. 5% אמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, מויטען, קראַנקען בענעפויט, קרקע, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. סלאַנימסקי, 49 נאָרפאָלק סט, נ. י.

פאַראַנינגע נעוויזשער רעליף.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 91 איסט 4 מע גאַס. אָרג: 1920 פון אַלע נעוויזשער סאַסייעטיס, מוט אַ מוט-גלידערשאַפט פון איבער 3,000. עלעמענט: געמישט. 25% אמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. האָבען ביז איצט געשאַפּען 50,000 דאָלער פאַר אַלמער היים. שטיצען נויט-ליידענדע און אַלמער היים. האַלטען אויף אַ ליי-קאַסע און פאַלקס שול. שטיצען יעהרליך מוט 1,000 דאָלער פּרעז: סע לאַנדע, 699 בעק סט, באַנקס.

נעוויזשער אַלעס פריינדע פון בראַנזוויל.

מיטינגען: שבת, 17 בריסטאָל סט, ברוקלין. אָרג: 1926

געזעלשאַפטיכע צוזאַמענקונפּטען. שטיצען היגע אינסטיטוט- ציעס. סעקר: מ. לעווין, 234 איסט 56טע גאַס, ברוקלין.

מוואוואלקער-ווילקאווישקער ברענטש 300, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1909 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 30% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. אַרױסגעגעבען געדרוקטע מאַטע- ריאַלען. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ת. גאַסליב, 171 מילפאָרד סט., ברוקלין.

מאַריס ראָזענפעלד מוואוואלקער בר. 234, א. א. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען פרייטאָג, 23 2טע עוו. אָרג: 1935 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: מערסטענס אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע, קלױנע צאַהל ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרױסגעגעבען. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס און אויך פאַליטישע אַרגאַניזאַציעס. סעקר: ב. פּעלמאַן, 423 הינדעויל סטריט, ברוקלין.

מאַשעל קלוב מומשאווער רעליף.

מיטינגען: יעדען פרייטאָג, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג: 1938 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 102. עלעמענט: געמישט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. דערווייל אָנגעהויבען מיט 100 דאַלער שטיצע פאַר אַלטער היים. סעקר: דזשאָזעף שטראַמינגער, 561 פאַקס סט., בראַנקס.

מויסלאמישער שוועסטער פאַראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 22 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1923 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הױז-פּרױען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס אָף פאַרשיידענע צױט פראַגען. צוועק: געזעלשאַפּט-ליכע צוזאַמענקונפּטען. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ראָז סינגער, 2515 אַליבױויל עוו., בראַנקס.

מוענציאנער ברענטש 321, א. א. ר.

מיטינגען: צווייטען און פערטען פרייטאָג, 23 2טע עוו. אָרג: 1909 מיט 33 מיטגלידער, איצט — 58. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלױנע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע און ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קול-טורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: דזשאָז. דזשױ-קאַבסאָן, 1762 — 65טע גאַס, ברוקלין.

לעידים אַקזילערי פון סטאַלינער צענטער.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג: 1931 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פּרױען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יעטא וויינשטיין, 1374 44טע גאַס, ברוקלין.

חברה בית אהרון וישראל הסירי סטאַלין.

מיטינגען: יעדען צווייטען זונטאָג, 134 הענרי סט. אָרג: 1898 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 80. עלעמענט: געמישט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שול, קרקע. סעקר: א. פּערלאָוו, 3040 קרוגער עוו., בראַנקס.

תפארת אהרון ישראל בית יעקב הסירי סטאַלין מ/בראַנזוויל.

מיטינגען: יעדע דריטע וואָך זונטאָג, 418 וואַטקינס סט., ברוקלין. אָרג: 1924 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 54. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, לערנען, רעליגיעזע צוזאַמענ-קונפּטען, קרקע. האַבען אויגעגעבן שול. העלפען אויסהאַלטען דעם סטאַלינער רבי'ן. פרעג: שמעון פּיינשטיין, 1367 קוני אילענד עוו., ברוקלין.

הױז-פּרױען. 12% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: ליטעראַרישע פאַרוויילונגען, קאַנצערטען, אונטערהאַלטונגען. צוועק: שול-צען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יוסף בױרג, 1215 סימפּסאָן סט., בראַנקס.

חברה אגודת אליעזר מאַסאַטאָוו.

מיטינגען: אַ שבת אין חודש, 127 קענאַן סט. אָרג: 1920 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. קלױנע צאַהל אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, לערנען, קרקע, שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הירש אייזן, 127 קענאַן סט., נ. י.

מאַקאַלאָווער יאַנג לעידים סאַסייעטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 151 קלינטאָן סט. אָרג: 1936 מיט 9 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געשעפטס, הױז-פּרױען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, אָפּען פאַרױסגעגעבן. צוועק: געזעלשאַפּטיכע צוזאַמענקונפּטען. שטיצען היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר: ת. שוואַרץ, 928 ניו לאַטס עוו., ברוקלין.

מאַקאַלאָווער לעידים אַקזילערי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 7 איסט 15טע גאַס. אָרג: 1935 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 75. עלעמענט: אַרבעטער, הױז-פּרױען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 15% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען נױס-ליידיגע מיטגלידער. שטיצען הױמישע אינסטיטוציעס. סעקר: אױדאַ גאַרדאַן, 1980 יוניאָנפּאַסט ראָוד, בראַנקס.

חברה אהבה שלום אנשי סאַקאַלאָ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען שבת, 145 איסט בראַדווײ. אָרג: 1892 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 170. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 5% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: דאַווענען, שול, געגענויטיגע הילף, קראַנקע, טױטען בענע-פיט, קרקע. שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: טשאַרלס לאַפּטשינסקי, 167 איסט בראַדווײ, נ. י.

חברה עין יעקב אנשי סאַקאַלאָ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 1811 סטערלינג פּלאַ, ברוקלין. אָרג: 1925 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 25% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: דאַווענען, שול, געגענויטיגע הילף, נױס-פאַנד, קרקע, שטיצען היגע און הױמישע אינסטיטוציעס. סעקר: א. שניידער, 1646 פאַרק פּלאַ, ברוקלין.

ערשטע סאַראַקער לעידים בענעוואַלענט.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 111 איסט האַ-סטאָן סט. אָרג: 1909 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: הױז-פּרױען. 10% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענויטיגע הילף, טױטען, קראַנקע בענעפיט, קרקע, העלפען נױס-באַדערפּטיגע מיט-גלידער, שטיצען הױמישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. קרעדיטאָר, 800 איסט 178טע סט., בראַנקס.

ערשטע סוביליווקער חברה.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 216 הערצל סט., ברוקלין. אָרג: 1904 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 160. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקע, טױטען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ס. דייוויס, 2272 סטראַוס סט., ברוקלין.

איגד. מוואוואלקער לעידים סאַסייעטי.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג: 1926 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 69. עלעמענט: הױז-פּרױען. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק:

פאמיריען-קרייזען און נעמען-סאסייעטיס

טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. מאטיאס, 316 איסט 92טע גאס, ניו יארק.

סעמינעל א. י. אלספאליער בענ. אס'ן.

מוטינגען: ערשטען און דריטען שבת, אין 678 בראדוויי, ניו יארק. אָרג.: 1916 מײַם 50 מיטגלידער, איצט — 60 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. ארבייטער. 5% אַמעריקאַנער גע- באַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: קרקע, שטיצען אַלטע היים און היגע אינסטיטוציעס. סעקר. י. גארפֿינקעל, 2183 דעלי עוועניו, בראַנקס.

ד. באַרדמאַן פאַמיליע קרייז.

מוטינגען: יעדען דריטען זונטאָג אין חודש, 844 איסט 48טע גאָס, ברוקלין. אָרג.: 1936 מײַם 40 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. טעטיגקייטען: פאַרוויילונגען, טעניץ, צוועק: ספּעציעלע פּאַנדן פאַר פאַמיליע מתנות, שמו-צען נויט-ליידענדע קרובים, היגע און אויף יענער זייט ים. סעקר. מרס. טעסי פּוילבס, 844 איסט 48טע גאָס, ברוקלין.

בארים פאַמיליע קרייז.

מוטינגען: יעדען לעצטען זונטאָג נאַכמיטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאָס. אָרג.: 1933 פֿון 20 משפּחות, איצט — 90 עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען, שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. טעטיגקייטען: פאַרוויילונג-ען, געזאַנג, טעניץ, פאַרלעונגען, דעקלאַמאַציעס. צוועק: העלפען אייגענע משפּחה. סעקר. ב. באַריס, 10170 — 120אָבע עוועניו, ריטשמאַנד היל.

ביאליסטאָקער פאַן פליקער פאַמיליע קרייז.

מוטינגען: צווייטען און פּערטען שבת, 7 לואיס עוועניו, ברוקלין. אָרג.: 1928 מײַם 6 מיטגלידער, איצט — 67 משפּחות. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַ-לען. 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען בלויז דער אייגענער משפּחה. סעקר. סעס וואַטמאַן, 1010 עוועניו „סי“, ברוקלין.

אַדאַלף בלומענקראַנץ ק. א. פ.

מוטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, אין 40 איסט 7טע גאָס, ניו יארק. אָרג.: 1910 מײַם 25 מיטגלידער, איצט — 700 מיטגלידער. עלעמענט: געבושט. 5% נים לאַנדס-לייט, 30% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, נויט-פּאַנד, קרקע; שטיצען אַל-טע היים; געשאַפּען ביז איצט 2500 דאַלער; שטיצען היגע אינסטיטוציעס מיט 200 דאַלער יעהרליך. סעקר. ב. פּרייס, 41 יוניאָן סקווער, ניו יארק.

דזשייקאָב בלושטיין פּרויטן הילף סאַסייעטי.

מוטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 40 איסט 7טע גאָס. אָרג.: 1936 מײַם 9 מיטגלידער, איצט — 80 מיט-גלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. 12% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: שאַפּען געלט פאַר צדקה; העלפען געזעלשאַפּטליכע אינסטיטוציעס. סעקר. ר. קודיר, 178 נאַרפּאָלק סטריט, ניו יארק.

לעאָן בליקער סאַסייעטי לוי.

מוטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 40 איסט 7טע גאָס. אָרג.: 1934 מײַם 25 מיטגלידער, איצט — 75 מיט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער, פּראָפּעסיאָנאַלען. 85% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. קול-

אַדאַלף אַלמאַן הילף סאַסייעטי.

מוטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 111 צווייטע עוו. אָרג.: 1898 מײַם 10 מיטגלידער, איצט — 2250 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס — צייט פּראַגען, נאַציאָנאַלע פּראַגען, אין ווי-סענשאַפּטליכע פּראַגען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנ-קען, טויטען בענעפיט, קרקע, לויט-קאַסע העלפען נויט-בא-דערפטיגטע. סעקר. ס. שעהנדאַרף, 319 האַוסטאָן סטריט, ניו יארק.

אונזער פאַמיליע, אינקאַרפּאָרייטעד.

מוטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, אין 40 איסט 7טע גאָס, ניו יארק. אָרג.: 1924 מײַם 20 מיטגלידער, איצט — 85 מיטגלידער. עלעמענט: געבושט. 60% אַמעריקאַנער גע-באַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטור-עלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען, משפּחה-צו-זאַמענקומפטען. צוועק: טויטען, בענעפיט, קרקע; העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער; ארויסגעגעבען געדורכטע מאַטע-ריאלען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. ג. הערלינג, 7606 — 17טע עוועניו, ברוקלין.

אונזער קאַזנים פאַמיליע קרייז.

מוטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 12 ס. מאַרקס פּלייס. אָרג.: 1934 מײַם 125 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: געבושט. 70% אַמעריקאַנער געבאַ-רענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקומפטען. סעקר. הערי פּליישמאַן, 1650 — 74טע גאָס, ברוקלין.

עקיבאַ איגער לאַדזש, לעידיס אַקזילערי.

מוטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, אין 40 איסט 7טע גאָס, ניו יארק. אָרג.: 1927 מײַם 5 מיטגלידער, איצט — 130 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, הויז-פרויען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פאַרוויי-לונגען; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מאַריס דו-בינסקי, 886 לאַנגוואַוד עוועניו, בראַנקס.

די יומה אָו בני א. איזראַעל.

מוטינגען: דעם ערשטען זונטאָג אין חודש, האַטעל מעקאַל-פּון, 84טע גאָס און בראַדוויי. אָרג.: 1934 מײַם 60 מיט-גלידער, איצט — 200 מיטגלידער. עלעמענט: סטודענטען, פּראָפּעסיאָנאַלען. 100% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע אין דער משפּחה, משפּחה צוזאַמענקומפטען. סעקר. סילוויאַ גינסבורג, 1050 איסט 15טע גאָס, ברוקלין.

איברעהעם לאַדזש נומ. 1 יונייטעד היברו בראַדערס

מוטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, אין 106 פאַר-סויט סטריט, ניו יארק. אָרג.: 1917 מײַם 38 מיטגלידער, איצט — 33 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, שפראַך פֿון מי-טינגען — אידיש. סעקר. ל. גאַלרסטין, 1498 האָז עוועניו, בראַנקס.

לעאָפּאָלד איינהאַרן בענ. סאַסייעטי.

מוטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 157 איסט 86טע גאָס. אָרג.: 1913 מײַם 50 מיטגלידער, איצט — 102 מיטגלי-דער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 25% אַמעריקאַ-נער געבאַרענע, 20% נים לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: בודקה, געגענזייטיגע הילף, קראַנקען,

ראז גאלדבערג טשאריטי סאָסייטי.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואך, האָנטס פּאָינט פּאַלאַס, 163שע גאַס און סאוועהרן בולוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1934 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלע- מענט: הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קול- מורעלע טעטיגקייטען: פארווילונגען, אונטערהאלטונגען. סעקר. ראזע גאלדבערג, 743 קעלי סטריט, בראַנקס.

אברהם גאלדמאן סאָסייטי, אינק.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 878 פּראָפּערט עוועניו, בראַנקס. אָרג.: 1935 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 35 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער. 17% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון די מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קרקע. סעקר. דזשאַן הערס, 1826 האו עוועניו, בראַנקס.

גאלדע גאלדמאן ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 64 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1907 מיט 40 מיטגלידער, איצט 100 מיטגלי- דער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַ- נער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קרקע, לייח-קאַסע. סעקר. פריינק בער- קאוויטש, 1223 עוועניו „דזשיי“, ברוקלין.

איידע גארסאני ק' א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואך, האָנטס פּאָינט פּאַלאַס, 163שע גאַס און סאוועהרן בולוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1913 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלע- מענט: הויז-פרויען. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטי- מוציעס. סעקר. פ. סאמער, 981 וויסלאק עוועניו, בראַנקס.

גאלדמאן פאָמיליע קלוב.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, אין פריוואטע הייזער. אָרג.: 1928 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 100 מיטגל. עלע- מענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרע- נע. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, נאַציאָנאַלע, ליטעראַרישע פּאַרוויל- לונגען. צוועק: משפחה צוזאַמענקונפמען, העלפען נויט-ליי- דענדע קרובים; שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. מרס. מאטילדא גראַק, 188 קיעפ סטריט, ברוקלין.

די גרוויל בענ. סאָסייטי. (פאמיליע קרייז).

מיטינגען: צווייטען און פערטען מיטוואך, 15 צווייטע עוו., אָרג.: 1934 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 80 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 70% ניט לאַנדסלייט. שפראך פון מיטינגען — אידיש. קולטורע- לע טעטיגקייטען: לעקציעס, פארווילונגען. צוועק: קראַנ- קען, טויטען בענעפיט, קרקע. געגענזייטיגע הילף; שטיצען היגע אינסטימוציעס. פּרעזידענט: סעס פּרענקל, 1712 ווא- שינגטאָן עוועניו, בראַנקס.

גלידער דאָבע לייב פאמיליע קרייז.

מיטינגען: לעצטען זונטאָג אין חודש, 1842 סטעבינס עוו., בראַנקס. אָרג.: 1936 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 50 מיט- גלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַ- לען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: שטיצען נויט-באַדערפטיגע קרובים. סעקר. מ. ראָזענפֿעלד, 777 ריווערסייד דרייוו, ניו יאָרק.

קראַן גערטל פאמיליע קרייז.

מיטינגען: דריטען מיטוואך אין חודש, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1932 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש- ענגליש. צוועק: משפחה צוזאַמענקונפמען, העלפען נויט-באַ- דערפטיגע קרובים. סעקר. אוירווינג קאוואלסקי, 228 קראַן סטריט, ברוקלין.

מורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס אויף געזעלשאַפּטליכע מעדיצינישע פּראָגען. צוועק: צו העלפען נויט-באַדערפטיג- מע מיטגלידער. סעקר. פ. ענטמאקער, 1769 איסט 10טע גאַס, ברוקלין.

בענדזשאמן ווייס לאדזש, 397 א. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1924 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 155 מיט- גלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַרווילונגען. ארויסגעגעבען געדרוקטע מאַטע- ריאַלען. סעקר. א. זאלצער, 40 איסט 7טע גאַס, ניו יאָרק.

בענטוואָלענט פאמיליע פאראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1933 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 50 מיטגלידער, בלויז משפחה. עלעמענט: ארבייטער, גע- שעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: העלפען דער איי- גענער משפחה. סעקר. סעלעסניק, 2026 מערמיד עוועניו, ברוקלין.

פאולין בענטע בענ. אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 12 סט. מאַרק פּלייס. אָרג.: 1929 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 85 מיט- גלידער. עלעמענט: געמישט. 35% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. דזשאָועף בענטע, 4733 ביטש 47טע גאַס, סו גייט.

בערלין פאמיליע קרייז.

מיטינגען: יעדען ערשטען זונטאָג אין חודש, 673 ברד- ווי, ניו יאָרק. אָרג.: 1936 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 75 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: אָנצוהאַלטען משפחה פּאַריכי- דונגען. סעקר. סעמועל מייקעלסאָן, 105 וועסט 40טע גאַס, ניו יאָרק.

יואל ברעוונאָ בענ. אס'ן, אינק.

מיטינגען: צווייטען און פערטען דאַנערשטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1912 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 170 מיטגלידער. עלעמענט: געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאַ- רענע. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, אונטערהאלטונגען, פּאַרווילונגען. צוועק: געגענזייטיגע הילף, קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע, לייח-פּאַנד, העלפען נויט-לידערענדע מיטגלידער, זקנים- פּאַנד; שטיצען מיט יעהרליכער סומע אידיש-פּוילישע און פּאַלעסטינער אינסטימוציעס; שטיצען היגע אינסטימוציעס. סעקר. וו. ליווי, 155 איסט 168טע גאַס, בראַנקס.

ברענער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 151 קלינטאָן סטריט. אָרג.: 1936 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 120 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסי- אָנאַלען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראך פון מיטינג- גען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיגקייטען: לעקציעס, אויף פּאַרשיידענע פּראָגען. צוועק: העלפען בלויז דער אייגענער משפחה. סעקר. ראז ברענער, 158 קיפ סטריט, ברוקלין.

גאלאנארער פערל פאמיליע קרייז.

מיטינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 96 קלינטאָן סט. אָרג.: 1937 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 150 מיטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 10% א.מ.ג.ע. שפראך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזיי- טיגע הילף, געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקונפמען. סעקר. לואיס סייגל, 188 סאַפּאַלק סטריט, ניו יאָרק.

די אידישע לאנדסמאנשאפטען

דערפטיגע קרובים. סעקר. ר. דוואַרק, 688 סאראמאנא עוועניו, ברוקלין.

לעדיים אקוילערי פון דער ה. ק. לאדווש.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1934 מײַם 12 מײַטגלידער, איצט — 60 מײַט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער, הויז-פרויען. 50% אַמערי-קאַנער געבאַרענע, שפּראַך פון מײַטינגען — ענגליש. שטײ-צײַן היגע אינסטיטוציעס. סעקר. מ. מאלעט, 1225 — 49טע גאַס, ברוקלין.

דעבאָראַ האַלבערסטאָבילעווי פּרויען ק. א. פ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מײַטוואָך, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1904. איצט — 75 מײַטגלידער. עלעמענט: אר-בײַטער, הויז-פרויען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: געגענזײטיגע הילף, קרקע. סעקר. דושעק איטורמאן, 132 לואיס סטריט, ניו יאָרק.

האַלפּערין פאַמיליע קרייז.

מויטינגען: איין מאָל אין דריי חדשים, 150 וועסט 85טע גאַס. אָרג.: 1933 מײַם 12 מײַטגלידער, איצט — 100 מײַט-גלידער. עלעמענט: געמישט. 60% אַמעריקאַנער געבאַרענע. 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש-ענג-ליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען, משפּחה צוזאַמענקונפּטען. סעקר. סילוואַ משערי, 1366 סט. נוקאָלאַס עוועניו, ניו יאָרק.

האַראָוויטימאַרגאַרעטן פאַמיליע אַסײ.

מויטינגען: איין מאָל א יאָר און פון צײַט צו צײַט צוזאַ-מענקונפּטען אין פּרווואַטע הייזער. אָרג.: 1923 מײַם 350 מײַטגלידער, איצט — 400 מײַטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײ-טינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען נײַט-ליידענדע קרובים, משפּחה צוזאַמענקונפּטען און פּאַרוויילונגען. סעקר. מיריעם ווייס האַרוויטץ, 369 איסט 4טע גאַס, ניו יאָרק.

האַפּמאַן אונט. פאַראייני.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען מײַטוואָך, 12 סט. מאַרקס פּל. אָרג.: 1914 מײַם 15 מײַטגלידער, איצט — 230. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמערי. געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש-דײַטש, ענגליש. צוועק: קראַנקען בע-געיעט, קרקע, לײַקאַסע, העלפּען נײַט-באַדערטיגטע. סעקר.: מאַריס פּיליפּ, 287 איסט 7טע גאַס, נ. י.

אַלי דוד העלד פאַמיליע קרייז.

מויטינגען: 6 מאָל אַ יאָהר אין פּרווואַטע הייזער. אָרג.: 1931 מײַם 50 מײַטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: אַרבע-טער, געשעפטסלייט. 64% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען, פּאַרוויילונגען, העלפּען נײַט-ליידענדע קרובים. סעקר.: מױס מעסי אָבער, 990 איסט 8טע גאַס, ברוקלין.

דזשאַזעף העלד אַסײ.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1909. איצט — 50 משפּחות. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: געגענזײטיגע הילף, קרקע, לײַקאַסע. סעקר.: מ. סומי, 252 איסט גאַן היל ראָוד, בראַנקס.

הענאָד זכביה פאַמיליע קרייז.

מויטינגען: אַ זונטאָג אין חודש, באַ אָן אַנדער מײַטגליד אין הויז. אָרגאַניזירט אין 1933 מײַם 25 מײַטגלידער. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 70% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענזײטיגע הילף. סעקר.: דזשיימס מילמאַן, 1433 47טע גאַס, ברוקלין.

הערימאַן-לינאָ און סימאנאָוויטש פאַמיליע קרייז.

מויטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 1921 איסט 17טע גאַס, ברוקלין. אָרג.: 1935 מײַם 50 מײַטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 60%

מדרכי גערמנין פאמיליע קרייז.

מויטינגען: ערשטען און דריטען שבת, אין 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1934 מײַם 10 מײַטגלידער, איצט 40 פאַמיליעס מײַט אַ מײַטגלידערשאַפּט פון איבער הונדערט מענטשען. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 25% אַמעריקאַנער גע-באַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיג-קייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען, משפּחה צוזאַמענקונפּטען, העלפּען נײַט-ליידענדע מײַטגלידער; שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר. מ. ליבמענטאַל, 2607 אַשען עוועניו, ברוקלין.

אינד. גרישמאן פאמיליע קרייז.

מויטינגען: יעדען ערשטען זונטאָג אין חודש, 673 בראָדוויי. אָרג.: 1923 מײַם 12 מײַטגלידער, איצט — 36 מײַטגלידער. עלעמענט: אַרבייטער, שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען, קרקע. סעקר. גדליה גוד-מאַן, 1169 סאראמאנא עוועניו, בראַנקס.

עמילא דאווער לעדיים פאמיליע קרייז.

מויטינגען: דעם ערשטען און דריטען מאַנטאָג, אין 80 קלינג-מאַן סטריט, ניו יאָרק. אָרג.: 1910 מײַם 110 מײַטגלידער, איצט — 60 מײַטגלידער. עלעמענט: הויז-פרויען. קליינע צאַל אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — א-דזש. צוועק: געגענזײטיגע הילף, קראַנקען, מײַטען בענע-פּיט, קרקע; שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר. אַדאַלף פּאַלאַק, 173 פּען סטריט, ברוקלין.

זיגמונד דזשאַפּע ק. א. פ.

מויטינגען: ערשטען און דריטען מאַנטאָג, 878 פּראַפעס-עוועניו, בראַנקס. אָרג.: 1934 מײַם 20 מײַטגלידער, איצט — 60 מײַטגלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט. 75% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: פּאַרוויילונגען, לעקציעס אויף צײַט-פּראַגען. צוועק: געגענזײטיגע הילף, קרקע; העלפּען נײַט-באַדערטיגטע. סעקר. ה. ריש, 3052 לאַסאַל עוועניו, בראַנקס.

דעווייד רפאל פאמיליע קרייז.

מויטינגען: יעדען דריטען זונטאָג אין חודש, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1934 מײַם 80 מײַטגלידער, איצט — 140 מײַט-גלידער. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַ-לען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציעס איבער געזעלשאַפּטליכע פּראַגען. צוועק: געגענזײטיגע הילף. סעקר. סעס סטאַראַבען, 1357 קאַראַל סטריט, ברוקלין.

בני דוד פאמיליע קרייז.

מויטינגען: איין מאָל אין חודש אין אַ מײַטגלידס הויז. אָרג.: 1919 מײַם 19 מײַטגלידער, איצט — 29 משפּחות. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש. צוועק: העלפּען קרובים אין פּו-לען און אין אַמעריקע. סעקר. יהושע דיווידסאָן, 91 עלד-רידזש סטריט, ניו יאָרק.

דוקמאן מעלאווסקי און ערשאווסקי פאמיליע קרייז.

מויטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 673 בראָדוויי. אָרג.: 1931 מײַם 8 מײַטגלידער, איצט — 125 מײַט-גלידער, וואָס באַשטעהען פון דריי משפּחות. עלעמענט: אר-בײַטער, געשעפטסלייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 75% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — ענגליש. צוועק: גע-זעלשאַפּטליכע און געגענזײטיגע הילף. סעקר. איידא סומ-לינער, 673 בראָדוויי, ניו יאָרק.

דווארטעצקי פאמיליע קרייז.

מויטינגען: דעם פּערטען זונטאָג אין חודש, סטיוועסאָנס קא-סינאָ, 140 סעקאַנד עוועניו. אָרג.: 1926 מײַם 8 מײַטגלי-דער, איצט — 60 משפּחות. עלעמענט: ארבייטער, געשעפטס-לייט, פּראַפעסיאָנאַלען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מײַטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיגקייטען: לעקציע-ס, פּאַרוויילונגען. צוועק: לײַה-קאַסע, העלפּען נײַט-באַ-

געדרוקטע מאַטעריאַלען. צוועק: קרקע; שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עסטעל שיף, 306 מאַנטאָמערני ס.ט. ניו יאָרק.

מייקעל טענצער דזשוינאַר פעמילי קרייז.

מייבנגען: פּריוואַטע הייזער. אָרג: 1929 מיט אַ קלוינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער, סמו-דענמען. אַלע אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — ענגליש. (דער קרייז איז אַ צווייג פון עלטערען קרייז.) סעקר: עסטעל שיף, 306 מאַנטאָמערני ס.ט. ניו יאָרק.

מירופּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, באַראָדווי סענטראַל האַטעל. אָרג: 1927 מיט 5 מיטגלידער, איצט — 70. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 10% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש. צוועק: האַלטען משפּחה בונד, העלפען נויט-באַדערפּטיגע מיטגלידער. סעקר: מאיר גאלדער, 935 — 43 מע גאַס, ברוקלין.

מירופּאָמיליע קרייז פּריווע אַקוילערי.

מייבנגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, באַראָדווי סענטראַל האַטעל. אָרג: 1934 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 30. עלע-מענט: הויז-פּריווען. 50% אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — ענגליש. צוועק: העלפען נויט-באַדערפּ-טיגע מיטגלידער. סעקר: אסתר גאלדער, 11 5410 מע עוו, ברוקלין.

מיטערניכטאָווער פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 2 מע עוו. אָרג: 1933 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש. צוועק: העלפען קרובים אין דער אַלטער היים און נויט-באַדערפּטיגע קרובים אין אַמעריקע. סעקר: ד. פּוינגאלד, 331 טשעסטער סטריט, ברוקלין.

יוניטעד פּאָמיליע אָוו דזשורא.

מייבנגען: לעצטען זונטאָג אין חודש, באַראָדווי סענטראַל האַטעל. אָרג: 1913 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 75. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 75% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — ענגליש. צוועק: העל-פען נויט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר: דזש. א. סילבערמאַן, 513 באַראָדווי, ניו יאָרק.

יעקב און לייבוש פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 23 מע עוו. אָרג: 1935 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש-ענגליש. קול-טורעלע מעטיקייטען: לעקציעס איבער נאַציאָנאַלע און גע-זעלשאַפּטליכע פּראָגען. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען און העלפען נויט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר: אב. שטרום, 1111 — 55 מע גאַס, ברוקלין.

ישראל יצחק פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: דרוי מאָל אַ וואַך, אַקטאָבער, דעצעמבער און מאַרש, האַטעל מאַקאַלפּין. אָרג: 1920 מיט 36 מיטגלידער, איצט — 436. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּע-סיאָנאַלען. 75% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מיי-בינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף. סעקר: מאיר עפשטיין, 1042 — 45 מע גאַס, ברוקלין.

כהן הערשל און סטריא פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 295 אַשען פּאַרקווי, ברוקלין. אָרג: 1933 מיט 16 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 75% אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען. צוועק: העלפען נויט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר: ל. קאהן, 295 אַשען פּאַרקווי, ברוקלין.

אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — ענגליש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע קרובים. סעקר: אַלעקס סיימאן, 250 העגעמאַן עוו, ברוקלין.

הערמאַן הערצאָוויטש בענ אסס'ן.

מייבנגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 15 מע עוו. אָרג: 1932 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש. צוועק: קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: הערמאַן הערצאָוויטש, 172 עלדרידזש ס.ט. נ. י.

אהרן לאַה הערשליקאָוויטש פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 2528 באַראָדווי. אָרג: 1913 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: געמישט. שפּראַך פון מייבנגען — ענגליש. קולטורעלע מע-טיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען, אונטערהאַלטונגען, משפּחה צוזאַמענקונפּטען, קרקע, שמיצען משפּחה אין אַלטער היים מיט יעהרליכער סומע. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: פ. טורקעוויטש, 2528 באַראָדווי, נ. י.

וואַלטער פעמילי קרייז.

מייבנגען: יעדען פּערטען זונטאָג, 673 באַראָדווי. אָרג: 1928 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 24. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 32% אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעק-ציעס, פּאַרוויילונגען. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען, קראַנקען, מויטען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד, זקנים-פּאַנד. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. וואַלטער, 1248 מע עוו, נאָרס בורדען, נ. י.

סאַראַ וויינסטאַק לאַדזש 16, א. א. ב. א.

מייבנגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 91 איס 4 מע גאַס. אָרג: 1897 מיט 25 מיטגלידער, איצט — 86. עלעמענט: הויז-פּריווען. 80% אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — דיזש. שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: סאַראַ קעלער, 7938 — 69 מע עוו, מיידל ווילעדזש, לאַנג איילאַנד.

בעטי ווייס ק. א. פ.

מייבנגען: צווייטען און פּערטען מיטוואַך, 106 פּאַרסייט ס.ט. אָרג: 1904 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פּריווען. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער, קרקע, שמיצען היגע אינ-סטיטוציעס. סעקר: פּאַנצער, 106 פּאַרסייט ס.ט. נ. י.

ווילפּריד פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: ערשטען שבת אין חודש, באַ אַן אַנדער מיטגליד און הויז. אָרג: 1910 מיט 4 מיטגלידער, איצט — 65. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 60% אמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, קראַנקען און מויטען בענעפיט. סעקר: סעס רובין, 49 נאָרפּאָלק ס.ט. נ. י.

פּאַטער היים פּאָמיליע.

מייבנגען: צווייטען זונטאָג אין חודש, 40 איס 7 מע גאַס. אָרג: 1932 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 40% אַמע-ריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פון מייבנגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעק-ציעס, אונטערהאַלטונגען, פּאַרוויילונגען, משפּחה צוזאַמע-קונפּטען. צוועק: מויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע אין דער משפּחה, שמיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: עלען ב. בערנשטיין, 1245 גרענדווי פּלאַ, באַראָנס.

מייקעל טענצער פּאָמיליע קרייז.

מייבנגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, אין איס מיידוואַד דזשואיש סענטער, אַשען עוו, ברוקלין. אָרג: 1927 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 102. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטס-לייט. 65% אמעריקאַנער געבאַרענע, 60% נייט לאַנדסלייט. שפּראַך פון מייבנגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרוויילונגען, אונטערהאַלטונגען. אַרויסגעגעבען

לעווין פאמיליע קלוב (פינאָר גרופע, צווייטער דור).

(די גרופע איז ארישטליסליך פון פרויען.)
מיטינגען: לעצטען שבת אין חודש, אין פרוואַמע היימען.
אַר.ג: 1936 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 11. 10% עלעמענט-
געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: גע-
גענויטיגע הילף, געזעלשאַפֿליכע צוזאַמענקונפֿטען. שטיצען
„מרו סיסטערהוד“ סעקר: סעלאַ לעווין, 620 וועסט
171 מע גאַס, באַנקס.

לעמיטשעווער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 46 גרעהע עוו,
ברוקלין. אַר.ג: 1916 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 48.
עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, 5% אַמעריקאַנער גע-
באַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענ-
זייטיגע הילף, קרקע, בענעפיטען, לייקאַסע, העלפען נויט-
באַדערפֿטיגע קרובים. סעקר: סעס מאַרעיוועס, 55 ווערעט סט,
ברוקלין.

לעמסטער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 23 מע עוו,
אַר.ג: 1934 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען, הויז-פרויען. 15%
אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש.
צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפֿטען און העלפען נויט-באַדערפֿ-
טיגע קרובים. סעקר: דושיי לעמסטער 1485 פּולטאָן סט,
ברוקלין.

מאזעס פעמילי סאַייטע.

מיטינגען: יעדען דריטען זונטאָג אין חודש, 257 98 מע גאַס.
אַר.ג: 1910 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 115. עלעמענט:
געמישט. 70% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 10% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענ-
קונפֿטען, ליי-פּאַנד, טוימען בענעפיט, קרקע. אַרויסגעגעבען
געדרוקטע מאַטעריאַלען. שטיצען הוימישע און היגע איג-
סטימוציעס. סעקר: לואיס מיינערס, 17 איסט 18 מע סטריט,
ברוקלין.

מאטס פאמיליע האַרמאניע סאַייטע.

מיטינגען: איין מאל אין חודש, באַ אַ מיטגליד אין הויז.
אַר.ג: 1912 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 150. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 70% אַמעריקאַנער
געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק:
געגענויטיגע הילף, קרקע, און העלפען נויט-באַדערפֿטיגע
קרובים. זיך ווענדען: — ד. סאַ, 228 איסט באַרדוויי, נ. י.

אַלאַ מאַרשענדר סאַייטע.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, גרענד פּלאַצ,
פּראָספעקט עוו. און 160 מע גאַס, באַנקס. אַר.ג: 1913 מיט
165 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: הויז-פרויען.
10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענ-
גליש. צוועק: העלפען נויט-באַדערפֿטיגע. סעקר: ב. ווויזענ-
טהאל, 2080 וואַלאַס עוו, באַנקס.

משה מילגרים מען פרענדס אס'ן.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען דאָנערשטאָג, 145 איסט
58 מע גאַס. אַר.ג: 1919 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 300.
עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. די
מערצאַהל מיטגלידער אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון
מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: פּאַרוויי-
לונגען, לעקציעס איבער צייט פּראָגען. צוועק: מעדיצינישע
הילף און העלפען נויט-באַדערפֿטיגע מיטגלידער. סעקר:
הערי צוקער, 151 וועסט 40 מע גאַס, ניו יאָרק.

מאָבי מילגרים סיסטערהוד.

מיטינגען: צווייטע און פּערטען דאָנערשטאָג, 148 איסט
58 מע גאַס. אַר.ג: 1934 מיט 80 מיטגלידער, איצט — 80.
עלעמענט: הויז-פרויען. מערצאַהל מיטגלידער אַמעריקאַנער
געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: צדקה.
סעקר: ב. קליין, 1088 וואַלאַס עוו, באַנקס.

א. י. ל. (א. י. ליווי) בענעוואַלענט סאַס און אַמעריקע.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואַך, 12 סט. מאַרקס פּל.
אַר.ג: 1936 מיט 120 מיטגלידער, איצט — 120. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 15% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון
מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעק-
ציעס, פּאַרומס, קאַנצערטען, פּאַרווילונגען. צוועק: געגענ-
זייטיגע הילף, קראַנקען, טוימען בענעפיט, קרקע, נויט-פּאַנד,
שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ת. גאַנעל, קעיר און
פּרויס, 375 קליפּטאָן פּל, ברוקלין.

לאפאטיס פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, לימל אונגאַרן,
247 איסט האַוסטאָן סט. אַר.ג: 1936 מיט 20 מיטגלידער,
איצט — 30 משפּחות. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט,
פּראָפּעסיאָנאַלען. 5% אַמער. געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען
— אידיש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפֿטען, העלפען נויט-
באַדערפֿטיגע קרובים. סעקר: אי. וויסאַצקי, 259 איסט 7 מע
גאַס, ניו יאָרק.

לובעלסקי פעמילי קרייז.

מיטינגען: אַלע דריי חדשים, אין נויט-באַשטימטען פּלאַץ.
אַר.ג: 1937 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט:
געמישט. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען
— ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפֿטען. סעקר: דזש.
לאַקמאַן, 110 קאַמיקאַסאָ סט, ברוקלין.

לודוויק היה רחל פאמיליע קרייז.

מיטינגען: יעדען אָנהויב חודש דורכ'ן ווינטער בלויז, 40
איסט 7 מע גאַס. אַר.ג: 1928 מיט 50 מיטגלידער, איצט — 80.
עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 30%
אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — אידיש-
ענגליש. צוועק: העלפען נויט-באַדערפֿטיגע קרובים. סעקר:
רעי סימאן, 10 פּאַרס וואַסינגטאָן עוו, נ. י.

ליטמאן פאמיליע קרייז.

מיטינגען: יעדען פּערטען זונטאָג אין חודש, 673 באַרדוויי.
אַר.ג: 1936 מיט 55 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
געמישט. 20% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען
— אידיש-ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפֿטען, פּאַר-
ווילונגען, העלפען נויט-ליידענדע קרובים. סעקר: אורווינג
ליטמאן, 879 לענאַקס ראָוד, ברוקלין.

סעס לעוויט פאמיליע קרייז.

מיטינגען: פּערטען זונטאָג אין חודש, באַרדוויי סענטראַל
האַטעל. אַר.ג: 1937 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 65. עלע-
מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמער.
געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העל-
פען נויט-באַדערפֿטיגע קרובים. סעקר: ס. יארוויס, 625
עמבאָ סט, ברוקלין.

לעווין פעמיליטרי אינק.

מיטינגען: ערשטען מיטוואַך אין חודש, 2328 באַרדוויי.
אַר.ג: 1927 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט:
געמישט. 75% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען
— ענגליש. טעטיקייטען: פּאַרווילונגען, לעקציעס אָף פּאַר-
שודענע פּראָגעס. צוועק: געגענויטיגע הילף, העלפען נויט-
באַדערפֿטיגע מיטגלידער. סעקר: א. בלוס, 40 ארגאָיל ראָוד,
ברוקלין.

לעווין פאמיליע קלוב (דזשונאַר גרופע, דריטער דור).

(די גרופע איז ארישטליסליך פון פרויען.)
מיטינגען: צווייטע שבת אין חודש אין פרוואַמע היימען.
אַר.ג: 1938 מיט 15 מיטגלידער, איצט — 15. עלעמענט:
אַרבעטער. אַלע אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפראַך פון מיטינגען
— ענגליש. צוועק: געזעלשאַפֿליכע צוזאַמענקונפֿטען.
סעקר: נעמי דאָיכבוש, 01-223 187 מע עוו, לאַרעלסטאָן, לאַנג
איולאַנד.

מישקין פאמיליע קרייז.

מיטינגען: איין מאָל אין חודש, זונטאָג, 248 מעדיסאָן סט. אָרג.: 1934 מיט 55 מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 70% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: פּאַרוויילונגען, לעקציעס אָף צייט פּראָגען. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר.: מרס. מערי קאהן, 1675 לינקאָלן פּלאַ, ברוקלין.

מייסטריך פאמיליע קרייז.

מיטינגען: 5 מאָל אַ יאָר, 15 2טע עוו. אָרג.: 1936 מיט 105 מיטגלידער, איצט — 105. עלעמענט: אַרבעטער, גע-שעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּ-טיגע קרובים. סעקר.: עדנא מייסטריך, 289 דאהיל ראָוד, ברוקלין.

מאָריס מענדעלסאָן יאָנג מען בעני סאָס.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 98 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1902 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: אַרבעטער, 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מי-טינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען בענעפיט, קרקע, לױ-קאַסע, העלפּען נױט-באַדערפּ-טיגע. סעקר.: א. אבראמאָוויטש, 134 מאשאָלו פּאַרקווין, בראַנקס.

מענובעס ברוק פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, שטיוועסאנט קאסינג. אָרג.: 1936 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 50 משפחות. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קול-טורעלע טעטיקייטען: פּאַרוויילונגען און לעקציעס. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען, העלפּען נױט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר. מילטאָן ליפּטאָן, 2402 85טע גאַס, ברוקלין.

ניומאן פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען שבת אין חודש, 157 איסט 86טע גאַס. אָרג.: 1932 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 33% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען קרובים אָף יענער זייט ים, משפּחה צוזאַמענקונפּטען. סעקר.: פּוירל קליין, 1500 פּאַפּין עוו. בראַנקס.

ניומארק יאָנג מענס בענעוואָלענט אסין.

מיטינגען ערשטען און דריטען מיטוואָך, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1903 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: געמישט. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טױ-טען בענעפיט, קרקע, לױ-פּאַנד, העלפּען נױט-ליידענדע מיט-גלידער. סעקר.: מ. ל. פּערלמאַן, 1818 דייווידסאָן עוו. בראַנקס.

ניעבאמי נישאילער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: דעם 15טען יעדען חודש, באַסטאָן ראָוד, 180טע גאַס, בראַנקס. אָרג.: 1920 מיט 7 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: אַרבעטער געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס און פּאַרווייל-ונגען. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר.: י. גאַרדאָן, באַסטאָן ראָוד און 180טע גאַס, בראַנקס.

סיימאן סוכער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג, אין חודש, בראַדווין סענטראַל האַפּעל. אָרג.: 1937 מיט 26 מיטגלידער, איצט — 26. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. אַלע מיטגלידער אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען. סעקר.: אווא סיימאן, 1617 פּרעזידענט סט. ברוקלין.

אייברעהעם סיגעל קראַנקען און אונט. פאַראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 106 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1927 מיט 40 מיטגלידער, איצט — 23. עלעמענט: אַרבעטער. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טױ-טען בענעפיט, קרקע. סעקר.: דזש. מאַרקאוויטש, 190 בױרנ-סייד עוו. בראַנקס.

וואַלף סענאַלס אונט. פאַראיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 91 איסט 4טע גאַס. אָרג.: 1909 מיט 11 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: געשעפטסלייט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טױטען בענעפיט, קרקע, העלפּען נױט-באַדערפּטיגע. סעקר.: מאַקס גראַם, 320 47טע גאַס, ברוקלין.

פעני סיגעל פרויען פאַראיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דינסטאָג, 106 פּאַרסייט סט. אָרג.: 1903 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 165. עלעמענט: הױז-פּרויען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: צדקה, געגענוויטיגע הילף, האַלט אויף דערהאַלונג-היים פאַר קראַנקע. סעקר.: ס. וויינ-סמין, 77 סט. מאַרקס פּלויס, נ. י.

אנשי בני היה יעקב סילווער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1934 מיט 25 משפּחות, איצט — 50 משפּחות. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּטיגע קרובים, סױ אָף יענער זייט ים סױ דאָ. אָרגאַניזירט אַ שול; קראַנקען, טױטען בענעפיט. סעקר.: מאַקס טרעפּל, 7926 דזשאַמייקא עוו. לאַנג איילאַנד.

סקורניק פאמיליע קרייז.

מיטינגען: לעצטען זונטאָג אין חודש, 1069 פּולטאָן סט. אָרג.: 1919 מיט 8 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: אַרבעטער. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקונפּטען, קרקע, העל-פען נױט-ליידענדע קרובים. סעקר.: מרס. פ. גאַלדקאַפּף, 895 קאַלעדזש סט. בראַנקס.

ענגלענדער פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען זונטאָג אין חודש, 111 איסט האַוסטאָן סט. אָרג.: 1927 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 18. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 34% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּ-טיגע קרובים. סעקר.: ס. ענגלענדער, 443 איסט 6טע גאַס, ניו יאָרק.

מערי ענדזשעל פאמיליע קרייז.

מיטינגען: איינמאַל אין חודש, אין פּרוינאָטע הייזער. אָרג.: 1938 מיט 17 מיטגלידער, איצט — 22. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, הױז-פּרויען. 55% אַמעריקאַנער געבאַרענע. 55% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געזעלשאַפּטליכע און משפּחה צוזאַמענקונפּטען. סעקר.: ראָואַלע אַלפּערט, 2977 בעינברידזש עוו. בראַנקס.

עפשטיין לאדזש 134, א. א. ב. א.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1893 מיט 45 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט: געמישט. 40% ניט לאַנדסלייט. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: מאיר הוינבערג, 8651 — 21טע עוו. ברוקלין.

וואַלף פאַרלינסקי פאמיליע קרייז.

מיטינגען: צווייטען שבת אין חודש, 157 איסט 86טע גאַס. אָרג.: 1928 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 35. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פּון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענ-

קונפמען, פאַרוויילונגען, העלפען נויט-ליידענדע קרובים, שמי-
צען היימישע אינסטיטוציעס. סעקר: א. ל. קערפ, 3215
האַלאנד עוו, בראַנקס.

פאָלין אונטערשטיצונג פאַראיין.

מוסינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 12 סט. מאַרקס פל.
אַרג: 1929 מיט 100 מיטגלידער, איצט — 125. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 25% אַמעריקאַנער
געבאָרענע. שפראַך פון מוסינגען — אידיש-ענגליש. צוועק:
געגענוויטיגע הילף, סעקר: דזשאַעף בענעם, 433 בוטש
47טע גאַס, סי גייט, ברוקלין.

דזשעניע פאָלאַקס אונט. פאַראיין.

מוסינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 80 קלינטאָן סט.
אַרג: 1932 מיט 85 מיטגלידער, איצט — 90. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט, הויז-פרויען. שפראַך פון מוסינגען
— אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען,
טויטען בענעפיט. סעקר: ל. קעסלער; פרעז: א. ברעסמאַן.

מרדכי פאָסטערנאק פאַמיליע קרייז.

מוסינגען: ערשטען זונטאָג, אין חודש, אין פרויאַטע היימען.
אַרג: 1920 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 30. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 33% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך
פון מוסינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע
הילף, געזעלשאַפטיגע צוזאַמענקונפמען. סעקר: פעני פאם-
טערנאק, 340 איסט 4טע גאַס, נ. י.

פעני פעטערדיץ קראַנקען בענעפיט סאָסייעטי.

מוסינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 214 איסט 2טע
סט. אַרג: 1922 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט:
אַרבעטער, הויז-פרויען. 30% אַמעריקאַנער געבאָרענע. 80%
ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוסינגען — אידיש. צוועק:
געגענוויטיגע הילף, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער,
שטויצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: יעסאָ שניווייז, 1179
פרעזידענט סט, ברוקלין.

מאָאיטע פען בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מוסינגען: צווייטען און פערטען פרויאַטע פרויאַטע עוו.
אַרג: 1937 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט:
געמישט. 70 אַמעריקאַנער געבאָרענע, 25% ניט לאַנדסלייט.
שפראַך פון מוסינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע טעטיג-
קייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען. צוועק: געגענוויטיגע
הילף, העלפען נויט-ליידענדע מיטגלידער. שטיצען היגע אינ-
סטיטוציעס. סעקר: א. סילווער, 570 וועסט 187טע גאַס,
בראָנקס.

פאַמיליען לאַדזש.

מוסינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 106 פאַרסיט סט.
אַרג: 1898 מיט 8 קליינע צאָהל מיטגלידער, איצט — 150.
עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך
פון מוסינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקע-
קען, טויטען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-ליידענדע מיט-
גלידער, שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס.

פעני און אומטער פאַמיליע בענ. סאָסייעטי.

מוסינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 678 בראַדוויי.
אַרג: 1907 מיט 60 מיטגלידער, איצט — 105. עלעמענט:
געמישט. 25% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מוסינגען
— ענגליש. טעטיקייטען: לעקציעס אָף צייט פראַגען, פאַר-
וויילונגען. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, טויטען
בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס.
סעקר: דזשעראַלד פעני, 1706 48טע גאַס, ברוקלין.

לאַה פעלער אינד. סאָראַגורער סאָסייעטי.

מוסינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג, 40 איסט 7טע גאַס.
אַרג: 1930 מיט 30 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 15% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך
פון מוסינגען — ענגליש. קולטורעלע טעטיקייטען: לעקציעס
אָף פאַציאלע פראַגען. צוועק: צדקה און געגענוויטיגע הילף.
סעקר: דר. ליאָ פעלער, 849 אינסערוועיל עוו, בראַנקס.

פעסין פאַמיליע סאָסייעטי.

מוסינגען: יעדען דריטען זונטאָג אין חודש, 140 2טע עוו.
אַרג: 1921 מיט 4 מיטגלידער, איצט — 36 משפחות מיט 8
מיטגלידערשאַפט פון 100. עלעמענט: געמישט. 30% אַמער.
געבאָרענע. שפראַך פון מוסינגען — אידיש. קולטורעלע
טעטיקייטען: לעקציעס, פאַרוויילונגען משפחה צוזאַמען-
קונפמען. צוועק: העלפען נויט-ליידענדע אין דער משפחה,
קראַנקען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר:
אַל. פעסין, 25 הילסיד עוו, בראַנקס.

פריינקעלמאם בענעוואָלענט פאַמיליע קרייז.

מוסינגען: צווייטען און פערטען זונטאָג, 98 פאַרסיט סט.
אַרג: 1937 מיט 2 מיטגלידער, איצט — 52. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאַלען. 20% אַמעריקאַנער
געבאָרענע. שפראַך פון מוסינגען — אידיש. קולטורעלע
טעטיקייטען: קאַנצערטען און פאַרוויילונגען. צוועק: העל-
פען נויט-באַדערשטיגטע קרובים. סעקר: סעם פרוינקעל, 1712
וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס.

בעטי צוקער ראַדאוויצער בוקאווינער

לעידים בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מוסינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, 91 איסט 4טע סט.
אַרג: 1903 מיט 20 מיטגלידער, איצט — 85. עלעמענט:
הויז-פרויען. 60% ניט לאַנדסלייט. שפראַך פון מוסינגען
— אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען בענעפיט,
קרקע שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מ. הארט, 181
איסט 7טע סט, נ. י.

אברהם קאַהען אונט. פאַראיין.

מוסינגען: יעדען צווייטען מיטוואַך, 91 איסט 4טע גאַס.
אַרג: 1919 מיט 12 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט:
אַרבעטער, געשעפטסלייט. 50% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך
פון מוסינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע
הילף. סעקר: מ. קאַהען, 1178 וואַשינגטאָן עוו, בראַנקס.

באראן קאזין קלוב.

מוסינגען: איינמאַל אין חודש, אין פרויאַטע הייזער. אַרג:
1938 מיט 27 מיטגלידער, איצט — 50. עלעמענט: געמישט.
45% אַמעריקאַנער געבאָרענע, 50% ניט לאַנדסלייט. שפראַך
פון מוסינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געזעלשאַפטיגע
צוזאַמענקונפמען. סעקר: יעסאָ אַלפערט, 1727 וואַלשאַן עוו,
בראָנקס.

רבקה קאַמלעראו אינד. אונט. פאַראיין.

מוסינגען: צווייטען און פערטען דינסטאָג, קלינטאָן סטאר
האַל, 80-82 קלינטאָן סט. אַרג: 1898 מיט 8 קליינע צאָהל
מיטגלידער, איצט — 55. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט.
20% אַמעריקאַנער געבאָרענע. שפראַך פון מוסינגען —
אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, און העלפען נויט-
באַדערשטיגטע. סעקר: אדאַלף פאליאק, 178 פען סט, ברוקלין.

רבקה קאַמלעראו פרויען פאַראיין אינד.

מוסינגען: איין מאל אין חודש, מאַנטאָג, קלינטאָן האַל,
151 קלינטאָן סט. אַרג: 1894 מיט 40 מיטגלידער, איצט —
60. עלעמענט: הויז-פרויען. 2% אַמעריקאַנער געבאָרענע.
שפראַך פון מוסינגען — אידיש. צוועק: העלפען נויט-
ליידענדע פרויען, החונה מאַכען עלענדע מיידלעך. סעקר:
דזשאַרמיעל, 2214 8טע גאַס, ברוקלין.

פרענסים קאַמפערט קראַנקען אונט. פאַראיין.

מוסינגען: ערשטען און דריטען דינסטאָג, 878 פראַספעקט
עוו, בראַנקס. אַרג: 1918 מיט 75 מיטגלידער, איצט — 80.
עלעמענט: שפראַך פון מוסינגען — אידיש-ענגליש. קרקע,
דייטש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, טויטען בענעפיט, קרקע,
שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: מיס פ. סאמער, 981
וויטלאק עוו, בראַנקס.

מתתיהו קץ פאַמיליע קרייז.

מוסינגען: איינמאַל אַ חודש, אין פרויאַטע הייזער. אַרג:
1934 מיט 33 מיטגלידער, איצט — 45. עלעמענט: אַרבעטער,

אסיאס ריינער אס'ן.

מיטינגען: ערשטען און דריטען דאָנערשטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1917 מײַ 150 מיטגלידער, איצט — 250. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 52% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס אָפּ פּאַרשידענע פּראָגען. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מױטען בע-נעפיט. לײַה-קאַסע. סעקר.: דזשיי גאסווי, 51 טשעמבערס סטריט, נ. י.

רעבעקא פאמיליע קרייז.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מיטוואָך, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1930 מײַ 18 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס איבער צײַט פּראָגען, פּאַרווילונגען. צוועק: גע-גענוויטיגע הילף. סעקר.: בענדזשאַמין קאַצענשטיין, 2323 82טע גאַס, ברוקלין.

דזשיקאב רעיפילד ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען שבת, 157 איסט 86טע גאַס. אָרג.: 1909 מײַ 20 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 40% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנ-קען, מױטען בענעפיט, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: פיליפּ רעיפילד, 1098 פּרענקלין עוו., בראַנקס.

שאַראָף און ניומאַן פאמיליע קרייז.

מיטינגען: 4 מאל אַ יאָהר, 96 קלינטאָן סט. אָרג.: 1931 מײַ 15 מיטגלידער, איצט—29 משפּחות. עלעמענט: געמישט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקומפּען, העלפּען נױט-לײַ-דענדע קרובים. סעקר.: מ. אַדסעס, 187 מױרטל עוו., ברוקלין.

שולמאַן אדעל פאמיליע קרייז.

מיטינגען: איין מאל אין צוויי וואָכען, פּרױטאָג, אין אַ מיטגליד'ס הױז. אָרג.: 1934 מײַ 5 מיטגלידער, איצט — 25. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּטיגע קרובים. סעקר.: אידל בערקאוויטש, 421 איסט 94טע גאַס, ברוקלין.

מאָריס שוואַרץ פּראָגרעסיוו אס'ן.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 82 קלינטאָן סט. אָרג.: 1928 מײַ 100 מיטגלידער, איצט — 100. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 25% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס איבער צײַט פּראָגען, אונטערהאַלטונג-גען. צוועק: שטיצען דעם אידישען קונסט מעצער, געגע-נוויטיגע הילף, קראַנקען, מױטען בענעפיט. סעקר.: הערמאַן הערצאָוויטש, 172 עלדרידזש סט. נ. י.

אדעלע שווייגער אונט. פאראיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1930 מײַ 17 מיטגל., איצט — 150. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנ-קען, מױטען בענעפיט. סעקר.: דוד גלאַמסטיין, 1823 63טע גאַס, ברוקלין.

יוסף שימל הילפס פאראיין.

מיטינגען: ערשטען און דריטען מאָנטאָג, סטיוועקאַנט קא-סניג. אָרג.: 1929 מײַ 130 מיטגלידער, איצט — 200. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, קאַנצערטען, פּאַרווילונגען. צוועק: העלפּען נױט-באַדערפּטיגע. סעקר.: דזשעבי ווערמליב, 49 עוועניו ב, ניו יאָרק.

געשעפטסלייט. 33% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקומפ-פּאַרווילונגען, העלפּען נױט-ליידענדע קרובים. סעקר.: אַכטר פּישלער שאַפּיר, 1589 אַשען עוו., ברוקלין.

אנא קארפעל לעידים ק. א. פ.

מיטינגען: ערשטען און דריטען זונטאָג נאָכמיטאָג, 40 איסט 7טע גאַס. אָרג.: 1914 מײַ 14 מיטגלידער, איצט — 110. עלעמענט: הױז-פּרױען. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע, 20% נײַט לאַנדסלייט. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, געזעלשאַפּטליכע צוזאַמענקומפּען, קראַנקען בענעפיט, קרקע, שטיצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: ג. קליין, 737 סנעדיקער עוו., ברוקלין.

הערי און מאלי קיץ אונט. פאראיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען דאָנערשטאָג, 214 איסט 2טע גאַס. אָרג.: 1933 מײַ 15 מיטגלידער, איצט — 60. עלעמענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט. 5% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קרקע, העלפּען נױט-באַדערפּטיגע מיטגלידער. סעקר.: היימאַן לא-דינסקי, 13 פּיט סטריט, נ. י.

סטעלא קליין משראטי מורקל.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מאָנטאָג, 2528 בראַדווײ. אָרג.: 1937 מײַ 15 מיטגלידער, איצט — 72. עלעמענט: 75% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענג-ליש. צוועק: זדקה. סעקר.: מאַרגאַרעט האַר, 2460 דייוויד-סאָן עוו., בראַנקס.

פעני קראקאווער ק. א. פ.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, האַנטס פּאַינט פּאַלאַס, 163טע סט. און סאָנטהערן בולעוואַרד, בראַנקס. אָרג.: 1918 מײַ 25 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: הױז-פּרױען. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-דייטש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, מױטען בענעפיט, שטיצען היגע אינסטי-טוציעס. סעקר.: מ. יאַקעלאוו, 222 איסט 96טע סט., ניו יאָרק.

דזשאַזעף קרעיניק פאמיליע קרייז.

מיטינגען: יעדען צווייטען זונטאָג, גרעיסטאָן האַטעל, 91טע גאַס און בראַדווײ. אָרג.: 1936 מײַ 25 מיטגלידער, איצט — 135. עלעמענט: געמישט. 80% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. קולטורעלע מעטיקייטען: לעקציעס, פּאַרווילונגען, אונטערהאַלטונגען, משפּחה צוזאַמענ-קומפּען. שטיצען היימישע און היגע אינסטיטוציעס. סעקר.: רוטה קרעיניק, 900 ריווערסייד דריווע, נ. י.

פרימטשע ראדימנאער פרויען פאראיין.

מיטינגען: צווייטען און פּערטען מיטוואָך, 151 קלינטאָן סט. אָרג.: 1905 מײַ 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט: הױז-פּרױען, אַרבעטער-פּרױען. 15% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש. צוועק: געגענוויטיגע הילף, קראַנקען, מױטען בענעפיט. סעקר.: סיליע נעטצלער, 96 בריי-סאָן 11טע גאַס, ברוקלין.

רובין פאמיליע קרייז.

מיטינגען: דריטען זונטאָג אין חודש, 18 גרעהעס עוו., ברוקלין. אָרג.: 1933 מײַ 20 מיטגלידער, איצט — 40. עלעמענט: געשעפטסלייט. 10% אַמעריקאַנער געבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: משפּחה צוזאַמענקומפּען. סעקר.: בענדזשאַמין ספּיטצער, 414 עוו. ברוקלין.

מאיר רובענס אס'ן.

מיטינגען: פּערטען זונטאָג אין חודש, בראַדווײ סענטראַל האַטעל. אָרג.: 1937 מײַ 6 מיטגלידער, איצט — 50. עלע-מענט: אַרבעטער, געשעפטסלייט, פּראָפּעסיאָנאַלען. 50% אַמע-רעבאַרענע. שפּראַך פֿון מיטינגען — ענגליש. צוועק: זדקה, געגענוויטיגע הילף, קרקע. סעקר.: אל רובין, 195 בענעס עוועניו.

געמישט. 2% אמעריקאנער געבאָרענע. שפראַך פֿון מוסינגען — אידיש-ענגליש. צוועק: קראַנקען, שווימען בענעפיט, קרקע, העלפען נויט-באָדערפטיגמע מיטגלידער, און היגע אינסטיטוט-ציעס. סעקר: וו. באַסניק, 18 עוועניו אָו, ברוקלין.

וויליאם שרייבער אס'ן.

מוסינגען: צווייטען און פערטען מיטוואָך, 111 איסט האַז-סטאָן סט. אָרג: 1911 מיט 35 מיטגלידער, איצט — 175. עלעמענט: געמישט. 10% אמעריקאנער געבאָרענע, 10% נישט לאַנדסלייט. שפראַך פֿון מוסינגען — ענגליש. שוויצען היגע אינסטיטוציעס. סעקר: ב. גינזבערג, 1080 באַינשאַן עוו, בראַקס.

שיפּרון פאַמיליע קרייז.

מוסינגען: יעדען צווייטען שבת אין הודש, בראָדוויי סענ-טראַל האַטעל. אָרג: 1914 מיט 6 מיטגלידער, איצט — 150 משפחות. עלעמענט: געשעפטסלייט, פראַפעסיאָנאלען. אַ יו-גענט צווייג פֿון אמעריקאנער געבאָרענע. שפראַך פֿון מוסינגען אידיש-ענגליש. קולטורעלע פעטיקוימען: פאָרווילונגען און לעקציעס. צוועק: מושפחה צוזאַמענקויפמען, העלפען נויט-באָדערפטיגמע. סעקר: ב. ליבערמאַן, 167 17טע גאַס, ברוקלין.

שרה בענעוואָלענט סאָסייעטי.

מוסינגען: צווייטען און פערטען מאַנטאָג, 94 איסט 4טע גאַס. אָרג: 1917 מיט 10 מיטגלידער, איצט — 70. עלעמענט:

פֿון פּאָלגענדיגע אָרגאַניזאַציעס פעלט אינפֿאַרמאַציע.

אָדעסא יאָנג לעידים סאָסייעטי.

אולער בענ. סאָסייעטי.

אומאניער גאלדען בראָדערס אָוו בראָנזוויל.

צענטראַלע אונגאַרישע קראַנקען און בענ. סאָס.

ערשטע אונגאַרער סאָסייעטי.

אורעוויטשער בענ. סאָסייעטי.

איהומענער אינד. בענעוואָלענט אס'ן.

איוואניקער פראַגרעסיוו אס'ן.

איוויער לעידים עיד סאָסייעטי.

יונייטעד איזראַעל פאַמיליע קרייז.

אלעשיטצקער עיד סאָסייעטי.

אלמיניקער ספּאָרט סאָסייעטי.

אריניער בענעוואָלענט אס'ן.

אפאטשנא פראַג. סאָסייעטי.

באכניא-ווישניצער און בענגלער בענ. אס'ן.

קאָנג. אנשי באַקמילאוו.

ערשטער בעכעווער ק. א. פ.

בעליניק בענ. אס'ן.

ערשטער בעלינער-לאַנקער יאָנג מענס בענ. אס'ן.

בענדין-סאַסנאוויטצער ק. א. פ.

רעליף אס'ן אָוו בערדיטשעוו.

בעריסלאַוו-קאַראַקעווער אינד. סאָסייעטי.

פיליפ בערענשטיין לעידים אָקזילערי.

ערשטער גאַגעלניקאווער ק. א. פ.

גאוואראווער לעידים אָקזילערי.

גאזלאוויטשער סיק בענ. אס'ן.

גאַטעסמאַן טרי אָוו לאָוו אס'ן.

גאלאטצער האַנטווערקער ק. א. פ.

גאלאטצער לעידים.

ערשטע אינד. גאַסטינינער בענ. אס'ן.

גאוואניקער סאָסייעטי.

אינד. געיסניער בענעפיט אס'ן.

געיסין קראַנקען אונט. אס'ן.

גראדזיסקער לעידים אָקזילערי.

ערשטער גראדזיקער ק. א. פ.

גראַטמאַטער סיק בענ. אס'ן.

געראדאווער סאָסייעטי.

ערשטער-גרענער-וואַרשעווער.

גראנאווער אונט. פאַראיין.

ערשטע גרעאַטער-גוסעפער סאָסייעטי.

ערשטער דאָבראַמילער ק. א. פ.

דאָבראַמילער קראַנקען בענ. אס'ן.

אינד. דאָבראַמילער-דובינער בענ. אס'ן.

אינד. דאָלינאַנער ק. א. פ.

דובנער-וואָלינער פאַראיין.

ערשטע אינד. דולאַסאַרעוו בענ. אס'ן.

ערשטע דונאַיאַווער קאָנג. ק. א. פ.

אינד. דינאוויטצער-פאָדאָליער בענ. סאָס.

ערשטע דינאוויטצער-פאָדאָליער קראַנקען בענ. סאָס.

דערטשינער בענעוואָלענט אס'ן.

דריסקאַפּאָליער-וואָלינער יאָנג מען בענ. אס'ן.

האַרמשיווער יאָנג מען בענ. אס'ן.

האַרמשיווער יאָנג לעידים סאָסייעטי.

ערשטער וואַינילאַווער ק. א. פ.

וואלאטשיסקער בענ. אס'ן.

אַסאַשיאייטעד וואָלינער יאָנג מען.

יונייטעד וואָלינער פרענדס.

ערשטע וואָלינער לעידים סאָסייעטי.

וואָלינער יאָנג מען בענ. אס'ן.

וואסלינער פראַטוירנאַל אס'ן.

וואראנאוויטצער בענ. אס'ן.

ערשטער וואַרשעווער אַסעסמענט.

וואַרשעווער לאַדזש 117.

ערשטע וואַשאַפּקער אס'ן.

וויטעבסקער בענעוואָלענט אס'ן.

אינד. וויליאַוושער-בוקאַווינער פאַראיין.

ערשטע וויליאַוושעווער סאָסייעטי.

ווילנער-סטאַווסקער ברית אברהם.

ווילנער פראַגרעסיוו סאָסייעטי.

אינד. וויניטצער לעאָן בראַונסטיין סאָס.

ערשטע ווינקאוויטצער סאָסייעטי.

יונייטעד וויסאַצקער-סלאַנימער פראַג. סאָס.

ערשטער וועילקי אַיזער ק. א. פ.

ליסקאווער יאָנג מען בעג. סאָסיעטי.
 ליעדער סיסטער בעג. אסס'ן.
 ליפסויאנקער פראָג. אסס'ן.
 לישעווער יאָנג מענס און לעידים אסס'ן.
 דזשיקאָב לעווענסאָן פאמיליע.
 ראָזע נ. לעסער אקזילערי.
 לענטשיצער יאָנג פּרענדס סורקל.
 לעפלאַנדער בעג. סאָסיעטי.
 לולאווישער יאָנג מען בעג. אסס'ן.
 ערשטע מאדליבאָרוישער בעג. אסס'ן.
 מאיבעטער ברודערליכער בעג. אסס'ן.
 מאראנאווקא יאָנג מען סאָסיעטי.
 מאַלמער בעג. סאָסיעטי.
 מאַסקאו בעג. סאָסיעטי.
 מאראַוולער עיד סאָסיעטי.
 אינדעפענדענט מארקאוויטצער פאָר סאָסיעטי.
 מארקאוויטשער-זוואַלינער בעג. אסס'ן.
 יוניטעד פאמיליע און מאָזעס דזשאָזעף.
 עלישאַ מיזלס סאָסיעטי, אינג.
 מעדוועדאווקער סיק בעג. אסס'ן.
 מעראטשוווער-פאָדאָליער עיד סאָסיעטי.
 אינדעפענדענט נאָוודוואַר בעג. אסס'ן.
 ערשטע ניורעד בעג. סאָסיעטי.
 ערשטער ניונאווער קראַנקען אונט. פאראיין.
 סאבאָליווקער סאָסיעטי.
 אינדעפענדענט סאבאטאווער יאָנג מען סיק סאָס.
 סאלאטיוונער לעידים אקזילערי.
 סאָלאַווער איזראעל וועלפער אסס'ן.
 סאָלאַקער בעג. אסס'ן.
 סאלאבאקאוויטצער פראָגרעסיוו סאָסיעטי.
 סאָלאַבאקאוויטצער-פאָדאָליער פראָג. סאָסיעטי.
 סאלער בראַדערס בעג. אסס'ן.
 סאלאפאקאוויטצער פאָדאָליער פאראיין.
 סאנדאוואַזיוניא סיק בעג. סאָסיעטי.
 ערשטע סאנאקער סיק בעג. אסס'ן.
 סאקאליפּקער-קענאלער פראטוירנאל אסס'ן.
 אינדעפענדענט סטאבווער בעג. אסס'ן.
 ערשטע סטאווישטער בעג. סאָסיעטי.
 סטאלינער צענטער.
 אונטערסמאנעסטיע-בוקאווינע סורקל אינג.
 סטאקאטשינער ק. א. פ. ברוקלין.
 סטארקאליער פראטוירנאל סאָסיעטי.
 סטרעטשינער לעידים אקזילערי.
 יוניטעד סמאָלעוויטצער אסס'ן.
 אַלד סינאווער בעג. אסס'ן.
 כאיע ספירא לעידים סיק בעגעפיט סאָסיעטי.
 ערשטע סאָקאליטשער אסס'ן. אינג.
 סועזאווער ק. א. פ.
 קאנווערסער ברעטהערן און סומיאטישן בעג.

ערשטע ווישיטצער יאָנג מען בעג. סאָס.
 וולאדאווקער בעגעוואַלענט אסס'ן.
 אינג. וועבסטער בעגעוואַלענט סאָס.
 וועראנאווער יאָנג מען בעג. אסס'ן.
 ווערכנע דנעפראווסקער יאָנג מענס סאָס.
 פראָג. זעוויכאסטער לעידים סאָס.
 זעבאנאווער לעידים אקזילערי.
 ערשטע זעלינער סאָסיעטי.
 זעלווער בעגעוואַלענט אסס'ן.
 זעניטשוער קראַנקען בעגעפיט סאָס.
 זערוזשער בעגעוואַלענט אסס'ן.
 זלאטאפאליער יאָנג לעידים און בראַנקס.
 לעידים זערהאווער פראָג. סאָסיעטי.
 ערשטע אינג. זינקאווער סאָסיעטי.
 זופראנער יאָנג מען סאָסיעטי.
 זוואניטצער-פאָדאָליער סאָסיעטי.
 ערשטע זגרויטצער-בעסאָראַביער סאָסיעטי.
 ערשטע זאריפּקא בעג. סאָס.
 זאסלער פראַטעקטיוו אסס'ן.
 זאסמאָר יאָנג מען בעג. אסס'ן.
 ערשטער זאלישער-ראַבינערהאנער ק. א. פ.
 אינג. סעקאנד זאלאוויטצער ק. א. פ.
 אסתר זאלאשינער סאָסיעטי.
 זאנערער פאראיין בעג. אסס'ן.
 ערשטער טאווסער ק. א. פ.
 פראַגרעסיוו יאָנג פּיפל און טאנאיטשא.
 סאָמאשאווער פראַגרעסיוו סאָסיעטי.
 סאָראַסטשער בראַדערלי סאָסיעטי.
 אינג. סהאמאס פאלער סאָסיעטי.
 סוואראווער עיד סאָסיעטי.
 אינג. סולטשינער סאָסיעטי און קאנג.
 סיראספאליער יאָנג מענס בעג. אסס'ן.
 סולטשינער עיד סאָסיעטי.
 סעמיטשעווער פראָג. סאָסיעטי.
 טשאַרקאווער יאָנג מען בעג. אסס'ן.
 טשיקאווער יאָנג מענס אסס'ן.
 טשיקאנאָפּצער פאראיין.
 טשיקאנאָפּצער פראָג. סאָסיעטי.
 יונאוויטצער עיד סאָסיעטי.
 אינג. יארשאווער יאָנג מען בעג. אסס'ן.
 אַמעריקען יוגאסיא יאָנג מען - יאָנג לעידים עיד סאָס.
 יעדלישער יאָנג מען בעג. אסס'ן.
 ביאראווער יאָנג פּרענדס עיד סאָסיעטי.
 ערשטער כאסימערזע קראַנקען אונט. פאראיין.
 בוסאווער לאַדזש.
 בעמעראוויטצער סאָסיעטי.
 לאדזשער פרויען אקזילערי.
 לאַנצוטער לעידים בעג. סאָסיעטי.
 לאַקאטשער יאָנג מען בעג. אסס'ן.

קאלעיערקער בעג. אס'ן.
 קאלינקאָוויטצער פּראָג. לעידים אקזילערי.
 קאמיןקאמיאנקיסלומילאָווער סיק בעג. סאַסיעטי.
 ערשטע קאראלאווקער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 ערשטע קאראלאווקער סיק בעג. אס'ן.
 קארעטיטצער סאַסיעטי.
 קאפאטקירטשער עיד סאַסיעטי.
 קוטנא סאַסיעטי בני יעקב.
 קורשאָווער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 קנישינער בראדערלי עיד סאַסיעטי.
 קראסנאָבאָדעניטצער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 ערשטער קרוואווער ק. א. פ.
 ערשטער קרוואווער ק. א. פ.
 ערשטע קרילאָוויטצער יאָנג פּרענדס פּראָג. סאַס.
 קרעמעניטצער דזשאָוער סאַלאָמאָן סיק בעג. אס'ן.
 ערשטער אינד. קרעשאָנער ק. א. פ.
 קלאדאווער סאַסיעטי.
 קליגמאן סאַסיעטי.
 קלעמינטאווער סיק בעג. אס'ן.
 ערשטער קערעטצער אונט. סאַראיון.
 ערשטער ראגאטשאָווער-זילאבינער לעידים אקזילערי.
 יוניטעד ראדישקאוויטצער סאַסיעטי.
 ראדזיבלער-זילאבינער פּראָג. אס'ן.
 ראזאליער אס'ן.
 ראטנער-זילאבינער סאַסיעטי.
 ראטמיסטראווקער בעג. סאַסיעטי.
 ראכאווער אינדעפּענדענט סאַסיעטי.
 ראמאנער בעג. אס'ן.
 ראשיטשער סיסטערהוד.
 ערשטע רומאלעווער יאָנג לעידים אקזילערי.
 ראפאלאווקער-זילאבינער סאַסיעטי.
 ריוזנער אינדעפּענדענט פּראָגרעסיוו.
 אסיאָסירענער אס'ן.
 אינ. לאזאר סאלאמאן רעימאנד בעג. אס'ן.
 שאכאטשאווער-פאירינגער סאַסיעטי.
 אנשי שדה לבן.
 שאראנאוויסאלאניאן פּאמיליע קרייו סאַסיעטי.
 שטאבנינער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 פּראָגרעסיוו שאלאטער ק. א. פ.
 שלום סאַסיעטי.
 שפאלער בעג. סאַסיעטי.
 שערענצער בעג. אס'ן.
 שערענעביטצער סיק בעג. אס'ן.

אינדעפּענדענט סערעטער סיק בעג. אס'ן.
 יוניטעד בראדערס טאון אָוו סמעלא.
 עליניטצער ק. א. פ.
 עליסאוועטגראדער בעג. אס'ן.
 אנשי אחים עליסאוועטגראד בעג. אס'ן.
 פאביאניצער פּראָג. יאָנג לעידים סאַסיעטי.
 פּאָדוואָלטישויסקער סיסטערהוד.
 ערשטע יוניטעד אינד. פּאָדקומינער סאַסיעטי.
 פּאָהאָסטער בראדערס בעג. אס'ן.
 פּאָוואָלטישער בראדערס עיד סאַסיעטי.
 פּאָלישיקאסאווער לעידים אקזילערי.
 פאלאווקער סאַסיעטי.
 פּאָלישיקאסאווער יאָנג מען פּרענדס אס'ן.
 פּאָלישידזשוואיש בעג. אס'ן.
 פּאָסטערנאק סיק בעג. אס'ן.
 מאשא פאקס פּאמיליע קרייו.
 פּאָראַנסקער-רווארשעווער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 ערשטע פּראטשוינקער בעג. סאַסיעטי.
 פּרטישינקער סאַסיעטי.
 פּיאטערער יאָנג מען סאַסיעטי.
 פּיאטערער פּראָג. עיד סאַסיעטי.
 ערשטע ראבי מיער פּוועמיסלאווער סיק בעג. אס'ן.
 ערשטע פּילטצער בעג. אס'ן.
 ערשטער פּולסקער ק. א. פ.
 פּלוגיאנער אונט. סאַראיון.
 ערשטע פּלאנטישער בעג. סאַסיעטי.
 אינדעפּענדענט ה. ס. פּעינער בעג. סאַסיעטי.
 פעטשעניטשער-פעטשעניער אס'ן.
 ערשטע פעטשענסער אס'ן.
 פּלעסטישיניצער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 פּראמפּאלער-פּאָדאָלער בעג. סאַסיעטי.
 ערשטע פּראילער סיק בעג. אס'ן.
 פּרוסקאיער סאַסיעטי.
 ערשטער פּרעסבורגער סיק בעג. סאַסיעטי.
 פּרעלווקער לעידים עיד סאַסיעטי.
 קאָדנער בעג. אס'ן.
 קאזניצער עיד סאַסיעטי.
 קאמען-קאשיראק סאַסיעטי.
 ערשטע קאנווער-זילאבינער עיד סאַסיעטי.
 קאראלאווקער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 קאָרדאָנאווער יאָנג מען בעג. אס'ן.
 קאָרדאָנאווער בעג. אס'ן.
 אינדעפּענדענט קאלווער סיק בעג. סאַסיעטי.

אינדקס

ווארכורג, פעליקס מ. — 34
 וויגאדסקי, יעקב, דר. — 142
 ווייז, דזשאנאה ב. — 34
 ווייז, סטיפען ס., דר. — 34
 ווייזטרויב, חיים — 22, 34
 ווייזטרויב, י. — 91
 ווייזער, וויליאם — 34
 ווייזפער, ז. — 217
 ווייזרייך, מאקס, דר. — 142
 ווייזרעכע, זע: ב. ריווקין
 ווייזשטאק, ב. — 150
 ווייזשטיין, (בעריש) — 124-125, 230
 ווילסאן, וואודראו — 56
 ווינאגראד, מ. — 142
 ווינער, לעא, פראפ. — 150
 ווינקעל, סיימאן — 113
 וויקטאָר, אב. — 226
 וולאָדעק, ב. — 34, 35, 142, 151
 ווערלינסקי, צאלעק — 154
 זאבלודאווסקי, פראפ. — 150
 זאמענהאָף, דר. — 150
 זארעצקי, אנטא — 225
 זיבערט, גרשון — 41
 זינגער, י. י. — 145
 זשאבאטינסקי, וולאדימיר — 53, 54
 מארטאצקי, גרשון — 184
 מיגעל, ז. — 54, 149, 150
 מילקין, רודאלף — 158
 מענענבוים, יוסף, דר. — 53
 מעפמ, פּרעזידענט — 99
 משאַרסקאָווסקי, א. — 144
 משאַרני-וולאָדעק, ב., זע: וולאָדעק
 משעכאָו — 88
 משעכענאָווער, ר. אברהם, זע: לאנדוי
 יוד (ירושלימסקי), נתום — 142, 202, 220
 יודוויץ, אפרים — 163
 יודוויץ, בלומע — 163
 יעלינער, מאקס — 180
 יפה, יוסף — 223
 ישורין, יעפים — 142, 211
 כאַנין, ב. — 151
 כאָ, אַלעף — 147
 לאָו, סאל — 55
 לאנדא, אליעזר — 144
 לאַנדאָן, מאיר — 21
 לאנדוי, אברהם — 217
 לאנדוי, זשא — 202, 216
 לאפין, ב. — 214
 לושטאנא, אייברעהעם דע — 117
 לושטאנא, מאָעם — 112
 לונסקי, חייקל — 142
 לופין — 116
 לוצקי, א. — 208, 209

בערנשטיין, דזשאן ל. — 22
 בערקאוויטש, י. ד. — 139
 בערדערוואָן, משה — 145
 גאַג — 56
 גאַטעספעלד, חנא — 22, 55, 147
 גאַלר, ערנאָרד — 122
 גאַלדבערג, יאנקל — 144
 גאַלדבערג, לוי — 226
 גאַלדשטיין, סעמועל — 34
 גאַלדשטיין, רבי — 130
 גאראבעק, רובי (זאוועל מאָסיס זוזן) — 185
 גארוויץ, (גרשון) היימאן — 26-32, 120-119
 גארעליק, ה. — 153, 158, 159
 גוריה, אל. — 201-202, 228-229
 גילמאָוסקי, נחמיה — 55
 גימפלין, ש. — 111-113
 גינזבורג, מ. — 150
 גלאזמאן, ברוך — 22, 133-141, 147-148, 152-157
 גלאטשטיין, יעקב — 22, 223
 גלאנץ-לעוועלעס, א. — 145
 גלוצינשטיין, ה., פראפ. — 145
 געווירצמאן, יוסף — 146
 גערשקע יעקעלס — 168
 גר צדק, זע: גראף פאַמאַצקי
 גראוויץ, יוסף — 181
 גראָס, נפתלי — 225
 גרינבערג, אליעזר — 219
 דאווידסאָן, אברהם בן דוד — 43
 דבורה אסתר (די ווילנערקע) — 142
 דובינסקי, דוד — 35
 דייטש, מאמעס — 229
 דיימאָנד, פיליפ — 122
 דעניקין — 102, 146
 האלפערן, מ. ל. — 201, 202, 215
 האַפמאן, ב. דר. — 91, 98
 האַראָוויץ, ר. אברהם (שענדישאָווער רבי) — 51
 האַרן, י. — 150
 הויזנער, בערנאָרד, דר. — 143
 הורוויץ, יעקב — 171
 הימלער — 98
 הייזלער, קלמן — 22, 222, 227
 הוימאן, דזשאָעף ס. — 34
 הילמאן, סירני (זע אויך: אינג-מערינאט)
 הילקע באשקע — 169
 הערמאן, אברהם — 34
 וואַלפּאַסאָן, א. ל. — 142
 וואַלפּאַסאָן, דר. ה. — 150
 וואקסער, מנשה — 61-63, 127-130, 143-144

אבראמאָוויטש, א. י. — 125, 126
 אויערבאך, אפרים — 206
 אווענסקי, מ. — 142, 149
 אייזלאנד, ראובן — 202, 216
 אייזנבערג-בראָדסקי, מארים — 224
 אייזנער, גוסטאָו — 145
 איש יהודי, זע: אפרים יודוויץ
 אליעזר, א. — 190
 אַלמאָזאָו, ש. — 34
 אַלעקסאַנדער דער דריטער — 41
 אנדראדא, סאלוואַטאָר — 111, 112
 אַנסקי, ש. — 181
 אַסאָווסקי, אייזיק ל. — 34
 אַסמאָן, ישראל — 149
 אַפאַמאַשו, יוסף — 97, 134, 139, 140, 154
 אַפּאַלאָו, דוד — 230
 אַפּיסדאָרף, ר' חיים — 143
 אַקערמאן, העניך — 220
 אַקערמאן, מענדעל — 220
 אש, שלום — 80, 134, 135, 136, 137, 139, 141, 145, 149
 באביטש, מ. — 151
 באדער, גרשום — 143, 149, 150
 באַטוויניק, ב. — 157
 באַטשעליס, ב. — 227
 באַסין, מ. — 109-110
 באַסקין, יוסף — 91, 95
 באַסקין, מ. — 151
 באַקסמ, וויליאם (וועלפּעק רחל-מירעלס) — 170
 באַרישע, מנחם — 207
 באַרויסטאָן, דזשייקאָב (יעקב) — 111, 112
 בורדיס, ס. — 60
 בודין, לואיס — 34
 בוים, יונה — 147, 183
 בואלאָטמאַצקי, ב. י. — 142, 211
 ביימער, יהודה אליהו — 143, 144
 בירנבוים, מארטין — 148-149, 202, 209, 210
 בלאָק, פיליפ — 34
 בלום, היימאן — 149
 בלומענשטאַל, מ. — 51
 בלומענשטאַל — 190
 בלומענפעלד — 189, 190
 בלומענשטאַק, מ. — 185
 בלעכמאַן, מ(שה) — 33-42, 64-67, 145
 „בן-יקיר“, זע: דר. פ. ראָזענבלאַט
 בענדזשאַמין, איזידאָר — 57
 בענדזשאַמין, יצחק — 58
 בערגער, א. — 205
 בערל ר' ברוך'ס — 180
 בערמאן, דזשאָרדזש — 174
 בערמאן, לואיס — 174
 בערנאָרד, זע: יעקב פריידקעס
 בערעניו ר', פון לעווי, זע: פרידמאן

קונק, טשארלעס, פראַפ. — 34
 קופער, רחל (ריווינגטון) — 167
 קופלינג, רודיאַרד — 24
 קישנור, נ. — 165
 קלאפמאן, צעציליע, דר. — 55
 קליגלער, פאָליק — 144
 קליידערמאן, בנימין — 191
 קליין, וויליאם — 162
 קלינג, דר. י. — 148
 קעטץ, דזשיקאָב — 158, 153
 קעטמבאום — 10
 קערסטען, סאַלאַמאָן — 151
 קעשיר, דוד — 115-114, 117-116
 קראל, מאַריס — 192
 קרול, חיים — 145
 קרעמער, פאול ר. — 148, 149
 קרעפליאק, י. — 151, 154
 ראַאיסא, ראָזא — 150
 ראַבין, י. — 22
 ראַבין, מ. — 149
 ראַגאַף, הלל — 154
 ראַדאַשיצקי, י. ה. — 22, 145, 229
 ראובלס, אויזיק — 113
 ראַוויין-ראַווינסקי, יעקב — 145, 146, 147
 ראַזענבלאַט, יצחק-יוסף — 143, 144
 ראַזענבלאַט, פ. דר. — 91
 ראַזענבערג, אברהם — 52
 ראַזענפעלד, מאַריס — 88, 154, 202, 404
 ראַליק, יוסף — 219
 ראַנש י. א. — 9, 23-28, 201, 218
 רוזוועלט, מעאַדאַר — 56
 רוזענבלאַט, ה. — 223
 ריווקין, ב. — 68-108
 ריווקינד, י. — 154
 ריווען, אברהם — 138, 141, 142, 145, 146, 149, 200, 201, 211, 227
 ריווען, זלמן — 142
 ריווען, שרה — 142
 רויטמאן, דר. — 143
 שאַפיראַ, לאַמעד — 24-25, 142-143
 147, 149-150
 שאַפירניקעס — 144
 שאַפס, דזשיקאָב — 192
 שאַק, משה — 163
 שוואַרץ, שמואל — 52-66
 שוואַרצבאָרד, שום — 53
 שוואַרצמאן, אפרים — 35
 שוים, חיים — 142
 שווייד, מארק — 224
 שמאַלצעבערג, אבא — 207
 שטראַשון, מתתיהו — 142
 שייין, לייבקע — 181, 183
 שיפּריס, משה — 206
 שלום עליכם — 97
 שניאור, זלמן — 142, 149
 שפּילעפּסקי, דר. — 161
 שפּיראַ, יוסף — 143
 שפּיראַ ישעיה מאיר כהנא, רב — 143, 144
 שכנא, חזן — 160
 שעכטער, פיני — 184
 שער, סיימאָן — 190

סעלצער, דוד — 22, 223
 ספייער, הערמאן — 57
 עדלין, זו. — 91
 עדעלשטאַט — 88
 עכטין, יואל — 91
 עפשטיין, אב. — 84
 עפשטיין, אלטער — 151
 עפשטיין, משה — 143
 עפשטיין, פראַנק — 60
 פאַבערדאַנאַצאָו — 172
 פאַמאַצקי, גראַף — 142
 פאַלאַק, דזשיקאָב — 113
 פאַלמער, ל. — 179
 פאַמערראַני, א. — 208
 פּיון-שווערסקי — 221
 פּילטש, יהודה — 10
 פּעטלורא — 53, 102
 פּען, אהרן — 192
 פּראַוואַטינער, א. — 214
 פּערלמאן, מאיר — 122
 פּרילוצקי, נח — 61
 פּרין, י. ל. — 97, 145
 פּאָקס, לואיס — 194
 פּיאן, ארטור ל. — 151
 פּייגענבוים, אימשעלע — 195
 פּיינבערג, ל. — 5, 203, 226-227
 פּראַנץ יאָזעף — 147
 פּראַנק, מאיר — 122
 פּראַנק, הערמאן, דר. — 150
 פּרוג, ש. — 149
 פּרילענדער, דר. — 102
 פּרודמאן, ר' בערעניו, רבי — 143
 פּרודמאן, בצלאל — 207
 פּרודמאן, ר' ישראל, רבי — 143
 פּרודמאן, ר. דוד-משה, רבי — 143
 פּרוידקעס, יעקב (מיליציאַנער בערנארד) — 190, 191
 פּרושמאן, דוד — 145
 פּערשליסער, ע. — 43-51, 150, 151
 פּרענק, ה. דר. — 22, 154
 צאַפּעק, טאַמאָס, דר. — 66
 צביון, זע: דר. ב. האַפּמאן
 ציטראָן, ש. ל. — 142
 ציפּקין, מאַריס — 170
 קאהאן, אייב — 88
 קאהן, יאַסל — 145-147, 223
 קאהן, דזשיקאָב — 111
 קאַברין, לעָאָן — 133, 134, 141
 קאַוונער, ב. — 149
 קאַולאַוסקי, נאַמע — 147
 קאַטלער, יאַסל — 141
 קאַלושינער, י. ל. — 210
 קאַמינסקי, מ. ג. — 175
 קאַנטאַר, דר. — 102
 קאַפּלאַן, מיכל — 202, 213
 קאַפּעלאַוו, י. — 177
 קאַפּעלאַוו, צ. — 212
 קאַץ, מאַריס — 102
 קאַץ, מעניקע — 22, 223
 קאַצענעלסאָן, י. — 145
 קאַרפּף, דר. מ. — 10
 קודלאַוויטש, ה. מ. — 218
 קוֹן-שעכטער, דר. א. — 144

ליבין, ז. — 133, 135, 141
 ליבמאַן, מ. — 197
 ליווי, אשר — 112
 ליטוויץ, א. — 143
 ליטווינאָו — 150
 לייב, מאַני — 151, 154, 201, 202, 205, 211, 212, 222
 לייבקע נאַסקעס, זע: שייין
 לייזיק, ה. — 97, 201, 204
 לויכט, מיכל — 216
 לוליופּט — 151
 לויטין, א(ברהם) — 83, 88, 142, 154, 201, 202, 212, 221
 לויסקי, לואיס — 34, 172
 לויטש — 122
 לעוויטין, ב. — 142
 לעוויץ, ז. — 133
 לעקערט, הירש — 143
 לערמאן — 163
 מאַנגעס, י. דר. — 107
 מאַסיס, דוד — 60
 מאַכנאָ — 146
 מאַלי, שאול — 225
 מאַסקאוויטש, זיגמונד — 52
 מאַרגאַלין, אַננא — 203, 205
 מאַרגאַשעס, ש. דר. — 22
 מאַרמאָו, ל. — 142
 מאַרשין, יעקב — 177
 מאַרקוס, לואיס — 122
 מאַרקס, קארל — 125
 מאַרקעוויטש, צבי — 191
 מאַרקעוויטש, שרה — 191
 מאַרשאל, לואי — 79
 מאַשאַקאוויטש, הענרי, דר. — 52
 מוינישטער, יעקב ל. רב — 58
 מוינץ, דוד — 163
 מוינקאָף, ישעיה — 35
 מעדעס, וולאדימיר — 142
 מענדל (פּוילער) — 144
 מעסמל, יעקב — 213-214
 מרגליות, דר. — 137
 נאדיר, משה — 202, 222
 נאַטאַנווָה, ר' יוסף-שאול, רבי — 143
 נייגער, ש. — 22
 ניקאָלי דער צווייטער — 41
 נעפּאם, ש. — 230
 סאַהן, דוד — 121-122, 150, 151
 סאַנדערס, נתן — 113
 סאַלמעס, דר. מ(רדכי) — 22
 סאַנזער, ר' חיים, רב — 62, 143
 סאַנענרייך, משאַרלעס — 57
 סודאַרסקי, מ. דר. — 60
 סטאַראַבין, א. — 157
 סטיווענסענב, פיטער, גאַווערנאָר — 112, 113
 סיגאַל, י. י. — 227
 סיגאַל, מרדכי — 175
 סלאָנימ, י. — 154
 סעגאַל, מאיר — 221
 סילווער, אבא הלל, רב — 34
 סלאָנימסקי, לעָאָן — 175
 סמוט, צבי הירש — 174
 סעגאַלוויטש, ז. — 145

נעמען פון אַרנאניזאציעס, אינסטיטוציעס און קערפערשאפטען.

בארן ראַטשילד לאדזש — 69
 באַראַכאָווער שולען — 97
 בארדיטשעווער לאַנדסמאנשאפט — 107
 „בונד“ — 83, 99, 145
 בוקאָווינער סאַסויעטי — 64
 בוקאָווינער פאַרבאַנד — 52
 ביאליסטאָק אונטערשטיצונגס-פאַרבאַנד — 74, 70
 ביאליסטאָקער בוקור חולים — 151, 192
 ביאליסטאָקער ברוקלייערס פּראָג. בענ. אסאָסיאציע — 151
 ביאליסטאָקער ברענמש — 88 — 151
 ביאליסטאָקער לאַנדסמאנשאפטען — 121, 122
 ביאליסטאָקער מושב זקנים — 105, 122
 ביאליסטאָקער פּאם-פליקער סאַסויעטי — 192
 ביאליסטאָקער צענטער — 10, 20, 70, 105, 106, 121, 122
 ביאליסטאָקער ראַיאָנער ברענמש 88 א. רינג — 151
 ביאליסטאָקער רעליקע קאָמיטעט — 102, 121
 ביסקער בני ברית ק. א. פ. — 18
 ביראָ-בידזשאַנער קאָמיטעט — 53
 בית דוד האַספיטאַל — 52
 בית החיים — זע: סעמעטערי
 בית היתומים, ניו יאָרק — 144
 בית הכנסת אנשי מינסק — 115
 „בני ברית“ (לאדזש) — 69, 79, 84, 106
 בני ישראל אנשי זאמוט — 115
 בענעפיט פאַראייניגן — 82
 בענק (אין נ. י.) — 39, 40
 בראַדער י. מ. ב. און עדיוקווישאַנאַל עליונים — 17
 די בראסלאווער לאַנדסמאנשאפטען — 102
 ברוקלייערס — זע: ביאליסטאָקער ברית אברהם — זע: אינדעפענדענט ברנא סאַסויעטי — 66
 האַטטעסאָקער — זע: סעמעטערי
 גאליציאַנער פאַרבאַנד — 10, 12, 52
 „גוד וויל“ (קאָמיטעט) — 53
 גלאָבעווער חדר — 124
 געגענזייטיגע הילף פאַראייניגן — 10, 29, 174
 געווערקשאפטען קאָמפּיון פאַר א״י — 105, 99, 90, 41
 געזאַנג פאַראייניגן — 67
 געזעלשאפט צו העלפּען דער אידישער קאָלאָניאַציע אין ראַטעפאַרבאַנד, זע: „איאָק“
 גראַדנער „אַדינאַטשקע“ (תּפּיסה) — 183
 גראַדנאָ-קלוב — 65

אַמאָלגעמייטער קלאָדינג וואַרקערס און אמעריקא — 60
 אמדורער בענ. סאַסויעטי — 179
 אמעריקא לאדזש — 69
 אמעריקאן אָרט פּעדעריישאַן — זע: אָרט
 אמעריקאן דזשואיש (דזשאַנט דיסטרי- ביושאַן) קאָמיטע — זע: דזשאַנט אמעריקאן דזשואיש רעליף קאָמיטע — 88
 „אמעריקאן (קאָמיטע) אפּיל“ — 53, 104
 אַמעריקאן פּראַגרעסיווס — 104
 „אַמעריקאן רעליף“ — 99
 אַמעריקאַנער אידישער קאַנגרעס — 21, 34, 35, 38, 39, 41, 57, 79, 99, 107
 אנטיסעמיטישע קריסטליכע סטודענטען-יוניאָן — 8, 57
 אנטי-נאַצי לוג — 21
 אַנעמפּלאַימענט אינשורענס — 85
 אַנעמפּלאַימענט פּאַנד — 49
 אנשי באַברויסק — 51
 אנשי גראַדנע — 45
 אנשי לובאַטאָו ויאַנאָווע — 50
 אנשי קאָמינעץ דלויטא — 50
 אנשי מאַלאַדעצנע — 44
 אנשים, אנשי'ס — 75, 77
 אַסטראַלענקא לאדזש — 69
 אסעסמענט-סיסטעם — 75
 „אַפּגריסענע בלעטער“ (חברה), — 134, 139
 ארבעטער-אוניווערסיטעט — 95
 ארבייטער קאָמיטעט — זע: אידישער ארבייטער קאָמיטעט
 ארבייטער רינג — זע: ארבייטער רינג פאַראייניגן
 ארבייטער רינג ברענמשעס (גאליציא-נער) — 55
 ארבייטער רינג לאַנדסמאנשאפטען — 32
 ארבייטער רינג פאַראייניגן — 10, 18, 35, 39, 68, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 183
 אַרדן — 10, 12, 15, 100, 101, 102, 103, 104
 אָרט — 21, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 53, 58, 99, 100, 103, 104, 105, 106, 107
 אָרט-פאַרבאַנד — זע: אָרט
 ארטעף — 90
 אַשמענער בראַדערס — 102
 אשמענער פאַראייניגן — 20
 אשמאנער רעליקע קאָמיטעט — 169
 באיאדער ישיבה — 58
 באַלעכאָווער לאַנדסמאנשאפט — 102, 103, 104
 באַסערבאַנער פאַרבאַנד — 52

אַביליטש סאַסויעטי — 65
 אַבסטעסעטוואַ ראַספּאַסטראַניעניא טרודא. זע: אָרט
 אגרוקולטורעלע קאָלאָניען — 34
 אָד פעלאום — זע: אינד. אַרדער אָד פעלאום
 אָדעסער לאַנדסמאנשאפט — 107
 אַדריאַטישע סאַסויעטי — 66
 „אהבת אחים“ לאדזש — 70
 אוהב צדק אונגאַרישער קאַנגרעגיישאַן — 117
 אונגאַרישע סעקציע א. א. א. — 94
 אוקראינישע סעקציע א. א. א. — 94
 אוקראינישער פאַרבאַנד — 22, 52
 „אַזע“ — 60, 104
 אהרות (חברה) — 135
 „איגל“ — 79
 „אידאָ-באַר“ — 60
 אידישע טעאטערס — 178
 אידישער ארבייטער קאָמיטעט — 35, 99, 100
 אידישער נאַציאָנאַלער ארבייטער פאַר-באַנד — 10, 18, 68, 84, 90, 91, 93, 100
 א. נ. א. פ. לאַנדסמאנשאפטען — 30, 31
 אידישער פּאַלקס קאָמיטעט — 34, 35, 41, 99, 100
 אידישער פאַרמיטלונגס געריכט — 127-130
 אידישער קאַנגרעס — זע: אַמעריקאַנער אידישער קאַנגרעס
 איוואָ — זע: ייוואָ
 אימאַליענישע סעקציע א. א. א. — 94
 אינד. אַרדער אָון אָד פעלאום — 67, 78, 79
 אינד. אַרדער ברית אברהם — 15, 16, 68, 69, 70, 74, 75, 76, 77, 79, 100, 104
 אינד. אַרדער „ברית שלום“ — 68, 100, 106
 אינד. בוקאַרעסטער אונט. פאַראייניגן — 20
 אינד. ערשטע פילעווער קראַנקען אונט. פאַראייניגן — 163
 אינד. קומטער יאַנג מענס ב. א. — 154
 אינוואַלידען פּאַנד — 49
 אינטערנאַט „סידני הילמאַן“ — 60
 אינטערנאַטען פון „געזונט-הייזער“ — 60
 אינטערנאַציאָנאַלער ארבייטער אַרדן — 10, 18, 39, 67, 68, 84, 92, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 128, 145
 אינטערנאַציאָנאַל ליידיס גאַרמענט וואַר-קערס יוניאָן — 80, 85
 אינפאַרמאַציע ביראָס — 37
 איקאָ — 33, 40
 איקאָר — 34, 35, 40, 41, 99, 104
 איקוף — 99
 אָלד אידיזש פּאַנד — 17, 49, 50

לאנדסמאנשאפטליכע בענעפיט פאראיינען
101 —
לאנדסמאנשאפטען פראטעראלע דיוויזיע
42, 40, 30 —
לויה-פאנד — 49
ליובערער פאראיין — 20
לויה-פאנד — 17, 20, 45, 144
לויה-קאסעס — 40, 49, 104
ליוודים אקזילערס — זע: פרויען הילפס
פאראיינען
לינת הצדק — 162
לופקאנער בעסאראביער — 20, 197
ליוודים עיד סאסיעטיס — זע: פרויען
אונטערשטיצונג פאראיין
לעקציע ביורא — 54
לעהער סעמינאר — 95
לעבשער יאנג מענס סאסיעטיס — 135
מאחילעווער מושב זקנים — 20, 116
מאונט הברון סעמעטערי — 174
מאונט ציון סעמעטערי — 174
מאנדאלין ארקעסטער — 96
מאנהעמען לאדזש — 69
מאנאסטערושיסקא יאנג בראדערס — 190
מאססיוו-וועליקי ברענמש פון א. א. —
65-64
מאראווע סאסיעטיס — 66
מושב זקנים — 20, 144
מורחי — 159
מייסאנס — 78, 79
מול סטריט קאנגרעגיישאן — 112
מכבי לאדזש — 69
מלאווער-בענדינער אפאטאשו א. ר.
ברענמש — 22
מנורה (מענארא) האָם אָוו בושוויק
עוועניו — 20
מנורה מושב זקנים — 57
מעזריטש ליוודים סאסיעטיס — 15, 43
מצבה פאנד — 49, 130
מרדכי לאדזש — 69
נאָו-אָושיצער סאסיעטיס — 159-161
נאטוראליזאציע ביורא — 54, 94
נאמיס אָוו פּיטוואס — 67
נאציאָנאַלער אַרבייטער פאַרבאַנד — זע:
אידישער ג. א. פ.
נאציאָנאַל פאַנד — זע: קרן קימת
דר. נאַרדאַן-לאָדזש — 69
נארעווקער אינד. פאראיין — 44, 46
נויט פאנד — 17, 48
נידערלאַנד איזראעליטיש סיק פאנד סא-
סיעטיס — 113
ניו יאָרקער לאנדסמאנשאפטען — 34
ניט אידישע לאנדסמאנשאפטען — 64-67
נעשאַנאַל פּיופּער קאָ — 122
סאניטאָריום — 21, 58
סאַנשיין פאַנד — 110
סאציאליסטישע ארבייטער פאראיין — 188
סאקאל סאסיעטיס — 67
סואוואַלק-לאָדזש — 69
סוויסלאַשער ב. פ. — 172
סטאלינער לאדזש — 70
סטאניסלאַווער לאָדזש — 70
סעמעטערי — 45, 47, 49, 111, 113, 129
סענטראל אַפּעראַ הויז — 66
סענטראל פאַלאַס ענעקס — 12

חברה אנשי אחים קרעמענמשונג אשכנזי
115 —
חברה בני אהרון אנשי ווילקאמיר —
180, 155
חברה „ביקור חולים“ — 143
חברה גמילת חסד — 143, 144
חברה מבקשי שלום אנשי מאַלאַדעצנאַ
46, 44 —
חברה עדת ישראל אנשי גאליציע מנהג
ספר — 50, 51
חברה פועלי צדק — 144
חברה קדישא — 14, 45, 46, 50, 51
חברה תביאות שור אנשי זשאַלקיעוו
44 —
חברון לאדזש — 69
חברה גמילות חסד משאַרטקאָוו — 134
חיים סאַלאַמאָן האָם פאר די עידזשד —
זע: ת. ס. מושב זקנים
חיים סאַלאַמאָן מושב זקנים — 162
חגיגה לאדזש — 69
מאַבאַר קאַלאַניע — 66
מאַמבּוריאַ אַרקעסטער — 66
„מאַנגס“ (בינעווישע) — 65
מאראשטער אידישער זעלבסטשוין —
146
מאראשטער אידישער קאַלכאַז — 146
מאראשטער לאַנדסמאנשאפט — 145
מוימען-פאנד — 49, 100, 129
מוראָווער ק. א. פ. — 43, 48
מעאמער — 19, 20
מענצער פאמיליע קרוין — 151
משאַרטקאָווער אימיגראַשאַן עיד סאַס.
104 —
משערטקאָווער הרב ישעיהו מאיר כהנא
שאפירא ק. א. פ. — 144
משאַרטקאָווער שפּיראַ פאַראיין — 144
משארימי פאנד. — זע: וואוילמאַחט-
פאנד
משיר-פאנד — 110
משעכאַסלאַוואַקישע לאַנדסמאנשאפטען —
67
משעכאַנאָוויצער סאסיעטיס — 15
משעכאַנאָווער לאַנדסמאנשאפט — 104
משערקאַסער פאַראיין — 21
יאנג מענס אסאסיאיישאן — 17, 76
יאנג פאַלקס ליג — 151
יד הרוצים (פאראיין) — 143
יוניאן — 15, 25, 35, 38, 85, 100
יוואָ — 10, 142
יורעוויטשער ב. א. — 153, 158
יבין — 57, 96
ירדן-לאָדזש — 69
ישיבה חכמת לובלין — 185
ישיבות — 21, 58
כוכב יעקב אנשי קאמינעץ דלימא — 50
לאבסקא אבעץ סאסיעטיס — 66
לאָדזשער ברענמש 324 א. ר. — 145
לאון-פאנד — זע: לויה-פאנד
לאָוויטשעווא סאסיעטיס — 65
לאַנדסמאנשאפט בענעוואַלענט סאסיעטיס
— זע: לאַנדסמאנשאפטליכע בענע-
פיט פאַראינען
לאַנדסמאנשאפט חברות (אנשי'ס) — 27

דאָטש וועקט אינדיענס קאַמפאַני — 112
דאָמבראָווסקי באַטאַליאָן — 191
דבורה ציון פאראיין — 58
דובינסקי-פאנד — 21
דזשאַניט — 15, 16, 21, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 98, 99, 103, 102
דזשאַניט דיסטריבייטשאַן קאַמיטע — זע:
דזשאַניט
דזשואיש ערויקווישאַן אסס'ן — 107
דזשואיש עניסקולאָפּעדיע — 143
דזשואיש פּוּלס רעליעף קאַמיטע — 38
דזשואיש קאנוואלעסענט האָם — 57
דזשוביאַר ליג (מענצער פעמילי
סוויקל) — 151
„דויטשע יאהודים“ (אַרגאַניזאַציע)
— 38
דעי נויסער — 21, 128
דעמאָקראַטיע — 190
דעווער (ספּיוואק) סאנאטאָריום —
193, 162
דראמאטישע און מוזיקאַלישע פאַראינען
96 —
האָם לענד סאסיעטיס — 15
היאס — 16, 21, 33, 35, 36, 37, 38, 39
האנדל-אַפּמאַך (צארישע רעגירונג)
99 —
האַספּיעלער (שפּיטאַלען) — 58
האַספּיעלער (ביקור חולימ'ניק) —
48, 46
האראדישטער בראָדערס בענעוואַלענט
אסס'ן — 48
האַרלעם לאדזש — 69
הונגערישען — 24
„די הויז פון ארבייט“ — 60
הוסטער ישיבה — 58
היברו פראַגראַעסיוו — 104
היברו שעלמערלינג ענד אימיגראַנט עיד
סאסיעטיס אָוו אַמערקא — 33
היקערס — 34
הכנסת אורחים — 37
הלל-לאָדזש — 69
העברי קלעי לאדזש — 104
דר. הערצל לאָדזש — 69
וואוילמאַחט פאַנדען — 21, 109
וואָזשט — 55, 104
ווייטשענער ישיבה — 58
ווילנער ברענמש 367 א. ר. — 142
ווילנער קהילות — 142
ווילנער קלוב — 65
וועלט אויסשעלונג — 60
וועלעביט סאסיעטיס — 66
וועלעוואָרד סאסיעטיס — 66
וועקט אינדיא קאַמפאַני — 113
וועקטערען פעדעריאַשאַן אָוו לעיבאַר
86 —
ווערסאַלער אַפּמאַך — 54, 56
בענעוואַלענט סאסיעטיס — זע: געגענ-
זויטיגע הילף פאַראינען
ווערסאַלער טרימי — זע: ווערסאַלער
אַפּמאַך
זומער קעמפס — 96

קאונטיל פון ארגאניזאציעס — 107
 קאטוילישע קירך — 67
 קאלאמיינער לאַנדסמאנשאפטען — 102
 קאלאמיינער פרענדס אסאסיאציעס — 86, 85, 80, 21, 18
 קאַנג. און תלמוד תורה אונגאסאָווער — 115
 קאַנג. אנשי לענישע — 135
 קאַנג. דורשי טוב — 103
 קאַנג. מתזקיי תורה אנשי סייניער — 43
 קאַנג. פּוכאָוויצער — 164
 קאַנסאַלידיומעד לאונדרי קאַרפּאָריראַציע — 122
 די קאַסאָווער סאַס. — 20, 65
 קהלה — 64, 107
 לאדזש קיינער פּראָנץ יאַזעף — 69
 קיינער פּרודירך — 69
 קיעוו לאדזש — 69
 קינדער פון מורת-אייראָפּיאישע אידן-שע פאמיליעס — 151
 קלעצקער פּאראיינ — 14, 19
 קעסטעל גאַרדען — 88, 177
 קראַנקען בענעפיש — 48, 113, 128, 129
 קראַנקען קאַסע (קופת תולים) — 91
 קראַסילאָווער — 50
 קרוינפרינץ רודאָף לאדזש — 69
 קרן היסוד — 34
 קרן קימת — 34
 קרעדיט געזעלשאפט — זע: הברה גמילת חסד
 קרקע-פאַנד — 49
 ראמה פון אידישע אַרגאניזאציעס ווע-גען א"י — 34
 ראַקאָווער פרויען קלוב — 176
 רבקה קאַטלעראַוו, לאדזש גומער — 4
 א. א. א. — 18, 19
 רויטע ארמיי — 102
 רומענישע סעקציע א. א. א. — 94
 רומענישער פּאַרבאַנד — 10
 רוסיש-פּוילישע פּעדראַציע — 52
 רעליעף אַרגאניזאציעס — 16, 98
 שבעה-פאַנד — 48, 113, 129
 שוואַרצבאַרד פאַנד — 53
 שוואַרצבאַרד אדעסער ברענש א. א. נ. א. פ. — 177
 שטראַשון-ביבליאָמעק — 142
 שידלאָווער ב. ס. — 167
 שפּאַניש-פּאַרמאָגעזיש-האַלענדישע גע-מיינדע — 69
 שלום עליכם פּאַלקס-אינסטיטוט — 97
 „שריינערס“ לאדזש — 78

פּאַראייניגטע גאליציאנער — 54, 55
 פּאַראייניגטע ווישקאָווער רעליעף — 149
 פּאַראייניגטע רומענישע אידען אין אַמעריקע — 55, 57, 84
 פּאַראייניגטער לובלינער רעליעף — 185
 פּאַרבאַנד פון אונגאַרישע אידען אין אַמעריקע — 22, 58, 59, 84
 פּאַרבאַנד פון פּאַלעסטינער אידען אין אַמעריקע — 57, 58
 פּאַרבאַנד פון פּוילישע אידען — זע: פּעדראַציע פון פּוילישע אידען
 פּוירסט בעלעבאָווער ס. ב. א. — 76
 פּוירסט קאַלוסער ב. אסאָן — 46
 פּויער קאַמאנדע — 171
 פּעדראַציע פון פּוילישע אידען אין אַמעריקע — 10, 21, 22, 33, 52, 53, 56, 57, 84, 103, 106, 149, 150
 פּעדראַציע פון רומענישע אידען אין אַמעריקע — 56
 פּעדראַציעס — 106, 107
 פעלמשינער פּאַראיינ — 147, 148
 פעלמשינער קלוב — 148
 פעלמשינער רעליעף — 148
 פּראַניבא-וירנא סאַס. — 66
 פּרויען א. פ. — 13, 18, 44
 פּרויען אַקוילעריס — זע: פּרויען הילפס פּאַראיינען
 פּרויען געגענוויטיגע הילף פּאַראיי-נען — 30
 פּרויען הילפס פּאַראיינען (אַקוילעריס) — 13, 29, 55
 פּרויען קלובען ביים א. א. א. — 30
 פּרויען קלובען ביים א. נ. א. פ. — 31
 פּרויען קלובען ביים א. ר. — 32, 71
 פּרענדלי סאַסייעטיס — 74
 פּרויע ליהוה-קאַסע — זע: גמילת חסד קאַסע
 פּאַרבאַנד פון ליטווישע אידען — 22, 52
 ציוניסטען — 19, 38, 39, 99, 183
 ציקא — 99
 קאַפּעראַטיווע אונטערנעמונגען — 41, 53, 104, 114
 קאַפּעראַטיווער פּאַלקס פּאַרלאָ — 97
 קאַפּעראַטיווע קאַלאָניעס (קבוצות) — 98
 קאַפּעראַטיווע אידישע פּאַלקס-בענק — 40
 קאַפּעראַטיווע פּאַבריקען — 34

סענטראַל רעליף קאַמיטע — 38, 99
 ספּוואַק סאַנאַטאָריום — זע: דענווער ספּוואַק סאַנאַטאָריום
 עדה יעקב אנשי סלאָבאָדקע קאַנג. — 114
 עדה ישראל אנשי גאליציע — 51
 עזרא-לאָדזש — 79
 „עלקס“ — 67, 78, 79
 „עם-עולמו/נוקעס“ — 183
 עמפּויער סמיט לאָדזש — 69
 עסטרייכער סאַציאַל-דעמאָקראַטען — 86
 עקובא-לאָדזש — 69
 ערשטע מענדישאָווער גאליציאנער חברה — 57
 ערשטע יעזערשאנער סיק בענעוואָלענט אסאסיאציעס — 158
 ערשטער ליובערער א. פ. — 44
 ערשטער לוצקער א. פ. — 158
 ערשטער באלעבאָווער ק. א. פ. — 103
 פּאַלמאָווער לאדזש — 70
 פּאַליש קאַסאָווער סאַסייעטי — 152
 פּאַלעסטינא ראמה — 35, 40, 41
 פּאַם פּליקער פּאַמיליע קרייז — 20
 פּוילישער וועלט פּאַרבאַנד — 52
 פּוילישער פּאַרבאַנד — זע: פּעדראַציע פון פּוילישע אידען
 פּוילישע סעקציע א. א. א. — 94
 פּונאט סאַסייעטי — 66
 פּועלי ציון — 38, 90, 99, 159
 פּינסקער לאַנדסמאנשאפט — 107
 פּיפּלס אַרט פּעדראַציעס — 41
 פּיפּלס רעליעף — 99
 פּיפּלס רעליעף קאַמיטעס — 41, 99
 פּראַהא לאַנדסמאנשאפט — 66
 פּראַגרעסיווער אַרדער אָו גרעיסער ניו יאָרק — 104
 פּראַגרעסיוו פּלוצקער יאַנג מען — 21
 פּראָווינציאַלער קאַנגרעס — 111
 פּרעסבורגער ישיבה — 58
 י. ל. פּרץ פּאַלקס הויז (לובלין) — 185
 י. ל. פּרץ פּאַראיינ (שפּאַרמאָו) — 144
 י. ל. פּרץ פּאַראיינ — 10
 פּאַטער-פּאַראיינ פון א. ר. — 89
 פּאַכמענישע שולען — 55, 58
 פּאַלק-שולען — 99, 107
 פּאַלקס-הויז (באַלעבאָו) — 103
 פּאַלקס קאַמיטעט — זע: אידישער פּאַלקס קאַמיטעט
 פּאַמיליען קרייזען — 16, 19, 31, 71, 109, 110

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

378

NAME OF ORGANIZATION

SECRETARY

I. W. O. BRANCHES

Baltic Witebsk, Br. 33	S. Shone, 2928 W. 31st St., B'klyn
Baltic Witebsk Ladies, Br. 33	S. Goodman, 1262 Fulton Ave., N. Y. C.
Berdichever, Br. 4	A. Kaplan, 1505 Shakespeare Ave., Bronx
Bessarabier, Br. 2	Charles Weinberg, 2062 84th St., Brooklyn
Prospect Bessarabier, Br. 102	Philips, 2118 Grand Ave., Bronx
Bronx Bessarabier, Br. 302	J. Friedman, 948 E. 179th St., Bronx
Bessarabier Ladies, Br. 402	Rose Satenberg, 601 June St., Brooklyn
Bessarabier, Br. 402	F. Kaminsky, 408 Hinsdale St., Brooklyn
Bialer, Br. 106	N. Glicksberg, 1580 Terry Ave., Bronx
Bielotzerkover, Br. 17	M. Nusenov, 1555 Boston Road, Bronx
Brisker-Ciechanowcer, Br. 15	L. Wiener, 954 Jennings St., Bronx
Brzezshiner, Br. 241	I. Bleiman, 933 E. 181st St., Bronx
Bukoviner, Br. 258	A. Shachter, 2082 Crotona Park, Bronx
Chenstochover, Br. 11	S. Goldberg, 951 Jennings St., Bronx
Chmelniker Podolier, Br. 179	B. Weisman, 2124 Olinville Ave., Bronx
Crajever, Br. 87	J. Morisson, 2800 Bronx Park E., Bronx
Ladies Auxiliary of Crajever Branch 87	Ray Korn, 1805 Clinton Ave., Bronx
Crodner-Krinker—Biro Bidjan, Br. 37	A. Director, 2700 Bronx Park E., Bronx
Crodner-Krinker Frauen Club of Biro Bidjan, Br. 37	B. Rogin, 979 New York Ave., Brooklyn
Crodzisker, Br. 233	D. Rosen, 941 Simpson St., Bronx
Hlusker Ladies Club, Br. 45	R. Lipky, 1347 Morris Ave., Bronx
Kalisher, Br. 265	J. Haber, 210—16th St., West New York, N. J.
Kletzker Neshvizer, Br. 219	H. Klein, 1800 Monroe Ave., Bronx
Klinitzer-Novozibkover, Br. 145	Rosenthal, 1015 Tiffany St., Bronx
Ladiziner, Br. 111	John Koblentz, 443 Bristol St., Brooklyn
Lodzer, Br. 24	Susman, 1547 Longfellow Ave., Bronx
Lomzer, Br. 166	M. Fishbein, 2115 Mohegan Ave., Bronx
Lutzker, Br. 45	J. Wilensky, 4168 75th St., Jackson Heights, L. I.
Lukover, Br. 153	J. Targov, 186 Hopkinson Ave., Brooklyn
Marmorosher, Br. 231	Esther Edelstein, 1441 Rockaway P'kway, Brooklyn
Mazirer Turover, Br. 53	S. Kasinouritz, 239 E. 5th St., N. Y. C.
Mohiliver, Br. 74	C. Gerson, 2074 Mohegan Ave., Bronx
Novo-Mirisker, Br. 222	D. Riesenber, 321 E. 178th St., Bronx
Odessa, Br. 20	J. Feldman, 2800 Bronx Park E., Bronx
Ladies Section of Ostrover, Zaremb, Br. 56	A. Kfare, 956 Simpson St., Bronx
Ostrover Zaremb, Br. 56	B. Binder, 2758 Kruger Ave., Bronx
Ozaritoh, Br. 121	S. Fuchsman, 645 Auborn St., Brooklyn
Podolier, Br. 277	L. Feldman, 2800 Bronx Park E., Bronx
Pultusker-Vishkover, Br. 47	W. Maliner, 202 Henry St., N. Y. C.
Pultusker-Vishkover Ladies Aux., Br. 47	E. Edelman, 838 Hewett Place, Bronx
Piesker, Br. 63	L. Kristal, 692 Riverdale Ave., Brooklyn
Pinsker, Br. 10	R. Globerman, 166—2nd Ave., N. Y. C.
Proskurover, Br. 54	D. Lazarov, 1773 Longfellow Ave., Bronx
Proskurover Ladies Club, Br. 54	A. Kfare, 956 Simpson St., Bronx
Radomer, Br. 22	S. Miller, 6095—51st St., Brooklyn
Ladies Auxiliary of Rozamer Branch 98	Florence Goldstein, 990 Bronx Park S., Bronx
Rozamer, Br. 98	J. Kwartowitz, 1502 Crotona Park E., Bronx
Sharogroder, Br. 117	E. Galiver, 122 Bay 38th St., Brooklyn
Slutzker, Br. 146	M. Lentshitz, 1850—81st St., Brooklyn
Smarzoner, Br. 150	Israel Pliner, c/o Hall, 23—2nd Ave., N. Y. C.
Smarzoner Ladies, Br. 150	F. Lurie, 2800 Bronx Park E., Bronx
Suraker, Br. 234	B. Paltin, 423 Hinsdale Ave., Brooklyn
Talner, Br. 8	D. Leider, 401 E. 48th St., Brooklyn
Warshever-Prager, Br. 147	M. Skovronek, 2700 Bronx Park E., Bronx
Warshever Progressive, Br. 9	J. Freedman, 1623 Union St., Brooklyn
Warshever, Br. 309	Oscar Shicider, 1432 West 65th St., Brooklyn
Ella May Wiggins, Br. 19	S. Schechtman, 1578—57th St., Brooklyn
Winitzer-Podolier, Br. 35	M. Kagan, 1139 Manor Ave., Bronx
Winitzer Podolier Ladies Aux., Br. 35	A. Kopit, 1195 Sherman Ave., Bronx
Winitzer Podolier Youth Division, Br. 35	Lee Mushotzki, 1121 Wheeler Ave.,
Wladimir-Wolmsker, Br. 198	Ch. Rosenfeld, 1466 Grand Concourse, Bronx
Wladover-Wladovker, Br. 262	M. Miller, 801 Southern Blvd., Bronx
Yarmalinitzer Freiheit, Br. 91	Wildon, 40 E. 7th St., N. Y. C.
Zamoscier Youth Club, Br. 75	Aron Schotland, 700 E. 9th St., N. Y. C.
Zamoscier I. L. Peretz, Br. 75	M. Selnick, 43 Vernon Ave., Brooklyn
Zhitomirer-Blinor, Br. 12	S. Wilensky, 1547 Minford Place, Bronx

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Slonimer-Ruzhanoyer, Br. 52	M. Grodenchick, 1880 Belmont Ave., Bronx
Slonimer-Ruzhanoyer Ladies Br. 52-B	Mrs. C. Grodzki, 1828—69th St., Brooklyn
Slutzker, Br. 500	J. Cohen, 886 E. 177th St., Bronx
Ladies Club of Slutzker Branch 500	L. Schwartz, 510 Ocean Parkway, Brooklyn
Smargoner, Br. 285	A. Chipkin, 2925 Matthews Ave., Bronx
Smargoner Ladies Branch 285-B	A. Ferber, 13 Louisiana Ave., Brooklyn
Sochachover, Br. 337	M. Plumtch, 2274 Straus St., Brooklyn
Stehedriner-Azaritzer, Br. 170	I. Cohen, 19 Hinsdale St., Brooklyn
Ladies Club of the Stehedriner-Azaritzer Br. 170	Mrs. D. Center, 432 Warwick St., Brooklyn
Strebechover-Lishnufker, Br. 517	P. Zaiger, 33 Gouverneur St., N. Y. C.
Stolner Progressive, Br. 531	M. Schlar, 225 Herzl St., Brooklyn
Swalker-Wolkowisker, Br. 300	H. Gottlieb, 171 Milford St., Brooklyn
Swentchaner Y. M., Br. 321	J. Jacobson, 1762—65th St., Brooklyn
Tarnopoler, Br. 134	W. Hainick, 1021 Belmont Ave., Brooklyn
Tarnobrzegee, Br. 403	H. Goldman, 8109—20th Ave., Brooklyn
Tchernigover, Br. 361	S. Resnick, 1656 E. 3rd St., Brooklyn
Tohudnover, Br. 379	A. Goldstein, 588 Simpson Place, Bronx
Toliner-Zvenigorodker, Br. 199	R. P. Berman, 775 E. 175th St., Bronx
Torchbearer, Br. 286, Y. C. L. A.	L. Haron, 218 South 3rd St., Brooklyn
Tulmatcher Young Friends, Br. 616	Sol Judenfreint, 1172 Anderson Ave., Bronx
Turover W. C., Br. 253	M. Murovchick, 2935 Holland Ave., Bronx
Vladover-Bohrer, Br. 407	L. Zolotoroff, 1145 Findlay Ave., N. Y. C.
Vladover-Bohrer Ladies Club, Br. 407-B	I. Jerum, 103-45 97th St., Ozone Park, N. Y.
Warsawer Prog. Ladies Club, Br. 50-B	Mrs. L. Malev, 1533 Jessup Ave., Bronx
Wilkemirer, Br. 233	M. Chelemowitz, 1101—57th St., Brooklyn
Wilkemirer Ladies Club, Br. 233	Mrs. M. Berman, 1531—51st St., Brooklyn
Wilner, Br. 43	M. Abrams, 119 West 75th St., N. Y. C.
Wilner, Br. 367	S. Bernstein, 1398 Lincoln Place, Brooklyn
Wilner Boys' Branch 573	B. Ziger, 1123 Manor Ave., Bronx
Wilner Progressive, Br. 28	E. Bolnick, 2825 Clafin Ave., Bronx
Wilner Youth, Br. 607	B. Katz, 18 East 198th St., Bronx
Wilner, Br. 968	M. Rachevsky, 742 Saratoga Ave., Brooklyn
Wilner Ladies Club of Branch 43	C. Shapiro, 310 Quincy St., Brooklyn
Wilner Youth, Br. 607	R. Katz, 80 Lee Ave., Brooklyn
Wishkover, Br. 229	M. Goldstein, 352 E. 36th St., Brooklyn
Witebsker Ladies Club of Branch 224	Mrs. Goodkin, 80 Van Cortlandt Ave., Bronx
Witebsker Bund, Br. 224	A. J. Plavnick, 938 Bronx Park E., Bronx
Wolkovisker, Br. 100	S. Domovs, 1772—46th St., Brooklyn
Wysoko-Litovsker Workmen's Society, Br. 299	M. Karasyk, 989 Jennings St., Bronx
Yadover, Br. 657	J. Simon, 123 Lott Ave., Brooklyn
Yagustorer, Br. 77	I. Cantor, 914 Hoe Ave., Bronx
First Yassier Dr. Shletter, Br. 649	B. Silverman, 1317 E. 17th St., Brooklyn
Zamoshcher Progressive, Br. 375	M. Schiff, 3085—13th St., Brooklyn
Zamoshcher Prog. Ladies Club, Br. 375	Mrs. S. Kroog, 219 Audubon Ave., N. Y. C.
Zarembor, Br. 82	H. Kravitz, 1535 Sterling Place, Brooklyn
Zarembor Ladies Auxiliary of Br. 82	H. Kravitz, 1535 Sterling Place, Brooklyn
Zborover, Br. 93	A. Helman, 175 East Broadway, N. Y. C.
Zembrover Progressive, Br. 149	B. Miller, 125 Berriman St., Brooklyn
Zhiradover, Br. 301	H. Posnansky, 1871 Walton Ave., Bronx
Zhitomirer, Br. 331	B. Landberg, 1022 Longfellow Ave., Bronx
Zhitomirer Ladies Auxiliary, Branch 331	Miss R. Ginsburg, 1118 Forest Ave., Bronx
Zwonitzer-Podolier Progressive, Br. 277	H. Dickerstein, 1663 Walton Ave., Bronx

JEWISH NATIONAL WORKERS ALLIANCE

Bessarabia Branch 440,	Harry Rachman, 1480 Hoe Ave., Bronx
Bessarabia Ladies Club, Br. 440	Yetta Weiss, 700 Fox St., Bronx
Chelmer Branch 280,	S. Kaminsky, 2020 Pacific St., Brooklyn
Cherchersker Branch 80,	J. Haslun, 2075 Grand Concourse, Bronx
Dubiner Branch 55,	S. Lew, 632 E. 95th St., N. Y. C.
Graburtzer Branch 490,	Saul Korn, 1621 Prospect Place, Brooklyn
Ivangroder Branch 130,	W. Tenenbaum, 2316—81st St., Brooklyn
Kobriner Branch 250,	M. Goldsmith, 782 E. 175th St., Bronx
Plover Young Men's Branch 480,	Ch. Roth, 823 E. 175th St., N. Y. C.
Sherptzer Branch 42,	Mr. S. Lopatka, 15 Pulaski St., Brooklyn
Shumiatoher Branch 123,	J. Markin, 2114 Daly Ave., Bronx
Ustiler Branch 475,	H. Burland, 1359 Stebbins Ave., Bronx
United Voliner Friends Br. 210,	B. Weingarten, 312 Haven Ave., N. Y. C.
Zhitomirer Branch,	M. Fishman, 2141 Prospect Ave., Bx.

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Mozirer Revolutionary Bagoon, Br. 64 (The Three Arrow Club, Br. 64 Y. W. C.) Mozirer Ladies, Br. 64-B	G. Hoffstein, 90-11 149th St., Jamaica, L. I. F. Ross, 846 E. 175th St., Bronx
Nashelsker Radziminer, Br. 644	H. Bernstein, 1853-76th St., Brooklyn
Nemirover Education League, Br. 411	M. Wallach, 2105 Ryer Ave., Bronx
Neveler-Sirotochever, Br. 351	A. Henkin, 7 E. 15h St., N. Y. C.
Nikolayever-Podolier, Br. 366	I. Selesnick, 2026 Mermaid Ave., Brooklyn
Nikolayever Progressive, Br. 80	O. Lebow, 3280 Rochambeau Ave., Bronx
Nikolayever Progressive Ladies Aux. Br. 80	J. Selikoff, 2214-64th St., Brooklyn
Novaridoker Prog., Br. 146	L. Golin, 1175 Anderson Ave., Bronx
Novaridoker Prog. Ladies Club of Br. 146	Mrs. I. Sabinsky, 2724 Matthews Ave., Bronx
Novo-Alexandrovsck, Br. 396	B. Levine, 2032 E. 7th St., Brooklyn
Novozelitzer-Bessaraber Prog., Br. 498	Ch. Frank, 1416 Bristow St., Bronx
Novozelitzer-Bessaraber Prog. Ladies Club, Br. 498	E. Skurnick, 287 E. 162nd St., Bronx
Nowydworer-Grodner, Br. 637	H. Rubinsky, 2504 Bronx Park E., Bronx
Odesser, Br. 225	S. Gitter, 68-53 76h St., Middle Village, N. Y.
Odesser, Br. 294	J. Yudson, 105 E. 2nd St., N. Y. C.
Odesser Ladies, Br. 294	A. Lachman, 1040 Vyse Ave., Bronx
Young Men of Odesser, Br. 405	D. Burstein, 14 Grafton St., Brooklyn
Odesser Ladies Club of Branch 405	H. Barsky, 75 E. 7th St., N. Y. C.
Orler, Br. 410	N. Hines, 3118 Brighton 4th St., Brooklyn
Orsher-Shklover, Br. 39	D. Weitberg, 2180 Bolton St., Bronx
Oshmaner Progressive, Br. 61	Abramowitz, 165 S. 12th St., Brooklyn
Ostrover Aid Society, Br. 68	O. Steinberg, 1705 Hoe Ave., Bronx
Ostrover Young Men, Br. 536	S. Rumianek, 992 Rutland Rd., Brooklyn
Ostrovitzer-Gritzer, Br. 34	A. Averon, 2800 Bronx Park E., Bronx
Ozerkower, Br. 211	A. Simar, 20 Clarke Place, Bronx
Pinsker, Br. 210	J. Begun, 949 Faile St., Bronx
Pinsker Ladies Branch 210-B	A. Levine, 1949-64th St., Brooklyn
Pitohaever-Shumsker, Br. 213	W. Singer, 374 E. 10th St., N. Y. C.
Plotzker-Kopuler, Br. 40	G. Bronstein, 404 Palisade Ave., Jersey City, N. J.
Poltaver, Br. 325	L. Baron, 1020 Carroll St., Brooklyn
Prager-Warshaver, Br. 386	N. Fishman, 135 E. 175th St., Bronx
Priluker, Br. 467	L. Zaslavsky, 1155 St. John's Place, Brooklyn
Proskurover-Yarmolinitzer Prog., Br. 355	D. Kisseloff, 980 Freeman St., Bronx
United Pruziner, Br. 244	N. Pollack, 1806 Vyse Ave., Bronx
Pruziner Youth Club Y., Br. 244	R. Goldberg, 972 E. 14th St., N. Y. C.
Pruziner Ladies Branch 244-B	A. Winieck, 1415 Taylor Ave., Bronx
Puchowitzer-Kassover, Br. 259	I. Goldman, 3975 Sedgwick Ave., Bronx
Radomer, Br. 369	S. Grossfield, 110-07-14th Rd., College Point, L. I.
Radomer Ladies Club, Br. 369	I. Grossfield, 110-07-14th Rd., College Point, L. I.
Radomer Progressive, Br. 378	M. Weitzman, 962 East 172nd St., Bronx
Radomishler-Teherigover, Br. 543	A. Rachman, 1124-43rd St., Brooklyn
Radzininer Ladies Club, Br. 644	Mrs. Rothman, 87 Blake Ave., Brooklyn
Rakover, Br. 428	M. Siegel, 81 Featherbed Lane, Bronx
Rockover Youth, Br. 581	J. Borenstein, 2165 Bolton St., Bronx
Rogatchover-Zlobiner, Br. 115	S. Thomashow, 107-7th Ave., Brooklyn
Ladies Aux. of Rogatchover-Zlobiner Br. 115	Mrs. B. Thomarshow, 107-7th Ave., Brooklyn
Rovner-Wolyner, Br. 288	D. Bulcan, 484 E. 141st St., N. Y. C.
Ladies Club, Rovner-Wolyner Branch 288	E. Keller, 484 E. 141st St., N. Y. C.
Rozaner, Br. 454	B. Svanofsky, 1129 Fox St., Bronx
Rumanian, Br. 66	V. Berkowitz, 76 Remsen St., Brooklyn
Rumanian Ladies Club, Br. 66-B	Ph. Feldman, 15-2nd Ave., New York City
Progressive Rumanian, Br. 278	M. Moskowit, 1478-42nd St., Brooklyn
Solotviner Progressive, Br. 70	A. Bacher, 2796 W. 5th St., Brooklyn
Sedletzer, Br. 53	J. S. Posner, 1605 Walton Ave., Bronx
Ind. Sedletzer Ladies Club, (Br. 53)	Mrs. L. Liesner, 1444 Boston Rd., Bronx
Sener Polotzker, Br. 222	P. Itskin, 2674 Valentine Ave., Bronx
Shkuder-Stutchiner, Br. 458	J. Gladstone, 3451 Giles Place, Bronx
Shtchedriner and Paritzer, Br. 412	I. Taylor, 2078 Mohegan Ave., Bronx
Shtchedriner and Paritzer Ladies Club, Br. 412	L. Klebanov, 867 Southern Blvd., Bronx
Shavler W. C., Br. 89	A. Hartzman, 784 Marcy Ave., Brooklyn
Simferopoler, Br. 185	J. Levine, c/o Hunts Point Palace, 163rd St., & S. Blvd., Bx.
Simferopoler Ladies Club, Br. 185	Mrs. M. Lewis, c/o Hunts Pt. Palace, 163rd & S. Blvd., Bx.
Skoler Young Friends, Br. 123	H. Hauptman, 4210-15th Ave., Brooklyn
Ladies Aux. of the Skoler Young Friends	Mrs. Halpern, 245-5th Ave., N. Y. C.
Skvirer, Br. 165	I. Ulanovsky, 84 Smith St., Brooklyn

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Gravever Ladies Auxilliary, Br. 35	R. Silverstein, 1427 Wilkins Ave., Bronx
Grodner, Br. 74	J. Mogul, 225 E. 92nd St.
Grodner Ladies Club of Branch 74	R. Leaf, 9120—91st St., Woodhaven, L. I.
Hlusker-Rayoner, Br. 336	S. Simchowitz, 537 Bradford St., Brooklyn
Homler, Br. 20 Y	E. Ivshin, 285 Avenue P, Brooklyn
Homler Progressive Society, Br. 20	H. Rosenberg, 570—7th Ave., N. Y. C.
Homler Ladies Club, Br. 20	R. Sutzky, 551 Wales Ave., Bronx
Homler Socialist, Br. 352	H. Zarkovsky, 17 E. 107th St., N. Y. C.
Homler Ladies Club, Br. 352 B	G. Farbman, 307 E. Tremont Ave., Bronx
Horodistsher Progressive, Br. 346	M. Krisow, 2109 Harrison Ave., Bronx
Hrubishover, Br. 136	L. Krasnostein, 1215 Seneca Ave., Bronx
Hrubishover Ladies Club, Br. 136	R. Krasnostein, 1215 Seneca Ave., Bronx
Kalisher Y. M., Br. 241	S. Kaufman, 359 E. 155th St., Bronx
Kamenetz-Podolier, Br. 330	I. Sternick, 867 Crotona Park, N., Bronx
Ladies Club Kamenetz-Litovsker, Br. 309	M. Kramer, 1215 Simpson St., Bronx
Kamenetz-Litovsker, Br. 309	M. Kramer, 1215 Simpson St., Bronx
Keltzer, Br. 322	J. Davidson, 1181 Eastern Parkway, Brooklyn
Kiever Ladies Branch 25 B.	F. Rifkin, 3451 Giles Place, Bronx
Kiever Revolutionary, Br. 25	F. Rifkin, 3451 Giles Place, Bronx
Kolner, Br. 363	M. Bernstein, 1291 Metcalf Ave., Bronx
Kolomear, Br. 528	H. S. Singer, 2444 Morris Ave., Bronx
Kobriner, Br. 51	M. Gold, 852 E. 172nd St., Bronx
Konstantinover, Br. 333	M. Milebaum, 123 William St., N. Y. C.
Women's Club of Konstantinover, Br. 333	L. Reifman, 103 Van Buren St., Brooklyn
Korostishever, Br. 545	M. Saphir, 1013 E. 163rd St., Bronx
Kovler, Br. 475	J. L. Terry, 34 Bartlett St., Brooklyn
Kovner, Br. 83	F. Epstein, 2256 Walton Ave., Bronx
Kovner Ladies Club, Br. 83	I. Riss, 10 Monroe St., N. Y. C.
Krakover, Br. 515	M. Petersel, 1750 E. 172nd St., Bronx
Krakover Ladies Club, Br. 515	N. Olishesky, 2704 Kingsbridge Terrace, Bronx
Krasilover, Br. 345	D. Gritstein, 1308 Union Ave., Bronx
Krasnopoler Y.M., Br. 623	F. Levy, 1381 Washington Ave., Bronx
Kremenchuger Radical Ass'n, Br. 36	K. Morgenrusta, 2117 Daly Ave., Bronx
Ladies Club of Kremenchuger Radical Ass'n, Br. 36	
Kreslavker, Br. 97	Mrs. S. Swedlock, 1073 Tiffany St., Bronx
Kreslavker Ladies Club of Branch 97	I. Pleener, 2706 Beverley Rd., Brooklyn
Krinker, Br. 389	F. Topkin, 2017—72nd St., Brooklyn
Krinker Pioneer Club (W. C. Section)	L. Schaen, 2700 Bronx Park E., Bronx
Krushniewitzer, Br. 611	L. Schaen, 2700 Bronx Park E., Bronx
Kulpiner Podolier, Br. 329	D. Alter, 655 Burke Ave., Bronx
Kutner Harfe, Br. 597	H. Gold, 549 Commonwealth Ave., Bronx
Kutner Philip Celibter, Br. 597 Y.	Dr. I. Sherr, 1735 Townsend Ave., Bronx
	Dr. M. Sherr, 40 Marcy Place, Bronx
Leader-Eoyer-Bobrinitzer, Br. 194	S. Rogoff, 97-13 104th St., Ozone Park, L. I.
Lodzer, Br. 38	H. Synder, 2710 Valentine Ave., Bronx
Lodzer, Br. 324	S. Yellin 220 Division Ave., Brooklyn
Lodzer, Br. 342	L. Feffer, 2100 Bronx Park E. Bronx
Lodzer Ladies, Br. 342 B.	G. Ravsky, 1214 Washington Ave., Bronx
Lodzer Rayoner, Br. 230	M. Brodsky, 1382 St. John's Place, Brooklyn
Lodzer Rayoner Ladies Club, Br. 230	R. Troy, 8732 Bay Parkway, Brooklyn
Lomzer, Br. 216	L. Keller, 202 E. 35th St., Brooklyn
Ladies Club of Lomzer, Br. 216	S. Kupetzky, 306 Union Ave., Brooklyn
Lovitzer Progressive Y. M., Br. 465	J. Friedman, 26 Clinton Place, Bronx
Ladies Club of the Lovitzer, Br. 465	B. Friedman, 26 Clinton Place, Bronx
Lubovner Y. M., Br. 645	S. Silverman, 1827 St. John's Place Brooklyn
Lubasheer, Br. 231	J. Rubinstein, 362 E. 204th St., Bronx
Lublimer Y. M., Br. 392	Ph. Grossman, 8817 Bay Parkway, Brooklyn
Lublimer Ladies Club, Br. 392	M. Bloomstock, 210 W. 101st St., N. Y. C.
Luninetzer Kozon-Horodoker, Br. 481	F. Stone, 399 Amboy St., Brooklyn
Lutzker, Br. 583	Ch. Pollack, 1819 Clinton Ave., Bronx
Lutzker Ladies Club, Br. 583-B	P. Schneider, 269 Neptune Ave., Brooklyn
Mezhebisher, Br. 297	L. Margules, 1304 Grand Concourse, Bronx
Minsker Progressive, Br. 99	I. Singer, 545 W. 158th St., N. Y. C.
Minsker Progressive, Br. 507	S. Lachterman, 445 New Lots Ave., Brooklyn
Minsker-Progressive Ladies Club, Br. 99	Davidoff, 119 W. 71st St., N. Y. C.
Meaver-Bendizer-Opatoshu, Br. 639	M. Kliebard, 2515 Olinville Ave., Bronx
Modern Minsker, Br. 550	N. Boyarsky, 3225 Olinville Ave., Bronx
Moteler, Retshnitzer and Stretshnitzer, Br. 442	
Mozirer Revolutionary Bagoon, Br. 64	M. Glasser, 960 Dumont Ave., Brooklyn
	J. Ross, 2004 Vyse Ave., Bronx

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
First Zablotover L. A.	J. Dubester, 145 Suffolk St.
First Zaklikover	A. Tannenbaum, 390 Bristol St., B'klyn
First Zalazizer L. A.	L. Friedman, 151 Norfolk St.
First Zalesozker Prot. Ass'n	J. Sommerman, 2082 62nd St., B'klyn
Ind. Zalesozker L. A.	B. Geller, 2070 Creston Ave., Bx.
Zashkover L. A.	S. Seroto, 556 E. 3rd St., B'klyn
Zerdover L. A.	A. Jacobs, 849 45th St., B'klyn
Zetler L. A.	H. B. Kantorowitz, 771 Crotona Park N., Bx.
Zhitomirer L. A. S.	M. Rosennauer, 305 W. 86th St.
L. A. Zhitomirer	B. Dubinski, 295 E. 8th St.
Zinkower Podolier L. A.	G. Gosick, 975 Walton Ave., Bx.
First Zinkowitzer Podolier L. S.	G. Guttman, 2270 85th St., B'klyn
Zipara-Weldzirzer L. S.	A. Yagid, 1800 Pitkin Ave., B'klyn
First Zlatchaver L. S. B. S.	E. Weiss, 86 Lewis Ave., B'klyn
Zlotopolier L. P. Aid S. of B'klyn	H. Holland, 6324 24th Ave., B'klyn
Zolkiver L. S.	S. Zwibach, 245 W. 29th St.
Zuravner L. A.	Weisel, 1020 Gerard Ave., Bx.
Zvinegrodker L. S.	R. Sobel, 1713 51st St., B'klyn
Zychliner L. A.	E. Belavski, 10 Monroe St.

WORKMEN'S CIRCLE BRANCHES

Austrian Workers' Building Soc., Br. 42	M. Ehrlich, 964 Kelly St., Bx.
Baltic, Br. 33	B. Bloomberg, 18 Brighton 4 Terrace, B'klyn
Ladies Baltic Club, Br. 33	M. Scott, 2307 Morris Ave., Bronx
Baranowitcher-Lechowitcher-Mirer, Br. 260	I. Agin, 105 Clarke Place, Bronx
Belgoraer Prog. Y. M., Br. 570	A. Harman, 285 Montauk Ave., Brooklyn
Berditchever, Br. 84	J. Gorfien, 2185 Bolton St., Bronx
Berditchever Women's Club, Br. 84	G. Fredem, 244 E. 5th St., N. Y. C.
Bialer-Mezeritcher, Br. 226	S. Seidman, 196 Stockton St., Brooklyn
Bialistoker, Br. 88	J. Leo, 575 W. 159th St., N. Y. C.
Bialystoker Young Circle, Br. 1099	C. Boroff, 401 Norstrand Ave., Brooklyn
Bielotzerkover, Br. 417	I. Kailo, 1011 E. 178th St., Bronx
Bielsker, Br. 338	J. Segal, 1560 Grand Concourse, Bronx
Bielsker Women's Club of Branch 338	H. Friedman, 517 Union Ave., Bronx
Bieshenkovich-Chashniker, Br. 423	I. Arkind, 2974 Nostrand Ave., Brooklyn
Bieshenkovich-Chashniker Women's Club.	B. Melman, 645 Barbey St., Brooklyn
Ladies Club of Bobroisk, Br. 206	R. Menaker, 875 E. 163rd St., Bronx
Bobroisker, Br. 206	J. Newman, 788 Arnow Ave., Bronx
Bobroisker Proressive, Br. 471	S. Hass, 390 Amboy St., Brooklyn
Borislaver, Br. 49	L. Flashenberg, 154 E. 94th St., Brooklyn
Borisover-Kaliboloter, Br. 354	S. Green, 1515 St. John's Place, Brooklyn
Borisover Progressive Society, Br. 183	D. Rose, 38 Blake Ave., Brooklyn
Borisover Ladies, Br. 183	Mrs. F. Pudnos, 2415 Morris Ave., Bronx
Brisker, Br. 87	B. Modell, 779 Riverside Drive, N. Y. C.
Brisker Ladies, Br. 87 B.	R. Breslaw, 500 W. 177th St., N. Y. C.
Ladies Aux. of Brisker, Br. 286	L. Friedman, 7402 Bay Parkway, Brooklyn
Brisker Revolutionary, Br. 286	J. Bender, 86 E. 40th St., Brooklyn
Butener, Branch 44	B. Norman, 1302 Avenue K, Brooklyn
Chechanovitzer-Sematitcher, Br. 195	I. Schneider, 1292 Washington Ave., Bronx
Chelmer, Br. 58	M. Earl, 443 Georgia Ave., Brooklyn
Chenstochover, Br. 261	M. Stern, 1542 Bryant Ave., Bronx
Cholopnitzer-Tchareyer, Br. 133	S. Ellenson, 150 E. 182nd St., Bronx
Chotiner-Bessarabier, Br. 200	M. Rosenfield, 85 Parksville Ave., Brooklyn
Ladies Aux. of Chotiner-Bessarabier, Br. 200	
Chotiner Youth, Br. 271	M. Lichtman, 2000 Prospect Ave., N. Y. C.
Dorpat-Liflander, Br. 177	M. Leibowitz, 675 Willoughby Ave., Brooklyn
Dubrovner, Br. 189	S. M. Grossman, 876 Elsmere Place, N. Y. C.
Dvinsker, Br. 75	Ph. Belkin, 1019 Prospect Place, Brooklyn
Dvinsker Y. M., Br. 96	A. Gershon, 1116 Woodycrest Ave., Bronx
Dvinsker Ladies Club, Br. 96	H. Myerow, 601 Crown St., Brooklyn
Dvinsker Youth, Br. 96	Mrs. S. Siser, 1905 Loring Place, Bronx
Dynover, Br. 439	S. Shlossberg, 7383 Glenmore Ave., Brooklyn
	R. L. Wagner, 302 E. 2nd St., N. Y. C.
Prog. Young People of Ekaterinoslav, Br. 280	
Ekaterinoslaver, Br. 132	M. Jarcho, 1075 Newport St., Brooklyn
Cluboker, Br. 147	B. Mostoff, 57 Avenue O, Brooklyn
Cluboker Ladies Club, Br. 147	H. Hindin, 8720—23rd Ave., Brooklyn
Grayever, Br. 35	S. Fuchs, 1450 Joseph Ave., Bronx
	S. Krinsky, 1048 Findlay Ave., Bronx

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Shiniver Y. L. A.	M. Gottlieb, 105 W. 168th St., Bx.
L. A. Second Shklover Welfare Soc.	H. Chernack, 236 W. 30th St.
Sikular L. A. Soc.	M. Baum, 385 E. 3rd St.
Skalater Ladies Ass'n	S. Freund, 99 Clinton St.
First Skaler Prog. L. S.	D. Guttman, 2270 85th St., B'klyn
Ind. Skerniewicer Y. L.	J. Steinman, 911 Tiffany St., Bx.
Skvirer First L. A.	S. Schwartz, 886 Beck St., Bx.
Prog. Slutzker L. Club	E. Fox, 215 E. B'way
Smargoner L. Ass'n	P. Taylor, 709 DeKalb Ave., B'klyn
United Smiler L. A.	A. Portnoy, 85 Middleton St., B'klyn
Sniatiner L.	Mrs. Bernstein, 967 58th St., B'klyn
Sokolover L. A.	A. Zelenetz, 769 Hopkinton Ave., B'klyn
Sokolover Y. L. S.	H. Schwartz, 928 New Lots Ave., B'klyn
Soorah B. S.	Mrs. Bosnik, 18 Avenue O, B'klyn
First Soroker Bessarabier L.	B. Creditor, 880 E. 178th St., Bx.
American Good Mothers of Stanislaw	H. Holzer, 1010 Bryant Ave., Bx.
Stoker Sisters L. A.	A. Zelenitz, 769 Hopkinson Ave., B'klyn
L. A. of Stoliner Center	Y. Weinstein, 1374 44th St., B'klyn
First Ind. Storzynizer L. A.	J. Keller, 1171 Sherman Ave., Bx.
Strelisker L. B. S.	R. Bader, 908 Driggs Ave., B'klyn
Strusover L. A.	C. Zelivinsky, 1177 Nelson Ave., Bx.
Ind. Suwalker L. A.	M. Levin, 234 E. 56th St., B'klyn
Swislotcher Sisters Society	R. Singer, 2515 Olinville Ave., Bx.
First Talner L. Aid S.	M. Erlichman, 115 Hart St., B'klyn
Tarash Ind. L. S.	N. Smith, 651 Bryant Ave., Bx.
L. A. of Targowitcher A. S.	G. Zaslavsky, 767 9th Ave.
First Tarler L. A.	I. Forum, 502 Claremont Parkway, Bx.
First Tarnover Y. L. Aid S.	Z. Wachtenheim, 539 Claremont Parkway, Bx
First Tchahner L. R. Aux.	C. Pordy, 1700 Crotona Park E., Bx.
Tcherkaser Prog. L. A.	C. Shachman, 215 Rochester Ave., B'klyn
Tchudnover L. A.	S. Robbin, 307 Pulaski St., B'klyn
Tchudnover L. Club	M. Alman, 134 Elliot Pl., Bx.
First Teleneshter L. A.	B. Saltz, 1675 Prospect Pl., B'klyn
Ternovker L. S.	B. Cohen, 167 Dumont Ave., B'klyn
Tiktiner L. A.	A. Rutkowitz, 106 Forsythe St.
First Tishowitz L. A.	E. Kalish, 390 E. 98th St., B'klyn
First Tlumaczer Y. L. S. B. S.	R. Haber, 104 E. 10th St.
First Tluster L. S. B. S.	H. Nadler, 122 Norfolk St.
First Toporower L. S. B. A.	J. Raubfogel, 1563 Wilkinson Ave., Bx.
Tortochiner L. A.	L. Shapiro, 699 Green Ave., B'klyn
Tyczyner L. A.	M. Walner, c/o Blumberg, 30 W. 181st St., Bx.
First Tysmienitzer L. A. S.	E. Kittenplen, 164 E. 7th St.
Uler L. A.	R. Levin, 860 E. 161st St., Bx.
First Umaner L. A.	R. Eichenbaum, 3831 Lyme Ave., B'klyn
First Umanier L. A. S.	S. Golik, 403 E. 23rd St., B'klyn
Urevitzer L. Club	S. Weinstein, 1573 48th St., B'klyn
Ushatzer Lanzkoriner L. A.	M. Shapiro, 62 E. 4th St.
L. A. of First Ushitzer Podolier B. A.	F. Sparks, 925 Lexington Ave.
Ustiler L. A.	A. Abramowitz, 1509 38th St., B'klyn
Ustiler L. Relief	Mr. Staff, 81 Cannon St.
Uzepover L. A.	S. Goldstein, 585 E. 169th St., Bx.
Warschauer Daughters of Israel S. B. S.	P. Gross, 244-46 Roebling St., B'klyn
Ind. Warschauer L. A. S.	A. Tcharov, 53 Nostrand Ave., B'klyn
Wierzbniaker L. A. S.	R. Feigenbaum, 1035 Freeman St., Bx.
Wilner L. A. of Brooklyn	F. Ravich, 3082 W. 1st St., B'klyn
United Wilner L. B. S.	Rev. S. Seidman, 1645 Grand Concourse, Bx.
United Wilner Ladies Relief	D. Green, 1181 Sherman Ave.
Ind. Winitzer Bukoviner L. & Y. L.	B. Feldman, 55 E. 172nd St., Bx.
Winograder L. A.	P. Eskaw (Pres.), 1618 Messerole St., B'klyn
First Wishkover L. A.	T. Chernin, 957 Aldus St., Bx.
First Wishnitzer Bukoviner L. S. B. S.	M. Strauss, 187 Rivington St.
Wishnitzer L. & M. S.	J. Weissman, 4015 82nd St., Jackson Heights, L. I.
First Wogdislaver U. L. A.	M. Feigenblatt, 2007 Union St., B'klyn
Yampoler Podolier L. S.	F. Mick, 1344 Rosedale Ave., Bx.
Yarmolinitzer L. Club	J. Lipsin, 351 E. 96th St., B'klyn
Ind. Hartchever L. A.	A. Landau, 214 E. 2nd St.
Yawarower L. S.	M. Weissman, 1699 Washington Ave., Bx.
Yedwabner L. A.	H. Markowitz, 1665 Bryant Ave., Bx.
L. A. First Yezeraner S. B. S.	B. Eisenberg, 2048 81st St., B'klyn
Yunover L. Aid S.	Mrs. Henner, 134 Cannon St.

THE JEWISH LANDSMANSCHAFTEN

384

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
First Monasterisher L. A.	F. Greenberg, 7201 Bay P'way, B'klyn
Monasterzysker Y. L. A.	T. Spitzer, 927 Fox St.
Musher and Baranowitcher L. A.	T. Forman, 684 W. 161st St.
Narovler L. A.	C. Frumovitz, 1984 73rd St., B'klyn
Prog. Neshwizer L. S.	S. Slonimski, 49 Norfolk St.
Neziner L. A.	S. Grager, 378 E. 96th St., B'klyn
L. A. Nikolaiev Podolsk	K. Saltzman, 4210—18th Ave., B'klyn
Harry Kraus Nodwornier L. A.	L. Brodfeld, 240 Echo Pl., Bx.
L. A. Novaradomsk	M. Swartz, 1026 Hoe Ave., Bx.
Ind. Novo-Dvorer L. S.	S. Fox, 1530 Jessup Ave., Bx.
United Novokortshiner L. S.	D. Federman, 182 Sackman St., B'klyn
Novoredker L. S.	D. Leibowitz, 131 Division Ave., B'klyn
Novoselitzer L. A.	K. Haimowitz, c/o Novoselitzer L. A., 140 2nd Ave.
Ind. Novoselitzer L. S.	Chalfin, 820 E. 175th St., Bx.
First Nurer L. A.	M. Linovsky, 1851 Phelan Pl., Bx.
Odesser Mutual L. S. (O.M.R.A.)	A. Zolatar, 5009 B'way
Odesser Y. L.	E. Gertsfeld, 102 Lexington Ave.
First L. A. Odesser Center	B. Lombard, 1021 Bryant Ave., Bx.
Ind. Opoler L. A.	Lipskind, 1008 44th St., B'klyn
Orchower Y. L. A.	B. Gerstman, 122 Vernon Ave., B'klyn
First Orininor Y. L. S.	M. Moshkowitz, 535 Warwick St., B'klyn
Orler Sisterhood	S. Farber, 1536 Vyse Ave., Bx.
Ind. Ostrolenko L. A.	R. Cohen, 819 Hopkinson Ave., B'klyn
First Ostrower L. A.	S. Grabia, 413 Georgia Ave., B'klyn
First Ostrowtzer L. A.	E. Grossman, 80 Clinton St.
Ovritchever Voliner L. A. S.	M. Gelfand, 1975 Bryant Ave., Bx.
Pabianitzer P. Y. L. S.	A. Kaplan, 838 42nd St., B'klyn
First Pawlitoher L. A.S.	S. Kotler, 545 Stone Ave., B'klyn
First Peozenizyner L. A.	R. Shatzberg, 1560 Townsend Ave., Bx.
First Peschanker L. A. S.	I. Hamburg, 313 Second Ave.
First Pinchover Sisterhood	G. Krein, 163 Ten Eyck Walk, B'klyn
Pinsker L. S.	S. Silberfein, 2408 Clarendon Rd., B'klyn
Poloner P. L. A.	Y. Warshawsky, B'way Central Hotel, 673 B'way
Poltaver L. A.	E. Fox, 7 Lewis Ave., B'klyn
First Pomorzhaner Y. L. A.	K. Shwadron, 208 Grafton St., B'klyn
L. A. Povonsker-Warschauer B. A.	M. Hilf, 4123 9th Ave., B'klyn
Prager-Warschauer Y. L. A. S.	J. Goldberg, 406 E. 5th St.
Ind. Prager L. A.	R. Sobel, 900 Home St., Bx.
First Proshkover L. S. B. S.	Z. Borenstein, 445 E. 5th St., B'klyn
Proskurover L. S.	Mr. Lazuli, 6517 20th Ave., B'klyn
Przemysler L. S.	J. Sheimowitz, 1015 Sutter Ave., B'klyn
Przemysler L. S.	S. Kneller, 2811 W. 25th St., B'klyn
Pultusker L. S.	Mrs. Liebheiber, 533 E. 2nd St., B'klyn
Radiner L. A.	J. Rubin, 1977 Lafontaine Ave., Bx.
Radzhivil Woliner L. A.	S. Ackerman, 1051 Sherman Ave., Bx.
Rakover L. A.	F. Haskell, 117 Tapscott St., B'klyn
Rezhinivker L. A.	J. Cruskin, 809 Jennings St., Bx.
Rezhitzer Y. L. A.	M. Godfried 979 Hopkinson Ave., B'klyn
Rezishothever L. A.	S. Cohen, 1015 Hoe Ave., Bx.
L. A. Ind. Rohatyniar Y. M. B. A.	A. Hertz, 235 E. 22nd St.
L. A. of First Romaner S. B. S.	J. Kantor, 2068 70th St., B'klyn
First Rubishower L. A.	Mrs. Migdol, 126 Delancey St.
L. A. Rymanower Y. M. B. A.	M. Dym, 92 Liberty St.
Rzeszower L. S. B. S.	M. Zimbach, 1334 Manor Ave., Bx.
Samachwalowitzer L. A.	T. Levitt, 210 E. 166th St., Bx.
United Samborer L. R. S.	S. Burshtin-Solomos, 727 Lydig Ave., Bx.
Sanoker L. A.	F. Katz, 280 E. 2nd St., B'klyn
First Sasower L. A.	J. Berg, 1215 Simpson St., Bx.
Satanover Sisterhood	E. Ruderman, 533 E. 149th St.
Sedlikover L. A.	Mrs. Gilstein, 1665 Nelson Ave., Bx.
L. A. Semianovker B. S.	R. Beck, 1726 W. 3rd St. B'klyn
Serotzker L. S.	F. Secora, 3805 65th St., Woodside, L. I.
Shargoroder L. A.	B. Rosenfeld, 6835 76th St., Middle Village, N. Y.
Shatzker L. A.	S. Eisenstein, 196 Rockaway P'way, B'klyn
Shavler Ladies Aid Society	S. Kaitz, 1647 Macombs Rd., Bx.
L. A. Ind. Shebreshiner	S. Gershtenblit, 306 Thatford Ave., B'klyn
Ladies Shendistower Circle	F. Cohen, 1365 Carroll St., B'klyn
Shepitovsker L. A.	R. Feldman, 97—8th St., B'klyn
Shidlowtzer L. B. S.	S. Lederman, 1700 Longfellow Ave., Bx.

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
First Izbicer L. A. of N. Y.	E. Shmukler, 230 Rivington St.
First Kalisher L. S.	R. Smalowetz, 888 Quincy St., B'klyn
First Kalnibelater L. A.	P. Spector, 54 E. 176th St.
Kaluschiner L. S.	R. Liberman, 927 43rd St., B'klyn
Kaluszer L. S.	R. Rothstein, 1268 Spofford Ave., Bx.
Kamarner L. K. V.	D. Spitalnick, 229 E. 11th St.
Kamenetz Podolier P. L. A.	D. Goodman, 270—85th St., B'klyn
Anna Karpel S. B. L. S.	G. Klein, 737 Snediker Ave., B'klyn
Karwer Prog. Y. L.	A. Kinig, 1006 44th St., B'klyn
Kelmer L. A.	L. Kravit, 2256 Walton Ave., Bx.
Keltzer I. L. S.	W. Sirkes, 128 Delancey St.
Keltzer L. A. S.	M. Cheslowitz, 214 E. 2nd St.
Ladies Aux. of Kiever Ind. B. A. of B'klyn	R. Ostroff, 706 Saratoga Ave., B'klyn
First Ind. Kiever L. S.	S. Shenkel, 3554 Rochambeau Ave., Bx.
Kishinever L. S.	B. Cutler, 12 St. Marks Pl.
Kleczawer L. A.	M. Chames, 1915 Billingsley Terrace, Bx.
Knihiner Stanislawer L. A.	S. Feingold, 308 E. 8th St.
Kobriner B. L. S.	I. Lipschitz, 1564 Boston Rd., Bx.
First Kolomear L. A.	R. Feierman, 174 S. 8th St., B'klyn
Ind. Kolomear L. K. U. V.	A. Eisner, 1201 Gilbert Pl., Bx.
Ladies Aux. of New-Konstantiner A. S.	G. Kellner, 171 E. 96th St., B'klyn
Kopatkewitcher L. A.	H. Shapiro, 1453 St. Marks Ave., B'klyn
Polish Kossower L. A.	P. Rubak, 1728 Morris Ave., Bx.
First Kozower L. A.	S. Rochmes, 1201 Ogden Ave., Bx.
Esther Kalb Krakauer A. S.	J. Sheifer, 8699 Bay P'way, B'klyn
First Krasnostover L. A.	M. Kirshman, 101-10 81st St., Ozone Park, N. Y.
First Kremenchuger L. B. S.	M. Tand, 258A Vernon Ave., B'klyn
Ladies Aux. Second Krementshuger S.B.A.	A. Davidson, 1770 Union St., B'klyn
Ladies Aux. Krivozer Society	S. Rose, 1862—47th St., B'klyn
L. A. Harlem-Kurlander Y. M. S.	J. Rosenberg, 172 Bay 31st St., B'klyn
Kurshaner L. A.	A. Schneider, 2053—76th St., B'klyn
Kutner L. A.	B. Brown, 1134 St., Johns Pl., B'klyn
Lachower L. A.	Z. Zaretsky, 1156 Newport St., B'klyn
First Ladizener L. A.	F. Laskin, 1572 E. Parkway, B'klyn
Lahoisker L. A.	E. Berker, 1521 Hopkinson Ave., B'klyn
First Lemberger L. S. B. S.	P. Kosch, 8747 Bay P'way, B'klyn
Ind. Lemberger L. A. S.	S. Waldman, 163 Hewes St., B'klyn
Lenin L. A.	A. I. Hinitz, c/o Lenin L. A., 111 E. Houston St.
Lezansker Y. L. A.	G. Blatt, 1425—51st St., B'klyn
Lipkaner L. A.	A. Schneiderman, 200 Bay 17th St., B'klyn
First Lipowitzer L. A.	M. Liebow, 2733 93rd St., B'klyn
Litovisker Y. L. A.	M. Erlich, 2160 Mapes Ave., Bx.
Lizinsker L. A.	G. Schultz, 1003 E. 174th St., Bx.
First Liuberer L. A.	O. Mutterperl, 283 E. 4th St.
Associated Lodzer Ladies	R. Cooper, 1275 Lafayette Ave., Bx.
Lodzer Y. L. A. S.	Mrs. Lassman, 109-04 119th St., Richmond Hill, L. I.
Lomzer L. A.	S. Steinberg, 2835 W. 75th St., B'klyn
L. A. Loyever P. S.	I. E. Traister, 1999 Hughes Ave., Bx.
First Lubiner L. A.	R. Blumenfeld, 120 Reid Ave., B'klyn
Lubliner Ladies Welfare League	B. Fogel, 1825 66th St. B'klyn
Ind. Luzker L. A. of Brownsville	Mrs. Hornstein, 491 E. 95th St., B'klyn
Makorover L. A.	J. Frankel, 1143 St. Johns Pl., B'klyn
Malater Ladies Society	R. Spiegel, c/o B. Rosen, 2048 Mapes Ave., Bx.
Mariampoler L. A.	I. Frankel, 608 W. 139th St.
Mechipoler Sisterhood	H. Kissileff, 1215 Grand Concourse, Bx.
Medwiner L. A.	M. Cherner, 737 Kelly St., Bx.
Mezricher L. A.	J. L. Malkin, 1641 Andrews Ave., Bx.
Mezricher Y. L. of Bronx	R. Fisher, 896 Prospect Ave., Bx.
Mezricher Y. L. C. of Brooklyn	R. Weinbaum, 2075—79th St., B'klyn
Miadler L. A.	A. Svirsky, 193 Quentin Rd., B'klyn
Ind. Minkowitz Podolier L. A.	B. Yeger, 28 Barrett St., B'klyn
Minsker Bnoths Israel L. S.	H. Rubin, 120 W. 175th St., Bx.
Minsker L. B. S.	I. Epstein, 415A Kosciusko St., B'klyn
American Minsker L. S.	A. Spellman, 60 Rutgers St.
L. A. Minsker I. O. M. B. A.	S. J. Rosen, 156 Henry St.
United Minsker L. A.	A. Halpern, 50 E. Parkway, B'klyn
Mlaver L. A.	Kaliner, 12 Pitt St.
Mogilnitzer Sisterhood	E. Borgen, 131 W. Kingsbridge Rd., Bx.
Mohilever Am Dnieper L. U. V.	N. Schlesinger, 3215 Avenue J, B'klyn
Monasrezaner Y. L.	M. Menser, c/o Monasrezaner Y. L., 40 E. 7th St.

THE JEWISH LANDSMANSCHAFTEN

386

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Young Women's League of Bialystoker Center	D. Sohn, 228 E. B'way
Bielozerkover L. A.	A. Kazdan, 157 Vermont Ave., B'klyn
Bielsker Ladies Aux. of the Bielsker Fraternal A. S.	C. Sush, 560 Saratoga Ave., B'klyn
Ladies Bikur Cholim Society	R. Shrek, 15 Broome St.
Bilguraier Ladies Aux.	R. Yungler, 89 Cannon St.
First Bobriker Ladies Relief Aux.	R. Hornick, 12 St. Marks Pl.
First Borislaver Young Ladies S. B. S.	L. Orstan, 2798 Brighton 8th St., B'klyn
First Borodzaner Ladies S. B. S.	C. Sobel, 1661 Topping Ave., Bx.
United Botoshaner Ladies Aux.	M. Schweitzer, 1855 Grand Concourse, Bx.
First Bratzlaw-Podolier Ladies Aux.	F. Zinkerman, 2040 Fifth Ave.
Briansker L. A.	L. Pollack, 175 E. B'way
Brisker Ladies B. A.	H. Levin, 745 Park Pl., B'klyn
Ladies Aux. of Brodier Y. M.	P. Kupfer, 550 Saratoga Ave., B'klyn
First Brzezaner L. U. V.	F. Hollander, 430 Berry St., B'klyn
Ladies Aux. of Adjutorul Bucharester Soc.	H. Hershkowitz, 1375 Grand Concourse, Bx.
Ladies Aux. of Adjutorul Bucharester Workmen's S. B. A.	J. Aberman, 131-51 229th St., Laurelton, L. I.
Ladies Aux. of Ind. Bucharester S. A. A.	M. Weiss, 1343 Ogden Ave., Bx.
Ladies Aux. of the 1st & 2nd Buczaozer Society	H. Zeiger, 130 E. 2nd St.
United Buczaozer L. A.	A. Sommer, 2138 Wallace Ave., Bx.
Busker Ladies Aux.	S. Shteisel, 539 E. 5th St., B'klyn
First Chelmer L. S.	Mrs. Grand, 1876 Marmion Ave., Bx.
Chernigover Ladies Aux.	B. Rivkin, 2930 W. 36th St., B'klyn
Ladies Aux. of Chigriner Alexandrowsker B. A.	A. Smatoff, 68 W. 162nd St., Bx.
Chmelniker Y. L. A.	B. Heines, 910 Jennings St., Bx.
Chodorkower Y. L. A.	F. Goldenberg, 432 7th Ave.
Chodorower Ladies Aux.	B. Rattner, 101 South 8th St., B'klyn
Ind. Chortkower L. S.	M. Fuchs, 163 Norfolk St.
Chotiner-Bessarabier L. S.	Mrs. Rabinowitsch, 332 E. 19th St.
Chotiner Ladies Aux.	G. Oiring, 1318 Washington Ave., Bx.
Ciechanover Ladies Aux.	E. Krasna, 377 Montgomery St., B'klyn
Ciechanowocer Progressiva L. A.	S. Schunwar, 770 Lafayette Ave., B'klyn
Czernovitzer Bukowiner L. A.	J. Schapiro, 224 E. 5th St.
Czernovitzer Ladies Aux.	S. Brandes, 128 Rivington St.
Delatiner Ladies Aux.	M. Rubin, 1047 Kelly St., Bx.
Devenishker Ladies Aux. Ass'n	M. Kritz, 1245 St. Johns Pl., B'klyn
Dinaburger Women's A. S.	L. Dlugitz, 125 E. 168th St., Bx.
Doliner Ind. Sisterhood	H. Blumberg, 6801 19th Ave., B'klyn
First Doziner L. A.	S. Brown, 2040 Bronxdale Ave., Bx.
First Drozner Podolier L. A.	A. Ackerman, 904 Ave. L., B'klyn
First Drohobyzer L. S.	G. Barban, 1701 W. 5th St., B'klyn
Dubinker Ladies Club, Br. 55 N. A. S.	G. Osman, 2126 Tiebout Ave., Bx.
Dukorer L. A. S. S.	B. Bruche, 416 New Lots Ave., B'klyn
First Prog. Ladies of Dynewezer-Podolier B. A.	S. Feingold, 1073 Sutter Ave., B'klyn
First Dynower L. A.	H. Neger, 7512 68th St., B'klyn
Ladies Aux. of Akiba Eger Lodge	M. Dubinsky, 886 Longwood Ave., Bx.
Ekaterineslaver L. Aid S.	S. Platt, 954 E. 49th St., B'klyn
First L. Prog. A. S. of Ekaterinoslav	H. Rosenblatt, 961 E. 163rd St., Bx.
Elisavetgrader Ind. L. B. Ass'n	C. Yassner, 511 Shepherd Ave., B'klyn
First Felshiner Ladies Aux.	M. Kum, 1978 Bathgate Ave., Bx.
Galowaniewisker Ladies Aux.	Kramer, 1527 Madison Ave.
Glubaker L. S.	N. Zeplovitz, 216 Bristol St., B'klyn
Combiner Young Ladies Ass'n	L. Green, 701 29th St., Union City, N. J.
Costyniner Ladies Aux., Inc.	B. Fenreisen, 1350 Noble Ave., Bx.
Crabiwotzer L. A.	S. Weinfeld, 776 Crown St., B'klyn
First Graidinger Podolier Chave Charif L. S	D. Charif, 356 W. 36th St.
Critzer L. A.	L. Kleiman, 2800 Bronx Pk E., Bx.
First Haliozer L. B. A.	P. Miller, 1055 Davidson Ave., Bx.
Ladies Aux. Homler B. S.	A. Moncher, 1510 Bryant Ave., Bx.
Homler L. A. S.	M. Plaine 1500 Grand Concourse, Bx.
Homler L. B. S.	H. Sivin, 240 W. 73rd St.
Horodenker L. K. U. V.	M. Lipman, 225 E. 163rd St., Bx.
United Horodoker Ladies	M. Rubin, 303 Ditmas Ave., B'klyn
Husiatyner L. A.	D. Greenberg, 1796 E. 29th St., B'klyn

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
First Yezerzaner S. B. A.	B. Goldberg, 336 E. 8th St.
Yunover Y. M. B. A.	S. Henner, 172 E. 93rd St., B'klyn
Yurevetcher B. S.	Wm. Minovitch, 662 E. 7th St. B'klyn
Zabludower S. B. S.	L. Rubin, 365 Grand St.
Zabokritcher A. S.	S. Grabois, 3130 Brighton 6th St., B'klyn
Ind. Zadaštower S. B. S.	M. Kreips, 1851 Park Pl., B'klyn
Zakratchiner B. S.	C. Rotchin, 1639 W. 8th St., B'klyn
First Zalazetzer S. B. S.	L. Friedman, 131 Norfolk St.
Zaleszczker S. B. S.	I. Dresher, 100 E. 1st St.
Ind. Zaleszczker K. U. V.	A. Fromm, 1107 55th St., B'klyn
Zalozhitzer S. B. A., Inc.	M. Milendorf, 1428 Crotona Park E., Bx.
Zaromber Y. Friends B. A.	J. Kavkovitz, 6905—20th Ave., B'klyn
Zashkover S. B. S.	Mr. Verlinski, 2 St. Marks Pl.
Zashnik Bieshenkowitz	W. H. Cohen, 661 Hendrix St., B'klyn
First Zaslower Society	C. Eisenberg, 258 E. 2nd St., B'klyn
First Zavichoster Y. M. B. A.	Mr. Hershman, 3109 Mermaid Ave., B'klyn
First Zawierzer Prog. B. A.	J. Diamond, 2528 Cruger Ave., Bx.
First Ind. Zborozer Relief Society	J. Segall, 117-11 143rd St., So. Ozone Pk., N. Y.
Zdunskivoliar B. A.	H. Golden, 3456—90th St., Jackson Heights, L. I.
Zembrower B. A.	L. Meltzer, 871 E. 170th St., Bx.
Zerdoyer Prog. Society	A. Jacobs, 849—45th St., B'klyn
Ind. Zetler Y. M. B. A.	E. Passoff, 672 E. 91st St.
Urjited Zezmerer B. A.	G. Maltzman, 2829 W. 30th St. Coney Island, B'klyn
Zharnitzer B. S.	C. Ulanow, 1222 Boynton Ave., Bx.
First Zhitomirer A. S.	M. Shinski, 388 Degraw St., B'klyn
Children's Guild of the Zhitomirer Talmud Torah	S. Zeid, 295 E. 8th St.
Zhitomirer Talmud Torah Darohi Noam	C. Tishman, 295 E. 8th St.
Zhlobener B. A.	I. Holtzman, 284 E. 98th St., B'klyn
Zhmerinker Y. M. B. A.	J. Bernstein, 350 E. 15th St.
First Zigifker-Podolier A. S.	S. Ferber, 2072 76th St., B'klyn
Zinkower Podolier B. S.	I. Rothbard, 839 Stone Ave., B'klyn
First Zinkowitz Podolier S. B. S.	S. Trantz, 343 E. 9th St.
Brotherhood of the Sons of Zion in America	J. Trachtenberg, 138 Elm St., Mt. Vernon, N. Y.
First Zlatniker S. B. S.	S. Schwartz (Pres.), 3917 Church Ave., B'klyn
First Zloozower S. & B. A.	B. Weisfeld, 1579 Sterling Pl., B'klyn
Zlotopolier Y. M. A.	J. Davidow, 1312 Sheridan Ave., Bx.
First Zosmar Y. M. B. S.	H. Golomb, 2117 71st St., B'klyn
Zwernigorodker Y. M. B. A.	A. Prober, 756 Vermont St., B'klyn
Ind. Zwoliner Society, Inc.	J. Kraus, 953 Faile St., Bx.
Zwontohiker Podolier Y. M. B. S.	D. Berman 2079 Wallace Ave., Bx.
Zyohliner Y. M. B. S.	J. Hershenson, 2749 7th St., Brighton Beach, B'klyn

WOMEN'S ORGANIZATIONS

First Abertiner L. A.	M. Wucher, 103 E. 2nd St.
Amdurer Ladies Aux.	Mrs. Shapiro, 1176 Walton Ave., Bx.
Anikster Ladies Aux.	Mrs. Parv (Pres.), B'way Central Hotel, 673 B'way
First Azheraner Prog. L. A.	C. Fortez, 2172 69th St., B'klyn
Baku-Rumanian L. B. S.	M. Tillis, 474 E. 98th St., B'klyn
First Baranover L. S. B. S.	A. Shachter, 1314 Brook Ave., Bx.
First Ind. Barer L. A.	Y. Edison, 5001 11th Ave., B'klyn
Baslower L. A.	B. Klein, 2954 12th St., B'klyn
Beitche L. A.	S. Klotz, 204 Keap St., B'klyn
Sisterhood of the Beitche B. S.	S. Klotz, 204 Keap St., B'klyn
Ladies Aux. of Beltz Bessarabia B. S.	A. Kotler, 5204 Utica Ave., B'klyn
Bender Prog. Ladies Aux.	H. Berman, 8001 Bay P'way, B'klyn
Ind. Berditchever Ladies Soc.	Rev. S. Kress, 714 Fairmount Pl., Bx.
Berditchever Ladies Society	M. Pollack, 932 E. P'kway, B'klyn
Berditchever Young Ladies Aux.	M. Pollack, 932 E. P'kway, B'klyn
Bershader Ladies Aux.	A. Wernick, 720 New Jersey Ave., B'klyn
Bessarabier Ladies B. S.	S. Karduner, 1971 Grant Ave. Bx.
Bialer Prog. Ladies Society	G. Rosenblatt, 2305 Grand Ave., Bx.
Bialystoker Ladies A. S. of Harlem	N. Weiss, 1701 Fulton Ave., Bx.
Bialystoker L. A.	O. Forshtat, 228 E. B'way
Bialystoker L. A. of Boro Park	D. Sohn, c/o Bial. L. A. of B. P., 7 Lewis St., B'klyn
Ladies Aux. of Bialystoker Bikur Cholim of Brooklyn	H. Rosenthal, 38 Johnson Ave., B'klyn
Ladies Aux. of Bialystoker Y. M. S.	B. Sloan, 791 E. 9th St., B'klyn

THE JEWISH LANDSMANSCHAFTEN

388

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
First Umaner B. S.	B. Achenbaum, 1578 Eastbound Ave., Bx.
First Umaner Young Folk League	C. Galiak, 1035—46th St., B'klyn
First Uscie Biskupier Society	M. Alderman, 1450—48th St., B'klyn
First Amer. Uscie Zheliane Sick Sup. Soc.	A. Feiner, 2080 West St., B'klyn
First Uscietzker S. B. S.	J. Schaum, 155 So. 2nd St., B'klyn
Ushatzer B. A.	S. Fried, 497 Green Ave., B'klyn
Ushatzer Lanskoriner B. A.	S. Worthman, 277 B'way
First Ushitzer Podolier B. A.	S. Boorstein, 1491 Bryant Ave., Bx.
Uslianer Y. M. B. A.	S. Weber, 903 Lenox Rd.
Uspoler B. A.	H. Ullman, 486 Kosciusko St., B'klyn
First Ustiler S. B. S.	B. Krongold, 96 Clinton St.
Junior League of Ustitszker A. S.	C. Davis, 157 Norfolk St.
Uzepover Ordinazke B. A.	S. Goldstein, 585 E. 169th St.
Velizher Prog. B. A.	M. Kaplan, 1744 E. 3rd St., B'klyn
First Warkovitcher B. A.	G. Fogelman, 819 Saratoga Ave., B'klyn
First Waroshilavker B. A.	H. Rafman, 7215 19th Ave., B'klyn
Warschauer A. S.	Steinglass, 1375 Teller Ave., Bx.
Warschauer B. S., Inc.	H. H. Rosenblum, 1862 E. 14th St., B'klyn
Warschauer Brotherly Love B. A.	M. Hoffer, 1035 Freeman St., Bx.
Warschauer Haym Salomon Home for Aged	S. Opatowsky, 1767 Townsend Ave., Bx.
Warschauer Prog. A.	P. Grossman, 244 Roebling St., B'klyn
United Warschauer S. B. A., Inc.	J. Katz, 2815 W. 31st St., B'klyn
Warschauer Sick Support Soc. Bnai Israel	P. Grossman, 244 Roebling St., B'klyn
Warschauer Sick Sup. Soc. Bnai Yankov	S. S. Tanzman, 654 W. 161st St.
Warschauer Umgegant Fraternal Soc.	L. Kreindel, 3510—17th Ave., B'klyn
Washilishker A. S.	M. Platowsky, 260 Seigel St., B'klyn
First Washkowitz S. & B. S.	H. Gottlieb, 2265 Davidson Ave., Bx.
First Wasilkover Brotherly A. S.	M. Slobody, 216 Rochester Ave., B'klyn
First Weldzirzer S. B. S.	M. Yagid, 1800 Pitkin Ave., B'klyn
First Wengrover A. S.	I. Kaplan, 1668 Vyse Ave., Bx.
Wieloner B. A.	P. S. Kurtz, 277 B'way
Wilaiker Ind. B. A.	L. Yeger, 613 Chester St., B'klyn
Wilner B. A. of B'klyn	N. Alikman, 7 Lewis Ave., B'klyn
United Wilner B. A.	J. Birenbeck, B'way Central Hotel, 673 B'way
United Winitzer Y. M. B. A.	Wm. Becker, 91 E. 7th St.
Winogroder B. S.	A. Cohen, 1495 Madison Ave.
Wishkover B. A.	A. Zimmerman, 189 Henry St.
First Wishkover S. B. S.	L. Pitzer, 2828 W. 23rd St., B'klyn
Wishnivsiger S. B. A.	H. Herling, 747 Caster St., Bx.
Wishnover Brothers A. S.	A. Berkman, 1068 Morris Ave., Bx.
Wishnowitz Brothers B. S.	A. Kopp, 1828 Longfellow Ave., Bx.
First Wislitzer Y. M. B. S.	I. Stegovsky, 1832—64th St., B'klyn
Wisoko-Litowsker Brud. Unt. V.	H. Levine, 1040 Park Pl., B'klyn
Wisoko-Mazovietzk Young Friends B. S.	A. Chessin, 1203 B'way, B'klyn
Ind. Wizner Society	J. Kubzansky, 11 Tapscott St., B'klyn
Wlodawer Wlodawker Y. M. B. A.	L. Selig, 7721—18th Ave., B'klyn
First Wloshhower Soc., Inc.	W. Inselstein 1048 Revere Ave., Bx.
Ind. Wlotzlauker Y. M. A.	M. Berland, 2709 Ocean Ave., B'klyn
First Wogdislaver A. S.	W. Rosenberg, 490 E. 178th St., Bx.
Wolkowinitzer Podolier A. S.	M. Treinkman, 1777 Stillwell Ave., B'klyn
Wolkowisker Y. M. B. A.	M. E. Abel, 235 E. B'way
Wolozhiner Y. M. A.	H. Rogoff, 389 S. 2nd St., B'klyn
Woronower Y. M. B. A.	I. Dickson, 159 E. B'way
First Worontchanker-Bukowiner S. B. S.	J. Brenner, 161 Avenue P, B'klyn
First Yabshiver Society	I. Silverstein, 230 E. 4th St.
Ind. Yagielniczer S. B. S.	S. Freund, 99 Clinton St.
First Yagotiner Relief Ass'n	A. Cohen, 2157 Holland Ave., Bx.
First Yaltushkower B. S., Inc.	M. Goldberg, 625 E. 6th St.
First Yampoler Podolier S. & B. A.	P. Rubinstein, 1530 St. Nicholas Ave.
Prog Yampoler Soc., Inc.	J. L. Lachman, 111 E. Houston St.
Yampoler-Voliner B. S.	J. Zellner, 425 Pennsylvania Ave., B'klyn
First Yanover A. S.	M. Perlman, 1938 75th St., B'klyn
Yanover Kovner B. A.	M. J. Wendeř, 105 Stockton St., B'klyn
Yarmolinitzer A. S.	I. Greiser, 857 Crotona Park N., Bx.
Ind. Yartschuber Y. M. S.	S. Tenebaum, 967 Kelly St., B'klyn
Prog. Soc. of Yaruga	E. Bernstein, 1245 Grand View Pl., Bx.
Ind. Yawarower Ass'n	M. Nussdorf, 189 Ross St., B'klyn
Yazlowitzer B. S.	L. Teitelbaum 623 E. 139th St., Bx.
Prog. Yazlowitzer Y. M. S., Inc.	J. Epstein, 438 Kosciusko St., B'klyn
Ind. Yedinitzer Bessarabier U. V.	B. Adelman, 8697—24th St., B'klyn

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Skoler A. S.	J. Herzog, 1163 President St., B'klyn
Skuder Y. M. A. S.	H. Miller, 756 Forest Ave., Bx.
Ind. Skvirer S. B. A.	D. Becker, 822 Green Ave., B'klyn
Ind. Stonimer Prog. Society	M. Yudleson, 508 W. 42nd St.
Ind. Slutzker B. A.	H. Matlin, 1890 Crotona P'way, Bx.
Prog. Slutzker Y. M. B. A.	J. Faust, 215 E. B'way
Smargoner B. S.	A. Swirky, 642 Barretto St., Bx.
United Smargoner Relief	A. Chipkin, 2925 Matthews Ave., Bx.
Ind. Snopsker Social Club	F. Laikin, 1836 E. 18th St., B'klyn
Sokolower Young Friends Prog. A. S.	J. Rosengart, 1472 43rd St., B'klyn
Soler Bros. B. A.	S. Finger, Hotel B'way Central, 673 B'way
Ind. Sosnowicer B. S., Inc.	J. Rosenbloom, 2065 Walton Ave., Bx.
Stanislaver Prog. B. A.	L. Schorr, 1612 Mermaid Ave., B'klyn
First Stanislaver Y. M. B. A.	M. Feller, 1310 Morris Ave., Bx.
Stanislavtochiker Podolier Y. M. B. S.	A. Scheiness, 243 Hart St., B'klyn
Stanislawower Ind. Society	O. Goldfeder, 131 Bay 37th St., B'klyn
First Stashover Prog. Y. M. B. A.	M. Hyman, 76 Grafton St., B'klyn
Stavisker Y. M.	M. Eisenberg, 1401 E. 49th St., B'klyn
First Stianover and Sikular S. B. S.	D. Marcus, 480 Montgomery St., B'klyn
Stocker Brothers Society	J. Tasher, 1726 Park Pl., B'klyn
Ind. Brother Love of Stolin	J. Feleleit, 1879 Southern Blvd., Bx.
Stoliner Prog. Society	M. Resnick, 270 B'way
Stopnitzer Y. M. B. S.	M. Eskowitz, 176—80th St., B'klyn
Ind. Strazhnitzer-Bukovicer S. B. A.	D. J. Reissman, 223 E. 12th St.
Strelisker Y. M. B. S.	D. Bader, 908 Driggs Ave., B'klyn
Strashiner Brotherly A. S.	Z. Greenbrg, 430 Williams Ave., B'klyn
Strier Y. M. B. S.	A. Liebowitz, 313 E. 10th St.
Strikover Prog. B. S.	I.M. Kerstein, 5315 13th Ave. B'klyn
First Strusover S. B. S.	J. Frankel, 92 E. First St.
Stutchiner Y. M. B. A.	H. Cohen, 800 Lenox Rd., B'klyn
Ind. Suwalker B. S.	J. Mukson, 1135 Hoe Ave., Bx.
Suceaver Relief Social Club	J. Strominger, 561 Fox St., Bx.
First Suchostower B. A.	B. Bergman, 519 Crescent St., B'klyn
First Suczawaer S. & B. S.	P. Bruh, 214 E. 10th St.
Ind. Svislocher Fraternal Soc.	J. Levine, 978 Home Ave., Bx.
Szatmore S. & B. S.	N. Brucker, 323 E. 10th St.
Ind. Szczerzecer S. & B. A.	S. Throne, 868—46th St., B'klyn
Talner B. S.	W. Kirstein, 2965 Marion Ave., Bx.
Tarashcher Prog. B. S.	M. Tolchinsky, 2004 Vyse Ave., Bx.
Targowitsher A. S.	M. Levine, 1933 Union St., B'klyn
Tarnopoler International S. B. S.	A. Himmelbrand, 1236 Virginia Ave., Bx.
Tarnopoler Yad Haruzim	H. Landau, 1828 Longfellow Ave., Bx.
First Tarnower Y. M. B. A.	J. Traurig, 2046 E. 9th St., B'klyn
Tchechnovtzer Prog. S.	S. Cohen, 179 Ocean P'way, B'klyn
Toherkaser B. S.	H. Gordon, 451 Kingston Ave., B'klyn
First Tehembrovitzer S.	C. Hirschman, 131 E. 169th St., Bx.
Tehernobilier A. S.	S. Niedelman, 1711 Morris Ave., Bx.
Tchernovitzer-Podolier A. A.	S. Hershkovitz, 411 E. 49th St., B'klyn
Tchudnover B'klyn Community Corp.	S. Robbin, 307 Pulaski St., B'klyn
Tchudnover Federal Credit Union	S. Robbin, 307 Pulaski St., B'klyn
Tohudnover Ind. B. S.	S. Robbin, 307 Pulaski St., B'klyn
Telechaner Sventovolier S. B. S.	Sotzky, 1165 Bryant Ave., Bx.
First Telezeshtar Bessarabier S. B. S.	J. Schneider, 291 E. 5th St., B'klyn
Ternovker B. A.	M. Baroff, 5302—15th Ave., B'klyn
First Great-Tlumaczer B. A.	S. Drucker, 2116 Crotona P'way, Bx.
First Tluster Brothers B. A.	J. Sessler, 788 Fox St., Bx.
Toltchiner B. S.	A. Gross, 523 Willoughby St., B'klyn
United Brothers of Tomashow	L. Diamondstein, 868 Harrison Ave., Bx.
First Toporower S. B. S.	J. Raubvogel, 1563 Wilkins Ave., Bx.
Torbiner United Bros. Ass'n	N. Weiser, 1963 Bryant Ave., Bx.
Tortchiner B. S.	M. Rosen, 1566 Sterling Pl., B'klyn
Tovrigger B. S.	A. Cobrin, 383 Vernon Ave., B'klyn
First Trembovler S.	Shechter, 74 Essex St.
Trembovler Y. M. A.	M. Shleker, 410 Applegate Court, B'klyn
Trisker Woliner Y. M. B. A.	N. Rubin, 194 Ocean P'way, B'klyn
First Tristianetzer B. S., Inc.	S. Dennison, 1100 Lenox Rd., B'klyn
Turker Y. M. B. A.	I. L. Geisler, 440 Wyona St., B'klyn
First Turover A. S.	P. Dorin, 1055 College Ave., Bx.
First Tyoznyer S. B. S.	S. Rubinstein, 156 Tompkins Ave., B'klyn
First Tysmienitzer Y. M. B. A.	G. Brodes, 68 Columbia St.
Novo Ukrainko Enrodner B. S.	L. Kaplan, 515 Neptune Ave., B'klyn
First Ulaszkawcer S. B. S.	M. Kahn, 1072 Bryant Ave., Bx.

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Ribinisker Ind. B. A.	B. Eisenstein, 1717 E. 2nd St., B'klyn
Riga-Baltic Y. M. B. A.	S. Bank, 87 Fairweather Lane, Bx.
Ind. Rohatynier Y. M. B. A.	H. Eichler, 743 E. 180th St., Bx.
First Romaner S. B. S.	M. Zeiger, 44 Court St., B'klyn
Rosher B. A.	I. Stern, 1020 Winthrop St., B'klyn
First Roshkower B. S.	H. Berg, 33 Norfolk St.
Ropscher B. S.	I. Zwilling, 1091 Prospect Ave., Bx.
Rotohever Wolynier Aid Ass'n, Inc.	L. Iobco, 232 Penn St., B'klyn
First Rovner S. B. A.	L. W. Cohen, 813 Ave. U., B'klyn
Rozhaner Prog. Y. Friends	I. Vigden, 560 Fox St., Bx.
Rozhnayer B. A.	I. Balgatz, P. O. B. 164, Spring Valley, N. Y.
Rozhnayer Center	N. Fink, 25 Gouverneur St.
First Rozihter B. S.	J. Hyman, 1772 E. 33rd St., B'klyn
First Roznower Galician S. B. S.	O. Sharff, 770 E. Tremont Ave., Bx.
Rubshevitz Y. M. B. A.	A. Shimonoff, 673 E. 49th St., B'klyn
Rumanian American B. S.	H. Siegel, 201 Roebling St., B'klyn
Hebrew Rumanian S. B. S. of East N. Y.	Z. Bursht, 439 Rockaway P'way, B'klyn
Rutker B. A.	M. Biber (Vice-Pres.), 204 Bush St., Bx.
First Rymalower Y. M. S.	J. Weiss, 543 Madison St., B'klyn
Rymanower Y. M. B. A.	B. Kahl, 499 Ft. Washington Ave.
Rypiner B. S., Inc.	L. Lichter, 1957 W. 6th St., B'klyn
Rzeszower Y. M. S. B.	H. Rosenberg, 950—44th St., B'klyn
First Sadagora Y. M. B. A.	S. Burgar, 2060 Crotona P'way, Bx.
First Sakorander Dr. Bronstein Soc.	S. Broffman, 5710 14th Ave., B'klyn
Salatvinner S. B. S.	C. Ludimer, 825 23rd St., Union City, N. J.
First Saletiner Bukoviner Society	J. Fuchs, 1221 Remsen Ave., B'klyn
Samachwalowitz Prog. B. A.	J. Back, 562—5th Ave.
Prog. Sambor Y. M.	A. Gotlieb, 1944 Union Post Rd., Bx.
First Samborer S. B. S.	S. Sanders, 2259 Creston Ave., Bx.
First New Sandez Society	E. M. Kolber (Pres.), 89 Thayer St.
Prog. Sanoker Y. M. B. A., Inc.	J. Ebert, 1145 Evergreen Ave., Bx.
United Sanoker Y. M. B. A.	S. Manas, 572 Maple St., B'klyn
Saraker Young Friends B. & Ed. League	A. H. Shaeffer, 19 W. 44th St.
Saravolier Y. M. B. S.	Feinstein, 1049—54th St., B'klyn
First Ind. Sasower S. B. S.	J. Burg, 1215 Simpson St., Bx.
Satanower B. S.	M. Spitz, 3039 Wallace Ave., Bx.
Schwergner B. S.	M. Kaufman, 1258 55th St., B'klyn
Sedlikover Sick Support Society	J. Rosenthal, 266 Keap St., B'klyn
First Ind. Sekuraner Relief B. A.	H. Buchvar, 504 E. 171st St., Bx.
Ind. Sekuraner S. B. S.	M. Gershberg, 21 E. 88th St., B'klyn
Semianovker B. S.	I. Rosenberg, c/o Semian. B. S., 40 E. 7th St.
Semiatiser S. B. S.	J. Rosenthal, 106 Forsythe St.
United Serotzker Y. M.	L. Sosnik, 1735 Sterling Pl., B'klyn
Sharegroder Y. M.	L. Berezintski, 273 E. 98th St., B'klyn
Ind. Sharegroder Society	M. Kleinman, 1674 B'way
First Sharosher Y. M.	E. Kratzer, 80 Avenue B.
Shater Prog. B. A.	T. Lapidus, 210 E. 166th St., Bx.
Shatzker B. A.	M. Margolies, 776 Mace Ave., Bx.
Shebezir Y. M. B. A.	D. Berman, 478 Ashford St., B'klyn
Shedlowtzer B. A.	S. Feldman, 981 Morris Pk. Ave., Bx.
Sheliber-Zeliner B. S.	S. Henerson, 644 Osborne St., B'klyn
Y. M. Shendishover A.	D. Lipel, 246 W. 37th St.
Shepetovsker Y. M. A.	J. Shuchman, 1444 Harrod Ave., Bx.
Ind. Sherpser Y. M. B. A.	A. Lindenberg, 1588 Sterling Pl., B'klyn
Shidlover Y. M.	P. Fleisher, 887 B'way, B'klyn
Shiniver Y. M. S. B. S.	I. L. Rothenberg, 1681—65th St., B'klyn
Shklover I. B. A.	H. Sheinberg, 218 Henry St.
First Shklover Welfare Soc.	L. Chaiken, 2164 Prospect Ave., Bx.
Prog. Shmilevitz Young Friends	M. Friedman, 2800 Bronx Pk. E., Bx.
United Shmolavitz Ass'n	J. Chalantzki, 3459 DeKalb Ave., Bx.
Shniadover Y. M. Prog. Soc.	I. Sirkin, 108 Amboy St., B'klyn
First Shpoler S. B. S.	M. Widra, 509 Livonia Ave., B'klyn
First Shtekashiner S. & B. S.	S. Honig, 862 43rd St., B'klyn
Shweksner Young Bros. B. S.	I. Goldberg, 891 Tiffany St., Bx.
Siantnitzer Y. M. A. S.	L. Levine, 566 Bristol St., B'klyn
First Siedleer A. S.	P. Cooper, 146 E. 74th St.
Abraham Siegel S. & B. A., Inc.	J. Markowitz, 190 W. Burnside Ave., Bx.
Sislivitzer B. S.	J. Marcus, 880 E. 178th St., Bx.
Skalater Prog. Y. M. B. S.	D. E. Jacobs, 1715 Sterling Pl., B'klyn
Ind. Skalater S. B. S.	S. Freund, 99 Clinton St.
Ind. Skerniewicer B. A., Inc.	S. Kohn, 414 E. 155th St.
Skidler B. A.	A. Smigel, 1621 Prospect Pl., B'klyn

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Oshmener Bros. Mutual Aid & Ben. Ass'n	H. Lieberman, 1660 Crotona Pk. E., Bx.
Ostrowker Y. M. B. S.	E. Grossman, 40 E. 7th St.
Otick-Mohliver Y. M. B. A.	M. Schwarzman, 1412 Ocean Ave., B'klyn
First Otticker Bessarabier S. B. S.	J. Bergman, 337 Alabama Ave., B'klyn
First Ottynier Y. M. B. A., Inc.	C. Baron, 649 Bedford St., B'klyn
Pabianitzer Prog. Y. M. S.	J. Barek, 132 E. 112th St.
Pabietzker-Woliner Society	I. Gubur, 113 B. 11th St., B'klyn
Paczonower Y. M. B. S.	N. Hendler, 1070 Elder Ave., Bx.
Panewozer Prog. Y. M. B. A.	S. Glass, 78 Newport St., B'klyn
Paritzer Brotherhood B. A.	A. Shleifstein, 1323 E. 16th St., B'klyn
Parozower B. A.	A. Bogitzky, 125 Pitt St.
Partziver Y. M. B. A.	I. Rosenbaum, 80 Morton St., B'klyn
Pastover B. A.	S. Seidler, 1119 Lenox Rd., B'klyn
United Peczenizyner Y. M. B. S.	A. Zweig, 1836—76th St., B'klyn
First Peschanker B. S.	S. Vinit, 203 E. 27th St.
First Petocheiner Voliner B. A.	S. Baker, 2194 E. 5th St., B'klyn
Petrokover B. S., Inc.	S. Rosenblum, 1495 Popham Ave., Bx.
Piatoroter Y. M. B. A.	A. Siegel, 25 E. 177th St., Bx.
First Piatror Rumanian S. & B. S.	M. Moses, 89 E. 4th St.
Piesker Fraternal A. S.	A. Levine, 473 Hinsdale St., B'klyn
Ind. First Pilover S. B. S.	H. D. Bernstein, 154 Highland Pl., B'klyn
Pilover Podolier Soc.	A. Geller, 495 E. 171st St., Bx.
Pilzner B. A.	C. Gelb, 1855 Monroe Ave., Bx.
First Pinchover S. B. S.	W. Spillfogel, 2943 W. 25th St., B'klyn
First Pistyner B. S.	J. Fuchs, 1221 Remsen Ave., B'klyn
First Pitcher B. S.	S. Serebrinsky, 57 E. 105th St.
Platzker Y. M. I. A.	J. Simon, 64 W. 23rd St.
Plonsker Y. M. B. A.	J. Bogoff, 295 E. 94th St.
Podbrodzhner B. A.	N. Kulback, 82 Rockaway P'kway, B'klyn
Podembitzer B. S., Inc.	H. Green, 695 Jackson Ave., B'klyn
Podheitzer Y. M. B. A.	A. Freindlich, 678 Lafayette Ave., B'klyn
First Ind. Podvolotzhisker B. S.	S. Zeikel, 130 E. 117th St.
First Pogrebitcher B. S.	J. Shapiro, 935 DeKalb Ave., B'klyn
Pokatilover B. A.	M. Koff, 198 Wilson St., B'klyn
Poloner Ind. Aid Soc.	P. Weissman, 2440 Bronx Pk E., Bx.
American Polotzker B. A.	M. Hershetz, 1386 Stebbins Ave., Bx.
Poltaver Y. M. A. S.	L. Tarr, 7 Lewis Ave., B'klyn
First Pomorzhaner S. B. S.	K. Shwadron, 208 Grafton St., B'klyn
United Brethren of Poneviej	B. Bloom, 252 E. 91st St., B'klyn
Postover B. A.	S. Seidler, 1119 Lenox Rd., B'klyn
Ind. Potok-Zloto Sisters and Brothers	G. Quallenberg, 4752—98th Pl., Corona, L. I.
Povonsker-Warschauer B. A.	E. Liebson, 369 Rockaway P'kway, B'klyn
First Prager Ind. A. S., Inc.	A. M. Shipman, 857 Broadway
Prager Warschauer Y. M. A. S.	H. Silverport, 1474 Hoe Ave., Bx.
Prenner Fraternal A. S.	E. Stone, 700 E. 141st St.
First Probuzhner Society	R. Perlmutter, 850 Faile St., Bx.
First Prochnitzer S. B. S.	A. Rosenbluth, 1710 Bathgate Ave., Bx.
First Proshkaner Brotherly S. B. A.	J. Mankan, 8645—20th Ave., B'klyn
First Proskurover Y. M. Prog. A., Inc.	A. Fishman, 1553—42nd St., B'klyn
Ind. Prushnitzer S. B. S.	J. Topper, 1219 Vyse Ave., Bx.
Przedborzer Friends Society	M. Richman, 244 E. 7th St.
Przemyslaner Y. M. B. S.	S. Barbag, 1481 Washington Ave., Bx.
First Przemysler S. B. S.	M. Amzner, 1133 Morrison Ave., Bx.
First Ind. Pultusker A. S.	S. Miller, 745 E. 6th St.
Pultusker Prog. Society	M. Goldmeirer, 984 E. 178th St., Bx.
Rachover Polish-Jewish Federation	S. Kaplan, 253 Madison St.
Radautz Rumanian B. S., Inc.	D. Sharzes, 808 Addee Ave., Bx.
Ind. Radautz Bukoviner B. A.	L. Rosenblatt, 80 Strong St., Bx.
Radiner S. B. S.	J. Grodinsky, 2636 University Ave., Bx.
Ind. Radomer Aid Society	P. Myerowitz, 103 Avenue A.
Radomer Cultural Center, Inc.	A. Goldberg, 36 E. 1st St.
Novo-Radomsker Society	S. Waxman, 2700 Bronx Pk. E., Bx.
Radomysler Y. M. S.	S. Neuworth, 114 E. 10th St.
Radzhivil-Woliner Prog. Ass'n	M. Schlien, 888 Montgomery St., B'klyn
First Radziechover S. B. S.	M. Sternberg, 223 E. 4th St.
Raigroder Y. M. B. A.	N. Goldzweig, 632 Wales Ave., Bx.
Rakover Y. M. B. A.	M. Pecker, 9609 Church Ave., B'klyn
Rasower B. A.	P. Levitt, 979 E. 178th St., Bx.
Razianker Ind. B. A.	W. Maister, 5001 14th Ave., B'klyn
Rezhinivker S. B. S.	S. Robbins, 307 Pulaski St., B'klyn
Rezhistiver S. B. S.	M. Warshawsky, 706 Ashford St., B'klyn
Bnai Rezhitzer Ass'n	D. Lempert, 1578 Union St., B'klyn

THE JEWISH LANDSMANSCHAFTEN

392

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Medgibosh Prog. Sol. Society	I. Lieberman, 7201 Bay P'kway, B'klyn
Meiltzer Fraternal Aid Soc.	H. Siegel, 1395 Bristow St., Bx.
First Melitopol Ass'n	D. H. Brown, 285 Madison Ave.
First Melitopolier Ass'n	P. Raf, 644 St. Mary's St., Bx.
Melnitzer Woliner B. S.	J. Silbert, 319 Vermont St., B'klyn
Morris Mendelsohn B. S.	A. Abramovitz, 134 E. Moshulu P'way, Bx.
Ind. Menkowitz-Podolier Soc.	M. Pollack, 28 Barrett St., B'klyn
Meretz Relief Ass'n	A. Black, 165 Henry St.
Mezhibisher True Friends Club	B. Skopp, 1023 Rutland Rd., B'klyn
Mezhirower Fraternal A. S.	L. Rosenfeld, 299 Hopkinson Ave., B'klyn
Ind. Mezritsoher B. S.	S. Rosenbaum, 474 E. 98th St., B'klyn
Miadler U. V.	L. Gordon, 431 Alabama Ave., B'klyn
First Mihalener S. B. S.	N. Solomon, 91 E. 4th St.
Milaitsticher Brotherly Aid Soc.	M. Futerman, 249 Ocean P'kway, B'klyn
Minsker Hebrew Ehren Prog. Verein	A. Nelson, 2086 Creston Ave., Bx.
Minsker Ind. Old Men's Soc.	A. Kleiman, 247 E. B'way
Minsker Young Friends Ben. Ass'n	J. Rabinowitz, c/o B'way Cen. Hotel, 673 B'way
Minsker Young Men's Commercial Aid Ass'n	S. Rabinowitz, 1778 E. 50th St., B'klyn
American Ben. Minsker Ass'n	H. Shaffer, 890 Liberty Ave., B'klyn
First Minsker Y. M. S.	L. Keen, 173 Dumont Ave., B'klyn
Ind. Minsker Bros. & Sisters Soc.	J. Rosensweig, 1905 Douglass St., B'klyn
Novo-Minsker Prog. Soc.	A. Fisher, 2139 Daly Ave., Bx.
United Minsker B. A.	K. Kossove, 982 E. P'kway, B'klyn
Mirer Y. M. B. Educ. Soc.	M. Jacobs, 1612 Blake Ave., B'klyn
First Miropolier Aid Soc.	J. Rabinowitz, 619 Pennsylvania Ave., B'klyn
Ind. Mishinitzer Y. M.	M. Grizak, 588 Hopkinson Ave., B'klyn
Prog. Mishinitzer Y. M.	B. Diamont, 1581 Fulton Ave., Bx.
Mistislower Raisner B. V.	H. Teitzman, 1675 Park Pl., B'klyn
Ind. Mlaver B. S.	M. Markoff, 941—45th St., B'klyn
Ind. Mogelnitzer B. S.	A. Klein, 1661 Andrews Ave., Bx.
First Mogilev Podolier Friends Ass'n	S. Seidman, 196 Stockton St., B'klyn
First Mogilnitzer Beth-Shmo S. B. S.	H. Hoffer, 140 Second Ave.
Mohilever on Dnieper B. A.	S. Kopiloff, 2095 Creston Ave., Bx.
Mohilever Sharegrader Podolier Ass'n	I. Plotnick, 1185 E. 18th St., B'klyn
Prog. Morastarzyska Young Bros., Inc.	M. Dunaier, 125 Morrison Ave., Bx.
Olga Morchand Society	B. Wisenthal, 2080 Wallace Ave., Bx.
Ind. Moscower B. A.	S. Gumienier, 481 B'klyn Ave., B'klyn
Moshtzisker Young Lion Soc.	A. Egdal, c/o Stein, 261 First Ave.
Mozirer Aid Soc.	N. Atlas, 1020 Simpson St., Bx.
First Murachover Podolier A. S.	A. Malamud, 2245 Prospect Ave., Bx.
Musher & Baranowitcher B. A.	E. Berkowitz, 365 Sheffield Ave., B'klyn
Muzatcher Woliner Society	M. Muzatch, 487 Warwick St., B'klyn
Nadwornor Y. M. B. S.	K. Shachter, 297 E. 98th St., B'klyn
Narevker U. V.	A. Greenberg, 1311 Union St., B'klyn
Narovler Aid Society	H. Berkowitz, 2162 Barnes Ave., Bx.
Nemichower Immigration & Sick Ben. Soc.	M. Goodman, 1285—52nd St., B'klyn
Neshwiz Y. M. B. A.	A. Pescow, 468 E. 94th St., B'klyn
Prog. Brothers Neshwiz	L. Slonimsky, 49 Norfolk St.
Netherland Israelitish Sick Fund Soc.	M. L. DeVries, 1595 E. 15th St., B'klyn
Neustadter Prog. Y. M. B. Soc.	J. Weinberg, 1810 Longfellow Ave., Bx.
Newmark Young Men's Ben. Ass'n	M. L. Perlman, 1818 Davidson Ave., Bx.
Nezhiner Prog. Soc.	M. Slonimsky, 376 Sutter Ave., B'klyn
First Niemirower B. S.	A. Schulman, 2072—77th St., B'klyn
Nikolaiever Fraternal B. A.	M. Greenfield, 275 Ocean Ave., B'klyn
First Nikolaiever S. & B. A.	J. Rubin, 1257—3rd Ave., B'klyn
First Nova-Ushitzer B. Soc., Inc.	A. Sklarin (Pres.), 1459 Wythe Pl., Bx.
First Novogrod Woliner	S. Kanty, 925 Union Ave., Bx.
Novogrod Y. M. B. A.	M. Mishkin, 904 Liberty Ave., B'klyn
Novoredker Brothers Ass'n	W. Lew, 248 Madison St.
First Novoseltzer Bessarabier S. B. S.	S. Kurtz, 214 E. 93rd St., B'klyn
Ochoter Warschauer Y. M. Prog. Soc.	H. Samuels, 830 E. 179th St., Bx.
Y. M. Mutual Ass'n of Odessa	B. J. Berlant, 693 B'way
Junior League of the Odesser Center	B. Brayn, 759 Putnam Ave., B'klyn
Odesser Mutual Relief Ass'n	P. Mauss, 2108 Harrison Ave., Bx.
Oesterreicher Handwerker K. U. V.	D. Bromer, 232 Rivington St.
Samuel A. J. Olspolier B. A.	I. Garfinkel, 2133 Daly Ave., Bx.
Ind. Opolier Aid Soc.	J. Grosbaum, 790 Dawson St., Bx.
Orchever Y. M. B. A.	S. Press, 1484 E. P'kway, B'klyn
Prog. Oragayer A. S.	S. Schwartz, 747 Blake Ave., B'klyn
First Oragayer B. S.	L. Starkoff, 2074 Mapes Ave., Bx.
Ind. Orler B. S., Inc.	H. Kaplan c/o Ind. Orler B. S., Inc., 151 Clinton St.
Orsher Y. M. B. S.	H. Port (Pres.), 106 Forsythe St.

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Krivozer Fraternal Society	L. Berman, 655 Crown St., B'klyn
First Krosno Jadlozar Ben. Soc.	A. Golitzky, 511 Ridgewood Ave., B'klyn
Krynicaer Y. M. B. S.	O. Weiss, 1566 Macombs Rd., Bx.
First Krzywoza A. S. S. Ben. Ass'n	D. Glicksman, 1149 Simpson St., Bx.
Ind. First Kudrinzer S. Aid Soc.	M. Jaffe, 5017—10th Ave., B'klyn
Kulashkovitzer S. B. S.	M. Rochwerger, 1061 Simpson St., Bx.
First Kulikover S. B. S.	H. Richter, 135 Norfolk St.
Kupiler Y. M. B. A.	H. C. Wernick, 305 B'way
Ind. Kurland Ben. Society of the Bronx	S. Heyman, 1726 Davidson Ave., Bx.
Kurlander Brothers Society	N. Stember, 431 Bainbridge St., B'klyn
Harlem Kurlander Y. M. Aid Society	H. Orner, Hunts Pt. Palace, 163rd St. & So. Blvd., Bx.
Kurshaner Y. M. B. A.	Julius Horwitz (pres.), 26 Willoughby St. B'klyn
Ind. Kutner Y. M. B. A.	C. Reichstein, 1218 E. 34th St., B'klyn
Ladirer B.S.	M. Novikoff, 853 Bathgate Ave., Bx.
First Ladizener A. S.	J. Aronowitz, 721 New Jersey Ave., B'klyn
Lahishner Social B. S.	S. Freeling, 2922 Holland Ave., Bx.
Lahusker Y. M. B. S.	E. Ruben, 181 W. Tremont Ave., Bx.
First Lanczyner Y. M. B. A.	J. Rosenblatt 2279 Morris Ave., Bx.
Lanzeter B. A.	J. Stuzel 18 Ave. "B"
Lanzkoriner Y. M. & Y. L. Aid Soc.	H. Kliger, 3033 Wallace Ave., Bx.
First Ind. Laposhner Soc.	D. Lieberman, 2164 Prospect Ave., Bx.
Ind. Lasker S. B. S.	H. Champaign 2180 Holland Ave., Bx.
Ind. Lemberger A. S.	C. Parer, 282 B'way, Paterson, N. J.
Lemberger Old Age Home	M. Altman, 608 Bedford Ave., B'klyn
Lemberger S. B. S.	H. Green 1473 Hoe Ave., Bx.
Lenin & Lachwer B. A.	M. Lerman 2075 Daly Ave., Bx.
Ind. Lepler B. A.	S. Bogorod, 108 Scholes St., B'klyn
Lespitzer B. S., Inc.	M. Davidson, 136 Elliot Pl., Bx.
Letitchever Prog. Soc.	I. Lieberman, 7201 Bay P'kway, B'klyn
Letitchever Young Friends	I. Marx, 750 Grand Concourse, Bx.
First Levertover Prog. Soc.	A. Fox 302 E. 98th St., B'klyn
A. I. L. (A. I. Levy) B. A. of America	H. Gogel, c/o M. Price, 375 Clifton Pl., B'klyn
Lezansker Y. M. B. S.	S. Feit, 142 E. 56th St. B'klyn
Lider Bros. B. A.	A. L. Stock (Pres.), 50 Court St., B'klyn
Likever Ind. Y. M. A.	E. Youngstein, 55 Clifford Pl., Bx.
Linitzer S. B. S.	H. Javorsky, 8726—24th Ave., B'klyn
Lipavetzer A. S.	M. Sokoloff, 2068—76th St., B'klyn
Lipkaner Bessarabier P. S.	M. Katz, 109—20th Ave., B'klyn
Litiner Podolier A. S.	J. Breman, 705 E. 5th St.
Littauer Y. M. B. A.	A. Jacobs, 849—45th St., B'klyn
First Liuberer A. S.	S. Schreier, 2700 Bronx Pk. E., Bx.
Lodzer Friends	H. Goldberg, 1415 Bristow St., Bx.
Lodzer True Brotherhood Soc.	L. Shribnick, 966 E. 178th St., Bx.
Lodzer Y. M. B. A.	A. B. Rosenstein, 255 W. 84th St.
Lomazer Y. M. B. A.	J. Joseph, 856 E. 170th St., Bx.
Lomzer Aid Society	M. Packer, 3451 Giles Pl., Bx.
Lovitz Warszawer Sociaty	J. Flantzreich, 170 Riverdale Ave., B'klyn
Loyever Prog. Soc.	I. E. Traister, 1999 Hughes Ave., Bx.
Lubaner B. S.	M. Osofsky, 4500 B'way
First Lubiner B. S.	A. Krakowsky, 620 E. 141st St., Bx.
Prog. Lubliner B. A.	M. Blumenstock, 210 W. 101st St.
United Lubtzer A. S.	A. Chernoff, 135 Division Ave., B'klyn
First Ludmirer B. S. of N. Y.	J. Lipschitz, 667 Van Sicken Ave., B'klyn
Lutowisker Y. M. B. S.	M. Fuchs, 126 Cannon St.
Luțutower B. S.	H. Witkowsky, 65 Jessup Pl., Bx.
First Lutzker A. S.	J. Beresowsky, 203 E. B'way
Ind. Lutzker A. S.	J. Bluestein, 857—55th St., B'klyn
Mariovker Aid Ass'n	E. Weisberg, 1383 44th St., B'klyn
Jewish Maidoner Society	M. Belinsky, 2313—86th St., B'klyn
First Maidoner Y. M. B. A.	C. Wechsel, 92 Rockaway P'kway, B'klyn
Makorover B. A.	Glickfield, 2044 E. 13th St., B'klyn
Makower Y. M. A. S.	M. Kaminsky, 381 Hooper St., B'klyn
Ind. Makower Y. M. B. A.	S. Cohen, 459 Ralph Ave., B'klyn
Malater B. A.	B. Rosen, 2048 Mapes Ave., Bx.
First Mariampoler B. S.	S. Halperin, 72 Forsythe St.
Mariampoler & Lidvinower Soc.	M. Goldstein, 2153 Clinton Ave., Bx.
First Mariampoler B. A.	S. Seinfeld, 984 Tinton Ave., Bx.
Marmorosh Siget Relief Soc.	L. Hellman, 1823 Longfellow Ave., Bx.
Marmorosher Y. M. of B'klyn, Inc.	A. Pollok, 173 Penn St., B'klyn
Mayaker Benefit Soc.	H. Fein, 1185 Grand Concourse, Bx./
First Mazirer B. S.	M. Freiman, 810 E. 181st St., Bx.
Mechipolier Podolier B. A.	A. German, 181 Stagg Walk, B'klyn

THE JEWISH LANDSMANSCHAFTEN

394

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Kalinkowitzer Prog. Aid Soc.	H. Brickman, 2760 Holland Ave., Bx.
First Kalisgar Prog. Ben. Ass'n	M. Shaeffer, 1572 Vyse Ave., Bx.
Kalisher Ind. Soc.	P. Weiss, 2129 Bayridge P'kway, B'klyn
First Kalnibelater B. S.	R. Potell, 1741—64th St., B'klyn
Ind. Kaluschiner Ben. Ass'n	B. Moroh, 1415 Franklin Ave., Bx.
Ind. Kaluzser S. B. S.	B. Landsman, 318 E. 8th St.
Kaluzser Y. M. B. S.	H. Mintzer, 1563 Sterling Pl., B'klyn
Kamenetz-Podolier Aid Society	J. Mandelblatt, 227 Lewis St.
Kamenetz-Podolier B. S.	M. Beckler, 1918 Davidson Ave., Bx.
Ind. Kamenetz-Podolier Soc.	S. Rabinowitz, 2871 W. 29th St., Coney Island, B'klyn
First Kamionka Strumulowa S. B. A.	E. Rosenstein, 315 E. 94th St., B'klyn
Kanev-Stepentz Soc.	M. Shaiken, 938 Intervale Ave., Bx.
Kaniner Y. M. B. S.	B. Weissbard, 597 Hopkins Ave., B'klyn
First Kantschuger Soc., Inc.	J. Gross, 249 New Jersey Ave., B'klyn
Kapister Ben. Soc.	J. Kaltus, 4414—14th Ave., B'klyn
Karapitzer B. A., Inc.	H. Goldstein, 561 Bushwick Ave., B'klyn
First Karitzer Ben. Soc.	J. Schwartz, 209 Forbell Ave., B'klyn
Ind. Karper B. S.	I. Klein, 737 Snediker Ave., B'klyn
Kartuz-Berezer Social Ben. Ass'n	J. Beresowsky, 203 E. B'way
Kartuz-Berezer Y. M. B. A.	J. Beresowsky, 203 B'way
Ind. Karver Y. M. S.	J. Cohen, 1612 Walton Ave., Bx.
Kavkazer B. S.	S. Kogan, 1184 Nelson Ave., B'klyn
Kaziminer-Podolier Y. M. B. S.	H. Slavin, 260 Amboy St., B'klyn
Ind. First Kazlower Sick Ben. Soc.	L. Katz, 1155 Intervale Ave., Bx.
Kelmer Ben. Soc.	D. Kravit, 2256 Walton Ave., Bx.
Keltzer Sick & Ben. Soc.	S. Cohen, 1623 Lincoln Pl., B'klyn
Kiever Ind. Ben. Soc.	J. Garfinkel, 80 W. 170th St.
Kiever Ind. Ben. Ass'n of B'klyn	S. Feingold, 1568 Sterling Pl., B'klyn
Ind. Kinzker Aid Ass'n	W. Katz, 1850—81st St., B'klyn
Ind. Kishineff S. B. A.	E. Kaufman, 8707—24th Ave., B'klyn
Kishinever B. A.	M. Milstein, 319 E. 13th St.
Prog. Kittagoroder Podolier Ben. Ass'n,	J. Mailman, 1726 62nd St., B'klyn
First Kittewer S. & B. Soc.	J. Hobel, 129 Cannon St.
Kleczawer Y. M. B. A.	D. Charnatz, 1915 Billingsley Terrace, Bx.
Kletzker Y. M. B. A.	I. Schwartz, 540 Claremont Ave., Bx.
Ind. Kletzker Brotherly Aid Ass'n	M. Port, 1423 42nd St., B'klyn
First Klevaner Sick Ben. Soc.	P. Glatstein, 1196 Prospect Ave., Bx.
Klimantover Young Friends	D. Weisinger, 1248 Morrison Ave., Bx.
First Klimantover S. B. S.	M. Silverman, 5018 Ft. Hamilton P'kway, B'klyn
Kniazher Miaskifker B. S.	M. Tinkler, 1199 E. P'kway, B'klyn
Knihiner Stanislaver S. B. S.	L. Kreisler, 1517 E. 172nd St., Bx.
Kobriner B. S.	P. Dubin, 672 Crotona Pk. S., Bx.
Kolbushover Y. M. B. S.	J. A. Juskowitz, 215 E. 197th St., Bx.
Kolker Woliner B. S.	P. Weiner, 274 Penn St., B'klyn
Kolomear Friends Ass'n	S. L. Salpeter, 561 Elton St., B'klyn
Kolomear Jewish Center	L. Schneck, 2395 Morris Ave., Bx.
Konotoper Y. M. B. A.	D. Ruyeff, 916 Jefferson Ave., B'klyn
Konstantiner-Preyaslover B. A.	A. Kalodish, 3110 E. 3rd St., B'klyn
First New-Konstantiner Aid Soc.	A. Flax, 308 E. Beach 39, Edgemere, L. I.
Kopaignord Podolier Aid Ass'n	L. Kiafsky, 695 Alabama Ave., B'klyn
Kopitkewitcher A. S.	H. Shapiro, 1453 St. Marks Ave., B'klyn
First Kopitschiner Y. M. I. Lodge	S. Pfeffer, 2450 Creston Ave., Bx.
First Kopitschinzker S. B. S.	M. Stockman, 47 Clinton St.
First Korosmezor Sick & Aid Soc.	S. I. Fisher, 580 Fox St., Bx.
First Kossover B. S.	J. Blatt, 1471 Crotona Ave., Bx.
Prog. Kossover B. S.	S. Muler, 1381 Washington Ave., Bx.
Polish Kossover Y. M. Prog. Ass'n, Inc.	P. Rubak, 1728 Morris Ave., Bx.
Kossuth Ass'n of N. Y.	S. Garay, 1165 W. Farms Rd., Bx.
Kotzker Social Benevolent Soc.	A. Feldman, 1128 Manhattan Ave., B'klyn
Kovler-Woliner Y. M. B. A.	S. Mandel, 78 W. 78th St.
Kovner Ben. Soc.	J. Sterman, 3034 Brighton 2nd St., B'klyn
Kovner Y. M. B. A.	D. Volk, 1560 Plimpton Ave., Bx.
Koydanover B. S.	D. Baron, 302 Van Siclen Ave., B'klyn
First Ind. Kozmirer Ben. Soc.	S. Kaufman, 1069 Tiffany St., Bx.
Krakauer Friends Ass'n	P. Adler, 1859—82nd St., B'klyn
First Krasnebroder B. S.	F. Glatler, 95 Ten Eyck Walk, B'klyn
First Krasner B. K. U. V.	A. Zuker, 1630 Park Pl., B'klyn
First Krasnestover B. S.	I. Baum, 101-14 81st St., Ozone Park, N. Y.
Kreitzburger-Yakobschtadter B. A.	B. Michaels, 3454 Wilson Ave., Bx.
Kremenitzer Woliner B. S.	H. Kessler, 245 5th Ave.
First Krementchuger B. A.	D. Zaesler, 2078 75th St., B'klyn
Second Kramentchuger S. B. A.	D. Shichan, 2155 Morris Ave., Bx.
First Krilover Young Friends	L. Milman, 452 Van Buren, B'klyn

DIRECTORY OF ORGANIZATIONS

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Doliner Prog. Y. M. S., Inc.	T. Packer, 1973 Bryant Ave., Bx.
Dombier B. S.	N. Blitz, 1202 Vyse Ave., Bx.
United Dombrowitzer B. A.	D. L. Lieberman, 1668 W. 6th St.
Dorkshitzer Ben. Soc.	S. Kudritzen, 458 E. 51st St., B'klyn
First Dracynetz Hlinitza Bukovinaer Soc.	M. Rabinowitz, 1384 Franklin Ave., Bx.
Ind. Drohobyzer Ass'n	G. Borkan, 1701 W. 5th St., B'klyn
Ind. Drohobyzer Y. M. B. S.	S. Borkan, 1701 W. 5th St., B'klyn
Ind. Droppiner B. S.	J. Klapman, 509 9th Ave.
Droyer & Droysker B. A.	I. Hameroff, 975 Blake Ave., B'klyn
First Drozhner-Podolier Y. M. Prog. Soc.	E. Moser, 1322 St. Marks Ave., B'klyn
Dubner Y. Friends B. A.	M. Shapiro, 2150—82nd St., B'klyn
Ind. Dynewezar-Podolier B. A.	Rev. M. Felman, 808 Freeman St., Bx.
Dynower Sick Ben. Society.	H. Neger, 7512 68th Ave., B'klyn
East N. Y. Prog. Soc.	M. Goldstein, 929 Hopkinson Ave., B'klyn
Relief Ass'n of Ekaterinoslav	S. Karduner, 1971 Grand Ave., Bx.
Ind. Ekaterinoslaver Y. M. B. A.	J. Boriskin, 557 Kosciusko St., B'klyn
Ekaterinoslaver YMBA	O. Landy, 365 Madison St.
Elias Y. M. A.	S. Bendes, 660 E. 175th St., Bx.
Faleshter-Bessarabier Sick Ben. Soc.	J. Blostein, 3015 Brighton 3rd St., B'klyn
Falticener-Rumanian S. B. S.	Rev. A. Guzik, 133 E. 29th St.
United Fastower No. 1	J. Boriskin, 557 Kosciusko St., B'klyn
First Felshtiner Prog. B. A.	J. Fishbein, 724 E. 160th St., Bx.
Filipower Ass'n, Inc.	M. Fink, 1393 Park Place, B'klyn
First Filvirker-Podolier S. B. A.	J. Scoales, 988 Timpson Pl., Bx.
Galavanievsker Y. M. B. A.	L. Pinkus, 262 Hooper St., B'klyn
Ganizner-Trestiner Y. Friends B. A.	I. Kohn, 4820—14th Ave., B'klyn
Garzder B. A.	A. Gellis, 182 Henry St.
Giinianer Y. M. B. A.	N. Leitner, 1920 Bergen St., B'klyn
Glovner Y. M. B. S., Inc.	H. Lieberman, 1948 Prospect Ave., Bx.
Gluboker Ben. S.	S. Eidensohn, 15 W. 108th St.
Combiner Y. M. B. A.	S. Greenzang, 440 Berriman St., B'klyn
Costyniner B. A.	M. Kaliser, 1621—65th St., B'klyn
Cotoher B. A.	S. Perlstein, 1075 Longfellow Ave., Bx.
Covorover Y. M. B. A.	J. Zembowitz, 2418 Olinville Ave., Bx.
First Credanker Podolier Aid Soc.	A. Edelsberg, 496 Hageman Ave., B'klyn
Ind. Critzer B. A.	J. Landsman, 1975 Bryant Ave., Bx.
Crodner A. S.	I. Abram, 316 Midwood St., B'klyn
Crodzisker Mutual Aid Soc.	J. Engel, 4232 Byron Ave., Bx.
Crodzisker S. & B. Soc.	Wm. Suskind, 92 First St.
Cryzmalower S. & B. A.	A. Bomse, 2161 Barnes Ave., Bx.
Cryzmalower B. S.	A. Alstadter, 1057 Simpson St., Bx.
First Curitzer Bessarabier Soc.	F. Mendel, 83 W. 188th St., Bx.
Haliczer Ben. Soc.	S. Shleimer, 201 96th St.
Hamber Brotherly Soc.	J. Bard, 1589 Crotona Pk. E., Bx.
First Harfauer Rumanian S. & B. Ass'n	L. Lustgarten, 5225—14th Ave., B'klyn
Harvilier-Davidevker Friends Soc.	S. Frank, 6309 Bay P'kway, B'klyn
Hlusker Ben. Ass'n	L. Lifshitz, 547 Georgia Ave., B'klyn
Horchiver Prog. Y. M. B. A.	M. Nemzer, 1334 Intervale Ave., Bx.
First Horiner	H. Forman, 3110 Brighton 3rd St., B'klyn
First Horodenker Sick Ben. Soc.	C. Lehreaa, 156 Beach 86th St., Rockaway Beach, L. I.
Prog Horodenker Y. M. & Y. L.	T. Flegler, 1611 University Ave., Bx.
Horodischer Brothers	M. Schwartz, 2802 Olinville Ave., Bx.
Horodoker B. A. Ass'n	S. Wishnefsky, 1055 Tiffany St., Bx.
United Horodoker A. S.	L. Kornblatt, 260 W. 35th St.
Hrozover United Bros. Ass'n, Inc.	B. Mirkin, 1816 Crotona Pk. E., Bx.
First Hrubishover Sick Ben. Soc.	E. Kreizer, 75 Willett St.
Bronx Hungarian S. & B. S.	M. Goldstein, Hunts Pt. Palace, 163rd St., So. Blvd., Bx
Hungarian Young Liberty B. S.	M. Altman, 3735 101st St., Corona, L. I.
Prog. Husher Soc.	M. Drucker, 212 Forsythe St.
Husher S. & B. A.	S. Bernstein, 5006—16th Ave., B'klyn
First Ind. Husiatyner	P. Lampert, 816 E. 178th St., Bx.
Istriker Y. M. B. A.	B. Soffer, 85 Louis St.
Chaim Hersh Weiss First Janover B. S.	S. Sohmer, 745 E. 178th St., Bx.
First Jasser Society	Jos. Feldman, 1448 56th St., B'klyn
Jilover B. A.	M. Nafman, 2167 Cruger Ave., Bx.
Kadiner B. A.	L. Silverwater, 634 Hendrix St., B'klyn
First Kadomer Sick Ben. Soc.	J. Blatt, 1421 Crotona Ave., Bx.
Kaelitzer Society	M. Britkopf, 540 E. 5th St.
Kaidenover Y. M. B. Ass'n	B. Smith, 1269 Sheridan Ave., Bx.
Kalarasher Bessarabier Prog. Ass'n	J. Fishstein, 220 Rose St., B'klyn

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Borisover Y. Fr. B. A.	H. Elkind, 2927 W. 3rd St., B'klyn
Society of Bosht	H. Dubin, 1051 College Ave., Bx.
Boslover B. A.	I. Tolins, 345 Bradford St., B'klyn
Botko Aid Soc.	M. Weinberg, 1269 E. 18th St., B'klyn
First Botoshan American S. B. A.	S. M. Treinblatt, 439 Gregory Ave., Weehawken, N. J.
Botoshaner Y. M. B. A.	A. Siegel, 105 E. 177th St., Bx.
United Botoshaner American Bros. B. A.	J. Keindels, 11 E. Houston St.
Brainsker Y. M. B. A.	J. Cohen, 44 E. 52nd St.
Brodyer Y. M. B. & E. A.	P. Kupfer, 550 Saratoga Ave., B'klyn
First Bratslawer-Podolier B. S.	N. Foster, 515 Shepherd Ave., B'klyn
Yale Brevda B. A., Inc.	W. Levy, 155 E. 168th St., Bx.
Erste Briozaner U. V.	Wm. Estes, 7524 67th Rd., Queens, N. Y.
Brisker Aid Society	S. Lehman, 60 Hester St.
Ind. Brisker Y. M.	M. Jargowsky, 520 Brown St., B'klyn
United Brisker B. A.	Ph. Rabinowitz, 2046 71st St., B'klyn
Britovever Prog. Soc., Inc.	B. Goodman, 1558 Hoe Ave., Bx.
Brizdavitzer Y. M. B. A.	P. Cooper (President) 550 Saratoga Ave., B'klyn
First Brushevker S. & B. S.	H. N. Chadar, 2057 70th St., B'klyn
Brusilover A. S.	J. Ovrutsky, 1203 Andrews Ave., Bx.
Brzezaner Y. M. B. S.	M. Firestein, 68 Rush St., B'klyn
Adjutorul Bucharester Workmen's Sick Aid Ass'n	M. Rein, 537 Hopkinton Ave., B'klyn
Ind. Bucharester S. A. Ass'n.	A. Goldstein, 47-21 Woodside, L. I.
Buczaczer American Sick Ben. Soc.	J. Mildman, 856 E. 178th St., Bx.
Budzanover Sick Ben. Soc.	G. Ellner, 3161 Coney Island Ave., B'klyn
Buhusher-Shtepeneshter Soc.	M. Goldner, 935 43rd St., B'klyn
Bukovina Center B. S.	I. Polansky, 563 Howard Ave., B'klyn
Ind. Herzogthum Bukovinaer Soc.	I. Arnung, 1335 Fteley Ave., B'klyn
Bukoviner Kliskowitz Soc.	A. Sadownick, 1765 Vyse Ave., Bx.
Bukoviner Y. M. & L. B. S.	D. Weinstock, 295 Convent Ave.
First Busker S. B. S.	S. Kaminsky, 805 Ave. O., B'klyn
First Butchetoher Ind. B. S.	E. A. Hofherr, 998 E. 167th St., Bx.
Chabner & Bazarer S. & B.	D. Zhitomer, 459 E. 92nd St., B'klyn
First Chacemirer S. B. S.	B. Green, 296 E. 2nd St.
Chaucer Soc., Inc.	J. Ruskin, 3918-61st St., Woodside, N. Y.
Chechonover Y. M. B. A.	H. D. Klein, 600 W. 178th St.
1st Chelmer Benefit Soc.	J. Kusherman, 107 Cannon St.
Chenstochover S. B. S.	C. Lowenstein, 848 E. 167th St., Bx.
Chernigower B. S.	B. Rifkin, 3451 Giles Pl.
First Chernolitzer Sick Benefit Soc.	D. Shor, 1415 Charlotte St., Bx.
Ind. Chernolitzer Aid Soc.	D. Shor, 1415 Charlotte St., Bx.
Firt Chersaner B. S.	H. Abramson, 2015 Newbold Ave., Bx.
First Chertkower S. B. S.	O. Heller, 1694 Selwyn Ave., Bx.
Chigriner Alexandrov B. A.	A. Ellis, 2563 Bedford Ave., B'klyn
Chmelniker Friendship Soc.	I. Rifkis, 1200 Simpson St., Bx.
Chmelniker S. & B. Soc. of Poland	J. Jordan, 224 Ten Eyck Walk, B'klyn
Chodorkower Soc., Inc.	L. Braverman, 554 N. Jersey Ave., B'klyn
Ind. Chodorower Y. M. B. S.	H. Rosenthal, 1864 85th St., B'klyn
Choliver Social & Ben. Soc., Inc.	M. Marder, 1970 E. 18th St., B'klyn
Chomsker Y. M. B. A.	J. Segal, 736 Fox St., Bx.
First Choroshkower Sick Ben. Soc.	A. Gellman, 54 W. 93rd St.
United Chrostkower S. & B. Soc.	M. Pfeffer, 761 Sutter Ave., B'klyn
Chortkower D. M. Friedman Sick Ben. Soc.	Shorr, 1235 Harrod Ave., Bx.
Ind. Chotiner Bessarabier B. A.	K. Kleiman, 1356 Rosedale Ave., Bx.
Chvoniker Ind. Aid Soc.	M. Bedofsky, 1892 Marmion Ave., Bx.
Ciezkowicer & Bobower B. S., Inc.	A. Hirshfield, 6905-20th Ave., B'klyn
First Prog. Soc. of Czernowitz	M. Sandman, 1299 E. P'way, B'klyn
Dambrowa Society	M. Stern, 1547 Longfellow Ave., Bx.
Daskever B. S.	I. Ostrow, 208 Sutter Ave., B'klyn
First Delatyner Soc.	J. Kwartler, 120 Lewis St.
Ind. Delatyner Sick Ben. Soc.	J. Mark, 955 Dumont Ave., B'klyn
Deliatizer Aid Ben. Soc.	W. Trozky, 287 Madison St.
Dembitzer Y. M. B. S.	A. Weisler, 1907 Loring Pl.
Ind. Simon Denker Ass'n	S. Yaeger, 77 W. 181st St., Bx.
Devenishker Society	S. Cohen, 148 E. 172nd St., Bx.
First Dibenka Soc.	J. Schroit, 92 Maujer St., B'klyn
Dimerer Prog. Soc.	L. Cohen, 130-04 123rd St., So. Ozone Pk., L. I.
Djuriker S. B. S.	A. Landon, 126 E. 95th St., B'klyn
Diogoczadler Ind. Relief Soc.	J. Cohen, 379 Riverdale Ave., B'klyn
First Dobrnsynskier Y. M. B. S.	S. Marks, 1434 E. 4th St., B'klyn
Dolhinower Y. M. B. & Ed. A.	M. Sparber, 1569 Vyse Ave., Bx.
Doliner Ind. S. & B. S.	H. Reiter, 1818-81st St., B'klyn

Directory of Organizations:

INDEPENDENT SOCIETIES

NAME OF ORGANIZATION	SECRETARY
Abertiner American Y. M., Inc.	Mm. Sobel, 1015 E. 156th St., Bx.
First Abertiner S. B. S.	Rev. M. Ausfresser, 232 E. 3rd St.
First Alexandria Ind. Ass'n	H. Abrams 1630 W. 1st St., B'klyn
Friends of Alexandrovsk B. S.	Mm. Moiseyev, 2075 Walton Ave., Bx.
Alexandrovsker Prog. B. S.	B. Lackow, 1879 Southern Blvd., Bx.
Alkeniker B. S.	H. Wein, 2115 Washington Ave., Bx.
First Altshteter S. B. S.	I. Taustine, 1365 Morris Ave., Bx.
Amdurer S. B. S.	S. Levin, 5024—16th Ave., B'klyn
America Bros.	H. Kurtz, 2104 Bronx Park E.
Amschenover I. B. S.	A. Jacobs, 849—45th St., B'klyn
Anikster B. A.	J. Kamaiko, 2676 Grand Concourse, Bx.
Antipolier S. B. S.	T. Gage, 1581 St. Marks Ave., B'klyn
Antipolier Society of Harlem	H. Antapolsky, 1259 Elder Ave., Bx.
Azheraner Prog. Siock Ben. Soc.	M. L. Katz, 941 Tiffany St., Bx.
First Azipoler S. B. S.	B. Nemeth, 70 Barrett St., B'klyn
First Bacauer S. B. S.	Rev. D. Greenfield, 916 So. Blvd., Bx.
Ind. Barar S. & B. Ass'n	L. Gerchberg, 1859 Walton Ave., Bx.
First Beitcheher S. B. S.	J. Klotz, 43-39 So. 167th St., Flushing, L. I.
Ind. Belatserkower A. S.	P. Belkin, 1019 Prospect Pl., B'klyn
Belchatover S. B. S.	S. Bilsky, 1320 W. Farms Rd., Bx.
Ind. Belchatover Y. M. B. S.	A. Naparstack, 915 Hoe Ave., Bx.
Belzer Ben. Ass'n	B. Lecht, 317 E. 8th St.
First Belzer Bessarabia S. B. S.	I. Shifrin, 1761 W. 5th St., B'klyn
Belzitzer Siock Ben. Soc.	I. Kleinrog, 686 Beck St., Bx.
Ind. Bendener B. A.	M. Schuster, 853 Tiffany St., Bx.
Fraternal Order of Bendin-Sosnowicer, Inc.	L. A. Shliferstein, 170 B'way
Berditchever B. A.	M. Pollack, 932 E. P'kway, B'klyn
Berditchever Y. M. S., Inc.	J. Gorfien, 2185 Bolton St., Bx.
First Bereg Munkascor	J. B. Kain, 3045 Ocean P'kway, B'klyn
Bereziner Aid Soc.	I. Cohen, 4706 46th St., Woodside, L. I.
Bereziner Aid Soc.	H. Rubin, 120 W. 175th St.
Bershaider B. S.	J. Kancharmy, 73 Lafayette Ave., B'klyn
Bertcher Y. M. B. S.	J. L. Fanger, 99 Newport St., B'klyn
Ind. New Bessarabia B. S.	B. Fraiman, 1432 W. 5th St., B'klyn
Bessarabian Y. M. B. & Ed. Club.	L. Rothman, Proctor's Bldg., 148 E. 58th St.
Bialer B. S.	J. Madoff, 57 2nd Ave.
First Bialykamin A. S.	J. Fessel, 19 Clinton St.
Ind. Bialykaminer A. S.	I. Friedman, 72 Gerry St., B'klyn
Bialystoker B. Ind. Ahavath Achim Soc.	L. L. Keller, 19 W. 34th St.
Bialystoker Bikur Cholim of Brooklyn	Rosenthal, 7 Lewis Ave., B'klyn
Bialystoker Bricklayers' Ass'n	P. Gordon, 228 E. B'way
Bialystoker Brotherly Love Ass'n	M. Siveck, 228 E. B'way
Bialystoker Center and Bikur Cholim	D. Sohn, 2685 Valentine Ave., Bx.
Bialystoker Cloaks Operators Club	Z. Blum, 228 E. B'way
Bialystoker Cutters Club	D. Sohn, 2685 Valentine Ave., Bx.
Bialystoker League (of the Bronx)	R. Podolsky, c/o Bialystoker Center, 2685 Valentine Ave. Bx.
Bialystoker Old Age Home	D. Sohn, 2685 Valentine Ave., Bx.
Bialystoker Painters Club	D. Sohn, 2685 Valentine Ave., Bx.
Bialystoker S. B. S. of Brooklyn	D. Sohn, 7 Lewis Ave., B'klyn
Bialystoker Y. M. A.	J. Halpern, 228 E. B'way
Bielsker Brotherly B. S.	A. Bloomgold, 445 Pulaski St., B'klyn
Ind. Bilader	A. Hovitz, 102-13 Corona Ave., L. I.
Bisker Bnai Brith K. U. V.	Kuhn, 68 Cannon St.
First Prog. Bloyner	H. Hoffman, 1105 Jerome Ave., Bx.
Bobirishka Brotherhood B. S.	J. Freiman, 1537 4th St. B'klyn
Bobrker Y. M. B. S.	S. Herbst, 2380 Creston Ave., Bx.
Bodker Y. M. Aid Ass'n	J. Cohen, 44 E. 52nd St., B'klyn
Bogopolier A. S.	B. Padve, 694 Ralph Ave., B'klyn
Bohorotchaner S. B. S.	J. Carlberg, 2091 Prospect Ave., Bx.
Bolshweezer S. B. S.	I. Kleinrog, 686 Beck St., Bx.
First Bonilover Uspaser Bukoviner S. B.	S. Riegler, 630 E. 11th St.
Ind. Borisover B. A.	J. Beresowsky, 203 E. B'way
Ind. Borisover Y. M. B. A.	N. Adler, 66 E. 95th St., B'klyn

CONTENTS

I.

1. I. E. RONTCH: Present Status of the Landsmanschaften	9
2. LAMED SHAPIRO: Immigration and the Landsmanschaften	24
3. Tables	26
4. M. BLECHMAN: Landsmanschaften and the Central Relief Organizations	33
5. E. VERSCHLEISER: Landsmanschaft Constitutions	43
6. SAMUEL SCHWARTZ: Landsmanschaft Federations	52
7. MENASHE VAXER: Folklore of Jewish Communities	61
8. M. BL-N: Non-Jewish Landsmanschaften	64
9. B. RIVKIN (B. A. WEINREBE): Social Role of the Landsmanschaften	68
10. M. BASSIN: Family Circles	109
11. S. GIMPLIN: A Landsmanschaft of the oldest New York Jewish Community	111
12. D. K.: What Became of the Landsmanschaften in Harlem?	114
13. DAVID KASHER: (1) At the Mohilever Home for the Aged (2) Galicia Speaks	116
14. G. H. GARVIN: A Jubilee Celebration	119
15. D. S.: Bialystoker Center	121
16. B. WEINSTEIN: An Encounter	123
17. A. I. ABRAMOWITZ: A Backward Glance ((Landsmanschaft Restaurants).....	125
18. MENASHE: Landsmanschaften and the Jewish Court.....	127

II.

1. BORUCH GLASSMAN: <i>Landsleit Motif</i> in Yiddish Literature.....	133
2. Review of Landsmanschaft Publications: (Wilner Book, Chortkower Spiro Book, Lodzer Almanac, Terascher Book, My Trip Across Galicia, Felshtin Book, Wishkower Book, Polish Jews, Bialy- stoker Publications, Michael Tenzer Book).....	142
3. G. BORUCH: Souvenir Journals	152
4. Landsmanschaft Literature	159
5. AL GURIO: Introduction to Anthology of Landmanschaft Poetry.....	201
6. Anthology of Landsmanschaft Poetry	203
7. Bibliography of Constitutions, Souvenir Journals, etc.	231

III.

1. Roster of Landsmanschaft Organizations	245
2. INDEX	373
3. ENGLISH DIRECTORY	397

Photographs by the W.P.A. Federal Art Project

EDITORIAL STAFF
For the Racial Group Survey:

GORDON KINGMAN
Assistant Chief Project Supervisor

ISAAC E. RONTCH
Editor, Assistant Project Supervisor

Abe Abramowitz
Max Bassin
Martin Birnbaum
Morris Blechman
Yosl Cohen
Samuel Daixel
George H. Garvin
Sol Gimplin
Boris Glassman
Eliezer Greenberg

Albert Gurio
Joseph Kaluschiner
David Kasher
Anna Richter
Sam Schwartz
Lamed Shapiro
Menashe Vaxer
Emanuel Verschleiser
Baruch A. Weinrebe (B. Rivkin)
Bernard Weinstein
Ab. Yudin

רעדאקציע

פאר דער פארשונג פון דער ראסען גרופע:

י. א. ראנמש,

רעדאקטאר, געהילף פראיעקט פארוואלטער

נאָרדאָן קינגמאן,

אסיסטענט הויפט פראיעקט פארוואלטער

מיטארבייטער פון לאנדסמאנשאפטעדיגן:

א. מנשה וואקסער
ב. בעריש ווינשטיין
ג. אב. יודין
ד. פערשלייסער
ה. יאָסל קאַהן
ו. ל. קאלושינער
ז. דוד קעשיר
ח. ב. ריווקין (וויינריב)
ט. אנא ריכטער
י. לאַמעד שאַפיראָ
יא. שמואל שוואַרץ

א. י. אבראמאָוויטש
ב. באַסין
ג. מאַרטין בירנבוים
ד. משה בלעכמאַן
ה. גאָרווין
ו. אַל גוריה
ז. שלמה גימפלין
ח. ברוך גלאַזמאַן
ט. אליעזר גרינבערג
י. ש. דייקסעל

The Jewish Landsmanschaften of New York

PREPARED BY THE YIDDISH WRITERS'
GROUP OF THE FEDERAL WRITERS' PROJECT

WORKS PROGRESS ADMINISTRATION
IN THE CITY OF NEW YORK

Published by the
I. L. PERETZ YIDDISH WRITERS' UNION
New York, 1938

